GODOKONO WADE TABO

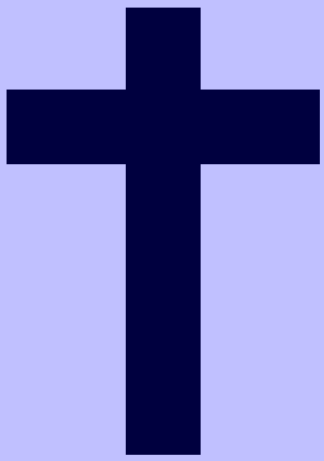

The New Testament in the Fly River dialect of the Tabo language of Papua New Guinea

GODOKONO WADE TABO
The New Testament in the Fly River dialect of the Tabo language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Tabo (Fly River) long Niugini

Copyright © 2006, 2023 The Bible Society of Papua New Guinea and Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tabo (Fly River) (Tabo)

Dialect: Fly River

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 4 Mar 2024
cbbd3ff2-0ca7-5896-b3fd-850bc0fd18b7

Contents

FRT 1
Ma:t 2
Mak 64
Luk 100
Yon 166
Ali 215
Lom 277
1 Kol 310
2 Kol 345
Gal 368
Epe 380
Pil 391
Kol 398
1 Tes 405
2 Tes 411
1 Tim 415
2 Tim 425
Tai 432
Pai 436
Yu Epo 438
Ya:i 465
1 Pit 474
2 Pit 483
1 Yon 488
2 Yon 495
3 Yon 497
Yud 499
Awo 502
Kodakoda Tabono Magumu 534

Godokono Wade Tabo

Fly River Tabo

Godokono Wade Tabo
The New Testament in the Fly River dialect of the Tabo language of Papua New Guinea
[knvF]

© 2006, The Bible Society of Papua New Guinea and Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print publication, 2006 by The Bible Society of Papua New Guinea

Me Kawo Bukano Iyaiya Egege Buka

Oli Nopo Buka[tab]Gopogopo Mailo[tab]

Tagala Nopo Buka[tab]Gopogopo Mailo[tab]

Me Bukano Mabu Awokalimi Tabo

Me buka ebe Fly Tabo epono bukala, ibi mabuma: ale me tabono iyaiya tanalo keyakeyapino Baibolo bukane oba:midalima:. Ega:walo kalakala kawonomola, me atu tetelo ale Aramia Tabo epono buka ibi mabuma: atumu kosiyodilima:. Buka ka:la:mioledawa, a:ma:le me bukano unu tabo ma kunu uma:ta, 'Godokono Wade Tabo, Ebete Ebeno Oli Nopo Epatamo Diyatiya.'

Ebema: ale aimano kawo kalakalanomo Godotamo adipatema:, mabu ebeno ni-lakapo magumulo ebete ebeno ubi tanalo iyalo iyatiya me wade tanalo Tabo epatamo kosiyodiloma:. Me mabuma: 1987 ulamalo wagilimite, ebete iyaiya nanitabokobi midipi epetapino tepo magumuno woki eba wadipalatelelo ibino towetowe tabo gela tanalodo ega:walo ibino mani ikameo tanalodo atamo elawo ikaeamenaki, ale me woko nanitabonomolo kopoliyama:.

Ebema: modobola Godote me bukano woko osiyodilo tanalone kawo amama tanalonomo na:lawenakomene, mabu nanitabola, "Ebete moto ete woko osiyodiloa:no, piyate ebe woko osiyodiloma: dowagelena iba:te nanitabo tanalo a:kuima:na:" (Oale 127.1). Ebema: kalakala kawonomola, Godote kebe woko iyalo dowagilimiya, ebete ebe wade woko ebeno Tabo epagodolo eba osiyodilona, modobola iba:te me Igilo Buka ka:la:miole tanalodo ega:walo iyatulame tanalodo ibino nanitabokobi midi magumulo kodakodanomoma: neda:oma:na:.

English Preface

This book is a translation of the New Testament into the Fly River dialect of the Tabo language of Papua New Guinea. It is being published simultaneously with the New Testament for the other half of the language, the speakers of the Aramia River dialect. The two dialects together presently comprise a total of about 3,400 speakers, most of whom live in villages located along the banks of the Aramia, Bamu, and Fly Rivers as well as Segero Creek.

We offer thanks to God who out of love for the Tabo people determined to give them this special gift. We are grateful to Him for the many, many individuals who, by their faithfulness in prayer and giving over the years, have enabled us to complete this work. Through them God has caused this portion of His Word to become a reality for the Tabo people in their heart language.

And so we dedicate this book to God for his eternal glory, for truly, "Unless He builds the house, its builders labour in vain" (Psalm 127.1). May He use the reading and the teaching of this Book of Life to continue building His house among the Tabo people, helping them not only to grow as a church in terms of numbers, but also in an ever increasing quality of faith.

YA:SUKONO WADE TABO MA:TIYUTE AKULOLIYA

Ya:sukono Mabu Epono Mailono Tanalo
Luk 3.23-38

1 Ya:su Kelisoko ebe Da:ibidikono walone gudula, ega:walo Da:ibidiko ebe A:ibalayamakono walone dawala, ebene me ebe Ya:sukono mabu epono mailono tanalola.

2 A:ibalayamako tetene wagilimite Da:ibidiko teta:mo pemaiga, Ya:sukono mabu epono tanalo ma kunula —
A:ibalayamakono gudu Aisa:ketela.
Aisa:kekono gudu Ya:ikobotela.
Ya:ikobokono gudu Yudatela, wiyasiya Yudako kapiya kosiyodiliya:, ebeno nani ega:walo ekaki epetapi eba:go nilukulinamiya.*
3 Yudakono gudi netewa Peleseko ega:walo Silako, ibino menoko Ta:imatela.
Pelesekono gudu Esalonatela.
Esalonakono gudu Lamatela.
4 Lamakono gudu Aminadabatela.
Aminadabakono gudu Nasonatela.
Nasonakono gudu Samonotela.
5 Samonokono gudu Bowasetela, ebe guduno menoko La:iya:batela.
Bowasekono gudu Obedatela, ebe guduno menoko Lutitela.
Obedakono gudu Yesitela.
6 Yesikono gudu Da:ibiditela, ebete Isalaela opono Kawo Elawodubuma: eda:nami.

Ebene Da:ibidiko tetene wagilimite Yekonayako teta:mo pemaiga, Ya:sukono mabu epo me ebe Yu epo Kawokawo Elawodubula, ibino mailono tanalo ma kunula —
Da:ibidikono gudu Solomonotela, ebe guduno menokote dopamo Ulayakono kamiyalema: eda:nami.
7 Solomonokono gudu Liyobaumatela.
Liyobaumakono gudu Abayatela.
Abayakono gudu A:isatela.
8 A:isakono gudu Yosapatatela.
Yosapatakono gudu Yolamatela.
Yolamakono gudu Usayatela.
9 Usayakono gudu Yautamatela.
Yautamakono gudu A:iyasatela.
A:iyasakono gudu Esekayatela.
10 Esekayakono gudu Ma:na:satela.
Ma:na:sakono gudu A:monatela.
A:monakono gudu Yausayatela.
11 Yausayakono gudu Yekonayatela, wiyasiya ebe kapiya kosiyodiliya:, ebeno ekaki epetapi eba:go nilukulinamiya. Yekonayako tetelo Ba:baloni gowelaopiate pelamete Isalaela opo epo elawamo puwatete ibino Ba:baloni oponomamo ebo magataliya.

12 Ebene gowelaopiate ibi Ba:baloni opamo demagataliya, ebe tetene wagilimite Yausepeko teta:mo pemaiga, Ya:sukono mabu epono tanalo ma kunula —
Yekonayakono gudu Siyatiyelatela.
Siyatiyelakono gudu Selababelatela.
13 Selababelakono gudu Abiyudatela.
Abiyudakono gudu Elayakimitela.
Elayakimikono gudu A:isotela.
14 A:isokono gudu Sa:idokatela.
Sa:idokakono gudu A:ikimitela.
A:ikimikono gudu Eliyudatela.

---

* **1:2:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Yu epo magumulo 12 gu tanebapiate ilukulinamiya, iba:te Ya:ikobokono 12 dubu guda:godone maimiya.

15 Eliyudakono gudu Eliyesatela.
Eliyesakono gudu Ma:ta:natela.
Ma:ta:nakono gudu Ya:ikobotela.
16 Ya:ikobokono gudu Yausepetela. Yausepeko ebe Ma:likono awila ega:walo Ma:lite Ya:suko alaimiya, ebe gudu epate Godokono Alibodawa Kelisoma: ka:minaka.
17 Ebema: Ya:sukono mabu epono tanalo ma kunula. A:ibalayamakono tetene wagilimite Da:ibidikono teta:mo pemaiga 14 epola, ega:walo Da:ibidikono tetene wagilimite gowelaopiate epo Ba:baloni opamo demagataliya ebe teta:mo pemaiga 14 epola, ega:walo Ba:baloni tetene wagilimite Kelisokono teta:mo pemaiga 14 epola.

Ya:su Kelisokono Awokala Tanalo
Luk 2.1-7
18 Ebene Ya:su Kelisote keba kunu kawokaliyale, me ebe tanalola. Ebeno menoko Ma:liko Yausepetamo natamiya, ebene iba:te kapiyama: eda:no, Ma:lite dopamo iyatawiya ebete Godokono Uliyanamo lamituma: eda:te gudu kalaimimene.
19 Ebeno awi Yausepeko ebe wade tuputupudawanomola. Ebema: ebete Ma:liago kapiyama: eda:no ebete ebeno lamituma: eda: tanalo diyatawiya, ebe tetelo ebe ubila Ma:liko gelebadiago alibutima:, mabu ebe ubia:nola epono ololo apulo ebetamo ilipo ikaema:.
20 Wiyasiya ebete me tanalo eba malagidilolo Kawodawa Godokono nopodawate iyo gabodo ebetamo maiganate negeni, “Da:ibidikono a:la:mu Yausepe, a:ma:le Ma:liko a:imano kamiyalema: eda:ma: akotoletola:la:, mabu ebeno tepo magumulo da:luta ebe gudu Godokono Wade-talena Uliyanate ebetamo ikami.
21 Iyo, ebete dubu gudu kalaimimene ebene a:ma: ebeno mailo Ya:suma: neka:miye, mabu ebete ebeno epo ibino iyaiya kuba osiyodilole magumune uwatete ibino igilo ka:mula:lelaemene.”†
22 Ebene me tanalo bilibilinomate emaimiya, Kawodawa Godote ebeno woki awokalimidawado degiya ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, iyo, iyalo tetelo ebete tabo ma kunu giya,

23 “Buwelete lamituma: eda:te dubu gudu kalaimimene,
ebene iba:te ebeno mailo Ima:nuwelama: keka:ima:na:.”

Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa me Ima:nuwela mailono magumu nitana ‘Godote ago nokolina.’

24 Ebema: Yausepete u wata baine maiganate Godokono nopodawate ebe beda: tabo kananiyale, ebete ebe tabamo tuduwatate Ma:liko ebeno kamiyalema: ebo lawiya.
25 Wiyasiya Ma:lite gudu Ya:suko alaimia:no Yausepete dopamo eba:go kapiyama: kediya:, ebene Ma:lite Godokono gudu dalaimiya ebe tetelo Yausepete ebe Ya:suma: ebo ka:miya.

2

Mulolo Mawele Ka:la:miolepi Dubuno Tanalo
1 Elodite Yudiya opolo Kawo Elawodubuma: eba eda:nalo, idoko idilo Ya:sute ebe opono Beteliyama duliyomololo ebo awokalani. Ebene egela epetapi da:petoiya, ebe tetelo mulolo mawele ka:la:miolepi dubate egelate da:pemaiganako eba apune mulu opone pelamiya Yudiya opono kawo duliyomolo Yelusalemamo.
2 Iba:te ma kunu pegeliya, “Keleka: Yu epono Kawo Elawodubuma: eda:ma: dawokali ebe gudu? Ale ebeno mawele aimano mulu opolo umite ebe amamatema: pelaema:.”
3 Ebema: Kawo Elawodubu Elodite me tanalo dolowiya ebeno tepo magumulo woki bilibilinomoma: ediya, ega:walo Yelusalema kawo duliyomololo dilukulionamiya ibi bilibilinomate atumu woki bilibili tanalo ebo kelawiya.
4 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino ununomo watowatopi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, Elodite ibi bilibilinomo ebetamo ka:la:mite nalateda:liya, “La:imano woki keba kunula:ka:? La: Yu epono Kawo Elawodubu Kelisote kebe duliyomololo nakawokalamene?”
5 Iba:te ebetamo nowamiya, “Ebete Yudiya opono Beteliyama duliyomololo kawokalamene, mabu Godokono woki awokalimidawate Godokono Bukamo tabo ma kunu akuloliya,

† **1:21:** Ya:su mailono magumu nitana ‘Godoko ebe Igilo Mula:dawala.’

6 ‘Beteliyama duliyomolo Yudiya opolo ditana,
Yudiya opono kawokawo elawodubu magumulo
a:ma: da:pesoa:,
mabu a:ma: magumune
epono watodawate kemaigamene,
naimano Isalaela epo ebete bulamenamene.’ ”

7 Ebene adimo tetelo Kawo Elawodubu Elodite mawele ka:la:miolepi diya gabodo ebetamo ebo ka:la:mini, mabu ebe ubila mawelete kebe tetelo kemaiganiyale iba:godone ebe tete kiyatawanama:.
8 Ebete ebe tanalo lawenate ibi eba alibolenalo nanaleni, “La: tolama:wete Beteliyama duliyomololo gudu wadenomamo nowadiawete da:numa:ema, modobola la: walo ka:pelama:wete na napananiyala:, ebene nale atumu ka:tote ebe kakanamamatemamo.”
9-10 Ebema: mawele ka:la:miolepiate Elodikono tabo olowinate gito tolameniya. Ebene iba:te eba tolamenalo, egelate da:pemaiganako ebe mulu opolo dopamo duminiya, ebe atu mawele walo na:ka:numiniya. Ebe tetelo iba:te mawele da:ka:numiniya kalakala ebo nelaweniya, o kalakala beda: kawonomola:ka:, ebene ebe mawelete ibi dopolamenate eba tonalo, gudute kebolo kowataniyale mawelete ebe tetenomamo gito nutini.
11 Ebema: iba:te ebe moto guamo nopila:onate gudu ega:walo ebeno menoko Ma:liko ebo nulameniya. Ebe tetelo iba:te ibino pupamo eba ilukulinalo gudutamo tudila:onate ebe ebo amamateniya, ebene iba:te dopamo mani kawokawonomamo duwateiya ebe nilakapo inamabu waulatelenate gudutamo ebo ikameoniya, ma kunu golodo mani, ape abutimino wade nibo inamabu, ega:walo wade nibo ii inamabu idi.
12 Ebe idokolo Godote iyolo ibi nanaleni, “La: Kawo Elawodubu Eloditamo walo akotolama:la:,” ebema: egela idilo iba:te wagilimite gabo ididо ibino oponomamo ebo tolamiya.

Yausepeko Ma:liko Iba:te Isipiti Opamo Dalautiniya

13 Ebene idoko idilo Kawodawa Godokono nopodawate Yausepetamo iyolo pemaiganate ebe napanani, “Modobola a:ma: samonomamo maigawete, gudu ega:walo ebeno menoko uwata:wete Isipiti opamo nalauta:la:. La: ebolo eba nokolionalo, kebe tetelo nale la: dakanaletama la: mamo walo ebo ka:ka:pemamota, mabu tete tatalila Elodite gudu anakapuima: Beteliyama duliyomololo ka:powadimene.”
14 Ebe tetelo Yausepete maiganate gudu ega:walo ebeno menoko uwatenate Isipiti opamo to gabodo ebo toniya.
15 Ebema: iba:te Isipiti opamo nemaimite ebo nokoliya Kawo Elawodubu Elodikono a:e teta:mo. Me tanalote ma kunu pemaigiya Kawodawa Godote ebeno woki awokalimidawado degiya ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, iyo, iyalo tetelo ebete tabo ma kunu giya, “Naimano gudute Isipiti opone ka:pema: nale ebe keka:imamo.”

Elodite Gudi Egege Danakapulamiya

16 Ebene mawele ka:la:miolepi dubate Elodiko a:da: demasigiya, ebete me tanalo iyatawate kawonomamo dowiya. Ebe ubi kawonomola gudu Kelisoko anakapuima:, ebema: ebete Beteliyama duliyomololo ega:walo niyakabolo dilukulinamiya ebe epatamo gowelaopi dubu aliboliya, iba:te tolamete netewa ulama tete dubu gudi ega:walo a:lia:li gudi bilibilinomo kananakapulaema:. Ebete ma kunu osiyodiliya mabu mawele ka:la:miolepi dubate ebe aniya kawo mawelete iyalo netewa ulama tetelo dopamo emaigani.
17 Me tanalote ma kunu pemaigiya Kawodawa Godote ebeno woki awokalimidawa Yelemayado degiya ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, iyo, iyalo tetelo ebete tabo ma kunu giya,

18 “La:ima duliyomolo epagodone
iimi kawonomote maiga,
mabu Lesula:te ebeno gudi liyalamena!
Iyo, ebete gowelalo diina katepana:,
mabu ebeno gudi bilibilinomate
nanitabolo a:ela.”

Yausepeko Ma:liko Iba:te Isipiti Opone Walo Da:ka:piya

19 Walone tetelo Elodite da:iya, Yausepete Isipiti opolo eba okolinalo Godokono nopodawate iyo gabodo ebetamo ebo maigani.

20 Nopodawate ebe nanani, “A:ma: gudu ega:walo ebeno menoko uwata:wete, la:
Isalaela opamo na:kolowamiyala:, mabu gudu anakapuima: dowagelenamiya iba:te
a:elaiya.”
21 Ebene Yausepete maigate gudu ega:walo ebeno menoko uwatete Isalaela opono pe
gabodo walo na:ka:piya.
22 Wiyasiya Yausepete tanalo idi ma kunu olowiya, ka:lo Elodikono gudu Akeleyasiko
ebete ebeno nabiwino gobebobo lawete Yudiya opolo Kawo Elawodubuma: edi. Ebema:
Yausepete Yudiya opolo nokolima: da:toletoliya, ebe tetelo Godote iyo gabodo tabo idi ma
kunu palibiya ebete Ga:lili opamo ka:toma:.
23 Ebene iba:te Ga:lili opono Nasalete duliyomolamo nemaimite ebo nokoliya, mabu
iyalo tetelo Godokono woki awokalimipiate negeliya, “Epate Kelisoko Nasalete duliy-
omolodawama: keka:ima:na:,” ebema: me tanalote ma kunu pemaigiya Kawodawa
Godokono tabote nanitaboma: keda:ma:.

3

Yoneko Epo Obamo Waduba:midaoledawate Godokono Tabo Da:kiyawaiya
Mak 1.1-8; Luk 3.1-18; Yon 1.19-28

1 Ebene ulama epetapi da:petolamiya, ebe tetelo Yoneko epo obamo
waduba:midaoledawate pete Yudiya opono bulu opolo Godokono tabo ma kunu
pa:kiyawaiya,
2 “La:imano kubane nolobila:la:, mabu Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe
tanalote na:pe!”
3 Nanitabola, Godokono woki awokalimidawa Aisayate dopamo Yonekono pe tanaloma:
tabo ma kunu giya,

“Lumagite bulu opolo tabo ma kunu
kawonomamo ka:pegemene,
‘Kawodawano gabo nosiyodiloma:la:,
ebeno gabo na:tupugaima:la:!’ ”

4 Ebe tetelo Yonekono okoli tanalo ebe epo epetapino ilukuli tanalo keba kunula:ka:
eba kunua:, mabu ebete ka:molo-goeo ipo kuba kaliku kau-goeo tama batago pulinaki,
ega:walo ebeno bae siguniya ega:walo molo naonaki.
5 Ebema: Yelusalema kawo duliyomolo epo ega:walo Yudiya opo epo epetapi ega:walo
Yodane Kolomo apulo dilukulionamiya, ibi bilibilinomate Yonetamo tolamiya ebeno tabo
olowioma:,
6 ebene iba:te ibino kuba danawokalilamoliya, ebete ibi Yodane Kolomolo obamo ebo
waduba:midaoliya.
7 Ebe tetelo Pa:lisi tanebapi ega:walo Sa:diyusi tanebapi,* ibi epetapi bilibilinomate
Yonetamo tolamiya ebete ibi obamo kowaduba:midaolema:, wiyasiya Yonete ibi ulamete
iba:tamo negiya, “La: bu kalulata! La: potele kanaletia obamo waduba:midaolema:
da:pelama:ema, ba:, Godokono kawo dowa tanalonomote la:tamo a:ka:pemene? Ao,
ka:pemene!
8 La:imano tepo magumu iyakobi da:midila:ema, modobola la: la:imano nanitabo tanalo
awokalima: wadewade tanalo nosiyodilola:la:.
9 La: a:ka:tuwa: la:imano wokilo ma kunu akogelanakala:, ‘A modobola mabu
A:ibalayamako ebe aimano ewono nabiwila.’ Ao, la: a:ka:modobomata! Na la:tamo
nani tabo gemo, Godogodolo elawo bitana ebete me nokolamo A:ibalayamakono gudi
kosiyodilolema:!
10 Ebema: ka:lo Godote ebeno kabi a:li, noloa: da:imi kewa bilibilinomo ebete lute elamo
kiyalekemene.
11 “La: epetapi la:imano kubane dolobila:ima, nale ebe tanalo kawokalima: la: obamo
waduba:midaolemata. Wiyasiya lumagi idino elawo kawonomola, naimano elawo

* **3:7:** Ya:sukono tetelo Yu epono iyatulamepiate netewa taneba magumulo ilukulinamiya, ebe taneba netewano mailo ebe Pa:lisi tanebapi ega:walo Sa:diyusi tanebapila. Ebe netewa tanebapiate woki kapiyama: keda:onamia:, iba:te apaminateua:go ilukulinamiya. Pa:lisi tanebapiagodolo totomu bilibilinomate pola:namiya, iba:te totomu epetapi Godokono Bukane uwatiya ega:walo totomu epetapi ibi a:ka:tuwa: ibino woki mabune uwatiya. Ebema: iba:te ebe totomu bilibilinomo uwatete wadenomamo tudila:onamiya, ega:walo piyate atu totomu uwatea:no Pa:lisi tanebapiate ibi kubakubapima: gelanakiya. Sa:diyusi tanebapino tanalo iyala. Iba:te a:ka:tuwa: ibi Godoko waloma:tapima: gelanakiya, wiyasiya ibino kateneno ubilo wapata:lamenamiya, ebema: iba:te Pa:lisi tanebapino totomu bilibilinomamo ka:tudila:onamia:.

nodoliona, ebema: na wadenoa: ebeno agowa ukulaleno obo aguwataema:. Ebete naimano walogabo apune ba:pena, ebene ebete la: Godokono Uliyanamo ega:walo ebeno elamo ka:powaduba:midaolema:ta.
12 Iyo, ebete witi-laisono nonoka balamo alomono inamabu elawi, ebene ebete witi-laiso naono ebeno moto guamo eba alomolo nonoka elamo ebo kiyalekemene, ebe elate uwomua: tetelo nowaena, ka:egana:."

Yonete Ya:suko Obamo Daduba:midiya
Mak 1.9-11; Luk 3.21-22

13 Ebene Ya:sute Ga:lili opone Yodane Kolomamo Yonetamo piya, ebete ebe obamo kaduba:midama:.
14 Ebe tetelo Yonete negiya, "A:ma:le na obamo aduba:midanema: modobola, wiyasiya mabu keleka: a:ma: ebe tanalo nagodone laema: da:pa:wa:? Modoboa:!"
15 Wiyasiya Ya:sute ebetamo negiya, "Modobola a kosiyodilomalema:, mabu Godokono tuputupu gabodo tolame magumulo ebete a tanalo bilibilinomo osiyodilolema: danae-nakomene, ale ubia:noma: a:keda:onakoma:."
Ebe tetelo Yonete Ya:sukono tabamo tuduwatate ebo osiyodiliya.
16 Ebene Ya:sute obone eba pidiwilo, ebe tetenomolo Godote ebeno Unu Duliyomolo a:iyamiditalo ebo umiya, ega:walo ebete tanalo idi ma kunu kumiya, Godokono Uliyana bigo ola keba kunula:ka: eba kunu piwisigate ebetamo gito pokoliya.
17 Ebe tetelo tabote Unu Duliyomolone ma kunu piwisigiya, "Me naimano kapiya Gudunomola. Na ebetamo nekalakalitamo."

4

Saitanate Ya:suko Kuba Gabamo Kowabuga:tama: Ebetamo Da:pemaigiya
Mak 1.12-13; Luk 4.1-13

1 Ebene Godokono Uliyanate Ya:suko bulu opamo nemagatiya, mabu ebe ubila Sai-tanatamo tete ebolo nikamete, ebete Ya:suko kuba gabamo kowabuga:tama:.
2 Ebene Ya:sute bulu opolo 40 egelamo eba nokolilo, ebe tete geyageyanomolo bae kenanakia:, ebema: ebete bae kape tanalo ebo iyatawiya.
3 Ebene Saitanate ebetamo pemaigate ebe naniya, "A:ma: Godokono nani Guduma: deda:wena, me nokola baema: na:midila:."
4 Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, "Godokono Bukalo tabo ma kunu itana, 'Lumagite me opono bae kapiyalo a:kigilonamene, wiyasiya ebete Godokono tabo bilibilinomo denaomene nanitabonomolo bigilonamene.' "
5 Ebene Saitanate Ya:suko Godokono wade-talena duliyomolo Yelusalemamo magatate Godoko Amamateno Iya Motono auba unamo nadipite
6 ebe ebo naniya, "A:ma: Godokono nani Guduma: deda:wena, a:ma: a:ka:tuwa: opamo na:nepatega, mabu Godokono Bukalo tabo ma kunu itana,

'Godote ebeno nopopi
a:imano tanaloma: kapalibolemene,
iyo, iba:te ibino kotamo a:ma: ka:pelaema:ta,
ebema: a:ma:le nokolalo
agowa a:ka:nukamidaemene.' "*

7 Wiyasiya Ya:sute negiya, "Ao, nale ebe kuba tanalo a:kosiyodilomo, mabu Godokono Bukalo tabo idi ma kunu itana, 'Opo lumagite Kawodawa Godoko wabudima: akowagela:la:.' Iyo, ebe mabuma: me opo lumagite ebeno daedale wokiamo tanalo idi dosiyodilomene, ebete akomalagidilala: Godote ebeno igilo gito ka:pa:mula:ema:."
8 Ebene Saitanate Ya:suko damela ununomo ida:mo magatate me opo kawonomono iyaiya opo kawokawo eba niyatumiolo, iba:te ebe opo bilibilinomo ega:walo kawokawo inamabu ebo ulamoliya.
9 Saitanate ebetamo negiya, "A:ma: pupamo okoliawete na namamanatena:, ebene nale me tanalo bilibilinomo a:ma:tamo kikameomamota."

---

* **4:6:** Saitanate degiya ebe tabo Godokono Bukalo nanitabonomolo bitana, iyo, modobola a:ma: Sam Oale Buka 91.11-12 numiye. Saitanako ebe kawo a:da: tabo kiyawaodawanomola, ebema: tete epetapilo ebete Godokono tabono iyaiya tanalo epono woki mabuamo wadaenako, wiyasiya ebe tabono magumu ebete nanitabolo kawokalilamena:, iyo, me gabodo ebete ibi kuba gabamo wabuga:talenako, ebete Ya:sutamo osiyodiloma: dowageliya eba kunu.

10 Wiyasiya Ya:sute ebetamo negiya, “Saitana, a:ma: nagodone na:toa! Godokono
Bukalo tabo idi ma kunu itana, ‘A:ma: a:imano Kawodawa Godoko amamatelo ebe
kapiyatamo na:tuduwatanakiye!’ ”
11 Ebene Saitanate Ya:suko atepate, wiyasiya Godokono nopopiate pelamete ebe ebo
pa:buiyatiya.

Ya:sute Ebeno Woko Dowagilimiya
Mak 1.14-15; Luk 4.14-15

12 Ebene gabamaniate Yoneko idoko motamo diyatiya, Ya:sute ebe tanalo olowite ebete
Ga:lili opamo gito tiya.
13 Ebete Nasalete duliyomolo atepate Kapeniyama duliyomololo nokolinami,
Kapeniyama duliyomolo ebe Ga:lili Paka: balalo itanami, me paka: Sebulana ega:walo
Na:patali me netewa gu epono opo niyakabolo itanami.
14 Me tanalote pemaigiya Godokono woki awokalimidawa Aisayate kebe tabo
ka:kiyawaiyale ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, iyo, ebete iyalo tetelo ma kunu
a:kiyawaiya,

15 “Sebulana opo epo ega:walo Na:patali opo epo,
Ga:lili Paka:mo tolame gabo niyakabolo dilukuliawenama,
la: ebe epolata.
Iyo, la: Yodane Kolomo apu balalo da:pola:wenama
ebe epolata,
la:imano opono mailo
ebe Yua: epono Ga:lilila.
16 Piyate idoko magumulo dilukuliona,
iba:te alo kawonomo kuima:na:,
iyo, piyate a:e magumulo dilukuliona,
wiyasiya igilo alote
ibi ka:pukuilaemene.”

17 Ebe tetelo Ya:sute Godokono tabo kiyawao eba wagilimilo negiya, “La:imano kubane
olobila:wete woki iyakobi na:midila:la:, mabu Godokono Kawo Elawodawama: eda: tete
tatalila.”

Ya:sute Namo Uwatolepi Netewa-netewa Duwatiya
Mak 1.16-20; Luk 5.1-11

18 Ebene Ya:sute Ga:lili Paka: balado eba petolo dubu netewa ebo nulamiya, Saimonoko
ebeno mailo idi Pitatela ega:walo ebeno ekawi A:nduluko, ibi netewapi namo uwatolepila,
iba:te namo kamauamo na:utiya.
19 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La: na nowaloma:ena:la:, ebene nale la: epo
uwatepima: ka:midilimamota.”
20 Ebe tetenomolo iba:te ibino kamau miyapate Ya:suko ebo waloma:tiya.
21 Ebene Ya:sute kela:mo walo ka:tote Sebedikono gudu Ya:imesiko ega:walo ebeno
ekawi Yoneko ebo ka:nulamiya, iba:te ibino nabiwa:go pelo ilukulite kamau osiyodilolitiya. Ebene Ya:sute ibi netewapi deka:la:miya,
22 ebe tetenomolo iba:te ibino pe ega:walo ibino nabiwi miyapate Ya:suko ebo
waloma:tiya.

Ya:sute Godokono Elawamo Epo Bilibilinomo Dowalubilinaki
Luk 6.17-19

23 Ebene Ya:sute Ga:lili opo kawonomodo da:petonaki, ebe tetelo ebete Yu epono
iyaiya balidi ibilamole motolo ibi eba iyatulamelo, Godote Kawo Elawodawama: deda:na
ebete ebe tanalono Wade Tabo iba:tamo ebo kiyawaonaki, ega:walo epo magumulo
piyate iyaiya temetema:go dilukulionamiya ebete ibi bilibilinomo wadekobi atumu
a:ka:midiolenaki.
24 Ebene ebe tetelo Siliya opo epo bilibilinomate atumu Ya:sukono tanalo kolowiote,
iba:te ibino iyaiya temetema:gopi ebetamo ebo magaelenakiya. Ma kunu kubakuba
uliyanagopi, ea: temetema:gopi, ape kodakoda temetema:gopi, ega:walo iyaiya
gabugabuagopi bilibilinomo epetapiate Ya:sutamo da:pelamenakiya, ebete ibi wadekobi
ebo midiolenaki.
25 Nanitabola, ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:sutamo iyaiya opone pelamoliya, iyo,
iba:te Ga:lili opone, Teni Duliyomolono opone, Yelusalema kawo duliyomolone, Yudiya
opone, ega:walo Yodane Kolomo apune iyaiya pelamolete Ya:suko ebo waloma:tiya.

5

Ya:sute Epo Iyatulaema: Damela Unamo Da:nodoliya

1 Ebene ebe epo bilibilinomate Ya:sutamo da:pelamiya, ebete ibi ulamete damela unamo nodolote gito nokoliya. Ebema: ebe waloma:tapi dubate pelamete ebe da:pa:wa:midadigiya,
2 ebete ibi iyatulame ebo wagilimiya.

Godokono Nanitabo Kalakala Tanalo
Luk 6.20-23

3 Ya:sute iba:tamo negiya,
“Piyate ibi a:ka:tuwa: ibi egegema: gelalo
Godoko ibino Kawodawama: degelanaka,
modobola iba:te nekalakalaonama:na:,
mabu Godote Kawo Elawodawama: deda:na,
ebe wade duliyomolono tanalo ibinola!

4 “Ega:walo piyate me tetelo temetema:go diimina,
modobola iba:te nekalakalaonama:na:,
mabu Godote iba:tamo gelebadi kikalaemene!

5 “Ega:walo piyate amamaoa:pima: deda:ona,
modobola iba:te nekalakalaonama:na:,
mabu Godote me opo kawonomo
iba:tamo kikalaemene!

6 “Ega:walo piyate tuputupu ilukuli tanaloma: diyawaona,
modobola iba:te nekalakalaonama:na:,
mabu Godote ibino iyawa tanalo ka:modoboilaemene!

7 “Ega:walo piyate nilakapo dawokalilamena,
modobola iba:te nekalakalaonama:na:,
mabu Godote iba:tamo
ebeno nilakapo kawokalimene!

8 “Ega:walo piyate ibino tepo magumu wadenomamo dukulalena,
modobola iba:te nekalakalaonama:na:,
mabu iba:te Godokono ololo kuima:na:!

9 “Ega:walo piyate dowaopiatamo milo dikalamena,
modobola iba:te nekalakalaonama:na:,
mabu Godote ibi ebeno gudima: kegemene!

10 “Ega:walo piyate tuputupu gabodo eba wapata:lamenalo
ebe mabuma: temeteme duwatenaka,
modobola iba:te nekalakalaonama:na:,
mabu Godote Kawo Elawodawama: deda:na,
ebe wade duliyomolono tanalo ibinola!

11 “Ega:walo epate na mabuma: la: malogolelo kawokawo temeteme eba ikalamelo la: kubakubapima: degelana, la: atumu na:kekalakalala:!
12 Iyo, la: kawonomamo nekalakalala:, mabu walone tetelo la:le Godokono Unu Duliyomololo la:imano wiya kawokawonomo ka:nuwatemamota. Numa:la:, dopamo tetelo dilukulinamiya ebe kubakubapiate atumu Godokono woki awokalimipiatamo kawokawo temeteme eba kunu kikalamenamiya.”

Solu Ega:walo Alo Ibino Tanalo
Mak 9.50; Luk 14.34-35

13 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: me opono solu golalata, wiyasiya la:imano soluno golate dalatidimene, lumagi idite walo solukobi midima: a:ka:modobomene. Ebe solu kubanomoma: eda:, ebema: epate iyabaiamo aminaolete agowamo ka:mikitaolema:na:.
14 “Ega:walo me tanalo idila, la: me opo kawonomono alolata, mabu nanitabola, damela unulo ditana epate ebe duliyomolo wadenomamo buminama:na:.

15 Iyo, lumagite ebeno wuiki alo pite bagowo magumamo a:kiyatimene, wiyasiya ebete
awokala baiamo kiyatimene, ebene ebe alote moto gulo dilukulina ebe epo bilibilinomo
ka:pukuilaemene.
16 Ebema: modobola la:imano alote ebe atu gabodo epo epetapi na:pukuilaemene, iba:te
la:imano wadewade osiyodilole tanaloma: la:imano Unu Duliyomolo Nabiwi kemoioma:."

Godote Mosesedo Epatamo Dikalamiya Ebe Totomu Tabono Tanalo

17 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "La: wadenomamo nemalagidilala:, Godote Mosesedo
epatamo dikalamiya ega:walo ebeno woki awokalimipiate ebeno Bukamo dakuloliya,
nale ebe wadewade Totomu Tabo iyabaiamo alomoma: ka:piya:. Ao, eba kunua:. Nale
wiyasiya ebe iyaiya Totomu Tabono nanitabo tanalo awokalima: piyamo.
18 Na la:tamo nani tabo gemo. Me opo ega:walo tobolo unu ibino inamabuate tete
geyageyanomolo eba pola:nalo Godokono Totomu Tabote atumu ba:ka:pola:nama:na:, ibi
bilibilinomo magumulo tabo da:pesonomo idite akalatidimene. Iyo, Godote kebe tabo
apuapu ebeno Bukamo dalomoliya, ebe tanalate epo biyatulamenakoma:na: ebeno woko
bilibilinomo opoliyale uwomuamo!
19 Ebema: Godokono Totomu Tabo bilibilinomo magumulo kebe lumagite tabo
da:pesonomo idi ubia:noma: eda:te, ebene ebete epetapi tudila:oa: tanalo diyatulaemene,
walone tetelo ebete Godokono Unu Duliyomololo da:pesonomoma: ka:neda:mene.
Wiyasiya kebe lumagite Godokono Totomu Tabo bilibilinomamo eba tuduwatalo epo
epetapi atu tanalo osiyodilolema: diyatulaemene, ebete Godokono Unu Duliyomololo
kawoma: ka:neda:mene.
20 Ebema: nale la: analemata, modobola la:le Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo
Pa:lisi tanebapi ibino tanalo nemalagidilala:. Epate ibi tuputupupima: gelana, wiyasiya
la:imano tuputupu ilukuli tanalote ibino ilukuli tanalo odolia:no la: Godokono Unu
Duliyomolamo a:ka:nopila:ema."

Epono Dowa Tanalo

21 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Dopamo tetelo epate Godokono totomu tabo idi ma
kunu diyatulamenakiya, la: olowiyamata. 'Lumagi akoanakapuma:la:. Potele lumagi idi
danakapuimene, epono tabo anagilamelelamedawate ebetamo kuba wiya kikaemene.'
22 Wiyasiya me tetelo nale tabo idi na:kegemo. Kebe lumagite ebeno ekawitamo
da:dowamene, tanalo anagiyamidadawate ebetamo kuba wiya kikaemene, ega:walo kebe
lumagite ebeno ekawi demalogomene, Ka:nisolo dubate ebetamo kuba wiya kikaema:na:,
ega:walo kebe lumagite ebeno ekawi watoa:noma: degemene, ebe kuba mabuma: Godote
ebe Ela Opamo kanalibomene.
23 Ebema: a:ma: Godoko watidilonoma: kalimagono inamabu patapatamo eba adaelo
a:ma: woki wadenomamo ma kunu da:nelawa:emene, 'Eiye! Naimano ekawite natamo
na:dowana!'
24 modobola ebe tetelo a:ma: a:imano nilakapo inamabu ebamo natepapiye. A:ma:
dopamo toawete a:imano ekawi gelebadikobi na:mida:wete, ebene a:ma: walo ka:pa:wete
ebe nilakapo inamabu Godotamo ebo na:pikamiye.
25 "A:ma:tamo da:dowana ebe lumagite a:ma: gabamani dubu kawotamo
demagatatamene, la: ebetamo nemaimia:no modobola a:ma: dopamo eba:go
na:negelebadiyala:. A:ma: ebe gelebadikobi midia:no, nanitabola, ebete a:ma: kawo
dubuno kotamo ka:niyatima:ta, ebene kawo dubute a:imano kuba anagiyamidametate
a:ma: polisi dubutamo eba nalibolo, a:ma: idoko motamo ebo ka:toma:ta.
26 Na a:ma:tamo nani tabo gemo, a:ma: idoko moto gulo eba nokolilo, gabamani dubute
kebako tete okolima: a:ma: danatamene, a:ma:le ebako kuba wiya modobutinomo mod-
obuta:wete duliyomolamo walo ka:ka:pema:ta, wiyasiya a:ma:le ebe wiya modobutia:no
a:ka:pemaigaemene."

Kamiyale Pilo Tanalo

27 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Epate Godokono totomu tabo idi ma kunu diyatula-
menakiya, la: olowiyamata. 'Lumagi idino kamiyale pilolo akolawa:la:.'
28 Wiyasiya me tetelo nale tabo idi na:kegemo. Kebe dubute kamiyale idi umite ubi
ebetamo diyatimene, Godokono umi magumulo ebete ebeno tepo magumulo ebe kuba
iyalo osiyodilo.
29 Ebema: a:imano tumudi apu balidite a:ma: kuba gabamo dowabuga:tatana, a:ma:
magoba:wete iyabaiamo neba:idila! Modobola a:imano balidite me tetelo alatidi,
wiyasiya walone tetelo Godote a:imano ape kawonomo Ela Opamo ba:idilo modoboa:!

30 Ega:walo a:imano tumudi apu kotote a:ma: kuba gabamo dowabuga:tatana, a:ma:
itamidawete iyabaiamo neba:idila. Modobola a:imano kotote me tetelo alatidi, modoboa:
walone tetelo a:ma:le ape kawonomago Ela Opamo toma:!"

Kamiyale Alibuti Tanalo
Ma:t 19.9; Mak 10.11-12; Luk 16.18

31 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Ega:walo epate Godokono totomu tabo idi ma kunu
iyatulamenakiya, 'Kebe dubute ebeno ubia: tetelo kamiyale dalibutimene, kuba:. Ebete
ebe alibuti tabo pepamo akulolete ebetamo ikamelo ebo kanalibomene.'
32 Wiyasiya me tetelo nale tabo idi na:kegemo. Dubu idino kamiyalete dubu ida:go kuba
osiyodiloa:no, ebene ebeno awite ebe ubia:noma: eda:te gito dalibutimene, ebe dubute
kawo kuba kosiyodilomene, ebene ebete Godogodone kuba wiya nanitabolo kelaemene.
Mabu ebeno kuba osiyodilo tanalodo ebeno kamiyalete eba tolo dubu idi da:nelaemene,
Godokono umi magumulo ibi netewapino osiyodilo tanalote pilo tanaloma: keda:mene."

Godokono Ololo Apulo Tabo Nanitabonomolo Ge Tanalo

33 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Dopamo tetelo epate Godokono totomu tabo idi
ma kunu diyatulamenakiya, la: olowiyamata. 'A:ma:le Godokono mailamo kebe tabo
da:kiyawaemene ebe tabo bilibilinomo nanitabonomolo nosiyodiloliye.'
34 Wiyasiya me tetelo nale tabo idi na:kegemo. A:ma:le epetapiatamo nani tabonomo
gema: dowagela:emene, iba:te a:imano tabo nanitabokobi ka:midima: a:ma:le Godokono
Unu Duliyomolono mailo akoka:miala:, mabu ebe Duliyomolo talenama: eda:na, ebe
Godokono okoli baila.
35 Ega:walo me opono mailo akoka:miala:, mabu me opo atumu talenama: eda:na,
ebe Godokono agowa puti baila. Ega:walo atumu Yelusalema kawo duliyomolono mailo
akoka:miala:, mabu ebe aimano Kawo Elawodawa Godokono duliyomolola.
36 Ega:walo a:imano tabo olowidawate a:imano tabo nanitabokobi ka:midima:, a:ma:le
a:imano mailo akoka:miala: mabu a:ma: kawodawa:, iyo, a:ma:godolo elawo kitana:
a:imano kapiya kilikili eke keyakeyama: midima:.
37 Ebema: modobola a:ma: wiyasiya a:imano tabo kiyawao magumulo inamabu idino
mailo ka:mia:no tabo nanitabolo ma kunu negiye, 'Iyo, na kosiyodilomamo,' ega:walo
kebe tetelo a:ma: tanalo idi osiyodilo modoboa:noma: deda:emene, modobola a:ma:
nani tabo idi ma kunu negiye, 'Ao, na a:kosiyodilomo.' Eiye! Epetapiate a:imano
tabo nanitabokobi ka:midima: a:ma:le a:imano tabo elawokobi ka:mida:ema: tabo idi
akogeala:, mabu ebako tabo kiyawao tanalote Saitanagodone ka:pemene."

A:ma:tamo Kuba Dosiyodilonako Ebe Lumagitamo Kuba Ako-osiyodilala:
Luk 6.29-30

38 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Epate Godokono totomu tabo idi ma kunu diyatula-
menakiya, la: olowiyamata. 'Lumagi idite a:imano balidi da:kubaimene, a:ma: wiyasiya
ebeno balidi ka:kubaimima:ta. Ega:walo lumagi idite a:imano lalo dowakeamidalemene
a:ma: atumu ebeno lalo kowakeamidalema:ta.'
39 Wiyasiya me tetelo nale tabo idi na:kegemo. Potele a:ma:tamo kuba dosiyodilonako
ebe ako-odiyobala:, ma kunu ebete a:ma: tumudi apu tatakolo danagalimitamene,
modobola a:ma: pele apu ebetamo na:kikamiye.
40 Ega:walo kebe lumagite a:imano lubudino inamabu laema: ubi iyatilo a:ma: tanalo
anagiyamida baiamo magatama: degemene, modobola ebetamo gito nikamiye ega:walo
ebe atu tetelo a:imano sete inamabu akoamoeda:la:, a:ma:le ebetamo nilakapolo gito
na:kikamiye.
41 Ega:walo gabamani dubu idite ebeno inamabu kapiya kilomita tatalidopamo
aguwataema: a:ma: danatamene, modobola a:ma: kalakalago ebeno inamabu netewa
kilomita muludopamo aguwawete eba:go gito na:tiye.
42 Ega:walo kebe lumagite a:imano inamabu idima: a:ma: da:toweometamene, mod-
obola a:ma: ebetamo nilakapolo nikamiye. Iyo, idite tete idilo a:ma:godone inamabu
lawete walo a:ma:tamo ikaema: da:kegemene, modobola a:ma:le ebe gito nowalubiye."

La:go Gowelaopi Nilakapolo Malagidilole Tanalo
Luk 6.27-28,32-36

43 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Epate ma kunu diyatulamenakiya, la: olowiya-
mata. 'A:ma: a:imano namutudawa nilakapolo nemalagidilona, wiyasiya potele a:ma:go
da:gowelaona a:ma:le ebako lumagitamo dowama: kuba:.'
44 Wiyasiya me tetelo nale tabo idi na:kegemo. La:go da:gowelaona, modobola la: ibi
nilakapolo nemalagidilolenala:, ega:walo la:tamo temeteme dikalametana ibi Godotamo
nowadipalatelenakiyala: ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:.

45 Mako osiyodilo tanalodo la: Unu Duliyomolo Nabiwino gudima: beda:onamata, mabu
ebete ebeno egelano alo ega:walo ebeno ulama kuba epo ega:walo tuputupu epo iba:tamo
kapimiya pikalamenako.
46 Piyate la: nilakapolo demalagidiloletana, la: ebe epo kapiya demalagidilola:wenama
la:imano woki keba kunula:ka:? Ebe mabuma: Godote la:tamo wade wiya
ba:kikalametamene? Ao, mabu mani pilolo uwatepiate atumu ibino namutupi kapiya
malagidilolenaka!
47 Ega:walo la: la:imano epo kapiyatamo wadewade tanalo dosiyodilola:wenama
la:imano woki keba kunula:ka:? La: ebe wadewade osiyodilole magumudo epo epetapi
ba:kodoila:ema? Ao, mabu nanitabokobi midia:piate atumu ibino epo kapiyatamo
wadewade tanalo osiyodilolenaka!
48 Ebema: la:imano osiyodilole magumulo wadenomamo nilukuliniyala:, la:imano Unu
Duliyomolono Nabiwi keba kunula:ka: eba kunu, mabu ebegodolo kapiya kuba idi
kitana:."

6

Epono Wadewade Osiyodilole Tanalo Ega:walo Nigologolopiatamo Nilakapo Inamabu Ikalame Tanalo

1 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "La: nanisiwale, wadewade tanalo osiyodilole tetelo
epetapiate la:imano wade tanalo uima: ibino ololo apulo ako-osiyodilola:la:. La:
eba kunu dowagela:ema la:imano Unu Duliyomolono Nabiwite la:tamo wade wiya
a:kikalametamene.
2 Ebema: nilakapo inamabu nigologolopiatamo ikalame tetelo epetapiate la:imano
wade osiyodilo tanalo uima: awokala ako-osiyodilala:. Numa:la:, mena netewa epate
balidi ibilamole motolo ega:walo epono ololo apulo ibino nilakapo inamabu diyamo
kawonomago ikalamenaka epetapiate ibi kemoiolema:. Ebema: na la:tamo nani tabo
gemo, iba:te epono moiole tanalo magumulo ibino kawo wiya iyalo elawa:, Godogodone
walo a:kuwatema:na:.
3 Wiyasiya la:imano nilakapo inamabu ikalame tetelo modobola la:le diya gabodo
nosiyodiliyala:, ma kunu la:imano wade namutudawa idite akoiyatawala:, Godoko
kapiyate niyatawamene.
4 Iyo, la: nilakapo inamabu diya gabodo nikalamenakiyala:, ebene la:imano Nabiwi
Godote la:imano diya osiyodilo tanalo umite ebete a:ka:tuwa: la:tamo wade wiya bikala-
menakoma:ta."

Godago Tabo Gela Tanalo
Luk 11.2-4

5 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "La:le Godago tabo gela tetelo mena netewa epoma:
akoeda:oala:. Iba:te balidi ibilamole motolo ega:walo epono ololo apulo utitatate tabo
madodo unamo wadipalatelelo Godotamo ebo gelanaka, mabu ibi ubila epate ibino gela
tanalo kolowilatelema:. Ebema: na la:tamo nani tabo gemo, iba:te epono moiole tanalo
magumulo ibino kawo wiya iyalo elawa:, Godogodone walo a:kuwatema:na:.
6 Wiyasiya a:ma:le Godago tabo degelaema, modobola a:ma: motamo nodolawete gigiyu
na:pemopiye. Ebene a:ma:le a:imano Nabiwa:go diya gabodo tabo eba gelalo, a:ma:le ebe
a:kuma:emene, wiyasiya ebete a:imano diya osiyodilo tanalo umite a:ma:tamo wade wiya
ebo kikaema:ta.
7 "Ebema: a:ma:le Godago tabo gela tetelo, a:ma: Godoko iyatawa: lumagima:
akoeda:la:. Numa:la:, ebako lumagite Godoko toweome tetelo ma kunu malagidilonako,
'Nale atu towetowe tabo bilibili teta:mo degenakomo, ebema: Godote naimano tabo
nanitabonomolo kolowimene.'
8 Wiyasiya la: ebako lumagima: akoeda:oala:, mabu la:le la:imano iyaiya modoboa:
tanalo Godoko ana:no ebete iyalo iyatawanako.
9 Ebema: la: Godotamo towetowe tabo ma kunu negelanakiyala:,

'Aimano Unu Duliyomolono Nabiwi,
modobola a:imano talena mailo
epate nadipatema:na:,
10 ega:walo modobola a:ma:le Kawo Elawodawama: deda:wena
ebe tanalote nawokalamene.
Nanitabola, a:ma:le a:imano ubi tanalo keba kunu kalomawena
Unu Duliyomololo eba kunu bosiyodilolenakoma:ta,
ebema: modobola a:ma: me opolo

a:imano ubi tanalo atumu na:kosiyodilolenakiye.

11 ‘Ega:walo modobola a:ma: me kapiya egelano bae
atamo modobolo nikaeama:.
12 Ega:walo epetapiate atamo kuba dosiyodilolena,
ale ebe kuba egebolelamete
ka:dodolomatililaemalema:,
ebema: modobola a:ma: atumu
aimano kuba egeboleama:wete na:dodolomatiliama:.

13 ‘Ega:walo Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta magumulo
a:ma:le wiyasiya a eba walubilo
a:imano wade gabodo nemagataenakiye,
iyo, ebeno kuba osiyodilo magumune
aimano igilo na:mula:leama:,
mabu a:imano Kawo Elawodawa tanalo,
ega:walo elawo kawonomo,
ega:walo amama tanalo
uwomua: uwomua: tetelo a:ma:godolo ba:pola:nama:na:.
Taula.’ ”*

14 Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Epetapiate kuba la:tamo dosiyodiloliya, la:le ibino kuba da:dodolomatililama:ema la:imano Unu Duliyomolono Nabiwite atumu la:imano kuba egebolelametate ka:dodolomatililaema:ta,
15 wiyasiya la:le epetapino kuba dodolomatililamea:no, la:imano Unu Duliyomolono Nabiwite atumu la:imano kuba egebolelametate a:ka:dodolomatililametamene.”

Godokono Woko Osiyodiloma: Bae Naoa:no Pola:na Tanalo
16 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La:le Godokono woko osiyodiloma: bae naoa:no da:pola:wenama, mena netewa epoma: akoeda:oala:. Iba:te bae naoa:no pola:na tetelo ibino dopo mibomiboma: eda:olamenaka, mabu ibi ubila epate ibino bae naoa: tanalo kumilaema:. Ebema: na la:tamo nani tabo gemo, iba:te epono moiole tanalo magumulo ibino kawo wiya iyalo elawa:, Godogodone walo a:kuwatema:na:.
17 Wiyasiya a:imano bae naoa:no okoli tetelo modobola a:ma: ebe tanalo diya gabodo nosiyodilonakiye. Ebema: a:ma: bae kapete umia:no, a:ma:le kalakalago dokoliawena a:ma: eba kunu nokolitiye, a:ma:le a:imano eke wadipalatela:wete a:imano ololo wadenomamo kukulama:ta.
18 Ebene epate a:kiyatawaoma:na: a:ma:le bae naoa:no dokoliawita, Nabiwi Godoko kapiyate kiyatawamene. A:ma:le ebe a:kuma:emene, wiyasiya ebete a:imano diya osiyodilo tanalo umite a:ma:tamo wade wiya ebo kikaema:ta.”

Godokono Unu Duliyomololo Inamabu Dogodogokobi Midili Tanalo
Luk 12.33-34
19 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: me opolo inamabu dogodogokobi akomidilinala:, mabu me opolo wadewade kaliku nopaiate a:kubailamenaka ega:walo auli inamabu nabote atumu a:ka:kubailamenaka. Iyo, nanitabola, pilo epate moto guamo podolote la:imano inamabu epetapi gito ka:pa:kubailaema:na:.
20 Ebema: modobola la: Godokono Unu Duliyomololo la:imano inamabu dogodogokobi na:midilinala:, mabu ebolo nopaiate inamabu kenaona:, ega:walo nabote inamabu ka:kubailamena:, ega:walo pilo epate moto guamo odolote la:imano inamabu a:kuwatema:na:.
21 La: nanisiwale! La:imano inamabuate kebolo da:pola:nama:na: la:imano tepo magumuno woki atumu ebolo ka:na:pola:nama:na:.”

Apeno Alono Tanalo
Luk 11.34-36
22 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Lumagino apeno alo ebe ebeno balidila. Ebema: a:imano balidite wadenomamo da:pukuilaemene a:imano tepo magumuno alote atumu wadenomamo ka:ka:pukuilaemene,

* **6:13:** Ma:t 6.13b buka apuno tabo Ma:tiyute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

23 wiyasiya balidite wadenomamo pukuilamea:no a:imano apete idoko magumulo
kitanamene. Ebema: a:ma: nanisiwale, a:imano tepo magumuno alote didokomene, ebe
idoko tanalo beda: kawonomola:ka:!”

Godoko Ega:walo Mani Ibino Tanalo
Luk 16.13

24 “Ega:walo me tanalo idila, lumagite netewa elawodubatamo wokodawama: eda:ma:
modoboa:. Ebete eba kunu dowagelemene iditamo eba dowanalo idi nilakapolo
bemalagidilonamene, ega:walo ebe iditamo eba utinalo idi ubia:noma: beda:namene.
Ebema: a:ma: atumu, Godotamo ega:walo manitamo kapiya tetelo tuduwatama: mod-
oboa:.”

Godoko Nanitabokobi Midi Tanalo
Luk 12.22-31

25 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Nale la: analemata, la:imano ilukulio tanaloma:
woki bilibilima: akoeda:onala:, iyo, la:le nao inamabu, nio inamabu, ega:walo pupuliono
inamabu uwatema: kawonomamo akomalagidilola:la:, mabu nao inamabu ega:walo
pupuliono inamabu iba:te kawokawoma: keda:ona:. Nao inamabute lumagitamo
nanitabo igilo ba:kikaemene? Ao, a:kikaemene, ega:walo pupuliono inamabute atumu
ebeno ape uwomua: tetelo a:kowalubinamene.

26 Ebema: la: olaolano tanalo nemalagidilala:, iba:te pali inamabu kamiona: ega:walo
iba:te pelamete naono pali inamabu ka:petapionakoa:, iyo, ibino pali inamabu alomono
moto puliyala, wiyasiya la:imano Unu Duliyomolono Nabiwite iba:tamo bae modobolo
ikalamenako. Numa:la:, Godokono nilakapo nanitabolo bitana olaolatamo, wiyasiya
la:tamo keba kunu kitanale? Nanitabola, ebeno nilakapo la:tamo kawonomoma: eda:te
uwomua: uwomua: tetelo bitanamene!

27 Ebema: la: woki bilibilima: akoeda:oala:. Lumagite ebe a:ka:tuwa: ebeno a:e
tete egela ida:mo keba kunu na:kiyatimene, ega:walo ebete ebeno igilo keba kunu
na:kegeyageyaima:tepamene? Gabo puliyala, kitana:.

28 “Ebema: mabu keleka: la: pupuliono inamabuma: woki bilibilima: deda:wenama?
La: me opono kaiyakaiyano tanalo nemalagidilala:, iba:te woko kosiyodilona: ega:walo
pupuliono inamabu kosiyodilolena:.

29 Nale la: analemata, Kawo Elawodubu Solomonote inamabu dogodogodawanomoma:
eda:nami, wiyasiya ebete wadewade tita:gono inamabu da:pupulinaki, ebe kalikuno titi
me opono kaiyakaiyano titite nodoilina.

30 Numa:la:, me opono uwagate ka:lo napepeuta, dumutu epate elamo kiyalekema:na:,
wiyasiya Godote ebe nonoka inamabu tita:gonoma: midilina, ebema: ebete atumu
la:tamo pupuliono inamabu modobolo bikalamenakoma:ta. La: me tanalo wadenomamo
iyatawaoa:no la:imano nanitabokobi midi tanalo Godotamo kawokawoa:!

31 “Ebema: la:le woki bilibilima: eda:olo ma kunu akogelanakala:, ‘A beda: na:kenaoma:,
ega:walo a beda: na:ka:nioma:, ega:walo a beda: na:ka:pupulioma:?’

32 Nanitabokobi midia:piate me inamabu woki bilibila:go olena, la: wiyasiya eba
kunu akowagelenala:, mabu ebe inamabu la:godolo modobolo pola:na:no la:imano Unu
Duliyomolono Nabiwite iyalo iyatawanako.

33 Ebema: la: la:imano Kawo Elawodawa Godotamo tudila:olo ebeno tuputupu okoli
tanalo dopamo nowadiala:, ebene la:imano modoboa: tetelo ebete la:imano iyaiya tanalo
ulamelelametate la:tamo modobolo bikalamolenakoma:ta.

34 Ebema: la: dumutu egelano tanaloma: woki bilibilima: akoeda:oala:, mabu ebe
egelano tanalote a:ka:tuwa: kapawokalamene. Ka:lo egelalo da:pola:na ebe iyaiya tanalo
nemalagidilola:, wiyasiya egela idino kuba tanalate pemaimia:no dopamo tole tanalote
la:tamo akopa:la:.”

7

Epono Tanalo Anagilamelelame Tanalo
Luk 6.37-38,41-42

1 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Epo epetapino kuba osiyodilole tanaloma: la:le
ibi kubakubapima: samamo akoka:la:miala:, ebene Godote la: kubakubapima:
a:keka:la:mitamene,

2 mabu la:le epono tanalo keba kunu kanagilamelelama:ema, Godote la:imano
tanalo eba kunu kanagilamelelaema:ta, ega:walo la: epetapiatamo keba kunu kosiyo-
dilola:wenakoma, eba kunu Godote la:tamo atumu ba:kosiyodilolenakomene.

3 Keleka: mabu a:ma:le ekawino balidilo nonoka da:peso umilo wiyasiya a:imano
balidilo ditana ebe kawo kewa tete kuma:wena:?
4 Ega:walo beda: mabuma: a:imano ekawitamo ma kunu degeawita, 'Modobola a:imano
balidilo ditana ebe nonoka da:peso nale kelaemamota,' wiyasiya a:imano balidilo ditana
ebe kawo kewa tete a:ma: kelawa:wena:?
5 Eiye! A:ma: mena netewa lumagilata! Modobola a:ma: dopamo a:imano balidilo
ditana ebe kewa lawa:wete, a:ma:le walone wadenomamo mela:wete a:imano ekawino
balidilo ditana ebe nonoka da:peso ebo kelaema:ta.
6 "Ega:walo me tanalo idila, la:le Godokono talena inamabu gaagaatamo akoikalama:la:.
La: eba kunu dowagela:ema, diyala, iba:te la:tamo olobila:te la: kubanomamo
da:baloletamene, ega:walo la:imano wadewade mani goeogoeatamo akoikalama:la:,
iba:te ebe inamabu agowamo mikitaolete gito da:ba:miyapama:na:."

Modoboa: Tetelo Godoko Toweome Tanalo
Luk 11.9-13

7 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "La: Godoko na:toweoma:la:, ebete la:tamo
kikalaema:ta. Iyo, la: ebeno wade tanalo nowadiala:, la:le kuimamota, ega:walo gigiyu
nanakamiala:, ebete la:tamo ka:iyamidamene.
8 Numa:la:, piyate Godoko da:toweomenaka iba:te ebegodone kelaema:na:, ega:walo
piyate ebeno wade tanalo dowadinaka iba:te kuima:na:, ega:walo piyate gigiyu danakam-
inaka ebete iba:tamo ka:iyamidamene.
9 La: magumulo kebe dubu ebeno gudute ebe baema: da:toweoemene, wiyasiya
ebetamo nokola ba:kikaemene?
10 Ega:walo a:imano gudute a:ma: namoma: da:toweometamene, a:ma: wiyasiya ebe-
tamo bu kalu ba:kikama:emene?
11 Numa:la:, la: wadewade epoa: wiyasiya la: iyatawalata la:imano guda:tamo wade-
wade bae ikalaema:, ebema: la:imano Unu Duliyomolono Nabiwi atumu iyatawanomola
wadewade tanalo epatamo ikalaema:, piyate ebe da:toweomenaka iba:tamo kikalaemene.
12 "Ebema: epate la:tamo beda: tanalo osiyodiloma: la:le ubi diyata:wenakoma, la:
epetapiatamo eba kunu nosiyodilonakiyala:, mabu Godote ebeno Totomu Tabo Mosesedo
epatamo dikalamiya ega:walo ebeno woki awokalimipiate ebeno Bukamo dakuloliya,
ebe kawokawo tabono magumu kapiya ebe ma kunula, la: epetapiatamo nilakapo tanalo
nawokaliminakiyala:."

Ta:kumi Gigiyuno Tanalo
Luk 13.24

13 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "La: ta:kumi gigiyudo nopila:la: mabu Ela Opamo
da:nopila:onaka ebe gigiyu kawonomola, gabo kodakoda:. Epo bilibilinomate ebana
nopila:ote ebe gabodo tolamena.
14 Wiyasiya Godokono Igilo Duliyomolamo da:nopila:onaka ebe gigiyu ta:kuminomola,
gabo kodakodala. Kapiyakapiya epate ebe gigiyu numite ebana tolamena."

Kewa Ega:walo Ebeno Da:imi
Luk 6.43-44; 13.25-27

15 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "La:le Godokono mailamo a:da: tabo kiyawaopi
wadenomamo nulama:la:. Iba:te alagiole sipi-goeogoeono tama pupulite la:tamo ebo
pelamenaka, wiyasiya ibino tepo magumulo ibi elawoelawo gaagaa keba kunula:ka: eba
kunula.
16 La: ibino osiyodilole tanalo wadenomamo nulamelelamiyala:. Lumagite wadewade
gala:ipi da:imi moeagono kewalo a:ka:nulaemene, ega:walo ebete moeagono kewamo tote
umei kewano da:imi a:ka:netapiomene.
17 Numa:la:, wadewade kewalo wadewade da:ima:te ka:noloma:na:, ega:walo kuba
kewalo kubakuba da:ima:te ka:noloma:na:.
18 Iyo, wade kewalo kubakuba da:ima:te a:ka:noloma:na:, ega:walo kuba kewalo
wadewade da:ima:te a:ka:noloma:na:,
19 ebema: nanitabola, wadewade da:imi noloa: kewa epate lute elamo kiyalekema:na:.
20 Ebema: la: a:da: tabo kiyawaopino osiyodilole tanalo eba ulamelo la:le ibino nolo
tanalamo ibino nanitabo tanalo ebo kiyatawaomamota.
21 "Numa:la:, piyate na Kawodawama: gito deka:na:minaka wiyasiya nanitabo tanalo
puliyala, ebe epate Godokono Unu Duliyomolamo a:ka:nopila:oma:na:. Wiyasiya piyate
naimano Nabiwino ubi tanalamo da:tudila:ona, ibi kapiyate ebeno Unu Duliyomolamo
ka:nopila:oma:na:.

22 Ebema: Godokono Kawo Egelalo epetapiate natamo ma kunu kegelama:na:, ‘Ka-
wodawa, Kawodawa! Ale a:imano mailamo Godokono tabo a:kiyawaonakima:, ega:walo
a:imano mailamo kuba uliyana alibolenakima:, ega:walo atumu ale anoano tanalo
epetapi osiyodilolenakima:.’
23 Wiyasiya nale iba:tamo kegemamo, ‘Na iyatawa: la:imano tanalo. La: kuba osiyo-
dilolepilata, nagodone na:tolama:la:!’ ”

Moto Netewa Etemotepino Tanalo
Luk 6.47-49

24 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Kebe lumagite naimano tabo olowiote ebe iyaiya
tanalo dosiyodilolemene, ebe wade mulo woki lumagila. Ebete ebeno moto kodakoda
damela unamo detiya, ebe dubu keba kunula:ka: eba kunula.
25 Ebe tetelo ulamate dowiya obote ebo odoliya, ebene kawo awanomote pete moto
dapadimagotiya motote kekagiya: mabu ebete wade damelamo etiya.
26 Wiyasiya kebe lumagite naimano tabo olowiote osiyodilolea:no, ebe daedale woki
lumagila. Ebete ebeno moto wiyo damelamo detiya ebe dubu keba kunula:ka: eba kunula.
27 Ebe tetelo ulamate dowiya obote ebo odoliya, ebene kawo awanomote pete moto da-
padimagotiya motote kagate kubanomoma: ebo ediya. O olalati beda: kawonomola:ka:!”

Tabo Olowiopiate Ya:sukono Tanaloma: Danoanoiya

28 Ebene Ya:sute me iyaiya tanalo kiyawao dolopoligiya ebeno tabo olowiopi bilibilino-
mate nanoanoutiya,
29 mabu ebete Godokono elawamo iyatulamiti, wiyasiya ebe ibino Godokono Totomu
iyatulamepi keba kunula:ka: eba kunua:.

8

Ya:sute Kukulakukulago Dubu Wadekobi Da:midiya
Mak 1.40-45; Luk 5.12-16

1 Ebe tetelo Ya:sute damela unune da:piwisigiya epo epetapi bilibilinomate ebe
a:wa:midalo ebo tolamiya.
2 Ebene kukulakukulago dubute ebetamo pete ebeno pupamo pokolite na:pegiya,
“Kawodawa, a:imano ubi ditametana, a:ma:le na wadekobi ka:midinima:ta.”
3 Ya:sute ebeno koto uwamidate ebe eba ologilo ebetamo negiya, “Na ubila, a:ma:
wadekobi nolowia!” ebema: ebe tetenomolo kukulakukula temetemete ebegodone
dolopoligiya ebete wadekobi ebo olowiya.
4 Ebene Ya:sute ebetamo tabo idi ma kunu kegiya, “A:ma: naimano tanaloma: epo
akonanala:la:. Modobola a:ma: wiyasiya me tetenomolo toawete a:imano ape Godotamo
kalimagono ikameodawatamo nanawokalimiye, ebene kalimagono nilakapo inamabu
Godotamo akona:nikamiye, Mosesete da:kiyawaiya eba kunu. Ebe tanalote epo kiyatu-
laemene a:imano temetemete olopoligi.”

Ya:sute Gowelaodawa Elawodubuno Wokodawa Wadekobi Da:midiya
Luk 7.1-10

5 Ebene Ya:sute Kapeniyama duliyomolamo da:tiya Loma epono gowelaodawa ela-
wodubu idite ebetamo pete ebe petoweomelo napaniya,
6 “Kawodawa, naimano wokodawa motolo kawo gabugabuago watita, ebe ape ko-
dakoda temetemete umita.”
7 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Modobola, na pete ebe wadekobi ka:pa:midimamo.”
8 Gowelaodawa elawodubute tabo eba wiyalo negiya, “Ao, Kawodawa, eba kunua:. Na
wade lumagia: a:ma:le naimano motamo podoloma:. Wiyasiya na niyatawitamo, a:ma:le
motamo pea:no tabo gito degeaemene, naimano wokodawate nanitabonomolo wadekobi
kolowimene.
9 Mabu na atumu gowelaopino kawokawo elawodubuno opodawama: eba eda:nalo
ibino tabamo a:tuduwatanakomo, ega:walo atu tetelo naimano gowelaopiate naimano
umi magumulo pola:na. Ibi magumulo nale idi danamo, ‘A:ma: na:toa!’ ebete ebo
ka:tomene. Ega:walo idi dakanamo, ‘A:ma: na:pa:!’ ebete ebo ka:pemene. Atumu nale
naimano wiya: wokodawa danamo, ‘A:ma: me tanalo nosiyodila!’ ebete ebe tanalo
kosiyodilomene. Ebema: Kawodawa, modobola a:ma: tabote negea naimano wokodawate
wadekobi kolowima:.”
10 Ya:sute ebe tabo dolowiya ebete nela:wiya, ebema: ebe dowaloma:titiya ebe epatamo
negiya, “Na la:tamo nanitabonomolo gemo, na Isalaela epo bilibilinomo magumulo mako
lumagino nanitabokobi midi tanalo kuminakoa:!

11 Nale la: analemata, epo bilibilinomate me opo kawonomono apune apune pelamolete, iba:te A:ibalayamako, Aisa:keko, ega:walo Ya:ikoboko iba:go kapimiya Kawo Elawodawa Godokono soliyomu bailo ka:pa:pola:nama:na:.
12 Wiyasiya la: Yu epo epetapi Godote la: idoko magumamo ka:piyalekema:ta, ebe idoko magumulo la: lalo eba oliomolelo kawonomamo kiimimamota."
13 Ebene Ya:sute gowelaodawa elawodubutamo negiya, "Mabu a:ma:le na nanitabokobi a:midina:ta, ebema: a:ma: toawete a:imano wokodawa na:numiye, ebete wadekobi olowi." Nanitabola, ebe tetenomolo Ya:sute ebe tabo eba gitalo wokodawate wadekobi ebo olowiya.

Ya:sute Pitakono Moto Lapino Wadekobi Da:midiya
Mak 1.29-31; Luk 4.38-39

14 Ebe tetelo Ya:sute Pitakono moto guamo nodolote ebeno moto lapino ebo numiya, ebete ape enaena gabugabuago watiti.
15 Ebene Ya:sute ebe kamiyaleno koto dologimiya, gabugabute ebegodone eba olopoligolo ebete maigate Ya:suko mabuma: bae okalimi woko ebo wagilimiya.
16 Eba adimonalo duliyomolo epate kubakuba uliyanagopi bilibilinomo Ya:sutamo ebo magaeleniya, ebene ebete tabo kiyawao kapiyamo kubakuba uliyana iba:godone eba alibolenalo temetema:gopi epetapi bilibilinomo atumu wadekobi ebo ka:midioleni.
17 Nanitabola, Ya:sute makomako wadewade tanalo epatamo osiyodilolenaki, Godokono woki awokalimidawa Aisayate degiya ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, iyo, ebe dawate iyalo tetelo tabo ma kunu giya, "Ebete aimano gabugabu ega:walo temeteme kuwateaemene."

Woki Netewago Ya:suko Waloma:ta Modoboa:
Luk 9.57-62

18 Egela idilo epo epetapi bilibilinomate Ya:suko da:na:wa:midadigiya, ebete ebe tanalo umite ebe waloma:tapi nanaliya, "A paka: apuamo ka:na:iwaliye."
19 Ebe tetelo Godokono Totomu iyatulamedawa idite pete ebetamo na:pegiya, "Iyatulamedawa, a:ma: kebamo ka:toaemene, nale a:ma: ebamo kowaloma:tamota."
20 Wiyasiya Ya:sute ebeno tabo olowite negiya, "Iyaiya, a:ma: dopamo me tanalo idi wadenomamo nemalagidila. Tumu gaagaano lao bai damela gugu ba:pola:lamena ega:walo olaolate ibino moto etemoteonaka, wiyasiya na Epono Naniwi* naimano wata bai puliyala."
21 Ebene waloma:tadawa idite negiya, "Kawodawa, modobola na dopamo tote, naimano nabiwi kadelete da:emene, nale ebeno ape bobamo niyatite na walone a:ma: kowaloma:emamota."
22 Ya:sute ebetamo nowamiya, "Ao, a:ma: ka:lonomo na nowaloma:ena:, wiyasiya modobola a:elao epate ibi a:ka:tuwa: ibino a:elaopi bobamo nalomoma:na:."

Ya:sute Awa Matalukobi Da:midini
Mak 4.35-41; Luk 8.22-25

23 Ebene adimo tete eba tatalinalo Ya:sute peamo da:niwisigani ebe waloma:tapiate eba:go kapimiya niwitioniya.
24 Iba:te peamo olonate da:tolameniya ebe tetelo kawo awanomote eba penalo kawokawo ulate maimionate pe guamo obo ebo polomeni, wiyasiya Ya:sute pe gulo u ebe watani.
25 Ebema: waloma:tapiate ebetamo pelamenate ebe eba pamutiyanalo ebo pananiya, "Kawodawa, aimano igilo na:mula:leama:! A ka:elaomalema:!"
26 Ya:sute wiyasiya negeni, "La: beda:ma: ka:toletoleawenama? La:imano nanitabokobi midi tanalo depesonomola!" Ebe tetelo ebete maiganate awa ega:walo ulo kawiya nanaleni, "La: nolodiyobala:!" ebene paka:te matalukobi olowinomo gito olowini.
27 Ebe tetelo ibi bilibilinomate eba anoanonalo negelaniya, "Me kebako dubula:ka:? Awa ega:walo ulo iba:te ebeno tabo olowite a:tudila:!"

Ya:sute Gadala Duliyomolopi Kubakuba Uliyanago Dubu Netewa Wadekobi Da:midioliya
Mak 5.1-20; Luk 8.26-39

28 Ebene egela idilo Ya:sute paka: apuamo na:iwate Gadala duliyomolono opamo nemaigate, damelamo eba nodololo kubakuba uliyanagono dubu netewate eba:go ebo palugiya. Ebe dubu netewate a:elao epono bobo bailo okolionamiya ega:walo ibi

* **8:20:** Epono Naniwi ebe Ya:sukono mailo idila. Ebe a epo bilibilinomono Naniwila, atumu Godoko ebe aimano Nabiwila.

elawoelawonomola, ebema: epate ebe gabodo wapata:laema: kawonomamo toletoleon-
amiya. Nanitabola, ebe opo epono tanalo ma kunula, iba:te maboele nokola damela eba
obobolelo iyaiya bobo ebo osiyodilolenakiya iba:te ibino a:elao epono ape alomoma:.
29 Me dubu netewate Ya:suko dumiya ebe tetenomolo iba:te gelatepaolo negeliya,
"A:ma: Godokono Gudulata! A:ma: atamo beda: tanalo na:kosiyodilaemene? Godokono
kuba wiya ikalame tete pea:no, a:ma: dopamo a anakapuaema: ka:pa:wa:?"
30 Ebe tetelo ibi niyakabolo dabiole goeogoeo bilibilinomate nala:go wapata:lamitiya,
31 ebema: kubakuba uliyanagopi dubate Ya:suko toweomelo negeliya, "A:ma: a me
dubagodone aliboema: ubi diyata:wita, modobola a:ma:le a goeogoeatamo naliboa:."
32 Ya:sute iba:tamo negiya, "Na:tolama:la:!" Ebe tetelo iba:te dubagodone nemaimite
goeogoeatamo ebo nopila:iya, ebema: ebe goeogoeate damela unune puila:ote maboele
damelane da:na:gudiya, obamo nololuote ibi bilibilinomate gito na:elaiya.
33 Ebe tetelo Ya:sute kubakuba uliyanagopi wadekobi keba kunu ka:midioliyale, goeo-
goeo ulamepi dubate ebe tanalo umite ibino duliyomolamo puila:ote epo bilibilinomo ebo
nanaliya.
34 Ebene duliyomolo epo bilibilinomate Ya:sutamo pelamete, iba:te ebe da:pumiya ebe
napaniya ebete ibino opo atepate ka:toma:.

9

Ya:sute Ape Kodakoda Temetema:go Dubu Wadekobi Da:midiya
Mak 2.1-12; Luk 5.17-26

1 Ebene Ya:sute peamo olote paka: apuamo na:iwate ebeno okoli duliyomolo Kapeniya-
mamo gito nemaigiya.
2 Ebe tetelo epate ape kodakoda temetema:go dubu patapatago aguwatiya, ebene
Ya:sute ibino nanitabokobi midi tanalo umilamete ebetamo negiya, "Naimano namutu-
dawa, a:ma: nekalakala! Godote a:imano kuba egebolemetate a:dodolomatilima:ta."
3 Wiyasiya Godokono Totomu iyatulamepi epetapiate ebe tabo olowite ibi magumulo
tabo ma kunu gelitiya, "Me dubute amamago kuba tabo ge Godokono ololo apulo!"
4 Iba:te ibino tepo magumulo degeliya, Ya:sute iyatawate iba:tamo negiya, "Mabu
keleka: la:imano tepo magumulo me kuba tanalo demalagidilawitama?
5 Me tabo kodakodala:ka: nale gema:, 'Godote a:imano kuba egebolemetate
a:dodolomatilima:ta?' O me tabo idi gema: kodakodala:ka:, 'A:ma: maigawete na:toa?'
6 Ebema: nale la: kiyatulaemamota na Epono Naniwigodolo elawo bitana me opo
kawonomolo epono kuba egebolelamete ka:dodolomatililaema:." Ebene Ya:sute teme-
tema:go dubutamo negiya, "A:ma: maigawete, keta mokopiamidawete motamo na:toa."
7 Ebema: ebe dubute maigate ebeno motamo gito tiya.
8 Nanitabola, epo bilibilinomate ebe tanalo umite eba anoanoutalo Godokono mailo
unamo ebo adipatiya, mabu ibino ololo apulo ebete Ya:sudo ebeno elawo kawonomo
awokalimiya.

Ya:sute Ma:tiyuko Deka:miya
Mak 2.13-17; Luk 5.27-32

9 Ya:sute ebe motone nemaigate eba petonatolo dubu idi ebo numiya, ebeno mailo
Ma:tiyutela, ebe ta:kese uwatedawala, ebete ebeno woko bailo okoliti. Ebe tetelo Ya:sute
ebetamo negiya, "A:ma: na nowaloma:ena:," ebene ebete maigate Ya:suko nowaloma:tiya.
10 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiago Ma:tiyukono motolo bae eba nautalo, ta:kese
uwatepi ega:walo Godokono Totomu Tabo uwatea:pi ibi bilibilinomo epetapiate pelamete
iba:go pepola:niya.
11 Ebe tetelo Pa:lisi tanebapi dubu epetapiate ebe tanalo umite ebe waloma:tapiatamo
negeliya, "La:imano iyatulamedawate ta:kese mani elemasigilo uwatepi ega:walo
Godokono Totomu Tabo uwatea:piago bae beda:ma: kenanakole?"
12 Ya:sute ebe tabo olowite negiya, "Wadewade epate doketatamo a:ka:tolaema:na:,
wiyasiya gabugabuagopiate ka:tolaema:na:.
13 Iyo, piyate a:ka:tuwa: degelana, 'A wadewade epola,' na ebakobako epo uwa-
tema: ka:piya:. Na wiyasiya kubakuba epo kapiya uwatema: piyamo, iba:te na
kowaloma:enema:. Ebema: modobola la: me Godokono Buka apuno tabo magumu
na:nowadiala:, 'La: natamo kalimagono inamabu gito akopikanama:la:, na ubia:nola.
Wiyasiya na ubila la:imano tepo magumulo nilakapo tanalo kuima:.' "

Godokono Woko Osiyodiloma: Bae Naoa:no Pola:na Tanalo
Mak 2.18-20; Luk 5.33-35

14 Ebene Yonekono waloma:tapi epetapiate Ya:sutamo pelamete ebe napalatediya,
“Mabu keleka: a ega:walo Pa:lisi tanebapi a bilibilinomate iyaiya tetelo bae naoa:no
da:pola:nanakoma: Godokono woko osiyodiloma:, wiyasiya a:ma: waloma:tapiate bae
naoa:no ka:pola:nanakoa:?”
15 Ya:sute iba:tamo negiya, “Dubute kamiyale daidimene, ebe tetelo ebeno namutupiate
soliyomu bailo tepo mibomibago gito ba:ka:pola:nama:na:? Ao, modoboa:! Iba:te eba:go
soliyomu bae kapimiya kenaoma:na:. Wiyasiya kamiyale oli aidi dubute ebeno kamiyale
duliyomolo ida:mo magata tete na:pe, nanitabola, ebe tetelo ebeno namutupiate ibino
tepo temeteme tanaloma: bae naoa:no ka:pola:nama:na:. Ebema: numa:la:, me tete ebe
la:imano kalakalago bae nao tetela mabu nale la:go bokolinamo.”

Tagala Okoli Tanalo Ega:walo Oli Okoli Tanalo
Mak 2.21-22; Luk 5.36-39

16 Ebene Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Lumagite oli kaliku apu tagala
kalikuno bolegala:mo a:kowaluomene, mabu kaliku ukula tetelo ebe oli kaliku apute
tagala kaliku kanagiyamidalemene, ebene bolegalete kawonomoma: keda:mene.
17 Ega:walo atu gabodo lumagi idite tagala gautu-goeo tama kalila:mo oli da:imi obo
akalatemene, mabu oli da:imi obote tagala gautu-goeo tama kalili ka:na:ta:pulaemene,
ebene da:imi obote opamo ka:ka:liyaote da:imi obo ega:walo kalili ibi netewate kapiya
tetelo ka:kubakubaoma:na:. Me mabuma: iyatawadawate oli da:imi obo olioli tama
kalili kapiyamo nalateonakomene, da:imi obo ega:walo kalili iba:te tete geyageyalo
wadenomamo ka:pola:nama:.”

Yu Watodawa Dubute Ya:suko Da:toweomiya Ebeno Buwele Wadekobi Ka:midima:
Mak 5.21-23; Luk 8.40-42

18 Ya:sute me tabo iba:tamo eba kiyawautalo, Yu watodawa dubute ebetamo pete
pupamo pokolite na:pegiya, “Naimano buwele ka:ma:nomo a:e, wiyasiya a:ma: pa:wete
a:imano koto ebetamo da:powatila:emene ebete a:ene walo ka:kemaigamene.”

Kalima Ka:ka:liya Temetema:go Kamiyalete Ya:sukono Kaliku Dologiya
Mak 5.24-34; Luk 8.42-48

19 Ebema: Ya:sute maigate ebe waloma:tapiago ebe kawo dubu ebo waloma:tiya.
20 Ebe tetelo kamiyale idi 12 ulama tetelo kalima ka:ka:liya temetemete duminami,
ebete Ya:sukono walogabo apune pete ebeno kaliku ebo pologiya,
21 mabu ebete nemalagidiliya, “Nale ebeno kaliku dologimo, nale wadekobi kolow-
imamo.”
22 Ya:sute olobigate ebe dumiya ebetamo negiya, “Kamiyale, a:ma: nekalakala! A:imano
nanitabokobi midi tanalote a:ma: wadekobi a:mida:ta.” Ebe tetenomolo ebe kamiyaleno
temetemete ebo olopoligomiya.

Ya:sute Yu Watodawa Dubuno Buwele A:ene Dadipatiya
Mak 5.35-43; Luk 8.49-56

23 Ebene Ya:sute Yu watodawa dubuno motamo pete a:e buwele liyaema: bibolo
da:moleutiya ebe dubu ega:walo epo bilibilinomo ebo pulamiya, iba:te gowela kawono-
mago pola:niya.
24 Ebema: ebete ibi nanaliya, “La: bilibilinomo moto gune na:nemaimiala:. Buwele
da:peso ka:eaka:, ebe u watita.” Wiyasiya ibi bilibilinomate ebe nekalakalatiya.
25 Ebe tetelo Ya:sute epo motone palibolete buwelete dekapitani ebe baiamo nopegate
ebeno koto da:nelaemiya ebete ebo maigiya.
26 Ebene ebe anoano tanalono tabote ebe opo kawonomamo gito tiya.

Ya:sute Balidi Tamiolame Dubu Netewa Wadekobi Da:midioliya

27 Ya:sute ebe duliyomolo atepate eba tonatolo, balidi tamiolame dubu netewate ebe
eba waloma:tanatolo kawonomamo ebo negelapatiya, “Da:ibidikono A:la:mu! A:ma: a
na:nilakapoiama:!”
28 Ebene Ya:sute moto gu ida:mo nodolote ebe balidi tamiolame dubate atu motamo
da:ka:nodoliya Ya:sute ibi nalateda:liya, “La: nanitabokobi na:ka:mida:witama, nagodolo
elawo bitana la: wadekobi ka:midioletama:?”
Iba:te tabo eba wiyalo negeliya, “Iyo, Kawodawa, a:ma:godolo elawo bitana.”
29 Ebe tetelo Ya:sute ibino balida:mo ebeno koto eba watiolelamelo iba:tamo negiya,
“Mabu la:le na nanitabokobi a:midinimata, ebe mabuma: nale la:imano balidi wadekobi
ka:midiolemamo.”
30 Ebene ibino balidite wadekobi dolowiolamiya, Ya:sute ibi kawonomamo analelo
iba:tamo negiya, “La: me tanaloma: epo epetapi akoanala:la:!”

31 wiyasiya iba:te tote ebe opo kawonomamo Ya:sukono tanalo ebo na:kiyawaiya.

Ya:sute Tabo Kiyawaoa: Dubu Wadekobi Da:midiya

32 Ebene ebe dubu netewate eba tutalo epo epetapiate dubu idi Ya:sutamo ebo magatiya,
mabu ebe tabo kiyawaoa: kuba uliyanagonola.
33 Ebe tetelo Ya:sute ebegodone kuba uliyana dalibiya ebete tabo kiyawao ebo wag-
ilimiya, ebema: epo bilibilinomate me tanalo umite anoanolo negeliya, “A Isalaela opolo
mako tanalo kuminakia:!”
34 wiyasiya Pa:lisi tanebapiate negeliya, “Ebete kubakuba uliyanano Kawodawano
elawamo alibolenako, Godokono elawamoa:!”

Ya:sute Ebeno Nilakapo Epatamo Dawokalimiya

35 Ya:sute Yu epono kawokawo ega:walo egege duliyomolodo da:petonaki, ebe tetelo
ebete ibino iyaiya balidi ibilamole motolo ibi eba iyatulamelo ebete Godokono Kawo
Elawodawano tanalono Wade Tabo iba:tamo ebo kiyawaonaki, ega:walo ebete ibino
iyaiya temetema:gopi wadekobi a:ka:midiolenaki.
36 Ebene egela idilo ebete epo bilibilinomo ulamete ebeno tepo magumulo kawono-
mamo nilakapoilamiti, mabu iba:te woki bilibilima: ega:walo elawoa:noma: eda:utiya,
sipi-goeogoeate ulamedawa:no keba kunu kilukuline eba kunu.
37 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, “Godokono pali magumulo kono
bilibilinomo a:kodakodaiya, wiyasiya tapio wokopi bilibilia:,
38 ebema: la: pali namutudawatamo towetowe tabo negelala:, ebete wokopi epetapi pali
magumamo kapalibolemene wadewade kono ka:powakalamima:.”

10

Ya:sute Ebeno 12 Alibolepi Dubu Deka:la:miya
Mak 3.13-19; Luk 6.12-16

1 Ebe tetelo Ya:sute ebeno 12 waloma:tapi dubu ebetamo ka:la:mite iba:tamo elawo
ebo ikalamiya, iba:te epagodone kubakuba uliyana kanalibolema: ega:walo iyaiya teme-
tema:gopi wadekobi ka:nimidiolema:.
2 Me Ya:sukono 12 alibolepi dubuno mailola.

Dopo dubu ebe Saimonotela, ebeno mailo idi Pitate, ega:walo ebeno ekawi A:ndulutela.

Sebedikono gudi Ya:imesiko ega:walo ebeno ekawi Yoneko.

3 Pilipiko, Batolomuko, Tomasiko, ega:walo Ma:tiyuko, ebe ta:kese uwatedawala.

A:lapiyasikono gudu Ya:imesiko, Ta:diyasiko,
4 ega:walo Saimonoko. Me Saimono idi ebe ubila kapela Loma gabamani epago eba
gowelalo iba:te ebeno Ka:inane opo ebo katepama:.

Ega:walo walogabo dubu ebe Keliyota duliyomolodawa Yudasite, ebete walone tetelo
Ya:suko anakapumipi walubiliya.

Ya:sute 12 Waloma:tapi Dubu Daliboliya
Mak 6.7-13; Luk 9.1-6

5 Ya:sute me 12 dubu eba alibolelo ibi nanaliya, “La: Yua:piatamo akotolama:la:,
ega:walo Samaliya opo epatamo akonemaimiala:.
6 Wiyasiya la: Isalaela opolo dilukuliona ebe Yu epo kapiyatamo na:tolamiyala:, iba:te
tumamo dalatidioliya ebe sipi-goeogoeo keba kunula:ka: eba kunu ilukulina.
7 Ebene la: eba tolamelo me tabo kapiyate na:kiyawaonatiyala:, ‘Godokono Kawo
Elawodawama: eda: tete tatalila.’
8 Ega:walo la: ebolo gabugabute dulamena ebe epo wadekobi na:na:midiolenakiyala:,
kukulakukulagopi ibi atumu. Ebe atu tetelo a:elaopi a:e magumune nowadipalatele-
nakiyala: ega:walo kubakuba uliyana epagodone nalibolenakiyala:.
“Nanitabola, tete bilibilinomolo Godote ebeno wadewade tanalo la:tamo nilakapolo
gito ikalamenakota, ebema: modobola la: epetapi atu nilakapo tanalago nowalubili-
nakiyala:.
9 Ebema: la: eba tolamelo kawokawo mani gatele magumamo akoalomala:, ega:walo
egege mani atumu akowatala:.

10 Gabo tetelo la: kapiyakapiya inamabu na:pupuliyala:, epetapi akouwata:la:.
Ega:walo la: inamabu alomono ikuwa, agowa pata, ega:walo gaubu atumu ak-
ouwata:la:, mabu duliyomolo epate wade wokodawano iyaiya modoboa: tanalo ebolo
na:modoboilamelemenakoma:na:.
11 “La: duliyomolo ida:mo nemaimiawete wade okoli lumagi nowadiawete
da:numa:ema, ebeno motamo nodoloawete ebegodolo nilukula:tepawete walone ebeno
motone opo ida:mo ka:ka:tolaemamota, iyo, la: moto idine moto ida:mo eba kunu
akonowagela:la:.
12 Ega:walo la: kebe motamo da:nodoloaema, modobola la: ebe moto epatamo nilakapo
tabo ma kunu na:negeliyala:, ‘Godokono kalakalate la:godolo nitanamene.’
13 Ebema: ebe moto epate la: kalakalago uwatetate la:imano tabo dolowima:na:,
Godokono kalakalate iba:godolo nanitabonomolo kitanamene, wiyasiya iba:te la: uwa-
teta:no, la: nilakapo tabo degelaema ebe tabono nanitabo tanalote ebolo a:kitanamene.
14 Ebene kebe epate la: kalakalago uwateta:no, la: ebe motone o duliyomolone eba
tolamelo la:imano agowano tuwae na:moda:midatepaliyala:. Me tanalote ibi kiyatu-
laemene, Godokono tete ebe na:pe ebete ibino tanalo kapanagilamelelaemene.
15 Na la:tamo nani tabo gemo, Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo
Egelalo ebete me duliyomolo epatamo kuba wiya kawonomamo kikalaemene. Ebe
tetelo ebete Sodomo ega:walo Gomola duliyomolo epatamo* kuba wiya eba ikalamelo
nilakapo kela:mo kawokalimene, wiyasiya nanitabola, ebete nilakapo idi a:kiyatimene
la: uwatea:piyatamo.”

Kawokawo Temetema:te Pelaema: Ya:sute Degiya
Mak 13.9-13; Luk 21.12-17

16 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: nolowiala:! La: sipi-goeogoeo keba kunula:ka:
eba kunula, nale la: elawoelawo gaagaano taneba magumamo alibolemata. Ebema:
piyate la:go gowelaopima: deda:ona, la:le iba:go eba na:pola:nalo modobola la: mulo woki-
nomago nemalagidiloleniyala:, ega:walo atu tetelo milonomoma: eba eda:olo temeteme
lumagi iditamo akoikamenakala:.
17 La: nanisiwale, mabu kubakubapiate la: elawamo uwatetate tabo anagiyamida
baiamo kemagatalema:ta, ega:walo Yu epono balidi ibilamole moto gulo iba:te la:
pa:ka:pa:ka:mo ka:na:ma:ga:tiolema:ta.
18 Iba:te la: na mabuma: iyaiya kawokawo elawodubuno ololo apuamo elawago
demagataletamene, ebe tetelo la: naimano Wade Tabo iba:tamo ega:walo Yua:piatamo
ka:kiyawaomamota.
19 Ega:walo iba:te la: tabo anagiyamida baiamo demagataletamene, ebe tetelo la:imano
gela tanaloma: woki bilibilima: akoeda:oala:, ma kunu, ‘Na beda: tabo na:kegemo?
Ega:walo na tabo keba kunu na:ka:kiyawaomo?’ Tete da:pemene Godote ebeno iyaiya
tabono tanalamo la: kowalubilima:ta,
20 mabu la: a:ka:tuwa: a:ka:kiyawaoaema, la:imano Nabiwi Godokono Uliyanate la:do
ka:kiyawaomene.
21 “Ebe tetelo naniwite ekawi a:eamo kalibomene, ega:walo atu gabodo ekawite naniwi
kanakapuimene. Iyo, dubute ebeno gudu atumu kakamitimene, ega:walo guda:te
dowaote ibino menokobila nabila a:eamo kalibolema:na:.
22 Ebene na mabuma: epo bilibilinomate la:tamo ka:dowaoma:na:, wiyasiya kebe
lumagite temeteme magumulo kodakodalo utite uwomuamo da:nemaigamene, Godote
ebeno igilo ka:mula:emene.
23 Ebema: iba:te la:tamo temeteme dikalametamene, ebe tetelo la: wiyasiya duliyomolo
ida:mo nalautiyala:. Na la:tamo nani tabo gemo, la: Isalaela opono duliyomolo bili-
bilinomolo woko eba nosiyodilolo ebe iyaiya woko opoliyalea:no Epono Naniwite ebo
ka:pemaigamene.
24 “Numa:la:, epono umi magumulo sukulu guduno iyatawa tanalote ebeno iyatu-
lamedawano iyatawa kodolina:, ega:walo wokodawano elawote ebeno woko namutu-
dawano elawo kodolinakoa:.
25 Ebema: modobola sukulu gudute ebeno iyatawa magumulo ebeno iyatulamedawa
keba kunula:ka: ebako dawama: na:keda:mene, ega:walo wokodawate ebeno woko
magumulo ebeno namutudawa keba kunula:ka: ebako dawama: na:keda:mene. La:
nolowiala:! Iba:te na moto namutudawa kuba uliyana Biyesibulu mailamo eka:na:miya,
ebema: walone iba:te atumu la: naimano ekaki kuba mailonomamo keka:la:ima:ta!”

---

* **10:15:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: Sodomo ega:walo Gomola duliyomolo epono tanalo iyatawama:
dowagela:emene, modobola a:ma: Wagilamole Mabu 18.16–19.29 numiye.

La: Poko Na:ka:tolema:wenama
Luk 12.4-7

26 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Ebema: ebe elawoelawo dubu akotolelama:la:. Kebe
itiole tanalate da:pola:na walone tetelo Godote kawokalilaemene, ega:walo waminaole
tanalate da:pola:na walone epate kulamolema:na:.
27 Ebema: nale idoko tetelo la: da:kiyawaolametanakoma, la:le wiyasiya alo tetelo
na:kiyawaolamenakiyala:, ega:walo la:le nagodone gananalo dolowiawenakoma, ebe
iyaiya tanaloma: la:imano tabo madodo eba adipatelo epo bilibilinomatamo nawokalila-
menakiyala:.
28 La: ape anakapulame iyatawaopi akotolelama:la:. Iba:godolo elawo puliyala
epono uliyana anakapulamete Ela Opamo iyalekema:. Wiyasiya la: Godoko kapiya
na:tolemenala:, mabu ebegodolo elawo bitana epono ape ega:walo uliyana kapiya tetelo
Ela Opamo iyalekema:.
29 Numa:la:, epate netewa piliyo olaola kapiya toea maniamo uwatema: gelanaka, ebe
olaolano igilo kawokawoa:, wiyasiya la:imano Nabiwi Godote ebako egege olaola eba
malagidilolenalo, ebete modobo tabo gea:no ibi magumulo idi kapiyate a:ka:emene.
30 Ega:walo nanitabola, la:imano watono eke bilibilinomo Godote iyalo tetelo
eka:la:mioliya, iyo, la:imano iyaiya tanalo ebete iyatawanomola.
31 Ebema: la: woki bilibilima: akoeda:onala:. Ebeno nilakapo olaolatamo
nanitabonomolo bitana, wiyasiya ebeno nilakapo la:tamo kawonomoma: eda:te ilukulina
tetelo bitanamene!”

Epono Ololo Apulo Ya:suko Awokalimi Tanalo
Luk 12.8-9

32 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Kebe lumagite awokala degemene, ‘Na Ya:suko
waloma:tadawala,’ na atumu Nabiwi Godokono ololo apulo kegemamo, ‘Me lumagi ebe
naimano ekawila.’
33 Wiyasiya kebe lumagite na iyatawa:ma: degemene, na atumu Godotamo ebe
iyatawa:ma: ka:kegemamo.”

Ya:sute Epono Gowela Mabuma: Eda:na
Luk 12.51-53; 14.26-27

34 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: na:kemalagidilawitama nale me opamo milo
adaema: pe? Ao, na epatamo milo ikalaema: ka:piya:, na gowelaono gili ikalaema: piyamo.
35 Numa:la:, naimano iyaiya tabono tanaloma: anagiyamida tanalote epo magumulo
ka:pemaigamene. Ma kunu anagiyamida tanalote dubu ega:walo ebeno nabiwi ibi
magumulo kitanamene, ega:walo buwele ebeno menokago ibi magumulo kitanamene,
ega:walo kamiyale ebeno awino menokago ibi magumulo kitanamene. Iyo, na
anagiyamida tanalo epatamo ikalaema: piyamo,
36 ebema: nanitabola, na mabuma: dubuno moto epate eba:go ka:gowelaoma:na:.
37 “Ebema: kebe lumagite ebeno nabiwila menokola kawonomamo eba malagidilelo na
kela:mo demalagidilonena, ebe lumagite naimano woko osiyodiloma: a:ka:modobomene.
Ega:walo kebe lumagite ebeno gudi kawonomamo eba malagidilolenalo na kela:mo
demalagidilonena, ebe lumagite naimano woko osiyodiloma: a:ka:modobomene.
38 Ega:walo kebe lumagite ebeno kewa olotolowa agute na waloma:enea:no, ebete
atumu naimano woko osiyodiloma: a:ka:modobomene.
39 Ebema: kebe lumagite ebeno kateneno ubi gabodo eba tolo ebeno igilo nagodone
damoeda:mene, ebeno igilote kalatidimene, wiyasiya kebe lumagite ebeno igilo na
mabuma: datutimene, ebete nanitabo igilo kelaemene.”

Godogodone Wade Wiya Lawe Tanalo
Mak 9.41

40 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Kebe lumagite a:ma: kalakalago dowalubitana ebete
na walubinina, ega:walo kebe lumagite na dowalubinina ebete na kapiya kowalubinina:,
ebete na Alibonedawa Godoko atumu na:kowalubina.
41 Ebema: kebe lumagite Godokono woki awokalimidawa kalakalago dowalubina ebete
walone Godogodone ebeno woki awokalimidawano wiya ka:nelaemene, ega:walo kebe
lumagite tuputupudawa kalakalago dowalubina ebete atumu tuputupudawano wiya
ka:nelaemene.
42 Na la:tamo nani tabo gemo, me egegepi magumulo kebe lumagite na
waloma:enedawama: deda:na, ebe mabuma: idawate gibagiba obo ebetamo dikaemene,
ebete Godogodone delaemene ebe wade wiyate akalatidimene.”

11

Yonete Ebe Waloma:tapi Ya:sutamo Daliboliya
Luk 7.18-35

1 Ebene Ya:sute ebeno 12 waloma:tapi iyatulame dolopoligiya, ebete ebe duliyomolo
atepate Yu epono duliyomolo epetapilo ibi iyatulama:go eba tolo Godokono tabo ebo
kiyawaolamenatiya.
2 Ebe tetelo Yoneko epo obamo waduba:midaoledawate idoko motolo eba okolinalo,
Kelisote wadewade tanalo dosiyodilolenami ebete ebe tanalo olowiote ebe waloma:tapi
ebetamo ebo aliboliya.
3 Ebene ibi netewapiate Ya:sutamo da:pemaimiya iba:te ebe ma kunu paniya, "Yonete
pema: degi, a:ma: ebe lumagila:ka: o ale lumagi idi kemakopelenama:?"
4 Ebene Ya:sute wiya tabo iba:tamo negiya, "La: toawete la:le kebe tabo kolowiawitama
ega:walo kebe tanalo kulama:witama, ebe iyaiya tanalo Yoneko nananala:.
5 Balidi tamiopiate balidi a:melea ega:walo agowa tataipiate nowapata:lama:! Kuku-
lakukulagopiate wadekobi olowiya ega:walo galo tamiolamepiate nolowia! A:elaopiate
a:ene walo a:kemaimiya ega:walo nigologolo epatamo Godokono Wade Tabote a:pe!
6 Ebema: kebe lumagite na nanitabokobi eba midinilo woki netewama: eda:no, ebe-
godolo Godokono kalakala tanalote bitanamene!"
7 Ebene Yonete dapaliboliya ebe dubate eba tolo, Ya:sute Yonekono tanaloma:
epatamo ebo kiyawaiya. Ebete negiya, "La: Yonekono tanalo olowiawete bulu opamo
da:nemaimiaima, beda: tanalo uima: ka:tolama:ima? Pudo kapiya awate gito dadegetiti,
ebe uima: ka:tolama:ima?
8 O la: wadewade kaliku pupulio dubu uima: ka:tolama:ima? Ao, la: iyatawalata
wadewade kaliku pupuliopiate bulu opolo kilukuliona:, wiyasiya iba:te kawokawo
elawodubuno motolo ibino kateneno ubilo ilukuliona!
9 Ebema: la: na niyatunama:la:, la: beda:ma: ka:tolama:ima? Godokono woki awokalim-
idawa uima:la:ka:? Iyo, na la:tamo nani tabo gemo, Yonete Godokono woki awokalimipi
bilibilinomo odoili.
10 Nanitabola, Yonekono tanaloma: Godote ebeno Bukalo tabo ma kunu giya,

'Nale Kelisokono dopo apuamo
naimano tabo atadawa kapalibomamo,
ebete ebe dopomete
ebeno gabo kosiyodiloma:.' "

11 Ya:sute walo na:kegiya, "Nale la:tamo nani tabo gemo, wagilimi mabune me teta:mo
pemaiga me opo kawonomolo dawokalaiya, ebe epo bilibilinomo magumulo Yoneko
kawodawanomoma: eda:na. Wiyasiya me tetene wagilimite Godote Kawo Elawodawama:
deda:na, ebe duliyomololo kebe lumagite da:pesonomoma: deda:mene ebete Yoneko
nanitabolo kodolimene.
12 Me tanalo idila. Yoneko tetene wagilimite me teta:mo pemaiga, elawoelawo
dubu ubila Godokono Wade Duliyomolo ibi a:ka:tuwa: ibino elawamo lawete ebamo
ka:nopila:oma:, wiyasiya iba:te a:ka:modoboma:na:.
13 La: nolowiala:. Godokono woki awokalimipiate ebeno Bukamo dakuloliya ega:walo
ebete ebeno Totomu Tabo Mosesedo epatamo dikalamiya, ebe wade tabono tanalote iyalo
tetelo awokalate, penatete Yoneko teta:mo ebo pemaigi.
14 Nanitabola, Godote dopamo tabo ma kunu kiyawaiya, ebeno woki awokalimidawa
Elayako ka:pemene, iyo, Yoneko me ebe lumagila, ebema: modobola la: me tanalo
nanitabokobi na:mida:la:.
15 Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!"
16 Ebene Ya:sute negiya, "Na me tete epono tanalo kebe uli tabamo nakawokalimo? Ibi
olowame bailo dekalakalauta ebe gudi egege keba kunula:ka: eba kunula. Gudi epetapiate
epetapiatamo kegela, epetapiate epetapiatamo kegela, iba:te apaminateuilo ma kunu
wagelena,
17 'Ale soliyomu eba osiyodilolo bibolo da:moleoma: wiyasiya la: ago kemaeawea:,
ega:walo a a:e lumagi bobamo iyatima: dowagelitama: wiyasiya la: ebe ka:liyama:wita:!'
Iyo, me tete epo eba kunu wagelena, iba:te Godokono wokopiatamo ubia: tabo gelanaka.
18 Numa:la:, Yonete da:pemaigi ebe tetelo ebete elawo da:imi obo ka:ninakia: ega:walo
tete epetapilo ebete bae naoa:no lutanaki Godokono woko kosiyodiloma:, ebema: epate
negeliya, 'Ebe kuba uliyanagonola!'

19 Wiyasiya Epono Naniwite da:pemaigi, ebeno tanalo iyala. Ebete bae enanako
ega:walo elawo da:imi obo a:ninako, ebema: iba:te ma kunu gelanaka, ‘Ebeno kuba
numa:la:! Ebe tumu goeoma: eda:te bae kawonomamo nanako, ebe elawo da:imi obo
ni kawodawala! Ebe ta:kese mani elemasigilo uwatepi ega:walo Godokono Totomu Tabo
uwatea:pi epetapi ibino namutudawala!’ ”
Ebene uwomunomolo Ya:sute iba:tamo negiya, “Godokono wade mulo tanalo
dowaloma:tana, ebe epate ibino osiyodilole magumulo ebe mulo nanitabonomolo ba-
wokaliminakoma:na:.”

Nanitabokobi Midia: Duliyomolo Epono Tanalo
Luk 10.13-15

20 Ya:sute kebe iyaiya duliyomololo anoano tanalo bilibilinomo dosiyodilolenaki, ebe
duliyomolo epate ibino kuba woki iyakobi midilite Godotamo kolobiliya:. Ebe mabuma:
Ya:sute ibi kawonomamo ma kunu analiya,
21 “Kolasini duliyomolo, a:ma: kuba wiya kawonomo kelaema:ta! Betasaida duliy-
omolo, a:ma: ebe atumu! Mabu nale la:godolo anoano tanalo dosiyodilolimo, nale
ebakobako woko Taya duliyomololo ega:walo Saidono duliyomololo dopamo nosiyo-
diloliyataleka:, ebe Yua: epate ibino kubakuba woki iyakobi ba:midiliyana:. Iyo, iba:te
ibino kuba osiyodilole mabuma: tepo temetemema: eda:ote ebe temeteme kawokalima:
kubakuba kaliku pupuliote ono tuwaeamo gito bilukuliyana:.
22 Ebema: na la:tamo negemo, Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo
Egelalo ebete Taya duliyomolo epatamo ega:walo Saidono duliyomolo epatamo kuba wiya
eba ikalamelo nilakapo kela:mo kawokalimene, wiyasiya nanitabola, Kolasini duliyomolo
ega:walo Betasaida duliyomolo, ebete la:tamo nilakapo a:kiyatimene!
23 Ega:walo Kapeniyama duliyomolo, a:imano tanalo ma kunula. A:ma: ubila a:ma:
a:ka:tuwa: a:ma: Godokono Unu Duliyomolamo kadipata:ema:, wiyasiya Godote a:ma:
Ela Opamo keba:idiloma:ta! Mabu nale a:ma:godolo anoano tanalo dosiyodilolimo,
nale ebakobako woko Sodomo duliyomololo nosiyodiloliyataleka:, ebe Yua: epate ibino
kubane olobila:ote Godote ibi akanakapulamiyana:.
24 Ebema: na a:ma:tamo negemo, Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe
Kawo Egelalo ebete Sodomo duliyomolo epatamo kuba wiya eba ikalamelo nilakapo
kela:mo kawokalimene, wiyasiya Kapeniyama duliyomolo, ebete a:ma:tamo nilakapo
a:kiyatimene!”

Ya:sute Tutulo Ilukuli Tanalo Epatamo Dikalamena
Luk 10.21-22

25 Ebe tetelo Ya:sute Godotamo negiya, “Aba, a:ma: me opo kawonomo ega:walo Unu
Duliyomolo Namutudawama: eda:nata! Na a:ma:tamo kalakala tabo gemo, mabu a:ma:
me opono kawokawo iyatawapi dubatamo a:imano mulo woki eba waminaolelo iyatawa:
epatamo awokalilamiata.
26 Aba, nanitabola, me tanalote a:imano ubilo pemaigi.”
27 Ebene Ya:sute epatamo negiya, “Naimano Nabiwi Godote tanalo bilibilinomo
naimano kotamo alomiya nale kulamenama:, ebema: ebete a:ka:tuwa: iyatawala na ebeno
Guduno tanalo, lumagi idite iyatawa:. Ega:walo Nabiwino tanalo atumu, lumagi idite iy-
atawa: wiyasiya na ebeno Gudute a:ka:tuwa: iyatawala, ega:walo nale piyatamo Nabiwino
tanalo awokalima: ubi diyatimo, ibinomate atumu Nabiwino tanalo ka:kiyatawaoma:na:.
28 “Ebema: la: piyate mibomibo magumulo dilukula:wenama, la: natamo
da:pelama:ema nale tutulo okoli tanalo la:tamo kikalaemamota.
29 Numa:la:, netewa kau-goeogoeate woko eba osiyodilutalo, namutudawate ibino
abaumu unamo kewa olotolowa iyatilamete iba:te kapimiya ebo ka:toma:na:, ebema:
a:ma: atumu, a:ma: ega:walo na, ale kapimiya ba:tonakoma: woko kosiyodilonama:. Ebe
tanalo magumulo a:ma: naimano tanalo wadenomamo ma kunu kiyatawama:ta, nale
mulo ega:walo milo okolidawama: deda:namo. Ega:walo a:ma: nagodone tutulo okoli
kelaema:ta,
30 ebema: nale a:imano abaumu teta:mo diyatimitama, a:ma: ebe kewa olotolowa
mibonomoma: a:kegeaemene, ega:walo nale inamabu waguatama: dikametama a:ma:
tutuma: kegema:ta.”

12

Wokoa: Talena Egelano Tanalo
Mak 2.23-28; Luk 6.1-5

1 Yu epono wokoa: talena egela idilo Ya:sute ebe waloma:tapiago kono pali magumudo
petolamiya, ebene bae kape tanalote ebe waloma:tapiatamo da:piya, iba:te kono naoma:
kapiyakapiya kubakubadopo ebo nowakalamiya.
2 Pa:lisi tanebapi epetapiate ebe tanalo umite Ya:sutamo negeliya, "Numa:, a:imano
waloma:tapiate wokoa: talena egela adikanalita."
3 Ebene Ya:sute tabo eba wiyalo negiya, "Modobola Godote ebeno Bukamo daku-
loliya, la: ebe tanalo nemalagidilala:. Da:ibiditamo kuba tete da:piya, ebete ebeno
wapata:lamepiago bae kapete dulamiti, ebene ebete beda: tanalo kosiyodiliyale?
4 Ebete Godokono Motamo nodolote, ebe Motono wokopiate Godotamo dalomonakiya
ebe talena bae ebete ebeno wapata:lamepiago a:nenaiya. Ebe tanalo magumulo iba:te
aimano totomu tabo adikanaliya, mabu totomu tabote a niyatuamena a bilibilinomate
ebe bae nao talenala, Godotamo kalimagono ikameopiate a:ka:tuwa: naonaka. Wiyasiya
numa:la:, Da:ibidiate denaiya Godote ebe tanalo kubama: kegiya:.
5 Ega:walo Godote ebeno Bukamo Mosesedo dakuloliya, me tanalo idi nemalagidilala:.
Piyate ebetamo kalimagono ikameopima: deda:ona, iba:te wokoa: talena egelalo ebe ama-
mateno motolo woko dosiyodilonaka, ebe tetelo iba:te ebe talena egela dadikanalenaka
wiyasiya Godote ebe tanalo modoboma: gena.
6 "Ebema: nale la:tamo gemo, Godoko Amamateno Motono talena nanitabolo bitana,
wiyasiya nagodolo ditana ebe talenano elawote iyaiya talena epetapino elawo nodoilina.
7 Godote ebeno Bukalo negena, 'La: natamo kalimagono inamabu gito akopikanama:la:,
na ubia:nola, wiyasiya na ubila la:imano tepo magumulo nilakapo tanalo uima:.'
La: Pa:lisi tanebapiate me tabono magumu niyatawawetaleka:, na waloma:enepiate
tuputupu tanalo eba osiyodilolo la: ibi kubakubapima: a:kegelawena:,
8 mabu nanitabola, na Epono Naniwite wokoa: talena egela namutudawama:
eda:namo."

Ya:sute Koto Apu A:eme Dubu Wadekobi Da:midiya
Mak 3.1-6; Luk 6.6-11

9 Ebene Ya:sute ibi miyapate ibino balidi ibilamole motamo da:nodoliya,
10 koto apu a:eme dubute ebolo na:luti. Pa:lisi tanebapi epetapiate ebolo da:pola:niya,
ibi ubila Ya:suko kubadawama: kegelama:, ebema: iba:te ebe nalatediya, "Wokoa: talena
egelalo temetema:godawa wadekobi midima: talena ba:kitanale?"
11 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, "A:imano sipi-goeote talena egelalo damela gugamo
da:negamene, a:ma: samamo ebe nowaluba:wete ka:nowagilima:ta, a, nanitabola:ka:?
12 La: me tanalo iyatawala, sipi-goeono igilo tanalote kawoma: keda:na: wiyasiya lumag-
ino igilo ebe kawo tanalonomola. Ebema: aimano totomu tabote talena kiyatiamena:
wokoa: talena egelalo wadewade tanalo osiyodilolema:."
13 Ebe tetelo Ya:sute koto apu a:eme dubutamo negiya, "A:imano koto nuwamida,"
ebene ebete koto duwamidiya ebeno kotote wadekobi ebo olowiya, apulo wadeno
ditameni eba kunu.
14 Ebe mabuma: Pa:lisi tanebapiate dowago tolamete tabo ebo negeliya Ya:suko
kanakapuima:.

Godote Ebeno Gudu Ya:suko Wade Wokodawama: Deka:miya

15 Ebe tetelo Ya:sute Pa:lisi tanebapino kuba nopo iyatawate ebete ebe duliyomolo
atepate gito tiya, ebene epo bilibilinomate ebeno tanalo umite ebe ebo waloma:tiya. Ibi
magumulo piyate temetema:go da:pola:niya Ya:sute ibi bilibilinomo wadekobi midiolete,
16 ibi ma kunu kawiya analiya, "La: naimano tanaloma: epo akoanala:la:!"
17 Ebema: Ya:sukono osiyodilo magumulo Godokono woki awokalimidawa Aisayate
degiya, ebe tabono nanitabo tanalote maigiya. Iyalo tetelo ebeno tabo kiyawao magu-
mulo Godote ma kunu giya,

18 "Me naimano wade Wokodawala,
nale ebe dopamo eka:miyamo.
Nale ebe nilakapolo eba malagidilonalo
ebetamo kawonomamo nekalakalanamo,
ebema: nale naimano Wade-talena Uliyana
ebe unamo nalibote,
ebene ebete iyaiya opo epatamo
ibino igilo mula:lelame tanaloma:
tabo ka:kiyawaomene.

19 "Me Wokodawate apaminateui tanalo kiyatawanakoa:,

ebete naimano tabo eba kiyawaolo a:kegeatepaomene,
ega:walo epono ololo apulo
ebete tabo madodo unamo akadipatemene.
20 Piyate elawoa:noma: deda:ona
ebete iba:tamo nilakapago ka:tomene,
eba kunu ebete balibali pudo
gito akadikanalemene,
ega:walo wuiki alono mena da:pesoma: deda:na
ebete gito a:ka:egamidamene.

"Nanitabola, naimano Wokodawate
wadewade tanalo eba osiyodilolelo
Tuputupu Okoli tanalote Kubano
wato kikopu kelaemene,
21 ebema: opo bilibilinomono epate
me naimano Wokodawano pe tanalo makopelena."

Ya:suko Ega:walo Biyesibuluko Ibino Tanalo*
Mak 3.20-30; Luk 11.14-23; 12.10

22 Ebe tetelo epo epetapiate dubu idi Ya:sutamo magatiya, ebe dubute tabo ka:kiyawaonakia: ega:walo ebe balidi tamiomela, mabu ebe kuba uliyanagonola. Ebene Ya:sute ebe wadekobi da:midiya, ebete tabo kiyawao wagilimite balidi wadekobi ebo olowiomiya.
23 Ebema: epo bilibilinomate eba anoanoutalo negelitiya, "Diyala, me dubu Ya:suko da: Da:ibidikono a:la:mu Kelisotela:!"
24 Wiyasiya Pa:lisi tanebapiate ibino tabo olowite negeliya, "Ao, ebete kubakuba uliyanano Kawodawa Biyesibulukono elawamo alibolenako, Godokono elawamoa:!"
25 Ebema: Ya:sute ibino kuba woki iyatawate iba:tamo negiya, "Numa:la:, kapiya duliyomolono epate tetedo dadikanalema:na: ebe duliyomolote ka:kubamene, ega:walo kapiya motono epate tetedo dadikanalema:na: ebe moto epate a:kilukulinama:na:, ibino motote atumu ka:ka:kubamene.
26 Ebema: Saitanakono woki ma kunula, ebete ebeno kubakuba uliyana epagodone akalibola:le, mabu ebete eba kunu dowagelemene ebeno woko osiyodilo elawote kolopoligomene.
27 La:le naimano tanaloma: negelamata, 'Ebete kubakuba uliyana Biyesibulukono elawamo alibolenako.' Ebe tabo degelaema nanitabola:ka:? Ao, nanitaboa:. La:imano tanebapiate kubakuba uliyana dalibolenaka, ebe elawo iba:tamo potele kikalamenakole? Iyo, Godotela, Saitanatea:! Ebema: la:imano tanebapino wade osiyodilo tanalote la:imano kuba woki awokalimina.
28 Me tanalo nanitabola, nale kubakuba uliyana Godokono Uliyanano elawamo alibolenakomo, ebema: modobola la: me tanalone kiyatawaomamota, Godokono Kawo Elawodawano tetete la:tamo ebe a:pe.
29 "Numa:la:, Saitanako ebe elawodubu idi keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo ebete pilolo duwatiya ebe epo ebe ebeno motono inamabula. Ebema: epate mako elawo dubuno motamo odolote ebeno inamabu uwatema: ubi diyatima:na:, iba:te dopamo ebe ala:mo matuomeote ebene ebeno inamabu ebo kuwatema:na:.
30 "Nanitabola, kebe lumagite na walubinia:no ebete naimano goweladawama: eda:na, ma kunu ebete epo kapiya baiamo magaelema: nago woko osiyodiloa:no wiyasiya ibi iyaiya alibolenako.
31 Ebema: nale la: analemata, epono iyaiya kuba tanalo bilibilinomo Godote egebolelamete dodolomatili iyatawala, ega:walo kebe lumagite Godoko ubia: tabo degemene, ebe kuba tabono tanalo Godote egebolemete ka:dodomatimene. Wiyasiya kebe lumagite Godokono Uliyanano osiyodilo tanaloma: kubama: degemene, Godote ebe kuba egebolemete a:ka:dodomatimene.
32 Ebema: kebe lumagite Epono Naniwino tanaloma: odiyobo tabo da:kiyawaomene, Godote ebeno kuba egeboleme iyatawala, wiyasiya kebe lumagite Godokono Uliyanano woko osiyodilo tanaloma: odiyobo tabo da:kiyawaomene, Godote ebe kuba egebolemete a:ka:dodomatiminamene, uwomua: uwomua: tetelo ebeno kubate bitanamene."

* **12:21:** Biyesibuluko ebe Saitanakono nopodawa idila, ebete Yu epono opolo Saitanakono opodawama: eda:nami, atumu Tabo epono opolo Monoiko bokolina.

Kewa Ega:walo Ebeno Da:imi
Luk 6.43-45

33 Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Naimano da:imi keba kunula:ka:? La:le kewa wadenoma: degelawenakoma ebe kewano da:imi wadewadenola, wiyasiya la:le kewa idi kubanoma: degelawenakoma ebe kewano da:imi kubakubanola. Iyo, nanitabola, la: iyaiya kewano da:imi ibino ololamo dulama:ema la: ebo kiyatawaomamota ibi magumulo kebe da:ima:te naoma: wadewadenoma: keda:onale.
34 Pa:lisi tanebapiala:, la: bu kalulata! La:imano tepo magumu kubakubanomoma: eba eda:onalo wade tabo keba kunu na:kegelaema? Gaboa:nola! Mabu lumagino tepo magumulo kebe tanalate ka:pola:nale, ebe tanalate ebeno tabo kiyawao tanalodo ka:pemaima:na:.
35 Ebema: wade lumagite ebeno tepo magumune wadewade tanalo ba:powaulatelenakomene, wiyasiya kuba lumagino tepo magumulo kubakuba tanalate pola:na, ebema: ebegodone kuba tanalate ba:pemaimionakoma:na:.
36 “Na la:tamo negemo, epate ibino iyaiya kuba tabo da:kiyawaonaka, ebe kuba tabono tanaloma: iba:te Godokono Kawo Egelalo ebeno dopo apuamo ka:nemaima:na:, ebene ebete ibino tanalo bilibilinomo eba anagilamelelamelo iba:tamo wiya dikalaemene, ibino taneba magumulo lumagi idite ebe odiyoboma: tabo idi a:kegemene.
37 Ebema: a:ma: nanisiwale! A:ma:le kebe iyaiya tabo ka:kiyawawenaka, walone tetelo Godote ebe tabo bilibilinomo eba anagilamelemelo, ebete a:ma: tuputupudawama: da:begemene o a:ma: kubadawama: da:beka:mitamene.”

Pa:lisi Tanebapiate Anoano Tanalo Uima: Ya:suko Daniya
Mak 8.11-12; Luk 11.29-32

38 Ebene Pa:lisi tanebapi epetapi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi iba:te Ya:suko naniya, “Iyatulamedawa, a ubila a:ma:godolo anoano tanalo idi uima:.”
39 Ya:sute tabo eba wiyalo iba:tamo negiya, “Kuba osiyodilolepi ega:walo nanitabokobi midia:pi, ibi ubi kawonomola Godokono elawo awokalimino anoano tanalo kuima:, wiyasiya Godote tanalo idi akawokalimene. Nanitabola, ebete ebeno woki awokalimidawa Yaonado dawokalimiya, ebe anoano tanalo kapiya la:tamo ikalamiyata.
40 Numa:la:, Yaonate egela netewa-kapiya ega:walo idoko netewa-kapiya kawo namono tepo magumulo okoliti, ebema: ebe atu gabodo Epono Naniwite egela netewa-kapiya ega:walo idoko netewa-kapiya bobo magumulo ka:lutamene.
41 Ega:walo me tanalo idila. Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo Niniba duliyomolo epate maimiote la: Yu epo kubakubapima: keka:la:ima:ta, mabu ebe Yua: epate Yaonakono tabo dolowiya iba:te ibino kubane Godotamo olobiliya. Ebe tetelo ibi ubila Godokono tabo Yaonagodone laema:, wiyasiya la: tetelo Godote Epono Naniwino tanalo la:tamo eba awokaliminalo, la: ebe tanalo ubia:nola. La: numa:la:, Epono Naniwino elawote Yaonakono elawo nodoliona!
42 “Ega:walo Godokono Kawo Egelalo Siba opo epono Kawo Elawo Kamiyalete maigate la: atumu kubakubapima: keka:la:ima:ta, mabu ebe Yua: kamiyalete mulu oponomone piya Isalaela opamo Kawo Elawodubu Solomonokono mulo tabo ka:polowioma:. Ebe tetelo ebe ubila Godokono mulo Solomonogodone laema:, wiyasiya la: tetelo Godote Epono Naniwino tanalo la:tamo eba awokaliminalo, la: ebe tanalo ubia:nola. La: numa:la:, Epono Naniwino mulote Solomonokono mulo nodoliona!”

Kuba Uliyanate Lumagitamo Walo Da:ka:pemene Ebe Tanalo
Luk 11.24-26

43 Ebene Ya:sute negiya, “Kuba uliyanate lumagi idigodone da:nemaigamene, ebe tetelo ebete gagale opamo tote okoli bai idi kowadinatomene. Wiyasiya ebete wade okoli bai numia:no
44 ebe a:ka:tuwa: ebetamo kegemene, ‘Nale datepimo ebe atu okoli baiamo walo ka:ka:tomamo.’ Ebete walo ka:pete ebe okoli motolo idawate okolina:no, wadenomamo moda:midala ega:walo inamabu wadenomamo alomola, ebete ebe moto eba kunu ka:ka:puimene.
45 Ebene ebete walo ka:tote kubakuba uliyana epetapi sebeni kanadabuilite ka:kemagaelemene, iba:te ebe motamo podolote ebolo kilukulinama:. Numa:la:, walone da:pelaema:na: ebe kubakuba uliyanate kawokawo kuba ba:posiyodilolenakoma:na:, dopamo dokolinami ebe kapiya kuba uliyanano okoli eba kunua:. O ebe lumagi niyala! Ebe dopamo kela:mo kubadopola, wiyasiya me tetelo ebete kubanomoma: eda:. Ebema: me teteno kubakuba epala:, la: nanisiwale, mabu la: ma kunu kowagelemamota!”

Ya:sukono Menoko Ega:walo Ebeno Ekaki
Mak 3.31-35; Luk 8.19-21

46 Ya:sute epatamo tabo eba kiyawautalo, ebeno menoko ega:walo ekaki iba:te pelamete
moto niyakabolo pelamota:oniya eba:go tabo ka:pegelama:.
47 Ebema: epo magumulo idawate Ya:suko naniya, “Numa:, a:imano menoko ega:walo
ekaki iba:te moto niyakabolo ba:pelamota:ona. Ibi ubila a:ma:go tabo kegelaema:.”
48 Ya:sute ebe lumagitamo nowamiya, “Naimano menoko potelela:ka:, ega:walo
naimano ekaki piyatela:ka:?”
49 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi ebeno kotamo mida:lamolelo negiya, “Me epo ebe
naimano menokobila ega:walo naimano ekakila,
50 mabu potele naimano Unu Duliyomolono Nabiwino ubi tanalo dosiyodilomene, ebe
lumagi naimano menokola ega:walo naimano ekawila.”

13

Kono Kikopu Aminaoledawano Iyatulame Oi
Mak 4.1-9; Luk 8.4-8

1 Ebe atu egelalo Ya:sute moto gune pemaigate, ebete epo iyatulaema: Ga:lili Paka: balalo
nokoliti,
2 ebene epo bilibilinomate ebetamo da:pelamiya, ebete peamo olote gito okoliya
wiyasiya epate damela balalo pelamota:oniya.
3 Ebene ebete iba:tamo tanalo epetapi bilibilinomo iyatulame oiamo eba awokalilamelo
tabo idi ma kunu giya, “Lumagi idite pali amio bai dosiyodili kono kikopu aminaola:go
ebo ti.
4 Ebete aminaola:go eba tonatolo kikopu epetapi iba:te gabamo gudiya, ebema: olaolate
pelamete ebo penaiya.
5 Kikopu epetapi iba:te nokola damelamo gudiya, ebolo damela kawoa:. Ebema: iba:te
samonomamo maimiya mabu damela bidobidoa:,
6 ebene egelate da:pioli iba:te nalawoiya mabu ibino dolodolo magumamo ka:tolamea:,
iyo, iba:te ebema: samonomamo a:elaiya.
7 Kikopu epetapi iba:te moemoe uwago damelamo gudiya, ebema: ebe uwagate
dapepeiya kono ebo anakapulamiya.
8 Wiyasiya kikopu epetapi iba:te wade damelamo gudiya, ebema: iba:te apepeote ebo
noloiya, epetapi 100 teta:mo, epetapi 60 teta:mo, epetapi 30 teta:mo bilibilinomoma:
eda:iya.”
9 Ya:sute walo na:kegiya, “Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!”

Ya:sukono Iyaiya Iyatulame Oino Mabu
Mak 4.10-12; Luk 8.9-10

10 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapiate ebetamo pelamete na:pegeliya, “Beda: mabuma:
a:ma: oiamo epo diyatulama:wenaka?”
11 Ya:sute tabo eba wiyalo iba:tamo negiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na,
ebe tanalono magumu kelawa:ema: nale elawo la:tamo ikalaimata, iyo, ebe tanalono
waminaole tanalo la: iyatawaimata. Wiyasiya nale ebe iyatawa tanalo epetapiatamo
kikalamea:.
12 Nanitabola, Godokono tabo olowioma: lumagigodolo wadewade woki da:pola:na,
Godote ebetamo wadewade tanalo bilibilinomo ikameote ebeno tepo magumu
ketabokaimene. Wiyasiya lumagigodolo wadewade woki pola:na:no, ebegodolo kebe
kapiyakapiya tanalate da:pola:na Godote ebegodone walo ka:kuwatemene.
13 Ebe mabuma: nale epo oiamo iyatulamenakomo, mabu iba:te naimano tabono
magumu wadite kuminakoa:, iyo, iba:te olowite atumu kiyatawaonakoa:.
14 Ebema: Godokono woki awokalimidawa Aisayate ibino tanaloma: degiya ebe tabote
nanitaboma: eda:. Ebete iyalo tetelo ma kunu giya,

‘La: tabo bolowinakomata
wiyasiya a:kiyatawaoawenakoma,
iyo, la: magumu bowadinakomata
wiyasiya a:kuma:wenakoma.
15 Mabu me epono woki alatidiolamiya,
ibi nanitabo tanalo olowima: ubia:nola,
ebema: iba:te galo emopioliya,
ega:walo ibino balidi atumu a:mula:oliya.
Ebema: iba:te ibino balidi mula:olea:noma: neda:otaleka:,

ibino balidite naimano wade tanalo bulamena:,
ega:walo ibino galote nolowiotaleka:,
iba:te ibino tepo magumuno woki
wadenomamo malagidilolete natamo bolobila:na:,
ebema: na modobola ibi wadekobi midilima:.' "

16 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, "Godokono kalakala kawonomo la:godolo bitana, mabu la: la:imano balida:mo ebeno iyaiya tanalo wadenomamo nulamenamata! Iyo, la:le la:imano galamo Godokono nanitabo tanalo wadenomamo nolowionamata!
17 Nale la:tamo nani tabo gemo, dopamo tetelo Godokono woki awokalimipi ega:walo tuputupu ilukuli epo epetapi, iba:te ubi kawonomo iyatinamiya la:le dulama:wenama ebe kawokawo tanalo ulaema:, wiyasiya iba:te ka:modobiya:, ega:walo ibi ubila la:le dolowiawenama ebe tanalo kolowioma:, wiyasiya iba:te ka:modobiya:."

Kono Kikopu Aminaoledawano Iyatulame Oino Magumu
Mak 4.13-20; Luk 8.11-15

18 "Ebema: la: kono kikopu aminaola:go da:ti ebe lumagino oino magumu nolowiala:.
19 Godote Kawo Elawodawama: deda:na, epate ebe tanalono tabo olowite magumu wadenomamo iyatawaoa:no, ebe tetelo Saitanate pete ibino tepo magumune ebe tabo walo ka:ka:puwatelaemene. Mako epo gabamo da:gudi, ibi ebe kono kikopu keba kunula:ka: eba kunula.
20 Ega:walo epo epetapiate nokola damelamo da:gudi, ibi ebe kikopula. Iba:te Godokono tabo dolowima:na:, ebe tetenomolo kalakalago kelaema:na:,
21 wiyasiya ibino tepo magumulo dolodolo puliyala. Ebema: iba:te Godokono woko magumulo tete da:pesamo ilukula:tepate, ebene Godokono taboma: temeteme tanalate iba:tamo da:pemaimioma:na: ega:walo epate ibino tanaloma: degelama:na:, iba:te samonomamo kalautioma:na:.
22 Epo epetapi iba:te moemoe uwago damelamo da:gudi, ibi ebe kikopula. Iba:te Godokono tabo kolowima:na:, wiyasiya iba:te inamabu kawonomamo malagidilolena ega:walo ibino ilukuli tanaloma: woki bilibilima: eda:ona. Ebema: ibino tepo magumulo ebakobako woki bilibilinomo ba:pola:na, me wokino tanalate wade tabo eba anakapumilo, ebene iba:te a:ka:noloma:na:.
23 Wiyasiya epo epetapi iba:te wade damelamo da:gudi, ibi ebe kikopula. Iba:te Godokono tabo olowite wade iyatawa lawete nanitabonomolo ka:noloma:na:, epetapi 100 teta:mo, epetapi 60 teta:mo, epetapi 30 teta:mo ka:noloma:na:."

Kuba Uwagate Pali Magumulo Demaimiya Ebe Iyatulame Oi

24 Ebene Ya:sute oi idi epo eba iyatulamelo na:kegiya, "Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalote ebe dubu idite ebeno pali amio bai osiyodilote wade kono kikopu daminaoli eba kunula.
25 Idoko idilo epo bilibilinomate delaoniya, eba:go gowelaodawama: deda:nami ebe dubute penate kuba uwago kikopu pali magumamo pamionate gito toni.
26 Walone tetelo konote apepeote da:noloiya, kuba uwagate maimiote konono dolodolo ebo aupulatoliya,
27 ebene pali namutudawano wokopiate ebetamo pelamete ebe napaniya, 'A:ma: pali magumamo wadewade kikopu amiata, wiyasiya me kuba uwagate kebene kemaimile?'
28 "Ebete tabo eba wiyalo negi, 'Ago gowelaodawa idi, ebete ami.'
"Ebene wokopiate ebe nalatediya, 'Modobola:ka: a ebe kuba uwago kemagobelemalema:?'
29 "Namutudawate wiyasiya negi, 'Ao, la:le demagobela:ema, diyala, la: atu tetelo wadewade kono epetapi da:bemagobelema.
30 Ebema: modobola iba:te kapimiya napepeoma:na:, wiyasiya walone nao kono uwate tetelo nale wokopi kanalemamo iba:te dopamo kuba uwago magobelete elamo kiyalekema:, ebene iba:te wadewade nao kono uwatete naimano pali inamabu alomono motamo kapalomoma:na:.' "

Mastada Kikopuno Iyatulame Oi
Mak 4.30-32; Luk 13.18-19

31 Ebene Ya:sute oi idi ibi eba iyatulamelo na:kegiya, "Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalo mastada kikopu keba kunula:ka: eba kunula, iyo, tete idilo dubute me kikopu lawete ebeno pali magumamo gito ami.

32 Nanitabola, me opo kawonomolo kewa kikopu kawokawonomo ba:pola:na wiyasiya
mastada kikopu ebe da:pesonomola. Wiyasiya numa:la:, lumagite daimene ebe da:peso
kikopute apete kewa bilibilinomo epetapi kodoilimene, ebene olaolate pelamete ebe kewa
katomolo ba:pilukulionama:na:."

Palowa Bae Gamagamaimino Tuwae Inamabuno Iyatulame Oi
Luk 13.20-21

33 Ebene Ya:sute oi idi ibi eba iyatulamelo na:kegiya, "Godote Kawo Elawodawama:
deda:na ebe tanalo palowa bae gamagamaimino tuwae inamabu keba kunula:ka: eba
kunula. Kamiyale idite modobo palowa lawete gamagamaimino inamabu kela:mo
aminalete ebo ewegedi, ebene gamagamaimino inamabute palowa lawenomo eba lawelo
palowa baete unamo ebo maigi."

Ya:sute Epo Oiamo Diyatulamenaki Ebe Tanalono Mabu
Mak 4.33-34

34 Ya:sute me tanalo epo bilibilinomatamo iyatulame oiamo kiyawaonaki, ma kunu
ebete tanalo idi iba:tamo iyatulame oia:no ka:kiyawaonakia:.
35 Ebe tanalote emaigiya Godote ebeno woki awokalimidawado degiya, ebe tabote
nanitaboma: keda:ma:. Ebete iyalo tetelo tabo ma kunu giya,

"Na Godote epatamo tabo kiyawao tetelo
iyatulame oiamo kiyawaonakomo.
Iyo, nale me opo dosiyodiliyamo
ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga,
kebe tanalate waminaole magumulo da:pola:namiya,
na ebe tanalo ma kunu kawokalilaemamo."

Kuba Uwagate Demaimiya Ebe Iyatulame Oino Magumu

36 Ebene Ya:sute epo bilibilinomo miyapate moto guamo gito nodoliya. Ebe tetelo
ebe waloma:tapiate ebetamo pelamete na:pegeliya, "Kono pali magumulo dapepeiya ebe
kuba uwagono magumu keba kunula:ka:? A:ma: a niyatuama:."
37 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, "Wade kono kikopu kebe dubute kaminaolile,
ebe Epono Naniwila.
38 Ebema: ebeno pali ebe me opo kawonomola, wadewade kono kikopu ibi Godokono
Unu Duliyomolono gudila, ega:walo kuba uwago ibi Saitanakono gudila.
39 Kuba uwago dami ebe Saitanatela, ega:walo nao kono uwate tete ebe me opono
uwomula, ega:walo nao kono uwatepi ibi Godokono nopopila.
40 Ebema: wokopiate kuba uwago magobelete elamo diyalekiya, me opono uwomu eba
kunu kitanamene.
41 Ebe tetelo Epono Naniwite ebeno nopopi kapalibolemene. Ebema: piyate ebeno
epago eba ilukulinalo kuba dosiyodilolenaka, nopopiate ibi bilibilinomo puwatete
42 kawonomo elate dowaena ebe baiamo gito ka:niyalekema:na:, ebene iba:te ebolo lalo
eba oliomolelo kawonomamo ebo kiimima:na:.
43 Wiyasiya Godokono tuputupu ilukuli guda:godolo ebeno alote kawonomamo
ka:pukuilaemene, ibino Nabiwino Unu Duliyomololo da:pukuilamena eba kunu. Galago-
dawa, a:ma: wadenomamo nolowia!"

Waminaole Manino Iyatulame Oi

44 "Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo ebe lumagite kawo mani ega:walo
wadewade inamabu iyalo tetenomolo damelamo dowaminaoliya eba kunula. Walone
tetelo ebete ebo a:iya, ebene ulama bilibilinomo da:petoiya lumagi idite damela obobo
woko eba osiyodilolo ebe wadewade inamabu ebo ulamiya. Ebe tetelo ebete kalakalago
walo kitiolete, ebene ebeno motamo tote ebeno inamabu bilibilinomo maniamo
na:midiolete modobo mani ebo nelawiya. Ebene ebe maniamo ebete ebe damela lawete,
ebe damela magumulo waminaolelo da:pola:niya ebe wadewade inamabuate ebenoma:
ebo eda:iya."

Wiya Kawo Negegeno Iyatulame Oi

45 "Ega:walo Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo ebe olowame lumagite
wadewade negege inamabu ola:go depata:na eba kunula.
46 Egela idilo ebete kapiya negege wadenomo dumi, ebe tetelo ebeno inamabu
bilibilinomo maniamo na:midiolete modobo mani nelawete, ebene ebe maniamo ebete
ebe wade negege lawete ebenoma: ebo midi."

Kamauno Iyatulame Oi

47 “Ega:walo Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo ebe lumagite namo
bilibilinomo uwatolema: kamau kolomamo daubi eba kunula.
48 Ebene namo bilibilinomate detaiya ebe tetelo wokopiate kamau kolomo balamo
anamiyamidate wadewade namo bagowamo eba alomolo kubakuba namo gito iyalekiya.
49 Ebema: me opono uwomu eba kunu kitanamene. Ebe tetelo Godokono nopopiate
pelamete kuba osiyodilolepi tuputupu ilukuli epagodone powagailite
50 kawonomo elate dowaena ebe baiamo gito ka:niyalekema:na:, ebene iba:te ebolo lalo
eba oliomolelo kawonomamo ebo kiimima:na:.”

Godokono Kawo Elawodawa Tanalono Magumu Delawiya Ebe Lumagino Tanalo

51 Ebema: Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, “La: me tanalo bilibilinomo wadeno-
mamo na:kiyatawawenama?”
Iba:te tabo eba wiyalo negeliya, “Iyo, a modobola.”
52 Ebene Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Godokono Totomu iyatulamepi magumulo,
potele Godokono Kawo Elawodawa tanalono magumu lawenomo delawi, ebe lumagi
kawo moto namutudawa keba kunula:ka: eba kunula. Ebe mulo dubuno motolo
kawokawo wadewade inamabuate ba:pola:na, ma kunu tagalatagala inamabu ega:walo
olioli inamabu kapimiya ba:pola:mena, ebema: ebete ebeno ubilo ebe iyaiya inamabu
epatamo ba:powaulatelenakomene ibi wadenomamo kowalubilinama:.”

Nasalete Duliyomolo Epate Ya:suko Ubia:noma: Deda:iya
Mak 6.1-6; Luk 4.16-30

53 Ebene Ya:sute ebe iyatulame oi kiyawao dolopoligiya, ebete ebe duliyomolone tote
54 ebeno okoli duliyomolo Nasaleta:mo walo na:ka:tiya. Ebete epono balidi ibilamole
motolo ibi eba iyatulamitalo iba:te anoanolo negelitiya, “Me dubuno mulo iyatulame woki
ebete kebolo kiyatawile? Ega:walo ebete anoano tanalo pokono elawamo kosiyodilole-
nale?
55 Ebe kapeneta dubuno gudula, ebeno menoko ebe Ma:litela. A iyatawala ebeno ekaki
Ya:imesiko, Yausepeko, Saimonoko, ega:walo Yudasiko,
56 iyo, ebeno ekaki buwelemele bilibilinomate ago bilukulina. Ebema: me dubute ebeno
elawo ega:walo mulo kebolo kuwatile?”
57 Ebene iba:te ebe ubia:noma: eba eda:utalo Ya:sute ibi nanaliya, “Godokono woki
awokalimidawa epate ebe unamo kadipatema:na:, wiyasiya ebeno duliyomolo epo
ega:walo ebeno moto epo iba:te ebe ubia:noma: beda:onakoma:na:.”
58 Ebema: Nasalete epono nanitabokobi midia: mabuma: Ya:sute ibino duliy-
omololo anoano tanalo bilibilinomo kosiyodiloliya:, ebete ibino taneba magumulo
kapiyakapiyanomo osiyodiloliya.

14

Elodite Yonekono Wato Dotowamidamiya
Mak 6.14-29

1 Ebe tetelo Ga:lili opono Kawo Elawodubu Elodite Ya:sukono osiyodilole tanalo
olowiote,
2 ebete ebeno opopiatamo negiya, “Me Ya:suko ebe Yonete, epo obamo
waduba:midaoledawala. Ebete a:e magumune emaigi, ebema: me anoano tanalate
ebegodone pemaiminaka.”
3-4 Me tanalo ebe Yonete keba kunu ka:iyale ebe tanalola.
Yonete dopamo eba okolinalo, Elodite ebeno ekawi Pilipikono kamiyale pilolo lawiya,
ebe kamiyaleno mailo Elodiyasitela. Me mabuma: Yonete Elodiko kawiya eba analo
negiya, “A:ma:le ebe kamiyale lawe modoboa:, kawo kubanomola!” Ebema: Elodite
ebeno gowelaopi danaliya, iba:te Yoneko nelawete idoko moto guamo gito peba:idiliya,
mabu ebete ebeno ubi iyatiya ebe osiyodilo tanalodo ebete Elodiyasiko kalakalakobi
ka:midima:.
5 Ebe tetelo Elodite ebe anakapuima: ubi niyatiti wiyasiya ebete Yu epo tolelamelo gito
atepiya, mabu iba:te Yoneko Godokono woki awokalimidawama: gelanakiya.
6 Ebene Elodite dawokaliya, ebe egela malagidilolo ebeno namutupiate eba:go soliyomu
bae nautiya. Ebe tetelo Elodiyasikono buwelete ibi bilibilinomono ololo apuamo pete eba
pemaitalo, Elodite ebetamo kawonomamo kalakaliti,
7 ebema: ebete buweletamo negiya, “Nale Godokono mailamo gemo, a:ma:le beda:
tanaloma: ubi diyata:emene nale a:ma:tamo nanitabonomolo kikaemamota!”

8 Ebene buweleno menokote ebe daniya, ebete Eloditamo ma kunu nowamiya, “Na
ubila Yoneko epo obamo waduba:midaoledawano wato kikopu kawatago. Ka:lonomo
natamo nikanama:!”
9 Ebe tetelo Kawo Elawodubu Elodite ebeno tepo magumulo mibomiboma: ediya,
wiyasiya ebete dopamo degiya ebe tabo ebete Godokono mailamo giya soliyomu epono
ololo apulo. Ebema: ebete ebeno gowelaodawa idi daniya,
10 ebe dubute idoko motamo tote Yonekono wato ebo notowamidamiya.
11 Ebene ebete wato kikopu kawatago adaete buweletamo da:pikamiya, wiyasiya ebete
ebeno menokotamo gito atiya.
12 Ebe tetelo Yoneko waloma:tapiate ebeno apenomo pelawete bobo magumamo gito
niyatiya, ebene iba:te tolamete ebe tanalo Ya:suko ebo naniya.

Ya:sute Epo Bilibilinomatamo Bae Dikalamoleni
Mak 6.30-44; Luk 9.10-17; Yon 6.1-14

13 Ya:sute ebe tanalo olowite ebe waloma:tapiago pe lawete gito tolamiya, ebete
a:ka:tuwa: diyamoa: opamo ka:nemaigama:. Wiyasiya epo bilibilinomate ebeno to tanalo
dolowiya, iba:te ibino iyaiya duliyomolone maimiote Ya:suago kanalugoma: damela
gaboiya gito tolamiya.
14 Ebene Ya:sute peago da:nemaigiya, epo bilibilinomo nulamete ibi kawonomamo
na:nilakapoilamiya, ebema: ebete damelamo nodolote ibino temetema:gopi wadekobi
ebo nimidioliya.
15 Eba adimonalo ebe waloma:tapiate ebetamo pelamenate ebe napananiya, “Me epoa:
baila. Tete olopoligo, samamo kidokomene, ebema: a:ma: ibi nalibola:, iba:te iyaiya
duliyomolamo tolamolete ibi a:ka:tuwa: ibino bae ka:nuwateoma:.”
16 Ya:sute ibi nanaleni, “Ao, iba:te tolamea:no la:le iba:tamo nao inamabu dopamo
nikalamola:la:.”
17 Iba:te nowaiminiya, “Agodolo paibu bae ega:walo namo netewa ebenomate pola:na.”
18 Ya:sute iba:tamo negeni, “Ebe baela namola natamo nowada:la:.”
19 Ebene ebete epo uwagolo ilukulima: danaleni, ebe tetelo ebete paibu bae ega:walo
namo netewa uwatenate, Unu Duliyomolamo melelo Godotamo kalakala tabo ebo geni.
Ebene ebete ebe bae wakalamiolenate ebe waloma:tapiatamo ikalamenate, iba:te epo
bilibilinomatamo gito ikalamoleniya.
20 Ebe tetelo ibi bilibilinomate bae denaoniya ibino bae kape tanalo ebo olopoligo-
lameni, ebene Ya:suko waloma:tapiate da:luiliniya ebe bae apuapuamo 12 bagowo ebe
owiyaoleniya.
21 Nanitabola, ebe bae 5,000 dubate naoniya ibino kamiyale guda:go.

Ya:sute Obo Unudo Da:toni
Mak 6.45-52; Yon 6.15-21

22 Ebene ebe tetenomolo Ya:sute epo eba alibolenalo ebe waloma:tapiatamo negeni, “Pe
lawa:wete Ga:lili Paka: apuamo na:na:iwala:la:.”
23 Ebene ebete epo bilibilinomo alibolenate ebete damela unamo gito nodoloni Godago
tabo ka:negelanama:. Ebene didokoni Ya:sute a:ka:tuwa: ebolo okolini.
24 Ebe tetelo waloma:tapiate peago paka: tulituli tetenomodo eba tolamenalo, ulate pe
apuamo obiyamidanaki, apuamo obiyamidanaki, eba kunu wageleni mabu awate ibi
nodiyoboleni.
25 Ebema: idoko tetelo egela walo tatalima: eba eda:nalo, Ya:sute obo unudo iba:tamo
ebo toni.
26 Wiyasiya ebete obo unudo eba tonatolo, iba:te ebe uminate eba toletoleonalo
negelaniya, “Obolote pe!” ebema: iba:te tole kawonomago ebo gelatepaoniya.
27 Ebe tetenomolo Ya:sute ibi nanaleni, “Na Ya:sutela, la: ka:toletoleonala:!”
28 Ebene Pitate wiyasiya ebetamo negeni, “Kawodawa, a:ma:lela:ka:? A:ma: na nanana:,
nale obo unudo a:ma:tamo ka:pema:.”
29 Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo negeni, “Na:pa:!” ebene Pitate pe atepanate obamo
a:putinate obo unudo ebetamo ebo toni.
30 Wiyasiya ebete kawo awano ulo ulamenate ebo toletoleni, ebene ebete obamo
eba ololunalo Ya:sutamo kawonomamo negeni, “Kawodawa, a:ma: naimano igilo
na:mula:nama:!”
31 Ebe tetenomolo Ya:sute koto uwamidanate Pitako lawenate nanani, “A:imano
nanitabokobi midi tanalo kawoa:, da:pesola. Mabu keleka: a:ma:le woki netewama:
deda:wa:?”
32 ebene iba:te walo peamo da:koloniya awate ebo olopoligoni.

33 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapiate ebe eba amamatenalo negelaniya, “Nanitabola,
a:ma: Godokono Gudulata!”

Ya:sute Genasalete Opolo Temetema:gopi Wadekobi Da:midiolenaki
Mak 6.53-56

34 Ebene iba:te duiya tetelo paka: apuamo na:iwalete Genasalete opamo gito ne-
maimiya.
35 Ebe tetelo epate Ya:sukono tanalo iyatawaote ebe opono duliyomolo bilibilinomamo
tabo nanalibiya, iba:te temetema:gopi ebetamo kemagaelema:.
36 Ebema: Ya:sute ebolo eba nokolinalo, temetema:gopiate da:pelamenakiya ebe
na:petoweomenakiya iba:te ebeno kaliku kologioma:, ebene piyate ebeno kaliku dolo-
gionakiya iba:te wadekobi ebo olowionakiya.

15

Yu Epono Ewonino Iyatulame Tanalo
Mak 7.1-13

1 Ebe tetelo Pa:lisi tanebapi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ibi epetapiate
Yelusalema kawo duliyomolone pelamete Ya:sutamo na:pegeliya,
2 “Mabu keleka: a:ma: waloma:tapiate aimano ewoniate diyatulamenakiya ebe totomu
tabo dowakalaminaka? Numa:, iba:te koto ukulaolea:no bae ebo naonaka!”
3 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “La: beda: mabuma: ewoniate degelanakiya ebe to-
tomu tabo eba malagidilolenalo, wiyasiya Godokono Totomu Tabo ebe wakalaminamata?
4 Numa:la:, Godote ebeno Bukalo negiya, ‘La:imano menokobila nabila nowalubila:la:,’
ega:walo ebete na:kegiya, ‘Kebe lumagite ebeno menoko o nabiwino tanaloma: kuba tabo
da:kiyawaomene, la:le ebe nanakapumiyala:.’
5 Wiyasiya la: me Godokono tabo iyabaiamo alomawete negelanamata, ‘Lumagigodolo
da:pola:na menokola nabiwila walubilima:, ebete iba:tamo ikalaema: ubia:noma:
deda:mene, kuba:nola. Ebete gito kegemene, ‘Me inamabu talenala, nale Godotamo
ikameote me inamabuamo naimano menokola nabiwila a:kowalubilimo.’ ’
6 Ma kunu la: magumulo kuba woki lumagite ebeno nabiwi kowalubinakoa:, mabu la:
Godokono nani tabo iyabaiamo alomolo wiyasiya la:imano ewoniate degelanakiya la: ebe
iyaiya tanalo kapiya osiyodilolenakomata.
7 La: mena netewa epolata! Godokono woki awokalimidawa Aisayate la:imano
tanaloma: dopamo nanitabonomolo ma kunu egiya,

8 ‘Me epate na tabamo amamanatenena,
wiyasiya ibino tepo magumuno woki
na niyakabolo kapola:na:, mulunomolo ba:na:pola:na.
9 Iba:te naimano mailo unamo nadipatena,
wiyasiya nanitabo tanalo puliyala,
iyo, iba:te me opo epono totomu
Godokono Totomunomoma: midilite ebo iyatulamenaka.’ ”

Epo Da:kubailamenaka Ebe Iyaiya Tanalo
Mak 7.14-23

10 Ebene Ya:sute epo bilibilinomo ebetamo ka:la:mite iba:tamo negiya, “La: me tabo
olowiawete la:imano woki wadenomamo na:tuputupuilama:la:.
11 Nao inamabute lumagino tepo magumamo dopegamene ebe inamabute ebe
a:ka:kubaimene, wiyasiya lumagino tabone da:pemaima:na: ebe tanalate ebe
ka:kubaima:na:.”
12 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebetamo pelamete na:pegeliya, “A:ma: iyatawala:ka:,
Pa:lisi tanebapiate a:ma:le degeawa: ebe taboma: na:dowa?”
13 Ya:sute wiyasiya negiya, “Naimano Nabiwite Unu Duliyomololo dokolina, ebeno pali
magumamo epate a:ka:tuwa: ibino elawamo damionaka, ebe kewa bilibilinomo ebete
dolodolago ka:pemagobelemene, wiyasiya ebete a:ka:tuwa: kebe kewa kamionale, ebe
kewanomate belamota:onama:na:.
14 Ebema: la:le Pa:lisi tanebapino tabo ako-olowiala:, na:miyapiyala: mabu ibi balidi
tamiopila, iba:te epo kubanu iyatulamenaka. Numa:la:, balidi tamio dubute balidi tamio
dubu idi gabodo demagatamene iba:te damela gugamo kapimiya ka:na:gudima:na:.”
15 Ebene Pitate ebe naniya, “A:ma: me tanalono magumu a niyatuama:.”
16 Ya:sute tabo eba wiyalo negiya, “Epetapiate woki wadenomamo
ka:tuputupuilamena:, la: atumu.

17 La: iyatawala:ka:? Nao inamabute lumagi magumamo opegate wapuamo tote ebene
neago ka:penemaigamene,
18 wiyasiya lumagite ebeno tabamo da:kiyawaomene, ebe tabo ebeno tepo magumuno
woki mabune ka:pemaimioma:na:, ebe iyaiya tabote ebe ebo ka:kubaima:na:.
19 Numa:la:, lumagino tepo magumune wiyasiya kuba wokino tanalate pemaiminaka,
ebene ebe kuba wokine me kawokawo kubate ka:pemaiminaka — lumagi anakapumi
tanalo ega:walo inamabu pilo tanalo, buwele pilo tanalo ega:walo lumagi idino kamiyale
pilo tanalo, a:da: tabo kiyawao tanalo ega:walo lumagi idino mailo kubaimi tanalo.
20 Iyo, nanitabola! Me kubate pemaimite lumagi ebo ka:kubaima:na:, wiyasiya lumagite
koto ukulalea:no bae denamene ebe tanalote ebeno woki mabu a:ka:kubaimene."

Taya Duliyomolo Kamiyaleno Nanitabokobi Midi Tanalo
Mak 7.24-30

21 Ebene Ya:sute ebe opo atepate Taya ega:walo Saidono kawokawo duliyomolono
opamo gito tiya.
22 Ebe Ka:inane opolo dokolinami, kamiyale idi ebe Yua: lumagila, ebete Ya:sutamo
geatepago pete na:pegiya, "Da:ibidikono A:la:mu, na na:nilakapoinama:! Naimano gudu
buwele kuba uliyanagonola, ebema: ebete kawo temeteme iyatawana!"
23 Wiyasiya Ya:sute ebe kamiyaleno tabo ka:wiya:, ebema: ebe waloma:tapiate ebetamo
pelamete na:pegeliya, "A:ma: me kamiyale iyabaiamo naliba, mabu ebe ago depaita
gowela kawonomo osiyodiluta."
24 Ebema: Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, "Isalaela epo magumulo dalatidioliya,
Godote na ebe sipi-goeogoeo kapiya olema: paliboniya, iyaiya opo epatamoa:."
25 Ebene ebe Yua: kamiyalete ebeno tabo olowite ebetamo walo ka:pete ebeno agowa
mabuamo pa:tuduwatalo na:pegiya "Kawodawa, a:ma: na nowalubina:."
26 Ebema: Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, "Mabu keleka: nale a:ma: owalubima:
degeawita? Modoboa: epate gudino bae epetapiatamo gito ikalaema:, mabu ebe osiyodilo
tanalo ebe gaagaatamo ikalame tanalo keba kunula:ka: eba kunula."
27 Kamiyalete Ya:sutamo negiya, "Iyo, a:ma:le degeawa: nanitabola, wiyasiya kawo
dubu idino bae nao patapatane opamo da:penigudinaka, ebe bae apuapu gaagaate nao
modobola!"
28 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, "Kamiyale, a:ma:godolo nanitabokobi midi tanalo
kawonomo bitana, ebema: a:ma:le ubi diyata:wita, na ebe tanalo nanitabolo kosiyodilo-
mamo." Nanitabola, ebe tetenomolo ebe kamiyaleno buwelete wadekobi ebo olowiya.

Ya:sute Temetema:gopi Bilibilinomo Wadekobi Da:midioliya

29 Ebene Ya:sute ebe opo atepate Ga:lili Paka: balado petote damela unamo nodolote
gito nokoliya.
30 Ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:sutamo eba pelamelo iba:te ibino temetema:gopi
ebetamo ebo magaeliya, ma kunu iba:te agowa kubakubapi, balidi tamiopi, tabo
kiyawaoa:pi, ega:walo iyaiya gabugabuagopi epetapi bilibilinomo Ya:sutamo magaelete
ebeno agowa mabuamo da:powadilatoliya, ebete ibi wadekobi ebo midioliya.
31 Ebene epate kawonomamo anoanoiya mabu iba:te ibino balida:mo me iyaiya tanalo
ulamiya, tabo kiyawaoa:piate tabo a:kiyawaiya, agowa kubakubapiate owapata:lamiya,
ega:walo balidi tamiopiate balidi a:meleiya. Ebema: ebe tetelo Godote Isalaela epo
dowalubilinako, iba:te ebeno mailo unamo ebo adipatiya.

Ya:sute Epo Bilibilinomatamo Bae Walo Da:kikalamoliya
Mak 8.1-10

32 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi ebetamo ka:la:mite ibi nanaliya, "Na me epo
na:nilakapoilamitamo, mabu iba:te nago netewa-kapiya egela dilukulinatiya ibino bae
olopoligolami. Na ubia:nola ibi baea:no ibino iyaiya duliyomolamo gito alibolema:.
Diyala, iba:te gabo tetelo elawoa:noma: da:ba:neda:oma:na:."
33 Ebe waloma:tapiate ebetamo negeliya, "Me baea: opola. Ale me epo bilibilinomatamo
bae ikalamole modoboa:."
34 Ebene Ya:sute ibi nalateda:liya, "La:godolo kebalata baete ka:pola:nale?"
Iba:te negeliya, "Sebeni bae ega:walo namo egege kapiyakapiyate pola:na."
35 Ebene Ya:sute epo opamo ilukulima: danaliya,
36 ebe tetelo ebete ebe sebeni bae apuapu ega:walo namo uwatete Godotamo kalakala
tabo ebo giya, ebene ebete wakalamiolete ebe waloma:tapiatamo gito ikalamiya iba:te
epatamo kikalamolema:.

37-38 Ebe tetelo piyate ebe bae denaiya ibino bae kape tanalo gito olopoligolamiya.
Nanitabola, ebe bae 4,000 dubate naiya ibino kamiyale guda:go, ebene da:luiliya ebe bae
apuapuamo Ya:suko waloma:tapiate sebeni bagowo ebe owiyaoliya.
39 Ebene Ya:sute ebe epo ibino iyaiya duliyomolamo daliboliya, ebe tetelo ebete peamo
olote Magadana opamo gito tiya.

16

Pa:lisi Tanebapiate Anoano Tanalo Uima: Ya:suko Walo Dakaniya
Mak 8.11-13; Luk 12.54-56

1 Ebene Pa:lisi tanebapi epetapi ega:walo Sa:diyusi tanebapi iba:te ubi iyatiya
Ya:sutamo pelamete ebe kuba gabamo ka:powabuga:tama:. Iba:te ebe ma kunu paniya,
"A:ma:godolo Godokono elawo ditana, ebe tanalo awokalima: anoano tanalo idi atamo
nosiyodila."
2 Ya:sute tabo eba wiyalo iba:tamo negiya, "Egelate eba niwisigalo egela unu kali-
makalimama: da:neda:mene, la: ebe tanalo uma:wete kegelamamota, 'Dumutu egela
wadenomamo ka:powalomene.'
3 Ega:walo tete idilo egelate eba waloutalo la: ulama bubu dulama:ema la: kege-
lamamota, 'Me egelate ka:kubamene.' Iyo, la: tobolo ununo iyaiya tanalo ulamole
iyatawalata, wiyasiya me tetelo Godote la: magumulo dosiyodilolena ebe iyaiya tanalono
magumu la: wadenomamo kiyatawawena:.
4 Kuba osiyodilolepi ega:walo nanitabokobi midia:pi, ibi ubi kawonomola Godokono
elawo awokalimino anoano tanalo kuima:, wiyasiya Godote tanalo idi iba:tamo aka-
wokalimene. Nanitabola, ebete Yaonado dawokalimiya ebe anoano tanalo kapiya la:tamo
ikalamiyata." *
Ebe tetelo Ya:sute ibi miyapate gito tiya.

Pa:lisi Tanebapi Ega:walo Sa:diyusi Tanebapi Ibino Amama Tanalo
Mak 8.14-21

5 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiago Ga:lili Paka: apuamo da:na:iwaliya, ebe tetelo iba:te
bae uwate tanalo na:dodomatiya.
6 Ya:sute iba:tamo negiya, "La: wadenomamo nolowiala:. Palowa baete a:ka:tuwa:
unamo demaiga, Pa:lisi tanebapi ega:walo Sa:diyusi tanebapi ibino amama tanalo eba
kunula. Eiye, mako tanalote la:tamo akopemaigala:!"
7 Ebema: iba:te ibino taneba magumulo tabo ma kunu geliya, "Ebete atamo me tabo
nege mabu ale bae kowadaea:."
8 Wiyasiya iba:te tabo degelitiya Ya:sute iyatawate negiya, "La:imano nanitabokobi midi
tanalo kawokawoa:. La:le baea:no pola:na tabo beda:ma: kegelawitama?
9 Keleka: mabu la:le naimano nanitabo tanalo wadenomamo kuma:wena:? Nale adimo
idilo paibu bae 5,000 dubatamo dowakalamiolelamenimo, me tanaloma: la:godolo woki
ba:kitanale? Ebe tetelo la: kebalata bagowo kowiyaola:wenima?
10 Ega:walo egela idilo nale sebeni bae 4,000 dubatamo da:kowakalamiolelaimo, ebe
tetelo la: kebalata bagowo kowiyaola:ima?
11 La: beda: mabuma: naimano tanalo wadenomamo kemalagidilawena:? Nale la:imano
bae nao tanaloma: kegea:. La: nanisiwale, Pa:lisi tanebapi ega:walo Sa:diyusi tanebapi
ibino amama tanalote la:tamo akopemaigala:!"
12 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebeno tabo magumu wadenomamo ma kunu lawiya,
Ya:sute palowa bae unamo maiga tabo danaliya, ebete Pa:lisi tanebapino amama
iyatulame tanaloma: giya. Ebe ubia:nola ebe kubate ebe waloma:tapiatamo pemaigama:.

Pitate Ya:sukono Nanitabo Tanalo Dawokalimiya
Mak 8.27-30; Luk 9.18-21

13 Ebene Ya:sute Sisaliya-Pilipai opamo da:nemaigiya ebete ebeno waloma:tapi ebo
nalateda:liya, "Na Epono Naniwi iba:te poma: kegelanake?"
14 Iba:te negeliya, "Epetapiate a:ma: Yoneko obamo waduba:midaoledawama: gelanaka,
epetapiate a:ma: Elayama: gelanaka, epetapiate a:ma: Yelemayama: gelanaka, ega:walo
epetapiate a:ma: Godokono woki awokalimidawa idima: gelanaka."

---

* **16:4:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Yaonako Godokono woki awokalimidawa idila, ebete Godokono tabo Niniba duliyomolo epatamo atiya. Yaonate ebe Yua:piatamo nemaiga:no, dopamo gabo tetelo kawo olalatite ebetamo nemaigiya, ma kunu namo kawonomote ebe gito alopogiya. Ebene Yaonate netewa-kapiya egelalo namono tepo magumulo okolitate, ebe tetelo Godote ebe nilakapoimilo kawo anoano tanalo eba osiyodilolo ebeno igilo ebo mula:miya. Ya:sute ebe anoano tanaloma: kiyawaiya Pa:lisi tanebapiatamo.

15 Ebene Ya:sute ibi nalateda:liya, “Wiyasiya la:le na poma: ka:midina:wenama?”
16 Saimono Pitate tabo eba wiyalo negiya, “A:ma: Kelisotela, iyo, a:ma: Igilo Godono
Gudulata!”
17 Ebene Ya:sute ebetamo nowamiya, “Saimono, Yonekono gudu, a:ma: kawonomamo
nekalakala! Mabu me tabo lumagi idite a:ma: kiyatumita:, a:ma: naimano Unu Duliy-
omolono Nabiwite iyatumiata.
18 Na a:ma:tamo ma kunu gemo, ‘A:ma: Pitate, naimano nokolalata.† Nanitabola, nale
me nokola unamo naimano sosi ketemamo, ebema: Saitanakono a:e tanalote ebe sosi
kubaimima: a:ka:modobomene.
19 Numa:, nale Kawo Elawodawa Godokono iyaiya ki a:ma:tamo kikameomamota.
Ebema: a:ma:le Saitanako kodiyobaema: me opolo kebe gigiyu me kiamo demopiaemene,
Godokono Unu Duliyomololo atu mopi tanalote ka:nitanamene, ega:walo a:ma:le lumag-
ino igilo ka:mula:ma:ema: me opolo kebe gigiyu me kiamo da:iyamidaemene, Unu
Duliyomololo atu a:iyamida tanalote ka:nitanamene.’ ”
20 Ebene Ya:sute ebeno waloma:tapi kawonomamo ma kunu analiya, “Nale Kelisoma:
nanitabolo deda:namo, la:le me tanalo epetapi akokiyawaolama:la:!”

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Dopamo Degiya
Mak 8.31–9.1; Luk 9.22-27

21 Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapi iyatulame ma kunu wagilimiya, “Nale Yelusalema
kawo duliyomolamo tote epagodone kawokawo temeteme ebo ka:nuwatemamo,
Godokono ubila. Ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, ega:walo
Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi iba:te na kanaka-
punaema:na:, wiyasiya netewa-kapiya egelalo Godote na a:ene kadipanatenemene.”
22 Ebene Pitate Ya:suko waloma:tapi epetapiagodone kela:mo magatate ebe kawiya
ma kunu naniya, “Kawodawa, me kubate a:ma:tamo akopemaigala:, modobola Godote
nodiyobamene!”
23 Ebene Ya:sute olobigate Pitatamo negiya, “Pita, a:ma: Saitanako keba kunula:ka: eba
kunula! Na natepana:! A:ma:le naimano agowa ukamidadawama: editata mabu a:imano
woki Godotamo kiyata:wita:, a:ma: epono wokilo okolinata!”
24 Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapi nanaliya, “Kebe lumagite na waloma:enema: ubi
diyatimene, dopamo ebete ebeno tanalo dodolomatilite ebeno kewa olotolowa agute na
ebo nowaloma:enemene.
25 Nanitabola, kebe lumagite ebeno igilo nagodone damoeda:mene ebeno igilote kala-
tidimene, wiyasiya kebe lumagite ebeno igilo na mabuma: datutimene ebete nanitabo
igilo ebo ka:nuimene.
26 Ebema: lumagite opono inamabu bilibilinomo uwatenomo eba uwatelo, ebeno igilo
datutimene ebe lumagino wiya keleka:? Ebete ebeno igilo walo ka:kelaema: beda:
inamabu na:kikaemene? Gabo puliyala, kitana:.
27 Nanitabola, Epono Naniwite ebeno wade-talena nopopiago ega:walo Nabiwi
Godokono elawo alonomago ka:pemene. Ebe tetelo ebete epono tanalo eba anagilamele-
lamelo ibino modobo woko wiya nanitabolo kikalaemene.
28 Na la:tamo nani tabo gemo, me tetelo dilukuliona ibi epetapiate Epono Naniwi ebeno
Kawo Elawodawano elawago da:pemene, ebe kawo tanalo dopamo umite walone ebo
ka:elaoma:na:.”

17

Godokono Elawo Alonomote Ya:sukono Ape Da:pukuimiya
Mak 9.2-13; Luk 9.28-36

1 Ebene sikisi egela dolopoligiya Ya:sute Pitako, Ya:imesiko, ega:walo ebeno ekawi
Yoneko, ibinomo magataliya damela ununomo ida:mo.
2 Ebe tetelo ebe waloma:tapino dopo apulo Ya:sukono apete iyama: ediya, ebene ebeno
ololote egelano pukuilame keba kunula:ka: ebakonoma: eba eda:lo, ebeno pupuliono
inamabuate atumu keyakeyanomoma: eda:omiya.
3 Ebene waloma:tapino ololo apuamo Moseseko ega:walo Elayako iba:te pemaimite
Ya:suago tabo ebo gelitiya.
4 Ebe tetelo Pitate Ya:sutamo negiya, “Kawodawa, ale malo da:pola:nama:, kalakala
kawonomola. A:ma: ubi diyata:emene, nale nupunupu netewa-kapiya ketemotemamo,
idi a:imanola, idi Mosesekonola, idi Elayakonola.”

† **16:18:** Pita mailono magumu nitana ‘Nokolala.’

5 Pitate ebe tabo eba kiyawautalo, ebe tetenomolo pukuilame tema iyanomote pete
ibi gito panalopamidaliya, ebene tema magumune tabote ma kunu piya, “Me naimano
kapiya Gudunomola, na ebetamo nekalakalitamo. La: ebeno tabo nolowiala:.”
6 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe tabo olowite kawonomamo eba toletoleolo opamo
ebo gudiya,
7 wiyasiya Ya:sute pete ibi eba pologiolelo na:pegiya, “Nemaimiala:, akotoletoleala:!”
8 Ebe tetelo iba:te balidi da:meleiya lumagi idi kumiya:, Ya:suko kapiyate ebolo utiti.
9 Iba:te unu damelane eba piwitiolo Ya:sute ibi napanaliya, “La:le kebe anoano tanalo
kuma:ema, ebe tanalo me tetelo epetapi akoanala:la:, wiyasiya Godote na Epono Naniwi
a:ene walo dakadipanatenemene epo ebo kanalemamota.”
10 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe nalatediya, “Mabu keleka: Godokono Totomu
iyatulamepiate degelanaka, Elayate dopamo pete, ebeno walogabo apune Kelisote
ka:pemene?”
11 Ebete tabo eba wiyalo negiya, “Nanitabola, Elayako dopamo pete tanalo bilibilinomo
ka:pa:tuputupuilaemene.
12 Na la:tamo negemo, Elayako epatamo iyalo a:pi wiyasiya iba:te ebeno tanalo kiy-
atawaoa:, ebene iba:te ibino ubilo kawokawo kuba ebetamo osiyodilolenakiya. Ebema:
la: niyatawala:, Epono Naniwite atumu iba:godone kawokawo temeteme nanitabolo
kuwatemene.”
13 Ebene ebe waloma:tapiate ebe tabono magumu wadenomamo ma kunu lawiya,
Ya:sute Yoneko obamo waduba:midaoledawano tanaloma: ge.

Ya:sute Kuba Uliyanagono Koi Wadekobi Da:midiya
Mak 9.14-29; Luk 9.37-43

14 Ebe tetelo iba:te epo epetapiatamo da:pemaimiya, dubu idite Ya:sutamo pete pupamo
pokolite
15 na:pegiya, “Kawodawa, a:ma: naimano koi na:nilakapoima:! Mabu ebe ea: tanalote
lawenako, ebema: tete epetapilo ebe elamo bega, obamo bega, eba kunu wagelena.
16 Nale ebe a:ma: waloma:tapiatamo demagaeakamo, wiyasiya iba:godolo elawo
puliyala ebe wadekobi ka:midima:.”
17 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Eiye, la: nanitabokobi midia: kubakuba epolata!
La:le natamo mibo ikanamenamata, ebema: na ubia:nola tete geyageyalo la:go okoli-
nama:! La: koi natamo nemaga:la:!”
18 Ebene Ya:sute kuba uliyana kawiya daniya ebete koi magumune gito nemaigiya, ebe
tetenomolo koite wadekobi ebo olowiya.
19 Ebene epo epetapino pola:na: tetelo Ya:suko waloma:tapiate ebetamo pelamete
na:pegeliya, “Mabu keleka: ale kuba uliyana aliboma: ka:modobaka:?”
20 Ebete iba:tamo negiya, “Ebe mabu ma kunu bitana, la:imano nanitabokobi midi
tanalote depesoma: eda:ona. Na la:tamo nani tabo gemo, mastada kikopu kawoa:,
da:pesonomola. Wiyasiya la:imano nanitabokobi midi tanalote makonoma: deda:mene,
la:imano elawote modoboma: eba eda:lo me damelatamo kegelamamota, ‘A:ma: mene
ebamo na:toatepa!’ ebene damelate la:imano tabamo ka:tuduwatamene. Me tabo
nanitabola, la:godolo nanitabokobi midi tanalo eba itanalo osiyodiloa: tanalo idite
a:kitanamene, iyo, kodakoda tanalote modobonomoma: keda:mene.
21 Ebema: la:le la:imano ilukuli magumulo tete epetapilo bae naoa:no eba pola:nalo
Godago tabo degelawenakoma, la:le elawo ebo kelaemamota mako kuba uliyana ali-
boma:.”*

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Walo Da:kegiya
Mak 9.30-32; Luk 9.43-45

22 Tete idilo Ya:suko waloma:tapiate Ga:lili opolo kapiyama: walo da:kediya, ebete
iba:tamo negiya, “Godote Epono Naniwi kubakuba epono kotamo kiyatimene,
23 ebene iba:te ebe kanakapuima:na:, wiyasiya netewa-kapiya egelalo Godote ebe a:ene
walo kakadipatemene.”
Ebema: Ya:suko waloma:tapiate ebeno tabo olowite tepo temeteme kawonomo ebo
lawiya.

Godokono Motono Ka:pita:isin Wiya† Alomo Tanalo

---

* **17:21:** Ma:t 17.21 buka apuno tabo Ma:tiyute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya. † **17:23:** Me ka:pita:isin wiya alomo tanalo ma kunula. Yu epo magumulo dubu bilibilinomate ulama bilibilinomolo me mani alomonakiya Godoko Amamateno Iya Moto kosiyodiloma:.

24 Ya:suko waloma:tapiate Kapeniyama duliyomolamo da:pelamiya, ebe tetelo dubu
epetapiate Pitatamo pemaimiya Godoko Amamateno Iya Motono ka:pita:isin wiya uwa-
tema:. Iba:te tabo ma kunu pegeliya, “La:imano iyatulamedawate Godokono Motono
ta:kese mani a:kiyatinakole?”
25 Pitate negiya, “Iyo, iyatinako.”
Ebene Pitate motamo da:nodoliya ebete tabo gea:no dopamo Ya:sute ebe naniya,
“Saimono, a:imano woki keba kunula:ka:? Me opono kawokawo elawodubatamo ta:kese
mani piyate kalomonake? Atu opo epatela:ka: o kapela epatela:ka:?”
26 Pitate ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Kapela epate a:ka:tuwa: alomonaka.”
Ya:sute negiya, “Iyo, nanitabola, atu opo epate gabamaniatamo ta:kese mani kalomona:.
Numa:la:, a Yu epo me Isalaela opono gudila, ebema: mabu keleka: ale Godokono Motono
wokopiatamo ka:pita:isin mani dikalamenakoma:? Mabu kitana:.
27 Wiyasiya na iba:tamo temeteme ikalaema: ubia:nola, ebema: a:ma: Ga:lili Paka:mo
toawete tudi nanawotalama:. Dopamo dapalimene ebe namo lawa:wete ebeno tabo
a:na:ma:midama:wete kapiya siliba mani ebo numiye, ebene a:ma: ebe mani lawa:wete
Godokono Motono wokopiatamo na:nikalamiye, a:imano ega:walo naimano ka:pita:isin
wiya tanaloma:.”

18

Kawodawama: Potele Na:keda:mene
Mak 9.33-37; Luk 9.46-48

1 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapiate pelamete ebe napaniya, “Godote Kawo Ela-
wodawama: deda:na, ebe duliyomololo kawodawama: potele na:keda:mene?”
2 Ebene ebete gudu da:peso ebetamo ka:mite ibino tetenomamo adipite
3 negiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, la:le la:imano amama woki iyakobi midila:wete
gudi egege keba kunula:ka: ebakonoma: neda:iyala:, mabu la: eba kunu wagelea:no
Godokono Kawo Elawodawano duliyomolamo a:ka:nopila:oaema.
4 Nanitabola, kebe lumagite mako gudu da:pesomu ebe a:ka:tuwa: ebe opamo diya-
timene, ebete Godokono Kawo Elawodawano duliyomololo kawodawama: ka:neda:mene,
5 ega:walo kebe lumagite naimano mailamo mako gudu da:peso kalakalago dowalubina
ebete na atumu na:kowalubinina.”

Kuba Gabamo Wabuga:ta Tanalo
Mak 9.42-48; Luk 17.1-2

6 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Ebema: da:peso gudute na nanitabokobi eba midini-
nalo, kebe lumagite ebe kuba gabamo dowabuga:tana, modobola epate ebe lawete ebeno
kuwokoba:mo kawo nokolanomo ma:midaomete kewa: kolomamo neba:idiloma:na:
ebete kulukulu obamo kololuma:.
7 La: nolowiala:, me opote kubanomo ka:kubamene! Nanitabola, Saitanakono kuba
gabamo wabuga:ta tanalate epatamo kemaimioma:na:, wiyasiya kebe lumagigodone
mako kuba tanalote demaigamene, Godote ebetamo kuba wiya kawonomo kikaemene!
8 “Ega:walo a:imano kotote o agowate a:ma: kuba gabamo dowabuga:tatana, modobola
a:ma: itamidawete iyabaiamo neba:idila! Modobola a:ma:le kapiya kotago o kapiya
agowago Godokono Igilo Duliyomolamo nopegama:, kubala koto netewago ega:walo
agowa netewago Godote a:ma: Ela Opamo neba:idiloma:. Nanitabola, ebe duliyomololo
elate uwomua: tetelo nowaena.
9 Ega:walo a:imano balidite a:ma: kuba gabamo dowabuga:tatana, modobola a:ma:
magoba:wete iyabaiamo neba:idila. Modobola a:ma:le balidi kapiyago Godokono
Igilo Duliyomolamo nopegama:, kubala balidi netewago Godote a:ma: Ela Opamo
neba:idiloma:.”

Sipi-goeote Dalatidi Ebe Iyatulame Oi
Luk 15.3-7

10 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Nale la:tamo negemo, Godote egege gudi
kawonomamo eba malagidilolelo ebete ebeno nopopi iba:tamo palibolenako ibi
ka:pa:buiyalatelema:. Ebema: la: nanisiwale, la: mako gudu da:peso ubia:noma: eda:wete
la:imano tabamo ebe akokubaima:la:.
11 Ega:walo me tanalo idila. Piyate kuba osiyodilole magumulo dalatidiolena, na Epono
Naniwite ebe epono igilo mula:lelaema: piyamo.*

* **18:11:** Ma:t 18.11 buka apuno tabo Ma:tiyute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

12 “Ebema: la: me tanalo keba kunu na:kemalagidilaema? Dubu idi ebeno
100 sipi-goeogoeate da:pola:mena, ebene kapiyate dalatidimene ebete beda: tanalo
na:kosiyodilomene? Iyo, ebete 99 sipi-goeogoeo wade uwago opolo miyapate, ebete
unuunu damelamo walo ka:nodolote dalatidi ebe sipi-goeo ka:nowadimene.
13 Nale la:tamo nani tabo gemo, ebe dubuno kalakalate bitana alatidiolea: 99
sipi-goeogoeo epetapiatamo, wiyasiya ebete dalatidi ebe sipi-goeo da:nuimene ebeno
kalakalate kawonomoma: keda:mene. Nanitabola, kalakala beda: kawonomola:ka:!
14 Ebema: la:imano Unu Duliyomolono Nabiwi atumu ubia:nola mako gudu da:peso
kapiyate alatidima:.”

A:ma:tamo Kuba Dosiyodilolena Ebe Dawano Tanalo

15 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “A:imano naniwite a:ma:tamo kuba tanalo dosiyo-
dilomene, a:ma: diya gabodo towawete ebeno kuba tanalo ebe na:niyatuma:. Ebene
ebete a:imano tabo nanitabonomolo dolowimene, modobola a:ma: eba:go walo namu-
tudawama: na:kediyala:.
16 Wiyasiya ebete a:imano tabo olowia:noma: deda:mene, ebe tetelo a:ma: walubima:
a:ma:le kapiya o netewa epo epetapi na:nuwatiye, ebene la: naniwitamo palo tolama:wete
atu tabo kawiya dananaema, ebete ebe tetelo la:imano tabo nanitaboma: ka:midimene.
17 Wiyasiya ebete la:imano tabo olowia:noma: walo da:keda:mene, la:le ebeno tanalo
sosi epatamo nanawokalimiyala:, ebene ebete sosi epo bilibilinomono tabo olowia:noma:
deda:mene, modobola, nitanamene. Ebe tetelo la:le ebe nanitabokobi midia:dawa keba
kunula:ka: ega:walo mani pilo dubu keba kunula:ka: ebako lumagima: mida:wete eba:go
kapiyama: walo akoeda:oala:.”

Matuolamole Ega:walo Palamiole Tanalo

18 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, la: Saitanakono tanalo
kodiyobaema: ebe keba kunu dematuomeaema, ebe matuomeo tanalote Godokono Unu
Duliyomololo eba kunu ka:nitanamene, ega:walo lumagino igilo ka:mula:ema: la: kebe
tanalo me opolo depamiaema, ebe atu tanalote Unu Duliyomololo pami eba kunu
ka:nitanamene.
19 Ebema: nale la:tamo tanalo idi na:kegemo, la: nanitabokobi midipi netewate woki
kapiyama: eda:wete naimano Unu Duliyomolono Nabiwi toweomelo ebete tanalo idi
matuomeoma: danaema, nanitabola, ebete la:imano tabo olowite eba kunu kosiyo-
dilomene.
20 Mabu netewa o netewa-kapiya nanitabokobi midipiate woki kapiyago eba pola:nalo,
iba:te naimano mailo deka:ima:na: nale ebolo iba:go nanitabolo ka:lutamo.”

Lumagino Kuba Dodomatimi Ubia:noma: Dedi Ebe Wokodawano Iyatulame Oi

21 Ebe tetelo Pitate Ya:sutamo pete na:pegiya, “Kawodawa, naimano ekawi natamo kuba
dosiyodilolenako na ebeno kuba kebako teta:mo na:ka:dodolomatilimo? Sebeni teta:mo
modobola:ka:?”
22 Ya:sute ebetamo nowamiya, “Na a:ma:tamo negemo, sebeni teta:moa:. Ao, mod-
obola a:ma:le a:imano okolina tetelo ma kunu 77 teta:mo ebeno kuba egebolema:wete
na:dodolomatiliminakiye.”
23 Ebene ebete tabo moga:melo negiya, “La: numa:la:, Godote Kawo Elawodawama:
deda:na, ebe tanalo me oino magumu keba kunula:ka: eba kunula. Opo idino Kawo
Elawodubute ebeno kawokawo mani eba ka:la:miolelo ebeno woki nitameni ebeno
wokopino nanitabokobi midi tanalo ka:pulamelelaema:. Ebene ebete ebeno woki ma
kunu iyatiya, wokopi magumulo piyate ebegodone walubi mani gito duwata:digiya ibino
tanalo ka:tuputupuilaema:.
24 Ebene ebete mani ka:la:miole dowagilimi, ebe tetelo epetapiate ebetamo dopo
wokodawa magaiya, ebe dubute teni taoseni kawokawo mani ebegodone dopamo gito
uwata:digi.
25 Mabu ebete ebe mani wiyama: ebegodolo gabote kitania:, ebema: Kawo Elawodubute
ebeno opopiatamo tabo ma kunu gi, ‘La: me dubu, ebeno kamiyale ebeno gudi eba:go,
ibi bilibilinomo uwata:wete maniamo midiola:wete kawokawo dubu epetapiatamo
nikalama:la:, iba:te ilukulina tetelo ibino wiya: wokopima: keda:onama:. Na ebe gabodo
me dubuno kuba wiya ebetamo kikaemamo.’
26 “Ebe tetelo wiya: dubute opamo gate ebeno pupamo okolite Kawo Elawodubutamo
towetoweolo negi, ‘Iyaiya, a:ma: nuta:tepa. Na gabo numite ebako kawo wiya nanitabolo
ka:pa:wiyamo!’
27 “Kawo Elawodubute wiyasiya ebe nilakapoimilo nani, ‘A:imano wiya: tanalo nale
egebolemetate a:dodolomatilimata. A:ma: kalakalago na:toa!’

28 “Wiyasiya ebe wiya: wokodawate Kawo Elawodubugodone nemaigate eba tolo ebeno
namutudawa idi ebo numi, ebe namutudawate ebegodone dopamo 100 mani egege
duwati, walo ebetamo ka:wia:. Ebe tetelo ebete ebe kuwokobene lawete eba adimagotelo
nani, ‘A:ma: naimano mani natamo samonomamo na:wiya!’
29 “Ebene ebeno namutudawate opamo gate ebetamo towetoweolo negi, ‘Iyaiya, a:ma:
nuta:tepa. Na gabo numite nanitabolo ka:pa:wiyamo!’
30 “Wiyasiya ebete ebeno namutudawa nilakapoimia:no idoko motamo gito magati,
ebete ebolo eba okolinalo ebeno epate pa:wiyate ebe ebo ka:powagalima:.
31 Ebe tetelo wokopi epetapiate ebe tanalo umite tepo temetemema: eba eda:olo, iba:te
tolamete ibino Kawo Elawodubutamo ebe tanalo ebo nawokalimiya.
32 “Ebene Kawo Elawodubute ebe wokodawa ka:mite kawonomamo eba analo negi,
‘A:ma: kuba wokodawanomolata! A:ma:le ka:lo duiyalo na da:toweonama:wa:ka, nale
a:imano wiya: tanalo kawonomo gito egebolema:kamata.
33 Ebema: mabu keleka: a:ma:le naimano wokodawa idi ka:nilakapoima:wa:ka:, nale
a:ma: da:nilakapoimitakama eba kunu?’
34 Ebe tetelo Kawo Elawodubute ebetamo kawonomamo dowate idoko motamo gito
nalibi, ebete ebolo kawo temetema:go eba okolinalo teni taoseni kawokawo mani wiyate
ebo ka:pemaigama:.”
35 Ebene Ya:sute uwomu tabo olowiopiatamo negiya, “La: numa:la:! La:le la:imano tepo
magumuno nilakapo awokalilamea:no ega:walo epo epetapino kuba egebolelamea:no,
ebe tetelo naimano Unu Duliyomolono Nabiwite la:tamo atumu eba kunu osiyodilote la:
kawo temeteme baiamo kanalibolema:ta.”

19

Kamiyale Alibuti Tanalo
Mak 10.1-12

1 Ebene Ya:sukono tabo kiyawao tanalote dolopoligomiya, ebete Ga:lili opo atepate
Yudiya opodo petote Yodane Kolomo apuamo gito nemaigiya.
2 Ebe tetelo epo bilibilinomate ebe opamo ebe dowaloma:tiya, ebete ibino teme-
tema:gopi wadekobi ebo na:midioliya.
3 Ebene Pa:lisi tanebapi epetapiate Ya:suko kuba gabamo kowabuga:tama: ebetamo
pelamete ebe napalatediya, “Kamiyalete ebeno awitamo beda: kawo kuba osiyodilote
ebo nakalibutimene? O ebe tetelo awite ebe dalibutimene Godokono Totomu Tabo
bakadikanalemene?”
4 Ya:sute tabo eba wiyalo negiya, “Modobola la: Godokono Buka apuno tabo idi
wadenomamo nemalagidilala:. Ebe tabote ma kunu itana, Godote me opono wagilimi
mabune dubula kamiyalela osiyodiloliya,
5 ebene ebete negiya, ‘Me mabuma: dubute ebeno nabiwila menokola miyapate, ebeno
kamiyala:go kapiya bailo kokolioma:na:, ebene ibi netewapiate kapiyama: eda:te walo
iyama: a:keda:ma:na:.
6 Iyo, ibi kapiyanomola.’ Numa:la:, Godote ibi netewapi kapiyakobi a:midiliya, ebema:
lumagite ibi iyakobi midilima: modoboa:.”
7 Ebene Pa:lisi tanebapi dubate Ya:sutamo negeliya, “A:ma: degeawa: ebe tabote
nanitaboma: deda:mene, keleka: mabu Mosesete totomu tabo ma kunu diyatiya, dubute
ebeno kamiyale alibutima: kamiyale alibuti pepa osiyodilote ebetamo kikaemene?”
8 Ya:sute iba:tamo negiya, “Mabu la:imano tepo magumu kodakoda-ibinomola Mosesete
me totomu la:tamo ebema: ikalamiyata, wiyasiya me opono wagilimi mabune Moseseko
teta:mo pemaiga ebe tanalote eba kunu kitanamia:.
9 Ebema: nale la:tamo gemo, kamiyalete dubu ida:go kuba osiyodiloa:no, ebe tetelo
ebeno awite ebe alibutite kamiyale idi daidimene, ebete Godokono ololo apulo ebe
kamiyale pilolo kelaemene.”
10 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebetamo negeliya, “Dubute kamiyale lawe magumulo
mako kodakoda tanalote ditanamene, modobola dubate kamiyale a:kuwatolema:na:.”
11 Ebe tetelo Ya:sute wiyasiya negiya, “Nale la: diyatulametama ebe tabono magumu
kodakodanomola. Godote piyatamo mulo dikalaemene ibinomate ibino wokilo me
tabono magumu laema: ka:modoboma:na:.
12 Dubu epetapiate kamiyale uwatolema: ka:modobona:, mabu epetapi ibino apete
menokobino tepo magumulo kubakubadopoma: eda:tepaolamiya. Ega:walo dubu
epetapiate kamiyale uwatolema: ka:modobona:, mabu gowela magumulo epetapiate ibi
eba kunu amilateliya. Ega:walo dubu epetapiate kamiyale uwatolema: ka:modobona:,

mabu ibi a:ka:tuwa: ibi eba kunu midilina Kawo Elawodawa Godokono woko kosiyodilonama:. Ebema: kebe lumagite me tabono magumu laema: da:modobomene, modobola ebete nelaemene."

Ya:sute Guda:tamo Koto Dowatiolelamiya
Mak 10.13-16; Luk 18.15-17

13 Ebene epate gudi Ya:sutamo nemagataliya ebete iba:tamo koto eba watiolelamelo Godoko kanama: ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:. Wiyasiya ebe waloma:tapiate epo kawiya eba analelo ibi dodiyoboliya,
14 Ya:sute ibino osiyodilo tanalo umite negiya, "Gudi natamo pelaema: modobola. Akoodiyobola:la: mabu mako epate Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe duliyomolamo ka:nopila:oma:na:."
15 Ebene ebe gudi kowalubilima: ebete ebeno koto iba:tamo watiolelamete, ibi eba miyapalo ebeno to gabodo gito tiya.

Inamabu Bilibilinomago Dubute Ya:sutamo Da:piya
Mak 10.17-31; Luk 18.18-30

16 Ebe tetelo dubu idite Ya:sutamo pete na:pegiya, "Iyatulamedawa, na beda: wade tanalo osiyodilote uwomua: igilo ebo na:kelaemo?"
17 Ya:sute ebetamo negiya, "A:ma:le wade tanalo osiyodiloma: na beda:ma: kanana:wa:? Godoko kapiyate wadedawala, ebema: a:ma: ubi diyata:emene ebeno Igilo Duliyomolamo nopegama:, modobola a:ma:le ebeno Totomu Tabamo na:tuduwatanakiye."
18 Dubute ebetamo nowamiya, "Kebe totomu taboma: kegeawa:?"
Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, "A:ma: lumagi akoanakapuma:la:, lumagi idino kamiyale pilolo akolawa:la:, inamabu pilolo akouwata:la:, lumagi idino tanaloma: a:da: tabo akokiyawala:,
19 ega:walo a:imano nabiwila menokola ibino tabamo na:tuduwatanakiye. Ega:walo totomu tabo idite ma kunu bitana, a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: demalagidilawena, modobola a:ma:le eba kunu a:ma: niyakabolo dokolina ebe lumagi nilakapolo nemalagidilona."
20 Ebene ebe oli ape dubute Ya:sutamo negiya, "Na me totomu tabo bilibilinomo kodakodalo uwatete kapiya idi kadikanaliya:. Ebema: na beda: tanalo idi na:kosiyodilomo?"
21 Ya:sute tabo eba wiyalo negiya, "A:ma:le wade lumaginomoma: keda:ema: ubi nanitabolo diyata:emene, modobola a:ma: toawete epetapiate a:imano inamabu maniamo uwateometate, a:ma:le ebe mani nigologolopiatamo gito na:nikalamola:. Ebe tetelo a:ma: walo ka:pa:wete na nowaloma:eniye, ebene a:imano inamabu bilibilinomate Godokono Unu Duliyomololo ka:nepola:nama:na:."
22 Ebe oli ape dubute ebe tabo olowite tepo mibago gito tiya, mabu ebe inamabu bilibila:godawanomola.
23 Ebema: Ya:sute ebe waloma:tapi nanaliya, "Na la:tamo nani tabo gemo, Godote Kawo Elawodawama: deda:na, inamabu bilibilinomagodawate ebe duliyomolamo nopegama: kodakodanomola!
24 Nale la:tamo tanalo idi na:kegemo, ka:molo-goeote* kaliku waluono moe iyado nilupigama: kodakodama: eda:na, gaboa:nola. Atumu inamabu bilibilinomagodawate Godokono Kawo Elawodawano duliyomolamo nopegama: kodakodanomoma: eda:na, gabote nanitabonomolo a:kitanamene."
25 Ya:suko waloma:tapiate ebe tabo olowite kawonomamo la:wa:ote ebetamo negeliya, "A:ma:le degeawa: ebe tabote nanitaboma: deda:na, piyate modobola:ka: Godote ibino igilo mula:lelaema:?"
26 Wiyasiya Ya:sute ibi ulamenate negiya, "Epate a:ka:tuwa: ibino igilo mula:lema: modoboa:, wiyasiya Godoko kapiyate modobola mabu ebegodolo elawo bitana tanalo bilibilinomo osiyodilolema:."
27 Ebene Pitate Ya:sutamo eba wiyalo negiya, "A:ma: numa:, a inamabu bilibilinomo miyapate a:ma: nowaloma:enata. Ebema: Godote atamo beda: wiya na:kikaeaemene?"
28 Ya:sute iba:tamo negiya, "Na la:tamo nani tabo gemo, Godote me opono iyaiya inamabu bilibilinomo olinoma: da:midilimene, ebe tetelo na Epono Naniwite naimano Kawo Elawodawano okoli bailo kawo alonomago kokolitamo. Ebene atu tetelo la:le na dowaloma:ena:wenama, la: kawokawo elawodubuno ilukuli bailo ilukula:wete Isalaela 12 gu epono iyaiya tanalo anagilamelelamepima: keda:omamota.

---

* **19:24:** Ya:suko tetelo Yu epono tanalo ma kunula, iba:te alagiole ka:molo-goeogoeo kawokawonomamo ibino woko osiyodilolenakiya. Iyo, iyaiya tete epetapilo ka:molo-goeogoeate ibino inamabu watanakiya mulu opamo, ega:walo tete epetapilo iba:te pema: watenamiya.

29 Nanitabola, kebe lumagite ebeno moto, o ebeno nanila nanikubila ekakila, o
ebeno nabila menokobila gudila ega:walo ebeno opo, ebete na mabuma: ebe iyaiya
tanalo da:miyapamene, ebete ebe atu tanalo bilibilinomo walo ka:kuwatemene, ega:walo
walone nale ebetamo uwomua: igilo kikaemamo.
30 Iyo, ka:lo dopopi bilibilinomo da:pola:na iba:te walone walogabopima: keda:oma:na:,
ega:walo ka:lo walogabopi da:pola:na iba:te walone dopopima: keda:oma:na:."

20

Da:imi Pali Wokopino Iyatulame Oi

1 Ebe atu tetelo Ya:sute na:kegiya, "Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo
ma kunula. Kawo dubu idite duiyanomolo maigate ebeno motone piwisigate ebo ti ebeno
da:imi pali wokopi ka:nuwatema:.
2 Ebene ebete dubu epetapi nulamete iba:tamo kapiya egelano woko wiya ikalaema:
nanali. Iba:te ebeno tabo olowite modoboma: degeliya, ebete ibi ebo aliboli ebeno pali
woko ka:nowagilima:.
3 "Ebene egelate kela:mo da:podolatepi, ebete walo ka:tote dubu epetapi olowame bailo
gito lamota:onalo da:nulami,
4 ebete iba:tamo negi, 'Modobola la: atumu naimano pali wokamo na:ka:tolama:la:,
ebene nale woko wiya la:tamo modobolo kikalaemamota.'
5 Ebe tetelo iba:te atu pali wokamo gito ka:tolamiya.
"Ebene egela tuli tetelo ega:walo egelate da:ponolobigatepi, ebe netewa teta:mo ebete
walo ka:tote wokopi epetapi atumu ka:nulamete wokamo ebo kanaliboli.
6 Ebene egelate walo da:ka:toatepi, ebete walo ka:tote dubu epetapi olowame bailo
gito lamota:onalo nulamete nananali, 'Beda: mabuma: la: ka:lo egelalo wokoa:no gito
da:pola:wenama?'
7 "Iba:te ebetamo nowamiya, 'Mabu idawate atamo woko kikaeama:ka:.'
"Ebene kawo dubute iba:tamo negi, 'Modobola la: atumu naimano pali wokamo
na:ka:tolama:la:.'
8 "Dadimoni ebe pali namutudawate penate ebeno woko umidawatamo na:pegeni,
'A:ma: wokopi bilibilinomo ka:la:miawete wiya nikalamola:. Walogabonomolo woko
da:powagilima:ka ebe dubagodone wagilima:wete, wiyasiya duiyanomolo woko
da:powagilima:ka a:ma:le ibi uwomulo nowalubiliye.'
9 "Ebene walogabonomolo woko dowagilimiya ebe dubate dopamo pelamenate, ebete
iba:tamo kapiya egelano modobo woko wiya eba kunu ikalameni.
10 Ebene duiyanomolo woko dowagilimiya ebe dubate pelamenate kawodopamo
na:puwatenamu pemalagidiloniya, wiyasiya ebete iba:tamo atu wiyanomo kikalamoleni.
11 Ebe tetelo iba:te wiya uwatenate pali namutudawatamo ubia: tabo eba gelanalo,
12 ibi magumulo idawate penate na:pegeni, 'Walone dowagilima:ka iba:te tete
da:pesamo posiyodilote wiyasiya ebe woko wiya ago modobolo beda:ma: kuwate, mabu
a egela kawonomolo woko kawo koloago osiyodilutakama:?'
13 "Ebe tetelo ebete nowamini, 'Naimano namutudawa, na kuba tanalo idi a:ma:tamo
kosiyodiloa:. Duiyalo a:ma:la, nala, ale nani tabonomo negelakama: a:ma: kapiya egelano
modobo woko wiya kelawa:ema:, nale a:ma:tamo ma kunu ebema: ikaemata.
14 Ebema: a:imano wiya lawa:wete kalakalago na:toa. A:ma:le woko wiya delawa:wa:,
nale ebe atu modobo mani walone dowagilima:ka iba:tamo ubi diyatimo, nale eba kunu
kikalaemamo.
15 Me woko wiya mani ebe naimano manila, ebema: nale a:ka:tuwa: naimano ubilo
dosiyodilomo ebe naimano tanalola. Mabu keleka: a:ma:le naimano nilakapo tanaloma:
da:dowawena?' "
16 Ebema: Ya:sute uwomu tabo ma kunu giya, "Nanitabola, ka:lo walogabopi bilibili-
nomo da:pola:na iba:te walone dopopima: keda:oma:na:, ega:walo ka:lo dopopi da:pola:na
iba:te walone walogabopima: keda:oma:na:."

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Walo Da:kegiya
Mak 10.32-34; Luk 18.31-34

17 Ebene Ya:sute Yelusalema kawo duliyomolamo eba tutalo, gabo tetelo ebete ebeno 12
waloma:tapinomo uwatete tabo diya nanaliya,
18 "La: nolowiala:, a Yelusalemamo tolamitama:. Ebolo Godote Epono Naniwi epatamo
kikalaemene, ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Godokono
Totomu iyatulamepi, iba:te ebe anakapuima: gelate

19 Yua:piatamo ebo kikalaema:na:. Ebe epate ebe kalakalatete pa:ka:pa:ka:mo
a:na:ma:ga:midaote ebe ebo kanakapuima:na:, wiyasiya netewa-kapiya egelalo Godote
ebe a:ene kadipatemene.”

Waloma:tapi Netewapino Menokote Kuba Wokiamo Ya:suko Tanalo Idima: Daniya
Mak 10.35-45

20 Ebene Sebedikono gudino menokote ebeno guda:go Ya:sutamo pete ebeno pupamo
pokolite, ebete ebe kowalubima: napaniya.
21 Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: beda: ubi kiyata:wita nale a:ma:tamo osiyodiloma:?”
Ebete tabo eba wiyalo negiya, “Me naimano gudi netewa na:kulama:wita? A:ma:le
Kawo Elawodubuma: deda:emene, a ubila a:ma:le degeaemene idawate a:imano tumudi
apulo ega:walo idawate pele apulo a:imano Kawo Elawodubuno elawo magumulo
kokoliutama:.”
22 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “La:le na wade wokiamo kanana:wita:. La:
modobola:ka: nale da:nimo ebe temeteme kalila:mo nioma:?”
Iba:te negeliya, “A modobola.”
23 Ya:sute iba:tamo negiya, “Me tanalo nanitabola, nale da:nimo la: ebe kalila:mo
niawete temeteme bolowionakomata. Wiyasiya naimano tumudi apuamo ega:walo
pele apuamo ilukuli tanaloma: nale a:kegemo. Nabiwi Godote piyatamo dosiyodiloliya
ibinomate ebolo ka:pola:nama:na:, iyo, me tanaloma: ebete a:ka:tuwa: kegemene.”
24 Ebene teni waloma:tapi epetapiate ebe tanalo olowite ebe dubu netewatamo
na:dowautiya,
25 wiyasiya Ya:sute ibi bilibilinomo ebetamo ka:la:mite negiya, “La: iyatawalata, Godoko
nanitabokobi midia:pino kawokawo dubate ibi a:ka:tuwa: ibi eba wadipalatelelo epo
epetapi kawonomamo analenaka, iba:te ibino ubi tanalamo ka:tudila:onama:.
26 Wiyasiya la: ebako epoma: a:keda:oaema. Kebe lumagite la:imano kawodawama:
eda:ma: ubi diyatimene, ebete la:imano wiya: wokodawama: neda:mene,
27 ega:walo kebe lumagite dopodawama: eda:ma: ubi diyatimene, ebete la:imano
idoko motono wokodawama: neda:mene, iyo, ebe a:ka:tuwa: ebe oponomamo iyatinomo
niyatimene.
28 Ma kunu Epono Naniwite da:piya, ebe ubia:nola me opo epate ebetamo wiya:
wokopima: eda:oma:, wiyasiya ebete na:piya epatamo wiya: wokodawama: ka:peda:ma:,
ega:walo ebeno igilo iyabaiamo iyatite ebeno a:e wiyate epo bilibilinomo epetapi
Saitanakono idoko motone gito kowagailima:.”

Ya:sute Balidi Tamiolame Dubu Netewa Wadekobi Da:midioliya
Mak 10.46-52; Luk 18.35-43

29 Ya:sute ebe waloma:tapiago Yeliko kawo duliyomolone da:nemaimiya, ebe tetelo epo
bilibilinomate ebe waloma:tiya.
30 Ebene dubu netewa balidi tamiolamepila, iba:te gabo niyakabolo eba okoliutalo
Ya:sukono pe tanalo olowite kawonomamo negeliya, “Da:ibidikono A:la:mu! A:ma:le a
na:nilakapoiama:!”
31 Ebema: epo bilibilinomate ibi kawiya analelo nodiyoboliya iba:te taboa:no kokoliu-
tama:, wiyasiya iba:te kawonomamo walo na:kegeliya, “Kawodawa Ya:su, Da:ibidikono
A:la:mu! A:ma:le a na:nilakapoiama:!”
32 Ebene Ya:sute ebamo utite ibi ka:la:mite iba:tamo negiya, “La: beda: ubi kiy-
ata:witama nale la:tamo kosiyodiloma:?”
33 Balidi tamiolamepiate negeliya, “Kawodawa, aimano balidi wadekobi
na:midioleama:.”
34 Ebene Ya:sute ibi nilakapoilamelo ibino balida:mo ebeno koto dowatiolelamiya, ebe
tetenomolo ibino balidite wadekobi olowiolamete iba:te Ya:suko ebo waloma:tiya.

21

Ya:sute Yelusalema Kawo Duliyomolamo Da:nopegiya
Mak 11.1-11; Luk 19.28-40; Yon 12.12-19

1 Ebene iba:te Yelusalema kawo duliyomolo niyakabamo eba pelamelo, Betapa:gi
duliyomolo niyakabodo tolamete Olibi Kewakewa Unu Damelamo ebo nemaimiya. Ebe
tetelo Ya:sute ebe waloma:tapi netewa dopamo eba nalibolelo
2 iba:tamo negiya, “La: ebe tatali duliyomolamo toawete, ebe duliyomolamo
da:nemaima:ema donoki-goeo ala:mo ma:midao ebeno gudago ka:nulama:digalemamota.
Modobola la: ale pamiawete ebeno gudago nemagaeliyala:.

3 Idawate la: odiyobolema: tabo degemene la: wiyasiya ma kunu kegelamamota,
‘Kawodawate me donoki-goeogoeo ubila, ebete walo samonomamo kakapalibolemene.’ ”
4 Ebene me tanalote pemaigiya Godokono woki awokalimidawate degiya ebe tabote
nanitabokobi kolowima:. Iyalo tetelo ebete tabo ma kunu giya,

5 “La: Yelusalema epatamo na:negeliyala:,
‘Numa:la:, la:imano Kawo Elawodubute la:tamo pita.
Ebete donoki-goeo unamo okolite milago pita,
iyo, la: numa:la:, ebete donoki da:pesago ba:pe.’ ”

6 Ebene Ya:suko waloma:tapi netewate tote, ebete keba kunu kegiyale iba:te eba kunu
nosiyodiliya.
7 Iba:te donoki-goeo ega:walo ebeno gudu Ya:sutamo magaelete, ibino watubino kaliku
ibi unamo alomolamete, Ya:sute ebe kaliku unamo ebo okoliya.
8 Ebe tetelo epo bilibilinomo epetapiate ibino ga:ga:ga:ga: kaliku pupukulamete gabamo
apoago tolamiya, ega:walo epetapiate puwala otolete gabamo atumu kapotameonatiya.
9 Ebene piyate da:dopiya ega:walo Ya:sukono walogabo apune da:pelamitiya, iba:te
kapimiya kawonomamo ma kunu gelitiya,

“Da:ibidikono a:la:mu nadipata:la:!
Godo, a:imano mailago da:pita,
modobola a:ma: ebe lumagi kawokobi na:midiye!
O epala:, la: Godoko moiolo
unamo nadipata:la:!”

10 Ebema: Ya:sute Yelusalema kawo duliyomolamo da:nopegiya, me duliyomolo epo
bilibilinomate ebe uima: pemaimiote na:pegeliya, “Me lumagi potelela:ka:?”
11 Ebe tetelo Ya:suago da:tolamitiya ibi bilibilinomate duliyomolo epono tabo eba
wiyalo negeliya, “Me Godokono woki awokalimidawa Ya:sutela, ebete Ga:lili opono
Nasalete duliyomolone pe.”

Ya:sute Godoko Amamateno Iya Moto Wadekobi Da:midiya
Mak 11.15-19; Luk 19.45-48; Yon 2.13-22

12 Ebe tetelo Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motamo tote, ebe motolo ebete
inamabu olowamepi nulamete ibi bilibilinomo elawonomamo na:na:ma:lateliya,
ega:walo ebete mani odowaolepino patapata bigo olowamepino ilukuli patapatago
ebo noba:midaolelamiya.
13 Ebene ebete iba:tamo negiya, “Godokono Bukalo tabo ma kunu bitana, ‘Naimano
Moto epate Godoko Amamate Motoma: kegelama:na:, la:le wiyasiya pilo epono motoma:
a:midimata.’ ”
14 Ebe tetelo balidi tamiolamepi ega:walo agowa tataipi, iba:te Godoko Amamateno Iya
Motamo da:pelamiya Ya:sute ibi wadekobi ebo midioliya.
15 Wiyasiya Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Godokono To-
tomu iyatulamepi, iba:te Ya:sukono wade anoano tanalo dulamitiya iba:te ebetamo
na:dowautiya. Ega:walo ebe atu tetelo iba:te tanalo idima: ka:dowautiya ma kunu,
gudi epetapiate eba gelatepautalo degelitiya, “Da:ibidikono a:la:mu nadipata:la:!” Ebe
mabuma: iba:te
16 Ya:suko naniya, “A:ma: guda:te tabo kubanu degelita na:kolowiawita?”
Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “Iyo, na nolowitamo. Modobola la: me Godokono
Buka apuno tabo wadenomamo nemalagidilala:, ‘O aimano Kawodawa Godo, gudi egege
ega:walo nono da:niona, a:ma:le ibino tabo magumune wadewade tabo kiyawaonakota
a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: kemoiawenama:.’ ”
17 Ebene dadimoni Ya:sute ibi miyapanate kawo duliyomolo magumune maiganate
Betani duliyomolamo tonate ebo nowatani.

Ya:sute Da:imi Noloa: Umei Kewa Dumiya*
Mak 11.12-14,20-24

18 Duiya idilo Ya:sute kawo duliyomolamo walo da:kolowamiya, gabo tetelo ebe bae
kapete umiti,
19 ebene ebete umei kewa gabo niyakabolo pumite da:imi olema: ebamo da:tiya
wiyasiya paanomoiya nulamiya. Ebema: ebete umei kewatamo negiya, “Uwomua: tetelo

* **21:17:** Epate umei kewano mailo Gogodala tabamo salibisama: ka:minaka.

da:imite a:ma:godone a:ka:nolonakomene!” Ebe tetenomolo ebe da:imi kewate alawoma:
ebo ediya.
20 Ya:suko waloma:tapiate ebe tanalo umite kawonomamo anoanote negeliya, “Umei
kewate alawoma: samonomamo beda:ma: keda:le?”
21 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, la: tete bilibili-
nomolo Godoko nanitabokobi eba midinalo la:imano tepo magumulo woki netewama:
eda:oa:no, nale umei kewatamo keba kunu kosiyodilomo, la:le ebe atu tanalo osiyodiloma:
ka:modobomamota. Ega:walo la: nanitabokobi midilo me damelatamo ma kunu dege-
laema, ‘A:ma: kewa: kolomamo na:toatepa!’ la:le ebe tanalo nanitabolo kuimamota.
22 Iyo, nanitabola, la: Godoko nanitabokobi eba midinalo beda: tanaloma: ebe
da:toweoma:ema, ebe tetelo la:le ebe tanalo kelaemamota.”

Yu Watowatopiate Ya:sukono Elawo Mabuma: Ebe Dalatediya
Mak 11.27-33; Luk 20.1-8

23 Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motamo tote epo eba niyatulamitalo, ebe
tetelo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Yu epono kawokawo
dubu epetapi, iba:te ebe odiyoboma: pelamete ebe ma kunu palatediya, “A:ma: me
iyaiya tanalo pokono elawamo kosiyodilola:wena? Ega:walo me elawo a:ma:tamo potele
kikametia?”
24 Ya:sute iba:tamo nowamiya, “Nale la: dopamo kapiya tanaloma: kalateda:lemamota.
La:le na wiya tabo wadenomamo dowaminama:ema, ebene nale me tanalo pokono
elawamo kosiyodilolenamo, ebe tanalo nale la: ebo kanalemamota.
25 Naimano alateda: tabo la:tamo ma kunu bitana, Yonete epo obamo
dowaduba:midaolenaki, ebete ebeno elawo pogodone kelawile, Godogodonela:ka: o
lumagi idigodonela:ka:?”
Ebema: ibi a:ka:tuwa: ibino taneba magumulo apaminateuilo negeliya, “Ale dege-
lama: Godote Yonetamo elawo ikami, ebete kegemene, ‘Mabu keleka: la:le ebeno tabo
nanitabokobi ka:mida:wea:?’
26 Ega:walo a modoboa: ebe ma kunu anama:, me opo lumagite Yonetamo elawo
ikami, mabu ale me epono dowa tanalo tolemitama:. Ibi bilibilinomate negelana Yoneko
Godokono woki awokalimidawala.”
27 Ebema: iba:te ibino tepo magumuno woki waminaolelo Ya:sutamo negeliya,
“Yonekono elawo mabu a iyatawa:.”
Ebema: Ya:sute iba:tamo negiya, “Nale la: atumu akanaletama nale me iyaiya tanalo
pokono elawamo kosiyodilolenamo.”

Koi Netewano Iyatulame Oi

28 Ebene Ya:sute ebe Yu watowatopiatamo negiya, “Na la:tamo oi tabo idi
ka:kiyawaomamo. La: ebe oi wadenomamo olowiawete ebeno magumu natamo na-
wokalimiyala:. Kapiya dubute nokolinami, ebeno koi netewala. Egela idilo ebete ebeno
dopo koitamo pete na:pegi, ‘A:ma: toawete naimano pali magumulo woko na:nosiyodila.’
29 Ebeno gudute nowami, ‘Ao, na ubia:nola,’ wiyasiya walone tetelo ebete woki iyakobi
midite wokoma: gito ti.
30 Ebene ebe dubute ekawitamo ka:pete atu tabo da:ka:pegi, ebe gudute nowami, ‘Iyo,
Aba, na ka:tomamo,’ wiyasiya ebete ka:toa:.”
31 Ebene Ya:sute ebeno tabo olowiopiatamo negiya, “La:imano woki keba kunula:ka:?
Gudi netewa magumulo ebeno nabiwi potele kekalakalaimile?”
Iba:te negeliya, “Dopo gudutela.”
Ebema: Ya:sute iba:tamo negiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, ta:kese mani elemasigilo
uwatepi dubu ega:walo dubu bilibili kamiyale, iba:te la:imano gobebobo uwatelametate
Godokono Kawo Elawodawano duliyomolamo ka:nopila:oma:na:.
32 Mabu Yoneko epo obamo waduba:midaoledawate Godokono tuputupu gabodo da:pi,
la:le ebeno tabo nanitabokobi ka:mida:wea:, wiyasiya mani pilolo uwatepi dubu ega:walo
dubu bilibili kamiyale iba:te ebe nanitabokobi midite ibino tepo magumu Godotamo
oba:midaliya. Nanitabola, ebe tetelo la:le ibino tanalo dulamelelama:ima, wiyasiya
la:imano kubakuba woki iyakobi midilia:no Yonekono tabo kelawa:wea:.”

Tupina Da:imi Pali Atila:pino Iyatulame Oi
Mak 12.1-12; Luk 20.9-19

33 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Modobola la:le naimano iyatulame oi idi nolowiala:.
Kawo dubu idite pali osiyodilote tupina da:imi kewa ebo ami, ebe da:imino mailo ebe
gala:ipi da:imila. Amio tanalote dolopoligi, ebete kala ga:dimite da:imi ii egedioleno
nokola bobo obobote, pali atila:pino unu nupunupu ebo eti. Ebe tetelo ebe dubute ebeno

pali atila:pi dubu epetapiatamo gito atepi, iba:te ebolo woko eba osiyodilonalo ebe pali wadenomamo umilo ebeno da:imi kuwatolemenakoma:, ebene ebete mulu opamo gito ti.
34 “Ebene da:imi tapio tete da:pi ebete pali atila:piatamo wiya: wokopi epetapi napali-
boli, iba:te iba:godone ebeno da:imi ka:puwatema:.
35 Wiyasiya pali atila:piate ibi uwatete idi gaubamo anagalimiya, ega:walo idi gito
anakapumiya, ega:walo idi nokolamo mapemiya.
36 Dopamo pali namutudawate kapiyakapiya wiya: wokopi paliboli, ebene ebete
walo epetapi bilibilinomo dakapaliboli pali atila:piate iba:tamo atu kubakuba tanalo
kosiyodiloliya.
37 Walogabonomone ebete ebeno gudu eba palibolo ebeno wokilo negi, ‘Nanitabola,
iba:te naimano gudutamo ka:tudila:oma:na:.’
38 “Wiyasiya ebe pali atila:pi dubate ebe gudu pitalo dumiya iba:te ibino taneba magu-
mulo negeliya, ‘Numa:la:, me gudute nabiwino inamabu namutudawama: deda:mene,
ebe gudute na:pe. Ebema: modobola ale ebe anakapumite ebeno pali kelaemalema:,’
39 ebene iba:te ebe lawete palino kala magumune neba:idilote gito nanakapumiya.”
40 Ebema: Ya:sute olowiopiatamo negiya, “La:imano woki keba kunula:ka:? Pali
namutudawate mulu opone da:pemene, ebete beda: tanalo na:ka:posiyodilomene pali
atila:piatamo?”
41 Yu watowatopiate ebeno tabo eba wiyalo negeliya, “Nanitabola, ebete ebe kuba
wokopi kubanomamo palukolete kapanakapulaemene. Ebe tetelo ebete ebeno pali
atila:pi dubu epetapiatamo ka:pikalaemene, da:imi nolo tetelo iba:te ebeno pali inamabu
ebetamo wadenomamo kikameonakoma:.”
42 Ya:sute iba:tamo negiya, “La: dopamo Godokono Bukalo me tabo nanitabolo
eka:la:mioliamata,

‘Moto etepiate iyabaiamo diyatiya,
ebe alote wiyasiya
motono elawo mabuma: eda:na.
Me tanalo Godote osiyodili,
ebema: aimano wokilo nanoanoutama:!’

43 “Ebema: nale la:tamo negemo, Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo
ebete la:godone puwatete piyagodolo wadewade nolo da:imi da:pola:na ebako epatamo
gito kikalaemene.
44 Numa:la:, nale alono tanaloma: degemo, ebeno kodakoda ebe nokola keba kunula:ka:
eba kunula. Iyo, me nokola unamo degamene ebe lumagite keta:ta:puwatiomene,
ega:walo me nokolate lumagi dita:timene kedagodagoimene.”
45 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Pa:lisi tanebapi
epetapi iba:te Ya:sukono oi tabo dolowiya, iba:te ebo iyatawaiya Ya:sute ibino tanaloma:
kiyawaiya.
46 Ebema: iba:te ebe laema: ubi iyatitiya, wiyasiya iba:te epo tolelamitiya mabu ibi
bilibilinomate Ya:suko Godokono woki awokalimidawama: gelanakiya.

22

Dubute Kamiyale Lawe Soliyomuno Iyatulame Oi
Luk 14.15-24

1 Ebene Ya:sute iyatulame oi idi epatamo kiyawaolo negiya,
2 “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo ma kunu itana. Kawo Elawodubu
idite ebeno koino kamiyale laweno soliyomu osiyodilote
3 ebeno wokopi ebo aliboli, ebete dopamo deka:la:mi ebe epo nuwatete soliyomu
baiamo kemagaelema:. Wiyasiya iba:te pelaema: ubia:noma: eda:iya,
4 ebene ebete walo wokopi epetapi eba kanalibolelo na:kegi, ‘Na dopamo deka:la:mimo,
la:le ebe epo ma kunu walo nakananala:la:, ‘Na soliyomu inamabu osiyodilola:kamo,
kau-goeogoeo gadigadinomo alukola:kamo, soliyomu inamabu bilibilinomo osiyodilole
olopoligo. Modobola la: pelama:wete na:penaoala:.’ ’
5 “Wiyasiya iba:te ebe tabo ubia:noma: eda:ote ibino iyaiya woko baiamo gito tolam-
oliya, ma kunu idawate ebeno pali wokoma: ti ega:walo idawate olowame baiamo ti,
6 ebene epetapiate Kawo Elawodubuno wokopi uwatete eba malogolelo ibi ebo
anakapulamiya.

7 Ebe tetelo Kawo Elawodubute kawonomamo dowalo ebeno gowelaopi ebo naliboli,
ebene piyate ebeno wokopi danakapulamiya, gowelaopiate ibi kubanu anakapulamete
ibino duliyomolo elamo gito imukalamiya.
8 “Ebe tetelo ebete ebeno wokopiatamo negi, ‘Naimano koino kamiyale lawe soliy-
omuno inamabu bilibilinomo osiyodilola:kamo, wiyasiya nale dopamo deka:la:imo ebe
epo wadewadenoa:, iba:te pelaema: na ubia:nola.
9 Ebema: modobola la: kawokawo gabo gagao teta:mo tolama:wete, la:le da:nulama:ema
ebe epo bilibilinomo nananaliyala: iba:te naimano soliyomu bae ka:penaoma:.’
10 Ebe tetelo wokopiate tolamete gabo gagao tetelo epo bilibilinomo ebo nuwatiya, ma
kunu nigologolopi ega:walo inamabu bilibilinomagopi, ebe epo bilibilinomate kapimiya
soliyomu baiamo pelamolete, iba:te bae kebe motolo kenautiye ebe kawo moto gu gito
taboki.
11 “Ebe tetelo Kawo Elawodubute epono koto uwatolelaema: soliyomu motamo da:pi,
ebete kapiya dubu ebo pumi ebete soliyomuno wade kalikunomo pulia:no podoli.
12 Kawo Elawodubute ebetamo negi, ‘Namutudawa, mabu keleka: a:ma: wade kaliku
pulia:no da:podolawa:?’
“Ebe tetelo ebete ebeno tabo olowite kowamiya:,
13 ebema: Kawo Elawodubute ebeno opopiatamo negi, ‘Modobola la: ebeno kotola
agowala ala:mo matuolamolema:wete idoko magumamo ba:idila:wete ebo nanatepiyala:.
Ebete ebolo lalo eba oliomolelo kawonomamo kiimene.’ ”
14 Ebema: Ya:sute uwomu tabo ma kunu giya, “Nanitabola, Godote epo bilibilinomo
ka:la:mina, wiyasiya ibi magumulo kapiyakapiyanomo uwatenako.”

Loma Epono Kawo Elawodubunomo Sisatamo * *Ta:kese Mani Ikameo Tanalo*
Mak 12.13-17; Luk 20.20-26

15 Ebe tetelo Pa:lisi tanebapiate tolamete Ya:sukono tanaloma: ibi magumulo tabo
da:negeliya ibino ubi ebo niyatiya, iba:te ebe kuba gabamo eba nowabuga:talo ebete
kebako tabo gelo ebe ebo kelaema:.
16 Ebene iba:te ibino waloma:talepi epetapi ega:walo Kawo Elawodubu Elodikono
tanebapi atu tetelo Ya:sutamo aliboliya. Iba:te ebetamo pelamete a:da: elemasigi gabodo
na:pegeliya, “Iyatulamedawa, a iyatawala a:ma: nani tabo lumagilata, iyo, a:ma: epo
Godokono gabo wadenomamo iyatulamenata. Nanitabola, a:ma: epetapino gito gela
tanalamo ka:tuduwatawenakoa:, ega:walo a:ma: epo unu nikapiamo kulama:wena:, ma
kunu lumagi idi atepalo lumagi idi ebo a:kelawa:emene.
17 Ebema: a:imano woki awokalima:wete a nanaa:, Loma epono Kawo Elawodubunomo
Sisatamo ta:kese mani ikameoma: modobola:ka: o kubala:ka:? A ebetamo ba:kikameoma:
o a:kikameoma:?”
18 Ya:sute ibino elemasigi tanalo iyatawate negiya, “La: mena netewa epolata! Mabu
keleka: la:le na masiginima: dowagela:witama?
19 La: mani kapiya natamo nikanama:la:.”
Ebene iba:te kapiya mani ebetamo dikamiya,
20 ebete ibi nalateda:liya, “Me manilo da:pola:na, mailo ega:walo ololo pokonola:ka:?”
21 Iba:te negeliya, “Kawo Elawodubunomo Sisakonola.”
Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Sisakono inamabu Sisatamo nikameala:, wiyasiya
Godokono inamabu Godotamo nikameala:.”
22 Ebema: iba:te Ya:sukono tabo olowite eba anoanolo ebe atepate gito tolamiya.

A:e Magumune Igilamo Maimio Tanalo
Mak 12.18-27; Luk 20.27-40

23 A:e magumune maimioa:noma: degelana, ebe epo Sa:diyusi tanebapila.† Ebe atu
egelalo ibi epetapiate Ya:sutamo pelamete
24 tabo ma kunu pegeliya, “Iyatulamedawa, Mosesete Godokono tabo ma kunu giya,
‘Dubute a:ete kamiyale gudia:no datepamene, ebeno ekawite ebe amole lawete ebeno
naniwino tanaloma: gudi nosiyodilolemene.’

---

* **22:14:** Sisako ebe Loma epono Kawo Elawodubunomola, opo kawonomolo ebe kapiya elawonomoma: eda:nami. Ebete ebeno gowelaopi iyaiya opamo alibolenaki, ebene iba:te ebe iyaiya opolo eba nilukulionalo epagodone ta:kese mani kawonomo ebo nuwatelamenakiya, ebe maniamo ibino Loma gabamanino iyaiya woko kosiyodilolenama:.

† **22:23:** Ya:suko tetelo Sa:diyusi epo ebe Yu epono taneba idila, iba:te Pa:lisi tanebapino iyaiya totomu bilibilinomamo ka:tudila:onakia:. Ega:walo epate a:elaote a:ene walo kemaimiote Godotamo da:nemaimioma:na:, ebe tanalo Sa:diyusi tanebapiate nanitabokobi ka:midinamia:, ebema: iba:te ebe atu nanitabokobi midia: tanalamo epo iyatulamenakiya.

25 Aimano epo magumulo kapiya dubuno sebeni koiate ilukulinamiya. Dopo gudute
kamiyale lawete gudi ulamea:no a:iya, ebene ebeno ekawite ebeno amole gito kelawiya.
26 Ebe tetelo ebe atumu gudi ulamea:no gito ka:iya, ega:walo tetedawa idite eba kunu
kowageliya. Ebene ebe sebeni atu alailame bilibilinomate eba kunu a:elaiya,
27 wiyasiya kamiyalete walone gito a:iya.
28 Ebema: iba:te a:e magumune igilamo demaimioma:na:, ebe Kawo Egelalo ebe
kamiyalete sebeni dubu magumulo pokono kamiyalema: na:keda:mene, mabu ebe ibi
bilibilinomate aida:tepaiya?"
29 Ebene Ya:sute iba:tamo nowamiya, "La: Sa:diyusi tanebapiate la:imano wokilo epono
a:ela tanaloma: kubanu gelanakomata, mabu la: Godokono Buka tabo ega:walo ebeno
elawo iyatawa:.
30 Me tanalo ebe nanitabola, epate a:e magumune maimio tetelo iba:te kamiyale
walo a:ka:piaidiolema:na: ega:walo dubu a:ka:puwatolema:na:, iyo, iba:te Godokono Unu
Duliyomolono nopopimu bilukulionama:na:.
31 Ebe mabuma: Godokono Bukate a niyatuamena a:elaopiate a:e magumune
maimioma:, iyo, ebete ebeno Bukalo la:tamo iyalo degiya ebe tabo la: nanitabolo
eka:la:mioliamata. Ebe tabote ma kunu itana,
32 'Nanitabola, na Godotela. A:ibalayamako, Aisa:keko, ega:walo Ya:ikoboko, iba:te
uwomua: tetelo poko kamamatene, na ebetela.' Ebema: la: Sa:diyusi tanebapi, la:imano
wokilo na:kemalagidilawenama ebe ewonino igilate olopoligoiya? Ao, kolopoligiya:,
mabu a:elaopiate Godoko kamamatena:, wiyasiya piyate igilolo dilukulina ebe epono-
mate ebe amamatena."
33 Ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:sukono tabo olowite ebeno tabamo anoanolo
nekalakalautiya.

Kebe Totomu Tabote Kawonomoma: Keda:nale
Mak 12.28-34; Luk 10.25-28

34 Ya:sukono tabote Sa:diyusi tanebapino tabo dalukolelamiya, ebe tanalo Pa:lisi
tanebapiate olowite iba:te kapimiya ebetamo pelamiya.
35 Ebene ibi magumulo dubu idi ebe Godokono Totomu Tabo iyatawanomola, ebete
Ya:suko kuba gabamo wabuga:tama: ebe palateda:lo na:pegiya,
36 "Iyatulamedawa, Godokono Totomu Tabo bilibilinomo magumulo kebe totomute
kawonomoma: keda:nale?"
37-38 Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, "Godokono Totomu Tabo bilibilinomo magu-
mulo me tabote kawonomoma: eda:na, 'A:ma: a:imano Kawodawa Godoko nilakapolo
nemalagidilona, a:imano tepo magumunomamo, ega:walo a:imano uliyanano elawamo,
ega:walo a:imano woki kawonomamo.'
39 Ega:walo me totomu kawonomo idi atumu ba:kitana, 'A:ma: a:ka:tuwa: a:ma:
demalagidilawena, modobola a:ma:le eba kunu a:ma: niyakabolo dokolina ebe lumagi
nilakapolo nemalagidilona.'
40 Nanitabola, Godote epatamo Mosesedo dikalamiya ega:walo ebeno woki awokalim-
ipiate ebeno Bukamo dakuloliya, ebe Totomu Tabo bilibilinomono magumu ebe kapiyala,
me kawokawo totomu netewa magumulo ba:pola:na."

Godokono Alibodawa Kelisoko Potelela:ka:
Mak 12.35-37; Luk 20.41-44

41 Ebene Pa:lisi dubate ibino taneba magumulo eba pola:nalo Ya:sute ibi nalateda:liya,
42 "La: Kelisokono tanaloma: keba kunu kemalagidilawenama? Ebe pokono
a:la:mula:ka:?"
Iba:te ebetamo nowamiya, "Da:ibidikono a:la:mula, ebeno walone gudi magumune
kawokalamene."
43 Ya:sute iba:tamo negiya, "La:imano tabo nanitabola, ebema: mabu keleka: Da:ibidite
Kelisoko ebeno Kawodawama: deka:miya? Iyo, ebete Godokono Uliyanano elawamo tabo
ma kunu kiyawaiya,

44 'Kawodawa Godote naimano Kawodawa
Kelisotamo nege,
'A:ma: naimano tumudi apuamo na:pokoliya,
ebene a:ma:go gowelaopi
a:ma:le naimano elawamo
ibi ka:mikitaolema:ta.' ' "

45 Ebene Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “La: me tabo eba malagidilolo
na nanana:la:, Da:ibidite ebeno a:la:mu Kelisoko ebeno Kawodawama: ka:milo
ebete Godokono tumudi apuamo okolima: giya, ebema: ebe tanalote keba kunu
na:ka:pemaigamene?”
46 Ebe tetelo ibi magumulo lumagi idite Ya:sutamo wiya tabo gema: ka:modobiya:,
ebema: ebe tetene wagilimite epate ebe tabo idi alateda:ma: na:toletoleutiya.

23

Ya:sute Godokono Totomu Iyatulamepino Amama Tanaloma: Degiya
Mak 12.38-39; Luk 11.43,46; 20.45-46

1 Ebene Ya:sute epo bilibilinomo ega:walo ebeno waloma:tapiatamo tabo eba kiyawaolo
negiya,
2 “Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, Godote iba:tamo
Mosesekono gobebobo ikalamiya, ma kunu Mosesete Bukamo dakuloliya iba:te ebe
Totomu Tabo wadenomamo niyatulamenakoma:na:.
3 Ebema: iba:te la: Godokono tabamo tudila:oma: danaletanakoma:na:, modobola
la: na:tudila:onakiyala:, wiyasiya la:le ibino iyaiya ilukuli tanalo dulama:ema la: ibi
akoibamilatela:la:, mabu iba:te epetapi kawonomamo analenaka wadewade tanalo
kosiyodilolema:, wiyasiya nanitabo tanalo puliyala, iba:te ebe atu wadewade tanalo
kosiyodilolenakoa:.
4 Numa:la:, iba:te ibino totomu tabamo epatamo iyaiya mibomibo tanalo ikalamenaka,
iyo, ibino totomu tabo ebe epate mibomibo inamabu okolamo dowaguatena eba kunula.
Ebema: iba:te epono mibomibo dulaema:na: walubi tanalo da:pesonomo idi kiyatinakoa:,
koto makupiolete gito lamota:onanaka.
5 Ega:walo ibi ubi kawonomola epate ibino unu tama eba ulamelelamelo ibi wadewade-
pima: kegelama:. Ebema: Godokono Buka apuapuno tabo iba:te egege pepamo akulolete
ibino wato kaliamo ebo matuolamolenaka, ega:walo ibino watubino kalikuno apuapu
iba:te baelamu a:deote ebo osiyodilolenaka.*
6 Ibi ubi kawonomola soliyomu osiyodilo tetelo kawokawo ilukuli bailo ilukulite
ka:pola:nama:, ega:walo ibi ubila a Yu epono balidi ibilamole moto gulo kawokawo
dubuno ilukuli bailo kilukulima:.
7 Iyo, ibi ubila olowame bailo epate ibi ulamete ebo kowalogolema:, ega:walo ibi ubila
epate ibi iyatulamepima: keka:la:ima:.”

Ya:sukono Waloma:tapiate Amamaoma: Modoboa:

8 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo walo na:kegiya, “Modoboa: epo epetapiate
la:tamo iyatulamepima: gelama:, mabu nanitabola, la: bilibilinomo kapiya alailamelata
ega:walo na la:imano kapiya Iyatulamedawanomola.
9 Ega:walo me opolo la: lumagi idi la:imano nabiwima: akomida:la:, mabu la:imano
kapiya Nabiwinomo Unu Duliyomololo bokolina.
10 Ega:walo modoboa: epo epetapiate la:tamo watowatopima: gelama:, mabu na Kelisote
la:imano kapiya Watodawanomola.
11 Ebema: kebe lumagite kawodawama: eda:ma: ubi diyatimene, modobola ebete
la:imano wiya: wokodawama: neda:mene,
12 mabu kebe lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe kawoma: da:midimene Godote ebe
da:pesoma: ka:midimene, ega:walo kebe lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe da:pesoma:
da:midimene Godote wiyasiya ebe kawoma: ka:midimene.”

Ya:sute Godokono Totomu Iyatulamepino Mena Netewa Tanaloma: Degiya
Mak 12.40; Luk 11.39-42,44,52; 20.47

13 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi
tanebapi, la: walone kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: mena netewa epolata!
Epate Godokono Kawo Elawodawano duliyomolamo opila:oma: da:pelamenaka, la:le
wiyasiya ibino gabo mopilamenamata. La: a:ka:tuwa: opila:oma: ubia:nola, ebema: la:
ibi atumu na:kodiyobolenamata!
14 “Nanitabola, Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: mena
netewa epolata!

---

* **23:5:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: Totomu Tabo 6.6-9 ega:walo Nabas Ka:la:miole 15.37-41 nulamiye. Me buka apuapuno tabo ebe Godote Mosesedo Yu epatamo dikalamiya ebe totomu tabo netewala. Ya:suko tetelo Pa:lisi tanebapi epetapiate ebe totomu tabo netewa kodakodalo uwatete ibino amama tanalodo eba osiyodililelo wiyasiya ibino tepo magumulo nanitabo tanalo puliyala, ka:pola:lamenamia:. Ebe mabuma: Ya:sute ibi kawonomamo analiya.

“La:le amoleamoleno inamabu a:da: elemasigi tanalodo eba uwatelo ebo opoliyale-
lamenakomata, ebene la:le ebe tanalo kuba:noma: gelalo tolama:wete Godotamo balidi
eba nibilamolelo ga:ga:ga:ga: towetowe tabo ebo negelanakomata, mabu la: ubila epate
la:imano tanalo umilo la: wadewadepima: kegelama:. Ebema: nanitabola, la:le kuba wiya
kawonomo kelaemamota![†]
15 “Nanitabola, la: Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: kuba
wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: mena netewa epolata!
“La: kewa: kolomolo ega:walo opo kawonomolo amamago wapata:lamenamata kapiya
lumagi idi lawa:wete la:imano tanebadawama: ka:mida:ema:, ebene ebe oli lumagite
la: eba ibamilatelelo atu iyaiya kuba tanalo osiyodilolete wiyasiya ebeno kubate la:
bilibilinomono kuba kodoilimene. Ebema: nanitabola, la: bilibilinomate kapimiya Ela
Opamo ka:niwitiomamota!
16 “Eiye, la: piyate kuba gabo diyatulama:wenama, la: ebe balidi tamiopi dubulata!
“La: kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: ma kunu gelanakomata, ‘Potele
Godoko Amamateno Motono mailamo kiyawaote, ebete ebe tabo walo dakadikami-
dalemene, ebe tanalo kubanoa:. Wiyasiya ebete atu tabo Godokono Motono golodo
inamabuno mailamo da:kiyawaomene, ebete ebeno tabo kodakodakobi midite walo
akadikamidalemene.’
17 Nanitabola, la: balidi tamiolamepi dubula ega:walo la: daedale wokiagopilata!
Godoko Amamateno Motono talena kawonomola, wiyasiya moto gulo ditana ebe golodo
inamabuno talena kawoa:!
18 “Ega:walo la: tanalo idi ma kunu gelanakomata, ‘Potele Godoko watidilono pat-
apatano mailamo kiyawaote, ebete ebe tabo walo dakadikamidalemene, ebe tanalo
kubanoa:. Wiyasiya ebete ebe patapata unulo ditana ebe kalimagono inamabuno
mailamo atu tabo da:kiyawaomene, ebete ebeno tabo kodakodakobi midite walo
akadikamidalemene.’
19 “Nanitabola, la: balidi tamiolamepi dubulata! Godoko watidilono patapatano talena
kawonomola, wiyasiya ebe unulo ditana ebe kalimagono inamabuno talena kawoa:!
20 La: nolowiala:, ebe patapatate Godoko watidilonoma: itana, ega:walo epate pat-
apata unamo dalomonaka ebe kalimagono inamabuate atumu Godoko watidilonoma:
ka:pola:na. Ebema: lumagite talena patapatano mailamo da:kiyawaomene ebete ebeno
tabo walo akadikamidalemene, ega:walo idawate talena kalimagono inamabuno mail-
amo da:kiyawaomene ebete atumu ebeno tabo walo akadikamidalemene.
21 Nanitabola, aimano Kawo Talena Godote ebeno Amamateno Motolo okolina, ebema:
lumagite Godokono talena mailamo da:kiyawaomene ebete ebeno tabo walo akadikami-
dalemene, ega:walo idawate Godokono Motono mailamo da:kiyawaomene ebete atumu
ebeno tabo walo akadikamidalemene.
22 Ega:walo me tanalo idila, Godokono Unu Duliyomololo ebete ebeno Kawo Ela-
wodawano okoli bailo bokolina. Ebema: lumagite Unu Duliyomolono mailamo
da:kiyawaomene ebete ebeno tabo walo akadikamidalemene, ega:walo idawate Kawo
Elawodawa Godokono mailamo da:kiyawaomene ebete atumu ebeno tabo walo
akadikamidalemene.
23 “Nanitabola, Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: kuba wiya
kawonomo kelaemamota, mabu la: mena netewa epolata!
“La: la:imano pali inamabu bilibilinomo magumulo teni apuapu eba anagilamolelo
Godotamo ebeno apu wadenomamo ikameonakomata. Ebe tanalo magumulo la: kapiya
tanalo da:pesonomo kawotawenakoa:, wiyasiya Godokono kawokawo totomunomo osiy-
odilolema: la: wadenomamo kemalagidilawena:. Ma kunu la: epagodolo tuputupulo
kilukula:wena:, ega:walo la:le ibi nilakapolo kemalagidilola:wena:, ega:walo la:imano
osiyodilole tanalodo Godokono nanitabo tanalo kawokalima:wena:. Ebema: modobola la:
ebe kawokawo tanalo nosiyodilolenala: ega:walo atu tetelo egege tanalo osiyodilolema:
akodododolomatila:la:.
24 Eiye, la: piyate gabo kubanu diyatulama:wenama, la: ebe balidi tamio dubulata!
Ebema: la:imano osiyodilo tanalo ma kunula, la: obo nio tetelo la: dopamo obo eba wadi-
papalamiolelo egege inamabu umagago balamo alomonakomata, wiyasiya la:imano kalili
magumulo da:pola:na ebe kawokawo abale inamabu ulamea:no obago gito nionakomata!
25 “Nanitabola, Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: kuba
wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: mena netewa epolata! La:le la:imano kalili
ega:walo meleki unu apu ukulalenakomata, wiyasiya la:imano tepo magumulo da:pola:na

[†] **23:14:** Ma:t 23.14 buka apuno tabo Ma:tiyute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

ebe tanalo kukulala:wenakoa:, ebema: la:le pilo gabodo ega:walo kateneno ubi gabodo dosiyodilola:wenakoma, ebe kawokawo kuba tabokaonomola.
26 Ebema: a:ma: Pa:lisi balidi tamiodawa, modobola a:ma: kalili magumu dopamo ukulawete ebene bala atumu na:kukuliye! Ebe gabo kapiyado a:imano daleyate kolopoligomene.
27 "Nanitabola, Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: mena netewa epolata!
"Iyo, a:elaopino bobo baino piki epate wadewade tita:gonoma: da:midilinaka, la: eba kunula mabu unute wadenomamo pola:na wiyasiya piki mabulo epono goa abale tabokaote pola:na!
28 Nanitabola, eba kunu epate la:imano unu tama eba ulamelelamenalo la: tuputupupima: ka:la:minata, wiyasiya la:imano tepo magumulo mena netewa tanalo ega:walo kuba osiyodilole tanalate la:godolo tabokaote pola:na."

Godokono Totomu Iyatulamepiate Ibino Kuba Wiya Laema: Ya:sute Walo Da:kegiya
Luk 11.47-51

29 Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, "Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: mena netewa epolata!
"Numa:la:, la:imano ewoniate Godokono woki awokalimipi danakapulamenakiya, la: me tetelo ebe Godokono tuputupu wokopi unamo eba wadipalatelelo ibino bobo bai wadenomamo osiyodilola:wete kaiyakaiya ebo amionakomata.
30 Ega:walo atu tetelo la: na:kegelanakomata, 'Aimano ewoniate dilukulinamiya, a ebe tetelo iba:go nilukulinataleka:, ale Godokono woki awokalimipiatamo walubi eba iyatilo aimano wadewade osiyodilole tanalodo ibino igilo ba:mula:lelamiyana:.'
31 Ao, la:le atumu ibi banakapulama:wiyana:! Numa:la:, la: a:ka:tuwa: la:imano tabamo la:imano kuba woki awokalilamenakomata, iyo, la: ewonino gudilata!
32 Ebema: la:imano ewoniate dowagilimiya, modobola la: ibino kuba kawonomo opoliyawete la:imano kuba wiya Godogodone nelawiyala:!
33 "Eiye, la: kaluno gudilata, iyo, la: bu kalulata, ebema: la: Ela Opono wiya tanalone keba kunu nakalautiaema?
34 "Nale la: nanitabonomolo analemata, nale Godokono woki awokalimipi ega:walo ebeno mulopi dubu ega:walo ebeno nani Totomu iyatulamepi la:tamo kapalibolemamo. Wiyasiya la:le ibi epetapi kewamo eba tupuguilamelo kanakapulaemamota, ega:walo la:le epetapi la:imano balidi ibilamole motolo pa:ka:pa:ka:mo ka:na:ma:ga:tiolemamota, ebene naimano wokopiate la:imano temeteme ikalame magumune duliyomolo ida:mo danalautioma:na:, la:le ebamo nemaimiawete ibi walo duliyomolo ida:mo ka:ka:na:ma:talemamota.
35 Ebema: la:le kuba wiya kelaemamota, mabu me opono wagilimi mabune la:le Godokono woki awokalimipi anakapulamenakimata. Tuputupudawa A:ibolokono kalimate opamo deka:ka:liya, ebe tanalo wagilimi mabula. Ebene la:le tuputupu wokopi epetapi bilibilinomo anakapulama:wete, uwomu tetelo Godoko Amamateno Motolo la:le Balakayakono gudu Sekalayako ebo kanakapumiyamata, iyo, ebete ebe Motono Talena Bailo ega:walo Godotamo kalimagono ikameo bai tetenomolo eba utitalo, la:le ebe kubanomamo anagalimiyamata.
36 "Ebema: na la:tamo nani tabonomo gemo, me tete epatamo ebe kuba bilibilinomono wiyate nanitabolo ka:pemene."

Ya:sute Yelusalema Duliyomolono Tanaloma: Tepo Temeteme Diyatawiya
Luk 13.34-35

37 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "O Yelusalema, Yelusalema! A:ma:le Godokono woki awokalimipi anakapulamenakota, ega:walo ebete a:ma: kowalubitama: dapalibolenako, a:ma:le ibi nokolamo mapelama:welo akanakapulamenakota. Tete geyageyanomolo na ubi iyatinaimo a:imano epo naimano etakamo kitakeamidalema:, kakabate ebeno gudi ditakeamidalenako eba kunu, wiyasiya a:ma: ubia:noma: eda:namiyata!
38 Ebema: umu numita:, a:imano duliyomolote kubanomo ka:kubamene.
39 Nale a:ma:tamo negemo, a:imano epate na tete geyageyanomolo a:kunaema:na:, wiyasiya a:imano walonepiate Godotamo ma kunu degelama:na:, 'A:imano mailago da:pita, ale ebe unamo kadipatemalema:!' ebe tetelo nale walo da:ka:pemo iba:te na ebo kunaema:na:."

24

Godoko Amamateno Iya Moto Kubaimi Tanalo
Mak 13.1-2; Luk 21.5-6

1 Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Moto atepate eba tolo, ebe waloma:tapiate
ebetamo pelamete ebe kawokawo motono tanaloma: ebo paniya.
2 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “La: me inamabu bilibilinomo na:kulama:witama?
Na la:tamo nani tabo gemo, walone me motono tanaloma: nokola idite idi un-
ulo a:ka:pola:nama:na:, mabu gowelaopiate nokola bilibilinomo mapitaolete opamo
iyalekenomo ka:piyalekema:na:.”

Kawokawo Temetema:te Pelaema: Ya:sute Degiya
Mak 13.3-13; Luk 21.7-19

3 Ebene Ya:sute Olibi Kewakewa Unu Damelalo eba okolitalo, ebe waloma:tapi
a:ka:tuwa: ebetamo pelamete na:pegeliya, “A:ma:le a nanaa:, Godokono Moto kubaimi
tanalote kebe tetelo na:ka:pemaigamene? A:ma:le me opamo walo da:ka:pa:emene,
ebe tanalo ega:walo me opono uwomu tanalono tetema: a beda: anoano tanalote
na:kiyatuaemene?”
4 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya “La: nanisiwale. Lumagi idite la: demasigilitamene,
la: ebeno tabo ako-olowiala:,
5 mabu dubu bilibilinomo epetapiate naimano mailamo pelamete ka:pegelama:na:, ‘Na
ebe Kelisotela!’ ebene iba:te epo bilibilinomo ma kunu eba pemasigiolelo iya gabamo ebo
kemagatalema:na:.
6 Ega:walo la:le iyaiya opo epono gowelao tanalo ega:walo ibino gowelaoma: nopo
iyati tanalo kolowiomamota. Ebe tetelo la:le la:imano woki kodakodailama:wete akotole-
toleala:, mabu me tanalate nanitabolo ka:pemaimioma:na: wiyasiya ebe tete ebe uwomu
tetea:.
7 Nanitabola, opo epetapino epate opo epetapino epago ka:gowelaoma:na:, iyo, opo
idite opo iditamo gowela tanalo kosiyodilomene, ebene iyaiya duliyomolo epetapilo epate
baea:no kilukulioma:na: ega:walo mumulate iyaiya opo bilibilinomamo ka:pelaema:na:.
8 Numa:la:, kamiyalete gudu laema: temeteme dowagilimi, me tanalo bilibilinomo eba
kunula.
9 “Ebe tetelo iba:te la:tamo kawokawo temeteme eba ikalamelo la: elawamo uwate-
tate anakapulaema: kemagatalema:ta, ega:walo na mabuma: opo bilibilinomono epate
la:tamo ka:dowaoma:na:.
10 Ebene epo epetapi bilibilinomate ibino nanitabokobi midi magumulo agowa eba
ukamidaolelo, iba:te ibino namutupiatamo dowaote diya gabodo ibino mailo ibi anaka-
pulamepiatamo kowatama:na:.
11 Ega:walo Godokono mailamo a:da: tabo kiyawaopiate ka:pemaimioma:na: epo
epetapi bilibilinomo kuba gabamo kemagatalema:.
12 Ebe tetelo kuba osiyodilole tanalote kawonomoma: keda:mene, ebema: epono tepo
magumulo nilakapo kimalagidilo tanalote gibagibanomoma: keda:oma:na:,
13 wiyasiya numa:la:, kebe lumagite kodakodalo utite uwomuamo da:nemaigamene,
Godote ebeno igilo ka:mula:emene.
14 Ebema: Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalono Wade Tabo ebeno
wokopiate dopamo me opo kawonomolo ka:kiyawaoma:na: iyaiya opono epo bilibilino-
mate kolowioma:, ebene me opono uwomu ebo ka:pemaigamene.”

Talena Bai Kubaimidawano Tanalo
Mak 13.14-23; Luk 21.20-24

15 Na Ma:tiyute buka ka:la:mioledawatamo negemo, a:ma: me tabo Ya:sute degiya
wadenomamo niyatawa.
Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Godokono woki awokalimidawa Da:niyolote
dopamo degiya ebe tanalote nanitabolo ka:pemaigamene, ebema: Godokono Moto
kubaimidawate ebe talena bailo utitalo la:le ebe duma:ema,
16 ebe tetelo modobola Yudiya opo epate unuunu damelamo nalautioma:na:.
17 Iyo, moto tanatimilo dokolitamene, ebe lumagite moto guamo a:ka:nopegamene
ebeno inamabu uwatema:,
18 ega:walo tumulo woko dosiyodilutamene, ebe lumagite walo motamo a:ka:toamene
ebeno lubudino kaliku laema:.
19 “Numa:la:, lamitulamitu ega:walo nono dikalamena ebe kamiyala:tamo ebe egelate
kubanomoma: keda:mene!
20 Ebema: modobola la: Godoko na:toweomiyala:, la:imano alautio tanalote gibagiba
tetelo o wokoa: talena egela tetelo akopemaigala:,
21 mabu ebe tetelo kawokawo temetemenomate nanitabolo ka:pemaimioma:na:.
Numa:la:, me opo wagilimi mabune wagilimite ka:lo me teta:mo pemaiga, ebakobako

temetema:te dopamo ka:pemaimiya:, ega:walo walone tetelo ebakobako temetema:te
walo a:ka:pelaema:na:, iyo, iba:te kapiya tetenomolo ka:pemaimioma:na:.
22 Me tanalo nanitabola, Godote ebe tete gopowaimia:no lumagi idite me opolo
igilolo a:kokolinamene, wiyasiya ebete deka:la:mioliya ebe epo nilakapoilamelo tete
ka:gopowaimene.
23 “Ebe tetelo lumagi idite la:tamo ma kunu degemene, ‘Numa:la:, Godokono Alibodawa
Kelisote malo bokolina!’ o, ‘Ebete ebolo bokolina!’ la: nanitabokobi akomida:la:,
24 mabu elemasigi Kelisoma: eda:opi ega:walo naimano mailamo a:da: tabo kiyawaopi,
iba:te pemaimiote iyaiya anoano tanalo kawokawonomo kosiyodilolema:na:. Iyo, ibi
ubila ebe osiyodilole tanalamo Godote deka:la:mioliya ebe epo iya gabamo kema-
gatalema:.
25 Numa:la:, me tanalate pemaimioa:no nale la: dopamo analemata.
26 “Ebema: iba:te la:tamo ma kunu degelama:na:, ‘Numa:la:, Kelisote bulu opolo
bokolina!’ la: ebamo akotolama:la:. Ega:walo iba:te da:kegelama:na:, ‘Numa:la:, ebete
lumagi idino motolo opegate ba:luta!’ la: nanitabokobi akomida:la:.
27 Nanitabola, molete da:la:uwa:midamene ebe tetelo egelate tobolo unu kawonomo
eba pukuilamelo alote apune wagilimite apuamo gito ka:petomene, ebema: na Epono
Naniwite walo da:ka:pemo naimano pe tanalote eba kunu kitanamene, iyo, me opo epo
bilibilinomate naimano pe tanalo kuima:na:.
28 “Me tanalo ebe nanitabola, abale inamabute kebolo kitanamene, waliate aleola:go
ebamo ka:guditama:na:.”

Epono Naniwino Pe Tete
Mak 13.24-27; Luk 21.25-28

29 “Ebe kawo temeteme tetete dolopoligomene, ebe tetenomolo egelate kidokomene
ega:walo saganate a:ka:pukuilaemene, iyo, mawela:te tobolo unune opamo
ka:pa:gudima:na: ega:walo tobolo ununo elawoelawo inamabuate kalela:oma:na:.
30 Ebe tetelo Epono Naniwino elawo awokalimino anoano tanalote tobolo unulo
ka:pemaigamene, ebene me opono iyaiya epo bilibilinomate kawo tola:go kiimima:na:,
mabu Epono Naniwite tobolo unune eba piwisigalo iba:te ebe ebo kuima:na:, ebete ebeno
elawago ega:walo alo kawonomago ka:pemene.
31 Ebene ebeno nopodawate tutele kawonomamo eba molelo, ebete Unu Duliyomolono
nopopi epetapi iyaiya opo bilibilinomamo kapalibolemene, Godote deka:la:mioliya ebe
epo me opo apune apune ka:puwatema:.”

Umei Kewano Tanalo
Mak 13.28-31; Luk 21.29-33

32 “La: umei kewano tanalone me tanalo idi wadenomamo niyatawala:. Katomono
wuiate pemaimite olioli paa da:mogoiamidalema:na:, ebe tanalote la: kiyatulamema:ta
ulamano tete ebe netatali,
33 ebema: la:le me temeteme tanalo bilibilinomo dulama:ema, la: kiyatawaomamota
Epono Naniwino pe tete tatalila, ebe gigiyudo opegama: pe.
34 Na la:tamo nani tabo gemo, me tanalo bilibilinomate dopamo ka:pemaimioma:na:,
walone me tete epate ebo ka:elaoma:na:,
35 iyo, me opo ega:walo tobolo unu iba:te kolopoligoma:na:, wiyasiya naimano tabote
a:kolopoligomene, uwomua: tetelo bitanamene.”

Epono Naniwino Pe Tete Epate Iyatawa:
Mak 13.32-37; Luk 17.26-30,34-36

36 “Numa:la:, epate ebe Kawo Egelano tete iyatawa:, Unu Duliyomolono nopopi ega:walo
Godokono Gudu iba:te iyatawa:, Nabiwi Godo kapiyate iyatawala.
37 Nowako tetelo kebako tanalote ka:pemaigiyale, Epono Naniwite walo da:ka:pemene
ebe tetelo atu tanalote ka:ka:pemaigamene.
38 Mabu obote pea:no iba:te ebe tetelo bae naota ega:walo elawo da:imi obo kawono-
mamo niota, dubate kamiyale uwatoleta ega:walo kamiyala:te dubu uwatoleta, iba:te eba
kunu eba wagelenalo Nowate kawo peamo ebo opegiya.
39 Ebe tetelo iba:te kiyatawaonamia: obo kawonomote odolote ibi bilibilinomo danaka-
pulaemene, ebema: Epono Naniwite walo da:ka:pemene ebe tetete eba kunu kitanamene.
40 Ebe tetelo dubu netewate tumulo dowapaitama:na:, Epono Naniwite pete idi eba
pelawelo idi ebo katepamene,
41 ega:walo kamiyale netewate bae delapautama:na:, ebete pete idi eba pelawelo idi ebo
katepamene.
42 Ebema: la: olowiolo nilukuliniyala:, mabu la: iyatawa: la:imano Kawodawano pe tete.

43 Ega:walo me tanalo idi na:kemalagidilala:. Moto namutudawate pilo lumagino pe
tete diyatawamene, ebete ebe idoko kawonomolo ebe teta:mo kolowionamene, mabu ebe
ubia:nola pilo dawate ebeno motamo ka:popegama:.
44 Ebema: la: atumu nolosiyodilala:, mabu diyala, la: olowioa:no eba ilukulinalo Epono
Naniwite ebo da:ba:pemene."

Mulo Wokodawa Ega:walo Daedale Wokodawa Ibino Tanalo
Luk 12.41-48

45 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Namutudawatamo da:tuduwatanako ebe mulo
wokodawano tanalo keba kunula:ka:? Nanitabola, namutudawate ebe lawete wokopi
epetapi ulamedawama: kiyatimene, ma kunu ebete ibino bae nao tetelo iba:tamo bae
kikalamolemene.
46 Ebene ebe mulodawate woko wadenomamo eba osiyodilonalo, ebeno namutudawate
pete ebeno tanalo da:puimene, ebe wokodawate kawonomamo kekalakalamene.
47 Na la:tamo nani tabo gemo, namutudawate ebe mulo wokodawano tanaloma: eba
pekalakalalo, ebete ebe ebeno inamabu bilibilinomo ulamedawama: kiyatimene.
48 "Wiyasiya ebe wokodawate kuba woki lawete ebeno tepo magumulo ma kunu
degemene, 'Naimano namutudawate tete geyageyadopolo nokolina, samamo ka:pena:,'
49 ebe tetelo ebete woko osiyodiloa:no kuba osiyodilolepi epetapiago ebeno namutu-
dawano bae kawiya naote elawo da:imi obo ebo ka:nioma:na:, ebema: ebete daedalema:
eda:te wokopi epetapi alukole ebo kowagilimene.
50 Ebene ebe daedale wokodawate olowioa:no eba okolinalo ebeno namutudawano pe
tanalo a:kiyatawamene. Ebe tetelo namutudawate pete
51 daedale wokodawa kawonomamo panagalimiote mena netewa epago kanalibomene
ebeno kuba wiya ka:nelaema:, ebe temeteme bailo iba:te lalo eba noliomolelo kawono-
mamo kiimima:na:."

25

Teni Buwelemeleno Iyatulame Oi

1 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Ebe egelalo Godote Kawo Elawodawama: deda:na,
ebe tanalote ma kunu kitanamene. Dubu idite oli kamiyale delawi, ebe tetelo teni
buwelemela:te ibino wuiki alo uwatete motone nemaimiote eba:go soliyomu baiamo
tolaema: nemakopelitiya,
2 ibi magumulo paibu buwelemela:te daedalema: eda:iya, wiyasiya paibu epetapiate
wade wokiago tolamiya.
3 Ma kunu daedale buwelemela:te ibino alo dowatiya iba:te modobo obago kowatia:,
4 wiyasiya wade wokiago da:tolamiya ebe buwelemela:te modobo obo iyapote ibino alo
ega:walo obo ebo watiya.
5 "Didokoni dubute soliyomu baiamo samamo ka:pemaigania:, ebema: buwelemela:te
tete geyageyalo nipo demakopeleniya iba:te gito laoniya.
6 Sele tetenomolo lumagi idite ma kunu gepateni, 'Ebe dubu na:pe! La: bilibilinomate
eba:go alugoma: na:pelama:la:!'
7 "Ebe tetelo ebe buwelemela:te maimionate ibino alo pioma: eba wagelenalo,
8 ebene paibu daedale buwelemela:te ibino wade wokiago namutupiatamo negelaniya,
'La:imano alo obo sa:sa: apuapu atamo ikaeaema: modobola:ka:? Aimano alote tete
tatalila ka:egaoma:na:.'
9 "Wiyasiya wade woki buwelemela:te iba:tamo negelaniya, 'Ao, ale la:tamo dikalam-
oletamene, a bilibilinomate modoboa:noma: keda:omalema:. Modobola la: tolama:wete
olowame motone obo na:niyapoala:.'
10 Ebene daedale buwelemela:te obo olema: da:tolameniya, dubute soliyomu baiamo
ebo pemaigani. Ebe tetelo paibu buwelemela:te dopamo wade wokiago demakopeleniya,
iba:te eba:go soliyomu motamo nodolonate moto namutudawate gigiyu gito pemopini.
11 "Ebene paibu daedale buwelemele epetapiate walone da:pelameniya, iba:te gigiyu
niyakabamo putitatanate moto namutudawa ma kunu pananiya, 'Aimano Kawodawa!
Gigiyu na:pa:iyamidaeama:!'
12 Wiyasiya ebete negeni, 'Ao, na la:imano tanalo iyatawa:.' "
13 Ebene Ya:sute uwomu tabo ma kunu giya, "La: olowiolo nilukuliniyala:, mabu Epono
Naniwino egela ega:walo tete la: kiyatawawena:."

Kawo Dubute Wokopiatamo Mani Dikalamoliya Ebe Iyatulame Oi
Luk 19.11-27

14 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalote
ma kunu kitanamene. Kawo dubu idite mulu opamo eba tolo ebeno wokopi ebetamo

ka:la:mite, iba:te ebeno inamabu ega:walo mani wadenomamo kulamelemenama: iyaiya ikalamolete ebo tiya.
15 Ebe tetelo ebete iditamo 5,000 mani ikamiya, ega:walo iditamo 2,000 mani, ega:walo iditamo 1,000 mani, ibino wokiago modobolo eba kunu eba ikalamolelo, ebete ibi gito miyapiya.
16 Ebene 5,000 mani delawiya ebe dubute tonomo tote bisnisi woko idi eba nosiyodilolo 5,000 mani idi ebo nosiyodiliya,
17 ega:walo 2,000 mani delawiya ebe dubute atumu eba ka:nowagelelo 2,000 mani idi nosiyodiliya,
18 wiyasiya 1,000 mani delawiya ebe dubute tote damela nobobote ebeno kawodawano mani gito nowaminiya.

19 "Ulama epetapi da:petolamiya ebe wokopino kawodawate walo ka:pete iba:go kapimiya ibino mani uwomu ebo peka:la:miolelamiya.
20 Ebene 5,000 mani delawiya ebe dubute pete 10,000 mani eba pawokalimilo na:pegiya, 'Kawodawa, numa:. A:ma:le natamo 5,000 mani ikanamiyata, wiyasiya naimano woko magumulo 5,000 mani idi walo da:kosiyodilimo, mela bitana.'
21 Ebeno kawodawate ebetamo negiya, 'Oe! A:ma: wade wokodawalata ega:walo wade tuputupudawalata! A:ma: da:peso tanalo wadenomamo osiyodiliata, ebema: na wiyasiya a:ma: naimano kawokawo tanalo epetapi ulamedawama: ka:midimamota. A:ma: naimano kalakala soliyomu baiamo na:popega.'

22 "Ebene 2,000 mani delawiya ebe dubute pete na:pegiya, 'Kawodawa, numa:. A:ma:le natamo 2,000 mani ikanamiyata, wiyasiya naimano woko magumulo 2,000 mani idi walo da:kosiyodilimo, mela bitana.'
23 Ebeno kawodawate ebetamo negiya, 'Oe! A:ma: atumu wade wokodawalata ega:walo wade tuputupudawalata! A:ma: da:peso tanalo wadenomamo osiyodiliata, ebema: na wiyasiya a:ma: naimano kawokawo tanalo epetapi ulamedawama: ka:midimamota. A:ma: naimano kalakala soliyomu baiamo na:popega.'

24 "Ebene walogabodawate 1,000 mani delawiya, ebete pete na:pegiya, 'Kawodawa, na iyatawala a:ma: genegene dubunomolata. Epetapiate inamabu damionaka a:ma: ebe inamabu gito ba:petapionakoma:ta, ega:walo iba:te kikopu ibino paliamo daminaolenaka a:ma: nolo tetelo gito ba:puwatenakoma:ta a:ma:le a:ka:tuwa: kenaoaema:.
25 Ebema: a:ma: da:toawiyala, nale a:ma: tolemelo a:imano 1,000 mani damela magumamo gito nowaminiyamo. Mela, me ebela. A:imano inamabu na:kelawa:.'

26 "Ebeno kawodawate wiyasiya ebetamo negiya, 'A:ma: kuba damola wokodawanomolata! A:ma: tabo ma kunu egeata, epetapiate damionaka nale ebe inamabu gito ba:petapionakomo, ega:walo iba:te kikopu daminaolenaka nale nolo tetelo gito ba:puwatenakomo.
27 Ebema: mabu keleka: a:ma:le naimano mani baneka wokopiatamo ka:nikalama:wiya:? Iba:te mani uwatete woko idi nosiyodilotaleka: kawodopoma: beda:na:, ebene nale pete a:ma:le natamo atu mani wiyasiya kele unudopamo walo ba:kikanama:wena:.'

28 "Ebene kawo dubute ebeno opopiatamo negiya, 'La: ebeno 1,000 mani laema:wete 10,000 maniago dubutamo nikama:la:.
29 Mabu kebe lumagigodolo wadewade woki da:pola:na, idawate ebetamo wadewade tanalo bilibilinomo ikameote ebeno tepo magumu ketabokaimene, wiyasiya kebe lumagigodolo wadewade woki pola:na:no, ebegodolo kebe kapiyakapiya tanalate da:pola:na idawate ebegodone walo ka:kuwatemene.
30 Ebema: me damola wokodawa idoko magumamo gito na:neba:idilala:, ebolo ebete epetapiago lalo eba noliomolelo kawonomamo kiimima:na:.' "

Godote Me Opo Epo Iyaiya Dapalomomene

31 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Epono Naniwite ebeno alo kawonomago ega:walo Unu Duliyomolono nopopiago da:pemene, ebe tetelo ebete ebeno Kawo Elawodawano okoli bailo ka:pokolitamene epono tanalo kapanagilamelelaema:.
32 Ebene iyaiya opo epo bilibilinomate ebetamo dapaladabutima:na:, ebe tetelo ebete ibi bilibilinomo iyaiya kalomomene, sipi-goeogoeo ulamedawate sipi ega:walo gautu iyaiya keba kunu kalomonakole eba kunu,
33 ebene ebete sipi-goeogoeo ebeno tumudi apuamo alomote ega:walo gautu-goeogoeo ebeno pele apuamo kalomomene.

34 “Ebe tetelo Kawo Elawodawate tumudi apu epatamo ma kunu kegemene,
‘Naimano Nabiwite wadewadepima: degena, la: ebeno Kawo Elawodawano duliyomo-
lamo na:popila:la: wadewade tanalo ebolo ka:puwata:ema:. Iyo, ebete me opo osiyodilo
tetelo la:tamo dosiyodiliya, la: me oli duliyomolo na:pelawa:la:.
35 Mabu na bae kapete dunamenaki ebe tetelo la:le bae natamo ikanamonenaki-
mata, ega:walo na obo kapete dunamenaki la:le na obamo owalubininakimata. Nale
kapeladawamu la:tamo da:pemaiganakimo ebe tetelo la:le na kalakalago elawenenaki-
mata,
36 ega:walo pupuliono inamabua: tetelo gito da:lutanakimo la:le kaliku
a:pulinamenakimata. Gabugabute dunamenaki ebe tetelo la:le na wadenomamo
unamenanakimata, ega:walo kubakubapi epetapiate na idoko motamo diyatininakiya
la:le na unaema: ebamo a:pelamenakimata.’
37 “Ebe tetelo tuputupupiate wiya tabo Kawo Elawodawatamo kegelama:na:, ‘Ka-
wodawa, kebe tetelo a:ma: bae kapete dumititiyala, ale a:ma: umitate bae ebo
kikametiyala? Ega:walo ale obo kebolo kikametiyala?
38 Kebe tetelo a:ma:le kapeladawamu da:pemaigawiyala, ale a:ma: umitate kalakalago
ebo kelawetiyala? Ega:walo ale wade kaliku kebolo ka:pulimitiyala?
39 Kebe tetelo a:ma: gabugabute dumititiyala ale walubi tanalo ebo ka:piyatiyama:?
Ega:walo epetapiate a:ma: idoko motamo diyatitiyala ale kebe tetelo a:ma: uima: ebamo
ka:pelamiyama:.’
40 “Ebene Kawo Elawodawate iba:tamo kowaimene, ‘Me na waloma:enepi nulama:la:.
Na la:tamo nani tabo gemo, la:le ibi magumulo lumagi da:pesonomotamo mako wade
tanalo dosiyodilawenaima, la:le natamo osiyodilonaimata.’
41 “Ebene ebete olobigate pele apupiatamo ma kunu kegemene, ‘Godote la:tamo kuba
wiya ikalaema: gena, ebema: la: naimano ololo apune na:tolama:la:! Ebete Saitanako
ega:walo ebeno nopopino tanaloma: a:ega: ela iyalo demadiya, la: ebe ela magumamo
na:tolama:la:!
42 Mabu na bae kapete dunamenaki la:le bae natamo kikanama:wenakia:, ega:walo na
obo kapete dunamenaki la:le obamo kowalubina:wenakia:.
43 Na kapeladawamu da:pemaiganakimo, la:le na kalakalago kelawena:wenakia:,
ega:walo na pupuliono inamabua: tetelo gito da:lutanakimo la:le kaliku
ka:pulinama:wenakia:. Gabugabute na dunamenaki ega:walo kubakubapi epetapiate na
idoko motamo diyatininakiya, la:le na ka:powalubina:wenakia:.’
44 “Ebe tetelo iba:te ebetamo wiya tabo kegelama:na:, ‘Kawodawa, a:ma: bae kapete o
obo kapete kebe tetelo kumititiyala? Ega:walo a:ma: kapeladawamu o inamabua:dawamu
atamo kebe tetelo ka:pemaigawiyala? Ega:walo a:ma: gabugabute dumititiyala o epetapi-
ate a:ma: idoko motamo diyatitiyala kebe tetelola:ka:? Ale a:ma:le eba kunu wagelitalo
kumitanakia:!’
45 “Ebete wiyasiya iba:tamo kegemene, ‘Na la:tamo nani tabo gemo, la:le naimano
lumagi da:pesonomotamo mako wade tanalo osiyodiloa:no dilukula:wenaima, la:le
natamo kosiyodilawenamia:.’ ”
46 Ebema: Ya:sute uwomu tabo ma kunu giya, “Nanitabola, ebe kubakubapiate
uwomua: Temeteme Opamo eba tolamelo, wiyasiya tuputupupiate uwomua: Igilo Opamo
ka:tolaema:na:.”

26

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Degeliya
Mak 14.1-2; Luk 22.1-2; Yon 11.45-53

1 Ebene Ya:sute me tabo bilibilinomo kiyawao dolopoligiya, ebete ebe
waloma:tapiatamo negiya,
2 “La: iyatawalata Aduga:la Soliyomu* wagilima: netewa egelate nepola:na. Ebe tetelo
Godote Epono Naniwi epono kotamo kiyatimene, ebene iba:te ebe kewamo tupuguimite
ebo kanakapuima:na:.”

---

* **26:2:** Me Aduga:la Soliyomuno mabu ebe Moseseko tetelo wagilimiya. Ebe tetelo Isipiti Kawo Elawodubu Pa:lote Yu epo bilibilinomo uwatete ibi ebeno wiya: wokopima: midiliya, ebema: ebe ubia:nola ibi gito alibolema: ibino Ka:inane opamo. Godote Pa:lokono wato kodakoda tanalo dumiya, ebema: idoko idilo ebete ebeno a:e nopodawa Isipiti opamo napaliboni Isipiti epo bilibilinomono dopo gudi kapanakapulamenama:. Ebene ebe idokolo a:e nopodawate Yu epono gudi aduga:lalenate, wiyasiya Isipiti epono gudinomo anakapulameni. Ebe anoano tanalodo Yu epo bilibilinomate Isipiti opone ebo nemaiminiya, ebema: ebe tanalo malagidiloma: iba:te ulama bilibilinomo magumulo Aduga:la Soliyomu bosiyodilonakoma:na:.

3 Ebe ulamalo Kayapasite Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma:
eda:nami. Ebema: ebe kawo dubu ega:walo ebeno opopi elawodubu ega:walo Yu epono
kawokawo dubu epetapi, iba:te ebeno motamo aladabutite
4 tabo ebo iyatiya Ya:suko kanakapuima:. Ebema: iba:te ebe diya gabodo laema: gabo
eba waditalo
5 epetapiate wiyasiya negeliya, “A Soliyomu tetelo ebe a:kelaema:, mabu epate atamo
dowaote ago da:ba:gowelama:na:.”

Betani Duliyomolo Kamiyalete Ya:sutamo Wade Nibo Ii Dadipanamiya
Mak 14.3-9; Yon 12.1-8

6 Ebene Ya:sute Betani duliyomololo dubu idi Saimonokono motolo okoliti, ebe dubu
dopamo kukulakukulagonola.
7 Ya:sute bae eba nitalo ebe tetelo kamiyale kapiyate pete, wade nibo ii nokola
kalila:mo tabokaimi adaete Ya:sukono watamo ebo padipanamiya, ebe ii inamabuno wiya
kawonomola.
8 Ya:suko waloma:tapiate ebe tanalo dumiya iba:te dowaote negeliya, “Mabu keleka:
ebete wiya kawo inamabu dologala inamabuma: da:midi?
9 A me ii manima: na:na:miditaleka: mani kawonomo buwatena:, ebene ebe mani
nigologolopiatamo gito bikalamolena:!”
10 Ya:sute ibino tabo gela tanalo iyatawate wiyasiya iba:tamo negiya, “La:le me kamiyale
kawiya beda:ma: kanawitama? Ebete natamo wade tanalonomo osiyodilo.
11 La: numa:la:, nigologolopiate tete geyageyanomolo la:go bilukulionama:na:, la:imano
ubi tetelo ibi nowalubilinakiyala:, wiyasiya na uwomua: tetelo la:go a:kokolinamo, tete
tatalila nale la: ka:miyapamamota.
12 Ebema: nale a:ea:no tetelo me kamiyalete wade nibo ii naimano apa:mo dopamo
dadipana, ebe tanalodo ebete gabo osiyodilo naimano ape bobamo iyatima:.
13 Na la:tamo nani tabo gemo, epate iyaiya opo bilibilinomamo Godokono Wade
Tabo datanakoma:na:, iba:te me kamiyalete dosiyodilo ebe tanalo malagidilolo
ba:nikiyawaonakoma:na:.”

Yudasite Ya:suko Laema: Nopo Diyatiya
Mak 14.10-11; Luk 22.3-6

14 Ebene Ya:sukono 12 waloma:tapino taneba magumulo Keliyota duliyomolodawa
Yudasite Godotamo kalimagono ikameopino watowatopiatamo tote,
15 na:negiya, “Nale Ya:suko la:imano kotamo diyatimo, la:le natamo beda: wiya
na:kikanama:ema?” Ebe tetelo iba:te 30 siliba mani ebo ikamiya,
16 ebene ebe tetene wagilimite ebete gabo wadiya Ya:suko ibino kotamo kiyatima:.

Ya:sute Ebe Waloma:tapiago Aduga:la Soliyomu Denaniya
Mak 14.12-21; Luk 22.7-14,21-23; Yon 13.21-30

17 Ebene epate Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu† nao dowagilimiya, ebe egelalo
Ya:suko waloma:tapiate ebetamo pelamete na:pegeliya, “Ale Aduga:la Soliyomuno nao
inamabu kebolo na:kosiyodilolema:, ale a:ma:go kapimiya kenaoma:?”
18 Ya:sute iba:tamo nowamiya, “La: netewapi kawo duliyomolamo toawete aimano
namutudawa idi da:numa:ema, ebe dubutamo ma kunu na:negeliyala:, ‘Iyatulamedawate
ge, naimano olalati pemaiga tanalono tete tatalila, Godokono ubila. Ebema: na ubila
a:imano motolo nale naimano waloma:tapiago Aduga:la Soliyomu bae ka:penama:.’ ”
19 Ebene Ya:sute ibi keba kunu kanaliyale, ebe waloma:tapiate eba kunu nosiyodilote
Aduga:la Soliyomu inamabu ebo nosiyodiloliya.
20 Ebene ebe idokolo Ya:sute ebeno 12 waloma:tapiago bae naoma: dilukuliniya,
21 ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negeni, “Na la:tamo nani tabo gemo, la:imano taneba
magumulo idawate na anakapunamepi kowalubilimene na lawenema:.”
22 Iba:te tepo mibomibonomoma: eba eda:onalo Ya:sutamo idawate genaki, idawate
genaki, “Kawodawa, nalela:ka:?”
23 Ebete iba:tamo nowamini, “Bae kalila:mo potele nago koto ka:ma: daduba:mida, ebe
ebe lumagila. Ebete na anakapunamepino kotamo kiyatinimene.
24 Iyo, ebe nanitabola, Epono Naniwite a:eamo ebe na:to, Godokono Bukalo tabo ma
kunu itana, wiyasiya kebe lumagite ebe anakapumipiatamo dikalaemene, ebe lumagite

† **26:17:** Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu ebe Yu epono soliyomu idila. Aduga:la Soliyomu dolopoligomene, egela idilo me soliyomu idi wagilimite iba:te sebeni egela tetelo bosiyodilonakoma:na:. Me soliyomuno magumu ma kunula. Yu epate Isipiti opone Godokono elawamo da:nemaiminiya, ebe idokolo ibino palowa bae osiyodilolenate wadenomamo okaleona:no iba:te gawagawalo ebo tolameniya. Mabu ebe baete unamo maimioma: tetea:nola, ebema: ebe tanalo malagidiloma: Yu epate me soliyomu bosiyodilonakoma:na:.

kuba wiya kawonomo kelaemene. Me ebe mabuma: ebe dubu ebeno menokote ebe alaimia:notaleka: ba:modobona:!”
25 Ebene Yudasiko, ebete dopamo Yu watowatopiago nopo diyatiya Ya:suko laema:, ebete negeni, “Iyatulamedawa, nalela:ka:?”
Ya:sute nowamini, “A:ma:le ebe ebe geata.”

Ya:suko Malagidilo Bae Nao Tanalono Wagilimi Mabu
Mak 14.22-26; Luk 22.14-20; 1 Kol 11.23-25

26 Ebene iba:te bae eba naonalo, Ya:sute bae lawenate Godotamo kalakala tabo genate ebo wakamioni, ebema: ebete ebe waloma:tapiatamo eba ikalamolenalo negeni, “La: uwata:wete nenaoala:, me naimano apela.”
27 Ebene ebete kalili kelawenate, Godotamo kalakala tabo genate iba:tamo eba ikalamolenalo negeni, “La: bilibilinomo na:niala:,
28 mabu Godote epago milolo kilukulinama: nopo diyatiya, me naimano kalimate ebe nopo kodakodaimina, iyo, me kalimate epo epetapi bilibilinomono kuba egebolelaema: keka:ka:liyamene.
29 Nale la: analemata, na me tetelo me da:imi obo walo a:ka:nimo, wiyasiya naimano Nabiwite Kawo Elawodawama: deda:na, ebe duliyomololo na oli da:imi obo walone tetelo la:go ka:na:niomalema:.”
30 Ebene iba:te Godoko amamateno oale alapionate, Olibi Kewakewa Unu Damelamo ka:tolamenama: motone gito niwitioniya.

Ya:sute Pitako Danani, A:ma:le Na Iyatawa:noma: Kegema:ta
Mak 14.27-31; Luk 22.31-34; Yon 13.36-38

31 Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negeni, “Ka:lo idokolo la: bilibilinomate na katepanemamota, mabu Godokono Bukalo tabo ma kunu itana, ‘Godote sipi-goeogoeo ulamedawa danakapuimene, ebe tetelo ebeno tanebano sipi-goeogoeate iyaiya kalautioma:na:.’
32 Wiyasiya Godote na a:ene walo dakadipanatenemene, na Ga:lili opamo dopamo ka:tomamo. La:le na ebolo ka:punaemamota.”
33 Ebene Pitate Ya:sutamo negeni, “Ibi bilibilinomate a:e tolemelo a:ma: atepatate dalautioma:na:, wiyasiya nale a:ma: akatepatama!”
34 Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo negeni, “Na a:ma:tamo nani tabo gemo, ka:lo idokolo kakabate geoa:no, a:ma: netewa-kapiya teta:mo na iyatawa:noma: kegema:ta.”
35 Pitate ebetamo walo na:kegeni, “Na a:ma:go da:na:emo, nale a:ma: iyatawa:noma: a:kegemo!” Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapi bilibilinomate ebe atu tabo kegelaniya.

Ya:sute Getasemanilo Godotamo Da:towetoweoni
Mak 14.32-42; Luk 22.39-46

36 Ebene Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi iba:te kawo duliyomolone nemaimionate tatali opo ida:mo tolameniya, ebe opono mailo Getasemanila. Ya:sute ebolo iba:tamo na:negeni, “La: malo na:pola:nala:. Na me tataliamo tomo Godotamo towetowe tabo ka:negema:.”
37 Ebe tetelo ebete Sebedikono gudi Ya:imesiko ega:walo Yoneko, ibi netewapi ega:walo Pitako ebalata towetoweo tabo gela baiamo magatalenate, ebene tepo mibomibo tanalo ega:walo woki temeteme tanalo ebetamo kawonomamo ebo pelameniya.
38 Ebema: Ya:sute iba:tamo negeni, “Na tepo temeteme kawonomamo iyatawanamo, mako tepo temetemete na anakapuname keba kunula:ka: eba kunula. La: malo nago olowiolo na:pola:nala:.”
39 Ebene ebete kela:mo toatepanate, ebeno ololo opamo niyatinate Godotamo ma kunu na:towetoweoni, “Naimano Nabiwi, a:ma: modoboma: degeaemene, me temeteme kalili nagodone nelawa:. Wiyasiya naimano ubia:, a:ma: a:ka:tuwa: a:imano ubila nosiyodila.”
40 Ebene ebete waloma:tapiatamo da:peni laonalo pulamenate Pitatamo na:pegeni, “Mabu keleka: la:le nago tete da:pesamo olowioa:noma: deda:wenama?”
41 Ebe tetelo Ya:sute ibi nanaleni, “Godotamo olowiolo na:towetoweonala:, mabu la:le Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalamo da:ba:gudima. La:imano tepo magumulo wade tanalo osiyodiloma: ubila, wiyasiya la:godolo osiyodiloma: elawo puliyala.”
42 Ya:sute tete idilo walo ka:tonate Godotamo ma kunu ka:na:towetoweoni, “Naimano Nabiwi, me tepo temeteme kalili a:ma: nagodone laema: gabote itana:no modobola, a:imano ubi ditanamene na ka:nimamo.”
43 Ebene ebete ebe waloma:tapiatamo walo da:ka:peni laonalo ka:pulameni, mabu ibino balidite uma: na:elaolameni.
44 Ebene Ya:sute netewa-kapiya tetelo ibi walo ka:miyapanate, dopamo ebete towetowe tabo keba kunu ka:negeniyale ebete Godotamo atumu ka:negeni.

45 Ebe tetelo ebete ebe waloma:tapiatamo da:ka:peni iba:tamo na:pegeni, “La: ela
amiolo walo beda:ma: ka:kelawenama? Numa:la:, tete a:pe, kubakubapiate Epono Naniwi
ibino kotamo nelawa:.
46 Iyo, la: nemaimiala:, a na:tolaema:. Numa:la:, na anakapunamepino kotamo
iyatinidawate ebe na:pe!”

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Delaweniya
Mak 14.43-50; Luk 22.47-53; Yon 18.3-11

47 Ya:sute ebe tabo eba genalo Yudasite ebo peni, Ya:sukono 12 waloma:tapino taneba
magumulo ebe idila. Ebene eba:go dubu bilibilinomo epetapiate ibino gowelaono gili
ega:walo gaubago da:pelameniya, ebe dubu ebe Godotamo kalimagono ikameopino
watowatopi ega:walo Yu epono kawokawo dubu epetapi, iba:te dapaliboleniya ebe
dubula.
48 Nanitabola, Yudasite ibi iyalo ma kunu analeni, “Nale daboeteomo, ebe ebe lumagila.
La: ebe samonomamo nelawiyala:.”
49 Ebene Yudasite penate, Ya:sutamo tonomo tonate ebe nanani, “Iyatulamedawa,
niyata!” Ebe tetenomolo ebete ebe ebo aboeteoni.
50 Ya:sute ebetamo negeni, “Namutudawa, a:ma: beda: tanalo osiyodiloma: da:pa:wa:,
nosiyodila,” ebene dubu epetapiate Ya:sutamo pelamenate ibino kotamo ebe kodako-
danomolo ebo pelaweniya.
51 Ebene Ya:suko waloma:tapi magumulo dubu idite ebeno gowelaono gili magoba:nate,
Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomono moto wokodawa anagalimi-
nate galo apu ebo mapitamidameni.
52 Wiyasiya Ya:sute ebetamo negeni, “A:imano gili walo na:kemapeda:, mabu gila:mo
da:gowelaona walone epetapiate ibi atumu gila:mo kanakapulaema:na:.
53 A:ma: iyatawala:ka:, nale ubi iyatite Godoko danamo, ebe tetelo na kowalubinima:
ebete ebeno 12 taoseni gowelao nopopi kapalibolemene?
54 Wiyasiya nale eba kunu dowagelemo, Godote dopamo ebeno Bukamo dakuloliya
ebe nanitabo tanalate keba kunu na:kemaimioma:na:? Buka tabote nanitabolo gena me
tanalate natamo nemaima:na:!”
55 Ebe tetelo Ya:sute dubu epetapi bilibilinomatamo negeni, “Na pilo lumagila:ka:,
o na gowelaodawala:ka:? Mabu keleka: la:le gowelaono gila:go ega:walo gaubago na
lawenema: da:pelama:ema? Na egela epetapilo Godoko Amamateno Iya Motolo eba
okolilo epo diyatulamenatimo, la:le na ebolo kelawena:wea:,
56 wiyasiya me tanalo bilibilinomate a:pemaimia, Godokono woki awokalimipiate
ebeno Bukamo dopamo dakuloliya ebe tabono tanalate nanitaboma: keda:oma:.”
Ebe tetelo ebe waloma:tapi bilibilinomate ebe atepanate gito alautioniya.

Yu Epono Ka:nisolo Dubate‡ Ya:sukono Tanalo Danagiyamidameniya
Mak 14.53-65; Luk 22.54-55,63-71; Yon 18.13-14,19-24

57 Ebe tetelo Ya:suko delaweniya ebe dubate ebe Kayapasikono motamo magataniya,
Kayapasiko ebe Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomola. Iba:te
Ya:suko ebe motamo magatana:no dopamo Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo
kawokawo dubu epetapi iba:te pelamenate ebo paladabutiniya.
58 Ebe tetelo Pitate Ya:suko muludopone eba waloma:tanalo, ebete Unu Wato-
dawanomono moto kala magumamo nopeganate atila:piago ebo nokolini. Ebe ubila kebe
tanalote Ya:sutamo da:pemaigamene ebe tanalo ebeno balida:mo kuminama:.
59 Ebene Godotamo kalimagono ikamepino watowatopi ega:walo Ka:nisolo dubu
bilibilinomo epetapiate a:da: tabo gelapi oleniya, Ya:sukono kuba olemenate ebe kanaka-
puima:.
60 Ebema: tabo gelapi bilibilinomate ebeno tanaloma: a:da: tabo kiyawaoniya wiyasiya
ibino tabo gela magumulo Ka:nisolo dubate Ya:sukono a:e mabuma: kuba idi kuminiya:.
Ebene walogabo apuamo netewapiate kapimiya pemaiminate
61 olowiopiatamo na:pegelaniya, “Me dubute ma kunu gi, ‘Naimano elawo modobola
Godoko Amamateno Moto anabulimite netewa-kapiya egelalo walo ka:ketemamo.’ ”
62 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomote maiganate
Ya:sutamo negeni, “A:ma: tabo gea:noma: beda:ma: keda:wena? Me dubate a:imano
tanaloma: degelana keba kunula:ka:?”

‡ **26:56:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:suko tetelo Yu epono watowatopi dubu epetapi, ibi me Ka:nisolo dubula. Ebe watowatopiate Yu epono iyaiya tanalo eba anagilamelelamelo kubakubapiatamo ibino wiya ebo ikalamenakiya, wiyasiya ebe Ka:nisolo dubagodolo elawo kitanamia: lumagi a:eamo aliboma:.

63 Ya:sute tabo gea:no Unu Watodawanomote ebetamo walo na:kegeni, “Nale a:ma: Igilo
Godokono mailamo nanamata, a:ma: a nanaa:, a:ma: Godokono Gudu Kelisotela:ka:?”
64 Ya:sute ebetamo nowamini, “A:ma:le ebe ebe geata. Nale la: analemata, nanitabola,
la:le na Epono Naniwi aimano Elawodawa Godokono tumudi apulo okolitalo kunae-
mamota, iyo, walone na Unu Duliyomolone tema magumudo kapawokalamamo!”
65 Ebema: Unu Watodawanomote ebe tabo olowinate, ebeno kawo dowa tanalonomo
kawokaliminama: ebete da:pulini ebe lubudino ga:ga: kaliku anagiyamidalenate negeni,
“A me dubuno kuba kiyatawaoma: tabo gedawa idi a ubia:nola! Ebete a:ka:tuwa: kuba
tabonomo dege la: ebe olowiomata, mabu ebete nege, ‘Na ega:walo Godoko, a kapiyala!’
66 Ebema: la:imano ubi keba kunula:ka: ebeno tanaloma:?”
Ka:nisolo dubate wiya tabo negelaniya, “Modobola ebete na:emene!”
67 Ebene ibi epetapiate kowe ebeno ololamo meolenate, ega:walo epetapiate kotamo
ebe tatakolo eba anagalimionalo
68 negelaniya, “A:ma: Godokono woki awokalimidawa Kelisoma: nanitabolo deda:wena,
a nanaa: a:ma: piyate kanagalimiotana!”

Pitate Ya:suko Iyatawa:noma: Degeni
Mak 14.66-72; Luk 22.56-62; Yon 18.15-18,25-27

69 Ebe tetelo Pitate ebe motono kala magumulo eba okolinalo, woko buwelete ebetamo
penate ebe napanani, “A:ma: atumu me Ga:lili opodawa Ya:suago pata:namiata!”
70 Pitate ibi bilibilinomono ololo apulo negeni, “Ao, a:ma:le degeawena ebe tabo na
iyatawa:.”
71 Ebene ebete kala ga:dimi gigiyamo da:toni, ebe tetelo woko buwele idite ebe uminate,
ebolo da:pola:niya ebe epo nakapanaleni, “Me dubute Nasalete duliyomolodawa Ya:suago
pata:nami!”
72 Wiyasiya Pitate ebe atu tabo ma kunu kegeni, “Na Godokono mailamo gemo, na ebe
dubu iyatawa:!”
73 Ebene ebolo da:pola:niya iba:te tete da:pesamo ilukula:tepanate Pitatamo pelamenate
ebe walo nakapananiya, “Nanitabola! A:ma: Ya:sukono lumagi idilata, mabu a:imano
tabo kiyawao tanalote me tanalo awokalimina, a:ma:le Ga:lili opodawa idima: eda:nata.”
74 Wiyasiya Pitate negeni, “Godokono dopo apulo utite gemo, nale nani tabo gea:no
ebete na kanaginaemene! Nale ebe dubu iyatawa:!”
Ebene ebe tetenomolo kakabate degeoni,
75 Ya:sute ebetamo dopamo kebe tabo kegenile, Pitate ebe tabo ebo malagidiloni,
“Kakabate geoa:no a:ma:le netewa-kapiya teta:mo na iyatawa:noma: kegema:ta.” Ebene
Pitate iyabaiamo tonate kawo tepo temetemenomago iinomo ebo niini.

27

Yu Epono Watowatopiate Ya:suko Paeletetamo Demagatiya*
Mak 15.1; Luk 23.1-2; Yon 18.28-32

1 Egelate da:powaloiya Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo ka-
wokawo dubu epetapi, ibi bilibilinomate tabo gelitiya Ya:suko anakapuima:.
2 Ebene iba:te Ya:suko ala:mo matuomeote Paeletetamo ebo magatiya, ebe Loma epate
Yudiya opamo dapalibiya ebe kapela Kawo Elawodubula.

Yudasite A:ka:tuwa: Ebe Danakapumiya
Ali 1.18-19

3 Ebe tetelo Yu watowatopiate Ya:suko anakapuima: nopo nanitabonomolo diyatiya, Yu-
dasite ebe tanalo olowiya, ebe Ya:suko ibino kotamo diyatiya ebe lumagila. Ebema: ebete
idoko tetelo kebe kuba tanalo kosiyodilonile ebe mabuma: tepo temeteme kawonomoma:
eda:lo, ebete 30 siliba mani Yu watowatopiatamo kowadaete na:pegiya,
4 “Na kuba osiyodilonimo. Na tuputupu lumaginomo la:imano kotamo iyatinimo.”
Ebene watowatopiate ebeno tabo eba wiyalo negeliya, “Ebe aimano tanaloa:, a:ma:
a:ka:tuwa: a:imano tanalola.”
5 Ebe tetelo Yudasite ebe mani Godoko Amamateno Iya Moto guamo ebo
niyaleka:midiya, ebene ebete tote ebeno kuwokoba:mo ale nema:midaote ebe a:ka:tuwa:
ebe ebo nanakapumiya.

---

* **27::** Ya:suko tetelo Loma epate Paeleteko napalibiya Yu epono Yudiya opamo, ebete ibino kapela Kawo Ela-
wodubuma: ka:peda:nama:, ebene ebe opolo Paeleteko kapiyagodolo elawo itanami lumagi a:eamo aliboma:.

6 Ebema: Yu watowatopiate ebe mani eba uwatolelo ma kunu geliya, “Totomu tabote
talena iyatiamena ale me mani Godokono maniago kapiyakobi ka:midilima:, mabu me
mani lumagi anakapumi manila.”
7 Ebene iba:te tabo ma kunu iyatiya, “Modobola a me maniamo Kalili Osiyo-
diloledawano Damela kelaemalema:, ebene kapela epate Yelusalema kawo duliyomololo
da:pa:elaonakoma:na:, ale ibi me damelamo balomonakoma:.”
8 Ebema: ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga epate ebe damela Kalima Wiya
Damelama: ka:mina, mabu dopamo iba:te ebe maniamo lumagi anakapumite ebeno
kalima opamo ebo ka:ka:liya.
9-10 Iyalo tetelo Godokono woki awokalimidawa Yelemayate tabo ma kunu giya,
“Isalaela epate 30 siliba mani uwatete negeliya, ‘Me Godokono wokodawano wiyala.’
Ebema: Kawodawa Godote na Yelemayako keba kunu kananile epate ebe maniamo
kebe tanalo na:kosiyodiloma:na:, iba:te nanitabolo eba kunu osiyodiliya, iyo, iba:te ebe
maniamo Kalili Osiyodiloledawano Damela lawiya.” Ebema: me tanalo nanitabola,
Ya:suko tetelo Yu watowatopiate ebe damela maniamo delawiya, ebe tetelo Godote
Yelemayado dopamo degiya ebe tabote nanitabonomoma: ebo ediya.

Paeletete Ya:sukono Tanaloma: Ebe Dalatediya
Mak 15.2-5; Luk 23.3-5; Yon 18.33-38

11 Ebene Ya:sute kapela Kawo Elawodubu Paeletekono ololo apulo eba utitalo, ebete ebe
ebo alatediya, “A:ma: Yu epono Kawo Elawodubula:ka:?”
Ya:sute negiya, “A:ma:le ebe ebe geata.”
12 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo kawokawo dubu
epetapi, iba:te Ya:sukono tanaloma: negelitiya ebete iyaiya kubakuba tanalo osiyodilole-
nami. Ebe tetelo Ya:sute wiyasiya tabo kegiya:.
13 Ebene Paeletete ebetamo negiya, “Iba:te negelita a:ma: kawokawo kuba tanalo
bilibilinomo osiyodiloliata. Ibino tabo gela na:kolowiawita?”
14 Wiyasiya Ya:sute kapiya tabo da:peso idi kegiya:, ebema: kapela Kawo Elawodubute
kawonomamo anoaniya.

Paeletete Ya:suko A:eamo Dalibiya
Mak 15.6-15; Luk 23.13-25; Yon 19.1-16

15 Ebe tete epono osiyodilo tanalo ma kunula, ulama bilibilinomo magumulo Yu
epono Aduga:la Soliyomu tetelo ibi bilibilinomate idoko motolo kapiya lumagi mailamo
deka:minakiya, kapela Kawo Elawodubu Paeletete ebe lumagi ebeno kuba wiyane gito
alibonaki.
16 Ebe tetelo lumagi idite idoko motolo okolinami, ebeno mailo Balabasitela ega:walo
ebete kebe kawokawo kuba kosiyodiloliyale epo iyatawala.
17 Ebema: epate Paeletetamo dapaladabutiya ebete ibi nanaliya, “La: ubila:ka: nale
Balabasiko ebeno kuba wiyane gito aliboma:? O la: ubila:ka: Ya:suko, epetapiate ebe
Kelisoma: deka:mina?”
18 Paeletete me tabo negiya mabu ebete iyatawiya Yu epo epetapiate Ya:sutamo
nekalakalautiya, wiyasiya ibino watowatopiate ebe mabuma: dowaote ebe gito magaiya,
iyo, iba:godolo nanitabo tanalo puliyala, kitaniya:.
19 Ebe tetelo Paeletete tabo anagiyamida bailo eba okolitalo, ebeno kamiyalete
ebetamo tabo eba palibolo na:pegiya, “A:ma: me tuputupu dubunomotamo tanalo
idi ako-osiyodilala:, mabu na ka:lo idokolo ebe mabuma: iyolo temeteme kawonomo
elawenakamo.”
20 Wiyasiya Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo kawokawo dubu
epetapi, iba:te tabo gela magumulo epo epetapi bilibilinomatamo elawo ikalamiya, iba:te
Paeleteko kanama: ebete Balabasiko igilamo gito alibote wiyasiya Ya:suko kanakapuima:.
21 Ebene kapela Kawo Elawodubute iba:tamo walo na:kegiya, “Me netewapi magumulo
nale poko gito nakalibomo?”
Iba:te ebetamo nowamiya, “Balabasiko gito naliba!”
22 Paeletete iba:tamo negiya, “Me Ya:suko epetapiate ebe Kelisoma: degelana, nale ebe
keba kunu nakamitimo?”
Ibi bilibilinomate negeliya, “Kewa olotolowamo tupuguima:wete, ikoko nanagilam-
olema:!”
23 Ebene Paeletete negiya, “Beda: mabuma:? Ebete beda: kuba kosiyodilile?”
Wiyasiya iba:te kawonomamo gelatepaolo walo na:kegeliya, “Kewa olotolowamo
na:tupuguima:!”
24 Ebe tetelo Paeletete iyatawiya iba:te ebeno tabo kelawitiya: wiyasiya gowela tanalote
maigiti. Ebe mabuma: ebete obo lawete epo bilibilinomono ololo apulo koto eba ukulalelo

negiya, “Me tuputupudawano kalima ka:ka:liya tanalote naimano kubama: a:keda:mene, la: a:ka:tuwa: la:imano kubala!”
25 Epo bilibilinomate wiyasiya negeliya, “Modobola! Ebeno kalima ka:ka:liya mabuma:, a ega:walo aimano guda:go ebe kuba wiya kelaemalema:!”
26 Ebema: Paeletete Balabasiko idoko motone gito alibiya, ega:walo ebete gowelaopi nanaliya iba:te Ya:suko pa:ka:pa:ka:mo ka:na:ma:ga:midaoma:. Ebene ebe tanalo dolopoligiya ebete Ya:suko gowelaopiatamo gito ikalamiya, iba:te ebe kewa olotolowamo tupuguimite ikoko kanagilamolema:.

Gowelaopi Dubate Ya:suko Dekalakalatitiya
Mak 15.16-20; Yon 19.2-3

27 Ebe tetelo Paeletekono gowelaopi dubate Ya:suko Loma gabamanino kawo moto guamo magatate ibino gowelaopino taneba dubu bilibilinomate iba:go ebo naladabutiya.
28 Iba:te Ya:suko eba kalakalatelo ebeno kalikunomo pekanamete wiyasiya wiya kawonomo kalimakalima kaliku ebetamo ebo pulimiya.
29 Ebene iba:te moeagono ale nelawete anagogobeyamidaolo a:dete Ya:sukono watamo gito pulimiya, ega:walo iba:te gaubu ebeno tumudi kotamo iyatimiya, kawo elawodubuno elawo awokalimino gaubu keba kunula:ka: eba kunu. Ebe tetelo iba:te ebe kalakalatelo ibino pupamo ilukulite ebetamo eba tudila:olo negeliya, “Eiye! Yu epono Kawo Elawodubu, a:ma: niyata!”
30 ebene iba:te ebetamo kowe meolete, ebeno gaubu laemete watolo ebo anagalimiya.
31 Iba:te ebe kalakalate dolopoligiya, kalimakalima kaliku ebeno apene pekanamete ebeno kalikunomo walo gito ka:pulimiya, ebene iba:te ebe a:e baiamo nemagatiya kewa olotolowamo ebe ka:na:tupuguima:.

Gowelaopiate Ya:suko Kewa Olotolowamo Da:tupuguimiya
Mak 15.21-32; Luk 23.26-43; Yon 19.17-27

32 Iba:te kawo duliyomolone eba tolamitalo gowelaopiate Sailiniya duliyomolo dubu idi Saimonoko numite ebo nelawiya Ya:sukono kewa olotolowa kaguwataema:.
33 Ebene iba:te Gologota damelamo nemaimiya, ebe damelano mailo magumu ebe ‘Wato Goala.’
34 Ebolo iba:te elawo da:imi obo ega:walo temeteme olowia:no kaka mulamula adabulatelete Ya:sutamo dikamiya, ebete kela:mo alatipite gito atepiya.
35 Ebe tetelo gowelaopiate ebe kewamo tupuguimite ikoko ebo anagilamolemiya, ebene iba:te ebeno kaliku iyaiya alabaoema: nokola egege iyalekeolo kalakala tanalo osiyodilote,
36 opolo ilukulite ebe ebo umitiya.
37 Ebe tetelo iba:te Ya:sukono wato unu apuamo ebeno a:e mabu awokalima: tabo ma kunu akuloliya, “Me Ya:suko ebe Yu epono Kawo Elawodubula,”
38 ega:walo iba:te pilo dubu netewa Ya:suago iyaiya kewamo akotupuguilamiya, idi tumudi apuamo, idi pele apuamo.
39 Ebene piyate ebe gabodo da:petolamitiya iba:te Ya:suko malogolo nekalakalatitiya, iyo, iba:te ibino wato wadegelatelelo
40 negelitiya, “Eiye! A:ma: Godokono Moto anabulima:wete netewa-kapiya egelalo walo etema: degeawia, a:ma: ebe lumagilata! A:ma: a:ka:tuwa: a:imano igilo na:mula:! A:ma: Godokono nani Guduma: deda:wena, a:ma: kewa olotolowa ununе na:piwisiga!”
41 Ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi, iba:te Ya:suko atumu kalakalatelo na:kegelitiya,
42 “Ya:sute epo epetapino olalati tanalo mula:lelamenaki, wiyasiya ebe a:ka:tuwa: ebeno igilo mula:ma: modoboa:! Ebete Isalaela epono nani Kawo Elawodubuma: deda:na, modobola ebete kewa olotolowa ununе opamo na:piwisigana, iyo, ale ebe tanalo umite ebe nanitabokobi ebo ka:midimalema:!
43 Ebete negenako, ‘Na Godoko nanitabokobi na:midinamo, ega:walo na ebeno Gudula,’ ebema: Godote ebetamo nekalakalataleka: ebete ebeno igilo ba:mula:mena:!”
44 Ebe tetelo eba:go da:tupuguilamiya, ebe pilo dubu netewate atumu Ya:suko malogolo kuba tabo na:kegelitiya.

Ya:sute Da:eni
Mak 15.33-41; Luk 23.44-49; Yon 19.28-30

45 Ebene egelate tuli teta:mo dutiya opo kawonomote ebo idokiya. Ebe tetelo idokote egelano alo eba mula:lo egelate a:iwate kela:mo a:niwisigatepani, egela tuli tetene wagilimite 3 koloko uwomuamo.

46 Ebene Ya:sute Yu epono tabamo kawonomamo negeni, “Elai, Elai, lama sabakatani?”
me tabono magumu ma kunu itana, “Naimano Godo, naimano Godo, na a:ma:le beda:ma:
katepana:wa:?”
47 Epetapi ebolo da:pola:niya iba:te ebeno tabo olowinate negelaniya, “Me dubute
Elayako ebe ka:mina!”
48 Ebe tetenomolo ibi magumulo kapiya dubute na:puliganate, umago kaka da:imi
obamo naduba:midanate pudamo namogotenate Ya:sutamo ebo nikameni.
49 Wiyasiya epetapiate negelaniya, “Iyaiya, a kuma:tepiye! Elayate pete ebeno igilo
da:ba:pa:mula:emene.”
50 Ebe tetelo Ya:sute kawonomamo walo kegepatenate a:enomo ebo a:eni.
51 Ebene Godoko Amamateno Iya Motono kaliku ubilite tulituliya bolegale unune
wagiliminate opamo ebo piwisigani, ega:walo mumulute da:peni iyaiya maboele nokola
damelate eba bolaliyaolenalo,
52-53 epo epetapino a:elao bobote a:ka:tuwa: ebo bolaliyaoleniya. Ebema: nanitabola,
Ya:sute a:e magumune da:kemaigiya, ebe atu tetelo kebe tuputupupiate dopamo da:elaiya
Godote ibi epetapi a:e magumune atumu eba kowadipalatelelo, iba:te ibino iyaiya nokola
bobo magumune ibino apa:go ebo pemaimiya, iyo, iba:te Yelusalema kawo duliyomolamo
nemaimiote ibi a:ka:tuwa: ibino tanalo epatamo ebo nawokalilamoliya.
54 Ebene gowelaopino elawodubu ega:walo ebeno opopi magumulo piyate Ya:sukono
a:e tanalo duminiya, iba:te mumulu ega:walo anoano tanalo epetapi eba ulamenalo kawo
tole tanalonomago negelaniya, “Nanitabola, me lumagi ebe Godokono Gudula!”
55 Ebe tetelo kamiyale epetapi bilibilinomate Ya:suko uima: mulune putitataniya,
Ya:sute Ga:lili opone Yelusalema kawo duliyomolamo da:tiya iba:te ebe eba waloma:talo
ebe wadenomamo walubinatiya.
56 Ebe kamiyaleno taneba magumulo Magadala duliyomolodawa Ma:liko, ega:walo
Ma:li idi ebeno gudi netewa Ya:imesiko ega:walo Yausesiko, ega:walo Sebedikono
kamiyale ebete ebeno gudi netewa dalailamiya, miba:te pola:niya.

A:limitiya Duliyomolodawa Yausepete Ya:sukono Ape Nokola Bobo Magumamo Diyatini
Mak 15.42-47; Luk 23.50-56; Yon 19.38-42

57 Adimo tetelo inamabu bilibilinomago dubu idite na:peni, ebeno mailo Yausepete
A:limitiya duliyomolodawala, ebe Ya:suko waloma:tadawa idila.
58 Ebe tetelo ebe dubute Paeletetamo tonate Ya:sukono ape lawenama: ebe dananani,
Paeletete ebeno gowelaopi ebo nanaleni iba:te ebetamo kikamenama:.
59 Ebene ebete Ya:sukono ape lawenate oli keyakeya kalikamo auputinate
60 bobo magumamo ebo niyatini, ebe bobo ebe oli bobola, epate maboele nokola
damela eba obobolo Yausepekonoma: iyalo osiyodilomiya. Ebe tetelo Yausepete kawo
nokolanomo mupiamidanate bobo gigiyu nemopinate gito toni,
61 ebene Magadala duliyomolodawa Ma:liko ega:walo Ma:li idi, iba:te nokola bobo apulo
eba okolionalo Yausepekono osiyodilole tanalo ebo ulamelemeniya.

Gowelaopiate Ya:sukono Bobo Datiliya

62 Egela idi ebe Yu epono wokoa: egelala. Ebe tetelo Yu watowatopi ega:walo Pa:lisi
tanebapi epetapi iba:te Paeletetamo tolamete
63 ma kunu negeliya, “Kawodawa, ebe elemasigi dubu Ya:suko ebete a:ea:no dopamo
negi, ‘Netewa-kapiya egelalo na a:ene ka:kemaigamamo.’
64 A me tanalo eba malagidilolo, a ubila a:ma: tabo negea gowelaopiate ebe nokola bobo
netewa-kapiya egelalo wadenomamo katila:ma:, mabu diyala, ebeno waloma:tapiate
ebeno ape pilolo da:ba:pelaema:na:, ebene iba:te ma kunu kegelama:na:, ebete a:ene
a:kemaigi. Numa:, dopo elemasigi tabote a temeteme ikaeami, wiyasiya kebe tetelo
epate me elemasigi tabo idi nanitaboma: da:midima:na:, aimano temeteme tanalote
kawonomoma: keda:mene.”
65 Paeletete iba:tamo negiya, “Modobola, la: bobo bai wadenomamo atila:ma: naimano
gowelaopi epetapi nuwata:la:. Ebene la: a:ka:tuwa: la:godolo wade woki da:pola:namene,
la: eba kunu nosiyodiliyala:.”
66 Ebema: iba:te bobo baiamo tolamete, bobo demopiya ebe nokola unamo pukala ebo
niyatiya epate ologikapoma:, ebene iba:te bobo atila:ma: gowelaopi ebo miyapiya.

28

Ya:sute A:ene Walo Da:kemaigiya
Mak 16.1-10; Luk 24.1-12; Yon 20.1-10

1 Ebene Yu epono wokoa: talena egela dolopoligiya, Sande egelate eba waloutalo, Ma:li
Magadala duliyomolodawa ega:walo Ma:li idi, iba:te kamiyale epetapiago nokola bobo
uima: ebo tolamiya.
2 Wiyasiya iba:te bobo baiamo nemaimia:no, dopamo kawo mumulunomote piya,
ebene Kawodawa Godokono nopodawate Unu Duliyomolone piwisigate, bobo de-
mopiniya ebe kawo nokola balamo pinimupiamidate ebe nokola unulo okoliti.
3 Ebeno ololo molete da:la:uwa:mida keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo ebeno
pupuliono inamabuate keyakeyaibinomoma: eba eda:omelo ebo pukuilamiti.
4 Ebe mabuma: bobo bai atila:pi dubate toletoleolo eba anakamiolo opamo gudite
a:elaopimu polamota:oniya.
5 Godokono nopodawate wiyasiya kamiyala:tamo negiya, “La: akotoletola:la:! Na
iyatawala, la:le Ya:suko epate ebe kewa olotolowamo da:tupuguimiya, ebe waditamata.
6 Ebe malo puliyala mabu ebe emaigaka, ebete dopamo degi eba kunu! La: pelama:wete
ebete dekapitani ebe bai na:puma:la:.
7 Ebene la:le ebeno waloma:tapi samonomamo nananala:la:, ‘Ya:sute a:e magumune
emaigaka. La: nolowiala:, ebete Ga:lili opamo dopamo ka:tomene, la: tolama:wete ebe
ebo ka:nuimamota. Nanitabola, na Godokono nopodawate me tanaloma: la: dopamo
analemata.’ ”
8 Ebema: iba:te bobo bai samamo atepate, kawo tole ega:walo kalakala tanalote ibi eba
uwatelo, iba:te eba kunu puila:iya Ya:sukono waloma:tapi kananalema:.
9 Iba:te eba tolamelo ebe tetenomolo Ya:sute iba:go alugote iba:tamo negiya,
“Niyaniyata!” ebene iba:te ebeno dopo apulo opamo na:gudite ebeno agowa eba
na:wiyamidalemelo ebe ebo namamatiya.
10 Ya:sute iba:tamo negiya, “La: akotoletoleala:. La: tolama:wete, na dowaloma:enena
ebe naimano ekaki nananaliyala: iba:te Ga:lili opamo na:tolaema:na:. Iba:te na ebo
ka:nunaema:na:.”

Nokola Bobo Atila:pino A:da: Tabo Gela Tanalo

11 Ebene kamiyala:te Ya:sugodone eba tolamitalo, nokola bobo atila:pi gowelaopi-
ate kawo duliyomolamo tolamete Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ebo
nanaliya, bobo bailo demaimiya ebe tanalo bilibilinomo.
12 Ebene ebe watowatopiate Yu epono kawokawo dubu epetapiago naladabutite tabo
ebo niyatiya gowelaopiatamo kawokawo mani kikalamolema:.
13 Iba:te eba ikalamolelo negeliya, “La: epo masigililo a:da: tabo ma kunu na:negeliyala:,
‘Idokolo ale eba laonalo Ya:suko waloma:tapiate pelamenate ebeno ape pilolo ebo
pelawa:diganiya.’
14 Ega:walo la: woki bilibilima: akoeda:oala:, mabu kapela Kawo Elawodubu Paeleteko
me u lao tabo dolowimene, ale ebe ka:negelebadimimalema: ebete la:tamo kuba wiya
ikalamekapoma:.”
15 Ebene gowelaopiate ebe mani uwatete, Yu watowatopiate keba kunu kegeliye iba:te
eba kunu osiyodiliya, ebe mabuma: ebe a:da: elemasigi tabote Yu epono duliyomolo
epetapi bilibilinomamo tiya, ka:lo ebe tabote iba:godolo bitana, kolopoligona:.

Ya:sute Uwomu Tabo Ebeno Waloma:tapiatamo Da:kiyawaiya
Mak 16.14-18; Luk 24.36-49; Yon 20.19-23; Ali 1.6-8

16 Ebene Ya:sukono 11 waloma:tapiate Ga:lili opamo gito tolamiya, Ya:sute ibi dopamo
danaliya ebe damela ununomamo.
17 Iba:te ebe numite ebe ebo namamatiya, wiyasiya ebolo da:pola:niya ibi epetapiate
woki bilibilima: eba eda:utalo nanitabokobi ka:miditiya:.
18 Ebene Ya:sute iba:tamo pete ibi ma kunu panaliya, “Godote iyalo tetelo elawo
kawonomo natamo ikanamiya, ebeno Unu Duliyomololo ega:walo me opo kawonomolo
ebeno ubi tanalo bilibilinomo kosiyodilolenama:.
19 Ebema: la: me opono iyaiya epo bilibilinomatamo tolama:wete ibi na
waloma:enepima: na:na:midiliyala:. Ma kunu la:le ibi Nabiwi Godokono mailamo,
ega:walo ebeno Guduno mailamo, ega:walo ebeno Talena Uliyanano mailamo obamo
na:nowaduba:midaoliyala:,
20 ega:walo nale la: diyatulamoletiama, ebe tanalo bilibilinomo la:le ibi
na:niyatulamoliyala: iba:te naimano tabamo ka:tudila:oma:. Umu numita:la:! Na
uwomua: tetelo la:go bokolinamo, me opono uwomu tete da:nemaigamene ebe teta:mo.”

YA:SUKONO WADE TABO MAKATE AKULOLIYA

Yoneko Epo Obamo Waduba:midaoledawate Godokono Tabo Da:kiyawaiya
Ma:t 3.1-12; Luk 3.1-18; Yon 1.19-28

1 Ya:su Kelisoko ebe Godokono Alibodawala ega:walo ebeno Gudula, ebene Ya:sukono
Wade Tabo dowagilimiya me ebe mabula.
2 Nanitabola, Godote dopamo ebeno woki awokalimidawa Aisayado Kelisokono pe
tanaloma: ebeno Bukamo tabo ma kunu akuloliya,

"Nale Kelisokono dopo apuamo
naimano tabo atadawa kapalibomamo,
ebete ebeno gabo ka:posiyodiloma:.
3 Iyo, lumagite bulu opolo
tabo ma kunu kawonomamo ka:pegemene,
'Kawodawano gabo nosiyodiloma:la:.
Ebeno gabo na:tupugaima:la:!' "

4 Ebe mabuma: Yonete pemaigiya. Ebete epo bulu opolo obamo eba
powaduba:midaolelo, Godokono tabo ma kunu pa:kiyawaiya, "La:imano kubane
olobila:wete obamo aduba:mida tanalo laema: na:pelama:la:, ebene Godote la:imano
kuba egebolelametate ka:dodolomatililaema:ta."
5 Ebema: epo bilibilinomate Yudiya opone ega:walo Yelusalema kawo duliyomolone
tolamiya Yonekono tabo olowioma:, ebene iba:te ibino kuba danawokalilamoliya, Yonete
ibi Yodane Kolomolo obamo ebo waduba:midaoliya.
6 Ebe tetelo Yonekono okoli tanalo ebe epo epetapino ilukuli tanalo keba kunula:ka:
eba kunua:, mabu ebete ka:molo-goeo ipo kuba kaliku kau-goeo tama batago pulinaki,
ega:walo ebeno bae siguniya ega:walo molo naonaki.
7 Yonete Godokono tabo eba pa:kiyawaolo negiya, "Lumagi idite naimano walogabo
apune ba:pena. Ebeno elawo kawonomola, naimano elawo nodoliona, ebema: na
wadenoa: nale opamo tuduwatate ebeno agowa ukulaolema:.
8 Nale la: obamo waduba:midaolemata, wiyasiya ebete Godokono Uliyanamo la:
ka:powaduba:midaolema:ta."

Yonete Ya:suko Obamo Daduba:midiya
Ma:t 3.13-17; Luk 3.21-22

9 Ebe tetelo Ya:suko Ga:lili opono Nasalete duliyomolone pete, Yonete Yodane Kolomolo
ebe obamo ebo aduba:midiya.
10 Ya:sute obone eba pidiwilo, ebe tetenomolo Godote ebeno Unu Duliyomolo
a:iyamiditalo ebo umiya, ebene ebete Godokono Uliyana umiya ebetamo bigo olamu
da:piwisigiti.
11 Ebene tabote Unu Duliyomolone ma kunu piwisigiya, "A:ma: naimano kapiya
Gudunomolata. Na a:ma:tamo nekalakalitamo."

Saitanate Ya:suko Kuba Gabamo Kowabuga:tama: Ebetamo Da:pemaigiya
Ma:t 4.1-11; Luk 4.1-13

12 Ebe tetenomolo Godokono Uliyanate Ya:suko bulu opamo nemagatiya,
13 ebene ebete bulu opolo 40 egelamo eba nokolilo, Saitanate kuba gabamo
kowabuga:tama: ebetamo ebo pemaigiya. Ebolo iyaiya elawoelawo inamabuate
na:pola:niya, wiyasiya Godokono nopopiate ebe na:buiyatitiya.

Ya:sute Ebeno Woko Dowagilimiya
Ma:t 4.12-17; Luk 4.14-15

14 Ebene gabamaniate Yoneko idoko motamo diyatiya, ebe tetelo Ya:sute Ga:lili opamo
Godokono Wade Tabo kiyawaoago ebo piya.
15 Ebete na:pegiya, "Wade tete a:pe. Godokono Kawo Elawodawama: eda: tete tatalila,
ebema: la:imano kubane olobila:wete Wade Tabo nanitabokobi na:mida:la:."

Ya:sute Namo Uwatolepi Netewa-netewa Duwatiya
Ma:t 4.18-22; Luk 5.1-11

16 Ebene Ya:suko Ga:lili Paka: balado eba tonatolo, ebete namo uwatolepi netewa ebo
nulamiya, Saimonoko ega:walo ebeno ekawi A:nduluko iba:te namo kamauamo na:utiya.
17 Ya:sute iba:tamo negiya, “La: na nowaloma:ena:la:, ebene nale la: epo uwatepima:
ka:midilimamota.”
18 Ebe tetenomolo iba:te ibino kamau miyapate Ya:suko ebo waloma:tiya.
19 Ebene Ya:sute kela:mo walo ka:tote Sebedikono gudu Ya:imesiko ega:walo ebeno
ekawi Yoneko ebo ka:nulamiya, iba:te ibino pelo okoliutalo kamau osiyodilolitiya.
20 Ya:sute ibi deka:la:miya, ebe tetenomolo iba:te ibino nabiwi Sebediko atepate Ya:suko
ebo waloma:tiya, wiyasiya ibino nabiwino mani woko dosiyodilonamiya ebe dubu
epetapiate eba:go pelo ilukulitiya.

Ya:sute Kuba Uliyanagono Dubu Wadekobi Da:midiya
Luk 4.31-37

21 Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapiago Kapeniyama duliyomolamo tolamiya.
Ebene Yu epono wokoa: talena egelalo ebete ibino balidi ibilamole motamo tote ibi
da:niyatulamiti,
22 iba:te ebeno tabamo nanoanoutiya, mabu ebete Godokono elawamo iyatulamiti
wiyasiya ebe ibino Godokono Totomu iyatulamepi keba kunula:ka: eba kunua:.
23 Ebe atu tetelo kuba uliyanagono dubute ibino balidi ibilamole moto gulo nokoliti,
24 ebene ebete geatepaolo negiya, “Ya:su Nasalete duliyomolodawa, a:ma: atamo beda:
tanalo na:kosiyodilaemene? A:ma: a kubaiaema: ka:pa:wa:? Eiye, na iyatawala a:imano
tanalo, a:ma: ebe Godokono Wade-talena Dawalata!”
25 Ya:sute wiyasiya ebe kawiya aniya, “A:ma: kodakodawete, ebegodone na:nemaiga!”
26 Ebene kuba uliyanate geatepaoago ega:walo wageleago dubuno apene
da:penemaigiya,
27 epate ebe tanaloma: nanoanoutiya. Idite idi ananaki, idite idi ananaki, “Me
beda:la:ka:? Me iya oli iyatulame tanalola:ka:? Me dubuno elawo kawonomola! Numa:la:,
kuba uliyanate ebeno tabamo a:tudila:!”
28 Ebema: nanitabola, ebe atu egelalo Ya:sukono woko osiyodilo tabote ebe Ga:lili
opo kawonomamo gito tiya, iyo, piyate ebolo dilukulionamiya ibi bilibilinomate ebeno
tanaloma: tabo ebo na:kiyawaiya.

Ya:sute Saimonokono Moto Lapino Wadekobi Da:midiya
Ma:t 8.14-17; Luk 4.38-39

29 Ebene Ya:imesiko Yoneko iba:te Ya:suago Yu epono balidi ibilamole motone pe-
maimite, Saimonoko A:nduluko ibi netewapino motamo tolamenomo tolamiya.
30 Ebolo Saimonokono moto lapino ape enaena gabugabuago watiti, ebene epate me
kamiyaleno tanaloma: Ya:suko ebo aniya.
31 Ebema: Ya:sute ebetamo pete ebe kotamo dapadipatiya ebeno gabugabute
nolopoligiya, ebene ebe kamiyalete maigate ibi mabuma: bae okalimi woko ebo wag-
ilimiya.

Ya:sute Temetema:gopi Bilibilinomo Wadekobi Da:midioleni
Ma:t 8.16-17; Luk 4.40-41

32 Eba adimonalo egelate da:niwisigani, duliyomolo epate temetema:gopi bilibilinomo
ega:walo kuba uliyanagopi Ya:sutamo ebo magaeleniya,
33 ebene ibi epetapi bilibilinomate moto gigiyu dopo apulo pepola:niya.
34 Ebe tetelo Ya:sute ibi magumulo iyaiya temetema:gopi epetapi bilibilinomo wadekobi
midiolenate, ega:walo kubakuba uliyana bilibilinomo epetapiagodone ebo aliboleni.
Ebe kuba uliyana iyatawala Ya:suko ebe Godogodone piya, ebema: iba:te ebeno tanalo
kawokalima: ebete tabo gela talena ebe iyatilameni.

Ya:sute Ga:lili Opo Kawonomolo Godokono Tabo Da:na:kiyawaonaki
Luk 4.42-44

35 Ebe idoko tetenomolo walo apuamo Ya:sute ebeno u wata baine maiganate, ebe
a:ka:tuwa: diyamoa: opamo tonate Godago tabo ebo na:kiyawaoniya.
36 Ebene duiyalo Saimonoko ega:walo ebeno namutupi iba:te Ya:suko wadima:
da:tolamiya,
37 iba:te ebe numite nananiya, “Epo bilibilinomate a:ma: waditata.”
38 Ebema: Ya:sute iba:tamo negiya, “Kuba:, a ka:tolamiye. Nale duliyomolo epetapilo
Godokono tabo ka:na:kiyawaomamo, mabu na ebema: piyamo.”
39 Ebe tetelo ebete Ga:lili opono duliyomolo bilibilinomamo tonaki, ebene ebete Yu
epono balidi ibilamole moto gulo Godokono tabo kiyawaolamenaki ega:walo ebete kuba
uliyana epagodone akalibolenaki.

Ya:sute Kukulakukulago Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 8.1-4; Luk 5.12-16

40 Ebene kukulakukulago dubute Ya:sutamo pete ebeno pupamo pokolite ebetamo
kawiya eba petowetoweolo na:pegiya, "A:imano ubi ditametana, a:ma:le na wadekobi
ka:midinima:ta."
41 Ya:sute ebe kawonomamo nilakapoimilo ebeno koto uwamidate ebe ologilo naniya,
"Na ubila, a:ma: wadekobi nolowia!"
42 ebema: ebe tetenomolo kukulakukula temetemete ebegodone olopoligote ebe
wadekobi ebo olowiya.
43 Ebene Ya:sute ebe eba alibolo kawonomamo ma kunu aniya,
44 "A:ma: naimano tanaloma: epo akonanala:la:. Modobola a:ma: wiyasiya me
tetenomolo toawete a:imano ape Godotamo kalimagono ikameodawatamo nana-
wokalimiye, ebene kalimagono nilakapo inamabu Godotamo akona:nikamiye, Mosesete
da:kiyawaiya eba kunu. Ebe tanalote epo kiyatulaemene a:imano temetemete olopoligi."
45 Wiyasiya ebe dubute eba tolo epo bilibilinomo na:kiyawaolamenatiya, ebema:
Ya:sute duliyomolo epetapiamo awokala toma: ka:modobiya:. Ebe tetene wagilimite ebete
wiyasiya bulu opolo okolinami, ebene apune apune epate ebetamo pelamenakiya.

2

Ya:sute Ape Kodakoda Temetema:go Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 9.1-8; Luk 5.17-26

1 Ebene egela epetapi dolopoligiya Ya:sute Kapeniyama duliyomolamo walo na:ka:piya.
Ebete ebeno motolo dokoliti epate olowiya,
2 ebema: ibi epetapi bilibilinomate da:pelamiya, moto gulo ega:walo gigiyu dopo apulo
tete idi kitaniya:. Ebe tetelo Ya:sute Godokono tabo iba:tamo eba kiyawautalo,
3 netewa-netewa dubate ape kodakoda temetema:go dubu ebetamo ebo aguwatiya.
4 Mabu epo bilibilinomate ebolo na:pola:niya, ebe dubate Ya:suko niyakabamo tolaema:
gaboa:nola. Ebema: iba:te moto unamo nodolote, Ya:sute kebo kutitiyale iba:te ebe moto
unu anabulimite temetema:go dubu ketago Ya:sutamo ebana nuwamidiya.
5 Ya:sute ibino nanitabokobi midi tanalo umilamete temetema:go dubutamo negiya,
"Naimano namutudawa, Godote a:imano kuba egebolemetate a:dodolomatilima:ta."
6 Wiyasiya Godokono Totomu iyatulamepi epetapi ebolo da:pola:niya, iba:te ebe tabo
olowite ibino tepo magumulo ma kunu malagidilolitiya,
7 "Me dubu amamago kuba tabo beda:ma: kegele Godokono ololo apulo? Kuba
egeboledawa potelela:ka:? Ebe Godoko kapiyatela!"
8 Ebe tetenomolo Ya:sute iyatawiya iba:te beda: tanaloma: woki kalomutiye, ebema:
ebete iba:tamo negiya, "Mabu keleka: la:imano tepo magumulo me tanalo de-
malagidilola:witama?
9 Me tabo kodakodala:ka: nale me temetema:go dubutamo gema:, 'Godote a:imano kuba
egebolemetate a:dodolomatilima:ta?' O me tabo idi gema: kodakodala:ka:, 'Maigawete,
a:imano keta lawa:wete na:toa?'
10 Ebema: nale la: kiyatulaemamota, Epono Naniwigodolo* elawo bitana me opolo
epono kuba egebolelamete ka:dodolomatililaema:." Ebene ebete ape kodakoda teme-
tema:go dubutamo negiya,
11 "Nale a:ma: anamata, nemaiga! A:imano keta mokopiamidawete motamo na:toa."
12 Ebe tetelo ibi bilibilinomate ebe eba umitalo, me dubute maigate ebeno keta lawete
samonomamo ebo tiya, ebema: iba:te nanitabonomolo anoanolo negeliya, "Godoko
unamo nadipata:la:. A dopamo mako tanalo kuminakia:!"

Ya:sute Libaiko† Deka:miya
Ma:t 9.9-13; Luk 5.27-32

13 Ebe tetelo Ya:sute Ga:lili balamo walo na:ka:tiya, ebene epo bilibilinomate ebetamo
da:pelamiya, ebete ibi ebo iyatulamoliya.
14 Ebene ebete eba petonatolo A:lapiyasikono gudu Libaiko ebo numiya, ebe ta:kese
uwatedawala, ebete ebeno woko bailo okoliti. Ebe tetelo Ya:sute ebetamo negiya, "Na
nowaloma:ena:," ebene ebete maigate Ya:suko nowaloma:tiya.
15 Ebene tete da:peso da:petiya Ya:sute ebe waloma:tapiago Libaikono motolo ilukulite
bae eba nautalo, ta:kese uwatepi ega:walo Godokono Totomu uwatea:pi epetapi iba:go
na:pola:niya, mabu nanitabola, makomako epo bilibilinomate Ya:suko waloma:tiya.

---

* **2:10:** Epono Naniwi ebe Ya:sukono mailo idila. Ebe a epo bilibilinomono Naniwila, atumu Godoko ebe aimano Nabiwila. † **2:12:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Libaikono mailo idi ebe Ma:tiyutela.

16 Ebema: Pa:lisi tanebapino‡ totomu tabo iyatulamepi epetapi iba:te ebe tanalo dumiya,
iba:te Ya:suko waloma:tapiatamo negeliya, “Ebete ta:kese mani elemasigilo uwatepi
ega:walo Godokono Totomu uwatea:piago bae beda:ma: kenanakole?”
17 Ya:sute ebe tabo olowite iba:tamo negiya, “Modobo epate doketatamo
a:ka:tolaema:na:, wiyasiya gabugabuagopiate ka:tolaema:na:. Iyo, piyate a:ka:tuwa:
degelana ‘A modobo epola,’ na ebako epo uwatema: ka:piya:. Na wiyasiya kubakuba epo
kapiya uwatema: piyamo, iba:te na kowaloma:enema:.”

Godokono Woko Osiyodiloma: Bae Naoa:no Pola:na Tanalo
Ma:t 9.14-15; Luk 5.33-35

18 Tete idilo Yoneko waloma:tapi ega:walo Pa:lisi taneba watowatopino waloma:talepi
iba:te bae naoa:no pola:niya. Ebene epo epetapiate Ya:sutamo pelamete ebe napalatediya,
“Keleka: mabu Yoneko waloma:tapi ega:walo Pa:lisi tanebapi iba:te iyaiya tetelo bae
naoa:no da:pola:nanaka Godokono woko osiyodiloma:, wiyasiya a:ma: waloma:tapiate
bae naoa:no ka:pola:nanakoa:?”
19 Ya:sute iba:tamo negiya, “Dubute kamiyale daidimene, ebe tetelo ebeno namutupiate
soliyomu bailo baea:no gito ba:ka:pola:nama:na:? Ao, modoboa:! Ebete iba:go eba
pola:nalo soliyomu bae kapimiya kenaoma:na:.
20 Wiyasiya kamiyale oli aidi dubute ebeno kamiyale duliyomolo ida:mo magata tete
na:pe, nanitabola, ebe egelalo ebeno namutupiate ibino tepo temeteme tanaloma: bae
naoa:no ka:pola:nama:na:. Ebema: numa:la:, me tete ebe la:imano kalakalago bae nao
tetela mabu nale la:go bokolinamo.”

Tagala Okoli Tanalo Ega:walo Oli Okoli Tanalo
Ma:t 9.16-17; Luk 5.36-39

21 Ebene Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Lumagite oli kaliku apu tagala
kalikuno bolegala:mo a:kowaluomene. Ebete ma kunu dosiyodilomene, oli kaliku apute
tagala kaliku kanagiyamidalemene, ebene bolegalete kawonomoma: keda:mene.
22 Atu gabodo lumagite tagala gautu-goeo tama kalila:mo oli da:imi obo akalatemene,
mabu oli da:imi obote tagala tama kalili ka:na:ta:pulaemene, ebene da:imi obote opamo
ka:ka:liyaote da:imi obo ega:walo kalili ibi netewate kapiya tetelo ka:kubakubaoma:na:.
Me mabuma: iyatawadawate oli da:imi obo olioli tama kalili kapiyamo balateon-
akomene.”

Wokoa: Talena Egelano Tanalo
Ma:t 12.1-8; Luk 6.1-5

23 Yu epono wokoa: talena egela idilo Ya:sute ebe waloma:tapiago kono pali magumudo
eba petolamenatolo, ebe waloma:tapiate kono kenaoma: kapiyakapiya kubakubadopo
ebo nowakalamiya.
24 Ebene Pa:lisi tanebapi epetapiate Ya:sutamo negeliya, “Numa:, a:ma: waloma:tapiate
wokoa: talena egela beda:ma: kadikanalite?”
25 Ya:sute iba:tamo negiya, “Modobola Godote ebeno Bukamo dakuloliya, la: ebe tanalo
nemalagidilala:. Da:ibiditamo kuba tete da:piya, ebete ebeno wapata:lamepiago bae
kapete dulamiti, ebene ebete beda: tanalo kosiyodiliyale?
26 Ebete Godokono Motamo nodolote, ebe Motono wokopiate Godotamo dalomonakiya
ebe talena bae ebete a:nenaiya. Numa:la:, aimano totomu tabote a niyatuamena
Godotamo kalimagono ikameopiate ebe bae a:ka:tuwa: naonaka, epo epetapiate nao
talenala. Wiyasiya Da:ibidite ebe bae nate, eba:go wapata:lamepiatamo dikalamoliya,
Godote ebe tanalo kubama: kegiya:. Nanitabola, me tanalote Abayatakono tetelo
pemaigiya, ebe Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomola.”
27 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Numa:la:, Godote wokoa: talena egela epo walu-
bilima: eba osiyodilolo, ebete ubi kiyatiya: wokoa: talena egelamo epono ilukuli tanalo
ka:kodakodailaema:.
28 Ebema: nanitabola, na Epono Naniwite wokoa: talena egela namutudawama:
eda:namo.”

---

‡ **2:16:** Ya:suko tetelo Pa:lisi epo ebe Yu epono taneba idila. Godote ibino ewoniatamo Mosesedo dikalamiya ebe Totomu Tabo, ega:walo ibino ewoniate a:ka:tuwa: kebe iyaiya tanaloma: kawokawo pukalama: degelanamiya, Pa:lisi epate ebe tanalo bilibilinomamo wadenomamo tudila:onamiya, ebene iba:te epo ma kunu eba iyatulamenalo, piyate ibino tabamo tudila:oa:no iba:te ibi kubakubapima: gelate iba:go kaladabutinakia:.

3

Ya:sute Koto Apu A:eme Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 12.9-14; Luk 6.6-11

1 Tete idilo Yu epono balidi ibilamole motamo Ya:sute walo da:ka:nodoliya, koto apu
a:eme dubute ebolo nokoliti.
2 Ebene ebe duliyomolono Pa:lisi tanebapiate Ya:suko kodakodamo umitiya, ebete
wokoa: talena egelalo ebe lumagi wadekobi midilo iba:te ebe kubama: kegelama:.
3 Ebe tetelo Ya:sute koto apu a:eme dubutamo negiya, "A:ma: maigawete, mamo na:pa:."
4 Ebene Ya:sute ebe epatamo negiya, "Aimano totomu tabote kebe talena tanalo
kiyatuamenale? Ale wokoa: egelalo wade tanalo o kuba tanalo ba:kosiyodiloma:? Epo
wadekobi ba:ka:midilima: o ba:ka:kubailaema:?"

Iba:te wiya tabo kegeliya:,
5 ebema: Ya:sute dowate ibino wato kodakoda tanalo umilamete, ebe mabuma: ibi tepo
mibomibago eba ulamolelo ebe dubutamo negiya, "A:imano koto nuwamida," ebene
ebete koto duwamidiya ebeno kotote wadekobi ebo olowiya.
6 Ebe mabuma: Pa:lisi tanebapiate dowago tolamete, ebe tetenomolo iba:te Kawo
Elawodubu Elodikono tanebapiago tabo ebo negeliya Ya:suko anakapuima:.

Epo Bilibilinomate Ya:suko Uima: Da:pelamiya

7-8 Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapiago Ga:lili Paka:mo walo na:ka:tiya, ebene Yu epo
bilibilinomate ebe tanalo olowite iba:te Ga:lili opone, Yudiya opone, ega:walo Yelusalema
kawo duliyomolone pelamolete ebe ebo waloma:tiya. Ega:walo epetapi bilibilinomate
iyaiya mulu opone atumu a:ka:pelamoliya, iba:te Idumiya opone, Yodane Kolomo apune,
Taya kawo duliyomolone, ega:walo Saidono kawo duliyomolone pelamoliya.
9-10 Ebene ibi magumulo Ya:sute temetema:gopi bilibilinomo wadekobi da:midioliya,
temetema:gopi bilibilinomo epetapiate ebe tanalo eba iyatawaolo ebe ologioma:
mupuma:tiuilo da:pelamiya, ebe mabuma: Ya:sute ebe waloma:tapi nanaliya iba:te pe
kadaema:, ebe epate ibino mupuma:tiui tanalamo ebe kubaimikapoma:.
11 Ebe tetelo kuba uliyanagopiate Ya:suko duminakiya, iba:te ebeno agowa mabuamo
da:pa:gudinakiya gelatepaolo gelanakiya, "A:ma: Godokono Gudulata!"
12 wiyasiya Ya:sute ibi kawonomamo analenaki, mabu ebe ubia:nola iba:te ebeno tanalo
awokalima:.

Ya:sute Ebeno 12 Alibolepi Deka:la:miya
Ma:t 10.1-4; Luk 6.12-16

13 Ebe tetelo Ya:sute damela unu ida:mo da:nodoliya, ebete ebeno ubi epo ebetamo
peka:la:mite, iba:te ebetamo ebo tolamiya.
14 Ebene ebete ibi magumulo 12 dubu uwatete iba:tamo negiya, "La: naimano ali-
bolepilata. Nale la: uwatemata la:le nago ilukulinama:, ebema: nale la: Godokono tabo
kiyawaoma: kalibolemamota,
15 ega:walo na la:tamo elawo kikalaemamota la:le kuba uliyana epagodone kanali-
bola:ema:."
16 Ya:sute 12 dubu duwatiya, me ibino mailola.

Saimonoko, Ya:sute ebetamo Pita mailo idi ikamiya.

17 Sebedikono gudu Ya:imesiko ega:walo ebeno ekawi Yoneko, Ya:sute ibi netewapi-
atamo Bowanagese mailo ikalamiya, ebe mailono magumu ebe 'Tobolo Gelapate
Dubula.'

18 A:nduluko ega:walo Pilipiko,
Batolomuko ega:walo Ma:tiyuko,
Tomasiko ega:walo A:lapiyasikono gudu Ya:imesiko.

Ta:diyasiko ega:walo Saimonoko, me Saimono idi ebe ubila kapela Loma gabamani
epago eba gowelalo iba:te ebeno Ka:inane opo ebo katepama:.

19 Ega:walo Ya:sute Keliyota duliyomolodawa Yudasiko atumu akolawiya, me dubu ebe
walone tetelo Ya:suko anakapumipi dowalubiliya ebe dawala.

Ya:suko Ega:walo Biyesibuluko Ibino Tanalo*
Ma:t 12.22-32; Luk 11.14-23; 12.10

20 Ebene Ya:sute motamo da:tiya epo bilibilinomate ebetamo pelamete walo eba:go
dakapaladabutiya, ebema: Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi bae naoma: ka:modobiya:.
21 Ebe tetelo ebeno ekakiate ebe tanalo olowite ebe laema: ebo tolamiya, mabu epate
iba:tamo ma kunu geliya, "Ebe daedalela!"
22 Ebene Godokono Totomu iyatulamepi Yelusalema kawo duliyomolone da:pelamiya,
ebe dubate na:pegeliya, "Biyesibuluko ebegodolo bokolina, iyo, ebete kubakuba
uliyanano Kawodawano elawamo alibolenako, Godokono elawamoa:!"
23 Ebene Ya:sute epo ebetamo ka:la:mite oi epetapiamo eba iyatulamelo negiya,
"Saitanate ebeno kubakuba uliyana lumagigodone bakalibolemene? Ao, akalibolemene.
24 Numa:la:, kapiya duliyomolono epate tetedo dadikanalema:na: ebe duliyomolote
ka:kubamene,
25 ega:walo kapiya motono epate tetedo dadikanalema:na: ebe motono epate
a:kilukulinama:na:, ibino motote atumu ka:ka:kubamene.
26 Ebema: Saitanakono woki ma kunula, ebete ebeno kubakuba uliyana epagodone
akalibola:le, mabu kebe tetelo ebete eba kunu dowagelemene ebeno woko osiyodilo
elawo tanalote kolopoligomene, iyo, ebeno uwomu bitana.
27 "Numa:la:, Saitanako ebe elawodubu idi keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo ebete
pilolo duwatiya ebe epo ebe ebeno moto inamabula. Ebema: epate mako elawodubuno
motamo opila:ote ebeno inamabu uwatema: ubi diyatima:na:, iba:te dopamo ebe ala:mo
matuomeote, ebene ebeno inamabu ebo kuwatema:na:.
28 "Na la:tamo nani tabo gemo, epono iyaiya kuba tanalo bilibilinomo Godote ege-
bolelamete dodolomatili iyatawala, ega:walo epate Godoko ubia: tabo degelama:na:, ebe
iyaiya kuba tabono tanalo Godote egebolelamete ka:dodolomatililaemene.
29 Wiyasiya kebe lumagite Godokono Uliyanano osiyodilo tanaloma: kubama:
degemene, Godote ebe lumagino kuba egebolemete a:ka:dodomatiminamene, ebete
uwomua: tetelo ebe kubadawama: begenakomene."
30 Nanitabola, me tanalo Ya:sute giya mabu ebe epate ma kunu geliya, "Ebe kuba
uliyanagodawala."

Ya:sukono Menoko Ega:walo Ebeno Ekaki
Ma:t 12.46-50; Luk 8.19-21

31 Ebene Ya:sukono menoko ega:walo ebeno ekaki iba:te ebe uima: da:pelamiya, iba:te
moto niyakabolo eba pelamota:onalo, ebete iba:tamo pema: tabo ebo nalibiya.
32 Ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:suko niyakabolo na:pola:niya, ebene iba:te ebetamo
negeliya, "Numa:, a:imano menoko ega:walo ekaki iba:te moto niyakabolo ba:pepola:na.
Ibi ubila a:ma:."
33 Ya:sute iba:tamo nowamiya, "Naimano menoko potelela:ka:, ega:walo naimano ekaki
piyatela:ka:?"
34 Ebene ebete epo ebe niyakabolo da:pola:niya ulamete negiya, "Me epo ebe naimano
menokobila ega:walo naimano ekakila.
35 Potele Godokono ubi tanalo dosiyodilomene, ebe lumagi naimano menokola ega:walo
naimano ekawila."

4

Kono Kikopu Aminaoledawano Iyatulame Oi
Ma:t 13.1-9; Luk 8.4-8

1 Tete idilo Ya:sute Ga:lili Paka: balalo epo iyatulamiti, ebene epo bilibilinomate ebetamo
da:pelamiya, ebema: ebete peamo olote pe potone kela:mo nalima:tepate peamo gito
okoliya, wiyasiya epate Ga:lili damela balalo pepola:niya.
2 Ebene ebete iyaiya tanalo epetapi bilibilinomo iyatulame oiamo eba awokalilamelo,
iyatulame tabo idi iba:tamo ma kunu giya,
3 "La: nolowiala:. Lumagi idite pali amio bai dosiyodili kono kikopu aminaola:go ebo ti.
4 Ebete aminaola:go eba tonatolo, kikopu epetapi iba:te gabamo gudiya, ebema: olaolate
pelamete ebo penaiya.
5 Kikopu epetapi iba:te nokola damelamo gudiya, ebolo damela kawoa:. Ebema: iba:te
samonomamo pemaimiya mabu damela bidobidoa:,
6 ebene egelate da:pioli iba:te nalawoiya mabu ibino dolodolo magumamo ka:tolamea:,
iyo, iba:te ebema: samonomamo a:elaiya.

* **3:19:** Biyesibuluko ebe Saitanakono nopodawa idila, ebete Yu epono opolo Saitanakono opodawama: eda:nami, atumu Tabo epono opolo Monoiko bokolina.

7 Kikopu epetapi iba:te moemoe uwago damelamo gudiya, ebema: ebe uwagate
dapepeiya kono ebo anakapulamiya, ebene iba:te ka:noloa:.
8 Wiyasiya kikopu epetapi iba:te wade damelamo gudiya, ebema: iba:te apepeote ebo
noloiya, epetapi 30 teta:mo, epetapi 60 teta:mo, epetapi 100 teta:mo bilibilinomoma:
eda:iya.”
9 Ya:sute walo na:kegiya, “Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!”

Ya:sukono Iyaiya Iyatulame Oino Mabu
Ma:t 13.10-17; Luk 8.9-10

10 Ebene epo bilibilinomate Ya:suko datepiya, kapiyakapiya epo epetapiate ebeno 12
waloma:tapiago ebetamo pelamete na:pegeliya, “A:imano iyatulame oino magumu keba
kunula:ka:?”
11 Ya:sute iba:tamo negiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalono
magumu kelawa:ema: nale elawo la:tamo ikalaimata, iyo, ebe tanalono wamina tanalo
la: iyatawaimata. Wiyasiya epo epetapi eba kunua:, iba:te iyatulame oine tanalo
bilibilinomo olowiote wadenomamo a:kiyatawaoma:na:.
12 Nanitabola,

‘Iba:te bowadinakoma:na:
wiyasiya a:kuminakoma:na:,
ega:walo iba:te bolowinakoma:na:
wiyasiya a:kiyatawaonakoma:na:,
ebema: iba:te ibino kubane a:kolobila:oma:na:,
ega:walo Godote ibino kuba a:kegebolelaemene.’ ”

Kono Kikopu Aminaoledawano Iyatulame Oino Magumu
Ma:t 13.18-23; Luk 8.11-15

13 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, “La: me iyatulame oino magumu
kiyatawawita:, ebema: la: walone tetelo naimano iyatulame oi epetapino magumu keba
kunu na:kiyatawaema? Me oino magumu ma kunula,
14 kono kikopu aminaoledawa ebete Godokono tabo naminaolena.
15 Ebene epo epetapiate gabamo da:gudi, ibi ebe kono kikopu keba kunula:ka: eba
kunula, iba:te tabo dolowima:na: Saitanate pete ibino tepo magumune samonomamo
ka:puwatelaemene.
16 Epo epetapiate nokola damelamo da:gudi, ibi ebe kikopula, iba:te Godokono tabo
dolowima:na: kalakalago kelaema:na:,
17 wiyasiya ibino tepo magumulo dolodolo puliyala. Ebema: iba:te Godokono woko
magumulo tete da:pesamo ilukula:tepate, ebene Godokono taboma: temeteme tanalate
iba:tamo da:pemaimioma:na: ega:walo epate ibino tanaloma: degelama:na:, iba:te sa-
monomamo kalautioma:na:.
18 Epo epetapi iba:te moemoe uwago damelamo da:gudi, ibi ebe kikopula. Iba:te
Godokono tabo kolowima:na:,
19 wiyasiya iba:te inamabu kawonomamo malagidilolena ega:walo ibino ilukuli
tanaloma: woki bilibilinomoma: eda:ona, ebema: ibino tepo magumulo ebakobako woki
bilibilinomo ba:pola:na, me wokino tanalate wade tabo eba anakapumilo, ebene iba:te
a:ka:noloma:na:.
20 Wiyasiya epo epetapi iba:te wade damelamo da:gudi, ibi ebe kikopula. Iba:te
Godokono tabo olowite, nanitabonomolo lawete ka:noloma:na:, epetapi 30 teta:mo,
epetapi 60 teta:mo, epetapi 100 teta:mo ka:noloma:na:.”

Wuiki Alo Awokala Baiamo Iyati Tanalo
Luk 8.16-18

21 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Lumagite ebeno wuiki alo bagowo magumamo
a:kiyatimene ega:walo ebeno wata bai magumamo a:kiyatimene, wiyasiya ebete awokala
baiamo kiyatimene.
22 Kebe waminaole tanalate da:pola:na walone tetelo Godote kawokalilaemene,
ega:walo kebe ulamolea: tanalate da:pola:na walone epate alo tetelo kulamolema:na:.
23 Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!”
24 Ega:walo Ya:sute iba:tamo na:kegiya, “La:le dolowiawenama ebe tanalo wadeno-
mamo nulamenakiyala:! La:le lumagi iditamo anagiyamida tanalo keba kunu kosiyo-
dilaema, Godote la:tamo eba kunu ka:posiyodilomene, wiyasiya la:imano anagiyamida
wiyate kawonomamo ka:pemene.

25 Nanitabola, Godokono tabo olowima: lumagigodolo wadewade woki da:pola:na,
Godote ebetamo wadewade tanalo bilibilinomo walo ka:kikameomene. Wiyasiya
lumagigodolo wadewade woki pola:na:no, ebegodolo kebe kapiyakapiya tanalate
da:pola:na Godote ebegodone walo ka:kuwatemene."

Kono Kikopuno Ape Tanalono Iyatulame Oi

26 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo ma
kunula. Dubute ebeno kawo pali damelamo kono kikopu daminaoli,
27 ebene ebete kowata, kemaiga, eba kunu eba wagelenalo, ebe kono wuiate pemaimite
ebo apepeiya. Wiyasiya kikopuate damela magumulo eba pola:nalo tete geyageyadopolo
iba:te keba kunu dapepeona, ebe dubute kiyatawana:,
28 mabu palino damelate a:ka:tuwa: inamabu noloilamena, dopamo paa ega:walo ula,
ebene nao kikopu.
29 Ebema: nanitabola, nao kikopuate da:kodakodaoma:na:, ebe dubute samonomamo
tote ka:nowakalaimene, mabu kono wakalami tete a:pe."

Mastada Kikopuno Iyatulame Oi
Ma:t 13.31-32; Luk 13.18-19

30 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalo
ale beda: ula:mo nakawokalima:, ega:walo ebe tanalo ale kebako iyatulame oiamo
na:ka:tupugaima:?
31 Nanitabola, me opo kawonomolo kewa kikopu kawokawonomo ba:pola:na wiyasiya
mastada kikopu da:pesonomola, ebema: Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalo
mastada kikopu keba kunula:ka: eba kunula.
32 Dubute daimene, ebe da:peso kikopute apete kewa epetapi bilibilinomo odoilite
kawokawo katomo kuwamidaolemene, ebene olaolate pelamete kewa katomono golololo
ba:pilukulionama:na:."
33 Nanitabola, epono iyatawa tanalote da:modobiya, Ya:sute ibi mako iyatulame oi
bilibilinomamo iyatulamenaki.
34 Iyo, ebete Godokono tabo iyatulame oiamo kiyawaonaki, wiyasiya epo epetapi
bilibilinomate ibino iyaiya duliyomolamo walo da:ka:tolamolenakiya, ebe tetelo ebe
waloma:tapiatamo oi bilibilinomono magumu diya gabodo awokalilamenaki.

Ya:sute Awa Matalukobi Da:midini
Ma:t 8.23-27; Luk 8.22-25

35 Ebe egelate didokoni, Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negeni, "A paka: apuamo
ka:na:iwaliye."
36 Ebene iba:te epo bilibilinomo epetapi miyapanate, Ya:sute dokolini ebe
waloma:tapiate ebe peamo olonate gito tolameniya. Ebe tetelo pe epetapi atumu
iba:go na:ka:tolameniya,
37 ebene kawo awanomote eba maiganalo kawokawo ulono obote waloma:tapino
peamo da:poloniya, pe gu obote gito tabokani.
38 Wiyasiya Ya:suko pe walogabo apulo ebeno wato ilakamo apatinate ebo watani,
ebema: iba:te ebe amutiyanate nananiya, "Iyatulamedawa, a:ma: a wadenomamo
beda:ma: kuama:wena:? A ka:elaomalema:!"
39 Ebene Ya:sute maiganate awa kawiya nanani, "Nolodiyoba!" ega:walo ulotamo
atu tabo na:kegeni, "Nolopoloala:!" ebene awate olopoligonate paka:te matalukobi
olowinomo gito olowini.
40 Ebema: Ya:sute iba:tamo negeni, "La: beda:ma: ka:toletoleawenama? La:imano
nanitabokobi midi tanalo puliyala:ka:?"
41 Wiyasiya iba:te kawonomamo eba anoanonalo ibino taneba magumulo negelaniya,
"Me lumagi potelela:ka:? Awa ega:walo ulo iba:te ebeno tabo olowite a:tudila:!"

5

Ya:sute Kuba Uliyanagono Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 8.28-34; Luk 8.26-39

1 Ebene Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi iba:te Ga:lili Paka: apuamo na:iwaliya Gelasa
duliyomolono opamo.
2 Ya:sute pene damelamo eba nodololo, kuba uliyanagono dubute eba:go alugoma: ebo
piya. Ebe opo epono tanalo ma kunula, iba:te maboele nokola damela eba obobolelo
iyaiya bobo ebo osiyodilolenakiya iba:te ibino a:elao epo alomoma:. Ebema: me dubute
ebe a:elao epono bobo baine piya,

3 mabu ebete ebe nokola bobo magumulo okolinami. Epate ebe auli ala:mo dematuome-
onakiya ebe ale ka:modobonakia:,
4 iyo, tete bilibilinomolo iba:te ebeno agowala kotola auli ala:mo dematuolamolome-
nakiya, ebete kotono ale iyailinaki ega:walo agowano ale atumu a:kiyailinaki. Nanitabola,
ebete elawonomoma: eda:nami, ebema: lumagite ebe odiyoboma: modoboa:.
5 Ega:walo ebete egela ega:walo idoko bilibilinomolo nokola bobo magumulo ega:walo
damela unulo eba geatepaolo, ebe a:ka:tuwa: ebeno tama nokolamo danagalimionaki
kalimate ebo pemaimiomenaki.
6 Ebene me dubute Ya:suko muluamo numite, ebetamo na:puligate ebeno agowa
mabuamo da:na:tuduwatiya,
7-8 Ya:sute ebetamo negiya, “Kuba uliyana, a:ma: me dubugodone na:nemaiga!”
Ebe tetelo ebete geatepaolo negiya, “Ya:su! A:ma: Ununomo Godokono Gudulata!
A:ma:le natamo beda: tanalo na:kosiyodilaemene? Nale a:ma: Godokono mailamo
anamata, natamo kuba wiya akoikanama:la:!”
9 Ebene Ya:sute ebe nalatediya, “A:imano mailo potelela:ka:?”
Ebete nowamiya, “Naimano mailo Bilibilinomotela mabu a kuba uliyana bilibili-
nomola!”
10 Ebene ebe dubute Ya:suko kawiya eba toweomelo ebe naniya, “Nagodolo dilukulina
ebe kubakuba uliyana me opone akoalibola:la:!”
11 Ebe tetelo dabiole goeogoeo bilibilinomate damela unulo naoago ebolo nowap-
ata:lamitiya,
12 ebema: kubakuba uliyanate Ya:sutamo towetoweolo negeliya, “A:ma:le a goeo-
goeatamo naliboa:, ale iba:tamo ka:nopila:oma:.”
13 Ebene Ya:sute modobo tabo gete ibi ebo analiya, “Na:tolama:la:!” Ebe tetelo kubakuba
uliyanate dubugodone pemaimite goeogoeatamo ebo nopila:iya, ebema: ebe 2,000 goeo-
goeate damela unune puila:ote maboele damelane da:na:gudiya, obamo nololuote ibi
bilibilinomate gito na:elaiya.
14 Ebe tetelo goeogoeo ulamepi dubate ebe tanalo umite ibino duliyomolamo puila:ote
ebe duliyomolo epo ega:walo tumu motolo dilukulinamiya da:nikiyawaolamiya, epo
bilibilinomate ebo pelamiya Ya:sute dosiyodiliya ebe tanalo uima:.
15 Iba:te ebetamo pemaimite, dopamo kubakuba uliyana bilibilinomago dokolinami ebe
dubu ebo pumiya, ebete kaliku pulite ebolo okoliti mabu ebeno woki a:tuputupuomiya.
Me mabuma: iba:te na:toletoleutiya,
16 ebene Ya:sute kubakuba uliyanagono dubutamo ega:walo goeogoeatamo kebe iyaiya
tanalo kosiyodiloliyale, piyate ebe tanalo dulamiya iba:te epo epetapi ebo kiyawaolamiya.
17 Ebe tetelo ebe epate Ya:suko kawiya naniya ebete ibino opo katepama:,
18 ebene Ya:sute peamo eba ololo, dopamo kubakuba uliyanago dokolinami ebe dubute
ebe ebo toweomiya, “Na niyala, a:ma:go ka:pa:mo!”
19 Wiyasiya Ya:sute ebe eba odiyobolo naniya, “A:ma: motamo na:toa. Godote
a:ma:tamo keba kunu kosiyodilola:kale ega:walo a:ma: da:nilakapoimitaka, ebe ka-
wokawo tanalonomo a:imano mabu epo na:nikiyawaolama:.”
20 Ebema: me dubute Teni Duliyomolono opo kawonomamo tote, Ya:sute ebetamo
dosiyodiliya ebe tanalo kiyawaolama:go tiya, ebene piyate ebe iyaiya tanalo dolowiya
iba:te kawonomamo anoanoiya.

Ya:ilasite Ya:suko Da:toweomiya Ebeno Buwele Wadekobi Ka:midima:
Ma:t 9.18; Luk 8.40-42

21 Ebene Ya:sute peago paka: apuamo walo da:ka:na:iwiya, ebete ebolo eba nokolitalo
epo bilibilinomate ebetamo ebo pelamiya.
22 Ebe tetelo Yu epono balidi ibilamole moto umidawa dubu, ebeno mailo Ya:ilasitela,
ebete Ya:sutamo pete ebeno agowa mabuamo pa:tuduwatate,
23 kawonomamo eba petowetoweolo na:pegiya, “Naimano buwele da:peso a:e tatalila.
A:ma: pa:wete a:imano koto ebetamo na:powatila: ebete wadekobi kolowima:, ebene
ebete a:ka:emene.”

Kalima Ka:ka:liya Temetema:go Kamiyalete Ya:sukono Kaliku Dologiya
Ma:t 9.19-22; Luk 8.42-48

24 Ebene Ya:sute me dubago to dowagilimiya, epo bilibilinomate ebe eba a:wa:midalo
mupuma:tiua:go tolamitiya.
25 Ibi magumulo kamiyale idi 12 ulama tetelo kalima ka:ka:liya temetemete uminami,
26 doketa epo epetapiate ebetamo mibomibo tanalo ikameonamiya. Iba:te ebe
wadekobi ka:midiya:, wiyasiya ebe kamiyalete ebeno mani iba:tamo eba ikalamolelo
dopoliyaliya, ebeno temetemete kawodopoma: ediya.

27 Ebema: ebete Ya:sukono tanalo dolowiya epo magumamo nopegate, ebeno walogabo
apune pete ebeno kaliku ebo pologiya,
28 mabu ebete nemalagidiliya, “Nale ebeno kaliku dologimo na wadekobi ebo kolow-
imamo.”
29 Ebene ebete Ya:sukono kaliku dologiya, ebe tetenomolo ebeno kalima ka:ka:liya
tanalote dolopoligiya ebete iyatawiya ebeno ape a:modobo.
30 Wiyasiya Ya:sute iyatawiya elawote ebegodone demaigiya, ebene ebete polobigate
epo napalateda:liya, “Naimano kaliku potele kologile?”
31 Wiyasiya ebe waloma:tapiate ebe naniya, “Me epo bilibilinomate a:ma:tamo
mupuma:tiua:go pelamita. A:ma: ibi ulamelo beda:ma: kegeawita a:ma: potele kologita?”
32 Ya:sute ibi kowamilamiya:, wiyasiya ebete me lumagi kuima: epo ulamoliya.
33 Ebe tetelo ebe kamiyalete iyatawiya Ya:sukono elawote ebeno ape wadekobi a:midi,
ebema: ebete toletolelo anakamiago pete, Ya:sukono agowa mabuamo pa:tuduwatalo
ebeno temetemeno tanalo ebetamo ebo pawokalilamiya.
34 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Kamiyale, a:imano nanitabokobi midi tanalote
a:ma: wadekobi a:mida:ta. A:ma: kalakalago na:toa, mabu a:ma: dumitanamiya, ebe
temetemete olopoligo.”

Ya:sute Ya:ilasikono Buwele A:ene Dadipatiya
Ma:t 9.23-26; Luk 8.49-56

35 Ya:suko me tabo eba kiyawautalo, tabo adaepiate Yu watodawa Ya:ilasikono motone
pelamete ebe napaniya, “A:imano buwele a:e, ebema: Iyatulamedawa walo akoanala: ebe
wadekobi ka:pa:midima:.”
36 Ya:sute ibino tabo gito olowiatepiya, ebene ebete Ya:ilasiko naniya, “A:ma: akotole-
tola:la:, a:ma: Godoko nanitabokobi na:mida:.”
37 Ebe tetelo ebete Pitako, Ya:imesiko, ega:walo ebeno ekawi Yoneko, ibi kapiya eba
magatalelo epo epetapi nodiyoboliya iba:te iba:go ka:tolaema:
38 Ebene ibi a:ka:tuwa: Ya:ilasikono motamo da:nemaimiya Ya:sute epo bilibilinomo ebo
nulamiya, iba:te gowelalo kawonomamo iimitiya.
39 Ya:sute moto guamo nodolote ibi nananaliya, “La: bilibilinomo gowelalo beda:
mabuma: kiima:witama? Gudu buwele ka:eaka:, ebe u watita.”
40 Wiyasiya iba:te ebe nekalakalatitiya, ebema: ebete ibi bilibilinomo motone gito
paliboliya, ebene Ya:sute guduno menokola, nabiwila, ega:walo ebeno netewa-kapiya
waloma:tapi uwatete, gudute dekapitani iba:te ebe teta:mo gito nopila:iya.
41 Ebe tetelo ebete buwele kotamo nelawete Yu epono tabamo naniya, “Talita kumi!”
Me tabono magumu nitana, “Buwele, nale a:ma: anamata, nemaiga!”
42 Ebene ebe tetenomolo ebe 12 ulama tete buwelete maigate nepatiya. Piyate me tanalo
dumiya iba:te kawonomamo anoanoiya,
43 wiyasiya Ya:sute ibi kawonomamo analiya, “La: me tanaloma: epo epetapi
akoanala:la:!” ega:walo ebete iba:tamo na:kegiya, “Buweletamo nao inamabu
nikameala:.”

6

Nasalete Duliyomolo Epate Ya:suko Ubia:noma: Deda:iya
Ma:t 13.53-58; Luk 4.16-30

1 Ebe tetelo Ya:sute ebe duliyomolone tote ebeno okoli duliyomolo Nasaleta:mo walo
da:ka:tiya, ebe waloma:tapiate ebe ebana kapimiya ka:tolamiya.
2 Ebene Yu epono wokoa: talena egelalo ebete balidi ibilamole motolo epo eba iyatu-
lamitalo, ibi bilibilinomo epetapiate ebeno tabo dolowiutiya ebema: anoanoutiya. Iba:te
negeliya, “Me dubuno iyatulame tanalo mulonomola! Ebete me iyaiya tanalo kebolo
kiyatawile? Ega:walo ebete anoano tanalo dosiyodilolena beda: kawokawonomola:ka:!
3 Ebe kapeneta dubunomola, Ma:likono gudula. A iyatawala ebeno ekaki Ya:imesiko,
Yausesiko, Yudasiko, ega:walo Saimonoko, iyo, ebeno ekaki buwelemela:te me duliy-
omololo ago bilukulita.”

Ebene iba:te ebe ubia:noma: eba eda:utalo

4 Ya:sute iba:tamo negiya, “Godokono woki awokalimidawa epate ebe unamo kadi-
patema:na:, wiyasiya ebeno duliyomolo epo ega:walo ebeno moto epo ega:walo ebeno
kalima epo, iba:te ebe ubia:noma: beda:onakoma:na:.”
5-6 Ebe tetelo Ya:sute Nasalete epono nanitabokobi midia: tanaloma: kawiya la:wa:te,
ebete ebeno koto temetema:gopi kapiyakapiyanomatamo dowatiolelamiya ibi wadekobi
ebo midioliya, wiyasiya ebete ibino duliyomololo anoano tanalo epetapi osiyodilolema:

ka:modobiya:, ebema: ebete ibi eba miyapalo wiyasiya iyaiya duliyomolo epetapilo iyatulama:go pata:nami.

Ya:sute 12 Waloma:tapi Dubu Daliboliya
Ma:t 10.5-15; Luk 9.1-6

7 Ebene Ya:sute ebeno 12 waloma:tapi ebetamo ka:la:mite, epetapi netewa, epetapi netewa, iyaiya duliyomolamo ebo aliboliya, ega:walo ebete iba:tamo elawo ikalamiya kubakuba uliyana epagodone kanalibolema:.
8 Ebete ibi nanaliya, "La:imano tolame tetelo gaubu kapiya nuwatiyala:, wiyasiya inamabu epetapi akouwata:la:, iyo, la: baea:no, gatelea:no, ega:walo mania:no na:tolamiyala:.
9 Ega:walo modobola la: agowa inamabu ega:walo kapiyakapiya kaliku pupuliawete ebo na:tolamiyala:, pupuliono inamabu epetapi akouwata:la:."
10 Ebene la: duliyomolo ida:mo nemaima:wete kebe moto guamo da:nodoloaema, la: ebe motolo nilukula:tepawete walone ebe motone opo ida:mo ka:ka:tolaemamota, iyo, la: moto idine moto ida:mo eba kunu akonowagela:la:.
11 Ega:walo kebe duliyomolo epate la: kalakalago uwateta:no ega:walo la:imano tabo olowia:no, ebe duliyomolo eba atepalo la:le agowano tuwae na:moda:midatepaliyala:. Me tanalote ebe epo kiyatulaemene, Godokono tete ebe na:pe ebete ibino tanalo kapanagiyamidalaemene."
12 Ebema: Ya:suko waloma:tapiate tolamete Godokono tabo na:kiyawaolamenatiya epate ibino kubane kolobila:ma:.
13 Ebene iba:te epagodone kubakuba uliyana nalibolenakiya, ega:walo iba:te temetema:gopi epetapi bilibilinomo olibi kikopuno iamo ibino wato dabutilamolelamenakiya, ibi wadekobi ebo midiolenakiya.

Epo Bilibilinomate Ya:sukono Tanaloma: Degelanakiya
Ma:t 14.1-2; Luk 9.7-9

14 Ebe tetelo Kawo Elawodubu Elodite ebe anoano tanalo olowiya, mabu epo bilibilinomate Ya:sukono tanalo eba iyatawaolo ibi magumulo epetapiate tabo ma kunu geliya, "Yoneko epo obamo waduba:midaoledawate a:e magumune emaigi, ebema: me anoano tanalate ebegodone pemaiminaka."
15 Ebene epetapiate negeliya, "Ebe Elayate, Godokono woki awokalimidawala," wiyasiya epetapiate na:kegeliya, "Ao, ebe Godokono woki awokalimidawa idila, dopamo aimano ewoniatamo da:pemaimiya ibi keba kunula:ka: eba kunula."
16 Wiyasiya Elodite Ya:sukono tanalo dolowiya, ebete negiya, "Me dubu ebe Yonetela, nale ebeno wato dotowamidaimo, wiyasiya ebete a:ene walo a:kemaigi!"

Elodite Yonekono Wato Dotowamidamiya
Ma:t 14.3-12

17-18 Me tanalo ebe Yonete keba kunu ka:iyale ebe tanalola.
Yonete dopamo eba okolinalo, Kawo Elawodubu Elodite ebeno ekawi Pilipikono kamiyale pilolo lawiya, ebe kamiyaleno mailo Elodiyasitela. Me mabuma: Yonete Elodiko kawiya eba analo negiya, "A:ma:le ebe kamiyale laema: modoboa:, kawo kubanomola!" Ebema: Elodite ebeno gowelaopi daliboliya, iba:te Yoneko nelawete idoko moto guamo gito peba:idiliya, mabu ebete ebeno ubi niyatiya ebe osiyodilo tanalodo ebete Elodiyasiko kalakalakobi ka:midima:.
19 Ebe tetelo Elodiyasite Yonetamo dowate ebe anakapuima: ebeno ubi ebo iyatiya, wiyasiya Elodite me tanalo osiyodiloma: ubia:nola.
20 Ebete Yoneko na:tolemenami, mabu ebe iyatawala Yonete tuputupudawama: eba eda:nalo Godokono talena magumulo okolina. Nanitabola, ebete Yonekono tabo dopamo dolowiya woki bilibilima: ebo ediya, wiyasiya ebete idoko motolo eba okolinalo, Elodite ebe wadenomamo eba uminalo iyaiya tete epetapilo ebete ebeno tabo kalakalago olowinaki.
21 Ebene Elodite dawokaliya, ebe egela malagidilolo ebete kawo soliyomu osiyodiluti. Ebema: ebeno gabamani dubu, gowelaopi elawodubu, ega:walo Ga:lili opono watowatopi, ibi bilibilinomate soliyomu baiamo tolamiya. Ebe tetelo Elodiyasite wade tete ebo umiya.
22 Ebete ebeno buwele nalibote, ebete ibino ololo apulo da:pemaiti, Elodiko ega:walo eba:go da:pola:niya iba:te ebetamo nekalakalautiya. Ebene Elodite buweletamo negiya, "A:ma:le kebe tanaloma: na danana:emene, nale a:ma:tamo kikaemamota."
23 Elodite ebetamo nanitabonomolo walo na:kegiya, "A:ma: beda: tanaloma: na danana:emene, a:imano ubi diyata:emene naimano inamabu apu ega:walo naimano opo epetapi, nale a:ma:tamo kikameomamota! Naimano tabo akadikanalemo."

24 Ebene ebe buwelete ebeno menokotamo tote na:negiya, “Na beda: tanaloma:
na:ka:negemo?”
Ebeno menokote naniya, “A:ma: Yoneko epo obamo waduba:midaoledawano watoma:
ebe nananiye.”
25 Ebene ebe buwelete Kawo Elawodubu Eloditamo samonomamo walo ka:pete ebe
napaniya, “Na ubila Yoneko epo obamo waduba:midaoledawano wato kikopu kawatago.
Ka:lonomo natamo nikanama:!”
26 Ebema: Elodite ebeno tepo magumulo mibomibonomoma: ediya, wiyasiya ebete
buweletamo kebe tabo kegiyale, eba:go da:pola:niya iba:te ebe tabo olowiya, ebe
mabuma: ebete amoeda:ma: ka:modobiya:.
27 Ebe tetenomolo Elodite ebeno gowelaodawa dubu idi eba nalibolo, ebe naniya ebete
Yonekono wato ka:nelaema:, ebene ebete idoko moto guamo tote Yonekono wato ebo
notowamidamiya.
28 Ebene ebete wato kawatamo niyatite buweletamo dadaiya, ebete lawete ebeno
menokotamo gito nikamiya.
29 Ebe tetelo Yoneko waloma:tapiate ebe tanalo dolowiya, iba:te ebeno apenomo
pelawete nokola bobo magumamo gito niyatiya.

Ya:sute Epo Bilibilinomatamo Bae Dikalamoleni
Ma:t 14.13-21; Luk 9.10-17; Yon 6.1-14

30 Ebene Ya:sute daliboliya ebe waloma:tapi dubate walo ebetamo ka:pelamete, iba:te
kebe iyaiya tanalo epagodolo da:nosiyodiloliya ega:walo ibi keba kunu ka:niyatulamoliye,
ebe tanalo bilibilinomoma: iba:te ebe na:pa:kiyawaomiya.
31 Ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:suko uima: odoliatepauilo wapata:lamitiya, ebema:
Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi bae naoma: tete kumiya:. Ebe mabuma: ebete ibi
nanaliya, “Modobola a a:ka:tuwa: diyamoa: opamo tolamete ela kanamiye,”
32 ebene iba:te ibino peago diyamoa: opo ida:mo tolaema: ebo wagilimiya.
33 Wiyasiya iba:te eba tolamitalo, epo bilibilinomate ibi ulamete iyatawiya ibi piy-
atela:ka:. Ebema: Ya:sute kebamo ka:tutiyale, ebe iyaiya duliyomolo bilibilino epate ebe
tanalo umite, iba:te paka: balado puila:ote ebe opamo dopamo gito nemaimiya.
34 Ebene Ya:sute ebamo da:nemaigiya, epo bilibilinomo nulamete ebeno tepo magu-
mulo ibi kawonomamo na:nilakapoilamiya, mabu sipi-goeogoeate ulamedawa:no keba
kunu kilukuline iba:te eba kunu pola:niya, ebema: ebete ibi iyaiya tanalo epetapi
bilibilinomo eba iyatulamelo,
35 iba:te adimo teta:mo ebo nemaimioniya. Ebe tetelo ebe waloma:tapiate ebetamo
pelamenate ebe napananiya, “Me epoa: opola, samamo kidokomene.
36 Ebema: a:ma: ibi nalibola:, iba:te iyaiya duliyomolamo ega:walo ea:ge motamo
tolamete bae ka:nuwateoma:.”
37 Ya:sute wiyasiya ibi nanaleni, “Ao, la:le iba:tamo nao inamabu nikalamola:la:.”
Ebene iba:te ebe nalateda:niya, “A tolamete kapiya ulamano woko wiya maniamo bae
uwateote, iba:tamo ebo ba:kikalamolema:? Ao, a modoboa:!”
38 Ebene Ya:sute ibi nalateda:leni, “La:godolo kebalata baete ka:pola:nale? La: to-
lama:wete na:nulama:la:.”
Iba:te ulamenate negelaniya, “Agodolo paibu bae ega:walo namo netewa ba:pola:na.”
39 Ebene ebete ebe waloma:tapi nanaleni, “Epo nanala:la: iyaiya taneba osiyodilolete
wade uwagolo kilukulioma:.”
40 Ebema: epate iyaiya taneba bilibilinomo osiyodilolenate ebo pola:niya, taneba idi
magumulo 100, taneba idi magumulo 50, eba kunu ilukulioniya.
41 Ebene Ya:sute paibu bae ega:walo namo netewa uwatenate, Unu Duliyomolamo
melenalo Godotamo kalakala tabo genate bae wakalamiolenate ebe waloma:tapiatamo
gito ikalameni iba:te epatamo kikalamolenama:, ega:walo ebete atu gabodo namo netewa
kuwatenate epo bilibilinomatamo ebo kikalamoleni.
42 Ebe tetelo epo bilibilinomate bae denaoniya ibino bae kape tanalo ebo olopoligola-
meni.
43-44 Nanitabola, ebe bae 5,000 dubate naoniya, ebene da:luiliniya ebe bae apuapuamo
ega:walo namo apuapuamo Ya:suko waloma:tapiate 12 bagowo ebe owiyaoleniya.

Ya:sute Obo Unudo Da:toni
Ma:t 14.22-33; Yon 6.15-21

45 Ebe tetenomolo Ya:sute epo eba alibolenalo ebe waloma:tapiatamo negeni, “Pe
lawa:wete Ga:lili Paka: apuamo na:na:iwala:la: Betasaida duliyomolamo,”
46 ebene ebete ibi bilibilinomo alibolenate, ebete damela unamo gito nodoloni Godago
tabo ka:negelanama:.

47 Didokoni waloma:tapiate peago paka: tulitulinomodo eba tolamenalo, wiyasiya
Ya:sute damelalo a:ka:tuwa: okolini.
48 Ebete ibi ulameni, iba:te pe elawonomamo dabidiloniya wiyasiya ibino elawo
ka:modoboniya: mabu awate ibi nodiyoboleni, ebema: idoko tetelo egela walo tatalima:
eba eda:nalo, ebete obo unudo iba:tamo ebo toni ibino ololo apudo ka:petonama:.
49 Wiyasiya ebete obo unudo eba tonatolo, iba:te ebe uminate oboloma: gelanate ebo
gelatepaoniya,
50 mabu ibi bilibilinomate kubanomamo toletoleoniya.
Ebe tetenomolo Ya:sute ibi nanaleni, "Na Ya:sutela, la: ka:toletoleonala:!"
51 ebene ebete penate ibino peamo da:poloni awate gito olopoligoni. Ebe tetelo ebe
waloma:tapiate kawonomamo anoanoniya,
52 mabu iba:te ibino tepo magumulo kodakodama: eda:onamiya, iyo, ebe mabuma:
Ya:sute epo bilibilinomatamo bae dikalamoleni, iba:te ebe anoano tanalono magumu
ibino wokiamo nipo wadiniya.

Ya:sute Genasalete Opolo Temetema:gopi Wadekobi Da:midiolenaki
Ma:t 14.34-36

53 Ebene iba:te duiya tetelo paka: apuamo da:na:iwaliya Genasalete opono pe boboamo
pe gito na:iliya.
54 Iba:te pene damelamo da:nodoloiya, piyate ebolo da:pola:niya ebe epate Ya:sukono
tanalo samonomamo iyatawaote,
55 iba:te ebe opono iyaiya duliyomolamo na:puila:iya epo epetapi ebeno pe tanalo
kananalema:. Nanitabola, Ya:sute kebe duliyomololo da:lutanaki, epate ebe tanalo
dolowinakiya temetema:gopi ketago ebo magatalenakiya.
56 Iyo, Ya:sute kebe iyaiya depeso ega:walo kawokawo duliyomolo ega:walo tumu mo-
tamo da:tonaki, epate ibino temetema:gopi ebamo demagatalenakiya, iba:te ibi ebe iyaiya
duliyomolono inamabu olowame baiamo eba nowadilatililo ebe ebo na:toweomenakiya
temetema:gopiate ebeno kaliku kologioma:. Ebema: nanitabola, piyate ebeno kaliku
dologionakiya, iba:te wadekobi ebo olowionakiya.

7

Yu Epono Ewonino Iyatulame Tanalo
Ma:t 15.1-9

1 Ebene Pa:lisi tanebapi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi magumulo piyate
Yelusalema kawo duliyomololo woko dosiyodilolenamiya, ibi epetapiate Ya:sutamo
kapimiya da:pelamiya,
2 iba:te ebeno waloma:tapi epetapi pulamiya, iba:te koto ukulaolea:no bae denautiya.
Me gabodo iba:te Pa:lisi tanebapino totomu tabo ida:mo ka:tudiliya:.
3 Numa:la:, Yu epo bilibilinomono ewoniate ibi diyatulamenamiya, ibi bilibilino-
mate ebe atu wokilo eba ilukulinalo ebo osiyodilolenaka, ega:walo Pa:lisi tanebapi-
ate ebe ewonino totomu tabamo atumu wadenomamo ka:tudila:ona, kebako totomu
da:pesonomo idi iba:te kadikamidalena:. Me mabuma: ibino koto wadenomamo uku-
laolea:no iba:te bae a:kenaoma:na:,
4 ega:walo nao inamabu olowame bailo duwateoma:na: iba:te ebe inamabu uku-
laolea:no a:ka:penaoma:na:. Nanitabola, iba:godolo obo nio kalili ega:walo iyaiya okalim-
iono kalili ukulaole totomuate ba:ka:pola:na, iyo, ma kunu ibino ewoniate iba:tamo
dikalamoliya, ebakobako totomu epetapi bilibilinomo iba:godolo ba:pola:na.
5 Ebema: Pa:lisi tanebapiate Godokono Totomu iyatulamepiago Ya:suko nalatediya,
"Beda: mabuma: a:ma: waloma:tapiate aimano ewoniate degelanakiya ebe totomuamo
ka:tudila:ona:, wiyasiya ibi a:ka:tuwa: ibi kubailamete koto ukulaolea:no bae ebo naon-
aka?"
6 Ya:sute iba:tamo negiya, "La: mena netewa epolata! Godokono woki awokalimidawa
Aisayate la:imano tanaloma: dopamo nani tabo da:kiyawaiya, Godokono Bukalo ebe
tabote ma kunu itana,

'Me epate na tabamo amamanatenena,
wiyasiya ibino tepo magumuno woki
na niyakabolo ka:pola:na:,
mulunomolo ba:na:pola:na.
7 Iba:te naimano mailo unamo nadipatena,
wiyasiya nanitabo tanalo puliyala,
iyo, iba:te me opo epono totomu

Godokono Totomunomoma: midilite
ebo iyatulamenaka.’ ”

8 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Aisayakono tabo nanitabonomola, mabu la:
Godokono Totomu Tabonomo a:miyapiyamata, wiyasiya epate degelana ebe totomuamo
tudila:onamata.
9 “La: mulo eponomolata! La: Godokono Totomu Tabonomo iyabaiamo eba alomonalo,
wiyasiya la:imano ewoniate degelanakiya la: ebe iyaiya tanalo kapiya osiyodilolenako-
mata.
10 Numa:la:, Godokono Bukalo Mosesete negiya, ‘La:imano menokobila nabila nowalu-
bila:la:,’ ega:walo ebete na:kegiya, ‘Kebe lumagite ebeno menoko o nabiwino tanaloma:
kuba tabo da:kiyawaomene, la:le ebe nanakapumiyala:.’
11 Wiyasiya la: me Godokono tabo iyabaiamo alomawete negelanamata, ‘Lumagigodolo
da:pola:na ebeno menokola nabiwila walubilima:, ebete iba:tamo ikalaema: ubia:noma:
deda:mene, kuba:nola. Ebete gito kegemene, ‘Me inamabu talenala, nale Godotamo
ikameote me inamabuamo naimano menokola nabiwila a:kowalubilimo.’ ’
12 Ebema: la: ebako kuba woki lumagi nemalionakomata, ebete ebeno menokola
nabiwila kowalubilina:.
13 Iyo, me gabodo la:imano iyatulame tanalate Godokono nani tabo iyabaiamo
alomona, ebene la:le ebe atu kuba woki gabodo iyaiya tanalo epetapi bilibilinomo
na:kosiyodilolenamata.”

Epo Da:kubailamenaka Ebe Iyaiya Tanalo
Ma:t 15.10-20

14 Ebene Ya:sute epo ebetamo walo keka:la:mite iba:tamo negiya, “La: bilibilinomo
naimano tabo olowiawete, woki wadenomamo na:tuputupuilama:la:.
15 Lumagi niyakabolo ditana ebe inamabute ebe magumamo opegate ebe
a:ka:kubaimene, wiyasiya lumagino tepo magumune da:pemaima:na: ebe tanalate
ebe ka:kubaima:na:.
16 Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!”*
17 Ebene Ya:sute epo miyapate moto guamo da:nodoliya, ebe waloma:tapiate ebete
beda: tabo kegiyale, ebe tabono magumuma: ebe nalatediya.
18 Ebete iba:tamo negiya, “Epetapiate woki wadenomamo ka:tuputupuilamena:, la:
atumu. La: iyatawala:ka:? Nao inamabute lumagino tepo magumamo opegate ebe
a:ka:kubaimene,
19 mabu nao inamabute lumagino woki mabuamo ka:tuta:, wiyasiya wapuamo tuta
ebene neago ka:penemaigamene.” Ebema: nanitabola, Ya:sute me tabamo nao inam-
abuno talena bilibilinomo iyabaiamo alomonomo alomiya.
20 Ebene ebete walo na:kegiya, “Numa:la:, lumagino tepo magumune
da:pemaimioma:na: ebe tanalo kapiyate ebe ka:kubaima:na:,
21-22 mabu lumagino tepo magumune iyaiya kuba wokino tanalate pemaiminaka, ebene
ebe kuba wokine me kawokawo kubate ka:pemaiminaka — buwele pilo tanalo ega:walo
lumagi idino kamiyale pilo tanalo, inamabu pilo tanalo ega:walo lumagi idino inamabu
ubi tanalo, dowa tanalo ega:walo lumagi anakapumi tanalo, elemasigi tanalo ega:walo
lumagino mailo kubaimi tanalo, apa:mo kuba osiyodilole tanalo ega:walo iyaiya kuba
olelo osiyodilole tanalo, amama tanalo ega:walo daedale wokino tanalo.
23 Iyo, nanitabola! Me kuba bilibilinomate lumagino tepo magumune pemaimite
lumagi ebo ka:kubaima:na:.”

Taya Duliyomolo Kamiyaleno Nanitabokobi Midi Tanalo
Ma:t 15.21-28

24 Ebene Ya:sute ebe opo atepate Taya kawo duliyomolono opamo gito tiya. Ebe tetelo
ebe ubia:nola ebete kebe motamo da:nodoliya epate iyatawaoma:, wiyasiya iba:te ebe
moto samamo iyatawiya.
25-26 Ebema: ebe opo kamiyale idi, ebeno buwele da:peso kuba uliyanagonola, ebete
Ya:sukono tanalo olowite ebetamo pete ebeno agowa mabuamo eba pa:tuduwatalo ebe
ebo petoweomiya, ebete ebeno buwelegodone kuba uliyana kaliboma:. Wiyasiya me
kamiyale Yu lumagia:,

* **7:16:** Mak 7.16 buka apuno tabo Makate bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

27 ebema: Ya:sute ebetamo negiya, “Mabu keleka: nale a:ma: owalubima: degeawita?
Epate dopamo ibino guda:tamo bae nikalaema:na:. Modoboa: iba:te gudino bae epetapi-
atamo gito ikalaema:, mabu ebe osiyodilo tanalo ebe gaagaatamo ikalame tanalo keba
kunula:ka: eba kunula.”
28 Ebete wiyasiya Ya:sutamo negiya, “Kawodawa, a:ma:le degeawa: nanitabola,
wiyasiya guda:te opamo diyalekenaka, ebe bae apuapu gaagaate naoma: modobola!”
29 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Mabu a:ma: eba kunu egeata, a:ma: kalakalago
motamo na:toa. Kuba uliyanate a:imano buwelegodone a:nemaiga.”
30 Ebene ebe kamiyalete motamo tote ebeno buwele ebo numiya, kuba uliyanate
ebegodone iyalo nemaigate, ebete ketalo watiti.

Ya:sute Galo Tamiome Ega:walo Tabo Kiyawaoa: Dubu Wadekobi Da:midiya

31 Ebene Ya:sute Taya opo atepate Saidono kawo duliyomolamo tote, ebete Teni
Duliyomolono opodo ka:petote Ga:lili Paka:mo walo gito ka:nemaigiya.
32 Ebe tetelo epate galo tamiome ega:walo tabo kiyawaoa: dubu Ya:sutamo magaete ebe
na:petoweomiya ebete ebeno koto ebe dubutamo kowatima:.
33 Ebene Ya:sute ebe dubu epagodone kela:mo iyabaiamo magatate, ebeno koto dubuno
galo magumamo ebo nowodolataoliya, ebene ebete ebeno kotamo kowe meamidate
dubuno mena ebo ologimiya.
34 Ebe tetelo Ya:sute Unu Duliyomolamo melelo, ela agolamidalo Yu epono tabamo
negiya, “Epa:ta!” me tabono magumu ma kunu itana, “Na:totokoliala:!”
35 Ebema: ebe dubuno galote totokoliyaote ega:walo ebeno menate wadekobi dolowiya,
ebete tabo wadenomamo ebo kiyawaiya.
36-37 Epate ebe tanalo dumiya iba:te anoanolo kawonomamo negeliya, “Ya:sute tanalo
bilibilinomo wadenomamo osiyodilolenako. Numa:la:, ebete galo tamiolamepi tabo
olowioma: wadekobi na:midiolena, ega:walo atumu tabo kiyawaoa:pi tabo kiyawaoma:
wadekobi na:ka:midiolena!”
Ebene Ya:sute ibi kawonomamo analiya, “La:le epo epetapiatamo me tanalo akoa-
wokalima:la:!” Nanitabola, iyaiya tete epetapilo Ya:sute epo ma kunu analenaki, wiyasiya
iba:te ebeno tabamo tudila:oa:no ebeno osiyodilole tanalo gito nawokaliminakiya.

8

Ya:sute Epo Bilibilinomatamo Bae Walo Da:kikalamoliya
Ma:t 15.32-39

1 Ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:sutamo pelamete walo kapiyama: na:ka:pediya, ebene
ibino baete dolopoligolamiya Ya:sute ebe waloma:tapi ebetamo ka:la:mite ibi nanaliya,
2 “Na me epo na:nilakapoilamitamo, mabu iba:te nago netewa-kapiya egela dilukuli-
nata: ibino bae olopoligolami.
3 Na ibi baea:no ibino duliyomolamo dalibolemo, diyala, gabo tetelo elawoa:noma:
da:ba:neda:oma:na:, mabu ibi epetapiate mulunomone pelamoliya.”
4 Wiyasiya ebe waloma:tapiate ebetamo negeliya, “Me baea: opola. Ale me epo
bilibilinomatamo bae ikalamolema: modoboa:.”
5 Ebene Ya:sute ibi nalateda:liya, “La:godolo kebalata baete ka:pola:nale?”
Iba:te negeliya, “Sebeni.”
6 Ebene Ya:sute epo opamo kilukulima: danaliya, ebe tetelo ebete ebe sebeni bae
apuapu uwatete Godotamo kalakala tabo ebo giya, ebene ebete wakalamiolete ebe
waloma:tapiatamo gito ikalamiya iba:te epatamo kikalamolema:.
7 Ega:walo iba:godolo namo egege kapiyakapiya na:ka:pola:niya, ebene Ya:sute ebe
namoma: Godotamo kalakala tabo kegete, ebe waloma:tapi nanaliya iba:te epatamo
ka:kikalamolema:.
8-9 Ebe tetelo piyate ebe bae denaiya ibino bae kape tanalo ebo olopoligolamiya.
Nanitabola, ebe bae 4,000 epate naiya, ebene da:luiliya ebe bae apuapuamo Ya:suko
waloma:tapiate sebeni bagowo ebe owiyaoliya. Ebene Ya:sute ebe epo ibino iyaiya
duliyomolamo daliboliya,
10 ebe tetenomolo ebete ebe waloma:tapiago peamo olote Da:lamanuta opamo gito
tolamiya.

Pa:lisi Tanebapiate Anoano Tanalo Uima: Ya:suko Daniya
Ma:t 16.1-4

11 Ebene Pa:lisi tanebapi epetapiate Ya:sutamo pelamete ebe napapaminatiya. Ibi ubila
ebe kuba gabamo kowabuga:tama:, ebema: iba:te ebe naniya, “A:ma:godolo Godokono
elawo ditana, ebe tanalo awokalima: anoano tanalo idi atamo nosiyodila.”

12 Ebene Ya:sute ebeno tepo magumulo ela kawonomamo agolamidalo negiya, “Mabu
keleka: me tete epate anoano tanalo dowadina? Na la:tamo nani tabo gemo, Godote ebeno
elawo awokalima: me tete epatamo anoano tanalo a:kikalaemene!”
13 Ebene ebete ibi ubia:noma: eda:lo peamo olote paka: apuamo walo na:ka:na:iwiya.

Pa:lisi Tanebapi Ega:walo Elodiko Ibino Amama Tanalo
Ma:t 16.5-12

14 Ga:lili Paka: a:iwale wagilimia:no Ya:suko waloma:tapiate bae uwate tanalo
na:dodomatiya, ebema: iba:godolo kapiya baenomote itani pe gulo.
15 Ebene Ya:sute ibi kawonomamo analiya, “La: wadenomamo nolowiala:! Palowa
baete a:ka:tuwa: unamo demaiga, Pa:lisi tanebapi ega:walo Elodiko ibino amama tanalo
eba kunula. Eiye, mako amama tanalote la:tamo akopemaigala:!”
16 Ebema: iba:te ibino taneba magumulo tabo ma kunu geliya, “Ebete atamo me tabo
nege mabu a baea:nola.”
17 Wiyasiya iba:te tabo degelitiya Ya:sute iyatawate iba:tamo negiya, “La:le baea:no
pola:na tabo beda:ma: kegelawitama? La:le naimano nanitabo tanalo wadenomamo
kuma:wena: ega:walo kiyatawawena:. Mabu keleka: la:le la:imano tepo magumu
da:kodakodailama:wenama?
18-19 La: balida:gopilata wiyasiya la: kuma:wena:, iyo, la: galagopilata wiyasiya la:
kolowiawena:. Nale adimo idilo paibu bae 5,000 dubatamo dowakalamiolelamenimo,
me tanaloma: la:godolo woki ba:kitanale? Ebe tetelo la: bae apuapuamo kebalata bagowo
kowiyaola:wenima?”
Iba:te ebetamo nowamiya, “12 bagowola.”
20 “Ega:walo egela idilo nale sebeni bae 4,000 epatamo da:kowakalamiolelaimo, ebe
tetelo la: bae apuapuamo kebalata bagowo kowiyaola:ima?”
Iba:te ebetamo nowamiya, “Sebenila.”
21 Ebema: Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Mabu keleka: la:le naimano tanalo
nanitabolo kiyatawawena:?”

Ya:sute Balidi Tamio Dubu Wadekobi Da:midiya

22 Ebene iba:te Betasaida duliyomolamo da:nemaimiya, epo epetapiate balidi tamio
dubu Ya:sutamo magaete, ebe ebo petoweomiya ebete ebe kologima:.
23 Ebene Ya:sute balidi tamio dubu kotamo lawete duliyomolone kela:mo magatate,
ebete ebeno balida:mo kowe alomomete ebeno koto watililo ebe nalatediya, “A:ma:
inamabu na:kulama:wita?”
24 Ebe dubute melete negiya, “Na epo dowapata:lamita nulamitamo, wiyasiya ibi
kewamula.”
25 Ebene Ya:sute ebeno koto ebe dubuno balida:mo walo da:kowatiliya, ebete kawono-
mamo melete ebeno balidite wadekobi ebo olowiomiya, iyo, ebe tetelo ebete inamabu
bilibilinomo wadenomamo ebo ulamoliya.
26 Ebene Ya:sute ebe naniya, “A:imano motamo tonomo na:toa, me duliyomolamo walo
akopa:la:.”

Pitate Ya:sukono Nanitabo Tanalo Dawokalimiya
Ma:t 16.13-20; Luk 9.18-21

27 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiago Sisaliya-Pilipai opono iyaiya duliyomolamo eba tu-
talo, gabo tetelo ebete ebeno waloma:tapi nanalateda:liya, “Epate na poma: kegelanake?”
28 Iba:te negeliya, “Epetapiate a:ma: Yoneko obamo waduba:midaoledawama: gelanaka,
epetapiate a:ma: Elayako Godokono woki awokalimidawama: gelanaka, ega:walo epetapi-
ate a:ma: Godokono woki awokalimidawa idima: gelanaka.”
29 Ebene Ya:sute ibi nalateda:liya, “Wiyasiya la:le na poma: ka:midina:wenama?”
Pitate ebetamo nowamiya, “A:ma: Kelisotela, Godokono Alibodawalata!”
30 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi kawiya analiya, “La:le naimano tanaloma: epetapi
akokiyawaolama:la:.”

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Dopamo Degiya
Ma:t 16.21-28; Luk 9.22-27

31 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi eba iyatulamitalo negiya, “Epono Naniwi epagodone
kawokawo temeteme walone kuwatemene, Godokono ubila. Iyo, Godotamo kalimagono
ikameopino watowatopi, ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo
dubu epetapi iba:te ebe ubia:noma: keda:oma:na:, ebene epate ebe kanakapuima:na:
wiyasiya netewa-kapiya egelalo ebete a:ene walo ka:kemaigamene.”
32 Ebete me tabo iba:tamo degiya, Pitate Ya:suko waloma:tapi epetapiagodone kela:mo
magatate ebe tabono tanaloma: ebe kawiya ebo naniya.

33 Ebene Ya:sute olobigate, waloma:tapi epetapi ulamete Pitako kawonomamo analo negiya, “Pita, a:ma: Saitanako keba kunula:ka: eba kunula! Na natepana: mabu a:imano woki Godotamo kiyata:wita:, a:ma: epono wokilo okolinata!”
34 Ebema: Ya:sute epo bilibilinomo ebe waloma:tapiago ebetamo ka:la:mite ibi nanaliya, “Kebe lumagite na waloma:enema: ubi diyatimene, dopamo ebete ebeno tanalo dodolomatilite ebeno kewa olotolowa agute na ebo nowaloma:enemene.
35 Nanitabola, kebe lumagite ebeno igilo nagodone damoeda:mene ebeno igilote kalatidimene, wiyasiya kebe lumagite Godokono Wade Tabo kiyawaoma: ebeno igilo na mabuma: datutimene ebete nanitabo igilo kelaemene.
36 Ebema: lumagite opono inamabu bilibilinomo uwatenomo eba uwatelo, ebeno igilo datutimene ebe lumagino wiya keleka:?
37 Ebete ebeno igilo walo ka:kelaema: beda: inamabu na:kikaemene? Gabo puliyala, kitana:.
38 Numa:la:, me tete epate kubakubanomoma: eda:ote, iba:godolo Godoko nanitabokobi midi tanalo puliyala. Ebema: kebe lumagite natamo ega:walo naimano taboma: dilipomene, na Epono Naniwite atumu ebetamo kilipomamo, iyo, nale naimano Nabiwino elawo alonomago ega:walo ebeno wade-talena nopopiago da:pemo, ebe tetelo ebe ka:pilipoimamo.”

9

1 Ebene Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, me tetelo dilukuliona ibi epetapiate Godokono Kawo Elawodawano tetete elawago da:pemene, ebe kawo tanalo dopamo umite walone ebo ka:elaoma:na:.”

Godokono Elawo Alonomote Ya:sukono Ape Da:pukuimiya
Ma:t 17.1-13; Luk 9.28-36

2 Ebene sikisi egela dolopoligiya Ya:sute Pitako, Ya:imesiko, ega:walo Yoneko damela ununomo ida:mo magataliya, iba:te a:ka:tuwa: ebolo ka:na:pola:nama. Ebe tetelo ibino dopo apulo Ya:sukono apete iyama: eba editalo,
3 ebeno pupuliono inamabuate pukuilamete nanitabolo keyakeyanomoma: eda:omitiya, me opo kawonomolo lumagi idite kaliku ma kunu ukulalelo keyakeyanomoma: midiolema: modoboa:.
4 Ebene waloma:tapino ololo apuamo Moseseko ega:walo Elayako iba:te pemaimite Ya:suago tabo ebo gelitiya.
5 Ebe tetelo Pitate Ya:sutamo negiya, “Iyatulamedawa, ale malo da:pola:nama:, kalakala kawonomola. Modobola a nupunupu netewa-kapiya ketemotemalema:, idi a:imanola, idi Mosesekonola, idi Elayakonola.”
6 Nanitabola, waloma:tapiate kawonomamo toletoleutiya, ebema: Pitate woki wadenomamo malagidiloa:no ebe tabo gito giya.
7 Ebene temate pete ibi dapanalopamidaliya, tabote tema magumune ma kunu piya, “Me naimano kapiya Gudunomola, na ebetamo nekalakalitamo. La: ebeno tabo nolowiala:!”
8 Wiyasiya ebe tetelo iba:te opo samonomamo umiote Moseseko Elayako ibi walo kulamiya:, Ya:suko kapiyate iba:go ebolo utiti.
9 Ebene iba:te unu damelane eba piwitiolo Ya:sute ibi napanaliya, “La:le kebe tanalo kuma:ema, ebe tanalo me tetelo epetapi akoanala:la:, wiyasiya na Epono Naniwite a:ene walo da:kemaigamo, la: epo ebo kanalemamota.”
10 Ebema: iba:te ebe tanalo tepo magumamo iyatiya, wiyasiya a:ene maiga tanalono magumuma: ibino taneba magumulo gelitiya.
11 Ebene iba:te Ya:suko nalatediya, “Beda: mabuma: Godokono Totomu iyatulamepiate degelanaka, Elayate dopamo pete, ebeno walogabo apune Kelisote ka:pemene?”
12 Ya:sute iba:tamo negiya, “Nanitabola, Elayako dopamo pete iyaiya tanalo bilibilinomo ka:pa:tuputupuilaemene. Wiyasiya Godokono Bukalo tabo idi ma kunu ba:kitana, Epono Naniwi temeteme bilibilinomo kuwatemene ega:walo epate ebe ubia:noma: keda:oma:na:. Me tabono magumuma: la:imano woki keba kunu ka:pola:nale?
13 Na la:tamo negemo, Elayako epatamo iyalo a:pi* wiyasiya iba:te ibino ubilo kawokawo kuba ebetamo osiyodilolenakiya, Godote ebeno Bukalo dopamo degiya eba kunu.”

---

* **9:13:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:sute Yoneko epo obamo waduba:midaoledawano tanaloma: kiyawaiya.

Ya:sute Kuba Uliyanagono Koi Wadekobi Da:midiya
Ma:t 17.14-21; Luk 9.37-43

14 Ebene iba:te waloma:tapi epetapiatamo pemaimite, epo bilibilinomate iba:go
eba pola:nalo ebo pulamiya. Ebe tetelo Godokono Totomu iyatulamepiate Ya:suko
waloma:tapiago eba apaminateuitalo,
15 wiyasiya epate Ya:suko dumiya iba:te kawonomamo la:wa:olo ebetamo puila:ote
nilakapo tabo ebo negeliya.
16 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi nalateda:liya, "Mabu keleka: la: me dubago dapami-
nateua:witama?"
17 Ebe tetelo epo bilibilinomo magumulo lumagi idite Ya:sukono tabo eba wiyalo negiya,
"Iyatulamedawa, na naimano gudu a:ma:tamo emaga:kamo mabu ebe kuba uliyanate
lawenako, ebema: ebe tabo kiyawaoma: modoboa:.
18 Kebe tetelo kuba uliyanate ebe walo da:kelawemene opamo ka:peneba:idilomene,
ebene ebete lalo eba oliomolelo pakote ebeno tabo magumune pemaimiomete, ebeno
apete kodakodanomoma: ebo keda:mene. Nale a:ma: waloma:tapi anala:kamo iba:te kuba
uliyana kaliboma:, wiyasiya iba:godolo elawo puliyala."
19 Ebema: Ya:sute iba:tamo negiya:, "Eiye, la: nanitabokobi midia: epolata! La: natamo
mibo ikanamenamata, ebema: na ubia:nola tete geyageyalo la:go okolinama:! La: koi
natamo nemaga:la:!"
20 Ebene iba:te ebe koi Ya:sutamo demagatiya, kuba uliyanate Ya:suko umite koi
kubanomamo ebo lawiya. Koite opamo gate wageleolo eba igiligautalo ebeno tabone
pakote pemaimiomitiya.
21 Ebe tetelo Ya:sute koino nabiwi nalatediya, "Ebe me tanalo kebako tetelo kowagilim-
ile?"
Ebete nowamiya, "Gudu da:peso tetelo wagilimi.
22 Tete bilibilinomolo kuba uliyanate ebe elamo keba:idilo, ega:walo obamo keba:idilo,
eba kunu amitina ebe kanakapuima:. Ebema: a:imano elawo tanalo modobola:ka: a
kowalubima:? Elawote modobolo ditametana, a nilakapoiamelo ebe nowalubiye."
23 Ya:sute ebetamo negiya, "Mabu keleka: a:ma:le naimano elawo tanaloma:
danana:wa:? Me tanalo naimano tanaloa:, ebe a:imano tanalola! Modobola a:ma: Godoko
nanitabokobi na:mida:, ebene a:ma:godolo elawo bitanamene iyaiya tanalo bilibilinomo
osiyodilolema:."
24 Ebe tetenomolo koino nabiwite kawonomamo negiya, "Na nanitabokobi
na:miditamo wiyasiya naimano nanitabokobi midi tanalo da:pesola. Kawokobi
na:midinama:!"
25 Ebene epo epetapi bilibilinomate eba pelamenapelo, Ya:sute ibi ulamete kuba uliyana
kawiya analo negiya, "Taboa:dawa ega:walo galo tamiome uliyana, nale a:ma: nanamata,
ebegodone nemaigawete na:toa! Walo ebetamo akopopegala:!"
26 Ebe tetelo kuba uliyanate kawiya gepatelo koi opamo ba:idilote, ebene koite
kubanomamo wageleolo kuba uliyanate ebegodone da:nemaigiya, ebete a:emu ebo
kapitani. Ebe mabuma: epetapiate negeliya, "Ebe a:e,"
27 wiyasiya Ya:sute ebe kotamo lawete dadipatiya ebe ebo maigiya.
28 Ebene Ya:sute moto guamo da:nopegiya, epo epetapino pola:na: tetelo ebe
waloma:tapiate ebe nalatediya, "Mabu keleka: ale kuba uliyana aliboma: ka:modobaka:?"
29 Ebete ibino tabo eba wiyalo negiya, "Kebe dawate ebeno okoli magumulo Godago
tabo degelanaka, ebe kapiyate mako kuba uliyana kalibomene."

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Walo Da:kegiya
Ma:t 17.22-23; Luk 9.43-45

30 Ebene iba:te ebe duliyomolo atepate Ga:lili opodo eba petolamelo, Ya:suko ubia:nola
ebete kebolo ka:lutiyale epate iyatawaoma:,
31 mabu ebete ebe waloma:tapi iyaiya tanalo epetapi iyatulamiti. Ebete ibi iyatulamelo
negiya, "Godote Epono Naniwi kubakuba epono kotamo kiyatimene, ebene iba:te ebe
kanakapuima:na:, wiyasiya ebete netewa-kapiya egelalo a:ene walo ka:kemaigamene."
32 Wiyasiya Ya:sute degiya ebe waloma:tapiate ebe tabono magumu wadenomamo
kemalagidilutiya:, ebema: iba:te me tanaloma: Ya:suko alateda:ma: na:toletoleutiya.

Kawodawama: Potele Na:keda:mene
Ma:t 18.1-5; Luk 9.46-48

33 Ebene iba:te Kapeniyama duliyomolamo da:pelamiya, Ya:sute moto guamo nodolote
ebe waloma:tapi ebo nalateda:liya, "Gabo tetelo la: beda: mabuma: kegelawitakama?"
34 Iba:te tabo kowaimiya: mabu iba:te ibino taneba magumulo potele kawoma: eda:ma:
apaminateuitiya.

35 Ebe mabuma: Ya:sute okolite ebeno 12 waloma:tapi ebetamo ka:la:mite iba:tamo
negiya, “Kebe lumagite kawoma: eda:ma: ubi diyatimene, ebete ebe a:ka:tuwa: waloga-
bodawama: midite epetapino wiya: wokodawama: neda:mene.”
36 Ebene Ya:sute gudu da:peso lawete ibino tetenomamo adipite, ebe kotamo eba
a:wiyamidalo iba:tamo negiya,
37 “Kebe lumagite naimano mailamo mako gudu da:peso kalakalago dowalubina ebete
na walubinina, ega:walo kebe lumagite na dowalubinina ebete na kapiya kowalubinina:,
ebete na Alibonedawa Godoko atumu na:kowalubina.”

Ago Gowelaoa:dawa Ebe A Walubidawama: Eda:na
Luk 9.49-50

38 Ebene Yonete Ya:sutamo negiya, “Iyatulamedawa, ale kapiya dubu uima:, ebete
a:imano mailamo kubakuba uliyana daliboliti, wiyasiya ale ebe kawiya anima: ebe tanalo
katepama: mabu ebe aimano taneba lumagia:.”
39 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “La:le ebe ako-odiyobala:. Kebe lumagite naimano
mailamo anoano tanalo dosiyodilomene, ebe lumagite tote naimano tanaloma: kuba tabo
a:ka:nikiyawaomene,
40 mabu nanitabola, kebe lumagite ago gowelaoa:dawama: deda:na, ebete a walubina.
41 Nale la:tamo nani tabo gemo, la:le na Kelisokono epoma: deda:wenama, ebe mabuma:
idawate obo la:tamo dikalametamene, ebete Godogodone delaemene ebe wade wiyate
akalatidimene.”

Kuba Gabamo Wabuga:ta Tanalo
Ma:t 18.6-9; Luk 17.1-2

42 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Da:peso gudute na nanitabokobi eba midininalo,
kebe lumagite ebe kuba gabamo dowabuga:tana, modobola epate ebe lawete ebeno
kuwokoba:mo kawo nokolanomo ma:midaomete kewa: kolomamo neba:idiloma:na:,
ebete atu kuba tanalo gudu iditamo osiyodilokapoma:.
43 Ega:walo a:imano kotote a:ma: kuba gabamo dowabuga:tatana, notowamida! Mod-
obola a:ma:le kapiya kotago Godokono Igilo Duliyomolamo nopegama:, modoboa: koto
netewago Ela Opamo toma:. Nanitabola, ebe opolo elate uwomua: tetelo nowaena,
44 ebolo a:elao epono ape denalenaka ebe ea:ga:te ka:elaona:, ega:walo elate ka:egana:.†
45 Ega:walo a:imano agowate a:ma: kuba gabamo dowabuga:tatana, notowamida!
Modobola a:ma:le kapiya agowago Godokono Igilo Duliyomolamo nopegama:, modoboa:
agowa netewago Godote a:ma: Ela Opamo neba:idiloma:.
46 Ebolo a:elao epono ape denalenaka ebe ea:ga:te ka:elaona:, ega:walo elate ka:egana:.
47 Ega:walo a:imano balidite a:ma: kuba gabamo dowabuga:tatana, nemagoba:! Mod-
obola a:ma:le balidi kapiyago Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe duliyomolamo
nopegama:, modoboa: balidi netewago Godote a:ma: Ela Opamo neba:idiloma:.
48 Ebolo a:elao epono ape denalenaka ebe ea:ga:te ka:elaona:, ega:walo elate ka:egana:.”
49 Ebene Ya:sute tabo idi ma kunu kegiya, “Epate solu baeamo keba kunu kalomonake,
Godote epo bilibilinomono ilukuli tanalamo ebeno ela eba kunu kapalomolaemene.
50 “Solu wadenomola, wiyasiya lumagi idino solu golate dalatidimene, a:ma:le walo
solukobi midima: a:ka:modoboaemene. Ebema: Godokono solute la:imano taneba
magumulo nitanamene, iyo, modobola idite idi nilakapoimilo eba kunu nilukuliniyala:.”‡

10

Kamiyale Alibuti Tanalo
Ma:t 19.1-12; Luk 16.18

1 Ebene Ya:sute Ga:lili opo atepate Yudiya opodo petote Yodane Kolomo apuamo gito
nemaigiya. Ebe tetelo epo bilibilinomate ebetamo walo da:ka:pelamiya, ebene ebete ibi
walo na:kiyatulamiya mabu ebeno osiyodilo tanalo ma kunula.
2 Ebene Pa:lisi tanebapi epetapiate pelamete, Ya:suko kuba gabamo ka:powabuga:tama:
ebe napalatediya, “Dubute ebeno kamiyale dalibutimene, Godokono Totomu Tabo
bakadikanalemene?”
3 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Mosesete la: beda: totomu tabo kanaletiyala?”
4 Iba:te negeliya, “Dubute ebeno kamiyale alibutima: Mosesete gabo atamo ma kunu
osiyodiliya, dubute ebeno ubi diyatimene, ebete kamiyale alibuti pepa osiyodilote
ebetamo gito kikaemene.”

---

† **9:44:** Mak 9.44 ega:walo Mak 9.46 buka apuapuno tabo Makate bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya. ‡ **9:50:** Buka ka:la:mioledawa, Ya:sute degiya ebe uli tabono magumu ma kunula, solu ebe nanitabokobi mididawano okoli tanalola.

5 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Mabu la:imano tepo magumu kodakoda-ibinomola,
Mosesete kamiyale alibuti tabo Godokono Bukamo ebema: iyatiya.
6 Wiyasiya numa:la:, dopamo Godote me opo dosiyodiliya, ebe tetelo ebete dubula
kamiyalela osiyodiloliya.
7 Me mabuma: dubute ebeno nabiwila menokola miyapate ebeno kamiyala:go kapiya
bailo kokolioma:na:,
8 ebene ibi netewapiate kapiyama: eda:te walo iyama: a:keda:ma:na:. Iyo, ibi
kapiyanomola.
9 Numa:la:, Godote ibi netewapi kapiyakobi a:midiliya, ebema: lumagite ibi iyakobi
midilima: modoboa:.”
10 Walone moto gulo Ya:suko waloma:tapiate ebe tabono magumuma: ebe danalatediya,
11 ebete iba:tamo ma kunu giya, “Kebe lumagite ebeno kamiyale alibutite kamiyale idi
daidimene, ebete Godokono ololo apulo ebe kamiyale pilolo kaidimene,
12 ega:walo kebe kamiyalete ebeno dubu alibutite dubu idi delaemene, ebete ebe dubu
atumu pilolo kelaemene.”

Ya:sute Guda:tamo Koto Dowatiolelamiya
Ma:t 19.13-15; Luk 18.15-17

13 Ebene epo epetapiate ibino gudi Ya:sutamo nemagataliya, ebete iba:tamo koto eba
watiolelamelo Godoko kanama: ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:. Wiyasiya ebe
waloma:tapiate ebe epo kawiya analelo ibi dodiyoboliya,
14 Ya:sute ibino osiyodilo tanalo umite iba:tamo dowalo negiya, “Gudi natamo pelaema:
modobola. Ako-odiyobola:la:, mabu mako epate Godote Kawo Elawodawama: deda:na
ebe duliyomolamo ka:nopilaoma:na:.
15 Na la:tamo nani tabo gemo, kebe lumagite gudu da:pesomu aimano Kawo Elawodawa
Godoko lawea:no, ebe lumagite ebeno Kalakala Duliyomolamo a:ka:nopegamene.”
16 Ebene Ya:sute guda:tamo koto eba watiolelamelo Godoko ebo aniya, ebete ibi
wadenomamo kowalubilinama:.

Inamabu Bilibilinomago Dubute Ya:sutamo Da:piya
Ma:t 19.16-30; Luk 18.18-30

17 Ebene Ya:sute maigate gabodo eba tutalo, dubu idite ebetamo na:puligate pupamo
nokolite ebe naniya, “Wade Iyatulamedawa, na beda: tanalo osiyodilote uwomua: igilo
ebo na:kelaemo?”
18 Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma:le na wadedawama: beda:ma: keka:na:miawa:?
Wadedawa idi puliyala, Godoko kapiyate wadedawanomola.
19 A:ma: Godokono Totomu Tabo iyatawala. Lumagi akoanakapuma:la:, lumagi idino
kamiyale pilolo akolawa:la:, inamabu pilolo akouwata:la:, lumagi idino tanaloma: a:da:
tabo akokiyawala:, lumagino inamabu a:da: gabodo akouwata:la:, ega:walo a:imano
menokola nabiwila ibino tabamo na:tuduwatanakiye.”
20 Wiyasiya ebete Ya:sutamo negiya, “Iyatulamedawa, na da:peso tetene wagilimite me
totomu bilibilinomo kodakodalo uwatete kapiya idi kadikanaliya:.”
21 Ebene Ya:sute ebe uminate nilakapoimilo ebe naniya, “Kapiya tanalote a:ma:godolo
ka:modobona:. Modobola, a:ma: toawete, epetapiate a:imano inamabu bilibilinomo
maniamo uwateometate, a:ma:le ebe mani nigologolopiatamo gito na:nikalamola:. Ebe
tetelo a:ma: walo ka:pa:wete na nowaloma:eniye, ebene a:imano inamabu bilibilinomate
Godokono Unu Duliyomololo ka:nepola:nama:na:.”
22 Ebete ebe taboma: dopo mibonomoma: eda:te tepo mibago gito tiya, mabu ebe
inamabu bilibilinomagodawanomola.
23 Ebema: Ya:sute ebe waloma:tapi ulamolelo nanaliya, “Godote Kawo
Elawodawama: deda:na, inamabu bilibilinomagopiate ebe duliyomolamo nopila:oma:
kodakodanomola!”
24 Ebe tetelo ebe waloma:tapiate ebeno taboma: nanoanoutiya, ebene Ya:sute iba:tamo
walo na:kegiya, “Naimano ekakiala:, Godote Kawo Elawodawama: deda:na, epate ebe
duliyomolamo nopila:oma: kodakodanomola!
25 Numa:la:, ka:molo-goeote* kaliku waluono moe iyado nilupigama: kodakodama:
eda:na, gaboa:nola. Atumu inamabu bilibilinomagodawate Godokono Kawo
Elawodawano duliyomolamo nopegama: kodakodanomoma: eda:na, gabote
nanitabonomolo a:kitanamene.”

---

* **10:25:** Ya:suko tetelo Yu epono tanalo ma kunula, iba:te alagiole ka:molo-goeogoeo kawokawonomamo ibino woko osiyodilolenakiya. Iyo, iyaiya tete epetapilo ka:molo-goeogoeate ibino inamabu watanakiya mulu opamo, ega:walo tete epetapilo iba:te pema: watenamiya.

26 Ebene iba:te kawonomamo la:wa:ote, ibi a:ka:tuwa: ibino taneba magumulo negelitiya, “Ya:sute dege ebe tabote nanitaboma: deda:na, piyate modobola:ka: Godote ibino igilo mula:lelaema:?”
27 Ya:sute ibi ulamenate negiya, “Epate a:ka:tuwa: ibino igilo mula:lema: modoboa:, wiyasiya Godoko kapiyate modobola mabu ebegodolo elawo bitana iyaiya tanalo bilibilinomo osiyodilolema:.”
28 Ebene Pitate Ya:sutamo negiya, “A:ma: numa:, a inamabu bilibilinomo miyapate a:ma: nowaloma:enata.”
29 Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, kebe lumagite ebeno moto, o ebeno nanila nanikubila ekakila, o ebeno menokobila nabila gudila ega:walo ebeno opo, ebete na mabuma: ega:walo Godokono Wade Tabo kiyawaoma: ebe tanalo da:miyapamene,
30 ebete me tetelo motola, nanila, nanikubila, ekakila, menokobila, gudila, ega:walo opo kawonomo walo ka:kuwatemene. Ega:walo ebe atu tetelo epate temeteme tanalo ebetamo kikameoma:na:, wiyasiya walone nale ebetamo uwomua: igilo kikaemamo.
31 Iyo, nanitabola, ka:lo dopopi bilibilinomo da:pola:na, iba:te walone walogabopima: keda:oma:na:, ega:walo ka:lo walogabopi da:pola:na, iba:te walone dopopima: keda:oma:na:.”

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Walo Da:kegiya
Ma:t 20.17-19; Luk 18.31-34

32 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiago Yelusalema kawo duliyomolamo eba tolamitalo, ebete ibi dopolamete tuti. Ebe tetelo ebe waloma:tapiate woki bilibilinomoma: eda:utiya, ega:walo kebe epate ibino walogabo apune da:pelamitiya iba:te atumu na:ka:toletoleutiya. Ebene Ya:sute ebeno 12 waloma:tapi uwatete, ebetamo da:pemaima:na: ebe temeteme tanaloma: ibi eba iyatulamelo negiya,
33 “La: nolowiala:. A Yelusalemamo tolamitama:. Ebolo Godote Epono Naniwi epatamo kikalaemene, ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, iba:te ebe anakapuima: gelate Yua:piatamo ebo kikalaema:na:.
34 Ebene ebe epate ebe kalakalatete, ebetamo kowe meolete, pa:ka:pa:ka:mo ebe a:na:ma:ga:midaote kanakapuima:na:, wiyasiya ebete netewa-kapiya egelalo a:ene walo ka:kemaigamene.”

Ya:imesiko Ega:walo Yoneko Iba:te Kuba Wokiamo Ya:suko Tanalo Idima: Daniya
Ma:t 20.22-28

35 Ebene Sebedikono gudi Ya:imesiko ega:walo Yoneko iba:te pete Ya:sutamo na:pegeliya, “Iyatulamedawa, a ubila ale a:ma: beda: tanaloma: danatamene, nikaeamiye.”
36 Ya:sute ibi nanaliya, “La: beda: tanalo ubila:ka: nale la:tamo ikalaema:?”
37 Iba:te tabo eba wiyalo negeliya, “A:ma:le Kawo Elawodubuma: deda:emene, a ubila a:ma:le degeaemene idawate a:imano tumudi apulo ega:walo idawate pele apulo a:imano kawo alonomo magumulo kilukulitama:.”
38 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “La:le na wade wokiamo kanana:wita:. La: modobola:ka: nale da:nimo ebe temeteme kalila:mo nioma:? La: modobola:ka: Godote na a:e tanalamo daduba:midanemene ebe tanalamo la: waduba:midaolema:?”
39 Iba:te negeliya, “A modobola.”
Ya:sute iba:tamo negiya, “Me tanalo nanitabola, nale da:nimo walone tetelo la: atumu ebe kalila:mo niawete temeteme bolowionakomata, ega:walo Godote na daduba:midanemene ebe a:e tanalamo la: kaduba:midaolema:ta.
40 Wiyasiya naimano tumudi apuamo ega:walo pele apuamo ilukuli tanaloma: nale a:kegemo. Godote piyatamo dosiyodilolelamiya ibinomate ebolo ka:pola:nama:na:, iyo, me tanaloma: ebete a:ka:tuwa: kegemene.”
41 Ebene Ya:suko waloma:tapi teni epetapiate ebe tanalo olowite, Ya:imesiko ega:walo Yoneko iba:tamo na:dowautiya,
42 wiyasiya Ya:sute ibi bilibilinomo ebetamo ka:la:mite ibi nanaliya, “La: iyatawalata, Godoko nanitabokobi midia:pino kawokawo dubate ibi a:ka:tuwa: ibi eba wadipalatelelo epo epetapi elawamo analenaka, iba:te ibino ubi tanalamo ka:tudila:onama:.
43 Wiyasiya la: ebako epoma: a:keda:oaema. Kebe lumagite la:imano kawodawama: eda:ma: ubi diyatimene, ebete la:imano wiya: wokodawama: neda:mene,
44 ega:walo kebe lumagite dopodawama: eda:ma: ubi diyatimene, ebete la: bilibilinomono idoko motono wokodawama: neda:mene, iyo, ebe a:ka:tuwa: ebe oponomamo iyatinomo niyatimene.

45 Numa:la:, Epono Naniwite da:piya, ebe ubia:nola me opo epate ebetamo wiya:
wokopima: eda:oma:, wiyasiya ebete na:piya epatamo wiya: wokodawama: ka:peda:ma:,
ega:walo ebeno igilo iyabaiamo iyatite ebeno a:e wiyate epo bilibilinomo epetapi
Saitanakono idoko motone gito kowagailima:."

Ya:sute Batimiyasikono Balidi Wadekobi Da:midilimiya
Ma:t 20.29-34; Luk 18.35-43

46 Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapiago Yeliko kawo duliyomolamo pelamete, ebene
iba:te epo bilibilinomo epetapiago kapimiya ebe duliyomolone pemaimite eba tolamelo,
Timiyasikono gudu Batimiyasiko balidi tamio dubula, ebete gabo niyakabolo eba okoli-
talo epo epetapi manima: ebo toweolamiti.
47 Ebene ebete Nasalete duliyomolodawa Ya:sukono pe tanalo olowite kawonomamo
negiya, "Ya:su, Da:ibidikono A:la:mu! A:ma:le na na:nilakapoinama:!"
48 Ebe tetelo epo epetapi bilibilinomate ebe kawiya analo nodiyobiya ebete taboa:no
kokolitama:, wiyasiya ebete kawonomamo walo na:kegiya, "Da:ibidikono A:la:mu!
A:ma:le na na:nilakapoinama:!"
49 Ebene Ya:sute ebamo utite negiya, "La: ebe mamo neka:miala:."
Ebene iba:te ebe balidi tamio dubu eba ka:milo ebetamo negeliya, "Nekalakala, ebete
a:ma: peka:mitata! Nemaiga!"
50 Ebe tetelo ebete ebeno lubudino kaliku iyabaiamo ba:idilote, samonomamo maigate
Ya:sutamo ebo piya.
51 Ebene Ya:sute ebe nalatediya, "A:ma: beda: ubi kiyata:wita nale a:ma:tamo kosiyo-
diloma:?"
Balidi tamio dubute negiya, "Iyatulamedawa, na ubila inamabu wadenomamo kulam-
olema:."
52 Ya:sute ebe naniya, "A:ma: na:toa. A:imano nanitabokobi midi tanalote a:ma:
wadekobi a:mida:ta," ebema: nanitabola, ebe tetenomolo ebeno balidite wadekobi
dolowiomiya, ebete ebe to gabodo Ya:suko ebo waloma:tiya.

11

Ya:sute Yelusalema Kawo Duliyomolamo Da:nopegiya
Ma:t 21.1-11; Luk 19.28-40; Yon 12.12-19

1 Ebene iba:te Yelusalema kawo duliyomolo niyakabamo eba pelamelo, Betapa:gi duliy-
omolo ega:walo Betani duliyomolo tatalido tolamete Olibi Kewakewa Unu Damelamo ebo
nemaimiya. Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapi netewa dopamo eba nalibolelo
2 ibi nanaliya, "La: ebe niyakabo duliyomolamo toawete, ebe duliyomolamo
da:nemaima:ema donoki-goeo da:peso ala:mo ma:midao ka:numa:digamamota, lumagite
dopamo ebe unamo kokoliya:. Modobola la:le ale pamiawete nemagaiyala:.
3 Idawate la:tamo degemene, 'La: me tanalo beda:ma: kosiyodilawitama?' la: wiyasiya
ma kunu negeliyala:, 'Kawodawate donoki-goeo ubila, ebete walo samonomamo kakapal-
ibomene.' "
4 Ebene iba:te tote, gabolo donoki-goeo da:peso gigiyu niyakabolo ma:midao numite ale
ebo nepamiya.
5 Ebema: piyate ebolo da:pola:niya iba:te ibi nalateda:liya, "La: ale beda: mabuma:
kepamiawitama?"
6 Ebene Ya:sute ibi netewapiatamo dopamo kebe tabo kegiyale, iba:te ebe atu tabo ibi
danaliya ebe epate ibi gito miyapiya.
7 Ebene iba:te ebe donoki-goeo da:peso Ya:sutamo magaete, ibino watubino kaliku
donoki-goeo unamo alomomete, Ya:sute ebe kaliku unamo ebo okoliya.
8 Ebe tetelo epo epetapi bilibilinomate ibino ga:ga:ga:ga: kaliku pupukulamete gabamo
apoago tolamiya, ega:walo epetapiate gabo tametamene puwala otolete gabamo atumu
kapotameonatiya.
9 Ebene piyate da:dopiya ega:walo Ya:sukono walogabo apune da:pelamitiya, ibi
bilibilinomate kawonomamo ma kunu gelitiya,

"Godoko nadipata:la:!
Godo, a:imano mailago da:pita,
modobola a:ma: ebe lumagi kawokobi na:midiye!
10 Iyo, aimano ewono nabiwi Da:ibidikono a:la:mute
Kawo Elawodubuma: deda:na,
modobola a:ma:le ebe kawokobi na:midiye!
O epala:, la: Godoko moiolo

unamo nadipata:la:!”

11 Ebe tetelo Ya:sute Yelusalema kawo duliyomolamo nopegate, Godoko Amamateno
Iya Motamo nodolote inamabu bilibilinomo ulamola:go ebo petiya, ebene dadimoni ebete
Betani duliyomolamo walo na:ka:toni ebeno 12 waloma:tapiago.

Ya:sute Da:imi Noloa: Umei Kewa Dumiya*
Ma:t 21.18-19

12 Egela idilo iba:te Betanine walo da:ka:pelamitiya, gabo tetelo Ya:suko bae kape tanalo
eba piyatawalo,
13 ebete umei kewa paagono muluamo pumite, da:imi olema: ebamo gito tiya. Wiyasiya
ebete ebamo da:nemaigiya paanomoiya nulamiya, mabu ebe tete umei da:imi kewano
nolo tetea:,
14 ebema: ebete ebe umei kewatamo negiya, “Uwomua: tetelo epate a:ma:godone da:imi
a:kenaonakoma:na:!” Ebe tabo ebe waloma:tapiate olowiya.

Ya:sute Godoko Amamateno Iya Moto Wadekobi Da:midiya
Ma:t 21.12-17; Luk 19.45-48; Yon 2.13-22

15 Ebene iba:te Yelusalemamo nemaimite Godoko Amamateno Iya Motamo tolamete,
ebe motolo Ya:sute inamabu olowamepi nulamete elawonomamo na:na:ma:lateliya,
ega:walo ebete mani odowaolepino patapata bigo olowamepino ilukuli patapatago ebo
noba:midaolelamiya.
16 Ega:walo Yelusalema duliyomolo epate ibino inamabu apune apune dowadae-
nakiya, iba:te ebe inamabuago Godokono Motono kala magumudo podolote apudo
da:nemaimionakiya, Ya:sute ibi ebe mabuma: odiyoboliya.
17 Ebe tetelo ebete epo eba iyatulamelo negiya, “Nanitabola, Godokono Bukalo tabo ma
kunu bitana, ‘Naimano Moto iyaiya opo bilibilinomono epate Godoko Amamate Motoma:
kegelama:na:, la:le wiyasiya pilo epono motoma: a:midimata!’ ”
18 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Godokono Totomu
iyatulamepi, iba:te ebe tabo olowite Ya:suko anakapuima: gabo waditiya, wiyasiya
iba:te ebe na:tolemitiya mabu epo bilibilinomate ebeno iyatulame tanaloma: anoanolo
nekalakalautiya.
19 Ebene dadimoni Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi ebe kawo duliyomolone walo
na:ka:tolameniya.

Ya:suko Waloma:tapiate Umei Kewa Alawoma: Eda: Dumiya
Ma:t 21.20-22

20 Egela idi duiyanomolo iba:te kawo duliyomolamo walo eba ka:pelamitalo, umei kewa
dolodolone wagilimite apa:mo pemaiga alawoma: eda: ebo pumiya.
21 Ebene Ya:sute dopamo beda: tabo kegile, Pitate ebe tanalo malagidilote Ya:sutamo
negiya, “Iyatulamedawa, numa:! A:ma:le kawiya danawia ebe umei kewate alawoma:
edi!”
22 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “La: Godoko nanitabokobi na:mida:la:.
23 Na la:tamo nani tabo gemo, kebe lumagite nanitabokobi midilo me damelamo ma
kunu degemene, ‘A:ma: kewa: kolomamo na:toatepa!’ ebene ebete tepo magumulo woki
netewama: eda:no, ebe tanalote pemaigama: nanitabokobi da:midimene, ebete ebe tanalo
nanitabolo kuimene.
24 Ebema: nale la: nanalemata, la: beda: tanaloma: Godoko da:toweoma:ema, la: ebe
tanalo iyalo laema: gelalo nanitabokobi na:midiyala:, ebene la: ebe tanalo nanitabolo
kelaemamota.
25 Ega:walo kebe tetelo la:le maimiawete Godotamo towetowe tabo degelaema, ebene
lumagi iditamo dowa tanalote ditanamene, la: ebe lumagino kuba egebolema:wete
na:dodolomatilimiyala:, ebene la:imano Unu Duliyomolono Nabiwite la:imano kuba
egebolelametate atumu ka:ka:dodolomatililaema:ta.
26 Wiyasiya la: epono kuba egebolelama:wete dodolomatililamea:no, la:imano Unu
Duliyomolono Nabiwite la:imano kuba egebolelametate a:ka:dodolomatililametamene.”†

Yu Watowatopiate Ya:sukono Elawo Mabuma: Ebe Dalatediya
Ma:t 21.23-27; Luk 20.1-8

27 Ebe tetelo Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi Yelusalema kawo duliyomolamo walo
na:ka:pelamiya. Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo eba nepata:lo, Godotamo

* **11:11:** Epate umei kewano mailo Gogodala tabamo salibisama: ka:minaka. † **11:26:** Mak 11.26 buka apuno tabo Makate bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

kalimagono ikameopino watowatopi, Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo ka-
wokawo dubu epetapi, iba:te ebetamo pelamete
28 ebe ma kunu palatediya, “A:ma: me iyaiya tanalo pokono elawamo kosiy-
odilola:wena? Ega:walo me elawo potele kikametia, a:ma:le me tanalo kosiyo-
dilola:wenama:?”
29 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “Nale kapiya tanaloma: la: kalateda:lemamota.
La:le na wiya tabo wadenomamo dowaminama:ema, ebene nale me tanalo pokono
elawamo kosiyodilolenamo, ebe tanalo nale la: ebo kanalemamota.
30 Naimano alateda: tabo ma kunu bitana la:tamo, Yonete epo obamo
dowaduba:midaolenaki, ebe elawo ebetamo potele kikamile, Godotela:ka: o
lumagitela:ka:?”
31 Ebema: ibi a:ka:tuwa: ibino taneba magumulo apaminateuilo negeliya, “Ale dege-
lama: Godote Yonetamo elawo ikami, ebete kegemene, ‘Mabu keleka: la:le ebeno tabo
nanitabokobi ka:mida:wea:?’
32 Ega:walo a modoboa: ebe ma kunu anama:, me opo lumagite Yonetamo elawo ikami.”
Iba:te epono dowa tanaloma: toletoleolo tabo ma kunu geliya, mabu ibi iyatawala epo
bilibilinomate Yoneko Godokono nanitabo woki awokalimidawama: gelana.
33 Ebema: iba:te ibino tepo magumuno woki waminaolelo Ya:sutamo negeliya,
“Yonekono elawo mabu a iyatawa:.”
Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negiya, “Ebema: nale la: atumu akanaletama nale me iyaiya
tanalo pokono elawamo kosiyodilolenamo.”

12

Tupina Da:imi Pali Atila:pino Iyatulame Oi
Ma:t 21.33-46; Luk 20.9-19

1 Ebene Ya:sute oi tabo ida:mo ibi ma kunu iyatulamiya, “Dubute pali osiyodilote tupina
da:imi kewa bilibilinomo ebo ami, ebe da:imino mailo ebe gala:ipi da:imila. Ebene
amio tanalote dolopoligi, ebete kala ga:dimite, da:imi ii egedioleno nokola bobo obobote,
pali atila:pino unu nupunupu ebo eti. Ebe tetelo ebe dubute ebeno pali atila:pi dubu
epetapiatamo gito atepi, iba:te ebolo woko eba osiyodilonalo, ebe pali wadenomamo
umilo ebeno da:imi kuwatolemenakoma:, ebene ebete mulu oponomamo gito ti.
2 “Ebene da:imi tapio tete da:pi ebete pali atila:piatamo wiya: wokodawa napalibi, ebete
iba:godone da:imino mani magumune ebeno kawodawano apu ka:pelaema:,
3 wiyasiya iba:te ebe lawete gaubamo anagalimiote inamabua:no gito nalibiya.
4 Ebene pali namutudawate wiya: wokodawa idi walo dakapalibi, wiyasiya iba:te ebe
watolo eba kanagalimiolo ebe ilipo ikamete atumu gito kalibiya.
5 Ebene ebete wiya: wokodawa idi walo dakapalibi iba:te ebe anakapumiya. Ebene
wiya: wokopi bilibilinomo epetapiate da:pelamiya, iba:te atumu epetapi anagilamolete
gito aliboliya, wiyasiya iba:te epetapi anakapulamoliya.
6 “Ebene namutudawagodolo kapiya idi dokolinami, ebe gudu ebete kawonomamo
malagidilonami. Ebema: walogabonomone ebete ebe gudu eba palibolo ebeno wokilo
negi, ‘Nanitabola, iba:te naimano gudutamo ka:tudila:oma:na:.’
7 “Ebe pali atila:pi dubate wiyasiya ibino taneba magumulo negeliya, ‘Numa:la:, me
gudute nabiwino inamabu namutudawama: deda:mene, ebe gudute na:pe. Ebema:
modobola ale ebe anakapumite ebeno pali lawenomo kelaemalema:,’
8 ebene iba:te ebe lawete anakapumite palino kala magumune gito neba:idiliya.”
9 Ebema: Ya:sute olowiopiatamo negiya, “La:imano woki keba kunula:ka:, pali na-
mutudawate beda: tanalo na:kosiyodilomene? Nanitabola, ebete pete pali atila:pi
panakapulamete ebeno pali epetapiatamo ka:pikalaemene.
10 Iyo, la: dopamo Godokono Bukalo me tabo nanitabolo eka:la:mioliamata,

‘Moto etepiate iyabaiamo diyatiya,
ebe alote wiyasiya
motono elawo mabuma: eda:na.
11 Me tanalo Godote osiyodili,
ebema: aimano wokilo nanoanoutama:!’ ”

12 Ebema: Yu watowatopi dubate Ya:suko laema: ubila mabu ibi iyatawala ebete me
iyatulame oi ibino tanaloma: kiyawaiya, wiyasiya iba:te epo tolelamelo ebe atepate gito
tolamiya.

Loma Epono Kawo Elawodubunomo Sisatamo Ta:kese Mani Ikameo Tanalo*
Ma:t 22.15-22; Luk 20.20-26

13 Ebene Yu watowatopiate Pa:lisi tanebapi epetapi ega:walo Kawo Elawodubu
Elodikono tanebapi Ya:sutamo aliboliya, iba:te ebe kuba gabamo eba nowabuga:talo ebete
kebako tabo gelo ebe ebo kelaema:.
14 Iba:te ebetamo pelamete a:da: elemasigi gabodo na:pegeliya, "Iyatulamedawa,
a iyatawala a:ma: nani tabo lumagilata. A:ma: epetapino gito gela tanalamo
ka:tuduwatawenakoa:, ega:walo a:ma: epo unu nikapiamo kulama:wena:, ma kunu
lumagi idi atepalo lumagi idi ebo a:kelawa:emene. Iyo, a:ma: epo Godokono gabo
wadenomamo iyatulamenata, ebema: a nanaa:, Loma epono Kawo Elawodubunomo
Sisatamo ta:kese mani ikameoma: modobola:ka: o kubala:ka:? A ebetamo ba:kikameoma:
o a:kikameoma:?"
15 Wiyasiya Ya:sute ibino mena netewa tanalo iyatawate iba:tamo negiya, "Mabu
keleka: la:le na masiginima: dowagela:witama? La: mani kapiya natamo nikanama:la:,
na kuimamo."
16 Ebene iba:te mani kapiya ebetamo dikamiya, ebete ibi nalateda:liya, "Me manilo
da:pola:na, mailo ega:walo ololo pokonola:ka:?"
Iba:te negeliya, "Kawo Elawodubunomo Sisakonola."
17 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, "Sisakono inamabu Sisatamo nikameala:, wiyasiya
Godokono inamabu Godotamo nikameala:."
Ebema: iba:te ebeno taboma: kawonomamo anoanoutiya.

A:e Magumune Igilamo Maimio Tanalo
Ma:t 22.23-33; Luk 20.27-40

18 A:e magumune maimioa:noma: degelana, ebe epo Sa:diyusi taneba epola.† Ibi
epetapiate Ya:sutamo pelamete tabo ma kunu pegeliya,
19 "Iyatulamedawa, Godokono Bukamo Mosesete tabo ma kunu akuloliya, 'Dubute
a:ete kamiyale gudia:no datepamene, ebeno ekawite ebe amole lawete ebeno naniwino
tanaloma: gudi nosiyodilolemene.'
20 Kapiya dubuno sebeni koiate ilukulinamiya. Ibi magumulo dopo gudute kamiyale
lawete gudi ulamea:no a:iya,
21 ebene ebeno ekawite atu kamiyale kelawete gudi ulamea:no gito ka:iya, ega:walo
tetedawa idite atumu kowageliya.
22 Ebene ebe sebeni atu alailama:te gudia:no eba kunu a:elaiya, wiyasiya kamiyalete
walone gito a:iya.
23 Ebema: iba:te a:e magumune igilamo demaimioma:na:, ebe Kawo Egelalo ebe
kamiyalete pokono kamiyalema: na:keda:mene, mabu ebe sebeni dubate aida:tepaiya?"
24 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, "Mabu la: Godokono Buka tabo ega:walo ebeno elawo
iyatawa:, ebe mabuma: la:imano wokilo epono a:ela tanaloma: kubanu gelanakomata.
25 Numa:la:, epate a:e magumune igilamo demaimioma:na:, ebe tetelo iba:te kamiyale
walo a:ka:piaidiolema:na: ega:walo dubu a:ka:puwatolema:na:, wiyasiya iba:te Godokono
Unu Duliyomolono nopopimu bilukulionama:na:.
26 Ebe mabuma: Godokono Bukate a niyatuamena a:elaopiate a:e magumune
maimioma:. Iyo, Mosesete diyatiya ebe tabo la: nanitabolo eka:la:mioliamata, ma kunu
elate kewalo dowaiti wiyasiya kewate kolotolitiya:, ebe tetelo Godote Mosesetamo negiya,
'Nanitabola, na Godotela. A:ibalayamako, Aisa:keko, ega:walo Ya:ikoboko iba:te uwomua:
tetelo poko kamamatene, na ebetela.'
27 Ebema: la: Sa:diyusi tanebapi la:imano wokilo na:kemalagidilawenama ebe ewonino
igilate olopoligoiya? Ao, kolopoligiya:, mabu a:elaopiate Godoko kamamatena: wiyasiya
piyate igilolo dilukulina ebe eponomate ebe amamatena. Me mabuma: la: Sa:diyusi
tanebapiate epono a:ela tanaloma: kubanu gelanakomata!"

Kebe Totomu Tabote Kawonomoma: Keda:nale
Ma:t 22.34-40; Luk 10.25-28

---

* **12:12:** Sisako ebe Loma epono Kawo Elawodubunomola, opo kawonomolo ebe kapiya elawonomoma: eda:nami. Ebete ebeno gowelaopi iyaiya opamo alibolenaki, ebene iba:te ebe iyaiya opolo eba nilukulionalo epagodone ta:kese mani kawonomo ebo nuwatelamenakiya, ebe maniamo ibino Loma gabamanino iyaiya woko kosiyodilolenama:.

† **12:18:** Ya:suko tetelo Sa:diyusi epo ebe Yu epono taneba idila, iba:te Pa:lisi tanebapino iyaiya totomu bilibilinomamo ka:tudila:onakia:. Ega:walo epate a:elaote a:ene walo kemaimiote Godotamo da:nemaima:na:, ebe tanalo Sa:diyusi tanebapiate nanitabokobi ka:midinamia:, ebema: iba:te ebe atu nanitabokobi midia: tanalamo epo iyatulamenakiya.

28 Ebene Godokono Totomu iyatulamedawa idite pete, iba:te degelitiya ebe tabo ebo
polowiya. Ya:sute Sa:diyusi tanebapiatamo tabo wadenomamo da:kiyawaiya, ebe tanalo
umite ebete Ya:suko nalatediya, “Kebe totomu tabote kawonomoma: keda:nale?”
29 Ya:sute negiya, “Me kawo totomunomola. ‘Isalaela epala:, la: nolowiala:! Godoko
aimano Kawodawala, ebe kapiyanomola, idi puliyala.
30 A:ma: a:imano Kawodawa Godoko nilakapolo nemalagidilona, a:imano tepo
magumunomamo ega:walo a:imano uliyanano elawamo, a:imano woki kawonomamo
ega:walo a:imano elawo kawonomamo.’
31 Ega:walo me kawo totomunomo idila. ‘A:ma: a:ka:tuwa: a:ma: demalagidilawena,
modobola a:ma:le eba kunu a:ma: niyakabolo dokolina ebe lumagi nilakapolo ne-
malagidilona.’ Totomu tabo idite me kawokawo totomu netewa a:kodoilimene.”
32 Godokono Totomu iyatulamedawate Ya:sutamo negiya, “Iyatulamedawa, nanitabola,
a:ma: wadenomamo geata. Aimano Kawodawa Godoko kapiyanomola, idawa puliyala,
kokolina:.
33 Lumagite ebeno tepo magumunomamo ega:walo ebeno uliyanano elawamo, ebeno
woki kawonomamo ega:walo ebeno elawo kawonomamo ebete Godoko nilakapolo
nemalagidilonamene. Ega:walo ebe a:ka:tuwa: ebe demalagidilona, ebete eba kunu
ebe niyakabolo dilukulina ebe epo nilakapolo nemalagidilolenamene. Nanitabola, me
netewa totomuate kawokawonomoma: eda:ona, wiyasiya Godotamo ikameo tanalate
kawokawoma: keda:ona:, iyo, epate elamo madolame sipi-goeogoeo ega:walo nilakapo
inamabu epetapi Godotamo dikameonaka, ebete negena ebe tanalo bilibilinomate
kawokawoma: keda:ona:.”
34 Ebete tabo wadenomamo degiya, Ya:sute olowite ebetamo negiya, “Godote Kawo
Elawodawama: deda:na, ebe duliyomolamo a:ma: opegama: tatalila.”
Nanitabola, ebe tetene wagilimite epate Ya:suko tanalo idima: alateda:ma:
na:toletoleutiya.

Godokono Alibodawa Kelisoko Potelela:ka:
Ma:t 22.41-46; Luk 20.41-44

35 Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo epo eba iyatulamitalo negiya,
“Godokono Totomu iyatulamepiate negelana Godokono Alibodawa Kelisoko ebe
Da:ibidikono a:la:mula, ebeno walone gudi magumune kawokalamene. Wiyasiya me
tanalono magumu keba kunula:ka:?
36 Numa:la:, Da:ibidite Godokono Uliyanano elawamo tabo ma kunu kiyawaiya,

‘Kawodawa Godote naimano Kawodawa Kelisotamo nege,
‘A:ma: naimano tumudi apuamo na:pokoliya,
ebene a:ma:go gowelaopi
a:ma:le naimano elawamo ibi ka:mikitaolema:ta.’ ’ ”

37 Ebene Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “La: me tabo eba malagidilolo
na nanana:la:, Da:ibidite ebeno a:la:mu Kelisoko ebeno Kawodawama: ka:milo
ebete Godokono tumudi apuamo okolima: giya, ebema: ebe tanalote keba kunu
na:ka:pemaigamene?”
Nanitabola, ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:sukono tabo kalakalago olowitiya.

Ya:sute Godokono Totomu Iyatulamepino Amama Tanaloma: Degiya
Ma:t 23.1-7,28; Luk 11.37-54; 20.45-47

38 Ebene Ya:sute epo eba iyatulamitalo negiya, “La:le Godokono Totomu iyatulamepi
wadenomamo nulama:la:. Ibi ubila ga:ga:ga:ga: kaliku pupuliote olowame bailo eba
wapata:lamelo, epate ibi ebo kowalogolema:.
39 Iyo, ibi ubila a Yu epono balidi ibilamole moto gulo kawokawo dubuno ilukuli
bailo kilukulima:, ega:walo ibi ubila soliyomu osiyodilo tetelo kawokawo ilukuli bailo
ka:pola:nama:.
40 Ega:walo iba:te amoleamoleno inamabu a:da: elemasigi tanalodo eba uwatelo, ebo
opoliyaolelamenaka, ebene iba:te ebe tanalo kuba:noma: gelalo tolamete Godotamo
balidi eba nibilamolelo ga:ga:ga:ga: towetowe tabo ebo negelanaka, mabu ibi ubila epate
ibino tanalo umilo ibi wadewadepima: kegelama:. Ebe mabuma:, nanitabola, iba:te kuba
wiya kawonomo kelaema:na:!”

Amole Kamiyalete Godotamo Mani Dikamiya
Luk 21.1-4

41 Ebene Godoko Amamateno Iya Motolo epate mani eba alomutalo, Ya:sute ebe mani
alomo bai niyakabolo okolite epono mani alomo tanalo ulamiti. Inamabu dogodogopi
epetapiate mani kawokawonomo alomutiya,
42 ebene inamabua: amole kamiyale idite pete netewa mani egege, kapiya toea keba
kunula:ka: eba kunula, ebete ebo palomiya.
43 Ya:sute ebe waloma:tapi ebetamo ka:la:mite negiya, "Na la:tamo nani tabo gemo,
epate mani dapaloma, me inamabua: amole kamiyalete ibi bilibilinomo odoili,
44 mabu inamabu dogodogopiate ibino inamabu epetapi da:luililamenako ebe inamabu
paloma, wiyasiya me amole kamiyale inamabua:nola. Ebete ebeno uwomu mani
alomonomo apalomo, ebeno bae uwateono manila."

13

Godoko Amamateno Iya Moto Kubaimi Tanalo
Ma:t 24.1-2; Luk 21.5-6

1 Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motone eba piwisigitalo, ebeno waloma:tapi
magumulo idawate negiya, "Iyatulamedawa, a:ma: nulama:. Me nokola moto
iyaiyanomola ega:walo wadewadenonomola!"
2 Ya:sute wiyasiya ebetamo negiya, "A:ma: me kawokawo moto ba:kulama:wita?
Me iyaiya motono tanaloma: nokola idite nokola idi unulo a:ka:pola:nama:na:, mabu
gowelaopiate nokola bilibilinomo mapitaolete opamo iyalekenomo ka:piyalekema:na:."

Kawokawo Temetema:te Pelaema: Ya:sute Degiya
Ma:t 24.3-14; Luk 21.7-19

3 Ebene Ya:sute Olibi Kewakewa Unu Damelalo eba okolitalo, Godoko Amamateno Iya
Moto apuamo umilo okoliti. Ebe tetelo Pitako, Ya:imesiko, Yoneko, ega:walo A:nduluko,
ibinomate ebetamo tolamete na:negeliya,
4 "A:ma:le a nanaa:, Godokono Moto kubaimi tanalote kebe tetelo na:ka:pemaigamene?
A beda: anoano tanalote na:kiyatuaemene, tete ebe na:pe me tanalo bilibilinomate
ka:pemaimioma:?"
5 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, "La: nanisiwale. Lumagi idite la: demasigilitamene, la:
ebeno tabo ako-olowiala:,
6 mabu dubu bilibilinomo epetapiate naimano mailamo pelamete ka:pegelama:na:, 'Na
ebe Kelisotela!' ebene iba:te epo bilibilinomo ma kunu eba pemasigiolelo iya gabamo ebo
kemagatalema:na:.
7 Ega:walo la:le iyaiya opo epono gowelao tanalo ega:walo ibino gowelaoma: nopo
iyati tanalo dolowiaema, la: ebe mabuma: akotoletoleala:. Me tanalate nanitabolo
ka:pemaimioma:na:, wiyasiya ebe tete ebe uwomu tetea:.
8 Nanitabola, opo epetapino epate opo epetapino epago ka:gowelaoma:na:, iyo, opo idite
opo iditamo gowela tanalo kosiyodilomene, ebene mumulate iyaiya opo bilibilinomamo
ka:pelaema:na:, ega:walo iyaiya duliyomolo epetapilo epate baea:no kilukulioma:na:.
Numa:la:, kamiyalete gudu laema: temeteme dowagilimi, me tanalo eba kunula.
9 "Ebema: la: la:imano tanalo wadenomamo nulamenala:, mabu kubakubapiate la:
elawamo uwatetate tabo anagiyamida baiamo kemagatalema:ta, ega:walo iba:te Yu
epono balidi ibilamole moto gulo la: gaubamo kalukolema:ta. Iba:te na mabuma: la:imano
tanalo danagilamelelametamene, ebe tetelo la: iyaiya kawokawo elawodubuno ololo
apulo utitatawete naimano Wade Tabo iba:tamo ebo ka:kiyawaomamota.
10 Iyo, uwomu tete pea:no, Godoko ubila la:le dopamo ebeno Wade Tabo iyaiya opo
bilibilinomolo ka:na:kiyawaema:.
11 Ebema: epate tabo anagiyamida baiamo la: demagataletamene, ebe tetete pe-
maiga:no la:imano gela tanaloma: woki bilibilima: akoeda:oala:, ma kunu, 'Na beda:
tabo na:kegemo?' Tete da:pemene Godote kebe iyaiya tabono tanalamo la: dowalubili-
tamene, modobola la:le ebe tabo kapiya na:kiyawaiyala:, mabu nanitabola, la: a:ka:tuwa:
a:ka:kiyawaoaema, Godokono Uliyanate la:do ka:kiyawaomene.
12 "Ebe tetelo naniwite ekawi a:eamo kalibomene, ega:walo atu gabodo ekawite
naniwi kanakapuimene, iyo, dubute ebeno gudu atumu kakamitimene, ega:walo guda:te
dowaote ibino menokobila nabila a:eamo kalibolema:na:.
13 Ebene na mabuma: epo bilibilinomate la:tamo ka:dowaoma:na:, wiyasiya
kebe lumagite kodakodalo utite uwomuamo da:nemaigamene, Godote ebeno igilo
ka:mula:emene."

Talena Bai Kubaimidawano Tanalo
Ma:t 24.15-28; Luk 21.20-24

14 Na Makate me buka ka:la:mioledawatamo negemo, a:ma: me tabo Ya:sute degiya
wadenomamo niyatawa.
Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Godokono Moto kubaimidawate ebe talena
bailo utitalo la:le ebe duma:ema, ebe tetelo modobola Yudiya opo epate unuunu
damelamo nalautioma:na:.
15 Iyo, moto tanatimilo dokolitamene, ebe lumagite moto guamo walo a:ka:nopegamene
ebeno inamabu uwatema:,
16 ega:walo tumulo woko dosiyodilutamene, ebe lumagite walo motamo a:ka:toamene
ebeno lubudino kaliku laema:.
17 “Numa:la:, lamitulamitu ega:walo nono dikalamena ebe kamiyala:tamo ebe egelate
kubanomoma: keda:mene!
18 Ebema: modobola la: Godoko na:toweomiyala: me tanalate gibagiba tetelo akope-
maimiala:,
19 mabu ebe tetelo kawokawo temetemenomate ka:pemaimioma:na:. Numa:la:, Godote
me opo dosiyodiliya ebe tetene wagilimite ka:lo me teta:mo pemaiga, ebakobako teme-
tema:te dopamo ka:pemaimiya:, ega:walo walone tetelo ebakobako temetema:te walo
a:ka:pelaema:na:, kapiya tetenomamo ka:pemaimioma:na:.
20 Me tanalo nanitabola, Kawodawa Godote ebe tete gopowaimia:no lumagi idite me
opolo igilolo a:kokolinamene, wiyasiya ebete kebe epo ka:la:miolete duwatiya ebe epo
nilakapoilamelo tete ka:gopowaimene.
21 “Ebe tetelo lumagi idite la:tamo ma kunu degemene, ‘Numa:la:, Godokono Alibodawa
Kelisote malo bokolita!’ o, ‘Numa:la:, ebete ebolo bokolita!’ la: nanitabokobi akomida:la:,
22 mabu elemasigi Kelisoma: eda:opi ega:walo naimano mailamo a:da: tabo kiyawaopi,
iba:te pemaimiote iyaiya anoano tanalo kosiyodilolema:na:. Iyo, ibi ubila ebe osiyodilole
tanalamo Godote deka:la:mioliya ebe epo iya gabamo kemagatalema:.
23 Ebema: la: wadenomamo nolowiala:, me tanalo bilibilinomate pemaimioa:no nale la:
dopamo analemata.”

Epono Naniwino Pe Tete
Ma:t 24.29-31; Luk 21.25-28

24 “Ebe kawo temeteme tetete dolopoligomene, ebe tetelo egelate kidokomene ega:walo
saganate a:ka:pukuilaemene,
25 iyo, mawela:te tobolo unune opamo ka:pa:gudima:na:, ega:walo tobolo ununo
elawoelawo inamabuate kalela:oma:na:.
26 Ebene ebe tetelo Epono Naniwite tobolo unune eba piwisigalo, iba:te ebe ebo
kuima:na:, ebete ebeno elawago ega:walo alo kawonomago ka:pemene.
27 Ebene ebete Unu Duliyomolono nopopi iyaiya opo bilibilinomamo kapalibolemene,
Godote deka:la:mioliya ebe epo me opo apune apune ka:puwatema:.”

Umei Kewano Tanalo
Ma:t 24.32-35; Luk 21.29-33

28 “La: umei kewano tanalone me tanalo idi wadenomamo niyatawala:. Katomono
wuiate pemaimite olioli paa da:mogoiamidalema:na:, ebe tanalote la: kiyatulamema:ta
ulamano tete ebe netatali,
29 ebema: me temeteme tanalate pemaimilo dulama:ema, la: kiyatawaomamota Epono
Naniwino pe tete tatalila, ebe gigiyudo opegama: pe.
30 Na la:tamo nani tabo gemo, me tanalo bilibilinomate dopamo ka:pemaimioma:na:,
walone me tete epate ebo ka:elaoma:na:,
31 iyo, me opo ega:walo tobolo unu iba:te kolopoligoma:na:, wiyasiya naimano tabote
a:kolopoligomene, uwomua: tetelo bitanamene.”

Epono Naniwino Pe Tete Epate Iyatawa:
Ma:t 24.36-44; Luk 17.26-30,34-36

32 “Numa:la:, epate ebe Kawo Egelano tete iyatawa:, Unu Duliyomolono nopopi ega:walo
Godokono Gudu iba:te iyatawa:, Nabiwi Godo kapiyate iyatawala.
33 Ebema: la: olowiolo nilukuliniyala:, mabu ebe tetete da:pemene la: iyatawa:.
34 Me tanalote ma kunu kitanamene, kawo dubu idite mulu opolo ka:nokoliatepama:
ebeno moto wiya: wokopiatamo katepamene iba:te wadenomamo kuiminama:. Ebene
ebete iba:tamo woko iyaiya ikalamolete gigiyu umidawatamo kegemene, ‘A:ma: naimano
pe teta:mo olowiolo nokoliniye.’
35 Ebema: la: olowiolo nilukuliniyala:, mabu la: iyatawa: moto namutudawano pe tete,
diyala, adimo tetelola:ka: o idoko tetelola:ka:, walo apuamola:ka: o duiya tetelola:ka:.
36 Iyo, ebete samonomamo da:pemene la: laonalo da:ba:pulametamene,

37 ebema: nale me tabo la: kapiyatamo kegea:, epo bilibilinomatamo gemo, la: olowiolo
nilukuliniyala:!”

14

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Degeliya
Ma:t 26.1-5; Luk 22.1-2; Yon 11.45-53

1 Aduga:la Soliyomu* ega:walo Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu† ibino tanalo
wagilima: netewa egelate eba na:pola:nalo, ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino
watowatopi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, iba:te Ya:suko anakapuima: tabo
ebo iyatiya, ebene iba:te ebe diya gabodo laema: gabo waditiya.
2 Iba:te negeliya, “A soliyomu tetelo ebe a:kelaema:, mabu epate atamo dowaote ago
da:ba:gowelama:na:.”

Betani Duliyomolo Kamiyalete Ya:sutamo Wade Nibo Ii Dadipanamiya
Ma:t 26.6-13; Yon 12.1-8

3 Ebene Ya:sute Betani duliyomololo dubu idi Saimonokono motolo bae niti, ebe dubu
dopamo kukulakukulagonola. Ebe tetelo kamiyale kapiyate pete, wade nibo ii nokola
kalila:mo tabokaimi adaete, ebete pitukamidate Ya:sukono watamo ebo padipanamiya,
ebe ii inamabuno mailo ebe nadala, ebeno wiya kawonomola.
4 Epo epetapi ebolo da:pola:niya, iba:te dowaote ibi a:ka:tuwa: ibino taneba magumulo
tabo eba kiyawaolo negeliya, “Mabu keleka: ebete me wade nibo ii dologala inamabuma:
da:midi?
5 A me ii manima: na:na:miditaleka: kapiya ulamano woko wiya mani buwatena:, ebene
ebe mani nigologolopiatamo gito bikalamolena:.” Ebema: iba:te ebe kamiyale kawiya ebo
aniya.
6 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “La: ebe natepala:! Ebe kawiya beda:ma:
kanawitama? Ebete natamo wade tanalonomo osiyodilo.
7 La: numa:la:, nigologolopiate tete geyageyanomolo la:go bilukulionama:na:, la:imano
ubi tetelo iba:tamo nilakapo inamabu ebo nikalamenakiyala:, wiyasiya na uwomua:
tetelo la:go a:kokolinamo, tete tatalila nale la: ka:miyapamamota.
8 Ebema: nanitabola, me kamiyalete natamo wade tanalo osiyodilo, kuba idi kitana:.
Nale a:ea:no tetelo ebete naimano ape bobamo iyatima: gabo dopamo osiyodilo, iyo, ebe
tanalo eba malagidilolo ebete naimano apa:mo wade nibo ii ebema: adipana.
9 Na la:tamo nani tabo gemo, epate iyaiya opo bilibilinomamo Godokono Wade
Tabo datanakoma:na:, iba:te me kamiyalete dosiyodilo ebe tanalo malagidilolo
ba:nikiyawaonakoma:na:.”

Yudasite Ya:suko Laema: Nopo Diyatiya
Ma:t 26.14-16; Luk 22.3-6

10 Ebene Ya:sukono 12 waloma:tapino taneba magumulo Keliyota duliyomolodawa
Yudasite Godotamo kalimagono ikameopino watowatopiatamo tote, nopo ebo niyatiya
Ya:suko ibino kotamo kiyatima:.
11 Ebe tetelo iba:te ebe tanalo olowite kalakalaolo tabo ebo iyatiya ebetamo mani
kikaema:, ebema: Yudasite iba:godone tote gabo ebo nowadiya Ya:suko ibino kotamo
kiyatima:.

Ya:sute Ebe Waloma:tapiago Aduga:la Soliyomu Denaniya
Ma:t 26.17-25; Luk 22.7-14,21-23; Yon 13.21-30

12 Yu epono osiyodilo tanalo ma kunula, iba:te ulama bilibilinomolo Unamo Maiga:
Palowa Bae Soliyomu nao dowagiliminakiya, ebe dopo egelalo Aduga:la Soliyomuma:

---

* **14:1:** Me Aduga:la Soliyomuno mabu ebe Moseseko tetelo wagilimiya. Ebe tetelo Isipiti Kawo Elawodubu Pa:lote Yu epo bilibilinomo uwatete ibi ebeno wiya: wokopima: midiliya, ebema: ebe ubia:nola ibi gito alibolema: ibino Ka:inane opamo. Godote Pa:lokono wato kodakoda tanalo dumiya, ebema: idoko idilo ebete ebeno a:e nopodawa Isipiti opamo napaliboni Isipiti epo bilibilinomono dopo gudi kapanakapulamenama:. Ebene ebe idokolo a:e nopodawate Yu epono gudi aduga:lalenate, wiyasiya Isipiti epono gudinomo anakapulameni. Ebe anoano tanalodo Yu epo bilibilinomate Isipiti opone ebo nemaiminiya, ebema: ebe tanalo malagidiloma: iba:te ulama bilibilinomo magumulo Aduga:la Soliyomu bosiyodilonakoma:na:. † **14:1:** Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu ebe Yu epono soliyomu idila. Aduga:la Soliyomu dolopoligomene, egela idilo me soliyomu idi wagilimite iba:te sebeni egela tetelo bosiyodilonakoma:na:. Me soliyomuno magumu ma kunula. Yu epate Isipiti opone Godokono elawamo da:nemaiminiya, ebe idokolo ibino palowa bae osiyodilolenate wadenomamo okaleona:no iba:te gawagawalo ebo tolameniya. Mabu ebe baete unamo maimioma: tetea:nola, ebema: ebe tanalo malagidiloma: Yu epate me soliyomu bosiyodilonakoma:na:.

iba:te sipi-goeogoeo egege alukolenakiya. Ebe tanalo eba malagidilolo Ya:suko
waloma:tapiate ebetamo negeliya, “A tolamete Aduga:la Soliyomuno nao inamabu kebolo
na:ka:nosiyodilolema:, ale a:ma:go kapimiya kenaoma:?”
13 Ebene ebete ebe waloma:tapi netewa eba alibolelo iba:tamo negiya, “La: kawo
duliyomolamo na:toala:, ebene obo daguwaita ebe dubute la:go dapalugomene, la: ebe
ebo nowaloma:tiyala:.
14 Ebete kebe motamo ka:nodolomene, la: ebe moto namutudawatamo ma kunu
na:negeliyala:, ‘Iyatulamedawate ge, moto keleka: nale na waloma:tapiago Aduga:la
Soliyomu bae kenaoma:?’
15 Ebe tetelo ebete moto guamo la: kemagatalema:ta, unu motolo tete kawo bitana, iyalo
osiyodilaka. La: ebolo aimano nao inamabu na:nosiyodiloliyala:.”
16 Ebene Ya:suko waloma:tapi netewate kawo duliyomolamo nemaimite, Ya:sute kebe
tanaloma: kanaliyale, iba:te ebe tanalo nulamete Aduga:la Soliyomu inamabu ebo
nosiyodiloliya.
17 Ebema: didokoni Ya:sute ebeno 12 waloma:tapiago ebe motamo na:pelameniya.
18 Iba:te ilukulinate bae eba naonalo Ya:sute negeni, “Na la:tamo nani tabo gemo,
la:imano taneba magumulo idawate na anakapunamepi kowalubilimene na lawenema:.”
19 Ebe tetelo iba:te tepo mibomiboma: eba eda:onalo, Ya:sutamo idawate genaki,
idawate genaki, “Nalela:ka:?”
20 Ya:sute iba:tamo negeni, “La: 12 waloma:tapino taneba magumulo bae kalila:mo nago
koto daduba:midamene, ebe ebe lumagila.
21 Iyo, ebe nanitabola, Epono Naniwite a:eamo ebe na:to, Godokono Bukalo tabo ma
kunu bitana, wiyasiya kebe lumagite ebe anakapumipiatamo dikalaemene, ebe lumagite
kuba wiya kawonomo kelaemene. Me ebe mabuma: ebe dubu ebeno menokote ebe
alaimia:notaleka: ba:modobona:!”

Ya:suko Malagidilo Bae Nao Tanalono Wagilimi Mabu
Ma:t 26.26-30; Luk 22.14-20; 1 Kol 11.23-25

22 Ebene iba:te bae eba naonalo, Ya:sute bae lawenate Godotamo kalakala tabo genate
ebo wakamioni, ebema: ebete iba:tamo eba ikalamolenalo negeni, “La: nuwata:la:, me
naimano apela.”
23 Ebene ebete kalili kelawenate Godotamo kalakala tabo genate iba:tamo eba ikalam-
olenalo, ibi bilibilinomate ebo nioniya.
24 Ya:sute iba:tamo negeni, “Godote epago milolo kilukulinama: nopo diyatiya, naimano
kalimate ebe nopo kodakodaimina, iyo, me kalimate epo epetapi bilibilinomo walubilima:
keka:ka:liyamene.
25 Na la:tamo nani tabo gemo, na me tetelo me da:imi obo walo a:ka:nimo, wiyasiya
Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe duliyomololo na oli da:imi obo walone tetelo
ebo ka:na:nimamo.”
26 Ebene iba:te Godoko amamateno oale alapionate, Olibi Kewakewa Unu Damelamo
ka:tolamenama: motone gito niwitioniya.

Ya:sute Pitako Danani, A:ma:le Na Iyatawa:noma: Kegema:ta
Ma:t 26.31-35; Luk 22.31-34; Yon 13.36-38

27 Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negeni, “La: bilibilinomate na katepanemamota mabu
Godokono Bukalo tabo ma kunu bitana, ‘Godote sipi-goeogoeo ulamedawa danaka-
puimene, ebe tetelo sipi-goeogoeate iyaiya kalautioma:na:.’
28 Wiyasiya Godote na a:ene walo dakadipanatenemene, na Ga:lili opamo dopamo
ka:tomamo. La:le na ebolo ka:punaemamota.”
29 Ebene Pitate Ya:sutamo negeni, “Ibi bilibilinomate a:e tolemelo dalautioma:na:,
wiyasiya nale a:ma: akatepatama!”
30 Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo negeni, “Na a:ma:tamo nani tabo gemo, ka:lo
idokolo kakabate netewa teta:mo geoa:no, a:ma: netewa-kapiya teta:mo na iyatawa:noma:
kegema:ta.”
31 Wiyasiya Pitate kawonomamo walo na:kegeni, “Na a:ma:go da:na:emo, nale a:ma:
iyatawa:noma: a:kegemo!” Ebe tetelo ibi bilibilinomate ebe atu tabo kegelaniya.

Ya:sute Getasemanilo Godotamo Da:towetoweoni
Ma:t 26.36-46; Luk 22.39-46

32 Ebene Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi iba:te kawo duliyomolone nemaimionate
tatali opo ida:mo tolameniya, ebe opono mailo Getasemanila. Ya:sute ebolo iba:tamo
na:negeni, “La: malo na:pola:nala:. Na me tataliamo tomo Godotamo towetowe tabo
ka:negema:.”

33 Ebe tetelo ebete Pitako, Ya:imesiko, ega:walo Yoneko, ibi ebalata towetoweo tabo
gela baiamo magataleni, ebene tepo mibomibo ega:walo woki temeteme tanalo ebetamo
kawonomamo ebo pelameniya.
34 Ebema: Ya:sute iba:tamo negeni, “Na tepo temeteme kawonomamo iyatawanamo,
mako temetemete na anakapuname keba kunula:ka: eba kunula. La:le naimano
tanaloma: malo olowiolo na:pola:nala:.”
35 Ebene ebete kela:mo tonate ebeno ape opamo niyatinate Godotamo ebo
na:towetoweoni, gabote da:modobomene ebe teteno tepo temetemete ebe katepama:.
36 Ebete negeni, “Oe, Aba! Tanalo bilibilinomo osiyodilolema: a:ma:godolo elawo
bitana, ebema: a:ma:le me tepo temeteme kalili nagodone nelawa:. Wiyasiya naimano
ubia:, a:ma: a:ka:tuwa: a:imano ubila nosiyodila.”
37 Ebene ebete waloma:tapiatamo da:peni laonalo pulamenate Pitatamo na:pegeni,
“Saimono, la: beda:ma: kelawenama? Mabu keleka: la:le naimano tanaloma: tete
da:pesamo olowioa:noma: deda:wenama?”
38 Ebe tetelo Ya:sute ibi nanaleni, “Godotamo olowiolo na:towetoweonala:, mabu la:le
Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalamo da:ba:gudima. La:imano tepo magumulo
wade tanalo osiyodiloma: ubila, wiyasiya la:godolo osiyodiloma: elawo puliyala.”
39 Ebene Ya:sute walo ka:tonate, ebete dopamo Godotamo towetowe tabo keba kunu
ka:negeniyale, ebete atumu ka:negeni,
40 ebene ebete ebe waloma:tapiatamo walo da:ka:peni laonalo ka:pulameni. Ebe tetelo
ibino balidite unomoma: na:elaolameni, ebe mabuma: iba:te ilipago ebetamo gela tabo
nipo wadiniya.
41 Ebene ebete walo ka:tonate netewa-kapiya tetelo Godotamo na:towetoweonate
da:ka:peni iba:tamo na:pegeni, “La: ela amiolo walo beda:ma: ka:kelawenama? Taula,
tete a:pe, kubakubapiate Epono Naniwi ibino kotamo nelawa:.
42 Iyo, la: nemaimiala:, a na:tolaema:. Numa:la:, na anakapunamepino kotamo
iyatinidawate ebe na:pe!”

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Delaweniya
Ma:t 26.47-56; Luk 22.47-53; Yon 18.3-11

43 Ya:sute ebe tabo eba genalo ebe tetenomolo Yudasite peni, Ya:sukono 12
waloma:tapino taneba magumulo ebe idila. Ebene eba:go dubu bilibilinomo epetapi-
ate ibino gowelaono gili ega:walo gaubago da:pelameniya, ebe dubu ebe Godotamo
kalimagono ikameopino watowatopi, Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo ka-
wokawo dubu epetapi, iba:te dapaliboleniya ebe dubula.
44 Nanitabola, Yudasite ibi iyalo ma kunu analeni, “Nale daboeteomo, ebe ebe lumagila.
La:le ebe samonomamo lawa:wete wadenomamo nemagatiyala:.”
45 Ebene Yudasite penate Ya:sutamo tonomo tonate ebe nanani, “Iyatulamedawa!” Ebe
tetenomolo ebete ebe eba aboeteonalo,
46 dubu epetapiate Ya:suko ibino kotamo kodakodanomolo ebo laweniya.
47 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapi magumulo dubu idite ebeno gowelaono gili
magoba:nate, Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomono moto woko-
dawa anagaliminate, galo apu ebo mapitamidameni.
48 Ebene Ya:sute iba:tamo negeni, “Na pilo lumagila:ka:, o na gowelaodawala:ka:? Mabu
keleka: la:le gowelaono gila:go ega:walo gaubago na lawenema: da:pelama:ema?
49 Na egela epetapilo Godoko Amamateno Iya Motolo la:go eba okolilo epo diyatulame-
natimo, la:le na ebolo kelawena:wea:, wiyasiya me tanalate a:pemaimia Godokono Buka
tabono tanalate nanitaboma: keda:oma:.”
50 Ebe tetelo ebe waloma:tapi bilibilinomate ebe atepanate gito alautioniya.
51 Ebolo oli ape dubu nutini, ebete dopamo wade keyakeya kalikunomo pulinate
Ya:suko waloma:tapiago ebamo da:nemaigani, ebema: dubu epetapi ubila ebe kelawe-
nama:,
52 wiyasiya ebete ebeno kaliku atepanate kikopiyanomo atumu gito kalaula:ni.

Yu Epono Ka:nisolo Dubate‡ Ya:sukono Tanalo Danagiyamidameniya
Ma:t 26.57-68; Luk 22.54-55,63-71; Yon 18.13-14,19-24

53 Ebene iba:te Ya:suko Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomono
motamo gito magataniya. Iba:te ebe ebe motamo magatana:no dopamo Godotamo

‡ **14:52:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:suko tetelo Yu epono watowatopi dubu epetapi, ibi me Ka:nisolo dubula. Ebe watowatopiate Yu epono iyaiya tanalo eba anagilamelelamelo kubakubapiatamo ibino wiya ebo ikalamenakiya, wiyasiya ebe Ka:nisolo dubagodolo elawo kitanamia: lumagi a:eamo aliboma:.

kalimagono ikameopino watowatopi epetapi, ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi, ibi bilibilinomate pelamenate ebo paladabutiniya.
54 Ebe tetelo Pitate Ya:suko muludopone eba waloma:tanalo, ebete Unu Watodawanomono moto kala magumamo nopeganate, ebete atila:piago elalo ebo na:giga:oniya.
55 Ebene Unu Watodawanomo ega:walo Ka:nisolo dubu bilibilinomo epetapiate tabo gelapi oleniya, Ya:sukono kuba olemenate ebe kanakapuima:. Wiyasiya iba:te ebeno kuba idi kuminiya:,
56 iyo, tabo gelapi bilibilinomate ebeno tanaloma: a:da: tabo eba kiyawaonalo, iyaiya tabo degelaniya ibino tabote wiyasiya kapiyama: keda:oniya:.

57 Ebene epetapiate maiminate Ya:sukono tanaloma: a:da: tabo eba kiyawaonalo, iba:te ma kunu gelaniya,
58 "Ebete tabo degiti ale ma kunu olowitima:, 'Me Godokono Moto epate kotamo detiya, nale anabulimite netewa-kapiya egelalo moto idi walo ka:ketemamo, ebako moto epo epetapiate etema: modoboa:.' "
59 Wiyasiya dopo a:da: tabo kiyawaopi keba kunula:ka:, me oli tabo gelapi eba kunula, iba:te ibino tabo gela magumulo Ya:sukono tanaloma: woki kapiyama: keda:oniya:.
60 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomote ibino tanebalo maiganate Ya:suko nalateda:ni, "A:ma: tabo gea:noma: beda:ma: keda:wena? Me dubate a:imano tanaloma: degelana keba kunula:ka:?"

61 Ebe tetelo Ya:sute tabo gea:no gito utini, ebema: Unu Watodawanomote ebe walo nakalateda:ni, "Godoko epate ebe damamatena, a:ma: ebeno Gudu Kelisotela:ka:?"

62 Ya:sute nowamini, "Na ebe ebetela. Ebene la:le na Epono Naniwi aimano Elawodawa Godokono tumudi apulo okolitalo kunaemamota, iyo, walone na Unu Duliyomolone tema magumudo kapawokalamamo!"

63 Ebema: Unu Watodawanomote ebe tabo olowinate, ebeno kawo dowa tanalonomo kawokaliminama: ebete da:pulini ebe kaliku anagiyamidalenate negeni, "A me dubuno kuba kiyatawaoma: tabo gedawa idi a ubia:nola!
64 Ebete a:ka:tuwa: kuba tabonomo dege la: ebe olowiomata, mabu ebete nege, 'Na ega:walo Godoko, a kapiyala!' Ebema: ebeno tanaloma: la:imano ubi keba kunula:ka:?"

Ebene ibi bilibilinomate Ya:sukono tanalo eba anagiyamidamenalo ebe anakapuima: ebo gelaniya.
65 Ebe tetelo ibi epetapiate Ya:sutamo kowe meolenate, ebeno ololo mula:menate eba anagalimionalo negelaniya, "A:ma: Godokono woki awokalimidawama: nanitabolo deda:wena, a:ma: negea piyate kanagalimiotana!" ebene atila:pi dubate ebe lawenate kotamo ebo anagalimioniya.

Pitate Ya:suko Iyatawa:noma: Degeni
Ma:t 26.69-75; Luk 22.56-62; Yon 18.15-18,25-27

66-67 Ebe tetelo Pitate ebe motono kala magumulo ebeno ape kenaenaiminama: elalo okolini. Ebene Unu Watodawanomono woko buwelete penate, Pitako wadenomamo pumionate ebe napanani, "A:ma: atumu me Nasalete duliyomolodawa Ya:suago pata:namiata!"

68 Wiyasiya Pitate negeni, "Ao, na ebe dubu iyatawa:. A:ma:le degeawena ebe tabo na kemalagidilona:." Ebene ebete kala ga:dimi gigiyamo da:toni, ebe tetelo kakabate negeoni.

69 Ebene woko buwelete ebe uminate, ebolo dilukuliniya ebe epo walo nakanaleni, "Me Ya:sukono lumagi idila!"
70 wiyasiya Pitate ebe atu iyatawa: tabo kegeni.

Ebene ebolo da:pola:niya iba:te tete da:pesamo ilukula:tepanate Pitako walo nakananiya, "Nanitabola! A:ma: Ya:sukono lumagi idilata, mabu a:ma: Ga:lili opodawalata."

71 Wiyasiya Pitate negeni, "Godokono dopo apulo utite gemo, nale nani tabo gea:no ebete na kanaginaemene! La:le kebe lumagima: kegelawenama, na ebe iyatawa:!"

72 Ebene ebe tetenomolo kakabate geo netewa tetema: deda:meni, Ya:sute ebetamo dopamo kebe tabo kegenile, Pitate ebe tabo ebo malagidiloni, "Kakabate netewa teta:mo geoa:no, a:ma:le netewa-kapiya teta:mo na iyatawa:noma: kegema:ta." Ebene Pitate kawonomamo ebo iini.

15

Yu Epono Watowatopiate Ya:suko Paeletetamo Demagatiya*
Ma:t 27.1-2,11-14; Luk 23.1-5; Yon 18.28-38

1 Duiyanomolo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, ega:walo Godokono
Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi, me Ka:nisolo epo bilibilinomate
nopo iyatiya. Ebema: iba:te Ya:suko ala:mo matuomeote Paeletetamo demagatiya,
2 Paeletete ebe nalatediya, "A:ma: Yu epono Kawo Elawodubula:ka:?"
Ya:sute ebetamo nowamiya, "A:ma:le ebe ebe geata."
3 Ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopiate Ya:sukono tanaloma:
negelitiya ebete iyaiya kubakuba tanalo osiyodilolenami,
4 ebene Paeletete ebe walo nakalatediya, "A:ma: ibino tabo ba:kowamiaemene? Iba:te
negelita a:ma: kawokawo kubakuba tanalo bilibilinomo osiyodiloledawalata!"
5 Wiyasiya Ya:sute tabo idi kegiya:, ebema: Paeletete kawonomamo anoaniya.

Paeletete Ya:suko A:eamo Dalibiya
Ma:t 27.15-26; Luk 23.13-25; Yon 19.1-16

6 Ebe tete epono osiyodilo tanalo ma kunula, ulama bilibilinomo magumulo Yu epono
Aduga:la Soliyomu tetelo iba:te idoko motolo kapiya lumagi mailamo deka:minakiya,
Paeletete ebe lumagi ebeno kuba wiyane gito alibonaki.
7 Ebe tetelo kapiya dubu ebeno mailo Balabasitela, ebete idoko moto gulo okolinami,
ebeno tanalo ma kunula. Dopamo dubu epetapiate Loma gabamaniago gowelaopima:
eba eda:olo, iba:te epo epetapi ebo anakapulamiya, ebe mabuma: Loma gabamani
watowatopiate ibi Balabasiko ebana uwatete idoko motamo gito alomiya.
8 Ebema: Ya:sute Paeletekono ololo apulo eba utitalo, epo bilibilinomate ebetamo
pelamete napaniya, ebete soliyomu tetelo dopamo keba kunu kosiyodilonakile eba kunu
walo ka:kosiyodiloma:.
9 Ebene Paeletete iba:tamo negiya, "La: ubila:ka: nale la: Yu epono Kawo Elawodubu
gito aliboma:?"
10 Ebete me tabo giya mabu ebete iyatawiya, Yu epo bilibilinomate Ya:sutamo
nekalakalautiya, wiyasiya ibino watowatopiate ebe mabuma: dowaote ebe gito magaiya,
iyo, iba:godolo nanitabo tanalo puliyala, kitaniya:.
11 Wiyasiya ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopiate epo epetapi
bilibilinomatamo elawo ikalamiya iba:te Paeleteko kanama:, ebete Balabasiko idoko
motone gito alibote wiyasiya Ya:sutamo kuba wiya kikaema:.
12 Ebene Paeletete iba:tamo walo na:kegiya, "Me dubu la:le Yu epono Kawo Ela-
wodubuma: degelawenama, nale ebe keba kunu nakamitimo?"
13 Iba:te gelatepaolo negeliya, "Kewa olotolowamo tupuguima:wete, ikoko nanagilam-
olema:!"
14 Ebene Paeletete negiya, "Beda: mabuma:? Ebete beda: kuba kosiyodilile?"
Wiyasiya iba:te kawonomamo gelatepaolo walo na:kegeliya, "Kewa olotolowamo ebe
na:tupuguima:!"
15 Ebema: Paeletete ebe epo kalakalakobi ka:midilima: ubi eba iyatilo, ebete Balabasiko
idoko motone gito alibiya, wiyasiya ebete ebeno gowelaopi nanaliya iba:te Ya:suko
pa:ka:pa:ka:mo ka:na:ma:ga:midaoma:. Ebene ebe tanalo dolopoligiya ebete Ya:suko
iba:tamo gito ikalamiya, iba:te ebe kewa olotolowamo tupuguimite ikoko kanagilam-
olema:.

Gowelaopi Dubate Ya:suko Dekalakalatitiya
Ma:t 27.27-31; Yon 19.2-3

16 Ebe tetelo gowelaopi dubate Ya:suko nemagatiya Loma gabamanino kawo moto
guamo, ebe motono mailo ebe Pelatoliyamala, ebene iba:te ibino gowelaopino taneba
dubu bilibilinomo ka:la:mite iba:go ebo naladabutiya.
17 Iba:te Ya:suko eba kalakalatelo wiya kawonomo kalimakalima kaliku ebetamo ebo
pulimiya, ega:walo iba:te moeagono ale nelawete anagogobeyamidaolo a:dete ebeno
watamo gito pulimiya.
18 Ebene iba:te ebe kalakalatelo negeliya, "Eiye! Yu epono Kawo Elawodubu, a:ma:
niyata!"
19 ega:walo iba:te ebe gaubamo watolo anagalimiote ebetamo kowe meolete, iba:te ebe
eba kalakalatelo ibino pupamo ilukulite ebetamo ebo tudila:iya.

---

* **15::** Ya:suko tetelo Loma epate Paeleteko napalibiya Yu epono Yudiya opamo, ebete ibino kapela Kawo Ela-wodubuma: ka:peda:nama:, ebene ebe opolo Paeleteko kapiyagodolo elawo itanami lumagi a:eamo aliboma:.

20 Iba:te ebe kalakalate dolopoligiya, kalimakalima kaliku ebeno apene pekanamete
ebeno kalikunomo walo gito ka:pulimiya, ebene iba:te ebe nemagatiya kewa olotolowamo
ebe ka:na:tupuguima:.

Gowelaopiate Ya:suko Kewa Olotolowamo Da:tupuguimiya
Ma:t 27.32-44; Luk 23.26-43; Yon 19.17-27

21 Ebe tetelo dubu idi Saimonoko ebe Sailiniya duliyomolodawala, ebe A:lesandako
ega:walo Lupasiko ibino nabiwila, ebete iyabaine kawo duliyomolamo me gabodo eba
pitalo, gowelaopiate ebe odiyobote ebo lawiya Ya:sukono kewa olotolowa kaguwataema:.
22 Ebene iba:te Ya:suko nemagatiya Gologota damelamo, ebe damela mailono magumu
ebe 'Wato Goala.'
23 Ebolo iba:te elawo da:imi obo ega:walo temeteme olowia:no kaka mulamula adabu-
latelete ebetamo dikamiya Ya:sute ka:niya:.
24-25 Ebene egelate kela:mo da:podolatepiya 9 koloko tetelo, gowelaopiate Ya:suko
kewamo tupuguimite ikoko ebo anagilamolemiya, ega:walo iba:te nokola egege iyalekeolo
kalakala tanalo eba osiyodilolo ebeno kaliku iyaiya uwatemete ebo alabaomiya.
26 Ebe tetelo iba:te Ya:sukono a:e mabu awokalima: tabo unamo ma kunu akuloliya, "Me
dubu ebe Yu epono Kawo Elawodubula,"
27 ega:walo iba:te pilo dubu netewa Ya:suago iyaiya kewamo akotupuguilamiya, idi
tumudi apuamo, idi pele apuamo.
28 Ebe tanalote ma kunu pemaigiya, Godote ebeno Bukamo dopamo dakuloliya ebe
tabote nanitaboma: keda:ma:, iyo, ebeno Bukalo tabote ma kunu itana, "Iba:te ebe
kubakubapiago kapiyama: midiya."†
29 Ebene piyate ebe gabodo da:petolamitiya iba:te Ya:suko malogolo nekalakalatitiya,
iyo, iba:te ibino wato wadegelatelelo negelitiya, "Eiye! A:ma: Godokono moto anabu-
lima:wete, netewa-kapiya egelalo walo etema: degeawia, a:ma: ebe lumagilata!
30 Modobola, a:ma: a:ka:tuwa: a:imano igilo mula:wete kewa olotolowa unune opamo
na:piwisiga!"
31 Ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopiate Godokono Totomu iy-
atulamepiago Ya:suko atumu na:kekalakalatitiya, ma kunu idite iditamo genaki, idite idi-
tamo genaki, eba kunu wagelitiya, "Ya:sute epo epetapino olalati tanalo mula:lelamenaki,
wiyasiya ebe a:ka:tuwa: ebeno igilo mula:ma: modoboa:!
32 Ebete Godokono Alibodawa ega:walo Isalaela epono nani Kawo Elawodubuma:
deda:na, modobola ebete kewa olotolowa unune opamo na:piwisigana, iyo, ale ebe tanalo
umite ebe nanitabokobi ebo ka:midimalema:!"
Ebe tetelo eba:go da:tupuguilamiya, ebe dubu netewate atumu Ya:suko malogolo kuba
tabo na:kegelitiya.

Ya:sute Da:eni
Ma:t 27.45-56; Luk 23.44-49; Yon 19.28-30

33 Ebene egelate tuli teta:mo dutiya opo kawonomote ebo idokiya. Ebe tetelo idokote
egelano alo eba mula:lo egelate a:iwate kela:mo a:niwisigatepani, egela tuli tetene
wagilimite 3 koloko uwomuamo.
34 Ebene Ya:sute Yu epono tabamo kawonomamo negeni, "Elai, Elai, lama sabakatani?"
me tabono magumu ma kunu itana, "Naimano Godo, naimano Godo, na a:ma:le beda:ma:
katepana:wa:?"
35 Epetapi ebolo da:pola:niya iba:te ebeno tabo olowinate negelaniya, "Numa:la:, ebe
Elayako ebe ka:mina!"
36 Ebene kapiya dubu na:puliganate umago kaka da:imi obamo naduba:midanate
pudamo namogotenate Ya:sutamo eba nikamenalo negeni, "Iyaiya, a kuma:tepiye!
Elayate ebe pelawete opamo da:ba:powolukomene!"
37 Ebe tetelo Ya:sute kawonomamo gepatenate a:enomo ebo a:eni.
38 Ebene Godoko Amamateno Iya Motono kaliku ubilite tulituliya bolegale unune
wagiliminate opamo ebo piwisigani.
39 Ega:walo Ya:sukono ololo apulo dutini, ebe gowelaopino elawodubute Ya:sute keba
kunu ka:enile ebe tanalo uminate negeni, "Nanitabola, me dubu ebe Godokono Gudula!"
40-41 Ebe tetelo kamiyale epetapiate Ya:suko uima: mulune putitataniya, piyate eba:go
Yelusalemamo da:pelamiya, ibi ebe kamiyalela, ega:walo ibino taneba magumulo Sa-
lomiko, ega:walo Magadala duliyomolodawa Ma:liko, ega:walo Ma:li idi ebeno gudi
netewa Yausesiko ega:walo Da:pesodawa Ya:imesiko, miba:te pola:niya. Nanitabola,

† **15:28:** Mak 15.28 buka apuno tabo Makate bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

Ya:sute Ga:lili opolo depata:nami me netewa-kapiya kamiyala:te ebe wadenomamo walubinamiya.

A:limitiya Duliyomolodawa Yausepete Ya:sukono Ape Nokola Bobo Magumamo Diyatini
Ma:t 27.57-61; Luk 23.52-56; Yon 19.38-42

42-43 Adimo tetelo A:limitiya duliyomolodawa Yausepete na:peni, ebe Yu epono Ka:nisolo magumulo tuputupu lumagi idima: eda:nami, iyo, ebete Godokono Kawo Elawodawama: eda: tete nemakopelenami. Ebene ebete ma kunu pemalagidiloni, ebe egela Yu epono wokoa: egelano inamabu osiyodilole tetela mabu dumutu ebe talena egelala, ebema: ebete tonate Paeleteko tolea:no nananani Ya:sukono ape lawenama:.
44 Paeletete ebe tabo olowinate kawiya la:wa:nate wokilo negeni, "Ya:sute iyalo a:ka:eakale?" ebema: ebete gowelaopino elawodubu ebetamo ka:minate Ya:sukono a:e tanaloma: ebe ebo alateda:ni.
45 Ebene Paeletete gowelaodawa elawodubugodone Ya:sukono a:e tete olowinate Yausepetamo modobo tabo ebo geni ebete Ya:sukono ape lawenama:.
46 Ebene Yausepete wade keyakeya kalikunomo maniamo lawenate Ya:sukono ape opamo powolukonate, wade kalikamo auputinate nokola bobo magumamo ebo niyatini, ebe bobo epate maboele nokola damela eba obobolo iyalo ebo osiyodiliya. Ebe tetelo Yausepete kawo nokola mupiamidanate bobo gigiyu ebo nemopini,
47 ebene Magadala duliyomolodawa Ma:liko ega:walo Yausesikono menoko Ma:liko, Yausepete Ya:sukono ape diyatini iba:te ebe bobo bai uminiya.

16

Ya:sute A:ene Walo Da:kemaigiya
Ma:t 28.1-8; Luk 24.1-4; Yon 20.1-10

1 Ebene Yu epono wokoa: talena egela tete dolopoligiya, Magadala duliyomolodawa Ma:liko, Ya:imesikono menoko Ma:liko, ega:walo Salomiko, iba:te tolamenate wade nibo inamabu maniamo nuwateoniya egela idilo Ya:sukono apa:mo kapabutilamelema:.
2 Ebene Sande egela duiyanomolo egela eba waloutalo, iba:te nokola bobo baiamo da:tolamitiya
3-4 na:negeliya, "Bobo gigiyulo ditana ebe kawo nokola balamo potele na:ka:na:mupiamidaeaemene?" Iba:te ma kunu gelitiya mabu ebe nokola mibonomola, wiyasiya iba:te wadenomamo eba meleolo, ebe kawo nokola balamo iyalo mupiamida eba itanalo ebo numiya.
5 Ebene iba:te nokola bobo magumamo nopila:ote, oli ape dubu keyakeya ga:ga: kaliku pulite tumudi apulo dokoliti numite kawonomamo nanoanoutiya.
6 Ebete iba:tamo negiya, "La: akoanoanoala:! Nasalete duliyomolodawa Ya:suko epate ebe kewa olotolowamo da:tupuguimiya, la:le ebe waditamata. Ebe malo puliyala, ebe emaigaka! Iba:te ditidi adimolo ebe diyatiniya ebe bai la: numa:la:.
7 Ebema: la: tolama:wete Pitako ega:walo ebe waloma:tapi epetapi nananala:la:, 'Ya:sute Ga:lili opamo dopamo ka:tomene. La: tolama:wete ebe ebo ka:nuimamota, ebete la: dopamo keba kunu kanaletia eba kunu.' "
8 Ebene iba:te anoanolo anakamiago nokola bobo magumune pemaimiote gito pipuila:iya, wiyasiya iba:te lumagi idi kaniya: mabu iba:te kawonomamo toletoleutiya.

*Ya:sute Magadala Duliyomolodawa Ma:litamo Danawokaliya**
Ma:t 28.9-10; Yon 20.11-18

9 Ebe Sande egela duiyanomolo Ya:sute a:e magumune maigate, Magadala duliyomolodawa Ma:litamo dopamo nawokaliya, ebe kamiyalegodone Ya:sute dopamo sebeni kubakuba uliyana aliboliya.
10 Ebema: Ma:lite tote, piyate Ya:suago dopamo dowapata:lamenamiya ebe epate eba iimitalo ibi ebo nanaliya,
11 wiyasiya iba:te Ya:sukono igilamo maiga tanalo ega:walo Ma:lite ebe dumiya, iba:te ebe tabo olowite nanitabokobi ka:midiya:.

Ya:sute Waloma:tapi Netewatamo Danawokaliya
Luk 24.13-35

12 Walone Ya:sukono waloma:tapi netewate Yelusalema kawo duliyomolone eba tutalo, Ya:sukono apete iyama: eda:mete ebete iba:tamo ebo nawokaliya.

---

* **16:8:** Mak 16.9-20 buka apuno tabo Makate bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

13 Ebene ibi netewapiate walo na:ka:tiya waloma:tapi epetapi kananalema:, wiyasiya
iba:te ebe tabo olowite nanitabokobi ka:midiya:.

Ya:sute Ebeno 11 Waloma:tapiatamo Danawokaliya
Ma:t 28.16-20; Luk 24.36-49; Yon 20.19-23; Ali 1.6-8; 1 Kol 15.5

14 Walone Ya:sukono 11 waloma:tapiate ilukulite bae eba nautalo Ya:sute iba:tamo
ebo nawokaliya, ebema: ebete ibi kawiya analiya mabu iba:te ibino tepo magumulo
kodakodaibima: eba eda:olo nanitabokobi ka:midiya:, iyo, epetapiate ebeno igilo tanalo
umite ibi dapanaliya, iba:te ibino tabo olowite ebeno a:e magumune maiga tanalo iba:te
nanitabokobi ka:midiya:.
15 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, "La: opo kawonomamo tolama:wete Godokono Wade
Tabo iyaiya epo bilibilinomatamo na:nikiyawaolamenakiyala:.
16 Kebe lumagite nanitabokobi midite ebene obamo aduba:mida tanalo delaemene,
Godote ebeno igilo ka:mula:emene, wiyasiya kebe lumagite nanitabokobi midia:no
Godote ebe lumagino tanalo anagiyamidamete ebetamo kuba wiya nanitabolo
kikaemene.
17 Nanitabola, Godokono elawo awokalima: anoano tanalate nanitabokobi midip-
iagodolo ka:pola:nama:na:. Iyo, iba:te naimano mailamo epagodone kuba uliyana
balibolenakoma:na: ega:walo iba:te Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo
ba:kiyawaonakoma:na:.
18 Ebene iba:te kalu kotamo duwatolenakoma:na: ega:walo iba:te a:e obo
da:nionakoma:na:, ebe tanalate ibi a:ka:kubailamenakoma:na:, ega:walo iba:te
temetema:gopiatamo ibino koto dowatiolelamenakoma:na:, ebe tetelo ebe
temetema:gopiate wadekobi bolowionakoma:na:."

Godote Ya:suko Unu Duliyomolamo Dadipatiya
Luk 24.50-53; Ali 1.9-11

19 Ebene Kawodawa Ya:sute iba:tamo tabo kiyawao dolopoligiya, Godote ebe pelawete
Unu Duliyomolamo ebo adipatiya, ebolo ebete Godokono tumudi apuamo gito nokoliya.
20 Ebene waloma:tapiate tolamete iyaiya opo bilibilinomolo Godokono tabo eba
na:kiyawaolamelo, Kawodawa Ya:sute iba:go kapimiya Godokono woko nosiyodilon-
amiya, iyo, ebe tetelo ebete Godokono elawo awokalimino anoano tanalo magumudo ebe
Wade Tabo elawokobi nimidinami.

YA:SUKONO WADE TABO LUKUTE AKULOLIYA

Lukukono Buka Osiyodilo Mabu

1-2 Naimano wade namutudawa Tiyopolasi, niyata.* Aimano taneba magumulo kebe
iyaiya tanalate iyalo da:pemaimiya, piyate wagilimi mabune ibino balidinomamo ebe
tanalo dulamoliya, ibi epetapiate Godokono Wade Tabo eba kiyawaolo ebe atu tanalo a
ega:walo epo epetapi bilibilinomo ebo anaiya. Nanitabola, ebe tetene wagilimite epetapi
bilibilinomate ebe iyaiya tanalo pepamo nanitabonomolo akulolema: nowageleonamiya,
wiyasiya ibi magumulo idawate woko wadenomamo kopoliya:.
3 Ebema: naimano kawodawa, nale me tanalo bibibilinomo ibino wagilame mabune
wadenomamo eba malagidilolenapelo, naimano tepo magumuno wokilo ubi ebo iyatimo
a:ma:tamo buka osiyodilote me tanalo ka:tuputupuilaema:,
4 iyo, epetapiate a:ma: diyatumiotia, a:ma:le ebe tanalo bilibilinomo nanitabonomolo
kiyatawaema:, nale me tanalo ebema: osiyodilomo.

Godokono Nopodawate Yonekono Awokala Tanalo Sekalayatamo Da:kiyawaiya

5 Ebe tetelo Elodite Yudiya opono Kawo Elawodubuma: eba eda:nalo, dubu idi
ebeno mailo Sekalayatela, ebete Abayakono tanebadawama: eda:nami, ebe Godotamo
kalimagono ikameodawa idila. Ebeno kamiyaleno mailo Elisabetitela, ebe kamiyaleno
nabiwi atumu Godotamo kalimagono ikameodawala.
6 Ebene ibi netewapino ilukuli tanalote Godokono ololo apulo tuputupunomoma: eba
eda:onalo iba:te ebeno totomu tabo bilibilinomamo nanitabonomolo tudila:onamiya.
7 Wiyasiya ibi niyaniyala, iba:godolo gudu puliyanomola mabu Elisabetiko ta:li
kamiyalema: eda:nami, iyo, Sekalayako ega:walo Elisabetiko iba:te kadele abelenomoma:
eba eda:olo gudu uima: modoboa:.
8 Ebene sagana idilo Sekalayakono gu epono tetete pemaigiya, iba:te Godoko Ama-
mateno Iya Motolo iyaiya woko ka:posiyodilolema:. Ebema: egela idilo Sekalayate ebolo
woko nosiyodiluti,
9 mabu ebe egelalo ebeno epate Godokono ubi tanalamo eba tudila:olo ebe lawiya,
ebete Godoko Amamateno Moto guamo nopegate, ebolo ebete wade nibo tuwae inamabu
patapata unamo eba naminaolelo Godotamo ka:nikameoma:.
10 Ebene ebe inamabuate elalo eba wamoteutalo epo bilibilinomate Godoko Ama-
mateno Moto niyakabolo ibino towetowe tabo Godotamo ebo negelitiya.
11 Ebe tetelo Godokono nopodawate wade nibo tuwae inamabu wamoteno patapata
tumudi apudo eba pemaigalo Sekalayako kapiyatamo ebo pawokaliya,
12 ebene ebete ebe umite woki bilibilinomoma: eda:lo kawonomamo toletoliya.
13 Wiyasiya nopodawate ebetamo negiya, “Sekalaya, a:ma: akotoletola:la:. Godote
a:imano towetowe tabo olowi, ebema: a:imano kamiyale Elisabetite dubu gudu
kalaimene. A:ma: ebeno mailo Yonema: neka:miye.
14 Nanitabola, ebete dawokalamene a:ma: kawonomamo ebo kekalakalama:ta,
ega:walo epo bilibilinomate ebe mabuma: atumu kawonomamo ka:kekalakalaoma:na:.
15 Ebete ebeno menokono tepolo eba okolilo Godokono Uliyanate ebe iyalo
ketabokaimene, ebema: Godokono dopo apulo ebete kawodawama: keda:mene, ega:walo
ebete elawo da:imi obo a:ka:ninakomene.
16 “Nanitabola, ebete Isalaela epo bilibilinomo ibino Kawodawa Godotamo walo
ka:kemagaelemene,
17 iyo, ebete aimano Kawodawa dopomete ka:tomene ega:walo Wade-talena Uliyanate
ebe unamo eba okolilo ebete elawonomoma: keda:mene, Godokono woki awokalimidawa
Elayako keba kunula:ka: eba kunu. Ebema: ebete nabi ega:walo gudi kapiyama: walo
ka:ka:midilimene, iyo, ebete Godokono tabo olowioa:pino woki iyakobi midililamete
ka:tuputupuilamelelaemene, ega:walo ebete Kawodawano epo wadekobi ka:midilimene
ebeno pe tanaloma:.”
18 Sekalayate Godokono nopodawatamo negiya, “Na me tanalo nanitabonomolo
keba kunu na:kiyatawamo, mabu na kadelenomola ega:walo naimano kamiyale abe-
lenomola?”

---

* **1:1-2:** Tiyopolasi mailono magumu nitana ‘Godokono Namutudawala,’ ebema: buka ka:la:mioledawa, a:ma: Godokono namutudawama: deda:wena, modobola me bukano tabote a:ma:tamo atumu na:ka:pena.

19 Ebene Godokono nopodawate nowamiya, “Na ebe Ga:ibiliyolotela, Godokono ololo
apulo utitanakomo, iyo, na ebete palibone me wade tabo a:ma: kapanatama:.
20 Naimano tabote nanitabonomoma: keda:mene, wiyasiya a:ma:le ebe tabo
nanitabokobi ka:mida:wea:, ebema: me tetene wagilimite ebe nanitabo tanalote pemaiga
teta:mo a:ma: tabo kiyawaoa:noma: keda:ma:ta.”
21 Ebe tetelo epo bilibilinomate Sekalayakono pemaiga tanalo eba makopelitalo iba:te
negelitiya, “Tete geyageyanomolo ebete Godoko Amamateno Motolo beda:ma: ka:lutale?”
22 Ebene ebete Godoko Amamateno Iya Motone da:pemaigiya epatamo tabo
kiyawaoma: ka:pa:modobiya:. Wiyasiya ebete iba:tamo kotamo da:pa:kiyawaiya, ebe
tanalodo iba:te ma kunu iyatawiya, ebete Godokono Motolo eba lutalo, Godokono
nopodawate ebetamo da:pemaiga ebeno balidite iyama: ebo eda:ome.
23 Ebene Sekalayakono woko tetete Godoko Amamateno Motolo dolopoligiya, ebete
ebeno duliyomolamo ebo tiya.
24 Ebene egela epetapiate da:petoiya ebeno kamiyale Elisabetite lamituma: dediya,
ebete ebe tetene wagilimite paibu sagana magumulo ebeno motonomolo okoliya.
25 Ebe tetelo ebete ebeno tepo magumulo tabo ma kunu giya, “Ka:lo uwomu egela
tetenomolo Godote na a:nilakapoinami, iyo, ebete gudu natamo eba ikanamelo naimano
ilipo tanalo iyabaiamo iyatinami.”

Godokono Nopodawate Ya:sukono Awokala Tanalo Ma:litamo Da:kiyawaiya

26 Ebene Elisabetite lamituma: eda:te, sikisi sagana da:petoiya Godote ebeno nopodawa
Ga:ibiliyoloko Ga:lili opono Nasalete duliyomolamo ebo palibiya.
27 Ebete buwele Ma:litamo Godokono nopo adaiya, ebe buwele dopamo Yausepetamo
atamiya, me dubu Yausepeko ebe Kawo Elawodubu Da:ibidikono walone gudu idila.
28 Ebene nopodawate Ma:liko napaniya, “A:ma: niyata, Kawodawa Godote a:ma:
nilakapolo elawiata! Ebete a:ma:godolo bokolina!”
29 Ebema: Ma:lite ebe tabo dolowiya woki bilibilinomoma: eda:lo ebeno tepo magumulo
negiya, “Me beda: tanalola:ka:?”
30 Nopodawate ebetamo negiya, “Ma:li, a:ma: akotoletola:la:, mabu Godote a:ma: ma
kunu a:nilakapoimita,
31 a:ma:le lamituma: eda:wete dubu gudu kalaima:ta, ebene a:ma: ebeno mailo Ya:suma:
neka:miye.
32 Ebete kawonomoma: keda:mene, epate ebe Ununomo Godokono Guduma:
beka:minakoma:na:, iyo, Godote ebe Kawo Elawodubuma: ka:midimene, ebeno ewono
Da:ibidiko keba kunu kokolinamile eba kunu.
33 Ebema: nanitabola, Ya:ikobokono walone gudi magumulo ebete uwomua: uwomua:
tetelo Kawo Elawodubuma: beda:namene, iyo, ebeno Kawo Elawodawama: eda: tanalote
a:kolopoligonamene.”
34 Ma:lite wiyasiya nopodawatamo negiya, “Na buwelenomola ega:walo na awia:nola.
Me tanalote natamo keba kunu na:kemaigamene?”
35 Nopodawate ebetamo nowamiya, “Wade-talena Uliyanate a:ma:tamo ka:pemene,
ega:walo Godokono elawote a:ma: unamo kokolimene, ebema: a:ma:le dalaima:emene
ebe talena gudu epate Godokono Guduma: beka:minakoma:na:.
36 A:ma: a:imano menokono naniko Elisabetikono tanalo nemalagidila. Dopamo epate
negelanakiya ebe ta:li kamiyalela, wiyasiya ebete abele tetelo lamituma: eda:te sikisi
saganate olopoligi.
37 Nanitabola, tanalo bilibilinomo osiyodilolema: Godogodolo elawo bitana, osiyodiloa:
tanalo idite ebegodolo kitana:.”
38 Ebema: Ma:lite negiya, “Na Kawodawa Godokono wiya: woko buwelela. Modobola
a:ma:le degeawa:, ebe tanalote nemaigamene,” ebene Godokono nopodawate ebegodone
gito tiya.

Ma:lite Elisabetiko Uima: Da:tiya

39 Ebe tetelo Ma:lite samonomamo maigate Yudiya opono unuunu damelamo tote mulu
duliyomolo ida:mo gito nemaigiya.
40 Ebene ebete Sekalayakono motamo nodolote Elisabetiko eba na:wiyamidalo ebetamo
nilakapo tabo ebo na:kiyawaiya.
41 Ebema: Elisabetite Ma:likono nilakapo tabo dolowiya, ebe tetenomolo ebeno tepo
magumulo gudute kawo kalakala lawete ebo igiligaiya. Ebene Godokono Uliyanate
Elisabetikono tepo magumu detabokaimiya,
42 ebete tabo unamo adipatelo Ma:litamo negiya, “Kamiyale bilibilinomo magu-
mulo Godote a:ma: unamo adipatelo wadenomamo bowalubinama:ta, ega:walo a:ma:le
dalaima:emene Godote ebe Kawodawa atumu uwomua: tetelo bowalubinamene.

43 Naimano Kawodawano menoko, a:ma:le na unaema: da:pa:wa: kalakala
kawonomola, wiyasiya me wade tanalonomote na kuba lumagitamo beda:ma:
ka:pemaigale?
44 Nanitabola, nale a:imano tabo dolowimo, ebe tetelo naimano tepo magumulo gudute
kawo kalakala lawete ebo igiligao,
45 ebema: a:ma:tamo kalakala beda: kawonomola:ka:, mabu a:ma:le Godoko
nanitaboma: a:midiata ebeno tabote a:ma:do nanitabonomoma: keda:mene!"

Ma:lite Godoko Damamatiya

46 Ebene Ma:lite negiya,

"Naimano kimalagidilote Godoko nowaloguta,
47 iyo, naimano tepo magumute
naimano Igilo Mula:dawa Godotamo nekalakalita,
48 mabu ebete na malagidilonelo
kalakala tanalo osiyodili na ebeno da:peso wiya: woko buweletamo!
Ebema: me tetene wagilimite uwomua: uwomua: tetelo
epo bilibilinomate
na kalakala lumagima: beka:na:minakoma:na:,
49 mabu Elawonomo Godote natamo wadewade tanalo kawokawo osiyodiloli,
iyo, ebe Kawodawano mailo talenala!

50 "Nanitabola, piyate ebe da:tolemena
ebete iba:tamo nilakapo biyatinakomene,
iyo, epate me opolo tete geyageyanomolo eba ilukulinalo,
ebete iba:tamo ma kunu bowagelenakomene.
51 Ebema: a tetelo ebete ebeno kotamo
kawokawo tanalo osiyodiloli,
ega:walo piyate ibi a:ka:tuwa: amamaolo kawokawoma: degeliya,
ebete ibino nopo kubailamete
ebeno elawamo ibi a:na:ma:lateli.

52 "Ega:walo ebete kawokawo elawodubu ibino gobebobone iyabaiamo alomi,
wiyasiya ebete ebe atu tetelo
dologala epo owadipalateli.
53 Iyo, piyate nigologololo dilukulinamiya,
ebete ibi wadewade inamabuamo eba tabokailamelo,
wiyasiya inamabu bilibilinomagopi inamabua:no gito aliboli.

54-55 "Ebema: nanitabola,
ebete aimano ewoniatamo nanitabonomolo degiya,
ebe tabote a tetelo nawokala,
iyo, tete tatalila ebeno walubi tanalote ka:pemaigamene
ebeno wiya: wokodawa Isalaelatamo.
Me ebe mabuma: Godote A:ibalayamatamo
kebe nilakapo kawokalimiyale,
ebe nilakapamo ebeno walone gudi
uwomua: tetelo bemalagidilolenamene!"

56 Ma:lite me iyaiya tabono tanalo kiyawao dolopoligiya, ebete netewa-kapiya sagana
Elisabetiago okolite, ebene ebete ebeno duliyomolonomamo walo gito ka:tiya.

Yoneko Epo Obamo Waduba:midaoledawate Dawokaliya

57 Ebene Elisabetikono gudu alaimi tete da:piya ebete dubu gudu alaimite,
58 ebe niyakabolo dilukulinamiya ega:walo ebeno mabu epo, iba:te Godokono wade
walubi tanalo Elisabetigodolo umite eba:go nekalakalaiya.
59 Ebene sebeni egela da:petoiya, a:iti egela tetelo iba:te dubu guduno tama itamida
pukala osiyodiloma: ebo pelamiya. Ebe tetelo epetapiate ubi iyatiya ebe gudu ebeno
nabiwi Sekalayakono mailamo keka:ima:,
60 wiyasiya ebeno menokote negiya, "Ao, la: ebeno mailo Yonema: neka:miala:."
61 Ebene iba:te la:wa:ote ebetamo negeliya, "Numa:, a:imano epagodolo me mailo
kitana:!"

62 Ebema: iba:te ebeno nabiwitamo kotamo eba gelalo ebe nalatediya, ebeno ubi keba
kunu kitanale gudutamo mailo kikaema:.
63 Ebene Sekalayate kotamo kiyawaolo epetapiate tabo akuloleno inamabu adaema:
danaliya, ebete ebe inamabu lawete ma kunu akuloliya, “Ebeno mailo Yonetela.” Ebe
mabuma: iba:te kawonomamo anoanoiya,
64 ebene ebe tetenomolo Sekalayakono tabo kiyawao tanalote wadekobi da:kolowimiya,
ebete Godoko moio ebo wagilimiya.
65 Ebema: ebeno duliyomolo epate ebe anoano tanalo dulamiya iba:te kawonomamo
toletoleiya, ebene iba:te ebe iyaiya tanalo epo epetapi da:nikiyawaolamiya, ebe tabote
Yudiya opono unuunu damelano duliyomolo bilibilinomamo ebo tiya.
66 Ega:walo piyate ebe tabo dolowiya iba:te eba malagidilolo negeliya, “Me gudu ebete
kebako dawama: na:keda:mene?” Iba:te me tabo negeliya mabu ibino umi magumulo
Godokono elawote ebe gudugodolo nanitabonomolo itani.

Sekalayate Godokono Woki Ebeno Uliyanano Elawamo Dawokalilamiya

67 Ebene Godokono Uliyanate Yonekono nabiwi Sekalayakono tepo magumu
detabokiya, ebete Godokono woki ma kunu awokalilamiya,

68 “Godote Isalaela epo wadenomamo dowalubilinako,
ale ebe ebema: kemoiomalema:,
mabu ebete ebeno epo walubilima: ebe na:pe,
tete tatalila ebete ibino kuba osiyodilole magumune
ibi ka:powagailimene!
69 Iyo, Godote a mabuma: dadipati,
ebe Kawo Igilo Mula:leamedawate ebe na:pe,
ebe Godokono wokodawa Da:ibidikono walone gudu idila.

70 “Nanitabola, piyate dopamo tetelo
Godokono talena magumulo dilukulionamiya,
ebete ebe wokopido
ebeno woki eba awokalimilo negiya,
71 piyate dowaote atamo gowela tanalo dosiyodilonaka,
ebete a ibino elawo kotone kowagaimene.
72 Iyo, ebete tabo idi ma kunu kegiya,
ebete aimano ewoniatamo ebeno nilakapo biyatinamene,
ega:walo ebete iba:tamo kebe nopo nanitabonomolo kiyatiyale,
ebe wade-talena tabo eba malagidilonalo
uwomua: tetelo ebete bosiyodilonakomene.

73 “Ega:walo ebete aimano ewono A:ibalayamatamo
nanitabonomolo na:kegiya,
74 piyate ago da:gowelaonaka,
ebete a ibino koto magumune kuwatemene,
ebene ale ibi tolelamea:no
ebe kapiyatamo woko bosiyodilonakoma:.
75 Iyo, ale ebeno ololo apulo
talena epoma: eba eda:onalo,
ale uwomua: tetelo
ebeno tuputupu gabodo bowapata:lamenama:.”

76 Ebene Sekalayate ebeno tabo moga:melo walo na:kegiya,

“O naimano gudu Yone,
epate a:ma: Ununomo Godokono
woki awokalimidawama: beka:minakoma:ta,
iyo, ebete dapalibomene,
a:ma:le ebe Kawodawano gabo dopoma:wete eba tonatolo,
ebeno gabo kosiyodiloema:ta.
77 Ega:walo a:ma:le Godokono epo
ma kunu kiyatulaema:ta,
ebete ibino kuba eba egebolelamelo ka:dodolomatililaemene,
iyo, ebete ebe gabodo ibino igilo ka:mula:lelaemene.

78 “Ebema: nanitabola, aimano Godote
a kawonomamo eba nilakapoiamenalo,
ebeno igilo mula:leno alote atamo ebo ka:pemaigamene,
egelate epatamo da:pemaiganako eba kunu.
79 Ebe alote ebeno Unu Duliyomolone ka:pa:pukuilaemene,
a:e magumulo ega:walo idoko magumulo dilukuliona
ebe epatamo,
ebema: kalakala kawonomola,
Godote ebeno milolo wapata:lame tanalono gabo
a ebo kiyatuaemene.”

80 Ebema: Sekalayakono gudute eba apelo Godokono Uliyanate ebe magumulo elawonomoma: ediya, ebene ebete bulu opamo tote ebo nokolinami, wiyasiya walone Godokono ubi tetelo ebete Isalaela epatamo ebo pemaigiya.

2

Ya:sute Dawokalani
Ma:t 1.18-25

1 Ebe tetelo Kawo Elawodubunomo Sisa Ogastasete opo kawonomamo tabo napalibiya epo bilibilinomate ibino mailo gabamanino bukamo kanalomolema:,
2 ebe atu tetelo Kiliniyasete Siliya opono Kapela Elawodubuma: eda:nami. Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa, me dopo tetela epo bilibilinomate ibino mailo gabamanino bukamo danalomoliya,
3 ebema: epo bilibilinomate ebe tanalo ka:nosiyodiloma: ibino ewonino iyaiya duliyomolamo na:tolamoliya.
4 Ebene Yausepete Ga:lili opono Nasalete duliyomolone Yudiya opono Beteliyama duliyomolamo tiya, mabu ebe Kawo Elawodubu Da:ibidikono walone gudu idila ega:walo Da:ibidiko Beteliyama duliyomololo awokaliya.
5 Ebe tetelo Ma:liko ebetamo atamiya ega:walo ebe lamitula, ebema: ibi netewapiate kapimiya tiya iba:te ibino mailo ebolo kanalomoma:.
6 Ebene iba:te Beteliyamalo eba nilukulilo idoko idilo Ma:likono gudu alaimi tete da:peni,
7 ebete ebeno dopo koi gudu alaiminate ebe kalikamo auputinate kau-goeogoeono uwago nao bokose guamo gito adilatini, mabu kapela epate delaonakiya ebe motolo tetea:nola iba:te ebolo ilukulima:.

Godokono Nopopiate Sipi-goeogoeo Ulamepiatamo Dapawokalaoniya

8 Ebe tetelo sipi-goeogoeo ulamepiate Beteliyama duliyomolo niyakabolo uwago opolo ibino sipi-goeogoeo eba ulamenalo,
9 Kawodawa Godokono nopodawate iba:tamo pawokalanate Godokono alo kawonomote ibi ebo pipukuilameni. Ebema: iba:te kawonomamo toletoleoniya,
10 wiyasiya nopodawate iba:tamo negeni, “La: ka:toletoleonala:! Na la:tamo wade tabo adaemo, ebe tabote epo bilibilinomatamo kalakala kawonomo kikalaemene,
11 mabu ka:lo idokolo Da:ibidikono duliyomololo la:imano Igilo Mula:lelamedawa awokala, ebe Kawodawa Kelisotela, Godokono Alibodawala.
12 La: tolama:wete ebe gudu kalikamo auputi ka:nuimamota, ega:walo ebe kaugoeogoeono uwago nao bokose guamo adilatila, iyo, la:le ebe anoano tanalo numa:wete ebo kiyatawaomamota naimano tabo nanitabonomola.”
13 Ebe tetenomolo ebe nopodawago Godokono nopopi epetapi bilibilinomate gito pawokalaoniya, ebene iba:te Godoko eba adipatenalo negelaniya,

14 “Godote ebeno Ununomo Duliyomololo dokolina,
la: ebe moiolo nadipata:la:.
Me opolo ebete piyatamo dekalakalana,
ebeno igilo mula: tanalote
iba:godolo nitanamene!”

15 Ebene Godokono nopopiate Unu Duliyomolamo walo da:ka:nodoloniya, ebe tetelo sipi-goeogoeo ulamepiate negelaniya, “Kawodawa Godote a danae Beteliyama duliyomololo ka:lo idokolo da:pemaiga, a ebe tanalo uima: ka:tolamiye.”
16 Ebene iba:te samonomamo tolamenate, Ma:liko, Yausepeko, ega:walo gudu kaugoeogoeono uwago nao bokose guamo adilati, iba:te ibi ebo nulameniya.

17 Ebene sipi-goeogoeo ulamepiate gudu numinate, nopodawate ebeno tanaloma:
degeni, iba:te ebe tabo Ma:liko Yausepeko ibi ebo nanaleniya.
18 Nanitabola, ebe tetene wagilimite piyate sipi-goeogoeo ulamepino tabo dolowiya ibi
bilibilinomate kawonomamo anoanoiya,
19 ega:walo Ma:lite me iyaiya tanalo ebeno tepo magumamo alomonate tete bilibili-
nomolo kawonomamo nemalagidilolenami.
20 Ebene ebe idokolo sipi-goeogoeo ulamepiate eba olowamionalo, Godoko amamata:go
ebo tolameniya, mabu iba:te Godokono nopodawagodone kebe tabo kolowioniye, iba:te
ebe tanalo bilibilinomo nanitabonomolo a:nulamoleniya.

Yausepeko Ma:liko Iba:te Ya:suko Mailo Dikamiya

21 Ebene wuiki kapiya olopoligote dubu guduno tama itamida pukala osiyodilo tete
da:piya, Yausepeko Ma:liko iba:te me gudu Ya:suma: ka:miya, mabu ebeno menokote
lamituma: eda:no Godokono nopodawate me mailo iyalo ikamiya.

Iba:te Ya:suko Yelusalemamo Demagatiya Godotamo Ikaema:

22-24 Ebene tete da:piya iba:te Ya:suko lawete Yelusalema kawo duliyomolamo gito
tolamiya menokola gudula ibino agima talena ka:nopoliyalema:, Godote Mosesedo
totomu tabo diyatiya eba kunu. Iyo, ebe totomu tabote Yu epo ma kunu iyatulamena,
agima talena olopoligo tetelo menokote bigo ola netewa o badu ola netewa Godotamo
nikameomene, ebema: Yausepeko Ma:liko iba:te me totomuamo tudila:ote kalimagono
inamabu ebetamo eba kunu ikameiya. Ega:walo ebe atu tetelo ibi ubila gudu Ya:suko
Godotamo ikaema:, mabu Godokono totomu tabo idite ma kunu kegena, dopo dubu gudi
talenama: midilite Godotamo kikameoma:.

Simiyonote Gudu Ya:suko Dematopiya

25 Ebe tetelo dubu idi ebeno mailo Simiyonotela, ebete Yelusalema kawo duliyomololo
okolinami. Ebe tuputupudawanomola, iyo, ebete Godotamo na:tuduwatanami ega:walo
ebete Isalaela epono igilo mula:le tanalono maiga tete nemakopelenami. Ebema:
Godokono Uliyanate eba:go eba okolinalo
26 ebe iyalo aniya ma kunu, ebete Godokono Alibodawa Kelisoko dopamo umite ebe
walone ebo ka:emene.
27 Ebene Ma:liko Yausepeko iba:te Godokono totomuamo tudila:olo ibino gudu Godoko
Amamateno Iya Motamo demagatiya, ebe tanalo Godokono Uliyanate Simiyonoko ebo
iyatumiya. Ebe tetelo ebete Godokono Motamo pete,
28 gudu Ya:suko pumite ebeno kotamo ebe pematopa:te Godotamo kalakala tabo ma
kunu pa:kiyawaiya,

29 “Kawodawa, a:ma:le dopamo nanitabonomolo degeawiyala
ebe tabote awokala,
ebema: na a:imano wiya: wokodawate
gelebadiago a:eamo ka:tomamo.
30 Nanitabola, ka:lo naimano balida:mo
a:imano igilo mula: tanalo uimo,
31 ebe igilo mula: tanalo a:ma:le a:modoboimiyata
iyaiya epo bilibilinomono ololo apulo.
32 Iyo, a:imano igilo mula: tanalo ebe wade alola,
ebe alote Yua:piatamo
a:imano ubi gabo eba awokaliminalo,
a:imano Isalaela epatamo
kawonomamo ba:pukuilamenamene.”

33 Ebene Simiyonote gudu Ya:sukono tanaloma: kebe tabo ka:kiyawaiyale, Ma:liko
Yausepeko iba:te ebe tabo olowite kawonomamo anoanoutiya.
34 Ebe tetelo Simiyonote Godoko naniya ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:,
ega:walo ebete guduno menoko Ma:litamo negiya, “Me gudu Ya:suko Godote ebe iyalo
ka:mite elawiya, ebema: ebete Isalaela epono magumulo ibino kubakuba tanalo ega:walo
wadewade tanalo bilibilinomo kanagilamelelaemene. Iyo, ebeno okoli tanalote anoano
tanaloma: eda:te Godokono elawo kawokalimene, ebema: epo epetapiate ebe tanalo
umite ubia: tabo gelate
35 ibino kubakuba woki kawokalilamolema:na:. Ebe tetelo kawo temetemete a:ma:tamo
pemaigate, gowelaono kiyoiyo gili keba kunula:ka: ebe temetemete a:imano tepo magumu
eba kunu kawamidamene.”

A:nako Ega:walo Ya:suko Ibino Tanalo

36 Ebe atu tetelo Godokono woki awokalimidawa kamiyale idite nokolinami, ebeno
mailo A:natela, ebeno nabiwi Pa:nuwelatela, ebe A:sa gu lumagila. Me kamiyale ebe
abelenomola. Dopamo ebete dubu lawete sebeni ulama okolite
37 ebeno awite ebo a:iya, ebene ebete amolema: eda:te ebe tetene wagilimite ebeno 84
ulama teta:mo pemaiga, ebete egela ega:walo idoko bilibilinomolo Godoko Amamateno
Iya Motolo eba okolinalo ebe moto katepanakia:. Ebe tete geyageyanomolo ebete Godoko
eba amamatenalo, tete epetapi bilibilinomolo bae naoa:no Godotamo towetowe tabo ebo
genaki.
38 Ebene Yausepeko Ma:liko iba:te Simiyonago tabo eba gelitalo, ebe atu tetenomolo
A:nate pete gudu Ya:suko pumite kalakala tabo Godotamo ebo padipatiya. Ebema: ebe
tetene wagilimite, Yelusalema duliyomolo epo magumulo piyate ibino igilo mula:le tanalo
maiga tete demakopelenamiya, iba:te Godokono Motamo da:pelamenakiya A:nate ibi
bilibilinomatamo Ya:sukono tanaloma: ebo kiyawaonaki.

Ma:liko Yausepeko Iba:te Nasalete Duliyomolamo Walo Da:ka:tiya

39 Ebene Ma:liko ega:walo Yausepeko iba:te Godokono totomu bilibilinomono iyaiya
tanalo wadenomamo osiyodilolete, iba:te Ga:lili opono Nasalete duliyomolamo walo
na:ka:tiya mabu ebe ibino duliyomolonomola.
40 Ebolo gudu Ya:sute eba apelo elawoma: ebo ediya, ega:walo ebete woki mulodawama:
eda:lo Godote ebeno nilakapo tanalamo ebe nowalubinami.

Ya:sute Ebeno Koi Tetelo Godoko Amamateno Iya Motamo Da:tiya

41 Ya:sukono menokola nabiwila ibino tanalo ma kunula, ulama bilibilinomolo iba:te
epo epetapiago Yelusalema kawo duliyomolamo tolamenakiya Yu epono Aduga:la Soliy-
omu ka:nosiyodiloma:,
42 ebene Ya:sute 12 ulama tetema: eba eda:lo iba:te ebe lawete walo na:ka:tolamiya ebe
soliyomu baiamo.
43 Ebene Soliyomuno egela dolopoligoiya iba:te Nasalete duliyomolamo walo
na:ka:pelamiya, wiyasiya Ya:sute Yelusalemalo dolowagiliya ebeno menokola nabiwila,
iba:te kiyatawaiya:.
44 Iba:te Ya:suko epago duliyomolamo toma: gelate, ebe egela kapiyalo tonomo tote,
ebene adimolo iba:te ebe ibino epagodolo ega:walo namutupiagodolo nowadinate
45 ebe ka:numiniya:. Ebema: egela idilo iba:te ebe wadiago Yelusalema kawo duliyomo-
lamo walo ka:tote,
46 ebene netewa-kapiya egelalo iba:te ebe Godoko Amamateno Iya Motolo iyatulamepi
dubago eba lutalo ebo numiya, ebete ibino tabo eba olowiolo ibino iyaiya iyatulame
tanaloma: ebo alateda:lenaki.
47 Ebe tetelo Ya:sute iba:go tabo eba kiyawaolo ibi tuputupu tabamo dowamilamenaki,
ebema: piyate ebeno tabo dolowiutiya ibi bilibilinomate kawonomamo anoanoutiya.
48 Ebema: Ma:liko Yausepeko ibi netewapiate ebe da:numiya, kawiya nela:wa:ote
menokote ebe naniya, “Gudu, a:ma: me tanalo atamo beda:ma: kosiyodilawia? A:imano
nabiwila nala, ale a:ma: tepo temetema:go wadinata.”
49 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Mabu keleka: la:le na me duliyomolono iyaiya
motolo dowadina:witakama? Modobola la: niyatawala: na naimano Nabiwino Motolo
ba:lutamo, na moto idilo lutama: a:ka:modobomo!”
50 Iba:te wiyasiya ebe tabono magumu wadenomamo kelawiya:.
51 Ebe tetelo Ya:sute ebeno menokola nabiwila iba:go Nasalete duliyomolamo tote, ebolo
eba nokolinalo ibino tabamo tuduwatanaki, ebene Ma:lite me iyaiya tanalo ebeno tepo
magumamo alomote tete bilibilinomolo kawonomamo nemalagidilolenami.
52 Ebema: me tanalo nanitabola, Ya:sute mulo kimalagidilago eba apelo, Godoko
ega:walo epo ebetamo nekalakalaonamiya.

3

Yoneko Epo Obamo Waduba:midaoledawate Godokono Tabo Da:kiyawaiya
Ma:t 3.1-12; Mak 1.1-8; Yon 1.19-28

1 Ebe tetelo Sisa Taibiliyasite 15 ulamalo opo kawonomono Kawo Elawodubunomoma:
eba eda:nalo, dubu epetapiate ebeno opopima: ma kunu eda:onamiya,

Poniyase Paeleteko Yudiya opono Kapela Elawodubula.

Elodiko Ga:lili opono Kawo Elawodubula.*
Ebeno ekawi Pilipiko Ituliya opo ega:walo Ta:konaitasi opono Kawo Elawodubula.
Ega:walo Laisaniyasiko A:bilini opono Kawo Elawodubula.

2 Ebe atu tetelo A:nasiko ega:walo Kayapasiko ibi netewapiate Godotamo kalimagono
ikameopino Ununomo Watowatopima: eda:onamiya, ebene Sekalayakono gudu Yoneko
ebete bulu opolo eba okolinalo Godokono tabote ebetamo ebo piya.
3 Iyo, ebete Yodane Kolomono opo kawonomamo tote Godokono tabo ma kunu
na:kiyawaiya, "La:imano kubane olobila:wete obamo aduba:mida tanalo laema:
na:pelama:la:, ebene Godote la:imano kuba egebolelametate ka:dodolomatililaema:ta."
4 Nanitabola, Godote dopamo ebeno woki awokalimidawa Aisayagodone Yonekono pe
tanaloma: ebeno Bukamo tabo ma kunu akuloliya,

"Lumagite bulu opolo
tabo ma kunu kawonomamo ka:pegemene,
'Kawodawano gabo nosiyodiloma:la:,
ebeno gabo na:tupugaima:la:!
5 Godote me opono damela bolaliyao bilibilinomo
ilatolete,
damela unuunu kapatalulatolemene,
iyo, ebete kalawikalawi gabo nanitabolo tuputupuilamolete,
gabono damela gugu ilatolete
ka:dilidililaemene.
6 Nanitabola, ebete epono
igilo da:mula:lelaemene,
ibi bilibilinomate
ebe tanalo ebo kuima:na:!' "

7 Ebene epo bilibilinomate Yonetamo na:pelamiya ebete ibi obamo
kowaduba:midaolema:, wiyasiya ebete iba:tamo negiya, "La: bu kalulata! La: potele
kanaletia obamo waduba:midaolema: da:pelama:ema, ba:, Godokono kawo dowa
tanalonomote la:tamo a:ka:pemene? Ao, ka:pemene!
8 La:imano tepo magumu iyakobi da:midila:ema, modobola la: la:imano nanitabo tanalo
awokalima: wadewade tanalo nosiyodilola:la:. La: a:ka:tuwa: la:tamo mako tabo gela
akowagilima:la:, 'A modobola mabu A:ibalayamako ebe aimano ewono nabiwila.' Ao,
la: a:ka:modobomata! Na la:tamo nani tabo gemo, Godogodolo elawo bitana ebete me
nokolamo A:ibalayamakono gudi kosiyodilolema:!
9 Ebema: ka:lo Godote ebeno kabi a:li, noloa: da:imi kewa bilibilinomo ebete lute elamo
kiyalekemene."
10 Epate ebe tanalo olowite Yoneko nalatediya, "A Godokono dowa odiyoboma: beda:
tanalo na:kosiyodiloma:?"
11 Ebete eba wiyalo negiya, "Modobola kaliku netewagodawate kalikua:dawa idi
kowalubimene, ega:walo baeagodawate baea:dawa kowalubimene."
12 Ebene ta:kese mani elemasigilo uwatepi dubu epetapi iba:te obamo
waduba:midaolema: da:pelamiya, iba:te ebe napalatediya, "Iyatulamedawa, a beda:
tanalo na:kosiyodiloma:?"
13 Ebete ibi nanaliya, "La:le ta:kese mani uwate tetelo a:da: gabodo kawonomamo
akouwatenakala: la: a:ka:tuwa: la: walubilima:, wiyasiya gabamani dubate degelanaka
ebe modobolo nuwatenakiyala:."
14 Ebene gowelaopi epetapiate Yoneko nalatediya, "A keba kunula:ka:? A beda: tanalo
na:kosiyodiloma:?"
Ebene ebete iba:tamo negiya, "La:le epo epetapino mani elawo gabodo o a:da: gabodo
akouwata:la:, ega:walo la:imano tabo gela magumulo epo epetapi akokubailama:la:,
ega:walo la:imano woko wiya delawa:wenakoma ubia: tabo gela:no kalakalago nuwate-
nakiyala:."
15 Epate Yonekono tanalo eba malagidilolo, iba:te kalakalaolo nemalagidiliya Yoneko
da: Godokono Alibodawa Kelisotela:.
16 Ebene Yonete iba:tamo negiya, "Nale la: obamo waduba:midaolemata, wiyasiya
lumagi idite naimano walogabo apune ba:pena. Ebeno elawo kawonomola, naimano

* **3:1:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:sute dawokaliya ebe tetelo Yudiya opolo Kawo Elawodubuma: deda:nami, ebe dopo Elodi ebe me Elodi idino nabiwila, iyo, nabiwite gudutamo atu Elodi mailo kikamiya.

elawo nodoliona, ebema: na wadenoa: nale ebeno agowa ukulaolema:. Nanitabola, ebete
la: Godokono Uliyanamo ega:walo ebeno elamo ka:powaduba:midaolema:ta,
17 iyo, ebete witi-laisono nonoka balamo alomono inamabu elawi, ebene ebete witi-
laiso naono ebeno moto guamo eba alomolo nonoka elamo ebo kiyalekemene, ebe elate
uwomua: tetelo nowaena, ka:egana:."
18 Nanitabola, Yonete Godokono Wade Tabo da:kiyawaonaki, ebete iyaiya tanalo
bilibilinomo iyatulamolenaki epate ibino woki iyakobi ka:midilima:.
19 Ebene egela idilo Yonete Kawo Elawodubu Elodiko kawiya aniya, mabu ebete
ebeno ekawino kamiyale Elodiyasiko pilolo lawiya ega:walo ebete kuba tanalo epetapi
bilibilinomo osiyodilolenaki.
20 Ebe tetelo Elodite kuba tanalo kawonomo idi ma kunu kosiyodiliya, ebete Yoneko
idoko motamo gito iyatiya.

Yonete Ya:suko Obamo Daduba:midiya
Ma:t 3.13-17; Mak 1.9-11

21 Elodite ebe idoko motamo iyatia:no, dopamo Yonete epo bilibilinomo obamo
owaduba:midaoliya, Ya:suko ebalata. Ebema: Ya:sute obamo aduba:mida tanalo lawete,
Godotamo kalakala tabo eba kiyawautalo Godote ebeno Unu Duliyomolo ebo a:iyamidiya.
22 Ebene Godokono Uliyanate bigo olamu ebe unamo eba piwisigalo, tabote Unu Duliy-
omolone ma kunu piwisigiya, "A:ma: naimano kapiya Gudunomolata. Na a:ma:tamo
nekalakalitamo."

Ya:sukono Mabu Epono Mailono Tanalo
Ma:t 1.1-17

23 Ya:sute 30 ulamama: eba eda:lo ebete ebeno kawo woko ebo wagilimiya, ebene ebeno
mabu epono mailono tanalo ma kunula. Epate ibino wokilo ebe Yausepekono guduma:
gelanamiya, me Yausepeko Ilaikono gudula.

24 Ilaiko Mata:takono gudula.
Mata:tako Libaikono gudula.
Libaiko Melekaikono gudula.
Melekaiko Yanaikono gudula.
Yanaiko Yausepekono gudula.
25 Yausepeko Mata:tayasikono gudula.
Mata:tayasiko A:imosokono gudula.
A:imosoko Na:iumakono gudula.
Na:iumako Esalaikono gudula.
Esalaiko Nagaikono gudula.
26 Nagaiko Maa:takono gudula.
Maa:tako Mata:tayasikono gudula.
Mata:tayasiko Sema:inikono gudula.
Sema:iniko Yausekekono gudula.
Yausekeko Yaudakono gudula.
27 Yaudako Yowananakono gudula.
Yowananako Lisakono gudula.
Lisako Selababelakono gudula.

Selababelako Siyatiyelakono gudula.
Siyatiyelako Nelaikono gudula.
28 Nelaiko Melekikono gudula.
Melekiko Adaikono gudula.
Adaiko Kosamakono gudula.
Kosamako Elamadamakono gudula.
Elamadamako Eyakono gudula.
29 Eyako Yosuwakono gudula.
Yosuwako Eliyesakono gudula.
Eliyesako Yolimikono gudula.
Yolimiko Mata:takono gudula.
Mata:tako Libaikono gudula.
30 Libaiko Simiyonokono gudula.
Simiyonoko Yudakono gudula.
Yudako Yausepekono gudula.
Yausepeko Yaonamakono gudula.

Yaonamako Elayakimikono gudula.
31 Elayakimiko Meleyakono gudula.
Meleyako Menakono gudula.
Menako Mata:taikono gudula.
Mata:taiko Na:itanakono gudula.
Na:itanako Da:ibidikono gudula.

32 Da:ibidiko Yesikono gudula.
Yesiko Obedakono gudula.
Obedako Bowasekono gudula.
Bowaseko Samonokono gudula.
Samonoko Nasonakono gudula.
33 Nasonako Aminadabakono gudula.
Aminadabako Adaminakono gudula.
Adaminako Anikono gudula.
Aniko Esalonakono gudula.
Esalonako Pelesekono gudula.
Peleseko Yudakono gudula.
34 Yudako Ya:ikobokono gudula.
Ya:ikoboko Aisa:kekono gudula.
Aisa:keko A:ibalayamakono gudula.

A:ibalayamako Telakono gudula.
Telako Neyokono gudula.
35 Neyoko Selugukono gudula.
Seluguko Liyukono gudula.
Liyuko Pelegekono gudula.
Pelegeko Ibakono gudula.
Ibako Silakono gudula.
36 Silako Ka:inanekono gudula.
Ka:inaneko Apasa:dakono gudula.
Apasa:dako Semakono gudula.
Semako Nowakono gudula.
Nowako La:imekakono gudula.
37 La:imekako Metusalakono gudula.
Metusalako Inokokono gudula.
Inokoko Yeledikono gudula.
Yelediko Mayalalelakono gudula.
Mayalalelako Ka:inanekono gudula.
38 Ka:inaneko Inosokono gudula.
Inosoko Setakono gudula.
Setako A:da:mekono gudula.
A:da:meko Godokono gudula.

Ebema: me Ya:sukono mabu epono tanalono uwomula.

4

Saitanate Ya:suko Kuba Gabamo Kowabuga:tama: Ebetamo Da:pemaigiya
Ma:t 4.1-11; Mak 1.12-13

1 Ebene Godokono Uliyanate Ya:sukono tepo magumu tabokaimite, Yodane Kolomone eba magatalo ebete bulu opamo gito tiya.
2 Ebene Ya:sute bulu opolo 40 egelamo eba nokolilo Saitanate ebe kuba gabamo kowabuga:tama: ebetamo ebo pemaigiya. Ebe tete geyageyanomolo Ya:sute bae kenanakia:, ebema: ebe tete dolopoligiya ebete bae kape tanalo ebo iyatawiya.
3 Ebene Saitanate ebe naniya, “A:ma: Godokono nani Guduma: deda:wena, me nokola baema: na:mida:.”
4 Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Godokono Bukalo tabo ma kunu itana, ‘Lumagite me opono bae kapiyalo a:kigilonamene.’ ”
5 Ebene Saitanate Ya:suko unamo magatate me opo kawonomono iyaiya opo kawokawo eba niyatumiolo, iba:te ebe tetenomolo ebe inamabu bilibilinomo ebo ulamoliya.
6 Saitanate ebetamo negiya, “Me inamabu bilibilinomo ega:walo elawo kawonomo nale a:ma:tamo kikaemamota. Nanitabola, me opono inamabu bilibilinomo Godote natamo

ikanamoniya, ebe mabuma: nale kebe lumagitamo ikaema: ubi diyatimo nagodolo elawo
bitana ebetamo kikameoma:.
7 Iyo, a:ma:le na namamanatena:, ebene me inamabu bilibilinomo a:ma:le kuwa-
tema:ta.”
8 Wiyasiya Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Godokono Bukalo tabo
ma kunu itana, ‘A:ma: a:imano Kawodawa Godoko amamatelo ebe kapiyatamo
na:tuduwatanakiye.’ ”
9 Ebene Saitanate ebe Yelusalema kawo duliyomolamo magatate Godoko Amamateno
Iya Motono auba unamo nadipite ebe ebo naniya, “A:ma: Godokono nani Guduma:
deda:wena, me motone opamo na:nepatega,
10 mabu Godokono Bukalo tabo ma kunu itana,

‘Godote ebeno nopopi kapalibolemene
iba:te a:ma: wadenomamo ka:powalubitama:,
11 iyo, iba:te ibino kotamo a:ma: ka:pelaema:ta,
ebema: a:ma:le nokolalo agowa a:ka:nukamidaemene.’ ”*

12 Wiyasiya Ya:sute ebetamo nowamiya, “Ao, nale ebe kuba tanalo a:kosiyodilomo,
mabu Godokono Bukalo tabo idi ma kunu itana, ‘Opo lumagite Kawodawa Godoko
wabudima: akowagela:la:.’ Iyo, ebe mabuma: me opo lumagite ebeno daedale
wokiamo tanalo idi dosiyodilomene, ebete akomalagidilala: Godote ebeno igilo gito
ka:pa:mula:ema:.”
13 Ebene Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalo bilibilinomo dolopoligoiya, ebete
Ya:suko tete da:pesamo ebo atepiya.

Ya:sute Ebeno Woko Dowagilimiya
Ma:t 4.12-17; Mak 1.14-15

14 Ebe tetelo Ya:sute Godokono Uliyanano elawago Ga:lili opamo walo na:ka:tiya, ebene
ebe opo kawonomolo dilukulionamiya ebe epo bilibilinomate Ya:sukono tanaloma: tabo
ebo na:kiyawaiya.
15 Ebete ebe Yu epono balidi ibilamole motolo ibi diyatulamenaki, ebe mabuma: ibi
bilibilinomate ebe kawonomamo moionakiya.

Nasalete Duliyomolo Epate Ya:suko Ubia:noma: Deda:iya
Ma:t 13.53-58; Mak 6.1-6

16 Egela idilo Ya:sute ebeno okoli duliyomolo Nasaleta:mo tiya, ebene ebete Yu epono
wokoa: talena egelalo dopamo keba kunu kosiyodilonakile, ebete ebe egelalo atu tanalo
ka:nosiyodiliya, iyo, ebete epono balidi ibilamole motamo nodolote Godokono Bukano
tabo ka:la:miolema: ebo maigiya.
17 Ebene iba:te Aisaya buka mokopi ebetamo ikamete, ebete paeamidate buka
ka:la:miole ma kunu ebo wagilimiya,

18 “Godokono Uliyanate nagodolo bokolina,
mabu ebete na elaweniya,
nale nigologololo dilukuliona ebe epatamo
Godokono Wade Tabo katama:.

“Ebete na apaliboniya
idoko motolo dilukuliona ebe epatamo,
ebema: nale ibi ka:kiyawaolaemamo,
tete ebe na:pe ibi idoko motone kowagailima:,
ega:walo na balidi tamiolame epo kanalemamo,
ibino balidi ka:meleoma:.

“Iyo, nale mibomibago dowapata:lamena
ebe epo tutunomoma: ka:midilimamo,
19 ega:walo Kawodawa Godote ibino igilo da:mula:lelaemene,
nale ibi me tabo kanalemamo, ebe tanalo na:pe.”

---

* **4:11:** Saitanate degiya ebe tabo Godokono Bukalo nanitabonomolo bitana, iyo, modobola a:ma: Sam Oale Buka 91.11-12 numiye. Saitanako ebe kawo a:da: tabo kiyawaodawanomola, ebema: tete epetapilo ebete Godokono tabono iyaiya tanalo epono woki mabuamo wadaenako, wiyasiya ebe tabono magumu ebete nanitabolo kawokalilamena:, iyo, me gabodo ebete ibi kuba gabamo wabuga:talenako, ebete Ya:sutamo osiyodiloma: dowageliya eba kunu.

20 Ebene buka ka:la:miole dolopoligiya Ya:sute buka walo ka:mokopite wokodawatamo
ikamete epo iyatulaema: ibino ololo apulo gito okoliya. Ebe tetelo balidi ibilamole moto
gulo da:pola:niya ebe epate Ya:suko wadenomamo umiutiya,
21 ebema: ebete iba:tamo negiya, “Ka:lo nale me buka apuno tabo deka:la:miolemo, ebe
tetenomolo ebeno nanitabo tanalote la:tamo ebe apawokala.”
22 Ebene ebete Godokono tabo iba:tamo eba kiyawautalo ibi bilibilinomate nemalagidi-
lutiya, “Ya:suko ebe wade lumaginomola,” ega:walo iba:te ebeno tabone kebe tabo
kolowiye ebe wadewade taboma: anoanolo negelitiya, “Me ebe Yausepekono gudula,
ebeno mulo keba kunula:ka:?”
23 Ebene ebete iba:tamo negiya, “Na la:tamo nani tabo gemo. Epate muloma:
degelanaka, walone la:le ebako tabo natamo ma kunu kegelamamota, ‘A:ma: nani
doketama: deda:wena, modobola a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: wadekobi na:mida:.’ Ega:walo
la:le na kananemamota, ‘A:ma:le Kapeniyama duliyomololo da:nosiyodilola:wia ale ebe
anoano tanalo olowima:, ebema: ka:lo wiyasiya a:imano duliyomolonomolo ebako tanalo
na:kosiyodilola:.’ ”
24 Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, Godokono woki
awokalimidawa ebeno duliyomolo epate ebe ubia:noma: eda:ote a:kelaema:na:.
25 Ebema: la: naimano nani tabo nolowiala:. Elayate dokolinami ebe tetelo
netewa-kapiya ulamalo ulamate kowonakia:, opo kawonomolo nao inamabute ebema:
olopoligiya. Ebe tetelo amoleamole bilibilinomate Isalaela opolo nigologololo ilukulion-
amiya,
26 wiyasiya Godote Elayako ebe Yu epono amoleamola:tamo kanalibiya:. Ao, ebete
ebe Saidono opono Sa:lepata duliyomolamo nalibiya, ebolo dokolinami ebe amole
kapiyanomo ka:nowalubima:. Ebe kamiyale Yu lumagia:!
27 Ega:walo me tanalo idila. Godokono woki awokalimidawa idi Elaisakono tetelo
Isalaela opolo kukulakukulago dubu bilibilinomate nilukulionamiya, wiyasiya ibi magu-
mulo Godote dubu idi wadekobi ka:midiya:, Siliya opodawa idi Na:imanako kapiya
wadekobi midiya. Ebe dubu Yu lumagia:!”
28 Ebene Yu epono balidi ibilamole motolo da:pola:niya, ibi bilibilinomate ebe tabo
dolowiya kawonomamo dowaiya.
29 Ebema: iba:te maimiote Ya:suko lawete duliyomolo magumune elawamo ebo
powolukiya, mabu ibi ubila ebe damela unu ida:mo magatate maboele damelane
ka:pa:na:mupiamidama:, iyo, mako damela Nasalete duliyomolo niyakabolo itanami.
30 Ebe tetelo Ya:sute wiyasiya ebe epo bilibilinomono tetedo tote ebeno to gabodo gito
tiya.

Ya:sute Kuba Uliyanagono Dubu Wadekobi Da:midiya
Mak 1.21-28

31 Ebene Ya:sute Ga:lili opono Kapeniyama duliyomolamo tote, Yu epono wokoa: talena
egelalo epo da:niyatulamiti,
32 iba:te ebeno tabamo nanoanoutiya mabu ebete tabo Godokono elawamo kiyawauti.
33 Ebe tetelo ibino balidi ibilamole moto gulo kuba uliyanagono dubute ebolo na:luti,
ebene ebete geatepaolo kawonomamo negiya,
34 “Oe! Ya:su Nasalete duliyomolodawa, a:ma: atamo beda: tanalo na:kosiyodilaemene?
A:ma: a kubaiaema: ka:pa:wa:? Eiye, na iyatawala a:imano tanalo, a:ma: ebe Godokono
Wade-talena Dawalata!”
35 Ya:sute wiyasiya ebe kawiya naniya, “A:ma: kodakodawete, ebegodone na:nemaiga!”
Ebene kuba uliyanate epono ololo apulo ebe dubu opamo ba:idilote ebegodone ebo
penemaigiya, wiyasiya ebetamo kuba tanalo idi kosiyodiliya:.
36 Ebema: ebe epo bilibilinomate anoanolo idite iditamo genaki, idite iditamo genaki,
ma kunu wagelitiya, “Me tabono elawo keba kunula:ka:? Me dubuno elawo ega:walo a:di
kawonomola! Numa:la:, kubakuba uliyanate ebeno tabo olowite iyabaiamo alautia!”
37 Ebene Ya:sukono woko osiyodilo tabote ebe opo kawonomamo gito tiya, iyo, piyate
ebolo dilukulionamiya ibi bilibilinomate ebeno tanaloma: tabo ebo na:kiyawaiya.

Ya:sute Saimonokono Moto Lapino Wadekobi Da:midiya
Ma:t 8.14-15; Mak 1.29-31

38 Ebene Ya:sute Yu epono balidi ibilamole motone pemaigate Saimonokono motamo
gito tiya. Ebolo Saimonokono moto lapino ape elanomo gabugabute umiti, ebene ebeno
tanaloma: epate Ya:suko ebo aniya.
39 Ebema: Ya:sute tote ebeno wata baiamo nutite ebe gabugabute ebe katepama: daniya,
ebe tetenomolo gabugabute ebegodone eba olopoligolo ebete maigate ibi mabuma: bae
okalimi woko ebo wagilimiya.

Ya:sute Temetema:gopi Bilibilinomo Wadekobi Da:midioleni
Ma:t 8.16-17; Mak 1.32-34

40 Ebe tetelo egelate da:niwisigani, piyate ebe duliyomololo iyaiya temetema:go
da:pola:niya ibino namutupiate ibi bilibilinomo Ya:sutamo ebo magaeleniya, ebene ebete
ebeno koto iba:tamo watiolelamenalo ibi bilibilinomo wadekobi ebo midioleni.
41 Ega:walo ebete kubakuba uliyana kawiya danaleni, iba:te epo epetapi bilibili-
nomagodone eba nemaimionalo gelatepaolo tabo ma kunu gelaniya, "Ya:su, a:ma:
ebe Godokono Gudulata!" Nanitabola, ebe kubakuba uliyana iyatawala Ya:suko ebe
Godokono Alibodawa Kelisotela, wiyasiya ebete ibi kawiya eba analenalo, iba:te ebeno
tanalo kawokalima: ebete tabo gela talena ebo iyatilameni.

Ya:sute Iyaiya Duliyomolo Epetapilo Godokono Tabo Da:na:kiyawaonaki
Mak 1.35-39

42 Ebene egelate eba waloutalo Ya:sute ebe duliyomolone nemaigate diyamoa: opamo
na:tiya, ebema: epate ebe wadiago tolamete ebo numiya, mabu ibi ubia:nola Ya:sute ibi
miyapama:.
43 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, "Modobola na duliyomolo epetapiamo tote, Godote
Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalono Wade Tabo ka:na:kiyawaomamo, mabu
Godote na ebema: paliboniya."
44 Ebene Ya:sute ebe opono duliyomolo bilibilinomamo tonaki Yu epono balidi ibilam-
ole moto gulo Godokono tabo ebo na:kiyawaonaki.

5

Ya:sute Ebeno Dopo Waloma:tapi Duwatiya
Ma:t 4.18-22; Mak 1.16-20

1 Tete idilo Ya:sute Genasalete Paka: balalo eba utitalo epo bilibilinomate ebetamo
mupuma:tiua:go tolamitiya Godokono tabo olowioma:.
2 Ebene ebete pe netewa paka: balalo pola:nalo ulamiya, namo uwatolepi dubate ebe
pe iyalo miyapate iba:te ibino kamau ukulaolitiya.
3 Ebema: ibi magumulo Ya:sute dubu idino peamo oliya, ebe dubuno mailo Saimonotela.
Ebene Ya:sute ebe daniya ebete ebeno pe potone kela:mo kalima:tepama:, ebete ebe tanalo
osiyodilote Ya:sute peamo okolite Godokono tabo epo ebo iyatulamiya.
4 Ebene ebete Godokono tabo kiyawao dolopoligiya Saimonoko ebo aniya, "Pe kela:mo
kulukulu teta:mo walo kalima:tepawete, a:ma: ega:walo a:imano namutupi la:imano
kamau obamo nowaduba:la: namo kuwatola:ema:."
5 Wiyasiya Saimonote ebetamo eba wiyalo negiya, "Kawo Iyatulamedawa, a idoko
geyageyanomolo nipo odobinakama:, namo idi kelawenaka:. Wiyasiya kuba:, mabu
a:ma:le na danana:wa:, ebema: nale a:imano tabamo tuduwatalo na kamau obamo
kowadubitemamo."
6 Ebema: ebete wokopi epetapiago ebe tanalo dosiyodiliya, namo bilibilinomate taote
kamau tatalila teteoma:,
7 ebene iba:te ibino namutupi epetapi pe idilo da:pola:niya kotamo na:midaolamiya
iba:te ibi ka:powalubilima:. Ebema: iba:te pelamete ebe pe netewamo namo
da:powiyaoliya, pete tatalila obamo ololuoma:.
8 Ebene Saimonote ebe tanalo umite kawonomamo danoaniya, ebete Ya:sukono agowa
mabuamo pete pupamo pokolite ebo pegiya, "Kawodawa, a:ma: na atepana:wete na:toa,
mabu na kuba lumagila!"
9-10 Wiyasiya Ya:sute ebetamo negiya, "Akotoletola:la:, a:ma: dopamo namo
uwatedawama: eda:namiata, wiyasiya me tetene wagilimite a:ma: epo uwatedawalata."
Ebe tetelo Saimonago namo uwatole mani woko dosiyodilonamiya, ebe dubu
Ya:imesiko ega:walo Yoneko, ibi netewapi Sebedikono gudila. Ebene ibi ega:walo wokopi
epetapi ebolo da:pola:niya, iba:te ebe namo bilibilinomo ulamete atumu nakanoanoutiya.
11 Ebe mabuma: Saimonoko ega:walo me dubu netewa epetapi iba:te ibino pe netewa
pa:iliolete ibino woko inamabu bilibilinomo miyapate Ya:suko ebo waloma:tiya.

Ya:sute Kukulakukulago Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 8.1-4; Mak 1.40-45

12 Tete idilo Ya:sute duliyomolo idilo okoliti, ebe duliyomololo kuba kukulakukulago
dubunomote nokolinami. Ebene ebete Ya:suko umite ebetamo pete ebeno ololo opamo
piyatite towetowe tabo na:pegiya, "Kawodawa, a:imano ubi ditametana, a:ma:le na
wadekobi ka:midinima:ta."

13 Ya:sute ebeno koto uwamidate ebe eba ologilo ebetamo negiya, “Na ubila, a:ma:
wadekobi nolowia!” ebema: ebe tetenomolo kukulakukula temetemete ebegodone
nolopoligiya.
14 Ebene Ya:sute ebe kawiya eba analo negiya, “A:ma: naimano tanaloma: epo
akoanala:la:. Modobola a:ma: wiyasiya me tetenomolo toawete a:imano ape Godotamo
kalimagono ikameodawatamo nanawokalimiye, ebene kalimagono nilakapo inamabu
Godotamo akona:nikamiye, Mosesete da:kiyawaiya eba kunu. Ebe tanalote epo kiyatu-
laemene a:imano temetemete olopoligi.”
15 Wiyasiya Ya:sute kebe wadewade tanalo kosiyodilolenakile ebe tabote ebe opo
kawonomamo tiya, ebema: epo bilibilinomate ebetamo napaladabutiya ebeno tabo
kolowioma: ega:walo ebete ibino temetema:gopi wadekobi ka:midiolema:.
16 Ebete wiyasiya ibi miyapate bulu opamo a:ka:tuwa: ebo tiya, ebe diyamoa: opolo
Godago tabo ka:negelama:.

Ya:sute Ape Kodakoda Temetema:go Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 9.1-8; Mak 2.1-12

17 Egela idilo Ya:sute epo eba iyatulamitalo, Pa:lisi tanebapi ega:walo Godokono
Totomu iyatulamepi ibi epetapiate Ga:lili opono iyaiya duliyomolone pelamoliya, ebene
epetapiate atumu Yudiya opone ega:walo Yelusalema kawo duliyomolone pelamolete
ebo pepola:niya. Ebe tetelo Kawodawa Godokono elawote Ya:sugodolo nitani ebete
temetema:gopi wadekobi ka:midiolema:,
18 ebene dubu epetapiate ape kodakoda temetema:go dubu patapatago aguwaiya. Iba:te
moto guamo odoloma: gabo waditiya ibino namutudawa Ya:sukono agowa mabuamo
kanadilatima:,
19 wiyasiya epo bilibilinomola ebema: iba:te gabo idi kumiya:. Ebe mabuma: iba:te
moto unamo nodolote, Ya:sute kebo kutitiyale iba:te ebe moto unu anabulimite ebe dubu
patapatago ebana nuwamidiya Ya:sutamo.
20 Ya:sute ibino nanitabokobi midi tanalo umilamete dubutamo negiya, “Namutudawa,
Godote a:imano kuba egebolema:ta.”
21 Wiyasiya Godokono Totomu tabo iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi dubu iba:te
ibino tepo magumulo ma kunu malagidilutiya, “Me dubu amama kawodawanomola,
Godokono ololo apulo kuba tabo beda:ma: kegele? Kuba egeboledawa potelela:ka:? Ebe
Godoko kapiyatela!”
22 Iba:te ibino tepo magumulo degeliya Ya:sute iyatawate iba:tamo negiya, “Mabu
keleka: la:imano tepo magumulo me tanalo demalagidilola:witama?
23 Me tabo kodakodala:ka: nale gema:, ‘Godote a:imano kuba egebolemetate
a:dodolomatilima:ta?’ O me tabo idi gema: kodakodala:ka:, ‘A:ma: maigawete, na:toa?’
24 Ebema: nale la: kiyatulaemamota, na Epono Naniwigodolo* elawo bitana me
opo kawonomolo epono kuba egebolelamete ka:dodolomatililaema:.” Ebene ebete
temetema:go dubutamo negiya, “Nale a:ma: anamata, a:ma: maigawete, a:imano keta
mokopiamidawete motamo na:toa!”
25 Ebe tetenomolo ebe dubute ibino ololo apulo maigate ebeno keta lawete Godokono
mailo unamo eba adipatelo ebeno motamo gito tiya,
26 ebema: ebe epo bilibilinomate kawonomamo anoanoutiya. Iba:te Godokono mailo
unamo eba adipatelo toletoleolo negeliya, “A ka:lo egelalo anoano tanalo nanitabonomolo
ulaema:!”

Ya:sute Libaiko† Deka:miya
Ma:t 9.9-13; Mak 2.13-17

27 Me tanalo dolopoligiya Ya:sute moto gune nemaigate dubu idi Libaiko ebo numiya,
ebe ta:kese uwatedawala, ebete ebeno woko bailo okoliti. Ebe tetelo Ya:sute ebetamo
negiya, “A:ma: na nowaloma:ena:,”
28 ebene ebete maigate ebeno woko inamabu bilibilinomo miyapate Ya:suko ebo
waloma:tiya.
29 Ebene tete da:peso da:petiya Libaite ebeno motolo Ya:suko mabuma: kawo soliy-
omunomo osiyodiliya. Ebe tetelo ta:kese uwatepi dubu epetapi ega:walo epo bilibilinomo
epetapi iba:te Ya:suago soliyomu bae nautiya.

---

* **5:24:** Epono Naniwi ebe Ya:sukono mailo idila. Ebe a epo bilibilinomono Naniwila, atumu Godoko ebe aimano Nabiwila. † **5:26:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Libaikono mailo idi Ma:tiyutela.

30 Ebene Pa:lisi tanebapi‡ ega:walo ibino totomu tabo iyatulamepi ibi epetapiate
Ya:suko waloma:tapi kawiya nanaliya, “Mabu keleka: la:le ta:kese mani elemasigilo
uwatepi ega:walo Godokono Totomu Tabo uwatea: epago da:imi obo niawete iba:go bae
denawenakoma?”
31 Wiyasiya Ya:sute ebe tabo olowite iba:tamo negiya, “Wadewade epate doketatamo
a:ka:tolaema:na:, gabugabuagopiate ka:tolaema:na:.
32 Iyo, piyate a:ka:tuwa: degelana, ‘A wadewade epola,’ na ebakobako epo uwatema:
ka:piya:. Na wiyasiya kubakuba epo kapiya uwatema: piyamo, iba:te ibino iyaiya kuba
osiyodilole tanalone kolobila:ma:.”

Godokono Woko Osiyodiloma: Bae Naoa:no Pola:na Tanalo
Ma:t 9.14-15; Mak 2.18-20

33 Ebene epo epetapiate Ya:sutamo negeliya, “Yoneko waloma:tapi ega:walo Pa:lisi
tanebapino waloma:talepi iba:te iyaiya tetelo bae naoa:no Godotamo towetowe tabo
ebo gelanaka, wiyasiya a:ma: waloma:tapiate ma kunu ka:pola:nanakoa:. Iba:te tete
bilibilinomolo elawo da:imi obo niote bae ebo naonaka.”
34 Ya:sute iba:tamo negiya, “Dubute kamiyale daidimene, ebe tetelo ebeno namutupiate
soliyomu bailo baea:no gito ba:ka:pola:nama:na:? Ao, modoboa:! Iba:te eba:go soliyomu
bae kapimiya kenaoma:na:.
35 Wiyasiya kamiyale oli aidi dubute ebeno kamiyale duliyomolo ida:mo magata tete
na:pe, nanitabola, ebe egelalo ebeno namutupiate ibino tepo temeteme tanaloma: bae
naoa:no ka:pola:nama:na:. Ebema: numa:la:, me tete ebe la:imano kalakalago bae nao
tetela mabu nale la:go bokolinamo.”

Tagala Okoli Tanalo Ega:walo Oli Okoli Tanalo
Ma:t 9.16-17; Mak 2.21-22

36 Ebene Ya:sute iba:tamo me iyatulame oi kiyawaolamiya, “Lumagite oli kaliku
itamidate tagala kalikuno bolegala:mo a:kowaluomene. Ebete ma kunu dosiyodilomene
oli kalikute tagala kalikago a:ka:modobomene, walo ka:ka:bolegalemene.
37 Atu gabodo lumagite tagala gautu-goeo tama kalila:mo oli da:imi obo akalatemene,
mabu oli da:imi obote tagala gautu-goeo tama kalili ka:na:ta:pulaemene, ebene da:imi
obote opamo ka:ka:liyaote da:imi obo ega:walo kalili ibi netewate kapiya tetelo
ka:kubakubaoma:na:.
38 Me mabuma: modobola iyatawadawate oli da:imi obo olioli tama kalili kapiyamo
nalateonakomene.
39 Ega:walo me tanalo idila. Lumagite tagala da:imi obo da:ninako ebete walone tetelo
oli da:imi obo nima: ubia:noma: keda:mene mabu ebete begenakomene, ‘Tagala da:imi
obo golanomola,’ wiyasiya ebako lumagi iyatawa: oli da:imi obono wade gola tanalo.”

6

Wokoa: Talena Egelano Tanalo
Ma:t 12.1-8; Mak 2.23-28

1 Yu epono wokoa: talena egela idilo Ya:sute ebe waloma:tapiago kono pali magu-
mudo eba petolamenatolo, ebe waloma:tapiate kono kapiyakapiya kubakubadopo
nowakalamite iba:te kenaoma: tama ebo welamiya.
2 Ebema: Pa:lisi tanebapi epetapiate Ya:sutamo negeliya, “Numa:, a:ma: waloma:tapiate
aimano totomu tabamo ka:tudila:oa:. Iba:te wokoa: talena egela beda:ma: kadikanalite?”
3 Ebene Ya:sute iba:tamo eba wiyalo negiya, “Modobola Godote ebeno Bukamo
dakuloliya, la: ebe tanalo nemalagidilala:. Da:ibiditamo kuba tete da:piya, ebete ebeno
wapata:lamepiago bae kapete dulamiti, ebene ebete beda: tanalo kosiyodiliyale?
4 Ebete Godokono Motamo nodolote, ebe Motono wokopiate Godotamo dalomonakiya
ebe talena bae ebete a:nenaiya. Numa:la:, aimano totomu tabote a niyatuamena
Godotamo kalimagono ikameopiate ebe bae a:ka:tuwa: naonaka, epo epetapiate nao
talenala. Wiyasiya Da:ibidite ebe bae naote eba:go wapata:lamepiatamo dikalamoliya,
Godote ebe tanalo kubama: kegiya:.”
5 Ebema: Ya:sute iba:tamo negiya, “Nanitabola, na Epono Naniwite wokoa: talena egela
namutudawama: eda:namo.”

‡ **5:30:** Ya:suko tetelo Pa:lisi epo ebe Yu epono taneba idila. Godote ibino ewoniatamo Mosesedo dikalamiya ebe Totomu Tabo, ega:walo ibino ewoniate a:ka:tuwa: kebe iyaiya tanaloma: kawokawo pukalama: degelanamiya, Pa:lisi epate ebe tanalo bilibilinomamo wadenomamo tudila:onamiya, ebene iba:te epo ma kunu eba iyatulamenalo, piyate ibino tabamo tudila:oa:no iba:te ibi kubama: gelate iba:go kaladabutinakia:.

Ya:sute Koto Apu A:eme Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 12.9-14; Mak 3.1-6

6 Wokoa: talena egela idilo Ya:sute Yu epono balidi ibilamole moto guamo nodolote epo
eba niyatulamitalo, tumudi apu koto a:eme dubute ebolo nokoliti.
7 Ebene Pa:lisi tanebapi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi ibi epetapiate
Ya:suko balidi kodakodamo umitiya, ebete wokoa: talena egelalo ebe dubu wadekobi
da:ba:midimene, iyo, ibi ubila Ya:sute ebe tanalo eba osiyodilolo kubama: ebo kegelama:.
8 Wiyasiya Ya:sute iyatawiya iba:te ibino tepo magumulo beda: tanalo kemalagidilolitiye, ebema: ebete ebe dubutamo negiya, "A:ma: maigawete dopo apuamo na:pa:," ebene
ebe dubute maigate dopo apuamo pete gito putiya.
9 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, "Nale la: alateda:lemata, aimano totomu tabote
kebe talena kiyatuamenale? Ale wokoa: talena egelalo wade tanalo o kuba tanalo
ba:kosiyodiloma:? Epo wadekobi ba:ka:midilima: o ba:ka:kubailaema:?"
10 Ebe tetelo Ya:sute ibi bilibilinomo eba pulamolenatolo ebe dubutamo negiya,
"A:imano koto nuwamida," ebene ebete koto duwamidiya ebeno kotote wadekobi ebo
olowiya.
11 Ebe mabuma: Pa:lisi tanebapiate kawonomamo dowaolo ibi magumulo tabo ebo
geliya, "A me dubu Ya:suko keba kunu nakamitima:?"

Ya:sute Ebeno 12 Alibolepi Dubu Deka:la:miya
Ma:t 10.1-4; Mak 3.13-19

12 Ebe idokolo Ya:sute Godago tabo gelanama: damela unu ida:mo nodoloni, ebema:
ebete idoko geyageyanomolo Godago tabo eba gelanalo egelate ebo powaloiya.
13 Ebene egelate da:pemaigiya ebete ebeno waloma:tapi ebetamo ka:la:mite, ibi magumulo 12 dubu eba uwatelo ibi nanaliya, "La: naimano alibolepilata."
14 Ebema: Ya:sute 12 dubu duwatiya, me ibino mailola.

Saimonoko Ya:sute ebetamo Pita mailo idi ikamiya, ega:walo ebeno ekawi A:nduluko.

Ya:imesiko ega:walo Yoneko,
Pilipiko ega:walo Batolomuko.

15 Ma:tiyuko ega:walo Tomasiko, A:lapiyasikono gudu Ya:imesiko ega:walo Saimonoko.
Me Saimono idila epate dopamo negelanakiya, ebete kapela Loma gabamani epago
gowelaodawama: eda:nami.

16 Ega:walo Ya:sute dubu epetapi netewa kuwatiya, Ya:imesikono gudu Yudasiko
ega:walo Keliyota duliyomolodawa Yudasiko, walone tetelo me walogabo dubute Ya:suko
anakapumipi walubiliya ebe kelaema:.

Ya:sute Temetema:gopi Wadekobi Da:midioliya
Ma:t 4.23-25

17 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiago unu damelane apotame opo ida:mo da:niwitiya,
ebe tetelo waloma:tapi epetapi ega:walo iyaiya epo bilibilinomate iba:go ebo palugiya. Ibi
epetapiate Yelusalema kawo duliyomolone ega:walo Yudiya opono duliyomolo epetapine
pelamiya, ega:walo ibi epetapiate kewa: kolomo bala apune ka:pelamiya, ibi Taya kawo
duliyomololo ega:walo Saidono kawo duliyomololo dilukulionamiya ebe epola.
18 Nanitabola, ebe epo bilibilinomate pelamoliya Ya:sukono tabo olowioma: ega:walo
ebete ibino temetema:gopi wadekobi ka:midiolema:, ega:walo kuba uliyanagopiate ebetamo atumu a:ka:pelamiya, ebene ebete ibi bilibilinomo wadekobi ebo midioliya.
19 Ebema: ebe epo bilibilinomo ubila Ya:suko kologioma:, mabu iba:te iyatawaiya
Godokono elawote ebe magumune da:pemaiganaki ebe tetelo ebete temetema:gopi
wadekobi ebo midiolenaki.

Kalakala Tanalo Ega:walo Tepo Temeteme Tanalo
Ma:t 5.1-12

20 Ebene Ya:sute ebeno waloma:tapi bilibilinomo eba ulamitalo nanaliya,
"La: piyate nigologololo dilukula:wenama,
modobola la: nekalakalala:,
mabu Godote Kawo Elawodawama: deda:na,
ebe wade duliyomolono tanalo la:imanola!

21 "Ega:walo me tetelo
la: bae kapete dulametana,

modobola la: nekalakalala:,
mabu Godote la:imano bae kape tanalo ka:modoboilaemene!

“Ega:walo me tetelo la: piyate
temetema:go diima:wenama,
modobola la: nekalakalala:,
mabu walone la: kawo kalakalate kuwatelema:ta!

22 “Ega:walo Epono Naniwino tanaloma: epetapiate la:tamo dowaolo ubia: tabo eba
gelalo la: demalogoletana, ega:walo iba:te la:imano mailo da:kubailamena, modobola la:
atumu na:kekalakalala:!
23 Iyo, la: kalakalaolo unamo nilapatela:iyala:, mabu walone tetelo la:le Godokono
Unu Duliyomololo la:imano wiya kawokawonomo ka:nuwatemamota. Numa:la:, dopamo
ibino ewoniate atu ubia: tabo kegelanakiya Godokono woki awokalimipiatamo.

24 “Wiyasiya me tetelo la: piyate
inamabu bilibilinomagopima: deda:wenama,
la: kawo tepo temeteme kiyatawaomamota,
mabu la:imano kalakala nelawenamata,
walone kolopoligomene!

25 “Ega:walo me tetelo la: kebe epo
bae kapete kulametana:,
la: kawo tepo temeteme kiyatawaomamota,
mabu walone la: bae kapete kuwatelema:ta!

“Ega:walo me tetelo la: piyate
dekalakalawenama,
la: kawo tepo temeteme kiyatawaomamota,
mabu walone la: gowelago kiimimamota!

26 “Ega:walo epo bilibilinomate la: demoioletamene, la: nanisiwale, mabu walone tetelo
la: kawo tepo temeteme kiyatawaomamota! Numa:la:, dopamo ibino ewoniate Godokono
mailamo a:da: tabo kiyawaopi atumu emoiolenakiya.”

La:go Gowelaopi Nilakapolo Malagidilole Tanalo
Ma:t 5.38-48; 7.12

27 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Ebe mabuma: na la:tamo negemo, piyate la:go
da:gowelaona, modobola la: ibi nilakapolo nemalagidilolenala: ega:walo iba:tamo wade-
wade tanalo nosiyodilolenakiyala:.
28 Ega:walo la:tamo malato tabo da:kiyawaonaka, ebe epono tanaloma: Godotamo
na:towetoweonakiyala: ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:, iyo, piyate la:tamo
kuba tanalo dosiyodilolena la: ibi Godotamo nowadipalatelenakiyala:.
29 Ega:walo potele a:ma: tatakolo danagalimitamene, modobola apu bala ebetamo
na:kikamiye. Ega:walo kebe lumagite a:imano sete inamabu a:ma:godone elawamo
delaemene, ebe atu tetelo a:imano lubudino inamabu akoamoeda:la:, a:ma:le ebetamo
nilakapolo gito na:kikamiye.
30 Iyo, lumagite a:imano inamabu idima: a:ma: da:toweometamene, modobola ebetamo
nilakapolo nikamiye, ega:walo kebe lumagite a:imano inamabu pilolo duwatemene, a:ma:
toawete ebe inamabu elawamo akonuwata:la:.
31 Ebema: epate la:tamo beda: tanalo osiyodiloma: la:le ubi diyata:wenakoma, la:
epetapiatamo eba kunu nosiyodilonakiyala:.
32 “Piyate la: nilakapolo demalagidiloletana, la: ebe epo kapiya demalagidilola:wenama
la:imano woki keba kunula:ka:? Ebe mabuma: Godote la:tamo wade wiya
ba:kikalametamene? Ao, mabu kuba osiyodilolepiate atumu ibino namutupi kapiya
nilakapolo malagidilolenaka!
33 Ega:walo piyate la:tamo wadewade tanalo dosiyodilolena, la: ebakobako epo kapiy-
atamo wadewade tanalo dosiyodilola:wenama la:imano woki keba kunula:ka:? Ebe
mabuma: Godote la:tamo wade wiya ba:kikalametamene? Ao, mabu kuba osiyodilolepi-
ate ibino namutupi kapiyatamo atu wadewade tanalo kosiyodilolenaka!
34 Ebema: piyate la:tamo walo da:kikalamoletanaka, la: ibi kapiyatamo mani dikalam-
ola:ema la:imano woki keba kunula:ka:? Ebe mabuma: Godote la:tamo wade wiya

ba:kikalametamene? Ao, kuba osiyodilolepiate atumu ibino namutupi kapiyatamo mani ikalamolenaka mabu atu tanalo iba:godone walo ka:kuwatema:na:!
35 Wiyasiya modobola la:tamo gowelaopima: deda:ona, la: ibi nilakapolo nemalagidilolenala: ega:walo iba:tamo wadewade tanalo nosiyodilolenakiyala:. Iba:te manima: la: danaletamene, modobola la: iba:tamo gito nikalamiyala:, wiya tanalo akomalagidilala:. Mako osiyodilo tanalodo la: Ununomo Godokono gudima: eda:wete walone tetelo wiya kawonomo kuwatemamota. Numa:la:, ebete kuba osiyodilolepi ega:walo ebetamo kalakala tabo gela:pi ebakobako epatamo nilakapo tanalo osiyodilolenako.
36 Ebema: la: epo bilibilinomo nilakapolo nemalagidilolenala:, la:imano Nabiwite ibi keba kunu kemalagidilolenale eba kunu.”

Epono Tanalo Anagilamelelame Tanalo
Ma:t 7.1-5

37 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La:le epo epetapino iyaiya tanalo anagilamelelamelo ibi kubakubapima: samamo akoka:la:miala:, ebene Godote la:imano tanalo anagilamelelamelo la: kubakubapima: a:keka:la:mitamene. Ega:walo modobola la: epono kuba egebolelama:wete na:dodolomatililamiyala:, ebene Godote atumu la:imano kuba egebolelametate ka:dodolomatililaema:ta.
38 Ega:walo modobola la: epetapiatamo inamabu nilakapolo nikalamenakiyala:, ebene Godote atumu la:tamo eba ikalamelo tete bilibilinomolo ebete la: inamabuamo betabokailamenakoma:ta, iyo, la: epetapiatamo kebako uwomulo kikalama:wenakoma, Godote atumu la:tamo ebako uwomulo ba:kikalamenakoma:ta.”
39 Ebene Ya:sute iyatulame oi eba kiyawaolo negiya, “Balidi tamio dubute balidi tamio dubu idi gabodo wadenomamo a:kemagatamene. Ebete eba kunu dowagelemene ibi netewapi damela gugamo kapimiya ka:na:gudima:na:, a, nanitabola:ka:?
40 Ebema: ka:lo sukululo diyatawana ebe guduno iyatawa tanalote iyatulamedawano iyatawa kodolina:, wiyasiya walone ebeno sukulu dolopoligomene ebeno iyatawa tanalo ega:walo iyatulamedawano tanalo atu tetelo ka:pola:nama:na:.
41 “Keleka: mabu a:imano ekawino balidilo nonoka da:peso umilo wiyasiya a:imano balidilo ditana ebe kawo kewa tete kuma:wena:?
42 Ega:walo beda: mabuma: a:imano ekawitamo ma kunu degeawita, ‘Ekawi, modobola a:imano balidilo ditana ebe nonoka da:peso nale kelaemamota,’ wiyasiya a:imano balidilo ditana ebe kawo kewa tete a:ma: kelawa:wena:? Eiye! A:ma: mena netewa lumagilata! Modobola a:ma: dopamo a:imano balidilo ditana ebe kewa lawa:wete, a:ma:le walone wadenomamo mela:wete a:imano ekawino balidilo ditana ebe nonoka da:peso ebo kelaema:ta.”

Kewa Ega:walo Ebeno Da:imi
Ma:t 7.16-20; 12.33-35

43 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Wadewade kewalo kubakuba da:ima:te a:ka:noloma:na:, ega:walo kuba kewalo wadewade da:ima:te a:ka:noloma:na:.
44 Iyo, nanitabola, la: iyaiya kewano da:imi ibino ololamo dulama:ema la: ebo kiyatawaomamota, ibi magumulo kebe da:ima:te naoma: wadewadenoma: keda:onale. Ebema: lumagite moeagono kewamo tote umei kewano da:imi a:ka:netapiomene, ega:walo ebete moeagono kewalo wadewade gala:ipi da:imi a:ka:nulaemene.
45 Ebema: wade lumagite ebeno tepo magumune wadewade tanalo ba:powaulatelenakomene, wiyasiya kuba lumagino tepo magumulo kuba tanalate pola:na ebema: ebegodone kubakuba tanalate ba:pemaimionakoma:na:, mabu lumagino tepo magumulo kebe tanalate ka:pola:nale, ebe tanalate ebeno tabo kiyawao tanalodo ka:pemaimioma:na:.”

Moto Netewa Etemotepino Tanalo
Ma:t 7.24-27

46 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Keleka: mabu la:le na Kawodawama: gito deka:na:miawenama, wiyasiya nale da:kiyawaonakomo ebe tanalo la:le kosiyodilola:wena:?
47 Ebema: kebe lumagite natamo pete naimano tabo polowiote ebe iyaiya tanalo dosiyodilolemene, ebe lumagino tanalo keba kunu kitanale nale la: wadenomamo kiyatulaemamota.
48 Ebe lumagi wade moto detiya ebe dubu keba kunula:ka: eba kunula. Ebete damela magumunomamo obobote kodakoda damela unamo ebeno moto ebo etiya, ebene ulama obote eba odololo ebe moto dapadimagotiya, wiyasiya motote kalegiya: mabu etedawate ebeno moto wadenomamo etiya.

49 Wiyasiya kebe lumagite naimano tabo olowite osiyodilolea:no, ebe kobokobo dame-
lamo moto detiya ebe dubu keba kunula:ka: eba kunula. Ebe motono mabu puliyala,
kitaniya:, ebema: ulama obote eba odololo ebe moto dapadimagotiya opamo gito kagiya.
O olalati beda: kawonomola:ka:!”

7

Ya:sute Gowelaodawa Elawodubuno Woko Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 8.5-13

1 Ya:sute epatamo me tanalo bilibilinomo kiyawao dolopoligiya ebete Kapeniyama
duliyomolamo gito tiya.
2 Loma epono gowelaodawa elawodubu idite ebolo okolinami, ebene ebeno wiya:
wokopi magumulo ebete kebe dubu kawonomamo demalagidilonami, ebe dubu kawo
gabugabute umiti, ebe a:e tatalila.
3 Ebema: ebe elawodubute Ya:sukono tanalo olowite Yu watowatopi dubu epetapi
ebetamo ebo ka:la:miya, iba:te Ya:suko ma kunu kananama:, ebete pete elawodubuno
wokodawa wadekobi ka:pa:midima:.
4 Ebene ibi epetapiate Ya:sutamo pelamete ebe toweomelo napaniya, “Me Loma
opodawa elawodubu wade lumagila. Modobola a:ma: ebe na:nowaluba:,
5 mabu ebete a Yu epo kawonomamo nemalagidiloena, ega:walo ebete ebeno maniamo
aimano balidi ibilamole moto eteami.”
6 Ebema: Ya:sute iba:go na:tiya. Ebete eba tonatolo moto niyakabamo da:nemaigiya,
ebe elawodubute ebeno namutupi ebo aliboliya iba:te Ya:suko kananama:, “Kawodawa,
kodakoda tanalo idi naimano tanaloma: ako-osiyodilala:. Na wade lumagia: a:ma:le
naimano motamo podoloma:.
7 Ega:walo na wadenoa: a:imano ololo apuamo pema:. Wiyasiya na niyatawitamo,
a:ma:le motamo pea:no tabo gito degeaemene, naimano wokodawate nanitabonomolo
wadekobi kolowimene.
8 Mabu na atumu gowelaopino kawokawo elawodubuno opodawama: eba eda:nalo
ibino tabamo a:tuduwatanakomo, ega:walo atu tetelo naimano gowelaopiate naimano
umi magumulo pola:na. Ibi magumulo nale idi danamo, ‘A:ma: na:toa!’ ebete ebo
ka:tomene. Ega:walo idi dakanamo, ‘A:ma: na:pa:!’ ebete ebo ka:pemene. Atumu nale
naimano wiya: wokodawa danamo, ‘A:ma: me tanalo nosiyodila!’ ebete ebe tanalo
kosiyodilomene. Ebema: Kawodawa, modobola a:ma: tabote negea naimano woko
dubute wadekobi kolowima:.”
9 Ya:sute ebe tabo dolowiya ebete nela:wiya, ebema: ebe dowaloma:titiya ebete ebe epo
bilibilinomatamo olobigate negiya, “Na la:tamo nanitabonomolo gemo, na Isalaela epo
bilibilinomo magumulo mako nanitabokobi midi lumagi kuminakoa:!”
10 Ebene gowelaodawa elawodubute daliboliya ebe dubate ebeno motamo walo
da:ka:pelamiya, iba:te ebe wiya: wokodawa wadekobi olowilo pumiya.

Ya:sute Amole Kamiyaleno Gudu A:ene Dadipatiya

11 Egela idilo Ya:sute duliyomolo ida:mo gito tiya, ebe duliyomolono mailo ebe Na:inila,
ebe tetelo ebe waloma:tapi ega:walo epo bilibilinomo eba:go kapimiya tolamitiya.
12 Ebene ebete duliyomolono kala ga:dimi gigiyamo da:nemaigiya, ebe tetelo epo
bilibilinomate a:e dubu agute duliyomolone pemaimiutiya ebe bobamo ka:piniyatima:,
ebe a:e dubuno menoko amolela, ebeno gudu kapiyanomote a:iya.
13 Ebema: Kawodawate ebe kamiyale umite nilakapoimilo ebetamo negiya, “A:ma:
akoitala:.”
14 Ebene Ya:sute tote a:e dubute dekapitani ebe patapata da:nologiya, ebe daguwatitiya
ebe dubate ebamo eba putitatalo, ebete a:e dubutamo negiya, “Ekawi, nale a:ma:
anamata, nemaiga!”
15 Ebene ebe dubute maigate tabo kiyawao dowagilimiya, Ya:sute ebeno menokotamo
gito ikamiya.
16 Ebema: ibi bilibilinomate kawonomamo toletoleolo Godokono mailo unamo eba
adipatelo negeliya, “Godokono woki awokalimidawa atamo a:pemaiga! Iyo, Godote
ebeno epono igilo mula:lelaema: pe!”
17 Ebema: ebe Na:ini duliyomolono opo ega:walo opo epetapi tametamelo dilukulion-
amiya, ebe epo bilibilinomate Ya:sukono tanaloma: tabo ebo na:kiyawaiya.

Yonete Ebe Waloma:tapi Ya:sutamo Daliboliya
Ma:t 11.2-19

18 Ebe tetelo Yoneko epo obamo waduba:midaoledawa, ebeno waloma:tapiate me
tanalo bilibilinomo ebe ebo pikiyawaomiya. Ebene ibi magumulo Yonete netewa dubu
ka:la:mite
19 Ya:sutamo ebo naliboliya, iba:te ebe ma kunu kananama:, “Yonete pema: degi, a:ma:
ebe lumagila:ka: o ale lumagi idi kemakopelenama:?”
20 Ebene iba:te Ya:sutamo pelamete na:pegeliya, “A Yonete paliboe a:ma: ma kunu
kapalateda:tama:, ‘Yonete pema: degi, a:ma: ebe lumagila:ka: o ale lumagi idi kemakope-
lenama:?’ ”
21 Ebe tetenomolo Ya:sute ibino ololo apulo iyaiya temetema:gopi, ega:walo
gabugabuagopi, ega:walo kuba uliyanagopi bilibilinomo wadekobi midioliya, ega:walo
ebete balidi tamiopi atumu wadekobi a:ka:midioliya.
22 Ebema: ebete wiya tabo Yoneko waloma:tapiatamo negiya, “La: toawete la:le kebe
tanalo kulamola:ema ega:walo la:le kebe tabo kolowiaema, ebe iyaiya tanalo Yoneko
nananala:. Balidi tamiopiate a:melea ega:walo agowa tataipiate nowapata:lama:! Kuku-
lakukulagopiate wadekobi olowiya ega:walo galo tamiolamepiate nolowia! A:elaopiate
a:ene walo a:kemaimiya ega:walo nigologolo epatamo Godokono Wade Tabote a:pe!
23 Ebema: kebe lumagite na nanitabokobi midinilo woki netewama: eda:no, ebegodolo
Godokono kalakalate bitanamene!”
24 Ebene Yonete dapaliboliya ebe dubu netewate da:tiya, Ya:sute Yonekono tanaloma:
epatamo ebo kiyawaiya. Ebete negiya, “La: Yonekono tanalo olowiawete bulu opamo
danemaimiaima, beda: tanalo uima: ka:tolama:ima? Pudo kapiya awate gito dadegetiti,
ebe uima: ka:tolama:ima?
25 O la: wadewade kaliku pupulio dubu uima: ka:tolama:ima? Ao, la: iyatawalata
wadewade kaliku pupuliopiate bulu opolo kilukuliona:, wiyasiya iba:te kawokawo
elawodubuno motolo ilukuliona!
26 Ebema: na niyatunama:la:, la: beda:ma: ka:tolama:ima? Godokono woki awokalimi-
dawa uima:la:ka:? Iyo, na la:tamo nani tabo gemo, Yonete Godokono woki awokalimipi
epetapi bilibilinomo odoili.
27 Nanitabola, Yonekono tanaloma: Godote ebeno Bukalo tabo ma kunu giya,

‘Nale Kelisokono dopo apuamo
naimano tabo atadawa kapalibomamo,
ebete ebe dopomete
ebeno gabo kosiyodiloma:.’ ”

28 Ya:sute walo na:kegiya, “Nale la: analemata, wagilimi mabune me teta:mo pe-
maiga me opo kawonomolo dawokalaiya, ebe epo bilibilinomo magumulo Yoneko
kawodawanomoma: eda:na. Wiyasiya me tetene wagilimite Godote Kawo Elawodawama:
deda:na, ebe duliyomololo kebe lumagite da:pesonomoma: deda:mene ebete Yoneko
nanitabolo kodolimene.”
29 Ebe tetelo dopamo Yonete kebe epo obamo dowaduba:midaoliya, ebe ta:kese
uwatepi ega:walo epo epetapi bilibilinomo iba:te Ya:sukono tabo olowite Godokono gabo
tuputupunomoma: gelate ebo kalakalautiya.
30 Wiyasiya Pa:lisi tanebapi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi iba:te dopamo
Yonetamo ka:nemaimiya: ebete ibi obamo waduba:midaolema:. Ebe tanalo magumulo
iba:te Godokono wade tanalo odiyobiya, ebema: iba:te Ya:sukono taboma: kekalakalau-
tiya:.
31 Ebema: Ya:sute negiya, “Na me tete epono tanalo kebe uli tabamo nakawokalimo?
La: kebako epola:ka:?
32 La: olowame bailo dekalakalauta ebe gudi egege keba kunula:ka: eba kunula. Gudi
epetapiate epetapiatamo kegela, epetapiate epetapiatamo kegela, iba:te apaminateuilo
ma kunu wagelena, ‘Ale soliyomu eba osiyodilolo bibolo da:moleoma: wiyasiya la: ago
kemaeawea:, ega:walo a a:e lumagi bobamo iyatima: dowagelitama: la: wiyasiya ago
kiima:wita:!’ Iyo, me tete epala:, la: eba kunu wagelenamata, la: Godokono wokopiatamo
ubia: tabo gelanakomata.
33 Numa:la:, Yoneko epo obamo waduba:midaoledawate da:pemaigi, ebe tetelo ebete
elawo da:imi obo ka:ninakia: ega:walo tete epetapilo ebete bae naoa:no lutanaki
Godokono woko kosiyodiloma:, ebema: la: negelimata, ‘Ebe kuba uliyanagonola!’
34 Wiyasiya Epono Naniwite da:pemaigi, ebeno tanalo iyala. Ebete bae enanako
ega:walo elawo da:imi obo a:ninako ebema: la: ma kunu gelanakomata, ‘Ebeno kuba
numa:la:! Ebe tumu goeoma: eda:te bae kawonomamo nanako, ebe elawo da:imi obo

ni kawodawala! Ebe ta:kese mani elemasigilo uwatepi ega:walo Godokono Totomu Tabo uwatea:pi epetapi ibino namutudawala!' ”

35 Ebene uwomunomolo Ya:sute iba:tamo negiya, “Godokono wade mulo tanalo dowaloma:tana, ebe epate ibino ilukuli magumulo ebe mulo nanitabonomolo bawokalim-inakoma:na:.”

Ya:sute Saimonokono Motolo Bae Deniya

36 Ebene Pa:lisi tanebadawa dubu idite Ya:suko naniya ebete ebegodolo bae ka:nenama:, ebema: Ya:sute ebe dubuno motamo nodolote bae nama: gito nokoliya.

37 Ebe duliyomololo kuba kamiyale idi okolinami, ebene Ya:sute Pa:lisi tanebadawano motolo bae deniti ebe kamiyalete ebe tanalo olowite wade nibo ii nokola kalila:mo tabokaimi ebo adaiya.

38 Ebe tetelo ebete Ya:sukono walogabo apune pete ebeno agowa mabuamo putite ebeno ipupamo Ya:sukono agowa pukulalemete agowa a:la:li ebeno eka:mo ebo iya:da:olemiya, ebene ebete ebeno agowa aboelatelemete ebete dadaiya ebe wade nibo ii ebeno agowamo gito adipanamiya.

39 Ebene Ya:suko daniya ebeno motamo pema:, ebe Pa:lisi tanebadawate kamiyaleno osiyodilo tanalo umite ebeno tepo magumulo ma kunu malagidiliya, “Me dubu ebe Godokono woki awokalimidawama: neda:taleka:, ebete ebe kamiyaleno tanalo biy-atawana:, ebe dologi ebe kamiyale dubu bilibili kamiyalela!”

40 Ebene Ya:sute Pa:lisi tanebadawatamo negiya, “Saimono, nagodolo tabo da:peso bitana a:ma: kanatama:.”

Ebene Saimonote negiya, “Modobola, Iyatulamedawa, negea.”

41 Ya:sute negiya, “Inamabu bilibilinomago dubu idi okolinami, ebene dubu netewate ebegodone mani uwatete tete geyageyanomolo ebetamo walo kikameiya:, idawate 500 mani, idawate 50 mani.

42 Ibi netewapiate eba kunu wiyaolea:no eba ilukulinalo, egela idilo ebe kawo dubute ibi ebetamo ka:la:mite, ibi nilakapoilamelo ibino wiyaolea:no tanalo gito egebolelamiya. Ebema: a:imano woki keba kunula:ka:, ibi netewapi magumulo kawo kalakalago ebe potele kemalagidilonamile?”

43 Saimonote tabo eba wiyalo negiya, “Naimano woki bitana, mani kawonomo duwatiya ebe wiya:nodawala.”

Ebene Ya:sute negiya, “A:ma: nani tabo geata.”

44 Ebe tetelo Ya:sute kamiyaletamo olobigate Saimonoko ebo alatediya, “A:ma: me kamiyale na:kuma:wita? Na a:imano motamo da:podolomo, ebe tetelo a:ma: natamo agowa ukulaleno obo kikanama:wea:. Ebete wiyasiya ebeno ipupamo naimano agowa ukulalenamete, agowa a:la:li ebeno eka:mo iya:da:olename.

45 Ega:walo a:ma:le na kaboenatena:wea:, wiyasiya nale motamo da:podolomo ebe tetene wagilimite ebete naimano agowa aboelatole katepita:.

46 Ega:walo a:ma: wade olibi kikopuno iamo naimano wato kabutima:wea:, ebete wiyasiya naimano agowamo wiya kawonomo wade nibo ii ebe adipana.*

47 Ebema: na a:ma:tamo negemo, ebete natamo nilakapo kawonomamo dawokalimi, ebe osiyodilo tanalote tanalo idi ma kunu kawokalimi, Godote ebeno kawokawo kuba bilibilinomo egebolemete a:dodolomatilimi. Wiyasiya numa:, Godote lumagi idino kuba depeso da:dodolomatilimene, diyala, ebe lumagite nilakapo tanalo Godotamo akawokalimene.”

48 Ebene Ya:sute ebe kamiyaleno tepo magumu eba iyatawalo ebetamo negiya, “Godote a:imano kuba egebolemetate a:dodolomatilima:ta.”

49 Ebema: eba:go ilukulite bae denautiya iba:te ibi magumulo negeliya, “Lumagino kuba egebolema: dege, me kebe amama dubula:ka:?”

50 Ebene Ya:sute kamiyaletamo walo na:kegiya, “A:imano nanitabokobi midi tanalote a:imano igilo a:mula:ma:ta. Kalakalago na:toa.”

8

Ya:suko Dowalubinakiya Ebe Iyaiya Kamiyaleno Tanalo

---

* **7:46:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:suko tetelo Yu epono osiyodilo magumulo wade lumagi idite dubu idino motamo da:nodolonaki, moto namutudawate ebeno kalakala ebetamo awokalima: netewa-kapiya tanalo ma kunu osiyodilolenaki. Dopamo ebete ebeno tatako apune apune kaboeteomene, ebene ebete ebeno agowa kukulalemene, walone ebete olibi kikopuno iamo ebeno wato ebo kabutimene. Saimonote ebe netewa-kapiya tanalo magumulo tanalo idi kosiyodiliya: Ya:sutamo, wiyasiya kuba kamiyalete pete wadenomamo posiyodiloliya.

1 Ebene egela epetapi dolopoligiya Ya:sute kawokawo ega:walo egege duliyomololo
Godokono Wade Tabo kiyawaoago eba pata:lo, Godote Kawo Elawodawama: deda:na
ebete ebe tanalo na:kiyawaonaki. Ebe tetelo ebeno 12 waloma:tapi dubate eba:go
tolamenakiya,
2 ega:walo kamiyale epetapiate eba:go atumu na:kowapata:lamenamiya, dopamo tetelo
ibino taneba magumulo epetapiate kuba uliyanagopima: eda:onamiya ega:walo epetapi-
ate iyaiya temetema:gopima: eda:onamiya, wiyasiya Ya:sute ibi wadekobi a:midioliya.
Ebe kamiyale magumulo Magadala duliyomolodawa Ma:liko ebe idila, dopamo Ya:sute
ebegodone sebeni kubakuba uliyana aliboliya.
3 Ega:walo kamiyale idi Kusakono kamiyale Yowanatela, Kusako ebe Kawo Elawodubu
Elodikono opodawa idila. Ega:walo kamiyale idi ebe Susa:natela. Ebe netewa-kapiya
kamiyale iba:te kamiyale bilibilinomo epetapiago ibino maniamo Ya:suko ega:walo ebeno
12 waloma:tapi dubu walubilinakiya.

Kono Kikopu Aminaoledawano Iyatulame Oi
Ma:t 13.1-9; Mak 4.1-9

4 Ebene epo bilibilinomate iyaiya duliyomolone pelamolete Ya:suago dapaladabutiya,
Ya:sute iyatulame oi iba:tamo ma kunu kiyawaiya,
5 “Lumagi idite pali amio bai dosiyodili, ebe tetelo ebete kono kikopu aminaola:go eba
tonatolo kikopu epetapi iba:te gabamo ebo gudiya, ebema: epate agowamo da:mikitaoliya
olaolate gito penaiya.
6 Kikopu epetapi iba:te nokola damelamo gudiya, ebema: iba:te tete da:pesamo apepeote
ebo alawoiya mabu ebe damela a:la:li puliyala.
7 Kikopu epetapi iba:te moemoe uwago damelamo gudiya, ebema: iba:te kapimiya
apepeote moeagopi uwagate kono gito anakapulamiya.
8 Wiyasiya kikopu epetapi iba:te wade damelamo gudiya, ebema: iba:te apepeote gito
noloiya, kono idite 100 teta:mo, kono idite 100 teta:mo, iba:te eba kunu bilibilinomoma:
eda:iya.”
Ebema: Ya:sute kawonomamo negiya, “Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!”

Ya:sukono Iyaiya Iyatulame Oino Mabu
Ma:t 13.10-17; Mak 4.10-12

9 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe nalatediya, “Me iyatulame oino magumu keba
kunula:ka:?”
10 Ya:sute iba:tamo eba wiyalo negiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe
tanalono magumu kelawa:ema: nale elawo la:tamo ikalaimata, iyo, ebe tanalono wami-
naole tanalo la: iyatawaimata. Wiyasiya epo epetapi eba kunua:, iba:te ebe tanalono iyat-
ulame oi olowiote, iba:te ebeno magumu bowadinakoma:na: wiyasiya a:kuminakoma:na:,
iyo, iba:te bolowinakoma:na: wiyasiya a:kiyatawaonakoma:na:.”

Kono Kikopu Aminaoledawano Iyatulame Oino Magumu
Ma:t 13.18-23; Mak 4.13-20

11 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Me iyatulame oino magumu ma kunula, kono kikopu
ebe Godokono tabola.
12 Ebene epo epetapiate gabamo da:gudi, ibi ebe kono kikopu keba kunula:ka: eba
kunula. Iba:te Godokono tabo dolowima:na:, Saitanate pete ebe tabo ibino tepo magu-
mune ka:puwatelaemene iba:te nanitabokobi midite igilo mula: tanalo lawekapoma:.
13 Epo epetapiate nokola damelamo da:gudi, ibi ebe kikopula. Iba:te tabo dolowima:na:
kalakalago kelaema:na:, wiyasiya ibino tepo magumulo dolodolo puliyala, ebema: iba:te
nanitabokobi midi magumulo tete da:pesamo ilukula:tepate temeteme tanalate iba:tamo
da:pemaimioma:na: iba:te samonomamo ka:gudima:na:.
14 Epo epetapiate moemoe uwago damelamo da:gudi, ibi ebe kikopula. Iba:te tabo
kolowima:na:, wiyasiya iba:te inamabu uwatema: eba malagidilolenalo woki bilibilima:
eda:ona, ebema: ibino ilukuli tanalono ubi tanalate ibino nanitabokobi midi tanalo eba
anakapumilo iba:te wade nao konoma: a:keda:oma:na:.
15 Ebene epo epetapiate wade damelamo da:gudi, ibi ebe kikopula. Iba:te Godokono
tabo dolowima:na: nanitabonomolo kelaema:na:, ebene iba:te ibino tepo magumulo ebe
tabamo tudila:ote kodakodanomolo eba utitatalo wade nao kono ebo ka:noloma:na:.”

Wuiki Alo Awokala Baiamo Iyati Tanalo
Mak 4.21-25

16 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Lumagite ebeno wuiki alo pite bagowo magumamo
a:kiyatimene ega:walo ebeno wata bai magumamo a:kiyatimene. Wiyasiya ebete alo

awokala baiamo kiyatimene, ebene epate ebeno moto guamo da:podoloma:na: iba:te ebe alo ka:puima:na:.
17 Numa:la:, kebe waminaole tanalate da:pola:na walone tetelo Godote kawokalilaemene, ega:walo kebe ulamolea: tanalate da:pola:na walone epate alo tetelo kulamolema:na:.
18 Ebema: a:ma: wadenomamo nolowia. Godokono tabo olowioma: lumagigodolo wadewade woki da:pola:na, Godote ebetamo wadewade tanalo bilibilinomo walo ka:kikameomene. Ega:walo lumagigodolo wadewade woki pola:na:no wiyasiya ebete nemalagidilona, 'Na wadedawala,' ebegodolo kebe kapiyakapiya tanalate da:pola:na Godote ebegodone walo ka:kuwatemene."

Ya:sukono Menoko Ega:walo Ebeno Ekaki
Ma:t 12.46-50; Mak 3.31-35

19 Ebene Ya:sukono menoko ega:walo ebeno ekaki ebetamo da:pelamiya, iba:te ebe uima: ka:modobiya: mabu epo bilibilinomate ebe niyakabolo na:pola:niya.
20 Ebema: lumagi idite Ya:suko naniya, "A:imano menoko ega:walo ekaki iba:te moto niyakabolo ba:pelamota:ona. Ibi ubila a:ma: kumitama:."
21 Ebene Ya:sute ibi bilibilinomatamo negiya, "Potele Godokono tabo olowite ebetamo da:tuduwatamene, ebe lumagi naimano menokola ega:walo ebako epo naimano ekakila."

Ya:sute Awa Matalukobi Da:midini
Ma:t 8.23-27; Mak 4.35-41

22 Adimo idilo Ya:sute ebe waloma:tapiago peamo olonate ibi nanaleni, "A paka: apuamo ka:na:iwaliye," ebema: iba:te paka: a:iwale ebo wagiliminiya.
23 Iba:te eba na:iwalenalo Ya:sute ebe palai pe gulo gito nowatani, ebene kawo awanomote eba maiganalo kawokawo ulono obote pe guamo da:poloniya pete tatalila ololuna.
24 Ebema: iba:te Ya:sutamo pelamenate ebe eba pamutiyanalo ebo pananiya, "Iyatulamedawa, a ka:elaomalema:!"
Ebe tetelo Ya:sute maiganate awa ega:walo kawokawo ulo kawiya nanaleni, "La: nolodiyobala:!" ebene awate olopoligonate paka:te matalukobi ebo olowini.
25 Ebema: Ya:sute iba:tamo negeni, "La:imano nanitabokobi midi tanalo keleka:?"
Wiyasiya iba:te tola:go anoanonalo ibino taneba magumulo negelaniya, "Me lumagi potelela:ka:? Ebete awa ega:walo ulo danale, iba:te ebeno tabamo a:tudila:!"

Ya:sute Kuba Uliyanagono Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 8.28-34; Mak 5.1-20

26 Ebene Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi iba:te Gelasa duliyomolono opamo nemaimiya, ebe opote Ga:lili Paka: apulo itanami.
27 Ya:sute damelamo eba nodololo Gelasa duliyomolodawa kuba uliyanagono dubute eba:go palugiya, ebete tete geyageyanomolo kalikua:no okolinami ega:walo ebe motonomolo kokolinamia:. Nanitabola, ebe opo epono tanalo ma kunula, iba:te maboele nokola damela eba obobolelo iyaiya bobo ebo osiyodilolenakiya iba:te ibino a:elao epo alomoma:, ebene ebe dubute ebe nokola bobo magumulo okolinami.
28 Ebete Ya:suko umite kawonomamo gepatete ebeno agowa mabuamo gate tabo madodo eba adipatelo negiya, "Ya:su! A:ma: Ununomo Godokono Gudulata! A:ma:le natamo beda: tanalo na:kosiyodilaemene? Nale a:ma: na:toweoemata, natamo kuba wiya akoikanama:la:!"
29 Ebete tabo ma kunu giya mabu Ya:sute kuba uliyana kawiya aniya ebegodone ka:nemaigama:. Nanitabola, dopamo tete bilibilinomo epetapilo ebe kuba uliyanate ebe dubu magumulo elawonomoma: eda:nami, ebema: epate ebeno agowala kotola auli ala:mo dematuolamolemenakiya, ebete ebe ale iyailinaki kuba uliyanano elawamo bulu opamo ebo alaula:naki.
30 Ebene Ya:sute ebe nalatediya, "A:imano mailo potelela:ka:?"
Ebete nowamiya, "Naimano mailo Bilibilinomotela," mabu ebe magumulo kubakuba uliyana bilibilinomate ilukulinamiya.
31 Ebene ebe kubakuba uliyanate Ya:suko na:toweomiya, "A:ma: a Ela Opamo akonaliboala:!"
32 Ebe tetelo dabiole goeogoeo bilibilinomate damela unulo nala:go ebolo nowapata:lamitiya. Kubakuba uliyanate Ya:suko na:toweomiya iba:te goeogoeo magumamo ka:nopila:oma:, ebene Ya:sute modobo tabo gete ibi ebo analiya, "Na:tolama:la:!"

33 Ebema: kubakuba uliyanate dubugodone nemaimite goeogoeoatamo da:nopila:iya,
goeogoeo bilibilinomate damela ununе puila:ote maboele damelane da:na:gudiya obamo
nololuote gito na:elaiya.
34 Ebe tetelo goeogoeo ulamepi dubate ebe tanalo umite ibino duliyomolamo puila:ote,
duliyomolo epo ega:walo tumu motolo dilukulionamiya da:nikiyawaolamiya,
35 epo bilibilinomate ebo pelamiya Ya:sute dosiyodiliya ebe tanalo uima:. Iba:te
ebetamo pemaimite kubakuba uliyanate datepiya ebe dubu ebo pumiya, ebete kaliku
pulite Ya:sukono agowa mabulo okoliti mabu ebeno woki a:tuputupuomiya. Me mabuma:
iba:te na:toletoleutiya.
36 Ebene piyate ebe tanalo dumiya ebe epate kubakuba uliyanagono dubute wadekobi
keba kunu kolowiyale, ebe tanaloma: epo epetapi ebo kiyawaolamiya.
37 Ebe tetelo ebe Gelasa opo epo bilibilinomate Ya:suko naniya ebete ibino opo atepate
ka:toma: mabu iba:te kawonomamo toletoleutiya. Ebema: Ya:sute peamo olote eba tolo,
38 kubakuba uliyanate datepiya ebe dubute ebe na:toweomiya, “Na niyala, a:ma:go
ka:pa:mo!”
Wiyasiya Ya:sute ebe eba alibolo naniya,
39 “A:ma: motamo na:toa. Godote a:ma:tamo kebe tanalo kosiyodilola:kale, a:imano
duliyomolo epo ebe iyaiya tanalo na:nikiyawaolama:.”
Ebene me dubute ebeno duliyomolamo tote, Ya:sute ebetamo dosiyodiloliya ebete ebe
tanalo bilibilinomo epatamo ebo na:kiyawaiya.

Ya:ilasite Ya:suko Da:toweomiya Ebeno Buwele Wadekobi Ka:midima:
Ma:t 9.18; Mak 5.21-23

40 Ya:sute paka: apune walo da:ka:pa:iwiya, ebe tetelo epo bilibilinomate nekalakalaiya
mabu iba:te ebeno pe tanalo makopelitiya.
41 Ebene Yu epono balidi ibilamole moto umidawa dubute Ya:sutamo piya, ebeno mailo
Ya:ilasitela. Ebete Ya:sukono agowa mabuamo pa:tuduwatate ebe ebo petoweomiya ebete
ebeno motamo ka:toma:.
42 mabu ebeno kapiyanomo 12 ulama tete buwele ebete a:e tatalila.

Kalima Ka:ka:liya Temetema:go Kamiyalete Ya:sukono Kaliku Dologiya
Ma:t 9.19-22; Mak 5.24-34

Ebene Ya:sute Ya:ilasikono motamo to dowagilimiya, epo bilibilinomate ebe eba
a:wa:midalo mupuma:tiua:go tolamitiya.
43 Ibi magumulo kamiyale idi 12 ulama tetelo kalima ka:ka:liya temetemete uminami,
ebete ebeno mani bilibilinomo doketa dubatamo eba ikalamelo ebo opoliyaliya, wiyasiya
iba:te ebe wadekobi ka:midiya:.
44 Ebene me kamiyalete Ya:sukono walogabo apune pete ebeno kaliku da:pologiya, ebe
tetenomolo ebeno kalima ka:ka:liya temetemete ebegodone gito olopoligiya.
45 Ebene Ya:sute negiya, “Na potele kologinile?”
Epo bilibilinomate iyatawa:noma: eba gelalo Pitate ebe naniya, “Wade Iyatulamedawa,
epo bilibilinomate a:ma: eba a:wa:midalo mupuma:tiua:go pelamita.”
46 Ya:sute negiya, “Lumagi idite na ologini mabu elawote nagodone da:nemaiga, na ebo
iyatawamo.”
47 Ebene ebe kamiyalete beda: tanalo kosiyodiliyale wamina gabo kumiya:, ebema:
ebete anakamiago Ya:sukono agowa mabuamo pa:tuduwatate epo bilibilinomono ololo
apulo ebeno tanalo ebo awokalimiya. Ebete Ya:suko beda: mabuma: ka:pologiyale
ega:walo temetemete ebe tetenomolo ebegodone dolopoligiya, ebete ebe tanalo bilibili-
nomo Ya:sutamo ebo kiyawaiya.
48 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Kamiyale, a:imano nanitabokobi midi tanalote a:ma:
wadekobi a:mida:ta. A:ma: kalakalago na:toa.”

Ya:sute Ya:ilasikono Buwele A:ene Dadipatiya
Ma:t 9.23-26; Mak 5.35-43

49 Ya:sute me tabo eba kiyawautalo Yu watodawa Ya:ilasikono motone tabo adaedawa
idite pete Ya:ilasiko napaniya, “A:imano gudu buwele a:e. Iyatulamedawa walo akoanala:
ebe wadekobi ka:pa:midima:.”
50 Wiyasiya Ya:sute ebe tabo olowite Ya:ilasitamo negiya, “A:ma: akotoletola:la:. A:ma:
Godoko nanitabokobi na:mida:, ebene a:imano buwelete wadekobi kolowimene.”
51 Ebene Ya:sute Ya:ilasikono motamo pemaigate epo epetapiate moto guamo odoloma:
ibi nodiyoboliya, wiyasiya Pitako, Yoneko, Ya:imesiko, ega:walo buweleno nabiwila
menokola, eba:go mibinomate nopila:iya.

52 Ebe tetelo moto gulo da:pola:niya ebe epo bilibilinomate buwele liyamitiya, ebema:
Ya:sute ibi nanaliya, “La: kiimitala:. Gudu buwele ka:eaka:, ebe u watita!”
53 Wiyasiya iba:te iyatawaiya gudute a:enomo a:iya, ebema: iba:te Ya:suko
nekalakalatiya.
54 Ebene Ya:sute tote buwele kotamo nelawete ebe eba ka:milo negiya, “Gudu, a:ma:
nemaiga!”
55 Ebema: ebeno igilote ebetamo walo da:ka:piya ebe tetenomolo ebete na:kemaigiya,
ebene Ya:sute ebeno menokola nabiwila nanaliya iba:te ebetamo bae kikameoma:.
56 Ebe mabuma: iba:te nanoanoutiya wiyasiya Ya:sute ibi eba analelo negiya, “La: me
tanaloma: epo epetapi akoanala:la:.”

9

Ya:sute 12 Waloma:tapi Dubu Daliboliya
Ma:t 10.5-15; Mak 6.7-13

1 Ebe tetelo Ya:sute ebeno 12 waloma:tapi dubu ebetamo ka:la:mite iba:tamo elawo ebo
ikalamiya epagodone kubakuba uliyana kanalibolema: ega:walo iyaiya temetema:gopi
wadekobi ka:nimidiolema:.
2 Ebene ebete ibi naliboliya Godote Kawo Elawodawama: deda:na iba:te ebe tanalo
epatamo ka:na:kiyawaoma: ega:walo iba:te temetema:gopi wadekobi ka:na:midiolema:.
3 Ebete iba:tamo negiya, “La:imano tolame tetelo la:le gaubu, ega:walo mani
alomono gatele, ega:walo bae, ega:walo mani, me inamabu akouwata:la:. Ega:walo la:
kapiyakapiya inamabu na:pupuliyala:, epetapi akouwata:la:.
4 Ebene la: duliyomolo ida:mo nemaimiawete kebe motamo da:nodoloaema, la: ebolo
nilukula:tepawete walone ebe motone opo ida:mo ka:ka:tolaemamota, iyo, la: moto idine
moto ida:mo eba kunu akonowagela:la:.
5 Ega:walo kebe duliyomolo epate la: uwateta:no, ebe duliyomolo eba atepalo la:le
agowano tuwae na:moda:midatepaliyala:. Me tanalote ebe epo kiyatulaemene, Godokono
tete ebe na:pe ebete ibino tanalo kapanagiyamidalaemene.”
6 Ebema: Ya:suko waloma:tapiate duliyomolo bilibilinomamo tolamete Godokono Wade
Tabo epatamo eba na:kiyawaolo iyaiya temetema:gopi wadekobi ebo na:midioliya.

Epo Bilibilinomate Ya:sukono Tanaloma: Degelanakiya
Ma:t 14.1-2; Mak 6.14-16

7 Ebe tetelo Ga:lili opolo Elodite Kawo Elawodubuma: eda:nami. Ebene Ya:sute
kebe tanalo bilibilinomo kosiyodilolenakile Elodite ebe tanalo olowiote woki bilibilima:
ebo ediya, mabu epetapiate negeliya, “Yoneko epo obamo waduba:midaoledawate a:e
magumune emaigi!”
8 Ebene epetapiate negeliya, “Ya:suko ebe Elayate, Godokono woki awokalimidawala,
ebete atamo walo a:ka:pemaigi,” wiyasiya epetapiate na:kegeliya, “Ao, ebe Godokono
woki awokalimidawa idila. Aimano ewoniatamo dopamo da:pemaimiya, ibino taneba
magumulo idawate a:e magumune emaigi.”
9 Ebene Elodite negiya, “Na Yonekono wato otowamidaimo, wiyasiya me dubu
potelela:ka: nale ebeno osiyodilole tanalo dolowionamo?” ebema: tete geyageyalo ebe
ubila Ya:suko kuima:.

Ya:sute Epo Bilibilinomatamo Bae Dikalamoleni
Ma:t 14.13-21; Mak 6.30-44; Yon 6.1-14

10 Ya:sute daliboliya ebe waloma:tapi dubate ebetamo walo ka:pelamete iba:te kebe
tanalo bilibilinomo ka:nosiyodiloliye ebe ebo pa:kiyawaomiya, ebene ebete epo epetapi
miyapate ebe waloma:tapinomo uwatete iba:te Betasaida duliyomolamo gito tolamiya.
11 Ebema: epo bilibilinomate Ya:sukono to tanalo olowite ebeno walogabone
na:ka:tolamoliya, ebene ebete ibi kalakalago uwatete Godote Kawo Elawodawama:
deda:na ebe tanalo ibi ebo iyatulamiya, ega:walo atu tetelo ebete ibino temetema:gopi
wadekobi ebo ka:midioliya.
12 Egelate eba niwisiganalo Ya:sukono 12 waloma:tapiate pelamenate ebe ebo pananiya,
“A:ma: epo nalibola:, iba:te iyaiya duliyomolamo ega:walo tumu motamo tolamolete bae
ega:walo lao bai ka:nulaema:, mabu me epoa: baila.”
13 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negeni, “Ao, la:le iba:tamo nao inamabu nikalamola:la:.”
Iba:te nowaiminiya, “Agodolo paibu bae ega:walo namo netewa ebenomate pola:na.
Ebema: a:ma: ubila:ka: ale tolamete aimano maniamo ibino bae ka:nuwateolaema:?”
14 Iba:te ma kunu gelaniya mabu 5,000 dubate ebolo pola:niya.

Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi nanaleni, “La:le epo iyaiya taneba osiyodilolete opamo kilukulioma: nanaliyala:, iba:te taneba idilo 50, taneba idilo 50, ma kunu nilukulioma:na:.”
15 Ya:suko waloma:tapiate ebe tabo olowinate eba kunu osiyodiloniya, ebene epo bilibilinomate ibino tanebalo opamo gito ilukulioniya.
16 Ebene Ya:sute paibu bae ega:walo namo netewa uwatenate, Unu Duliyomolamo melelo Godotamo kalakala tabo genate ebe bae namago wakalamiolenate ebe waloma:tapiatamo gito ikalameni iba:te epatamo kikalamolenama:.
17 Ebe tetelo epo bilibilinomate bae denaoniya ibino bae kape tanalo ebo olopoligolameni, ebene Ya:suko waloma:tapiate da:luiliniya ebe bae apuapuamo 12 bagowo ebe owiyaoleniya.

Pitate Ya:sukono Nanitabo Tanalo Dawokalimiya
Ma:t 16.13-19; Mak 8.27-29

18 Egela idilo Ya:suko a:ka:tuwa: diyamoa: opolo Godago tabo eba gelitalo ebeno waloma:tapiate ebetamo ebo pemaimiya. Ebene ebete ibi nalateda:liya, “Epate na poma: kegelanake?”
19 Iba:te negeliya, “Epetapiate a:ma: Yoneko obamo waduba:midaoledawama: gelanaka, epetapiate Elayako Godokono woki awokalimidawama: gelanaka, ega:walo epetapiate a:ma: Godokono woki awokalimipiate dopamo aimano ewoniatamo da:pemaimiya, ibi magumulo idawate a:ene nemaigamu gelanaka.”
20 Ebene Ya:sute ibi nalateda:liya, “Wiyasiya la:le na poma: ka:midina:wenama?”
Pitate ebetamo nowamiya, “A:ma: Kelisotela, Godokono Alibodawalata!”
21 Ebene Ya:sute ibi kawiya eba analelo negiya, “La: naimano tanaloma: epetapi akokiyawaolama:la:!”

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Dopamo Degiya
Ma:t 16.21-28; Mak 8.31–9.1

22 Ebene ebete tabo moga:melo negiya, “Epono Naniwi epagodone kawokawo temeteme walone kuwatemene, Godokono ubila. Iyo, Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi iba:te ebe ubia:noma: keda:oma:na:, ebene epate ebe kanakapuima:na:, wiyasiya netewakapiya egelalo ebete a:ene walo ka:kemaigamene.”
23 Ebene ebete ibi bilibilinomatamo negiya, “Kebe lumagite na waloma:enema: ubi diyatimene, dopamo ebete ebeno tanalo dodolomatilite, ebene egela bilibilinomolo ebete ebeno kewa olotolowa agute na ebo nowaloma:enemene.
24 Nanitabola, kebe lumagite ebeno igilo nagodone damoeda:mene ebeno igilote kalatidimene, wiyasiya kebe lumagite ebeno igilo na mabuma: datutimene ebete nanitabo igilo kelaemene.
25 Ebema: lumagite me opono inamabu bilibilinomo uwatenomo eba uwatelo ebeno igilo datutimene ebeno wiya keleka:? Godote lumagigodone ebeno igilo delaemene ebegodolo beda: wade tanalote na:kitanamene?
26 Ebema: numa:la:, kebe lumagite natamo ega:walo naimano taboma: dilipomene, na Epono Naniwite atumu ebetamo kilipomamo, iyo, nale naimano alago da:pemo, ebe tetelo Nabiwi Godoko ega:walo ebeno wade-talena nopopi ibino elawo alonomago pete ebe ka:pilipoimamo.
27 Na la:tamo nani tabo gemo, me tetelo dilukuliona ibi epetapiate Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe kawo tanalo dopamo umite walone ebo ka:elaoma:na:.”

Godokono Elawo Alonomote Ya:sukono Ape Da:pukuimiya
Ma:t 17.1-8; Mak 9.2-8

28 Kapiya wuiki idi dolopoligiya ebe tetelo Ya:sute Pitako, Ya:imesiko, ega:walo Yoneko uwatete unu damela ida:mo magataliya, ebete ebolo Godago tabo ka:negelama:.
29 Ebene ebe a:ka:tuwa: Godago tabo eba gelitalo, ebeno ololo iyama: ebo ediya ega:walo ebeno pupuliono inamabute keyakeyaibinomoma: eba eda:omelo ebo pukuilamiya.
30 Ebe tetenomolo dubu netewa Elayako ega:walo Moseseko, iba:te pemaimite Ya:suago tabo gelitiya.
31 Iyo, ibi netewapiate Godokono Unu Duliyomolono alago pemaimite eba:go tabo ma kunu gelitiya, Ya:sute Godokono nopo epatamo kawokalima: ebete Yelusalema kawo duliyomololo ka:emene.
32 Pitako ega:walo ebeno namutupi netewa iba:te u eba lautalo me anoano tanalo ebo pemaigiya, ebene iba:te ibino balidi paeamidaolete Ya:sukono alo ega:walo dubu netewa eba:go delamota:niya ebo ulamiya.

33 Ebene dubu netewate Ya:sugodone eba tutalo, Pitate ebe naniya, “Wade Iyatu-
lamedawa, a malo da:pola:nama:, kalakala kawonomola. Modobola, a nupunupu netewa-
kapiya ketemotemalema:, idi a:imanola, idi Mosesekonola, idi Elayakonola.” Pitate
kimalagidiloa:no me tabo ebema: giya.
34 Pitate tabo eba kiyawautalo temate pete ibi gito panalopamidaliya, ebema: iba:te
na:toletoleutiya.
35 Ebene tema magumune tabote ma kunu pemaigiya, “Me naimano Gudula, nale ebe
dopamo eka:miyamo! La: ebeno tabo nolowiala:!”
36 Ebe tabote dolopoligiya iba:te Ya:suko kapiya umiya, ebene tete geyageyadopolo ebe
waloma:tapiate kebe tanalo kumiye iba:te epo epetapi kanaliya:.

Ya:sute Kuba Uliyanagono Koi Wadekobi Da:midiya
Ma:t 17.14-21; Mak 9.14-27

37 Ebe egela idilo iba:te unu damelane da:piwitiya epo bilibilinomate pelamete Ya:suago
gito palugiya.
38 Ebene ibi magumulo kapiya dubute kawonomamo ebo gepatiya, “Iyatulamedawa,
naimano guduno tanaloma: a:ma: toweoemata mabu ebe naimano kapiya gudunomola!
39 Kuba uliyanate geatepago ebe delawenako, gudute opamo deganako ebeno apete
kodakodanomoma: eda:menako ebene ebeno tabone pakote pemaiminako, ega:walo ebe
lawe tetelo kuba uliyanate naimano gudu samamo katepanakoa:!
40 Ebema: nale a:ma: waloma:tapi a:toweolama:kamo iba:te kuba uliyana kaliboma:,
wiyasiya iba:godolo elawo puliyala.”
41 Ya:sute wiyasiya ibi bilibilinomatamo negiya, “Eiye, la: nanitabokobi midia:
kubakuba epolata! La: natamo mibo ikanamenamata, ebema: na ubia:nola tete
geyageyalo la:go okolinama:!” Ebene ebete dubutamo negiya, “A:imano gudu mamo
nemaga:.”
42 Ebe tetelo koite eba penapelo kuba uliyanate ebe lawete opamo gito ba:idiliya, ebene
koite kubanomamo ebo wageleiya. Ebene Ya:sute kuba uliyana kawiya daniya, ebe tetelo
koite wadekobi olowite Ya:sute ebe ebeno nabiwitamo gito ikamiya,
43 ebema: ebe tanalo dumiya ebe epo bilibilinomate Godokono kawo elawo tanaloma:
nanoanoutiya.

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Walo Da:kegiya
Ma:t 17.22-23; Mak 9.30-32

Ebema: epate Ya:sukono osiyodilole tanalo bilibilinomoma: eba anoanoutalo, ebe tetelo
Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya,
44 “Nale me tetelo la:tamo da:kiyawaomo, ebe tabo wadenomamo olowiawete
akododomatiala: — Godote Epono Naniwi kubakuba epono kotamo kiyatimene.”
45 Ebe tetelo iba:te ebe tabono magumu wadenomamo kemalagidiliya: mabu wamina
magumulo itanami, wiyasiya iba:te iyatawa:noma: eba eda:olo me tabono magumu
tanaloma: Ya:suko anama: na:toletoleutiya.

Kawodawama: Potele Na:keda:mene
Ma:t 18.1-5; Mak 9.33-37

46 Ebene waloma:tapiate ibino taneba magumulo potele kawoma: eda:ma: apami-
teuitiya.
47 Iba:te ibino tepo magumulo demalagidilutiya Ya:sute ebe tanalo iyatawiya, ebema:
ebete gudu lawete ebe balamo eba adipilo
48 iba:tamo negiya, “Kebe lumagite naimano mailamo mako gudu da:peso kalakalago
dowalubina ebete na walubinina, ega:walo kebe lumagite na dowalubinina, ebete na
kapiya kowalubinina:, ebete na Alibonedawa Godoko atumu na:kowalubina. Ebema:
la:imano taneba magumulo potele da:pesodawanomoma: deda:mene ebe dawate ka-
wonomoma: keda:mene.”

La:go Gowelaoa:dawa Ebe La: Walubilidawama: Eda:na
Mak 9.38-40

49 Ebene Yonete negiya, “Wade Iyatulamedawa, ale dubu idi uima: ebete a:imano
mailamo kubakuba uliyana daliboliti, wiyasiya ale ebe kawiya anima: ebe tanalo
katepama: mabu ebe aimano taneba lumagia:.”
50 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “La:le ebe ako-odiyobala:, mabu kebe lumagite
la:go gowelaoa:dawama: deda:na, ebete la: walubilinata.”

Samaliya Opo Epate Ya:suko Ubia:noma: Deda:iya

51 Ebene Ya:sute Godokono Unu Duliyomolamo nodolo tete detataliya, ebete ebe
tanalo iyatawate ebeno woki kawonomamo ebo iyatiya Yelusalema kawo duliyomolamo
ka:toma:.
52 Ebene gabo tetelo ebete Samaliya opono duliyomolo ida:mo nopo atapi dopamo
aliboliya, iba:te ebolo ebeno wata bai ega:walo bae ka:nosiyodilolema:.
53 Wiyasiya ebe duliyomolo epate iyatawaiya Ya:sute Yelusalemamo tolame gabodo
da:tuti, ebema: iba:te ebetamo ubia: tabo geliya.*
54 Ebene Ya:imesiko ega:walo Yoneko, iba:te me tanalo umite negeliya, "Ka-
wodawa, modobola:ka: a Godoko kanama: ebete Unu Duliyomolone ela palibote ibi
ka:kubailaema:?"
55 Wiyasiya Ya:sute ibi netewapiatamo olobigate ibi kawonomamo eba analelo iba:tamo
negiya, "Mabu keleka: la:le na kuba wokiamo danana:ema? Mabu la:imano tepo
magumuno woki ega:walo naimano tepo magumuno woki iyaiya ba:pola:na!
56 Na Epono Naniwite epo kubailaema: ka:piya:, wiyasiya nale ibino igilo mula:lelaema:
piyamo."† Ebete ebe tabo gete, iba:te duliyomolo ida:mo laoma: gito tolamiya.

Woki Netewago Ya:suko Waloma:ta Modoboa:
Ma:t 8.19-22

57 Iba:te eba tolamitalo dubu idite Ya:sutamo negiya, "A:ma: keba apuamo da:toaemene,
nale a:ma: ebamo kowaloma:tamota."
58 Wiyasiya Ya:sute ebetamo negiya, "Iyaiya, a:ma: dopamo me tanalo idi wadenomamo
nemalagidila. Tumu gaagaano lao bai damela gugu ba:pola:lamena ega:walo olaolate
ibino moto etemoteonaka, wiyasiya na Epono Naniwi, naimano wata bai puliyala."
59 Ebene Ya:sute dubu iditamo negiya, "A:ma: na nowaloma:ena:."
Ebete wiyasiya Ya:sutamo negiya, "Kawodawa, modobola na dopamo tote, naimano
kadele nabiwite da:emene, nale ebeno ape bobamo niyatite na walone a:ma:
kowaloma:emamota."
60 Ya:sute ebetamo nowamiya, "Modobola a:elao epate ibi a:ka:tuwa: ibino a:elaopi
bobamo nalomoma:na:, wiyasiya a:ma: toawete Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe
tanalono tabo epatamo na:nikiyawaonakiye."
61 Ebene dubu idite negiya, "Kawodawa, na ubila a:ma: kowaloma:etama:, wiyasiya
modobola na dopamo tote naimano moto epatamo yawo tabo ka:negemamo."
62 Wiyasiya Ya:sute ebetamo negiya, "Kebe lumagite damela maboeleno inamabuamo
pali woko eba wagilimilo, duliyomolono iyaiya tanalo malagidilolete wokone walo
da:kolobigamene, ebako lumagite Kawo Elawodawa Godokono woko osiyodiloma:
a:ka:modobomene."

10

Ya:sute 72 Waloma:tapi Godokono Tabo Kiyawaoma: Daliboliya

1 Me tabo dolopoligiya ebe tetelo Kawodawa Ya:sute 72 waloma:tapi epetapi uwatete
epetapi netewa, epetapi netewa, ma kunu dopamo aliboliya, ebete da:tomene ebe
duliyomolo bilibilinomamo.
2 Ebete iba:tamo negiya, "Godokono pali magumulo kono bilibilinomo a:kodakodaiya,
wiyasiya wakalami wokopi bilibilia:, ebema: la: pali namutudawatamo towetowe tabo
negelala:, ebete wokopi epetapi pali magumamo kapalibolemene wadewade naono kono
ka:powakalamima:.
3 Ebema: la: na:tolama:la:! La: sipi-goeogoeo egege keba kunula:ka: eba kunula, nale la:
elawoelawo gaagaano taneba magumamo alibolemata.
4 La: mani alomono gatele akouwata:la:, ega:walo la: bae alomono ikuwa ega:walo
agowa pata akouwata:la:. Ega:walo la: gabo tetelo lumagi ida:go danalugaema eba:go tabo
eba negelalo la:imano woko tete akonikubaima:la:.
5 "Ebene la: kebe motamo da:nodoloaema, modobola la: ebe moto epatamo nilakapo
tabo na:negeliyala: ma kunu, 'Godokono kalakalate la:imano motolo nitanamene.'

---

* **9:53:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa. Yu epo ega:walo Samaliya opo epono tanalo ma kunula, iba:te gelebadilo kilukulinamia:. Me taneba netewano ewonino mabu kapiyala, ebe A:ibalayamatela, ebema: dopamo tetelo iba:te kapiya epoma: eda:onamiya. Walone tetelo kapela epate iba:go eba ilukulilo, Samaliya opo epate ibino buwelemele ebe kapela epatamo ebo ikalamoliya, wiyasiya Yu epate eba kunu kowageliya:. Ebe mabuma: Yu epate Samaliya opo epo kubakubapima: ka:la:minakiya, Samaliya opo epate atumu Yu epatamo ubia: tanalo kawokaliminakiya. Ma kunu Ya:suko tetelo me taneba netewagodolo kalakala tanalote kitanamia:, iba:te gito dowateuinamiya. † **9:56:** Luk 9.55b-56a buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

6 Ebema: Godokono gelebadi lumagite ebolo dokolina, Godokono kalakalate ebegodolo
nanitabolo kitanamene, wiyasiya ebako lumagite ebe motolo okolita:no, la: nilakapo tabo
degelaema ebe tabono nanitabo tanalote ebolo a:kitanamene.
7 La: ebe moto kapiyalo na:nilukuliniyala:, ebene iba:te la:tamo dikalamoletamene
ebe bae nawete ibino obo atumu na:ka:niyala:, mabu la: wokopiate ebako wiya laema:
modobola, ega:walo duliyomolo ida:mo tolame tete pemaiga:no la: moto idine moto
ida:mo eba kunu akonowagela:la:.
8 Iyo, la:le duliyomolo ida:mo tolama:wete iba:te la: kalakalago duwatetamene, ebe
tetelo iba:te kebe nao inamabu la:tamo dikalametamene kalakalago nenaiyala:.
9 Ega:walo ebe duliyomololo dilukulina la: ebe temetema:gopi wadekobi midiola:wete
duliyomolo epo bilibilinomatamo ma kunu negeliyala:, 'Godote Kawo Elawodawama:
deda:na ebe tanalote la:tamo etatali.'
10 Wiyasiya la: duliyomolo ida:mo nemaima:wete iba:te la: kalakalago uwateta:no,
la: ebe duliyomolo tulitulinomolo eba lamota:onalo ibi bilibilinomatamo ma kunu
negeliyala:,
11 'La:imano duliyomolono damela tuwae aimano agowane na:moda:midatepaolema:,
mabu me tanalote la: iyatulamitata Godokono tete ebe na:pe ebete la:imano tanalo
kapanagilamelelametama:. Ebema: me kawo tanalo akododomatiala:, Godokono Kawo
Elawodawano tete la:tamo etatali!' "
12 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, "Na la:tamo nani tabo gemo, Godote
epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo ebete me duliyomolo epatamo
kuba wiya kawonomamo kikalaemene. Ebe tetelo ebete Sodomo duliyomolo epatamo
kuba wiya eba ikalamelo nilakapo kela:mo kawokalimene, wiyasiya nanitabola, ebete
nilakapo a:kiyatimene me kuba epatamo!"

Nanitabokobi Midia: Duliyomolo Epono Tanalo
Ma:t 11.20-24

13 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Kolasini duliyomolo, a:ma: kuba wiya kawonomo
kelaema:ta! Betasaida duliyomolo, a:ma: ebe atumu! Mabu nale la:godolo anoano tanalo
dosiyodilolimo, la: ebe tetelo la:imano kubane kolobila:wea:. Wiyasiya nale ebakobako
woko Taya duliyomololo ega:walo Saidono duliyomololo dopamo nosiyodiloliyataleka:,
ebe Yua: epate ibino kubakuba woki iyakobi ba:midiliyana:. Iyo, iba:te ibino kuba
osiyodilole mabuma: tepo temetemema: eda:ote ebe temeteme kawokalima: kubakuba
kaliku pupuliote ono tuwaeamo gito bilukuliyana:
14 Ebema: Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo ebete Taya
duliyomolo epatamo ega:walo Saidono duliyomolo epatamo kuba wiya eba ikalamelo
nilakapo kela:mo kawokalimene, wiyasiya nanitabola, Kolasini duliyomolo ega:walo
Betasaida duliyomolo, ebete la:tamo nilakapo a:kiyatimene!
15 Ega:walo Kapeniyama duliyomolo, a:imano tanalo ma kunula. A:ma: ubila a:ma:
a:ka:tuwa: a:ma: Godokono Unu Duliyomolamo kadipata:ema:, wiyasiya Godote a:ma: Ela
Opamo keba:idiloma:ta!"
16 Ebene Ya:sute tabo moga:melo ebe waloma:tapiatamo negiya, "Kebe lumagite
la:imano tabo dolowimene ebete ebe tanalo magumulo naimano tabo kolowimene,
wiyasiya kebe lumagite la: ubia:noma: deda:mene ebete ebe tanalo magumulo na
ubia:noma: keda:mene, ega:walo kebe lumagite na ubia:noma: deda:mene ebete na
kapiya ubia:noma: a:keda:mene, ebete na Alibonedawa Godoko atumu ubia:noma:
ka:keda:mene."

Ya:sukono 72 Dubate Ebetamo Da:kolowamiya

17 Ebene Ya:sute daliboliya ebe 72 dubate tolamete iyaiya duliyomololo woko nosiyo-
dilote, iba:te da:kolowamiya kawo kalakalanomago ebetamo na:pegeliya, "Kawodawa,
ale kubakuba uliyana a:imano mailamo kawiya dananalima: iba:te aimano tabamo
tudila:ote epagodone a:nemaimiya!"
18 Ya:sute iba:tamo eba wiyalo negiya, "Nanitabola, Godote Saitanako elawoa:kobi
midite Unu Duliyomolone da:peba:idili nale uimo, iyo, molete keba kunu
ka:la:uwa:midanakole ebete opamo samonomamo eba kunu pegi.
19 La: wadenomamo nolowiala:! Na elawo la:tamo ikalaimata la:le kalu ega:walo
gopowaidubu la:imano agowamo ka:mikitaola:wenakoma:, ebe elawote la:imano gowe-
laodawa Saitanakono elawo nodoliona, ebema: inamabu idite la: a:ka:kubailametamene.
20 Ega:walo me tanalo idila. Kuba uliyanate la:imano tabamo da:tudila:onaka ebe
mabuma: akokalakalala:, wiyasiya Godote la:imano mailo ebeno Unu Duliyomolono
Bukamo dakulolelametiyala la: ebe mabuma: nekalakalala:."

Ya:sute Godotamo Kalakala Tabo Dadipatiya
Ma:t 11.25-27; 13.16-17

21 Ebe tetelo Godokono Uliyanate Ya:sukono tepo magumulo detabokiya ebete
Godotamo kalakalago negiya, “Aba, a:ma: me opo kawonomo ega:walo Unu Duliyomolo
Namutudawama: eda:nata! Na a:ma:tamo kalakala tabo gemo, mabu a:ma: me opono
kawokawo iyatawaopi dubatamo a:imano mulo woki eba waminaolelo iyatawa: epatamo
awokalilamiata. Aba, nanitabola, me tanalote a:imano ubilo pemaigi.”
22 Ebene Ya:sute epatamo negiya, “Naimano Nabiwi Godote tanalo bilibilinomo
naimano kotamo alomiya nale kulamenama:, ebema: ebete a:ka:tuwa: iyatawala na
ebeno Guduno tanalo, lumagi idite iyatawa:. Ega:walo Nabiwino tanalo atumu, lumagi
idite iyatawa: wiyasiya na ebeno Gudute a:ka:tuwa: iyatawala, ega:walo nale piyatamo
awokalima: ubi diyatimo, ibinomate atumu Nabiwino tanalo ka:kiyatawaoma:na:.”
23 Ebene Ya:sute ebeno waloma:tapiatamo polobigate tabo diya ebo analiya, “Godokono
kalakala kawonomo la:godolo bitana, mabu la: la:imano balida:mo ebeno iyaiya tanalo
wadenomamo nulamenamata!
24 Ebema: nale la: analemata, dopamo tetelo Godokono woki awokalimipi ega:walo
kawokawo elawodubu iba:te ubi kawonomo iyatinamiya la:le dulama:wenama ebe ka-
wokawo tanalo ulaema:, wiyasiya iba:te ka:modobiya:, ega:walo ibi ubila la:le dolowiawe-
nama ebe tanalo kolowioma:, wiyasiya iba:te ka:modobiya:.”

Samaliya Opo Dubuno Nilakapo Tanalono Oi

25 Ebene Godokono Totomu iyatulamedawa idi ubila Ya:sukono mulo tanalo ka:puima:,
da: nanitabola: o da: nanitaboa:, ebema: ebete pete ebetamo na:pegiya, “Iyatulamedawa,
na beda: tanalo osiyodilote uwomua: igilo ebo na:kelaemo?”
26 Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Godote Bukamo ebeno Totomu Tabo
dakuloliya, ebe tanalate a keba kunu kiyatuamenale? Ebe iyaiya tanalono magumu keba
kunula:ka:?”
27 Ebe dubute nowamiya, “Godokono Bukate ma kunu gena, ‘A:ma: a:imano Ka-
wodawa Godoko nilakapolo nemalagidilona, a:imano tepo magumunomamo ega:walo
a:imano uliyanano elawamo, a:imano elawo kawonomamo ega:walo a:imano woki
kawonomamo,’ ega:walo totomu tabo idi ma kunu bitana, ‘A:ma: a:ka:tuwa: a:ma:
demalagidilawena, modobola a:ma:le eba kunu a:ma: niyakabolo dokolina ebe lumagi
nilakapolo nemalagidilona.’ ”
28 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: nani tabo geata. A:ma: me tanalo osiyodi-
lawete ebo bigilonama:ta.”
29 Ebe dubute Ya:sukono taboma: ilipote wiyasiya ebeno ilipo waminalo ma kunu giya,
“Na niyakabolo dokolina, ebe lumagi potelela:ka:? Na poko na:kowalubinamo?”
30 Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Dubu idite Yelusalema kawo duliyomolone
Yeliko duliyomolamo eba niwisigitalo pilo dubate ebe lawete ebeno pupuliono inamabu
pupukulamelemete ebe ebo anagalimiya. Ebene ebeno elawote dolopoligi iba:te ebe
ebamo atepapate gito tolamiya.
31 Ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameodawate ebe gabodo eba pitalo ebe pumite
niyakabodo gito nodoliatepi.
32 Ebene Libai gudawate* ka:pete atumu ka:powageli. Dubute dekapitani ebete ebamo
pemaigate ebe ebo pumi, wiyasiya ebete walubi ebetamo ka:piyatia:, gito ka:nodoliatepi.
33 “Ebene ebe gabodo da:piti, dubu idi ebe Yu lumagia:, ebe Samaliya opo dubula,† ebete
ebamo pemaigate ebe dubu da:pumi ebeno tepo magumulo nilakapo kawonomo piyati.
34 Ebete ebetamo pete olibi kikopuno ii ega:walo wade mulamula ebeno bugomamo
abutilamelemete kaliku apuapuamo gito matuolamolemi. Ebene ebete ebe dubu ebeno
donoki-goeo unamo adipite duliyomolo ida:mo ebo magati, ebe duliyomololo kapela
epate delaonaka ebete ebe motolo ebe dubu wadenomamo nowalubi.
35 Egela idilo Samaliya opo dubute netewa mani moto namutudawatamo eba ikamelo
negi, ‘A:ma: me dubu wadenomamo nowalubinatiye. Me manite modoboa:no, nale walo
da:ka:pemo a:ma:tamo walo ka:ka:pa:wiyamo.’ ”

---

* **10:32:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Yu epo magumulo 12 gu na:pola:namiya, me Libai gu ebe idila. Ebe gu kapiyate Godokono woko osiyodilonamiya Yu epo epetapiatamo. Ma kunu Yelusalemalo da:enami ebe Godoko Amamateno Iya Motolo Libai gu dubate woko a:ka:tuwa: osiyodilonamiya, ebene iyaiya duliyomololo atumu ibi epetapiate Yu epono balidi ibilamole motolo oale alapiopima: eda:onamiya, ega:walo epetapiate Godokono Totomu iyatulamepima: eda:onamiya, ega:walo epetapiate tabo anagiyamidapima: eda:onamiya. † **10:33:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: Samaliya opo epo ega:walo Yu epono dowateui tanalo iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: Luk 9.51-56 buka apuno walubi tabo numiye.

36 Ebene Ya:sute tabo moga:melo Godokono Totomu iyatulamedawatamo negiya,
“A:imano woki keba kunula:ka:? Pilo dubate danagalimiya ebe dubutamo netewa-
kapiyate da:pelamiya, ibi magumulo potele ebe walubidawama: ka:pedile? Ega:walo ebe
niyakabolo dokolina ebako lumagimu potele ka:pedile ebetamo nilakapo kawokalima:?”
37 Ebene Godokono Totomu iyatulamedawate tabo eba wiyalo negiya, “Yua: lumagi
kapiyate ebe kawonomamo pa:nilakapoimi.”
Ebene Ya:sute negiya, “A:imano tabo nanitabola. Modobola, a:ma: toawete epatamo
nilakapo ma kunu nanawokaliminakiye.”

Ya:sute Matako Ega:walo Ma:liko Ibino Motamo Bae Nama: Da:nodoliya

38 Ya:sute ebeno waloma:tapiago Yelusalema gabodo eba tolamitalo iba:te duliyomolo
ida:mo da:nemaimiya, ebe tetelo kamiyale idi ebeno mailo Matatela ebete Ya:suko
kalakalago naniya ebete ebeno motolo bae ka:penama:.
39 Matakono ekawino mailo Ma:litela, ebene Ya:sute motamo da:nodoliya Ma:lite ebeno
agowa mabuamo pokolite Kawodawa Ya:sukono iyatumi tanalo wadenomamo olowiuti.
40 Wiyasiya Matate a:ka:tuwa: bae okalimi tanalo eba osiyodilutalo ebe ubia:noma:
eda:te Ya:suko ebo paniya, “Kawodawa, a:ma: na:kuma:wita naimano ekawite na kowalu-
binita:? Tanalo bilibilinomo na a:ka:tuwa: osiyodilolitamo, ebema: modobola a:ma: ebe
nana, ebete pete na na:powalubinina!”
41 Kawodawa Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Mata, Mata! A:ma: egege tanalo
bilibilinomo osiyodilolema: woki bilibilinomoma: editata.
42 Wiyasiya kapiya tanalote kawonomoma: deda:na, Ma:lite ebe wade tanalo umite
elawe, epate walone ebegodone a:kelaema:na:.”

11

Ya:sute Godotamo Towetowe Tabo Gela Tanalo Ebe Waloma:tapi Diyatulamiya
Ma:t 6.9-13; 7.7-11

1 Egela idilo Ya:sute diyamoa: opolo Godago tabo gelitiya. Ebe tanalo dolopoligiya
ebe waloma:tapi magumulo idawate ebe naniya, “Kawodawa, Yonete ebe waloma:tapi
iyatulami iba:te Godotamo keba kunu da:towetoweonakoma:na:, ebema: modobola a:ma:
a ebe atu tanalo na:kiyatuama:.”
2 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La: Godotamo towetowe tabo ma kunu nege-
lanakiyala:,

‘Aimano Nabiwi, modobola a:imano talena mailo
epate nadipatema:na:,
ega:walo modobola a:ma:le Kawo Elawodawama: deda:wena
ebe tanalote napawokalamene.

3 ‘Ega:walo modobola a:ma: me egelano bae
atamo modobolo nikaeama:.
4 Ega:walo epetapiate atamo kuba dosiyodilolena,
ale ebe kuba egebolelamete ka:dodolomatililaemalema:,
ebema: modobola a:ma: atumu
aimano kuba egeboleama:wete na:dodolomatiliama:.

‘Ega:walo Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta magumulo
a:ma:le wiyasiya a eba walubilo
a:imano wade gabodo nemagataenakiye.’ ”

5 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Diyala, la: magumulo lumagi idite sele tetenomolo
ebeno namutudawatamo tote ma kunu da:negemene, ‘Naimano namutudawa, mod-
obola:ka: a:ma:le na nowalubina:? Natamo netewa-kapiya bae apuapu nikanama:,
6 mabu naimano lumagite mulu opone walo a:kolowami, wiyasiya nagodolo bae
puliyanomola nale ebetamo ikaema:!’
7 “Wiyasiya moto gulo da:luta, ebete tabo ma kunu kegemene, ‘Ao, a:ma: temeteme
natamo akoikanama:la:. Na gigiyu a:kodakodaiminakamo, ega:walo na atumu guda:go
nowatanamo, ebema: modoboa: nale maigate bae a:ma:tamo ikaema:.’
8 “Wiyasiya a:ma:le a:imano namutudawa toweome tanalo atepa:no, a:ma:tamo beda:
tanalote na:ka:pemaigamene? Iyo, ebete maigate a:imano iyaiya modoboa: tanalo
ka:modoboilaemene, wiyasiya ebete a:ma:tamo bae eba ikamelo a:ma: ebeno namutu-
dawama: a:kegemene, mabu ebegodolo kalakala puliyala. Ebema: mabu keleka: ebete

a:ma:tamo walubi diyatimene? Mabu a:ma: towetowedawagodolo ilipo tanalo kitana:, ebete a:ma: ebe mabunomoma: kowalubima:ta."
9 Ebene ebe tabono magumu eba awokalimilo Ya:sute negiya, "Nale la:tamo gemo, la: Godoko na:toweoma:la:, ebete la:tamo kikalaema:ta. Iyo, la: ebeno wade tanalo nowadiala:, la:le kuimamota, ega:walo la: gigiyu nanakamiala:, ebete la:tamo ka:iyamidamene.
10 Numa:la:, piyate Godoko da:toweomenaka iba:te ebegodone kelaema:na:, ega:walo piyate ebeno wade tanalo dowadinaka iba:te kuima:na:, ega:walo piyate gigiyu danakaminaka ebete iba:tamo ka:iyamidamene.
11 La: magumulo kebe dubu ebeno gudute ebe namoma: da:toweoemene, wiyasiya ebetamo bu kalu ba:kikaemene?
12 Ega:walo a:imano gudute a:ma: kakaba kikopuma: da:toweometamene, a:ma: wiyasiya ebetamo gopowaidubu ba:kikama:emene?
13 Numa:la:, la: wadewade epoa: wiyasiya la: iyatawalata la:imano guda:tamo wadewade bae ikalaema:, ebema: la:imano Unu Duliyomolono Nabiwi atumu iyatawanomola ebeno Wade-talena Uliyana epatamo ikalaema:, piyate ebe da:toweomenaka iba:tamo kikalaemene."

Ya:suko Ega:walo Biyesibuluko Ibino Tanalo*
Ma:t 12.22-30; Mak 3.20-27

14 Ebe tetelo tabo kiyawaoa: kuba uliyanagono dubu ebolo okolinami, ebene Ya:sute ebegodone kuba uliyana dalibiya ebete tabo kiyawao ebo wagilimiya. Ebema: epo bilibilinomo epetapiate Ya:sukono tanaloma: eba anoanoutalo,
15 wiyasiya epetapiate negelitiya, "Biyesibulukono elawote ebegodolo bitana. Ebete kubakuba uliyanano Kawodawano elawamo alibolenako, Godokono elawamoa:!"
16 Ebe tetelo epetapiate ubi iyatiya Ya:suko kuba gabamo kowabuga:tama:, ebema: iba:te ebe naniya, "A:ma:godolo Godokono elawo nanitabolo ditana, anoano tanalo idi nosiyodila ebe tanalo atamo kawokalima:ema:."
17 Ebema: Ya:sute ibino kuba woki iyatawate iba:tamo negiya, "Numa:la:, kapiya duliyomolono epate tetedo dadikanalema:na: ebe duliyomolote ka:kubamene, ega:walo kapiya motono epate tetedo dadikanalema:na: ibino motote opamo kekagamene.
18 Ebema: Saitanakono woki ma kunula, ebete ebeno kubakuba uliyana epagodone akalibola:le, mabu ebete eba kunu dowagelemene ebeno woko osiyodilo elawote kolopoligomene. La:le naimano tanaloma: negelamata, 'Ebete kubakuba uliyana Biyesibulukono elawamo alibolenako.'
19 Ebe tabo degelaema nanitabola:ka:? Ao, nanitaboa:. La:imano tanebapiate kubakuba uliyana dalibolenaka, ebe elawo iba:tamo potele kikalamenakole? Iyo, Godotela, Saitanatea:! Ebema: ebe la:imano tanebapino wade osiyodilo tanalote la:imano kuba woki awokalimina.
20 Me tanalo nanitabola, nale kubakuba uliyana Godokono elawamo epagodone alibolenakomo, ebema: modobola la: me tanalone kiyatawaomamota, Godokono Kawo Elawodawano tetete la:tamo ebe a:pe.
21 "Numa:la:, Saitanako ebe elawodubu idi keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo ebete pilolo duwatiya ebe epo ebe ebeno motono inamabula. Ebema: kebe tetelo elawo dubute ebeno gowelaono inamabu uwatete ebe a:ka:tuwa: ebeno moto wadenomamo datila:namene, motono inamabuate wadenomamo ka:pola:nama:na:.
22 Wiyasiya dubu idi ebeno elawote dopo dubuno elawo dodolina, ebe dubute pete gowela tanalo eba posiyodilolo dopo dubu kapanagalimiomene. Ebene ebete ebe dubuno gowelao inamabu ega:walo motono inamabu uwatete ebeno namutupiatamo kanalabaolaemene.
23 "Nanitabola, kebe lumagite na walubinia:no ebete naimano gowelaodawama: eda:na, ma kunu ebete epo kapiya baiamo magaelema: nago woko osiyodiloa:no wiyasiya ibi iyaiya alibolenako."

Kuba Uliyanate Lumagitamo Walo Da:ka:pemene Ebe Tanalo
Ma:t 12.43-45

24 Ebene Ya:sute negiya, "Kuba uliyanate lumagi idigodone da:nemaigamene, ebe tetelo ebete gagale opamo tote okoli bai idi kowadinatomene. Wiyasiya ebete wade okoli bai numia:no ebe a:ka:tuwa: ebetamo kegemene, 'Nale datepimo ebe atu okoli baiamo walo ka:ka:tomamo.'

---

* **11:13:** Biyesibuluko ebe Saitanakono nopodawa idila, ebete Yu epono opolo Saitanakono opodawama: eda:nami, atumu Tabo epono opolo Monoiko bokolina.

25 Ebete walo ka:pete ebe okoli moto wadenomamo moda:midala ega:walo inamabu
wadenomamo alomola, ebete ebe moto eba kunu da:ka:puimene,
26 ebene ebete walo ka:tote sebeni kuba uliyana epetapi kanadabuilite
ka:kemagaelemene, iba:te ebe motamo podolote ebolo kilukulinama:. Numa:la:, walone
da:pelaema:na: ebe kuba uliyanate kawokawo kuba ba:posiyodilolenakoma:na:, dopamo
dokolinami ebe kapiya kuba uliyanano okoli eba kunua:. O ebe lumagi niyala! Ebe
dopamo kela:mo kubadopola, wiyasiya me tetelo ebete kubanomoma: eda:."

Godokono Nanitabo Kalakala Tanalo

27 Ya:sute me tabo eba kiyawautalo, epo magumulo kamiyale idite ebetamo ka-
wonomamo negiya, "A:ma: dalaimitiyala ega:walo nono a:ma:tamo dikametiyala, ebe
kamiyaleno kalakala beda: kawonomola:ka:!"
28 Wiyasiya Ya:sute negiya, "Modobola a:ma: nanitabo tanalo idi nemalagidila. Piyate
Godokono tabo olowiote ebetamo da:tudila:oma:na:, ebeno nanitabo kalakalate ebe epo
kapiyagodolo bitanamene."

Epate Anoano Tanalo Uima: Ubi Diyatiya
Ma:t 12.38-42

29 Epo bilibilinomate Ya:suko a:wa:midate eba lamota:onalo ebete iba:tamo negiya, "Me
tete epo kubakubanomola! Ibi ubi kawonomola Godokono elawo awokalimino anoano
tanalo kuima:, wiyasiya Godote tanalo idi iba:tamo akawokalimene. Nanitabola, ebete
ebeno woki awokalimidawa Yaonado dawokalimiya, ebe anoano tanalo kapiya iba:tamo
ikalamiya.
30 Iyo, Godote Yaonakono okoli tanalodo Niniba kawo duliyomolo epatamo ebeno
elawo awokalimiya, ebene ebete atumu Epono Naniwido ebeno elawo walo kaka-
wokalimene me tetelo dilukuliona ebe epatamo, wiyasiya anoano tanalo idi iba:tamo
a:kosiyodilomene.
31 "Ega:walo me tanalo idila. Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo
Egelalo Siba opo epono Kawo Elawo Kamiyalete maigate la: Yu epo kubakubapima:
keka:la:ima:ta, mabu ebe Yua: kamiyalete mulu oponomone piya Isalaela opamo Kawo
Elawodubu Solomonokono mulo tabo ka:polowioma:. Ebe tetelo ebe ubila Godokono
mulo Solomonogodone laema:, wiyasiya la: tetelo Godote Epono Naniwino tanalo la:tamo
eba awokaliminalo, la: ebe tanalo ubia:nola. La: numa:la:, Epono Naniwino mulote
Solomonokono mulo nodoliona!
32 Ega:walo Godokono Kawo Egelalo Niniba duliyomolo epate maimiote la: atumu
kubakubapima: keka:la:ima:ta, mabu ebe Yua: epate Yaonakono tabo dolowiya iba:te
ibino kubane Godotamo olobiliya. Ebe tetelo ibi ubila Godokono tabo Yaonagodone
laema:, wiyasiya la: tetelo Godote Epono Naniwino tanalo la:tamo eba awokaliminalo,
la: ebe tanalo ubia:nola. La: numa:la:, Epono Naniwino elawote Yaonakono elawo
nodoliona!"

Godokono Alote Lumagino Tepo Magumamo Opega Tanalo
Ma:t 5.15; 6.22-23

33 Ebene Ya:sute negiya, "Lumagite ebeno wuiki alo pite wamina baiamo a:kiyatimene,
ega:walo ebete bagowo magumamo a:kiyatimene, wiyasiya ebete awokala baiamo
kiyatimene, ebene epate ebeno moto guamo da:nodoloma:na: iba:te ebe wade alo ebo
ka:nuima:na:.
34 "A:imano apeno alo ebe a:imano balidila. Ebema: a:imano balidite wade-
nomamo da:pukuilaemene a:imano tepo magumuno alote atumu wadenomamo
ka:ka:pukuilaemene, wiyasiya balidite wadenomamo pukuilamea:no a:imano ape ka-
wonomote idoko magumulo kitanamene.
35 Ebema: a:ma: nanisiwale, a:imano tepo magumuno alote idokoma: akoeda:la:!
36 A:imano ape kawonomote alo magumulo ditanamene ega:walo a:imano ape apu
idoko magumulo itana:no, ebe tetelo a:ma: kawonomamo ka:pukuilaema:ta, wade wuiki
alote a:ma: da:pukuimitana eba kunu."

Ya:sute Pa:lisi Tanebapi Kawonomamo Danaliya
Ma:t 23.4-7,23-36; Mak 12.40; Luk 20.46

37 Ya:sukono tabo kiyawao dolopoligiya Pa:lisi tanebapi dubu idite ebe naniya ebete
ebegodolo bae ka:penama:, ebene Ya:sute ebe dubuno motamo nodolote bae nama: gito
nokoliya.
38 Wiyasiya Ya:sute ebeno koto ukulalea:no bae nama: da:nokoliya, ebema: ebe Pa:lisi
tanebapi dubute kawiya la:wiya.

39 Ebene Ya:sute ebe naniya, “La: Pa:lisi tanebapi la:imano kalili ega:walo meleki unu
apu ukulalenakomata, wiyasiya la:imano tepo magumulo da:pola:na ebe inamabu kuku-
lala:wenakoa:, ebema: la:le dosiyodilola:wenakoma ebe pilo tanalo ega:walo kawokawo
kuba osiyodilole tanalo epetapi tabokaonomola!
40 Eiye, la: daedale epolata! Godote lumagino unu tama osiyodilote ega:walo magumu
ako-osiyodiliya,
41 ebema: modobola la:imano melekilo ega:walo kalililo beda: inamabuate ka:pola:nale,
la: inamabua:piatamo gito nikalamola:la:! Iyo, ebe tanalo magumudo la:le la:imano tepo
magumuno kuba kukulalemamota.
42 “Nanitabola, la: Pa:lisi tanebapi kuba wiya kawonomo kelaemamota! La:
la:imano pali inamabu bilibilinomo magumulo teni apuapu eba anagilamolelo Godotamo
ebeno apu wadenomamo ikameonakomata. Ebe tanalo magumulo la: kapiya
tanalo da:pesonomo kawotawenakoa:, wiyasiya kawokawo tanalonomo epetapi osiyo-
dilolema: la: wadenomamo kemalagidilola:wena:, ma kunu la: epagodolo tuputupulo
kilukula:wena: ega:walo Godokono nilakapo kawokalima:wena:. Ebema: modobola la:
ebe kawokawo tanalo nosiyodilolenala: ega:walo atu tetelo egege tanalo osiyodilolema:
akododolomatila:la:!
43 “Nanitabola, la: Pa:lisi tanebapiate kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu
balidi ibilamole moto gulo la: ubila kawokawo dubuno ilukuli bailo ilukulima:, ega:walo
la: ubila la:le inamabu olowame bailo eba wapata:lamelo epate la: ulametate ebo
kowalogoletama:!
44 Nanitabola, la:tamo da:pemene ebe kuba wiyate kawonomoma: keda:mene, mabu la:
epono a:ela ape waminaole bobo keba kunula:ka: eba kunulata! Ma kunu epate iyatawa:
abale inamabuate da:pola:na, ebema: iba:te iyatawaoa:no ebana wapata:lamena.”
45 Ebene Godokono Totomu iyatulamedawa idite Ya:sutamo negiya, “Iyatulamedawa,
a:ma: Pa:lisi tanebapi tabamo da:kubailama:wa:, a:ma: ebe tabamo a atumu
a:kemalogoa:ta!”
46 Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Iyo, la: Godokono Totomu iyatulamepi,
la: atumu kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: la:imano totomu tabamo
epatamo iyaiya mibomibo tanalo ikalamenakomata! Iyo, la:imano totomu tabo epate
mibomibo inamabu okolamo dowaguatena eba kunula, ebema: la:le ibino mibomibo du-
lama:wenakoma walubi tanalo da:pesonomo idi kiyata:wenakoa:, koto makupiola:wete
gito lamota:onanakomata.
47-48 Nanitabola, la:tamo da:pemene ebe kuba wiya kawonomoma: keda:mene,
mabu la:imano ewoniate Godokono woki awokalimipi nanitabolo anakapulamenakiya,
wiyasiya ka:lo la: la:imano ewonino iyaiya osiyodilole tanalo kubama: gela:no ibi emoiole-
nakomata. Eiye! Ebe mabuma: ibino kubate la: magumulo atumu ba:kitana, wiyasiya
la: ebe kuba waminalo la:imano ewoniate danakapulamenakiya ebe tuputupupino bobo
bai wadenomamo osiyodilolenakomata. Ebema: numa:la:, ebe tanalote la:imano mena
netewa tanalo awokalimina, mabu la:imano tepo magumulo atu kuba osiyodilole ubi
ba:ka:pola:na Godokono wokopinomatamo!
49 Ebe mabuma: Godokono Mulo Tabote ma kunu gena, ‘Nale epatamo naimano woki
awokalimipi ega:walo naimano alibolepi epetapi kanalibolemamo, wiyasiya iba:te ebe
wokopi ubia:nola, ebene iba:te ibi epetapi eba anakapulamelo epetapiatamo temeteme
bikalamenakoma:na:.’
50 Ebema: me tete epate kuba wiya kelaema:na:, mabu me opono wagilimi mabune
iba:te Godokono woki awokalimipi anakapulamenakiya.
51 Iyo, A:ibolokono kalimate opamo deka:ka:liya, ebe tanalo wagilimi mabula. Ebene
iba:te tuputupu wokopi epetapi bilibilinomo anakapulamete, uwomu tetelo Godoko Ama-
mateno Motolo Sekalayako ebo kanakapumiya, iyo, ebete ebe Motono Talena Bai ega:walo
Godotamo kalimagono ikameo bai tetenomolo eba utitalo, iba:te ebe danagalimiya ebete
gito a:iya. Ebema: na la:tamo nani tabonomo gemo, me tete epate ebe kuba bilibilinomo
mabuma: wiya nanitabolo kelaema:na:!
52 “Nanitabola, la: Godokono Totomu iyatulamepi, la:imano kuba wiyate kawonomoma:
keda:mene, mabu la:le epono gabo mopilamenamata iba:te Godogodone iyatawa ke-
laema:! La: a:ka:tuwa: ebeno wade tanalo laema: ubia:nola, ebema: piyate ubi diyatina
wiyasiya la:le ibi atumu na:kodiyobolenamata!”
53 Ebene Ya:sute ebe motone da:piwisigiya, ebe tetelo Godokono Totomu iyatu-
lamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi iba:te kawonomamo dowaote Ya:sukono tanaloma: tabo
kubanomamo gela ebo wagilimiya. Ega:walo ebe tetene wagilimite iba:te Ya:sutamo
da:pelamenakiya iyaiya tanalo ebo pikiyawaomenakiya,

54 mabu ibi ubila ebe kuba gabamo eba wabuga:talo ebete iya tabo kubanu gelo ebe ebo
kelaema:.

12

Ya:sute Mena Netewa Tanaloma: Tabo Da:kiyawaiya
Ma:t 10.26-27

1 Tete idilo epo bilibilinomate Ya:suko uima: daladabutiya iba:te mupuma:tiua:go
pelamitiya, idite idi mupiamidanaki, idite idi mupiamidanaki, eba kunu wagelitiya. Ebe
tetelo Ya:sute ebe waloma:tapi nanaliya, "La: nanisiwale! Palowa baete a:ka:tuwa: unamo
demaiga, Pa:lisi tanebapino amama tanalo eba kunula. Ebema: mako amama tanalote
la:tamo akopemaigala:, mabu ebe amama tanalo ebe ibino mena netewa tanalola.
2 Numa:la:, kebe itiole tanalate da:pola:na walone tetelo Godote kawokalilaemene,
ega:walo waminaole tanalate da:pola:na walone epate kulamolema:na:.
3 Ebene la:le idoko tetelo da:kiyawawenakoma, epate wiyasiya alo tetelo kolowioma:na:,
ega:walo moto gulo la:le gananalo degelawenakoma, ebe iyaiya tanaloma: iba:te tabo
madodo eba adipatelo epo bilibilinomatamo kawokalilaema:na:."

La: Poko Na:ka:tolema:wenama
Ma:t 10.28-31

4 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Naimano namutupiala:, nale la:tamo gemo, ape
anakapulame iyatawaopi akotolelama:la:. Iba:te la: danakapulametamene, iba:godolo
elawo idite a:kitanamene la:imano uliyanano igilo kubailaema:.
5 Ebema: la: poko na:ka:tolema:wenama? Ebe Godotela, la: ebe kapiya na:tolemenala:,
mabu ebegodolo elawo bitana epo anakapulamete Ela Opamo iyalekema:. Iyo, na nani
tabo gemo, ebe kapiya na:tolemenala:!
6 "Numa:la:, epate paibu piliyo olaola netewa toea maniamo uwatema: gelanaka,
ebe olaolano igilo kawokawoa:, wiyasiya Godote ebako da:peso ola kapiya
a:ka:dodomatimene.
7 Ega:walo me tanalo nanitabola, la:imano watono eke bilibilinomo Godote iyalo
tetelo eka:la:mioliya, iyo, la:imano iyaiya tanalo ebete iyatawanomola. Ebema: la: woki
bilibilima: akoeda:oala:. Ebeno nilakapo olaolatamo nanitabolo bitana, wiyasiya ebeno
nilakapo la:tamo kawonomoma: eda:te ilukulina tetelo bitanamene!"

Epono Ololo Apulo Ya:suko Awokalimi Tanalo
Ma:t 10.32-33; 12.32; 10.19-20

8 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Nale la: analemata, kebe lumagite awokala degemene,
'Na Ya:suko waloma:tadawala,' na Epono Naniwite atumu Godokono nopopino ololo
apulo kegemamo, 'Me lumagi ebe naimano ekawila.'
9 Wiyasiya kebe lumagite na iyatawa:noma: degemene, na atumu Godokono nopopi-
atamo ebe iyatawa:noma: ka:kegemamo.
10 "Ega:walo kebe lumagite Epono Naniwino tanaloma: odiyobo tabo da:kiyawaomene,
Godote ebeno kuba egeboleme iyatawala, wiyasiya kebe lumagite Godokono
Uliyanano osiyodilo tanaloma: kubama: degemene, Godote ebe kuba egebolemete
a:ka:dodomatimene.
11 "Ebema: iba:te la:imano tanalo kanagilamelelametama: Yu epono balidi ibilamole
motamo la: demagataletamene, ebe tetelo la:le gabamani dubu ega:walo kawokawo dubu
epetapi iba:tamo kebako tabo kegelaema: woki bilibilima: akoeda:oala:, ma kunu, 'Na
beda: tabo na:kegemo? Ega:walo na iba:tamo tabo keba kunu na:ka:wiyamo?'
12 Numa:la:, Godokono Uliyanate ebe tetenomolo la:le iba:tamo da:kiyawaema ebe tabo
la: kiyatulaema:ta."

Daedale Inamabu Bilibilinomagodawano Iyatulame Oi

13 Ebene epo bilibilinomate Ya:suago da:pola:niya, lumagi idite ibino taneba magumulo
ebetamo negiya, "Iyatulamedawa, naimano naniwi nana, aimano nabiwite atamo
da:miyapaeami ebe inamabu bilibilinomo ebete wadenomamo nalabalemene."
14 Ya:sute ebetamo nowamiya, "Dubu, a:ma: potele kanatiya nale la:imano tanalo
anagiyamidadawama: keda:ma:?"
15 Ebene ebete epo bilibilinomatamo negiya, "La: nanisiwale! Inamabu uwate ubi
tanalote la:tamo akopemaigala:, mabu lumagite inamabu bilibilinomo eba uwatelo
nanitabo igilo ebo a:kuimene."
16 Ebene Ya:sute iyatulame oi idi iba:tamo ma kunu kiyawaiya, "Inamabu bilibilino-
magodawa idite okolinami, ebeno opolo pali inamabuate kawonomamo apepeonamiya.

17 Ebene ebe a:ka:tuwa: ebeno wokilo negi, ‘Naimano pali inamabu alomono moto
modobolo ka:pola:na:, ebema: na beda: tanalo na:kosiyodilomo?
18 Oe! Na ma kunu kosiyodilomamo. Nale naimano pali inamabu alomono moto
anabuilamete olioli moto kawokawo walo ka:ketemotemamo, ebene ebe moto magu-
mamo naimano pali inamabu ega:walo kawokawo inamabu epetapi kalomomamo.
19 Ebe tetelo nale naimano tepo magumulo kegemamo, ‘Na kawo dubunomola! Na
kawokawo inamabu wadenomamo alomimo, ebema: na ulama epetapi bilibilinomolo
kodakoda woko osiyodiloa:no, na bae kena, elawo da:imi obo ka:ni, eba kunu kalakalago
gito bokolinamo!’ ’
20 Wiyasiya Godote ebetamo negi, ‘A:ma: daedale lumagilata! Ka:lo idokolo nale
a:imano igilo kelaemamota, ebene a:ma: a:ka:tuwa: a:imano tanaloma: dalomawenamiya
ebe inamabu bilibilinomo potele na:kuwatemene?’ ”
21 Ebema: Ya:sute ebeno uwomu tabo ma kunu giya, “Lumagi a:ka:tuwa: ebeno
tanaloma: inamabu dogodogokobi eba midililo wiyasiya ebeno tepo magumamo
Godokono wadewade tanalo alomoa:no, ebe ebako daedale dawala.”

Godoko Nanitabokobi Midi Tanalo
Ma:t 6.25-34

22 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, “Nale la: analemata, la:imano ilukulio
tanaloma: woki bilibilima: akoeda:onala:, iyo, la:le nao inamabu ega:walo pupuliono
inamabu uwatema: kawonomamo akomalagidilola:la:.
23 Numa:la:, nao inamabu ega:walo pupuliono inamabu iba:te kawokawoma: keda:ona:,
mabu nao inamabute lumagitamo nanitabo igilo a:kikaemene, ega:walo pupuliono
inamabuate atumu ebeno ape uwomua: tetelo a:kowalubinamene.
24 Ebema: la: owaowa olaolano tanalo nemalagidilala:, iba:te pali inamabu kamiona:
ega:walo iba:te pelamete naono pali inamabu ka:petapionakoa:, iyo, ibino pali inamabu
alomono moto puliyala, wiyasiya Godote iba:tamo bae modobolo ikalamenako. Numa:la:,
Godokono nilakapo nanitabolo bitana olaolatamo, wiyasiya ebeno nilakapo la:tamo
kawonomoma: eda:te uwomua: uwomua: tetelo bitanamene.
25 Ebema: la: woki bilibilima: akoeda:oala:. Lumagi ebe a:ka:tuwa: ebeno a:e
tete egela ida:mo keba kunu na:kiyatimene, ega:walo ebete ebeno igilo keba kunu
na:kegeyageyaima:tepamene? Gabo puliyala, kitana:!
26 Numa:la: la: la:imano igilo tete da:pesamo geyageyailama:tepalema: modoboa:,
ebema: mabu keleka: la: iyaiya tanalo epetapima: woki bilibilinomoma: deda:wenama?
27 “La: me opono kaiyakaiyano tanalo nemalagidilala:, iba:te woko kosiyodilolena:
ega:walo pupuliono inamabu kosiyodilolena:. Nale la: analemata, Kawo Elawodubu
Solomonote inamabu bilibilinomagodawanomoma: eda:nami, wiyasiya ebete wadewade
tita:gono inamabu da:pupulinaki, ebe kalikuno titi me opono kaiyakaiyano wade titite
nodoilina.
28 Numa:la:, me opono uwagate ka:lo napepeuta, dumutu epate elamo kiyalekema:na:,
wiyasiya Godote ebe nonoka inamabu tita:gonoma: midilina, ebema: ebete atumu
la:tamo pupuliono inamabu modobolo bikalamenakoma:ta. La: me tanalo wadenomamo
iyatawaoa:no la:imano nanitabokobi midi tanalo Godotamo kawokawoa:!
29 Ebema: nao inamabu ega:walo obo nio tanaloma: kawonomamo akomalagidilole-
nala:, ega:walo woki bilibilima: akoeda:onala:.
30 Me opo kawonomolo epate me inamabu woki bilibila:go olena, la: wiyasiya eba kunu
akowagelenala:, mabu ebe inamabu la:godolo modobolo pola:na:no, la:imano Nabiwite
iyalo iyatawanako.
31 Ebema: la: Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalo dopamo nowadiala:,
ebene la:imano modoboa: tetelo ebete la:imano iyaiya tanalo ulamelelametate la:tamo
modobolo bikalamenakoma:ta.”

Godokono Unu Duliyomololo Inamabu Dogodogokobi Midili Tanalo
Ma:t 6.19-21

32 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: naimano sipi-goeogoeo taneba da:pesolata,
ebema: la: akotoletoleala:! Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe wade tanalo
la:imano Nabiwi ubila la:tamo ikalaema:.
33 Ebema: la: tolama:wete la:imano inamabu bilibilinomo maniamo na:midiola:wete
nigologolopiatamo mani na:nikalamola:la:, iyo, la: ebe gabodo olopoligoa: mani gatele
nosiyodilola:la:, ma kunu la:imano wadewade inamabuate Godokono Unu Duliyomololo
ba:na:pola:lamenama:ta. Ebe inamabuate ebolo a:kolopoligoma:na:, iyo, pilo epate
a:kuwatema:na: ega:walo nopaiate a:kenalema:na:.

34 La: nanisiwale! La:imano inamabuate kebolo da:pola:nama:na: la:imano tepo
magumuno woki atumu ebolo ka:na:pola:nama:na:.”

Olowiolo Ilukuli Tanalo

35 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: nanisiwale! Diyala, tanalo idite la:tamo
da:ba:pemene, ebema: la:imano kaliku pupuliawete nolosiyodilala: ega:walo alo na:piala:.
36 Iyo, kawo dubuno wokopiate ebeno pe tanalo olowiolo keba kunu kemakopelene,
modobola la: eba kunu nilukuliniyala:. Numa:la:, ebe kawo dubute oli kamiyala:go
kapiyama: eda:te soliyomu baine da:pemene, ebeno wokopiate ebeno pe tanalo dolow-
ima:na: gigiyu kalakalago ebetamo gito ka:iyamidaema:na:.
37 Ebene kawo dubute da:pemene ibino kalakala kawonomoma: keda:mene, mabu
iba:te ebetamo olowiolo eba ilukulinalo ebete ibi ebo pulame. Nale la: analemata,
ebete ibino olosiyodilo tanalo pulamelelamete ebete ebeno lubudino kaliku pepekanate
ebe a:ka:tuwa: iba:tamo wiya: wokodawama: eba pa:midilo, wokopiate ilukulite ebete
iba:tamo wade bae ebo ka:pikalaemene.
38 Diyala, kawo dubute sele tetelo da:ba:pemene o walo apuamo da:ba:pemaigamene,
ebema: wokopiate ebetamo eba olowionalo, ebete iba:tamo da:pemene iba:te kawono-
mamo kekalakalaoma:na:.
39 “Ega:walo me tanalo idi na:kemalagidilala:. Moto namutudawate pilo lumagino pe
tete diyatawamene ebete ebe teta:mo kolowionamene, mabu ebe ubia:nola pilo dawate
ebeno motamo ka:popegama:.
40 Ebema: la: atumu nolosiyodilala:, mabu diyala, la: olowioa:no eba ilukulinalo Epono
Naniwite ebo da:ba:pemene.”

Mulo Wokodawa Ega:walo Daedale Wokodawa Ibino Tanalo
Ma:t 24.45-51

41 Ebema: Pitate Ya:sutamo negiya, “Kawodawa, a:ma: me iyatulame oi a kapiyatamo
kegeawa: o epo bilibilinomatamola:ka:?”
42 Wiyasiya Kawodawa Ya:sute negiya, “Namutudawatamo da:tuduwatanako ebe mulo
wokodawano tanalo keba kunula:ka:? Nanitabola, woko namutudawate ebe lawete
wokopi epetapi ulamedawama: kiyatimene, ma kunu ebete ibino bae nao tetelo iba:tamo
modobolo kikalamolemene.
43 Ebene ebe mulodawate woko wadenomamo eba osiyodilonalo, ebeno namutudawate
pete ebeno tanalo da:puimene, ebe wokodawate kawonomamo kekalakalamene.
44 Na la:tamo nani tabo gemo, namutudawate ebe mulo wokodawano tanaloma: eba
pekalakalalo, ebete ebe ebeno inamabu bilibilinomo ulamedawama: kiyatimene.
45 “Wiyasiya ebe wokodawate kuba woki lawete ebeno tepo magumulo ma kunu
degemene, ‘Naimano woko namutudawate tete geyageyadopolo nokolina, samamo
kapena:,’ ebe tetelo ebete woko osiyodiloa:no ebeno namutudawano bae kawiya nate
elawo da:imi obo ebo ka:nimene, ebema: ebete daedalema: eda:te wokopi dubu ega:walo
kamiyale epetapi alukole ebo kowagilimene.
46 Ebene ebe daedale wokodawate olowioa:no eba okolinalo ebeno namutudawano
pe tanalo a:kiyatawamene. Ebe tetelo namutudawate pete daedale wokodawa kawono-
mamo panagalimiote kuba osiyodilolepi epetapiago kanalibomene ebeno kuba wiya
ka:nelaema:.
47 “Nanitabola, kebe wokodawate ebeno namutudawano ubi tanalo iyatawate wiyasiya
wade tanalo osiyodiloa:no, namutudawate ebe gaubamo kapanagalimiomene.
48 Wiyasiya wokodawa idite ebeno namutudawano ubi tanalo iyatawa:no ebete kuba
idi ebetamo dosiyodilomene, namutudawate ebe kuba mabuma: wiya ka:pikaemene
wiyasiya kawonomamo akapanagalimiomene. Numa:la:, epate lumagi iditamo wade-
wade inamabu dikameoma:na: iba:te kawonomamo walo uwatema: ka:kegelama:na:. Eba
kunu Godote kebe lumagitamo wadewade tanalo bilibilidopo dikameomene, ebete ebe
lumagino okoli magumulo atu wadewade tanalo ba:kolemenakomene.”

Ya:sute Epono Gowela Mabuma: Eda:na
Ma:t 10.34-36

49 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Na me opo epatamo Godokono ela ebe adaiyamo, iyo,
ibino kuba wiya mabuma: na ubila Godote me opo samamo kemadoema:.
50 Wiyasiya numa:la:, Godoko ubila ebete na a:e magumamo kaduba:midanema:,
ebema: ebe tanalote pea:no nale dopamo me opo epono kuba mabuma: wiya idi iba:tamo
a:kikalaemo.
51 La: na:kemalagidilawitama nale me opamo milo adaema: pe? Ao, na epatamo milo
ikalaema: ka:piya:, ibi anagiyamidalema: piyamo.

52 Numa:la:, naimano iyaiya tabono tanaloma: anagiyamida tanalote epo magumulo
ka:pemaigamene. Ebema: me tetene wagilimite moto idilo paibu atu alailama:te
da:pola:nama:na: ibi teta:mo anagiyamidalete, netewa-kapiyate netewapiatamo gow-
elaopima: keda:ma:na: ega:walo netewate netewa-kapiyatamo atumu gowelaopima:
ka:keda:ma:na:.
53 Iyo, iba:te ma kunu ka:gowelaoma:na:, nabiate ibino koiatamo ega:walo koiate
ibino nabiatamo, menokobiate ibino buwelemela:tamo ega:walo buwelemela:te ibino
menokobiatamo, kamiyala:te ibino awino menokobiatamo ega:walo ebe menokobiate
ibino etelamigatamo."

Ya:sute Epono Iyatawa: Tanaloma: Degiya
Ma:t 16.2-3

54 Ebene Ya:sute epo bilibilinomatamo negiya, "La: egelate da:niwisigana eba apulo
bubu odolonalo duma:ema, la: ma kunu kegelamamota, 'Ulamate kowomene,' ebene ebe
tanalote nanitaboma: keda:mene.
55 Ega:walo me tanalo idila. La: awa ega:walo siyele ibino gowela tanalo duma:ema
ma kunu kegelamamota, 'Egelate enaenanomoma: keda:mene,' ebene ebe tanalote
nanitaboma: keda:mene.
56 Iyo, la: me opola tobolola ibino iyaiya tanalo ulamole iyatawalata, wiyasiya me tetelo
Godote la: magumulo dosiyodilolena ebe iyaiya tanalono magumu la: wadenomamo
beda:ma: kiyatawawena:? Mabu la: mena netewa epolata!"

A:imano Goweladawago Gelebadima: Eda: Tanalo
Ma:t 5.25-26

57 Ebene Ya:sute ebeno tabo moga:melo walo na:kegiya, "Beda: mabuma: la: a:ka:tuwa:
la:imano tanalo wadenomamo kanagilama:wena:?
58 A:ma:tamo da:dowana ebe lumagite a:ma: gabamani dubu kawotamo dema-
gatatamene, la: ebetamo nemaimia:no modobola a:ma: dopamo goweladawago gele-
badima: na:nediyala:. A:ma: ebe gelebadikobi midia:no, nanitabola, ebete a:ma: kawo
dubutamo kemagatama:ta, ebene kawo dubute wiyasiya a:imano kuba anagiyami-
dametate a:ma: polisi dubutamo eba nalibolo, ebete a:ma: idoko moto guamo ebo
ka:niyatima:ta.
59 Na a:ma:tamo negemo, a:ma: idoko moto gulo eba nokolilo, gabamani dubute
kebako tete wiyama: a:ma: danatamene, a:ma:le ebako wiya modobutinomo mod-
obuta:wete duliyomolamo walo ka:ka:pema:ta, wiyasiya a:ma:le ebe wiya modobutia:no
a:ka:pemaigaemene."

13

La:imano Kubane Olobila:oa:no La: Ka:elaomamota

1 Ebe tetelo Ya:suago da:pola:niya ebe epo epetapiate ebe naniya Ga:lili opo epono
tanaloma:, iba:te sipi-goeogoeo alukolete kalima Godotamo eba ikameolo Paeletekono
gowelaopiate iba:tamo pemaimite ebo panakapulamiya.
2 Ya:sute wiyasiya ebe epatamo negiya, "La:imano woki keba kunula:ka:? Ga:lili
opo epo epetapi kubakubadopola:ka:, wiyasiya Paeletete danakapulami ibi kapiya
kubakubanomola:ka:? Godote ibi kapiyatamo dowate kuba wiya ebema: kikalamile?
3 Ao, eba kunua:! Na la:tamo negemo, la: bilibilinomo la:imano kubane olobila:oa:no la:
ebe atumu ka:ka:elaomamota.
4 Ega:walo me tanalo idi na:kemalagidilala:, Silomo idili motonomote kagate 18 epo
danakapulami, ibino tanaloma: la:imano woki keba kunula:ka:? Ebe da:elaiya ibi
kapiyate kubakubanomola:ka:, wiyasiya Yelusalema duliyomolo epo epetapi wadewade
epola:ka:?
5 Ao, eba kunua:! Na la:tamo negemo, la: bilibilinomo la:imano kubane olobila:oa:no la:
atumu ka:ka:elaomamota."

Noloa: Da:imi Kewano Iyatulame Oi

6 Ebene Ya:sute iba:tamo me iyatulame oi tabo negiya, "Dubu idite ebeno pali magu-
mamo da:imi kewa ami, ebene ebete walone da:imi tapioma: da:pi da:imi ka:pulamea:.
7 Ebema: ebete pali wokodawatamo negi, 'Numa:, na netewa-kapiya ulamalo me kewalo
da:imi dolenamo wiyasiya akulama:lemo. Modobola a:ma: nema:lia mabu me kewate pali
ebe kubaimina.'
8 "Pali wokodawate wiyasiya negi, 'Kawodawa, modobola:ka: na me kapiya ulamalo
kuma:tepamamo. Na damela walo kelapate kewa mabuamo wade damela goeogoeono
neago kaminaolemenatemamo,

9 ebema: diyala, ulama idilo kewate da:ba:nolomene. Modobola a me tetelo katepa-
malema:, a:kema:lima:, wiyasiya noloa:no kema:limamo.' "

Ya:sute Wokoa: Talena Egelalo Waba Kuba Kamiyale Wadekobi Da:midiya

10 Ebene Yu epono wokoa: talena egela idilo Ya:sute ibino balidi ibilamole motolo epo
iyatulamiti.
11 Ibino taneba magumulo kamiyale idi okoliti, ebe 18 ulama magumulo kuba uliyanate
ebetamo dikamiya ebe temetemete uminami, ebema: ebete tuduwatalo pata:nami, waba
uwamidate wadenomamo utima: modobonomoa:.
12 Ya:sute ebe umite ebe eba ka:milo negiya, "Kamiyale, a:ma: dumitanamiya Godote
ebe temetemeno ale epalamiolema:ta!"
13 Ebene Ya:sute ebetamo koto dowatiliya, ebe tetenomolo ebete waba uwamidate
wadenomamo utite Godotamo kalakala tabo ebo adipatiya.
14 Wiyasiya balidi ibilamole moto namutudawate Ya:sutamo na:dowiya mabu ebete
wokoa: talena egelalo ebe kamiyale wadekobi a:midiya. Ebema: ebe dubute epatamo
negiya, "Sikisi egela ba:pola:na epate woko osiyodiloma:. La: ebe sikisi egelalo
na:pelama:la:, me dubute la:imano temeteme tanaloma: la: kowalubilitama:, wiyasiya
aimano talena egelaloa:!"
15 Ya:sute wiyasiya ebetamo negiya, "La: mena netewa epolata! Wokoa: talena
egelalo la: la:imano kau-goeo o donoki-goeo ibino ale pepalamiola:wete obo nio baiamo
emagatalenakomata, a, nanitabola:ka:?
16 Wiyasiya me kamiyale ebe A:ibalayamakono buwele idila. Saitanate ebe 18
ulamalo ala:mo matuomeiya, ebema: Godokono talena egelalo ale ebe walubite ebeno
ale depalamiolema: ebe wade tanalola!"
17 Ya:sute ebe tabo da:kiyawaiya ebe tetelo ebe odiyobopi bilibilinomate nilipoutiya,
wiyasiya epetapi bilibilinomate nekalakalautiya mabu Ya:sute iyaiya tanalo bilibilinomo
wadenomamo osiyodilolenami.

Mastada Kikopuno Iyatulame Oi
Ma:t 13.31; Mak 4.30-32

18 Ebene Ya:sute negiya, "Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo keba
kunula:ka:? Nale ebe tanalo beda: ula:mo nakawokalimo?
19 Ebe tanalo ebe mastada kikopu keba kunula:ka: eba kunula. Dubute amite, ebe
da:peso kikopute apete kawo kewama: deda:mene, ebe tetelo olaolate pelamete ebe kewa
katomolo ba:pilukulionama:na:."

Palowa Bae Gamagamaimino Tuwae Inamabuno Iyatulame Oi
Ma:t 13.33

20 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Godote Kawo Elawodawama: deda:na, nale ebe tanalo
beda: ula:mo nakawokalimo?
21 Ebe tanalo ebe ma kunula. Kamiyale idite modobo palowa lawete gamagamaimino
tuwae inamabu kela:mo aminalete ebo ewegedi, ebene gamagamaimino inamabute
palowa lawenomo eba lawelo palowa baete unamo ebo maigi."

Ta:kumi Gigiyuno Tanalo
Ma:t 7.13-14,21-23

22 Ebene Ya:sute Yelusalema kawo duliyomolamo eba tolo ebete kawokawo duliyomolo
epetapi ega:walo egege duliyomololo epo iyatulama:go tiya.
23 Ebe tetelo lumagi idite ebetamo negiya, "Kawodawa, epo bilibilinomo magumulo
kapiyakapiyanomate igilo mula: tanalo ba:kelaema:na:?"
Ya:sute iba:tamo nowamiya,
24 "La: Godokono Unu Duliyomolono ta:kumi gigiyudo opila:oma: woki kawonomamo
niyatinala:, mabu nale la:tamo negemo, epetapi bilibilinomate ebe gigiyudo opila:oma:
dowagelema:na: wiyasiya iba:te a:ka:modoboma:na:.
25 Numa:la:, moto namutudawate maigate gigiyu demopimene, ebe tetelo la:
balalo putitatawete gigiyu eba panakamilo ka:pegelamamota, 'Kawodawa, gigiyu
na:pa:iyamidaeama:!' wiyasiya ebete ma kunu kegemene, 'Na iyatawa: la:imano tanalo.
La: kebe epola:ka:?'
26 Ebe tetelo la: ma kunu kegelamamota, 'A a:ma:go bae naote da:imi obo a:nionakima:,
iyo, a:ma: aimano duliyomololo epo iyatulamenakiyata!'
27 Ebete wiyasiya la:tamo walo ka:kegemene, 'Na iyatawa: la:imano tanalo, la: kebene
ka:pelama:ema? La: kuba osiyodilolepilata, nagodone na:tolama:la:!'
28 Ebema: ebe tetelo la: muludopolo nutitatawete, la: Godokono Unu Duliyomolo
magumulo A:ibalayamako, Aisa:keko, Ya:ikoboko, ega:walo Godokono woki awokalimipi

bilibilinomo kulaemamota, wiyasiya Godote la: iyabaiamo diyaleketamene, la: lalo eba
oliomolelo kawonomamo kiimimamota.
29 Numa:la:, ebe tetelo epo bilibilinomate me opo kawonomono apune apune pelamo-
lete, Godote Kawo Elawodawama: deda:na iba:te ebe duliyomolono soliyomu magumulo
ka:pa:pola:nama:na:.
30 Nanitabola, ibi bilibilinomo magumulo walogabopiate wiyasiya dopopima:
keda:oma:na:, ega:walo dopopiate wiyasiya walogabopima: keda:oma:na:."

Ya:sute Yelusalema Duliyomolono Tanaloma: Tepo Temeteme Diyatawiya
Ma:t 23.37-39

31 Ebe tetenomolo Pa:lisi tanebapi dubu epetapiate pelamete Ya:sutamo na:pegeliya,
"A:ma: me duliyomolone iyabaiamo nalaula:, mabu Kawo Elawodubu Elodite a:ma:
anakapuima: ubi niyatina."
32 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, "La: tolama:wete ebe elawoa: tumu gaatamo ma
kunu na:negelala:, 'Ka:lo ega:walo dumutu na kubakuba uliyana epagodone alibolete
temetema:gopi wadekobi ka:midiolemamo, ebene nale pino naimano woko kopoliya-
mamo.' "
33 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Nanitabola, na ka:lo me duliyomolone na:tutamo.
Ka:lo, dumutu, ega:walo pino nale me gabodo tote Yelusalemamo ka:nemaigamamo.
Mabu epate Yelusalemalo Godokono woki awokalimipi anakapulamenakiya, ebema:
modoboa: nale duliyomolo idilo a:ema:, iyo, iba:te na atumu Yelusalemalo nakanaka-
punaema:na:.
34 "O Yelusalema, Yelusalema! A:ma:le Godokono woki awokalimipi anakapula-
menakota, ega:walo ebete a:ma: kowalubitama: dapalibolenako, a:ma:le ibi nokolamo
mapelama:welo akanakapulamenakota. Tete geyageyanomolo na ubi niyatinaimo
a:imano epo naimano etakamo kitakeamidalema:, kakabate ebeno gudi ditakeamidale-
nako eba kunu, wiyasiya a:ma: ubia:noma: eda:namiyata!
35 Ebema: umu numita:, a:imano duliyomolote kubanomo ka:kubamene. Nale
a:ma:tamo negemo, a:imano epate na tete geyageyanomolo a:kunaema:na:, wiyasiya
a:imano walonepiate Godotamo ma kunu degelama:na:, 'A:imano mailago da:pita, ale ebe
unamo kadipatemalema:!' ebe tetelo nale walo da:ka:pemo iba:te na ebo kunaema:na:."

14

Ya:sute Ape Alupae Temetema:go Dubu Wadekobi Da:midiya

1 Ebene Yu epono wokoa: talena egela idilo Ya:sute bae nama: Pa:lisi tanebapino wato-
dawa idino motamo eba nodolutalo, ebolo da:pola:niya ebe epate ebe balidi kodakodamo
umitiya.
2 Ebe tetelo dubu idi ape alupae temetemete duminami, ebete Ya:sukono ololo apuamo
da:piya,
3 ebema: Ya:sute Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi dubatamo
negiya, "Aimano totomu tabote keba kunu kiyatuamenale? Wokoa: talena egelalo lumagi
wadekobi midima: modobola:ka: o kubala:ka:?"
4 Wiyasiya iba:te tabo idi kegeliya:, ebene Ya:sute ebe dubu kotamo lawete ebe wadekobi
midite ebe ebo nalibiya.
5 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, "A:imano gudute talena egelalo damela gugamo
da:negamene, a:ma:le ebe samamo ka:nowalubima:ta, a, nanitabola:ka:? Iyo, ebe
atu egelalo a:imano kau-goeote obo gula:mo da:negamene, a:ma: atumu ebe samamo
ka:nidimuima:ta."
6 Ebema: iba:te ilipote Ya:sutamo wiya tabo gelama: ka:modobiya:.

Ya:sute Soliyomuno Amama Tanaloma: Diyatulamiya

7 Ebene tete idilo Ya:sute bae nao bailo eba okolitalo, moto namutudawate dopamo
deka:la:miya ebeno soliyomu bae ka:penaoma:, ebe dubate da:pelamiya ibi ubila ka-
wokawo epono ilukuli bailo pilukulima:. Ya:sute ebe tanalo umite iba:tamo iyatulame
oi idi ma kunu kiyawaiya,
8 "Dubu idite oli kamiyale lawe soliyomu osiyodilo tetelo ebete a:ma: eba:go bae nama:
danatamene, ebe tetelo a:ma:le kawodawano okoli baiamo akonokoliala:. Diyala, kawo
dubu idite da:ba:pemene,
9 ebema: soliyomu namutudawate pete a:ma:tamo ma kunu ka:pegemene, 'A:ma: eba:,
nepauwa! Me kawo baiamo me dubute ka:pokolimene!' Ebe tetelo a:ma: eba ilipolo
da:peso lumagino okoli bainomo kelaema:ta.

10 Ebema: modobola a:ma: bae nama: da:pa:emene, ebe tetelo a:ma: da:pesodawano
okoli bainomote na:pelawiye, ebene soliyomu namutudawate pete a:ma:tamo ma kunu
ka:pegemene, 'Namutudawa, me da:peso okoli bai atepawete, kawo okoli bai nelawa:.'
Ebene bae denauta ebe epo bilibilinomate a:ma: eba umitalo, ebete a:ma: eba kunu
kekalakalaima:ta,
11 mabu nanitabola, lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe kawoma: da:midimene Godote
ebe da:pesoma: ka:midimene, ega:walo kebe lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe da:pesoma:
da:midimene Godote wiyasiya ebe kawoma: ka:midimene."
12 Ebene Ya:sute bae kebe motolo kenitiyale, ebete ebe moto namutudawatamo
negiya, "A:ma:le soliyomu dosiyodilaemene ebe tetelo a:imano duliyomolo epo, ega:walo
a:imano nanila ekakila, ega:walo a:imano kalima epo epetapi, ega:walo a:imano opolo
dilukuliona inamabu bilibila:gopi akoka:la:miala:, mabu ebako epate a:ma:tamo walo
ka:ka:wiyaoma:na:.
13 Wiyasiya a:ma: soliyomu dosiyodilaemene, ebe tetelo inamabua:pi, agowa
kubakubapi, ega:walo balidi tamiolamepi, ebakobako epo neka:la:miye soliyomu baiamo,
14 mabu iba:godolo inamabu puliyala a:ma:tamo wiyaoma:. A:ma:le eba kunu dosiy-
odilawenakomene, Godote a:ma: wadenomamo bowalubinakoma:ta, ega:walo tuputupu
epate a:e magumune demaimioma:na: ebe tetelo ebete wade wiya idi a:ma:tamo walo
ka:kikaema:ta."

Kawo Soliyomuno Iyatulame Oi
Ma:t 22.1-10

15 Ebene Ya:suago bae nao bailo da:pola:niya, ibi magumulo lumagi idite ebeno tabo
olowite ebetamo negiya, "Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe duliyomololo bae
denaoma:na: ebe epate kekalakalaoma:na:, kalakala beda: kawonomola:ka:!"
16 Ya:sute wiyasiya ebetamo negiya, "Dubu idite kawo soliyomu osiyodilo nopo eba
iyatilo tabo dopamo epo epetapi bilibilinomatamo nalibi iba:te ka:pelaema:.
17 Ebene soliyomu egelate da:pi, ebete ebeno wokodawa ebo alibi ebe atu epo
ka:kiyawaolamenatoma:. Ebene wokodawate tote iba:tamo na:negi, 'La: soliyomu baiamo
na:pelama:la:, inamabu bilibilinomo a:modoboilaema:,'
18 wiyasiya ibi bilibilinomate pelaema: ubia:noma: eda:ote idawate tabo idi genaki,
idawate tabo idi genaki, eba kunu wagelitiya.
"Ibino taneba magumulo idawate kawo dubuno wokodawatamo negi, 'Na pali amio bai
maniamo ka:lo elawa:kamo, ebema: na ebe opo uima: tutamo. Niyata, na a:ka:pemo.'
19 Idawate na:kegi, 'Na teni kau-goeogoeo maniamo ka:lo uwata:kamo, ebema: na
iba:godolo woko osiyodiloma: tutamo. Niyata, na a:ka:pemo.'
20 Idawate walo na:kegi, 'Na kamiyale ka:lonomo aida:kamo, ebema: na pema: mod-
oboa:.'
21 "Ebene wokodawate ebeno namutudawatamo ka:pete ebe epono ubia: tanalo ebe
napani. Kawo dubute ebeno tabo dolowi, ebete dowate wokodawa ebo ani, 'A:ma: sa-
monomamo walo na:ka:toa. A:ma: kawo duliyomolamo nemaigawete, ebe duliyomolono
kawokawo ega:walo egege gabodo eba tolo, inamabua:pi, ega:walo agowa kubakubapi,
ega:walo balidi tamiolamepi, ibi bilibilinomo me soliyomu baiamo nemagaeliye.'
22 "Ebene wokodawate walo da:kolowami, ebe tetelo ebete na:pegi, 'Kawodawa, a:ma:le
degeawa:ka nale ebe tanalo a:nosiyodilomo. Epo bilibilinomate a:pelama:, wiyasiya
soliyomu bailo tete kawodopo bitana epetapiate ka:pelaema:.'
23 "Ebema: kawo dubute ebetamo na:kegi, 'A:ma: walo na:ka:toa, tumulo dilukuliona
ega:walo iyaiya gabolo dowapata:lamita, ebe epo samamo nowalolatela:wete ibi atumu
na:kemagaeliye naimano soliyomu motote ketabokama:.'
24 Ebene ebe kawo dubute ebeno moto epatamo olobigate na:kegi, 'Nale la:
nanitabonomolo analemata, nale dopamo deka:la:imo, ka:lo ebe epate ibino ubia: tanalo
dawokalima:ka, ibino taneba magumulo kapiya lumagi idite naimano soliyomu bae
a:kenamene.' "

Ya:suko Waloma:ta Tanalo
Ma:t 10.37-38

25 Ebene epo bilibilinomate Ya:suago da:tolamitiya, ebe tetelo ebete polobigate iba:tamo
na:pegiya,
26 "Kebe lumagite natamo pema: ubi diyatimene, ebete ebeno nabiwila menokola,
ega:walo ebeno kamiyalela gudila, ega:walo ebeno nanila nanikubila ekakila, iyo, ebeno
kateneno igilo atumu, ebete ebe tanalo bilibilinomo ginima:mo ilatelea:no, ebete na
waloma:enema: a:ka:modobomene.

27 Iyo, nanitabola, kebe lumagite ebeno kewa olotolowa agute na waloma:enea:no,
ebete nago kapimiya toma: a:ka:modobomene.
28 “Numa:la:, la:imano taneba magumulo lumagi idite idili motonomo etema: ubi
diyatimene, ebete dopamo okolite moto eteno mani uwomu wadenomamo malagidilote,
ebegodolo da:pola:na ebe mani ma kunu keka:la:miolemene, ebe moto opoliyama: mani
modobola:ka: o modoboa:.
29 Ebete ma kunu wagelea:no ebeno motono alo alomote, ebe tetelo mani opoliyate
woko datepamene, epate ebe tanalo uimite ebe eba kalakalatelo
30 kegelama:na:, ‘Moto etema: dowagilimi wiyasiya opoliyama: elawoa:nola, me ebe
dubula!’
31 “Ega:walo me tanalo idila. Kawo elawodubu idite kawo elawodubu ida:go gowelama:
dowagelemene, ebete dopamo okolite ebe tanalo wadenomamo eba malagidilutalo ma
kunu kegemene, ‘Naimano 10 taoseni gowelaopi dubate elawodubu idino 20 taoseni
dubago gowela modobola:ka:?’
32 Ebete ebeno wokilo modoboa:noma: degemene, elawodubu idite muludopone
eba pitalo, ebete ebeno obiale dubu dopamo kanalibolemene. Ebene iba:te kawo
elawodubu iditamo nemaimite ka:negelama:na:, ‘La: beda: ubi kiyata:witama ale la:tamo
kikalametama:? A ubila la:go milo kiyatima:.’ ”
33 Ebema: Ya:sute uwomu tabo ma kunu giya, “Naimano tabono kawo magumu ma
kunula, kebe lumagite ebeno okoli tanalono bilibilinomo tanalo ginima:mo ilatelea:no,
ebete na waloma:enema: a:ka:modobomene.”

Soluno Golate Alatidi Tanalo
Ma:t 5.13; Mak 9.50

34 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Solu wadenomola, wiyasiya lumagi idino soluno
golate dalatidimene, ebete walo solukobi midima: a:ka:modobomene.*
35 Numa:la:, epate sosowa ega:walo goeogoeono ne kubanomoma: gelanaka wiyasiya
ebako inamabu pali amio baiamo diyalekema:na:, pali inamabuate wadenomamo
kapepeoma:na:. Wiyasiya lumagino tepo magumuno solu eba kunua:. Ebeno
soluno golate dalatidimene, ebeno igilote kubanomoma: eba eda:lo wade woko
walo a:kosiyodilonakomene. Ebema: ebete ebeno igilo walo wadekobi keba kunu
na:ka:midimene? Gabo puliyala! Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!”

15

Sipi-goeote Dalatidi Ebe Iyatulame Oi
Ma:t 18.12-14

1 Egela idilo ta:kese mani elemasigilo uwatepi ega:walo Godokono Totomu Tabo
uwatea:pi ibi epetapi bilibilinomate Ya:sutamo pelamiya ebeno tabo ka:polowioma:.
2 Ebene Pa:lisi tanebapi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepiate eba dowaolo
negeliya, “Numa:la:, me dubute kubakuba epo kalakalago uwatete iba:go bae ebo
nanako!”
3 Ebema: Ya:sute me iyatulame oi iba:tamo ma kunu kiyawaiya,
4 “La:imano taneba magumulo lumagi idi ebeno 100 sipi-goeogoeo da:pola:mena, ebene
kapiyate dalatidimene ebete keba kunu na:kowagelemene? Iyo, ebete 99 sipi-goeogoeo
epetapi wade uwago nao bailo miyapate, dalatidi ebe sipi-goeo kapiya idi wadinatote
ka:nuimene.
5 Ebete da:nuimene ebe tetelo ebete agute kalakalago kemagaemene.
6 Ebene ebete motamo walo ka:pete ebeno namutupi ega:walo ebe niyakabolo
dilukulina, ebe epo peka:la:mite iba:tamo ka:pegemene, ‘La: nago kapimiya
nekalakalaola:, mabu naimano sipi-goeo tumulo dalatidi nale walo a:kelaemo!’ ”
7 Ebema: Ya:sute tabo ma kunu giya, “Nale la: analemata, kapiya lumagite ebeno kubane
olobigate woki iyakobi da:midimene, ebe tetelo Godokono Unu Duliyomololo kalakala
kawonomote kitanamene. Wiyasiya 99 epo epetapi iba:te a:ka:tuwa: ibi tuputupupima:
degelana, ibi mabuma: Godokono kalakalate nanitabolo a:kitanamene.”

Mani Kapiyate Dalatidi Ebe Iyatulame Oi

8 “Ega:walo me tanalo idila. Kamiyale idino teni mani da:pola:mena, ebene kapiyate
dalatidimene ebe keba kunu na:kowagelemene? Ebete ebeno alo pite ega:walo moto gu
wadenomamo eba moda:midalo mani wadinatote ebo ka:nuimene.

* **14:34:** Buka ka:la:mioledawa, me uli tabono magumu ma kunula, solu ebe nanitabokobi mididawano okoli tanalola.

9 Ebene ebete delaemene ebe tetelo ebeno namutupi ega:walo ebe niyakabolo
dilukulina, ebete ebe epo ka:la:mite iba:tamo kegemene, ‘La: nago kapimiya
nekalakalaola:, mabu dalatidi ebe mani nale walo a:kelaemo!’ ”
10 Ebema: Ya:sute tabo ma kunu giya, “Na la: analemata, kapiya lumagite ebeno kubane
olobigate woki iyakobi da:midimene, Godokono Unu Duliyomololo ebeno nopopiate
atumu kawonomamo kekalakalaoma:na:.”

Koite Dalatidi Ebe Iyatulame Oi

11 Ebene Ya:sute tabo idi walo na:kegiya, “Koi netewago dubu okolinami,
12 ebene ekawite ebeno nabiwitamo negi, ‘A:ma:le a:e tetelo natamo ikanaema:
degeawia, ebe inamabu ega:walo damela ka:lo natamo nikanama:.’ Ebe tetelo nabiwite
ebeno inamabu ega:walo mani tulituliya anagiyamidalelamete ebeno gudi netewatamo
iyaiya ebo ikalamoli.
13 “Ebene ekawite bilibili egela ka:lutia:. Ebete nabiwigodone delawi ebe damela
kawonomo maniamo midite mani lawete mulu opamo gito ti, ebolo ebete daedale wokilo
kubakuba tanalo eba nosiyodilolelo ebeno mani gito nopoliyali.
14 Ebene ebe mulu opo kawonomolo bae olopoligo tanalote epatamo ebo pemaigi,
ebema: bae kape tanalote ebe kawonomamo lawi.
15 Ebema: ebete tote ebe opo epono dubu idigodolo woko eba nelawelo, ebete ebe
tumamo gito alibi ebeno goeogoeo ka:nulamenama:.
16 Ebe tetelo epate sosowamo dalomonakiya ebe bae goeogoeoatamo
da:pikalamolenaki, ebete tete bilibilinomolo ebe bae naoma: ubi niyatinami, wiyasiya
lumagi idite ebetamo nao inamabu kikamenakia:.
17 “Ebene egela epetapiate dolopoligiya ebete ebeno woki iyakobi midite negi, ‘Naimano
nabiwino wokopiagodolo nao inamabu bilibilinomo ba:pola:na, iba:te a:ka:tuwa:
naonama: modoboa:. Na wiyasiya malo bae kapelo a:ema: wagelenamo!
18 Modobola na tote naimano nabiwitamo ma kunu ka:negemamo, ‘Aba, na Godotamo
ega:walo a:ma:tamo iyaiya kuba tanalo a:nosiyodilolimo,
19 ebema: na wadenoa: a:ma:le na a:imano guduma: ka:na:ima:. Modobola a:ma: na
wiyasiya a:imano wiya: wokodawa idima: na:midina:.’ ’
20 Ebe tetelo ebete maigate ebeno nabiwitamo ebo ti.
“Ebene ebete mulune eba pitalo, ebeno nabiwite ebe numite ebe kawonomamo
nilakapoimilo ebetamo na:puligate ebe eba na:wiyamidalo ebo naboeti.
21 Ebeno gudute negi, ‘Nabiwi, na Godotamo ega:walo a:ma:tamo iyaiya kuba tanalo
a:nosiyodilolimo, ebema: na wadenoa: a:ma:le na a:imano guduma: ka:na:ima:.’
22 “Wiyasiya ebeno nabiwite wokodawa iditamo negi, ‘Wade kalikunomo samamo
adaema:wete naimano koitamo na:pa:pulima:, ega:walo lini inamabu ebeno kotamo
pipulima:wete agowa pata akona:pupuliomiye.*
23 Ebene a:ma: toawete oli ape kau-goeo gadinomo nelawa:wete nananagalimiye. Ale
soliyomu bae eba naonalo kekalakalaonamalema:,
24 mabu naimano gudu da:i ebete ka:lo igilo walo a:kelawe, ebete iyabaiamo dalatidi
wiyasiya nale ebe walo a:kelaemo.’ Ebene ebe tetelo iba:te kalakala ebo wagilimiya.
25 “Wiyasiya ebe tetelo naniwite nabiwino pali bailo woko ebe nosiyodiluti. Dadimoni
ebete woko baine moto tataliamo eba pemaiganalo mae diyamo ega:walo kalakala oaleno
diyamo ebo polowini,
26 ebema: ebete wokodawa idi ebetamo ka:minate nalateda:ni, ‘Me tanalo keba
kunula:ka:?’
27 “Wokodawate ebetamo negeni, ‘A:imano ekawi a:pa:ka, ebema: a:imano nabiwite
oli ape kau-goeo gadinomo anagalima:ka. Kalakala kawonomote itana mabu ebete
olalatia:no a:ka:pemaigaka!’
28 “Ebe mabuma: naniwite dowanate moto guamo odolo ubia:noma: eda:ni, ebene
ebeno nabiwite motone pemaiganate ebe na:petoweomeni motamo ka:podolonama:.
29 Ebete wiyasiya ebeno nabiwitamo negeni, ‘A:ma: numa:, na ulama bilibili-
nomolo a:imano wokodawama: eba eda:nalo, a:ma:le danana:wenakiya nale ubia:noma:
keda:nakia:. A:ma:le wiyasiya natamo beda: inamabu kikanama:wia? Eiye! A:ma:
natamo da:peso gautu-goeo kikanama:wea:, nale naimano namutupiago eba naolo
kekalakalaoma:!

---

* **15:22:** Ya:suko tetelo lini inamabu ega:walo agowa pata ibino pupuli tanalono magumu ma kunula. Kawo dubute ebeno lini inamabu wokodawatamo a:kikaemene, wiyasiya ebete ebeno elawo ebeno gudutamo eba ikamelo ebeno lini inamabu ebetamo ebo kikaemene. Ega:walo ebeno kawo motolo ebeno wokopiate agowa patago wapata:laema: talenala, wiyasiya ebeno guda:te a:ka:tuwa: agowa patago kowapata:laema:na:.

30 Wiyasiya a:imano gudu idite a:imano inamabu uwatete, dubu bilibili kamiyala:go
kuba eba nosiyodilolelo a:imano mani anatutulateli. Ebene ebe lumagite da:pa:ka, a:ma:
ebe kalakalakobi ka:mida:ema: oli ape kau-goeo ebetamo anagalima:kata!'
31 "Ebeno nabiwite ebetamo nowamini, 'Naimano gudu, a:ma: okolina tetelo nago
okolinata, naimano inamabu bilibilinomo a:imanola.
32 Wiyasiya a:imano ekawite da:i ebete ka:lo igilo walo a:kelawe, iyo, ebete iyabaiamo
dalatidi ale ebe walo a:kelaema:. Ebema: modobola a bae kapimiya eba naonalo
kekalakalaonamalema:.' "

16

Dogodogo Dubuno Inamabu Dulamelemenami Ebe Wokodawano Iyatulame Oi

1 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, "Kawo dubu idite dubu idi iyati ebete
ebeno inamabu bilibilinomo wadenomamo kulamelemenama:. Ebene egela epetapi
bilibilinomo da:petoiya, epo epetapiate ebe dogodogo dubu napaniya, 'Numa:, a:ma:le
diyata:wia ebe wokodawate a:imano inamabu pilo gabodo eba puwatelo ebo nowatutu-
latelenako.'
2 "Ebe tetelo kawo dubute ebeno wokodawa ka:mite ebetamo negi, 'Na ka:lo dolowimo,
ebe tanalo keba kunula:ka:? A:ma:le naimano woko eba osiyodilonalo kebako kuba
kosiyodilola:wenamiya, modobola a:ma: ebe iyaiya tanalo bilibilinomo a:imano woko
bukalo wadenomamo na:tuputupuilama:wete ebo nadaiye nale kiyatawama:. Mabu
a:ma: modoboa: naimano inamabu ulamedawama: eda:ma:, ebema: a:ma: ka:lo woko
katepama:ta.'
3 "Ebene ebe wokodawate ebeno woko baiamo eba tolo tepo magumulo na:negi, 'Kawo
dubute naimano woko odiyobi, ebema: na keba kunu na:kowagelemo? Na ubia:nola
gowolesi obobole woko osiyodilolema:, na elawoa:nola. Ega:walo na epatamo manima:
da:towetoweomo na ilipokobi kolowimamo.
4 Oe, na iyatawala! Naimano woko namutudawa eba masigilo epo epetapi naimano
namutupima: ka:midilimamo. Nale eba kunu dosiyodilomo, naimano woko olopoligo
tetelo ebe namutupiate naimano iyaiya modoboa: tanalo magumulo kalakalago bowalu-
bininakoma:na:.'
5 "Ebema: ebe tetelo ebete ebeno woko namutudawa ma kunu masigi. Piyate ebe
kawo dubutamo mani wiyaolea:no, ebete ibi bilibilinomo ka:la:mite dopodawatamo negi,
'A:ma: naimano woko namutudawatamo kebako mani ka:wiyawea:?'
6 "Ebete negi, 'Nale 100 dolomu alono obo* duwatimo, nale ka:wiya:.'
"Ebene kawo dubuno inamabu ulamedawate ebetamo negi, 'Mela, a:ma:le duwata:wia
ebe pepa. A:ma:le 100 uwomu egebola:wete wiyasiya 50 dolomu nakulola:.'
7 "Ebene ebete tetedawa iditamo negi, 'A:ma: kebako mani ka:wiyawea:?'
"Ebete nowami, 'Nale 1,000 witi-laiso baiko† duwatimo, nale ka:wia:.'
"Ebene kawo dubuno inamabu ulamedawate ebetamo negi, 'Mela, a:ma:le duwata:wia
ebe pepa. A:ma:le 1,000 uwomu egebola:wete wiyasiya 800 baiko nakulola:.' Ebene
kawo dubuno inamabu ulamedawate wiyaolea:pi bilibilinomatamo ma kunu genaki, iyo,
ebete me gabodo ebeno woko namutudawa eba masigilo epo bilibilinomo epetapi ebeno
namutupima: gito midili.
8 "Walone kawo dubute ebeno inamabu ulamedawano osiyodilo tanalo iyatawate negi,
'Oe, ebe beda: mulo kawodawala:ka:! Ebete na eba kubainamelo ebe a:ka:tuwa: ebe
walubi.' "
Ebene Ya:sute ebeno iyatulame oino magumu ma kunu awokalimiya, "Me opolo
nanitabokobi midia: epate mulonomoma: eba eda:onalo ibino maniamo iyaiya tanalo
osiyodilolenaka ibi kowalubilinama:. Wiyasiya alo magumulo dilukuliona ebe epate tete
epetapilo mulo woki malagidiloa:no ibi a:ka:tuwa: ibino maniamo ibi kowalubilina:.
9 Nale la: analemata, modobola la: me opono maniamo epo la:imano namutupima:
na:midilinala:, ebema: la:imano a:elao tetelo me opono inamabu dolopoligolametamene,
Godokono Unu Duliyomololo la:imano namutupiate la: atumu kalakalago kuwatema:ta.
10 "Nanitabola, kebe lumagite da:peso tanalo wadenomamo dosiyodilomene, ebete
kawo tanalo atumu wadenomamo ka:kosiyodilomene, ega:walo ebete da:peso tanalo
magumulo delemasigimene, ebete kawo tanalo magumulo atumu ka:kelemasigimene.
11 Ebema: la: me opolo la:imano inamabu tuputupu gabodo ulamena:no, Unu Duliy-
omololo da:pola:na ebe wadewade tanalo Godote la:tamo a:kikalamoletamene,

---

* **16:6:** Yu epate olibi kikopuno ii alono oboma: midilinakiya, kelisini keba kunula:ka: eba kunula. Ega:walo iba:te ebe alono obo maniamo midilima: dolomu magumamo alateonakiya, mako dolomu 20 litama: eda:onamiya. † **16:7:** Yu epagodolo mako baiko 25 kilogalamama: eda:onamiya.

12 ega:walo la:le epetapino inamabu tuputupu gabodo ulamelelamena:no, idawate
la:imano inamabunomo la:tamo a:kikalamolema:ta!
13 “Ega:walo me tanalo idila, lumagite netewa elawodubatamo wokodawama: eda:ma:
modoboa:. Ebete eba kunu dowagelemene iditamo eba dowanalo idi nilakapolo
bemalagidilonamene, ega:walo ebete iditamo eba utinalo idi ubia:noma: beda:namene.
Ebema: a:ma: atumu, Godotamo ega:walo manitamo kapiya tetelo tuduwatama: mod-
oboa:.”

Ya:sute Wadewade Tabo Epetapi Da:kiyawaiya
Ma:t 11.12-13; 5.31-32; Mak 10.11-12

14 Yu epo magumulo Pa:lisi tanebapiate mani kawonomamo malagidilolenamiya,
ebema: ibi epetapiate Ya:sukono tabo olowite ebe nekalakalatitiya.
15 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La: epono ololo apulo la:imano unu tama wadekobi
midilinamata, wiyasiya Godote la:imano tepo magumuno tanalo iyatawala, mabu epate
kebe iyaiya tanalo unamo eba wadipalatelelo wadewadepima: degelana, wiyasiya Godote
ebe tanalo kuba abale niboma: gena.
16 “Godote ebeno Totomu Tabo Mosesedo epatamo dikalamiya ega:walo ebeno woki
awokalimipiate Bukamo dakuloliya, ebe tagala tanalono tabote pete Yoneko teta:mo
ebo pemaigi. Wiyasiya Yoneko tetene wagilimite Godote Kawo Elawodawama: deda:na
ebe oli tanalono tabote a:pe, ebene epetapiate me Wade Tabo eba kiyawaonalo, epo
epetapi bilibilinomate olowite ibi ubila Godokono Wade Duliyomolamo ibi a:ka:tuwa:
ibino elawamo nopila:oma:.
17 Me tanalo nanitabola. Me opo ega:walo tobolo unu ibino inamabuate tete
geyageyanomolo eba pola:nalo walone a:ka:tuwa: kolopoligoma:na:, wiyasiya Godokono
Totomu Tabo bilibilinomo magumulo madodo da:pesonomo idite a:kolopoligomene,
ebeno tabote uwomua: uwomua: tetelo bitanamene.”
18 Ebene Ya:sute tabo idi kegiya, “Kebe dubute ebeno kamiyale alibutite kamiyale idi de-
laemene ebete Godokono ololo apulo pilo tanalo kosiyodilomene, ega:walo dubute ebeno
kamiyale alibutite, idawate ebe kamiyale delaemene ebete pilo tanalo kosiyodilomene.”

Inamabu Bilibilinomago Dubu Ega:walo Lasalesiko Ibino Tanalo

19 Ebene Ya:sute me oi kiyawaiya, “Inamabu bilibilinomago dubu idite okolinami, ebete
wiya kawokawo kaliku pupulinaki ega:walo tete bilibilinomolo wadewade nao inamabu
ebe naonaki,
20 wiyasiya ebeno moto gigiyu tetelo nigologolo dubute watitanaki, ebeno mailo
Lasalesitela, ebeno apelo kani kawokawate pola:menami.
21 Ebete inamabu bilibilinomago dubuno bae nao baine opamo da:pa:guditanaki, ebe
bae papana naoma: ubi niyatitanaki, wiyasiya gaagaate da:pelamenakiya ebeno kani ebo
pema:menaolemenakiya.
22 “Ebene egela idilo nigologolo dubute da:i, Godokono nopopiate ebeno uliyana
pelawete Unu Duliyomolamo A:ibalayamatamo gito magatiya, wiyasiya inamabu bilibili-
nomago dubute da:i, epate ebeno ape pelawete bobamo gito niyatiya.
23 Ebene inamabu bilibilinomagodawate Ela Opolo temeteme magumulo eba nokolilo,
mulunomone na:melete A:ibalayamako ebo numi, Lasalesiago dokoliutiya.
24 Ebe tetelo ebete kawonomamo eba negepatelo negi, ‘Aba A:ibalayama! A:ma: na
nilakapoinamelo Lasalesiko napaliba. Modobola ebete ebeno nege koto wui obamo
aduba:midate naimano mena gibagibakobi na:pa:midina, mabu na me Ela Opolo teme-
teme kawonomo a:pelaemo!’
25 “Wiyasiya A:ibalayamate negi, ‘Gudu, a:ma: nemalagidila. A:ma:le opolo dokoli-
awenamiya ebe tetelo a:ma: wadewade inamabu watenamiyata, wiyasiya Lasalesiko
kubakuba inamabu watenami. Ebema: numa:, ka:lo ebete wade kalakalago pa:luta, a:ma:
wiyasiya kawo temeteme magumulo pa:lutata.
26 Gudu, me tanalo idila. Aimano tetenomolo kawo bolegale bitana, ebema: ale mene
la:tamo pa:iwalema: gabo puliyala, ega:walo la:le atamo pa:iwalema: gabo atumu kitana:.’
27 “Ebene inamabu bilibilinomago dubute negi, ‘Aba A:ibalayama, nale a:ma:
na:toweoemata, a:ma: naimano nabiwino motamo Lasalesiko nanalibiye,
28 mabu naimano paibu ekaki ba:pola:na. Modobola ebete iba:tamo tote kawiya
nananalemene, iba:te me kawo temeteme opamo pelamekapoma:.’
29 “A:ibalayamate wiyasiya negi, ‘Ao! Godokono tabote iba:godolo bitana, ebete
Mosesedo epatamo dikalamiya ega:walo ebeno woki awokalimipiate ebeno Bukamo
dakuloliya ebe kawokawo tabo. Modobola iba:te ebe iyaiya tanalo olowiote Godokono
ubi tanalamo na:tudila:oma:na:.’

30 “Inamabu bilibilinomago dubute negi, ‘Ao, Aba A:ibalayama! Idawate a:ene igilamo
maigate iba:tamo da:tomene, iba:te ebe anoano tanalo umite ibino kubane olobila:te woki
iyakobi ebo ka:midilima:na:.’
31 “A:ibalayamate tabo eba wiyalo negi, ‘Iba:te Moseseko ega:walo Godokono woki
awokalimipi dubu epetapiagodone tabo olowioa:no, lumagi idite a:ene iba:tamo
da:nemaigamene, iba:te ebe tanalo duima:na: ebe lumagino tabo atumu nanitabokobi
a:ka:midima:na:.’ ”

17

Saitanakono Kuba Gabamo Wabuga:ta Tanaloma: Ya:sute Degiya
Ma:t 18.6-7,21-22; Mak 9.42

1 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, “Nanitabola, Saitanakono kuba
gabamo wabuga:ta tanalate epatamo kemaimioma:na:, wiyasiya kebe lumagigodone
demaimioma:na: Godote ebe lumagitamo kuba wiya kawonomo kikaemene!
2 Ebema: modobola epate ebe lawete ebeno kuwokoba:mo kawo nokolanomo
ma:midaomete kewa: kolomamo neba:idiloma:na:, gudu da:peso idite ebeno kuba magu-
mamo gakapoma:.
3 Ebema: la: a:ka:tuwa: la:imano tanalo wadenomamo nulamenala:!
“A:imano ekawite a:ma:tamo kuba dosiyodilomene, a:ma:le ebe na:totomutiye, ebene
ebete ebeno kubane olobigate ebeno woki iyakobi da:midimene, a:ma: ebeno kuba
egebolema:wete na:dodolomatilimiye.
4 Iyo, ebete kapiya egelalo a:ma:tamo sebeni kubakuba tanalo osiyodilolete, ebene ebete
sebeni teta:mo walo ka:pete ma kunu dakapanatamene, ‘Naimano naniwi, niyata. Na
walo a:ma:tamo kuba a:kosiyodilomo,’ modobola a:ma:le ebeno kuba egebolema:wete
ka:dodolomatilima:ta.”

Godoko Nanitabokobi Midi Tanalo

5 Ebene Kawodawa Ya:sute dopamo daliboliya Godokono woko ka:nosiyodiloma:, ebe
alibolepi dubate ebetamo negeliya, “Aimano nanitabokobi midi tanalo kawokawokobi
na:midiliama:.”
6 Kawodawa Ya:sute eba wiyalo negiya, “Mastada kikopu kawoa:, da:pesonomola.
Wiyasiya la:imano nanitabokobi midi tanalote makonoma: deda:mene, la:imano elawote
modoboma: eba eda:lo la:le me kewatamo kegelamamota, ‘A:ma: a:ka:tuwa: a:imano
dolodolo magobela:wete, kewa: kolomamo na:toa!’ ebene me kewate la:imano tabamo
ka:tuduwatamene.”

Wokodawano Woko Tanalo

7 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: me uli tabo wadenomamo nemalagidilala:. Epo
magumulo idawate kawo elawodubuma: eda:na ebene ebegodolo wiya: wokopi epetapi
bilibilinomo dilukulina, ebeno osiyodilo tanalo keba kunula:ka:? Kawo elawodubuno
wiya: wokodawa idite pali damela obobole woko ega:walo sipi-goeogoeo ulame woko
opoliyalete motamo da:pemene, ebe tetelo ebeno kawodawate ebetamo ma kunu
ba:kegemene, ‘A:ma: niyalata, a:imano tanalo dopamo na:numa:. A:ma: a:imano bae
nawete, walone naimano bae na:pokalimiye’?
8 Ao, kawo elawodubute eba kunu a:kowagelemene, wiyasiya ebete ebeno woko-
dawatamo ma kunu kegemene, ‘Bae okalimino daleya: kaliku pula:wete naimano bae
nosiyodila, ebene nale bae nao baiamo eba okolilo, a:ma: wadewade bae ega:walo da:imi
obo natamo kowadaema:ta. Naimano bae nao tanalo dolopoligomene, a:ma: walone
a:imano obo niawete a:imano bae ebo kenama:ta.’
9 “Me tanalo nanitabola. Kawo elawodubute ebeno wokodawa iyaiya woko
osiyodilolema: danamene, ebe tetelo wokodawate ebetamo tuduwatalo ebe woko
dopoliyalemene, ebeno kawodawate ebetamo eba kalakalalo wiyasiya kawonomamo
a:kemoiomene mabu ebe ebeno wokodawano watodawala.
10 Ebema: la: olowiopi atumu. Kawo Elawodawa Godote la:le kebe iyaiya woko
osiyodilolema: danaletamene, modobola la: ebe woko bilibilinomo opoliyala:wete ma
kunu kegelamamota, ‘A Godokono wokopila. Ebete a beda: tanaloma: kanaile, ale
ebeno elawamo kalakalago gito osiyodiloma:, ebema: lumagi idite a moioema: modoboa:.
Modobola epate aimano Kawo Elawodawa Godoko kapiya nemoioma:na:!’ ”

Ya:sute Teni Kukulakukulago Dubu Wadekobi Da:midioliya

11 Ebene Ya:sute Yelusalema kawo duliyomolamo eba tolo, ebete Samaliya opo ega:walo
Ga:lili opo tetenomodo tiya.

12 Ebete duliyomolo idi da:pesamo da:piya teni kukulakukulago dubate eba:go palugote
mulune ebetamo kawonomamo na:pegeliya,
13 “Ya:su, Wade Iyatulamedawa, a:ma: a na:nilakapoiama:!”
14 Ya:sute ibi muluamo nulamete iba:tamo na:negiya, “La: tolama:wete la:imano ape
Godotamo kalimagono ikameopiatamo nanawokalilamola:la:.”
Ebene iba:te eba tolamelo, gabo tetelo ibino apete wadekobi ebo nolowia.
15 Ibino taneba magumulo kapiya idi ebeno apete wadekobi dolowiya, ebete ebe
tanalo numite ebeno tabo madodo unamo adipatelo Godoko eba moiolo Ya:sutamo walo
na:ka:piya,
16 ebene ebete Ya:sukono agowa mabuamo pegate ebetamo kalakala tabo ebo
pa:kiyawaiya. Ebe dubu Samaliya opodawala,
17 ebema: Ya:sute ebeno tanalo umite epatamo negiya, “Numa:la:, Godokono elawote
teni dubu wadekobi a:midiole, wiyasiya epetapi naini iba:te ka:pelamea:.
18 Keleka: mabu me kapela dubu, ebe kapiyate ka:pete ebeno kalakala tabo Godotamo
da:pa:kiyawao?”
19 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: maigawete na:toa. A:imano nanitabokobi midi
tanalote a:ma: wadekobi a:mida:ta.”

Godote Kawo Elawodawama: Deda:na Ebe Tanalono Pemaiga Tete
Ma:t 24.23-28,37-41

20 Ebene Pa:lisi tanebapi dubu epetapiate Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe
tanalono pemaiga tetema: Ya:suko dalatediya, ebete ibino tabo eba wiyalo negiya,
“Anoano tanalate la: a:kiyatulametamene ma kunu, Godokono Kawo Elawodawano tete
netatali.
21 Lumagi idite a:da: elemasigi tabo ma kunu kegemene, ‘Numa:la:, ebe wade tanalote
owagilimi, mela!’ ega:walo idawate ka:kegemene, ‘La: ebe tanalo ebamo na:numa:la:!’
Wiyasiya Godokono Kawo Elawodawama: eda: tanalo eba kunua:, mabu ebe tanalo tepo
magumuno tanalola, iyo, la:tamo iyalo a:pemaigiya.”
22 Ebene ebete ebe waloma:tapiatamo negiya, “Me tetelo Epono Naniwite me opolo
eba okolinalo, me opo epate anoano tanalo ebegodolo ulamenaka. Walone tetelo la: ubi
kiyatimamota mako egela walo ka:kuma:ema:, wiyasiya la: a:kuma:ema.
23 Ebe tetelo epetapiate la:tamo ma kunu kegelama:na:, ‘Mela, me anoano tanalo
na:puma:la:!’ o ‘Ibe, ebamo na:numa:la:!’ wiyasiya la: ibi akowaloma:tala:la:.
24 Nanitabola, molete da:la:uwa:midamene ebe tetelo egelate tobolo unu kawonomo
ka:pukuimene, ebema: na Epono Naniwite walo da:ka:pemo naimano pe egelate eba kunu
kitanamene, iyo, me opo epo bilibilinomate naimano pe tanalo kuima:na:.
25 Wiyasiya nanitabola, ebe tanalote pemaiga:no, dopamo me tete epate na ubia:noma:
eda:ote natamo temeteme kawokawonomo kikanamonema:na:.
26 “Nanitabola, Nowako tetelo kebako tanalote ka:pemaigiyale, Epono Naniwite walo
da:ka:pemene ebe tetelo ebe atu tanalote ka:ka:pemaigamene.
27 Ebe tetelo iba:te bae naota ega:walo elawo da:imi obo kawonomamo niota, dubate
kamiyale uwatoleta ega:walo kamiyala:te dubu uwatoleta, iba:te eba kunu eba wagele-
nalo Nowate kawo peamo ebo opegiya. Ebene ebe tetelo obo kawonomote odolote epo
bilibilinomo ebo anakapulamiya.
28 Ega:walo Lotako tetelo demaigiya, ebe atu tanalote eba kunu ka:kemaigamene. Epate
bae naota ega:walo elawo da:imi obo kawonomamo niota, ibino inamabu maniamo
midioleta ega:walo mani kawonomamo uwateota, pali inamabu amiota ega:walo moto
etemoteota, iba:te eba kunu eba wagelenalo
29 Lotate Sodomo duliyomolone pemaigate ebo alauliya. Ebene ebe egelalo elate
Godokono Unu Duliyomolone opamo pegate ibi bilibilinomate ela magumulo gito
a:elaiya.
30 Ebema: Godote Epono Naniwino nanitabo tanalo dawokalimene, ebe tetete eba kunu
ka:kitanamene.
31 “Ebe Kawo Egelalo kebe lumagite moto tanatimilo dokolitamene, ebete moto guamo
walo a:ka:nopegamene ebeno inamabu uwatema:, ega:walo tumulo woko dosiyodilu-
tamene ebe lumagite atumu ebeno motamo walo a:ka:toamene.
32 Ebema: la: Lotakono kamiyaleno tanalo nemalagidilala:!*

* **17:32:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me tanalo niyatawa, Godokono elate Sodomo duliyomolamo da:pegiya, ebe tetelo Lotakono kamiyalete ubi kawonomo iyatiya duliyomolamo walo ka:tote ebeno motono inamabu ka:nuwatema:. Ebema: ebe egelalo ebete ela magumulo gito a:iya Sodomo duliyomolo epo epetapi bilibilinomago.

33 Nanitabola, kebe lumagite ebeno kateneno ubi gabodo eba tolo ebeno igilo
Godogodone damoeda:mene, ebeno igilote kalatidimene, wiyasiya kebe lumagite ebeno
igilo Godoko mabuma: datutimene, ebete nanitabo igilo kelaemene.
34 Nale la: analemata, ebe idokolo dubu netewate kapiya ketalo delanama:na:, Epono
Naniwite penate idi eba pelawenalo idi ebo katepanamene.
35 Ega:walo kamiyale netewate bae delapautama:na:, ebete pete idi eba pelawelo idi ebo
katepamene.
36 Ega:walo dubu netewate pali bailo dowapaitama:na:, ebete pete idi eba pelawelo idi
ebo katepamene.”†
37 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe nalatediya, “Kawodawa, me tanalate kebolo
na:kemaimioma:na:?”
Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Abale inamabute kebolo kitanamene, waliate
aleola:go ebamo ka:guditama:na:.”

18

Amole Kamiyale Ega:walo Tabo Anagilamedawa Ibino Iyatulame Oi

1 Ebene Ya:sute iyatulame oi idi ebe waloma:tapiatamo na:kiyawaiya, mabu ebe
ubia:nola iba:te tete bilibilinomolo Godotamo towetowe tabo gela magumulo iba:te wiya
tabo samamo lawea:no elawoa:noma: eda:okapoma:.
2 Ebete negiya, “Duliyomolo idilo tabo anagilamedawa dubute nokolinami, ebete
Godotamo ka:tuduwatanakia: ega:walo ebete epo ka:nilakapoilamenakia:.
3 Ebe atu duliyomololo amole kamiyale idite na:kokolinami, ebete tete bilibilinomolo
tabo anagilamedawatamo penaki ma kunu pegenaki, ‘A:ma:le nago da:gowelaona, ebe
lumagitamo kuba wiya nikama:!’
4 “Ebene tabo anagilamedawate tete geyageyadopolo ebeno tabo kolowinakia:,
wiyasiya walone ebete ebeno wokilo ma kunu gi, ‘Na Godotamo ka:tuduwatanakoa:
ega:walo na epatamo nilakapo kiyatinakoa:,
5 wiyasiya me kamiyalete tete geyageyalo natamo kawo temeteme ikanamena. Nale
ebe walubia:no me temeteme tanalote a:kolopoligomene, ebema: modobola nale ebeno
ubi tanalamo tuduwatalo eba:go gowelaodawatamo kuba wiya kikaemamo!’ ”
6 Ebene Kawodawa Ya:sute negiya, “Me tabo anagilamedawa ebe kuba lumagila,
wiyasiya ebete degi, modobola la: ebe tabo wadenomamo nemalagidilala:.
7 La:imano woki keba kunula:ka:? Godokono epo magumulo piyate idoko
tetelo ega:walo egela tetelo ebetamo towetoweolo diimina, ebete iba:tamo wiya
ikalamea:noma: ba:keda:mene? Ega:walo ebete ibi walubilima: ubia:noma: eda:lo tete
ba:kegeyageyaima:tepamene?
8 Ao! Nale la: analemata, ebete ibi walubililo iba:go da:gowelaona ebe epatamo kuba
wiya samonomamo ka:pikalaemene, wiyasiya Epono Naniwite da:pemene, ebe tetelo
ebete me opo epagodolo nanitabokobi midi tanalo ba:ka:puimene?”

Pa:lisi Tanebadawa Ega:walo Ta:kese Uwatedawa Ibino Iyatulame Oi

9 Ya:sute me iyatulame oi idi epo epetapiatamo ka:kiyawaiya, mabu ibi a:ka:tuwa: ibi
tuputupupima: eba gelanalo ebo gelanakiya epo epetapi wadewade epoa:.
10 Ebete negiya, “Dubu netewate Godoko Amamateno Iya Motamo nodoliya Godotamo
towetoweoma:, idi Pa:lisi tanebadawala, idi ta:kese mani elemasigilo uwatedawala.
11 Ebene Pa:lisi dubute ebe a:ka:tuwa: utite ebeno tanaloma: ma kunu gi, ‘Godo, na
a:ma:tamo kalakala tabo kiyawaomo, mabu na me epo epetapidopoa:. Ma kunu na
inamabu pilolo kuwatenakoa:, a:da: elemasigi gabodo kepata:nakoa:, ega:walo dubu idino
kamiyale pilolo kelawea:. Ega:walo me ta:kese uwatedawate iyaiya kuba dosiyodilolena,
na eba kunua:.
12 Na kapiya wuiki magumulo nale netewa egelalo a:imano woko osiyodiloma: bae
naoa:no lutanakomo, ega:walo nale duwatenakomo ebe inamabu bilibilinomo anagilam-
olete, epetapi teni apuapu magumune idi kapiya kelawe, idi kapiya kelawe, a:imano apu
a:ma:tamo nanitabonomolo ikamenakomata.’
13 “Wiyasiya ta:kese uwatedawate muludopone nutite, ebete ebeno wato opamo
tuduta:midate eba utitalo ilipago bodolo anagalimilo negi, ‘Godo, na kawokawo kuba
a:ma:tamo osiyodilolimo, wiyasiya nale a:ma: na:toweoemata, natamo kuba wiya
ikanamea:no na na:nilakapoinama:!’ ”

---

† **17:36:** Luk 17.36 buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

14 Ebene Ya:sute negiya, “Na la:tamo negemo, Godote me amama: lumagino kuba
egebolemete ebete ebeno motamo ebo ti, wiyasiya Pa:lisi dubu eba kunu kowagelea:.
Godote ebeno tanalo ka:tupugaimea:, ebete ebeno kubago eba kunu ti. Mabu nanitabola,
lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe kawoma: da:midimene Godote ebe da:pesoma: ka:midimene,
ega:walo kebe lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe da:pesoma: da:midimene Godote wiyasiya ebe
kawoma: ka:midimene.”

Ya:sute Guda:tamo Koto Dowatiolelamiya
Ma:t 19.13-15; Mak 10.13-16

15 Ebene epate gudi egege Ya:sutamo nemagaeliya, ebete ebeno koto iba:tamo eba
watiolelamelo Godoko kanama: ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:. Ebe tetelo ebe
waloma:tapiate ebe tanalo umite epo kawiya analelo gudi nodiyoboliya,
16 wiyasiya Ya:sute gudi ebetamo eba ka:la:milo ebe waloma:tapiatamo negiya, “Gudi
natamo pelaema: modobola. Ako-odiyobola:la:, mabu mako epate Godote Kawo Ela-
wodawama: deda:na ebe duliyomolamo ka:nopila:oma:na:.
17 Na la:tamo nani tabo gemo, kebe lumagite gudu da:pesomu aimano Kawo Elawodawa
Godoko lawea:no, ebe lumagite ebeno Kalakala Duliyomolamo a:ka:nopegamene.”

Inamabu Bilibilinomago Dubute Ya:sutamo Da:piya
Ma:t 19.16-30; Mak 10.17-31

18 Ebene Yu epono watodawa idite Ya:suko eba alateda:lo naniya, “Wade Iyatu-
lamedawa, na beda: tanalo osiyodilote uwomua: igilo ebo na:kelaemo?”
19 Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma:le na wadedawama: beda:ma: keka:na:miawa:?
Wadedawa idi puliyala, Godoko kapiyate wadedawanomola.
20 A:ma: Godokono Totomu Tabo iyatawala. Lumagi idino kamiyale pilolo
akolawa:la:, lumagi akoanakapuma:la:, inamabu pilolo akouwata:la:, lumagi idino
tanaloma: a:da: tabo akokiyawala:, ega:walo a:imano nabiwila menokola ibino tabamo
na:tuduwatanakiye.”
21 Wiyasiya ebete Ya:sutamo negiya, “Na da:peso tetene wagilimite me totomu bilibili-
nomo kodakodalo uwatete kapiya idi kadikanaliya:.”
22 Ya:sute ebeno tabo olowite ebetamo negiya, “A:ma:godolo kapiya tanalote
ka:modobona:. Modobola epetapiate a:imano inamabu bilibilinomo maniamo uwa-
teometate a:ma:le ebe mani nigologolopi epetapiatamo nanalabaolama:. Ebe tetelo a:ma:
walo ka:pa:wete na nowaloma:eniye, ebene a:imano inamabu bilibilinomate Godokono
Unu Duliyomololo ka:nepola:namene.”
23 Ebete ebe tabo olowite ebeno tepo magumulo mibonomoma: ediya mabu ebe
inamabu bilibilinomagodawanomola.
24 Ya:sute ebe uminate negiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, inamabu
bilibilinomagopiate ebe duliyomolamo nopila:oma: kodakodanomola!
25 Numa:la:, ka:molo-goeote* kaliku waluono moe iyado nilupigama: kodakodama:
eda:na, gaboa:nola. Atumu inamabu bilibilinomagodawate Godokono Kawo
Elawodawano duliyomolamo nopegama: kodakodanomoma: eda:na, gabote
nanitabonomolo a:kitanamene.”
26 Ebene Ya:sukono tabo olowiopiate ebetamo negeliya, “A:ma:le degeawa: ebe tabote
nanitaboma: deda:mene, piyate modobola:ka: Godote ibino igilo mula:lelaema:?”
27 Ya:sute iba:tamo eba wiyalo negiya, “Epagodolo da:kodakodaona ebe iyaiya tanalo
wiyasiya Godogodolo kodakodanomoa:.”
28 Ebene Pitate Ya:sutamo negiya, “A:ma: numa:, aimano motono inamabu bilibilinomo
miyapate a:ma: nowaloma:enata.”
29 Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, kebe lumagite ebeno
moto, o ebeno kamiyale, o ebeno nanila ekakila ega:walo ebeno menokobila nabila gudila,
ebe iyaiya tanalo Kawo Elawodawa Godoko mabuma: da:miyapamene,
30 ebete me tetelo wiyasiya Godogodone ebe atu tanalo bilibilinomo walo
ka:kuwatemene, ega:walo walone ebete uwomua: igilo ka:kelaemene.”

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Walo Da:kegiya
Ma:t 20.17-19; Mak 10.32-34

31 Ebene Ya:sute ebeno 12 waloma:tapi dubu ebetamo ka:la:mite iba:tamo negiya, “La:
nolowiala:, a Yelusalemamo tolamitama:. Ebolo Godokono woki awokalimipiate Epono
Naniwi mabuma: Bukamo dakuloliya ebe tanalo bilibilinomate ka:pemaimioma:na:.

---

* **18:25:** Ya:suko tetelo Yu epono tanalo ma kunula, iba:te alagiole ka:molo-goeogoeo kawokawonomamo ibino woko osiyodilolenakiya. Iyo, iyaiya tete epetapilo ka:molo-goeogoeate ibino inamabu watanakiya mulu opamo, ega:walo tete epetapilo iba:te pema: watenamiya.

32 Iyo, Godote ebe Yua:piatamo kikalaemene, ebene iba:te ebe malogolo eba
kalakalatelo ebetamo kowe ka:meolema:na:,
33 ega:walo iba:te pa:ka:pa:ka:mo ebe a:na:ma:ga:midaote ebene ebe gito kanaka-
puima:na:, wiyasiya ebete netewa-kapiya egelalo a:ene walo ka:kemaigamene.”
34 Wiyasiya Ya:sute da:kiyawaiya, ebe waloma:tapiate ebe tabono magumu wade-
nomamo kelawiya:. Ebe tanalote waminalo itani ebema: iba:te wadenomamo ke-
malagidiliya:.

Ya:sute Balidi Tamiome Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 20.29-34; Mak 10.46-52

35 Ebene Ya:sute Yeliko kawo duliyomolo niyakabamo eba penapelo, balidi tamiome
dubute gabo niyakabolo okolite manima: epo ebe toweolamiti.
36 Ebete epo bilibilinomo gabodo da:petolamitiya, ebe tanalo olowite epetapi ebo
alateda:liya, “Beda: tanalote ka:pitale?”
37 Iba:te nowaimiya, “Nasalete duliyomolo dubu Ya:sute pita.”
38 Ebene ebete tabo kawonomamo gelo negiya, “Ya:su, Da:ibidikono A:la:mu! A:ma:le
na na:nilakapoinama:!”
39 Ebe tetelo dopamo da:petolamitiya ebe epate ebe kawiya analo nodiyobiya ebete
taboa:no kokolitama:, wiyasiya ebete kawonomamo walo na:kegiya, “Da:ibidikono
A:la:mu! A:ma:le na na:nilakapoinama:!”
40 Ebene Ya:sute ebamo utite balidi tamiome dubuno tanaloma: negiya, “Ebe
nemaga:la:.” Ebete niyakabamo da:piya, ebe tetelo Ya:sute ebe nalatediya,
41 “A:ma: beda: ubi kiyata:wita nale a:ma:tamo kosiyodiloma:?”
Ebete negiya, “Kawodawa, na ubila inamabu wadenomamo kulamolema:.”
42 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: balidi na:mela:! A:imano nanitabokobi midi
tanalote a:ma: wadekobi a:mida:ta.”
43 Ebema: nanitabola, ebe tetenomolo ebeno balidite wadekobi dolowiomiya, ebete
Godoko eba moiolo Ya:suko ebo waloma:tiya, ebene epo bilibilinomate ebe tanalo umite
iba:te atumu Godokono mailo unamo ebo adipatiya.

19

Ya:sute Sa:kiyasekono Motamo Da:tiya

1 Ebe tetelo Ya:sute Yeliko duliyomolo magumudo petuti,
2 ebe duliyomololo Sa:kiyaseko nokolinami, ebe ta:kese uwatepino watodawala
ega:walo ebe inamabu bilibilinomagodawala.
3 Ebete ebeno tepo magumulo negiya, “Ya:suko kebako dawala:ka:?” ebene ebete
ebe kuima: ubi kawonomamo niyatiti, wiyasiya ebe gopowai dubula ega:walo epo
bilibilinomate Ya:suko a:wa:midiya, ebe mabuma: ebete Ya:suko uima: modoboa:.
4 Ebema: ebete epono dopo apuamo puligate, umei kewamo gito nodoliya Ya:suko
kuima:, mabu Ya:sute ebe gabodo piti.
5 Ebene Ya:sute ebamo pemaigate balidi unamo da:pemeliya, ebe pumite napaniya,
“Sa:kiyase, a:ma: samamo na:piwisiga! Na ka:lo egelalo a:imano motolo ka:lutamo.”
6 Ebe tetelo Sa:kiyasete samamo piwisigate, Ya:suko lawete ebeno motamo kalakala
kawonomago gito magatiya,
7 ebene epo bilibilinomate ebe tanalo umite ubia: tabo ma kunu geliya, “Ebete kuba
lumagino motamo a:to.”
8 Wiyasiya Sa:kiyasete ebeno motolo epono dopo apulo maigate Ya:sutamo negiya, “Ka-
wodawa, a:ma: numa:! Ka:lo nale naimano inamabu tulituliya anagiyamidalete, naimano
inamabu epetapi nigologolopiatamo kikalamolemamo, ega:walo nale epetapino mani
elemasigi gabodo duwatenakimo netewa-netewa teta:mo walo ka:ka:wiyaolemamo.”
9 Ebene Ya:sute negiya, “Ka:lo egelalo Godokono igilo mula: tanalote me motamo a:pe,
mabu me dubu atumu ebe A:ibalayamakono walone gudu idila.
10 Nanitabola, piyate kuba osiyodilole tanalo magumulo dalatidiolena, ebe epo uwatete
ibino igilo ka:mula:lelaema: na Epono Naniwite ebema: piyamo.”

Kawo Dubute Wokopiatamo Mani Dikalamoliya Ebe Iyatulame Oi
Ma:t 25.14-30

11 Ebe tabo dolowiutiya ebe epate iyatawaiya Ya:sute Yelusalema kawo duliyomolo
niyakabamo a:pemaiga, ebema: iba:te ibino wokilo negeliya, “Diyala, me tetelo Godokono
Kawo Elawodawano tanalote atamo da:ba:pemaigamene.”
Ya:sute ibino tanalo iyatawate iyatulame oi idi iba:tamo ma kunu kiyawaiya,

12 “Kawo dubu idite mulu opamo tiya, ebe ubila ebe mulu opolo Kawo Elawodubuno
gobebobo nelawete, ebete ebeno duliyomolamo ebo ka:ka:pema:.
13 Ebete toa:no, dopamo ebeno teni wokopi ebetamo ka:la:mite iditamo 100 mani,
iditamo 100 mani, ma kunu eba ikalamolelo ibi nanaliya, ‘La: me mani nekawokawoil-
amiyala: naimano pe uwomuamo.’
14 “Ebene ebete mulu opolo eba nokolilo, ebeno opo epo epetapiate ebetamo dowaote
ebeno walogabo apune tabo atapi ebo aliboliya. Iba:te tolamete tabo ma kunu negeliya,
‘A ubia:nola me dubute aimano Kawo Elawodubuma: eda:ma:, ebete aimano opamo walo
a:ka:pemene.’
15 “Wiyasiya kawo dubute mulu opolo Kawo Elawodubuno gobebobo nelawete ebeno
duliyomolonomamo walo na:ka:piya. Ebe tetenomolo ebete dopamo piyatamo mani
dikalamoliya, ebe wokopi ebetamo na:peka:la:miya ebeno mani uwomu iba:godone
kiyatawaoma:.
16 Dopodawa ebete pete ebetamo na:pegiya, ‘Kawodawa, a:imano 100 maniamo nale
1,000 mani idi osiyodilimo.’
17 Kawo dubute ebetamo negiya, ‘Oe! A:ma: wade wokodawalata! A:ma: da:peso
tanalo wadenomamo osiyodiliata, ebema: nale a:ma: teni duliyomolo ulamedawama:
ka:midimamota.’
18 “Ebene tetedawa idite pete ebetamo na:pegiya, ‘Kawodawa, a:imano 100 maniamo
nale 500 mani idi osiyodilimo,’
19 ebene kawo dubute ebetamo negiya, ‘Nale a:ma: paibu duliyomolo ulamedawama:
ka:midimamota.’
20 “Walone tetedawa idite pete ebetamo na:pegiya, ‘Kawodawa, me a:imano 100 manila.
A:ma: da:toawiyala, na me mani kalikamo wadenomamo matuomeote epate umia:
baiamo ebo iyatiyamo.
21 Na a:ma: tolemenamata mabu a:ma: genegene dubunomolata. Epetapiate dalomon-
aka a:ma: pa:wete ebe inamabu ba:puwatenakoma:ta, ega:walo iba:te damionaka a:ma:
ebe inamabu gito ba:petapionakoma:ta a:ma:le a:ka:tuwa: kenaoaema:.’
22 “Ebema: kawo dubute ebetamo negiya, ‘A:ma: kuba wokodawalata! A:ma:le
degeawa:, ebe tabote a:imano kuba awokalimi! Iyo, a:ma: tabo ma kunu egeata,
na genegene dubunomola, ega:walo epetapiate dalomonaka nale ebe inamabu
ba:puwatenakomo, ega:walo iba:te damionaka nale ebe inamabu gito ba:petapionakomo.
23 Ebema: mabu keleka: a:ma:le naimano mani baneka wokopiatamo
ka:nikalama:wiya:? Iba:te mani uwatete woko idi nosiyodilotaleka: kawodopoma:
beda:na:, ebene nale pete a:ma:le natamo atu mani wiyasiya kele unudopamo walo
ba:kikanama:wena:.’
24 “Ebene kawo dubute ebeno opopi nanaliya, ‘La: ebeno 100 mani laema:wete 1,000
maniago dubutamo nikama:la:.’
25 “Iba:te wiyasiya ebetamo negeliya, ‘Kawodawa, eba kunua:! Ebe lumagite 1,000 mani
iyalo uwati!’
26 “Ebene kawo dubute iba:tamo nowamiya, ‘Na la:tamo negemo, kebe lumagigodolo
wadewade woki da:pola:na, idawate ebetamo wadewade tanalo bilibilinomo
kikameomene. Wiyasiya kebe lumagigodolo wadewade woki pola:na:no, ebegodolo
kebe kapiyakapiya tanalate da:pola:na idawate ebegodone walo ka:kuwatemene.
27 Ega:walo me tanalo idila. Piyate nago gowelaoma: eba wagelenalo ubia:noma:
deda:ona nale ibino Kawo Elawodubuma: eda:ma:, la: ibi magaela:wete naimano dopo
apulo gowelaono gila:mo gito napanakapulama:la:!’ ”

Ya:sute Yelusalema Kawo Duliyomolo Niyakabamo Da:nemaigiya
Ma:t 21.1-11; Mak 11.1-11; Yon 12.12-19

28 Ya:sute me tabo epatamo gete ibi dopolamete Yelusalema kawo duliyomolo apuamo
gito tiya.
29 Ebe tetelo ebete Betapa:gi duliyomolo ega:walo Betani duliyomolo niyakabodo tote
Olibi Kewakewa Unu Damelamo ebo nemaigiya, ebene ebete ebe waloma:tapi netewa
dopamo eba nalibolelo
30 iba:tamo negiya, “La: ebe tatali duliyomolamo toawete, ebe duliyomolamo
da:nemaima:ema donoki-goeo da:peso ala:mo ma:midao ebo ka:nuimamota, lumagite
dopamo ebe unamo kokoliya:. Modobola la: ale pamiawete nemagaiyala:.
31 Idawate la:tamo degemene, ‘La: ebe beda:ma: kepamiawitama?’ la: wiyasiya ma kunu
negeliyala:, ‘Kawodawate donoki-goeo ubila.’ ”
32 Ebene iba:te gabodo tote duliyomolamo eba nemaimilo Ya:sute ibi keba kunu
kanaliyale, iba:te ebe iyaiya tanalo eba kunu nulamiya.

33 Iba:te donoki-goeo da:peso eba pamitalo, ebe goeono namutupiate iba:tamo negeliya,
“La: ebe beda:ma: kepamiawitama?”
34 Iba:te tabo eba wiyalo negeliya, “Kawodawate donoki-goeo ubila.”
35 Ebene iba:te donoki-goeo da:peso Ya:sutamo magaete, ibino watubino kaliku donoki-
goeo unamo alomomete, iba:te Ya:suko ibino kotamo adipatete gito owodimiya.
36 Ebe tetelo Ya:sute eba tutalo epate ibino ga:ga:ga:ga: kaliku pupukulamete gabamo
apote, ebete ebe unudo tiya.
37 Ebete Olibi Kewakewa Unu Damelane eba niwisigalo Yelusalema kawo duliyomolo
niyakabamo da:piya, ebe tetelo ebe dowaloma:tanakiya ebe epo bilibilinomate Godotamo
kalakala tabo kapimiya kawonomamo wadipalatelelo ebe ebo moiya, mabu iba:te
kawokawo anoano tanalo bilibilinomo ulamiya.
38 Iba:te tabo ma kunu gelitiya,

“Godo, a:imano mailago da:pita,
modobola a:ma: ebe Kawo Elawodubu kawokobi na:midiye!
O epala:, la: Godoko moiolo unamo nadipata:la:,
ebe Unu Duliyomolono kalakala tanalono mabula!”

39 Ebene epono taneba magumulo da:pola:niya ebe Pa:lisi tanebapi dubate Ya:suko
kawiya naniya, “Iyatulamedawa, a:ma: waloma:tapi nodiyobola:!”
40 Ya:sute iba:tamo nowamiya, “Nale la:tamo negemo, me epate na moionea:notaleka:
wiyasiya gabono nokolate na eba adipanatenelo kawonomamo begelitana:.”

Ya:sute Yelusalema Duliyomolo Epo Da:liyalamiya
41 Ebene Ya:sute Yelusalema niyakabamo pete duliyomolo da:pumiya, ebete iilo
42 negiya, “Yelusalema, nale a:imano milo mabuma: deda:namo, a:ma: ebe tanalo
niyatawawetaleka: a:ma: ebe milo belawa:wena:, wiyasiya a:ma: naimano nanitabo
tanalo uima: modoboa:!
43 Nanitabola, tete ebe na:pe a:ma:go gowelaopima: deda:ona, iba:te pelamete
a:ma: kapanakopa:midama:ta a:imano epo kanakapulaema:, ebene iba:te a:imano
tametame apulo gowolesi kawokawonomo eba obobolelo iyaiya unuunu damela kosiyo-
dilolema:na:, a:imano epate ibino igilo ka:mula:lema: iba:te iyabaiamo alautiokapoma:.
44 Ebene piyate a:imano kala ga:dimi magumulo dilukuliona, iba:te ebe epo alukolete
kopoliyadigalema:na:, ega:walo a:imano kawokawo moto iyalekete nokola idite nokola idi
unulo a:kitanamene. Iba:te ma kunu ka:posiyodiloma:na: mabu Godote a:ma: walubima:
da:pe, a:ma: ebe tete anaetoamidawete ebe kelawa:wea:!”

Ya:sute Godoko Amamateno Iya Moto Wadekobi Da:midiya
Ma:t 21.12-17; Mak 11.15-19; Yon 2.13-22
45 Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motamo tote, ebe motolo ebete inamabu
olowamepi nulamete elawonomamo eba na:na:ma:latelelo
46 iba:tamo negiya, “Godokono Bukalo tabo ma kunu bitana, ‘Naimano Moto
epate Godoko Amamate Motoma: kegelama:na:,’ la:le wiyasiya pilo epono motoma:
a:midimata!”
47 Ebema: Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, ega:walo Godokono Totomu
iyatulamepi, ega:walo Yu epono kawokawo dubu epetapi, iba:te Ya:suko anakapuima:
gabo ebe waditiya. Wiyasiya egela epetapilo Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo epo
eba iyatulamitalo,
48 iba:te gabo kumiya: mabu epo bilibilinomate Ya:sukono tabo olowioma: ubi kawono-
mamo iyatilo iba:te eba:go ebo pola:niya.

20

Yu Watowatopiate Ya:sukono Elawo Mabuma: Ebe Dalatediya
Ma:t 21.23-27; Mak 11.27-33
1 Egela idilo Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo epo eba iyatulamitalo Godokono
Wade Tabo da:kiyawauti, ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopi elawodubu,
Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi, iba:te ebe odiyoboma:
ebo pelamiya.
2 Iba:te ebe ma kunu palatediya, “A nanaa:, a:ma: me iyaiya tanalo pokono elawamo
kosiyodilola:wena? Ega:walo me elawo a:ma:tamo potele kikametia?”
3 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Nale la: dopamo kapiya tanaloma:
kalateda:lemamota. Modobola la:le na nananiyala:,

4 Yonete epo obamo dowaduba:midaolenaki, ebe elawo ebetamo potele kikamile?
Godotela:ka: o lumagi iditela:ka:?”
5 Ebema: ibi a:ka:tuwa: ibino taneba magumulo negeliya, “Ale degelama: Godote
Yonetamo elawo ikami, ebete kegemene, ‘Beda: mabuma: la:le ebeno tabo nanitabokobi
ka:mida:wea:?’
6 Ega:walo a modoboa: ebe ma kunu anama:, me opo lumagite Yonetamo elawo ikami.
Epate ebe tabo olowite a nokolamo mapeamete kanakapuaema:na:, mabu iba:te negelana
Yoneko ebe Godokono woki awokalimidawala.”
7 Ebema: iba:te ibino tepo magumuno woki waminaolelo Ya:sutamo negeliya,
“Yonekono elawo mabu a iyatawa:.”
8 Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negiya, “Ebema: nale la: atumu akanaletama nale me
iyaiya tanalo pokono elawamo kosiyodilolenamo.”

Tupina Da:imi Pali Atila:pino Iyatulame Oi
Ma:t 21.33-46; Mak 12.1-12

9 Ebene Ya:sute me iyatulame oi epatamo negiya, “Dubute pali osiyodilote tupina
da:imi kewa ebo ami, ebe da:imino mailo ebe gala:ipi da:imila. Ebene ebete ebeno
pali atila:pi dubu epetapiatamo gito atepi, iba:te ebolo woko eba osiyodilonalo ebe pali
wadenomamo umilo ebeno da:imi kuwatolemenakoma:, ebene ebete mulu opamo tote
tete geyageyadopo nokoliatepi.
10 Da:imi tapio tetelo ebete pali atila:piatamo wiya: wokodawa napalibi, ebete
iba:godone da:imino mani magumune ebeno kawodawano apu ka:pelaema:, wiyasiya
iba:te ebe wokodawa gaubamo anagalimiote inamabua:no gito nalibiya.
11 Ebene ebete wiya: wokodawa idi walo dakapalibi, iba:te ebe eba kanagalimiolo ebe
ilipo ikamete atumu gito kalibiya.
12 Ebene ebete walo idi dakapalibi, ebe netewa-kapiya tete dubula, wiyasiya iba:te ebe
bugomokobi midite pali magumune ebe gito neba:idiliya.
13 Ebe tetelo pali namutudawate negi, ‘Na keba kunu na:kowagelemo? Modobola
nale kawonomamo demalagidilonamo ebe gudu kanalibomamo. Diyala, iba:te ebetamo
da:ba:tudila:oma:na:.’
14 “Wiyasiya ebe pali atila:pi dubate ebe gudu pitalo dumiya, iba:te ibino taneba magu-
mulo negeliya, ‘Numa:la:, me gudute nabiwino inamabu namutudawama: deda:mene,
ebe gudute na:pe. Ebema: modobola ale ebe anakapumite ebeno pali lawenomo
kelaemalema:.’
15 Ebe tetelo iba:te ebe lawete palino kala magumune neba:idilote gito nanakapumiya.”
Ebema: Ya:sute olowiopiatamo negiya, “La:imano woki keba kunula:ka:? Pali namutu-
dawate beda: tanalo na:ka:posiyodilomene atila:pi dubatamo?
16 Nanitabola, ebete pete ibi panakapulamete ebeno pali epetapiatamo
ka:pikalaemene.”
Epate ebe tabo olowite negeliya, “Ao, ebe kubate a:ka:pemaigamene!”
17 Ebema: Ya:sute ibi ulamelo negiya, “Godokono Bukalo ditana me tabono magumu
keba kunula:ka:?

‘Moto etepiate iyabaiamo diyatiya
ebe alote wiyasiya
motono elawo mabuma: eda:na.’

18 Numa:la:, ebe alono kodakoda ebe nokola keba kunula:ka: eba kunula. Iyo, me nokola
unamo degamene ebe lumagite keta:ta:puwatiomene, ega:walo me nokolate lumagi
dita:timene kedagodagoimene.”
19 Ebene Godokono Totomu tabo iyatulamepi ega:walo Godotamo kalimagono
ikameopino watowatopi, iba:te iyatawaiya Ya:sute ebe oi ibino tanaloma: giya, ebema:
ibi ubila ebe tetenomolo ebe laema:, wiyasiya epo eba tolelamelo walo gito katepiya.

Loma Epono Kawo Elawodubunomo Sisatamo Ta:kese Mani Ikameo Tanalo*
Ma:t 22.15-22; Mak 12.13-17

20 Ebene Yu watowatopiate Ya:suko laema: gabo eba wadilo dubu epetapiatamo mani
ebo ikalamiya iba:te Ya:sutamo tolamete ebe kuba gabamo ka:nowabuga:tama:. Ibi

* **20:19:** Sisako ebe Loma epono Kawo Elawodubunomola, opo kawonomolo ebe kapiya elawonomoma: eda:nami. Ebete ebeno gowelaopi iyaiya opamo alibolenaki, ebene iba:te ebe iyaiya opolo eba nilukulionalo epagodone ta:kese mani kawonomo ebo nuwatelamenakiya, ebe maniamo ibino Loma gabamanino iyaiya woko kosiyodilolenama:.

ubila ebegodolo iya tabo olowite ebe tabono tanaloma: Loma gabamanino kapela Kawo
Elawodubutamo magatate, ebete ebe ebolo kanakapuima:.
21 Ebema: ebe dubate Ya:sutamo pelamete a:da: elemasigi gabodo ebe napaniya,
“Iyatulamedawa, a iyatawala a:ma:le da:kiyawawenaka ebe iyaiya tanalo ebe nanitabola,
ega:walo a:ma: epo unu nikapiamo kulama:wena:, ma kunu lumagi idi atepalo lumagi idi
ebo a:kelawa:emene. Iyo, a:ma: epo Godokono gabo wadenomamo iyatulamenata,
22 ebema: a nanaa:, Loma epono Kawo Elawodubunomo Sisatamo ta:kese mani
ikameoma: modobola:ka: o kubala:ka:? A ebetamo ba:kikameoma: o a:kikameoma:?”
23 Ya:sute ibino mena netewa tanalo iyatawate iba:tamo negiya,
24 “La: mani kapiya natamo nada:la:. Ebe manilo da:pola:na, mailo ega:walo ololo
pokonola:ka:?”
Iba:te ebeno tabo eba wiyalo negeliya, “Kawo Elawodubunomo Sisakonola.”
25 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Sisakono inamabu Sisatamo nikameala:, wiyasiya
Godokono inamabu Godotamo nikameala:.”
26 Ebene ebe dubate ka:modobiya: epono ololo apulo Ya:suko kuba gabamo
kowabuga:tama:, ebema: iba:te eba anoanolo tabo idi kegeliya:.

A:e Magumune Igilamo Maimio Tanalo
Ma:t 22.23-33; Mak 12.18-27

27 A:e magumune maimioa:noma: degelana, ebe epo Sa:diyusi tanebapila.† Ibi epetapi-
ate Ya:sutamo pelamete tabo ma kunu pegeliya,
28 “Iyatulamedawa, Godokono Bukamo Mosesete tabo ma kunu akuloliya, ‘Dubute
a:ete kamiyale gudia:no datepamene, ebeno ekawite ebe amole lawete ebeno naniwino
tanaloma: gudi nosiyodilolemene.’
29 Dopamo tetelo kapiya dubuno sebeni koiate nilukulinamiya. Ibi magumulo dopo
gudute kamiyale lawete gudi ulamea:no a:iya,
30 ebene ebeno ekawite ebeno amole kelawete eba kunu kowageliya.
31 Ega:walo tetedawa idite atumu kowageliya, ebene ebe sebeni atu alailama:te gudia:no
eba kunu a:elaiya
32 wiyasiya kamiyalete walone gito a:iya.
33 Ebema: iba:te a:e magumune igilamo demaimioma:na:, ebe Kawo Egelalo ebe
kamiyalete pokono kamiyalema: na:keda:mene, mabu ebe sebeni dubate aida:tepaiya?”
34 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Numa:la:, me opolo dubate kamiyale uwatolete,
ebene kamiyala:te atumu dubu akouwatolenaka,
35 wiyasiya Godokono Unu Duliyomololo eba kunua:. Ebete kebe epo ebeno wade-
wade ga:limapi gudima: deka:la:imene, iba:te a:e magumune nanitabonomolo igilamo
kemaimioma:na:, ebene ebe tetelo iba:te kamiyale walo a:ka:piaidiolema:na: ega:walo
dubu a:ka:puwatolema:na:.
36 Me tanalo ebe nanitabola, iba:te a:e magumune emaimiya, ebema: iba:te Godokono
nopopimu eba ilukulionalo walo a:ka:elaoma:na:, wiyasiya Godokono gudima: eba
eda:olo uwomua: igilago bilukulionama:na:.
37 Numa:la:, epate a:e magumune demaimioma:na:, ebe tanalo Mosesete a wadeno-
mamo iyatuamiya. Iyo, ebete me tanalo Godokono Bukamo iyatiya, ma kunu elate kewalo
dowaiti wiyasiya kewate kolotolitiya:, ebe tetelo Mosesete Kawodawa Godoko ka:milo
negiya, ‘A:ibalayamako, Aisa:keko, Ya:ikoboko iba:te uwomua: tetelo poko kamamatene,
a:ma: ebe Godotela.’
38 Ebema: la: Sa:diyusi tanebapi, la:imano wokilo na:kemalagidilawenama ebe ewonino
igilate olopoligoiya? Ao, kolopoligiya:, mabu a:elaopiate Godoko kamamatena: wiyasiya
piyate igilolo dilukulina ebe eponomate ebe amamatena, iyo, a bilibilinomate ebeno
uwomua: igilago ilukulinama:!”
39 Ebe tetelo Godokono Totomu iyatulamepi epetapiate Ya:sutamo negeliya, “Iyo,
Iyatulamedawa, a:ma: wadenomamo geata.”
40 Nanitabola, ebe tetene wagilimite epate Ya:suko tanalo idima: alateda:ma:
na:toletoleutiya.

Godokono Alibodawa Kelisoko Potelela:ka:
Ma:t 22.41-46; Mak 12.35-37

† **20:27:** Ya:suko tetelo Sa:diyusi epo ebe Yu epono taneba idila, iba:te Pa:lisi tanebapino iyaiya totomu bilibilinomamo ka:tudila:onakia:. Ega:walo epate a:elaote a:ene walo kemaimiote Godotamo da:nemaimioma:na:, ebe tanalo Sa:diyusi tanebapiate nanitabokobi ka:midinamia:, ebema: iba:te ebe atu nanitabokobi midia: tanalamo epo iyatulamenakiya.

41 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Epate negelana Godokono Alibodawa Kelisoko ebe
Da:ibidikono a:la:mula, ebeno walone gudi magumune kawokalamene. Wiyasiya me
tanalono magumu keba kunula:ka:?
42 La: numa:la:, Da:ibidite Sam Oale Bukamo tabo ma kunu akuloliya,

‘Kawodawa Godote
naimano Kawodawa Kelisotamo nege,
‘A:ma: naimano tumudi apuamo na:pokoliya,
43 ebene a:ma:go gowelaopi
nale ibi a:imano agowa puti
baima: ka:midilimamo.’ ’ ”

44 Ebene Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Modobola, la: me tabo eba
malagidilolo na nanana:la:, Da:ibidite ebeno a:la:mu Kelisoko ebeno Kawodawama:
ka:milo ebete Godokono tumudi apuamo okolima: giya, ebema: ebe tanalote keba kunu
na:ka:pemaigamene?”

Ya:sute Godokono Totomu Iyatulamepino Amama Tanaloma: Degiya
Ma:t 23.1-7,28; Mak 12.38-40

45 Ebene epo bilibilinomate ebeno tabo eba olowiutalo Ya:sute ebe waloma:tapiatamo
negiya,
46 “La:le Godokono Totomu iyatulamepi wadenomamo nulama:la:. Ibi ubila ga:ga:ga:ga:
kaliku pupuliote olowame bailo eba wapata:lamelo epate ibi ebo kowalogolema:. Iyo, ibi
ubila Yu epono balidi ibilamole moto gulo kawokawo dubuno ilukuli bailo kilukulima:,
ega:walo ibi ubila soliyomu osiyodilo tetelo kawokawo ilukuli bailo ka:pola:na:ma:.
47 Ega:walo iba:te amoleamoleno inamabu a:da: elemasigi tanalodo eba uwatelo ebo
opoliyalelamenaka, ebene iba:te ebe tanalo kuba:noma: gelalo tolamete Godotamo balidi
eba nibilamolelo ga:ga:ga:ga: towetowe tabo ebo negelanaka, mabu ibi ubila epate
ibino tanalo umilo ibi wadewadepima: kegelama:. Ebema: nanitabola, iba:te kuba wiya
kawonomo kelaema:na:!”

21

Amole Kamiyalete Godotamo Mani Dikamiya
Mak 12.41-44

1 Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo eba lutalo, inamabu bilibilinomagopi-
ate ibino nilakapo inamabu Godotamo dapalomutiya, ebete ibino tanalo eba umitalo
2 inamabua: amole kamiyale idi ebo kumiya, ebete mani egege netewa dapalomuti.
3 Ebema: ebete negiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, epate mani dapaloma me
inamabua: amole kamiyalete ibi bilibilinomo odoili,
4 mabu inamabu bilibilinomagopiate ibino inamabu epetapi da:luililamenako ebe
inamabu paloma, wiyasiya me amole kamiyale inamabua:nola. Ebete ebeno bae
uwateono mani alomonomo apalomo.”

Godoko Amamateno Iya Moto Kubaimi Tanalo
Ma:t 24.1-2; Mak 13.1-2

5 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapi epetapiate Godoko Amamateno Iya Motoma: ma
kunu gelitiya, “Me nokola moto kawokawo wadewadenonomola! Ega:walo epate malo
Godotamo nilakapolo dikameonaka, ebe inamabuate wadewadenoma: eda:ona!”
Ebene Ya:sute iba:tamo negiya,
6 “La: me inamabu dulama:witama, walone tetelo ibi bilibilinomate
ka:kubakubaoma:na:. Ebe tetelo me iyaiya motono tanaloma: nokola idite nokola
idi unulo a:ka:pola:nama:na:, mabu gowelaopiate me nokola bilibilinomo mapitaolete
opamo iyalekenomo ka:piyalekema:na:.”

Kawokawo Temetema:te Pelaema: Ya:sute Degiya
Ma:t 24.3-14; Mak 13.3-13

7 Ebene iba:te Ya:suko nalatediya, “Iyatulamedawa, Godokono Moto kubaimi tanalote
kebe tetelo na:ka:pemaigamene? A beda: anoano tanalate na:kiyatuaemene tete ebe na:pe
ebe tanalote ka:pemaigama:?”
8 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La: nanisiwale. Lumagi idite la: demasigilitamene,
la: ebeno tabo ako-olowiala:, mabu dubu bilibilinomo epetapiate naimano mailamo
pelamete ka:pegelama:na:, ‘Na ebe Kelisotela! Tete ebe na:pe!’ wiyasiya la: ibi
akowaloma:tala:la:.

9 Ega:walo la:le iyaiya opo epono gowelao tanalo ega:walo ibino gowelao nopo
iyati tanalo dolowiaema, ebe mabuma: la: kawonomamo akotoletoleala:. Me tanalate
nanitabolo ka:pemaimioma:na:, wiyasiya ebe tete ebe uwomu tetea:."
10 Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, "Nanitabola, opo epetapino epate opo epetapino
epago ka:gowelaoma:na:, iyo, opo idite opo iditamo gowela tanalo kosiyodilomene.
11 Ebene kawokawo mumulate iyaiya opo bilibilinomamo ka:pelaema:na:, ega:walo
kawokawo gabugabuno temeteme tanalate ebe iyaiya epo kuwatema:na:, ega:walo
iyaiya duliyomolo epetapilo epate baea:no kilukulioma:na:, ebene ebe atu tetelo to-
bolo unulo iyaiya anoano tanalo ega:walo Godokono elawo awokalimino tanalate
ka:pemaimioma:na:.
12 "Me tanalate maimioa:no kubakubapiate dopamo la: elawamo uwatetate temeteme
ebo kikalaema:ta. Iyo, Yu epono balidi ibilamole moto gulo iba:te la:imano tanalo
anagilamelelametate la: idoko motamo gito kalomoma:ta, ega:walo na mabuma: iba:te la:
iyaiya kawokawo elawodubuno ololo apuamo magataletate, iba:te atumu la:imano tanalo
kakanagilamelelaema:ta.
13 Ebe tetelo la: wiyasiya iba:tamo naimano Wade Tabote na:kiyawaiyala:.
14 Ebema: la:le ibino ololo apulo eba lamota:onalo la:imano mailo wadekobi keba
kunu ka:midila:ema, ebe tetete pemaiga:no la:imano gela tanaloma: woki bilibilima:
akoeda:oala:,
15 mabu nale la:tamo mulo woki ega:walo tabo eba ikalamelo, piyate la:go gowelaopima:
deda:ona iba:te la:imano nani tabo kubailaema: a:ka:modoboma:na:.
16 "Ega:walo me tanalo idila. La:imano nabila menokobila, ega:walo nanila ekakila,
ega:walo la:imano kalima epo epetapila namutupila, iba:te la:go da:gowelaona ebe
kubakubapino kotamo la: kanalomoma:ta, iyo, la: epetapi la:imano epate gito kanaka-
pulaema:ta.
17 Nanitabola, na mabuma: epo bilibilinomate la:tamo ka:dowaoma:na:,
18 wiyasiya naimano umi magumulo la:imano watono eke idi kapiyate akalatidimene.
19 Ebema: la:imano kodakodalo utitata tanalodo la:le la:imano igilo ma kunu
ka:mula:lemamota."

Yelusalema Kawo Duliyomolo Kubaimi Tanalo
Ma:t 24.15-21; Mak 13.14-19

20 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Iyaiya opono gowelaopiate pelamete Yelusalema
dapanakopa:midama:na:, la: ebe tanalo duma:ema la: kiyatawaomamota ebeno olalati
tete ebe a:pemaiga.
21 Ebema: gowelaopiate pemaimioa:no, modobola Yudiya opo epate dopamo unuunu
damelamo nalautioma:na:, ega:walo Yelusalemalo dilukuliona ibi atumu iyabaiamo
na:ka:tolaema:na:. Numa:la:, ebe tetelo piyate tumulo da:pola:nama:na: iba:te kawo
duliyomolono kala ga:dimi magumamo nopila:oma: modoboa:, mabu iba:te ebolo wade
opila:o bai a:ka:nuima:na:.
22 Nanitabola, Godote dopamo ebeno Bukamo dakuloliya ebe tanalate nanitabonomolo
ka:pemaimioma:na:, iyo, ebe tete ebe Yelusalema duliyomolono kuba wiya lawe egelala.
23 Ebema: numa:la:, lamitulamitu ega:walo nono dikalamena ebe kamiyala:tamo
ebe egelate kubanomoma: keda:mene, mabu nanitabola, Godokono kawo dowa
tanalonomote Yelusalema epatamo eba itanalo, ibino opolo kawokawo tepo temetema:te
ka:pemaimioma:na:!
24 Iyo, gowelaopiate ibi epetapi gowelaono gila:mo kanakapulaema:na:, ega:walo
ibi epetapi ala:mo matuolamolete iyaiya mulu opamo kemagatalema:na:, ebene
nanitabokobi midia:piate Yelusalema duliyomolo ibino agowamo ka:mikitama:na:,
Godote iba:tamo dikalaemene ebe tete uwomuamo."

Epono Naniwino Pe Tete
Ma:t 24.29-31; Mak 13.24-27

25 "Ebene egela, sagana, ega:walo mawele, ibi magumulo kawokawo anoano tanalate
da:pemaimioma:na:, me opo kawonomolo epate woki bilibilima: eba eda:olo balidi
koba:midaolema:na:, iyo, ebe atu tetelo kewa: kolomono kawokawo ulate maimiote
kolomo bala dapalukolema:na:, iba:te ebe obono diyamo dolowima:na: kawonomamo
ka:toletoleoma:na:.
26 Ega:walo ebe tetelo tobolo ununo elawoelawo inamabuate kalela:oma:na:, ebema:
epate me opono kawo olalati tanalo eba makopelelo, iba:te tole kawonomamo lawete
elawoa:noma: ebo keda:oma:na:.
27 Ebene ebe tetelo Epono Naniwite tobolo unune eba piwisigalo iba:te ebe ebo
kuima:na:, ebete ebeno elawago ega:walo alo kawonomago ka:pemene.

28 Ebema: me temeteme tanalate maimi dowagilima:na:, ebe tetelo la: unamo
na:nemeliyala: mabu la:imano igilo mula:le tete ebe netatali.”

Umei Kewano Tanalo
Ma:t 24.32-35; Mak 13.28-31

29 Ebene Ya:sute uli tabo iba:tamo ma kunu iyatulamiya, “La: umei kewa ega:walo iyaiya
kewano tanalo wadenomamo nemalagidilala:.
30 La:le ibino paa mogoiamidale tanalo dulama:ema, ebe tanalote la: kiyatulamema:ta
ulamano tete ebe netatali,
31 ebema: me temeteme tanalate maimiolo dulama:ema, la: kiyatawaomamota
Godokono Kawo Elawodawano tete ebe na:pe.
32 Na la:tamo nani tabo gemo, me tanalo bilibilinomate dopamo ka:pemaimioma:na:,
walone me tete epate ebo ka:elaoma:na:,
33 iyo, me opo ega:walo tobolo unu iba:te kolopoligoma:na:, wiyasiya naimano tabote
a:kolopoligomene, uwomua: tetelo bitanamene.”

Olowiolo Ilukuli Tanalo

34 “La: a:ka:tuwa: la: wadenomamo nulamenala:! La: bae nao tanaloma:, ega:walo elawo
da:imi obo nio tanaloma:, ega:walo me opono inamabu uwate tanaloma: woki bilibilima:
akoeda:onala:. La: nanisiwale, ebe Kawo Egelate samonomamo da:pemaigamene la: ka-
wonomamo da:bela:wa:oma, me tanalo ebe gubite inamabu danagalimi keba kunula:ka:
eba kunula.
35 Iyo, ebe Kawo Egelate me opolo dilukuliona ebe epo bilibilinomatamo ma kunu
ka:pemene,
36 ebema: tete bilibilinomolo la: olowiolo eba ilukulinalo Godotamo na:towetoweonala:.
Ebe tanalo magumulo la:le ebeno elawo lawa:wete, kawokawo temetema:te
da:pelaema:na: la: ebe iyaiya tanalo magumudo nemaimiawete Epono Naniwino dopo
apulo ka:nelamota:onamamota.”
37 Ebene egela epetapilo Ya:sute Yelusalemamo da:penaki ebete Godoko Amamateno
Iya Motolo epo piyatulamenaki, wiyasiya didokonaki ebete duliyomolone walo ka:tonaki
Olibi Kewakewa Unu Damelalo ebo nowatanaki.
38 Ebe tetelo epo bilibilinomate duiyanomolo Godoko Amamateno Motamo pelame-
nakiya ebeno tabo ka:polowioma:.

22

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Degelitiya
Ma:t 26.1-5; Mak 14.1-2; Yon 11.45-53

1 Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu* ebeno mailo idi ebe Aduga:la Soliyomula,† ebeno
osiyodilo tanalo detataliya,
2 ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Godokono To-
tomu iyatulamepi dubu, iba:te Ya:suko anakapumi gabo waditiya, wiyasiya iba:te epo
tolelamelo awokala kosiyodilutiya:.

Yudasite Ya:suko Laema: Nopo Diyatiya
Ma:t 26.14-16; Mak 14.10-11

3 Ebene Saitanate Keliyota duliyomolodawa Yudasikono tepo magumamo opegiya,
Ya:sukono 12 waloma:tapino taneba magumulo ebe idila.
4 Ebete Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Godoko Amamateno
Moto atila:pi dubu iba:tamo tote nopo ebo niyatiya Ya:suko ibino kotamo kiyatima:.

---

* **22:1:** Me Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu ebe Yu epono soliyomu idila. Aduga:la Soliyomu dolopoligomene, egela idilo me soliyomu idi wagilimite iba:te sebeni egela tetelo bosiyodilonakoma:na:. Me soliyomuno magumu ma kunula. Yu epate Isipiti opone Godokono elawamo da:nemaiminiya, ebe idokolo ibino palowa bae osiyodilolenate wadenomamo okaleona:no iba:te gawagawalo ebo tolameniya. Mabu ebe baete unamo maimioma: tetea:nola, ebema: ebe tanalo malagidiloma: Yu epate me soliyomu bosiyodilonakoma:na:. † **22:1:** Aduga:la Soliyomuno mabu ebe Moseseko tetelo wagilimiya. Ebe tetelo Isipiti Kawo Elawodubu Pa:lote Yu epo bilibilinomo uwatete ibi ebeno wiya: wokopima: midiliya, ebema: ebe ubia:nola ibi gito alibolema: ibino Ka:inane opamo. Godote Pa:lokono wato kodakoda tanalo dumiya, ebema: idoko idilo ebete ebeno a:e nopodawa Isipiti opamo napaliboni Isipiti epo bilibilinomono dopo gudi kapanakapulamenama:. Ebene ebe idokolo a:e nopodawate Yu epono gudi aduga:lalenate, wiyasiya Isipiti epono gudinomo anakapulameni. Ebe anoano tanalodo Yu epo bilibilinomate Isipiti opone ebo nemaiminiya, ebema: ebe tanalo malagidiloma: iba:te ulama bilibilinomo magumulo Aduga:la Soliyomu bosiyodilonakoma:na:.

5 Ebe tetelo iba:te ebe tanalo olowite kalakalaolo tabo ebo iyatiya ebetamo mani
kikaema:,
6 ebema: Yudasite ebe tabamo tuduwatate, iba:godone tote gabo ebo nowadiya epoa:
tetelo Ya:suko ibino kotamo kiyatima:.

Ya:sute Aduga:la Soliyomuno Nao Inamabu Osiyodilolema: Tabo Degiya
Ma:t 26.17-25; Mak 14.12-21; Yon 13.21-30

7 Yu epono osiyodilo tanalo ma kunula, iba:te ulama bilibilinomolo Unamo Maiga:
Palowa Bae Soliyomu nao dowagiliminakiya, ebe dopo egelalo iba:te Aduga:la Soliy-
omuno sipi-goeogoeo egege alukolenakiya.
8 Ebema: Ya:sute Pitako Yoneko ibi netewapi eba nalibolelo negiya, "La: toawete
Aduga:la Soliyomuno nao inamabu na:nosiyodiloliyala:, ale ka:penaoma:."
9 Iba:te ebetamo negeliya, "Ale kebolo na:ka:nosiyodilolema:?"
10 Ebete iba:tamo nowamiya, "La: kawo duliyomolamo na:toala:, ebene obo daguwaita
ebe dubute la:go dapalugomene, la:le ebe ebo nowaloma:tiyala:. Ebete kebe motamo
ka:nodolomene,
11 la: ebe moto namutudawatamo ma kunu na:negeliyala:, 'Iyatulamedawate a:ma:tamo
ge, moto keleka: nale naimano waloma:tapiago Aduga:la Soliyomu bae ka:penama:?'
12 Ebe tetelo ebete la: moto guamo kemagatalema:ta, unu motolo tete kawo bitana, iyalo
osiyodilaka. La: ebolo nao inamabu na:nosiyodiloliyala:."
13 Ebene iba:te tote, Ya:sute kebe tanaloma: kanaliyale, iba:te ebe tanalo nulamete
Aduga:la Soliyomuno nao inamabu ebo nosiyodiloliya.

Ya:suko Malagidilo Bae Nao Tanalono Wagilimi Mabu
Ma:t 26.26-30; Mak 14.22-26; 1 Kol 11.23-25

14 Tete da:peni Ya:sute ebe alibolepi dubago bae nama: ilukuliniya,
15 ebene ebete iba:tamo negeni, "Na ubi kawonomamo niyatinatimo, nale a:ea:no
dopamo me Aduga:la Soliyomu la:go kenama:.
16 Ebema: nale la:tamo negemo, nale me soliyomu bae me tetelo walo a:kenamo,
wiyasiya Godokono Kawo Elawodawano tete da:pemene, ebe tetelo me soliyomuno
magumute nanitabolo dawokalamene nale ebo kenamamo."
17 Ebene Ya:sute kalili lawenate Godotamo kalakala tabo genate iba:tamo negeni, "La:
me kalili lawa:wete, la: magumulo idite iditamo kikame, idite iditamo kikame, ma kunu
nowagela:la:.
18 Nale la:tamo negemo, na me tetelo me elawo da:imi obo walo a:ka:nimo, wiyasiya
Godokono Kawo Elawodawano tete da:pemene, ebe tetelo nale ebo ka:nimamo."
19 Ebe tetelo ebete bae kelawenate Godotamo kalakala tabo genate, wakamionate
iba:tamo eba ikalamolenalo negeni, "Me naimano apela, la: mabuma: Godotamo ikaemo.
La:le na malagidilonelo me tanalo nosiyodilonakiyala:."
20 Ebene ibino bae nao tanalo dolopoligoni, ebete kalili walo kelawenate negeni, "Me
kalili ebe Godote epago milolo kilukulinama: oli nopo diyatiya me ebe tanalola. La:
mabuma: deka:ka:liyamene, me naimano kalimate ebe nopo kodakodaimina.
21 "La: numa:la:! Na anakapunamepiatamo dikanaemene, ebe lumagite nago me bae
nao bailo ba:luta!
22 Iyo, ebe nanitabola, Epono Naniwite a:eamo ebe na:to, Godote nopo dopamo diyatiya
eba kunu, wiyasiya kebe lumagite ebe anakapumipiatamo dikalaemene, ebe dubute kuba
wiya kawonomo kelaemene!"
23 Ebene ibi a:ka:tuwa: ibi magumulo idite idi ananaki, idite idi ananaki, eba kunu eba
wagelenalo negelaniya, "Me kuba potele na:kosiyodilomene?"

Potele Kawodawama: Na:keda:mene

24 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapi magumulo potele kawoma: eda: tanaloma: apamina-
teui tanalote maigani.
25 Ebene Ya:sute iba:tamo negeni, "Godoko nanitabokobi midia:pino kawokawo ela-
wodubate ibi a:ka:tuwa: ibi eba wadipalatelelo epo epetapi elawamo analenaka iba:te
ibino ubi tanalamo ka:tudila:onama:, ega:walo ebe kawokawopi ubila epate ibi walubilip-
ima: eba ka:la:milo ibi ebo kemoiolema:.
26 Wiyasiya la:imano tanalo eba kunua:. Modobola la:imano taneba magumulo ka-
wodawate oli ape lumagi keba kunula:ka: ebakodawama: neda:mene, ega:walo la:imano
watodawate atumu ebe wiya: wokodawa keba kunula:ka: ebakodawama: na:keda:mene.
27 Numa:la:, wadewade bae nao bailo dokolita epate ebako lumagi kawodawama:
gelanaka, wiyasiya kebe lumagite ebetamo bae dadaemenako iba:te ebe wiya: woko-
dawama: gelanaka. Nanitabola, na wiya: wokodawa keba kunula:ka:, nale la:imano

taneba magumulo ebako da:pesodawama: eda:namo, ebema: modobola la: atumu eba
kunu nilukuliniyala:.
28 “Nanitabola, naimano kodakoda tanalo magumulo da:lutanakimo, la:le na
katepana:wenakia:,
29 ebema: Nabiwite na Kawo Elawodubuma: keba kunu ka:midiniyale nale la: atumu
eba kunu ka:ka:midilimamota.
30 Ebene na Godokono Unu Duliyomololo Kawo Elawodawama: eba neda:lo, la:
nago soliyomu bae nawete da:imi obo ebo ka:niomamota, ega:walo la: kawokawo
elawodubuno ilukuli bailo ilukula:wete Isalaela 12 gu epono iyaiya tanalo anagilamele-
lamepima: keda:omamota.”

Ya:sute Pitako Danani, A:ma:le Na Iyatawa:noma: Kegema:ta
Ma:t 26.31-35; Mak 14.27-31; Yon 13.36-38

31 Ebene Ya:sute negeni, “Saimono, Saimono, a:ma: nolowia. Dubute witi-laisono
tanalo kuima:, da: wadenola: o da: kubanola:, ebete keba kunu kanamogolenakole,
Saitanako ubila a:ma: kuba gabamo eba kunu kowabuga:tatama:, ebema: Godote ebe
tanalo iyatawate ebetamo modoboma: ge.
32 Ebema: Saimono, nale a:ma: mabuma: Godoko a:toweoma:kamo, ebete a:ma: eba
walubilo a:imano nanitabokobi midi tanalote akalatidimene. A:ma: natamo walo
da:kolobigaemene, ebe tetelo a:imano ekaki elawokobi na:midiliye.”
33 Pitate ebetamo nowamini, “Kawodawa, nale a:ma:go idoko motamo tote da:na:emo,
na ebe tanaloma: olosiyodilomo.”
34 Ya:sute wiyasiya negeni, “Pita, na a:ma:tamo negemo, ka:lo idokolo kakabate geoa:no
a:ma: netewa-kapiya teta:mo na iyatawa:noma: kegema:ta.”

Ya:sute Gowelaono Gili Laema: Degeni

35 Ya:sute iba:tamo negeni, “Nale la: dopamo danaliboletima, la: ma kunu analiamata,
‘Mania:no, ikuwa:no, ega:walo agowa pata:no na:tolamiyala:,’ ebema: ebe tetelo la:
modoboa: tanalo a:ka:niyatawaima?”
Iba:te nowaiminiya, “Ao, nigologolo tanalo idi ka:numia:.”
36 Ebene Ya:sute iba:tamo negeni, “Ka:lo wiyasiya na tabo idi ma kunu gemo, ale eba
tolamelo la:godolo mani o baeno ikuwa da:pola:lametana nuwatiyala:, ega:walo pogodolo
gowelaono gili itana:no, modobola ebete ebeno lubudino kaliku maniamo na:midite
wiyasiya elawo gilite nelaemene.
37 Mabu na la:tamo negemo, Godote naimano tanaloma: ebeno Bukamo dakuloliya,
tete na:pe ebe tanalote kemaigamene, iyo, buka apuno tabote ma kunu gena, ‘Iba:te ebe
kubakubapiago kapiyama: midiya.’ ”
38 Ebene iba:te negelaniya, “Kawodawa, a:ma: numa:. Mela, gowelaono gili netewa
ba:pola:na!”
Ya:sute nowamini, “Eiye! La: naimano tabono magumu wadenomamo kelawa:wena:.
Taula, nitanana.”

Ya:sute Olibi Kewakewa Unu Damelalo Godotamo Da:towetoweoni
Ma:t 26.36-46; Mak 14.32-42

39 Ebene Ya:sute Yelusalema duliyomolone nemaiganate ebete dopamo keba kunu
kosiyodilonakile, eba kunu ebete ebe waloma:tapiago Olibi Kewakewa Unu Damelamo
gito tolameniya.
40 Ebete ebe damelamo nemaiganate ibi nanaleni, “La: malo Godotamo
na:towetoweonala: mabu la:le Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalamo
da:ba:gudima.”
41 Ebene ebete ibi miyapanate kela:mo tonate, ebe tetelo ebete pupamo nokolinate
Godotamo ebo na:towetoweoni.
42 Ebete na:geni, “Aba, a:ma: ubi diyata:emene me tepo temeteme kalili nagodone
nelawa:. Wiyasiya naimano ubia:, a:ma: a:ka:tuwa: a:imano ubila nosiyodila.”
43 Ebe tetelo Godokono Unu Duliyomolone nopodawate ebetamo pemaiganate ebe
elawokobi ebo pa:midini,
44 ega:walo ebete tepo temeteme kawonomoma: eda:nate elawonomamo Godotamo eba
towetoweonalo, ebeno kolowate kalimama: eda:omenate opamo ebo ka:ka:liyaomeni.‡
45 Ebene ebete towetoweo tabo gela baine maiganate ebe waloma:tapiatamo da:peni
iba:te tepo temetema:go laonalo pulameni.

‡ **22:44:** Luk 22.43-44 buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

46 Ebete iba:tamo negeni, “La: beda: mabuma: kelawenama? La: maimiawete
Godotamo na:towetoweonala:, mabu la:le Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalamo
da:ba:gudima.”

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Delaweniya
Ma:t 26.47-56; Mak 14.43-50; Yon 18.3-11

47 Ya:sute ebe tabo eba genalo, ebeno waloma:tapi 12 magumulo dubu idi Yudasite
dubu bilibilinomo epetapi dopolamenate iba:te kapimiya ebo pelameniya. Ebene ebete
Ya:sutamo nilakapo tabo genate ebe kapaboeteonama: niyakabamo da:peni,
48 Ya:sute ebetamo negeni, “Yudasi, a:ma: Epono Naniwi eba paboeteolo ebe anaka-
pumipiatamo ikalaema: ka:pa:wa:?”
49 Ebene Ya:suko lawe tanalote maigama: eba penalo, ebe waloma:tapi dubate ebe
tanalo uminate negelaniya, “Kawodawa, ale ibi gowelaono gila:mo bakalukolema:?”
50 Ebene ibi magumulo idawate maiganate Godotamo kalimagono ikameopino Un-
unomo Watodawano moto wokodawa anagaliminate ebeno tumudi apuno galo ebo
mapitamidameni.
51 Ya:sute wiyasiya ibi kawiya nanaleni, “Taula, nolodiyobala:!” ebene ebete ebe
dubuno galo dologimini ebe tetelo wadekobi nolowini.
52 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, ega:walo Godoko Ama-
mateno Moto atila:pi dubu, ega:walo kawokawo dubu epetapi, iba:te Ya:suko laema:
da:pelameniya ebete iba:tamo negeni, “Na pilo lumagila:ka:, o na gowelaodawala:ka:?
La:le na lawenema: gowelaono gila:go ega:walo gaubago beda:ma: ka:pelama:ema?
53 Na egela epetapilo Godoko Amamateno Iya Motolo la:imano ololo apulo
da:pokolitanakimo, ebe tetelo la:le na kelawena:wea:. Wiyasiya me idoko la:imano
tetela, iyo, idoko namutudawama: deda:na ebeno elawo tetete a:pemaiga.”

Pitate Ya:suko Iyatawa:noma: Degeni
Ma:t 26.57-58,69-75; Mak 14.53-54,66-72; Yon 18.12-18,25-27

54 Ebe tetelo iba:te Ya:suko kotamo kodakodanomolo lawenate, Godotamo kalimagono
ikameopino Unu Watodawanomono motamo magataniya, wiyasiya Pitate ibi muludo-
pone waloma:taleni.
55 Ebene epetapiate motono kala magumulo ela madonate eba pola:nalo, Pitate kala
ga:dimi magumamo nopeganate iba:go ebo nokolini.
56 Ebe tetelo Pitate elano alolo eba nokolinalo, woko buwelete ebe wadenomamo
uminate negeni, “Me dubu atumu Ya:suago pata:nami!”
57 Pitate wiyasiya negeni, “Kamiyale, na iyatawa: ebe!”
58 Ebene iba:te tete da:pesamo ilukula:tepanate, dubu idite ebe wadenomamo uminate
walo nakanani, “A:ma: atumu ebe waloma:tadawa idilata!”
Pitate wiyasiya negeni, “Dubu, na ebe iyatawa:!”
59 Tete kele kawodopo da:ka:petoni, dubu idite elawodopamo na:kegeni, “Nanitabola,
me dubu Ya:suago pata:nami, mabu ebe Ga:lili opodawala!”
60 Pitate wiyasiya negeni, “Dubu, a:ma:le degeawena ebe tabono tanalo na iyatawa:!”
Ebe tetenomolo ebete ebe tabo eba genalo kakabate negeoni,
61 ebene Kawodawa Ya:sute olobiganate da:nemeleni Pitako ebo numini. Ebe tetelo
Ya:sute ebetamo dopamo kebe tabo kegenile, Pitate ebe tabo ebo malagidiloni, “Ka:lo
idokolo kakabate geoa:no, a:ma:le netewa-kapiya teta:mo na iyatawa:noma: kegema:ta.”
62 Ebene Pitate iyabaiamo tonate kawo tepo temetemenomago iinomo ebo niini.

Godokono Moto Atila:pi Dubate Ya:suko Danagalimioniya
Ma:t 26.67-68; Mak 14.65

63 Ebene Godoko Amamateno Moto atila:pi dubate Ya:suko eba kalakalatenalo ebo
anagalimioniya.
64 Iba:te kalikamo ebeno ololo mula:menate ebe anagalimiolo negelaniya, “A:ma:
Godokono woki awokalimidawama: nanitabolo deda:wena, a:ma: negea piyate kanagal-
imiotana!”
65 ega:walo iba:te ebe eba malogonalo kubakuba tabo epetapi bilibilinomo ebetamo ebo
kiyawaoniya.

Yu Epono Ka:nisolo Dubate§ Ya:sukono Tanalo Danagiyamidameniya
Ma:t 26.59-66; Mak 14.55-64; Yon 18.19-24

§ **22:65:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:suko tetelo Yu epono watowatopi dubu epetapi, ibi me Ka:nisolo dubula. Ebe watowatopiate Yu epono iyaiya tanalo eba anagilamelelamelo kubakubapiatamo ibino wiya ebo ikalamenakiya, wiyasiya ebe Ka:nisolo dubagodolo elawo kitanamia: lumagi a:eamo aliboma:.

66 Ebene egela walo apuamo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, ega:walo
Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo Yu epono kawokawo dubu epetapi, iba:te
aladabutinate epetapiate Ya:suko ibino dopo apuamo magatanate nananiya,
67 "A:ma: a nanaa:, a:ma: Godokono Alibodawa Kelisotela:ka:?"
Ebete wiyasiya iba:tamo negeni, "Nale la:imano tabo nanitabolo dowaimo la:
nanitabokobi a:ka:mida:ema,
68 ega:walo nale la: tanalo idima: dalateda:letama, ebe tetelo la:le natamo wiya tabo
wadenomamo a:kegelaema.
69 Nanitabola, na Epono Naniwite me tetene wagilimite Elawodawa Godokono tumudi
apulo ka:nokolimamo!"
70 Ebe tetelo ibi bilibilinomate negelaniya, "A:imano tabono magumu keba kunula:ka:?
A:ma: Godokono nani Gudula:ka:?"
Ebete iba:tamo nowamini, "La:le ebe ebe gelamata."
71 Ebema: iba:te negelaniya, "A me dubuno kuba kiyatawaoma: tabo gedawa idi a
ubia:nola, mabu a a:ka:tuwa: ebeno tabonomone ebe olowima:!"

23

Yu Epono Watowatopiate Ya:suko Paeletetamo Demagatiya*
Ma:t 27.1-2,11-14; Mak 15.1-5; Yon 18.28-38

1 Ebene ibi bilibilinomate maimiote Ya:suko lawete Paeletetamo ebe gito magatiya.
2 Iba:te ebeno tanalo eba anagilamelemelo Paeletetamo negeliya, "A me dubu uima:
ebete aimano epo eba iyatulamitalo da:kubailamiti, ebete ibi ma kunu odiyoboli iba:te
Kawo Elawodubunomo Sisatamo ta:kese mani ikameoma:, ega:walo ebete iba:tamo
negenako ebe Kelisotela, Kawo Elawodubula."
3 Ebema: Paeletete ebe nalatediya, "A:ma: Yu epono Kawo Elawodubula:ka:?"
Ya:sute ebetamo nowamiya, "A:ma:le ebe ebe geata."
4 Ebene Paeletete Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo tabo
olowioma: da:pelamiya ebe epo bilibilinomatamo negiya, "Na me dubuno kuba idi
kumita:."
5 Wiyasiya iba:te elawonomamo walo na:kegeliya, "Ebete dopamo Ga:lili opone wag-
ilimite mamo pemaiga epo kubanu iyatulamenaki, ma kunu Yudiya opo kawonomolo
ebete ibi nanalenako iba:te gabamaniatamo gowelao tanalo kosiyodiloma:."

Paeletete Ya:suko Kawo Elawodubu Eloditamo Danalibiya

6 Paeletete ibino tabo olowite ebe a:ka:tuwa: ebetamo negiya, "Oe, me dubu Ga:lili
opodawala!"
7 Ebe tetelo Paeletete iyatawiya Elodite Yelusalema kawo duliyomololo okoliatepama:
da:piya, ebema: ebete Ya:suko ebetamo gito nalibiya mabu Elodiko Ga:lili opono Kawo
Elawodubula ega:walo Ya:suko ebe opone piya.
8 Ebene Elodite Ya:suko umite kawonomamo kalakaliya, mabu ebete Ya:sukono
osiyodilole tanalo olowite tete geyageyanomolo ebe uima: ubi eba iyatinalo ma
kunu malagidilonami, "Diyala, Ya:sute naimano ololo apulo anoano tanalo idi
da:bosiyodilomene."
9 Ebe mabuma: Elodite Ya:suko iyaiya tanalo bilibilinomoma: nalateda:iya, wiyasiya
Ya:sute ebetamo tabo kapiya idi kegiya:.
10 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Godokono Totomu
iyatulamepi, iba:te maimiote Ya:sukono tanalo eba anagilamelemelo ebe kuba lumagima:
gelalo elawonomamo geliya,
11 ega:walo ebe atu tetelo Elodite ebeno gowelaopiago Ya:suko malogolo nekalakalati-
tiya. Ebe kalakala magumulo iba:te kawokawo elawodubate da:pupulinaka ebako kaliku
ebetamo pulimite, ebene iba:te eba kunu Paeletetamo walo gito kanalibiya.
12 Ega:walo me tanalo idila. Elodiko ega:walo Paeleteko ibi netewapiate dopamo
idite iditamo dowanaki eba kunu wagelenamiya, wiyasiya me egelane wagilimite iba:te
namutupima: nanitabonomolo ediya.

Paeletete Ya:suko A:eamo Dalibiya
Ma:t 27.15-26; Mak 15.6-15; Yon 19.1-16

* **23::** Ya:suko tetelo Loma epate Paeleteko napalibiya Yu epono Yudiya opamo, ebete ibino kapela Kawo Ela-
wodubuma: ka:peda:nama:, ebene ebe opolo Paeleteko kapiyagodolo elawo itanami lumagi a:eamo aliboma:.

13 Ebene Paeletete Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, ega:walo Yu epono
kawokawo dubu epetapi, ega:walo kebe epate ibino tabo olowioma: da:pelamiya, ibi
bilibilinomo ebetamo ka:la:mite
14 iba:tamo negiya, “La: me dubu natamo epo kubailamedawamu magaemata, wiyasiya
nale la:imano ololo apulo ebeno iyaiya tanalo danagilamelemo ebegodolo kuba idi
kumia:.
15 Ega:walo Elodite atumu ebegodolo kuba idi kuimia:, ebete ebe atamo ebema:
kapalibo. Nanitabola, ebete kawo kuba idi kosiyodiloa: ebete ebema: a:ela.
16 Ebema: modobola nale ebe pa:ka:pa:ka:mo a:na:ma:ga:midaote gito kalibomamo.”

17 Paeletete me tabo negiya mabu ebeno osiyodilo tanalo ebe ma kunula, ulama
bilibilinomo magumulo Yu epono Aduga:la Soliyomu tetelo iba:te idoko motolo kapiya
lumagi mailamo deka:minakiya, Paeletete ebe lumagi ebeno kuba wiyane gito alibonaki.†
18 Wiyasiya epo bilibilinomate Paeletetamo gelatepaolo negeliya, “Ao, Ya:suko nanaka-
puma:! A ubila a:ma: Balabasiko gito naliba!”
19 Balabasikono tanalo ma kunula. Dopamo ebete Loma gabamaniatamo gowelao
tanalo eba osiyodilolo epo epetapi Yelusalemalo ebo anakapulamiya, ebema: iba:te ebe
idoko moto magumamo gito ba:idiliya.

20 Ebe tetelo Paeleteko ubila Ya:suko gito kaliboma:, ebema: ebete ebeno tabo madodo
adipatelo epo bilibilinomo walo nakanaliya,
21 wiyasiya ibi bilibilinomate kawonomamo negeliya, “Kewa olotolowamo
tupuguima:wete, ikoko nanagilamolema:!”

22 Ebene netewa-kapiya teta:mo Paeletete walo na:kegiya, “Mabu keleka:? Ebete beda:
kuba kosiyodilile? Na ebegodolo kuba idi kumita: nale ebe a:eamo ebema: alibola!
Modobola nale ebe pa:ka:pa:ka:mo a:na:ma:ga:midaote gito kalibomamo.”

23 Wiyasiya iba:te olodiyoboa:no kawonomamo nega:gitiya Ya:suko kewa olotolowamo
ka:tupuguima:, ebene ibino gelatepao tanalote kawonomoma: dediya Paeletete iba:tamo
gito tuduwatiya,
24 iyo, iba:te ebe keba kunu kaniye, Paeletete eba kunu osiyodilote Ya:suko a:eamo alibo
tabo ebo giya.
25 Ebene iba:te idoko motolo lumagi mailamo deka:miya, ebe dubu epo anakapu-
lamedawa ega:walo gabamaniatamo gowelaodawala, Paeletete ebe ebeno kuba wiyane
gito alibiya, wiyasiya ebete Ya:suko epatamo gito ikalamiya iba:te ibino ubi tanalo
kosiyodiloma:.

Gowelaopiate Ya:suko Kewa Olotolowamo Da:tupuguimiya
Ma:t 27.32-44; Mak 15.21-32; Yon 19.17-27

26 Gowelaopiate Ya:suko a:e baiamo eba magatalo, Saimonoko Sailiniya duliy-
omolo dubula, ebete iyabaine kawo duliyomolamo ebe gabodo piti, ebene iba:te ebe
elawamo lawete naniya, Ya:suko dopamo eba tutalo Saimonote ebeno kewa olotolowa
kaguwataema:.

27 Ebene epo bilibilinomate ebe eba waloma:titalo, ibino taneba magumulo kamiyale
epetapiate Ya:sukono tanaloma: iima:go tolamitiya.
28 Ya:sute wiyasiya iba:tamo olobigate negiya, “Yelusalema duliyomolo kamiyala:la:,
la: naimano tanaloma: kiimitala:, la: a:ka:tuwa: la: ega:walo la:imano gudino tanaloma:
niimitala:!
29 Mabu kuba tete ebe na:pe epate ma kunu kegelama:na:, ‘Ta:li kamiyale ega:walo lami-
tua:noma: eda:o kamiyale ega:walo guda:tamo nono ikalamea: kamiyale, iba:te olalati
tetelo modobodopoma: keda:oma:na:, wiyasiya guda:gopi kawo tepo temetemenomo
kiyatawaoma:na:!’
30 Ebe tetelo epate temeteme magumulo unuunu damelatamo kegelama:na:, ‘La: a
unamo na:pa:guda:la:!’ ega:walo egege damelatamo kegelama:na:, ‘La: a na:pitioa:la:!’
31 Ebema: kamiyala:la:, la: me tanalo nemalagidilala:. Kewate alawoa:noma: eda:o
tetelo kubakubapiate natamo mako kawo kuba osiyodiluta, ebema: walone tetelo kewate
alawoma: deda:oma:na:, la: nanisiwale! Diyala, ebe tetelo ibino tepo magumuno

† **23:17:** Luk 23.17 buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

kubate kawonomoma: eda:lamete la:tamo ega:walo la:imano guda:tamo iyaiya kuba kawokawonomo da:bosiyodilolema:na:.”‡

32 Ebe tetelo iba:te kuba osiyodilolepi dubu netewa Ya:suago magataliya, iba:te ibi kapimiya a:eamo kanalomoma:.

33 Ebema: iba:te damela unu ida:mo nemaimiya, ebe damelano mailo ebe Wato Goala, ebene iba:te Ya:suko kewamo ebolo na:tupuguimite ikoko ebo nanagilamolemiya, ega:walo kubakuba tanalo osiyodilolepi dubu netewa atumu kuwatete, idi tumudi apuamo, idi pele apuamo, iyaiya kewa olotolowamo eba kunu ka:tupuguilamiya.

34 Ebene Ya:sute negiya, “Aba, a:ma: ibino kuba egebolelama:wete na:dodolomatililama:, mabu iba:te beda: tanalo kosiyodilute ibi iyatawa:.”

Ebe tetelo Ya:suko anakapumipiate nokola egege iyalekeolo kalakala tanalo eba osiyodilolo ebeno kaliku iyaiya ebo alabaomiya.

35 Ebene epate utitatate ebe eba umitalo, Yu watowatopi dubate ebe kalakalatelo negeliya, “Ebete epo epetapino olalati tanalo mula:lelamenaki, ebema: ebete Godokono nani Kelisoma: deda:na, modobola ebe a:ka:tuwa: ebeno igilo na:mula:na!”

36-37 Ega:walo gowelaopiate ebe atumu kalakalatelo na:kegelitiya, “A:ma: Yu epono nani Kawo Elawodubuma: deda:wena, a:ma: a:ka:tuwa: a:imano igilo na:mula:!” Ebene iba:te kaka da:imi obo ebetamo ebo ikamiya ebete ka:nima:,

38 ega:walo iba:te Ya:suko da:tupuguimiya ebe kewa unamo tabo ma kunu akuloliya, “Me dubu ebe Yu epono Kawo Elawodubula.”

39 Ebe tetelo eba:go kewa olotolowamo da:tupuguilamiya, ibi netewapi magumulo dubu idite ebe kawonomamo malogolo ma kunu giya, “A, a:ma: ebe Godokono Alibodawa Kelisotela:ka:? A:ma: a:ka:tuwa: a:imano igilo mula:wete, aimano igilo atumu na:ka:mula:leama:!”

40 Wiyasiya dubu idite ebe eba odiyobolo negiya, “Eiye! A:ma: Godoko tolemea:noma: keda:wita? A netewa-kapiyate kapiya a:e wiya eba lawitalo,

41 gowelaopiate atamo kuba wiya wadenomamo ikaeamita mabu a kuba tanalo osiyodilolenaima:, wiyasiya Ya:sute kuba idi kosiyodiloa:.”

42 Ebene ebete Ya:sutamo negiya, “Ya:su, a:ma: Kawo Elawodawano elawago da:ka:pa:emene, ebe tetelo na nilakapolo na:pemalagidiloniye!”

43 Ya:sute ebetamo nowamiya, “Na a:ma:tamo nani tabo gemo, ka:lo egelalo a:ma: nago Kalakala Duliyomololo ka:lutama:ta.”

Ya:sute Da:eni
Ma:t 27.45-56; Mak 15.33-41; Yon 19.28-30

44-45 Ebene egelate tuli teta:mo dutiya, egelano pukuilame tanalote olopoligote opo kawonomote ebo idokiya. Iyo, idokote egelano alo eba mula:lo egelate a:iwate kela:mo a:niwisigatepani, egela tuli tetene wagilimite 3 koloko uwomuamo, ebene Godoko Amamateno Iya Motono kaliku ubilite tulituliya ebo bolegaleni.

46 Ebe tetelo Ya:sute kawonomamo gepatenate negeni, “Aba! Nale naimano uliyana a:imano kotamo iyatimo!” Ebete me tabo genate a:enomo ebo a:eni.

47 Ebene gowelaopino elawodubute ebe tanalo uminate ebete Godokono mailo eba adipatenalo negeni, “Nanitabola, me dubu tuputupudawama: eba eda:nalo kuba tanalo idi kosiyodiloa:.”

48 Ebene epo bilibilinomate Ya:sukono a:e tanalo uima: da:pelamiya, kebe tanalate kemaimioniye iba:te ebe tanalo ulamenate kawo tola:go bodolo alukola:go ibino motamo gito tolameniya,

49 wiyasiya Ya:sukono namutupi bilibilinomo ega:walo kebe kamiyala:te Ga:lili opone ebe dowaloma:iya, iba:te mulune putitatanate ebe iyaiya tanalo ebene pulameniya.

A:limitiya Duliyomolodawa Yausepete Ya:sukono Ape Nokola Bobo Magumamo Diyatini
Ma:t 27.57-61; Mak 15.42-47; Yon 19.38-42

50-51 Ebe tetelo dubu idi nokolinami, ebeno mailo Yausepetela, ebe Yudiya opono A:limitiya duliyomolodawala, ega:walo ebe tuputupudawala, ebete Godokono Kawo Elawodawano pe tete nemakopelenami. Ebe Yu epono Ka:nisolo dubu idila, wiyasiya Ka:nisolo dubu epetapiate Ya:suko anakapumi tabo degelitiya, ebete iba:go woki kapiyama: keditia:,

‡ **23:31:** Ya:sute me uli tabo degiya, ebe tabono magumu ma kunula. Lumagite ka:ka: kewamo ela demadomene elate kawonomamo a:kowamotemene, wiyasiya alawo kewamo ela demadomene kawonomamo kowamotemene. Ebema: eba kunu Ya:suko tetelo kuba osiyodilolepiate ibino iyaiya kuba tanalo kela:mo osiyodilole ebo wagilimiya, wiyasiya walone tetelo ebako epono kuba woki kawonomoma: deda:mene, ebe tetelo iba:te Ya:suko waloma:tapiatamo kawokawo kuba nanitabonomolo kosiyodilolema:na:.

52 ebene ebe dubute Paeletekono ololo apuamo tonate Ya:sukono ape lawenama: ebe
ebo nanani.
53 Ebene ebete Ya:sukono ape opamo powolukonate, wade keyakeya kalikamo auputi-
nate nokola bobo magumamo gito niyatini, epate ebe bobo maboele nokola damela iyalo
obobiya wiyasiya a:e lumagi idi ebamo dopamo kiyatiya:.
54-55 Ebe tetelo kebe kamiyala:te Ya:suago Ga:lili opone da:pelamiya, iba:te Yausepeko
bobo baiamo waloma:tanate, ebe nokola bobo ega:walo Yausepete Ya:sukono ape keba
kunu kiyatiniyale, ebe iyaiya tanalo ebo nulamelemeniya. Ebe egela Palaide egelala, Yu
epono talena egelano inamabu osiyodilole tetela, mabu dumutu ebe ibino wokoa: talena
egelala.
56 Ebema: ebe kamiyala:te motamo ka:tolamenate wadewade nibo inamabu ebo
nosiyodiloleniya egela idilo Ya:sukono apa:mo kapabutilamelema:, wiyasiya iba:te Yu
epono wokoa: egelalo tanalo idi kosiyodiliya:, mabu Godokono totomu tabote talena ma
kunu iyatilamenami.

24

Ya:sute A:ene Walo Da:kemaigiya
Ma:t 28.1-10; Mak 16.1-10; Yon 20.1-10

1 Ebene kamiyala:te Palaide adimolo dosiyodiloleniya, iba:te ebe wadewade nibo
inamabu Sande egela duiyanomolo bobo baiamo gito watiya.
2 Iba:te ebamo nemaimiote, bobo demopiniya ebe kawo nokola balamo iyalo mupi-
amida eba itanalo ebo numiya,
3 ebene iba:te nokola bobo magumamo nopila:ote wiyasiya Kawodawa Ya:sukono ape
ka:numiya:.
4 Ebe tetelo iba:te ebe tanaloma: woki bilibilima: eba eda:utalo, dubu netewa ibino
kaliku alonomola, iba:te pemaimite ibi niyakabolo pelamota:niya.
5 Ebene kamiyala:te kawonomamo toletoleolo ibino ololo opamo eba alomolo dubu
netewate iba:tamo negeliya, “Keleka: mabu la:le igilo lumagi a:elao epono bobo bailo
da:powadiawitama?
6 Ebe malo puliyala, ebe emaigaka! Ebete Ga:lili opolo la: danaletia, la: ebe tabo
nemalagidilala:.
7 Iyo, ebete ma kunu giya, ‘Godote Epono Naniwi kubakubapino kotamo iyatite, iba:te
ebe kewa olotolowamo tupuguimite ikoko kanagilamolema:na:, wiyasiya ebete netewa-
kapiya egelalo a:ene walo ka:kemaigamene.’ ”
8 Ebe tetelo ebe kamiyala:te Ya:sute iba:tamo dopamo kebe tabo kegiyale ebe tabo ebo
malagidiliya,
9 ebene iba:te bobo baine duliyomolamo ka:tolamete iba:te bobo bailo da:nulamiya ebe
iyaiya tanalo Ya:sukono 11 waloma:tapi ega:walo ebeno namutupi epetapi bilibilinomo
ebo na:kiyawaolamiya.
10 Ebe tetelo Magadala duliyomolodawa Ma:liko, Yowanako, Ya:imesikono menoko
Ma:liko, ega:walo kamiyale epetapi, miba:tamo kebe tanalate bobo bailo kemaimiye,
iba:te ebe tanalo Ya:sukono alibolepi dubatamo ebo na:kiyawaiya,
11 wiyasiya iba:te ibino tabo dolowiya, ebe tabo daedale wokima: gelate nanitabokobi
ka:midiya:.
12 Ebe tetelo Pitate wiyasiya maigate bobo baiamo gito puligiya. Ebete nokola bobamo
da:nemaigiya, nopega:no tuduwatalo Ya:sukono ape dauputiniya ebe kaliku balalo eba
pola:nalo ebo nulamiya, wiyasiya tanalo idi ka:numiya:. Ebe mabuma: ebete ebe tanalo
ebeno wokilo kawonomamo malagidilago walo na:ka:piya.

Ya:suko Waloma:tapi Netewate Emeyasi Duliyomolamo Eba Tutalo Ebete Iba:tamo Dapawokaliya
Mak 16.12-13

13 Ebe atu egelalo Ya:suko waloma:tapi netewate Yelusalema kawo duliyomolone
Emeyasi duliyomolamo tutiya, ebe gabono geyageya 10 kilomita keba kunula:ka: eba
kunula,
14 ebene gabo tetelo iba:te Ya:sutamo demaimiya ebe iyaiya tanalo bilibilinomoma:
kiyawago tutiya.
15 Iba:te tabo gelago eba tutalo, Ya:sute ibino walogabo apune pete iba:go da:tuti,
16 ebe tetelo iba:te ibino balida:mo Ya:suko umiya, wiyasiya Godote ibino woki eba
atutulatelelamelo iba:te kemalagidilutiya: me Ya:sutela.
17 Ebene Ya:sute ibi netewapi nanaliya, “La: gabo tetelo eba tutalo beda: tabo
kegelawitama?”

Ebema: ibino dopote mibomiboma: eda:olamete gito lamota:niya.
18 Ibi magumulo idino mailo Kolopasitela, ebete Ya:suko kapela dubumu midilo negiya,
“Aimano Yelusalema duliyomololo dilukuliona, ebe kapela epo magumulo a:ma: kapiya
iyatawa:noma: keda:wita me egela epetapilo atamo beda: tanalate kemaimile?”
19 Ya:sute wiyasiya negiya, “Beda: iyaiya tanalola:ka:?”
Ebene iba:te nowaimiya, “Nasalete duliyomolodawa Ya:sutamo demaimi ebe tanalo.
Ebete Godokono ololo apulo ebeno woki awokalimidawama: eba eda:nalo tabo kiyawao
magumulo ega:walo osiyodilole magumulo elawonomoma: eda:nami. Me tanalo epo
bilibilinomate nanitabonomolo umiya,
20 wiyasiya Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo aimano ka-
wokawo dubu epetapi, iba:te ebe gabamanino kotamo gito iyatiya, iba:te ebeno tanalo
eba anagilamelemelo a:eamo kaliboma:, ebene iba:te ebe kewa olotolowamo tupuguimite
ikoko ebo anagilamolemiya.
21 Dopamo a ma kunu malagidilonaima:, ebe Isalaela epono igilo mula:lelamedawala,
wiyasiya ebete da:i ebe egelane wagilimite mamo pemaiga ka:lo netewa-kapiya egelama:
edita.
22 Ebene aimano taneba magumulo kamiyale epetapiatamo ka:lo duiyanomolo
da:pemaigaka, ebe tanalote a nanoanoiama:ka.
23 Iba:te bobo baiamo da:tolama:ka Ya:sukono ape ka:numa:ka:, ebema: iba:te atamo
walo ka:pelamete na:pegelaka, ‘A Godokono nopopi a:nulaema:. Iba:te negela Ya:suko
a:ene emaigaka!’
24 Ebene aimano taneba magumulo epetapiate bobo baiamo da:tolama:ka, ale
kamiyala:godone dolowiakama: ebe tanalo iba:te eba kunu nulama:ka, wiyasiya Ya:suko
ka:numa:ka:.”
25 Ebene Ya:sute ibi netewapiatamo negiya, “La:imano iyatawa lawe tanalo nanitaboa:,
daedale gudi keba kunula:ka: eba kunula, mabu Godokono woki awokalimipiate dopamo
degelanakiya, la: ibino iyaiya tabono tanalo nanitabokobi ka:midila:wena:!
26 Me kawo tanalonomo la: iyatawala:ka:? Godokono ubi tanalodo ebeno Alibodawa Ke-
lisote dopamo kawokawo temeteme uwatete, ebene ebete ebeno Alonomo Duliyomolamo
ka:nopegamene.”
27 Ebene Godokono Bukalo da:pola:na Kelisokono nanitabo tanalo awokalima:, Ya:sute
ebe tanalo bilibilinomo ebo iyatulamiya, Mosesete Bukamo dakuloliya ebe tetene
wagilimite Godokono woki awokalimipiate dakuloliya ebamo nemaiga.
28 Ebene dadimoni iba:te ibino duliyomolamo maimioma: eba tolamenalo, Ya:sute
duliyomolo ida:mo ka:tonama: degeni,
29 wiyasiya iba:te ebe odiyobonate nananiya, “Modobola a:ma: ago na:pa:, mabu egela
na:niwisigana ega:walo samamo kidokomene.” Ebema: Ya:sute ibino motamo tonate gito
nodoloni.
30 Iba:te kapimiya bae eba naonalo Ya:sute bae lawenate kalakala tabo Godotamo
genate, ebene bae wakalaminate ibi netewapiatamo gito ikalameni.
31 Ebema: Godote ibino balidi paeamidalelamenate iba:te Ya:sukono tanalo ebo iy-
atawaniya, wiyasiya ebe tetenomolo Ya:sute ibino ololo apune gito alatidini.
32 Ebene ibi netewapiate tabo ma kunu gelaniya, “Nanitabola, gabo tetelo ebete ago
tabo eba kiyawaonapelo Godokono Buka apuno iyaiya tabo atamo dawokalilama:ka, ebe
tetelo aimano tepo magumulo Godokono elate wamotitaka!”
33 Ebe tetenomolo ibi netewapiate Yelusalema kawo duliyomolamo walo
na:kolowaminiya, ebolo Ya:sukono 11 waloma:tapi ega:walo piyate iba:go da:pola:niya,
iba:te ibi bilibilinomo ebo nulameniya.
34 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ibi netewapiatamo negelaniya, “Nanitabola, Ka-
wodawa Ya:sute a:ene emaigaka! Ebete Saimonotamo nanitabonomolo emaigaka!”
35 Ebene ibi netewapiate gabo tetelo beda: tanalo kumiye ega:walo Ya:sute iba:tamo bae
eba wakalaminalo iba:te ebeno tanalo diyatawaniya, ebe iyaiya tanalo iba:te waloma:tapi
epetapi ebo kiyawaolameniya.

Ya:sute Ebeno Waloma:tapi Epetapiatamo Dapawokalani
Ma:t 28.16-20; Mak 16.14-18; Yon 20.19-23; Ali 1.6-8

36 Iba:te ebe tabo ma kunu eba gelanalo Ya:sute iba:tamo pawokalanate ibino
tetenomolo putinate ibi nanaleni, “Godokono kalakalate la:godolo nitanana.”
37 Ebema: iba:te la:wa:onate kawonomamo toletoleoniya mabu iba:te nemalagidiloniya
Ya:suko ebe obolola.

38 Ebete wiyasiya iba:tamo negeni, “Keleka: mabu la:le toletoleolo woki bilibilima:
deda:wenama? Nanitabokobi midia: tanalote la:imano tepo magumune beda:ma: ke-
maigale?
39 Modobola la: naimano kotola agowala nulama:la:. Na Ya:sutela. La: na
na:pologiona:la:, na oboloa:, na lumagila. La:le na nunamenamata, na katena:gonola
ega:walo goagonola.”
40 Ebete ebe tabo genate ebeno kotola agowala iba:tamo ebo a:iyamidaoleni,
41 ebene iba:te kawonomamo kalakalaoniya, wiyasiya woki bilibilima: eba eda:onalo
ibino nanitabokobi midia: tanalote kolopoligolameniya:. Ebema: Ya:sute ibi nanaleni,
“La:godolo inamabu idi ba:kitanale nale kenama:?”
42 ebene iba:te namo okalimi ebetamo ikamenate,
43 ebete lawenate ibino ololo apulo gito nani.
44 Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negeni, “Nale la:go eba okolinalo la:tamo
da:kiyawaonakimo, me ebe tanalola. Na dopamo ma kunu egimo, Godokono Bukate
naimano tanaloma: degena ebe tanalo bilibilinomate ka:pemaimioma:na:, iyo, Mosesete
Totomu Tabo Bukamo dakuloliya, ega:walo Da:ibidite Sam Oale Bukamo dakuloliya,
ega:walo Godokono woki awokalimipi epetapiate dakuloliya ebe tabono tanalo
bilibilinomate nanitabonomoma: keda:oma:na:.”
45 Ebene iba:te Godokono Buka apuno tanalo bilibilinomo wadenomamo ke-
malagidilolenama: ebete ibino woki eba tuputupuilamelelamenalo
46 ibi nanaleni, “Godokono Bukalo tabo ma kunu itana, ebeno Alibodawa Kelisote
kawokawo temeteme uwatete ebo ka:emene, wiyasiya netewa-kapiya egelalo a:ene walo
ka:kemaigamene.
47 Ega:walo me Wade Tabote Yelusalema duliyomolone wagilimite me opo kawono-
mamo ma kunu ka:tomene, Godokono tabo kiyawaopiate naimano mailamo epo
ka:nikiyawaolaema:na:, iba:te ibino kubane dolobila:oma:na: Godote ibino kuba ebo
ka:dodolomatililaemene.
48 Nanitabola, la:le me iyaiya tanalo wadenomamo ulamolimata, ebema: la: naimano
tabo kiyawaopima: keda:omamota.
49 Ega:walo me tanalo idila. Naimano Nabiwite nanitabonomolo degiya la: ebe
tanalo kuimamota, nale ebeno elawo la:tamo kapalibomamo, ebema: modobola la:
Yelusalema kawo duliyomololo ebe tanalo nemakopeliyala:, ebolo Godokono Elawote
Unu Duliyomolone la:tamo ka:piwisigamene.”

Godote Ya:suko Unu Duliyomolamo Da:pelawiya
Mak 16.19-20; Ali 1.9-11

50 Ebe tetelo Ya:sute ibi Yelusalema kawo duliyomolone magatalete iba:te Betani
duliyomolo niyakabamo da:nemaimiya, ebete ebeno koto wadipalatelelo Godoko ebo
aniya ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:.
51 Ebete ebe tabo eba gitalo, Godote ebe pelawete Unu Duliyomolamo ebo adipatiya.
52 Ebema: iba:te ebolo Ya:suko amamatete, Yelusalema kawo duliyomolamo kawo
kalakalago na:ka:tolamiya,
53 ebene iba:te ebe duliyomololo eba ilukulinalo egela epetapi bilibilinomolo Godoko
Amamateno Iya Motamo da:nodolonakiya, iba:te Godokono mailo unamo ebo adipate-
nakiya.

YA:SUKONO WADE TABO YONETE AKULOLIYA

Godokono Tabote Lumagino Apa:mo Me Opamo Da:piya

1 Godote me opo osiyodiloa:no dopamo Tabote okolinami, ebete Godago eba okolionalo
ebe ega:walo Godoko ibi kapiyanomola,
2 ebema: me opo wagilimia:no Tabote Godago kapimiya eba kunu okolionamiya.
3 Ebene Godote me opono inamabu ega:walo tobolo ununo inamabu, iyaiya uliyana
ega:walo epo, ebete ibi bilibilinomo Tabokono elawamo osiyodiloliya, ebema: ibi bilibili-
nomo magumulo kapiya tanalo idite idawano elawamo kawokaliya:.
4 Ebe tetelo nanitabo igilote Tabogodolo itanami, ebene me igilote aloma: eda:te opo
epo bilibilinomo ebo pukuilamiya.
5 Ebe mabuma: me alote idoko magumulo pukuilamena, idokono elawote a:egamidama:
modoboa:.
6 Ebene Godokono alibodawa Yonete a:pemaigiya,
7 ebete epo bilibilinomatamo ebe alono tanalo eba pawokalimilo iba:te ebeno tabo
olowite nanitabokobi ebo ka:midima:.
8 Yonete alo me opamo kadaiya:, wiyasiya ebete epatamo alono tanalo kapawokalima:
ebema: piya.
9 Yonete dapawokalimiya ebe alo ebe Godokono nanitabo alola, ebe alote me opo epo
bilibilinomo pukuilamena.
10 Nanitabola, Godote me opo Tabokono elawamo osiyodiliya, wiyasiya Tabote pete me
opolo eba pokolinalo me opo epate ebeno tanalo kiyatawaiya:,
11 iyo, ebete ebeno oponomamo piya wiyasiya ebeno epate ebe kalakalago kelawiya:.
12 Wiyasiya numa:la:, kebe epate ebe nanitabonomolo delawiya ega:walo ebe
nanitabokobi da:midiya, ebete iba:tamo elawo ikalamiya iba:te Godokono gudima:
keda:onama:.
13 Me guda:te me opo dubu idino ubi tanalamo ega:walo kateneno elawamo ka-
wokalaiya:, wiyasiya iba:te Godokono elawo kapiyamo awokalaiya.
14 Ebene Tabote lumagino apa:mo pete ago eba pokolinalo ale ebeno alo kawonomo
ebo umiyama:, ebako alo Nabiwi Godote ebeno kapiya Gudutamo ikamiya. Ebeno alono
pukuilame magumulo ale me tanalo umiyama:, ebe Godokono nilakapo tanalo ega:walo
nanitabo tanalo tabokanomola.
15 Ebene Yonete ebeno tabo madodo unamo adipatelo Godokono Guduno tanalo
ma kunu awokalimiya, "Nale dopamo kebe dawano tanaloma: ka:kiyawaimo, me ebe
lumagila. Nale ebeno tanaloma: ma kunu gimo, ebete naimano walogabo apune ba:pena,
ega:walo Godote ebetamo dikamiya ebe elawo kawonomote naimano elawo nodoliona,
mabu nale me opamo awokala:no ebete dopamo okolinami."
16 Ebe nilakapo tabokanomola, ebema: ebeno nilakapo tanalodo ebete a bilibilino-
matamo ebeno wadewade tanalo walo ikaeamenaki, walo ikaeamenaki, ebete eba kunu
wagelenami.
17 Nanitabola, Godote ebeno Totomu Tabo epatamo Mosesedo ikalamiya, wiyasiya ebete
ebeno nilakapo tanalo ega:walo nanitabo tanalo Ya:su Kelisogodone awokalilamiya.
18 Lumagi idite Godokono ololo dopamo kuminakia:, wiyasiya Godokono Gudu
kapiyate ebeno Nabiwino tanalo epatamo apawokalimiya, mabu Nabiwila Gudula ibi
kapiyanomola ega:walo Gudute Nabiwino ololo apulo okolina.

Epo Obamo Waduba:midaoledawa Yonete Ebe A:ka:tuwa: Ebeno Tanaloma: Da:kiyawaiya

Ma:t 3.1-12; Mak 1.1-8; Luk 3.1-18

19 Ebe tetelo Yelusalema kawo duliyomololo dilukulionamiya, ebe Yu watowatopiate
Godotamo kalimagono ikameopi dubu ega:walo Libai gu dubu* epetapi Yonetamo ebo

* **1:19:** Yu epo magumulo 12 gu na:pola:namiya, me Libai gu ebe idila. Ebe gu kapiyate Godokono woko osiyodilonamiya Yu epo epetapiatamo. Ma kunu Yelusalemalo ditanami, ebe Godoko Amamateno Iya Motolo Libai gu dubate woko a:ka:tuwa: osiyodilonamiya. Ebene iyaiya duliyomololo atumu epetapi iba:te Yu epono balidi ibilamole motolo oale alapiopima: eda:onamiya, epetapiate Godokono tabo iyatulamepima: eda:onamiya, ega:walo epetapiate tabo anagiyamidapima: eda:onamiya.

naliboliya ebeno nanitabo tanalo ka:nuima:. Ebene iba:te Yonetamo pelamete ebe napalatediya, “A:ma: potelela:ka:? A:imano nanitabo tanalo atamo nawokalima:.”
20 Yonete ibino tabo wiyama: ubia:noma: kediya:, wiyasiya ebete kalakalago ibi awokala nanaliya, “Na Godokono Alibodawa Kelisotea:!”
21 Ebema: iba:te ebe walo nakalatediya, “A:ma: potelela:ka:? A:ma: Godokono woki awokalimidawa Elayatela:ka:, a me opo epatamo walo da:ka:pemaigi?”
Yonete ibino tabo eba wiyalo negiya, “Ao, na ebetea:.”
Ebema: iba:te ebe walo nakalatediya, “Mosesete lumagi idino pe tanaloma: da:kiyawaiya, a:ma: ebe Godokono Woki Awokalimidawa idila:ka:?”
Yonete nowamiya, “Ao, na ebetea:.”
22 Ebene iba:te ebetamo walo na:kegeliya, “A piyate kapaliboe, ale iba:tamo wiya tabo katama:, modobola a:imano tanalo nawokalima:, a:ma: potelela:ka:?”
23 Yonete ibino tabo eba wiyalo negiya, “Godokono woki awokalimidawa Aisayate naimano tanalo awokalima: tabo ma kunu giya,

‘Lumagite bulu opolo
tabo ma kunu kawonomamo ka:pegemene,
‘Kawodawano gabo
na:tupugaima:la:.’ ’ ”

24 Ebe tetelo kebe Yu watowatopiate ebe dubu Yonetamo dapaliboliya, ibi Pa:lisi tanebapila,†
25 ebema: ebe dubate ebe walo na:kegelamiya, “A:ma:le egeata a:ma: Kelisotea:, ega:walo a:ma: Elayatea:, ega:walo Mosesete Godokono wokodawano pe tanaloma: da:kiyawaiya a:ma: ebetea:. Ebema: mabu keleka: a:ma:le epo obamo dowaduba:midaola:wenaka?”
26 Yonete ibino tabo eba wiyalo negiya, “Nanitabola, nale epo obamo owaduba:midaolenakomo, wiyasiya la: magumulo dokolina ebe lumagi idino tanalo la: nanitabolo iyatawa:, ebe aimano Kawodawala.
27 Ebete naimano walogabo apune ba:pena, wiyasiya na wadenoa: nale ebeno agowa ukulaolema:.”
28 Yonete Yodane Kolomo apulo epo obamo dowaduba:midaolenaki, ebete ebe opono Betani duliyomololo eba okolinalo me tanalote ebetamo ebo pemaigiya.

Ya:suko Me Opo Epono Kuba Wiya Uwatelamedawala

29 Ebene egela idilo Ya:sute ebetamo eba pitalo, Yonete ebe umite epetapiatamo negiya, “Numa:la:, ebe Godokono Sipi-goeo Da:pesote pita, ebete opo epono kuba osiyodilole wiya uwatelamete ebeno kalimamo kegebolelaemene.
30 Nale dopamo la:tamo kebe dawano tanaloma: ka:kiyawaimo, me ebe lumagila. Nale ebeno tanaloma: ma kunu gimo, dubu idite naimano walogabo apune ba:pena, wiyasiya ebeno elawo kawonomola, ebete naimano elawo nodoliona mabu nale me opamo awokala:no ebete dopamo okolinami.
31 Iyo, nale ebe umia:no dopamo ebeno nanitabo tanalo na iyatawa:, wiyasiya ebeno tanalo nale Isalaela epatamo awokalima: piyamo, ega:walo nale epo obamo ebema: waduba:midaolenakomo.”
32 Ebene Yonete Ya:sukono tanalo awokalimilo negiya, “Nale ebeno tanalo ma kunu uimo, Godokono Uliyanate Unu Duliyomolone ebetamo bigo olamu piwisigitalo uimo, ebete ebegodolo ka:pokolinama:.
33 Nale ebe tanalo umia:no dopamo Ya:sukono nanitabo tanalo iyatawa:, wiyasiya na epo obamo waduba:midaolema: dapaliboniya ebe Kawodawate natamo negi, ‘Naimano Uliyanate pogodolo ka:pokolinama: ebetamo da:piwisigamene, a:ma:le ebe lumagi uma:wete kiyatawama:ta, ebe naimano Uliyanamo epo waduba:midaoledawala.’
34 Nanitabola, ebe tanalo naimano balida:mo uimo, nale ebeno tanalo ebema: awokalimo, ebe Godokono Gudula.”

Ya:sute Ebeno Dopo Waloma:tapi Deka:la:miya

35 Egela idilo Yonete ebe waloma:tapi netewago dutiti,

---

† **1:24:** Ya:suko tetelo Pa:lisi epo ebe Yu epono taneba idila. Godote ibino ewoniatamo Mosesedo dikalamiya ebe Totomu Tabo, ega:walo ibino ewoniate a:ka:tuwa: kebe iyaiya tanaloma: kawokawo pukalama: degelanamiya, Pa:lisi epate ebe tanalo bilibilinomamo wadenomamo tudila:onamiya, ebene iba:te epo ma kunu eba iyatulamenalo, piyate ibino tabamo tudila:oa:no iba:te ibi kubakubapima: gelate iba:go kaladabutinakia:

36 ebe tetelo Ya:sute ibi niyakabodo eba petonatolo, Yonete ebe umite negiya, “Numa:la:,
me Godokono Sipi-goeo Da:pesola, ebete epono kuba osiyodilole wiya kuwatelaemene.”
37 Yoneko waloma:tapi netewate ebe tabo dolowiya iba:te ebe atepate Ya:suko ebo
waloma:tiya,
38 ebene Ya:sute olobigate ibi ulamelo nanaliya, “La:imano ubi beda:la:ka:?”
Iba:te ebeno tabo eba wiyalo ebe naniya, “Iyatulamedawa, ale a:ma: La:baima:
ka:miata, ebema: a:ma: kebolo kokoliawena, a ubila ebe bai uima:.” Buka
ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Yu epate ibino tabamo wade
iyatulamedawa idi La:baima: ka:minaka.
39 Ebene Ya:sute iba:tamo nowamiya, “Kuba:nola, la: pa:wete na:puma:la:.” Ebene
egelate kela:mo da:niwisigatepani, 4 koloko keba kunula:ka: ebako tetelo ebe dubu
netewate Ya:suago tonate, ebeno okoli bai numinate kapiya idoko eba:go ebo nelaniya.
40 Ebe dubu netewapi magumulo idino mailo A:ndulutela, ebe Saimono Pitakono
ekawila.
41 Ebene duiyanomolo A:ndulute tote ebeno naniwi Saimonoko da:numiya ebe
nananiya, “A Mesayako nanitabonomolo uima:!” Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma:
me tanalo niyatawa, Yu epate Godokono Alibodawa Kelisoko ibino tabamo Mesayama:
ka:minaka.
42 Ebene A:ndulute ebeno naniwi Ya:sutamo demagatiya, Ya:sute ebe umite ebetamo
negiya, “A:imano mailo ebe Saimonotela, a:ma: Yonekono gudulata, wiyasiya epate a:ma:
oli mailo Kipasema: keka:ima:ta.” Kipase mailono magumu nitana ‘Nokolala,’ ega:walo
Guliki opo epono tabamo iba:te ebe mailo Pitama: ka:minaka.

*Ya:sute Pilipiko Ega:walo Nata:niyoloko Ebe Waloma:tapima: Keda:onama:
Deka:la:miya*

43 Ebene egela idilo Ya:sute Ga:lili opamo ka:toma: ubi diyatiya, ebe tetelo ebete Pilipiko
umite ebe naniya, “Modobola a:ma: na nowaloma:ena:.”
44 Ebe dubu Pilipiko ebe Betasaida duliyomolodawala, ega:walo A:nduluko Saimonago
iba:te ebe atu duliyomololo okolionamiya.
45 Ebene Pilipite Nata:niyoloko numite ebe nananiya, “Mosesete Godokono Totomu
Bukalo pokono tanalo kawokalimiyale, ale ebe Kawodawa nanitabonomolo uima:. Iyo,
Godokono woki awokalimipi epetapiate ebeno Bukalo atu lumagino tanaloma: tabo
walo dakawokalimiya, me ebe lumagila. Ebe Ya:sute Nasalete duliyomolodawala,
Yausepekono gudula.”
46 Nata:niyolote wiyasiya negiya, “Nasalete duliyomolo wade duliyomoloa:, ebema: ebe
duliyomolone beda: wade tanalote na:ka:pemaigamene?”
Pilipite ebe naniya, “Modobola a:ma: pa:wete ebeno tanalo na:puma:.”
47 Ebene Nata:niyolote ebetamo da:pemaigiya, Ya:sute ebe umite ebeno tanaloma:
negiya, “Me Isalaela opo dubu ebe nani tabo lumagila. Ebeno tepo magumulo a:da: tanalo
idi kitana:, puliyanomola.”
48 Nata:niyolote ebe nalatediya, “Mabu keleka: a:ma: naimano tepo magumuno tanalo
diyatawawita?”
Ebene Ya:sute nowamiya, “Pilipite a:ma: mamo pema: ana:no ega:walo nale a:ma:go
alugoa:no, a:ma:le da:imi kewano gololo magumulo dokoliawitaka, nale a:ma: Godokono
Uliyanano elawamo iyalo uma:kamata.”
49 Ebe tetelo Nata:niyolote ebetamo negiya, “Iyatulamedawa, nanitabola a:ma: ebe
Godokono Gudulata! A:ma: Isalaela epono Kawo Elawodubulata!”
50 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Nale a:ma: da:imi kewano gololo dumitakama, ebe
mabuma: a:ma:le na nanitabokobi ka:midina:wita? Nanitabola, me tanalo kawo tanaloa:,
wiyasiya a:ma: walone nagodolo kawokawo anoano tanalonomo kulamolema:ta.
51 Na a:ma:tamo nani tabonomo gemo, Godote ebeno Unu Duliyomolo a:iyamiditalo
a:ma: kuima:ta, iyo, Epono Naniwite‡ waola gaboma: eda:te, Godokono nopopiate ebe
waola gabodo Unu Duliyomolamo ka:nodolo, ka:piwitio, eba kunu eba wagelelo, a:ma:le
ibi ebo kulaema:ta.”

2

Ya:sute Ka:ina Duliyomololo Obonomo Wade Da:imi Obonomoma: Da:midiya

1 Egela netewa epetapi da:petoiya, ebe tetelo Ga:lili opono Ka:ina duliyomololo dubu
idite oli kamiyale lawe soliyomu osiyodiluti. Ebe soliyomu magumulo Ya:sukono menoko
na:luti,

‡ **1:51:** Epono Naniwi ebe Ya:sukono mailo idila. Ebe a epo bilibilinomono Naniwila, atumu Godoko ebe aimano Nabiwila.

2 ega:walo Ya:sute ebe waloma:tapiago atumu ebolo na:ka:pola:niya mabu soliyomu
namutudawate ibi analiya iba:te epo epetapiago soliyomu bae ka:penaoma:.
3 Ebene soliyomu osiyodilo magumulo wade da:imi obote dolopoligiya, ebe tetelo
Ya:sukono menokote ebe naniya, “Epate wade da:imi obo da:nia samonomamo opoliya.”
4 Ebene Ya:sute ebeno menokotamo negiya, “Maea, nale kebe tanalo osiyodiloma:
a:ma:le na akopanana:la:, mabu naimano elawo awokalimi tete nanitabolo ka:pea:, ebe
tetete pemaigama: Godote a:ka:tuwa: na kananemene.”
5 Ebe tetelo ebeno menokote olobigate soliyomu namutudawano moto wokopiatamo
negiya, “Ebete kebe tanalo osiyodiloma: la: danaletamene, modobola la: ebe tanalo gito
nosiyodiliyala:.”
6 Ebe tetelo ebe motolo sikisi kawokawo obo upate na:pola:niya, me upa epate
nokolamo osiyodiloliya ega:walo ibi magumulo epetapi 80 litala ega:walo epetapi 120
litala. Me upano tanalo ma kunu itani, nio oboa: wiyasiya Yu epono osiyodilole magumulo
iba:te Godokono totomu tabo ida:mo ka:tudila:oma: ibino kotono daleya makomako
upano obamo ukulaolenakiya, ibino ewoniate ibi diyatulamiya eba kunu.
7 Ebema: Ya:sute moto wokopi nanaliya, “La: me upa obonomamo netabokailama:la:,”
ebene iba:te nanitabonomolo detabokailamiya,
8 Ya:sute ibi ebo analiya iba:te kalila:mo iyapote soliyomu namutudawatamo
ka:nikaema:.
Ebene iba:te tolamete soliyomu namutudawatamo da:nikamiya,
9 ebe tetelo ebete nite ebeno wokilo gola da:imi obonomoma: giya. Ebe obote wade
da:imi obonomoma: keba kunu kediyale moto umi wokopiate iyatawaiya, wiyasiya
soliyomu namutudawate ebe tanalo iyatawa:no, ebete oli kamiyale daiditi ebe dubu
ebetamo ka:mite
10 ebe naniya, “Numa:, aimano osiyodilo tanalo ma kunula, soliyomu osiyodilo tetelo
ale epatamo wade golanomo da:imi obo dopamo ikalamenakoma:, iyo, iba:te ebe wade
gola obo dopoliyama:na:, ebene walone ale gola:dopo obo iba:tamo ebo kikalaemalema:.
Wiyasiya a:ma: eba kunu kosiyodilawea:, a:ma: soliyomu olopoligo tetelo me gola da:imi
obonomo epatamo ikalamitata!”
11 Ebema: Ga:lili opono Ka:ina duliyomololo Godokono elawo awokalima: Ya:sute me
ebeno dopo anoano tanalo osiyodiliya. Ebe tetelo ebeno waloma:tapiate ebeno kawo
elawonomo dumiya, iba:te ebe nanitabokobi ebo midiya.
12 Ebene me tanalo dolopoligiya Ya:suko ega:walo ebeno waloma:tapi, iba:te ebeno
menokago ega:walo ekakiago Kapeniyama duliyomolamo tolamete tete da:pesamo ebo
nilukuliya.

Ya:sute Godoko Amamateno Iya Moto Wadekobi Da:midiya
Ma:t 21.12-13; Mak 11.15-17; Luk 19.45-46

13 Mabu Yu epono Aduga:la Soliyomu* osiyodilo tete detatalinapiya, ebema: Ya:sute
Yelusalema kawo duliyomolamo gito tiya.
14 Ebene ebete Godoko Amamateno Iya Motamo tote, ebe motolo epate kau-goeogoeo
ega:walo sipi-goeogoeo ega:walo bigo olaola maniamo eba midiolitalo ebo nulamiya,
ega:walo ebe atu tetelo epate patapatalo ilukulite epetapino mani dodowaolitiya ebete
ibi ebo ka:nulamiya.
15 Me mabuma: Ya:sute ale uwatete pa:ka:pa:ka: osiyodilote ebete ebe goeogoeo Godoko
Amamateno Motono kala magumune elawonomamo ebo a:na:ma:lateliya, ega:walo ebete
mani odowaolepino patapata oba:midaolelamete epono mani eba pa:na:gudilamelo
iyaiya ebo petoiya.
16 Ebene ebete bigo olaola olowamepi kawiya eba analelo negiya, “Me inamabu me
motone nowagaila:la:. Naimano Nabiwino Moto talenala, ebema: la:le olowame baima:
akomida:la:!”
17 Ya:sute me tanalo dosiyodiliya ebeno waloma:tapiate Godokono Bukano tabo idi ebo
malagidiliya, ebe tabote ma kunu itana, “A:imano Talena Moto mabuma: naimano tepo
magumuno elawote elanomoma: eda:na.”
18 Ebe tetelo Yu watowatopi epetapiate Ya:suko naniya, “A:ma: Godokono elawo
awokalima: aimano ololo apulo anoano tanalo nosiyodila, ebema: a kiyatawaomalema:
a:ma:le Godokono Motolo dosiyodilawa: ebe tanalo a:imano elawamo kosiyodilawea:,
wiyasiya Godokono elawamo osiyodilata.”
19 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Kuba:nola, la:le me Godoko Amamateno Moto
danabulima:ema, wiyasiya nale netewa-kapiya egelalo walo ka:ketemamo.”

---

* **2:13:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me Soliyomuno magumu iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: Yon 18.28 buka apuno walubi tabo numiye.

20 Yu watowatopiate ebetamo negeliya, “A:ma: na:kemalagidilawita, a:imano elawo
modobola me moto kawonomo netewa-kapiya egelalo keta:ema:? Eiye! Me moto aimano
nabiate 46 ulamamo etenamiya!”
21 Wiyasiya Ya:sute kebe tabo kegiyale ebe ebeno apeno tanaloma: giya.
22 Ebema: walone tetelo ebete a:e magumune da:kemaigiya, ebeno waloma:tapiate me
tabono magumu ebo malagidiliya, ebene Godote ebeno tanaloma: ebeno Bukalo kebe
tanalo iyalo kawokalimiyale, iba:te ebe tanalo wadenomamo lawete nanitabokobi eba
midilo Ya:sukono tabo atumu nanitabokobi ebo ka:midiya.

Ya:sute Epo Bilibilinomono Tepo Magumuno Iyaiya Kuba Tanalo Iyatawala

23 Ebene Aduga:la Soliyomu tetelo Ya:sute Godokono elawo awokalima: kebe kawokawo
anoano tanalo Yelusalema duliyomololo kosiyodiloliyale, epo epetapi bilibilinomate ebe
tanalo ulamete ebe nanitabokobi ebo midiya.
24 Wiyasiya ibi magumulo Ya:sute ebeno nanitabo tanalo kapiya lumagi iditamo
kawokalimiya:, mabu ebe iyatawanomola epo bilibilinomono tepo magumulo kuba
elemasigi tanalate ba:pola:lamena.
25 Ega:walo ebete lumagi idi kananakia: ebete ebeno tepo magumuno tanalo
nanitabonomolo kawokalima:, mabu ebete epo bilibilinomono tepo magumuno tanalo
iyalo iyatawiya.

3

Ya:sute Yu Epono Watodawa Nikadimasiago Tabo Degelaniya

1 Ebe tetelo Yu epono watodawa idi nokolinami, ebeno mailo Nikadimasitela, ebe Pa:lisi
tanebadawa idila.
2 Idoko idilo ebete Ya:sutamo penate na:pegeni, “Iyatulamedawa, a epetapi iy-
atawala a:ma: Godote palibiyata a ka:piyatuama:ema:, mabu Godote kebe lumagigodolo
okolina:no, ebete a:ma:le dosiyodilola:wenaka ebako anoano tanalo osiyodilolema:
a:ka:modobomene.”
3 Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo negeni, “Na a:ma:tamo nani tabonomo gemo,
lumagite olinoma: eda:lo ebe oli igilamo walo awokala:no, Godote Kawo Elawodawama:
deda:na ebete ebe tanalono magumu a:kuimene.”
4 Ebema: Nikadimasite Ya:suko nalateda:ni, “Lumagite kadelema: deda:na, ebe tetelo
ebete olinoma: walo keba kunu na:keda:mene? Gaboa:nola, mabu ebete ebeno menokono
tepo magumamo opegate menokote ebe walo alaima: modoboa:!”
5 Ya:sute ebetamo nowamini, “Nale a:ma:tamo nani tabo gemo, lumagite obamo
ega:walo Godokono Uliyanano elawamo olinoma: eda:no, Godote Kawo Elawodawama:
deda:na ebete ebe duliyomolamo a:ka:nopegamene.
6 Me opolo lumagite dawokaliya ebe tetelo ebeno igilote menokola nabiwila iba:godone
pawokaliya, wiyasiya ebeno uliyanano nanitabo igilote Godokono Uliyanagodone
ka:pemene,
7 ebema: epate olinoma: eda:ote walo awokalaoma: degemo, ebe tanaloma: a:ma:
akola:wa:la:.
8 Lumagite Godokono Uliyanano elawamo olinoma: eda:lo ebe oli igilago walo daka-
wokalamene ebe tanalo ma kunula. Me opolo awate a:ka:tuwa: ebeno ubilo iyaiya apune
dapaloguta, a:ma:le ebeno diyamo kapiya olowitata wiyasiya awate kebene wagilimite
ka:pitale ega:walo keba apulo ka:nolopoligutale a:ma: iyatawa:.”
9 Nikadimasite wiyasiya Ya:sutamo negeni, “A:imano tabono magumu na wadeno-
mamo kelawea:. Me tanalo keba kunula:ka:?”
10 Ebene Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo negeni, “A:ma: Isalaela epono iyatulamedawa
idilata, wiyasiya mabu keleka: a:ma: me tanalono magumu kiyatawawena:?
11 Na a:ma:tamo nani tabonomo gemo, naimano tanebapiago ale diyatawaonama:
ebe iyaiya tanalo gelanakoma:, ega:walo ale iyalo dulamoliyama: ebe iyaiya tanalo
kiyawaonakoma:, wiyasiya la: Yu epo epetapiate aimano tabo kolowiawenakoa:.
12 Iyo, nale me tetelo la: me opono tanalo da:kiyawaolametanakoma, la: wiyasiya
nanitabokobi ka:midila:wena:, ebema: nale Godokono Unu Duliyomolono tanalo la: walo
da:ka:kiyawaolametama, diyala, la: atumu nanitabokobi a:ka:midila:ema.
13 Nanitabola, me opo epo magumulo lumagi idite Godokono Unu Duliyomolamo
ka:nodoliya:, wiyasiya Epono Naniwite Unu Duliyomolone me opamo a:piwisigiya,
ebema: ebe kapiyate iyatawala Unu Duliyomolono tanalo.
14 “Ega:walo me tanalo idila, Mosesete bulu opolo kalu idi auli inamabuamo osiyodilote
gaubamo keba kunu kadipatiyale, modobola a:ma: ebe tanalo nemalagidila. Ebe tetelo
bu kaluate Isalaela epo magumulo kebe epo daloliya, iba:te Mosesekono auli kalutamo

da:meleiya, Godote ibino igilo ebo mula:lelamiya. Ebema: nanitabola, me tetelo Godote
atu gabodo Epono Naniwi unamo kadipatemene,
15 ebene piyate ebe nanitabokobi da:midima:na: iba:te uwomua: igilo ebo kelaema:na:.
16 Mabu Godote me opo epo nilakapolo kawonomamo eba malagidilolelo ebeno Gudu
kapiyanomo me opamo ebo palibiya, ebema: piyate ebe nanitabokobi da:midima:na:
ibino igilate akalatidioma:na: wiyasiya iba:te uwomua: igilo kelaema:na:.
17 "Nanitabola, Godote ebeno Gudu dapalibiya, ebe tetelo ebe ubi kiyatiya: ebeno
Gudute epono tanalo anagilamelelamete kuba wiya kikalaema:, ao, wiyasiya ebe ubila
ebete ibino igilo ka:pa:mula:lelaema:.
18 Ebema: piyate Godokono Gudu nanitabokobi da:midina Godote iba:tamo kuba wiya
a:kikalaemene, wiyasiya piyate ebe nanitabokobi midia:no Godote ebeno woki iyalo
iyatiya iba:tamo kuba wiya kikalaema:, mabu iba:te nanitabokobi midi magumulo ebeno
Gudu kapiyanomo kelawea:.
19-20 Numa:, Godokono alote me opamo da:piya iba:te ubia:noma: eda:iya, wiyasiya ibi
ubila idoko magumulo kilukulionama: mabu ibino osiyodilole tanalo kubakubanomola.
Iyo, kuba osiyodilolepiate wade alo ubia:noma: eba eda:olo alo magumamo
ka:pelamenakoa:, mabu ibi ubia:nola alote ibino kuba pukuilamelelaema:, ebema:
nanitabola, ibino kuba anagiyamida tanalote iba:tamo ka:pemaigamene,
21 Wiyasiya piyate Godokono nanitabo gabodo da:tolamena iba:te alo magumamo
ka:pelaema:na:, ebene iba:te wadewade tanalo Godokono elawamo eba osiyodilolelo alote
ibino nanitabo tanalo ebo kawokalilaemene."

Epo Obamo Waduba:midaoledawa Yonete Ya:sukono Tanalo Dawokalimiya

22 Ebe tanalo dolopoligiya Ya:sute ebe waloma:tapiago Yudiya opamo tolamete, iba:te
ebolo tete geyageyadopolo eba nilukulilo epo epetapiate obamo aduba:mida tanalo
laema: da:pelamenakiya Ya:sute ibi ebo walubilinaki.
23 Ega:walo atu tetelo epo epetapiate Yonetamo da:pelamenakiya, ebete ibi Inono
duliyomolo niyakabolo atumu kowaduba:midaolenaki mabu ebolo obo kawodopola, ebe
Inono duliyomolote Salimi duliyomolo tatalilo itana.
24 Ebe tetelo gabamaniate Yoneko idoko moto guamo iyatia:nola.
25 Ebene egela idilo Yoneko waloma:tapiate Yu opono dubu ida:go epono apeno daleya
ukulaole tanaloma: apaminateuitiya.
26 Ebema: epetapi iba:te ebe tabo gela magumune Yonetamo pelamete ebe
napaniya, "Iyatulamedawa, dopamo Yodane Kolomo apulo a:ma:tamo da:pemaigi
ebe dubuno tanalo a:ma:le atamo dawokalima:wia, ebete walo ka:pete epo obamo
ba:powaduba:midaolenate, ega:walo epo bilibilinomate a miyapaete ebetamo
na:tolama:."
27 Yonete ibino tabo eba wiyalo negiya, "Lumagite wade tanalo a:ka:tuwa: a:kelaemene,
Godote ebetamo ikamea:no ebete gito ka:lutamene.
28 Nale la:tamo degimo, la: ebe tabo nanitabonomolo olowimata. Iyo, na ma kunu gimo,
'Na Godokono Alibodawa Kelisotea:, wiyasiya Godote na napaliboniya Kelisoko dopomete
ka:toma:.'
29 Dubu idite oli kamiyale delaemene, ebete soliyomu osiyodilote ebe kamiyalete
nanitabonomolo ebenoma: keda:mene. Ebe tetelo ebe dubuno wade namutudawate tete
da:pesamo ebe niyakabamo nutite, ebeno namutudawano tabo madodo olowite ebeno
kawo kalakala duimene, ebete atumu kekalakalamene. Nanitabola, na eba kunula,
Kelisoko mabuma: naimano tepo magumulo kalakala kawonomote etaboki,
30 ebema: modobola ebete kawoma: neda:mene, na wiyasiya da:pesoma: keda:mamo."

Unu Duliyomolone Da:piwisigiya Ebe Kawodawano Tanalo

31 Godokono Unu Duliyomolone da:piwisigiya ebe Kawodawate opo epo bilibilinomo
nodoilina. Kebe lumagite me opolo dokolina, ebe me opono tanaloma: kiyawaonako
mabu ebe opo lumagila, wiyasiya Unu Duliyomolone da:piya ebe dawa eba kunua:. Ebete
me opolo a:ka:tuwa: Kawodawanomoma: eba peda:nalo,
32 Unu Duliyomololo kebe tanalo kulamiyale ega:walo kebe tanalo kolowiyale, ebete
ebe iyaiya tanalo opo epatamo napawokalilamena, wiyasiya ibi magumulo epetapi
bilibilinomate ebeno tabo kelawena:.
33 Ebe mabuma: kebe lumagite ebeno tabo nanitabonomolo delaemene, ebete ebe
tanalodo me tanalo idi kawokalimene, Godoko kapiya ebe nanitabo tanalo awokalimi-
dawala.
34 Nanitabola, Godote dapalibiya ebe Kawodawate Godokono nani tabo kiyawaonako,
mabu Godote ebeno Uliyanano elawo kawonomo ebetamo iyalo ikamiya,

35 iyo, Nabiwi Godote ebeno Gudu nilakapolo nemalagidilona, ebema: ebete ebetamo
elawo ikamiya ebete tanalo bilibilinomo osiyodilolema:.
36 Ebe mabuma: kebe lumagite Godokono Gudu nanitabokobi da:midina, Godokono
uwomua: igilote ebegodolo bitana, ebete iyalo elawi, wiyasiya kebe lumagite Godokono
Gudutamo tuduwata:no, Godokono kawo dowa tanalonomote ebetamo bitana ebema:
ebete nanitabo igilo a:kelawenamene.

4

Ya:sute Samaliya Opono Kamiyala:go Tabo Da:kiyawaiya

1 Ebene Pa:lisi tanebapiate Ya:sukono tanalo ma kunu olowiya, ebete epo bilibilinomo
ebeno waloma:tapima: midilite ibi obamo ebo waduba:midaolenaki, wiyasiya Yonete
bilibili epo kowaduba:midaolenakia:.
2 Ebe teteno nanitabo tanalote wiyasiya ma kunu itani, ebe epo magumulo
Ya:sute lumagi idi obamo kaduba:midanakia:, ebeno waloma:tapiate a:ka:tuwa:
waduba:midaolenakiya,
3 ebene Ya:sute Pa:lisi tanebapino tabo gela tanalo diyatawiya, ebe tetelo ebete Yudiya
opo atepate Ga:lili opamo olowaima: malagidiliya.
4 Ebene ebamo ka:nemaigama: ebete duiyanomolo wagilimite Godokono ubilo
Samaliya opodo tote
5 ebe opono Saika duliyomolamo gito nemaigiya. Ewonino tetelo Ya:ikobote ebeno gudu
Yausepetamo dikamiya me Saika duliyomolo ebe damela niyakabolo itana,
6 ega:walo Ya:ikobote dobobiya ebe obo gulite ebolo atumu ba:kitana. Ebene egela
tuli tetenomolo Ya:sute tete geyageyadopo pete ebe obo guli niyakabolo pokolite ela ebe
pamiti.
7-8 Ebene Ya:suko waloma:tapiate bae maniamo uwateoma: duliyomolamo da:tolamiya,
ebe a:ka:tuwa: obo gulilo eba okolitalo Samaliya opo kamiyale idite obo iyapoma:
duliyomolone ebo piya, ebene Ya:sute ebe naniya, “Na obo kapete unamita. Niyata, na
obo nikanama:.”
9 Ebene kamiyalete Ya:sukono tabo eba wiyalo negiya, “Eiye, a:ma: Yu opono dubulata
ega:walo na Samaliya opono kamiyalela! A:ma: na oboma: beda:ma: kanana:wa:?” Ebete
ma kunu degiya mabu Yu epate Samaliya opo epo daleyagopima: gelalo atu kalila:mo obo
nioma: talenama: gelanaka.
10 Ebene Ya:sute negiya, “Godote epatamo gito dikalamena ega:walo potele a:ma:
oboma: da:towemeta, a:ma:le ebe netewa tanalo nanitabolo niyatawawetaleka:, a:ma:le
na banana:wena: nale a:ma:tamo igilo obo kikametama:.”
11 Kamiyalete ebetamo negiya, “Kawodawa, a:ma: ebe igilo obo kebene
na:kelawa:emene? A:ma:godolo obo iyapono inamabu puliyala, ega:walo numa:, me
obo guli ebe kulukulunomola.
12 A:ma: aimano ewono Ya:ikoboko da:pesodawama: gelo a:ma: a:ka:tuwa: a:ma:
kawoma: ka:mida:wita? Me obo guli ebete a ebeno walone gudi mabuma: obobiya,
ebene ebe ega:walo ebeno gudi, ega:walo ebeno sipi-goeogoeo ega:walo kau-goeogoeo,
ibi bilibilinomate me obo nionamiya.”
13 Ya:sute wiyasiya ebetamo negiya, “Kebe lumagite me obo da:nimene ebe obo kapete
walo ka:kuimene,
14 wiyasiya nale kebe obo lumagitamo nima: dikaemo ebe obo kapete walo
a:kuminakomene. Ebe igilo obote lumagino okoli magumune tete bilibilinomolo
ba:peka:ka:liyanamene, ma kunu ebete uwomua: igilo nanitabonomolo kelaemene.”
15 Ebene kamiyalete ebetamo negiya, “Kawodawa, niyata, a:ma: ebe obo natamo
nikanama:. Nale da:nimo, na walo obo kapete a:kunamenakomene ega:walo nale me obo
iyapoma: walo a:ka:penakomo.”
16 Ya:sute ebe naniya, “A:ma: duliyomolamo toawete, a:imano awi nadabua:wete mamo
kapimiya na:piyala:.”
17 Ebene kamiyalete nowamiya, “Na awia:nola.”
Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: awia:noma: nanitabolo geata,
18 mabu a:ma: dopamo paibu iyaiya dubate aida:tepaiata, ega:walo ka:lo a:ma:go
dokolina ebe dubu a:imano awinomoa:. Iyo, a:ma: awia:noma: nanitabolo geata.”
19 Ebema: kamiyalete ebetamo negiya, “Kawodawa, na niyatawitamo, nanitabola, a:ma:
Godokono woki awokalimidawa idilata.
20 A Samaliya epono ewoniate Godoko me damela ununomolo amamatenakiya ebema:
ale talenama: gelanama:, wiyasiya la: Yu epate negelanakomata epate Yelusalemalo
Godoko namamatenama:na:.”

21 Ya:sute ebetamo negiya, “Kamiyale, nale degitamo, a:ma: me tabo nanitabokobi
na:mida:. Tete na:pe, piyate Nabiwi Godoko damamatena iba:te walo Yelusalemalo
akamamatenama:na: ega:walo me damela ununomolo akamamatenama:na:.
22 La: Samaliya opo epate Godoko amamate gabo nanitabonomolo iyatawa:, wiyasiya
a Yu epate me tanalo iyatawala mabu Godokono igilo mula: tanalote agodone opo
kawonomamo pena.
23 Nanitabola, tete ka:pemene, iyo, ebe na:pe, piyate Nabiwi Godoko nanitabonomolo
damamatena iba:te oli woki uwatete ebeno Uliyanano elawamo ega:walo ebeno nanitabo
tanalodo ebe bamamatenama:na:, mabu Nabiwite ebako epo olena ebe kamamatenama:.
24 Godote lumagino ololamo kokolina:, ebe uliyananomola. Ebema: piyate ebe dama-
matena, modobola iba:te ebeno Uliyanano elawamo ega:walo ebeno nanitabo tanalodo
namamatenama:na:.”
25 Ebene kamiyalete ebetamo negiya, “Na iyatawala Mesayate ka:pemene, ebeno
mailo idi Kelisotela. Ebete da:pemene Godokono tanalo bilibilinomo atamo kapa-
wokalilaemene.”
26 Ya:sute ebetamo nowamiya, “Na a:ma:go tabo da:kiyawautama:, na Kelisotela.”
27 Ebe tetenomolo Ya:sukono waloma:tapiate duliyomolone da:ka:pelamiya, iba:te
kawiya pela:wa:iya mabu ebete me kamiyala:go tabo eba kiyawautalo ebo pulamiya.
Wiyasiya ibi magumulo lumagi idite ebe kamiyale ma kunu kaniya:, “A:ma: beda: tanalo
osiyodiloma: kowagela:wita?” ega:walo lumagi idite Ya:suko kaniya:, “Mabu keleka:
a:ma:le eba:go tabo da:kiyawawita?”
28 Ebema: ebe tetelo kamiyalete ebeno upa obo gulilo atepate duliyomolamo tote epo
ma kunu nanaliya,
29 “Dubu idi na:puma:la:. Diyala, ebe da: Kelisotela:, mabu nale dopamo kebe kuba
tanalo diya gabodo dosiyodilolenaimo, ebe iyaiya tanalo ebete natamo nanitabonomolo
awokalilame.”
30 Ebema: duliyomolo epate kamiyaleno tabamo tudila:ote Ya:suko uima: gito tolamiya.

Ya:sute Ebeno Bae Na Tanaloma: Da:kiyawaiya

31 Duliyomolo epate eba pelamitalo ebe atu tetelo Ya:suko waloma:tapiate ebe kawiya
naniya, “Iyatulamedawa, modobola a:ma: bae nena.”
32 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “Ao, nale nama: ditana ebe baeno nanitabo tanalo
la: iyatawa:.”
33 Ebema: Ya:sukono waloma:tapiate ibi magumulo negeliya, “Diyala, lumagi idite
ebetamo bae da: ikamele.”
34 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Na dapaliboniya nale ebeno ubi tanalamo tuduwat-
alo ebeno woko uwomuamo da:nemaigamo, nale ebe gabodo elawo nanitabonomolo
elawenakomo, bae na tanalo keba kunula:ka: eba kunula.
35 Numa:la:, la: pali osiyodilole tetelo ma kunu gelanakomata, ‘Netewa-netewa saganate
ba:na:pola:na, pali inamabu nao tete ka:pemene.’ Ebema: nale la: tabo idi analemata, la:le
Godokono pali inamabu wadenomamo ulama:wete niyatawala:, nao inamabu uwate tete
a:pe.
36 Ega:walo me tanalo idila, kono wakalami wokodawate pali namutudawano uwomua:
igilo mabuma: pali woko magumulo nao kono uwatenako. Nanitabola, namutudawate
ebetamo wiya ikame iyalo owagilimi, iyo, me gabodo kono kikopu amiodawa ega:walo
kono wakalami wokodawa, iba:te ibino wiya kawonomo kalakalago kapimiya kuwa-
tema:na:.
37 Epate degelanaka ebe tanalo nanitabola, ‘Lumagi idite kono kikopu amiote wiyasiya
ebeno ekawite pali inamabu uwate tetelo woko kosiyodilomene, ebene ibi netewapiate
kapimiya kenaoma:na:.’
38 Ebema: nale la: pali inamabu uwatema: eba kunu alibolemata, wiyasiya ebe pali
inamabu la:le kamiawea:. Iyo, wokopi epetapiate dopamo kodakoda woko osiyodiliya,
wiyasiya ka:lo la: ibino wade woko osiyodilo magumune wadewade nao inamabu
uwatenakomata.”

Samaliya Opo Epo Bilibilinomate Ya:suko Nanitabokobi Da:midiya

39 Ebe tetelo ebe duliyomololo dilukulinamiya ebe Samaliya opo epo magumulo
epetapi bilibilinomate Ya:suko nanitabokobi ebo midiya, mabu kamiyalete ibi ma kunu
kiyawaolamiya, “Nale dopamo kebe kubakuba tanalo diya gabodo kosiyodilolenaimo,
ebe iyaiya tanalo me dubute natamo nanitabonomolo awokalilame.”
40 Ebene iba:te ibino duliyomolone Ya:sutamo da:nemaimiya, iba:te ebe na:toweomiya
ebete iba:godolo kokoliatepama:, ebema: ebe tetelo Ya:sute netewa egela ebo ka:luti.

41 Ebe tetelo duliyomolo epo epetapiate Ya:sukono tabo dolowiya, ibi magumulo epetapi
bilibilinomate ebe nanitabokobi midite,
42 kamiyale ma kunu aniya, “Dopamo tetelo a:imano tabo kapiya dolowima: ale me
dawa Ya:suko nanitabokobi ebo midima:, wiyasiya ka:lo ale aimano imila galamo ebeno
tabo olowima:. Nanitabola, ebe me opo epono Igilo Mula:lelamedawala.”

Ya:sute Gabamani Dubuno Koi Wadekobi Da:midiya

43-44 Ya:sute me opolo dokolinami ebete ebeno tanaloma: nanitabonomolo ma kunu
genaki, “Godokono woki awokalimidawa ebeno duliyomolo epate ebe unamo akadi-
patema:na:, wiyasiya iba:te ebe ubia:noma: beda:onakoma:na:.” Ebema: Ya:sute ebe
tanalo iyatawate Samaliya opolo netewa egelamo lutate, ebene ebe opo atepate ebeno
Ga:lili opamo walo gito ka:tiya.
45 Ebe tetelo Ga:lili opo epo epetapiate ebe kalakalago lawiya, mabu iba:te dopamo
Aduga:la Soliyomuma: Yelusalema kawo duliyomolamo da:tolamiya Ya:sukono osiyo-
dilole tanalo bilibilinomo nulamete wadewadenoma: ebo negeliya.
46 Ebene Ya:sute Ga:lili opono Ka:ina duliyomolamo walo gito ka:tiya, ebe duliyomolo
ebe ebete dopamo Godokono elawo awokalimi tanalodo obonomo wade da:imi oboma:
da:midiya, ebe duliyomolola. Ebe tetelo gabamani dubu idi ebolo nokoliti, wiyasiya ebeno
koite Kapeniyama duliyomololo kawo gabugabuago watiti.
47 Ebene ebe gabamani dubute Ya:sute Yudiya opone pe tanalo dolowiya, ebema: ebete
ebetamo tote ebe nananiya, “Modobola:ka: a:ma: Kapeniyama duliyomolamo pa:wete
naimano koi wadekobi na:pa:midiye, mabu ebe a:e tatalila.”
48 Ya:sute wiyasiya ebetamo negiya, “La: epo bilibilinomono tanalo ma
kunula, nagodolo kawokawo anoano tanalo ulama:wea:no la:le na nanitabokobi
ka:midina:wenakoa:.”
49 Gabamani dubute ebetamo walo na:kegiya, “Kawodawa, niyata. A:ma: nago samamo
na:pa:, naimano gudute da:ba:emene.”
50 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: kalakalago na:toa. A:imano koino igilote
akalatidimene.”
Ebe tetelo ebe dubute Ya:sukono tabo nanitabokobi midite ebeno Kapeniyama duliy-
omolamo to ebo wagilimiya, wiyasiya ebe atu egelalo ebete duliyomolamo ka:nemaigiya:.
51 Ebene egela idilo ebeno moto wokopi epetapiate eba:go dapalugiya, iba:te ebe
napaniya, “Niyata, a:imano koite dutu igilo walo a:kelawi!”
52 Ebeno koite kebako tetelo wadekobi kolowile, ebete ebe tanalo laema: ebeno wokopi
dalateda:liya iba:te nowaimiya, “Dutu egela tuli tetelo, 1 koloko tete keba kunula:ka:,
gabugabute ebe ebo atepi.”
53 Ebene nabiwite wokilo nemalagidiliya, ebe tete ebe atu tetenomola Ya:sute ebe dani
koino igilote akalatidimene, ebema: ebe ega:walo ebeno moto epo, ibi bilibilinomate
Ya:suko nanitabokobi ebo midiya.
54 Nanitabola, Ya:sute Yudiya opone Ga:lili opamo pete netewa anoano tanalo
da:posiyodiloliya, me tanalo ebe idila.

5

Ya:sute Agowa Tatai Dubu Wadekobi Da:midiya

1 Me tanalo dolopoligiya Ya:sute Yelusalema kawo duliyomolamo tiya Yu epono
soliyomu idi ka:nuima:.
2 Yelusalemano kala ga:dimi tetelo gigiyu idi bitana, ebeno mailo Sipi-goeogoeono
Gigiyula, ega:walo me gigiyu niyakabolo mala: ikila:no bobo ba:kitana, ebeno mailo
Yu epono tabamo ebe Betesedala. Ebe bobo apuapune paibu tanatima:gopi motote
lamota:onamiya,
3 ebene iyaiya temetema:gopi bilibilinomate ebe motono golololo pola:nanakiya, ibi
magumulo epetapi balidi tamiopila, ega:walo epetapi agowa tataipila, ega:walo epetapi
ape kodakoda temetema:gopila. Iba:te egela bilibilinomolo obono tete ebe makopeli-
tanakiya,
4 mabu iyaiya kapiyakapiya tetelo Kawodawa Godokono nopodawate bobono obo
da:pologinaki obote gelewalemu ebo elewegediamidanaki. Ebe tetelo kebe teme-
tema:godawate obo magumamo samamo da:niwisiganaki ebe kapiyate wade tanalo ebo
lawenaki.*

* **5:4:** Yon 5.3b-4 buka apuno tabo Yonete bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

5 Ebene Ya:sute Beteseda bobamo da:nemaigiya, dubu idite ebolo na:luti, ebete 38
ulamalo pata: modoboa:noma: eda:nami.
6 Ya:sute ebe eba watitalo da:numiya, ebete niyatawiya ebe dubute tete
geyageyanomolo eba kunu okolinami. Ebema: ebete ebe naniya, “A:ma: ubila:ka:
Godote a:ma: wadekobi midima:?”
7 Temetema:go dubute ebetamo nowamiya, “Kawodawa, me obo Godote gelewalemu
dewegediamidanako, ebe tetelo na walubinidawa puliyala, ebema: na obamo eba
niwisigitalo wiyasiya lumagi idite dopamo niwisiganako modobo tanalo ka:nelaema:.”
8 Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: maigawete, a:imano keta mokopiamidawete, na:toa.”
9 Ebe tetenomolo ebe dubute wadekobi olowite, ebeno keta lawete ebo tiya.
Ya:sute ebe dubu wadekobi da:midiya, ebe egela ebe Yu epono wokoa: talena egelala.
10 Ebema: ebe dubute keta eba aguwatitalo Yu watowatopi epetapiate ebe ma kunu
kawiya aniya, “Eiye! Me aimano wokoa: talena egelala! Keta aguwata magumulo a:ma:
aimano pukala adikamidala:ta!”
11 Ebete wiyasiya negiya, “Na wadekobi da:midini ebe dubute ma kunu anane, ‘A:imano
keta mokopiamidawete na:toa.’ ”
12 Ebema: iba:te ebe nalatediya, “Kebe dubute kanata, a:ma: keta aguawete ka:toaema:?
A:ma: a nanaa:, ebe dubu potelela:ka:?”
13 Wiyasiya ebe dubute Yu watowatopiatamo wiya tabo gema: ka:modobiya:, mabu
ebete Ya:sukono tanalo kiyatawiya: ega:walo Ya:sute ebe wadekobi midite ebete epo
bilibilinomo magumamo gito nopegiya.
14 Ebema: walone Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo ebe dubu walo da:kumiya
ebo aniya, “Numa:, a:imano ape wadekobi olowi, ebema: a:ma: kuba idi walo ako-
osiyodilala:. Diyala, kawo temetemete a:ma:tamo walo da:ba:ka:pemaigamene, ebene
walogabo apuno temetemete kawonomoma: eda:te, dopamo a:ma: dumitanamiya ebe
temeteme kodolimene.”
15 Ebe tetelo ebe dubute tote Yu watowatopi ma kunu nanaliya, “Na wadekobi
da:midina:ka ebe dubu Ya:sutela.”

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Ubi Diyatiya

16 Mabu Ya:sute Yu epono wokoa: talena egelalo temetema:gopi epetapi wadekobi
da:midilinaki, ebema: ibino watowatopi epetapiate ebetamo dowaote temeteme ikaema:
ebo wagilimiya.
17 Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negiya, “Naimano Nabiwite egela bilibilinomolo woko
osiyodilona, ebema: na ebeno Gudute atumu woko kosiyodilonamo, egela idi gito
ka:lutanakoa:.”
18 Yu watowatopiate ebe tabo dolowiya iba:te ubi kawonomamo ebo iyatiya ebe kanaka-
puima:, mabu nanitabola, dopamo Ya:sute ibino talena egelano pukala adikamidaliya,
wiyasiya me tetelo ebete Godoko ebeno nani Nabiwima: gelo ebe a:ka:tuwa: ebeno elawo
Godokono elawago modoboma: ge.

Uwomua: Igilo Godokono Gudugodolo Bitana

19 Ebema: Ya:sute iba:tamo negiya, “Na la:tamo nani tabonomo gemo, Godokono
Gudute a:ka:tuwa: ebeno ubilo tanalo idi osiyodiloma: modoboa:, wiyasiya Gudute ebeno
Nabiwino osiyodilo tanalo duminako ebete ebe atu tanalo ebe kosiyodilonako.
20 Mabu Nabiwi Godote ebeno Gudu nilakapolo eba malagidilonalo ebeno osiyo-
dilole tanalo bilibilinomo Gudutamo awokalilamena. Nanitabola, walone tetelo Nabi-
wite ebeno Gudutamo tanalo epetapi kawokawonomo kawokalilaemene ebete kosiyo-
dilolema:, ebema: la: bilibilinomate ebe tanalo ulama:wete kanoanomamota.
21 Nabiwite a:e lumagi igilamo keba kunu kadipatenakole, Gudute atumu eba kunu
kowagelena, ebete kebe lumagitamo ubi diyatimene ebe lumagitamo nanitabo igilo
kikaemene.
22 Ega:walo Nabiwi Godote a:ka:tuwa: lumagi idino tanalo akanagiyamidaemene,
wiyasiya ebete elawo Gudutamo ikamiya ebete epono iyaiya tanalo kanagilamelelaema:.
23 Ebema: epo bilibilinomate Guduno mailo unamo kadipatema:na:, iba:te Nabiwino
mailo keba kunu kadipatenake eba kunu. Kebe lumagite Gudutamo ubia:noma: deda:na,
ebete atumu Nabiwi Godotamo ubia: tanalo nakawokalimina mabu me Gudu Nabiwite
opo epatamo palibiya.
24 “Na la:tamo nani tabonomo gemo, potele naimano tabo olowite ebene ebete na
Alibonedawa nanitabokobi da:midina, ebegodolo uwomua: igilo nanitabonomolo bitana,
iyo, Godote ebe lumagino tanalo akanagiyamidaemene mabu ebete a:e magumune
igilamo iyalo emaigi.

25 Ebema: na walo la:tamo nani tabonomo na:kegemo, tete ka:pemene, iyo, ebe na:pe,
ebe tetelo a:elao epate Godokono Guduno tabo madodo dolowima:na: iba:te uwomua:
igilamo kemaimioma:na:.
26 Nanitabola, Nabiwi Godoko kapiyagodolo uwomua: igilo bitana, ebema: ebete ebeno
Gudutamo elawo iyalo ikamiya ebete atumu Igilo Mabudawama: ka:keda:nama:,
27 ega:walo Nabiwite Gudutamo elawo walo a:kikamiya ebete epono tanalo kanagil-
amelelaema:, mabu me Gudu ebe Epono Naniwila.
28 "Ebema: la: olowiopi naimano kiyawao taboma: akola:wa:oala:, mabu tete ebe na:pe,
a:elao epate ebeno tabo madodo olowite
29 bobo magumune igilamo kemaimioma:na:. Ebene ibi magumulo piyate me opolo
wadewade tanalo kosiyodilolenaki iba:te Igilo Duliyomolamo ka:nodoloma:na:, wiyasiya
piyate kubakuba tanalo dosiyodilolenakiya iba:te tabo anagiyamida bailo ibino kuba
wiya ka:nuwatema:na:."

Nabiwi Godote Ebeno Gudu Ya:sukono Nanitabo Tanalo Dawokalimina Ebe Tanalo

30 Ya:sute walo na:kegiya, "Na a:ka:tuwa: naimano ubilo tanalo idi osiyodiloma: mod-
oboa:, wiyasiya naimano Nabiwite na dananenako nale ebe gabo kapiyado epono tanalo
ebo anagilamelelamenakomo. Ega:walo anagiyamida magumulo nale tuputupunomolo
osiyodilonakomo, mabu na ubila na dapaliboniya ebe Kawodawa kapiya kekalakalaimi-
nama:, na a:ka:tuwa: na a:kekalakalaimo.
31 "Na a:ka:tuwa: ma kunu degemo, 'Na magumulo nanitabo tanalo bitana,' epate ebe
tabono nanitabo tanalo a:kelaema:na:,
32 wiyasiya Kawodawa idi bokolina, ebe Godotela, ebete naimano nanitabo tanalo
awokalimina. Na iyatawala, ebete naimano tanaloma: kebe tabo ka:kiyawaonale ebe tabo
nanitabola.
33 "Dopamo tetelo la: Yu watowatopiate dubu epetapi Yonetamo dalibola:ima, ebete
iba:tamo naimano nanitabo tanalo atumu akawokalimi.
34 Numa:la:, me opo epate naimano tanaloma: da:kiyawaona nale ibino tabo kolow-
inakoa:, wiyasiya Yonete dopamo da:kiyawai ebe tabo ebeno woki taboa:, ebe Godokono
tabola. Ebe mabuma: nale ebe atu tabo la: walo nakanalemata, la:le nanitabokobi
mida:wete Godote la:imano igilo ka:mula:lelametama:.
35 Iyo, Yoneko ebe wade alo keba kunula:ka: ebe eba kunu pukuilamenami, ebene
tete da:pesamo ebe alono tanaloma: la:le la:imano ubi alomatepaolo ginima:mo walo
na:kolowamimata.
36 "Ega:walo me tanalo idila. Nabiwi Godote iyalo tetelo natamo dikanamiya, nale
ebe woko eba osiyodilonalo naimano wokote naimano nanitabo tanalo awokalimina,
na Godote paliboniya. Ebema: dopamo tetelo Yonete naimano tanaloma: nanitabo
tanalo dawokalima:tepiya, wiyasiya me tetelo naimano wokote naimano nanitabo tanalo
wadenomamo awokalimina.
37 Nanitabola, na dapaliboniya ebe Nabiwite naimano nanitabo tanalo eba awokalim-
inalo, wiyasiya la:le ebeno tabo madodo kolowiawenakoa: ega:walo ebeno ololo
kuma:wenakoa:.
38 Iyo, ebeno tabo la:imano tepo magumulo kitana:, mabu ebete na me opamo
paliboniya wiyasiya la:le naimano tabo nanitabokobi ka:mida:wena:.
39 La:le Godokono Buka apuno iyaiya tabo wadenomamo eka:la:miolenakomata, mabu
la: nemalagidilonamata ebe gabodo la:le uwomua: igilo kelaemamota. Eiye, numa:la:!
Me Buka apuno tabo bilibilinomate naimano nanitabo tanalo awokalimina, wiyasiya
la:imano ka:la:miole magumulo ebe tabono magumunomo nanaetoamidanamata,
40 ebema: la: ubia:nola natamo pelama:wete nagodone uwomua: igilo ka:pelawa:ema:.
41 "Na ubia:nola me opo epate na moionema:,
42 mabu na iyatawala la: kebako epola:ka:, la:imano tepo magumulo nilakapo ki-
malagidilo tanalote Godotamo nanitabolo kitana:.
43 Nanitabola, nale naimano Nabiwino elawamo piyamo wiyasiya la:le na
kelawena:wena:, wiyasiya lumagi idite ebe a:ka:tuwa: ebeno elawamo la:tamo da:pemene
la:le ebe kalakalago kelaemamota,
44 iyo, la: ubila la: magumulo idite idi kemoio, idite idi kemoio, eba kunu
kowagela:wenama:. La: nolowiala:, la:le iyaiya tuputupu tanalo aimano kapiya Godotamo
osiyodilolema: dowagela:ema ebe tetelo ebete la: kemoiolema:ta, wiyasiya la: ubia:nola.
Me mabuma: la:le na nanitabokobi a:ka:midina:ema, gabo puliyala!
45 "La: ma kunu akomalagidilala:, na kapiyate Nabiwi Godotamo la: kuba osiyo-
dilolepima: keka:la:mitama:. Ao, Mosesete atumu la: kubakubapima: ka:keka:la:ima:ta,
ebe la:le la:imano wade walubidawama: degelawenakoma ebe dawala!

46 Ega:walo la:le Mosesekono tabo nanitabokobi na:mida:wenataleka: la:le na atumu
nanitabokobi ba:ka:midina:wena:, mabu ebete Godokono Bukamo iyaiya tabo dakuloliya,
ebe tanalate naimano nanitabo tanalo awokalimina.
47 La: wiyasiya ebete Bukamo dakuloliya ebe tabo nanitabokobi ka:midila:wena:,
ebema: la:le naimano tabo nanitabokobi keba kunu na:ka:mida:ema? Gabo
a:kitanamene!"

6

Ya:sute Epo Bilibilinomatamo Bae Dikalamoleni
Ma:t 14.13-21; Mak 6.30-44; Luk 9.10-17

1 Ebene ibino tabo kiyawao tanalo olopoligote, egela epetapi da:petoiya, tete idilo
Ya:sute Ga:lili Paka: apuamo peago gito na:iwiya, ebe paka:no mailo idi Taibiliyasila.
2 Ebene epo bilibilinomate ebe ebamo waloma:tiya, mabu ebete temetema:gopiatamo
dosiyodilolenaki, iba:te ebe anoano tanalo ulamoliya ega:walo iba:te kawo tanalo idi
uima: ubi iyatiya.
3 Ebene Ya:sute damela unamo nodolote ebe waloma:tapiago ebo nokoliti,
4 ebe tetelo Yu epono Aduga:la Soliyomu tete tatalima: na:kediya.
5 Ebene adimo apulo epo epetapi bilibilinomate Ya:sutamo dapaladabutiniya, ebete
ibi ulamenate Pilipiko nanani, "A me epo bilibilinomo walubilima: bae kebolo
na:kuwatelaema:?"
6 Ebe tetelo Ya:sute iyalo iyatawani ebete epatamo beda: tanalo na:kosiyodilomene,
ebema: ebete Pilipiko me tabo anani, mabu ebe ubila ebeno nanitabokobi midi tanalo
kuiminama:, da: nanitabola: o da: nanitaboa:.
7 Ebene Pilipite ebetamo nowamini, "Me epo bilibilinomate bae kela:mo naoma: kapiya
ulamano woko wiya manite a:ka:modobomene."
8 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tadawa idi, ebeno mailo A:ndulutela, ebe Saimono Pitakono
ekawila, ebete Ya:sutamo negeni,
9 "Koi kapiya mela, ebegodolo paibu palowa bae ega:walo namo netewa ba:pola:na,
wiyasiya ebe bae bilibilia:, me epo bilibilinomago a:ka:modobomene."
10 Ebene Ya:sute ebe opono uwago kawonomo uminate ebe waloma:tapiatamo negeni,
"La: epo nanala:la: iba:te gito kilukulima:." Ebema: epo bilibilinomate ebamo ilukulinate
ebe epo deka:la:mioleniya ibino uwomu 5,000 dubuma: eda:ni.
11 Ebene Ya:sute ebe bae uwatenate Godotamo kalakala tabo genate, da:pola:niya ebe
epatamo gito ikalamoleniya, ega:walo ebete namo kuwatenate eba kunu kowageleni
epono bae kape tanalote ka:modobolamenama:.
12 Ebe tetelo ebe baete ibi da:ugulamoleni Ya:sute ebe waloma:tapi nanaleni, "La:
da:luili ebe bae apuapu wadenomamo nuwata:la:, mabu ale me bae a:ka:kubailaema:."
13 Ebema: iba:te epagodolo da:luilini ebe palowa bae apuapu duwateniya, iba:te 12
bagowo ebe owiyaoleniya.
14 Ya:sute ebeno elawo epatamo kawokaliminama: me anoano tanalo dosiyodiloni,
iba:te uminate negelaniya, "Nanitabola, me dubu ebe Godokono Iyanomo Woki
Awokalimidawala, Godote me opamo paliboma: degiya, me ebe Kawodawala!"
15 Ebe tetelo Ya:sute ibino ubi tanalo iyatawani, iba:te ebe lawenate ibino Kawo
Elawodubuma: gito ka:midinama:. Wiyasiya ebe ubia:nola, ebema: ebete ibi miyapanate
ebe a:ka:tuwa: damela unu ida:mo gito nodoloni.

Ya:sute Obo Unudo Da:toni
Ma:t 14.22-33; Mak 6.45-52

16 Egelate eba niwisiganalo Ya:suko waloma:tapiate paka: balamo niwitionate,
17 wiyasiya opote didokoni ebe tetelo Ya:sute iba:tamo samamo ka:peniya:, ebema:
iba:te peamo nolonate paka: a:iwale ebo wagiliminiya Kapeniyama duliyomolo apuamo.
18 Ebe tetelo kawo awate eba maiganalo kawokawo ulate ebo maimioniya.
19 Ebene iba:te paibu o sikisi kilomita mako tete geyageyadopolo eba nabidilonalo, ebe
tetelo Ya:sute ibino pe niyakabamo obo unudo da:toni, iba:te ebe uminate kawonomamo
ebo toletoleoniya,
20 wiyasiya ebete ibi nanaleni, "Na Ya:sutela, la: ka:toletoleonala:!"
21 Ebema: iba:te Ya:suko peamo kalakalago da:nowianiya, iba:te nela:wa:oniya mabu
iba:te kebamo tolamenama: dowageleniya, ebe tetenomolo iba:te ebe pe boboamo pe gito
na:ilioniya.

Epo Bilibilinomate Ya:suko Wadima: Kapeniyama Duliyomolamo Da:nemaimioniya

22 Ebene Ya:sute Ga:lili Paka: apulo da:na:miyapani, egela idilo ebe epo bilibilinomate
me tanalo iyatawaiya, Ya:sute ebe waloma:tapiago kapiya peago iba:tamo da:pa:iwaliya,

wiyasiya adimo tetelo waloma:tapiate walo a:ka:tuwa: da:ka:na:iwaleniya, Ya:sute iba:go ka:tonia:.
23 Ebe atu tetelo Taibiliyasi duliyomolo epate Kawodawa Ya:sukono anoano osiyodilo tanaloma: tabo ma kunu olowiya, ebete Godotamo baema: kalakala tabo genate epo bilibilinomatamo dikalamoleni, ebema: ibi bilibilinomo epetapiate ebe uima: ibino peago ebe atu opamo ebo pelamoliya.
24 Wiyasiya ebe epate Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi ebolo nipo da:poliya, iba:te peamo walo kolote na:ka:tolamiya Kapeniyama duliyomolamo, iba:te Ya:suko ebolo ka:nowadima:.

Ya:suko Ebe Igilo Baela

25 Ebene ebe epate Ya:suko Kapeniyama duliyomolo apulo da:numiya, iba:te ebe nananiya, “Iyatulamedawa, a:ma: mamo kebe tetelo ka:pemaigawa:?”
26 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Nale la:tamo nani tabonomo gemo, la:le nagodone bae uwata:wenate, ebe baete la: da:ugulamoletania la:le na unaema: ebema: pelaemata, wiyasiya naimano elawo awokalimino anoano tanalono magumu la:le la:imano wokiamo kelawa:wea:.
27 La:le kateneno ubi bae naoma: woko kosiyodilonala: mabu ebe baete samamo kabaleomene, wiyasiya modobola la:le uwomua: igilo bae laema: woko nosiyodilonala:. Mako bae na Epono Naniwite la:tamo kikalaemamota, mabu Nabiwi Godote me tanalo iyalo awokalimiya, na ebeno nanitabodawama: eda:namo.”
28 Ebene iba:te ebe naniya, “Ale Godokono iyaiya ubi tanalo kosiyodilolema: beda: woko na:kosiyodiloma:?”
29 Ya:sute iba:tamo nowamiya, “Godote la:godolo kapiya tanalonomo uima: ubila, ebete me opamo dapalibiya la: ebe dawa nanitabokobi na:mida:la:.”
30 Ebema: iba:te ebe walo nakaniya, “Ale a:ma: nanitabokobi ka:miditama: a:ma:le atamo beda: anoano tanalo na:kosiyodilaemene? Modobola a:ma: a:imano elawo atamo nawokalima:!
31 Numa:, aimano ewoniate bulu opolo eba ilukulinalo, Godokono anoano osiyodilole tanalodo iba:te bae uwatenakiya, ebe baeno mailo ebe ma:nala. Iyo, Godokono Bukano tabote ma kunu itana, ‘Godote iba:tamo Unu Duliyomolono bae ikalamenaki,’ ebema: modobola a:ma: atumu a:imano elawo nawokalima:.”
32 Ya:sute negiya, “Nale la:tamo nani tabonomo gemo, Mosesete la:imano ewoniatamo dikalamenaki, ebe bae Unu Duliyomolono baenomoa:, wiyasiya me tetelo naimano Nabiwite Unu Duliyomolono baenomo la:tamo nikalamenata,
33 mabu Godokono baenomo ebe Unu Duliyomolone da:piya ebe dawala, ebe kapiyate me opo epatamo nanitabo igilo ikalamena.”
34 Ebene iba:te ebe walo nakaniya, “Iyatulamedawa, modobola a:ma:le me tetene wagilima:wete ebe bae atamo nikaeamenakiye.”
35 Ebene Ya:sute negiya, “Na ebe igilo baela. Kebe lumagite natamo da:pemene ebe bae kapete walo a:kuminakomene, ega:walo kebe lumagite na nanitabokobi da:midinimene ebe obo kapete atumu a:kuminakomene.
36 “Ka:lo nale la:imano tanalo ma kunu awokalimo, la:le la:imano balidinomamo naimano elawo uimata, wiyasiya la:le na nanitabokobi midinima: ubia:nola.
37 Naimano Nabiwite natamo ikanaema: dowagelena, ebe epo bilibilinomate natamo ka:pelaema:na:, ega:walo kebe dawate natamo da:pemene nale ebe iyabaiamo gito akalibamo.
38 Numa:la:, Unu Duliyomolone na dapaliboniya nale ebe Kawodawano ubi tanalo osiyodiloma: me opamo piyamo, na a:ka:tuwa: naimano ubi tanalo a:kosiyodilomo.
39 Ebema: na dapaliboniya ebe dawano ubi tanalo ma kunula, ebete natamo kebe epo kikanamenale ibi magumulo idi kapiyate akalatidimene, ebene Uwomu Egelalo nale ibi bilibilinomo nanitabo igilamo kowadipalatelemamo.
40 Iyo, naimano Nabiwi ubila, kebe lumagite ebeno Gudu umite nanitabokobi da:midimene, ebete uwomua: igilo kelaemene, ebema: nanitabola, Uwomu Egelalo nale ebe lumagi nanitabo igilamo kadipatemamo.”
41 Ebene Yu epo epetapiate Ya:sukono tanaloma: ubia: tabo geliya, mabu ebete tabo ma kunu giya, “Na ebe Unu Duliyomolone da:piya ebe igilo baela.”
42 Ebema: iba:te negeliya, “A, nanitabola:ka:, me Ya:suko Yausepekono gudula! A iyatawala ebeno menokola nabiwila! Mabu keleka: ebete Unu Duliyomolone pema: dege?”
43 Ya:sute ibino tabo iyatawate iba:tamo nowamiya, “La: magumulo ubia: tabo kegelitala:.

44 Nabiwi Godote lumagi idi natamo magaea:no, ebe dawate ebeno ubilo a:ka:tuwa:
natamo pema: a:ka:modobomene, wiyasiya Nabiwite kebe dawa natamo demagaemene,
nale ebe lawete Uwomu Egelalo uwomua: igilamo kadipatemamo.
45 Numa:la:, dopamo Godokono woki awokalimipiate ebeno Bukamo tabo ma kunu aku-
loliya, 'Tete na:pe, Godote a:ka:tuwa: me opo epo bilibilinomo ebeno gabo kiyatulaemene.'
Ebema: me tanalo nanitabola, potele Nabiwino tabo madodo olowite ebegodone wade
iyatawa tanalo delawenako, ebe dawate natamo ka:pemene.
46 Naimano tabono magumu kubanu akolawa:la:. Me opo lumagi idite Nabiwino ololo
dopamo kumiya:, wiyasiya potele Godogodone da:piwisigiya ebe kapiyate Nabiwino ololo
umiya, ebema: la:le ebe kapiyagodone Nabiwino tabo kolowiomamota.
47 "Iyo, nale la:tamo nani tabonomo gemo, kebe lumagite na nanitabokobi da:midinina
ebegodolo uwomua: igilote bitanamene.
48 Na ebe igilo baela.
49 "Numa:la:, la:imano ewoniate ma:nama: deka:minakiya, iba:te bulu opolo ebe bae
naonakiya ebene walone tetelo ibi bilibilinomate a:elaiya,
50 wiyasiya Unu Duliyomolone da:piya, ebe bae lumagite denamene ebete a:ka:emene.
51 Na ebe Unu Duliyomolone da:piya ebe igilo baela, ebema: nanitabola, kebe lumagite
me bae denamene ebete uwomua: tetelo nanitabo igilago bokolinamene. Nale ebetamo
dikamenakomo ebe bae ebe naimano apeno katenela, mabu nale naimano ape me opo
epatamo ikalaemo ibino igilo ka:mula:lelaema:."
52 Ebema: Yu epono dowate demaigiya, iba:te ibi magumulo apaminateuilo negeliya,
"Ale me dubuno katene kenaoma:, ebete atamo keba kunu na:kikaeaemene?"
53 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, "Nale la:tamo nani tabonomo gemo, la:le Epono
Naniwino katene naoa:no ega:walo ebeno kalima nioa:no, nanitabo igilote la:godolo
a:kitanamene.
54 Iyo, kebe lumagite naimano katene denanako ega:walo naimano kalima da:ninako,
ebegodolo uwomua: igilote bitanamene, ega:walo nale Uwomu Egelalo ebe nanitabo
igilamo kadipatemamo,
55 mabu naimano katene ebe nanitabo igilo baela, ega:walo naimano kalima ebe
nanitabo igilo obola.
56 Nanitabola, kebe lumagite naimano katene denanako ega:walo naimano kalima
da:ninako, ebete na magumulo bokolina ega:walo nale ebe magumulo bokolinamo.
57 Na dapaliboniya ebe Nabiwino nanitabo igilote nagodolo keba kunu kitanale, eba
kunu kebe lumagite naimano katene denanakomene, ebete naimano igilago bokoli-
namene.
58 Ebema: numa:la:, naimano ape ebe Unu Duliyomolone da:piya ebe igilo baela.
Me baete lumagitamo nanitabo igilo bikamenakomene, wiyasiya la:imano ewoniate
denaonakiya ebe baete igilo iba:tamo nanitabolo kikalamenakia:, iyo, walone iba:te gito
a:elaiya."
59 Ya:sute Kapeniyama duliyomololo Yu epono balidi ibilamole motolo ibi diyatulamiti,
ebe tetelo ebete iba:tamo me tabo geyageyadopo kiyawaiya.

Ya:suko Ebe Uwomua: Igilo Adaedawala

60 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapi epetapi bilibilinomate ebeno iyatulame tabo olowite
negeliya, "Me tabono magumu kodakodanomola, potele laema: na:ka:modobomene?"
61 Iba:te ebeno iyatulame tanaloma: kebe ubia: tabo degelitiya, Ya:sute iyatawate
negiya, "Mabu keleka: naimano iyatulame tanalote la:imano nanitabokobi midi tanalo
da:kubailamita?
62 Nanitabola, Epono Naniwite dopamo dokolinami ebete ebe Kalakala Duliyomolamo
walo ka:ka:nodolomene, ebema: la:le ebe anoano tanalo duma:ema la: keba kunu
na:kowagela:ema?
63 Numa:la:, Godokono Uliyanate epatamo nanitabo igilo ikalamena, wiyasiya kateneno
elawote iba:tamo igilo ikalaema: ka:modobonakoa:. Ebema: nanitabola, nale la:tamo
da:kiyawaomo ebe tabo ebe igilola, iyo, ebe tabote Godokono Uliyanagodone pe,
64 wiyasiya la: epetapiate nanitabokobi ka:mida:wea:."

Ya:sute me tabo kiyawaiya mabu ebete ebeno woko wagilimi mabune iyalo iyatawiya,
ebe waloma:tapi magumulo piyate ebe nanitabokobi midia:pima: deda:onama:na:
ega:walo potele ebe anakapumipino kotamo diyatimene.
65 Ebene ebete tabo moga:melo walo na:kegiya, "La:imano nanitabokobi midia:
tanaloma: nale iyalo ma kunu gemo, Nabiwite elawo lumagitamo ikamea:no, ebete
a:ka:tuwa: ebeno ubilo natamo a:ka:pemene."

66 Ebe mabuma: Ya:suko waloma:tapi epetapi bilibilinomate eba:go wapata:laema:
ubia:noma: eda:ote ibino iyaiya ilukuli tanalamo walo gito kolowamiya.
67 Ebene Ya:sute ebeno 12 waloma:tapi epetapi nalateda:liya, “La: atumu, la:le na
bakatepana:ema?”
68 Saimono Pitate ebetamo nowamiya, “Kawodawa, a potamo na:ka:tolaema: mabu
a:ma: kapiyagodolo nanitabo igilo tabonomo bitana?
69 A iyatawala a:ma: Godokono Wade-talena Dawalata, ebema: ale a:ma: nanitabokobi
na:midinata.”
70 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “A, nanitabola:ka:, nale a:ka:tuwa: la: 12 dubu
uwatimata, wiyasiya la: nolowiala:, la: magumulo kapiyate Saitanakono wokodawama:
eda:na!”
71 Ebete me tabo Yudasikono tanaloma: giya, ebe dubu ebe Keliyota duliyomolodawa
Saimonokono gudula. Dopamo me dubute 12 waloma:tapi magumulo okolinami,
wiyasiya walone tetelo ebete Ya:suko anakapumipino kotamo ebe iyatiya.

7

Ya:sukono Ekakiate Ebe Nanitabokobi Ka:midiya:

1 Ebene ibino tabo kiyawao tanalo dolopoligiya, ebe tetene wagilimite Ya:sute Ga:lili
opo kawonomolo pata:nami, wiyasiya ebete Yudiya opolo pata:ma: ubia:nola mabu ebe
opono Yu watowatopiate ebe anakapuima: wagelenamiya.
2 Ebene Yu epono Nupunupu Etemoteono Soliyomu* detataliya,
3 ebe tetelo Ya:sukono ekakiate ebe naniya, “Modobola a:ma: me Ga:lili opo
atepawete Yudiya opamo walo na:ka:toa. Diyala, a:ma:le waloma:tapi epetapi ebolo
da:ba:nulaemene, ebene a:ma:le dosiyodilola:wenaka iba:te ebe anoano tanalo wadeno-
mamo kulaema:na:.
4 Numa:, lumagite ubi diyatimene epo bilibilinomate ebe kowaloma:tama:, modobola
ebete ebeno tanalo akowaminala:. Ebe mabuma: a:ma:le me iyaiya anoano tanalo
nanitabolo dosiyodilola:wenaka, modobola a:ma: atumu a:imano tanalo me opo epo
bilibilinomatamo nawokalimiye!”
5 Ya:sukono ekakiate ebe kalakalatelo me tabo kiyawaiya mabu iba:te ebe nanitabokobi
ka:midiya:, epo epetapi bilibilinomate nanitabokobi midia:noma: keba kunu keda:iye eba
kunu.
6 Ebema: Ya:sute ebeno ekakino tabo eba wiyalo negiya, “La: a:ka:tuwa: la:imano iyaiya
ubi tetelo la:imano tanalo ebo osiyodilolenakomata, wiyasiya naimano nanitabo tete
Godogodone ka:pea:.
7 Me opo epate la:tamo ka:dowaona:, wiyasiya iba:te natamo dowaona mabu nale ibino
iyaiya kuba osiyodilole tanalo awokalilamenakomo.
8 Ebema: la: a:ka:tuwa: soliyomu baiamo na:tolama:la:, wiyasiya na ka:lo a:ka:toamo
mabu Godokono nanitabo tete natamo ka:pea:.”
9 Ya:sute me tabo gete Ga:lili opolo ebo olowagiliya.

Ya:sute Nupunupu Etemoteono Soliyomuma: Da:tiya

10 Ya:sukono ekakiate soliyomuma: da:tolamiya, ebete wiyasiya walone diya gabodo
waloma:taliya, awokala ka:tiya:.
11 Ebe tetelo Yu watowatopiate soliyomu bailo ebe eba wadilo negeliya, “Me dubu
Ya:suko keleka:?”
12 Ega:walo piyate soliyomuma: da:pelamoliya ebe Yu epo bilibilinomate Ya:sukono
tanaloma: tabo gananalo kawonomamo kiyawautiya. Epetapi iba:te negeliya, “Ebe wade
lumagila,” wiyasiya epetapiate negeliya, “Ao, ebe epo nemasigilina.”
13 Ebe tetelo iba:te Ya:sukono tanaloma: awokala kegelitiya: mabu iba:te ibino wa-
towatopino dowa tanalo tolemitiya.

---

* **7:2:** Nupunupu Etemoteono Soliyomu ebe Yu epono soliyomu idila, iba:te ulama bilibilinomolo bosiyodilon-akoma:na:. Ibino ewoniate Isipiti opone da:nemaimiya, ebe tetelo iba:te Ka:inane opamo samamo nemaimioa:no dopamo 40 ulamalo bulu opolo ilukulinamiya. Ebe tete geyageyanomolo iba:te bulu opono iyaiya opolo eba latepaonatolo sipi-goeogoeo tama awokowiamidaole motoma: midilite, iba:te ebakobako nupunupu motolo laonakiya, nani motoloa:. Ega:walo ebe atu tetelo Godoko amamateno sipi-goeogoeo tama awokowiamidaole motote iba:godolo itanami, ebema: Godote iba:go eba pata:nalo ibino iyaiya modoboa: tanalo magumulo ebete ibi wadenomamo walubilinaki. Ebema: ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga, Godote Yu epono ewoniatamo wade walubi tanalo diyatinaki, iba:te ebe tanalo eba malagidilolo ulama bilibilinomolo a:iti egela magumulo Godotamo ibino kalakala soliyomu osiyodilonakiya.

14 Ebene epate ibino soliyomu eba osiyodilonatelo egela idilo Ya:sute iba:tamo na-
wokalate Godoko Amamateno Iya Motamo tote iyatulame ebo nowagilimiya.
15 Ebe tetelo ebeno iyatulame taboma: Yu watowatopiate eba anoanoutalo negeliya,
“Eiye! Me dubute kebako iyatawa kelawile mabu ebete ka:sukuliya:!”
16 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Nale la: diyatulametanama, ebe tabote na
dapaliboniya ebe Kawodawagodone pena, na a:ka:tuwa: naimano ubi tanalodo kiyatu-
lametana:.
17 La: a:ka:tuwa: la:imano taneba magumulo naimano tanaloma: ma kunu gelana-
mata, ‘Ebeno iyatulame tanalote Godogodone da:penale o da: ebeno kateneno wokine
da:penale.’ Numa:la:, la: magumulo potele Godokono ubi tanalo osiyodiloma: ubi
diyatina, ebe modobola naimano iyatulame tanalono mabu la:tamo kiyawaoma:.
18 Iyo, kebe tetelo lumagite ebeno kateneno wokino tabo da:kiyawaona, ebe a:ka:tuwa:
ebe walogona, wiyasiya kebe lumagite ubi diyatina ebe alibodawa kapiya kowalogo-
nama:, ebe lumagi ebe nanitabo tanalo awokalimidawala, ebegodolo elemasigi tanalo
kitana:.
19 Godote ebeno Totomu Tabo Mosesedo la:tamo ikalamiyata wiyasiya la: magu-
mulo kapiya idite ebe totomu tabo bilibilinomamo nanitabonomolo ka:tuduwatana:, a,
nanitabola:ka:? Wiyasiya na tuputupu lumagima: eba eda:nalo, mabu keleka: la:le na
anakapunaema: dowagela:wenama?”
20 Ebe tetelo Ya:sukono tabo dolowiutiya ebe epo bilibilinomate ebetamo negeliya,
“A:ma: kuba uliyanagonolata! Potele kegitale a:ma: anakapuima:?”
21 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Nale la:imano ololo apulo kapiya anoano tanalo
dosiyodilimo, la: kawiya ebo la:wa:imata.
22 La: numa:la:, Mosesete la:tamo pukala idi dikalametiyala, ebe pukala ebe la:le baibai
guda:tamo tama itamida pukala kalomolama:wenakoma:. Iyo, la:le me pukala alomo
tanalo Mosesegodone laema: gelanamata, wiyasiya me tanalo ebegodone nanitabolo
ka:pemaigiya:, la:imano ewoni epetapiagodone piya. Ega:walo Mosesete talena egelano
pukala atumu la:tamo a:kikalamiyata, ebema: ebe netewa pukala la:godolo eba pola:nalo
gudu idino pukala iyatimi tetete wokoa: talena egelalo demaiganako, la:le gito osiyo-
dilonakomata mabu Godote ma kunu kegena:, tama itamida pukala iyati tanalote talena
egelano pukala kadikamidalemene.
23 Iyo, la:imano osiyodilo tanalo ebe ma kunula, la:le Godokono ubi tanalamo
ka:tudila:ema: Mosesekono totomu tabo bilibilinomo magumulo kapiya kodakodalo eba
lawelo wokoa: talena egelano pukala ebo adikamidalenakomata. Ebema: nale wokoa:
talena egelalo temetema:go dubu idi wadekobi da:midimo, wiyasiya mabu keleka: la:le
natamo da:dowawitama?
24 Eiye, la: unu gabodo naimano tanalo gito akoanagiyamidanama:la:, modobola la:
wiyasiya Godokono tuputupu gabodo lumagino tanalo nanagiyamidama:la:!”

Yu Epate Ya:sukono Tanaloma: Iyaiya Tabo Degeliya

25 Ebe tetelo Yelusalema duliyomololo dilukulionamiya ibi epetapiate negeliya, “A,
nanitabola:ka:, me dubu ebe epetapiate anakapuima: dowagelena ebe lumagila!
26 Numa:la:, ebete ilipoa:no tabo awokala kiyawauta, wiyasiya aimano watowatopiate
ebe odiyoboma: tabo idi kegelita:. Diyala, ibi da: iyatawala:, me dubute Godokono
Alibodawa Kelisoma: deda:na.
27 A iyatawala me dubuno duliyomolono tanalo, wiyasiya Godokono Bukate a niyatua-
mena, nani Kelisote da:pemaigamene, ebe tetelo epate a:kiyatawaoma:na: ebete kebene
ka:pemene.”
28 Ebema: Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo epo eba iyatulamitalo kawonomamo
negiya, “La: nanitabolo iyatawala:ka: nale kebene ka:piyamo ebe duliyomolono tanalo?
Ega:walo naimano tanaloma: la:godolo nanitabo iyatawa ba:kitanale? La: nolowiala:, na
a:ka:tuwa: naimano ubilo ka:piya: la:tamo, na Kawodawate paliboniya. Ebe nanitabo
tanalo awokalimidawala, wiyasiya la:le ebeno tanalo kiyatawawena:,
29 iyo, na a:ka:tuwa: ebeno tanalo iyatawala, mabu nale ebegodone piyamo ega:walo
ebete na apaliboniya.”
30 Ebe taboma: epetapi ubila Ya:suko idoko motamo iyatima:, wiyasiya ibi magumulo
idawate ebe kelawiya: mabu ebe tanalote nanitabolo pemaigama: Godogodone tete
pea:nola.
31 Wiyasiya ebe atu tetelo epo epetapi bilibilinomate Ya:suko nanitabokobi midilo
negeliya, “Me dubugodolo anoano tanalo bilibilinomo ulamenakoma:, ebema: ebe da:
Kelisotela:. Iyo, lumagi idite Keliso mailamo demaigamene, ebeno elawote me dubuno
elawo a:kodolimene!”

Yu Watowatopiate Ya:suko Idoko Motamo Iyatima: Dubu Epetapi Daliboliya

32 Epo bilibilinomate Ya:sukono tanaloma: tabo gananalo degelitiya, Pa:lisi tanebapiate
olowite ebene ibi ega:walo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi iba:te Godoko
Amamateno Moto atila:pi epetapi dubu ebo naliboliya, iba:te Ya:suko nelawete idoko
motamo ka:piyatima:.
33 Ebe atu tetelo Ya:sute epatamo na:kiyawauti, “Na la:go tete da:pesamo okolite, na
dapaliboniya ebe Kawodawatamo walo ka:ka:tomamo.
34 Ebene la:le na nipo kowadinimamota, mabu nale kebe duliyomolamo da:tomo la:le
ebe duliyomolamo tolaema: modoboa:.”
35 Ebema: Yu watowatopiate ibino taneba magumulo negeliya, “Me dubute kebe
duliyomolamo na:ka:tomene, ebene ale ebe uima: a:ka:modoboma:? Diyala, aimano
epo epetapiate iyaiya Yua:pino opolo da:nilukuliona, ebete iba:tamo da:ba:tomene iba:go
ka:nokolima:, ebene ebete ebe Yua:pi Godokono tabo da:ba:niyatulaemene.
36 Ebete nege, ‘La:le na nipo kowadinimamota,’ ega:walo ebete walo na:kege, ‘Nale kebe
duliyomolamo da:tomo la:le ebe duliyomolamo pelaema: modoboa:.’ Eiye! Ebeno tabono
magumu keba kunula:ka:?”

Uwomua: Igilo Obono Tanalo

37 Yu epono Nupunupu Etemoteono Soliyomu magumulo uwomu egela ebe kawo
egelanomoma: eda:na. Ebene ebe egelate da:piya Ya:sute epo bilibilinomono magumulo
maigate kawonomamo negiya, “Kebe lumagi obo kapete dumina, modobola ebete pete
nagodolo obo na:pa:nimene.
38 Ega:walo kebe lumagite na nanitabokobi da:midinimene, ebe lumagino tepo magu-
mune uwomua: igilo obote ba:peka:ka:liyanamene, mabu Godokono Bukate eba kunu
gena.”
39 Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa Ya:sute me tabo Godokono
Uliyanano tanaloma: kiyawauti. Iyo, dopamo tetelo Uliyanano elawote Ya:suko
nanitabokobi midipiagodolo kitanamia:, wiyasiya Godote ebe a:e magumune dadipatiya,
ebete Unu Duliyomolamo odolote kawo alonomote ebe ebo na:pukuimiya. Ebe tetelo
Ya:suko nanitabokobi midipiate Uliyanano elawo nanitabolo ebo lawiya.

Yu Epagodolo Ya:suko Mabuma: Anagiyamida Tanalote Demaigiya

40 Ya:sukono tabo dolowiya ebe epono taneba magumulo epetapi bilibilinomate
negeliya, “Me dubu ebe Godokono Iyanomo Woki Awokalimidawala, Mosesete dopamo
pema: nanitabolo degiya me ebe dubula.”
41 Wiyasiya epetapiate negeliya, “Ao, ebe Kelisotela, Godokono Alibodawala.” Ega:walo
epetapiate na:kegeliya, “Ao, me dubu Ga:lili opodawala. Modoboa: Kelisote mako kuba
opolo pawokalama:,
42 mabu Godokono Bukate a niyatuamena, Kelisote Da:ibidikono Beteliyama duliy-
omololo ebeno walone guda:godone kawokalamene, Ga:lili opoloa:.”
43 Ebema: epo magumulo Ya:sukono tanaloma: anagiyamida tanalote maigiya,
44 ega:walo epetapi ubila ebe idoko motamo kiyatima:, wiyasiya ebe tetelo ibi magu-
mulo lumagi idite ebetamo tanalo idi kosiyodiliya:.

Yu Watowatopiate Ya:suko Nanitabokobi Ka:midiya:

45 Ebene Pa:lisi tanebapi ega:walo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi,
iba:te Ya:suko laema: kebe dubu dopamo danaliboliya, ebe dubate Ya:suko lawea:no walo
gito ka:pelamiya. Ebema: Yu watowatopiate ibi nanaliya, “Keleka: mabu la:le ebe dubu
atamo kemagaeawea:?”
46 Ebe dubate ibino tabo eba wiyalo negeliya, “Ebe dubuno tabo wadenonomola, a
dopamo ebako tabo kolowionakia:!”
47 Ebene Yu watowatopiate ibi kawiya eba analelo negeliya, “Eiye! La: ebeno a:da:
elemasigi tabo olowiawete nanitabokobi a:ka:mida:ema?
48 Numa:la:, a Pa:lisi tanebapi ega:walo watowatopi epetapi, a magumulo lumagi idite
ebeno tabo nanitabokobi ka:midina:!
49 Nanitabola, kebe kubakuba daleya epate ibino ubi tanalo ebetamo diyatina, iba:te
Mosesekono totomu tabo wadenomamo niyatawaotaleka:, a keba kunula:ka: iba:te atumu
ebe nanitabokobi a:ka:midina:. Wiyasiya ibi bilibilinomo daedalepila, ebema: Godote ibi
Ela Opamo kiyalekemene!”
50 Ebe tetelo Nikadimasite ebe watowatopino taneba magumulo na:luti, ebete idoko
tetelo Ya:suago tabo kiyawaonama: dopamo da:toni ebe dubula. Ebene ebete watowatopi
epetapiatamo negiya,

51 “La: nanisiwale! Aimano totomu tabo idite a niyatuamena, lumagi idino nanitabo
tanalo laema: ebeno tabo olowia:no ale ebe unu tama gabodo kubama: gito a:kegelama:.”
52 Ebene iba:te ebe kawiya eba analo negeliya, “Eiye! A:ma: atumu Ga:lili opono daleya
lumagi idila:ka:? Modobola a:ma: Godokono Buka apuno iyaiya tabo nulamoliye, ebema:
a:ma: kiyatawama:ta Godokono woki awokalimipi bilibilinomo magumulo idawate Ga:lili
opone dopamo kemaiganakia:.”
53 Ebene dadimoni ebe epo bilibilinomate ibino iyaiya motamo ebo tolamoleniya,†

8

1 wiyasiya Ya:sute Olibi Kewakewa Unu Damelamo gito toni.

Ya:sute Kamiyale Idi Kamiyale Idino Awiago Kuba Osiyodilo Tanalo Degebolemiya

2 Ebene egela idilo Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motamo duiyanomolo walo ka:pete,
epo bilibilinomate ebetamo da:pelamiya, ebete okolite ibi iyatulame ebo wagilimiya.
3 Ebe tetelo Godokono totomu tabo iyatulamepi epetapi ega:walo Pa:lisi tanebapi, iba:te
kamiyale idi lawete epono ololo apuamo gito magatiya, mabu me kamiyalete kamiyale
idino awiago kawo kuba osiyodilutalo iba:te ebo ulamiya.
4 Ebema: iba:te Ya:suko naniya, “Iyatulamedawa, me kamiyale kamiyale idino awiago
kawo kuba eba osiyodilutalo, ale ibi ulamete me kamiyale ebo laema:.
5 Mosesekono totomu tabote a niyatuamena, mako kamiyaleno kuba osiyodilo
mabuma: modobola epate ebe nokolamo mapemete nanakapuima:na:. Ebema: a:imano
woki keba kunula:ka:? Ale ebetamo a:e wiya ba:kikaema:?”
6 Iba:te me tabo Ya:sutamo negelitiya, mabu ibi ubila epono ololo apulo Ya:sukono
tanalo ma kunu awokalima:, ebete Mosesekono totomu tabamo da:ba:tuduwatamene
o a:ka:tuduwatamene. Ebete tuduwata:noma: degemene, ebe tetelo iba:te ebe
kubadawama: kegelama:na:.
Ya:sute wiyasiya ibino tabo wiya:no tuduwatate ebeno kotamo damelamo iyaiya tabo
akuloliti.
7 Ebema: iba:te atu alateda: tabo ebe kawiya analo atepa:no, ebe tetelo Ya:sute maigate
negiya, “Kuba:nola, la:imano taneba magumulo potele kuba osiyodiloa:dawama: deda:na,
modobola ebete dopo nokola lawete ebe na:mida:emene, ebene la: epetapiate walogabo
apune ebe mapema:wete ebo nanakapumiyala:.”
8 Ebene Ya:sute opamo walo ka:tuduwatate ebeno kotamo iyaiya tabo epetapi kaku-
loliya.
9 Ebema: piyate Ya:sukono tabo dolowiya, iba:te woki iyakobi midilite, ebene ibino
taneba magumulo kapiya idi tonaki, kapiya idi tonaki, ebe dubu bilibilinomate iyaiya ma
kunu tolamoliya kadelekadela:godone wagilimite oli ape dubatamo nemaiga. Ebe tetelo
Ya:suko kapiyate ebolo okoliti, ega:walo ebe kamiyalete ebeno ololo apulo utiti.
10 Ebene Ya:sute ebeno wato adipatete kamiyaletamo negiya, “Kamiyale, kuba wiya
a:ma:tamo ikaema: dowagelitaka, ebe epo keleka:? A:ma: kuba dawama: degita, ebako
lumagi idi ba:ka:lutale?”
11 Ebete wiyasiya negiya, “Ao, Kawodawa, natamo kuba wiya ikanamedawa idi
puliyala.”
Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Na atumu a:ma:tamo kuba wiya a:kikametama.
Modobola a:ma: na:toa, walone tetelo ebako kuba walo ako-osiyodilala:.”

Ya:suko Ebe Me Opo Kawonomono Alola

12 Tete idilo Ya:sute Pa:lisi tanebapiatamo walo na:ka:kiyawaiya, “Na ebe me opo
kawonomono alola. Kebe lumagite na dowaloma:enena ebete idoko magumulo
a:kepata:namene mabu ebegodolo nanitabo igilo alote bitanamene.”
13 Ebene Pa:lisi tanebapiate ebetamo negeliya, “A:ma: a:ka:tuwa: a:ma: adipatelo
degeawa:, ebema: epate a:imano tabo a:kelaema:na:.”
14 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Ao, na a:ka:tuwa: na kadipatenakoa:,
wiyasiya naimano nanitabo tanalo na a:ka:tuwa: nawokalimitaleka:, naimano iyaiya
tabote nanitabonomoma: beda:ona:, mabu na kapiyate iyatawala nale kebene ka:piyamo
ega:walo nale walo kebamo da:ka:tomo. La:le wiyasiya naimano tanalo kiyatawawena:,
15 mabu la: me opo epono woki gabodo lumagino tanalo gito anagilamelemenakomata!
Numa:la:, nale me opolo eba okolinalo lumagi idino tanalo anagiyamidamete kuba wiya
kikamenakoa:,

† **7:53:** Yon 7.53–8.11 buka apuno tabo Yonete bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

16 wiyasiya kebe tetelo nale lumagi idino tanalo nanagiyamidametaleka: ebeno
tanalo nanitabolo bawokalimina:, mabu Nabiwite na dapaliboniya ebete elawo natamo
ikanamiya ebe tanalo kosiyodiloma:. Ebeno woki ega:walo naimano woki kapiyala,
ebema: nale lumagi idino tanalo kubama: degitamo na kapiyate kegita:, ebe tetelo
naimano Nabiwite atu tabo ebe kegita.
17 La:imano totomu tabo idite ma kunu gena, epono anagiyamida magumulo netewapi-
ate atu tabo degelama:na: tabo anagiyamidapiate ebe tanalo nanitaboma: kegelama:na:.
18 Ebema: numa:la:, nale naimano nanitabo tanalo eba awokaliminalo, na dapaliboniya
ebe Nabiwite atumu naimano nanitabo tanalo la:tamo nakawokalimina."
19 Ebe tetelo iba:te ebe negelamiya, "A:imano nabiwi ale kumita:. Ebe keleka:?"
Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, "Na ega:walo naimano Nabiwi, aimano tanalo la:
kiyatawawena:. La:le naimano nanitabo tanalo niyatawawetaleka:, naimano Nabiwino
tanalo atumu la: biyatawawena:."
20 Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo eba lutalo, ebete ebe Motono nilakapo mani
alomo bailo epo eba iyatulamitalo me tabono iyaiya tanalo Pa:lisi tanebapiatamo ebo
kiyawaiya. Ebe tetelo epetapi ubila ebe idoko motamo kiyatima:, wiyasiya ibi magumulo
idawate ebe kelawiya: mabu ebe tanalote nanitabolo pemaigama: Godogodone tete
pea:nola.

Ya:sute Kebamo Da:tomene Nanitabokobi Midia:piate Ebamo Tolaema: Modoboa:

21 Ebema: Ya:sute Pa:lisi tanebapiatamo walo na:kegiya, "Tete tatalila, nale la:
ka:miyapamamota, ebene la:le na eba wadinilo la: la:imano kuba osiyodilole magumulo
gito ka:elaomamota, mabu nale kebe duliyomolamo da:tomo la: ebe duliyomolamo nago
tolaema: modoboa:."
22 Ebema: Yu watowatopiate ibino taneba magumulo negeliya, "Mabu keleka: ebete
dege a eba:go tolaema: modoboa:? Me tabono magumu ma kunula:ka:, ebe a:ka:tuwa:
ebe bakanakapuimene?"
23 Ebema: Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, "La: me opo epolata, wiyasiya na Unu
Duliyomolone piyamo, na me opo lumagia:.
24 Ebema: nale la: nanitabonomolo ma kunu analemata, la: la:imano kuba magumulo
ka:elaomamota, mabu na uwomua: tetelo dokolinamo ebe Kawodawala. La: me tanalo
nanitabokobi midia:no, nanitabola, la: bilibilinomate la:imano kuba osiyodilole magu-
mulo ka:elaomamota."
25 Ebene tabo olowiopiate ebe naniya, "A:ma: potelela:ka:?"
Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, "Wagilimi mabune nale la: ma kunu analimata, na
ebe Kawodawala.
26 Ebema: nagodolo tabo bilibilinomo epetapi ba:pola:na, nale la: mabuma: eba
kiyawaolo la:imano tanalo ebo kanagilamelelaemamota. Wiyasiya numa:la:, ebe iyaiya
tabote nagodone ka:pelamena:, na Alibonedawagodone pelamena. Ebe Kawodawa ebe
nanitabo tanalo awokalimidawala, ebema: nale iyalo tetelo ebegodone kebe iyaiya tabo
kolowiyamo, na la:tamo ebe atu tabonomo ka:kiyawaonakomo."
27 Ebe tetelo iba:te wadenomamo kemalagidiliya:, Ya:sute Nabiwi Godokono tanaloma:
da:kiyawaiya.
28 Ebema: Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, "La: me opo epate na Epono Naniwi
kewa olotolowa unamo dadipanatena:ema, la: naimano tanalo ma kunu nanitabolo
kiyatawaomamota, na ebe uwomua: tetelo dokolinamo ebe Kawodawala, ega:walo nale
kebe iyaiya tanalo kosiyodilolenamo na a:ka:tuwa: naimano elawamo kosiyodilolena:,
mabu na Alibonedawate na kebe iyaiya tabo kananiyale nale epatamo ebe atu tabonomo
ka:kiyawaonakomo.
29 Ega:walo me tanalo idila. Na dapaliboniya ebe Kawodawate tete bilibilinomolo
naimano osiyodilole tanaloma: natamo nekalakalana, ebema: ebete nago eba okolinalo
na katepanena:."
30 Ebe tetelo epo epetapi bilibilinomate Ya:sukono tabo dolowiya, iba:te ebe
nanitabokobi ebo midiya.

Ape Tutupi Ega:walo Ape Ala:mo Matuolamolepi Ibino Tanalo

31 Ebene Yu epo magumulo piyate Ya:suko nanitabokobi da:midiya, ebete iba:tamo
negiya, "La: naimano iyatulame magumulo dilukula:wenama, la: naimano nani
waloma:enepilata.
32 Ebene la: Godokono nanitabo tanalo kiyatawaomamota, iyo, ebe nanitabo tanalote
la: mibomibo wiya: woko magumune wagailitate tutupima: ka:midilimamota, ega:walo
kubadawa idino matuomeo tanalo idite la:godolo a:kitanamene."

33 Ebe tetelo iba:te tabo eba wiyalo negeliya, “A A:ibalayamakono walone gudila.
Ewonino tetene wagilimite me teta:mo pemaiga, aimano taneba magumulo lumagi idite
kubadawa idino wiya: wokodawama: keda:namia:, ega:walo ale lumagi idino matuomeo
tanalo kiyatawaonakoa:. Ebema: mabu keleka: a:ma: atamo degeawa:, Godokono
nanitabo tanalote a wiya: woko magumune kowagaima:?”
34 Ebene Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Na la:tamo nani tabonomo gemo, piyate
kuba osiyodilole magumulo dilukuliona, ibi kubano wiya: wokopima: eda:ona.
35 Nani gudunomote ebeno nabiwino moto epo magumulo ebeno okolina tetelo
kalakalago bokolinamene, wiyasiya wiya: wokodawano tanalo eba kunua:. Ebete
ebeno woko namutudawano matuomeo magumulo bokolina, ebema: tete idilo ebe
namutudawate ebe ubia:noma: deda:mene, ebete ebeno motone ebe gito kanalibomene.
36 Ebema: la: nolowiala:. Godokono Gudute la: kubadawa idino matuolamole magu-
mune wagailitate ebeno atu alailame tutu ekakima: da:midilitamene, ebe tetelo la:
nanitabonomolo tutuma: keda:omamota.”
37 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Na iyatawala la: A:ibalayamakono walone gudilata,
wiyasiya la: naimano iyatulame tanalo kuwata:wena: ebema: la: ubila na kanaka-
punama:ema:.
38 Numa:la:, naimano Nabiwite iyalo tetelo natamo dawokalilamiya na ebe atu tanalo
la:tamo awokalilamenakomo, ega:walo la: atumu, la:imano a:da: elemasigi nabiwite kebe
tanalo kiyatulametiyala la: ebe iyaiya tanalo kapiya bosiyodilolenakomata.”
39 Ebene iba:te ebeno tabo eba wiyalo negeliya, “Aimano nabiwi ebe A:ibalayamatela.”
Ebe tetelo ebete ibi nanaliya, “La: A:ibalayamakono nani gudima: neda:wenataleka:,
ebete dosiyodilolenaki la: ebe atu wadewade tanalo bosiyodilola:wenakona:.
40 Numa:la:, nale Godogodone kebe iyaiya nanitabo tanalo kolowiyamo, na ebe atu
tanalo la:tamo awokalilamenakomo. Ebema: la: ubila na kanakapunama:ema:, wiyasiya
la:imano ewono nabiwi A:ibalayamate dopamo tuputupu lumagi iditamo dowate ebe
anakapuima: kowageliya:.
41 Nanitabola, la:imano nabiwi idi bokolina, ebe kubadawate kebe tanalo kosiyodilole-
nakole la: ebe atu kuba tanalo kosiyodilolenakomata, la:le wiyasiya A:ibalayamakono
wadewade tanalo kosiyodilola:wena:!”
Ebene iba:te ebeno tabo eba wiyalo negeliya, “A pilo gabodo kawokalaiya:, iyo, a nabia:
gudima: keda:ona:. Ebema: Godoko kapiya ebe aimano Nabiwila, ega:walo a ebeno nani
gudinomola.”
42 Ya:sute iba:tamo negiya, “Godote la:imano Nabiwinomoma: neda:nataleka:, la:le na
nilakapolo bemalagidilona:wenana:, mabu na Godogodone la:tamo piyamo. Iyo, na
a:ka:tuwa: naimano elawamo ka:piya:, na Godote paliboniya.
43 Wiyasiya la:le me tabono magumu wadenomamo kelawa:wea:, mabu la:le naimano
iyatulame tanalo ubia:noma: eda:onamata.
44 Numa:la:, la:imano nabiwi ebe Saitanatela, ebema: la:le ebeno gudima: eba eda:onalo
ebeno ubi tanalamo tudila:onakomata. Dopamo wagilimi mabune ebe tuputupu lumagi
anakapumidawala, ega:walo ebete Godokono nanitabo tanalo ubia:noma: eda:nami. Eiye,
ebeno osiyodilole magumudo ebe a:ka:tuwa: ebeno tanalo ma kunu awokaliminako,
ebete a:da: tabo kapiya kiyawaonako mabu ebegodolo nanitabo tanalo idi kitana:. Iyo, ebe
a:da: tabo kiyawaopino nabiwima: eda:na, mabu a:da: tabo kiyawao tanalo bilibilinomate
ebegodone pemaimina!
45 Na wiyasiya iyaiya nanitabo tanalo kapiya kiyawaonakomo, ebema: la:le la:imano
a:da: elemasigi nabiwi keba kunula:ka: ebako epoma: eba eda:wenalo la: na nanitabokobi
ka:midina:wena:.
46 La: iyatawalata na nanitabo tanalo kiyawaodawala, ega:walo la:imano taneba
magumulo lumagi idi modoboa: na kuba osiyodilodawama: ka:na:ima:. Ebema: mabu
keleka: la:le na nanitabokobi ka:midina:wena:?
47 Me tanalo nanitabola, kebe epate Godokono nani gudima: deda:oma:na: iba:te
ebeno tabamo ba:tudila:onakoma:na:, wiyasiya la: eba kunua:, ebema: la: ebeno tabo
kolowiawenakoa:.”

Ya:suko Ega:walo A:ibalayamako Ibino Tanalo

48 Ebe tetelo Yu epo epetapiate Ya:sutamo negeliya, “Ale a:imano tanalo
nanitabonomolo ma kunu awokalima:, a:ma: kuba Samaliya opodawalata ega:walo
a:ma:godolo kuba uliyanate okolina.”
49 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Nagodolo kuba uliyanate kokolina:. Ao,
naimano osiyodilole tanalate naimano Nabiwino mailo unamo adipatenako, wiyasiya
la:le naimano mailo kubaiminakomata.

50 Numa:la:, na a:ka:tuwa: na kowalogonakoa:, mabu Kawodawa idite naimano tanalo
eba anagiyamidanamelo ebete na ebo kowalogonemene.
51 Ebema: nale la:tamo nani tabonomo gemo, kebe lumagite naimano iyatulame tabamo
da:tuduwatamene ebete a:e a:kuimene."
52-53 Ebe tetelo tabo olowiopiate Ya:sutamo walo na:kegeliya, "A:imano tabo kiyawao
tanalodo a nanitabolo iyatawaoma: a:ma: kuba uliyanagonolata. Mabu A:ibalayamako
ega:walo Godokono woki awokalimipi epetapi ibi bilibilinomate a:elaiya, wiyasiya
a:ma:le negeata kebe lumagite a:imano tabamo da:tuduwatamene ebete a:e a:kuimene!
A:ma: na:kemalagidilawita a:imano elawote A:ibalayamakono elawo ega:walo Godokono
wokopi epetapino elawo nodoilina? Eiye, a:imano amama tanalo beda: kawonomola:ka:!"
54 Ebene Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, "Kebe tetelo na a:ka:tuwa: na nowalo-
gotaleka:, ebe amama magumulo nanitabo tanalo idite a:kitanana:. Wiyasiya naimano
Nabiwite na nowalogonena, nalea:. Ebe la:le nani Godoma: deka:miawenama, ebetela.
55 La: ebeno tanalo nanitabolo iyatawa:, wiyasiya na kapiyate ebeno tanalo iyatawala.
Numa:la:, nale la:tamo ma kunu negetaleka:, 'Na ebeno tanalo iyatawa:,' na a:da: tabo
begena:, wiyasiya na la: a:da: tabo kiyawaopi keba kunula:ka: eba kunua:, ebema:
nale Nabiwino nanitabo tanalo iyatawala ega:walo nale ebeno iyaiya ubi tanalo kapiya
bosiyodilolenakomo.
56 Ega:walo la: me tanalo idi nemalagidilala:. La:imano ewono nabiwi A:ibalayamate
ebeno tepo magumulo naimano pe tanalo demalagidilonaki kawo kalakala tanalo
iyatawanaki, iyo, ebe egelate pema: ebete kalakalago makopelenami."
57 Ebe tetelo tabo olowiopiate ebe naniya, "Eiye! A:ma: aimano ewono A:ibalayamako
nanitabolo a:kuma:wiyala? Ebete iyalo tetenomolo a:iya ega:walo a:ma: 50 ulama tete
lumagia:, a:ma: oli ape dubulata!"
58 Ebene Ya:sute iba:tamo eba wiyalo negiya, "Na la:tamo nani tabonomo gemo, na ebe
uwomua: tetelo dokolinamo ebe Kawodawala. A:ibalayamate me opamo awokala:no na
dopamo Godago okolinaimo."
59 Ebe tetelo iba:te ebe tabono tanaloma: kawonomamo dowaote nokola ebo uwatiya
ebe mapemete kanakapuima:, wiyasiya Godote ebe waminalo Amamateno Iya Moto
atepate gito tiya.

9

Ya:sute Balidi Tamio Dubu Wadekobi Da:midiya

1 Egela idilo Ya:sute eba tonatolo balidi tamio dubu ebo numiya, ebe dubute ebeno
menokono tepo magumune eba kunu pawokaliya.
2 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe nalatediya, "Iyatulamedawa, me dubute balidi
tamiolo dapawokaliya pokono kubala:ka:? Ebenola:ka: o ebeno menokola nabiwila ibino
kubala:ka:?"
3 Ebene Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, "Me dubuno kuba:, ega:walo ebeno
menokola nabiwila ibino kuba:. Me dubute ma kunu dapawokaliya, ebe mabu bitana
Godote iyalo tetelo ubi iyatiya ebeno wokono kawo elawo ebegodolo kawokalima:.
4 La: nolowiala:, a egelano alo magumulo eba ilukulinalo, na dapaliboniya ale ebe
Kawodawano woko osiyodilonama:, wiyasiya idoko tanalo na:pe, ebe tetelo lumagi idite
woko a:kosiyodilomene.
5 Nale me opolo eba okolinalo na me opono aloma: eda:namo."
6 Ebe tetelo Ya:sute ebe tabo kiyawaote, ebete kowe damelamo meamidate ebe kowa:mo
kobokobo osiyodilote dubuno balida:mo abutilamelemete
7 ebe naniya, "A:ma: Silomo mailagono mala: ikila: baiamo toawete mala: ebo na:neta."
Silomo mailono magumu ebe nitana 'Alibo Tanalola.' Ebene ebe dubute ebe mala: ikila:
bailo mala: da:netiya, ebeno balidite na:melete ebete opo uma:go walo ebo ka:piya.
8 Ebe tetelo ebe niyakabolo dilukulinamiya ega:walo piyate dopamo ebe manima:
towetoweolo duminakiya, iba:te ebe umite ebo geliya, "Me dubu gabo balalo okolite
manima: da:toweolamitanaki, me ebe dubula:ka:?"
9 Epetapiate ibino tabo eba wiyalo negeliya, "Iyo, ebe ebetela," wiyasiya epetapiate
negeliya, "Ao, ebe ebetea:, ebeno ololo keba kunula:ka: ebako lumagi idila."
Wiyasiya ebe dubute a:ka:tuwa: ebeno tanalo eba awokalimilo negiya, "Na ebe ebe
dubula."
10 Ebene iba:te ebe naniya, "A:imano balidi wadekobi keba kunu kolowiometa?"
11 Ebete ibino tabo eba wiyalo negiya, "Dubu idi ebeno mailo Ya:sutela, ebete kowe
damelamo meamidate ebe kowa:mo kobokobo osiyodilote naimano balida:mo ebo alomo.

Ebene ebete na nanane Silomo mala: ikila: bailo mala: ka:netama:. Nale eba kunu da:nosiyodilomo, na balidi ebo melemo."
12 Ebene iba:te ebe walo nakaniya, "A:ma: wadekobi da:midita, ebe dubu keleka:?"
Ebete negiya, "Na iyatawa:."

Pa:lisi Tanebapiate Ya:sukono Wade Osiyodilo Tanalo Kubama: Degeliya

13-14 Ya:sute balidi tamio dubu wadekobi ka:midima:, ebete kebe egelalo kobokobo osiyodilote ebeno balida:mo dalomomiya, ebe egela Yu epono wokoa: talena egelala. Ebema: epetapiate ebe wade walubi tanalo kanawokalima:, iba:te ebe dubu lawete Pa:lisi tanebapiatamo gito magatiya.
15 Ebe tetelo Pa:lisi tanebapiate talena egelano tanalo eba malagidilolo ebe naniya, "A:imano balidi wadekobi kebako gabodo kolowiometa?"
Ebete ibino tabo eba wiyalo negiya, "Dubu idite naimano balida:mo kobokobo abutil-amelenamete, nale mala: da:netamo na balidi ebo melemo."
16 Ebe tetelo Pa:lisi tanebapi epetapiate negeliya, "Me dubute wokoa: talena egelano pukala adikamidale, ebema: ebe Godokono alibodawanomoa:." Wiyasiya epetapiate negeliya, "Ao, ebe wade lumagila. Kubadawagodolo Godokono elawo kitana: mako anoano tanalo osiyodilolema:." Ebema: ibi magumulo anagiyamida tanalote gito maigiya.
17 Ebe tetelo iba:te ebe dubu walo nakaniya, "A:imano balidi wadekobi da:midilimita, ebe dubu a:ma:le poma: kegeawita?"
Ebete nowamiya, "Nale ebe Godokono woki awokalimidawa idima: gitamo."
18 Ebe tetelo ebe dubute menokono tepone balidi tamiolo dapawokaliya ega:walo ebeno balidite ka:lo wadekobi dolowiome, Yu watowatopiate ebe tanalo netewa nanitabokobi ka:midiliya:. Ebema: iba:te ebe dubuno menokola nabiwila iba:tamo tabo gito alibiya iba:te ka:pema:.
19 Iba:te da:piya Yu watowatopiate iba:godone ibino guduno nanitabo tanalo lawete ibi nanaliya, "La: egelamata me dubu la:imano gudula, ega:walo la: egelamata ebe menokono tepone balidi tamiolo pawokaliya. Ebema: la: me tanalo atamo nawokalima:la:, ebeno balidite wadekobi kebako gabodo kolowiomele?"
20 Ebene ebeno menokola nabiwila iba:te ibino tabo eba wiyalo negeliya, "Nanitabola, ebe aimano gudula, ega:walo a iyatawala ebe menokono tepone balidi tamiolo pa-wokaliya.
21 Wiyasiya a iyatawa: ebeno balidite wadekobi kebako gabodo kolowiomele ega:walo ebeno balidi potele wadekobi ka:midilimile. Ebe dubu kawola. Modobola la: ebe nanala:, nanitabo tanalo ebete la: ka:kiyawaolaema:ta."
22 Ebe dubuno menokola nabiwila iba:te tabo ma kunu degeliya mabu iba:te Yu watowatopi tolelamiya. Watowatopiate iyalo egeliya, kebe lumagite Ya:suko Godokono Alibodawa Kelisoma: degemene, iba:te ebetamo talena kiyatima:na: ebete balidi ibilamole moto guamo epo epetapiago ka:podoloma:.
23 Ebe mabuma: ebe dubuno menokola nabiwila iba:te negeliya, "Aimano gudu ebe dubu kawola, modobola la: ebe nanala:."
24 Ebene Yu watowatopiate dopamo balidi tamiolo dokolinami, ebe dubu iba:tamo walo keka:mite ebe nakaniya, "A:ma: Godokono ololo apulo eba utitalo nanitabo tanalo atamo nawokalima:, me dubu Ya:sute a:ma:tamo beda: tanalo kosiyodilole? A iyatawala ebe iyaiya kuba osiyodiloledawala."
25 Ebe tetelo ebete tabo eba wiyalo negiya, "Na iyatawa:, ebe da: wade lumagila: o da: kuba lumagila:. Wiyasiya na kapiya tanalo iyatawitamo, na dopamo balidi tamiodawala, ka:lo na balidi a:melemo."
26 Ebene Yu watowatopiate ebe walo nakaniya, "Ebete a:ma:tamo beda: tanalo osiyo-dilote a:imano balidi wadekobi ebo kolowiometa?"
27 Ebete negiya, "Na nani tabo la: iyalo analemata, wiyasiya diyala, la: wadenomamo kolowiawea:. Ebema: la: beda: mabuma: olowima: walo da:kowagela:witama? La: ebeno waloma:tapi epetapima: eda:oma:la:ka:?"
28 Ebene iba:te wiyasiya ebe malogolo kawiya eba analo negeliya, "A:ma: ebeno waloma:tadawa idilata, aa:! A Mosesekono waloma:tapila!
29 Mabu a iyatawala Godote Mosesedo tabo a:kiyawaonaki, wiyasiya me dubuno nanitabo tanalo a iyatawa:. Ebe kuba daleya duliyomolo idilo ega:walo pilo gabodo da: awokaliyale!"
30 Ebene ebe dubute tabo eba wiyalo negiya, "Me beda: kuba tanalola:ka:? Me dubute naimano balidi anoano gabodo wadekobi midiliname, wiyasiya la: watowatopi iyatawa: ebete kebene ka:piyale!

31 A bilibilinomo iyatawala Godote kuba osiyodilolepino tabo kolowinakoa:, wiyasiya
kebe lumagite ebe Kawodawama: gelo ebetamo da:tuduwatamene, Godote ebe lumagino
tabo kolowimene.
32 Opo wagilimi mabune me teta:mo pemaiga idawate balidi tamio lumagi wadekobi
da:midiya, a opo epate ebe anoano tanalo kuminakia:.
33 Ebema: naimano woki ma kunu itana, me dubu Godogodone pea:notaleka:, ebete epo
kowalubilima: wade tanalo idi osiyodiloma: a:ka:modobona:!"
34 Ebe tetelo Yu watowatopiate ebeno tabo eba wiyalo negeliya, "Eiye! A:ma: menokono
kuba osiyodilo tanalodo awokaliyata! Mabu keleka: a:ma: a iyatuaema: dowagela:wita?"
Ebene iba:te kawo dowago ebe dubutamo balidi ibilamole moto guamo popega talena
iyatimite gito alibiya.

Godokono Osiyodilo Tanalo Umia: Lumagi Ebe Balidi Tamiodawala

35 Ebene Yu watowatopiate ebe dubu dowago dalibiya, Ya:sute ebe tanalo olowite
ebe wadiago da:piya, ebete ebe dubu pumite ebe napaniya, "A:ma: Epono Naniwi
nanitabokobi na:ka:mida:wita?"
36 Ebene ebete nowamiya, "Kawodawa, Epono Naniwi potelela:ka:? A:ma:le na
diyatunama:emene, nale ebe nanitabokobi ebo ka:midimamo."
37 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, "A:ma:le ebe numitata, mabu ka:lo a:ma:go ebete
kiyawauta."
38 Ebe dubute negiya, "Nanitabola, Kawodawa, na ka:lo a:ma: nanitabokobi
na:midimata," ebene ebete pupamo okolite Ya:suko ebo amamatiya.
39 Ebene Ya:sute negiya, "Na me opo epono iyaiya tanalo anagilamelelaema: piyamo.
Ebema: piyate balidi tamiolo dilukuliona, na ibino balidi kepalamililaemamo iba:te
tanalo bilibilinomo wadenomamo kulaema:, ega:walo piyate a:ka:tuwa: ibino amama
magumulo degelana, 'A balidi na:meleonama:,' nale ibino balidi wiyasiya idokoma:
ka:midililaemamo."
40 Ebe tetelo Pa:lisi tanebapi epetapiate Ya:suko niyakabolo delamota:oniya, iba:te
ebeno tabo olowite negeliya, "A:ma: na:kegeawita, a atumu balidi tamiopila?"
41 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, "La: Godokono tabono iyaiya tanalo iyatawaoa:noma:
neda:wetaleka:, ebete la: balidi tamiopinomoma: ka:la:mia:no la:imano kuba osiyo-
dilole mabuma: wiya ikalaema: a:kegena:. Wiyasiya la: negelanamata, 'A Godokono
tabono tanalo bilibilinomo modobolo ulamenama:,' ebema: la:imano kuba wiyate
nanitabonomolo na:pe."

10

Sipi-goeogoeo Ega:walo Ibino Ulamedawa Ibino Tanalo

1 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Na la:tamo nani tabonomo gemo, kebe lumagite sipi-
goeogoeono kala magumamo gigiyudo popega:no wiyasiya balado da:popegamene, ebe
pilo lumagila ega:walo ebe epetapino inamabu elawamo uwatelamedawala.
2 Wiyasiya kebe lumagite gigiyunomodo da:popegamene, ebe sipi-goeogoeono nani
ulamedawanomola.
3 Ebe ulamedawate duiyanomolo kala magumune toma: dowagelemene, gigiyu umi-
dawate gigiyu ebetamo ka:iyamidaemene. Ebene ebete ebeno sipi-goeogoeonomo ibino
mailamo deka:la:imene, iba:te ebeno tabo madodo olowite, ebete kala magumune ibi ebo
ka:powaulatelemene.
4 Ebete ebeno sipi-goeogoeo bilibilinomo powaulatelete, ibi dopolamete eba tonatolo
iba:te ebe ebo kowaloma:tama:na: mabu ibi iyatawala ibi ulamedawano tabo madodo.
5 Wiyasiya sipi-goeogoeate iya lumagi idi a:kowaloma:tama:na:. Ebako lumagite ibi
deka:la:imene, iba:te ebe atepate iyabaiamo gito kalautioma:na: mabu iba:te ebeno tabo
madodo iyatawa:."
6 Ya:sute me iyatulame oiamo epo diyatulamiya, iba:te ebeno magumu wadenomamo
kelawiya:, nipo malagidiliya.

Ya:suko Ebe Wade Sipi-goeogoeo Ulamedawala

7 Ebema: Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, "Na la:tamo nani tabonomo gemo, na ebe
sipi-goeogoeono kala gigiyula.
8 Na pea:no piyate dopamo da:pelamenakiya, ibi bilibilinomo pilo dubula ega:walo
epetapino inamabu elawamo uwatelamepila, wiyasiya sipi-goeogoeate ibino tabo
kolowionakia:.
9 "Na ebe gigiyula. Kebe lumagite na magumudo da:popegamene ebete igilo mula:
tanalo nanitabolo ka:pelaemene. Iyo, ebako sipi-goeote adimo apuamo naimano kala

magumamo ka:popega, duiya tetelo wade uwago nalema: ka:to, ebete eba kunu eba
wagelenalo nao inamabu modobolo bulamenakomene.
10 Numa:la:, pilo lumagi ega:walo na, aimano tanalo iyaiyala. Ebete sipi-goeogoeo
pilolo uwate o alukole woki kapiyado ka:pemene ibi ka:pa:kubailaema:. Wiyasiya
nale na:piyamo uwomua: igilonomo iba:tamo eba ikalamelo iba:te uwomua: tetelo
kekalakalaonama:, ebema: ebe igilo tanalote ibi magumulo tabokanomoma: eba eda:lo
lumagite modobutima: modoboa:.
11 "Ebema: na ebe Wade Sipi-goeogoeo Ulamedawala. Naimano kalakala bitana, nale
naimano igilo iyabaiamo eba iyatilo ibino igilo ka:mula:lelaema:.
12 "Wiyasiya kebe lumagite sipi-goeogoeo ulame woko wiyamo dosiyodilona, ebe ibi
ulamedawanomoa:. Kebe tetelo ebete elawo gaa penapelo duimene, ebe a:ka:tuwa: ebeno
igilo eba mula:lo sipi-goeogoeo miyapate iyabaiamo gito kalaula:mene, ebene elawo gaate
ibi epetapi eba palukolelo, epetapi iyaiya gito kalautioma:na:.
13 Iyo, mako dubute sipi-goeogoeatamo olalati tanalote pelo duimene, ebete samamo
kalaula:mene, mabu ebeno woko wiya ega:walo ebeno igilo ebe tanalo kapiya
malagidilolena, sipi-goeogoeono tanalo nanitabolo kemalagidilolena:."
14-15 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Na ebe Wade Sipi-goeogoeo Ulamedawala.
"Nale naimano sipi-goeogoeono tanalo iyatawala, ega:walo ibi atumu naimano tanalo
iyatawala, Nabiwi Godote naimano tanalo keba kunu kiyatawanale ega:walo nale ebeno
tanalo atumu keba kunu kiyatawanamo eba kunu. Ebe mabuma: naimano kalakala
bitana, nale naimano igilo iyabaiamo eba iyatilo ibino igilo ka:mula:lelaema:.
16 Ega:walo naimano sipi-goeogoeo epetapi ba:pola:na, wiyasiya me tetelo iba:te me
kala magumulo kilukuliona:. Wiyasiya nanitabola, iba:te naimano tabo dolowima:na:,
nale ibi ebo kemagaelemamo iba:te me dopo sipi-goeogoeago kapimiya kilukulionama:,
ebene ibi bilibilinomate kapiya kalalo aladabutite na ibino kapiya ulamedawate ibi
wadenomamo ba:buiyalatelenamo.
17 "Numa:la:, naimano kalakala bitana naimano igilo iyabaiamo iyatima:, ebema:
Nabiwite nilakapolo na nemalagidilonena. Ega:walo me tanalo idila, nale naimano igilo
iyabaiamo diyatimo, nale nanitabolo walo ka:kelaemamo.
18 Lumagi idite naimano igilo nagodone a:kelaemene. Ao, na a:ka:tuwa: naimano igilo
iyabaiamo kiyatimamo mabu me tanalo ebe naimano tanalola, ega:walo na a:ka:tuwa:
walo ka:kelaemamo mabu elawo nagodolo bitana. Naimano Nabiwite na iyalo ananiya
me tanalo kosiyodiloma:, ebema: nale nanitabonomolo kosiyodilomamo."
19 Ebe tetelo Ya:sute da:kiyawaiya ebe tabono tanaloma: olowiopiate ibi a:ka:tuwa: ibino
taneba magumulo woki kapiyama: ka:midiliya:, iba:te tulituliya gito kagaliya.
20 Ibi epetapiate negeliya, "Me dubuno tabo la:le beda:ma: kolowiawitama? Ebe kuba
uliyanagonola, ebema: ebe nedaedalita!"
21 Epetapiate ibino tabo eba wiyalo negeliya, "Ao, kuba uliyanate daedalekobi
da:midi, ebako lumagite Godokono iyatulame tabo wadenomamo kiyawaoma: mod-
oboa:, wiyasiya me dubuno iyaiya tabono tanalo wadewadenonomola. Ega:walo kuba
uliyanagodawate modoboa: balidi tamiodawano balidi wadekobi midilima:!"

Epate Ya:suko Ubia:noma: Deda:iya

22 Ulama uwomu tetelo giba tanalote Yu epono opolo eba itanalo, ebe tetelo iba:te
Yelusalema kawo duliyomololo Godoko Amamate Moto A:iyamida Soliyomu* osiyodilu-
tiya mabu ibino tanalo eba kunula.
23 Ebe tetelo Godoko Amamateno Motolo tanatimi idi nitanami, epate ebe tanatimi
Solomonokono mailamo ka:minakiya. Ebene Ya:sute ebe tanatimilo eba nepata:lo,
24 epo epetapiate pelamete ebe pa:wa:midadigalo ebetamo na:pegeliya, "A:imano
nanitabo tanalo tete geyageyanomolo atamo kawokalima:wena:. Ebema: modobola a:ma:
a niyatuama:, a:ma: ebe Godokono Alibodawa Kelisotela:ka:?"
25 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, "Nale me tanaloma: la: dopamo analimata
wiyasiya la:le na nanitabokobi ka:midina:wea:. Ega:walo nale kebe anoano tanalo

* **10:22:** Godoko Amamate Moto A:iyamida Soliyomu ebe Yu epono kalakala soliyomu idila, iba:te ulama bilibilinomolo bosiyodilonakoma:na:. Ibino ewonino tetelo kapela kawo elawodubu idite Godoko Amamateno Iya Motono talena eba adikamidalelo, ebete netewa-kapiya ulamalo kuba daleya goeogoeo moto guamo ebo magaelenaki Godokono moto ka:kubaima:. Ebene Yu epate ebe kapela kawo elawodubu ibino opone ebeno oponomamo elawamo da:na:ma:tiya, ebe tetelo iba:te Godokono Moto wadekobi ka:midite, talenama: walo ka:midite, amamatepinomatamo walo eba ka:iyamidalo kawo kalakala soliyomu Godotamo ebo osiyodiliya. Ebema: ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga, Yu epate ibino Godoko Amamate Motono a:iyamida tanalo eba malagidilolo, iba:te ulama bilibilinomolo a:iti egela magumulo ibino kalakala soliyomu Godotamo osiyodilonakiya.

naimano Nabiwino elawamo kosiyodilolenakomo, ebe tanalate naimano tanalo ebe awokalimina, na ebetela.
26 Wiyasiya nanitabola, la:le ebe iyaiya tanalo dulama:wenakoma na nanitabokobi ka:midina:wena:, mabu la: naimano sipi-goeogoeonomoa:.
27 Naimano sipi-goeogoeate naimano tabo madodo olowinaka, ebene na ibino tanalo iyatawala ega:walo iba:te na nowaloma:enena.
28 Ebema: nale iba:tamo uwomua: igilo dikalaemo iba:te a:ka:elaoma:na:, iyo, nale ibi kodakodalo eba uwatelo pilodawate naimano koto magumune idi kapiya a:kelaemene.
29 Nanitabola, naimano Nabiwite ibi bilibilinomo natamo iyalo ikanamoniya. Ebeno elawo kawonomola, idawano elawote ebeno elawo kodolina:, ebema: ebe atumu ebe sipi-goeogoeo kodakodalo eba uwatelo pilodawate ebeno koto magumune idi kapiya laema: modoboa:.
30 Nabiwi Godoko ega:walo na, a kapiyanomola."
31 Ebe tetelo epate me tabo dolowiya, iba:te nokola gito uwatiya Ya:suko mapemete ebe ebo kanakapuima:.
32 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, "Naimano Nabiwite natamo dikanamoniya, nale ebe wadewade tanalo bilibilinomo la:imano ololo apulo osiyodilolenakomo. Ebema: ebe wadewade osiyodilole tanalo magumulo la:le natamo beda: tanaloma: ka:dowawitama? Mabu keleka: la:le na mapenaema: dowagela:witama?"
33 Iba:te nowaimiya, "Ale a:imano wade osiyodilo tanalo idi mabuma: a:ma: mapema: kowagelita:. Ao, mabu bitana, a:ma: me opo dawama: eba eda:nalo wiyasiya a:ma:le negeata, a:ma: ega:walo Godoko, la: kapiyala! Godokono ololo apulo mako tabo kubanomola!"
34 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, "Nale degemo ebe tabo kuba:. Ebema: la: me tanalo wadenomamo nemalagidilala:, Godote la:imano ewoniatamo dikalamiya ebe Totomu Bukalo ebeno tabote ma kunu itana, 'La: bilibilinomo Godoko keba kunula:ka: ebako epoma: eda:onamata.'
35 Numa:la:, Godote ebeno Bukalo dawokalimina ebe nanitabo tanalono elawote uwomua: tetelo bitanamene. Ebene ewonino tetelo Godokono Buka apuno tabote ibi Godoko keba kunula:ka: ebako epoma: ka:la:miya,
36 wiyasiya la:imano tetelo Godote na talenama: midinite me opamo ebo paliboniya. Ebema: na a:ka:tuwa: na Godokono Guduma: degemo, nale kuba tabo kegea:. Mabu keleka: la:le kubama: degelaema?
37 "Ega:walo me tanalo idila, Godote natamo kebe wadewade tanalo osiyodilolema: kikanamonenale, nale ebe tanalo osiyodilolea:no modobola la: na nanitabokobi akomidina:la:.
38 Wiyasiya nale ebe wadewade tanalo la: magumulo nanitabolo osiyodilolenakomo, ebema: modobola la: ebe tanalo eba ulamenalo naimano nanitabo tanalo ebo niyatawaonala:. Iyo, naimano wade osiyodilole tanalate naimano tanalo ebe awokalimina ma kunu, na ega:walo naimano Nabiwi, a kapiyanomola. Wiyasiya la: ubia:nola me tanalo nanitabokobi midima:!"
39 Ebe tetelo ibi ubila Ya:suko idoko motamo ebo kiyatima:, wiyasiya ebete ibi magumune iyabaiamo gito tiya iba:te ebe lawekapoma:.
40 Ebene ebete walo ka:tote Yodane Kolomo apuamo ka:na:iwate, Yonete dopamo epo obamo dowaduba:midaolenaki ebolo eba nokolitalo
41 epo bilibilinomate ebetamo ebo pelamoliya. Ebe tetelo iba:te negeliya, "Yonete Godokono elawamo iyaiya anoano tanalo kosiyodilolenakia:, wiyasiya me dubu Ya:sute dosiyodilolena ebe anoano tanalo kawokawonomola! Yonete ebeno tanaloma: kebe tabo ka:kiyawaile, ebe tabono tanalo bilibilinomo nanitabonomola!"
42 Ebema: ibi magumulo epo epetapi bilibilinomate Ya:suko nanitabokobi ebo midiya.

11

Lasalesikono A:e Tanalo

1 Tete idilo Betani duliyomolono dubu idi, ebeno mailo Lasalesitela, ebe kawo gabugabute umiti. Me Betani duliyomolo ebe atu alailame kamiyale netewa Ma:liko ega:walo Matako, iba:te kebolo kokolionami ebe duliyomolola.
2 Me kamiyale Ma:lite tete idilo Kawodawa Ya:sukono agowamo wade nibo inamabu adipanamete ebeno eka:mo a:la:li diya:da:olemiya ebe dawala, ega:walo gabugabute dumiti me dubu Lasalesiko ebe ebeno ekawila.

3 Ebene ebe tetelo Ma:liko ega:walo Matako iba:te lumagi idi gito alibiya Ya:suko ma
kunu kananama:, “Kawodawa, a:ma:le kawonomamo demalagidilawena, ebe lumagi
kawo gabugabute umina.”
4 Ya:sute me tabo olowite ebeno waloma:tapiatamo negiya, “Me gabugabute Lasale-
sikono a:e uwomuma: a:keda:mene. Gabugabute ebe dumina ebeno mabu ma kunula,
Godoko ubila me tanalodo ebeno mailo ega:walo ebeno Guduno mailo kawokobi
ka:midilima:.”
5 Nanitabola, Ma:liko, Matako, ega:walo Lasalesiko ebe Ya:sukono wade namutupila,
ebete ibi kawonomamo nemalagidilolenami.
6 Wiyasiya Ya:sute Lasalesikono gabugabu tanalo dolowiya, ebete ebe ka:nowalubima:
Yudiya opono Betani duliyomolamo samonomamo ka:nemaigiya:, ebete kebe duliy-
omololo kokolinamile ebe duliyomololo netewa egela walo ebo kokoliya.
7 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi nanaliya, “Modobola a Yudiya opamo walo
ka:ka:tolamiye.”
8 Iba:te ebeno tabo eba wiyalo negeliya, “Iyatulamedawa, ale ebe opone mamo
a:pelaima: mabu ebe epate a:ma: nokolamo mapema: wagelitiya. Ibi ubila a:ma:
kanakapumitama:, ebema: mabu keleka: a:ma: ebamo walo samamo ka:ka:toaema:?”
9 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Kapiya egela magumulo modobo alote
itananako, a, nanitabola:ka:? Ebene lumagite egelano alo magumulo depaitamene, ebete
damela gugamo a:ka:negamene mabu me opono alonomo ebete numita.
10 Wiyasiya ebete idoko tetelo depata:mene agowa ukamida tanalo kiyatawamene,
mabu ebegodolo alo puliyala ebeno to gabo wadenomamo kuima:.”
11 Ebe tetelo Ya:sute tabo eba moga:melo negiya, “Aimano namutudawa Lasalesiko u
ebe watita, wiyasiya nale ebetamo tote ebe kanamutiyamamo.”
12 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebetamo negeliya, “Kawodawa, ebete u dowatita,
wadenomola! Gabugabute ebegodone nolopoliguta.”
13 Ya:suko waloma:tapiate ma kunu geliya, mabu ebete iba:tamo u wata tabo degiya ebe
Lasalesikono a:e tanaloma: giya, wiyasiya iba:te ebe tabono magumu kelawiya:, ebema:
iba:te u wata tanalonomoma: negemu malagidiliya.
14-15 Ebene Ya:sute ebeno tabono magumu awokalimilo ma kunu giya, “La: nolowiala:,
ditidi nale Lasalesiago luta:no ebete a:enomo ebo a:i. Wiyasiya nale ebe mabuma: tepo
magumulo mibomibo kiyatawita:. La: mabuma: naimano kalakala bitana, mabu tete
tatalila ebeno a:e tanalodo la:le naimano kawo elawo uma:wete na nanitabokobi ebo
ka:midinimamota. Ebema: modobola a ebetamo ka:tolamiye.”
16 Ebe tetelo Tomasiko, ebeno mailo idi Nedewale Gudula, ebete waloma:tapi epetapi-
atamo negiya, “Kuba:nola, a bilibilinomate Iyatulamedawago ebamo tolamete eba:go
ka:na:elaiye.”

Ya:suko Ebe A:e Magumune Maiga Tanalono Elawo Mabula

17 Ebene Ya:sute Betani duliyomolamo da:nemaigiya, ebete Lasalesikono tanalo ma
kunu nolowiya, ebete da:i netewa-netewa egela bobo magumulo kapitani.
18 Ebe Betani duliyomolo Yelusalema kawo duliyomolo tatalinomolo itana, ebe kawo
duliyomolamo tolame gabono tete ebe netewa-kapiya kilomita keba kunula:ka: eba
kunula.
19 Ebema: Yu epo bilibilinomo epetapiate Lasalesikono a:e tabo olowite, iba:te
kawo duliyomolone a:pelamoliya ebeno nanikubi Ma:liko ega:walo Matako ibi
ka:pegelebadilaema:.
20 Ebene ebe tetelo Matate Ya:sukono pe tanalo olowite eba:go alugoma: gito tiya,
wiyasiya Ma:liko ka:tiya:, ebete motolo luti.
21 Matate Ya:suago nalugote ebete ebe nananiya, “Kawodawa, a:ma: malo nokoliawi-
tataleka: naimano ekawite a:ka:ena:!
22 Wiyasiya na iyatawala, ka:lo a:ma:le Godoko beda: tanaloma: danaemene, ebete
a:ma:tamo nanitabolo kikaema:ta.”
23 Ebene Ya:sute ebe naniya, “A:imano ekawite a:e magumune walo ka:kemaigamene.”
24 Matate ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Iyo, na iyatawala Godote Uwomu Egelalo
nanitabokobi midipi bilibilinomo igilamo ka:kowadipalatelemene, Lasalesiko ebana.”
25 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Na ebe a:e magumune maiga tanalono elawo mabula,
ega:walo na uwomua: igilola, ebema: kebe lumagite na nanitabokobi da:midinimene, a:e
magumudo ebete uwomua: igilo ka:nelaemene.
26 Nanitabola, kebe lumagite nagodolo eba okolinalo na nanitabokobi da:midinimene,
ebete a:ka:emene. A:ma: me tanalo nanitabokobi na:ka:mida:wita?”

27 Matate ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Iyo, Kawodawa! Nale a:ma: nanitabokobi
na:miditamata, a:ma: ebe Kelisote, Godokono Gudulata. Ebete iyalo tetelo me opamo
ka:pema: degiya, a:ma: ebe lumagilata.”

Ya:sute Lasalesikono A:e Tanaloma: Diiya

28 Ebene Matate me tabo kiyawaote, ebete motamo walo ka:tote ebeno naniko
Ma:litamo tabo diya gabodo ma kunu negiya, “Iyatulamedawa a:pe, ebe a:ma: uima: ubi
iyatita.”
29 Ebema: Ma:lite me tabo dolowiya ebete samonomamo maigate Ya:suago alugoma:
gito tiya.
30 Ebe tetelo Ya:sute Betani duliyomolo tatalilo ela ebe amiti, Matate dopamo eba:go
kebolo kanalugiyale ebe atu bailo.
31 Ebene Ma:lite motone samonomamo da:nemaigiya, ebe tetelo epetapiate ebe gele-
badimima: da:pelamiya, ebe epate atumu motone ka:nemaimiote ebe ebo waloma:tiya,
mabu iba:te nemalagidiliya Ma:lite Lasalesikono bobamo iima: to.
32 Wiyasiya Ma:lite bobamo ka:tiya:, Ya:sute kebolo ka:lutiyale ebamo tiya. Ebete ebe
numite ebeno agowa mabuamo eba negalo negiya, “Kawodawa, a:ma: malo nokoliawi-
tataleka: naimano ekawi a:ka:ena:!”
33 Ebe tetelo Ya:sute Ma:liko ega:walo piyate eba:go da:pelamiya ibi bilibilinomono iimi
tanalo umite ebeno tepo magumulo ibi kawonomamo malagidilolete ebe atumu iima:
kowageliya.
34 Ebene ebete ibi nanaliya, “La:le ebe bobamo kebe teta:mo kiyata:ima?”
Iba:te ebeno tabo eba wiyalo negeliya, “Kawodawa, a:ma: ago pa:wete ebeno bobo bai
na:puma:.”
35 Ebe tetenomolo Ya:sute ebo iiya.
36 Ebene epate ebeno ii tanalo olowite negeliya, “Numa:la:, ebeno namutudawa
malagidilo tanalo kawonomola.”
37 Wiyasiya epetapiate negeliya, “Me dubute balidi tamio dubu wadekobi a:midi, a,
nanitabola:ka:? Ebete samamo na:petaleka:, ebeno namutudawate a:ka:ena:.”

Ya:sute Lasalesiko A:e Magumune Dadipatiya

38 Ebe tetelo Ya:sute ebeno tepo magumulo iima: walo eba kowagelelo bobamo ebo tiya,
ebe bobote damela maboele tetelo eba itanalo, epate Lasalesikono ape iyatite bobono
gigiyu kawo nokolamo ebo mopiya.
39 Ebene Ya:sute ebolo da:pola:niya ebe dubu epetapi nanaliya, “La: gigiyuno nokola
iyabaiamo na:mupiamidala:.”
Ebe tetelo wiyasiya a:e lumagino naniko Matate negiya, “Kawodawa, iyaiya! Ka:lo
ebeno apete netewa-netewa egela tetelo itana, ebema: ebeno abale nibote kubanomamo
kemaigamene.”
40 Ebene Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Nale a:ma: dopamo ma kunu anamata,
a:ma: Godoko nanitabokobi da:mida:emene ebeno elawo kawonomo kuima:ta.”
41 Ebene dubu epetapiate bobo gigiyuno nokola iyabaiamo mupiamidate, Ya:sute
Godokono Unu Duliyomolamo melelo negiya, “Aba, na a:ma:tamo kalakala tabo gemo,
mabu a:ma: naimano towetowe tabo olowinakota.
42 Iyo, na iyatawala a:ma: tete bilibilinomolo naimano tabo olowionakota, wiyasiya
nale me tabo me epono ololo apulo gemo, iba:te naimano nanitabo tanalo ma kunu
kiyatawaoma:, a:ma:le me opamo na apaliboniyata.”
43 Ebene Ya:sute me kalakala tabo Godotamo kiyawaote, ebete ebeno tabo madodo
unamo adipatete kawiya negiya, “Lasalesi, a:ma: bobo magumune na:pemaiga!”
44 Ebe tetelo a:e dubute Ya:sukono tabo dolowiya, ebete bobo magumune ebo pe-
maigiya, wiyasiya ebeno agowala kotola, ega:walo wato kalikamo aupulatolemela, Yu
epate ibino a:elao epo kalikamo keba kunu kaupulatolenake eba kunu. Ebene Ya:sute
epo nanaliya, “Modobola la:le ebe eba walubilo ebeno apene kaliku nepalamiolema:la:.”

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Nopo Diyatiya
Ma:t 26.1-5; Mak 14.1-2; Luk 22.1-2

45 Ebe tetelo piyate Ma:liko gelebadimima: da:pelamiya, Ya:sute Lasalesitamo beda:
tanalo kosiyodiliyale, iba:te ebe anoano tanalo umite epetapi bilibilinomate nanitabokobi
ebo midiya,
46 wiyasiya epetapiate nanitabokobi midia:no Pa:lisi tanebapiatamo tolamete ibi gito
nanaliya.

47 Ebe mabuma: Pa:lisi tanebapi ega:walo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, iba:te Ka:nisolo dubu* epetapi ebo ka:la:miya iba:go tabo kapimiya kegelama:. Ebene iba:te tabo ma kunu geliya, “Me dubute anoano tanalo bilibilinomo osiyodilolena, ebema: a beda: tanalo na:kosiyodiloma: ebe odiyoboma:?
48 Kebe tetelo ale tanalo idi osiyodiloa:no gito duma:tepama:, epo bilibilinomate ebe nanitabokobi midite Kawo Elawodubuma: kegelama:na:. Ebe tetelo Loma epono gowelaopiate pelamete aimano Godoko Amamateno Moto ega:walo aimano opo kawonomo ka:pa:kubailaema:na:!”
49 Ebe tetelo dubu idi ebeno mailo Kayapasitela, ebete ebe ulamalo Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: eda:nami, ebene ebete Ka:nisolo dubu epetapiatamo negiya, “Eiye, la: daedalepima: akoeda:oala:! Mabu keleka: la:le me dubutamo osiyodiloma: nanitabo gabo kuma:wita:? Ale ebe gito kanakapuimalema:!
50 Iyo, modobola epo bilibilinomono taneba magumulo kapiyadawanomote na:emene epetapi mabuma:, ebema: aimano opote a:ka:kubamene, a, nanitabola:ka:?”
51 Ebe tetelo Kayapasite Ya:sutamo dowalo ma kunu malagidiliya, me tabo ebe a:ka:tuwa: ebeno mulo wokiamo kiyawao. Wiyasiya nanitabo tanalote ma kunu itani, Godote me tabo ebe magumudo kiyawauti, mabu ebe ulamalo ebete Kayapasitamo gobebobo ikamiya ebete kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: keda:nama:. Ebema: Ya:sute a:ea:no, dopamo Kayapasite me tabono magumu iyatawa:no nanitabolo egiya, Ya:sute ebeno Yu epo bilibilinomo mabuma: ka:emene.
52 Wiyasiya Godote Kayapasido me tabo Yu epo kapiyatamo kegiya:, ao, ebete ma kunu giya, me opo kawonomolo iyaiya dilukuliona ibi magumulo piyate ebeno gudima: deda:onama:na:, Ya:sute ebeno a:e tanalodo ibi bilibilinomo walo kuwatete ibi kapiya alailame gudima: ka:midilimene.
53 Ebene Kayapasite me tabo Ka:nisolo dubatamo da:kiyawauti, ebe tetene wagilimite iba:te Ya:suko anakapuima: gabo ebo wadiya.
54 Ebema: Ya:sute ibino tanalo iyatawate tete da:peso Yudiya opolo awokala kepata:nakia:. Ebete wiyasiya ebe waloma:tapiago ebe opo atepate Ipala:ima duliyomolamo tolamete ebolo nilukuliya, ebe duliyomolo ebe bulu opo niyakabolo itana.
55 Ebene Yu epono Aduga:la Soliyomu osiyodilo tete tatalima: dediya, soliyomu osiyodilo tete pea:no ibi epetapi bilibilinomate Yelusalema kawo duliyomolamo dopamo tolamoliya, mabu ibi ubila Godokono ololo apulo ibino ape ukulale tanalodo iyaiya kuba daleya tanalo dopamo opoliyalete walone ebeno soliyomu kosiyodiloma:.
56 Ebe tetelo ibi epetapiate Godoko Amamateno Iya Moto magumulo nutitatate Ya:suko nowadilo ibi a:ka:tuwa: ibi magumulo negeliya, “La:imano woki keba kunula:ka:, Ya:suko soliyomu baiamo ba:ka:pemene?”
57 Iba:te tabo ma kunu degeliya mabu Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Pa:lisi tanebapi, iba:te tabo iyalo iyatiya, “Kebe lumagite Ya:suko duimene, modobola ebete samamo a napanaemene, ebene ale tolamete ebe nelawete idoko motamo gito ka:piyatimalema:.”

12

Ma:lite Wade Nibo Ii Ya:sukono Agowamo Dadipanamiya
Ma:t 26.6-13; Mak 14.3-9

1 Yu epate Aduga:la Soliyomu kosiyodiloma: sikisi egelate eba na:pola:nalo, Ya:sute Betani duliyomolamo walo ebo ka:pemaigiya, ebe duliyomolo ebe Ya:sute a:e magumune dadipatiya ebe dubu Lasalesikono duliyomolola.
2 Ebene Lasalesikono naniko Matate walubipi epetapiago Ya:sukono wade bae osiyodilomitiya, ebene dubu bilibilinomate bae denautiya, Lasalesiko ibi magumulo na:luti.
3 Wiyasiya ebeno naniko idi Ma:lite wiya kawonomo wade nibo ii inamabu, ebeno mailo ebe nadala, ebete adaete Ya:sukono agowamo padipanamete ebeno eka:mo agowa a:la:li ebo iya:da:olemiya. Ebene ebe moto gu ebe inamabuno wade nibote lawenomo elawiya.
4 Ebe tetelo Ya:sukono waloma:tadawa idite bae nao bailo na:luti, ebeno mailo ebe Keliyota duliyomolodawa Yudasitela, walone ebete Ya:suko anakapumipino kotamo ebe kiyatimene. Ebete Ma:likono osiyodilo tanaloma: negiya,

* **11:47:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:suko tetelo Yu epono watowatopi dubu epetapi, ibi me Ka:nisolo dubula. Ebe watowatopiate Yu epono iyaiya tanalo eba anagilamelelamelo kubakubapiatamo ibino wiya ebo ikalamenakiya, wiyasiya ebe Ka:nisolo dubagodolo elawo kitanamia: lumagi a:eamo aliboma:.

5 “Mabu keleka: ebete me wade nibo inamabu manima: ka:na:midia:? Ebete eba kunu
nowageletaleka: kapiya ulamano woko wiya mani buwatena:, ebene ale nigologolopi-
atamo bikalamolena:!”
6 Yudasite me tabo degiya ebete a:da: elemasigi gabodo giya. Ebete inamabua: epono
modoboa: tanalo kemalagidilolenakia: wiyasiya ebe ubila ebe kawo mani ebete a:ka:tuwa:
kuwatema:, mabu ebe Ya:sukono waloma:tapino mani umidawama: eba eda:nalo tete
epetapilo ebete mani pilolo uwatenaki.
7 Ebema: Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, “La: Ma:liko natepala:, ebe natamo
wade tanalo osiyodilo. Iyo, nale a:ea:no tetelo ebete naimano ape bobamo iyati tanalo
malagidilolo me wade nibo inamabu naimano apa:mo ebema: adipana.
8 La: numa:la:, nigologolopiate tete geyageyanomolo la:go bilukulinama:na:, la:imano
ubi tetelo ibi nowalubilinakiyala:, wiyasiya na uwomua: tetelo la:go a:kokolinamo, tete
tatalila nale la: ka:miyapamamota.”

Yu Watowatopiate Lasalesiko Anakapuima: Nopo Diyatiya

9 Ebe tetelo epo epetapi bilibilinomate Ya:suko Betani duliyomololo okoli tanalo
dolowiya, iba:te ebe uima: ebamo gito tolamiya. Wiyasiya iba:te Ya:suko kapiya uima:
ka:tolamiya:, ibi ubila Ya:sute a:e magumune dadipatiya ebe dubu Lasalesiko atumu
ka:ka:nuima:.
10 Ebene Yu watowatopi ebe tanalo dolowiya iba:te nopo ebo iyatiya Lasalesiko Ya:suago
kanakapulaema:,
11 mabu Lasalesikono tanalone epo bilibilinomate Ya:suko nanitabokobi a:midiya.

Ya:sute Yelusalema Kawo Duliyomolamo Da:nopegiya
Ma:t 21.1-11; Mak 11.1-11; Luk 19.28-40

12 Egela idilo piyate Yelusalema kawo duliyomololo Aduga:la Soliyomu osiyodiloma:
da:pelamiya, ibi bilibilinomate iyatawaiya Ya:sute ebe duliyomolamo da:piti.
13 Ebema: iba:te puwala uwatete eba:go alugoma: eba tolamitalo kawonomamo negeli-
tiya,

“Godoko nadipata:la:!
Godo, a:imano mailago da:pita,
modobola a:ma: ebe lumagi
kawokobi na:midiye!
Ebe a Isalaela epono
Kawo Elawodubula!”

14 Ebene Ya:sute oli ape donoki-goeo umite ebe unamo gito okoliya. Ebete eba kunu
osiyodiliya Godokono tabote nanitaboma: keda:ma:, mabu ebeno Bukalo tabo idite ma
kunu bitana,

15 “Yelusalema duliyomolo epala:,
la: akotoletoleala:.
Numa:la:, la:imano Kawo Elawodubute
ebe na:pita,
iyo, ebete donoki-goeo da:peso
unamo okolite ba:pita.”

16 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapiate me Buka tabono magumu wadenomamo ke-
malagidilutiya:, wiyasiya walone Ya:sute Godokono elawo alago a:e magumune de-
maigiya, ebe tetelo ibino wokite tuputupuolamete iba:te ebo geliya, “Nanitabola, Ya:sute
Yelusalemamo eba nopegalo, ale ebe demoima:, Godokono Buka apuno tabote ebeno
tanaloma: nanitabonomoma: ebo edi!”
17 Dopamo Ya:sute Lasalesiko bobo magumamo neka:mite a:e magumune dadipatiya,
ebe tetene wagilimite piyate ebe anoano tanalo dumiya, iba:te iyaiya duliyomolamo
tolamolete epo bilibilinomo epetapi ebo nikiyawaolamiya.
18 Ebe mabuma: Yelusalema epo bilibilinomate ebe tanalo iyatawaote, iba:te Ya:sute
ibino duliyomolamo pema: dolowiya ebe uima: gito pelamiya.
19 Ebema: Pa:lisi tanebapiate ubia:noma: eba eda:olo ibi a:ka:tuwa: ibi magumulo
negeliya, “La: numa:la:! A elawokobi kolowita:, epo bilibilinomate a miyapaete ebe
nowaloma:ta!”

Yua:pi Epetapiate Ya:suko Uima: Pilipiko Daniya

20 Yu epono Aduga:la Soliyomu osiyodilo tetelo Yua:pi epetapiate Yelusalema
kawo duliyomolamo Godoko amamatema: da:tolamiya, ibi atumu ebe soliyomu bailo
na:nepola:niya.
21 Ebene Ya:sukono waloma:tadawa idi Pilipiko, ebe Betasaida duliyomolodawala,
epetapi iba:te ebetamo nemaimite ebe nananiya, "Namutudawa, a Ya:suko uima: wagelitama:."
22 Ebema: Pilipite A:nduluko daniya, ibi netewapiate kapimiya tote Ya:suko ebo naniya.
23 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, "Tete a:pe, Godokono elawo alote Epono Naniwi eba
pukuimilo ebe dowalogomene, epo bilibilinomate ebeno nanitabo tanalo ebo kuima:na:.
24 Ebema: na la:tamo nani tabonomo gemo, kono kikopute damela magumamo
ma:sigate da:na:emene, ebeno igilote nanitabolo a:kolopoligomene mabu walone kono
kikopu epetapiate ebe magumune ka:pemaima:na:.
25 Ega:walo kebe lumagite ebeno igilo kapiya demalagidilona, ebeno igilote kalatidimene, wiyasiya kebe lumagite me opolo ebeno igilo malagidiloa:no, ebeno igilote
Godokono Unu Duliyomololo uwomua: tetelo bitanamene.
26 Ebema: kebe lumagite naimano wiya: wokodawama: eda:ma: ubi diyatimene, modobola ebete na nowaloma:enemene, ebene nale kebe duliyomololo kokolinamo ebete ebe
atu duliyomololo nago bokolinamene. Ega:walo me tanalo idila, kebe lumagite naimano
nani wokodawama: deda:mene, naimano Nabiwite ebe unamo kadipatemene."

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Degiya

27 Ebene Ya:sute Godotamo tabo eba kiyawaolo negiya, "Ka:lo na tepo magumulo
mibomibonomoma: editamo, ebema: Nabiwi, na a:ma:tamo beda: tabo na:kegemo? Nale
ma kunu ba:kegemo, 'Nabiwi, modoboa: me olalati tetete natamo pema:'? Ao, nale mako
tabo a:kegemo mabu na me temeteme laema: me opamo ebema: piyamo.
28 Ebema: Nabiwi, a:ma: a:ka:tuwa: a:imano elawo alo magumudo a:ma: nowalogiye."
Ya:sute me tabo eba gitalo ebe tetenomolo Godokono Unu Duliyomolone tabote ma
kunu piwisigiya, "Na a:ka:tuwa: na iyalo owalogiyamo, ega:walo na a:ka:tuwa: walo
ka:kowalogomamo!"
29 Ebe tetelo piyate Ya:suko niyakabolo delamota:oniya, ebe epo bilibilinomate ebe tabo
madodo olowite negeliya, "Me tobolo unute gewata," wiyasiya epetapiate negeliya, "Ao,
ebe Godokono nopodawate ebetamo pa:kiyawauta."
30 Ya:sute ibino tabo gela tanalo iyatawate negiya, "Me tabo na mabuma: ka:pea:, la:
mabuma: pe.
31 Nanitabola, ka:lo me opo epate ibino kuba osiyodilole mabuma: wiya kuwatema:na:,
ebene me opono kuba elawodubu Saitanako Godote ebeno wato kikopu kitamidaemene.
32 Ega:walo Godote na unamo dadipatenemene, ebe a:e tanalodo na wiyasiya epo
bilibilinomo natamo kemagaelemamo."
33 Ya:sute me tabo da:kiyawaiya ebeno magumu ma kunula, ebe kewa olotolowalo keba
kunu na:ka:emene, ebete ebe tanalo ebe awokalimiya.
34 Ebene epo bilibilinomate Ya:sukono tabo eba wiyalo negeliya, "Godokono Totomu
Tabo Bukate a niyatuamena, ebeno Alibodawa Kelisote uwomua: tetelo bokolinamene.
Ebema: a:ma: ma kunu beda:ma: kegeawa:, Godote Epono Naniwino a:e tanalodo ebe
unamo kadipatemene? Epono Naniwi potelela:ka:?"
35 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Godokono alote la: magumulo tete kele geyageyadopo
kitanamene, ebema: modobola la: me alo magumudo nowapata:lamenala:. La: nanisiwale, idoko tanalote la:tamo akopa:la:, mabu idoko magumudo depata:na ebe lumagi
iyatawa: ebete kebe gabodo ka:tonale!
36 Ebema: idoko tanalote pea:no alote la:imano tolame gabo eba pukuiminalo, modobola la: nanitabokobi na:mida:la:, ebene la:le alono gudima: keda:omamota." Me tabo
kiyawao dolopoligiya, Ya:sute ebe epo bilibilinomo miyapate diya gabodo iyabai ida:mo
tote ebo niluti.

Yu Epo Epetapiate Ya:suko Nanitabokobi Ka:midiya:

37 Nanitabola, Ya:sute me opolo eba okolinalo Godokono elawo kawokalima: ebete
epono ololo apulo anoano tanalo bilibilinomo osiyodilolenaki, wiyasiya piyate ebe iyaiya
tanalo dulamenakiya ibi magumulo Yu epo epetapiate ebe nanitabokobi ka:midiya:.
38 Ebene me tanalote eba kunu pemaigiya, Godokono woki awokalimidawa Aisayate
degiya, ebe tabote nanitaboma: keda:ma:. Iyalo tetelo ebete tabo ma kunu giya,

"Kawodawa,
a:ma: a:imano kawo elawo
piyatamo kawokalima:wenaka,

ale a:imano tabo iba:tamo da:kiyawaima:,
nanitabokobi potele ka:midile?
Lumagi ka:luta:, puliyanomola.”

39 Ebema: mabu keleka: epate Ya:suko nanitabokobi midima: modoboa:noma:
deda:ona? Aisayate ebe tanalo awokalima: tabo idi ma kunu kegiya,

40 “Godote nanitabokobi midia:pino balidi
idokoma: midililamete,
ibino tepo magumuno woki
a:ka:kodakodailamelelamiya.
Ebema: ebete ibino tanaloma: negena,
‘Iba:te balida:mo nanitabo tanalo uima: modoboa:,
iyo, ibino tepo magumulo
naimano wade tanalo iyatawaoma: modoboa:.
Iba:te ibino tepo magumuno woki
wadenomamo nemalagidilotaleka: natamo bolobila:na:,
ebema: na modobola
ibi nale wadekobi midilima:.’ ”

41 Nanitabola, epate Ya:suko ubia:noma: deda:oma:na:, Aisayate ebe tanaloma: me tabo
iyalo egiya, mabu ebeno balidite iyama: eba eda:omelo ebete Ya:suko Godokono elawo
alote pukuimitalo ebo umiya.
42 Ebene epo epetapiate Ya:suko ubia:noma: eba eda:olo, atu tetelo epo epetapi ega:walo
ibino watowatopi epetapiate ebe nanitabokobi ebo midiya. Wiyasiya iba:te Pa:lisi
tanebapi tolelamelo ibino nanitabokobi midi tanalo kawokalimiya:, Pa:lisi watowatopiate
dowa magumulo ibi iyaiya duliyomolono balidi ibilamole motamo odolo talena iyatil-
amekapoma:.
43 Nanitabola, iba:te Ya:suko waloma:ta magumulo kodakodalo ka:pola:niya: mabu ibi
ubila epate iba:tamo kekalakalaoma:, wiyasiya Godote iba:tamo dekalakalana iba:te ebe
tanalo kawonomamo kemalagidilonamia:.

Ya:sukono Tabote Epono Iyaiya Tanalo Anagilamelelame Tanalo

44 Ebema: Ya:sute kawonomamo eba gepatelo negiya, “Kebe lumagite na nanitabokobi
da:midinina ebete na kapiya nanitabokobi ka:midinina:, ebete na dapaliboniya ebe dawa
atumu nanitabokobi na:ka:midina,
45 ega:walo kebe lumagite naimano tanalo dumina, ebete na dapaliboniya ebe dawano
tanalo na:kumina.
46 Nanitabola, na me opo pukuima: piyamo, ebema: kebe lumagite na nanitabokobi
da:midinina ebete idoko magumulo a:kokolinamene.
47 “Ega:walo me tanalo idila. Kebe lumagite naimano tabo olowite tuduwata:no, nale
ebeno tanalo akanagiyamidaemo mabu na me opo epatamo kuba wiya ikalaema: ka:piya:,
wiyasiya na ibino igilo mula:lelaema: piyamo.
48 Numa:la:, kebe lumagite na ubia:noma: eda:te naimano iyaiya tabo uwatea:no, ebeno
tanalo anagiyamidaema: Kawodawa idi ba:luta. Iyo, Godote Uwomu Egelalo naimano
tabamo ebe lumagino tanalo kanagilamelemene,
49 mabu nale da:kiyawaonamo ebe iyaiya tabo na a:ka:tuwa: naimano wokiamo
ka:kiyawaona:, wiyasiya Nabiwite na dapaliboniya nale ebetamo tuduwatalo ebeno
tabonomo kiyawaonamo.
50 Na me tanalo iyatawala, Nabiwino totomu tabo ebe uwomua: igilola, ebema: ebete
na keba kunu kananenakole, na eba kunu kiyawaonakomo.”

13

Ya:sute Ebeno Waloma:tapino Agowa Dukulaolelameni

1 Yu epono Aduga:la Soliyomu osiyodiloma: kapiya egelate eba nitanalo, Ya:sute
ebo iyatawiya me tetela, ebete tatalila me opo atepate Nabiwi Godotamo ka:tomene.
Nanitabola, piyate me opolo ebenoma: deda:onamiya, Ya:sute ibi nilakapoilamelo ka-
wonomamo malagidilolenami, ebema: ibi ebe nilakapago magatalete uwomunomamo
ebo nemaigiya.
2 Ebene ebe idokolo Ya:sute ebe waloma:tapiago ilukulinate bae naoniya. Ebe idoko
pea:no Saitanate dopamo waloma:tadawa idi Yudasikono tepo magumamo kuba woki ma

kunu iyatimiya, ebete Ya:suko anakapumipino kotamo ebe kiyatima:, me dubu Yudasiko
ebe Keliyota duliyomolodawa Saimonokono gudula.
3 Nanitabola, Ya:sute me netewa-kapiya tanalo iyalo iyatawiya, Nabiwi Godote ebetamo
elawo ikamiya tanalo bilibilinomo osiyodilolema:, ega:walo ebe Godogodone piya,
ega:walo ebe Godotamo walo ka:ka:tomene.
4 Ebe mabuma: ebete bae nao baine maiganate, lubudino kaliku pekananate wiya:
wokodawamu a:la:li iya:da:oleno kaliku lawenate gito pulini.
5 Ebene ebete wakaluamo obo alatenate ebeno waloma:tapino agowa ukulaolelame ebo
wagilimini, ega:walo ebete da:pulini ebe a:la:li iya:da:oleno kalikamo ebete ibino agowa
a:la:li ebo iya:da:olelameni.
6 Ebene ebete Saimono Pitatamo da:peni Pitate ebetamo negeni, “Kawodawa, a:ma:
naimano agowa ba:kukulalenama:emene?”
7 Ya:sute tabo eba wiyanalo ebe nanani, “A:ma: iyatawa: nale a:ma:tamo beda: tanalo
kosiyodilonamo, wiyasiya a:ma: walone kiyatawama:ta.”
8 Ebema: Pitate negeni, “Ao, ebe tanalo modoboa:! A:ma: naimano agowa
a:kukulala:emene.”
Ya:sute wiyasiya ebe nanani, “Nale a:imano agowa ukulalea:no a:ma: nagodolo gobe-
boboa:nola.”
9 Ebema: Pitate ebetamo negeni, “Kawodawa, kuba:, a:ma: naimano agowa kapiya
akoukulala:la:. Modobola a:ma: naimano kotola watola atumu na:kukulalenamiye.”
10 Ebene Ya:sute negeni, “Kebe lumagite mala: iyalo deti ebeno apeno daleya puliyala,
wiyasiya ebete ebeno agowa kapiya nukulalemene. Me tanalo nanitabola, la: bili-
bilinomate oliolinoma: eda:imata, wiyasiya la:imano taneba magumulo kapiya dawate
olinoma: keda:na:.”
11 Ya:sute me tabo degeni mabu ebe iyalo iyatawiya, waloma:tapi magumulo ebe potele
anakapumipino kotamo diyatimene.
12 Ebe tetelo ebete ebeno waloma:tapino agowa ukulaolelame dolopoligoni, ebete
ebeno lubudino kaliku walo ka:pulinate gito okolini. Ebene ebete ibi nanaleni, “La:
iyatawala:ka:, nale la:tamo dosiyodilomo ebe tanalono magumu?
13 La:le na la:imano Iyatulamedawama: gelanakomata ega:walo Kawodawama:
akoka:na:minakomata. Nanitabola, na ebe ebetela.
14 Ebema: walone la:le naimano osiyodilo tanalo ma kunu demalagidilawenakoma,
‘Aimano Iyatulamedawa ega:walo Kawodawa, ebete aimano agowa ukulaoleameni,’
modobola la: a:ka:tuwa: la:imano taneba magumulo idite idino agowa atumu nukulale-
menakiyala:.
15 Iyo, nale la:tamo uli osiyodilomo, walone la:le epetapiatamo ma kunu nosiyodilon-
akiyala:.
16 Na la:tamo nani tabonomo gemo, wokodawa idino elawote ebeno woko namutu-
dawano elawo kodolinakoa:, ega:walo tabo atadawano elawote ebe dapalibomene ebe
kawodawano elawo a:kodolimene.
17 Ebema: la: me iyaiya tanalo iyatawawete, ma kunu idite iditamo, idite iditamo, wiya:
woko dosiyodilawenakoma, ebene la:godolo kawo kalakalanomote bitananakomene.”

Ya:sute Yudasikono Tanalo Dawokalimini
Ma:t 26.20-25; Mak 14.17-21; Luk 22.21-23

18 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negeni, “Godokono Bukalo tabo idi ma kunu
itana, ‘Nago bae denanako, ebe lumagite naimano goweladawama: keda:mene,’ ebema:
me tetelo aimano taneba magumulo me tabono tanalote nanitaboma: keda:mene,
Godokono ubila. Nanitabola, na la:imano tanalo iyatawanomola, mabu la:le na
waloma:enema: nale la: uwatimata, ebema: me tabote la: bilibilinomono tanaloma:
kegena:, kapiya lumagino tanaloma: gena.
19 Ebe lumagino tanalote maiga:no nale la: dopamo analemata. Ebene ebeno tanaloma:
Buka apuno tabote nanitabolo demaigamene, la: nanitabokobi ebo ka:midimamota na
uwomua: tetelo dokolinamo ebe dawala.
20 Na la:tamo nani tabonomo gemo, nale kebe wokodawa dalibomo, potele ebe
wokodawa kalakalago dowalubimene ebete na kowalubinimene, ega:walo potele na
dowalubinimene ebete na kapiya a:kowalubinimene, ebete na Alibonedawa Godoko
atumu ka:kowalubimene.”
21 Ebene Ya:sute me tabo kiyawao dolopoligini ebete tepo magumulo mibomi-
bonomoma: eda:nate ebe waloma:tapiatamo awokala negeni, “Na la:tamo nani tabonomo
gemo, la:imano taneba magumulo idawate na anakapunamepi kowalubilimene na
kelawenema:.”

22 Ebema: ebe waloma:tapiate ibino taneba magumulo eba uma:tepauinalo nemalagidiloniya, “Me kuba potele na:kosiyodilomene?” wiyasiya iba:te lumagi kuminiya:.
23 Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapi magumulo poko kawonomamo demalagidilonami, ebete Ya:suko niyakabolo na:luti,
24 ebene Saimono Pitate kotamo eba genalo ebe nanani, “A:ma:le Iyatulamedawa nana ebete pokono tanaloma: kegenale.”
25 Ebene ebe waloma:tadawate Ya:suko niyakabamo nokoliatepanate ebe nanani, “Kawodawa, ebe lumagi potelela:ka:?”
26 Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo negeni, “Nale bae kalila:mo aduba:midate kebe lumagitamo dikaemo, ebe ebe lumagila.” Ebe tetelo ebete bae kalila:mo aduba:midanate, Keliyota duliyomolodawa Saimonokono gudu Yudasitamo gito ikameni.
27 Ebene Yudasite ebe bae delaweni, ebe tetenomolo Saitanate ebeno tepo magumamo gito opegani.
Ebene Ya:sute ebetamo negeni, “A:ma:le kebe tanalo osiyodiloma: dowagela:wena, modobola samonomamo nosiyodila.”
28 Ebe tetelo bae nao bailo da:pola:niya, ebe waloma:tapi epetapi magumulo lumagi idite Ya:sukono tabono magumu kelaweniya:.
29 Yudasite ibino tanebapino mani umidawama: eda:nami, ebema: epetapiate nemalagidiloniya Ya:sute soliyomu osiyodilono bae epetapi ka:nuwateonama: gena, ega:walo epetapiate nemalagidiloniya ebete nigologolopi maniamo ka:nowalubilinama: gena.
30 Ebene Yudasite Ya:sugodone bae delaweni, ebe tetenomolo ebete iba:godone maiganate idoko magumamo gito nopegani.

Ya:sute Oli Totomu Tabo Ebe Waloma:tapiatamo Dikalameni

31 Yudasite ibi da:miyapani ebe tetelo Ya:sute epetapiatamo negeni, “Me tetelo Godokono elawo alote Epono Naniwi eba pukuimilo ebe kowalogomene, ega:walo Epono Naniwite ebeno osiyodilo tanalodo Godoko kowalogomene.
32 Ebema: Godote ebe a:ka:tuwa: ebe Epono Naniwi magumudo dowalogomene, ebe atu tetelo ebete Epono Naniwi elawo alamo eba pukuimilo ebe kowalogomene. Nanitabola, ebete ebe tanalo samonomamo kosiyodilomene.”
33 Ebene Ya:sute tabo idi na:kegeni, “Naimano guda:la:, na la:go tete da:pesamo okoliatepate la:le na ebo kowadinimamota. Iyo, nale kebe tabo Yu watowatopiatamo dopamo degimo, ka:lo la:tamo ebe atu tabo kegemo, nale kebe duliyomolamo da:tomo la:le ebe duliyomolamo pelaema: modoboa:.
34 “Wiyasiya ka:lo idokolo na la:tamo oli totomu tabo ikalaemata la: kowalubilitama:. Modobola la:imano ilukuli magumulo idite idi nilakapolo nemalagidilonala:, nale la: keba kunu kemalagidiloletanama eba kunu.
35 Kebe tetelo la:imano taneba magumulo idite idi nilakapolo kemalagidilo, idite idi nilakapolo kemalagidilo, la: eba kunu dowagela:wenama, me gabodo epo bilibilinomate kiyatawaoma:na: la: naimano waloma:tapilata.”

Ya:sute Pitako Danani, A:ma:le Na Iyatawa:noma: Kegema:ta
Ma:t 26.11-35; Mak 14.27-31; Luk 22.31-34

36 Ebene Saimono Pitate Ya:sutamo negeni, “Kawodawa, a:ma: kebamo na:ka:toaemene?”
Ya:sute tabo eba wiyanalo negeni, “Nale kebe duliyomolamo da:tomo, me tetelo la:le na waloma:enema: modoboa:, wiyasiya nanitabola, la:le na walogabo apune kowaloma:enemamota.”
37 Ebene Pitate ebe walo nakanani, “Kawodawa, mabu keleka: nale me tetelo a:ma: waloma:ea:noma: degeawa:? Na modobola naimano igilo a:ma: mabuma: iyabaiamo kiyatimamo.”
38 Ebe tetelo Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo negeni, “A:imano igilo na mabuma: nanitabonomolo ba:kiyata:emene? Na a:ma:tamo nani tabonomo gemo, ka:lo idokolo kakabate geoa:no a:ma: netewa-kapiya teta:mo na iyatawa:noma: kegema:ta.”

14

Ya:suko Ebe Nanitabo Gabola Nabiwi Godotamo

1 Ebene Ya:sute tabo moga:menalo ebe waloma:tapiatamo negeni, “La: tepo mibomiboma: ega:walo woki bilibilima: akoeda:oala:. Modobola la: Godoko nanitabokobi na:mida:la:, ega:walo la: na atumu nanitabokobi na:midina:la:.

2 Nanitabola, naimano Nabiwino moto gulo la:imano ilukuli bai bilibilinomo ba:pola:na.
Me tanalo a:da:ma: neda:taleka: nale la: akanaletana:, iyo, na la:imano nanitabo ilukuli
bainomo osiyodilolema: ka:tomamo.
3 Ebene na la:imano ilukuli bai nosiyodilolete walo ka:pete la: ebo ka:puwatemamota,
ebe tetelo a bilibilinomate kapimiya naimano duliyomololo ba:nilukulinama:.
4 Nanitabola, nale kebe duliyomolamo da:tomo, la: ebe duliyomolamo tolame gabo
iyatawalata."
5 Ebene Tomasite Ya:sutamo negeni, "Kawodawa, a:ma:le kebe duliyomolamo
da:toaemene a ebe duliyomolo iyatawa:, ebema: a gabo keba kunu na:kiyatawaoma:?"
6 Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo negeni, "Na ebe gabola, ega:walo na nanitabo
tanalo awokalimidawala, ega:walo na uwomua: igilola. Lumagite nado Nabiwi Godotamo
ka:tomene, gabo ididо a:ka:toamene.
7 Numa:la:, la: naimano tanalo iyatawalata, ebema: me tetene wagilimite la: naimano
Nabiwino tanalo atumu ka:kiyatawaomamota. Nanitabola, la: ebe iyalo umiamata."
8 Ebene Pilipite ebetamo negeni, "Kawodawa, a:ma: atamo Nabiwino tanalo da-
wokalima:emene, a ka:modobomalema:."
9 Ya:sute tabo eba wiyanalo negeni, "Pilipi, nale tete geyageyanomolo la:go okolinaimo,
ebema: mabu keleka: a:ma:le naimano tanalo kiyatawawena:? A:ma:le na dunama:wia,
ebe gabodo a:ma:le Nabiwi umiata, ebema: keleka: mabu a:ma:le ma kunu degeawa:,
'Nabiwino tanalo atamo nawokalima:'?
10 Pilipi, a:ma: me tanalo nanitabokobi na:ka:mida:wena, na Nabiwigodolo bokolinamo
ega:walo Nabiwite nagodolo bokolina?"
Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi bilibilinomatamo negeni, "Nale la:tamo kebe tabo
ka:kiyawaonakimo, ebe iyaiya tabono tanalate nagodone ka:pelamena:, wiyasiya
nagodolo dokolina, ebe Nabiwite naimano iyaiya tabamo ebeno wade woko osiyodilona.
11 Ebema: modobola la: me tanalo nanitabokobi na:mida:la:, na Nabiwigodolo bokoli-
namo ega:walo ebete nagodolo bokolina. Wiyasiya la: la:imano wokilo me tanalo
kodakodama: degelawenama, ebema: nale kebe anoano tanalo la: magumulo dosiyo-
dilolenakimo, modobola la: ebe tanalono magumu eba malagidilolo na nanitabokobi
na:midina:la:.
12 Ka:lo idokolo na la:tamo nani tabonomo gemo, kebe lumagite na nanitabokobi
da:midinimene, nale dosiyodilonamo ebete ebe atu woko ba:kosiyodilonamene.
Nanitabola, ebe lumagino woko osiyodilo elawote naimano woko osiyodilo elawo
ka:nodolimene mabu na Nabiwitamo ka:tomamo.
13 Ebema: la:le naimano mailamo beda: tanaloma: na da:toweonama:ema, nale la:tamo
kikalaemamota mabu naimano osiyodilo tanalodo Nabiwite a:ka:tuwa: ebe kowalo-
gomene.
14 Iyo, la: naimano mailamo beda: tanaloma: na da:toweonama:ema, na la:tamo gito
kikalaemamota."

Godokono Uliyanate Nanitabokobi Midipiatamo Pema: Ya:sute Degeni

15 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo tabo idi na:kegeni, "La:le na nilakapolo
demalagidilona:ema la: naimano totomu tabamo ka:tudila:omamota.
16 Ebema: nale naimano Nabiwi kanamamo, ebete Walubidawa idi la:tamo kapali-
boma:, ebete uwomua: tetelo la:go bokolinamene.
17 Ebe Godokono Wade-talena Uliyanala, Godokono nanitabo tanalo dawokalimina
ebe ebe dawala. Me opo epate ebe kuminakoa:, ega:walo ebeno tanalo kiyatawaona:,
ebema: iba:te ibino tepo magumulo ebeno elawo nanitabolo a:kelaema:na:. Wiyasiya la:
nanitabokobi midipino tanalo eba kunua: mabu la: ebeno tanalo iyatawanomolata, iyo,
ebete uwomua: tetelo la:godolo bokolinamene.
18 Ebema: nale la: gito a:ka:miyapatama, ao, nale me Walubidawa la:tamo nanitabolo
kapalibomamo, ebene ebete la:godolo eba okolinalo walone na a:ka:tuwa: la:tamo walo
ka:ka:pemamo.
19 "Tete da:pesolo me opo epate na a:kunaema:na:, wiyasiya la:le na kunaemamota, iyo,
na uwomua: igilago okolinamo, ebema: la: atumu ebe igilago ilukulinamata.
20 La:le na walo da:kunama:ema, ebe egelate da:pemaigamene, la: me tanalo ebo
kiyatawaomamota, na naimano Nabiwigodolo okolinamo ega:walo la: nagodolo ilukuli-
namata, ebene na atumu la:godolo bokolinamo.
21 Ebema: piyate naimano totomu tabo bilibilinomo uwatete da:tudila:onakoma:na:,
iba:te na nilakapolo malagidilonena. Nanitabola, kebe epate na nilakapolo demalagidilo-
nena, naimano Nabiwite ibi atumu nilakapolo ba:kemalagidilolena, ega:walo nale

ibi atumu nilakapolo eba kemalagidilolenalo na a:ka:tuwa: naimano tanalo iba:tamo bawokaliminakomo.”

22 Ebene Yudasi idite, Keliyota duliyomolodawa Yudasitea:, ebete Ya:suko nalateda:ni, “Kawodawa, me opo epate a:ma: umia:no, ebe tetelo a a:ka:tuwa: a:ma: keba kunu na:kumitamene?”

23 Ya:sute tabo eba wiyanalo negeni, “Kebe lumagite na nilakapolo demalagidilonena, ebete naimano totomu tabamo ba:tuduwatanakomene, ebene naimano Nabiwite ebe nilakapolo bemalagidilonamene, ega:walo ale ebetamo pete ebegodolo ba:pokolionama:.

24 Wiyasiya kebe lumagite na nilakapolo malagidilonena:no, ebete naimano totomu tabamo a:ka:tuduwatamene. Me tanalo nanitabola, la: nagodone dolowiawenakoma ebe iyaiya totomu tabo naimanoa:, ebe totomuate na dapaliboniya ebe Nabiwigodone pelamena.

25 “Nale la: miyapa:no me iyaiya tanalo dopamo la:tamo a:kiyawaomo.

26 Ebene nale la: da:miyapatama, Nabiwi Godote naimano mailamo Walubidawa idi la:tamo kapalibomene, ebe ebeno Wade-talena Uliyanala. Nanitabola, nale dopamo kebe tanalo bilibilinomo la: diyatulametanakima, ebete pete ebe atu iyaiya tanalo la: walo eba ka:piyatulamelo la:imano woki ebo ba:tuputupuilamenakomene.

27 Ega:walo me tanalo idila, nale la:tamo naimano tepo magumulo ditana ebe milo ikalaemata. Ebe milo me oponoa:, ebema: la: la:imano tepo magumulo woki bilibila:go ega:walo tola:go akoilukulinala:.

28 “Nale la:tamo nanitabolo degemo la: olowimata, na Nabiwi Godotamo tote ebene la:tamo walo ka:ka:pemamo. Numa:la:, la:le na nanitabolo nilakapolo nemalagidilona:wenataleka:, naimano to tanaloma: la: bekalakalawena:, mabu ebeno elawo kawonomola, naimano elawo nodoliona.

29 Me tanalote maiga:no na la: dopamo analemata, ebema: me tanalote nanitabolo demaigamene, ebe tetelo la: nanitabokobi ka:midimamota.

30 Wiyasiya ka:lo idokolo na la:tamo tabo kawonomo a:ka:kiyawaomo, mabu me opo namutudawa na:pe. Ebe kubadawano elawote nanitabolo natamo kitana: nale ebetamo ka:tuduwatama:,

31 wiyasiya naimano Nabiwite na kebe tanalo kosiyodilolema: dananenako, nale ebe tanalo eba osiyodilolelo ebe kapiyatamo tuduwatanakomo. Iyo, me ebe gabodo me opo epate naimano tanalo niyatawaoma:na:, nale naimano Nabiwi nilakapolo demalagidilonamo.

“Ebema: modobola la: nemaimiala:, a me motone ka:tolamiye.”

15

Ya:suko Ebe Gala:ipi Tupina Da:imi Kewanomola

1 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo tabo idi na:kegeni, “Na gala:ipi tupina da:imi kewanomola, ega:walo naimano Nabiwite ebe da:imi kewa umidawama: eda:na.

2 “Ebema: me kewano noloa: katomo bilibilinomo ebete mabunomamo otolete iyabaiamo kiyalekemene, wiyasiya da:nolonaka ebe katomo bilibilinomo unu paago ebete unuya kotolemene iba:te kawonomamo walo ka:ka:noloma:.

3 Nanitabola, nale la:tamo kebe iyaiya tabo ka:kiyawaonakimo ebe tabote la: ukulaolenomo dukulaoletia, la:le oliolinoma: ebo eda:imata.

4 Ebema: modobola la:le na da:imi kewanomogodolo nilukulinala:, ebene na atumu la:godolo bokolinamo. Me tanalo wadenomamo nemalagidilala:, da:imi katomote ebeno apa:mo moga:no ebe a:ka:tuwa: a:ka:nolomene, ebema: la: nagodolo ilukulina:no la:le nanitabolo a:ka:noloaema.

5 “Na ebe gala:ipi tupina da:imi kewanomola, la: katomolata. Kebe lumagite na magumulo dokolinamene ega:walo na atumu ebegodolo dokolinamo, ebete kawonomamo ka:nolomene, wiyasiya na la:imano tepo magumulo okolina:no la: a:ka:tuwa: wade tanalo idi a:kosiyodilaema.

6 Ebema: kebe lumagite na magumulo okolina:no, ebe noloa: katomo keba kunula:ka: eba kunula. Pali namutudawate ebe iyabaiamo deba:idilomene alawoma: ebo ka:neda:mene, ebene lumagi idite pelawete elamo gito ka:peba:idilomene.

7 Nanitabola, la: nagodolo dilukula:wenama ega:walo naimano iyatulame tabote la:imano tepo magumulo da:pola:namene, ebe tetelo la: naimano iyaiya tabo nanitabolo eba waloma:talenalo beda: tanaloma: naimano Nabiwi dalateda:ema ebete ebe tanalo la:tamo kikalaema:ta.

8 Mabu kebe tetelo la: naimano da:iminomo keba kunula:ka: eba kunu kawonomamo
da:noloaema, ebe tetelo la: me tanalo wadenomamo kawokalimamota, la: ebe naimano
waloma:tapinomolata. Me ebe gabodo Nabiwi Godote ebe a:ka:tuwa: ebe kowalogomene.
9 "Numa:la:, Nabiwite na nilakapolo keba kunu kemalagidilonenale, nale la: eba kunu
malagidilolenamata, ebema: modobola la: naimano nilakapo magumulo nilukuliniyala:.
10 Nanitabola, la: naimano iyaiya totomu tabamo nanitabolo da:tudila:wenama, ebe
gabodo la:le naimano nilakapo magumulo bilukulinamata, nale naimano Nabiwino
totomu tabamo tuduwatalo ebeno nilakapo magumulo dokolinamo eba kunu.
11 Ebema: nale la: me tabo analemata, mabu na ubila naimano kalakalate la:imano tepo
magumulo tabokate ebolo kitanama:.
12 "Me ebe naimano kawo totomu tabola la:tamo. Nale la: nilakapolo keba
kunu kemalagidiloletanama, la:imano taneba magumulo idite idi eba kunu ne-
malagidilowiniyala:.
13 Numa:la:, lumagi idite ebeno namutupino igilo mula:lelaema: ebeno igilo iyaba-
iamo gito diyatimene, eba kunu ebegodolo nanitabo nilakapo tanalote kawonomamo
kawokalamene.
14 "Ega:walo me tanalo idila, la:le naimano totomu tabamo da:tudila:wema, ebe gabodo
la: naimano namutupima: keda:omamota.
15 Ebema: me tetene wagilimite nale la: naimano wiya: wokopima: walo
a:keka:la:mitama mabu wiya: wokopiate ibino namutudawano tepo magumuno woki
nanitabolo kiyatawana:. Wiyasiya nale Nabiwigodone kebe iyaiya tanalo kolowiyamo,
ebe tanalo bilibilinomo la:tamo awokalilaimo, ebema: la: naimano wiya: wokopinomoa:,
ao, la: naimano namutupilata.
16 Ebema: me kawo tanalo akododomatiala:, la:le na lawenea:no nale la: dopamo
uwatimata, la:le me opono iyaiya opolo eba nilukulionalo da:iminomate la: magumulo
ka:nolonama:. Ebene la:imano da:ima:te uwomua: tetelo eba pola:nalo, la: beda:
tanaloma: Nabiwi Godoko naimano mailamo da:toweoma:wenakoma, ebete ebe tanalo
la:tamo ebo bikalamenakoma:ta.
17 Me ebe naimano kawo totomu tabola la:tamo, la:imano taneba magumulo idite idi
nilakapolo nemalagidilowiniyala:."

Me Opo Epate Ya:suko Waloma:tapiatamo Ka:dowaoma:na:

18 Ebene Ya:sute tabo idi na:kegeni, "Me opo epate la: naimano waloma:piatamo
da:dowaoma:na:, ebe tetelo nemalagidiliyala: iba:te dopamo natamo a:dowaiya.
19 Ebema: la: me opo epoma: nanitabolo neda:wenataleka: iba:te la: kalakalago buwate-
tana:, wiyasiya nale la: ibino taneba magumune uwatimata, ebema: iba:te la: ubia:noma:
eda:olo la:tamo ba:dowaonama:na: mabu la: iba:go kapiyama: keda:wena:.
20 Ega:walo nale la: dopamo danaletima, la:le me tabo walo na:kemalagidilala:,
wokodawano elawote ebeno woko namutudawano elawo kodolina:. Ebema: kebe
epate natamo kawokawo temeteme dikanamenakiya, iba:te la:tamo atu temeteme
ba:kikalamenakoma:ta, ega:walo kebe epate naimano iyatulame tabamo da:tudila:iya,
iba:te la:imano iyatulame tabamo atumu ka:ka:tudila:oma:na:.
21 "Numa:la:, na dapaliboniya ebe dawano tanalo me opo epate iyatawa:, ebema: iba:te
na mabuma: la:tamo iyaiya kubakuba tanalo bosiyodilolenakoma:na:.
22 Nale iba:tamo pete Godokono nani tabo pikiyawaoa:notaleka:, ebeno dowa tanalote
ibino kuba osiyodilole mabuma: a:ka:pena:, wiyasiya nale me opamo da:piyamo, ebe
tetene wagilimite ibino kuba waminaole gabo kitanamia:, ebema: ibino kuba wiyate
nanitabolo na:pe.
23 Numa:la:, ibi magumulo kebe lumagite natamo da:dowana, ebete atumu naimano
Nabiwitamo na:ka:dowana.
24 Ebema: nale me opo epo magumulo naimano Nabiwino kawokawo anoano
tanalo posiyodilolea:notaleka:, ebeno dowa tanalote ibino kuba osiyodilole mabuma:
a:ka:pena:. Wiyasiya na ibino taneba magumulo ebeno elawo kawonomamo awokalimo,
me opo lumagi idite ebako elawo awokalima: modoboa:, iyo, iba:te naimano elawo
nanitabonomolo umiya, wiyasiya iba:te natamo ega:walo Nabiwitamo kawonomamo
dowaona.
25 Numa:la:, me tanalote ma kunu pemaigi Godokono Buka apuno tabote nanitaboma:
keda:ma:, mabu ebete Yu epatamo dikalamiya ebe Totomu Bukalo tabote ma kunu
itana, 'Nale ibi mabuma: wadewade tanalo eba osiyodilolenalo, wiyasiya iba:te natamo
a:dowaiya.'
26 "Naimano walomatapiala:, na Walubidawa idi la:tamo kapalibomamo, ebe Nabiwi
Godogodone da:pena ebe Wade-talena Uliyanala. Ebe Godokono nanitabo tanalo

awokalimidawala, ebema: ebete me opo epatamo da:pemene naimano tanalo kapa-
wokalimene,
27 ebene la: atumu naimano tanalo nakawokalimiyala:, mabu nanitabola, naimano
woko wagilimi mabune la: nago ilukulinaimata.”

16

1 “Na ka:lo idokolo me tanalo bilibilinomo la:tamo kiyawaomo, mabu na ubia:nola la:le
agowa ukamidaolema:.
2 Tete na:pe, Yu epate la:tamo talena kiyatilaema:ta la:le ibino iyaiya duliyomolono
balidi ibilamole moto guamo opila:oma:, ega:walo ebe tetelo epetapiate la: anakapulaema:
nopo eba iyatilo ebo kemalagidiloma:na: iba:te Godokono woko osiyodilona.
3 Nanitabola, iba:te eba kunu la:tamo kawokawo kuba osiyodilolema: kowagelema:na:,
mabu iba:te naimano tanalo ega:walo naimano Nabiwino tanalo iyatawa:.
4 Ebema: numa:la:, na me iyaiya tanalo la:tamo a:kiyawaomo, mabu na ubila me kuba
tetete da:pemaigamene la: ebo kemalagidilomamota, ebete aimano temeteme tanaloma:
a iyalo anai.”

Godokono Uliyanano Woko Osiyodilo Tanalo

Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo tabo idi na:kegeni, “Na dopamo me iyaiya
tanaloma: la: kanaletia:, mabu naimano woko wagilimi mabune pete me teta:mo pemaiga,
ebe tete geyageyadopolo nale la:go okolinaimo.
5 Wiyasiya tete na:pe, na dapaliboniya ebe dawatamo na walo ka:ka:tomamo. La: ebe
tanaloma: woki bilibilima: eba eda:wenalo, wiyasiya idawate na ma kunu kalateda:nena:,
‘A:ma: kebamo na:ka:toaemene?’
6 mabu la: naimano to tanalo eba malagidilonalo tepo magumulo mibomibonomoma:
eda:onamata.
7 Ebema: nale la: nani tabo analemata, nale la: da:miyapatama ebe wade tanalola, mabu
na toa:no la:imano Walubidawa idi, ebe Godokono Uliyanala, ebete la:tamo a:ka:pemene.
Iyo, na la:godone da:tomo, ebe tetelo na ebe Wade Walubidawa la:tamo nanitabolo
kapalibomamo.
8 “Ebete me opo epatamo da:pemene, ebe tetelo ebete iba:tamo me tanalo kapa-
wokalilaemene, me tanalo ebe me opono kuba osiyodilole tanalo, ega:walo Godokono
tuputupu okoli tanalo, ega:walo Godote epono kuba osiyodilole mabuma: iba:tamo wiya
ikalame tanalo, me ebe netewa-kapiya tanalola.
9 Nanitabola, Godokono Uliyanate me opo epono kuba osiyodilole tanalo kapa-
wokalilaemene mabu iba:te na nanitabokobi ka:midinina:.
10 Ega:walo ebete ebeno tuputupu okoli tanalo kapawokalimene, mabu tete tatalila na
Tuputupudawate me opo atepate Nabiwi Godotamo walo ka:ka:tomamo, ebe tetelo la:
la:imano balida:mo na walo a:kunama:ema.
11 Ega:walo Godote epono kuba osiyodilole mabuma: wiya iba:tamo dikalaemene,
ebeno Uliyanate ebe tanalo kapawokalimene, mabu Godote me opono Kuba Elawodubu
Saitanatamo kuba wiya nanitabolo kikaemene, iyo, ebete ebe tanalo kosiyodiloma: tabo
iyalo iyatiya.
12 “Nanitabola, nagodolo tanalo bilibilinomo ba:pola:na la:tamo kiyawaoma:, wiyasiya
me tetelo la:imano woki modoboa: ebe iyaiya tanalo la:le uwatema:.
13 Wiyasiya Godokono nanitabo tanalo Awokalimidawate da:pemene, ebe Wade-talena
Uliyanate la: ebeno nanitabo gabodo dopolametate, la: eba magatalelo tanalo bilibilinomo
ebo kiyatawaomamota. Ebe tetelo ebete a:ka:tuwa: ebeno wokilo a:ka:kiyawaomene,
wiyasiya ebete kebe tanalo Nabiwigodone kolowionakole ebete ebe iyaiya tanalo kapiya
la:tamo ba:kiyawaonakomene, ega:walo kebe tanalate me opamo da:pemaimioma:na:,
ebe tanalate pelamea:no dopamo ebete la:tamo bawokalilamenakomene.
14 Iyo, ebete me gabodo na ka:powalogonemene, mabu ebete naimano tepo magumuno
tanalo uwatete la:tamo nanitabonomolo kapawokalilaemene.
15 Numa:la:, Nabiwigodolo da:pola:na ebe tanalo bilibilinomo ebe naimanola, ebema:
ebeno Uliyanate modobola naimano tepo magumuno tanalo la:tamo awokalilaema:, nale
la: danaletama eba kunu.”

Tepo Magumuno Kalakala Tanalo Ega:walo Mibomibo Tanalo

16 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo tabo idi na:kegeni, “Tete tatalila la:le na
la:imano balida:mo a:kunama:ema, ebene tete da:peso dolopoligomene la:le na walo
ka:kunaemamota.”

17 Ebene ebeno waloma:tapino taneba magumulo epetapiate epetapiatamo gelanakiya,
epetapiate epetapiatamo gelanakiya, ma kunu wageleniya, “Ya:sute me tabo
beda:ma: kegele, tete tatalila la: na a:kunama:ema ebene tete da:pesolo la: na walo
ka:kunaemamota? Ega:walo ebete ebeno Nabiwitamo toma: dege, me tabono magumu
keba kunula:ka:?
18 Ega:walo ale me tabo idino magumu iyatawa:, ebete 'tete da:peso' tabo dege, ebe tete
keba kunula:ka:?”
19 Ebe tetelo iba:te ibino taneba magumulo Ya:sukono tabo magumuno tanaloma: kebe
iyaiya alateda: tabo degelaniya, Ya:sute iyatawanate iba:tamo walo na:kegeni, “Iyo, nale
tabo ma kunu kiyawaomo, tete tatalila la:le na a:kunama:ema, ebene tete da:pesolo la:le
na walo ka:kunaemamota. La: me tabono magumuma: kegelawenama?
20 Na la:tamo nani tabonomo gemo, na la:godone da:tomo ebe tetelo me opo epate
kekalakalaoma:na:, wiyasiya la:le na eba liyanamelo tepo mibomibo kawonomamo
ebo kiyatawaomamota. Wiyasiya numa:la:, tete da:peso da:petomene, la:imano tepo
mibomibo tanalo olopoligote la:le na mabuma: kawo kalakala walo ka:kelaemamota.
21 Ebema: me tanalo ebe lamitu kamiyalete gudu alaima: temeteme dolowita keba
kunula:ka: eba kunula. Ebete gudu eba alaimilo kawo temeteme ebo kiyatawamene,
wiyasiya ebeno gudu dawokalamene ebe tetelo ebegodolo kalakala kapiyate kitanamene,
mabu ebeno temeteme olopoligo ega:walo ebeno gudute igilolo awokala.
22 La:imano tanalo atumu, me tetelo la:le naimano to tanaloma: tepo magumulo
mibomibonomoma: eda:onamata, wiyasiya nale tote la:tamo walo da:ka:pemo la:le kawo
kalakala walo ebo ka:kelaemamota, ebe kalakala lumagi idite kubaima: modoboa:.
23 “Na la:tamo nani tabonomo gemo, ebe kalakala egelate la:tamo demaigamene,
ebe tetelo la: la:imano modoboa: tanaloma: na walo a:ka:toweonama:ema. Ebe
tetene wagilimite la: naimano mailamo kebe iyaiya tanaloma: Nabiwi Godoko
da:toweoma:wenakoma, ebete a:ka:tuwa: ebe tanalo la:tamo bikalamenakoma:ta.
24 Dopamo tetelo la:le naimano mailamo ebe ka:toweoma:wenakia:, wiyasiya me
tetelo nale la: analemata, modobola la: ebe na:toweomenakiyala:, ebene la: ebegodone
wade tanalo delawa:wenakoma ebe gabodo la:imano kalakala tanalote kawonomamo
bitananakomene.”

Ya:sukono Elawote Me Opono Elawo Anakapumi Tanalo

25 Ebene Ya:sute tabo idi na:kegeni, “Nale iyatulame oiamo me iyaiya tanalo la:tamo
awokalilaemo, wiyasiya tete ka:pemene nale la: oiamo walo a:kiyatulametama, ebe tetelo
na naimano Nabiwino tanalo la:tamo awokalanomo ka:kiyawaomamo.
26 Ebe egelalo nale Nabiwitamo la:imano modoboa: tanaloma: walo a:ka:towetoweamo,
wiyasiya la: a:ka:tuwa: naimano mailamo ebe ba:toweomenakomata.
27 Numa:la:, Nabiwite la: nilakapolo nemalagidilolenata. Ebete ma kunu wagelena
mabu la:le na nilakapolo eba malagidilonenalo, nale ebegodone da:piyamo ebe tanalo
la: nanitabokobi na:midinamata.
28 Iyo, nanitabola, na Nabiwigodone me opamo piyamo, wiyasiya me ebe tetela, nale
me opo atepate Nabiwitamo walo ka:ka:tomamo.”
29 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebetamo negelaniya, “Kalakala kawonomola, a me
tabo modobolo laema: mabu a:ma: atamo iyatulame oiamo ka:kiyawawena:, awokala
kiyawaonata.
30 Iyo, ka:lo idokolo a iyatawaoma: a:ma: tanalo bilibilinomo iyatawanomolata, ebema:
lumagi idite tanalo idima: a:ma: alateda:no a:ma: ebeno tepo magumuno woki iyalo
kiyatawama:ta. A me tanalone nanitabokobi na:midinama:, a:ma: Godogodone piyata!”
31 Ebene Ya:sute ibino tabo eba wiyanalo negeni, “Ka:lo idokolo la: na nanitabolo
nanitabokobi na:ka:midina:wenama?
32 Tete ka:pemene, iyo, ebe na:pe, la: nagodone la:imano iyaiya motamo alautiawete,
ebene na a:ka:tuwa: ka:lutamo. Ebe tetelo nago dokolina ebe Nabiwi ebe kapiyate na
akatepanemene, ebete nago ka:lutamene.
33 “Ebema: numa:la:, nale me iyaiya tanalo la:tamo a:kiyawaomo, mabu na ubila la:le
nagodolo eba ilukulinalo naimano milote la:godolo kitanama:. Nanitabola, me opolo la:
kawokawo temeteme biyatawaonakomata, wiyasiya nekalakalala:! La: akotoletoleala:
mabu naimano elawote me opono elawo iyalo anakapumi.”

17

Ya:sute Ebe A:ka:tuwa: Ebeno Tanaloma: Godotamo Towetowe Tabo Degeni

1 Ya:sute me tabo kiyawao dolopoligoni, ebe tetelo ebete Godokono Unu Duliyomolamo
eba melenalo towetowe tabo ma kunu geni,

"Nabiwi, tete a:pe. Modobola a:ma:le na a:imano gudu eba walogonelo naimano
wade tanalo nawokalima:, ebema: na atumu a:ma: eba walogolo a:imano wade tanalo
kawokalimamo.
2 Nanitabola, iyalo tetelo a:ma:le kawo elawo a:imano Gudutamo ikamiyata, ebema:
me opolo epo bilibilinomate ebetamo nanitabolo ka:tudila:oma:na:, ega:walo a:ma:le
ibi magumulo kebe epo ebetamo kikama:wiyala, ibinomate uwomua: igilo ebegodone
kelaema:na:.
3 Ebe uwomua: igilono tanalo ma kunula. Epate a:ma: nani Godo kapiyama: miditate
a:imano tanalo ebo kiyatawaoma:na:, ega:walo atu tetelo iba:te na Ya:su Kelisokono tanalo
ka:kiyatawaoma:na:, na ebe a:ma:le dapalibona:wiyala ebe dawala.
4 Ebema: nale me opamo pea:no a:ma:le iyalo natamo kebe iyaiya woko kikana-
mona:wiyala, nale ebe woko bilibilinomo opoliyalimo, iyo, me gabodo nale a:ma: eba
walogolo a:imano wade amama tanalo epatamo awokalimo.
5 O Nabiwi, me opo osiyodiloa: tetelo nale a:ma:go eba okolinalo agodolo ditanami,
modobola a:ma:le ebe elawo alamo na eba pukuinamelo a:imano ololo apulo na
nowalogoniye."

Ya:sute Ebeno Waloma:tapino Tanaloma: Godotamo Towetowe Tabo Degeni

6 Ebene Ya:sute ebeno towetowe tabo moga:melo walo na:kegeni,

"Nabiwi, me opolo a:ma:le natamo dikanama:wia iba:te a:imanoma: eda:iya, ebema:
nale a:imano tanalo iba:tamo dawokalimo, iba:te a:imano tabamo a:tudila:iya.
7 Ebema: ka:lo ibi iyatawala, a:ma:le iyalo natamo kebe wadewade tanalo kikana-
mona:wiyala ebe tanalo bilibilinomate a:ma:godone pelamiya.
8 Iyo, a:ma:le natamo dikanamona:wiyala ebe tabono iyaiya tanalo nale iba:tamo
ikalamolimo, ebene iba:te nanitabolo uwatete ebo iyatawaiya nale a:ma:godone
da:piyamo ebe tanalo, ega:walo a:ma:le na dapalibona:wiyala iba:te ebe tanalo
nanitabokobi na:midina.
9 Ebema: na ibi towetowe tabamo a:ma:tamo na:powadipalatelenamo. Nale a:ma:
me opo epo epetapino tanaloma: ka:petoweometana:, wiyasiya a:ma:le me tetelo natamo
kebe kapiyakapiya epo kikanamona:wia ibi kapiyano tanaloma: toweomenamata mabu
ibi a:imanola.
10 Iyo, naimano tanalo bilibilinomo a:imanola ega:walo a:imano tanalo bilibilinomo
naimanola, ebema: me waloma:tapido a:ma:le na me opolo owalogoniata.
11-12 "O naimano Wade-talena Nabiwi, tete tatalila na me opo katepamo, wiyasiya
me opo ebe naimano waloma:tapino ilukuli baila. Ebema: a netewapiate kapiya
wokilo keba kunu kokolionama:, iba:te eba kunu gelebadiago kapimiya kilukulinama:
modobola a:ma: a:imano elawo mailamo ibi wadenomamo nulameniye. Ebe elawo
mailo a:ma:le natamo iyalo ikanamiyata, ega:walo nale dopamo iba:go eba okolinalo
ebe mailamo ibi wadenomamo buiyalatelenaimo. Nanitabola, ibi naimano buiyalatele
magumulo kapiya idite kalatidia:, wiyasiya a:imano Buka apuno tabote nanitaboma:
keda:ma: kapiya dubunomote kubakobi ebema: olowi, a:ma:le Ela Opamo dopamo
potele toma: degeawiyala, me ebe dubula.
13 "Tete tatalila nale a:ma:tamo ka:pemamo, iyo, nale me iyaiya towetowe tabo
me opolo ebema: kiyawaonamo, mabu na ubila naimano kawo kalakalate naimano
waloma:tapino tepo magumulo netabokaomene.
14 Nanitabola, nale a:imano wade tabo iba:tamo dikalaimo, ebe mabuma: me opo
epate iba:tamo na:dowaona. Dopamo tetelo iba:te me opo epago kapiyama: eda:onamiya,
wiyasiya iba:te oli igilo delawiya iba:te iya epoma: ebo eda:iya, ebema: ka:lo na keba kunu
kokolinamo ibi eba kunula, ibi ega:walo na, a me opo epoma: nanitabolo keda:ona:.
15 "O Nabiwi, a:ma:le ibi me opone gito wagailima: ka:toweometana:, wiyasiya nale
a:ma: na:toweomenamata, iba:te me opolo eba ilukulinalo a:ma:le ibi wadenomamo
ka:buiyalatela:wenama: Saitanate ibi kubailamekapoma:.
16 Nanitabola, na me opo lumagia:, ega:walo ibi atumu me opo epoma: keda:ona:.
17 Na iyatawala a:imano iyaiya tabono tanalo nanitabonomola, ebema: modobola
ebe nani tabamo a:ma:le ibi talenanomoma: na:midiliye iba:te a:imano woko kosiyo-
dilonama:.
18 Ebene a:ma:le na me opamo keba kunu kapalibona:wiyala, nale ibi atumu eba kunu
me opo kawonomamo kakanalibolemamo.

19 Iyo, nanitabola, ibi mabuma: na a:ka:tuwa: na talenama: midite naimano ape
niyatinamo a:imano woko kapiya kosiyodilonama:, mabu eba kunu iba:te atumu a:imano
talena wokopima: ka:keda:oma:na:.”

Ya:sute Nanitabokobi Midipi Epetapi Bilibilinomono Tanaloma: Godotamo Towetowe Tabo Degeni

20 Ebene Ya:sute ebeno towetowe tabo moga:menalo walo na:kegeni,

“Nabiwi, nale a:ma: me waloma:tapi kapiyama: ka:toweometana:. Iba:te a:imano
tabo iyaiya epatamo eba na:kiyawaolo, piyate ebe tabo olowite nanitabokobi
da:midima:na:, nale ibi mabuma: atumu ka:petoweomenamata.

21 O Nabiwi, a:ma:le na magumulo keba kunu kokoliawena ega:walo nale a:ma:godolo
keba kunu kokolinamo, modobola ibi bilibilinomate eba kunu kapiyama: eba eda:onalo
agodolo nilukulinama:na:. Ebene me opo epate ebe tanalo duima:na:, iba:te nanitabokobi
ka:midima:na: a:ma:le na dapalibona:wiyala ebe tanalo.

22 Nanitabola, a:ma:le na walogonelo kebe elawo alo iyalo kikanama:wiyala, ebe
alo nale iba:tamo ikalaimo, ebema: iba:te epo kapiyanomoma: neda:oma:na:, ale
kapiyanomoma: keba kunu keda:nama: eba kunu.

23 Nale iba:godolo bokolinamo ega:walo a:ma:le nagodolo bokolinata, ebema: mod-
obola ibi bilibilinomate me gabodo epo kapiyanomoma: neda:onama:na:. Ebene
me opo epate ibino kapiyama: eda: tanalo duima:na:, iba:te me tanalo netewa
ebo kiyatawaoma:na:, a:ma:le na dapalibona:wiyala ebe tanalo, ega:walo a:ma:le
na nilakapolo keba kunu kemalagidilona:wena ibi atumu kawonomamo eba kunu
ba:kemalagidilolenama:ta.

24 “O Nabiwi, a:ma:le iyalo tetelo natamo kebe iyaiya epo bilibilinomo
kikanama:wiyala, na ubila iba:te nale dokolinamo ebe duliyomololo nago
kapimiya bilukulinama:na:, ebene a:ma:le na walogonelo kebe elawo alo dopamo
kikanama:wiyala, iba:te ebe alo ebolo ka:nuima:na:. Nanitabola, me opo osiyodiloa:no
a:ma:le na dopamo nilakapolo nemalagidilonenamiyata, ebe mabuma: a:ma:le na
walogonelo a:imano elawo alo natamo ikanamiyata.

25 “O Tuputupu Nabiwi, me opo epate a:imano tanalo kiyatawaona:, wiyasiya nale
a:imano tanalo iyatawala, ega:walo naimano waloma:tapi atumu iyatawala a:ma:le na
dapalibona:wiyala ebe tanalo.

26 Iyo, nale a:imano tanalo me dopo waloma:tapiatamo awokalimo ega:walo ebe
atu tanalo uwomua: tetelo walo bakawokaliminakomo, mabu me gabodo a:ma:le na
nilakapolo demalagidilona:wena ebe tanalote ibi bilibilinomo magumulo nitanamene
ega:walo nale iba:godolo bokolinamo.

“O Nabiwi, naimano waloma:tapi bilibilinomono tanaloma: me naimano towetowe
tabo uwomula. Taula.”

18

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Delaweniya
Ma:t 26.47-56; Mak 14.43-50; Luk 22.47-53

1 Ebene Ya:sukono towetowe tabo Godotamo kiyawao dolopoligoni, ebete ebe
waloma:tapiago tonate Kidolono gowo na:iwanate olibi kewakewa pali idi magumamo
gito nopegani.

2 Ya:suko anakapumipino kotamo iyatidawa Yudasiko, ebete ebe opo iyatawala,
mabu dopamo Ya:sute tete bilibilinomo epetapilo ebeno waloma:tapiago ebamo
da:tolamenakiya ebo naladabutinakiya.

3 Ebema: ebe idokolo Godotamo kalimagono ikameopino ununomo watowatopi
ega:walo Pa:lisi tanebapi, iba:te Godokono Moto atila:pi ega:walo gowelaopi dubu epetapi
naliboleniya. Ebene ebe dubate ibino gowelaono inamabu ega:walo wuiki alo uwatenate,
Yudasite ibi ebo magataleni Ya:sute dopamo da:toni ebe baiamo.

4 Ebe tetelo Godokono ubi tanalodo kebe tanalate Ya:sutamo da:pemaimioma:na:, ebe
tanalo bilibilinomate pelamea:no Ya:sute dopamo eba iyatawanalo, ebete ebe gowelaopi
dubatamo awokala pemaiganate ibi napanaleni, “La: poko kowadiawenama?”

5 Yudasite ebe dubago eba utinalo iba:te nowaminiya, “A Ya:suko Nasalete duliyomolo-
dawa wadinama:.”

Ebene Ya:sute iba:tamo negeni, “Na ebe ebetela,”

6 wiyasiya iba:te ebeno ‘na ebe ebetela’ tabo dolowiniya, ebe tetelo ibi bilibilinomate
walogabo apuamo eba ila:nalo opamo gito gudiniya.

7 Ebene Ya:sute ibi walo nakalateda:leni, “La: poko kowadiawenama?”

Iba:te nowaminiya, “A Ya:suko Nasalete duliyomolodawa wadinama:.”
8 Ya:sute iba:tamo walo wiya tabo na:kegeni, “Nale la: analemata, na ebe ebetela. La:le
na nanitabolo dowadina:wenama modobola na nelawena:la:, wiyasiya na waloma:enepi
na:miyapala: iba:te ibino iyaiya tanalamo gito ka:tolaema:.”
9 Ebete me tabo negeni, ebete dopamo atu idoko tetelo Godotamo degeni ebe tabote
nanitaboma: keda:ma:, mabu dopamo ebete towetowe tabo ma kunu geni, “Nabiwi,
a:ma:le natamo dikanama:wia ebe epo bilibilinomo magumulo nale kapiya idi katutia:.”
10 Ebe tetelo Saimono Pitate ebeno gowelaono gili magoba:nate dubu idino galo
apu gito mapitamidameni, ebe dubuno mailo Malakasitela, ebe Godotamo kalimagono
ikameopino Unu Watodawanomono moto wokodawa idila.
11 Ebene Ya:sute Pitatamo negeni, “Eiye, a:imano gili walo batamo na:kemapeda:!
Naimano Nabiwite natamo dikanami ebe temeteme kalili na nanitabonomolo
ka:nimamo, ebema: mabu keleka: a:ma:le na odiyobonema: dowagela:wena?”

Iba:te Ya:suko A:nasitamo Demagataniya

12 Ebene piyate pali opamo da:pelameniya, ebe gowelaopi dubu ega:walo ibino
watodawa ega:walo Yu epono kawokawo dubu epetapi, iba:te Ya:suko lawenate ala:mo
matuomeonate
13 A:nasitamo dopamo magataniya. A:nasiko ebe Kayapasikono lapinola, ega:walo
Kayapasite ebe ulamalo Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma:
eda:nami.
14 Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa me dubu Kayapasiko ebete dopamo
Ya:sukono tanaloma: Yu epono Ka:nisolo dubu ma kunu analiya, “Modobola epo bilibili-
nomono taneba magumulo kapiyadawanomote na:emene epetapi mabuma:.”

Pitate Ya:suko Iyatawa:noma: Degeni
Ma:t 26.69-70; Mak 14.66-68; Luk 22.55-57

15 Tete da:peso da:petoni, Saimono Pitate Ya:sukono waloma:tadawa ida:go Kaya-
pasikono motamo ebo toni, gowelaopiate Ya:suko dopamo demagataniya ebe atu motamo.
Ebe tetelo waloma:tadawa idite Ya:suko kuminama: motono kala magumamo gito
nopegani mabu Kayapasite ebeno tanalo iyatawala,
16 wiyasiya Pitate nopega:no kalano gigiyu niyakabolo utini. Ebene dopamo
da:nopegani ebe waloma:tadawate kalano gigiyu teta:mo walo ka:penate gigiyu umidawa
buwele dapanani, ebete gigiyu Pitatamo ebo a:iyamidani ebete kala magumamo atumu
ka:popeganama:.
17 Ebe tetelo ebe buwelete Pitako nanani, “A, nanitabola:ka:, a:ma: ebe Ya:sukono
waloma:tadawa idilata!”
Pitate wiyasiya negeni, “Ao, na ebetea:!”
18 Ebene wokopi epetapi ega:walo moto atila:pi dubu iba:te ela madonate, ibino ape
kenaenailamenama: ela niyakabolo lamota:oniya mabu ibi gibate ulameni. Ebe tetelo
Pitate atumu iba:go ela niyakabolo utini.

A:nasite Ya:sukono Iyatulame Tanaloma: Ebe Dalateda:ni
Ma:t 26.59-66; Mak 14.55-64; Luk 22.66-71

19 Ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomote Ya:suko
waloma:tapino tanaloma: ega:walo ebeno iyatulame tanaloma: ebe nalateda:ni.
20 Ya:sute wiyasiya ebetamo negeni, “Aimano Yu epo bilibilinomate kebolo daladabuti-
nakiya nale iba:tamo tabo awokala kiyawaonakimo, ega:walo tete epetapi bilibilinomolo
nale aimano balidi ibilamole iyaiya motolo ega:walo Godoko Amamateno Iya Motolo
a:kiyatulamenakimo. Iyo, nanitabola, na tabo idi diya gabodo ka:kiyawaonakia:.
21 Ebema: mabu keleka: naimano tabo kiyawao tanaloma: a:ma:le na dalateda:na:wita?
Piyate naimano tabo dolowionakiya, modobola a:ma: ibi nalateda:la:. Ibi iyatawala nale
kebe tabo ka:kiyawaonakimo.”
22 Ya:sute me tabo genate, ebe niyakabolo dutini ebe moto atila:dawate ebe tatakolo eba
anagaliminalo nanani, “A:ma: aimano Unu Watodawanomotamo mako wato kodakoda
tabo beda:ma: kegeawa:?”
23 Ya:sute ebetamo nowamini, “Na beda: kuba tabo kegemo? Modobola a:ma: ebe
kuba nawokalima: olowiopiatamo. Nale kuba idi osiyodiloa:no nani tabonomo degemo,
wiyasiya a:ma:le na beda:ma: kanaginama:wa:?”
24 Ebene A:nasite Ya:suko ala:mo matuomeo palamiolemea:no eba kunu Unu Wato-
dawanomo idi Kayapasitamo gito naliboni, ebe dubu A:nasikono lapinola, ibi netewapiate
ebe atu motolo okolionamiya.

Pitate Ya:suko Iyatawa:noma: Walo Da:kegeni
Ma:t 26.71-75; Mak 14.69-72; Luk 22.58-62

25 Ebe tetelo Saimono Pitate elalo utinate ebeno ape eba enaenaiminalo, epetapiate ebe nalateda:niya, “A, a:ma: ebe Ya:suko waloma:tadawa idila:ka:?”

Pitate nowamini, “Ao, na ebetea:!”

26 Ebene Pitate ebe idokolo galo apu demapitamidameni ebe dubuno namutudawa idite, ebe Unu Watodawanomono moto wokodawa idila, ebete wiyasiya Pitako walo nakalateda:ni, “Ka:lo idokolo a:ma:le Ya:suago pali opolo nale la: kapimiya ulaemata, a, nanitabola:ka:?”

27 Wiyasiya Pitate walo Ya:suko iyatawa:noma: eba kegenalo kakabate ebe tetenomolo geoni.

Yu Epono Watowatopiate Ya:suko Paeletetamo Demagatiya*
Ma:t 27.1-2,11-14; Mak 15.1-5; Luk 23.1-5

28 Ebene duiyanomolo Yu watowatopiate Kayapasikono moto atepate Ya:suko Loma gabamanino tabo anagiyamida kawo motamo ebo magatiya. Wiyasiya iba:te ebe moto guamo ka:nodoloiya:, mabu iba:te ibino talena idi kawonomamo malagidiliya, ebe talena ma kunu itana, iba:te Yua: lumagino moto guamo a:ka:nopila:oma:na: ibino tepo magumu daleyama: eda:olamekapoma:. Ibi iyatawala iba:te ebe pukala gito dadikamidalema:na:, iba:te Aduga:la Soliyomu† bae a:kenaoma:na:.

29 Ebema: kapela Kawo Elawodubu Paeletete iba:tamo pemaigate na:pegiya, “La:le me dubu beda: mabuma: kemagaeaema? Ebete beda: kuba kosiyodilile?”

30 Iba:te ebetamo nowamiya, “Ebete kuba osiyodiloa:notaleka: ale ebe a:ma:tamo a:kemagaena:!”

31 Paeletete iba:tamo negiya, “La:le ebe magatawete la:imano totomu iyatawa tanalamo ebeno tanalo nanagiyamidama:wete, la:le a:ka:tuwa: ebetamo kuba wiya ebo na:nikamiyala:.”

Yu watowatopiate wiyasiya negeliya, “Ao, agodolo lumagi anakapuima: elawo kitana:, a:ma:tamo ebe mabuma: magaema:.”

32 Me tanalote ma kunu pemaigiya, Ya:sute dopamo degiya ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, iyo, ebete iyalo awokalimiya ebete kewa olotolowalo keba kunu na:ka:emene.

33 Ebe tetelo Paeletete ebeno Loma gabamanino kawo motamo nopegate Ya:suko ebetamo peka:mite ebe ebo alatediya, “A:ma: Yu epono Kawo Elawodubula:ka:?”

34 Ya:sute ebetamo nowamiya, “A:ma: a:ka:tuwa: a:imano wokilo kanana:wa:, o epetapino woki tabo ebe kanana:wita?”

35 Paeletete wiyasiya negiya, “A:ma:le na Yu lumagi idima: ka:midina:wita? A:imano eponomo ega:walo ibino ununomo watowatopiate a:ma: natamo magaeta. Ebema: a:ma:le dosiyodilawia, ebe kuba nawokalima:!”

36 Ya:sute negiya, “Naimano Kawo Elawodubu tanalo me opono tanaloa:. Naimano Kawo Elawodubu tanalo me opono tanaloma: neda:taleka:, naimano waloma:tapiate gito ba:gowelana: ebema: Yu watowatopiate na anakapunaema: a:kelawenena:, wiyasiya naimano Kawo Elawodubuno elawote opo idine piya.”

37 Ebema: Paeletete ebe nalatediya, “A:ma: Kawo Elawodubuma: eda:ma: nanitabolo kegeawita?”

Ya:sute nowamiya, “A:ma:le ebe ebe geata. Na me opamo ebema: pawokaliyamo, ega:walo na ebema: piyamo Godokono nani tabo kapawokalima:. Piyate ebeno nanitabo tanalo olowima: ubi diyatinaka, ebe epo bilibilinomate natamo pelamenaka.”

38 Ebema: Paeletete ebe a:ka:tuwa: ebetamo negiya, “Nanitabo tanalo beda:la:ka:?” Ebete me tabo gete moto gune pemaigate Yu epatamo walo na:ka:pegiya, “Na me dubuno kuba idi kumita: ebe a:eamo aliboma:.

---

* **18:27:** Ya:suko tetelo Loma epate Paeleteko napalibiya Yu epono Yudiya opamo, ebete ibino kapela Kawo Elawodubuma: ka:peda:nama:, ebene ebe opolo Paeleteko kapiyagodolo elawo itanami lumagi a:eamo aliboma:.

† **18:28:** Me Aduga:la Soliyomuno mabu ebe Moseseko tetelo wagilimiya. Ebe tetelo Isipiti Kawo Elawodubu Pa:lote Yu epo bilibilinomo uwatete ibi ebeno wiya: wokopima: midiliya, ebema: ebe ubia:nola ibi gito alibolema: ibino Ka:inane opamo. Godote Pa:lokono wato kodakoda tanalo dumiya, ebema: idoko idilo ebete ebeno a:e nopodawa Isipiti opamo napaliboni Isipiti epo bilibilinomono dopo gudi kapanakapulamenama:. Ebene ebe idokolo a:e nopodawate Yu epono gudi aduga:lalenate, wiyasiya Isipiti epono gudinomo anakapulameni. Ebe anoano tanalodo Yu epo bilibilinomate Isipiti opone ebo nemaiminiya, ebema: ebe tanalo malagidiloma: iba:te ulama bilibilinomo magumulo Aduga:la Soliyomu bosiyodilonakoma:na:.

39 Wiyasiya ulama bilibilinomolo la:imano Aduga:la Soliyomu tetelo nale la:imano ubi
tanalamo tuduwatalo lumagi idi idoko motone ebeno kuba wiyane gito palibonakomo.
Ebema: la: ubila:ka: nale la: Yu epono Kawo Elawodubu gito paliboma:?”
40 Iba:te ebe tabo dolowiya gelatepaolo negeliya, “Ao, a ubia:nola me dubu! A
Balabasiko ubila!” Iba:te deka:miya ebe dubu pilo tanalo eba osiyodilolenalo epo epetapi
ebo anakapulamiya.

19

Paeletete Ya:suko A:eamo Dalibiya
Ma:t 27.15-31; Mak 15.6-20; Luk 23.13-25

1 Ebene Paeletete walo ka:tote ebeno gowelaopi dubu nananaliya iba:te Ya:suko
pa:ka:pa:ka:mo ka:na:ma:ga:midaoma:.
2 Ebe tanalote dolopoligiya gowelaopiate moeagono ale nelawete anagogobeyamidaolo
a:dete Ya:sukono watamo gito pulimiya. Ega:walo iba:te ebe kalakalatelo wiya kawonomo
kalimakalima kaliku ka:pulimite
3 ibino taneba magumulo epetapi bilibilinomate iyaiya pelamoliya ebe tatakolo eba
panagalimiolo na:pegeliya, “Eiye! Yu epono Kawo Elawodubu, a:ma: niyata!”
4 Ebene Paeletete epatamo walo ka:pemaigate nakapanaliya, “Iyaiya, na Ya:suko
la:tamo walo na:kemagaemo. Na ubila la: niyatawala:, na ebegodolo kuba idi kumita:
nale ebe a:eamo kaliboma:.”
5 Ebene Ya:sute moeagono inamabu ebeno watolo eba itanalo kalimakalima kalikago
moto gune da:pemaigiya Paeletete epatamo negiya, “Numa:la:, me ebe dubula!”
6 Ebema: Godotamo kalimagono ikameopino ununomo watowatopi ega:walo Godoko
Amamateno Iya Moto atila:pi dubu, iba:te Ya:suko umite kawiya gelatepaolo negeliya,
“Kewa olotolowamo tupuguima:wete, ikoko nanagilamolema:!”
Wiyasiya Paeletete negiya, “Ao, nale a:kosiyodilomo. La: a:ka:tuwa: la:imano ubilo ebe
kewamo na:na:tupuguima:la:, mabu na ebegodolo kuba idi kumita:.”
7 Ebene Yu watowatopiate negeliya, “Ebete aimano pukala adikanali mabu ebete
a:ka:tuwa: negi ebe Godokono Gudula, ebema: modobola ebete na:emene.”
8 Paeletete ebe tanalo dolowiya ebeno tole tanalote kawonomoma: eba eda:lo,
9 Loma gabamanino kawo moto guamo ka:nopegate Ya:suko ebo nalatediya, “A:ma:
kebe opo dawala:ka:?”
Ebe tetelo Ya:sute tabo idi kowamiya:.
10 Ebema: Paeletete Ya:sutamo negiya, “A:ma: wiya tabo gema: ubia:noma: keda:wita?
A:ma: me tanalo wadenomamo nemalagidila, nagodolo elawo bitana a:ma: gito aliboma:,
ega:walo na modobola kewa olotolowamo a:ma: tupuguima:.”
11 Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Kebe elawo a:ma:godolo ditana, ebe elawo
a:ma:tamo Godote ikamiata. Ebema: nanitabola, a:ma: a:imano kuba wiya kelaema:ta,
wiyasiya piyate na a:imano kotamo diyatina:ka, Godote iba:tamo kuba wiya kawono-
mamo kikalaemene.”
12 Paeletete ebe tabo dolowiya ebete gabo ebo wadiya Ya:suko gito aliboma:, wiyasiya
Yu watowatopiate gelatepaolo negeliya, “A:ma:le Kawo Elawodubunomo Sisakono*
namutudawama: deda:wena, a:ma: me dubu gito akalibaemene mabu ebete negi, ‘Na
Kawo Elawodubula!’ Ebe tabo kiyawao magumulo ebete Sisatamo goweladawama:
eda:na!”
13 Paeletete ibino tabo gela olowite tabo anagiyamida baiamo ebo nokoliya, ebene
ebeno gowelaopiate Ya:suko moto gune epono ololo apuamo ebo powautiya. Ebe tabo
anagiyamida baino mailo ebe Nokola Unulo Utitata Baila, Yu epono tabamo Gaba:tama:
ka:minaka.
14 Ebe egela ebe Aduga:la Soliyomuno inamabu osiyodilole tetela, mabu dumutu ebe
Soliyomuno kawo egelala. Ebene egelate tula:mo utia:no ebe tetelo Paeletete Yu epatamo
negiya, “Me dubu ebe la:imano Kawo Elawodubula!”
15 Wiyasiya iba:te gelatepaolo negeliya, “Ebe a:eamo naliba! Kewa olotolowamo
na:na:tupuguima:!”
Ebene Paeletete iba:tamo negiya, “La:imano ubilo nanitabolo kegelawitama, nale
la:imano Kawo Elawodubu kewa olotolowamo ka:tupuguima:?”

---

* **19:12:** Sisako ebe Loma epono Kawo Elawodubunomola, opo kawonomolo ebe kapiya elawonomoma: eda:nami. Ebete ebeno gowelaopi iyaiya opo bilibilinomamo alibolenaki, ebema: ebe epo bilibilinomate ebe Kawo Elawodubuma: eba ka:minalo ebe kapiyatamo tudila:onamiya.

Ebene Godotamo kalimagono ikameopino ununomo watowatopiate nowaimiya,
“Aimano Kawo Elawodubu ebe Sisako kapiyala, idi puliyala!”
16 Ebe tetelo Paeletete Ya:suko iba:tamo gito ikalamiya iba:te ebe kewa olotolowamo
ka:tupuguima:.

Gowelaopiate Ya:suko Kewa Olotolowamo Da:tupuguimiya
Ma:t 27.32-44; Mak 15.21-32; Luk 23.26-43

Ebene gowelaopiate Ya:suko gito lawiya.
17 Ebete ebeno kewa olotolowa agute iba:te ebe a:e baiamo ebo magatiya, ebe damelano
mailo ebe Wato Goala, Yu epono tabamo Gologotama: ka:minaka.
18 Ebene iba:te Ya:suko kewamo na:tupuguimite ikoko ebo nanagilamolemiya, ega:walo
iba:te dubu netewa iyaiya kewamo ka:tupuguilamete, Ya:sute ibino tetelo kewa olo-
tolowalo ebo tupuguimitani.
19 Ebe tetelo Paeletete pepa ida:mo tabo ma kunu akuloliya, “Me Nasalete duliyomolo
dubu Ya:suko ebe Yu epono Kawo Elawodubula,” ebene gowelaopiate ebe pepa lawete
Ya:sukono kewa olotolowa unu apuamo ebo nowatiamidiya.
20 Ebe tabote me netewa-kapiya iyaiya tabamo pola:ni, Yu epono tabamo, ega:walo
Loma epono tabamo, ega:walo Guliki epono tabamo, ebema: Yu epo epetapi bilibilino-
mate ebe tabo eka:la:mioliya mabu Ya:sukono a:e bai ibino Yelusalema kawo duliyomolo
niyakabolo itani.
21 Ebene Yu epono ununomo watowatopiate ebe tabo umite ubia:noma: eda:olo,
epetapiate Paeletetamo tolamete ebe nanalatediya, “A:ma: tabo ma kunu beda:ma:
kakulola:wa:, me dubu ebe aimano Kawo Elawodubula? A ubila a:ma: wiyasiya ma kunu
nakulola:, ‘Me dubu a:ka:tuwa: negi ebe Yu epono Kawo Elawodubula!’ ”
22 Wiyasiya Paeletete iba:tamo negiya, “Ao, nale kebe tabo kakulolemo, na ebe tabo
iyakobi a:ka:midilimo.”
23 Ebe tetelo gowelaopiate Ya:suko ikoko anagilamoleme dolopoligiya, iba:te ebeno ka-
liku uwatemete netewa-netewa tanalo osiyodilolete iba:te ebo alabaiya. Wiyasiya wade
kaliku idi kapiya moga:lamole tete puliyala, ebema: iba:te ebe kaliku anagiyamidalema:
ubia:noma: eba eda:olo,
24 ibino taneba magumulo negeliya, “Me kaliku wadenonomola, akanagiyamidalema:.
Wiyasiya modobola a me nokola egege uwatete kiyalekeiye, a magumulo potele de-
laemene a ebe tanalo kiyatawaomalema:.”
Ebema: gowelaopiate eba kunu osiyodiliya. Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niy-
atawa, me tanalote gowelaopido pemaigiya Godokono Buka apuno tabote nanitaboma:
keda:ma:, mabu iyalo tetelo ebete Ya:sukono tanaloma: degiya ebe tabote ma kunu itana,

“Iba:te naimano kaliku
ibino taneba magumulo alabaiya,
ega:walo nokola egege iyalekeiya
naimano pulino ga:ga: inamabu
kelawenaema:.”

25 Ebe tetelo Ya:sukono kewa olotolowa niyakabolo me kamiyala:te lamota:oniya,
Ya:sukono menoko, ebeno menokono naniko, Kolopasikono kamiyale Ma:liko, ega:walo
Magadala duliyomolodawa Ma:li idi.
26 Ebene Ya:sukono waloma:tadawa dubu idite ebolo nutiti, ebe Ya:sute kawonomamo
demalagidilonami ebe dubula. Ebema: Ya:sute ebe ega:walo ebeno menoko lamota:onalo
dulamiya, ebete ebeno menokotamo negiya, “Maea, me dubu ebe a:imano gudula.”
27 Ebene ebete ebe waloma:tadawatamo negiya, “Me kamiyale ebe a:imano menokola.”
Ebema: ebe egelalo ebe waloma:tadawate Ya:sukono menoko lawete ebeno motamo gito
magatiya ebe wadenomamo ka:nowalubinama:.

Ya:sute Da:eni
Ma:t 27.45-56; Mak 15.33-41; Luk 23.44-49

28 Ebene adimo tete da:peni, Godote dopamo Ya:sukono tanaloma: kebe tanalo bilibili-
nomo ebeno Bukamo dakuloliya, Ya:sute ebo iyatawani ebe iyaiya tanalo ebe olopoligoa.
Ebema: Godokono Buka apuno tabo idite nanitaboma: keda:ma: Ya:sute ma kunu geni,
“Obo kapete unamena.”
29-30 Ebe tetelo kawo kalili idi kaka da:imi obo tabokanomo ebolo nitani, ebene
gowelaodawa idite ebe obamo umago aduba:midanate Ya:sute ka:ninama: ebeno tabamo
eba adipatenalo, ebete datuimini ebo geni, “Taula, nale tanalo bilibilinomo opoliyalemo!”
Ebe tetelo ebete ebeno wato opamo da:tuduta:midani a:enomo ebo a:eni.

Gowelaodawa Dubu Idite Ya:suko Kiliba:mo Balalo Dawamidani

31 Ebe egela ebe Aduga:la Soliyomuno inamabu osiyodilole tetela, mabu dumutu ebe Yu
epono wokoa: talena egelala ega:walo ibino Soliyomuno kawo egelala, ebema: iba:te ebe
egela iyanomoma: eba gelanalo, ibi ubia:nola a:elao apa:te ebe egelalo kewa olotolowalo
pola:nama:. Ebema: ibi epetapiate Paeleteko nananiya, ebete gowelaopi analenate
kewa olotolowamo da:tupuguilamiya ebe dubuno agowa gito kowakalamililamenama:.
Gowelaopiate eba kunu dowagelema:na:, ebe dubate samamo a:elaote, ebene ibino a:elao
ape epate kewa olotolowane piwolukote bobamo gito kanalomoma:na:.
32 Ebema: gowelaopiate tolamenate dopo dubuno agowa nowakalamiliminate dubu idi
ebe atumu kanamitiniya, ebe dubu netewa Paeletete Ya:suago a:eamo kapimiya aliboliya.
33 Wiyasiya gowelaopiate Ya:sutamo da:nemaiminiya ebeno agowa
ka:nowakalamiliminiya:, mabu iba:te ebe a:e numiniya.
34 Wiyasiya ebe tetelo kapiya gowelaodawa idite Ya:suko kiliba:mo balalo gito awami-
dani, ebene kalimate obago ebeno apene ebo peka:ka:liyaomeniya.
35 Na buka osiyodilodawate a:ma: ka:la:mioledawa anamata, nale me tanalo naimano
balida:mo nanitabolo uminiyamo, iyo, na iyatawala me tabo nanitabola, ebema: mod-
obola a:ma: nanitabokobi na:mida:.
36 Me tanalote pemaigani Godokono Buka apuno tabote nanitaboma: keda:ma:, mabu
iyalo tetelo ebete Ya:sukono tanaloma: degiya ebe tabote ma kunu itana,

"Iba:te ebeno goa kapiya idi
akadikamidalema:na:."

37 Ega:walo Buka apuno tabo idite ma kunu gena,

"Epate kiliba:mo
kebe dawa kawamidiye,
iba:te ebe kuima:na:."

A:limitiya Duliyomolodawa Yausepete Ya:sukono Ape Nokola Bobo Magumamo Diyatini
Ma:t 27.56-61; Mak 15.42-47; Luk 23.50-56

38 Ebe tetelo dubu idite nokolinami ebeno mailo Yausepetela, ebe A:limitiya duliyomolo-
dawala ega:walo Ya:sukono waloma:tadawa idila, wiyasiya ebete ebeno tanalo nowami-
nanami mabu ebete Yu watowatopi tolelamenami. Ebene me dubute Paeletetamo tonate
Ya:sukono ape lawenama: ebe dananani, Paeletete ebetamo modoboma: geni, ebema:
ebete tonate Ya:sukono ape gito nelaweni.
39 Ebe tetelo dubu idi Nikadimasitela, ebete Yausepeko walubinama: ebo peni, ebe dubu
ebe idoko tetelo Ya:suago tabo ka:na:kiyawaonama: dopamo da:toni ebe dubula. Ebete
Ya:sukono apa:mo kalomonama: iyaiya wadewade nibo inamabu epetapi wadaeni, ebe
inamabuno mibo kawodopola, ebe 30 kilogalama keba kunula:ka: eba kunula.
40 Ebene ebe dubu netewate wadewade nibo inamabu Ya:sukono apa:mo alomonate
wadewade keyakeya kalikamo ebo auputiniya, mabu Yu epate lumagino ape bobamo
iyatima: eba kunu osiyodilonaka.
41 Gowelaopiate Ya:suko kebolo kanakapuminiye ebe opo niyakabolo pali idi nitanami,
ega:walo ebe pali magumulo nokola bobo atumu na:kitanami, epate ebe bobo maboele
nokola damela iyalo obobiya wiyasiya a:e lumagi idi dopamo ebamo kiyatiya:.
42 Ebema: Yausepeko Nikadimasiko iba:te Ya:sukono ape ebamo gito niyatiniya, mabu
ebe nokola bobo Ya:sukono a:e bai tatalilo itani, ega:walo ibi ma kunu malagidiloniya,
ka:lo Palaide egelala, Yu epono talena egelano inamabu osiyodilole tetela, mabu dumutu
ebe ibino wokoa: talena egelala.

20

Ya:sukono Waloma:tapiate Ebeno Ape Bobolo Da:nowadiya
Ma:t 28.1-8; Mak 16.1-8; Luk 24.1-12

1 Ebene Sande duiyanomolo egelate eba waloutalo idokote dolopoliguti, ebe tetelo
Magadala duliyomolodawa Ma:lite Ya:sukono bobo uima: da:tiya, ebete bobo demopiniya
ebe kawo nokola balamo iyalo mupiamida eba itanalo ebo numiya.
2 Ebene ebete walo ka:pa:puligate Saimono Pitako ega:walo waloma:tadawa idi Ya:sute
kawonomamo demalagidilonami, ebe dubu netewa napanaliya, "Epate Ya:sukono ape
bobo magumune pilolo elawa:, a iyatawa: iba:te kebamo diyata:!"
3 Ebema: Pitako ega:walo waloma:tadawa idi iba:te bobo uima: ebo tiya.

4 Ibi netewapiate eba puila:natolo, waloma:tadawa idite samonomamo puligate bobo
baiamo dopamo gito nemaigiya.
5 Ebe tetelo ebete gigiyu niyakabolo nutite, bobo magumamo nopega:no tuduwatalo
da:nemeliya, Ya:sukono ape dauputiniya ebe wadewade keyakeya kalikunomoiya nu-
lamiya.
6 Ebene Pitate walogabone bobamo nemaigate bobo magumamo nopegate da:nemeliya
ebe atu keyakeya kaliku ka:nulamiya,
7 ega:walo Ya:sukono wato dauputiminiya ebe kaliku idite mokopiamida iyabailo eba
itanalo ebete ebo numiya.
8 Ebe tetelo bobamo dopamo da:nemaigiya ebe waloma:tadawa idite bobo magu-
mamo atumu ka:nopegate Ya:sukono ape numia:no ebeno a:e magumune maiga tanalo
nanitabokobi ebo na:midiya.
9 Nanitabola, Godote ebeno Bukamo tabo dopamo akuloliya Ya:sute a:e magumune walo
ka:kemaigamene, wiyasiya me waloma:tapi netewate ebe tanalono magumu nanisiwale
kelawiya:.

Ya:sute Magadala Duliyomolodawa Ma:litamo Dapawokaliya
Ma:t 28.9-10; Mak 16.9-11

10 Ebene Ya:suko waloma:tapi dubu netewate motamo gito ka:tiya,
11 wiyasiya Ma:lite a:ka:tuwa: bobo bailo luti. Ebete bobono gigiyu niyakabolo eba iitalo
tuduwatalo bobo magumamo ebo na:meliti.
12 Ebe tetelo Godokono nopopi netewa keyakeya kaliku pupulite, Ya:sukono apete
dopamo ditani ebe bailo eba okoliutalo Ma:lite ebo ulamiya, idi wato apulo, idi agowa
apulo.
13 Iba:te ebe nalatediya, “Kamiyale, a:ma: beda:ma: kia:wita?”
Ebene ebete tabo eba wiyalo negiya, “Pilo epate naimano Kawodawano ape kebamo
date na iyatawa:.”
14 Ma:lite me tabo degiya ebete olobigate Ya:suko utitalo umiya, wiyasiya ebete
kiyatawiya: ebe potelela:ka:.
15 Ebene Ya:sute ebe nalatediya, “Kamiyale, a:ma: beda:ma: kia:wita, ega:walo poko
kowadiawita?”
Ma:lite ebe dubu pali namutudawamu malagidilolo negiya, “Dubu, niyata, a:ma:le a:e
lumagino ape opo ida:mo a:ka:niyata:wa:? Modobola na nanana:, ebene nale ebeno ape
ka:nelaemamo.”
16 Ebe tetelo Ya:sute ebetamo negiya, “Ma:li!”
Ebene ebete Ya:sutamo olobigadigate Yu epono tabamo ebetamo negiya, “Laboni!”
Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, me tabono magumu ebe
nitana “Iyatulamedawa.”
17 Ya:sute ebetamo negiya, “Na nani akolawenitala: mabu na naimano Nabiwitamo
odoloa:nola. Modobola a:ma: toawete naimano ekaki nananala:, ‘Na Ya:sute gemo,
naimano Nabiwi ebe la:imano Nabiwila, iyo, naimano Godo ebe la:imano Godola. Tete
tatalila na ebetamo walo ka:ka:tomamo.’ ”
18 Ebene Magadala duliyomolodawa Ma:lite tote Ya:suko waloma:tapi ebe atu tabo eba
nanalelo iba:tamo na:negiya, “Na Kawodawa Ya:suko uimo, ebete na anane me tabo la:
kapanaletama:.”

Ya:sute Ebeno Waloma:tapi Epetapiatamo Dapawokalani
Ma:t 28.16-20; Mak 16.14-18; Luk 24.36-49

19 Ebe atu Sande egela idoko tetelo Ya:suko waloma:tapiate kapiya motolo eba pola:nalo
moto gigiyu a:kodakodailameniya mabu iba:te Yu watowatopi tolelameniya. Ebe tetelo
Ya:sute iba:tamo pawokalanate ibino tetenomolo putinate ibi napanaleni, “Godokono
kalakalate la:godolo nitanamene.”
20 Ebete ebe tabo genate ebeno koto ega:walo balano bugomo iba:tamo ebo
a:iyamidaoleni, ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe uminate ibino tepo magumulo kawo
kalakala iyatawaoniya.
21 Ya:sute iba:tamo walo na:kegeni, “Godokono kalakalate la:godolo nitanana. Nabiwi
Godote na me opo epatamo keba kunu kapaliboniyale, me tetelo nale la: eba kunu
kalibolemamota.”
22 Ebe tetelo ebete iba:tamo ela eba agolamidanalo negeni, “Godokono Uliyana
nelawa:la:.
23 Ebene la:le lumagi iditamo ma kunu degelaema, ‘Godote a:imano kuba egebolemetate
a:dodolomatilima:ta,’ Godote eba kunu kosiyodilomene, ega:walo tete idilo lumagi

iditamo da:kegelaema, ‘Godote a:imano kuba egebolemetate a:ka:dodolomatilimitamene,’ ebe tanalote atumu eba kunu ka:kitanamene.”

Ya:sute Tomasitamo Dapawokalani

24 Ya:sukono 12 waloma:tapino taneba magumulo Tomasiko ebe idila, epetapiate ebe Nedewale Guduma: ka:minakiya. Ya:sute waloma:tapi epetapiatamo dapawokalani me dubute ebe idokolo iba:go ka:lutiya:,
25 ebema: epetapiate ebe dananiya, “A Ya:suko uima:,” ebete ibino tabo ma kunu wamini, “Ao! Nale ebeno kotolo ikokono bugomo ulamea:no, ega:walo nale ebeno bugomo naimano kotamo ologilia:no, ega:walo nale ebeno balano bugomamo naimano koto augua:no nale ebe tanalo nanitabokobi a:ka:midimo.”
26 Ebene kapiya wuiki da:petiya, Ya:suko waloma:tapiate Tomasiago kapiya motamo paladabutinate moto gigiyu kodakodailamenate ebo pola:niya. Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo pawokalanate ibino tetenomolo putinate ibi napanaleni, “Godokono kalakalate la:godolo nitanamene.”
27 Ebene ebete Tomasiko nanani, “Naimano koto ulama:wete ikokono bugomo na:pologila:, ega:walo a:imano koto uwamidawete naimano balano bugomamo napauga. A:ma: woki netewama: akoeda:la:, na nanitabokobi na:midina:!”
28 Tomasite ebeno tabo eba wiyanalo negeni, “A:ma: naimano Kawodawalata! A:ma: naimano Godolata!”
29 Ebene Ya:sute ebe nanani, “A:ma: na unama:wete nanitabokobi ebo midina:ta, wiyasiya piyate na unamea:no nanitabokobi da:midinima:na:, Godote iba:tamo kalakala kawonomamo bikalamenakomene!”

Yonekono Buka Osiyodilo Tanalono Mabu

30 Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo wadenomamo niyatawa. Ya:sute ebeno waloma:tapino ololo apulo anoano tanalo epetapi bilibilinomo dosiyodilolenaki, wiyasiya ebe tanalo bilibilinomo epetapi nale me bukalo kawokalilamita:.
31 Wiyasiya kebe iyaiya tanalo nale dakulolemo, ebe tanalate na:pola:nama:na: a:ma:le Ya:sukono nanitabo tanalo kiyatawaema:. Ebe Kelisote, Godokono Gudula, ega:walo a:ma: ebe nanitabokobi da:mida:wenamene ebeno mailamo nanitabo igilo kelaema:ta.

21

Ya:sute Taibiliyasi * *Paka:lo Ebeno Sebeni Waloma:tapiatamo Danawokaliya*

1 Me tanalo olopoligote egela epetapi da:petoiya, Ya:sute Taibiliyasi Paka:lo ebe a:ka:tuwa: ebeno sebeni waloma:tapiatamo ebeno tanalo walo nakawokalimiya, ebene ebe tanalote ma kunu pemaigiya.
2 Saimono Pitako ega:walo Tomasiko, ebeno mailo idi Nedewale Gudula, ega:walo Nata:niyoloko, ebe Ga:lili opono Ka:ina duliyomolodawala, ega:walo Sebedikono gudi netewa, ega:walo Ya:suko waloma:tapi epetapi netewa, miba:te kapimiya pola:niya.
3 Ebene eba adimonalo Saimono Pitate epetapiatamo negeni, “Na namoma: tomo.”
Ebe tetelo ibi bilibilinomate negelaniya, “Modobola a a:ma:go ka:pelaemalema:,” ebene iba:te tolamenate peamo gito noloniya, wiyasiya ebe idokolo iba:te namo kuwatoleniya:, puliyanomola.
4 Ebene duiyalo egelate eba waloutalo, Ya:sute Ga:lili Paka: balalo utiti, wiyasiya ebeno waloma:tapiate kemalagidiliya: ebe Ya:sutela.
5 Ya:sute ebeno tabo madodo adipatelo iba:tamo negiya, “Namutupiala:, la: namo a:kuwatola:ema?”
Iba:te nowamiya, “Ao, puliyala.”
6 Ebema: ebete ibi nanaliya, “La: pe tumudi apuamo kamau dauba:ema la: namo kuwatolemamota.” Ebene iba:te ma kunu dowageliya, iba:te kamau adipatema: ka:modobiya: mabu kamauamo namo bilibilinomate taiya.
7 Ebe tetelo Ya:sute ebeno waloma:tapino taneba magumulo kawonomamo demalagidilonami ebe dubute Pitatamo negiya, “Me Kawodawatela!” Ebene Pitate ebe tabo olowite, ebete woko osiyodiloma: kebe kaliku ka:pekananiyale ebe lubudino kaliku lawete obamo pategate potamo gito na:lumiya,
8 mabu waloma:tapino pete paka: bala tatalidopolo itani. Ebe tetelo waloma:tapi epetapiate ibi a:ka:tuwa: namo bilibilinomagono kamau peago anamiyatate potamo gito na:iliya,
9 ebene iba:te potamo eba nidiwiutalo ela ebo numiya, ebe elalo bae ega:walo namo okaleo na:pola:ni.

* **21::** Taibiliyasi ebe Ga:lili Paka:no mailo idila.

10 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La:le duwatola:ema ebe namo epetapi mamo
nowada:la:.”
11 Ebe tetelo Pitate peamo walo ka:nolote namagono kamau damelamo ebo
anamiyamidiya, ebe kamauamo 153 kawokawo namate taiya wiyasiya kamaute ketegaliya:.
12 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La: pelama:wete bae na:penala:.” Ibi bilibilinomate
iyatawaiya me dubu ebe ibino Kawodawala, ebema: ibi magumulo idawate Ya:suko ma
kunu kalatediya:, “A:ma: potelela:ka:?”
13 Ebe tetelo Ya:sute bae ega:walo namo uwatete iba:tamo gito ikalamoliya,
14 ebema: nanitabola, ebete a:e magumune demaigiya, me ebeno netewa-kapiya tetela
ebeno waloma:tapiatamo dapawokaliya.

Ya:sute Pitako Ebeno Wokodawama: Walo Da:keka:miya

15 Ebene ibino bae nao tanalote dolopoligiya, Ya:sute Saimono Pitako nalatediya,
“Saimono, Yonekono gudu, me waloma:tapiate na nilakapolo demalagidilonena, wiyasiya
a:imano nilakapo tanalote ibino nilakapo tanalo nanitabolo na:kodoilinale?”
Ebe tetelo Pitate tabo eba wiyalo negiya, “Iyo, Kawodawa, a:ma: iyatawalata na a:imano
wade namutudawala.”
Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Naimano sipi-goeogoeo egege wadenomamo nulameniye.”
16 Ebene Ya:sute Pitako walo nakalatediya, “Saimono, Yonekono gudu, a:ma:le na
nanitabolo nilakapolo na:kemalagidilona:wena?”
Ebene Pitate tabo eba wiyalo negiya, “Iyo, Kawodawa, a:ma: iyatawalata na a:imano
wade namutudawala.”
Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Naimano sipi-goeogoeo wadenomamo nulameniye.”
17 Ebene Ya:sute netewa-kapiya tetelo Pitako walo nakalatediya, “Saimono, Yonekono
gudu, a:ma:le degeawa: me tabo nanitabola:ka:? A:ma: naimano nani namutudawama:
keda:wena?”
Ebe tetelo Ya:sute netewa-kapiya teta:mo Pitakono nilakapo tanaloma: ebe dalatediya,
ebema: ebete woki bilibilima: eda:lo nowamiya, “Kawodawa, a:ma: tanalo bilibilinomo
iyatawanomolata. Nanitabola, na a:imano wade namutudawala.”
Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Modobola, a:ma: naimano sipi-goeogoeo wadenomamo
nulameniye.
18 Na a:ma:tamo nani tabonomo gemo, a:ma: oli ape tetelo a:ma: a:ka:tuwa:
a:imano apeno inamabu pupuliawete a:imano ubilo pata:namiyata, wiyasiya a:ma:
kadele teta:mo da:nemaigaemene a:imano tanalote eba kunu a:kitanamene. Ebe
tetelo a:imano ubite itana:no lumagi idite pete a:imano koto pa:tupuguilamelemetate
da:pematuolamolemetamene, ebete a:ma: temeteme baiamo ebo kemagatama:ta.”
19 Pitate keba kunu da:emene ega:walo ebeno a:e tanalote Godoko keba kunu dowalogomene,
ebe tanalo kawokalilaema: Ya:sute Pitatamo me tabo ebema: giya. Ebene ebete
ebeno tabo moga:melo Pitatamo walo na:kegiya, “Modobola a:ma: na nowaloma:ena:.”

Pitate Waloma:tadawa Idino Tanaloma: Ya:suko Daniya

20 Ebe tetelo waloma:tadawa idi Ya:sute kawonomamo demalagidilonami ebete ibi
netewapi eba waloma:talitalo, Pitate walogabo apuamo polobigate ebe ebo pumiya.
Me waloma:tadawate dopamo Aduga:la Soliyomu bae nao tetelo Ya:suko niyakabamo
nokoliatepanate ebetamo ma kunu geni, “Kawodawa, aimano taneba magumulo potele
a:ma: anakapumipi na:kowalubilimene?”
21 Pitate ebe dubu umite Ya:suko naniya, “Kawodawa, me dubu epate keba kunu
nakamitima:na:?”
22 Wiyasiya Ya:sute ebetamo negiya, “Na ubi diyatimo ebete naimano pe teta:mo
okolinama:, me naimano tanalola, a:imano tanaloa:. Modobola a:ma: na waloma:ene
tanalo kapiya nemalagidila.”
23 Walone tetelo Ya:suko waloma:tapi epetapiate me tabo dolowiya iba:te ma kunu gela
ebo wagilimiya, me waloma:tadawate a:ka:enamene, wiyasiya Ya:sute Pitatamo mako
tabo kegiya:. Ebete negiya, “Na ubi diyatimo ebete naimano pe teta:mo okolinama:, me
naimano tanalola.”

Yonete Bukamo Dakuloliya Ebe Uwomu Tabo

24 Na me waloma:tadawate me bukamo dakulolemo, me iyaiya tabono tanalo magumulo
nanitabo tanalo awokalimitamo, iyo, a nanitabokobi midipi bilibilinomo iyatawala,
me iyaiya tabo ebe nanitabonomola.

25 Egaːwalo me tanalo idila. Yaːsute me opolo tanalo epetapi bilibilinomo dosiyodilolenaki, nale ebe tanalo me buka kapiyalo awokalilaemaː modoboaː. Naimano woki bitana, buka osiyodilolepiate Yaːsukono tanalo bilibilinomo awokalilaemaː dowagelemaːnaː, ibaːte kebe buka bilibilinomo dosiyodilolemaːnaː, epate ebe buka alomomaː me opo kawonomolo alomo baite aːkaːmodobomene.

Kalakala kawonomola, me naimano buka tabo uwomula.

YA:SUKONO ALIBOLEPI DUBUNO OSIYODILOLE TANALO

Me Bukano Osiyodilo Tanalono Mabu

1-2 Naimano wade lumagi Tiyopolasi, niyata. Me netewa tetema: eda: nale a:ma:tamo buka osiyodiloma:. Nanitabola, Ya:sute ebeno woko dowagilimiya ebe tetene pete ebete Unu Duliyomolamo dodoliya ebe teta:mo pemaiga, ebete kebe iyaiya tanalo kosiyodilolenakile ega:walo epo keba kunu kiyatulamenakile ebe tanalo bilibilinomo nale naimano dopo bukalo awokalilamiyamo.

Ya:sute Wade-talena Uliyanate Pema: Nanitabolo Degiya

Nanitabola, Godote Ya:suko Unu Duliyomolamo pelawea:no dopamo ebete ebeno alibolepi dubu Wade-talena Uliyanano elawamo totomulateliya, iyo, ebe dubu ebete ebeno alibolepima: iyalo eka:la:miya.

3 Ebene Ya:sukono kawokawo temeteme dolopoligomiya, ebe tetelo ebete 40 egela magumulo tete bilibilinomo epetapilo iba:tamo ebeno ololonomamo awokalanaki iba:te ebeno igilamo maiga tanalo umite ebe nanitabokobi ka:midima:, ega:walo ebe atu tetelo ebete Godokono Kawo Elawodawano tanaloma: ibi ebo iyatulamenaki.

4 Ebene tete idilo ebete iba:go eba okolilo ibi ma kunu totomulateliya, “La: Yelusalema kawo duliyomolone umuino akotolama:la:, mabu naimano Nabiwite la:tamo ikalaema: nanitabolo degiya la: ebe tanalo nemakopeliyala:. Iyo, nale la: dopamo danaletima, ebe tanalo la: ma kunu olowimata,

5 Yonete dopamo tetelo epo obonomamo waduba:midaolenaki, wiyasiya la: egela kapiyakapiya pola:wenate Godote ebeno Uliyanamo ebo ka:powaduba:midaolema:ta.”

Godote Ya:suko Unu Duliyomolamo Da:pelawiya

6 Ebe tetelo Ya:sute ebeno alibolepi dubago aladabuti bailo eba pola:nalo, iba:te ebe alateda:lo naniya, “Kawodawa, a:ma: me tetelo me opo kawonomono watowatopima: eda:o tanalo a:imano Isalaela epatamo walo ba:kikalama:emene?”

7 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Iyaiya tanalono pelame tete naimano Nabiwite ebeno elawamo a:ka:tuwa: kegemene. Ebe ubia:nola la:le ebe tanalono tete iyatawaoma:,

8 wiyasiya ebeno Uliyanate la: unamo da:pokolimene, ebe tetelo ebeno elawote la:imano tepo magumu detabokailaemene, la:le naimano tanalo awokalima: tabo atapima: keda:omamota. Ebe mabuma: me Yelusalemalo ega:walo Yudiya opono duliyomolo epetapilo ega:walo Samaliya opono duliyomololo ega:walo me opo kawonomono uwomu apuapulo la:le naimano tabo ka:na:kiyawaomamota.”

9 Ebene Ya:sute me tabo kiyawao dolopoligiya, iba:te ebe eba umitalo Godote unamo ebo adipatiya, iyo, ebete tema magumamo da:nopegiya iba:te ebe walo kumiya:.

10 Iba:te unamo taliaote eba umitalo, dubu netewate keyakeya kaliku pupula:go iba:tamo pemaimite ibi niyakabolo eba lamota:nalo

11 iba:tamo negeliya, “La: Ga:lili opo dubala:, la: beda: mabuma: unamo taliaolo delamota:wenama? Me Ya:suko la:le eba umitalo Godote ebe Unu Duliyomolamo da:pelawe, ebete la:godone unamo keba kunu ka:nodolole, walone ebete eba kunu ka:ka:pemene.”

Matayasite Yudasikono Woko Gobebobo Delawiya

12 Ebema: Ya:sukono alibolepi dubate Olibi Kewakewa Unu Damelane niwitiote Yelusalema kawo duliyomolamo ebo tolamiya, ebe damela Yelusalema niyakabolo itana, ebamo tolame gabo mulua:, kapiya kilomita keba kunula:ka: eba kunula.

13 Ebene iba:te kawo duliyomolamo nemaimiote, iba:te dilukulinamiya ebe unu motolo ditanami ebe teta:mo gito nodoloiya. Ebe tetelo ebe motolo me alibolepi dubate pola:niya — Pitako, Yoneko, Ya:imesiko, ega:walo A:nduluko, Pilipiko ega:walo Tomasiko, Batolomuko ega:walo Ma:tiyuko, ega:walo Ya:imesi idi A:lapiyasikono gudu, ega:walo Saimonoko ebete dopamo Loma gabamani epago gowelaodawama: eda:nami, ega:walo Yudasiko Ya:imesikono gudu.

14 Ebene me alibolepi dubago Ya:sukono ekaki ega:walo ebeno menoko Ma:liko ega:walo kamiyale epetapi, iba:te 40 egela magumulo ebe atu motamo paladabutinakiya, ebene iyaiya tete epetapilo iba:te Godotamo towetowe tabo ebo pegelanakiya.

15 Ebene egela epetapi dolopoligiya, ebe tetelo 120 nanitabokobi midipiate walo dakaladabutiya, Pitate ibino taneba magumulo maigate iba:tamo ma kunu kiyawaiya,

16-17 “Ekakiala:, Godokono Uliyanate dopamo Da:ibidikono tabone Yudasikono tanaloma: degiya, ebe Buka apuno tabote nanitaboma: keda:ma: olalati tanalote ebetamo

eba kunu ebema: maigiya. La: iyatawalata Yudasiko aimano tanebadawa idima: eda:nami, iyo, Ya:sute ebe elawi ago kapimiya woko kosiyodilonama:. Wiyasiya me dubute idoko idilo Ya:suko anakapumipi eba walubilinalo, iba:te ebe ebo laweniya."
18 Ebema: buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, me dubu Yudasite ebeno kawo kuba osiyodilo magumulo kebe mani kuwatiyale, ebete ebe maniamo dubu idino pali opo nelawiya, ebene ebete tote ebe opolo da:na:iya, ebeno apete opamo eba pegalo tepo alapogomete maladite ebo pawokalaomiya.
19 Ebe tetelo Yelusalema kawo duliyomololo da:pola:niya, ebe Yu epo bilibilinomate ebeno a:e tanalo olowite ebe pali opono mailo ibino tabamo Akeledamama: ka:miya, ebe mailono magumu nitana 'Kalimagono Pali Opola.'
20 Ebene Pitate tabo moga:melo walo na:kegiya, "Da:ibidite Sam Oale Bukalo Godokono tabo ma kunu akuloliya,

'Modobola kuba lumagino motote gito nitanamene,
iyo, ebe moto gulo lumagi idite walo a:ka:lutamene.'

Wiyasiya Da:ibidite ebe lumagino woko gobebobono tanaloma: tabo idi ma kunu kegiya,

'Modobola kuba lumagino woko gobebobo
idawate nelaemene.'

21-22 Ebema: lumagi idite woko magumulo ago nekapiyamene, Kawodawa Ya:sute a:e magumune demaigi ebe tabo kanawokaliminakoma:. Iyo, ago tete geyageyanomolo dokolinami, modobola ebako lumagite ago woko kowagilimene, ma kunu Yonete epo obamo waduba:midaolema: tabo da:pa:kiyawai ebe tetene wagilimite, Ya:sute Unu Duliyomolamo da:nodoli ebe teta:mo nemaiga, ebe tete geyageyanomolo piyate Ya:suago dowapata:lamenamiya ibi magumulo a kapiya dawa idi kelaemalema:."
23 Ebema: iba:te dubu netewano mailo ka:la:miya, Yausepe Basabasiko ebeno mailo idi Yasitasitela, ega:walo Matayasiko.
24 Ebe tetelo iba:te Godotamo eba towetoweolo negeliya, "Kawodawa, epo bilibilinomono tepo magumuno tanalo a:ma: iyatawalata, ebema: aimano Kawodawa, me netewa dubu magumulo a:ma:le iyalo poko kelawa:wiyala, modobola a:ma: a niyatuama:.
25 Ma kunu a:imano alibodawa idi Yudasite datepi, ebe woko gobebobo a:imano oli lumagi idite kelaemene, wiyasiya Yudasite ebeno kuba wiya laema: Ela Opamo iyalo a:ti, ebe kuba opo eba:go na:nemodobona."
26 Ibino towetowe tabo gela tanalo dolopoligiya, ebe tetelo iba:te nokola anagogobeyamidaole netewa uwatete, nokola ida:mo idawano mailo akulolemete, nokola ida:mo idawano mailo akoakulolemiya. Ebene iba:te Godokono ubi tanalo kuima: ebe nokola da:niyalekeiya Matayasikono mailo ebo lawiya, ebema: ebe gabodo ebe dubute Ya:sukono alibolepi 11 dubu epetapiago kapiyama: ebo ediya.

2

Godokono Uliyanate Nanitabokobi Midipiatamo Da:piya

1 Ebene Pentekose Soliyomu Egela* da:piya, ebe tetelo Ya:suko nanitabokobi midipi bilibilinomate kapiya motamo paladabutiya.
2 Ebe tetelo kawo diyamonomote Unu Duliyomolone iba:tamo pemaigiya, kawo awanomote degenape eba kunu pete iba:te da:pola:niya ebe moto gu gito petabokiya.
3 Ebene ela mena keba kunula:ka: ibi bilibilinomatamo eba nemaimiolo, iyaiya ka:nekekeote iditamo iditamo ibi unamo ebo nilukuliya.
4 Ebe tetelo Godokono Uliyanate ibi bilibilinomo detabokailamiya, ebete ibi elawokobi eba midililo kapela epo epetapino iyaiya tabamo kiyawao ebo wagilimiya.
5 Ebema: buka ka:la:mioledawa, a:ma: numa:, ebe Pentekose Soliyomu egela pea:no dopamo Yu epo epetapi ega:walo Yua:pi epo epetapi Godoko damamatenamiya, ibi bilibilinomate ibino iyaiya mulu opone Yelusalema kawo duliyomolamo pelamoliya ebe soliyomu kapimiya ka:posiyodiloma:.
6 Ebene Godote ebeno Uliyana Ya:sukono nanitabokobi midipiatamo kawo diyamago dapalibiya, iyaiya opone soliyomuma: da:pelamiya ebe epo epetapi bilibilinomate ebe

* **2:1:** Pentekose Soliyomu Yu epate dosiyodilonaka ebeno mabu ma kunula. Ibino Aduga:la Soliyomu dolopoligonako, 50 egela walogabo apuamo iba:te me soliyomu idi kosiyodilonaka. Ebe Soliyomu tetelo iba:te palino witi-laiso otole wagilimi tanalo eba malagidilolo ibino kalakala Godotamo ebema: adipatenaka, mabu ibi iyatawala iba:te Godogodone wade walubi tanalo elawiya.

diyamo olowite ebe tanalo kuima: ebo paladabutiya. Ebema: iba:te kawonomamo anoanoutiya mabu nanitabokobi midipiate Yu epono tabamo kegelitiya: wiyasiya iyaiya tabamo gelitiya, ma kunu olowiopino taneba magumulo idawate ebeno tabonomo olowinaki, idawate atumu ebeno tabonomo ako-olowinaki, ibi bilibilinomate eba kunu wagelitiya.
7 Ebene iba:te la:wa:ote eba anoanolo negeliya, “Me tabo degelita, me epo aimano opo epoa:, ibi Ga:lili opo epola,
8 ebema: keba kunula:ka: iba:te aimano iyaiya tabonomamo degelita a nolowiutama:?
9 Eiye, a bilibilinomate mulu opone pelamolima:! Iyo, a epetapi Patiya opo epola, epetapi Midiya opo epola, epetapi Ilama opo epola, ega:walo epetapi Mesopotemiya epola, ega:walo a epetapi Yudiya epola, epetapi Ka:padosiya epola, epetapi Pontase epola, ega:walo epetapi A:isiya epola.
10 Ega:walo a epetapi Piligiya epola, epetapi Pa:mapiliya epola, ega:walo epetapi Isipiti epola, nanitabola, a epetapi Sailiniya duliyomolono Libiya opone pelaima:, ega:walo a epetapi Loma kawo duliyomolone da:pelaima: ebe epola.
11 Numa:la:, a magumulo epetapi Yu eponomola, ega:walo a epetapi Yu epoa: wiyasiya ale iba:godone nani Godo amamate tanalo lawiyama:, iyo, a epetapi Kuliti opo epola ega:walo epetapi Ala:biya opo epola, ebema: me epate Godokono kawokawo osiyodilole tanaloma: degelita, ale aimano iyaiya tabonomamo beda:ma: kolowiutama:?”
12 Ebe mabuma: ibi bilibilinomate anoanolo woki bilibilima: eba eda:olo, idite iditamo genaki, idite iditamo genaki, eba kunu wagelitiya, “Eiye! Me tanalono magumu keba kunula:ka:?”
13 Wiyasiya epetapiate Ya:sukono alibolepi dubu eba kalakalatelelo negeliya, “Me dubate elawo da:imi obo niote da:ugulamole, ebema: daedaleuta!”

Pitate Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaiya

14 Ebene Pitate 11 alibolepi dubu epetapiago maigate ebeno tabo madodo unamo eba adipatelo epo bilibilinomatamo ma kunu kiyawaiya, “Naimano Yu namutupiala:, ega:walo la: epetapi Yelusalemamo da:pelamola:ima la: bilibilinomo atumu, nale me tanalono magumu la:tamo kawokalimamo, ebema: modobola la: naimano tabo wadenomamo nolowiala:.
15 Me dubu la:le elawo da:imi obo nioma: degelawitama, ebe tabo nanitaboa:. Iba:te elawo da:imi obo ka:niaka:, mabu nanitabola, dubate elawo da:imi obo duiyalo ka:nionakoa:. Numa:la:, egela ka:ma: podoluta!
16 Wiyasiya me tanalo ebe Godokono woki awokalimidawa Yowelate dopamo da:kiyawaiya, ebe tabola.
17 Iyo, Godote Yowelado tabo ma kunu giya,

‘Me opono uwomu tetelo
na Godote naimano Uliyana epo
bilibilinomono unamo kadipanamamo.
Ebe tetelo la:imano koikoila buwelemelela,
iba:te naimano woki nanitabolo kawokalima:na:,
ega:walo la:imano oli ape dubuno balidite
iyama: eda:olamete
kawokawo tanalo kulamolema:na:,
ega:walo la:imano kadelekadela:te atumu
iyolo naimano iyaiya tanalo kiyatawaoma:na:.
18 Iyo, nanitabola, ebe egelalo
naimano wiya: wokopi dubula kamiyalela,
nale ibi unamo naimano Uliyana dadipanamo,
iba:te naimano woki nanitabonomolo
ebo kawokalilaema:na:.
19 Ebene nale tobolo unulo
kawokawo anoano tanalo kosiyodilolemamo,
ega:walo me opolo nale atumu
weweda: tanalo eba posiyodilolelo,
epate kalima ka:ka:liya tanalo
ega:walo ela ega:walo ela tema kulaema:na:.
20 Ebe tetelo egelate kidokomene,
ega:walo saganate kalimakalimanomoma: keda:mene,
ebene Kawodawano Kawo Egelate

kawo alonomago ka:pemaigamene.
21 Ebema: nanitabola,
piyate Kawodawano mailo deka:ima:na:
Godote ibino igilo ebo ka:mula:lelaemene.’ ”

22 Ebene Pitate tabo moga:melo walo na:kegiya, “La: Isalaela epala:, la: me tabo wadenomamo nolowiala:. La: iyatawanomolata, me Nasalete duliyomolodawa Ya:suko Godote me opamo palibiya, mabu Godote ebedo kawokawo anoano tanalo ega:walo weweda: tanalo la:godolo eba posiyodilolelo ebeno elawo apawokalimi.
23 Nanitabola, me opo kawonomolo tanalo idite pemaiga:no Godote ebe tanalo dopamo kiyatawamene. Ebema: ebeno mulo iyatawa tanalodo ebete nopo ma kunu iyatiya, ebete Ya:suko la:imano kotamo iyatite, ebene kuba osiyodilolepiate la: eba walubililo la:le ebe lawa:wete kewa olotowamo tupuguima:wete ikoko ebo anagilamoleimata, iyo, la:le ebe me gabodo anakapuimata.
24 Wiyasiya Godote Ya:sukono a:e temeteme palamilimite ebe a:e magumune ebo adipati, mabu a:ete ebe laema: elawo puliyala.
25 Ebe mabuma: Da:ibidite Godokono elawamo Ya:sukono tanaloma: tabo ma kunu akuloliya,

‘Na Kelisote naimano Kawodawa Godoko
na niyakabonomolo uminamo,
iyo, ebete naimano tumudi apulo utina
nale alegaokapoma:.
26 Ebema: naimano tepo magumute eba maenalo,
nale kawo kalakalago kiyawaonakomo,
iyo, nale Godoko nanitabokobi midi magumulo eba okolinalo,
naimano apeno a:e tanaloma: nale woki bilibilima: a:keda:mo.
27 Mabu, Godo, a:ma:le naimano ape
a:elaopino opolo akatepaemene,
iyo, a:imano Talena Gudute da:emene,
a:ma:le ebeno abale tanalo odiyobawete
ebe igilamo walo kakadipatema:ta.
28 Nanitabola, a:ma:le na igilo gabo iyalo iyatunamiyata,
ebene nale a:imano ololo apuamo da:pemaigamo,
a:ma:le natamo kawo kalakala kikanaema:ta.’ ”

29 Ebene Pitate tabo moga:melo walo na:kegiya, “Ekakiala:, na ilipoa:no aimano ewono Da:ibidikono tanalo awokalima: la:tamo ka:kiyawaomamo. Ebete me tabo Godokono Bukamo dakuloliya ebeno tanaloma: kakuloliya:, mabu numa:la:, ebete da:iya iba:te ebe bobamo iyatiya, ebene ka:lo ebeno bobote agodolo bitamena.
30 Da:ibidiko ebe Godokono woki awokalimidawa idila. Ebe mabuma: Godote ebeno mailamo nani tabonomo Da:ibiditamo degiya, ebete ebo iyatawiya Godote ebeno walone gudi magumulo idi kapiya lawete ebeno Kawo Elawodubuno okoli baiamo kadipimene.
31 Ega:walo Kelisote walone tetelo a:e magumune demaigamene, ebe tanalo pemaiga:no dopamo Da:ibidite Godokono elawamo dumiya, ebe tanalono tabo ebema: ebeno Bukamo ma kunu akuloliya,

‘Godote ebe a:elaopino opolo akatepamene,
ega:walo ebe bobo magumulo akabalemene.’

32 Nanitabola, Da:ibidite me tabo Kelisokono tanaloma: akuloliya, iyo, me Kelisoko ebe Ya:sutela, Godote ebe a:e magumune dadipati ale aimano balidinomamo ebe ebo uima:,
33 ega:walo me Ya:suko Godote ununomamo adipatete ebeno tumudi apuamo gito owodimi. Ebema: numa:la:, Nabiwi Godote a nanitabokobi midipiatamo ikaeaema: nanitabolo degiya, ebe kalakala tanalote ka:lo a:pemaiga. Nanitabola, ebete Ya:sutamo Talena Uliyana iyalo ikami, ebema: ebete ka:lo a unamo ebeno elawo adipana, iyo, la:imano galamo dolowiawitama ega:walo la:imano balida:mo duma:witama me ebe tanalola.
34 “Ebema: la: me tanalo wadenomamo nemalagidilala:, Ya:sute Godokono Unu Duliyomolamo keba kunu ka:nodolile, Da:ibidite eba kunu kanodoliya:. Ebe mabuma: Da:ibidite Ya:sukono tanaloma: Godokono Bukamo tabo idi walo ma kunu kakuloliya,

‘Kawodawa Godote naimano Kawodawa Kelisotamo nege,
‘A:ma: naimano tumudi apuamo na:pokoliya,
35 ebene a:ma:go gowelaopi
nale ibi a:imano agowa puti
baima: ka:midilimamo.’ ’

36 “Ebema: la: Isalaela epo bilibilinomala:, modobola la: iyatawanomo niyatawala:, la:le me Ya:suko kewa olotolowamo da:tupuguima:ima, Godote ebe kapiya lawete aimano Kawodawama: ega:walo aimano Kelisoma: a:midi!”
37 Ebene tabo olowiopiate Pitakono tabono tanaloma: kawo tepo temeteme eba lawitalo, ebe ega:walo alibolepi epetapi dubatamo negeliya, “Naniala:, a beda: tanalo na:kosiyodiloma:?”
38-39 Pitate wiyasiya negiya, “Modobola la: la:imano tepo magumuno woki iyakobi midila:wete la:imano kuba osiyodilole magumune nolobila:la:, ebema: ale la: Ya:su Kelisokono mailamo obamo kowaduba:midaolema:ta. Ebene Kawodawa Godote la:imano kuba egebolelametate eba dodolomatililamelo, ebete ebeno Uliyana nilakapolo la:tamo gito kapalibomene. Iyo, la: ega:walo la:imano gudi ega:walo iyaiya mulu opolo dilukuliona ebe epo atumu, la: bilibilinomo magumulo ebete kebe epo ebetamo pelaema: deka:la:mina ebete iba:tamo ebeno Uliyanano elawo kikalaemene, dopamo nanitabolo keba kunu kegiyale eba kunu.”
40 Ebene Pitate makomako tabo epetapi bilibilinomo eba kiyawaolamelo ibi kawiya ma kunu analiya, “Me opolo kuba osiyodilole magumulo dowapata:lamena, la:le ebe epono taneba magumune nemaimiala: la:imano igilo mula: tanalo kelawa:ema:!”
41 Ebe tetelo piyate ebeno tabo dolowiya ibi epetapi bilibilinomate nanitabokobi midite, ebene Ya:sukono alibolepi dubate ibi obamo ebo waduba:midaoliya. Nanitabola, ebe egela kapiyalo 3,000 epate nanitabokobi midi magumulo iba:go kapiyama: eda:iya.

Nanitabokobi Midipino Ilukuli Tanalo
42 Ebene egela epetapi bilibilinomolo nanitabokobi midipiate ibino aladabuti tanalo katepanakia:, iyo, iba:te kapimiya alibolepi dubuno iyatulame tanalo olowionakiya ega:walo Ya:suko malagidilo bae naonakiya ega:walo Godotamo towetowe tabo akogelanakiya.
43 Nanitabola, Godote alibolepi dubudo anoano tanalo ega:walo weweda: tanalo bilibilinomo dosiyodilolenaki, ebema: epo bilibilinomagodolo kawo tolenomote itanami.
44 Ega:walo me tanalo idila, nanitabokobi midipiate woki kapiyama: eba eda:olo, ibino inamabu bilibilinomo kapiyama: midilite, ebe inamabuamo idite idi walubinaki, idite idi akowalubinaki, eba kunu wagelenamiya.
45 Ebema: iba:godolo iyaiya modoboa: tanalo demaimionakiya, ebe tetelo idawate ebeno pali opo maniamo nimidinaki, idite ebeno inamabu idi maniamo akonimidinaki, iba:te ebe gabodo mani duwateonakiya nigologolopi ebo walubilinakiya.
46 Ega:walo nanitabokobi midipiate iyaiya egela bilibilinomo epetapilo Godoko Amamateno Iya Motamo paladabutinakiya, ebene iba:te walogabo apune ibino motamo da:ka:tolamenakiya, egege aladabuti magumulo ibino bae eba alabaolo kalakala kawonomago ebo naonakiya.
47 Nanitabola, iba:te me osiyodilole tanalodo Godokono mailo unamo eba adipatenalo, epo epetapi bilibilinomate ibino tanaloma: wadewade tabo ebo gelanakiya. Ebe tetelo Godote kebe epo dopamo deka:la:mioliya, ebe epate ibino igilo mula: tanalo ebegodone kelaema:, iba:te iyaiya egela epetapilo nanitabokobi midipiatamo da:pelamenakiya, nanitabokobi midipino uwomute unamo ebema: nodolonami.

3

Pitate Ya:sukono Elawamo Agowa Tatai Dubu Wadekobi Da:midini
1 Egela idilo egelate kela:mo da:niwisigatepani, ebe tete ebe 3 koloko tetela, Pitako ega:walo Yoneko iba:te Godoko Amamateno Iya Motomo Godotamo towetowe tabo gelanama: toniya.
2 Ebe tetelo dubu idite ebolo nokoliti, ebete menokono tepo magumune agowa tatai eba kunu pawokaliya. Ebe mabuma: ebeno namutupiate tete epetapi bilibilinomolo ebe Godokono Motamo aguwaenakiya, ebete kala ga:dimi tetelo ditana ebe Wade Ololo mailagono gigiyulo pokolite epo manima: ebo ka:petoweolamitanakoma:.
3 Ebene Pitako Yoneko iba:te Godoko Amamateno Iya Moto guamo ka:nopila:nama: eba tonalo me dubute ibi manima: ebo toweolameni.

4 Wiyasiya ibi netewapiate ebe balidi kodakodamo eba umionalo, Pitate ebe nanani,
“A:ma: a nuama:.”
5 Ebene ebe dubute ibi netewapi eba ulamenalo nemalagidiloni, “Iba:te natamo mani
kikanamonema:na:.”
6 Ebe tetelo Pitate ebetamo negeni, “Nagodolo mani idi kitana:, wiyasiya nagodolo
tanalo idite bitana a:ma:tamo ikaema:. Nale a:ma: Ya:su Kelisoko Nasalete duliyomolo-
dawano mailamo anamata, a:ma: maigawete nepata:!”
7 Ebene Pitate ebe dubu tumudi apu kotone lawenate dadipatini, ebeno agowate ebe
tetenomolo wadekobi olowiomeniya.
8 Ebema: ebete unamo pateganate pata: ebo wagilimini, ebene ebete pategaago
ega:walo Godoko moiago ebe Amamateno Iya Motono kala magumamo Pitako Yoneko
iba:go gito nopila:oniya.
9-10 Ebene ebete ebamo da:nopegani, epo bilibilinomate ebe uminate negelaniya, “Eiye!
Me ebe agowa tatai dubula, ebete tete bilibilinomolo Wade Ololo mailagono gigiyulo
okolite manima: toweolamitanaki!” Nanitabola, iba:te ebe dubunomo uminiya, ebete
agowa wadenomamo putionalo ega:walo ebete Godoko moiago depata:ni, ebema: iba:te
kawonomamo eba anoanonalo nipo malagidiloniya me tanalote ebetamo keba kunu
kemaigale.

Pitate Godoko Amamateno Motolo Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaoni

11 Godoko Amamateno Motolo tanatimi idi itanami, epate ebe tanatimi Solomonokono
mailamo ka:minakiya, ebene Pitako Yoneko iba:te ebamo nutionate, ebe dubute ibino
koto eba uwatelelamenalo epo bilibilinomate kawo anoano tanalago pipuila:oniya.
12 Ebene Pitate epono tanalo uminate iba:tamo tabo na:kiyawaoni, “La: Isalaela opo
epala:, la: beda: mabuma: a uamelo kawonomamo danoanoawenama? La: beda: tanalo
kemalagidilawenama? Ale a:ka:tuwa: aimano elawamo ega:walo aimano tuputupu
ilukuli tanalamo me dubu wadekobi midima: kegelawenama?
13 Ao, ale kosiyodiloa:! Wiyasiya A:ibalayamako, Aisa:keko, Ya:ikoboko, ega:walo
aimano ewoni epetapiate damamatenamiya, ebe Godote me tanalo a:ka:tuwa: osiyodilo
ebeno Wokodawa Ya:suko kowalogonama:. Numa:la:, la:le ebe anakapuima: Paeletetamo
demagataima, ebe tetelo Paeletete la:imano koto magumune ebe gito kaliboma: ubi diyati,
wiyasiya la: ebeno ololo apulo Ya:suko ginima:mo eba iwutilo ubia:noma: gelimata.
14 Iyo, me gabodo la:le wade tuputupu lumagitamo ubia: tanalo eba awokalimilo,
wiyasiya Paeleteko nanimata ebete epo anakapulamedawa Balabasiko ebeno kuba
wiyane gito kaliboma:.
15 Ebema: epatamo igilo dikalamena la:le ebe Kawodawa anakapuimata, wiyasiya
Godote ebe a:e magumune igilamo walo akadipati, iyo, me tanalo ale aimano balida:mo
duima: a ebema: gelanama:.
16 Ebema: nanitabola, me dubu la:le duma:wenama ebeno agowa Ya:sukono elawo
mailote wadekobi a:midilimi. La: iyatawanomolata ebete dopamo kebe temeteme
magumulo kokolinamile, wiyasiya Ya:sugodone da:pena ebe nanitabokobi midi tanalodo
ebete la: bilibilinomono ololo apulo wadekobi olowi.
17 “Ebema: naimano ekakiala:, na iyatawala la: ega:walo la:imano watowatopiate
Ya:sukono nanitabo tanalo iyatawaoa:no ebetamo iyaiya kuba tanalo ebo osiyodilolimata.
18 Wiyasiya ebe tanaloma: woki bilibilima: akoeda:oala:, mabu iyalo tetelo Godote
ebeno woki awokalimipi bilibilinomagodone dawokalimiya, ebe tabono nanitabo
tanalote la:imano osiyodilole tanalodo apawokali, iyo, ma kunu ebeno Alibodawa Kelisote
la: epono kotone kawokawo temeteme uwati.
19 Ebema: modobola la: la:imano tepo magumuno woki iyakobi midila:wete Godotamo
nolobila:la:, ebene ebete la:imano kuba egebolelametate ka:dodolomatililaema:ta.
20 Me gabodo tete bilibilinomo epetapilo la:imano tepo magumu elawokobi midi
tanalote Kawodawa Godokono ololo apune ba:penakomene, ega:walo Godote la:
mabuma: Ya:suko walo kakapalibomene, iyo, Godote iyalo tetenomolo ebe ebeno Alibo-
dawa Kelisoma: ka:miya.
21 Nanitabola, ebete Godokono Unu Duliyomololo nokolinamene ebeno pe uwom-
uamo, wiyasiya ebete da:pemene ebe tetelo ebete tagalatagala tanalo bilibilinomo eba
popoliyalelo olioli tanalo kapalomomene, Godote ebeno talena woki awokalimipido
dopamo keba kunu kawokalimiyale eba kunu.
22 “Numa:la:, Mosesete Kelisokono tanaloma: dopamo ma kunu giya, ‘La:imano
Kawodawa Godote la: ka:powalubilitama: na keba kunu kapaliboniyale, ebete eba
kunu ebeno Iyanomo Woki Awokalimidawa idi la:godolo kadipatemene. Ebema:

ebete kebe iyaiya tanalo la: diyatulametamene, modobola la: ebe tabo bilibilinomamo
na:tudila:iyala:,
23 mabu la: magumulo kebe lumagite ebeno tabo olowia:no, Godote ebe nanitabokobi
midi epagodone iyabaiamo eba a:midalo ebo ka:kubaimene.' "
24 Ebene Pitate walo na:kegeni, "Ega:walo me tanalo idila. Mosesekono walogabo apune
Godokono woki awokalimipi epetapi bilibilinomate ibino tabo kiyawao magumulo me
teteno iyaiya tanalo awokalilamenakiya, Sa:miyolokono tetene wagilimite me teta:mo
pemaiga.
25 Ebema: numa:la:, Godote la:imano ewoniatamo kebe nopo nanitabolo diyatiya,
ega:walo ebete ebeno woki awokalimipido kebe wadewade tanalo la: walonepi mabuma:
kosiyodilolema: da:kiyawaonaki, la: me tetelo ebe tanalo bilibilinomo kuwatemamota.
Iyo, Godote la:imano ewono idi A:ibalayamatamo ma kunu kiyawaiya, 'Nale a:imano
walonedawagodolo me opo kawonomolo dilukuliona ebe epono taneba bilibilinomo
wadenomamo bowalubilinakomo.'
26 Me ebe mabuma: Godote ebeno Wokodawa Ya:suko adipatete la: Yu epatamo dopamo
palibiya, iyo, ebe ubila Ya:sute la:imano kawokawo kuba osiyodilole magumune la: eba
oba:midalelo wadenomamo kowalubilitanama:."

4

Yu Watowatopiate Pitako Ega:walo Yoneko Idoko Motamo Dalomoniya

1 Ebene Yonete ebe eba walubinalo Pitate tabo kiyawao magumulo adimo apuamo
da:nemaigani, ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopi, ega:walo Godoko Amamateno
Moto atila:pino watodawa, ega:walo Sa:diyusi tanebapi epetapi, ebe kawokawo dubate
ibi ka:podiyobolenama: ebo pelameniya.
2 Nanitabola, iba:te Pitako ega:walo Yoneko iba:tamo kawonomamo dowaoniya, mabu
ebe alibolepi dubu netewate epo ma kunu iyatulameniya, Godote Ya:suko a:ene igilamo
adipatiya.
3 Me mabuma: ebe kawokawo dubate Pitako ega:walo Yoneko uwatenate idoko moto
guamo gito nalomoniya, mabu ebe tete ebe nadimoni, ega:walo ibi ubila egela idi
powalolo ibino tanalo wadenomamo kanagiyamidalaema:.
4 Wiyasiya piyate Pitakono tabo dolowioniya ibi magumulo epetapi bilibilinomate
nanitabokobi a:midiniya, ebe tetelo nanitabokobi midipino uwomu ebe 5,000 epoma:
eda:niya.

Yu Epono Ka:nisolo Dubate Pitako Ega:walo Yoneko Ibino Iyatulame Tanaloma: Kawiya Danaliya

5 Ebene egela idilo Yu watowatopi, ega:walo Godokono Totomu tabo iyatulamepi,
ega:walo Yu epono kawokawo dubu epetapi, ibi bilibilinomate Yelusalema kawo duliy-
omolamo pelamete ebo paladabutiya.
6 Ebe tetelo ibino taneba magumulo me kawokawo dubate na:pola:niya — A:nasiko
ebe Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomola, ega:walo Kayapasiko,
Yoneko, A:lesandako, ega:walo A:nasikono atu alailame dubu gudi epetapi.
7 Ebene iba:te Pitako ega:walo Yoneko ibino dopo apuamo magaelete ibi ebo
alateda:liya, "La:le dutu adimolo me dubu wadekobi da:mida:wenima, kebako elawamo
ega:walo pokono mailamo wadekobi ka:mida:wenima?"
8 Ebema: Godokono Uliyanano elawote Pitakono tepo magumu detabokiya, ebete ibino
tabo eba wiyalo negiya, "Naimano epono watowatopi ega:walo kawokawo dubala:, la:
nolowiala:.
9 Me agowa tatai dubute wadekobi dolowini, la:le ebeno tanalo uma:wete a ebema:
kalateda:witama wade tanalote ebetamo keba kunu ka:pemaiganile?
10 Aimano watowatopiala:, modobola la: ega:walo Isalaela opo epo bilibilinomo atumu,
la: bilibilinomate me tabo wadenomamo niyatawala:. Ka:lo la:imano ololo apulo
wadenomamo dutita, me dubute Ya:su Kelisoko Nasalete duliyomolodawano elawamo
wadekobi olowini. Numa:la:, me Ya:suko ebe la:le kewa olotolowamo da:tupuguima:ima
ebe dawala, wiyasiya Godote a:ene igilamo ebe walo akadipati.
11 Nanitabola, Godokono Bukate ebeno tanaloma: ma kunu gena,

'La: moto etepiate
iyabaiamo diyata:ima,
ebe alote wiyasiya
motono elawo mabuma: eda:na.'

12 Ebema: numa:la:, Ya:suko kapiyate modobola epono igilo mula:lelaema:, me opo kawonomolo lumagi idi puliyala. Iyo, Godote Ya:sukono elawo mailo kapiya atamo ikaeami, ebema: modobola ale igilo mula: tanalo ebe kapiyagodone kelaemalema:.”
13 Ebene Yu watowatopiate iyatawaiya Pitako ega:walo Yoneko ibino tabo gela tanalo wadenomola, tole tanalo puliyala, wiyasiya iba:te sukulamo ka:tiya:. Me mabuma: iba:te anoanolo ibino tepo magumulo negeliya, “Nanitabola, me netewapiate Ya:suago wapata:namiya, ebema: diyala, iba:te ebegodone me wade iyatawa da: elawiye.”
14 Ebe tetelo dopamo agowa tatai dubute dokolinami, ebete Pitako ega:walo Yoneko ibi niyakabolo dutiti Yu watowatopiate ebe umiya, ebene iba:te ebe dubuno wade tanalo umilo kuba tabo gelama: gabo nipo wadiya.
15 Ebema: Yu watowatopiate ibi netewa-kapiya nanaliya iba:te ebe taneba magumune ka:nemaimioma:, ebene iba:te iba:godone da:nemaimiya Yu watowatopiate a:ka:tuwa: tabo ma kunu geliya,
16 “A Pitako Yoneko iba:tamo beda: tanalo na:kosiyodiloma:? Iba:te kebe anoano tanalo kosiyodiloni Yelusalema epo bilibilinomate ebe tanalono nanitabo tanalo iyatawaiya, ebema: me tanaloma: a modoboa: a:da: tabo gelama:.
17 Wiyasiya a ubia:nola ibino mulo osiyodilo tanalote Yelusalemane iyaiya epo epetapiatamo ka:toma:, ebema: modobola a ibi kawiya analete talena kiyatilaemalema: iba:te Ya:sukono mailamo walo a:kegelanakoma:na:.”
18 Ebema: iba:te Pitako ega:walo Yoneko walo iba:tamo keka:la:mite ibi kawiya ma kunu analiya, “La: epo iyatulamelo Ya:sukono mailamo tabo walo akogelanakala:!”
19 Ebene iba:te ibino tabo eba wiyalo negeliya, “Modobola la: me tanalo a:ka:tuwa: nemalagidilala:. Ale la:imano tabamo ba:ka:tudila:ma: o Godokono tabamola:ka? Godokono ubi keba kunula:ka:?
20 Ebema: numa:la:, ale kebe tanalo kolowima: ega:walo kebe tanalo kulamolima:, a ebe iyaiya tanaloma: tabo kiyawao akatepama:.”
21-22 Ebe tetelo Yu watowatopi ubila kuba wiya iba:tamo kikalaema:, wiyasiya iba:te gabo nipo wadiya mabu epo bilibilinomate Pitako ega:walo Yoneko ibino wade osiyodilo tanalo iyalo olowiya. Iyo, iba:te Pitako Yoneko mabuma: Godoko nemoiutiya, mabu nanitabola, ebete ibido wadekobi da:midini ebe agowa tatai dubute 40 ulamamo ebe temetema:go okolinami. Ebene watowatopiate ebe tanalo eba iyatawaolo, iba:te tanalo idi osiyodiloa:no Pitako ega:walo Yoneko ibi kawiya walo kanalete ibino motamo gito aliboliya.

Nanitabokobi Midipiate Elawo Kelaema: Godotamo Da:towetoweiya

23 Ebema: Yu watowatopiate ibi gito daliboliya, ebe tetelo Pitako ega:walo Yoneko ibino nanitabokobi midipi namutupiatamo tote ibi ebo nanaliya, Godotamo kalimagono ikameopino ununomo watowatopi ega:walo kawokawo dubu epetapiate iba:tamo degeliya ebe tanalo.
24 Ebene nanitabokobi midipiate ebe tanalo olowite Godotamo ibino tabo madodo eba adipatelo kapimiya ma kunu geliya, “Aimano Kawo Elawodawa, a:ma:le a:ka:tuwa: Unu Duliyomolo ega:walo me opo kawonomo ega:walo iyaiya kewa: kolomo ega:walo inamabu bilibilinomo osiyodiloliyata.
25 Nanitabola, a:imano wokodawa Da:ibidiko ebe aimano ewono nabiwila, a:ma:le ebeno tabone a:imano Talena Uliyanano elawamo tabo ma kunu kiyawaiyata,

‘Mabu keleka: nanitabokobi midia:piate
Godotamo kawonomamo da:dowautiya?
Ega:walo me opo epate ebe kubaima:
nopo beda: mabuma: kiyatiye?
26 Iyo, me opolo kawokawo elawodubate
ebetamo kuba osiyodiloma: lamota:oniya,
ega:walo watowatopi dubate aladabutiya,
iba:te Kawodawa Godoko ega:walo ebeno Alibodawa Kelisoko
iba:tamo gowelao tanalo kosiyodiloma:.’ ”

27 Ebene nanitabokobi midipiate towetowe tabo gela magumulo walo na:kegeliya, “O Godo, nanitabola, a:imano Wade-talena Wokodawa Ya:suko a:ma:le a:imano Alibodawa Kelisoma: iyalo a:midiyata, wiyasiya Kawo Elawodubu Elodiko ega:walo Poniyase Paeleteko, iba:te me Yelusalema duliyomololo nanitabokobi midia:pi epetapi ega:walo Isalaela epago aladabutiya eba:go ka:gowelaoma:.

28 Iyo, nanitabola, a:ma:le iyalo tetelo a:imano elawamo ega:walo wokiamo nopo
diyata:wiyala, ebe nopono nanitabo tanalote ka:pemaigama: iba:te aladabutite gowelao
tanalo Ya:sutamo ebo osiyodiliya.
29 Ega:walo ka:lo, Kawodawa, iba:te atumu kuba atamo osiyodiloma: da:ka:kiyawauta,
a:ma: nolowitata, ebema: modobola a:ma:le a a:imano wokopi elawokobi na:midia: ale
a:imano tabo tolea:no ka:kiyawaoma:.
30 Ega:walo modobola a:ma:le a:imano koto uwamidawete temetemete dulamena
ebe epo wadekobi na:midioliye, iyo, a:imano Talena Wokodawa Ya:sukono mailamo
kawokawo anoano tanalo ega:walo weweda: tanalo a magumudo nosiyodiloliye."
31 Ebe tetelo ibino towetowe tabo gela tanalote dolopoligiya, iba:te da:pola:niya ebe
motote ebo alegiya, ebene Godokono Uliyanate ibino tepo magumu eba tabokailamelo,
iba:te toletoleoa:no Godokono tabo elawamo kiyawao ebo wagilimiya.

Nanitabokobi Midipiate Ibino Inamabu Nilakapolo Dikameteuiya

32 Ebe tetelo nanitabokobi midipi bilibilinomono tepo magumuno tanalo ega:walo woki
kapiyanomoma: eda:olamiya, ebema: ibino taneba magumulo idawate ebeno inamabu
ebenonomoma: kegenakia:, wiyasiya ibino inamabu bilibilinomo kapiyakobi midilite, ebe
inamabuamo idite idi walubinaki, idite idi akowalubinaki, eba kunu wagelenamiya.
33 Ebene Kawodawa Ya:sute a:e magumune demaigiya, alibolepi dubate ebe tabo
kawo elawonomamo eba kiyawaonalo Godokono nilakapo tanalote ibi magumudo woko
elawonomamo ebo osiyodilonami.
34 Ebema: nanitabokobi midipino taneba magumulo lumagi idigodolo modoboa:
tanalote kitanamia:, mabu piyagodolo ibino moto ega:walo pali opo kawokawo
da:pola:lamenami, iba:te epetapi maniamo eba nimidiolelo mani da:nuwatenakiya,
35 ebene iba:te alibolepi dubatamo nilakapolo ebo pikalamenakiya, iba:te ebe mani
wadenomamo eba ulamenalo nigologolopiatamo ebo kikalamolema:.
36 Ebe tetelo Libai gu dawa Yausepeko Saipalase opodawala, alibolepi dubate ebetamo
Banabasi mailo idi ikamiya, ebe mailono magumu nitana 'Epono Tepo Magumu Gele-
badilame Dawala.'
37 Ebene ebe dubute ebeno pali opo idi eba kunu maniamo atumu ka:nimidite mani
uwatete alibolepi dubatamo nilakapolo gito pikalamiya.

5

A:nanayasiko Ega:walo Sapailako Iba:te Godoko A:da: Demasigiya

1 Ebe tetelo dubu idi ebeno mailo A:nanayasitela, ebete ebeno kamiyale Sapailago ibino
pali opo idi maniamo nimidite,
2 ebene A:nanayasite mani uwatete apu eba powaminalelo apu wadaete alibolepi
dubatamo gito pikalamiya. Nanitabola, ebete dosiyodiliya ebe tanalo ebeno kamiyalete
iyatawiya.
3 Ebema: Pitate ebetamo negiya, "A:nanayasi, beda: mabuma: a:ma: gigiyu Saitanatamo
da:iyamidawa:ka? Numa:, ebete a:imano tepo magumamo opegate a:ma: detabokaim-
itaka, ebe tetelo a:ma:le pali opamo duwata:wa:ka ebe mani apu eba powaminalelo
Godokono Uliyana a:da: ebo pemasiga:kata.
4 Ebe pali opo a:ma:le maniamo midia: tetelo a:imanonomoma: eda:nami, ega:walo
a:ma:le ebe opo maniamo eba midilo duwata:wa:ka ebe mani ebe a:imanonomola a:ma:le
a:ka:tuwa: a:imano ubi tanalo kosiyodilola:ema:. Ebene a:ma:le a:imano tepo magumuno
kuba woki lawa:wete me tanalo beda:ma: kosiyodilawa:? Nanitabola, a:ma:le me opo
lumagi kemasiga:wea:, Godoko ebe masiga:ta!"
5 Ebema: A:nanayasite ebe tabo olowite opamo adogelete a:enomo ebo a:iya, ebe tetelo
me tanalo dolowiya ibi bilibilinomate kawonomamo toletoleutiya.
6 Ebene oli ape dubate pelamete ebeno ape kalikamo pauputite ebo aguwatiya bobamo
ka:niyatima:.
7 Ebene egelate kela:mo da:nelegatepani, ebe tetelo A:nanayasikono kamiyale na:piya,
wiyasiya ebeno awitamo demaigiya, ebete ebe tanalo iyatawa:no Pitate da:luti ebe
motamo gito popegiya.
8 Ebene Pitate ebe nalatediya, "A:ma: na nanana:, la: pali opo maniamo
da:na:mida:wa:kama me maninomo kuwata:wa:kama?"
Ebete nowamiya, "Iyo, nanitabola, me ebe wiyanomola."
9 Pitate wiyasiya ebetamo negiya, "La: netewapi la:imano woki kapiyakobi beda:ma:
ka:midila:wa:kama Kawodawano Uliyana a:da: kemasiga:ema:? A:ma: nolowia, a:imano
awi bobamo da:niyata: ebe oli ape dubate gigiyu tetedo ba:pelamenapa:. Iba:te a:imano
a:e ape atumu bobamo kakaguwatama:na:!"

10 Ebe tetenomolo ebe kamiyalete Pitakono agowa mabuamo adogelete aːenomo ebo
kaːiya, ebene oli ape dubate pelamete ebeno aːe tanalo pumite, ibaːte ebeno ape
aguwatate ebeno awi kebamo kaːniyatiye ebe atu bobamo ebeno awi niyakabamo gito
kaːniyatiya.
11 Ebemaː sosi epo bilibilinomo egaːwalo nanitabokobi midiaːpi epetapi atumu, ibi
bilibilinomate ebe iyaiya tanalo dolowiya kawonomamo ebo toletoleutiya.

Yaːsukono Alibolepi Dubate Ebeno Elawamo Anoano Tanalo Dosiyodilolenakiya

12 Ebe tetelo Yaːsukono alibolepi dubate epo magumulo anoano tanalo egaːwalo
wewedaː tanalo bilibilinomo osiyodilolenakiya, egaːwalo nanitabokobi midipi bilibilino-
mate akaladabutinakiya Godoko Amamateno Iya Motono tanatimi idaːmo, ebe tanatimi
Yu epate Solomonokono mailamo kaːminakiya.
13 Egaːwalo ebe tetelo epo bilibilinomate nanitabokobi midipino tanalomaː wadewade
tabo degelanakiya, wiyasiya ibi epetapiate ibino watowatopino dowa tanalo kawono-
mamo malagidilolo ibaːgo aladabutimaː naːtoletoleonakiya.
14 Ebemaː Godokono Uliyanate epo magumulo woko eba osiyodilonalo egela idilo
dubu egaːwalo kamiyale epetapi magaelenaki, egela idilo epetapi kemagaelenaki, ibi
bilibilinomate eba kunu Kawodawa Yaːsuko nanitabokobi midilo ebe walomaːtapiago
kapiyamaː ebo pedaːiya.
15 Ebene epate ibino temetemaːgopi patapatago egaːwalo ketago demagaelenakiya
Pitakono peto bai gabo niyakabamo ebo powadilatilinakiya. Ibaːte ma kunu malagidilon-
akiya, Pitate daːpetomene ebeno ulite ibi eba paːmulaːlenatolo temetemaːgopiate
wadekobi ebo kolowiomaːnaː.
16 Ebemaː Yelusalema kawo duliyomolo niyakabolo daːpolaːnamiya ebe egege
duliyomolone epo epetapi bilibilinomate ibino iyaiya temetemaːgopi egaːwalo kuba
uliyanagopi demagaelenakiya, ibi bilibilinomate wadekobi ebo polowionakiya.

Yu Watowatopiate Yaːsukono Alibolepi Dubatamo Gowela Tanalo Dowagilimiya

17 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomo egaːwalo ebeno
opopi, ibi Saːdiyusi tanebapila, ibaːte kawo dowa tanalo wagilimiya mabu epo epetapi
bilibilinomate Yaːsukono alibolepi dubatamo kawonomamo kalakalautiya.
18 Ebemaː ibaːte alibolepi dubu uwatete idoko motamo gito alomiya,
19 wiyasiya ebe idokolo Kawodawa Godokono nopodawate penate idoko motono
kawokawo gigiyu paːilamenate ibi wagailinate ibaːtamo negeni,
20 “Laː tolamaːwete Godoko Amamateno Motolo nutitatawete epatamo me oli ilukulino
tanalo bilibilinomomaː tabo naːnaːkiyawaiyalaː.”
21 Ebemaː alibolepi dubate me tabo olowinate, duiyanomolo Godoko Amamateno Iya
Motamo nodolote epo ebo niyatulamitiya.
Ebene ebe tanalo iyatawaoaːno Godotamo kalimagono ikameopino Unu Wato-
dawanomo egaːwalo ebeno opopi, ibaːte Yu epono kawokawo dubu epetapi kaːlaːmite,
ebene ebe Kaːnisolo dubu bilibilinomate dapaladabutiya Godokono Moto atilaːpi epetapi
ebo naliboliya Yaːsukono alibolepi dubu idoko motone ibaːtamo kemagaelemaː.
22 Wiyasiya ibaːte idoko motamo daːtolamiya alibolepi dubu idoko moto gulo nipo
noliya, ebemaː ibaːte gito kaːpelamiya Yu epono Kaːnisolo dubu kapanalemaː.
23 Ibaːte tabo ma kunu pegeliya, “Ale idoko moto gigiyu kodakodailame polaːnalo
nulaemaː, egaːwalo ebe moto atilaːpi dubu atumu niyakabolo eba lamotaːonalo ebo
kaːnulaemaː, wiyasiya gigiyu daːnaːilaemaː ebe tetelo ale moto gulo lumagi idi kaːnumiaː!”
24 Ebene Godokono Moto atilaːpino watodawa egaːwalo Godotamo kalimagono
ikameopino watowatopi ibaːte ebe tabo dolowiya woki bilibilinomomaː edaːiya, mabu
ebe tanalote keba kunu kemaigiyale ibaːte nipo malagidiloliya.
25 Ebe tetelo dubu idite pete ibaːtamo naːpegiya, “Eiye, nolowialaː! Laːle idoko motamo
dalomaima, ebe dubate Godoko Amamateno Motolo epo biyatulamita!”
26 Ebene atilaːpino watodawate ebeno opopiago Godoko Amamateno Motamo tolamete
Yaːsukono alibolepi dubu ebo nadabuiliya Yu epono Kaːnisolo dubatamo kemagatalemaː.
Ibaːte wiyasiya ibi elawamo kaːnuwatiyaː mabu ibaːte toletoleolo ibino tepo magumulo
negelitiya, “Diyala, epono taneba magumulo piyate me dubatamo dekalakalaona, ibaːte
atamo kawonomamo dowaote a kanakapuaemaː nokolamo daːbemapeaemaːnaː.”
27 Ebene ibaːte Yaːsukono alibolepi dubu Kaːnisolo dubatamo demagataliya, ibaːte ibino
dopo apulo eba lamotaːonalo Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomote
ibi nanaliya,
28 “Ale laː dopamo elawonomamo analiata laːle Yaːsukono mailamo akoiyatulame-
nakalaː, wiyasiya laːle dosiyodilawenama ebe kuba numaːlaː! Laː negelanamata a

watowatopiate Ya:suko kuba gabodo anakapuima:, ebene me la:imano iyatulame tanalote
opo kawonomamo tote Yelusalema duliyomolopi bilibilinomate olowiya!”
29 Ebene Pitako ega:walo alibolepi dubu epetapi, iba:te ebeno tabo eba wiyalo negeliya,
“Ale Godoko kapiyatamo ba:tudila:onakoma:, epetapiatamoa:!
30 Nanitabola, Ya:suko la:le kewa olotolowamo tupuguima:wete ebo anakapuimata,
wiyasiya aimano ewoniate damamatenamiya ebe Godote ebe a:ene adipati,
31 ebene ebete ebe ebeno tumudi apuamo adipatete epono Watodawama: ega:walo Igilo
Mula:lelamedawama: ebo midi. Me osiyodilo tanalodo Godote Isalaela epatamo wade tete
ikalami, iba:te ibino woki iyakobi midilite ebetamo eba olobila:lo ebete ibino kubakuba
osiyodilole tanalo ebo kegebolelaema:.
32 Mabu ale me tanalo aimano balida:mo dulaima:, ale ebema: gelanama: ega:walo a
magumudo Wade-talena Uliyanate atu tanalo ebe kawokalilamena. Nanitabola, piyate
Godotamo da:tudila:ona, ebete ebeno Uliyanano elawo iba:tamo nikalamena.”
33 Ebene Yu epono Ka:nisolo dubate ebe tabo olowite kubanomamo eba dowaolo
Ya:sukono alibolepi dubu anakapulaema: tabo ebo geliya.
34 Wiyasiya ibino taneba magumulo Pa:lisi tanebadawa idi ebeno mailo Gameliyelatela,
ebe Godokono Totomu Tabo iyatulamedawa idila ega:walo epo bilibilinomate ebeno mulo
tanaloma: ebe nowalogonamiya. Ebe tetelo ebete maigate tabo ma kunu giya, iba:te
alibolepi dubu Ka:nisolo magumune wagailite tete da:peso balalo ka:na:pola:nama:.
35 Ebene alibolepi dubate iba:godone da:nemaimiya, Gameliyelate Ka:nisolo dubatamo
negiya, “La: Isalaela dubala:, me dubatamo kuba idi osiyodiloa:no dopamo la: wadeno-
mamo nemalagidilala:.
36 Mabu la: iyatawalata, dopamo Tiyudasiko dokolinami ebe a:ka:tuwa: ebe kawoma:
genaki, ebene ebetamo 400 dubu epetapiate aladabutiya. Wiyasiya numa:la:, gaba-
manino gowelaopiate ebe danakapumiya ebeno tanebapiate iyaiya eba alautiolo ebeno
tanalote ebo olopoligiya.
37 Ebene walone tetelo epate ibino mailo gabamanino bukamo dakuloliya, ebe atu
ulamalo Ga:lili opono dubu idi Yudasite ebo kemaigiya. Ebete epo epetapi bilibilinomo
ebetamo ka:la:mite eba kunu eba wagelelo, wiyasiya gowelaopiate ebe atumu ebo
kanakapumiya, ebema: ebeno tanebapiate atumu iyaiya gito kalautiya.
38 Ebema: numa:la:, ka:lo ale me dubuno tanalo danagilamelelamitama:, ibino
tanaloma: nale la: analemata, la:le iba:tamo tanalo idi ako-osiyodilala:. Ibi na:miyapala:,
mabu ibino tabo gela tanalo ega:walo woko osiyodilo tanalo ibi a:ka:tuwa: ibino elawamo
dosiyodilolenaka ebe tanalote a:ka:tuwa: kolopoligomene,
39 wiyasiya ibino woko osiyodilo elawote Godogodone da:penale, ebema: la:godolo
elawo kitana: ibi odiyobolema:. La: nanisiwale, la: Godotamo gowelaopima:
da:beda:oma!”
40 Ebene Yu epono Ka:nisolo dubate Gameliyelakono tabamo gito tudila:iya.
Iba:te Ya:sukono alibolepi dubu ibino dopo apuamo ka:la:mite pa:ka:pa:ka:mo
a:na:ma:ga:midaolete ibi ma kunu analiya, “La: Ya:sukono mailamo epatamo tabo
walo akogelanakala:!” Ebene iba:te ibi gito naliboliya.
41 Ebe tetelo alibolepi dubate Ka:nisolo dubu miyapate kawo kalakalago eba nemaimi-
olo ibino taneba magumulo negeliya, “Nanitabola, Godote a ebeno wadewade ga:limapi
gudima: eba ka:milo ebete ebeno ubi ebo iyati, aimano Ya:suko waloma:ta tanaloma:
epetapiate temeteme ega:walo ilipo atamo kikaeaema:!”
42 Ebema: egela bilibilinomolo iba:te Godoko Amamateno Motolo ega:walo epono iyaiya
motolo woko osiyodilo atepa:no epo eba iyatulamelo Ya:su Kelisokono Wade Tabo ebo
kiyawaonakiya.

6

Sosi Epate Alibolepi Dubu Kowalubilima: Sebeni Dubu Duwatiya*

1 Ebe atu ulamalo Ya:suko waloma:tapino uwomute unamo odolo olodiyoboa:no ibino
taneba magumulo apaminateui tanalote ma kunu maigiya. Guliki tabamo degelanakiya
ebe Yu epate ubia: tabo awokalimiya Yu tabonomamo degelanakiya ebe Yudiya opo
epatamo, mabu egela bilibilinomo epetapilo bae alabaolame tetelo ibino amoleamola:te
wade walubi kelawenakia:.
2 Ebema: Ya:sukono 12 alibolepi dubate waloma:tapi epetapi bilibilinomo iba:tamo
ka:la:mite ibi nanaliya, “Me tanalo modoboa:, ale la:imano bae alabaolame tanalo eba
tupugaimilo wiyasiya Godokono tabo kiyawao woko gito atepama:.

* **6::** Keyakeyapino tabamo nanitabokobi midipiate me dubu dikonema: gelanaka.

3 Ebema: ekakiala:, la:godolo sebeni dubu nuwata:la:, epate kebe dubu tuputupupima:
ega:walo Godokono Uliyanamo tabokaopima: ega:walo mulopima: degelanaka. Ebene ale
bae alabaolame woko iba:tamo eba ikalamelo
4 a wiyasiya tete bilibilinomolo me netewa kawokawo tanalo bulamenakoma:, Godago
tabo gela tanalo ega:walo ebeno tabo epatamo kiyawao tanalo."
5 Ebe tetelo ebe taboma: nanitabokobi midipi bilibilinomate kawonomamo kalakalaiya,
ebene iba:te dopamo Stibiniko lawiya, ebeno nanitabokobi midi tanalo kodakodanomola
ega:walo Godokono Uliyana tabokanomola. Ebene iba:te me dubu epetapi ebo kuwatiya
— Pilipiko, Palokolasiko, Nikanoko, Timonoko, Pamenaseko, ega:walo uwomudawa Niko-
lasiko, me Nikolasiko Yu lumagia: wiyasiya ebete dopamo A:ntiyoka kawo duliyomololo
Yu epagodone nani Godokono tanalo dolowiya, ebe tetelo ebete ebe amamatema: iba:go
kapiyama: ebo pediya.
6 Ebene nanitabokobi midipiate me sebeni dubu alibolepi dubatamo demagataliya,
iba:te ibino tanaloma: Godotamo towetowe tabo eba kiyawaolo koto ebo watiolelamiya
ebeno elawote iba:godolo kitanama:.
7 Ebema: me gabodo Godokono tabote ebe opo kawonomodo penemaigiya, ega:walo
Yelusalema kawo duliyomololo Ya:suko waloma:tapino uwomute unamo eba odolonalo
kolodiyobonamia:. Ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopi dubuno taneba magumulo
epetapi bilibilinomate atumu Ya:suko nanitabokobi midi tanalo ebo lawiya.

Yu Epo Epetapiate Stibinitamo Dowaote Ibino Ka:nisolo Dubatamo Demagatiya

8 Nanitabola, nanitabokobi midipiate alibolepi dubu kowalubilima: duwatiya, ebe
dubu magumulo dubu kapiya idi Stibinikono tanalo ma kunula, ebeno tepo magumulo
Godokono nilakapo ega:walo elawo kawonomate pola:namiya, ebema: ebete epo magu-
mulo kawokawo anoano tanalo ega:walo weweda: tanalo osiyodilolenaki.
9 Ebe tetelo Yu epono balidi ibilamole moto idi nitanami, ebeno mailo ebe 'Matuo-
lamole Magumune Demaimiya Ebe Dubuno Aladabutila,' ebe taneba magumulo epetapi
Sailiniya duliyomolo epola, epetapi A:lesandiya duliyomolo epola, epetapi Silisiya opo
epola, ega:walo epetapi A:isiya opo epola, ibi bilibilinomate kapimiya ilukulinamiya.
Ebene egela idilo ibino tanebapi epetapiate pelamete Stibiniko eba podiyobolo eba:go
apaminateui tanalo ebo posiyodiliya,
10 wiyasiya ibino elawote Stibinikono elawago ka:pa:modobiya: mabu Godokono
Uliyanate ebetamo wade mulonomo ikamiya.
11 Ebema: ebe dubate ibino modoboa: tanalo umite iba:te diya gabodo tolamete dubu
epetapiatamo mani eba nikalamelo ma kunu nanaliya, "La: mako a:da: tabo Stibinikono
tanaloma: na:negeliyala:, la: olowimata ebete la:imano dopo apulo kuba tabo da:kiyawai
Mosesetamo ega:walo Godotamo."
12 Ebene ebe a:da: tabo kiyawaopiate tolamete ibino tabo gela magumulo Yu epo
epetapi ega:walo ibino watowatopi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ibi bili-
bilinomatamo elawo ebo nikalamiya Stibinitamo ka:dowaoma:. Ebema: ibi epetapiate
Stibiniko elawamo pelawete Yu epono Ka:nisolo dubatamo ebo magatiya ebeno tanalo
kananagiyamidaema:.
13 Ebe tetelo iba:te dubu epetapi ebo magaeliya Ka:nisolo dubuno ololo apulo Stib-
inikono tanaloma: a:da: tabo ka:pegelama:, ebene ebe tabo atapiate pelamete tabo ma
kunu pegeliya, "Me dubute Godoko Amamateno Talena Motono tanaloma: ega:walo
Mosesete atamo dikaeamiya ebe Totomu Tabono tanaloma: iyaiya kuba tabo kiyawao
katepana:.
14 Nanitabola, ale ebeno tabo olowima:, ebete ma kunu gi, 'Ya:suko Nasalete duliyomolo
dubute Godoko Amamateno Moto anabulimite, ebene Mosesete aimano ewoniatamo
dikalamiya ebete ebe wadewade osiyodilole tanalo kubailamete iyama: ka:midilimene!' "
15 Ebe tetelo Yu epono Ka:nisolo tanebapi magumulo da:pola:niya, ebe dubu bili-
bilinomate olobila:ote Stibiniko balidi kodakodamo eba umiolo, wiyasiya Godokono
nopodawano alo keba kunula:ka: ebeno ololote eba kunu pukuilamiti.

7

Stibinite Yu Epono Ka:nisolo Dubatamo Ibino Ewonino Tanaloma: Da:kiyawaiya

1 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomote Stibiniko nalate-
diya, "Me tanalo nanitabola:ka:?"
2 Stibinite tabo eba wiyalo negiya, "Naniala: ega:walo nabiala:, la: naimano tabo
nolowiala:. Aimano ewono A:ibalayamate Mesopotemiya opolo eba okolinalo A:la:na
duliyomolamo pea:no, ebe tetelo Alonomo Godote ebetamo pemaigate

3 ma kunu pegiya, ‘A:imano opo ega:walo a:imano mabu epo miyapawete, nale a:ma:
danatama ebe opamo na:tiye.’
4 Ebema: ebete Ba:baloni opo atepate A:la:na duliyomolamo gito tiya, ebene ebete ebolo
eba nokolinalo ebeno nabiwite da:iya, Godote ebe me Ka:inane opamo ebo magaiya, la:le
ka:lo dilukuliawenama me opamo.
5 Godote wiyasiya ebe tetelo Ka:inane opo kawonomo magumulo okoli bai da:peso idi
kikamiya: ebenonomoma: keda:nama:, ega:walo ebe tetelo ebete gudia:no eba okolinalo
Godote ebetamo nanitabolo egiya, ebete walone tetelo Ka:inane opo ebetamo ega:walo
ebeno walonepiatamo kikalaema:.
6 Ebene Godote ebetamo walo ma kunu kegiya, ‘A:imano walonepiate kapela epono
opo idilo da:nilukulinama:na:, ebe opo epate ibi wiya: wokopima: midilite 400 ulamamo
kawokawo temeteme bikalamenakoma:na:.
7 Wiyasiya nanitabola, piyate iba:tamo temeteme dikalamenama:na:, nale ebe epono
tanalo anagiyamidalamete kuba wiya kikalaemamo, ebene nale a:imano walonepi ebe
mulu opone wagailite demagaelemo, ebe tetelo iba:te na me opolo kapamamanaten-
ema:na:.’
8 “Ebe tetelo Godote A:ibalayamatamo nopo nanitabonomolo diyatiya, ebe nopono
pukala awokalima: tama itamida tanalo ikamiya, ebema: A:ibalayamate ebeno gudu
Aisa:keko umite kapiya wuiki dolopoligiya ebetamo tama itamida pukala ebo iya-
timiya. Ega:walo walone tetelo Aisa:kete me atu tanalo ebe kosiyodiliya ebeno gudu
Ya:ikobotamo, ebene Ya:ikobote ebeno 12 dubu guda:tamo me atu tama itamida pukala
kalomolamiya, walone ebe guda:te aimano 12 gu epono nabima: eda:iya.
9 “Ebene Ya:ikobokono 12 guda:te apepeote ebe aimano guguno nabiate ibino ekawi
Yausepekono wade okoli mabuma: eba dowaolo olowamepi dubu epetapiatamo manima:
gito nikalamiya, ebete Isipiti opolo wiya: wokodawama: ka:neda:nama:. Wiyasiya Godote
eba:go eba nokolinalo
10 ebeno temeteme bilibilinomo magumulo ebeno igilo wadenomamo mula:menaki.
Ebene Yausepete Isipiti opono Kawo Elawodubu Pa:lokono ololo apuamo da:nemaigiya,
ebe tetelo Godote ebetamo wade mulonomo ikamiya. Nanitabola, Godokono walubi
magumudo Pa:lote Yausepetamo kawonomamo kalakaliya, ebema: ebete ebe Isipiti opo
kawonomo ega:walo ebeno kawo moto ulamedawama: ebo midiya.
11 “Ebe tetelo Isipiti opo ega:walo Ka:inane opo kawonomolo baete eba olopoligolo kawo
nigologolo tanalonomote epatamo piya, ebema: aimano ewoniagodolo bae uwateo gabote
kitanamia:.
12 Ebene Ya:ikobote Isipiti opolo konote da:pola:nami, ebe tanalo olowite aimano ewoni
nabi bae ka:nuwateoma: ebamo gito naliboliya. Me ibino dopo tetela.
13 Ebene iba:te netewa teta:mo walo da:ka:tolamiya, ebe tetelo Yausepete ebeno tanalo
ebeno naniatamo awokalimilo ma kunu giya, ‘Na ebe Yausepetela!’ ega:walo ebe atu
tetelo Kawo Elawodubu Pa:lote Yausepekono mabu epono pelame tanalo ebo iyatawiya.
14 Ebene Yausepete ebeno nabiwi Ya:ikobotamo tabo ebo nalibiya, ebe ega:walo ebeno
mabu gudi ibi bilibilinomate Isipiti opamo ka:pelaema:, iyo, ebe tetelo Ya:ikobokono
epono uwomu ebe 75 epola, miba:te pelamiya Isipiti opamo.
15 “Ebene Ya:ikobote ebeno epago tote Isipiti opolo eba nokolinalo, ebe ega:walo aimano
ewoni epetapiate ebo na:elaiya.
16 Ebene ibino guda:te Ya:ikoboko ega:walo Yausepeko ibino ape Ka:inane opono
Sekeme duliyomolamo walo kowadaete bobamo ebo palomiya, ebe bobo damela
A:ibalayamate Amokono guda:godone maniamo iyalo elawiya.”

Stibinite Mosesekono Tanaloma: Da:kiyawaiya

17 Ebene Stibinite tabo moga:melo Yu epono Ka:nisolo dubatamo walo na:ka:kiyawaiya,
“Godote A:ibalayamatamo nanitabonomolo degiya, ebe tabono nanitabo tanalote
awokalama: eba tatalilo Isipiti opolo aimano Isalaela epate bilibilinomoma: eda:iya.
18 Ebe tetelo Isipiti opolo Kawo Elawodubu idite maigiya, Yausepete dopamo Isipiti opo
epo keba kunu kowalubilinakile ebete ebe tanalo wadenomamo kiyatawiya:.
19 Ebema: ebete aimano epo a:da: masigilinami, ega:walo ebete aimano ewoni
mako elawo tabamo kubailamenami, iba:te ibino a:lia:li gudi agimagimao bailo gito
ka:miyapaolenakoma:.
20 “Ebe tetelo Mosesete ebo awokaliya, ebeno ololo wadenonomola. Ebete netewa-
kapiya saganalo ebeno nabiwino motolo okolite,
21 ebene ebeno menokola nabiwila iba:te ebe motone kela:mo matopa:tate gito
danatepapiya, ebe tetelo Kawo Elawodubu Pa:lokono buwelete ebe numite ebeno
guduma: nimidite wadenomamo dabinami.

22 Ebene Mosesete Pa:lokono motolo eba apelo Isipiti opo epate ibino mulo tanalo
bilibilinomo ebe ebo iyatumiya, ebema: ebete ebeno tabo kiyawao magumulo ega:walo
ebeno osiyodilole magumulo elawonomoma: ediya.
23 “Mosesete 40 ulama tetedawama: eba eda:nalo ebete ebeno tepo magumulo woki
iyatiya, ebeno Isalaela epate keba kunu kilukulinami ebe tanalo ka:nuima:.
24 Ebe tetelo Isipiti opo dubute Isalaela dubu idi danagalimiuti, Mosesete numite Isipiti
dubutamo kuba wiya eba nikamelo ebe ebo nanakapumiya,
25 mabu ebe osiyodilo tanalodo ebete nemalagidiliya ebeno epate me tanalo kiy-
atawaoma:, Godote Mosesekono kotamo ibi Pa:lokono elawo magumune kowagailimene.
Wiyasiya iba:te ebeno wade osiyodilo tanalono magumu wadenomamo kelawiya:.
26 Ebema: egela idilo Isalaela dubu netewate da:gowelitiya, Mosesete ibi ulamete ibi eba
gelebadilamelo nanaliya, ‘Naimano naniala:, la: kapiya alailame epo keba kunula:ka: eba
kunulata. Beda: mabuma: idite iditamo, idite iditamo kuba tanalo dosiyodilawitama?’
27 “Wiyasiya ebe tetelo kebe dubute iditamo elawonomoma: keditile, ebete Moseseko
balamo eba nimupiamidalo ebo aniya, ‘A:ma: potele kanatia a:ma:le aimano ka-
wodawama: eda:ma:? A:ma: aimano tanalo anagiyamidadawa:!
28 A:ma: ubila:ka: na anakapunaema:, a:ma:le dutu Isipiti dubu danakapuma:wia eba
kunu?’
29 Mosesete ebe tabo olowite ebete kawo tole lawete Isipiti opone ebo alauliya, ebene
ebete Midiyana opolo eba nokolinalo kamiyale aidite dubu gudi netewa ebo nulamiya.
30 “Ebene 40 ulama da:petoiya egela idilo Mosesete Sainai Ununomo Damelano bulu
opolo eba paitalo Godokono nopodawate ela magumudo ebetamo ebo pawokaliya, iyo,
elate kewalo dowaiti wiyasiya kewate kolotolitiya:,
31 Mosesete ebe tanalo umite kawonomamo anoaniya. Ebema: ebete wadenomamo
uima: tataliamo eba tolo Kawodawa Godokono tabote ebetamo ma kunu piya,
32 ‘Na Godotela. A:imano ewono nabi A:ibalayamako, Aisa:keko, ega:walo Ya:ikoboko
iba:te poko kamamatene, na ebetela.’ Mosesete ebe tabo olowite elawoa:noma: eba eda:lo
ebete tabo gedawa kuima: ebeno ape anakamilo kawo tolenomo ebo lawiya.
33 “Ebene Kawodawa Godote ebetamo negiya, ‘A:imano agowa inamabu
na:pupukulama:, mabu a:ma:le duta:wita ebe uti bai talenala.
34 Naimano epate Isipiti opolo kawokawo temetema:go dilukulina, nale ka:lo ibino mod-
oboa: tanalo ulamelelaemo, iyo, nale ibino imi tanalo olowilatelete na Unu Duliyomolone
ebema: piwisigamo ibi kuba magumune kowagailima:. Ebema: a:ma: na:pa:, nale a:ma:
Isipiti opamo kanalibomamota naimano woko ebolo ka:nosiyodilaema:.’ ”

Isalaela Epate Moseseko Ubia:noma: Eda:o Tanalo Stibinite Da:kiyawaiya

35 Ebene Stibinite tabo moga:melo Yu epono Ka:nisolo dubatamo walo na:ka:kiyawaiya,
“Numa:la:, Isalaela epate Mosesetamo dopamo ibino ubia: tanalo eba awakalimilo ma
kunu geliya, ‘A:ma: potele kanatia a:ma:le aimano kawodawama: eda:ma:? A:ma: aimano
tanalo anagiyamidadawa:!’ Wiyasiya me tetelo Godote Moseseko walo akapalibiya ibi
ulamedawama: ega:walo ibino igilo mula:lelamedawama: ka:peda:ma:. Nanitabola, elate
kewalo dowaiti, ebe tetelo Godokono nopodawate ebetamo pawokalate elawo ebetamo
ebo ikamiya ibi kowalubilinama:.
36 Ebema: 40 ulama magumulo Mosesete kawokawo anoano tanalo Isipiti opolo
ega:walo Kalimakalima Kewa: Kolomolo ega:walo bulu opolo osiyodilolenaki, iyo, ebete
Isalaela epo me gabodo wagailiya Isipiti opone.
37 Ebene me Mosesete Isalaela epatamo negiya, ‘Walone Godote ebeno Iyanomo Woki
Awokalimidawa idi, na dopo, la:godolo kadipatemene,’
38 ega:walo Isalaela epate bulu opolo danaladabutiya me dubu Mosesete iba:go nokoli-
nami, ega:walo ebete aimano ewoniago eba okolinalo Godokono nopodawate Sainai
Ununomo Damelalo ebetamo da:kiyawaiya ebe Totomu Tabo ebete Godogodone uwatete
atamo ebo ikaeamiya uwomua: tetelo a kowalubinama:.
39 “Wiyasiya ebe tetelo aimano ewoniate Godotamo tudila:oma: ubia:noma: eda:iya,
ebene iba:te ebe waloma:ta tanalo iyabaiamo eba watiamidalo ibino tepo magumulo
Isipiti opamo olowamioma: ubi walo nakalomonamiya.
40 Ebema: Mosesete epago luta: tetelo iba:te ebeno naniwi A:lonitamo negeliya, ‘Aimano
ida:da:li nosiyodiloleama:, iba:te a dopaeamete kemagataema:, mabu me Moseseko Isipiti
opone a demagaeiya kebamo dalatidile!’
41 Ebe tetelo iba:te oli ape kau-goeono ololamo ida:da:li osiyodilote ebetamo kalimagono
inamabu eba ikameolo, iba:te a:ka:tuwa: ibino kotamo dosiyodiliya ebe inamabutamo
kawo kalakala soliyomu osiyodiliya.

42 Ebe kuba mabuma: Godote ibi ginima:mo eba ilatelelo gito miyapiya ibi a:ka:tuwa:
ibino ubilo tobolo ununo mawele kamamalatelenama:. Nanitabola, me tanalo Godokono
woki awokalimipiate ebeno Bukalo iyalo ma kunu awokalimiya,

‘La: Isalaela epala:,
la:le 40 ulamamo bulu opolo dowapata:lama:wenaima,
la:le na amamanatenema: dalukola:wenakima,
ebe sipi-goeogoeono kalima tepo magumuno
nanitabo tanalago ka:pikanamona:wenakia:.
43 Wiyasiya la:le la:imano ida:da:li Molekakono
sipi-goeono tama talena moto
unamo awokowiamidiyamata,
ebene ida:da:li idi Lepanako
maweleno ololamo a:kosiyodiloliyamata,
me ebe ida:da:lila
la:le damamalatela:wenaima.
Me mabuma: nale la:tamo
kuba wiya kikalametama:
naimano wade Ka:inane opone
kuba Ba:baloni apuamo kanalibolemamota.’ ”

Stibinite Yu Epono Ka:nisolo Dubatamo Ebeno Uwomu Tabo Da:kiyawaiya

44 Ebene Stibinite tabo moga:melo walo na:ka:kiyawaiya, “Me tanalo nanitabola,
Godokono sipi-goeo tama awokowiamida Talena Moto aimano ewoniagodolo eba itanalo
Godote iba:go ebolo nokolinami. Numa:la:, Godokono iyatumi magumulo Mosesete keba
kunu kolowiyale ega:walo ebeno balida:mo keba kunu kumiyale, ebete ebe moto eba
kunu wadenomamo osiyodiliya.
45 Ebene aimano ewonino guda:te ebe Talena Moto ibino nabiagodone lawete, iba:te
agute Yosuwago Ka:inane oli opamo gito tolamiya. Ebe tetelo ebe opono iyaiya epo Godote
ebeno elawamo na:na:ma:latelete Isalaela epatamo ebo nikalamiya, ebene ebeno Talena
Motote ebolo eba nitanalo iba:te ebe tetene pelamete Da:ibidikono teta:mo pemaimiya.
46 Ebene Godote Da:ibidikono osiyodilole tanalo ulamelemete ebe kawonomamo
malagidilonami, ebema: tete idilo Godokono okoli baima: Da:ibidite ebe ebo aniya
ebete ebe amamateno iya moto ketema:, nanitabola, me Godo ebe Da:ibidikono ewono
Ya:ikobote dopamo damamatenami ebe Godola.
47 Wiyasiya Godoko Amamateno Moto Da:ibidikono gudu Solomonote etiya,
Da:ibiditea:.
48 “Wiyasiya la: wadenomamo nolowiala:, epate Ununomo Godoko mabuma: dete-
moteona, ebete ebe iyaiya motolo nanitabolo kokolina:. Iyo, dopamo ebeno woki
awokalimidawa idite me tanalo ma kunu awokalimiya,

49 ‘Kawodawa Godote negena,
‘Unu Duliyomolo ebe naimano okoli baila,
ega:walo me opo naimano agowa puti baila.
Ebema: la: me opo epate
natamo kebako moto na:keta:ema?
Naimano ela ami bai
la:le kebolo na:kosiyodilaema?
50 Mabu me tanalo ebe nanitabola,
me opono inamabu bilibilinomo
na a:ka:tuwa: naimano kotonomamo osiyodiloliyamo,
me inamabu bilibilinomate
naimanoma: ebema: eda:ona.’ ’ ”

51 Ebene Stibinite Yu epono Ka:nisolo dubatamo uwomu tabo eba kiyawaolo negiya,
“Eiye, la: wato kodakoda epolata! La: Godokono Totomu Tabamo tudila:olo tama itamida
pukala unu gabodo lawiyamata, wiyasiya tepo magumuno kodakoda tanalo kiyaila:wiya:!
Iyo, la: tete bilibilinomolo la:imano galo eba mopiolelo Godokono Wade-talena Uliyana
ebe odiyobonamata, la:imano ewoniate dowagelenamiya eba kunu!
52 Numa:la:, Godokono woki awokalimipi bilibilinomo magumulo la:imano ewoniate
kapiya dawatamo nilakapo kiyatinakia: wiyasiya ibi bilibilinomatamo temeteme ikala-
menakiya. Eba kunu piyate Godokono Tuputupu Wokodawano pe tanaloma: dopamo

tabo da:kiyawaiya la:imano ewoniate ibi anakapulamenakiya, ega:walo me tetelo Tuputupudawa Ya:sute ebeno tanalo la:tamo dapawokalimi, la:le ebe a:da: elemasigi gabodo lawa:wete ebe anakapuimata.
53 Ebema: nanitabola, Godokono Totomu Tabo ebeno nopopiagodone duwata:wiyama, la: ebe epolata, la:le wiyasiya ebe Totomu Tabamo nanitabolo ka:tudila:wena:!"

Yu Epono Ka:nisolo Dubate Stibiniko Nokolamo Mapemete Danakapumiya
54 Ebene Yu epono Ka:nisolo dubate me tabo dolowiya iba:te ibino dowa tanalo kawonomo Stibinitamo kawokalima: pituku ebo waliwalioliya.
55 Ebe tetelo wiyasiya Stibiniko Godokono Uliyanate detabokaimiya, ebete Unu Duliyomolamo da:nemeliya Godokono kawo alonomo eba umitalo, Ya:sute atumu ebeno tumudi apulo na:kutiti.
56 Ebema: ebete negiya, "La: numa:la:! Godote Unu Duliyomolono gigiyu da:iyamidita nale bumitamo, Epono Naniwite ebeno tumudi apulo butita!"
57 Ebe tetelo Yu epono Ka:nisolo dubate kapimiya gelatepago galo mopiolete ebetamo na:na:puila:iya ebe ka:na:kubaima:.
58 Ebene iba:te ebe elawamo nelawete duliyomolo magumune magatate nokolamo mapeme ebo nowagilimiya. Ebe tetelo kebe dubate Stibinikono tanaloma: a:da: tabo Ka:nisolo dubatamo da:pegeliya, ebe dubate ebe dopamo anakapumia:no ibino watubino kaliku oli ape dubu idi Solokono agowa mabuamo gito nalomiya.
59 Ebene iba:te Stibiniko nokolamo eba mapemelo ebete ebeno Kawodawa ka:milo negiya, "Kawodawa Ya:su, naimano uliyana a:ma:le na:pelawa:!"
60 Ebe tetelo ebete pupamo gate kawonomamo negiya, "Naimano Kawodawa, me kuba iba:te dosiyodiluta, a:ma:le iba:tamo kuba wiya akoikalama:la:." Ebene ebete me tabo gete a:enomo ebo a:iya.

8

Solote Nanitabokobi Midipiatamo Temeteme Ikalame Dowagilimiya
1 Ebe tetelo ebe oli ape dubu Solote Stibinikono a:e tanalo umite nekalakaliya. Ega:walo ebe atu egelalo sosi epate Yelusalema kawo duliyomololo dilukulinamiya, Yu watowatopiate iba:tamo kawokawo temeteme ikalame ebo wagilimiya. Ebe mabuma: Ya:sukono alibolepi dubate a:ka:tuwa: kawo duliyomololo na:pola:niya, wiyasiya Ya:suko nanitabokobi midipi epetapi bilibilinomate alautiya, ma kunu epetapi Yudiya opamo ega:walo epetapi Samaliya opamo iyaiya tolamoliya.
2 Ebema: Yelusalema epo epetapi Godokono nilakapago dilukulinamiya, iba:te Stibinikono ape pelawete bobamo eba niyatilo ebe mabuma: kawonomamo niimitiya.
3 Ebe tetelo Solote me kuba tanalo idi wagilimiya, ebete sosi epono iyaiya motamo nodolonaki dubu ega:walo kamiyale da:nulamenaki, ebete ibi uwatete danamiyatalenaki idoko motamo gito niyalekenaki.

Pilipite Samaliya Kawo Duliyomololo Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaiya
4 Ebema: nanitabokobi midipiate kebe iyaiya opamo kalautiye, iba:te ebolo iyaiya eba nowapata:lamelo Ya:sukono Wade Tabo epatamo ebo na:kiyawaonakiya.
5 Ibino taneba magumulo Pilipiko ebe idila, ebete Samaliya kawo duliyomolamo tote Ya:su Kelisokono tanaloma: tabo da:na:kiyawauti,
6 epo bilibilinomate ebeno tabo wadenomamo olowiutiya, ega:walo ebete Godokono elawamo kebe anoano tanalo kosiyodilolitiyale iba:te atumu nulamitiya.
7 Ebe tetelo Pilipite epagodone kubakuba uliyana daliboliya iba:te gelatepago ebo nemaimiya, ega:walo ebete ape kodakoda temetema:gopi ega:walo agowa tataipi wadekobi a:ka:midioliya,
8 ebema: ebe Samaliya duliyomolo kawonomolo kawo kalakalanomote itani.

Giwali Osiyodiloledawa Saimonote Godokono Elawo Maniamo Laema: Dowageliya
9 Nanitabola, Pilipite Samaliya kawo duliyomolamo dopamo pea:no, dubu idite ebolo nokolinami ebeno mailo Saimonotela, ebete ebeno giwali osiyodilole tanalamo epo anoanoilamenami. Ega:walo ebe a:ka:tuwa: ebe kawoma: eba midinalo,
10 Samaliya opono dologala epo ega:walo kawokawo mailago epo ibi bilibilinomate ebeno iyatulame tanalo wadenomamo olowionakiya. Ebene iba:te negelanakiya, "Ebeno elawo Unu Duliyomolone pena, ebema: ale ebetamo Elawodawanomo mailo kikamiye!"
11 Iyo, Saimonote tete geyageyalo ebeno giwali iyatawa tanalamo ebe epo danoanoilamenami, ebema: iba:te ebeno osiyodilole tanalodo ebe nowaloma:tanamiya.
12 Wiyasiya Pilipite da:piya ebete Wade Tabo eba pa:kiyawaolo, Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebete ebe tanalo ega:walo Ya:su Kelisokono elawo tanalo ebo

pawokalilamiya. Ebe tetelo Samaliya epate nanitabokobi midite, ebene Pilipite ebe kamiyale ega:walo dubu bilibilinomo obamo ebo waduba:midaoliya.
13 Ega:walo Saimonote atumu nanitabokobi midite Pilipite ebe obamo ebo kaduba:midiya, ebene Pilipite Godokono elawamo kebe kawokawo anoano tanalo kosiyodilolenakile, Saimonote ebe niyakabonomolo eba okolitalo ebe iyaiya tanalo dulamenaki kawonomamo anoanonaki.
14 Ebe atu tetelo Yelusalema kawo duliyomololo alibolepi dubate Samaliya opo epono tanalo ma kunu olowiya, iba:te Godokono tabo elawiya, ebema: iba:te Pitako ega:walo Yoneko ebe tanalo uima: ibi gito naliboliya.
15 Ebene ibi netewapiate ebamo tote olioli nanitabokobi midipi Godotamo ebo nowadipalateliya iba:te ebeno Uliyana kelaema:,
16 mabu dopamo Pilipite ebe nanitabokobi midipi obamo dowaduba:midaoliya Kawodawa Ya:sukono mailo kapiyamo osiyodiliya, wiyasiya ebe tetelo Godokono Uliyanate ibi unamo ka:pokoliya:.
17 Ebema: Pitako Yoneko iba:te ebe tanalo iyatawaote ibino koto Samaliya nanitabokobi midipiatamo dowatiolelamiya, iba:te Godokono Uliyana ebo lawiya.
18 Ebe tetelo Godote alibolepi dubagodone ebeno Wade-talena Uliyana epatamo keba kunu kikalamiyale, giwali osiyodiloledawa Saimonote ebe tanalo dumiya, ebete mani iba:tamo eba ikalamelo negiya,
19 “La:godolo ditana ebe elawo nale la:godone maniamo kelawa:mo, ebene nale kebe epono watamo naimano koto dowatiolelamenakomo, iba:te atumu Godokono Uliyana nagodone belawenakoma:na:.”
20 Ebene Pitate ebeno tabo eba wiyalo negiya, “A:imano ape ega:walo a:imano mani Saitanakono Ela Opamo kapimiya ka:toma:na:, mabu a:imano woki ma kunu itana, lumagite Godokono Uliyanano elawo maniamo kelaemene! Ao, eba kunua:!
21 A:imano kuba wokino tanaloma: a:ma: Godokono woko osiyodilo magumulo ago akapaladabua:emene, mabu Godokono umi magumulo a:imano tepo magumuno woki ka:tuputupua:.
22 Ebema: modobola a:ma: woki iyakobi mida:wete a:ma:le demalagidilawita ebe kuba osiyodilo tanalone nolobigiye, ega:walo a:ma: Godoko na:toweomiye ebete a:imano kuba woki egebolemetate ka:dodomatimitama:.
23 Nanitabola, na iyatawala a:imano tepo magumuno dowa tanalote detaboki, ebe mabuma: a:ma: Saitanakono idoko motolo bokolinata!”
24 Ebene Saimonote tabo eba wiyalo negiya, “La: niyaniyata, modobola:ka: la: na Kawodawa Godotamo nadipanateniyala:, mabu la:le kebe tanaloma: kegelaema ebe kuba wiyate natamo nanitabolo demaigamene nale a:ka:modobomo.”
25 Ebema: me tanalo dolopoligiya, ebe tetelo Pitako Yoneko iba:te Samaliya kawo duliyomololo Kawodawa Ya:sukono iyaiya tabono tanaloma: awokala gelate Yelusalemamo walo ebo kolowamiya, ebene iba:te eba tolo gabo tetelo Samaliya opono iyaiya duliyomolo depesodo Wade Tabo kiyawaoago ebo tiya.

Pilipite Itiyopiya Opo Kawo Dubutamo Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaiya

26 Ebe tetelo Kawodawa Godokono nopodawate Pilipitamo negiya, “A:ma: maigawete siyele apuamo na:toa, Yelusalemane Gasa duliyomolamo bulu opodo da:tolamenaka ebe gabamo.”
27 Ebene ebete maigate ebamo na:tiya. Ebe atu tetelo kawo dubu idi, ebete Itiyopiya opono Kawo Elawo Kamiyale Ka:ndesikono wokodawama: eda:nami, ebete ebeno kawokawo inamabu ega:walo mani ulamelemenami, ebe dubute me atu gabodo piti. Ebete Yelusalema kawo duliyomolamo Godoko amamatema: iyalo tote
28 walo eba ka:pitalo, ebeno sa:liyota-pe unulo okolite Godokono woki awokalimidawa Aisayakono Buka ka:la:miola:go eba pitalo, Pilipite ebe ebo numiya.
29 Ebe tetelo Godokono Uliyanate Pilipiko naniya, “A:ma: sa:liyota-pe niyakabamo nemaigawete eba:go kapimiya na:tonatiye.”
30 Ebema: Pilipite sa:liyota-peago eba puliganatolo, kawo dubute Aisayakono Buka tabo deka:la:mioliti ebeno tabo nolowite ebetamo negiya, “A:ma:le deka:la:miola:wita ebe tabono magumu na:kemalagidilawita?”
31 Ebete tabo eba wiyalo negiya, “Ao, na keba kunu na:kiyatawamo? Na iyatunamedawa puliyala.” Ebe tetelo ebete Pilipiko naniya ebete sa:liyota-peamo olote ebe niyakabamo ka:pokolima:.
32 Ebene kawo dubute Aisayakono Bukalo Godokono tabo ma kunu ka:la:mioliti,

“Iba:te ebe dubu lawete emagatiya

sipi-goeomu kananakapuima:,
ebene lumagite sipi-goeo da:pesono
ipo dotolemita,
ebe sipite gelebadilo eba lutalo
tabo gea:noma: keba kunu keda:nakole,
ebete eba kunu tabo abumite
tabo idi kegiya:.
33 Ebe tetelo iba:te ebe eba malogolo
ebeno tanalo wadenomamo anagiyamidamea:no
a:eamo gito nalibiya.
Numa:la:, iba:te ebeno igilo
me opolo itamidamiya,
ebema: ebeno walonepino tanaloma:
potele na:ka:kiyawaomene?”

34 Godokono Buka ka:la:miole tanalo dolopoligiya kawo dubute wiyasiya Pilipitamo negiya, “A:ma: na nanana:, Aisayate pokono tanaloma: ka:kiyawaiyale, ebe a:ka:tuwa: ebeno tanaloma:la:ka: o lumagi idino tanaloma: ka:kiyawaiyale?”
35 Ebema: iba:te kapimiya eba tutalo kawo dubute deka:la:moliya, Pilipite ebe tabono magumu dopamo awokalimite, ebene Godokono Buka apuapuno tabo epetapino magumu atumu kawokalilamete Ya:sukono Wade Tabo ebetamo ebo kiyawaonatiya.
36 Ebene ibi netewapiate ebe gabodo eba tonatolo obo paka: da:pesamo da:nemaimiya, kawo dubute negiya, “A:ma: me obo numa:. A:ma: modobola:ka: na obamo aduba:midanema:? Kodakoda idi ba:kitanale?”
37 Ebene Pilipite ebetamo negiya, “A:ma: a:imano tepo magumulo Godokono tabo nanitabokobi da:mida:wa:, nale a:ma: obamo kaduba:midamota.”
Ebete tabo eba wiyalo negiya, “Na ka:lo Ya:suko nanitabokobi a:midimo, ebe Kelisote, Godokono Gudula.”*
38 Ebe tetelo kawo dubute sa:liyota-pe atadawa naniya ebete pe ebamo kodiyoboma:, ebene ebete Pilipa:go iwitite Pilipite ebe obamo ebo aduba:midiya.
39 Ebene ibi netewapiate obo magumune eba pidiwitalo Kawodawa Godokono Uliyanate Pilipiko opo ida:mo demagatiya, kawo dubute ebe walo kumiya:, ebete wiyasiya kawo kalakalago ebe gabodo walo gito ka:tiya.
40 Ebe tetelo Pilipite Godokono elawamo Asotase duliyomolamo nemaigate, ebete ebe duliyomolone tote ebe opono duliyomolo bilibilinomodo Godokono Wade Tabo kiyawaoago Sisaliya kawo duliyomolamo ebo nemaigiya.

9

Solote Ebeno Kuba Osiyodilole Tanalone Ya:sutamo Dolobigiya
Ali 22.6-16; 26.12-18

1 Ebe atu tetelo Solote Kawodawa Ya:suko waloma:tapi anakapulaema: tabo elawonomamo kiyawaonaki, ebene ebete Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomotamo tote
2 leta uwatema: ebe ebo naniya. Ebe ubila ebe letago Dama:sakase kawo duliyomolamo tote, Yu epono iyaiya balidi ibilamole motamo nopegate, kebe epate Ya:suko Nanitabokobi Midi Gabodo dowapata:lamenamiya ebe dubu ega:walo kamiyale ka:nolema:, ebene ebete ibi da:nulaemene ibi elawamo nuwatete Yelusalema kawo duliyomolamo magaelete idoko motamo ebo ka:piyalekema:.
3 Ebene ebete Dama:sakase kawo duliyomolo niyakabamo da:nemaiganatiya ebe tetenomolo Godokono Unu Duliyomolone alote eba piwisigalo molete da:la:uwa:mida keba kunula:ka:, ebe alote eba kunu ebe ebo pa:wiyamidadigiya.
4 Ebene ebete opamo gate tabo ma kunu olowiya, “Solo, Solo! Keleka: mabu a:ma:le natamo kawokawo temeteme dikanama:wena?”
5 Solote nowamiya, “Kawodawa, a:ma: poteleka:?”
Wiya tabote na:piya ebetamo, “Na Ya:sutela, a:ma:le temeteme dikanama:wena, na ebe lumagila.
6 A:ma: maigawete duliyomolamo na:nopega. Ebolo lumagi idite a:ma: kanama:ta a:ma:le beda: tanalo na:kosiyodilaemene.”

* **8:37:** Ali 8.37 buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

7 Ebe tetelo Solago da:tolamiya ebe dubate ebe tabo madodo eba olowilo wiyasiya
lumagi kumiya:, ebema: iba:te eba anoanolo tanalo idi osiyodiloa:no gito lamota:oniya.
8 Ebene Solote opone maigate balidi paeamidalete da:meliya ebe tetelo inamabu
kulamiya:, ebema: ebeno namutupiate ebe kotamo lawete Dama:sakase kawo duliyomo-
lamo gito magatiya.
9 Ebene ebete netewa-kapiya egelalo inamabu ulamolea:no ebolo gito nokoliya, ebete
bae kenanakia: ega:walo obo ka:ninakia:.
10 Ebe tetelo ebe Dama:sakase kawo duliyomololo Ya:suko waloma:tadawa idi nokoli-
nami, ebeno mailo A:nanayasitela. Ebete u wata:no ebeno balidite iyama: eba eda:omelo
Kawodawate ebe neka:miya, "A:nanayasi!"
Ebete nowamiya, "Kawodawa, na mela. Beda:la:ka:?"
11 Ebene Kawodawate ebetamo negiya, "A:ma: maigawete, gabo mailo Tuputupula
ebamo toawete Yudasikono motolo Tasase duliyomolo dubu Soloko na:nowadia. Me
tetelo ebete ebolo towetowe tabo natamo degita, nale nolowitamo.
12 Ebema: ebete u wata:no ebeno balidite iyama: eba eda:omelo A:nanayasi mailago
dubu umi, ebe dubute ebeno balidi wadekobi ka:midilima: ebete ebeno koto ebetamo
eba powatilimitalo ebo umi."
13 A:nanayasite ebeno tabo eba wiyalo negiya, "Kawodawa, na epo bilibilidopagodone
olowimo, me dubute Yelusalemalo a:imano tuputupu epatamo kawokawo kuba osiyo-
dilolenaki.
14 Ega:walo na iyatawala, me tetelo ebete a Yu epono kawokawo watowatopiagodone
elawo elawi, ebete me Dama:sakase duliyomololo piyate a:imano mailo deka:mina ibi
uwatete idoko motamo ka:niyalekema:."
15 Kawodawate wiyasiya ebetamo negiya, "Modobola a:ma: na:toa, mabu nale ebe
iyalo elawiyamo ebete naimano wade wokodawama: keda:ma:, iyo, ebete naimano
mailamo tote, Isalaela epo ega:walo Yua: epo ega:walo ibino kawokawo elawodubu ibi
bilibilinomatamo naimano tanalo kanawokalimene.
16 Ebema: na a:ka:tuwa: ebe kiyatuimamo, naimano mailo mabuma: ebete kebako
kawokawo temeteme na:kuwatenakomene."
17 Ebene A:nanayasite tote ebe moto guamo nodolote ebeno koto Solotamo eba
nowatililo naniya, "Naimano ekawi Solo, a:ma:le gabodo eba pitalo a:ma:tamo dapa-
wokali ebe Kawodawa Ya:sute na apalibone, a:imano balidi wadekobi pimidilimitate,
ebene Godokono Uliyanate a:imano tepo magumu ketabokaimene."
18 Ebe tetenomolo ebeno balidi da:mula:lemiya ebe balidino gibute opamo eba gudimilo
ebeno balidite wadekobi ebo olowiomiya, ebene ebete demaigiya A:nanayasite ebe
obamo aduba:midate,
19 ebe tetelo ebete bae da:keniya elawo walo ebo kelawiya.

Solote Ya:sukono Wade Tabo Dama:sakase Kawo Duliyomololo Da:kiyawaiya.

Ebene egela epetapilo Solote Dama:sakase kawo duliyomololo Ya:suko waloma:tapiago
eba okolilo,
20 ebete Yu epono iyaiya balidi ibilamole motolo Ya:sute Godokono Guduma: deda:na
ebe tanalo awokalimi ebo nowagilimiya.
21 Ebene piyate ebeno tabo dolowiya ibi bilibilinomate anoanolo negeliya, "Me dubu
Yelusalemalo Ya:sukono mailo deka:mina ebe epo da:kubailamenaki, me ebe lumagila!
Ebete mamo ebema: pi, iyo, ebe ubila Ya:suko nanitabokobi midipi elawamo puwatete
Godotamo kalimagono ikameopino ununomo watowatopiatamo kemagatalema:!"
22 Ebe tetelo Solote Godokono tabo kiyawao magumulo elawonomoma: eda:te, Ya:sute
Godokono Alibodawa Kelisoma: deda:na ebete ebe tanalo awokaliminomo awokalimiya,
ebema: nanitabola, Dama:sakase kawo duliyomololo dilukulinamiya ebe Yu epate woki
bilibilima: eba eda:olo, iba:te apaminateui tanalago ebeno tabo odiyoboma: ka:modobiya:.

Yu Epate Soloko Anakapuima: Nopo Diyatiya

23 Ebene egela epetapi da:petolamiya Yu epate aladabutite Soloko anakapuima: nopo
ebo iyatiya.
24 Ebe tetene wagilimite iba:te egela ega:walo idoko bilibilinomolo Dama:sakase kawo
duliyomolo kalano iyaiya gigiyulo atila:pi ebo alomiya Solote ebamo nemaigalo ebo
kanakapuima:. Wiyasiya iba:te gananalo da:kiyawautiya lumagi idite Soloko iyalo
a:piyatumiya,
25 ebene idoko idilo Soloko waloma:tapiate ebe lawenate da:ea magumamo adipinate
kala unudo opamo nowolukonate, ebete ebe duliyomolone gito alaula:ni.

Solote Yelusalema Kawo Duliyomolamo Walo Da:kolowamiya

26 Solote Yelusalemamo walo da:ka:piya Ya:suko nanitabokobi midipi epetapiago
kapiyakobi olowima: powageliya, wiyasiya ibi bilibilinomate ebe eba tolemelo iyaiya
alautiya mabu iba:te ebe Ya:sukono nani waloma:tadawama: kegeliya:.
27 Ebe mabuma: Banabasite ebe lawete alibolepi dubatamo eba magatalo me iyaiya
tanalo ibi ebo nikiyawaolamiya, Solote gabo tetelo Kawodawa Ya:suko dumi, ega:walo
Kawodawate ebetamo tabo da:kiyawai, ega:walo ebete Dama:sakase duliyomololo
Ya:sukono mailamo tabo elawamo da:kiyawaonati.
28 Ebema: ebe tetene wagilimite Solote nanitabokobi midipiago eba okolilo Yelusalema
duliyomolo kawonomolo Kawodawa Ya:sukono mailamo tabo elawonomamo kiyawao
ebo nowagilimiya.
29 Ebene tete epetapilo ebete Guliki tabamo degelanakiya ebe Yu epago Ya:sukono
tanaloma: apaminateuinakiya, ebema: iba:te gabo waditiya ebe anakapuima:.
30 Ebe tetelo nanitabokobi midipi ekakiate ebe tanalo diyatawaiya, iba:te Soloko Sisaliya
kawo duliyomolamo magatate ebene Tasase duliyomolamo gito nalibiya.
31 Ebema: Yudiya ega:walo Ga:lili ega:walo Samaliya opo kawokawonomolo dilukulion-
amiya, ebe sosi epate gelebadi tanalago eba pola:nalo iba:te nanitabokobi midi magu-
mulo elawonomoma: eba eda:olo ebo apepeiya. Nanitabola, nanitabokobi midipiate
Kawodawa Ya:sutamo tudila:olo ebeno Uliyanano walubi tanalodo ibino uwomute
kawonomoma: ebo ediya.

Pitate Ape Kodakoda Temetema:go Dubu Wadekobi Da:midiya

32 Ebene Pitate Yudiya ega:walo Samaliya opodo eba petolo, ebete egela idilo Lida
duliyomolamo ebo nemaigiya Godokono tuputupu epono ilukuli tanalo ka:nuima:.
33 Ebete ebolo dubu idi numiya, ebeno mailo Iniyasitela, ebe a:iti ulama magumulo ape
kodakoda temetemete eba uminalo ebeno wata bailo gito watitanaki.
34 Pitate ebe naniya, “Iniyasi, Ya:su Kelisote a:ma: wadekobi a:mida:ta. A:ma:
maigawete a:imano keta na:mokopiamida.” Ebe tetenomolo temetemete ebe dubugodone
dolopoligiya ebete ebo maigiya,
35 ebema: Lida ega:walo Salono duliyomololo dilukulionamiya ebe epo bilibilinomate
ebeno wade tanalo umite Kawodawa Ya:sutamo ebo olobiliya.

Pitate Dokasiko A:ene Dadipatiya

36 Ebene Yopa duliyomololo Ya:suko waloma:tadawa kamiyale idi nokolinami, ebeno
mailo Tabitatela, epate ebe mailo Guliki tabamo Dokasima: ka:mina, me mailono magumu
nitana, ‘diya-goeola.’ Me kamiyaleno tanalo ma kunula, ebete wadewade tanalo eba
osiyodilolelo nigologolopiatamo nilakapo kawodawanomoma: eda:nami.
37 Egela idilo ebe gabugabute delawiya gito a:iya, ebene moto epate ebeno ape ukulate
unu motono tete kawo ditanami ebe teta:mo gito nadilatiya epo epetapiate ebe ebolo
ka:pa:liyaema:.
38 Yopa duliyomolone Lida duliyomolamo tolaema: mulua:, ebema: Pitate Lida duliy-
omololo dokolinami, Ya:suko waloma:tapi epetapiate ebe tanalo olowite netewa dubu ebo
naliboliya, iba:te ebe eba na:toweomelo ebete samamo ka:pema:.
39 Ebene Pitate maigate iba:go ebo piya. Ebete Dokasikono motamo da:podoliya, a:e
kamiyaleno ape ka:nuima: epate ebe ebo magatiya unu motolo tete kawo ditanami
ebe teta:mo. Ebolo amoleamole epetapiate ebe niyakabolo putitatate eba iimitalo
ibino pupuliono inamabu ebo iyatumiya, Dokasite eba okolinalo dopamo nilakapolo
dikalamolenaki ebe kaliku.
40 Ebe tetelo Pitate ibi bilibilinomo Dokasikono wata baine palibolete, ebe a:ka:tuwa:
pupamo okolite Godoko ebo toweomiya, ebene ebete a:e kamiyaletamo olobigate ebe
naniya, “Tabita, a:ma: nemaiga!” Ebe tetenomolo ebete ebeno balidi paeamidalete Pitako
dumiya ebeno wata baine maigate gito okoliya,
41 ebene Pitate koto uwamidate ebete kemaigama: eba walubilo, ebete amoleamole
ega:walo nanitabokobi midipi epetapi ka:la:mite Dokasiko iba:tamo ebo ikalamiya.
42 Nanitabola, me tabote Yopa duliyomolo kawonomamo da:tiya epo bilibilinomate
Kawodawa Ya:suko nanitabokobi ebo midiya,
43 ebema: Pitate egela epetapi bilibilidopo ebe duliyomololo okoliya Saimonokono
motolo, ebe dubu kau-goeogoeono tamamo inamabu osiyodiloledawala.

10

Koniliyasite Pitako Ka:pema: Tabo Danaliboni

1 Ebe tetelo dubu idite Sisaliya kawo duliyomololo nokolinami, ebeno mailo Koniliyasitela, ebe Loma epono gowelaopino elawodubu idila, ega:walo ebeno gowelaopino taneba mailo ebe Itali Epono Tanebapila.
2 Ebete ebeno osiyodilole magumulo Godotamo na:tuduwatanami, ma kunu ebete ebeno moto epago Godoko amamatenamiya, ega:walo tete epetapilo ebete Yu epo nigologololo dilukulionamiya ebe epo nilakapolo walubilinaki, ega:walo egela bilibilinomolo ebete Godotamo towetowe tabo kiyawaonaki.
3 Ebene egela idilo egelate kela:mo da:niwisigatepani, ebe tete 3 koloko tetela, ebeno balidite iyama: eba eda:omenalo Godokono nopodawa wadenomamo ebo umini. Nopodawate ebetamo popeganate na:peka:mini, “Koniliyasi!”
4 Ebe tetelo Koniliyasite nopodawa tola:go eba umionalo ebetamo negeni, “Kawodawa, beda:la:ka:?”
Nopodawate ebe nowaimini, “A:ma:le towetowe tabo Godotamo degeawenaka ega:walo nigologolopiatamo nilakapo tanalo dosiyodilola:wenaka, ebe mabuma: Godote a:ma:tamo nekalakalana, ebe ubila wade tanalo idi a:ma:tamo osiyodiloma:.
5 Ebema: a:ma:le ka:lo dubu epetapi nalibola: Yopa duliyomolamo, iba:te dubu idi Saimono Pitako kemagaema:.
6 Me dubu Pitako ebe Saimono idi kau-goeogoeono tamamo inamabu osiyodiloledawano motolo okolina, ebeno moto kewa: kolomo balalo a:emena, ebene a:ma:le kebe dubu kanalibola:emene, iba:te ebamo nemaimiote Pitako ebo ka:nuima:na:.”
7 Ebe tetelo Koniliyasitamo da:kiyawaoni ebe nopodawate ebegodone da:toni, ebete ebeno moto guno wokopi netewa ega:walo gowelaodawa dubu kapiya ebo ka:la:mini, ebe gowelaodawa dubute Godotamo na:tuduwatanami ega:walo ebe Koniliyasikono wade opodawa idila.
8 Ebene Koniliyasitamo kebe tanalote ka:pemaiganile, ebete ebe tanalo ibi analenate Yopa duliyomolamo ebo aliboleni.
9 Egela idilo iba:te Yopa duliyomolo niyakabamo nemaima: eba tolamenatolo, Pitate egela tuli tetelo Godago tabo gelama: moto unamo a:ka:tuwa: gito nodoliya.
10 Ebe tetelo ebeno tepo magumulo bae kape tanalo eba iyatawitalo bae nama: ubi niyatiti, wiyasiya moto epate bae ka:ma: eba osiyodilutalo ebeno balidite iyama: ebo eda:omiya.
11 Ebene Godote Unu Duliyomolo a:iyamiditalo Pitate ebo umiya, ebegodone inamabu idite piwisigiya, kaliku kawonomo ubuwomu netewa-netewa uwatelemete opamo ebo puwamidiya.
12 Nanitabola, ebe kaliku magumulo digilona ebe iyaiya inamabu bilibilinomate pola:niya, ma kunu agowamo wapata:lamole inamabu, tepamo wapata:lamole inamabu, ega:walo olaola bilibilinomo, Pitate ebakobako inamabu ulamiya.
13 Ebene tabote ebetamo ma kunu piwisigiya, “Pita, a:ma: maigawete inamabu idi anakapuma:wete nena!”
14 Wiyasiya Pitate negiya, “Ao, Kawodawa, na modoboa:! A:ma:le a Yu epatamo dopamo dalomoama:wiyala, nale ebe talena kadikamidalenakia:. Nale makomako kuba goeogoeo, kalu, ega:walo olaola kenaonakoa:!”
15 Ebene walo ebetamo tabo idite ka:piya, “Me tetelo Godote kebe inamabu wadewadenoma: degena, a:ma:le ebe inamabu kubakubanoma: akogeala:.”
16 Ebene Godote Pitatamo ebe tanalo netewa-kapiya teta:mo osiyodilote, ebe inamabuagono kaliku Unu Duliyomolamo walo gito kelawa:digiya.
17 Ebe tetelo Pitate me tanalono magumuma: woki bilibilima: eba editalo, Koniliyasite adimo idilo daliboleni ebe dubate Saimonokono moto niyatawaote ebe motono kala ga:dimi gigiyulo ebo nelamota:oniya.
18 Ebene iba:te moto epo nalateda:liya, “Saimono Pitako me motolo ba:ka:lutale?”
19 Ebe atu tetenomolo Pitate kebe tanalo kumiyale ebe tanalono magumu eba waditalo, Godokono Uliyanate ebe naniya, “Gigiyu niyakabolo dubu netewa-kapiyate a:ma: ba:powaditata.
20 A:ma: maigawete iba:tamo na:niwisiga. A:ma: ibino tabo dolowiaemene iba:go toma: woki bilibilima: akoeda:la:, mabu ibi nale palibolimo.”
21 Ebe tetelo Pitate ebe dubatamo piwisigate na:pegiya, “Na la:le dowadina:witama, ebe dubula. La: beda:ma: ka:pelama:ema?”
22 Iba:te ebetamo nowamiya, “Gowelaopino Elawodubu Koniliyasite dutu adimolo a a:ma:tamo paliboeni. Ebe tuputupudawala, ebete nani Godo ebe amamatena ega:walo Yu epo bilibilinomate ebe wadedawanomoma: gelana. Godokono nopodawa idite ebe anani a:ma:le ebeno motamo ka:pa:ema:, ebene ebete a:imano tabo kolowimene.”

23 Ebema: Pitate ibino tabo olowite moto guamo magatalete ebe idokolo ibi wadenomamo walubilini.

Pitate Koniliyasiko Ka:nowalubima: Da:tiya

Ebene egela idilo Pitate maigate ebe dubago na:tiya, ega:walo Yopa duliyomolone nanitabokobi midipi dubu epetapiate iba:go a:ka:tolamiya.
24 Iba:te gabo tetelo nelaonate, egela idilo Sisaliya kawo duliyomolamo ebo nemaimiya, wiyasiya iba:te Koniliyasitamo nemaimia:no, ebete dopamo ebeno eponomo ega:walo ebeno namutupi epetapi ka:la:mite, iba:te ebeno motamo paladabutite Pitako ebo pemakopelitiya.
25 Ebene Pitate ebamo pemaigate motamo opegama: eba nowagelitalo, Koniliyasite eba:go palugote ebeno agowa mabuamo pa:tuduwatalo ebe ebo pamamatiya.
26 Pitate wiyasiya ebe adipatelo negiya, "A:ma:le na akoamamanatena:la:! A:ma: nemaiga, mabu na me opo lumagila, a:ma: keba kunula:ka: eba kunula."
27 Ebene Pitate eba:go tabo kiyawaoago moto guamo eba nopila:olo, epo bilibilinomate iyalo aladabutite eba pola:nalo ebo nulamiya.
28 Pitate iba:tamo negiya, "La: iyatawalata a Yu epagodolo talena bitana Yua: lumagi idino motamo odoloma:, ega:walo ale Yua: lumagiago akaladabutima:, wiyasiya Godote tanalo idi na iyatunami, nale lumagi iditamo ubia:noma: eba eda:lo daleyagonoma: a:kegemo.
29 Ebema: la:le natamo tabo dapalibawenima, na ebe tabo olowite woki bilibila:go ka:pea:, kalakalago pemo, wiyasiya niyaniyata, la:le natamo tabo beda:ma: kanalibawenima?"
30 Ebene Koniliyasite ebetamo nowamiya, "Netewa-kapiya egela da:ponolopoligi kawo tanalo idite natamo a:pemaigani. Ebe tetelo egelate kela:mo da:niwisigatepani nale naimano motolo Godotamo towetowe tabo negenimo, ebene dubute a:la:uwa:da:le kalikago pawokalanate naimano dopo apulo utinalo uminimo.
31 Ebete natamo negeni, 'Koniliyasi! Godote a:imano towetowe tabo olowi ega:walo a:imano nilakapo osiyodilo tanaloma: nekalakalana.
32 Ebema: a:ma: tabo nanalibiye Yopa duliyomolamo Saimono Pitate ka:pema:, ebete Saimono idi kau-goeogoeo tamamo inamabu osiyodiloledawano motolo okolina, ebeno moto kewa: kolomo balalo a:emena.'
33 Ebema: nale tabo samonomamo palibonimo a:ma:le ka:pa:ema:, ka:lo a:ma: a:pa:ta. Kalakala kawonomola, a bilibilinomate malo Godokono ololo apulo ba:pola:nama:, Kawodawa Godote a:ma:tamo dikametia ebe tabo ale wadenomamo kolowiomalema:."

Pitate Koniliyasikono Motolo Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaiya

34 Ebene Pitate tabo kiyawao eba wagilimilo negiya, "Nanitabola, na iyatawamo Godote epono unu tama kulamelelamena:,
35 ebema: me opo kawonomolo iyaiya epono taneba magumulo kebe lumagite Godotamo tuduwatalo tuputupu tanalo dosiyodilolenamene, ebete ebe lumagitamo bekalakalanamene.
36 "Godote dopamo a Isalaela epatamo dapalibi, la: ebe tabo iyatawalata, iyo, ebete ebe Wade Gelebadi Tabo atamo Ya:su Kelisodo apawokalimi, Ya:suko ebe me opo epo bilibilinomono Kawodawala.
37-38 Ega:walo la: me kawo tanalo idi iyatawalata, Yoneko epo obamo waduba:midaoledawate Godokono tabo da:pa:kiyawai, Nasalete duliyomolodawa Ya:sute ebeno woko ebe tetelo wagilimi, iyo, ebeno tanalote Ga:lili opolo dopamo pawokalate Yudiya opo kawonomamo ebo nemaigi. Ebema: la: iyatawalata, Godote ebe lawete ebeno Talena Uliyanano elawo ebe unamo dadipani, ebe mabuma: ebete wadewade tanalo osiyodilola:go eba pata:lo, Saitanate ala:mo dematuolamolenami ebete ebe epo bilibilinomo wadekobi a:midiolenaki mabu Godote eba:go nokolinami.
39 Ebema: numa:la:, Ya:sute a Yu epono opolo ega:walo Yelusalema kawo duliyomololo dosiyodilolenaki, ebe tanalo ale aimano balida:mo dulamenakima:, a ebema: gelanama:. Nanitabola, epate ebe kewa olotolowamo tupuguimite ikoko anagilamolemete ebo anakapumiya,
40 wiyasiya netewa-kapiya egelalo Godote ebe a:ene igilamo adipatelo epatamo ebo awokalimi.
41 "Wiyasiya Ya:sute a:e magumune demaigi epo bilibilinomatamo kapawokala:, ao, Godote ebeno ubilo kebe epo Ya:sukono tanalo awokalima: iyalo deka:la:mioliya, ebete a kapiyakapiyatamo pawokali. Ebema: nanitabola, tete epetapilo ebete ago bae enanaki,
42 ebene tete idilo ebete a anai ale epatamo Godokono Wade Tabo kawokaliminakoma:. Ale me tanalo ebema: awokaliminama:, piyate igilolo dilukuliona ega:walo piyate dopamo

da:elaiya, Ya:sute ebe epo bilibilinomono tanalo kanagilamelelaemene, mabu iyalo tetenomolo Godote ebetamo ebe woko ikamiya.
43 Iyo, nanitabola, Godokono woki awokalimipi dopamo dilukulinamiya ibi bilibilinomate Ya:sukono tanalo ma kunu awokaliminakiya, piyate ebe nanitabokobi da:midima:na: Godote ibino kuba Ya:sukono mailono elawamo egebolelamete ka:dodolomatililaemene.”

Godokono Uliyanate Yua: Epatamo Da:piya

44 Pitate me tabo eba kiyawautalo, Godokono Uliyanate tabo olowiopi bilibilinomo unamo ebo piwisigiya.
45 Ebene Yu epo nanitabokobi midipi epetapiate Yopa duliyomolone Pitago da:pelamiya, iba:te ebe tanalo umite kawonomamo anoanoutiya, mabu Godote ebeno Uliyana Yua:pi unamo nilakapolo gito adipaniya, dopamo ebete Yu epatamo keba kunu kikalamiyale eba kunu.
46 Iyo, Yua:piate Godokono Uliyanano elawamo Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo ebe eba walogutalo, Yu epate ebo olowiutiya, ebema: Pitate ebeno namutupi-atamo negiya,
47 “Numa:la:, me epate Godokono Uliyana elawa:, ale dopamo delaima: eba kunu. Ebema: ale ibi obamo waduba:midaolema: modobola, me wade tanalo osiyodiloma: lumagi idite a a:kodiyoboemene.”
48 Ebene Pitate ibi epetapi nanaliya iba:te Ya:su Kelisokono mailamo Yua:pi obamo kowaduba:midaolema:. Iba:te ebe tanalo osiyodilo dolopoligiya, Koniliyasiate Pitako ebo toweomiya egela epetapi iba:go kokoliatepama:.

11

Pitate Yelusalema Sosi Watowatopiatamo Ebeno Osiyodilo Tanalo Dapawokalimiya

1 Ebe tetelo Yudiya opo kawonomolo dilukulinamiya ebe alibolepi dubu ega:walo nanitabokobi midipi ekaki epetapi, iba:te me tanalo olowiya Yua:piate Godokono tabo delawiya.
2 Ebema: Pitate Yelusalema kawo duliyomolamo da:piya ibi epetapiate ebe kawiya aniya, mabu iba:te negelanakiya Yua:pi dubate Yu epono tama itamida pukala uwatea:no iba:te nanitabokobi midipiago kapiyakobi ako-olowiala:.
3 Ebema: iba:te Pitatamo negeliya, “A:ma: beda: mabuma: tama itamida pukala uwatea:pino motamo gito nodolawete iba:go bae beda:ma: ka:nenawia? A:ma: aimano kawo pukala nadikamidaliata!”
4 Ebema: Pitatamo kebe tanalate ka:pemaimiyale, ebete ebe tanalono wagilame mabune wagilimite wadenomamo ma kunu awokalilamiya,
5 “Na Yopa duliyomololo eba nokolinatelo egela idilo Godago tabo degelitima: naimano balidite iyama: ebo eda:onami. Ebe tetelo Godokono Unu Duliyomolone inamabu idite piwisigitalo uimo, ebete kaliku kawonomo ubuwomu netewa-netewa uwatelemete natamo ebo puwamidi.
6 Ebe tetelo nale tatalinomolo utite kaliku magumulo da:pola:ni ebe inamabu wade-nomamo ulaimo, agowamo wapata:lame dabiole inamabu, ega:walo iyaiya dabiolea: goeogoeo epetapi, ega:walo tepamo wapata:lame inamabu, ega:walo olaola bilibilinomo.
7 Ebene tabote natamo ma kunu pi, ‘Pita, a:ma: maigawete, inamabu idi anaka-puma:wete nena!’
8 “Wiyasiya nale negimo, ‘Ao, Kawodawa, na modoboa:. A:ma:le dopamo a Yu epate naoma: talena dalomoama:wiyala, nale makomako kubakuba inamabu kenaonakoa:!’
9 “Ebene tabote walo Unu Duliyomolone na:ka:pi natamo, ‘Me tetelo Godote kebe inamabu wadewadenoma: degena, a:ma:le ebe inamabu kubakubanoma: akogeala:.’
10 Ebene Godote natamo netewa-kapiya teta:mo ebe tanalo osiyodilote, ebe inam-abuagono kaliku Unu Duliyomolamo walo gito kelawa:digi.
11 “Ebene ebe tetenomolo Sisaliya duliyomolone natamo dapaliboli, ebe dubu netewa-kapiyate nale dokolinatimo ebe motamo ebo pemaimiya.
12 Ebe tetelo Godokono Uliyanate na niyatunami nale woki bilibilia:no iba:go ka:toma:, ebema: me nanitabokobi midipi sikisi ekaki Yopa duliyomolone nago Sisaliya duliyomo-lamo tolamete Koniliyasikono motamo ebo nodoloima:.
13 Ebene adimo idilo Godokono nopodawate Koniliyasitamo dapawokalani, ebete ebe tanalo a ebo anai. Ebe nopodawate ebeno motolo dutini ebetamo negeni, ‘A:ma: Yopa duliyomolamo tabo nanaliba Saimono Pitate ka:pema:.
14 Ebete pete Godokono tabo da:pa:kiyawaomene, ebe gabodo a:ma: ega:walo a:imano moto epo la: bilibilinomate igilo mula: tanalo Godogodone kelaemamota.’

15 “Ebene nale Koniliyasikono tabo olowite tabo kiyawao eba wagilimilo, Godokono
Uliyanate ibi unamo ebo iwisigi, dopo tetelo atamo diwisigi eba kunu.
16 Ebe tetelo Kawodawa Ya:sute dopamo da:kiyawai, nale ebeno tabo
walo na:kemalagidilimo. Ebeno tabo ma kunula, ‘Yonete la: obonomamo
dowaduba:midaoletia, wiyasiya Godote la: ebeno Uliyanamo kowaduba:midaolema:ta.’
17 Nanitabola, Godote ebeno Uliyana Yua:piatamo ma kunu ikalami, dopamo ebete
atamo dikaeami eba kunu, ale Kawodawa Ya:su Kelisoko nanitabokobi da:midima: ebe
tetelo. Ebema: na potelela:ka:, nale Godoko odiyoboma: dowagelenamo? Nale Godokono
elawo iba:godolo duimo Yua:pi obamo ebema: waduba:midaolimo.”
18 Ebe tetelo sosi watowatopiate Pitakono tabo olowite ebeno osiyodilo tanaloma:
odiyobo tabo idi kegeliya:, wiyasiya iba:te Godoko eba moiolo negeliya, “Nanitabola,
Godote atumu Yua:piatamo wade tete ikalami, iba:te kuba woki magumune olobila:te
Godokono nanitabo igilo kelaema:.”

Ya:sukono Wade Tabote A:ntiyoka Kawo Duliyomolamo Da:piya

19 Me tanalo idila. Yu watowatopiate Stibiniko danakapumiya ebe tetelo ibino
dowa tanalote elawonomoma: ediya Ya:suko nanitabokobi midipiatamo, ebema: iba:te
Yelusalemane iyaiya alautiya, epetapiate Ponisiya opamo, epetapiate Saipalase opamo,
ega:walo epetapiate A:ntiyoka kawo duliyomolamo, iba:te eba kunu alautiya. Ebene
iba:te ebe iyaiya opolo eba nilukulionalo, iba:te dopamo Yu epo kapiyatamo Ya:sukono
Wade Tabo kiyawao ebo nowagilimiya.
20 Wiyasiya Saipalase opo epo ega:walo Sailiniya opo epo, ibino nanitabokobi midipi
epetapiate A:ntiyoka kawo duliyomolamo da:pelamiya, iba:te Kawodawa Ya:sukono
tanaloma: Wade Tabo Yua:piatamo atumu ebo pa:kiyawaiya.
21 Ebe tetelo epo bilibilinomate ibino tabo nanitabokobi midite Kawodawa Ya:sutamo
ebo olobiliya, mabu Kawodawano elawote iba:godolo nitanami.
22 Ebene Yelusalema kawo duliyomolono sosi watowatopiate ebe tanalo olowite
Banabasiko ebo palibiya A:ntiyoka kawo duliyomolamo.
23 Ebete ebamo da:pemaigiya Godokono nilakapo tanalote ibino taneba magumulo
woko dosiyodilonami ebe tanalo pumite kawonomamo pekalakaliya, ebema: ebete ibi
nanaliya iba:te ibino tepo magumu kodakodailamete Kawodawa Ya:suko magumulo
nanitabonomolo kilukulinama:.
24 Nanitabola, me Banabasiko ebe wade dubunomola, Godokono Uliyanate ebe
etabokaimiya ega:walo ebeno nanitabokobi midi tanalote kawonomoma: eda:nami,
ebema: Godote ebeno wade woko eba osiyodilolo epo bilibilinomate Kawodawa
Ya:sutamo ebo olobiliya.
25 Ebene Banabasite Tasase kawo duliyomolamo gito tiya Soloko ka:nuima:.
26 Ebete ebe numite A:ntiyoka kawo duliyomolamo gito magaiya, ebene ibi netewapiate
kapiya ulama magumulo sosi epago daladabutinakiya, iba:te epo epetapi bilibilinomo ebo
iyatulamenakiya. Ebe tetelo A:ntiyoka duliyomolo epo epetapiate Ya:suko waloma:tapi
ebeno mailamo ka:la:milo Kelisoko modobo epoma: ka:la:mi ebo wagilimiya.
27 Ebene Godokono woki awokalimipi dubu epetapiate Yelusalema kawo duliyomolone
A:ntiyokamo gito tolamiya.
28 Ibino taneba magumulo dubu idi A:gabasite maigate Godokono Uliyanano elawamo
tabo ma kunu kiyawaiya, “Me opo kawonomolo tete geyageyadopolo nao inamabuate
kolopoligoma:na:!” Ebema: ebe tanalote walone nanitabonomolo a:pemaigiya, Loma
epono Kawo Elawodubunomo Kolodiyasiko tetelo.
29 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe tanalo olowite tabo ma kunu iyatiya, ibi bilibilino-
magodolo kebako manite modobolo ka:pola:niyale, ebe mani alomote iba:te Yudiya opolo
dilukulinamiya ebe nanitabokobi midipi ekaki nilakapolo ka:nowalubilima:.
30 Ebema: iba:te eba kunu osiyodiliya, ebe mani iba:te Banabasiko ega:walo Soloko ibino
kotamo alomote ebo aliboliya Yelusalema sosi watowatopiatamo.

12

Kawo Elawodubu Elodite Sosi Epatamo Kawokawo Temeteme Dikalamiya

1 Ebe atu tetelo Yelusalema kawo duliyomololo Kawo Elawodubu Elodite kawokawo
temeteme sosi epatamo ikalame ebo wagilimiya,
2 ma kunu ebete gowelaopi nalibolete, iba:te Yonekono naniwi Ya:imesiko nelawete
idoko motolo gowelaono gila:mo ebe ebo anakapumiya.
3 Ebema: nanitabokobi midia: Yu epo epetapiate ebeno osiyodilo tanaloma:
dekalakalautiya, Elodite ebe tanalo iyatawate Pitako atumu anakapuima: ubi na:kiyatiti,

ebene Yu epate ibino Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu* eba osiyodilutalo ebete Pitako
ebo lawiya.
4 Ebene Pitako idoko motamo eba nalibolo Elodite ebeno gowelaopi epetapi gito
nalomiya iba:te ebe wadenomamo ka:numinatema:. Ebe gowelaopiate Pitako eba
uminatelo ibino netewa-netewa tanebalo pola:niya, taneba idilo powa, taneba idilo powa,
iba:te eba kunu pola:niya, mabu Elodite ubi niyatiya, Aduga:la Soliyomu† dolopoligomene
ebete Pitako powolukote epono ololo apulo ebeno tanalo anagiyamidamete ebe ebo
kanakapuima:.
5 Ebema: Pitate ebe tete eba makopelelo idoko motolo ebo okoliya, wiyasiya sosi epate
ebe mabuma: Godotamo kawonomamo towetoweonamiya.

Idoko Idilo Godote Pitako Idoko Motone Da:powolukoni

6 Elodite Pitako epono ololo apulo anakapuima: degiya, ebe egela pea:no idoko idilo
Pitate gowelaopi dubu netewapino tetelo watani, auli ale ma:midaolemela, ega:walo ebe
idokolo gowelaopi epetapi dubu netewate idoko moto gigiyulo nelamota:niya.
7 Ebene ebe tetelo Kawodawa Godokono nopodawate pawokaladiganate eba utinalo
alote idoko moto gu ebo pukuimini. Ebete Pitako bala apune ologilo eba amutiyanalo
nanani, “Pita, samamo nemaiga!” ebene ebete ebe tabo eba genalo Pitakono kotono auli
alete a:ka:tuwa: ebo palamila:olemeni.
8 Ebene Godokono nopodawate ebetamo negeni, “A:imano apeno inamabu pupuliawete
agowa inamabu na:ka:pupuliya.” Pitate ebe tanalo osiyodilonate nopodawate ebe walo
nakanani, “A:ma: a:imano lubudino kaliku pula:wete na nowaloma:ena:.”
9 Ebene Pitate ebe eba waloma:tanalo Godokono nopodawate ebetamo dosiyodiloni ebe
tanalo ebete iyolo numinamu geni.
10 Iba:te eba kunu eba tonalo atila:dawa idi nodolinate, idi ka:nodolinate, eba kunu
iba:te idoko motono auli gigiyamo ebo nemaiminiya. Ebe tetelo kawokawo gigiyate
a:ka:tuwa: alagilionate iba:te duliyomolo teta:mo gito nemaiminiya, ebene iba:te duliy-
omolo magumuno gabo idido kela:mo tonate Godokono nopodawate Pitagodone gito
nalatidini.
11 Ebe tetelo Pitate wade woki lawenate negeni, “Nanitabola, na ka:lo iyatawamo
Kawodawa Godote ebeno nopodawa apalibo, iyo, ebete na Elodikono elawo magumune
a:powolukone, ega:walo nanitabokobi midia: Yu epo epetapino kuba ubi tanalo magu-
mune ebete naimano igilo a:mula:name.”
12 Ebema: ebete me tanalo diyatawani ebete Yone Makakono menoko Ma:likono
motamo gito toni, mabu nanitabokobi midipi bilibilinomate ebamo iyalo aladabutiniya
iba:te Godotamo towetowe tabo Pitako mabuma: kegelanama:.
13 Ebene Pitate gigiyu eba nanakaminalo, woko buwele idi ebeno mailo Laudate gigiyu
a:iyamidama: eba penalo,
14 ebete Pitakono tabo madodo polowinate gigiyu a:iyamida:no kalakalago puliganate,
Pitate gigiyu niyakabolo da:putini ebe tanalo ebete epo ebo nanaleni.
15 Iba:te ebetamo nowaminiya, “Ao, a:ma: nedaedalenata!” Wiyasiya ebete ebeno tabo
nanitabonomoma: walo da:kegeni, iba:te woki iyakobi midilinate negelaniya, “Diyala,
Pitate iyalo a:ete Godokono nopodawate ebeno ololamo da:pele.”
16 Iba:te ebe tabo eba gelanalo wiyasiya Pitate gigiyu anakami katepania:, ebema: iba:te
pelamenate gigiyu da:pa:iyamidaniya Pitako uminate kawonomamo anoanoniya.
17 Ebe tetelo Pitate ebeno kotamo epono kalakala diyamo eba odiyobolenalo, Ka-
wodawa Godote ebe idoko motone keba kunu ka:powolukonile ebe tanalo ebete ibi
ebo analeni. Ebene ebete iba:tamo negeni, “Me tanalo Ya:imesiko ega:walo aimano
nanitabokobi midipi epetapi nananaliyala:.” Ebe tetelo Pitate ibi miyapanate diya gabodo
moto ida:mo gito toni gabamaniate ebe walo lawekapoma:.
18 Duiya idilo egelate da:powaloiya ebe tetelo idoko moto atila:pi dubate Pitako idoko
motone keba kunu ka:nemaiganile, iba:te ebe mabuma: kawonomamo eba anoanoutalo
woki bilibilinomoma: eda:utiya.
19 Ebene Kawo Elawodubu Elodite ebe tanalo dolowiya tabo ebo iyatiya Pitako
kowadima:, wiyasiya iba:te ebe nipo wadiya. Ebe tetelo Elodite ibi Pitakono tanaloma:
kawonomamo dalateda:liya, wiyasiya iba:te nanitabo tanalo awokalima: ka:modobutiya:,
ebema: ebete ebeno gowelaopi epetapi analiya iba:te ebe idoko moto atila:pi gito
kanakapulaema:.

---

* **12:3:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me Soliyomuno magumu iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: Ma:t 26.17 buka apuno walubi tabo numiye. † **12:4:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me Yu epono Soliyomu idino magumu iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: Ma:t 26.2 buka apuno walubi tabo numiye.

Godote Kawo Elawodubu Eloditamo Kuba Wiya Dikamiya

Ebe tanalo dolopoligiya walogabo apune Kawo Elawodubu Elodite Yudiya opone Sisaliya kawo duliyomolamo gito tiya tete geyageyadopolo ebolo ka:nokolinama:.

20 Ebene tete idilo ebete Taya ega:walo Saidono kawokawo duliyomolo netewatamo kawonomamo da:dowiya, ebe mabuma: ebe epate woki bilibilinomoma: eda:iya mabu ibi bilibilinomate Elodikono opolo bae uwatenakiya. Ebe tetelo iba:te Sisaliya kawo duliyomolamo pelamete Kawo Elawodubuno moto umidawa Balastasiko dopamo napaniya ebete ibi mabuma: Elodiko gelebadikobi ka:midima:.

21 Ebema: Elodite iba:go tabo ka:kiyawaoma: kebe tete kiyatiyale, ebe tete da:piya ebete ebeno kawo elawodubuno inamabu pupulite tabo anagiyamida bailo eba okolitalo iba:tamo tabo ebo kiyawaiya.

22 Ebema: iba:te Elodikono tabo dolowiya, ebe eba moiolo kawonomamo gelalo nowaimiya, “Atamo da:kiyawauta ebe opo lumagia:, ebe aimano Godotela!”

23 Ebene Elodite ebe tabo kalakalago lawete wiyasiya nani Godo kadipatiya:. Ebe mabuma: Kawodawa Godokono nopodawate ebe tetenomolo ebe anagalimite, ebene ukate ebeno apa:mo opila:ote ebeno tepo magumuno inamabu naome eba wagilimilo gito a:iya.

24 Ebe tetelo Godokono tabote ebe opo kawonomamo eba petolo kawonomoma: ebo ediya.

25 Ega:walo ebe atu tetelo Banabasiko ega:walo Soloko iba:te Yelusalemalo woko osiyodiloma: da:tiya, ebe woko nopoliyate iba:te A:ntiyoka kawo duliyomolamo walo eba kolowamilo Yone Makako ebo magaiya.

13

A:ntiyoka Sosi Watowatopiate Banabasiko Soloko Oli Wokamo Daliboliya

1 Ebe tetelo A:ntiyoka kawo duliyomolono sosi magumulo Godokono woki awokalimipi dubu epetapi ega:walo iyatulamepi dubu epetapi bilibilidopo iba:te ebolo nilukulinamiya. Ebe dubuno mailo Banabasiko, ega:walo Simiyonoko ebeno mailo idi Kilikilidawala, ega:walo Lusiyasiko ebe Sailiniya duliyomolodawala, ega:walo Manayaneko, ebe gudu da:peso tetelo Kawo Elawodubu Elodikono menokote dabinami, ega:walo Soloko.

2 Ebene egela idilo iba:te Kawodawa Godoko eba amamatitalo ebete ibino tolame gabo wadenomamo kiyatulaema: bae naoa:no pola:niya. Ebe tetelo Godokono Uliyanate ibi nanaliya, “La: Banabasiko Soloko ibi netewapi naimano tanaloma: iyabaiamo nalomala:. Ibi nale iyalo eka:la:miyamo iba:te naimano woko idi kosiyodilonama:.”

3 Ebene iba:te bae naoa:no eba pola:nalo, ibi netewapi mabuma: Godotamo towetowe tabo gelate, koto iba:tamo watiolelamete oli wokamo ebo aliboliya.

Banabasiko Soloko Iba:te Saipalase Opolo Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaiya

4 Ebe tetelo Godokono Uliyanate Banabasiko Soloko danaliboliya, iba:te Selusiya duliyomolamo nemaimite ebolo kawo palai pe lawete kewa: kolomo apuamo gito na:iwiya Saipalase opamo.

5 Ebene ebe opono Salamasi duliyomolamo nemaimite iba:te Yu epono iyaiya balidi ibilamole motolo Godokono tabo kiyawaoago ebo nowapatiya. Ebe tetelo Yone Makate woko magumulo ibi nowalubilinatiya.

6-8 Ebene iba:te Saipalase opodo eba petonatolo ebe opono duliyomolo ida:mo ebo nemaimiya, ebe duliyomolono mailo Peposala. Ebolo iba:te giwali dubu idi numiya, ebeno mailo Ba-Ya:sutela ega:walo ebeno mailo idi Guliki tabamo Elimasitela. Me dubu ebe Yu dubula, wiyasiya ebete epo eba iyatulamenalo a:da: tabo Godokono mailamo kiyawaonaki. Ebe tetelo Saipalase opono Kapela Kawo Elawodubu ebeno mailo Segiyasi Polasitela, ebete wade mulo wokiagodawama: eda:nami, ebene ebete Banabasiko ega:walo Soloko ebetamo ka:la:miya iba:godone Godokono tabo kolowima:. Wiyasiya ebeno namutudawa Ba-Ya:suko ubia:nola, ebema: ebete Soloko ega:walo Banabasiko eba odiyobolelo Kapela Kawo Elawodubu naniya ibino tabo nanitabokobi akomida:la:.

9 Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa Solokono mailo idi Polotela, ebema: Godokono Uliyanano elawote ebe eba tabokaimilo, ebete ebe giwali dubu balidi kodakodamo eba umilo kawiya ma kunu aniya,

10 “A:ma: Saitanakono gudulata, ega:walo a:ma: Godokono tuputupu tanalo odiyobodawama: eda:nata! Iyo, a:ma:godolo iyaiya elemasigi tanalo tabokanomola! Keleka: mabu a:ma:le Kawodawa Godokono tuputupu gabo dekalawikalawima:wenaka?

11 Ebema: ka:lo Godokono kotote a:ma: danagalimitamene a:imano balidite idokoma: keda:oema:ta, iyo, tete geyageyadopolo a:ma: egelano alo a:kuma:wenakomene.”

Ebe tetenomolo idoko tanalote ebeno ape da:pa:muliya Elimasite ebeno kotamo eba
ologiatepalelo walubidawa wadiya ebe gabo kiyatuima:.
12 Ebema: kebe tanalote kemaigiyale, Kapela Kawo Elawodubu Segiyasi Polasite ebe
tanalo umite Godoko nanitabokobi ebo midiya, ega:walo ebete Kawodawa Godokono
iyatumi tanaloma: kawonomamo anoanuti.

Polote Pisidiya Opono A:ntiyoka Duliyomololo Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaiya

13 Ebene Polote ebeno namutupiago ebe Peposa duliyomololo kawo palai pe lawete
kewa: kolomo na:iwalete Pa:mapiliya opono Pega duliyomolamo gito tolamiya. Ebolo
Yone Makate ibi miyapate Yelusalema kawo duliyomolamo walo gito ka:tiya.
14 Wiyasiya Poloiate Pega duliyomolone tolamete Pisidiya opono A:ntiyoka duliyomo-
lamo gito nemaimiya, ebene iba:te Yu epono wokoa: talena egelalo ibino balidi ibilamole
motamo nodolote epo epetapiago gito nilukuliya.
15 Ebene Mosesete Godokono Totomu Tabo ebeno Bukamo dakuloliya ega:walo
Godokono Woki Awokalimipiate dakuloliya, ebe netewa tanalo moto umipiate epatamo
ebo ka:la:mioliya. Ebe tetelo iba:te Poloko ega:walo Banabasiko iba:tamo tabo ma kunu
nalibiya, “Naniala:, la:godolo a kodakodaiaema: tabo ditanamene, modobola atamo
negeliyala:.”
16 Ebema: Polote maigate ebeno koto unamo adipatelo negiya, “Isalaela epala:, ega:walo
la: Yua:pi epetapi piyate nani Godo damamata:wenama, la: naimano tabo nolowiala:.
17 A Isalaela epono ewoniate Isipiti opolo kapela epoma: eba eda:onalo, aimano Godote
ibi uwatelo taneba kawonomoma: ebo midiliya, ebene ebete ebeno kawo elawamo Isipiti
opone ibi ebo wagailiya.
18 Ebene iba:te 40 ulamamo bulu opolo eba wapata:lamenalo Godotamo temeteme nika-
menamiya, wiyasiya ebe tete geyageyanomolo ebete ibi wadenomamo buiyalatelenami,
19 ega:walo ebete Ka:inane opolo iyaiya epono sebeni taneba alukolete ibino opo
Isalaela epatamo gito ikalamiya.
20 Nanitabola, Godote ebe Isalaela epono ewoni Isipiti opone dowagailiya ebe tetene
wagilimite, iba:te Ka:inane opo da:pelawiya ebe teta:mo pemaiga, ebe tetelo 450 ulama
a:petoiya.
“Ebene Godote ibi kowalubilima: tabo anagilamepi dubu epetapi iba:tamo ikalamiya,
me tanalote ebe tetene wagilimite Godokono woki awokalimidawa Sa:miyoloko teta:mo
pemaigiya.
21 Ebe tetelo iba:te Sa:miyoloko naniya ibi magumulo kawo elawodubu kadipatema:,
ebema: Godote Beniyaminakono gu magumulo Kisikono gudu Soloko iba:tamo ikalamiya,
ebete 40 ulamalo ibino watodawama: keda:nama:.
22 Wiyasiya Godote Soloko iyabaiamo eba iyatilo Da:ibidiko ebo adipatiya ebete ibino
Kawo Elawodubu idima: keda:ma:. Ebe tetelo Godote Da:ibidikono tanaloma: tabo ma
kunu kiyawaiya, ‘Nale Yesikono gudu Da:ibidiko uimo, ebeno tepo magumu wade-
nonomola, na keba kunula:ka: eba kunula, iyo, ebete naimano ubi tanalo bilibilinomamo
a:tuduwatanako.’
23 “Ebene Godote kebe tabo dopamo nanitabonomolo kegiyale, ebe tabono tanalote a
tetelo ma kunu pemaigiya, ebete Da:ibidikono walone gudu idi Ya:suko adipatiya, ebete
Isalaela epono Igilo Mula:lelamedawama: keda:ma:.
24 Ebene Ya:sute ebeno woko wagilimia:no, dopamo Yonete Isalaela epo bilibilino-
matamo Godokono tabo ma kunu pa:kiyawaiya, iba:te ibino kubane olobila:ote ebene
ebete ibi obamo kowaduba:midaolema:.
25 Ega:walo Yonekono woko opoliya tete detataliya, ebete ibi nanaliya, ‘La:le na poma:
kegelawenakoma? Na Kelisotea:, ebete naimano walogabo apune ba:pena, iyo, na
wadenoa: nale ebeno agowa ukulaolema:.’
26 “Ebema: naimano ekakiala:, la: piyate A:ibalayamakono walone gudima:
deda:wenama ega:walo la: Yua:pi epetapi piyate nani Godo damamata:wenama, Godote
ebeno igilo mula: tabo a bilibilinomatamo apalibiya.
27 Wiyasiya Yelusalema duliyomolo epo ega:walo ibino watowatopi iba:te Godokono
woki awokalimipiate ebeno Bukamo dopamo dakuloliya, ebe tabono iyaiya tanalo iba:te
wokoa: talena egela bilibilinomolo eka:la:miolenaka, wiyasiya numa:la:, iba:te ebe iyaiya
tabono nanitabo magumu wadenomamo kelawenakoa:. Ebe mabuma: iba:te Ya:suko
ubia:noma: eba eda:olo ebe anakapuima: tabo ebo iyatiya, wiyasiya iba:te kiyatawaiya:
ebe osiyodilo tanalodo Godokono tabote nanitaboma: keda:mene.
28 Ebe tetelo iba:te Ya:suko a:eamo kaliboma: ubi diyatiya ebeno kuba nipo wadimiya,
wiyasiya iba:te olodiyoboa:no Paeleteko walo nakapaniya ebete ebe kanakapuima:.

29 Ebene Godote Ya:sukono tanaloma: kebe tabo apuapu ebeno Bukamo dopamo
dakuloliya, iba:te ebe tanalo epetapi bilibilinomo ebetamo osiyodiloliya, ebene ebete
da:iya iba:te ebe kewa olotolowane owolukote nokola bobo magumamo gito iyatiya.
30 Wiyasiya Godote a:ene ebe walo akadipatiya,
31 ebema: piyate Ya:suago Ga:lili opone Yelusalemamo da:tolamiya, ebete egela bilibili-
nomo epetapilo iyaiya tetelo iba:tamo pawokalanaki, iyo, iba:te ibino balida:mo Ya:sute
a:ene igilamo maiga tanalo duminakiya, ka:lo iba:te Yu epatamo ebeno tanalo ebema:
awokalimina.
32 "Ale la:tamo degelitama:, me tabo ebe Godokono Wade Tabola. Numa:la:, ebete
aimano ewoniatamo kebe tabo nanitabonomolo kegiyale,
33 ebe tabono tanalote a tetelo ma kunu pemaigiya, ebete Ya:suko a:ene adipatiya. Iyo,
ebete Sam Oale Buka sapta 2 tetelo Ya:sukono tanaloma: ma kunu giya,

'A:ma: naimano Gudunomolata,
ka:lo na a:imano Nabiwima: eda:mo.' "

34 Ebene Polote ebeno tabo moga:melo walo na:kegiya, "Iyo, nanitabola, Godote Ya:suko
a:ene adipatiya, ebema: ebeno apete kabalema: bobo magumamo walo a:ka:toamene.
Ebema: Godote ebeno Bukalo tabo idi ma kunu kegiya,

'Naimano gudu, nale Da:ibiditamo ikameoma:
nanitabonomolo degiyamo,
ebe talena ega:walo nanitabo tanalo bilibilinomo
a:ma:tamo kikameomamota,
uwomua: tetelo a:ma: kowalubitanama:.'

35 Ega:walo Godokono Bukate tete idilo na:kegena,

'Godo, a:ima:no elawo awokalimi magumudo
abale tanalote bobo magumamo a:ka:pemene
a:imano Wade-talena Wokodawa ka:kubaima:.' "

36 Ebene Polote me tabono magumu awokalimilo walo na:kegiya, "Numa:la:, me tabote
Da:ibidikono tanaloma: kegena:. Da:ibidite me opolo eba okolinalo ebete Godokono
wokodawama: eda:nami, wiyasiya ebete da:iya iba:te ebeno ape ebeno ewonino bobo
niyakabamo niyatite ebo abaliya.
37 Wiyasiya numa:la:, Godote kebe dawa a:ene dadipatiya, me lumagi Ya:sute bobo
magumulo kabaliya:.
38-39 "Ebema: naimano ekakiala:, ale kebe tabo la:tamo ka:kiyawautama: la: wade-
nomamo niyatawala:, Ya:suko modobola la:imano kuba egebolelametate la: ebeno
tuputupupima: ka:midilitama:. Iyo, Godote Mosesedo atamo dikaeamiya ebe Totomu
Tabote epono kuba osiyodilole tanalono ale palamililaema: modoboa:, wiyasiya piyate
Ya:suko nanitabokobi da:midima:na: Godote kuba tanalono elawo magumune ibi kowa-
gailimene.
40 Ebema: la: nanisiwale! La:le ebe nanitabokobi midia:no, Godokono woki awokalim-
ipiate dopamo da:kiyawaiya ebe kuba wiyate la:tamo ka:pemaigamene! Iyo, Godokono
tabote ibido ma kunu awokaliya,

41 'Naimano iyaiya taboma:
na demalogona:wenama,
la: wadenomamo nolowiala:!
Numa:la:, la:imano ilukulina tetelo
nale kawo tanalo idi kosiyodilomamo,
wiyasiya epetapiate me tanalono magumu
la:tamo dawokalima:na:,
la: nanitabokobi a:ka:mida:ema,
ebe mabuma: la: naimano osiyodilo tanalo uma:wete
eba anoanolo la: gito ka:elaomamota!' "

42 Ebene tabo kiyawao dolopoligiya, Poloko Banabasiko iba:te Yu epono balidi ibilamole
motone eba piwitilo, epate ibi nanaliya wokoa: talena egela idilo ebe atu iyaiya tanalo ibi
walo ka:ka:piyatulaema:.

43 Ebene ibi bilibilinomate ebe aladabuti baine da:tolamiya, Yu epo ega:walo
Yua:pi epetapi piyate nani Godo damamatenamiya iba:te Poloko Banabasiko eba
waloma:talenatolo, ibi netewapiate wadewade tabo epetapiamo ibi ebo walubilinatiya
iba:te Godokono nilakapo magumulo kodakodalo kilukulinama:.

Iba:te Wokoa: Talena Egela Idilo Godokono Tabo Walo Da:ka:kiyawaiya

44 Ebene wokoa: talena egela idilo duliyomolo epo bilibilinomate pelamoliya Godokono
tabo olowioma:.
45 Ebe tetelo Yu epo epetapiate tabo olowiopino iyawa tanalo dumiya, ebema: iba:te
kawonomamo eba dowaolo Polote da:kiyawaiya ebe tabo kubama: gelalo ebe ebo
malogiya.
46 Ebene Poloko Banabasiko iba:te tolea:no ibino tabo eba wiyalo negeliya, “Godoko
ubila ebeno tabote la: Yu epatamo dopamo awokalama:, wiyasiya la: ubia:noma:
eda:omata. Ebema: la: wadewadenoa: la:le Godogodone uwomua: igilo laema:, mabu
la: a:ka:tuwa: la:tamo gigiyu emopimata! Ebe mabuma: ale la: eba miyapalo a wiyasiya
Yua:piatamo ka:tomalema:.
47 Mabu Kawodawa Godote a eba paliboelo ebeno Buka apuno tabo ida:mo a ma kunu
totomuateiya,

‘Nale a:ma: eka:miyamata,
a:ma:le iyaiya opo epo bilibilinomatamo
aloma: ka:neda:wenama:,
ebema: a:ma:le me opo kawonomamo toawete,
epono igilo mula:lelame tanalo
iba:tamo katama:ta.’ ”

48 Ebene tabo olowiopi magumulo Yua: epate eba kalakalautalo Godokono tabo
wadenoma: gelate ebe ebo moiutiya, ega:walo ibi magumulo Godote dopamo uwomua:
igilamo deka:la:miya, ibi bilibilinomate ebeno tabo nanitabokobi ebo midiya.

Yu Watowatopiate Ibi Pisidiya Opone Elawamo Danaliboliya

49 Ebe tetelo Kawodawa Godokono tabote Pisidiya opo kawonomamo ebo tiya,
50 wiyasiya A:ntiyoka duliyomololo Yua:piate Godoko damamatenamiya, ibi magu-
mulo kawokawo kamiyale epetapi ega:walo duliyomolo watowatopi dubu, Yu epate
ibino woki kubailamelelamete elawo ebo ikalamiya iba:te Poloko Banabasiko iba:tamo
ka:dowaoma:. Ebema: ebe watowatopiate ibi netewapiatamo temeteme eba ikalamelo
ibino opone elawamo ebo naliboliya.
51 Ebene duliyomolo watowatopiate ibi eba ulamitalo, Poloko Banabasiko iba:te ibino
agowano tuwae moda:midatepaolete ibi gito miyapiya, iba:te kiyatawaoma: Godokono
tete na:pe ebete ibino kuba wiya iba:tamo ka:pikalaema:. Ebene Poloko Banabasiko iba:te
Aikoniyama duliyomolamo gito tiya,
52 wiyasiya iba:te A:ntiyoka duliyomololo da:miyapiya, ebe Ya:suko waloma:tapi
Godokono Uliyanate ibino tepo magumu kawo kalakala tanalamo ebo tabokailamele-
lamiya.

14

Poloko Banabasiko Iba:te Aikoniyama Duliyomololo Ya:sukono Tanalo Dawokalimiya

1 Ebene Aikoniyama duliyomololo Poloko Banabasiko iba:tamo atu tanalote
ka:pemaigiya. Iba:te Yu epono balidi ibilamole motolo Godokono tabo wadenomamo eba
kiyawautalo, Yu epo ega:walo Yua:pi bilibilinomo atumu iba:te Ya:suko nanitabokobi ebo
midiya.
2 Wiyasiya Yu epo epetapiate nanitabokobi ka:midiya:, ebema: iba:te Yua:pino woki
eba kubailamelelamelo elawo ebo ikalamiya iba:te nanitabokobi midipi ekakiatamo
ka:dowaoma:.
3 Wiyasiya Poloko Banabasiko iba:te ebe Aikoniyama duliyomololo tete geyageyadopolo
eba okoliolo Kawodawa Ya:sukono nilakapo kimalagidilo tanaloma: tolea:no gelanakiya,
ebene Kawodawate ibino tabo elawokobi eba midilo iba:tamo elawo ebo ikalamenaki
iba:te iyaiya anoano tanalo kosiyodilolema:.
4 Ebema: ebe duliyomolo epo magumulo anagiyamida tanalote maigiya, epetapiate Yu
epatamo utitatiya ega:walo epetapiate Ya:sukono alibolepi dubatamo utitatiya.
5 Ebe tetelo Yu epo ega:walo Yua:pi epetapiate ebe duliyomolono watowatopiago tabo
iyatiya alibolepi dubatamo kawokawo temeteme eba ikalamelo nokolamo mapelamete
ebo kanakapulaema:.

6 Ebema: Poloko Banabasiko iba:te me tanalo iyatawate Laikoniya opono Lista duliyomolo ega:walo Debi duliyomolamo dalautiya,
7 iba:te ebe duliyomolono opodo eba tolo Ya:sukono Wade Tabo ebo kiyawaonatiya.

Polote Lista Duliyomololo Agowa Tatai Dubu Wadekobi Da:midiya

8 Lista duliyomololo agowa tatai dubu idi okolinami, ebete menokono tepone ma kunu awokaliya, ebe pata: iyatawa:.
9 Tete idilo Polote Godokono tabo da:kiyawauti ebe dubute nolowiti, ebene Polote ebe balidi kodakodamo eba umilo ebo iyatawiya ebeno nanitabokobi midi tanalono elawo modobola Godote ebeno agowa wadekobi ka:midilima:.
10 Ebema: Polote ebetamo kawonomamo negiya, “A:ma: maigawete, nuta:!” Ebe tetenomolo ebe dubute unamo pategate pata: ebo wagilimiya.
11 Ebe tetelo Polote kebe tanalo kosiyodiliyale epo bilibilinomate ebe tanalo umite ibino Laikoniya opono tabamo gelatepaolo negeliya, “Aimano ida:da:li netewano uliyanate dubuno ololamo aimano opamo nanitabonomolo a:pemaima:!”
12 Ebene iba:te Banabasitamo ibino ida:da:lino Susa mailo ikamete ega:walo Polotamo ida:da:li idino Emisi mailo akoikamiya, mabu ibi netewapi magumulo Poloko ebe tabo kiyawao elawodawanomola.
13 Ebe Lista duliyomolo niyakabolo ibino ida:da:li Susako Amamateno Motote na:enami, ebene Susatamo kalimagono ikameodawate ebe motone pete kau-goeogoeo ega:walo kaiyakaiya inamabu duliyomolono kala ga:dimi gigiyamo ebo wadaiya Poloko Banabasiko iba:tamo ka:pikalaema:. Ebe ubila kau-goeogoeo anakapulamete kalima ibi netewapiatamo eba ikalamelo ibi ebo kamamalatelema:.
14 Wiyasiya Banabasiko Poloko iba:te ebe tanalo dumiya tepo mibomibo kawonomo iyatawaote, ebene iba:te epono taneba magumamo puila:ote ibino tepo mibomibo kawokalima: ibi a:ka:tuwa: ibino pupuliono inamabu anagilamolete gelatepaolo negeliya,
15 “Namutupiala:, la: me tanalo beda:ma: kosiyodilawitama? A opo epola, a la: keba kunula:ka: eba kunula, ebema: a akoamamatea:la:! Ale Igilo Godokono Wade Tabo adaima: la:tamo, ma kunu la:le makomako ida:da:li amamalatele magumune ebetamo kolobila:ema:. Numa:la:, ebe Unu Duliyomolo ega:walo me opo ega:walo iyaiya kewa: kolomo ega:walo inamabu bilibilinomo Osiyodiloledawala.
16 Dopamo tetelo epate ibino kateneno ubi gabodo dowapata:lamenamiya Godote ibi kodiyobolenakia:.
17 Wiyasiya numa:la:, tete bilibilinomo epetapilo ebete ebeno nanitabo tanalo me opo epatamo ma kunu awokaliminako, ebete tobolo unune ulama eba palibolo la:imano pali inamabuate ibino wadewade tetelo apepeonaka, ega:walo ebete la:tamo modobo bae eba ikalamelo la:imano tepo magumuno kalakalate etabokaonako. Ebema: namutupiala:, modobola la: me nani Godo kapiya namamata:la:, aa:!”
18 Ebe tetelo Poloko Banabasiko iba:te me elawo tabamo epo odiyoboliya, wiyasiya iba:godolo ibi netewapi amamalatele ubi kolopoligolamiya:.

Lista Duliyomolo Epate Poloko Nokolamo Demapemiya

19 Ebene Yu epo epetapiate Pisidiya opono A:ntiyoka duliyomolo ega:walo Aikoniyama duliyomolone da:pelamiya, iba:te Lista duliyomolo epono woki kubailamelelamete elawo iba:tamo ebo ikalamiya Polotamo ka:dowaoma:. Ebema: iba:te Poloko nokolamo mapemete ebeno ape duliyomolone anamiyatate a:emu gelate gito natepapiya.
20 Wiyasiya nanitabokobi midipiate walone pelamete ebe niyakabolo ibino pupamo eba pilukulilo, Polote maigate atu duliyomolo magumamo ka:nopegate, ebene egela idilo ebete Banabasiago Debi duliyomolamo gito tiya.

Poloko Banabasiko Iba:te Siliya Opono A:ntiyoka Kawo Duliyomolamo Da:kolowamiya

21 Poloko Banabasiko iba:te Debi duliyomololo eba nokoliolo, Ya:sukono Wade Tabo da:kiyawaonakiya epo bilibilinomate ebe tabo nanitabolo lawete Ya:suko waloma:tapima: ebo eda:iya. Ebene ibi netewapiate Debi duliyomolamo kebe gabodo ka:pemaimiye ebe atu gabodo kolowamiya. Iba:te ma kunu Lista duliyomolo ega:walo Aikoniyama duliyomolo ega:walo Pisidiya opono A:ntiyoka duliyomolamo da:ka:nemaimiya,
22 iba:te ebe iyaiya duliyomololo nanitabokobi midipi eba nowalubililo na:totomulatelenatiya iba:te nanitabokobi midi magumulo kodakodalo kelamota:onama:. Ebe tetelo iba:te nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawaonatiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ale ebe Duliyomolamo ka:nopila:oma: a dopamo kawokawo temeteme magumudo ka:tolaemalema:.”
23 Ega:walo iba:te ebe iyaiya duliyomololo nanitabokobi midipi magumulo dubu epetapi uwatiya iba:te sosino watowatopima: keda:onama:. Ebene ibi netewapiate

ibino towetowe tabo gela magumulo elawo kelaema:, iba:te bae naoa:no eba okoliutalo Kawodawa Ya:suko ebo toweomiya, ebete ebe sosi epo bilibilinomo wadenomamo ka:buiyalatelenama:, mabu nanitabola, ebe epate ibino nanitabokobi midi tanalo ebetamo iyatinomo iyatiya.

24 Ebene Poloko Banabasiko iba:te Pisidiya opodo tote Pa:mapiliya opamo gito nemaimiya, ebe opo unuunu damelalo ditana ebe opola.

25 Ebene iba:te ebe opono Pega duliyomololo Godokono tabo na:kiyawaote, ebe duliyomolo atepate kewa: kolomono Ataliya duliyomolamo gito nodoliya.

26 Ebolo iba:te kawo palai pe lawete kewa: kolomo na:iwate Siliya opono A:ntiyoka kawo duliyomolamo walo gito ka:nemaimiya. Me ebe duliyomolola, nanitabokobi midipiate ibi dopamo Godokono wokamo eba alibolelo ebe da:toweomiya, ebete ibi ebeno nilakapo tanalamo wadenomamo kowalubilinatema:. Ebema: Poloko ega:walo Banabasiko iba:te ebe woko uwomuamo da:nemaimiya A:ntiyokamo walo gito kolowamiya,

27 ebene iba:te sosi epo bilibilinomo kapiya baiamo ka:la:mite ibi nanaliya, Godote ibi magumudo kebe tanalo kosiyodilolenakile ega:walo ebete gabo keba kunu ka:iyamidiyale Yua:piate ebeno tabo nanitabokobi ka:midima:.

28 Nanitabola, Poloko Banabasiko iba:te tete geyageyalo A:ntiyoka duliyomolono nanitabokobi midipiago ebo okoliya.

15

Yelusalema Sosi Watowatopiate Yua:pino Tanaloma: Degeliya

1 Ebene dubu epetapiate Yudiya opone A:ntiyoka kawo duliyomolamo pelamete nanitabokobi midipi ekaki eba piyatulamelo na:pegeliya, “Mosesete a Yu epate kosiyodiloma: diyatuamenaki, la: Yua:pi dubate ebe tama itamida pukala lawea:no Godote la:imano igilo a:ka:mula:lelametamene.”

2 Poloko Banabasiko iba:te ebe tabo dolowiya ebe dubago tabo eba gelalo kawonomamo ebo apaminateuiya. Ebema: A:ntiyoka sosi epate Poloko Banabasiko ega:walo dubu epetapi uwatiya, iba:te Yelusalema kawo duliyomolamo tolamete Ya:sukono alibolepi dubu epetapi ega:walo sosi watowatopi epetapiago me tanalo wadenomamo ka:negelama:.

3 Ebene A:ntiyoka sosi epate ibi danaliboliya, gabo tetelo iba:te Ponisiya ega:walo Samaliya opodo eba tolamelo, Yua:piate kuba osiyodilole magumune Godotamo dolobiliya ebe tanalo iba:te nanitabokobi midipi ekaki ebo kiyawaolamenatiya. Nanitabola, piyate ebe tabo dolowiya iba:te kawonomamo ebema: kalakalaiya.

4 Ebene Poloiate Yelusalema duliyomolamo da:nemaimiya, ebe tetelo Ya:sukono alibolepi dubu ega:walo sosi watowatopi epetapi ega:walo nanitabokobi midipi epetapi, ibi bilibilinomate ibi kalakalago uwatiya, ebene Godote ibido Yua:pi magumulo dosiyodilolenaki iba:te ebe tanalo bilibilinomo ebo na:kiyawaolamiya.

5 Ebe tetelo wiyasiya nanitabokobi midipi epetapi, ibi Pa:lisi tanebapila, iba:te maimiote elawo tabo ma kunu geliya, “Modobola ebe Yua:pi dubate a Yu epono tama itamida pukala nelaema:na:, ega:walo la: ibi nananaliyala: iba:te Mosesekono Totomu Tabo epetapiamo atumu wadenomamo ka:tudila:onakoma:.”

6 Ebene ebe tabono tanaloma: kegelama: alibolepi dubu ega:walo sosi watowatopi epetapi iba:te a:ka:tuwa: ebo aladabutiya.

7 Iba:te tabo tete geyageyalo degelitiya Pitate ibino taneba magumulo maigate negiya, “Naimano ekakiala:, la: iyatawalata Godote la: magumune na elaweni, Yua:piate naimano tabone ebeno Wade Tabo olowite nanitabokobi ka:midima:.

8 Nanitabola, Godote epo bilibilinomono iyaiya tepo magumu iyatawanomola. Ebema: Yua:piate ebeno tabo nagodone delawiya, ebete ebe tanaloma: eba kalakalalo ebeno kalakala kawokalima: Wade-talena Uliyana iba:tamo ebo ikalami, dopamo a Yu epatamo dikaeamiya eba kunu.

9 Numa:la:, me osiyodilo tanalodo ebete me tanalo ebe awokalimi, ibi ega:walo a Yu epo, a iyaiyama: keda:ona:, mabu nanitabola, ebete a bilibilinomo aimano nanitabokobi midi tanalodo aimano tepo magumuno kuba ukulaoleami.

10 Ebema: la: Godotamo temeteme kikama:ema: ubi beda:ma: kiyata:wenama? A ega:walo aimano ewoni, ale Mosesekono Totomu magumulo dilukulinaima:, a ka:modobonamia: mabu ebe Totomu mibomibo inamabu waguata keba kunula:ka: atamo eba kunu eda:iya. Ebema: la:imano woki keba kunula:ka:, me tetelo ale Yua:piatamo atu mibomibo Totomu ba:kikalaema:? Ao, modoboa:!

11 Olowiopiala:, kalakala kawonomola, a me kawo tanalo nanitabokobi na:midinama:,
a ega:walo Yua:pi, a bilibilinomate Kawodawa Ya:su Kelisokono nilakapo kapiyado igilo
mula: tanalo nelawenama:, tama itamida pukala lawe tanalodoa:."
12 Ebe tetelo sosi watowatopi bilibilinomate tabo idi kegeliya:, wiyasiya Poloko Ban-
abasiko iba:tamo tete ikalamiya ibino tanalo kawokalima:, ma kunu Godote ibido iyaiya
kawokawo anoano tanalo Yua:pi magumulo dosiyodilolenaki.
13 Ibi netewapino tabo kiyawao dolopoligolamiya, Ya:imesite wiyasiya watowatopi
epetapiatamo negiya, "Ekakiala:, la: naimano tabo nolowiala:.
14 Saimono Pitate a wadenomamo anae, Godote dopamo Yua:piatamo ebeno nilakapo
keba kunu kawokalimile, ebete iyaiya opo epo magumune epetapi uwatete ebenoma:
ka:midilima:.
15 Nanitabola, Godokono woki awokalimipiate iyalo dawokalimiya ega:walo Pitate
ka:ma: da:kege, ebe iyaiya tabono magumu ebe kapiyala, mabu Godokono Bukalo tabote
ma kunu itana,

16 'Me tanalo dolopoligomene,
na walo ka:pete
Da:ibidikono moto ka:ka:petemamo,
iyo, ebe motote dopamo kagate
ka:lo kubanomolo itana,
wiyasiya nale walo ka:ka:posiyodilomamo.
17 Ebema: iyaiya opo epo epetapiate
na ibino Kawodawa kowadinima:na:,
iyo, nale kebe epo keka:la:mioliyamo,
ebe Yua:piate ka:pelaema:na:
naimano gudima: ka:peda:oma:.
18 Na Kawodawa Godote me tanalo nanitabonomolo gemo,
nale kebe tanalo iyalo dawokalimiyamo
me ebe tanalola.' "

19 Ebene Ya:imesite tabo moga:melo walo na:kegiya, "Yua:pino tanaloma: nale ma kunu
malagidilomo, ibino taneba magumulo Godotamo dolobila:na ale iba:tamo temeteme
a:kikalaema:.
20 Modobola ale wiyasiya leta osiyodilote ibi ma kunu kanalemalema:. Epetapiate
ida:da:liatamo dikalamenaka iba:te ebe inamabu bilibilinomo a:kenaonakoma:na:, mabu
ebe inamabuate Godokono ololo apulo daleyama: eda:ona. Ega:walo kamiyale pilo dubu
pilo talenala, iba:te a:kosiyodilolenakoma:na:. Ega:walo kuwokobe dewegedililamenaka
ebe inamabu nao talenala, mabu kalimate ebe katene magumulo bitana. Ebema:
modobola iba:te me kapiyakapiya totomuamo na:tudila:onakama:na:, tanalo ida:moa:.
21 Numa:la:, me opo epo bilibilinomate a Yu epono tanalo iyatawanomola. Iyo, iyalo
tetenomone wagilimite me teta:mo pemaiga opo bilibilinomono duliyomololo ale aimano
balidi ibilamole motolo Mosesekono Totomu Tabo bilibilinomo eka:la:miolenakima:,
ega:walo ka:lo me iyaiya Totomu Tabono tanalo ale wokoa: talena egela bilibilinomolo
awokalilamenakoma:."

Sosi Watowatopiate Leta Tabo Dakuloliya Yua:pi Nanitabokobi Midipi Ekakiatamo

22 Ebene Ya:sukono alibolepi dubu ega:walo sosi watowatopi epetapi, iba:te
nanitabokobi midipi epetapi bilibilinomago Ya:imesikono tabo wadenoma: gelalo
ibino taneba magumulo dubu epetapi uwatiya, Poloko Banabasiko ebana ka:tolaema:
A:ntiyoka kawo duliyomolamo. Ebe tetelo iba:te Yudasiko ebeno mailo idi Basabasitela,
ebe ega:walo Sailasiko uwatiya, mabu ibi netewapiate ekakino taneba magumulo
kawokawo dubuma: eda:onamiya.
23 Ebene ebe dubate A:ntiyokamo katama: Yelusalema sosi watowatopiate leta tabo ma
kunu akuloliya,

A Ya:sukono alibolepi dubu ega:walo sosi watowatopi, a la:imano nanila nabila ibima:
deda:onama:, ale me leta ebema: paliboma:.

La: Yua:piate A:ntiyoka duliyomololo ega:walo Siliya opolo ega:walo Silisiya opolo
dilukuliawenama, la: aimano ekakiate Godoko nanitabokobi da:mida:wenama,
niyaniyata.

24 Nanitabola, a olowima: epo epetapi a:ka:tuwa: ibino ubilo agodone pelamete
ibino tabamo la:tamo tepo mibomibo eba pikalamelo la:imano woki a:pa:kubailamiya,
wiyasiya ibi ale kapalibolea:.
25 Ebema: a woki kapiyakobi midite tabo ebo iyatima: dubu epetapi Poloko Ban-
abasiko ebana kapalibolema:, iba:te la:imano woki ka:pa:tuputupuilaema:. Nanitabola,
Poloko ega:walo Banabasiko ibi aimano wadewade namutupila,
26 ega:walo ibi netewapiate Kawodawa Ya:su Kelisoko kapiyatamo tudila:olo ebeno
woko mabuma: ibino igilo balamo gito alomiya.
27 Ebema: ibi kowalubilinapema: ale Yudasiko ega:walo Sailasiko ibi atumu nakapal-
ibolema:, ale kebe tabo me leta magumamo dakulolema: iba:te ebe atu iyaiya tanalo la:
ibino tabonomamo kapanalema:ta.
28 Nanitabola, Godokono Uliyanate a kapiyakobi da:midi, ebema: aimano woki
ma kunu itana, a ubia:nola tepo mibomibo idi la:tamo ikalaema:, wiyasiya la:le me
kapiyakapiya totomuamo na:tudila:onakiyala:.
29 Ma kunu epetapiate ida:da:liatamo dikalamenaka la: ebe inamabu
a:kenawenakoma, ega:walo kuwokobe dewegedililamenaka ebe inamabu nao talenala
mabu kalimate ebe katene magumulo bitana, ega:walo la: kamiyale pilo ega:walo
dubu pilo a:kosiyodilola:wenakoma. Ebema: la:le me tanalo nanitabolo talenama:
da:midila:wenakoma, ale la:godolo tanalo idi kubama: a:kegelama:.

Niyaniyata, me aimano leta tabo uwomula.

30 Ebene Yelusalema sosi watowatopiate duwatiya ebe dubu me letago danaliboliya,
iba:te A:ntiyoka kawo duliyomolamo nemaimiote nanitabokobi midipi bilibilinomo
aladabuti baiamo ebo ka:la:miya leta iba:tamo kikalaema:.
31 Ebene A:ntiyoka sosi epate leta ka:la:miolete kawonomamo kalakalaiya mabu ebe
tabote ibi nanitabolo walubiliya.
32 Ebe tetelo Yudasiko Sailasiko iba:te tete geyageyadopolo nanitabokobi midipi ekaki
iyatulame tabamo eba walubilitalo elawokobi ebo midiliya, mabu nanitabokobi midipino
taneba magumulo ibi Godokono woki awokalimipinomola.
33 Ebene iba:te egela epetapi bilibilinomo ebolo okoliote, egela idilo nanitabokobi
midipi ekakiate ibi mabuma: Godotamo eba towetoweolo ubi ebo iyatiya ibi kalakalago
Yelusalema sosi watowatopiatamo walo kakapalibolema:,
34 wiyasiya ebe tetelo Sailasiko ubila ebolo kolowagilima:, ebema: ebete Yudasiago
Yelusalemamo walo ka:piya:.*

Poloko Banabasiko Iba:te Woko Magumulo Iyaiya Da:tiya

35 Ebe tetelo Poloko Banabasiko iba:te A:ntiyoka kawo duliyomololo tete
geyageyadopolo eba okoliolo, wokopi epetapiago Kawodawa Ya:sukono tabo eba
kiyawaolo epo ebo iyatulamenakiya.
36 Ebene egela epetapi da:petoiya Polote Banabasitamo negiya, “Ale dopamo
Kawodawano tabo kebe iyaiya duliyomololo ka:na:kiyawaonakima:, modobola a
ebe duliyomolamo walo ka:ka:tomalema: aimano ekakino nanitabokobi midi tanalo
ka:nulamelelaema:.”
37 Ebe tetelo Banabasiko ubila Yone Makako iba:go tote, ebete woko magumulo ibi
ka:nowalubilima:,
38 wiyasiya Poloko ubia:nola, mabu dopamo Makate Pa:mapiliya opolo ibi miyapate
woko magumune gito palauliya, ma kunu ebete iba:go woko uwomuamo ka:nemaigiya:.
39 Ebe mabuma: Poloko Banabasiko iba:te kawonomamo apaminateuite iyaiya gabodo
ebo tiya, ma kunu Banabasite Makako lawete kawo palai peago kewa: kolomo gito
na:iwiya Saipalase opamo,
40 wiyasiya Polote Sailasiko lawete gabo idido gito ka:tiya. Ebe tetelo A:ntiyoka duliy-
omolono nanitabokobi midipi ekakiate Poloko Sailasiko mabuma: Kawodawa Godoko
toweomiya, ebete ebeno nilakapo tanalamo ibi wadenomamo kowalubilinatema:,
41 ebene ibi netewapiate Siliya ega:walo Silisiya opodo eba tolo, ebe opono iyaiya sosi
epono nanitabokobi midi magumulo ibi ebo kodakodailamenatiya.

16

Timotite Poloko Sailasiko Kowalubilima: Woko Magumamo Dopegiya

* **15:34:** Ali 15.34 buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

1 Ebene Polote Debi duliyomolo ega:walo Lista duliyomolamo nemaigate Ya:suko
waloma:tadawa idi ebo numiya, ebeno mailo Timotitela. Timotikono menoko Yu
kamiyalela ega:walo ebe nanitabokobi mididawala, wiyasiya ebeno nabiwi Yua: lumagila,
ebe Guliki opodawama: eda:nami.
2 Lista ega:walo Aikoniyama duliyomololo dilukulinamiya ebe nanitabokobi midipi
bilibilinomate Timotikono okoli tanalo iyatawaote wadenoma: gelanakiya,
3 ebema: Poloko ubila Timotite Godokono woko magumulo eba:go pata:ma:. Wiyasiya
ebe opolo dilukulionamiya ebe Yu epo bilibilinomate me tanalo iyatawaiya, Tim-
otikono nabiwi Guliki opodawala ebema: Timotite Yu epono tama itamida pukala
kelawiya:. Ebe mabuma: Polote Timotiko woko ida:mo magata:no, Yu epono woki
ka:modoboilaema: ebete Timotiko dopamo tama itamida iyatawa lumagitamo nalibiya
ebe tanalo ka:nelaema:.
4 Ebene Poloiate Timotiko lawete duliyomolo epetapiamo kapimiya da:tolamenakiya,
iba:te Yelusalema sosi watowatopi ega:walo alibolepi dubagodone kebe totomu dopamo
kuwatiye, ebe iyaiya tanalo nawokalilamenakiya nanitabokobi midipiate ebe totomuamo
ka:tudila:onama:.
5 Ebema: nanitabola, ebe opo kawonomolo Godote sosi epono nanitabokobi midi
magumulo ibi elawokobi eba midililo, egela epetapi bilibilinomolo ibino uwomute unamo
odolo kolodiyobonamia:.

Polote Ma:sadoniya Opamo Ka:toma: Iyo Dowatani

6 Ebe tetelo Godokono Uliyanate Poloi nodiyoboliya iba:te A:isiya opolo ebeno tabo
ka:na:kiyawaoma:. Ebema: iba:te Piligiya ega:walo Galesiya opodo eba tolamelo
7 Misiya opo tataliamo da:nemaimiya, ibi ubila Bitiniya opamo ka:nopila:oma: wiyasiya
Ya:sukono Uliyanate ibi walo na:kodiyoboliya.
8 Ebe mabuma: iba:te Misiya opodo tolamete kewa: kolomono Talowase duliyomolamo
gito niyodoliya.
9 Ebe idokolo Polote iyolo Ma:sadoniya dubu ebe umini, ebete utinate Poloko ma kunu
toweomeni, “A:ma: a walubima: Ma:sadoniya opamo na:pa:iwiye.”
10 Ebene duiya idilo ale Polokono iyo tanalo iyatawaote tabo ma kunu geliyama:,
“Godote ebeno ubi atamo awokalimi, ale Ma:sadoniya opo epatamo ebeno Wade Tabo
ka:na:kiyawaoma:.” Ebema: ebe tetenomolo ale inamabu gatela:mo wepote tolame ebo
wagilimiyama:.

Lidiyate Ya:suko Nanitabokobi Da:midiya

11 Ebene ale kawo palai peamo olote Talowase duliyomolo eba atepalo kewa: kolomono
Sa:mota:si opamo ebo na:iwaliyama:, ebene egela idilo ale tolame walo kowagilimite
Niyapolisi duliyomolamo gito nemaimiyama:.
12 Ebene a agowa gabodo walo ka:tolamete Pilipai kawo duliyomolamo ebo ne-
maimiyama:, ebe Pilipai duliyomolo ebe Ma:sadoniya opono kawo duliyomolonomola,
ebema: Loma duliyomolo epo epetapi bilibilinomate ibino oponomone pelamete ebe
duliyomololo pilukulionamiya. Ebene ale egela epetapilo ebolo ilukula:tepate,
13 Yu epono wokoa: talena egelalo ale ebe duliyomolo atepate tuli balamo gito niyo-
doliyama: mabu a ma kunu malagidiliyama:, diyala, Yu epo kapiyakapiyate Godotamo
towetowe tabo gelama: ebamo da:bapaladabutima:na:. Ebene kamiyale epetapiate
kapimiya da:pola:niya, ale ibi nulamete iba:go nilukulite tabo ebo negeliyama:.
14 Ebe kamiyaleno taneba magumulo inamabu bilibila:godawa idite na:luti, ebeno
mailo Lidiyatela, ebe Tayataila duliyomolodawala ega:walo ebete kalimakalima kaliku
manima: midili magumulo kawokawo mani uwatenaki. Me kamiyalete nani Godo
amamatenaki, ebene Polote Ya:sukono tanaloma: tabo da:kiyawaiya, Kawodawate ebeno
tepo magumu ebo a:iyamidamiya ebete tabo nanitabonomolo kelaema:.
15 Ebema: Lidiyako ega:walo ebeno moto epo, ale ibi obamo waduba:midaolete ebete
a ma kunu anaiya, “La:le na Kawodawa Ya:sukono nanitabokobi mididawa idima:
nanitabolo degelaema, modobola la: pelama:wete naimano motolo na:pilukuliyala:.”
Ebene ebete a kawiya da:toweoamiya, ale ebeno tabamo tudila:ote eba:go gito
pelamiyama:.

Pilipai Kawo Duliyomolono Watowatopiate Poloko Ega:walo Sailasiko Idoko Motamo Diyalekiya

16 Egela epetapi da:petoiya, tete idilo ale Godotamo towetowe tabo gela baiamo walo
da:ka:tolamiyama:, gabo tetelo epetapino wiya: woko buwelete ago ebo alugiya. Ebe kuba
uliyanagonola, ebe kuba uliyanate ebeno kiyawao magumudo epo analenaki kebe iyaiya

tanalate iba:tamo da:pemaimioma:na:, ebema: ebe buwele umipiate ebeno pakani tanalo osiyodilo magumudo epagodone kawokawo mani uwatenakiya.
17 Ebene ebe buwelete aimano walogabo apune Poloko ega:walo a eba waloma:taelo geatepaolo ma kunu negiya, “Me dubu Ununomo Godokono wokopila! Iba:te la: kanalema:ta la: igilo mula: tanalo kebe gabodo na:kelawa:ema!”
18 Egela epetapi bilibilinomolo ebete atamo eba kunu wagelenaki, ebene tete idilo Polote tepo miboma: eda:te buweletamo olobigate kuba uliyana kawiya ebo aniya, “Nale Ya:su Kelisokono mailamo a:ma: anamata, a:ma: ebegodone na:nemaiga!” Ebe tetenomolo kuba uliyanate buwelegodone gito nemaigiya.
19 Ebema: buwele umipiate me tanalo umite iyatawaiya, ebe buweledo ibino mani lawe gabo olopoligo. Me mabuma: iba:te Poloko ega:walo Sailasiko elawamo uwatete, ebe Pilipai kawo duliyomolono watowatopiate kebolo ka:pola:niyale ebe olowame baiamo ebo anamiyataliya.
20 Ebene iba:te ebe Loma gabamani dubuno ololo apuamo ibi magatalete na:negeliya, “Me Yu dubu netewa iba:te aimano duliyomolo kubaimina!
21 Ibino totomu iyala, a Loma epono totomu keba kunula:ka: eba kunua:, ebema: ibino iyatumi tanalote a ebe anaena aimano wadewade pukala kowakalaima:!”
22 Ebene ebe tetelo duliyomolo epo epetapi bilibilinomate Poloino osiyodilole tanaloma: atu kuba tabo kegeliya.
Ebema: Loma gabamani dubate ibi netewapino kaliku elawamo pupukulamelelamete gowelaopi epetapi ebo analiya ibi pa:ka:pa:ka:mo ka:na:ma:ga:midaolema:.
23 Ebene ibi kubanomamo a:na:ma:ga:midaolete iba:te Poloko ega:walo Sailasiko idoko motamo niyalekete, ebene idoko moto umidawa naniya ebete ibi wadenomamo kulamenatema: iba:te alautikapoma:.
24 Ebema: idoko moto umidawate ebe tabo dolowiya, ebete ibi idoko moto gunomamo magatalete ibino agowa kewa gugamo nugulamelelamete ibi gito nimiyapiya.
25 Ebe idoko sele tetenomolo Poloko Sailasiko iba:te Godotamo towetoweonaki amama oale akalapionakiya, ebene gabamaniate dubu epetapi ibino kuba osiyodilole mabuma: idoko motamo iyalo dalomiya ebe dubate Poloko Sailasiko ibino tanalo eba olowionalo,
26 ebe tetenomolo kawo mumulute penate idoko moto kubanomamo eba padegetenalo, gigiyute a:ka:tuwa: a:ilamenate idoko moto epono kotono auli alete a:ka:tuwa: ebo teteolameni.
27 Ebene idoko moto umidawate ebeno motonomolo maiganate idoko motono gigiyu alagiliolo da:pulameni ebete nemalagidiloni, idoko moto epo bilibilinomate alautia. Ebema: ebete tole kawonomo lawenate ebeno gowelaono gili magoba:nate ebe a:ka:tuwa: ebeno ape awamidanama: eba wagelenalo,
28 ebe tetenomolo Polote ebe tanalo uminate ebe negepatemeni, “Eiye! A:ma: a:ka:tuwa: a:ma: akoanakapuma:la:! A bilibilinomo mela, kalautioa:!”
29 Ebe tetelo idoko moto umidawate ebeno opopi nanaleni iba:te alo kowadaenama:, ebene ebete idoko moto guamo tola:go samonomamo nopeganate, Poloko Sailasiko ibino agowa mabuamo neganate ebo nanakamini.
30 Ebene ebete ibi netewapi idoko motone powagailinate ebo panaleni, “Kawokawo dubala:, na beda: tanalo osiyodilote Godogodone igilo mula: tanalo ebo na:kelaemo?”
31 Iba:te nowaminiya, “A:ma: Kawodawa Ya:suko nanitabokobi na:mida:, ebene ebete a:ma: ega:walo a:imano moto epono igilo ka:mula:lelaema:ta.”
32 Ebene iba:te idoko moto umidawa ega:walo ebeno moto epatamo Kawodawa Ya:sukono tabo eba kiyawaonalo ebeno tanalo ebo awokaliminiya.
33 Ebema: ebe tetenomolo idoko moto umidawate ibi netewapino bugomo ukulaolelamenate, iba:te wiyasiya ebe ega:walo ebeno moto epo bilibilinomo obamo gito waduba:midaoleniya.
34 Ebene idoko moto umidawate Poloko Sailasiko ibi ebeno moto guamo magatalenate bae ebo nikalameni. Nanitabola, ebe ega:walo ebeno moto epate kawonomamo kalakalaoniya, mabu iba:te ebe idokolo ibino nanitabokobi midi tanalo Godotamo alomoniya.
35 Ebene egela da:powaloiya Loma gabamani kawokawo dubate polisi dubu epetapi idoko moto umidawatamo me tabago paliboliya, “A:ma:le ebe dubu netewa idoko motone gito nowagaila:.”
36 Ebene idoko moto umidawate Poloko atu tabo kananiya, “Gabamani kawokawo dubate tabo apaliba, nale a:ma: ega:walo Sailasiko la: me idoko motone kowagailitama:. Ebema: ka:lo la: maima:wete kalakalago na:toala:.”
37 Wiyasiya Polote ebe polisi dubu ulamelo iba:tamo negiya, “Ao, ale gito a:ka:nemaima:. La:imano kawokawo gabamani dubate a:ka:tuwa: na:pelaema:na:

a ka:powauatema:, mabu a netewapiate me opolo Loma gabamanino pepago wapata:nama:,* ega:walo ale kuba osiyodiloa:no iba:te aimano tanalo wadenomamo kanagiyamidaeamea:, iba:te wiyasiya a pa:ka:pa:ka:mo a:na:ma:ga:midaoete idoko motamo gito iyalekeiya. Ebema: ka:lo ibi ubila a diya gabodo milolo gito kaliboema:. Ao, iba:te dopamo a na:puaema:na:!"

38 Ebene polisi dubate tolamete Polokono tabo kawokawo gabamani dubu dananaliya, ebe tetelo ebe dubate Poloko Sailasiko Loma gabamanino pepago wapata: tanalo olowite kawonomamo toletoleiya.

39 Ebema: iba:te pelamete Poloko Sailasiko iba:tamo nilakapo tabo pegelate ibi kawonomamo petoweolamiya, iba:te Pilipai kawo duliyomolone opo ida:mo milolo ka:toma:.

40 Ebene ibi netewapiate idoko motone pemaimite, iba:te tote dopamo Lidiyakono motamo nodolote, ebolo iba:te nanitabokobi midipi ekaki da:nulamiya, walubi tabo epetapi na:kiyawaolamete Pilipai kawo duliyomolone gito tiya.

17

Tesalonaika Kawo Duliyomololo Kawo Dowa Tanalote Demaigiya

1 Ebene Poloko Sailasiko iba:te A:mapipolisi duliyomolo ega:walo A:poloniya duliyomolodo tote Tesalonaika kawo duliyomolamo ebo nemaimiya, Yu epono balidi ibilamole moto idite ebolo na:enami.

2 Ebene Polote duliyomolo epetapilo keba kunu ka:posiyodilonakile ebete Tesalonaika kawo duliyomololo atumu ka:posiyodiliya, ebete netewa-kapiya wokoa: talena egelalo Yu epono balidi ibilamole motamo nodolonaki Godokono Buka apuapuno tabo iba:tamo ebo na:kiyawaonaki.

3 Ebene ebete iyaiya tabono magumu eba awokalilamelo ibi nanitabonomolo ma kunu iyatulamoliya, Godote iyalo tetelo diyatiya ebe nopo magumudo Kelisote pemaigate, epagodone kawokawo temeteme puwatete, a:e magumune walo ka:kemaigamene. Ebema: Polote iba:tamo negiya, "Me Kelisoko nale ebeno tanalo la:tamo da:kiyawaomo, ebe Ya:sutela! A:e magumune walo a:kemaigiya!"

4 Ebe tetelo Yu epo epetapiate ebe tabono nanitabo tanalo lawete Poloko Sailasiko ebana kapiyama: ebo eda:iya, ega:walo ebe Guliki opolo dilukulionamiya, ebe Yua:pi epetapiate nani Godo dopamo damamatenamiya ega:walo Yua:pino kawokawo watowatopi kamiyale epetapi atumu, ibi bilibilinomate kapimiya nanitabokobi ebo midiya.

5 Wiyasiya Yu epo epetapiate ebe Yua:pino nanitabokobi midi tanalo dulamelelamiya, ebe mabuma: iba:te dowaote inamabu olowame baiamo tolamete, iyaiya kuba osiyodilolepi dubu epetapi nuwatete iba:go kapimiya dowa tanalo kawonomo ebo nadipatiya. Ebema: iba:te duliyomolo kawonomolo elawo adipatelo dubu idi Ya:isonikono motamo gawagawalo tolamete gigiyu nowakalamite Poloko Sailasiko ebo noliya, iba:te ibi nuwatete epatamo ka:piwolukoma:.

6 Ebe tetelo iba:te ibi netewapi nipo nolete wiyasiya Ya:isoniko ega:walo Ya:suko waloma:tapi epetapi motone ebo anamiyataliya ebe duliyomolono gabamani dubatamo. Ebene iba:te gabamani dubatamo kawonomamo negeliya, "Me opo kawonomo da:kubaimina ebe dubate aimano duliyomolamo a:pemaimiya!

7 Ega:walo me dubu idi Ya:isonite ebe kuba osiyodilolepi kalakalago uwatete ebeno motolo lao bai iba:tamo ikalami. Ibi bilibilinomate Kawo Elawodubunomo Sisakono pukala wakalamina, mabu iba:te negelana Kawo Elawodubu idi ba:luta, ebeno mailo Ya:sutela!"

8 Ebene duliyomolo epo bilibilinomo ega:walo gabamani dubate ebe tabo olowite woki bilibilinomoma: ebo eda:iya. Ebema: ibino taneba magumulo iyaiya tabo kawonomamo eba gelitalo,

9 gabamaniate Ya:isoniko ebeno namutupiago ibi nanaliya, "Modobola la:imano kuba mabuma: mani atamo ka:wiyamamota, wiya:no ale la: idoko motamo ka:niyalekema:ta." Ebe tetelo gabamaniate iba:godone mani uwatelamete ibino motamo gito naliboliya.

---

* **16:37:** Poloko tetelo Loma gabamaniate ibino Itali opo epo kapiyatamo ebako pepa ikalamolenakiya, iba:te iyaiya opo epetapilo eba wapata:lamelo ebe opono gabamanino wokopiate temeteme iba:tamo ikalamekapoma:. Ebema: ebako pepago lumagite kuba osiyodiloa: tetelo gabamani dubu idite ebeno tanalo wadenomamo anagiyamidamea:no temeteme ebetamo gito dikaemene, ebe mabuma: Loma kawokawo gabamaniate pelamete ebe gabamani dubutamo kuba wiya kawonomo ka:pikaema:na:. Poloko Itali opodawa:, ebe Yu lumagila. Wiyasiya ebete Tasase kawo duliyomololo dawokaliya, ebe tetelo ebete Loma gabamaniagodone pepa elawiya, mabu Loma gabamaniate Tasase duliyomolo epatamo kawonomamo eba kalakalaolo ibi bilibilinomatamo ebako pepa gito ikalamoliya, iba:te ibino Itali opo epatamo dikalamolenakiya eba kunu.

Beliya Duliyomolo Epate Ya:sukono Tabo Wade Mulo Wokiago Delawiya

10 Ebema: ebe idokolo nanitabokobi midipi ekakiate Poloko ega:walo Sailasiko ebe
duliyomolone gito aliboleniya Beliya duliyomolamo, ebene iba:te ebamo nemaiminate,
egela idilo iba:te Yu epono balidi ibilamole motamo gito nodoliya.
11 Ebe tetelo Beliya duliyomolo epate ibino tepo magumuno gigiyu a:ilamiya
Ya:sukono tabo wade mulo wokiago kelaema:, Tesalonaika epate dowageliya eba
kunua:. Beliya epate wiyasiya egela bilibilinomolo Godokono Buka apuno iyaiya tanalo
deka:la:miolenakiya, ibino taneba magumulo ebe tanalono magumu wadenomamo eba
gelalo nanitabo tanalo ebo iyatawaonakiya, mabu ibi ubi kawonomola me tanalo uima:,
Polote iba:tamo da:kiyawaiya ebe tabo da: nanitabola: o da: a:da:la:.
12 Ebema: ibi magumulo Yu epo epetapi bilibilinomate Ya:sukono tabo nanitabokobi
na:midiya, ega:walo ebe atu tetelo ebe Guliki opolo dilukulionamiya ebe Yua:pino
kawokawo watowatopi kamiyale ega:walo dubu atumu, ibi bilibilinomo epetapiate
Ya:sukono tabo kapimiya ebo lawiya.
13 Wiyasiya ebe tetelo Tesalonaika kawo duliyomololo dilukulionamiya ebe Yu epate
Polote Godokono tabo Beliya duliyomololo da:na:kiyawaiya, iba:te ebe tanalo olowite
ebamo tolamete Beliya epatamo elawo eba nikalamelo ibi ebo nowadipalateliya iba:te
Polotamo ka:dowaoma:.
14 Ebe tetenomolo nanitabokobi midipi ekakiate Poloko kewa: kolomono duliyomolo
ida:mo dubu epetapiago gito nalibiya, wiyasiya Sailasiko Timotiko iba:te Beliya duliy-
omololo ebo polowagiliya, iba:te Polago ka:tiya:.
15 Ebene Poloko da:buiyatiya ebe Beliya duliyomolo dubate pe lawete eba:go
A:tenese kawo duliyomolamo da:nemaimiya, ebe tetelo ibino duliyomolamo walo
ka:kolowamioma: eba wagelitalo, Polote ibi nanaliya Sailasiko Timotiko iba:tamo tabo
katama:, iba:te A:tenesa:mo ebetamo samamo ka:pemaima:.

Polote A:tenese Kawo Duliyomololo Ida:da:li Amamalatelepiatamo Godokono Tabo Da:kiyawaiya

16 Polote Sailasiko Timotiko ibino pe tanalo eba makopelelo, ebe A:tenese kawo duliy-
omololo ida:da:li amamalatele tanalo bilibilinomo dulamoliya, ebete tepo magumulo
mibomibonomoma: ediya.
17 Ebema: ebete Yu epono balidi ibilamole motolo ibi ega:walo Yua:pi epetapi nani Godo
damamatenamiya, ebete ibi bilibilinomatamo Godokono Buka apuapuno magumu tanalo
kawonomamo kiyawaonaki, ega:walo egela bilibilinomo epetapilo ebete olowame bailo
gito dowapata:lamitanakiya ebe epatamo atu iyaiya tanalo ka:kiyawaonaki.
18 Ebene Polote A:tenese duliyomolo epatamo Ya:sute a:ene maiga tanalo dawokalimiya,
iba:te ibino wokilo nemalagidiliya Ya:suko opo idi ida:da:lino uliyanala, ebema: epetapi-
ate negeliya, "Ebe ubila ale mulu opono ida:da:li idino tanalo kowaloma:tama:." Ebene
ibino taneba magumulo Epikuliya tanebapi* ega:walo Stowika tanebapi† ibi epetapino
iyatulamepiate Polago apaminateui dowagilimiya, epetapiate ebe kalakalatelo negeliya,
"Me wato kawo dubute daedale tabo da:kiyawaonako, ebeno magumu beda:la:ka:?"
19 Wiyasiya epetapi iba:te Polotamo wade tete eba ikamelo ebe ibino A:tenese duliy-
omolono mulopino ilukuli baiamo ebo magatiya, ebe ilukuli baino mailo Aleyopagasela.
Ebe tetelo Polote ibino ololo apuamo da:nemaigiya iba:te ebe nalatediya, "A ubila a:ma:le
a nanaa:, me oli iyatulame tabo da:kiyawawenaka keba kunula:ka:?
20 Mabu a:ma:le da:kiyawawena ebe tabono iyaiya tanalo aimano olowio magumulo
iyanomoma: eda:na, ebema: a ubila a:ma: me tabono magumu atamo wadenomamo
nawokalima:."
21 Iba:te Poloko ma kunu aniya, mabu A:tenese duliyomolo epo magumulo piyate
ebolo dawokalaiya ega:walo piyate mulu opone pelamete ebolo da:pilukulionamiya, ibi
bilibilinomate ubi kawonomamo iyatinamiya ibino mulopino iyaiya taneba magumulo
olioli tanalo olowiote kegelanama:.

---

* **17:18:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa. Poloko tetelo Epikuliya epo ebe Guliki opo epono taneba idila. Iba:te ibino waloma:tapi ma kunu iyatulamenakiya, iyaiya ida:da:lino uliyanano elawo kitana:, ebema: modobola epate ibino iyaiya tole tanalo iyabaiamo eba alomolo kateneno ubilo kalakalago gito nilukulionama:na:. † **17:18:** Stowika epo ebe Guliki opo epono taneba idila. Ibi Epikuliya tanebapi keba kunula:ka: eba kunua:, ebema: iba:te iyaiya ida:da:li epetapi bilibilinomo amamalatelenamiya, ega:walo ebe ida:da:lino elawo eba tolelamenalo iba:te tuputupunomolo ilukulionamiya. Iba:te ibino waloma:tapi ma kunu iyatulamenakiya, a opo epo bilibilinomate a:ka:tuwa: aimano elawamo tepo magumuno mulo wokinomo duwatema:, ebe tetelo a nanitabo kalakalago bilukulionama:.

22 Ebene Polote Aleyopagase mulopi dubuno dopo apulo maigate negiya, “A:tenese
duliyomolo dubala:, na uimo la: ida:da:li amamalatele tanalo magumulo elawonomoma:
eda:onamata.
23 Iyo, nale la:imano wade duliyomololo eba pata:lo la:godolo iyaiya ida:da:li ama-
malatele bai da:pola:na ulamolimo, ega:walo ebe bilibilinomo magumulo nale amamate
bai kapiya idi a:kuimo, lumagi idite ebe unamo tabo ma kunu akuloliya,

‘Epate iyatawaoa:no damamatena,
me ebe Kawodawa Amamate Baila.’

“Ebema: la: A:tenese duliyomolo epate iyatawa:no damamata:wenama, nale ebe
Kawodawano tanalo la:tamo kawokalimamo.
24 Ebe me opo kawonomo ega:walo inamabu bilibilinomo Osiyodiloledawala, iyo, ebete
me opolo ega:walo Unu Duliyomololo Kawodawanomoma: eda:na, ebema: ebe ubia:nola
epate kotamo detemoteona ebe amamate motolo okolinama:.
25 Ega:walo ebe ubia:nola a opo epate aimano kotamo inamabu idi osiyodilote ebetamo
ikaema:, mabu ebe atamo wade igilo ega:walo elawo dikaeamena ebe Kawodawala, iyo,
ebete a bilibilinomono iyaiya modoboa: tanalo eba malagidilolenalo ebeno nilakapo
magumulo wade tanalo bilibilinomo atamo gito ikaeamena. Wiyasiya numa:la:, ale
ebe walubima: ebetamo beda: inamabu na:kikameoma:? Puliyala, kitana:, mabu ebe
a:ka:tuwa: modobonomolo okolina!
26 “Ega:walo me tanalo idila. Me Kawodawate kapiya dubu osiyodilote, ebe magumune
iyaiya epo tanebapi bilibilinomate pawokalaiya. Ebene ebete ibi me opo kawonomamo
iyaiya alibolete ibino iyaiya ilukulio teteno uwomu ega:walo ibino opono uwomu
iba:tamo alomolamiya, ebete dopo dubu osiyodiloa:no nopo dopamo keba kunu kiy-
atiyale eba kunu.
27 Numa:la:, Godote ebe osiyodilo tanalodo ebeno ubi iyatiya, epo bilibilinomate
ibino iyaiya opolo eba ilukulionalo, iba:te ibi Osiyodiloledawano tanalo malagidilolo
ibino mulo wokiamo ebe dowadima:na: ebeno nanitabo tanalo ebo kuima:na:, balidi
tamiodawate ebeno kotamo gabo keba kunu kowadinakole eba kunu. Wiyasiya kalakala
kawonomola, ale ebe uima: kodakoda tanalo idite nanitabolo kitana:, iyo, ebete mululo
kokolina:, a niyakabonomolo okolina.
28 Ebe mabuma: mulodawa idite tabo dopamo ma kunu giya,

‘Ale aimano Ununomo Talenadawano
igilo magumulo ilukulinama:,
iyo, ale ebeno elawamo wapata:lamenama:,
mabu ebe aimano igilo mabuma: eda:na.’

Ega:walo A:tenese duliyomolo epala:, la: numa:la:, la:imano oale osiyodilolepi magumulo
idite oale ma kunu akuloliya,

‘Me tanalo nanitabonomola,
ale Kawodawano gudima: eda:onama:.’ ”

29 Ebema: Polote tabo moga:melo walo na:kegiya, “La: wadenomamo nolowiala:.
Nanitabola, me Kawodawa Godote a bilibilinomo ebeno gudima: osiyodiloiya ebema: a
ma kunu a:kemalagidiloma:, aimano kotamo o aimano mulo wokino tanalamo inamabu
ida:mo aimano Nabiwino ololo kosiyodilomalema:. Ao! Epate golodo o siliba o wade
nokolamo dosiyodilolenaka, nani Godoko ebe iyaiya ida:da:li inamabu keba kunula:ka:
eba kunua:.
30 Nanitabola, dopamo epate ebeno nanitabo tanalo iyatawa:no kuba tanalo dosiyo-
dilolenakiya, Godote iba:tamo kuba wiya nanitabolo kikalamenakia:, wiyasiya me tetelo
ebete iyaiya opo epo bilibilinomo nanalena iba:te ibino kuba osiyodilole magumune
ebetamo kolobila:ma:,
31 mabu ebete ibi bilibilinomono tanalo kanagilamelelaema: ebeno Kawo Egela
iyalo iyatiya. Iyo, ebete elawo kebe dawatamo kikamiyale, ebe Tuputupu Dubuno
anagiyamida magumulo epo bilibilinomate ibino kuba wiya ega:walo wade wiya mod-
obonomolo kuwatema:na:. Ebema: mabu keleka: epate me tabono tanalo nanitabokobi
da:midima:na:? Mabu bitana Godote epono ololo apulo ebe Tuputupu Dubu Ya:suko a:e
magumune adipatiya!”

32 Ebene ebe A:tenese mulopi dubate Ya:sute a:ene maiga tanalo dolowiya iba:te
Poloko ebo kalakalatiya, wiyasiya epetapiate ebetamo negeliya, “Modobola a:ma: walo
ka:pa:wete atamo tabo na:ka:pa:kiyawaiye.”
33 Ebene Polote tabo gela baine eba tolo,
34 dubu epetapiate ebeno tabo nanitabokobi midite eba:go gito naladabutiya, ibi
magumulo Dayonisiyasiko ebe Aleyopagase mulopino taneba dubu idila, ega:walo ebe
atu tetelo kamiyale idi Damalisiko ega:walo kamiyale epetapi iba:te atumu Ya:suko
nanitabokobi ebo midiya.

18

Polote Kolini Kawo Duliyomololo Da:nokolinami

1 Me tanalote dolopoligiya Polote A:tenese duliyomolo atepate Kolini kawo duliyomo-
lamo gito tiya,
2 ebene Yu dubu idi ebeno mailo Akuilatela, Pontase opolo awokaliya, ebete Polago
ebo alugiya. Ebe tetelo ebe dubute ebeno kamiyale Pilisilago Itali opone piya, mabu
Kawo Elawodubunomo Kolodiyasite Yu epatamo dowalo analiya ibi bilibilinomate
ebeno Itali opono Loma kawo duliyomolone ka:tolaema:. Ebema: egela idilo Polote ibi
netewapiatamo nemaigate,
3 ibino mani woko magumulo ibi walubili eba nowagilimilo iba:go ebo nokoliya, mabu
ebete ebe woko iyatawala, ebete dopamo sipi-goeogoeo tamamo awokowiamidaole moto
osiyodilolenaki.
4 Ebe tetelo Yu epono wokoa: talena egela bilibilinomolo Polote ibino balidi ibilamole
motamo tonaki, ebene ebete ibi ega:walo Guliki opo epo iba:go eba aladabutilo iba:tamo
Godokono tabono iyaiya tanalo ebo kiyawaonaki, mabu ebe ubi kawonomola iba:te
Ya:sukono nanitabo tanalo kiyatawaoma:.
5 Ebene Sailasiko Timotiko iba:te Ma:sadoniya opone Kolini kawo duliyomolamo
Polotamo da:pemaimiya, ebete sipi-goeogoeo tama moto osiyodilole mani woko ebo
atepiya. Ebe tetelo ebete Godokono woko kapiya eba osiyodilonalo Yu epatamo ma kunu
kiyawaonaki, Ya:suko ebe Kelisote, Godokono Alibodawala.
6 Wiyasiya egela idilo iba:te Poloko malogolo ebeno iyatulame tanalo dodiyoboliya,
Polote ibino dopo apulo ebeno kalikuno tuwae eba moda:midatepaolelo negiya, “Me
tanalone la: niyatawala:, la:le ebolo Godokono igilo mula: tanalo nelawea:no, ebe
tanalo ebe la:imano kubala! Naimano kuba:, mabu nale Godokono nanitabo tanalo
la: wadenomamo iyatulaimata, wiyasiya la: ubia:nola. Ebema: me tetelo na la:godone
olobigate wiyasiya Yua:piatamo ka:tomamo.”
7 Ebene Polote ibi miyapate Yua: dubu idino motolo nokoliya, ebe dubuno mailo
Taitasi Yasitasitela, ebe nani Godo amamatenami ega:walo ebeno motote Yu epono balidi
ibilamole moto niyakabolo aenami.
8 Ebe tetelo dubu idi, ebeno mailo Kilipasatela, ebete Yu epono balidi ibilamole
moto umidawama: eda:nami, ebe ega:walo ebeno moto epo iba:te Kawodawa Ya:suko
nanitabokobi a:midiya. Ega:walo Kolini duliyomolo epo epetapi bilibilinomate atumu
Godokono tabo Pologodone olowiote nanitabokobi midite obamo waduba:midaole tanalo
ebo lawiya.
9 Ebene idoko idilo Kawodawa Ya:sute Poloko iyolo nanani, “A:ma: naimano tabo
kiyawaoma: akotoletola:la:, ega:walo tabo gea:noma: akoeda:la:,
10 mabu nale a:ma:go bokolinamo, ebema: lumagi idite a:ma: a:ka:kubaimitamene.
Ega:walo me duliyomolo kawonomolo naimano epo epetapi bilibilinomate bilukuliona,
a:ma: kapiya:.”
11 Ebema: Polote ebolo kapiya ulama ega:walo sikisi sagana eba okolinalo Godokono
tabono iyaiya tanalo epo ebo iyatulamenaki.

*Yu Epate Poloko Guliki Opono Kapela Kawo Elawodubutamo Ibino Elawamo Dema-
gatiya*

12 Ebe ulamalo Loma gabamani kawokawo dubate Ga:liyoko palibiya ebete Guliki opo
epono oli Kapela Kawo Elawodubuma: ka:peda:nama:, ebema: ebe opono Yu epate woki
kapiyakobi midite Poloko ebetamo ebo magatiya ebeno tanalo kanagiyamidaema:.
13 Ebe tetelo iba:te Kawo Elawodubutamo negeliya, “Me dubu Godoko amamateno
iya gabo eba iyatulamelo, ebete epatamo elawo nikalamena gabamanino pukala
kowakalaima:.”
14 Ebema: Poloko ubila wiya tabo kegema:, wiyasiya Ga:liyote ebe odiyobote Yu epatamo
negiya, “Lumagite kawo kuba idi nanitabolo nosiyodilotaleka:, nale la: Yu epono tabo
apuapu wadenomamo bolowiona:, wiyasiya me tanalo kawo tanaloa:!

15 La: la:imano Yu opono tanalo kapiyama: apaminateuitamata, ebe iyaiya tanalo
la:imano Buka apuapuno magumu tanalola, ega:walo la:imano epono iyaiya mailono
tanalo, ega:walo la:imano ewonino iyaiya pukala tanalola, ebema: modobola la:
a:ka:tuwa: la:imano ubia: tanalo na:na:tupugaima:la:. Na ubia:nola ebe tanalo anagil-
amedawama: eda:ma:!"
16 Ebene Ga:liyote elawo lawete ibi bilibilinomo ebeno tabo anagiyamida motone gito
a:na:ma:lateliya.
17 Ebe tetelo ebe Yu epate tepo mibomibonomoma: eda:ote ibino balidi ibilamole
moto umidawa Sostenisiko lawete Ga:liyokono tabo anagiyamida moto dopo apulo
kubanomamo ebo anagalimiya, wiyasiya Ga:liyote ebe tanalo umite kawo tanaloma:
kegiya:, ebema: ebete iba:godone gito olobigiya ebeno woko epetapi kosiyodilolema:.

Polote Siliya Opono A:ntiyoka Kawo Duliyomolamo Ka:kolowaima: Ubi Diyatiya

18 Ebe tanalote dolopoligiya Polote tete geyageyadopo nanitabokobi midipi ekakiago
okolite, ebene Kolini duliyomolo eba atepalo ebete Pilisilako ega:walo Akuilako uwatete
Siliya mulu opamo tolame ebo wagilimiya. Ebene iba:te Senekiliya duliyomolamo
nemaimite kawo palai peamo noloa:no, dopamo Polote ebeno tepo magumuno nanitabo
tanalo kawokalima: ebeno eke ebo na:gumiya, mabu ebete dopamo kebe tabo Godotamo
nanitabolo kegiyale, ebete eba kunu woko osiyodilo magumulo uwomuamo a:nemaigiya.
19 Ebene Poloiate walo ka:tolamete Epesese kawo duliyomolamo da:nemaimiya, ebete
Pilisilako ega:walo Akuilako ebo nimiyapiya iba:te ebolo kokolionama:. Ebe tetelo Polote
a:ka:tuwa: tote Yu epono balidi ibilamole motamo nodolote Godokono Buka apuapuno
tanalo iba:tamo ebo na:kiyawaiya.
20 Ebene iba:te ebe naniya tete geyageyadopo iba:go kokolima:, wiyasiya Polote negiya,
"Ao, na ka:tomamo."
21 Ebe tetelo ebete ibi eba miyapalo tabo idi ma kunu analiya, "Godote ubi diyatimene
na la:tamo walo ka:ka:pemamo," ebene ebete tote kawo palai peamo da:noliya, ebe pete
Epesese kawo duliyomolone gito tiya.
22 Ebene pete kewa: kolomo na:iwate Sisaliya kawo duliyomolamo da:na:iliya, ebe tetelo
Polote agowa gabodo tote Yelusalema kawo duliyomolamo nemaigate sosi epatamo ebeno
nilakapo tabo na:kiyawaote, ebene ibi miyapate ebete A:ntiyoka kawo duliyomolamo gito
ka:tiya.
23 Ebene ebete tete geyageyadopo A:ntiyokalo okolite, ebe kawo duliyomolo katepate
Galesiya ega:walo Piligiya opodo eba petolo Ya:suko waloma:tapi walubila:go ebete ibi
elawokobi ebo pa:midiolenatiya.

Apolosite Godokono Woko Magumulo Tabo Kiyawaodawa Idima: Dediya

24 Ebe tetelo Yu dubu idi ebeno mailo Apolosite, ebe A:lesandiya duliyomolodawala, ebe
Godokono Buka apuapuno tabo magumu iyatawanomola ega:walo ebeno tabo kiyawao
mulonomola, ebete Epesese kawo duliyomolamo piya.
25 Me dubu lumagi idite Kawodawa Ya:suko waloma:ta gabo dopamo iyatumiya, ebema:
ebete ebeno tepo magumulo elanomoma: eba eda:nalo Ya:sukono tanaloma: epetapi
wadenomamo iyatulamenaki. Wiyasiya ebete Yonekono obamo waduba:midaole tanalo
kapiya iyatawiya, ebema: ebete kiyatawiya: Godote ebeno Uliyanamo epo keba kunu
dowaduba:midaolenako ebe tanalo.
26 Ebene egela idilo Apolosite Yu epono balidi ibilamole motolo Godokono tabo tolea:no
da:kiyawaiya, Pilisilako ega:walo Akuilako iba:te ebeno tabo olowite, Apolosiko ibino
motamo magatate Godokono gabono tanaloma: wadewade iyatulame tabo epetapiamo
ebe ebo nowalubiya.
27 Ebema: tete idilo Apolosite Guliki opamo toma: ubi diyatiya, Epesese nanitabokobi
midipi ekakiate leta alibiya Guliki opo epo nanitabokobi midipiatamo iba:te ebe
kalakalago kelaema:. Ebene Apolosite ebamo da:nemaigiya, piyate Godokono nilakapodo
nanitabokobi midipima: deda:onamiya, ebete ebe epo kawiya ebo nowalubiliya.
28 Ebe tetelo ebete Godokono tabo kiyawao elawonomoma: neda:te, Yu epo epetapiate
ebeno iyaiya tabono tanalo odiyobolema: dowagelenakiya, wiyasiya Apolosite epo
bilibilinomono ololo apulo ibino tabo modobolo alukolelamenaki. Iyo, ebete Godokono
Buka apuapuno magumu wadenomamo ma kunu awokaliminaki, Ya:suko ebe Kelisote,
Godokono Alibodawala.

19

Polote Epesese Kawo Duliyomololo Da:nokolinami

1 Ebene Apolosite Kolini duliyomololo eba nokolinalo, ebete kebe duliyomolo katepiyale
Polote A:isiya opono duliyomolo epetapido petote ebe atu Epesese kawo duliyomolamo
gito nemaigiya. Ebe tetelo ebete Ya:suko waloma:tapi epetapi ebolo nulamete
2 ibi nanaliya, "La:le la:imano nanitabokobi midi tanalo Ya:sutamo diyata:ima, ebe
tetelo Godokono Uliyana a:kelawa:ima?"
Iba:te wiyasiya negeliya, "Ao, a Godokono Uliyanate epagodolo dokolina ebe tanalo
dopamo kolowia:."
3 Wiyasiya Polote ibi nalateda:liya, "Epetapiate la: obamo dowaduba:midaoletia,
pokono mailamo kosiyodiliye?"
Iba:te nowamiya, "A obamo Yonekono mailamo iwitima:."
4 Ebene Polote iba:tamo negiya, "Epate ibino kuba osiyodilole magumune Godotamo
dolobiliya, Yonete ibi obamo ebema: waduba:midaoliya, ega:walo ebe atu tetelo ebete
Isalaela epo ebe analiya, iba:te ebeno walogabo apune da:pena ebe lumagi nanitabokobi
ka:midima:, ebe Ya:sutela."
5 Ebene Epesese nanitabokobi midipi ekakiate ebe tabo olowite Polote ibi Kawodawa
Ya:sukono mailamo obamo walo ebo kowaduba:midaoliya.
6 Ega:walo Polote ebeno koto iba:tamo dowatiolelamiya, Godokono Uliyanate ibi unamo
eba iwisigalo, iba:te elawo lawete Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo kawo
kalakala adipatelo Godokono tepo magumu wokino tabo ebo awokalilamiya.
7 Nanitabola, ebe tetelo Godokono Uliyanano elawote 12 dubatamo ma kunu iwisigiya.
8 Ebema: Polote netewa-kapiya sagana Yu epono balidi ibilamole motamo odolonaki
Godokono tabo tolea:no ebo kiyawaonaki, ebene ebe tete geyageyadopolo Polote iba:go
Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalono nanitabo tanaloma: kawonomamo
kiyawaonakiya.
9 Wiyasiya ibi epetapiate wato kodakodanomoma: eba eda:olamelo nanitabokobi
ka:midiya:. Iba:te epono ololo apulo Ya:suko Nanitabokobi Midi Gabo kubama:
geliya, ebema: Polote Ya:sukono nani waloma:tapi kapiya uwatete iba:te nanitabokobi
midia:pino taneba magumune kapimiya gito tolamiya. Ebe tetene wagilimite ibi
a:ka:tuwa: Taila:nasikono Sukulu motolo daladabutinakiya, Polote egela bilibilinomo
epetapilo Godokono Buka apuapuno tabo magumu iba:tamo ebo kiyawaonaki.
10 Ebema: nanitabola, ebete netewa ulamamo Epesese kawo duliyomololo eba okoli-
nalo, A:isiya opo kawonomolo dilukulionamiya ebe Yu epo ega:walo Yua:pi atumu, ibi
bilibilinomate Kawodawa Ya:sukono tabo ebo olowiya.

Sikibakono Koino Kuba Osiyodilo Tanalo

11 Ebe tetelo Godote Polodo kawokawo anoano tanalo epetapi osiyodilolenaki.
12 Ma kunu epate Polokono wato matuomeono kaliku ega:walo lubudino
kaliku ebeno apene duwatemenakiya, ebene iba:te watate temetema:gopiatamo
da:nowatiolelamenakiya ibino temeteme tanalate iba:godone gito olopoligolamenaki
ega:walo kubakuba uliyanate iba:godone a:ka:nemaimionakiya.
13-14 Ebe atu tetelo Yu dubu epetapiate ebe opolo eba wapata:lamenalo epagodone kuba
uliyana alibolenakiya, ebene iba:te ebe woko eba osiyodilonalo tete epetapilo Polokono
mailo ega:walo Kawodawa Ya:sukono mailo ka:la:milo kubakuba uliyana kawiya ebo
analenakiya. Ebene ibino taneba magumulo Yu dubu idi Sikibakono sebeni koiate
nilukulinamiya, ibino nabiwi ebe Godotamo kalimagono ikameopino watodawa idila.
Tete idilo ebe sebeni koiate dubu idigodone kuba uliyana aliboma: eba wagelitalo, iba:te
negeliya "Polote Ya:sukono tanaloma: da:kiyawaonako, ale ebe Elawodawano mailamo
la: anala:ta ebegodone na:nemaima:la:."
15 Wiyasiya kuba uliyanate iba:tamo negiya, "Ya:suko ega:walo Poloko na ibi iyatawala,
wiyasiya la: piyatela:ka:?"
16 Ebene kuba uliyanagono dubute kawo elawago iba:tamo pepategate ibi
kubanomamo eba palukolelo ibino kaliku pupukulamelelamete, iba:te motone kalima
ka:ka:liyaolelama:go kikopiya gito alautiya.
17 Ebema: Epesese kawo duliyomololo dilukulionamiya, ebe Yu epo ega:walo Guliki
opo epo atumu, ibi bilibilinomate ebe tanalo dolowiya iba:te kawonomamo toletoleote
Kawodawa Ya:sukono mailo unamo ebo adipatiya.
18 Ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:suko nanitabokobi midite, ebene iba:te epono ololo
apuamo pelamete ibino kuba osiyodilole tanalo ebo pawokalilamoliya.
19 Ega:walo ebe atu tetelo giwali osiyodilolepi epetapiate ibino giwali iyatawa buka
wadaete epo bilibilinomate eba ulamitalo elamo gito pemadolamoliya. Nanitabola,
iba:te da:kubailamiya ebe bukano wiya uwomu kawonomola, da:pesoa:, iyo, ebe buka
bilibilinomono wiya uwomu 50 taoseni manima: ediya.

20 Ebema: me osiyodilo gabodo Godokono tabote elawonomoma: eba eda:lo ebe opo kawonomamo ebo tiya.

Epesese Kawo Duliyomololo Kawo Dowa Tanalote Polotamo Demaigiya

21 Me iyaiya tanalate dolopoligoiya, ebe tetelo Polote nopo ebo iyatiya Ma:sadoniya ega:walo Guliki opodo petote Yelusalema kawo duliyomolamo walo ka:ka:nemaigama:. Ebete negiya, "Na ubila Yelusalemalo tete da:pesamo nokolite, ebene na Loma kawo duliyomolo uima: ka:tomamo."

22 Ebene Ma:sadoniya opamo toa:no Polote ebeno walubipi netewa Timotiko ega:walo Elastasiko ebe opamo dopamo naliboliya, wiyasiya ebete A:isiya opolo tete da:pesamo walo ka:kokolima: gelo iba:go ka:tiya:.

23 Ebene ebe tetelo Ya:suko Nanitabokobi Midi Gaboma: Epesese kawo duliyomololo kawo kubanomo idite ma kunu maigiya.

24 Ebolo dubu idite nokolinami, ebeno mailo Dimitiyasitela, ebe siliba inamabuamo ida:da:li osiyodiloledawala. Ma kunu ebete ebeno kawo bisnisi magumulo abali ida:da:li idi Atimisiko mabuma: ebe amamateno moto egege siliba inamabuamo dosiyodilolenaki, ebe ega:walo ebeno wokopiate epatamo manima: midiolelo kawokawo mani uwatenakiya, iyo, epate ebe egege moto maniamo uwatete ibino moto gulo patapata unamo eba nalomolo Atimisiko malagidilolo ebe ebo amamatenakiya.

25 Ebene egela idilo Dimitiyasite ebeno wokopi ega:walo ida:da:li osiyodilolepi epetapi, ibi bilibilinomago tabo kegelama: ka:la:mite iba:tamo negiya, "Dubala:, la: iyatawalata aimano bisnisi magumulo a kawokawo maninomo osiyodilolenakoma:, iyo, me aimano igilo mabula.

26 Wiyasiya me dubu Polote beda: tanalo kosiyodilonale, la:le la:imano balida:mo uminakomata ega:walo galamo olowinakomata. Ebete negenako epate kotamo dosiyodilolenaka ebe ida:da:lino elawo kitana:, nani Godo keba kunula:ka: eba kunua:. Ebema: aimano Epesese duliyomololo ega:walo me A:isiya opo kawonomolo epate ebeno tabo olowite nanitaboma: gelate ibino ida:da:li amamalatele magumune olobila:iya.

27 Diyala, ale tanalo idi osiyodiloa:no tatalila epate aimano bisnisi osiyodilo tanalo kubama: da:begelama:na:, ega:walo atu tetelo iba:te Atimisiko Amamateno Iya Motamo odolo tanaloma: da:bekalakalatema:na:. Ebe mabuma: me tetelo epo bilibilinomate aimano A:isiya opolo ega:walo me opo kawonomolo damamatenaka, aimano ida:da:li Atimisiko ebeno elawo kawonomo kolopoligoemene!"

28 Ebema: olowiopi bilibilinomate ebe taboma: kawonomamo dowaote gelatepao atepa:no iba:te negeliya, "Epesese epono Atimisiko, ebe aimano Kawodawanomola!"

29 Ebene ibino elawo tanalote duliyomolo kawonomamo da:tiya, duliyomolo epo bilibilinomate kawonomamo dowaiya. Ebe tetelo piyate dowago da:tolamitiya iba:te Ma:sadoniya opo dubu netewa Ga:iyasiko ega:walo A:listakasiko elawamo nuwatete duliyomolo epono tabo gela baiamo gawagawalo gito anamiyataliya, mabu ibi netewapi Polago wapata:namiya.

30 Ebema: Poloko ubila epo magumamo tote ibi wadewade tabamo ka:negelebadilaema:, wiyasiya Ya:suko waloma:tapi magumulo ebeno namutupiate ebe nodiyobiya,

31 ega:walo ebe A:isiya opono gabamani dubu magumulo Polokono namutupi epetapiate atumu ebe toweomelo tabo ebetamo napalibiya, "A:ma: duliyomolo epono tabo gela baiamo akopa:la:!"

32 Ebene ebe tetelo duliyomolo epono taneba magumulo kawo dowa tanalote nanitabonomolo maigiya, epetapiate gelatepaolo tabo idi gelanaki, tabo idi gelanaki, eba kunu wagelitiya, ega:walo atu tetelo epetapiate woki bilibilima: eda:utiya, mabu iba:te kiyatawaiya: epate aladabuti baiamo beda:ma: ka:pelamiye.

33 Ebene Yu dubu epetapiate ibino lumagi idi A:lesandatamo elawo eba ikamelo, ebete epono dopo apulo maigate koto ebo a:midaiya epate tabo gela katepama:, mabu ebe ubila iba:tamo walubi tabo ka:kiyawaoma:.

34 Wiyasiya iba:te ebe umiote, ebete Yu lumagima: deda:na ebe tanalo iyatawaote kawonomamo kapimiya gelatepao walo na:kowagilimiya, "Epesese epono Atimisiko, ebe aimano Kawodawanomola!"

Ebene iba:te tete geyageyanomo eba kunu eba wagelitalo,

35 gabamani dubu idi, ebe Epesese duliyomolono pukala iyatulamedawala, ebete ibi milokobi midilite iba:tamo negiya, "Epesese dubala:, epo bilibilinomo iyatawala, aimano Epesese kawo duliyomolo ebe Kawodawa Atimisiko Amamate Motono opola. Ega:walo ibi iyatawala, ebe abali ida:da:lino talena nokola kawonomo Unu Duliyomolone atamo iyalo pegiya, ka:lo aimano duliyomololo bitana ale wadenomamo kuminama:.

36 Ebema: numa:la:, mulo iyatawa lumagigodolo elawo kitana: Atimisikono tanaloma:
a:da: tabo gema:. Ebe mabuma: la: woki bilibilia:no milolo na:pola:nala:, daedale wokilo
kuba tanalo idi ako-osiyodilala:!
37 “Ebema: la: me dubu netewa mamo beda:ma: kemagaela:ema? Iba:te Atimisiko
Amamateno Motolo pilo tanalo kosiyodiloa:, ega:walo iba:te aimano ida:da:lino tanaloma:
kuba tabo idi kegela:.
38 Ebema: Dimitiyasiko ega:walo ebeno wokopi, iba:godolo dowa tanalo lumagi iditamo
nanitabolo ditana, modobola iba:te aimano gabamani dubatamo na:tolaema:na: tabo
anagiyamidapino ololo apulo kanapaminateuima:.
39 Ega:walo la: tanalo idi uima: ubi diyata:witama, modobola duliyomolo epo epetapiate
la:go paladabutite milolo ka:pegelamamota, Loma gabamanite atamo elawo dikaeamena
eba kunu.
40 Ebema: nale la: analemata, la: nanisiwale! Ale ka:lo kebe tanalo kosiyodiloma:,
Loma gabamaniate dolowima:na:, diyala, iba:te ebe tanalo duliyomolo kubaimi tanaloma:
da:begelama:na:, ebene iba:te atamo kuba wiya nanitabonomolo kikaeaema:na: mabu
aimano dowa tanalo magumulo nanitabo tanalo kitana:.”
41 Ebene ebeno tabo kiyawao dolopoligiya, Epesese duliyomolono pukala iyatu-
lamedawate epo bilibilinomo ibino motamo gito aliboliya.

20

Polote Ma:sadoniya Ega:walo Guliki Opamo Walo Da:ka:tiya

1 Ebema: Epesese duliyomolo epono kawo dowa tanalote dolopoligiya, Polote Ya:suko
waloma:tapi ebetamo ka:la:mite ibi tabo epetapiamo eba walubililo yawo tabo gete
Ma:sadoniya opamo ebo tiya.
2 Ebene ebete ebe opo kawonomolo eba nepata:lo, ebete sosi epatamo walubi tabo
bilibilinomo kiyawaonatote Guliki opamo gito nemaigiya.
3 Ebete ebolo netewa-kapiya sagana eba nokolilo, ebene ebete Siliya opamo palai peago
toma: giya. Ebe tetelo Yu dubu epetapiate wiyasiya ebe anakapuima: nopo diyatiya,
Polote ebe tanalo olowite ebeno woki iyakobi midite Ma:sadoniya agowa gabodo walo
na:ka:piya.
4 Ebe tetelo me dubate Polago tolamiya, Beliya duliyomolodawa Pilasikono gudu
Sosipatako, ega:walo Tesalonaika duliyomolo dubu netewa A:listakasiko ega:walo Sekan-
dasiko, ega:walo Debi duliyomolodawa Ga:iyasiko, ega:walo Timotiko, ega:walo A:isiya
opo dubu netewa Tikikasiko ega:walo Topimasiko, iyo, me dubate Poloko ebana tolamiya.
5 Ebene iba:te dopamo tolamete Talowase duliyomolamo nemaimiote a ebo ne-
makopeitiya,
6 wiyasiya Pilipai kawo duliyomololo paibu egela da:ponolopoligiya, ebe tetelo a
epetapiate Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu osiyodilote, ebene kawo palai peago
Talowasa:mo tolamete Poloiatamo ebo nemaimiyama:. Ebe tetelo ale iba:go kapimiya
sebeni egela ebolo nilukuliyama:.

Polote Idoko Idilo Talowase Duliyomololo Godokono Tabo Da:kiyawaoni

7-8 Ebene Satade idokolo ale Ya:suko malagidilo bae naoma: unu moto idilo ditanami
ebe kawo teta:mo daladabutiniyama:, ebe aladabuti bailo wuiki alo bilibilinomate
wamoteoniya. Ebene Polote egela idilo toma: eba wagelenalo, ebete Godokono tabo
kiyawao geyageyaima:tepanate sele tetenomamo ebo nemaigani.
9 Ebe tetelo a magumulo oli ape dubu idite okolini, ebeno mailo Yutikasitela, ebete
awano gigiyu tetelo eba okolinalo kawo unomote ebo laweni. Ebema: Polote tabo
geyageyanomo eba kiyawaonalo Yutikasiko ute delaweni, ebete eba dedeganalo ebe idili
moto ununе opamo ebo pegani, ebene epo epetapiate piwitionate ebe dapadipateniya
a:enomo puminiya.
10 Wiyasiya Polote da:piwisigani ebete Yutikasikono bodolo unamo polokowiganate ebe
eba a:wiyamidanalo negeni, “La: akotoletoleonala:, ebeno igilo bitamena!”
11 Ebe tetelo Polote walo ka:nodolonate Ya:suko malagidilo bae wakamionate ale
kapimiya ebo naoniyama:, ebene tete geyageyanomolo ebete ago tabo eba kiyawaonalo
egela ebo waloiya. Ebene Polote a miyapaete gito tiya,
12 wiyasiya Yutikasite walo igilo da:kelaweni, ebeno epate ebema: kawo kalakalago ebe
ebeno motamo ebo magatiya.

Poloiate Talowase Duliyomolone Mailitase Duliyomolamo Da:tolamiya

13 Ebe tetelo Polote A:soso duliyomolamo dopamo tiya agowa gabodo, wiyasiya a
epetapi ebamo kawo palai peago tolamiyama:, mabu Polote a ma kunu anaiya ale ebe
ebolo ka:nowiyama:.
14 Ebema: ale eba:go A:soso duliyomololo danalugiyama:, ebete ale da:tolamiyama: ebe
peamo olote a bilibilinomate kapimiya Mitilina duliyomolamo ebo na:iwaliyama:.
15 Ebene Mitilina duliyomolone ka:tolamete egela idilo Kiyosi mubamo nemaimite,
ebe mubano balado tolamete egela idilo Samoso duliyomolamo na:iwalete, egela idilo
Mailitase duliyomolamo gito nemaimiyama:.
16 Ebe tetelo Polote ebeno nopo ma kunu iyatiya, ebete kawo palai peago eba tolo
Epesese kawo duliyomolo gito ka:nodolima:, mabu ebe ubia:nola ebe A:isiya opolo tete
geyageyalo nokolima:, wiyasiya ebe ubila Yelusalema kawo duliyomolamo samamo tote
Pentekose Soliyomu* ebe lupida: kosiyodiloma:.

Polote Epesese Sosi Watowatopiatamo Ebeno Uwomu Tabonomo Da:kiyawaiya

17 Ebene Polote Mailitase duliyomolone tabo nalibiya Epesese sosi watowatopiatamo
iba:te ebetamo ka:pelaema:.
18 Ebe watowatopiate ebetamo da:pemaimiya, ebe tetelo ebete iba:tamo negiya, “Na
dopo tetenomolo A:isiya opamo da:pimo, ebe egelane wagilimite egela epetapi bilibili-
nomo magumulo la:godolo kebako okolilo ka:pokolinaimo, la: ebe tanalo iyatawalata.
19 Ma kunu na a:ka:tuwa: na opamo iyatilo Kawodawa Ya:sukono woko eba posiyo-
dilonalo ipupago pepata:naimo, mabu Yu epate natamo temeteme eba ikanamenalo na
anakapunaema: wagelenamiya.
20 Wiyasiya ebe tete geyageyanomolo la: kowalubilitama: Godokono tabo kiyawaoma:
na ka:toletolenamia:, ebema: tete bilibilinomo epetapilo nale awokala bailo ega:walo
la:imano iyaiya moto gulo la: eba iyatulamelo nale kapiya tanalo idi kanaetoamidanakia:.
21 Iyo, ebe tetelo na Yu epo ega:walo Yua:pi atumu, ibi bilibilinomo analenakimo,
iba:te ibino kuba osiyodilole magumune Godotamo olobila:ote Kawodawa Ya:suko
nanitabokobi ka:midima:.
22 “Ebema: ka:lo la: numa:la:, na Godokono Uliyanate danani ebe tanalamo tuduwatate
Yelusalemamo toma: wagelemo, wiyasiya na iyatawa: ebolo natamo beda: tanalate
demaimioma:na:.
23 Wiyasiya Godokono Uliyanate na diyatunami ebe kapiya tanalo iyatawanamo,
duliyomolo bilibilinomolo idoko motono temeteme ega:walo kodakoda tanalo epetapiate
na makopelenena.
24 Wiyasiya naimano igilo nitanana, nale kawonomamo a:kemalagidilomo. Kawodawa
Ya:sute natamo iyalo dikanamiya, ebe woko Godokono Wade Tabo kiyawao wokola,
ebema: ebe tabo kiyawao magumulo nale Godokono nilakapo tanalo awokalima: woko
uwomuamo nanitabonomolo ka:nemaigamamo.
25 “Me tanalo nanitabola, Godote Kawo Elawodawama: deda:na, nale ebe tanalo
la:godolo kiyawaoago pata:naimo. Wiyasiya naimano namutupiala:, ka:lo na niy-
atawitamo la: bilibilinomate naimano ololo walo a:kuma:ema,
26 ebema: ka:lo egelalo nale la: analemata, la:imano taneba magumulo lumagi idino
igilote danalatidimene, ebe tanalote naimano kubama: a:keda:mene.
27 Nanitabola, Godote epo bilibilinomatamo ebeno ubi keba kunu kiyatinale iba:te
kosiyodilolenama:, nale ebe tanalo bilibilinomo la:tamo kiyawaoma: ka:toletolenamia:,
ebema: nale la: eba iyatulamelo kapiya tanalo idi kanaetoamidanakia:.
28 “Ebema: watowatopiala:, la: a:ka:tuwa: la: ega:walo la:imano sipi-goeogoeo bili-
bilinomo wadenomamo nulamenala:, mabu Godokono Uliyanate la: ibi ulamepima:
a:midiliata. Iyo, modobola la: Godokono sosi epatamo wadewade bae nikalamenakiyala:,
mabu ebete ebeno kalimamo ibi uwatiya iba:te ebeno gudima: keda:onama:.
29 Na iyatawala, nale la:godone da:tomo, ebe tetelo elawoelawo tumu gaagaate la:
magumamo popila:ote la:imano sipi-goeogoeo kubanomamo kapalolema:na:.
30 Ega:walo la:imano eponomo magumulo dubu epetapiate maimiote Godokono
nani tabono magumu oba:midalete wiyasiya a:da: taboma: ka:midilima:na:, Ya:suko
nanitabokobi midipi kuba gabamo kowabuga:talema:.
31 Ebema: la: olowiolo nilukuliniyala: ega:walo naimano tanalo akododomatiala:!
Nanitabola, nale netewa-kapiya ulama magumulo naimano ipupago idoko ega:walo egela
bilibilinomolo la: bilibilinomo iyatulamenakimata.

---

* **20:16:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: ubi diyata:emene me Yu epono Soliyomu idino magumu kiyatawaema:, modobola a:ma: me atu Alibolepi Buka 2.1 buka apuno walubi tabo numiye.

32 “Ebema: ka:lo nale la: Godokono kotamo alomomata, ebeno nilakapodo la:tamo
da:pi ebete ebe tabamo la: wadenomamo ka:buiyalateletanama:. Iyo, ebe modobola
la: ka:kodakodailametama:, ebene ebete iyalo ebeno talena epoma: da:midilitiyala,
ebe epo ega:walo la:, ebete ebeno wadewade tanalo la: bilibilinomatamo kapimiya
kikalamolema:ta, ebete dopamo nanitabonomolo keba kunu kegiyale eba kunu.
33 Numa:la:, nale la:imano taneba magumulo lumagi idino mani ega:walo pupuliono
inamabu nale kolomoiliminakia:.
34 La: iyatawalata, na a:ka:tuwa: me koto netewamo woko eba osiyodilonalo, na
a:ka:tuwa: na ega:walo nago dowapata:lamenamiya aimano modoboa: tanalo mod-
obokobi midilinakimo.
35 Ma kunu nale osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo la: iyatulamenakimata, la:le
iyaiya woko kodakodalo eba osiyodilolelo mani uwata:wete nigologolopi ebo kowalu-
bila:wenama:. Iyo, Kawodawa Ya:sute dopamo kebe tabo kegiyale, modobola la:le ebe
tabo walo na:kemalagidilala:, mabu nanitabola, ebete ma kunu giya,

‘Inamabu uwate tetelo
me opono kalakala bitana,
wiyasiya lumagi iditamo ikame tetelo
Godokono kalakalate a:ma:godolo
kawonomoma: keda:mene.’ ”

36 Ebene Polokono tabo kiyawao sosi watowatopiatamo dolopoligiya, ebe tetelo ibi
bilibilinomate ebe ebana pupamo ilukulite towetowe tabo Godotamo ebo adipatiya.
37-38 Ebene ibi bilibilinomate pe boboamo kapimiya da:niyodoliya, iba:te Poloko
a:wiyamidaolo ega:walo eba aboeteolo kawo tepo temetema:go iimitiya, mabu ebete
iba:tamo ma kunu kiyawaiya, iba:te ebeno ololo walo a:kuminakoma:na:.

21

Polote Yelusalemamo Eba Tolo Iyaiya Duliyomolamo Demaigaonatiya

1 Ebe tetelo ale Epesese nanitabokobi midipiatamo yawo tabo gelate kewa: kolomo
a:iwalenomo na:iwalete Kosa opamo ebo nemaimiyama:, ebene egela idilo a Lodesa opo
nelawete, ebene Patala duliyomolamo gito tolamiyama:.
2 Ebolo Ponisiya opamo a:iwama: ditani ebe kawo palai pe idi ale numite, ebe tetelo a
ebe peamo nolote tolame ebo nowagilimiyama:.
3 Ebene ale da:tolamiyama: Saipalase opo numite pele apuamo eba a:midalo ale Siliya
opamo na:iwalete, pe namutudawate ebeno pe Taya kawo duliyomolamo gito na:iliya
ebeno inamabu maniamo ka:na:midilima:.
4 Ebe duliyomololo ale Ya:suko waloma:tapi epetapi ola:go petolamete ibi nu-
lamete sebeni egela iba:go ebo nilukuliyama:, ebene kebe kuba tanalote Polotamo
da:pemaigamene, iba:te ebe tanalo Godokono Uliyanano elawamo iyatawaote ebe kawiya
naniya ebete Yelusalemamo a:ka:toamene.
5 Ebene pe namutudawate atamo kebe tete kikaeamiyale, ebe tete demaigiya ale ibi
miyapama: gelate peamo ebo piwitiyama:. Ebe tetelo ibi bilibilinomate ibino kamiyalela
gudila a miyapaema: duliyomolone ago pelamiya pe boboamo, ebene a bilibilinomo
kewa: kolomo balalo pupamo pilukulite Godotamo towetowe tabo ebo padipatiyama:.
Ebe tanalo dolopoligiya, epetapiate epetapiatamo yawo tabo gelate
6 ale peamo olote iba:te ibino motamo walo gito kolowamiya.

Polote Sisaliya Kawo Duliyomololo Tete Da:pesolo Da:nokoliya

7 Ebe tetelo Taya kawo duliyomolo atepate ale kawo palai peago tolame walo
na:kowagilimiyama:, ebene Tolameyasi duliyomolamo da:nemaimiyama:, ebolo
nanitabokobi midipi ekakiatamo kalakala tabo negelate kapiya idoko iba:godolo
nelaoniyama:.
8 Ebene egela idilo ale Sisaliya kawo duliyomolamo nemaimiote Godokono Wade Tabo
atedawa Pilipikono motamo nodolote ebo nilukuliyama:. Nanitabola, Yelusalema sosi
epate dopamo sebeni dubu Godokono woko osiyodiloma: duwatiya, Pilipiko ebe tuputupu
wokopino taneba magumulo ebe idila,
9 ega:walo ebegodolo ebeno netewa-netewa kawokawo buwelemela:te ilukulinamiya,
Godokono Uliyanate ebeno iyanomo elawo iba:tamo ikalamoliya ebeno tepo magumuno
woki kawokalilamenakoma:.
10 Ebene ale egela epetapilo ebolo eba ilukulilo, Godokono woki awokalimidawa idi
A:gabasite Yudiya opone atamo ebo pemaigiya.

11 Ebete a puamete Polokono bata pelawete ebe a:ka:tuwa: ebeno agowala kotola
eba matuolamolelo negiya, “Godokono Uliyanate ma kunu gita, ‘Yu epate Yelusale-
malo dilukulina, kebe dubute me bata da:pulinako iba:te ebe dubu elawamo lawete
Yua:piatamo ka:nikalaema:na: ebe ka:kubaima:.’ ”
12 Ebe tetelo a ega:walo epetapi me tabo dolowiyama:, ale Poloko na:toweomiyama:,
“A:ma: Yelusalemamo akotoala:!”
13 Ebene Polote aimano tabo wiyalo negiya, “Natamo beda:ma: kiima:witama? Mabu
keleka: la:le tepo temeteme natamo ikanaema: dowagela:witama? Nanitabola, nale
olosiyodilomo Yelusalemalo epetapiate naimano ape ala:mo matuomeoma:, ega:walo
naimano kalakala bitana ebolo Kawodawa Ya:suko mabuma: a:ema:.”
14 Ebe tetelo ale Polokono woki iyakobi midima: ka:modobiya:, ebema: ebe tanalo
dumiyama: ale negeliyama:, “Kuba:nola, Godokono ubi tanalote nemaigamene.” Ebene
ale tabo idi kegeliya:.
15 Ebene ebe tanalo dolopoligiya ale aimano inamabu gatela:mo wepote Yelusalema
kawo duliyomolamo agowa gabodo gito tolamiyama:.
16 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapi epetapiate ibino Sisaliya duliyomolone a
da:buiyataenatiya, iba:te a Nesonikono motamo gito magataiya ale ebolo ka:nilukulima:.
Nesoniko Saipalase opodawala, dopo epate Ya:suko nanitabokobi da:midiya ibino taneba
magumulo ebe idila.

Yelusalema Sosi Watowatopiate Poloko Da:totomutiya

17 Ebe atu egelalo Yelusalema kawo duliyomololo dilukulionamiya ebe nanitabokobi
midipi ekakiate a kawo kalakalago uwateiya.
18 Ebene egela idilo a bilibilinomate Polago Ya:imesiko uima: da:tolamiyama:, ebe tetelo
ale ebe sosi watowatopi epetapi bilibilinomago eba lutalo numiyama:.
19 Ebema: Polote iba:tamo kalakala tabo negete, Godote ebeno woko magumudo kebe
tanalo bilibilinomo Yua:pi magumulo dosiyodilolenaki, ebete ebe tanalo iba:tamo ebo
awokalimiya.
20 Iba:te me tabo dolowiya Godoko moiolo negeliya, “Aimano naniwi, kalakala
kawonomola, wiyasiya me tanalo idi wadenomamo numa:, a Yu epo magumulo ke-
bako taoseni epo bilibilinomate Ya:suko nanitabokobi a:midiya. Wiyasiya nanitabola,
Godote Mosesedo aimano ewoniatamo dikalamiya, ibi bilibilinomate ebe Totomu Tabo
kowaloma:talema: kawonomamo malagidilolena.
21 Ebema: nanitabokobi midia: Yu epo epetapiate aimano ekaki epetapino woki
kubailamelelamelo dopamo ma kunu analiya, iyaiya mulu opolo dilukuliona a:ma:le
ebe Yu epo a:niyatulamenakota iba:te Mosesekono Totomu magumune kolobila:ma:.
Ebene iba:te a:imano tanaloma: a:da: tabo idi kegeliya ma kunu, a:ma:le epatamo talena
iyatilamenata ibino dubu guda:tamo Godokono tama itamida pukala kalomolamenama:
ega:walo aimano ewonino iyaiya tanalo epetapi kosiyodilolenama:.
22 “Ebema: a keba kunu na:kowagelema:? Nanitabola, iba:te a:imano pe tanalo
kiyatawaoma:na:,
23 ebema: a ubila a:ma: me tanalo nosiyodiliye. Aimano taneba magumulo netewa-
netewa dubate ba:pola:na, iba:te dopamo epono ololo apulo tabo a:kiyawaiya ibino ape
Godotamo nanitabonomolo kikameoma:.
24 Ibino tete na:pe, ebema: modobola a:ma: ibi magatala:wete awokala na:nowalubiliye,
kalimagono inamabu maniamo uwata:wete Godotamo eba nikameolo ibino tepo magu-
muno daleya kopoliyalelaema:. Ebene a:ma: iba:go toawete eke a:gumi iyatawaopiatamo
mani nikalamiye iba:te eke a:gumi tanalo kuwatema:. Me gabodo epo bilibilinomate
kiyatawaoma:na: epetapiate a:imano tanaloma: a:da: tabo degelana ebe tabo nanitaboa:,
wiyasiya iba:te kuima:na: a:ma: atumu Mosesekono Totomu Tabo magumulo bokolinata.
25 Nanitabola, a sosi watowatopiate dopamo Yua:pi nanitabokobi midipiatamo leta
alibima:, iba:te Mosesekono Totomu magumulo keba kunu na:kilukulinama:na:. Ebe leta
tabono tanalo ma kunula, epetapiate ida:da:liatamo dikalamenaka iba:te ebe inamabu
a:kenaonakoma:na:, ega:walo kuwokobe dewegedililamenaka ebe inamabu nao talenala
mabu kalimate ebe katene magumulo bitana, ega:walo iba:te kamiyale pilo dubu pilo
a:kosiyodilolenakoma:na:.”
26 Ebene egela idilo Polote ebe netewa-netewa dubu magatalete ebe ega:walo ibino
tepo magumuno daleya tanaloma: Godotamo kalimagono inamabu ebo nikameiya.
Ebene ebete Godoko Amamateno Iya Motono kala ga:dimi magumamo nopegate ibino
mailo eba nalomolo wokodawa ebo naniya, “Sebeni egela dolopoligomene, nale me
dubago walo ka:pete ibino iyaiya tanaloma: uwomu kalimagono inamabu Godotamo
ka:pikameomamo.”

Godoko Amamateno Motolo Yu Epono Dowa Tanalote Polotamo Demaigiya

27 Ebene sebeni egela olopoligoma: eba tatalilo, Yu epo epetapiate A:isiya opone dopamo
da:pelamiya, iba:te egela idilo Poloko Godoko Amamateno Motolo ebo numiya. Ebema:
iba:te kuba woki lawete ubi iyatiya, ebolo da:pola:niya ebe epo bilibilinomatamo elawo
ikalamete iba:te Polotamo ka:dowaoma:, ebene iba:te Poloko elawamo lawete
28 gelatepaolo negeliya, “Isalaela dubala:, la: a nowalubia:la:! Opo kawonomolo epo
bilibilinomo kubanu demagatalena, me ebe dubula! Ebeno iyatulame magumudo ebete
aimano epo ega:walo aimano iyaiya totomu ega:walo me talena moto kubailamenako!
Ega:walo egela idilo ebete Yua:pi epetapi me Godoko Amamateno Motamo magaelete
aimano talena baino pukala adikamidali!”
29 Iba:te me tabo egeliya mabu egela idilo iba:te Poloko ega:walo Epesese duliyomolo
dubu idi Topimasiko Yelusalemalo kapimiya wapaitalo dulamiya, ebema: iba:te ma kunu
malagidiliya, Polote ibino talena adikamidalete ebe Yua: dubu Godoko Amamateno
Motamo emagata, wiyasiya ebe tanalo nanitaboa:.
30 Ebe tetelo Yelusalema kawo duliyomololo epo bilibilinomate ebe tabo dolowiya,
iba:te apune apune ebo pipuila:iya. Ibi epetapiate Poloko elawamo pelawete Godoko
Amamateno Motone anamiyatate, ebene moto umipiate kalano gigiyu gito mopioliya.
31 Iba:te Poloko anakapuima: eba wagelitalo, Loma gabamanino gowelaopino wato-
dawate ebo iyatawiya Yelusalemalo gowela tanalo kawonomote maigita.
32 Ebema: ebe tetenomolo ebete ebeno opopi ega:walo gowelaopi dubu epetapi uwatete
epono gowela tanalo odiyoboma: ebo pipuila:iya, ebene epate ibino pelame tanalo
dumiya Poloko anagalimio gito atepiya.
33 Ebene gowelaopino watodawate Poloko niyakabamo pete ebeno opopi nanaliya,
iba:te ebe lawete auli ale netewamo ebe kematuomeoma:, ega:walo ebete epo
nalateda:liya, “Me dubu poteleka:? Ebete beda: kuba kosiyodilole?”
34 Ebe tetelo epo epetapi bilibilinomate gelatepaolo tabo idi gelanaki, tabo idi gelanaki,
eba kunu wagelitiya. Ebema: iba:te diyamo kawonomo eba osiyodilutalo gowelaopino
watodawate ebe tanalono magumu wadenomamo lawea:no ebeno opopi gito analiya
iba:te Poloko gabamanino motamo kemagatama:, ebe kawo motonomo ebe Loma epono
gowelaopino woko motola ega:walo lao motola.
35 Ebene iba:te Poloko ebamo magatate motono gabamo eba na:putiolelo ebeno igilo
mula:ema: ibino kotamo ebe unamo ebo adipatiya, mabu duliyomolo epono dowa
tanalote kawonomamo maigiti.
36 Ebe tetelo ibi bilibilinomate Poloko elawo kawonomago eba a:na:ma:elo gowelaopi-
atamo gelatepaolo negelanapiya, “Ebe nanakapuma:la:! Ebe nanakapuma:la:!”

Polote Yu Epatamo Tabo Kiyawaoma: Gowelaopino Watodawa Daniya

37 Ebene Loma gabamanino gowelaopiate Polago ibino kawo motonomono guamo
nopila:oa:no, dopamo ebete ibino watodawatamo negiya, “Na tabo idi a:ma:tamo
ba:kegemo?”
Gowelaopino watodawate la:wa:lo nowamiya, “O! A:ma: Guliki tabo iyatawalata!
38 Ebema: Isipiti opo dubu idite ebeno 4,000 dubu bulu opamo magatalete a Loma
gabamaniatamo gowela nopo da:niyati, a:ma: ebetea:. Diyala, a:ma: da: iya opodawala:.”
39 Polote ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Na Yu lumagila, na Silisiya opono Tasase
kawo duliyomololo awokaliyamo, ebema: nanitabola, naimano duliyomolo da:peso
duliyomoloa:. Na a:ma: toweoemata, nale naimano epatamo tabo ka:kiyawaoma:.”
40 Ebene gowelaopino watodawate modoboma: gete, Polote motono gabo unulo utite
ebeno kotamo epo eba odiyobolelo, ebene ibino tabo gela tanalo gito olopoligolamiya.
Ebe tetelo ebete Yu epono tabamo kiyawao ma kunu wagilimiya,

22

1 “Naimano ekakila, nabila, naimano kuba osiyodilo tanalo la:tamo da:kiyawaomo, la:
nolowiala:.”
2 Ebete iba:tamo Yu tabamo da:kiyawauti, iba:te olowite tabo gela:no gelebadinomolo
pola:niya.
Ebene Polote walo na:kegiya,
3 “Na Yu lumagila, Silisiya opono Tasase kawo duliyomololo awokaliyamo, wiyasiya
na me Yelusalema duliyomololo apete, ebene ulama bilibilinomo epetapilo Gameliyelate
na iyatunamenaki. Ebene ebeno iyatumi magumune Godote aimano ewoniatamo kebe
Totomu Tabo kikalamiyale, nale ebe iyaiya tanalo kodakodalo eba uwatelo naimano
ape kawonomo Godokono wokamo ebo iyatiyamo, ka:lo la: bilibilinomate keba kunu
kilukula:wenama eba kunu.

4 Ebema: ulama epetapilo nale me wokino tanalodo piyate Ya:suko Nanitabokobi Midi
Gabodo dowapata:lamenamiya iba:tamo kawokawo temeteme ikalamenakimo. Iyo,
nale ibi magumulo dubu ega:walo kamiyale elawamo uwatenakimo idoko motamo
gito niyalekenakimo, ebene epetapiate ibi danakapulamenakiya na ebe tanaloma: ebo
kalakalanakimo.
5 Ka:lo nale kebe tabo ka:kiyawautamo ebe tabono nanitabo tanalo Godotamo
kalimagono ikameopino Unu Watodawanomo ega:walo Ka:nisolo dubu ibi bilibilinomo
iyatawala. Iba:te natamo leta epetapi ikanamonete Dama:sakase duliyomolamo na gito
aliboniya nale aimano Yu epo ekakiatamo ebe leta ka:nikalamolema:. Ebe tetelo na ubi
iyatiyamo, nale ebe duliyomolamo eba nemaigalo Ya:suko waloma:tapi ebolo nuwatete
ala:mo matuolamolete Yelusalemamo magaelete iba:tamo kuba wiya ka:pikalaema:."

Polote Ya:sutamo Keba Kunu Kolobigiyale Ebe Tanalo Dawokalimiya

6 Ebene Polote ebeno tabo moga:melo walo na:kegiya, "Wiyasiya nale egela tulilo
Dama:sakase duliyomolo niyakabamo da:nemaiganatiyamo, ebe tetenomolo Godokono
Unu Duliyomolone alo kawonomote eba piwisigalo molete da:la:uwa:mida keba
kunula:ka:, na ebe alote eba kunu pa:wiyamidadiganiya.
7 Nale opamo gate tabo ma kunu olowiyamo, 'Solo, Solo! Keleka: mabu a:ma:le natamo
kawokawo temeteme dikanama:wena?'
8 "Nale nowamiyamo, 'Kawodawa, a:ma: poteleka:?'
"Ebene ebeno wiya tabote ma kunu piya, 'Na Ya:sute Nasalete duliyomolodawala,
a:ma:le natamo temeteme dikanama:wena na ebe lumagila.'
9 Ebe tetelo kebe dubate nago da:tolamiya, iba:te natamo da:kiyawauti ebe lumagino
tabo madodo wadenomamo kolowiya:, wiyasiya alo kapiya umitiya.
10 "Ebene nale negiyamo, 'Kawodawa, a:ma: beda: ubi kiyata:wita nale kosiyodiloma:?'
"Ebete nowamiya, 'A:ma: maigawete Dama:sakase duliyomolamo na:nopega, ebene
a:ma:le kosiyodilaema: Godote ebeno ubi tanalo iyalo tetelo diyatiya, ebe iyaiya tanalo
lumagi idite ebolo ka:kiyawaoema:ta.'
11 Ebe tetelo naimano balidite idokonamiya mabu nale alo kawonomo umiyamo,
ebema: naimano namutupiate na kotamo lawenete Dama:sakase duliyomolamo gito
magataniya.
12 "Ebolo dubu idi ebeno mailo A:nanayasitela, ebete Godoko tolemelo Mosesekono
Totomu Tabamo tuduwatanami, ega:walo Yu epate ebe duliyomololo dilukulionamiya ibi
bilibilinomate ebe tuputupudawama: gelanamiya. Ebete na unaema: da:piya
13 na niyakabamo putite na:pegiya, 'Naimano ekawi Solo, a:imano balidi wadenomamo
walo na:ka:melena!' Ebe tetenomolo naimano balidite wadekobi dolowiya nale ebe
wadenomamo ebo umiyamo.
14 "Ebene ebete natamo negiya, 'Aimano ewoniate damamatenamiya, ebe Godote
a:ma: iyalo eka:miyata a:ma:le ebeno ubi tanalo kiyatawaema:, ega:walo ebeno Tuputupu
Wokodawano ololo kuma:ema:, ega:walo a:imano galamo me Tuputupudawano tabo
madodo kolowiaema:.
15 Iyo, a:ma:le ebegodone kebe tanalo kolowiyawia ega:walo kebe tanalo kulama:wia,
ebe ubila a:ma:le ebe iyaiya tanalo epo bilibilinomatamo ka:na:kiyawaema:.
16 Ebema: beda: kemakopela:wita? A:ma: maigawete obamo aduba:mida tanalo
nelawa:. A:ma:le ebeno mailo deka:miaemene, ebete a:imano kuba ukulaolemetate
ka:dodolomatilima:ta.' "

Ya:sute Ebe Yua:piatamo Keba Kunu Kalibiyale Polote Ebe Tanalo Dawokalimiya

17 Ebene Polote tabo moga:melo walo na:kegiya, "Nale Yelusalemamo walo
da:ka:piyamo, egela idilo Godoko Amamateno Motolo eba:go tabo eba gelitalo naimano
balidite iyama: eda:onamete wade tanalo ebo umiyamo.
18 Ebe tetelo Kawodawate natamo ma kunu giya, 'A:ma: ka:lonomo Yelusale-
mane samonomamo na:tiye, mabu me epate a:ma:godone naimano nanitabo tanalo
a:kelaema:na:.'
19 "Ebene nale nowamiyamo, 'Kawodawa, me duliyomolo epo iyatawala, nale ibino
iyaiya balidi ibilamole motolo a:ma: nanitabokobi midipi dolenakimo, nale ibi eba
uwatelo epetapi alukolenakimo, epetapi idoko motamo gito niyalekenakimo.
20 Ega:walo ibi iyatawala, epetapiate iyalo ulamalo a:imano nanitabo tanalo awokalim-
idawa Stibiniko danakapumiya, nale ebe tanalo kalakalago eba umitalo ebe anaka-
pumipino watubino kaliku ulamelelamitimo.'
21 "Wiyasiya Kawodawate natamo walo na:kegiya, 'Me duliyomolone a:ma: na:tiye,
mabu nale a:ma: mululo dilukuliona ebe Yua:piatamo kanalibomamota.' "

22 Tabo olowiopi bilibilinomate Polokono tabo wadenomamo olowionapiya, wiyasiya
ebete Yua:piatamo Godokono ubilo toma: tabo da:kiyawaiya ebe tetelo kawo dowanomote
iba:tamo maigate gelatepao eba kowagilimilo Loma gabamaniatamo walo na:kegeliya,
“Nanakapuma:la:! Me dubute na:ena, ebe modoboa: igilonama:!”
23 Ebema: ibino dowa magumulo eba gelatepautalo iba:te ibino watubino kaliku
pupukulamete elawamo opamo iyalekete, ebene damela tuwae uwatolete unamo ebo
iyalekeiya.

Polote Loma Gabamanino Pepago Pata: Tanalo Dawokalimiya

24 Ebema: Loma gowelaopino watodawate epono dowa tanalo umite ebeno gowelaopi
dubu nanaliya, iba:te Poloko gabamanino moto guamo magatate ebe pa:ka:pa:ka:mo eba
na:na:ma:ga:midaolo, Yu epate ebetamo beda:ma: kegelatepautiye ebe tanalo ebegodone
nanitabolo kiyatawama:.
25 Ebene gowelaopi dubate tolamete Poloko ka:na:ma:ga:midaoma: ebeno ape
da:na:tupuguimiya, ebe tetelo Polote ebe niyakabolo dutiti ebe elawodubu idi
naniya, “Talena ba:kitanale, Loma gabamanino pepago depata:na ebako lumagi gito
a:na:ma:ga:midaoma:? O la: dopamo ebeno tanalo wadenomamo bakanagiyami-
dama:ema?”*
26 Gowelaopino elawodubute me tabo dolowiya, ebete ebeno watodawatamo
walo ka:tote ebe ebo nalatediya, “A:ma: me dubutamo beda: tanalo osiyodiloma:
kowagela:wita? A:ma: iyatawala:ka: ebete Loma gabamanino pepago depata:na?”
27 Ebene gowelaopino watodawate Polotamo nemaigate ebe ebo naniya, “A:ma:
nanitabolo na nanana:, a:ma: Loma gabamanino pepago kepata:wena?”
Polote nowamiya, “Iyo, nanitabola.”
28 Ebene gowelaopino watodawate negiya, “Na atumu ebe pepago pata:namo, wiyasiya
na ebe pepa kawo maninomamo uwatiyamo.”
Polote negiya, “Na wiyasiya ebe pepa maniamo kuwatiya:. Nale dawokaliyamo ebe
tetelo gabamaniate naimano nabiwitamo gito ikamiya.”
29 Ebene Poloko a:na:ma:ga:midaoma: dolosiyodilutiya ebe gowelaopiate ebeno tabo
dolowiya, ebe tetenomolo iba:te tole tanalo lawete ebe atepate balamo gito utitatiya.
Ibino watodawate atumu na:ka:toletoliti mabu ebete iyatawa:no Loma gabamanino
pepago lumagi auli ala:mo dematuomeiya, ebete eba kunu ibino kawo pukala idi ebe
adikamidaliya.

Yu Epono Ka:nisolo Dubate Polokono Tanalo Danagiyamidamiya

30 Ebe tetelo Polote Yu epono wokilo iba:tamo beda: kuba kosiyodiliyale, gowelaopino
watodawa ubila ebete ebe tanalo nanitabonomolo kiyatawama:. Ebema: egela idilo
ebete tabo naliboliya, Godotamo kalimagono ikameopino ununomo watowatopi ega:walo
Yu epono Ka:nisolo dubu epetapi ibi bilibilinomate kapaladabutima:, ebene iba:te
da:pelamoliya ebete Poloko idoko motone powolukote ibino ololo apuamo gito magaiya.

23

1 Ebe tetelo Polote tolea:no Yu epono Ka:nisolo dubu ulamolelo negiya, “Naimano
naniala:, ulama bilibilinomo pete me teta:mo pemaiga, nale Godokono ololo apulo
naimano tepo magumuno mulo wokido tuputupulo eba okolinalo ebetamo kuba idi
kosiyodiliya:.”
2 Ebema: Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomo, ebeno mailo
A:nanayasitela, ebete Poloko niyakabolo delamota:oniya ebe dubu nanaliya idite ebe
tabone kanagalima:.
3 Polote ebe tabo olowite ebetamo nowamiya, “Eiye! Godote wiyasiya a:ma: kanagal-
ima:ta! A:ma: kuba kala ga:dimi epate wade keyakeya tita:gonoma: da:midiya eba kunula,
unu tama modobola wiyasiya magumu abalenomola. A:ma: tabo anagiyamidadawano
gobebobolo eba lutalo, modobola a:ma: naimano tanalo Mosesekono Totomu tanalago
modobolo nanagiyamidanama:. Ebema: mabu keleka: a:ma:le na anaginaema: degeawa:?
Ebe osiyodilo magumulo a:ma: a:ka:tuwa: Mosesekono totomu idi adikamidala:ta!”
4 Ebe tetelo Poloko niyakabolo delamota:oniya ebe dubate ebe elawamo naniya, “Mabu
keleka: a:ma:le Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomo demalogawa:?
A:ma: kawo kubanomo osiyodilota!”
5 Polote nowamiya, “Naimano naniala:, niyaniyata. Nanitabola, Godokono Buka
tabote ma kunu itana, ‘A:imano epono watowatopi magumulo idawano tanaloma:

* **22:25:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me Polokono tabono magumu iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: me atu Alibolepi Buka 16.37 buka apuno walubi tabo numiye.

kuba tabo akogeala:.’ Na iyatawa: ebete Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: deda:na.”

6 Ebe tetelo daladabutiya ebe Yu epono Ka:nisolo dubu Polote ulamiya, apulo Sa:diyusi tanebapila, apulo Pa:lisi tanebapila. Ebema: ebete woki idi lawete ebeno tabo madodo adipatelo iba:tamo negiya, “Naimano naniala:! Na Pa:lisi tanebadawala ega:walo naimano nabi atumu Pa:lisi tanebapila! Numa:la:, na nanitabokobi na:midinamo Godote a:elao epo igilamo kowadipalatelemene, ebema: la: epetapiate naimano tanalo wiyasiya kubanu anagiyamidanamitamata!”

7 Ebete me tabo da:kiyawaiya, ebe tetelo Ka:nisolo dubu magumulo anagiyamida tanalote maigate, ebene Pa:lisi tanebapi ega:walo Sa:diyusi tanebapi iba:te ebo apaminateuitiya.

8 Ibino apaminateui tanalono mabu ma kunula, Sa:diyusi tanebapiate negelanaka Godote a:elao epo igilamo a:kowadipalatelemene, wiyasiya Pa:lisi tanebapiate nanitabokobi na:midina Godote ebe tanalo nanitabolo kosiyodilomene. Ega:walo Sa:diyusi tanebapiate negelanaka Godokono Unu Duliyomolono nopopi puliyala ega:walo epono uliyana puliyala, wiyasiya Pa:lisi tanebapiate negelanaka Godote ebeno Unu Duliyomolono nopopi osiyodilolete ega:walo epono ape uliyanago ako-osiyodiloliya.

9 Ebema: Yu epono Ka:nisolo dubuno apaminateui magumulo tabo wamiuilo elawo tabonomote maigiti, ebene Pa:lisi tanebapino Godokono Totomu Tabo iyatulamepi epetapiate maimite elawonomamo negeliya, “A me dubugodolo kuba idi kumita:! Diyala, wade uliyana idi o Unu Duliyomolono nopodawa idite ebetamo Godokono nopo da: awokalimiyale!”

10 Ebene Ka:nisolo magumulo apaminateui tanalote kawoma: dediya gowela tatalila. Ebe tetelo gowelaopino watodawate na:toletoliti epetapiate Poloko kubanu anagalimiolo da:banakapuima:na:, ebema: Polokono igilo ka:mula:ema: ebete ebeno gowelaopi nanaliya, iba:te Ka:nisolono taneba magumamo niwitiote Poloko nelawete Loma gabamanino kawo motonomamo walo ka:kemagatama:.

11 Ebene ebe idokolo Kawodawa Ya:sute Poloko niyakabolo putinate ebe napanani, “A:ma: na:kodakoda! Mabu a:ma:le na mabuma: me Yelusalemalo tabo wadenomamo da:kiyawawa:ka, a:ma: Loma kawo duliyomolamo toawete ebe atu tabo na:ka:nikiyawaiye.”

Yu Dubu Epetapiate Poloko Anakapuima: Nopo Diyatiya

12 Ebene duiya idilo Yu dubu epetapiate paladabutite nopo eba piyatilo Godokono mailamo elawo tabo ma kunu pegeliya, iba:te bae naoa:no ega:walo obo nioa:no talenalo pola:nate Poloko anakapumi teta:mo ebo ka:nemaima:.

13 Ebe tetelo me nopo diyatiya ebe dubate ibino uwomu delawiya 40 a:nodoliya.

14 Ebene ebe dubate Godotamo kalimagono ikameopino ununomo watowatopi ega:walo Yu epono kawokawo dubu epetapiatamo tolamete na:negeliya, “Aimano woki kapiyakobi midite ale Godokono mailamo tabo ma kunu nanitabolo gelama:, ale bae nao:ano talenalo pola:nate Poloko anakapumi teta:mo ebo kemaima:.

15 Ebema: modobola la: aimano Ka:nisolo dubu epetapiago Loma gabamanino gowelaopino watodawatamo tabo nanalibala:, ebete Poloko motone powolukote la:tamo kemagaema:. La:le a:da: tabo gela gabodo ebe nananiyala: ma kunu, la: ubila Polokono tanalo wadenomamo kanagiyamidama:ema: ega:walo ebeno tabo apuapu walo ka:kolowiaema:. Wiyasiya ebete Poloko demagaemene, la:tamo pemaiga:no a iyalo kolosiyodilomalema: ebe gabo tetelo kanakapuima:.”

16 Wiyasiya ebe tetelo Polokono buwelete dalaimiya, ebe koite Yu dubate nopo diyatitiya ebe tabo olowite, diya gabodo Loma epono gowelaopino kawo motonomamo tote Poloko ebo naniya.

17 Ebene Polote gowelaopino elawodubu idi ebetamo ka:mite ebe naniya, “Me oli ape dubu la:imano Watodawatamo nemagata, mabu ebegodolo tanalo idi bitana Watodawa kanama:.”

18 Ebene gowelaopino elawodubute ebe koi ebeno watodawatamo magatate nananiya, “Aimano idoko motolo da:luta ebe dubu Polote na anane me oli ape dubu a:ma:tamo kemagaema:, mabu ebegodolo tanalo idi bitana a:ma: kanatama:.”

19 Ebe tetelo gowelaopino watodawate ebe koi kotamo lawete kela:mo iyabaiamo ebe magatate diya ebo nalatediya, “A:ma:godolo beda: tanalote kitanale na ananema:?”

20 Ebete nowamiya, “Yu dubu epetapiate woki kapiyakobi a:midiya a:ma: ma kunu kapanatama:, a:ma: dumutu Poloko me motone owolukawete ibino Ka:nisolo dubatamo kemagataema:. Ebe tetelo iba:te a:da: gabodo a:ma: kapanama:ta ma kunu,

ibi ubila Polokono tanalo wadenomamo anagiyamidamete ebeno tabo apuapu walo
ka:kolowioma:. Wiyasiya ebe tabo nanitaboa:.
21 A:ma: ibino tabamo akotuduwatala:, mabu 40 dubu keba kunula:ka: ebako du-
bate Polokono to gabolo taneba alomote ebo ba:pola:na, ebe makopelita. Iba:te
woki kapiyakobi midite Godokono mailamo elawo tabo ma kunu gelaka, iba:te bae
naoa:no ega:walo obo nioa:no talenalo pola:nate Poloko anakapumi teta:mo kemaima:.
Nanitabola, iba:te iyalo olosiyodilote a:ma: makopelitata, a:ma:le a:imano gowelaopi
kanala:ema: iba:te Poloko ebamo kemagatama:."
22 Ebene gowelaopino watodawate ebe koi eba nalibolo naniya, "A:ma:le na da-
panana:wa:, ebe tanalo epetapiatamo akonawokalima:la:."

Gowelaopino Watodawate Poloko Loma Gabamanino Kawo Elawodubu Pilikisitamo Danalibiya

23 Ebe tetelo gowelaopino watodawate ebeno opopi elawodubu netewa ebetamo
ka:la:mite ibi nanaliya, "La:imano 200 kiyoiyo gila:mo gowelaopi dubu, ega:walo 70 oso-
peago dowapata:lamena ebe gowelaopi dubu epetapi, ega:walo 200 kiliba:mo gowelaopi
dubu epetapi, la:le ibi bilibilinomo uwata:wete nolosiyodiliyala: ka:lo idokolo 9 koloko
tetelo Sisaliya kawo duliyomolamo ka:tolama:ema:.
24 Ega:walo oso-pe Poloko mabuma: modobolo nuwata:la:, ebete ibi unamo okolite
ka:toma:. Na ubila la:le ebe aimano Loma gabamanino kapela Kawo Elawodubu
Pilikisitamo olalatia:no wadenomamo nemagatiyala:."
25 Ebene ebe tetelo gowelaopino watodawate leta osiyodilote tabo ma kunu alomoliya,

26 Naimano Wadenomo Kawo Elawodubu Pilikisi, a:ma: niyata. Na Kolodiyasi Lisiyasite
me leta a:ma:tamo palibomo.

27 Potele a:ma:tamo me letago da:pemaigamene, me dubuno tanalo ma kunula. Egela
idilo Yu epate ebe elawamo lawete anakapuima: dowagelitiya, nale gowelaopi epetapi
uwatete ibino elawo magumune ebe ebo wagalimo, mabu nale me tanalo iyatawimo
ebete Loma gabamanino pepago depata:na.
28 Ebene ebete Yu epatamo kebe kuba kosiyodilile, nale ebe tanalo wadenomamo
kiyatawama: ubi eba iyatilo ebe ibino Ka:nisolo dubuno ololo apuamo ebo magatimo.
29 Ebolo nale iyatawimo, iba:te ibino ewonino totomuno iyaiya tanaloma: ebetamo
da:dowautiya, wiyasiya ebete kawo kuba idi kosiyodiloa: nale ebe a:eamo o idoko motamo
ebema: alibola.
30 Me tanalo walogabo apune lumagi idite diya gabodo pete na apanani, Yu dubu
epetapiate ebe kanakapuima: gabo idi osiyodiliya. Ebema: nale ebe tanalo olowite
ebe a:ma:tamo samonomamo palibomo, ega:walo nale ebetamo da:dowautiya ebe dubu
analimo iba:te a:imano ololo apulo ebeno tanalo kapanagiyamidaema:. Kalakala ka-
wonomola, me naimano tabo uwomula.

31 Ebema: gowelaopino elawodubu netewate ibino watodawano tabamo tudila:te,
ebeno leta lawete ebe idokolo iba:te ibino gowelaopiago Poloko A:nitipatisi duliyomolamo
gito magataniya.
32-33 Ebene egela idilo agowamo da:tolamitiya ebe gowelaopi dubu bilibilinomate
Yelusalema kawo duliyomolono gabamani motamo walo kolowamiote gito ka:pelamiya,
wiyasiya oso-peago da:tolamitiya ebe gowelaopi dubate Poloko a:ka:tuwa: magatiya
Sisaliya kawo duliyomolamo. Ebolo iba:te kapela Kawo Elawodubutamo nemaimite ibino
watodawano leta eba nikamelo Poloko ebeno umi magumamo ebo niyatiya.
34 Ebe tetelo kapela Kawo Elawodubute ebe leta ka:la:miolete Poloko ebo alatediya
ebe kebe opodawala:ka:. Ebene Polote ebe Silisiya opodawama: eda:ma: degiya, Kawo
Elawodubute ebe tabo dolowiya
35 ebetamo walo na:kegiya, "A:ma:le kuba osiyodiloma: degelitiya ebe dubate mamo
da:pemaimima:na:, ebe tetelo nale a:imano tanalo kanagiyamidaemamota." Ebema:
ebete ebeno gowelaopi epetapi nanaliya, Kawo Elawodubu Elodite dopamo detiya iba:te
Poloko ebe wade motonomamo magatate ebolo ka:numinatema:.

24

Yu Epate Pilikisitamo Polokono Osiyodilole Tanalo Kubama: Degeliya

1 Ebene paibu egela dolopoligiya ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino Unu
Watodawanomo A:nanayasite Yu watowatopi epetapiago Sisaliya kawo duliyomolamo
ebo pelamiya. Ebe tetelo iba:te Loma gabamanino totomu iyatawadawa idi, ebeno mailo

Tetalasitela, ebe dubu magaete iba:te kapela Kawo Elawodubu Pilikisikono ololo apuamo kapimiya pemaimiya Polokono osiyodilole tanaloma: ebe kapanama:.
2 Ebene Kawo Elawodubu Pilikisite Polote pema: tabo nalibote, ebete da:pemaigiya Tetalasite Yu epono ubia: tanalo Poloko mabuma: Pilikisitamo ma kunu awokalimiya, “Aimano Wadenomo Watodawa, a:ma: niyata! A:imano kawo elawodubu magumulo a tete geyageyanomolo milago ilukulinaima:, ega:walo aimano opolo iyaiya kubate maimio tetelo a:imano mulo wokilo ebe tanalo wadekobi a:midilinakota.
3 Ebema: nanitabola, tete bilibilinomolo ale aimano duliyomolo bilibilinomolo a:ma:godone wadewade walubi tanalo eba uwatelo a:ma:tamo kawonomamo kalakalaonakoma:.
4 Niyata, na tabo a:kegeyageyaimo mabu na ubia:nola a:imano tete kubaima:, ebema: nale a:ma: toweoemata a:ma: kalakalago aimano tabo da:peso nolowiya.
5 “Me dubuno tanalo ale iyalo umiyama:, ebe iyaiya kuba wagilamedawala, mabu Nasalete dubu idino taneba magumulo ebe watodawa idila. Ebete me opo kawonomolo depata:na, ebeno kuba osiyodilole magumulo aimano Yu epo epetapiate iyaiya opolo dilukuliona ebetamo eba dowaolo gowelao tanalate ebo maimionaka.
6 Ega:walo me tanalo idila, ebete aimano Godoko Amamateno Moto kubaima: dowageliti, ale ebe ebo laima:. Ebe tetelo a ubila aimano totomu tanalodo ebeno tanalo kanagiyamidaema:,
7 wiyasiya gowelaopino watodawa Lisiyasite pete agodone ebe elawamo pelawi,
8 ebema: aimano taneba magumulo piyate me Polokono osiyodilole tanaloma: kubama: degelanamiya, Lisiyasite a anai ale a:imano ololo apuamo ka:pelaema:.* Ebema: modobola a:ma: a:ka:tuwa: ebeno osiyodilole tanaloma: ebe nalateda:, ebene me tanalo bilibilinomo ale degelama:, ebe tabono nanitabo tanalo a:ma: ebegodone kiyatawama:ta.”
9 Ebe tetelo Yu epo epetapiate Tetalasikono tabo moga:melo negeliya me iyaiya tanalo nanitabola.

Polote Ebeno Kuba Osiyodiloa: Tanalo Pilikisitamo Dawokalimiya

10 Ebene ebe tetelo kapela Kawo Elawodubu Pilikisite Poloko kotamo aniya ebete ebeno tabo kiyawao kowagilima:. Ebene Polote negiya, “Kawodawa, a:ma: niyata! Na iyatawala a:ma: ulama bilibilinomo epetapilo aimano opo epono tanalo anagilamelelamenakiyata, ebema: nagodolo kalakala bitana naimano kuba osiyodiloa: tanalo a:ma:tamo awokalima:.
11 A:ma: nanitabo tanalo ma kunu kiyatawama:ta, nale Yelusalemamo Godoko amamatema: da:timo, ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga 12 egelanomote a:ponolopoligi.
12 Ebema: piyate na kuba osiyodilodawama: degelita iba:te na Godoko Amamateno Motolo lumagi ida:go elawamo tabo gelitalo kunamea:, ega:walo aimano iyaiya balidi ibilamole motolo ega:walo Yelusalema kawo duliyomololo na milago eba pata:lo epatamo gowelao woki kikalamea:.
13 Ebema: nale kubakuba tanalo nosiyodilolenamu iba:te degelita, ebe tabono nanitabo tanalo kitana:, iyo, iba:te naimano kuba idi awokalima: modoboa:.
14 “Numa:, Yu epo epetapiate negelanaka Ya:sukono Gabo ebe nanitabo gaboa:. Wiyasiya nale a:ma: nanitabo tanalo idi kanamota, na Ya:suko waloma:ta gabodo eba tonalo, a Yu epono ewoniate damamatenamiya nale ebe nani Godo amamatenakomo. Yu epo epetapi keba kunula:ka: na atumu eba kunula, Mosesete Godokono Totomu Tabo dakuloliya ega:walo Godokono Woki Awokalimipiate dakuloliya, ebe Buka tabo bilibilinomo ale kapimiya nanitabokobi na:midilinama:.
15 Ebema: Godokono wade walubi tanalote atamo ka:pemaigama: nale naimano Yu epo namutupiago nemakopelenama:, iyo, a me tanalo nanitabokobi na:midinama:, Godote kuba osiyodilolepi ega:walo wade tanalo osiyodilolepi ibi bilibilinomatamo wiya kikalaema: a:ela magumune igilamo kowadipalatelemene.
16 Numa:, me mabuma: na ubi kawonomola, Godoko ega:walo epo ibino ololo apulo nale naimano tepo magumuno mulo wokido tuputupulo kokolinama:.
17 “Ebema: naimano tanalo ma kunula, nale Yelusalema opone nemaigate ulama epetapilo iyaiya mulu opolo nokolinaimo, ebene nale naimano oponomamo walo na:kapimo nale nigologolopi epetapiatamo mani nilakapolo ka:pikalamolema: ega:walo Godotamo kalimagono inamabu ka:pikameoma:.
18 Nale Godoko Amamateno Motolo ma kunu eba osiyodilutalo, dubu epetapiate ebo unamiya. Nanitabola, na ebe talena motamo podoloa:no, dopamo Godotamo kalimagono

* **24:8:** Ali 24.6b-8a buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

inamabu ikameote naimano tepo magumuno daleya ebo ukulalimo, ega:walo nale
gowelao tanalo kowagilima: lumagi iditamo kuba woki kikamea:. Wiyasiya na a:ka:tuwa:
milago eba lutalo, ebe tetelo iba:te na unamete elawamo ebo pelaweniya.
19 Ebe tetelo ibino taneba magumulo Yu dubu epetapi A:isiya opolo dilukulina iba:te
a:pola:niya, wiyasiya ka:lo ebe dubate a:imano ololo apuamo ka:pelamea:. Ebema: numa:,
nale iba:tamo kuba nanitabolo nosiyodilotaleka:, modobola iba:te a:ka:tuwa: ebe tanalo
a:ma:tamo bapawokalimina:,
20 wiyasiya me Yu dubu epetapiate ka:lo da:pemaima:, iba:te ibino Ka:nisolo magumulo
naimano tanalo iyalo anagiyamidanamiya. Ebe tetelo iba:te naimano kuba osiyodilo
tanalo numitaleka:, modobola iba:te a:ma: nanitabolo banatana:,
21 wiyasiya numa:, iba:te naimano kuba nipo wadiya. Nanitabola, nale iba:tamo
me kapiya tabo a:kiyawaimo, 'Na nanitabokobi na:midinamo, Godote a:ela epo igilamo
kowadipalatelemene, ebema: ibi epetapiate naimano tanalo kubanu anagiyamidana-
mita.' Diyala, iba:te me tabo olowite na ubia:noma: da: eda:iye."
22 Mabu Pilikisite Ya:suko Nanitabokobi Midi Gabono tanalo wadenomamo iyalo
iyatawiya, ebema: ebete Poloko ega:walo Yu epo epetapino tabo gela eba odiyobolelo
nanaliya, "A me tanalo malo atepate, gowelaopino watodawa Lisiyasite da:pemene ebe
tetelo nale me tanalo eba:go walo ka:kuimamo."
23 Ebene Pilikisite Poloko duminami ebe gowelao dubu naniya ebete Poloko wadeno-
mamo kuminatema:. Ega:walo ebete ebe walo nakaniya, "Polote gabamanino moto gulo
pata:ma: a:ma: talena akoiyata:la:, ega:walo ebeno namutupiate ebeno iyaiya modoboa:
tanalo magumulo ebe walubima: da:pelamenakoma:na:, a:ma: ibi ako-odiyobolenakala:."

Kawo Elawodubu Pilikisite Godokono Tabo Kolowima: Da:toletoliya

24 Egela epetapi dolopoligiya Pilikisite ebeno kamiyale Dulusilago walo na:ka:piya, me
kamiyale ebe Yu lumagila. Ebene ebete Polote pema: tabo dalibiya, Polote Ya:su Kelisoko
nanitabokobi midi tanalo ebetamo da:pa:kiyawaiya Pilikisite ebo olowiya.
25 Ebe tetelo Polote tabo geyageyadopo da:kiyawaiya, ebete Godokono tuputupu
ilukuli tanalo ega:walo kateneno ubi tanalamo tudila:oa:no ebe tanalo Pilikisitamo ebo
awokalilamiya. Ebene Godote epono tanalo danagilamelelaemene ebe Kawo Egelano pe
tanalo Polote da:kiyawauti, Pilikisite tole lawete ebe naniya, "Taula! A:ma: na:toa! Na
wade tete duimo a:ma: pema: tabo walo kakapalibomamo."
26 Ebe tetelo Pilikisite ubi niyatinami Pologodone kawokawo mani uwatete idoko
motone ebe gito kowolukoma:, ebema: ebete tete bilibilinomo epetapilo tabo alibonaki
Polote eba:go tabo ka:pegelama:.
27 Wiyasiya netewa ulama da:petoiya ebe tetelo Loma gabamaniate Posiyase Pesitasiko
ebe palibiya, ebete Pilikisikono kapela Kawo Elawodubuno gobebobo ka:pelaema:. Ebe
tetelo Pilikisite Yu epo kekalakalailaema: ubi eba iyatilo, Poloko idoko moto gulo atepate
opo ida:mo gito tiya.

25

Polote Ebeno Kuba Osiyodiloa: Tanalo Sisakono Ololo Apulo Kanawokalima: Ubi Diyatiya

1 Pesitasite ebe opono kapela Kawo Elawodubuno gobebobo da:pelawiya, ebe tetelo
netewa-kapiya egela olopoligote ebete Sisaliya kawo duliyomolone Yelusalemamo ebo
tiya.
2 Ebene ebolo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Yu epono
kawokawo dubu epetapi iba:te Pesitasitamo tolamete Poloko mabuma: ibino ubia: tanalo
ebo nawokalilamiya.
3 Ebene iba:te ebe kawiya eba toweomelo naniya, "Ale Polokono tanalo wadenomamo
kanagiyamidaema:, modobola a:ma: ebe Yelusalemamo nemagaiye." Iba:te ma kunu
degeliya mabu iba:te nopo iyalo iyatiya Poloko gabo tetelo kanakapuima:.
4 Pesitasite ibino tabo eba wiyalo negiya, "Ao, Polote Sisaliyalo idoko motolo bokolina,
ega:walo tatalila nale ebamo walo ka:ka:tomamo.
5 Ebema: la:imano watowatopi epetapi nago da:tolaema:na:, ibino wokino tanalate ebe
dubuno osiyodilole tanaloma: keba kunu ka:pola:nale, iba:te ebe tanalo gabamanino tabo
anagiyamida bailo nanawokalilaema:na:."
6 Ebe tetelo Pesitasite a:iti o naini o teni egela epetapi Yelusalemalo okolite Sisaliya kawo
duliyomolamo walo gito ka:tiya. Ebene egela idilo ebete tabo anagiyamida bailo okolite
gowelaopi ebo analiya iba:te Poloko ebeno ololo apuamo kemagaema:.
7 Polote tabo anagiyamida baiamo da:pemaigiya, ebe tetelo piyate Yelusalemane
da:pelamiya ebe Yu dubate Polokono ginimi apune ega:walo tametamene eba pilukulilo,

ibino taneba magumulo idite maiganaki, idite maiganaki, ebe kawokawo kuba osiyodiloledawama: ebo gelanakiya. Wiyasiya iba:te kebe iyaiya tanalo degelanakiya ebe tabono nanitabo tanalo awokalima: ka:modobiya:.
8 Ebene Polote ebeno kuba osiyodiloa: tanalo ma kunu awokalimiya, “Naimano Yu epono totomu, ega:walo Godoko Amamateno Motono pukala, ega:walo Kawo Elawodubunomo Sisakono totomu, nale me tanalo bilibilinomo magumulo kapiya idi kadikanalea:.”
9 Ebe tetelo Pesitasiko ubila Yu dubu kekalakalailaema: ebema: ebete Poloko naniya, “A:ma: ubila:ka: Yelusalemamo toawete, nale a:imano tanalo ebolo wadenomamo kananagiyamidametama:?”
10 Polote tabo eba wiyalo negiya, “Ao, na ubia:nola. Ka:lo na me Sisaliya duliyomololo Kawo Elawodubunomo Sisakono tabo anagiyamida bai wadenomo idilo utitamo. Ega:walo ka:lo a:ma:godolo Sisakono elawo bitana, a:ma:le a:ka:tuwa: naimano tanalo anagiyamidanama:wete na idoko motone gito owolukonema:, iyo, a:ma: nanitabo tanalo iyatawanomolata, nale Yu epatamo kapiya kuba idi kosiyodiloa:.
11 Numa:, nale Loma gabamanino kawo totomu nadikanaletaleka: nale a:e wiya laema: bekalakalana:, ebene naimano igilo mula:ma: a:kegena:. Ega:walo me Yu dubate naimano tanaloma: degelita ebe iyaiya tabo nanitaboa:, ebema: la: gabamaniagodolo elawo kitana: na ibino kotamo walo iyatinima:, wiyasiya na ubi iyatimo Loma kawo duliyomolamo tote Sisakono ololo apulo naimano kuba osiyodiloa: tanalo ebo kanawokalimamo!”
12 Ebema: Pesitasite ebeno opopiago Polokono ubi tanaloma: gelate, ebene ebete Poloko ma kunu aniya, “A:ma: negeata Sisatamo ka:toaema:, ebema: nanitabola, nale a:ma: ebetamo kanalibomamota.”

Pesitasite Polokono Tanaloma: Kawo Elawodubu Agilipako Daniya

13 Ebene egela epetapi da:petoiya Kawo Elawodubu Agilipako ega:walo ebeno naniko Benisiko iba:te Sisaliya kawo duliyomolamo pete ibino kalakala tabo Pesitasitamo pegelate egela epetapi eba:go ebo pilukula:tepiya.
14 Ebene iba:te tete geyageyadopo ilukulite, egela idilo Pesitasite Polokono tanaloma: Agilipako ma kunu aniya, “Pilikisite idoko motolo datepi dubu idi malo bokolina.
15 Nale Yelusalemamo da:timo, ebe tetelo Yu epono Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo ibino kawokawo dubu epetapi, iba:te ebe dubuno kawokawo kuba osiyodilole mabuma: na ananiya nale ebe a:eamo kaliboma:.
16 Ebema: nale ibino tabo eba wiyalo negimo, ‘Ao, a Loma gabamanino tanalo ma kunula. Kebe tetelo epetapiate lumagi idi kawo kuba osiyodilodawama: degelama:na:, ale ebe gito akanakapuima: wiyasiya ale ebetamo tete kikaemalema: ibino ololo apulo ebeno tanalo wadenomamo kawokalima:. Ebe gabodo a gabamaniate nanitabo tanalo umite ebe lumagino tanalo wadenomamo kanagiyamidaemalema:.’
17 “Ebema: Yu epate ebe dubu Polokono tanalo anagiyamidaema: mamo da:pelamiya, nale ibino tete ka:kubaimia:, iyo, egela idilo nale tabo anagiyamida bailo okolite gowelaopi ebo analimo iba:te ebe naimano ololo apuamo kemagaema:.
18 Ebe tetelo nale nemalagidilimo Yu epate ebeno kawo kuba idi kawokalima:na:, wiyasiya iba:te maimiote
19 ibino Godoko amamateno iyaiya pukalano tanaloma: ebe kawonomamo aniya. Ega:walo dubu idi ebeno mailo Ya:sutela, iba:te ebeno tanaloma: negeliya, ‘Ebe iyalo a:iya,’ wiyasiya Polote negi, ‘Ao, ebe bigilona.’
20 Ebe mabuma: na gabo kumia: ebe iyaiya tanalono nanitabo tanalo keba kunu na:kiyatawamo, ebene nale Poloko nanimo, ‘A:ma: ubila:ka: Yelusalemamo toawete, nale a:imano tanalo ebolo wadenomamo walo kakananagiyamidametama:?’
21 Wiyasiya ebe tetelo Polote na nanani me Sisaliya duliyomolono idoko motolo kokolima:, mabu ebe ubila Loma kawo duliyomolamo tote aimano Kawo Elawodubunomo Sisate a:ka:tuwa: ebeno tanalo ebo kanagiyamidaema:. Ebema: nale ebetamo tuduwatalo negimo, wade gabo duimo ebe Sisatamo ebo kanalibomamo, ega:walo nale gowelaopi dubu nanalimo iba:te idoko motolo ebeno iyaiya modoboa: tanalo magumulo ebe wadenomamo kuminatema:.”
22 Ebe tetelo Kawo Elawodubu Agilipate Pesitasikono tabo apuapu olowiote ebetamo negiya, “Modobola:ka: na atumu me dubuno tabo naimano galonomamo kolowioma:?”
Ebene Pesitasite negiya, “Kuba:nola. A:ma: dumutu ebeno tabone kolowioma:ta.”

Polote Kawo Elawodubu Agilipakono Ololo Apuamo Da:pemaigiya

23 Ebene egela idilo Kawo Elawodubu Agilipako ega:walo ebeno naniko Benisiko iba:te ibino wadewade tita:gopi kaliku pupuliote, ibino opopiate ibi eba walogolelo, gowelaopino watowatopi epetapi ega:walo Sisaliya duliyomolono kawokawo dubate ibi

eba waloma:elelo iba:te gabamani motono tabo gela baiamo kawo kalakala diyamago ebo piya. Ebene ibi bilibilinomate da:nolosiyodiliya ebe tetelo Pesitasite gowelaopi epetapi nanaliya iba:te Poloko kemagaema:.

24 Ebe tetelo Pesitasite negiya, “Kawo Elawodubu Agilipa ega:walo la: bilibilinomo ago da:pola:wenama, la: niyaniyata. Me dubuno tanalo numa:la:. Me Sisaliya duliyomololo dilukuliona ega:walo Yelusalemalo dilukuliona, ebe Yu epo bilibilinomate ebeno tanaloma: ibino ubia: tanalo natamo eba wadaelo iba:te gelatepaolo na ananiya ebete na:emene.

25 Wiyasiya nale ebeno tanalo danagiyamidaimo, ebeno kapiya kuba idi kumia: ebe a:eamo kaliboma:. Ebema: nanitabola, ebete Sisakono ololo apulo ebeno kuba osiyodiloa: tanalo kanawokalima: na danani, nale tabo ebo iyatimo ebe Sisatamo kanaliboma:.

26 Wiyasiya nale leta magumulo me dubuno tanaloma: aimano Kawodawa Sisatamo kebe tabo nakakulolemo? Naimano woki wadenomamo kitana:, ebema: modobola la: olowiopi na nowalubiniyala:. Kawo Elawodubu Agilipa, nale a:ma: mamo ebema: ka:imata, a:ma:le na eba walubinilo me dubuno tanalo wadenomamo anagiyamidamete na Sisakono leta wadenomamo ebo kosiyodilomamo,

27 mabu modoboa: nale idoko motolo dokolina ebe lumagino tanalo leta magumulo wadenomamo awokalimia:no ebe Sisatamo gito aliboma:.”

26

Polote Ebeno Kuba Osiyodiloa: Tanalo Agilipatamo Dakawokalimiya

1 Ebe tetelo Kawo Elawodubu Agilipate Polotamo negiya, “Modobola a:ma: a:ka:tuwa: a:imano tanalo atamo nawokalima:.”

Ebene Polote ebeno koto adipatelo ebeno kuba osiyodiloa: tanalo awokalima: ma kunu wagilimiya,

2 “Kawo Elawodubu Agilipa, Yu epate nale iyaiya kuba bilibilinomo nosiyodilolenamu gelana, wiyasiya ka:lo kalakala kapiyate nagodolo bitana, mabu wade tete natamo ebe a:pe nale a:imano ololo apulo naimano kuba osiyodiloa: tanalo kawokalima:.

3 Me tanalo nanitabola, a Yu epono ewonino pukala ega:walo ibino osiyodilole tanalo ega:walo a magumulo kebe iyaiya tanaloma: kapaminateuinakoma:, a:ma: ebe tanalo iyatawanomolata. Ebema: niyata, nale a:ma: anamata, modobola a:ma: naimano tabo kalakalago nolowia.

4 “Yu epo bilibilinomate naimano okoli tanalo iyatawanomola, iyo, na da:peso tetelo naimano opolo dokolinaimo ega:walo Yelusalemalo nale da:pokolinaimo,

5 ebe tete geyageyanomolo iba:te naimano okoli tanalo numinamiya. Ebema: iba:te ubi diyatima:na:, modobola iba:te ma kunu nawokalima:na: na wade Pa:lisi tanebadawa idila. Me tanalo nanitabola, Yu epo magumulo a Pa:lisi tanebapiate a:ka:tuwa: ewonino totomu epetapi bilibilinomamo wadenomamo tudila:onakoma:, wiyasiya Yu epo epetapiate eba kunu kowagelena:.

6 Ega:walo me tanalo idila. Ka:lo na a:imano tabo anagiyamida magumulo utitamo, mabu Godote aimano ewoniatamo nanitabonomolo degiya, nale ebe tabo nanitabokobi midilo ebeno walubi tanalote atamo ka:pemaigama: nemakopelenamo.

7 Ega:walo naimano Kawo Elawodubu, a:ma: numa:, aimano Yu epono 12 gu epo bilibilinomate atumu idoko ega:walo egela bilibilinomolo Godoko eba amamatenalo ebeno tabo nanitabokobi midilo ebeno walubi tanalo ebe kemakopelena. Iyo, me tanalo nanitabola, ebe Yu epo ega:walo na, ale atu wade tanalo Godogodone laema: nemakopelenama:, wiyasiya iba:te na ubia:noma: eda:ote naimano nanitabokobi midi mabuma: nale kawokawo kuba nosiyodilolenamu gelana.”

8 Ebene Polote walo na:kegiya, “La: olowiopi, niyaniyata, mabu keleka: la: la:imano wokilo ma kunu demalagidilawenama, Godote a:ela epo igilamo a:kowadipalatelemene?

9 Na atumu dopamo kubakuba woki epetapi emalagidilolenakimo, ebema: piyate Nasalete duliyomolodawa Ya:sukono mailo unamo dadipatena ebe epatamo nale iyaiya gowelao tanalo osiyodilolenakimo,

10 iyo, nale Yelusalemalo eba okolinalo eba kunu wagelenaimo. Ebema: nanitabola, Godotamo kalimagono ikameopino watowatopiate natamo elawo dikanamenakiya, nale Ya:sukono tuputupu epo epetapi bilibilinomo idoko motamo ebo alibolenakimo, ega:walo tabo anagiyamida bailo ibino tanaloma: degelanakima: nale ibi a:eamo alibolema: modoboma: genakimo.

11 Ega:walo tete epetapilo aimano Yu epono iyaiya balidi ibilamole motolo nale Ya:suko waloma:tapiate kuba nosiyodilolenamu eba genalo, ebema: na epetapiago iba:tamo kawokawo temeteme ebo ikalamenakima:. Eba kunu eba wagelenalo na ubila iba:te

Ya:suko nanitabokobi midi magumune olobila:ote ebeno tanalo a:da:ma: kegelama:. Ebene naimano dowa iba:tamo elanomoma: eda:lo iyaiya mulu opo epetapino kawokawo duliyomolamo tonakimo ibi ebo na:kubailamenakimo."

Polote Ya:sutamo Keba Kunu Kolobigiyale Ebe Tanalo Dawokalimiya

12 Ebene Polote ebeno tabo moga:melo walo na:kegiya, "Nale eba kunu eba wagelenalo, tete idilo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopiate leta epetapi ega:walo ibino elawo natamo dikanamiya nale Dama:sakase kawo duliyomolamo gito tiyamo.
13 Nale egela tuli tetelo dubu epetapiago ebamo eba tutalo, gabo tetelo alote Godokono Unu Duliyomolone piwisigate a ebo pa:wiyamidadigaiya, ebe alo elawonomola, ebeno elawote egelano alono elawo odoliya.
14 Ebe tetelo a bilibilinomate opamo gudite nale idawano tabo madodo Yu epono tabamo ma kunu olowiyamo, 'Solo, Solo! Keleka: mabu a:ma:le natamo kawokawo temeteme dikanama:wena? A:ma:le nago goweladawama: deda:wena, a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: ebe kubaiminata. A, nanitabola:ka:, kau-goeote ebeno namutudawa agowamo aliamidama: dowagelemene, namutudawate ebe wiyasiya gaubamo walo gito kakana-galimene!'
15 "Ebene nale negiyamo, 'Kawodawa, a:ma: poteleka:?'

"Kawodawate naimano tabo eba wiyalo negiya, 'Na Ya:sute, a:ma:le natamo temeteme dikanama:wena, na ebe lumagila.
16 Modobola a:ma: nemaiga, mabu nale a:ma:tamo apawokalamo nale a:ma: naimano wokodawama: ka:miditama:. Ebema: ka:lo a:ma:le nagodolo beda: tanalo kulama:wa: ega:walo nale walone a:ma: diyatumiotama, ebe tanalo bilibilinomo a:ma:le epo epetapi-atamo kanawokalilaema:ta.
17 Ebene a:ma: naimano woko eba nosiyodilonalo Yu epono elawo magumulo nale a:imano igilo ba:mula:menakomata, ega:walo Yua:pino elawo magumulo na atumu a:ma: ba:kowalubinakomata. Nanitabola, nale a:ma: ebe Yua:piatamo kanalibomamota,
18 mabu a:ma:le ibino balidi ka:nepalamililaema:ta iba:te idoko magumune alamo kolobila:oma:. Iyo, iba:te Saitanakono elawo magumune Godotamo olobila:ote na Ya:suko nanitabokobi da:midinima:na:, ebe tanalodo Godote ibino kuba egebolelamete ka:dodolomatililaemene, ega:walo ebete ibi ebeno tuputupupi epetapiago kapiyakobi midilite wade duliyomolo idi iba:tamo kikalaemene.' "

Polote Godotamo Kebe Woko Kosiyodilonamile Ebe Tanalo Dawokalimiya

19 Ebene Polote ebeno tabo moga:melo walo na:kegiya, "Kawo Elawodubu Agilipa, Godokono Unu Duliyomolone natamo kebe tanalote ka:pemaigiyale, nale ebe tanalo umite ebo tuduwatiyamo.
20 Ebe tetene wagilimite nale epatamo Godokono tabo ma kunu kiyawaonakimo, 'La:imano tepo magumu iyakobi midila:wete Godotamo nolobila:la:, ega:walo mod-obola la:imano wadewade osiyodilole magumudo la:imano Godotamo olobila: tanalo nawokaliminakiyala:.' Nanitabola, dopamo tetelo nale Dama:sakase kawo duliyomololo tabo eba kunu kiyawaiyamo, ebene Yelusalemamo pete ibi ebe atu tabo akapanaliyamo, ebene nale Yudiya opo kawonomamo Godokono tabo kiyawago tote Yua:pino iyaiya mulu opamo ebo nemaigiyamo.
21 Me mabune Yu epo epetapiate na ubia:noma: eda:ote, egela idilo iba:te Godoko Amamateno Motolo na elawamo lawenete ubi ebo iyatiya na kanakapunaema:.
22 Wiyasiya Godokono walubite nagodolo nitani, ebema: ka:lo na malo dutitamo Godote na nanitabonomolo dopamo diyatunamiya nale ebe tanalo la: kawokawo epo ega:walo egege epo la: bilibilinomatamo nawokalimitamo. Iyo, dopamo tetelo Mosesete Godokono woki awokalimipi epetapiago kebe tanalote pemaigama: da:kiyawaonakiya, na ebe atu tanalo ebe ka:kiyawautamo.
23 Me tabo ma kunula, Godokono Alibodawa Kelisote da:emene, a:e magumune igilamo walo da:kemaigamene ebete dopo lumagima: keda:mene, ebene ebete igilo mula:no alo ebeno Yu epo ega:walo kapela Yua:pi ibi bilibilinomatamo kawokalimene."

Agilipate Ya:suko Nanitabokobi Ka:midima: Polote Ebe Daniya

24 Ebe tetelo Kapela Kawo Elawodubu Pesitasite Polokono tabo kiyawao ubia:noma: eda:te ebe ebo gepatemiya, "Eiye! Polo, a:ma: daedale lumagilata! A:ma: buka ka:la:miole kawodawanomolata, ebema: diyala, a:imano iyatawa tanalote a:ma: daedalekobi da: a:miditia!"
25 Ebene Polote Pesitasitamo nowamiya, "Naimano Kawodawa, na daedale lumagia:. Naimano tabo nanitabola ega:walo na tuputupu wokinomolo kiyawautamo.

26 Kawo Elawodubu Agilipate naimano tabono nanitabo tanalo iyatawala, ebema:
na ilipoa:no ebeno ololo apulo ka:kiyawaomamo. Nale kebe iyaiya tanaloma:
ka:kiyawautamo, ebete ebe tanalo bilibilinomo iyalo iyatawiya mabu ebe tanalate diya
gabodo kemaimiya:."
27 Ebene Polote walo na:kegiya, "Kawo Elawodubu Agilipa, Godokono woki
awokalimipiate dopamo ebeno Bukamo dakuloliya, a:ma: ebe tanalo nanitabokobi
na:ka:midilila:wita? Iyo, na iyatawala a:ma: nanitabokobi na:midilitata!"
28 Ebe tetelo wiyasiya Agilipate Polotamo negiya, "A:ma: natamo beda: tanalo osiy-
odiloma: kowagela:wita? A:imano tabo kiyawao magumulo woki ba:kitanale, nale me
gopowai tetenomolo Ya:sukono waloma:tadawa idima: keda:ma:?"
29 Polote nowamiya, "A:ma: Ya:sukono tabo tete gopowailo olowiawete ebe
nanitabokobi da:mida:emene naimano kalakala nanitabolo kitanamene, o a:ma:
tete geyageyadopo okoliawete nanitabokobi midi tanalo delawa:emene na atumu
kekalakalamamo. Iyo, la: bilibilinomate naimano tabo dolowiawitama, nale la:imano
tanaloma: Godoko na:toweomenamo la:imano nanitabokobi midi magumulo la:le nago
kapiyanomoma: keda:ema:. Wiyasiya la: mabuma: na me kapiya tanalo ubia:nola, nale
me auli ala:go depata:namo epetapiate la: ebako ala:mo matuolamolema: modoboa:."
30 Ebe tetelo Kawo Elawodubu Agilipako, ega:walo ebeno naniko Benisiko, ega:walo
kapela Kawo Elawodubu Pesitasiko, ega:walo tabo olowiopi epetapi, ibi bilibilinomate
maimiote
31 tabo gela baine eba tolamitalo ibino taneba magumulo negeliya, "Me dubugodolo
kuba idi puliyala gabamaniate ebe a:eamo aliboma:, ega:walo modoboa: ebete idoko
motolo gito okolinama:."
32 Ebene Agilipate Pesitasitamo negiya, "Nanitabola, me dubute a:imano tabo
anagiyamida magumulo dopamo dutiti, ebe tetelo ebete Sisakono ololo apuamo toma:
a:ma: ana:notaleka: ale ebe idoko motone gito balibona:, wiyasiya ebete aimano Kawo Ela-
wodubunomotamo toma: a:ma: aniata, ebe mabuma: ebete ebetamo na:nemaigamene."

27

Polote Loma Kawo Duliyomolamo Toma: Kawo Palai Peago Dowagilimiya

1 Ebene Loma gabamaniate a ibino Itali opamo palai peago kemagataema: tabo
diyatiya, ebe tetelo gowelaopiate Poloko ega:walo epetapi idoko motolo dilukulinamiya,
ibi bilibilinomo gowelaopino watodawa idino kotamo gito nalomiya. Ebe gowelaopino
watodawano mailo Yuliyasitela, ega:walo ebeno gowelaopino taneba mailo ebe Kawo
Elawodubunomo Sisakono Tanebapila.
2 Ebene kawo palai pe idite A:damitiyama duliyomolone pemaigate A:isiya opono
kewa: kolomono iyaiya duliyomolamo walo ka:ka:toma: dowageliti, ale ebe peamo nolote
ebo tolamiyama:. Ebe tetelo Ma:sadoniya opodawa idi A:listakasiko, ebe Tesalonaika
duliyomololo awokaliya, ago me dubute tiya.
3 Ebene egela idilo ale Saidono kawo duliyomolamo da:nemaimiyama:, ebe tetelo
gowelaopino watodawa Yuliyasite Poloko nilakapoimilo ebetamo tete ikamiya, ebete ebe
duliyomololo ebeno namutupi epetapi nulamelo iba:te ebeno iyaiya modoboa: tanalo
magumulo ebe wadenomamo kowalubima:.
4 Ebene a Saidono duliyomolone walo da:ka:tolamiyama:, kewa: kolomo eba na:iwalelo
kawo awate a dodiyoboiya, ebema: Saipalase opamo nemaimite ebe opono kewa:
kolomono balado ebo tolamiyama: mabu ebe gabote atamo mataludopoma: ediya.
5 Ebene ale kewa: kolomo walo ka:na:iwalete Silisiya ega:walo Pa:mapiliya opo niyaka-
bodo petolamete Lisiya opono Maila duliyomolamo ebo nemaimiyama:.
6 Ebolo kawo palai pe idite A:lesandiya duliyomolone Itali opamo toma: dowageliti,
gowelaopino watodawa Yuliyasite ebe tanalo iyatawate a ebe peamo oloma: gito nali-
boiya.
7 Ebene ale ebe peago da:ka:tolamiyama: ebe tetelo awano tanalo umilo a kela:mo eba
tolamelo kawo temeteme niyatawaiyama:. Ebene egela epetapi da:petoiya a Sanaidase
duliyomolo teta:mo nemaimite awate a ebolo nanitabolo dodiyoboiya, a wiyasiya woki
iyakobi midite matalu gabo wadiago tolamete kewa: kolomo ebo na:iwaliyama: Kuliti
opono Salamone geyageya mubamo.
8 Ebene a Kuliti opono kewa: kolomo balado kawo temetema:go petolamete pe boboo idi
ebo numiyama:, ebe pe boboono mailo nitana 'Pe A:ilioleno Matalu Pe Boboola,' Laseya
duliyomolo niyakabolo itana.

9 A ebe Kuliti opamo pelaema: tete geyageyanomoma: dediya, ebema: Septemba
saganano Kawo Egelate* eba ponolopoligolo ebe opo kawonomolo kawo awate alogo
iyalo owagilimiya. Mabu ale kewa: kolomodo ka:tolaema: wade tete danaetoamidiyama:,
ebema: Polote pe wokopi eba analelo negiya,
10 “Dubala:, na numitamo a me tetelo tolaema: dowagelema: ale ka:nolalatiolemalema:,
iyo, peno igilo ega:walo inamabu ega:walo a epono igilate kalatidioma:na:.”
11 Ebe tetelo gowelaopino watodawate Polote degiya ebe tabo kolowiya:, wiyasiya ebete
pe atadawa ega:walo pe namutudawa ibino ubi tanalamo gito tuduwatiya.
12 Iyo, ibino tabo gela magumulo ibi bilibilinomate ubi niyatiya ebe duliyomolo atepate
Kuliti opono tatali duliyomolo idi Pinikisa:mo ka:nemaimioma:, mabu iba:te pe da:pa:iliya
ebe pe boboo modoboa: kawo palai pete awa tetelo tete geyageyanomolo ebolo itanama:.
Ebe tetelo iba:te nemalagidiliya, Pinikisi duliyomolono pe boboono kolomo magata
kawodopola, egelate da:niwisiganako eba apulo eba itanalo ebema: awate ebe pe boboo
kawiya kelawenakoa:.

Awa Ega:walo Kawokawo Ulate Palai Pe Kubanomamo Danagalimiya

13 Ebe tetelo kawo awate dolopoligiya wiyasiya siyele apune kela:mo dapaloguti, ebema:
pe wokopiate kalakala lawete a ebe duliyomolone tolaema: wadenoma: gelalo iba:te peno
aga mabu wailiomete Kuliti opono kewa: kolomo balado tolame walo ebo kowagilimiya.
14 Wiyasiya iba:te tete da:peso eba tolamitalo, kawo awanomote Kuliti opo apune walo
ka:nolosiyodilote ebo piya, pe wokopiate ebe awano mailo Dibilidubu Apuno Awama:
ka:miya.
15 Ebe tetelo awate pe dapanagalimiya wokopiate pe poto apuamo oba:midama:
dowageliya ka:modobiya:, ebema: iba:te peno walege atepate awate a potone kawo
kolomamo gito powauateiya.
16 Ebene ale kewa: kolomono da:peso mamoko, ebeno mailo Kolodala, ebe mamoko
siyele apudo eba nodolitalo tete da:pesolo ulate mataludopokobi ebo olowiya. Ebe tetelo
ale kawo palai peno igilo mula:meno pe da:peso ebo nosiyodiliyama: ebe pete kawo
kolomolo ololukapoma:. Iyo, ale ebe tanalo kawo temetema:go ma kunu osiyodiliyama:,
17 wokopiate ebe da:peso pe kawo kolomono obone adipatete kawo palai peno guamo
iyatite ala:mo matuomeote ebo kodakodaimiya. Ebe atu tetelo iba:te kawokawo ale
epetapiamo kawo pe auputilo atumu a:kematuomeiya, mabu iba:te na:toletoleutiya
Libiya opono kewa: kolomono obo tetelo ditana, ebe wiyamo awate aimano pe
da:batamene. Diyala, pete ebe wiyamo da:nolokowigamene, ulate pe ebolo kubanomamo
anagalimiote pete gito da:ba:na:bolegalemene. Ebe mabuma: wokopiate woki bilibilima:
eba eda:olo iba:te tanalo idi makunu kosiyodiliya, iba:te kawo peno palai owololuomete
pe guamo gito iyatiya, ebene kewa: kolomono ulate a:ka:tuwa: a ebo ataiya.
18 Wiyasiya awala ulola ibino elawote kolopoligolamitiya:, ebema: egela idilo wokopiate
peno olowame inamabu bilibilinomo obamo gito iyalekiya,
19 ega:walo egela idilo iba:te atumu kowageliya, palai peno iyaiya woko inamabu
epetapi ibino kotonomamo uwatete obamo gito kiyalekiya.
20 Ebe tetelo pete kawo temanomo magumudo tonami, ebe mabuma: ale egela epetapi
ega:walo idoko bilibilinomolo egela ega:walo mawele ulamea:no kawo awanomote a
kubanomamo dalukoenami aimano igilo mula: tanalono wokite analatidioamiya.
21 Ebema: pe wokopiate egela epetapi bilibilinomolo tole tanalago eba ilukulinalo
bae kenaonakia:, ebene egela idilo Polote ibino ololo apulo maigate negiya, “Dubala:,
la: naimano tabo nolowiawetaleka: ale Kuliti opono poto akatepana:, iyo, me pete
a:ka:kubana: ega:walo inamabu bilibilinomate akalatidiona:.
22 Wiyasiya ka:lo nale la: toweolamelo negemo, la: elawo walo na:kelawa:la:, mabu pete
ka:kubamene wiyasiya la: magumulo lumagi idino igilote akalatidimene!
23 Na Godokono lumagi idila, iyo, ebete na iyalo elaweniya nale ebeno wokodawama:
keda:nama:. Ebema: ka:lo idokolo ebeno nopodawate natamo pawokalate
24 na:pege, ‘Polo, a:ma: akotoletola:la:, a:ma: Sisakono ololo apuamo nanitabolo
ka:nemaigama:ta. Ega:walo Godote ebeno nilakapolo tabo idi ma kunu kege,
me pelo a:ma:go dilukulina ebete a:ma: mabuma: ebe dubu bilibilinomono igilo
ka:mula:lelaemene.’

---

* **27:9:** Septemba sagana uwomu apulo Yu epate ibino tanalo idi ma kunu osiyodilonaka, iba:te kapiya egelalo bae naoa:no eba pola:nalo ibino kuba osiyodilole tanalo Godotamo nanitabonomolo awokalilamenaka ebete ebe tanalo bilibilinomo egebolelamete ka:dodolomatililaema:. Lukute ebe tanalo eba malagidilolo tabo ma kunu akuloliya, me Septemba saganano Kawo Egelate iyalo a:ponolopoligi.

25 Ebema: naimano dubala:, la: elawo walo na:kelawa:la: mabu na Godoko nanitabokobi
na:miditamo, ebete na danane ebe tanalote nanitabonomolo eba kunu ka:pemaigamene.
26 Me tanalo nanitabola, ulate a ataete kewa: kolomono mamoko opo ida:mo kanapa-
timene, ale aimano igilo mula: tanalo ebo ka:nuwatema:."

Kawo Palai Pete Ulo Kawokawo Magumulo Da:bolegaliya

27 A Kuliti opo datepiyama:, ebe tetene wagilimite 14 egela eba petolo kawokawo ulate
a Meditala:iniya kewa: kolomo tetenomodo eba ataelo, ebene idoko idilo sele tetenomolo
pe wokopiate ibino wokilo poto netataliminamu gelaniya.
28 Ebema: iba:te auli inamabu da:peso ala:mo matuomeonate kawo kolomono ku-
lukulu da:modobutiniya 40 mita uminiya, ebene tete da:pesolo towatepanate walo
da:ka:na:modobutiniya 30 mitama: eda:ni.
29 Ebene ulate a nokolamo nataluatenamu eba gelanalo wokopiate kawonomamo
toletoleonate, iba:te pe walogabo apuamo netewa-netewa mibomibo aga iyalekemenate
egelate samamo kowaloma: Godotamo ebo towetoweoniya.
30 Ebe tetelo peno olalati tanalo uminate, wokopiate a:da: elemasigi gabodo a
ka:miyapatepaenama: iba:te igilo mula:no pe da:peso obamo eba adubinalo a epetapi ebo
anaeniya, "Ale pe dopo apuno aga iyalekema: ka:tolamenama:."
31 Polote wiyasiya ibino elemasigi tanalo uminate gowelaopino watodawa nanani, "Na
niyatawanamo, me wokopiate pelo ago pola:na:no la:imano igilate kalatidioma:na:,"
32 ebema: gowelaopi epetapiate pe da:pesono ale da:niyailiminiya ebe pete epoa:no gito
wadauni.
33 Ebene walo tete detatalini Polote dubu bilibilinomono bae naoa:no ilukuli mabuma:
tabo elawodopamo eba analenalo, ebete ma kunu geni, "Me 14 egelamo la:le la:imano
igilo tanaloma: woki da:bilibiliawenatima, la:le tete geyageyanomolo bae kenawenakia:.
34 Nale la: ebema: analenamata, la:le bae kenaoaema:. Bae nao magumulo la:le elawo
kelaemamota, ebene olalatite la:tamo da:pemaigamene la:imano igilate akalatidioma:na:,
iyo, nanitabola, la: bilibilinomo magumulo lumagi idino watono eke kapiya idite
akalatidimene."
35 Polokono tabo kiyawao dolopoligoni, ebe tetelo ebete ibino ololo apulo bae lawenate
Godotamo kalakala tabo ge dolopoligoni bae adikamidalenate nao ebo wagiliminiya,
36 ebema: ibi bilibilinomate ibino tole tanalo iyabaiamo alomonate Polago bae ebo
naoniya.
37 Ebe idokolo a piyate ebe kawo pelo da:pola:niyama:, aimano epono uwomu 276 epola,
38 ebene baete a bilibilinomo da:uguamoeni, wokopi epetapiate peno olowame inam-
abu epetapi ebe witi-laiso kawodopo kolomamo gito iyalekeniya, mabu ibi ubila pete
tutuma: eba eda:nalo ibi poto teta:mo kanatalutinama:.
39 Ebene egelate dowaloiya pe wokopiate kewa: kolomono mamoko opo idi ebo umiya,
wiyasiya ibi bilibilinomate ebe opo dopamo kuminakia:. Ebe tetelo iba:te ebe opono
kolomo bala eba umiutalo wade tete ebo umiya, nokola puliyala, wiyo damela kapiyate
itani, ebema: ibino pete ebe wiyo damela teta:mo ka:na:ilioma: ubi eba iyatilo iba:te gabo
ebo wadiya.
40 Ebe mabuma: iba:te peno iyaiya agano ale iyailimite kolomolo gito miyapiya,
ega:walo ebe atu tetelo iba:te dopamo dematuolamoliya ebe walegeno ale palamite, ebene
da:peso palai ibino pe dopo apulo ebo owiolomiya, awate ibi eba walubilinatolo pete
wade wiyo damelamo ka:na:ilioma:.
41 Wiyasiya iba:te eba kunu eba nowagelitalo, pete damela teta:mo nidiwia:no dopamo
obolo ditani ebe wiyo damela teta:mo nodolote peno wameya apute ebo nolokowigiya,
ebema: ebe tetelo kawokawo ulate peno wapo apu kubanomamo eba anagalimiutalo pete
bolegale ebo wagilimiya.
42 Gowelaopiate peno olalati tanalo dumiya nopo ebo iyatiya, iba:te idoko moto
epo peago demagaeliya ebe dubu bilibilinomo kanakapulaema:, ibi epetapiate potamo
na:luma:ote gito nalautiokapoma:.
43 Ebe tetelo wiyasiya gowelaopino watodawa ubila Polokono igilo ka:mula:ema:,
ebema: ebete ebeno opopi nodiyoboliya iba:te ebe dubu anakapulaema:. Ebe atu tetelo
ebete ibi bilibilinomo nanaliya, ibi magumulo piyate a:luma:oma: dowagelitiya iba:te
pene ilapatela:ote potamo dopamo ka:na:luma:oma:
44 ega:walo a:luma:o iyatawa:piate pe bolegale elela:mo olokowila:ote ebo
ka:na:iwalema:. Nanitabola, a bilibilinomate ma kunu aimano igilago potamo modobolo
nidiwiyama:.

28

Molota Opolo Bu Kalute Poloko Daliya

1 Ebene a bilibilinomate olalatia:no potamo da:nidiwiyama:, ebe opo epate a nanaiya
me kewa: kolomolo ditana ebe opono mailo Molotala.
2 Ebe tetelo iba:te a kawonomamo nilakapoiamelo potolo ela madoamete a ebo ka:miya
aimano ape kenaenailaema:, mabu ulamate eba owutalo a kawo gibate uwateiti.
3 Ebene Polote kewa katomo nuwatete eba pemadutalo, bu kalute ebe katomo magu-
mune pemaigate ebe kotolo palote ebo legemiti.
4 Ebema: Molota opo epate kalute Polokono kotolo legemitalo dumiya, ibi magu-
mulo epetapiate epetapiatamo negeliya, “Nanitabola, me dubute dubu idi anakapumi.
Numa:la:, epatamo kuba wiya dikalamolenako ebe aimano ida:da:lino uliyanate ebetamo
kuba wiya ikame! Ebete kewa: kolomono olalati magumune dalaula:ka, wiyasiya ebeno
kuba wiyate gabo idido ebetamo nanitabolo a:pemaiga.”
5 Ebe tetelo Polote ebeno kotone kalu danamotega:midiya elamo gito adogeliya,
wiyasiya Polokono apa:mo kaluno elawote kodoliya:.
6 Ebene epate ebe eba umitalo ibino wokilo ebo geliya, tatalila ebete ka:emene.
Wiyasiya tete geyageyadopo nipo dumitiya ebe tetelo iba:te ibino woki iyakobi midilite
negeliya, “Diyala, ebe da: kuba lumagia:, wiyasiya aimano ida:da:lino uliyana idite me
dubuno ololamo atamo da: apawokalale!”

Polote Molota Opo Epo Temetema:gopi Wadekobi Da:midioliya

7 Ebe kewa: kolomolo ditanami ebe opono kawo gabamani dubuno mailo Pubiliyasitela,
ale kebe damela potamo ka:nidiwiyama: ebe damela niyakabolo ebeno kawokawo pali
ega:walo motote na:pola:menami. Ebe dubute a epetapi nilakapoiamelo uwatete a
ebeno motamo gito magataiya, ebene netewa-kapiya egelamo ebete a wadenomamo eba
uamenatelo ebo walubinaki.
8 Ebe tetelo Pubiliyasikono nabiwi gabugabute eba uminatelo ne kalimago lionaki,
ebema: Polote ebe kadeleno wata baiamo tote Godotamo eba na:towetowelo koto ebetamo
da:nowatiliya, ebete wadekobi ebo olowiya.
9 Ebene Polote dosiyodiliya Molota opo epate ebe tanalo olowite, egela epetapilo
iba:te ibino temetema:gopi demagaelenakiya Polote Godokono elawamo wadekobi ebo
midiolenaki.
10 Ebe mabuma: iba:te a moioelo nilakapo inamabu bilibilinomo atamo gito ikaeamoe-
nakiya, ega:walo ale kawo palai pe ida:go walo tolaema: da:kowageliyama:, ebe tetelo
agodolo kebe inamabuate modobolo pola:na:no iba:te ebe inamabu wadaete peamo
atumu gito kalomoamiya.

Ale Loma Kawo Duliyomolamo Da:nemaimiyama:

11 Ale Molota opolo eba ilukulilo netewa-kapiya sagana dolopoligiya, ebe tetelo ale kawo
palai pe ida:go tolame walo gito kowagilimiyama:. Ebene kawo awano tete pemaiga:no
ebe pete dopamo A:lesandiya duliyomolone Molota opamo pemaigate, kawo awano
olopoligo tete ebo pemakopeliya ega:walo ebe peno wato netewala, me pe namutudawate
Loma epono ida:da:lino Nedewale Gudino ololamo osiyodiloliya.
12 Ebene a ebe peago kewa: kolomo na:iwalete Silakuse kawo duliyomolamo ne-
maimiote netewa-kapiya egela ebo nilukuliyama:.
13 Ebe tetelo ale walo ka:tolamete kewa: kolomo ka:na:iwalete Legiyama duliyomolamo
ebo nemaimiyama:, ebene egela idilo wade awate siyele apune da:piya, ebe awate netewa
egelamo a eba powalubilo pete tote Putiyoli duliyomolamo gito nolosigiya.
14 Ebolo ale Ya:suko nanitabokobi midipi ekaki epetapi da:nulamiyama:, iba:te a
nanaiya iba:go kilukulima:, ebema: ale iba:go sebeni egelamo ilukulite walo agowa
gabodo na:ka:tolamiyama: Loma kawo duliyomolamo.
15 Ebene Loma epo nanitabokobi midipi epetapiate aimano tanalo olowite, iba:te gabo
tetelo ago alugoma: kawo duliyomolone ebo pelamiya. Ibi magumulo dopo epate A:piyase
duliyomolono inamabu olowame bailo ago palugote, ega:walo epetapiate gabo tetelo ago
walo nakapalugiya, ebe gabo teteno mailo ebe ‘Kapela Epono Netewa-kapiya Lao Moto
Tetela.’ Ebe tetelo Polote ebe Loma epono ololo dulamiya ebete Godotamo kalakala tabo
eba gelo tepo magumulo elawo ebo lawiya.
16 Ebene ale Loma kawo duliyomolamo da:nemaimiyama:, ebe tetelo gabamaniate
Poloko naniya ebete idoko motolo a:kokolimene, wiyasiya moto idinomolo eba nokolilo
gowelaodawa dubu idi kapiyate eba:go kokolimene ebete alaula:kapoma:.

Polote Loma Kawo Duliyomololo Ya:sukono Tanaloma: Yu Epatamo Tabo Da:kiyawaiya

17 Netewa-kapiya egela da:ponolopoligiya, Polote tabo ebo nalibiya Loma kawo duliyomololo dilukulionamiya ebe Yu epono watowatopiate ebetamo ka:pelaema:, mabu nanitabola, iba:te Ya:sukono nanitabo tanalo dopamo kolowiya:. Ebene iba:te dapaladabutiya ebete iba:tamo negiya, "Naimano naniala:, me tanalo nanitabola, nale aimano Yu epatamo kuba idi kosiyodiloa: ega:walo aimano ewonino pukala idi kapiya kadikamidalea:, wiyasiya aimano epo epetapiate natamo eba dowaolo iba:te Yelusalemalo na lawenete Loma gabamanino kotamo gito iyatiniya.
18 Ebene ulama epetapi da:petoi ebe tetelo gabamaniate naimano tanalo eba anagiyamidanamelo, iba:te na a:eamo kalibonema: naimano kuba kapiya idi kumia:, wiyasiya ibi ubila na idoko motone gito kowolukonema:.
19 Ebe mabuma: Yu epate gabamaniatamo ibino ubia: tanalo kawiya awokalimiya, ebene na gabamanino tabo anagiyamida bailo eba utitalo nale gabo idi kumia:. Ebema: ebe tetelo nale naimano ubi awokala iyatimo Sisakono ololo apulo naimano kuba osiyodiloa: tanalo kanawokalima:, wiyasiya la: niyaniyata, naimano woki kitania: Sisakono ololo apulo aimano Yu epono tanaloma: kuba tabo idi ka:negema:.
20 Nanitabola, nale la:go tabo ka:kiyawaoma: tabo ebema: palibomo. Ebema: modobola la:le naimano kotolo ditana me auli ale numa:la:, mabu a Isalaela epate pokono pe tanaloma: kalakalago demakopelenama:, ebe Kawodawa mabuma: nale me matuolamole tanalago okolinamo."
21 Ebe tetelo Yu watowatopiate Polotamo negeliya, "Niyata. Ale a:ma: mabuma: leta epetapi Yudiya opone kuwatea:, ega:walo aimano ekaki epetapiate ebene ka:pelamea: a:imano osiyodilole tanaloma: kuba tabo idi a kapanaema:.
22 Wiyasiya kalakala kawonomola, a iyatawala iyaiya opolo epo epetapiate a:imano oli tanebano tanaloma: kubanomamo gelana. Ibino tabo gela tanalo da: nanitabola: o da: a:da:la:, ebema: aimano ubi bitana a:imano tabo apuapu wadenomamo kolowioma:."
23 Ebene ebe tetelo iba:te kapiya egela idi ka:mite, ebe egelalo dopamo da:pelamiya ebe watowatopiate ega:walo tabo olowiopi bilibilidopo epetapi iba:te Polokono motamo ebo paladabutiya. Ebene duiya tetene wagilimite adimo teta:mo nemaiga Polote Godokono Kawo Elawodawano tanalo ibi ebo iyatulamiya. Ebe tetelo Mosesete Bukamo dakuloliya ega:walo Godokono Woki Awokalimipiate dakuloliya, Polote ebe Buka apuapuno tabo eba awokalilamitalo ebete ibi ebo analiya Ya:suko nanitabokobi ka:midima:.
24 Ebene ibi epetapiate Polokono tabo modoboma: gelate Ya:suko nanitabokobi na:midiya, wiyasiya epetapiate nanitabokobi ka:midiya:.
25 Ebe mabuma: egelate eba adimonalo apaminateui tanalote iba:tamo da:peni, ebe tetelo iba:te iyaiya tabo eba gelanalo ibino motamo gito tolameniya. Ebe tetelo Polote nanitabokobi midia: Yu epatamo me kodakoda tabo kapiya geni, "Godokono Uliyanate ebeno woki awokalimidawa Aisayako aniya, ebete la:imano ewoniatamo tote tabo nanitabonomolo ma kunu ka:na:kiyawaoma:,

26 'A:imano epatamo toawete
ibi ma kunu nananaliye,
'La: tabo bolowinakomata
wiyasiya a:kiyatawawenakoma,
iyo, la: magumu bowadinakomata
wiyasiya a:kuma:wenakoma.
27 Mabu me epono woki
alatidiolamiya,
ibi nanitabo tanalo olowima: ubia:nola,
ebema: iba:te galo emopioliya,
ega:walo ibino balidi atumu a:mula:oliya.
Ebema: iba:te ibino balidi
mula:olea:noma: neda:otaleka:,
ibino balidite naimano wade tanalo bulamena:,
ega:walo ibino galote nolowiotaleka:,
iba:te ibino tepo magumuno woki
wadenomamo malagidilolete natamo bolobila:na:,
ebema: na modobola
ibi nale wadekobi midilima:.' ' "

28 Ebene Polote ebeno tabo moga:melo walo na:kegeni, "Modobola la: niyatawala:, me tetelo Godokono igilo mula: tanalono tabo ebete Yua:piatamo ikalami, mabu iba:te kalakalago olowite kelaema:na: wiyasiya la:lea:."

29 Ebema: Polokono tabo kiyawao tanalo dolopoligoni, Yu epate ebeno motone eba
tolamenalo ibi a:ka:tuwa: ibi magumulo apaminateui kawonomago tolameniya.*
30 Ebene Polote ulama netewa Loma kawo duliyomololo eba okolinalo ebete kebe
wata moto ka:wiyanamile, piyate ebe motamo da:pelamenakiya ebete ibi kalakalago ebo
uwatenaki.
31 Ebema: ebe tete geyageyanomolo ebete Godokono Kawo Elawodawano tanalo
ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisokono tanalo ebe epatamo awokala kiyawaonaki, idawate
ebe kodiyobonakia:.

* **28:29:** Ali 28.29 buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

POLOTE LETA
LOMA SOSI EPATAMO
OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela, Ya:su Kelisokono wokodawala, iyo, ebeno sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya, ebe wokopi magumulo na idila, mabu Godote na ka:na:mite ebema: laweniya nale ebeno Wade Tabo ka:kiyawaonama:.
2 Me Wade Tabo ebe Godote dopamo nanitabonomolo ka:pema: ebeno woki awokalimipido degiya, me ebe tanalola, iyo, ebete ebeno Wade Tabono pe tanalo ebeno Wade-talena Bukalo iyalo tetenomolo awokalimiya.
3 Ebema: me Wade Tabote Godokono Guduno tanalo ma kunu awokalimina, ebete Da:ibidikono walone gudi magumune lumagino apa:mo me opamo apawokaliya,
4 ega:walo ebete me opolo eba okolinalo Wade-talena Uliyanano ololonomamo okolinami, ebene Godote ebeno Guduno nanitabo tanalo kawokalima: ebe a:e magumune igilamo adipatiya. Iyo, me Gudu ebe aimano Kawodawa Ya:su Kelisotela.
5 Nanitabola, Kelisokono mailote kawonomoma: keda:ma: Godote na nilakapolo laweniya, ma kunu na ebeno alibodawama: eba eda:nalo nale me opono iyaiya epo bilibilinomo ebetamo kemagaelenakoma:, ebene iba:te ebe nanitabokobi midi magumulo ebetamo ka:tudila:oma:.
6 Ebema: la: piyate Loma kawo duliyomololo dilukuliawenama, Godote ebeno woko magumudo la: atumu a:keka:la:miyata la:le Ya:su Kelisokonoma: keda:wenama:.
7 Ebe mabuma: Loma duliyomolo epo magumulo la: piyate Godokono epoma: keda:wenama: ebete ebeno nilakapo kimalagidilo magumulo la: deka:la:mitiyala, na Polote la: bilibilinomatamo me leta palibomo. Modobola aimano Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko iba:te ibino nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo la:tamo nikalaema:ta.

Polote Loma Sosi Epatamo Pema: Godotamo Towetowe Tabo Da:kiyawaiya

8 Naimano dopo tabo ma kunula, Ya:su Kelisote atamo dosiyodiloamiya, ebe towetowe tabo kiyawao gabodo nale la: bilibilinomono tanaloma: kalakala tabo Godotamo adipatenakomo, mabu me opo kawonomolo epate la:imano nanitabokobi midi tanalo nolowiona.
9-10 Numa:la:, nale Godoko kekalakalaiminama: ebeno Guduno Wade Tabo kiyawao woko naimano tepo magumuno elawo kawonomamo osiyodilonamo. Ebema: nanitabola, ebete naimano tanalo ma kunu iyatawana, nale tete bilibilinomo epetapilo la: towetowe tabamo eba wadipalatelelo ebe ebo toweomenakomo, ebeno ubi ditanamene ebete gabo natamo nosiyodilomene nale la:tamo ka:pema:, mabu tete geyageyanomolo nale ebe tanalo nemakopelenamo.
11 Iyo, naimano ubi kawonomo ma kunula, nale la: da:pulametama ebe tetelo Godokono Uliyanate ebeno woko kosiyodilonama: kebe iyanomo elawo natamo dikanamiya, nale la: ebe tanalamo ka:powalubilimamota la:le nanitabokobi midi magumulo ka:kodakodaema:.
12 Ebene ale kapimiya eba ilukulinalo aimano nanitabokobi midi tanalodo idite idi kowalubi, idite idi kowalubi, ebo kowaluba:tiuimalema:, iyo, la:imano nanitabokobi midi tanalote na eba walubinilo, naimano nanitabokobi midi tanalote la: atumu ebo ka:kowalubilima:ta.
13 O naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, modobola la: me tanalo wadenomamo niyatawala:, nale naimano ubi tanalo iyalo iyatiyamo, nale la:tamo pete la:imano Loma duliyomolo kawonomolo Godokono woko eba posiyodilolo nolo da:imi epetapi ka:petapioma:, nale dopamo Yua:pi epetapino iyaiya opolo woko keba kunu kosiyodilonaimo eba kunu. Ebema: nanitabola, tete epetapi bilibilinomolo na nopo alomonakimo la:tamo ka:pema:, wiyasiya iyaiya tanalo epetapiate na odiyobonenakiya.
14 Numa:la:, Godote na wiya: wokodawama: a:midiniya nale me opo epo bilibilinomatamo ebeno Wade Tabo katama:, ebema: piyate Guliki epagodolo ibino iyaiya mulo woki duwatiya ega:walo piyate uwatea:pima: deda:ona, piyate kawokawo sukulamo da:tolamiya ega:walo piyate iyatawa:pima: deda:ona, nale ibi bilibilinomatamo nanitabolo ba:tonakomo.
15 Iyo, me ebe mabula, nagodolo ubi kawonomo bitana nale Loma kawo duliyomolamo pete la:imano duliyomolo epatamo atumu Godokono Wade Tabo ka:ka:pikiyawaoma:.

Godokono Wade Tabono Elawo Tanalo

16 Ebema: Godokono Wade Tabo kiyawao mabuma: nagodolo ilipo kitana:, mabu
piyate nanitabokobi da:midima:na:, Godote ebeno Tabono elawamo ibino igilo
ka:mula:lelaemene, iyo, dopamo Yu epate ibino igilo mula: tanalo uwatete ebene
Yua:piate atumu ka:kuwatema:na:.
17 Nanitabola, Wade Tabote me tanalo awokalimina, Godote epo ibino nanitabokobi
midi tanalo kapiyado tuputupupima: midilinako, iyo, epate nanitabokobi midi tanalone
wagilimite uwomuamo eba kunu ka:nemaimioma:na:, mabu Godokono Bukalo tabo idite
ma kunu gena, “Piyate Godokono tuputupupima: deda:ona, iba:te ebe nanitabokobi midi
tanalodo nanitabo igilo kelaema:na:.”

Godokono Ololo Apulo Epo Bilibilinomate Kubakubapima: Deda:ona

18 Ebema: epono iyaiya kuba osiyodilole tanalo ega:walo ibino tepo magumuno
kubakuba woki, Godote ebe tanalo bilibilinomo kanagilamelelaema: ebeno kawo dowa
tanalonomote Unu Duliyomolone napawokala, mabu epono iyaiya kuba tanalate ibi
nodiyobolena iba:te Godokono nanitabo tanalo kiyatawaoma:.
19 Numa:la:, epate ebeno tanalo nanitabolo kuima: Godote iyalo tetelo wadewade woki
iba:tamo modobolo ikalamiya, ebe mabuma: ebete ebeno nanitabo tanalo odiyobopi-
atamo kuba wiya nanitabonomolo kikalaemene.
20 Nanitabola, Godote me opo dosiyodiliya, ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga,
epate ebe mabuma: ibino balidinomamo kebe netewa tanalo ulaema: modoboa:noma:
deda:onamiya, ebe tanalo ebe ebeno uwomua: teteno elawo tanalo ega:walo ebeno
talenanomolo okoli tanalola. Wiyasiya numa:la:, Godote me opo epatamo ebeno tanalo
gabo idido modobolo awokaliminako, ebe gabo ebe iba:te ebeno nanitabo tanalo ibino
tepo magumuno balida:mo dumina ebe gabola. Ebema: nanitabola, ebete dosiyodiloliya
ebe epate me opo ega:walo opono inamabu bilibilinomo ulamete ebeno tanalo ibino tepo
magumulo ebo iyatawana, ebe mabuma: gabote nanitabolo kitana: iba:te ibino kuba wiya
uwate tanalone kalautioma:.
21 Iyo, epate Godokono tanalo eba kunu iyatawaiya, wiyasiya iba:te ebe nani Godoma:
gela:no ebe kemoionakia: ega:walo ebetamo kalakala tabo kadipatenakia:, ebema: ibino
wokite me osiyodiloa: tanalodo daedalenomoma: eba eda:olamelo ibino tepo magumuno
kodakoda wokite idokoma: ebo eda:olamiya.
22 Ebene ibi a:ka:tuwa: ibi iyatawa kawokawopima: eba gelalo wiyasiya daedalema: gito
eda:iya.
23 Ebe mabuma: iba:te uwomua: uwomua: tetelo dokolinamene ebe Kawodawa Godoko
amamate tanalo atepate, wiyasiya ida:da:li epetapi amamalatele tanalo ebo wagilimiya,
iyo, iba:te ida:da:li epetapi ibino a:elao apeno ololonomamo, ega:walo goeogoeo epetapino
iyaiya ololamo, ega:walo olaola epetapino ololamo, ega:walo kalu epetapino ololamo gito
osiyodiloliya.
24 Me mabuma: Godote ibi gito miyapiya, iba:te ibino tepo magumuno kuba daleya eba
awokalilamelo, ibi magumulo idite iditamo, idite iditamo, kawokawo ilipo tanalo ibino
apa:mo kosiyodilolenakoma:.
25 Ebema: ebe epono kuba tanalono mabu ma kunula, iba:te Godokono nanitabo
tanalone olobila:ote a:da: tanalo kalakalago gito lawiya, ega:walo iba:te me opono iyaiya
inamabu amamalatelema: ida:da:lino wokopima: eba eda:olo, wiyasiya ebe inamabu
bilibilinomo dosiyodiloliya iba:te ebe nani Kawodawa amamate gito atepiya. Eiye!
Modobola epate nani Godo kapiya uwomua: uwomua: tetelo namamatenama:na:! Me
tabo ebe nanitabola, taula.
26 Ebema: nanitabola, me opo epate nani Godo amamate datepiya, Godote ibi atumu gito
ka:miyapiya iba:te ibino tepo magumulo kebe kubakuba ubi tanalo kemalagidilolenami
ebe ilipo tanalo kosiyodilolenakoma:. Ebe mabuma: kamiyala:te ibino awiago osiyodilo
tanalo atepate wiyasiya kamiyale epetapi gabatamo ilipo tanalo osiyodilolenaka,
27 ega:walo atu gabodo dubate ibino kamiyala:go osiyodilo tanalo atepate wiyasiya
dubu epetapiatamo ilipo tanalo ebo kosiyodilolenaka, iyo, iba:te dubu gabatamo
kubakuba tanalo kosiyodilolema: ibino tepo magumulo elanomoma: eda:ona, ebema:
ibino kuba wiyate Godogodone iba:tamo modobolo penako.
28 Numa:la:, epate ibino tepo magumulo Godokono nanitabo tanalo ubia:noma:
deda:iya, ebema: Godote ibi gito miyapiya iba:te ibino wokilo kuba daleyanomoma: eba
eda:olo ebeno pukala gito kowakalaminakoma:.
29 Ebe mabuma: ibino tepo magumulo iyaiya kuba bilibilinomo tabokaonomoma:
gito eda:iya. Iyo, ma kunu inamabu kawonomamo uwate ubi tanalo, ega:walo ibino
woki kuba daleyakobi midili tanalo, ega:walo epetapino inamabuno tanaloma: iba:tamo
dowa tanalo, ega:walo epo anakapulame tanalo, ega:walo gowelao tanalo, ega:walo a:da:

elemasigi tanalo, ega:walo epetapino ilukuli tanalo kubailame wokino tanalo, me iyaiya tanalate iba:godolo tabokaonomola.

Ebene epetapiate pola:na:no iba:te ibino tanaloma: kubakuba tabo gelanaka,
30 iyo, tete idilo iba:te a:da: elemasigi tabamo epetapino tanalo gito kubailamenaka. Ebene iba:te Godotamo eba dowaonalo iyaiya epo epetapi malogolelo ibino kawo amamanomo magumulo ibi a:ka:tuwa: ibi ebo wadipalatelenaka, ega:walo iba:te ibino tepo magumulo olioli kuba osiyodilole tanalo epetapi olenaka, ega:walo iba:te ibino nabila menokobila iba:tamo ka:tudila:onakoa:.
31 Iyo, iba:godolo wade woki kapiyanomo idite kitalamena:, ebe mabuma: iba:te kebe tetelo tanalo idi nanitabolo kosiyodiloma: degelanaka wiyasiya walogabo apulo kosiyodilonakoa:, ega:walo iba:te walubi tanalo nigologolodawatamo kiyatinakoa: mabu iba:godolo nilakapo puliyanomola.
32 Iba:te Godokono tuputupu tabono iyaiya tanalo iyalo ma kunu iyatawaiya, kebe dawate ebako kuba tanalo dosiyodilolena, ebete a:e wiya modobolo kelaemene. Wiyasiya iba:te ebe tanalo nanitabolo malagidiloa:no atu kubakuba tanalo walo eba kosiyodilolelo, kebe olioli epate ebe osiyodilole magumulo iba:go dapaladabutinaka iba:te iba:tamo ebema: kalakalaonaka.

2

Godote Tuputupu Gabodo Epo Bilibilinomono Tanalo Kanagilamelelaemene

1 Wiyasiya naimano namutudawa, a:ma: nanisiwale! A:ma: ma kunu akomalagidilala:, na modobola lumagi idino tanalo anagilamelema:. Nanitabola, a:ma: eba kunu dowagela:emene, ebe tetelo kuba wiyate a:ma:tamo ka:pemene mabu a:ma: atu kuba tanalo kosiyodilolenakota.
2 Nanitabola, kebe epate iyaiya kuba kosiyodilolenake, nale ibino tanaloma: dopamo egemo, ebene nale tabo idi ma kunu na:kegemo, a iyatawala Godote ebakobako kuba osiyodilolepiatamo wiya ikalaema: ibino tanalo tuputupulo kanagilamelelaemene.
3 Ebema: namutudawa, a:ma: lumagi idino kubakuba tanalo eba anagilamelemelo a:ma:le atu tanalo da:kosiyodilola:wenaka, a:ma: daedale wokilo ma kunu akomalagidilala:, na modobola, Godokono dowa tanalote natamo a:ka:pemene.
4 Numa:, a:ma: ebako daedale woki demalagidilaemene, diyala, a:ma:le a:imano tepo magumulo ma kunu da:begemene, “Godote ebeno nilakapo magumulo tete geyageyanomolo kuba osiyodilolepiatamo wiya nanitabolo kikalamenakoa:, ebema: diyala, ebegodolo elawo da: kitana: natamo kuba wiya kikanaema:.” Eiye! Godokono nilakapo tanalote a:ma: eba kunu kiyatumitana:, wiyasiya ebeno nilakapo tanalote a:ma: ma kunu iyatuminata, a:ma: me tetenomolo kuba osiyodilole magumune kolobigaema: mabu walone tetelo ebeno dowa tanalote nanitabonomolo ka:pemaigamene!
5 Wiyasiya a:ma:le kuba osiyodilole tanaloma: a:imano tepo magumu na:kodakodaiminakota, ebema: Godokono Kawo Egelalo ebeno kawo dowa tanalonomote ebeno tuputupu anagiyamida tanalago da:pemaigamene, a:imano kuba wiyate kawonomoma: keda:mene.
6 Nanitabola, ebe tetelo Godote epo bilibilinomono tanalo eba anagilamelelamelo iba:tamo modobo wiyanomo ebo kikalamolemene.
7 Iyo, piyate me opolo eba ilukulinalo wadewade tanalo dosiyodilolena, iba:te ebe gabodo ibino nanitabo kalakala ega:walo uwomua: igilo ega:walo amama tanalo Godogodone uwatema: ubi dalomona, ebe epatamo ebete uwomua: teteno igilo nanitabonomolo kikalaemene.
8 Wiyasiya me opo epo magumulo piyate ibi a:ka:tuwa: ibi kapiya eba malagidilolenalo kuba osiyodilole tanalo waloma:talelo Godokono nanitabo gabo ubia:noma: deda:ona, Godote ebe epono tanalo anagilamelelamete ebeno dowa tanalote iba:tamo kawonomamo ka:pemene.
9 Iyo, nanitabola, piyate kuba tanalo dosiyodilolena, Godote ibi bilibilinomatamo iyaiya olalati tanalo eba ikalamelo, iba:te temeteme ebo kiyatawaoma:na:, ebe wiya tanalote Yu epatamo dopamo pemaigate ebene Yua:piatamo atumu ka:ka:pemaigamene.
10 Wiyasiya piyate wadewade tanalo dosiyodilolena, Godote ibi bilibilinomatamo kalakala tanalo ega:walo amama tanalo ega:walo milo tanalo kikalaemene, ebe wiya tanalote Yu epatamo dopamo pemaigate ebene Yua:piatamo atumu walone ka:ka:pemaigamene.
11 Ebema: a:ma: nolowia, Godote epo bilibilinomono iyaiya tanalo tuputupu gabo kapiyado kanagilamelelaemene.

Lumagite Mosesekono Totomu Tabo Olowio Gabodo Igilo Mula: Tanalo A:kelaemene

12 Me tanalo idila. Godote ebeno iyaiya Totomu Tabono tanalo Yu epatamo Mosesedo
eba ikalamelo ebete Yua:piatamo kikalamiya:, ebema: Yu epate ebe Totomu olowiote eba
iyatawaolo iba:te dowakalaima:na:, Godote ebeno Totomu Tabono tanalamo ibino tanalo
ebo kanagilamelelaemene. Wiyasiya numa:, Yua:piate ebe Totomu Tabo olowioa:no
dowakalaima:na:, iba:te atumu kuba wiya ebema: kelaema:na:, iyo, iba:te ibino kuba
osiyodilole mabuma: gito ka:elaoma:na:.
13 Ebema: nanitabola, epate Godokono Totomu Tabo gito dolowioma:na:, ebe tanalo
kapiyado Godote ibi tuputupupima: a:ka:midilimene. Ao, iba:te ebeno Totomu Tabo bili-
bilinomamo nanitabonomolo da:tudila:oma:na:, ebe tetelo ebete ibi ebeno tuputupupima:
keka:la:imene.
14 Ebema: modobola a:ma: Yua:pino tanalo nemalagidila, iba:te Godokono Totomu Tabo
dopamo kolowiya:, wiyasiya ibino olowioa: tetelo ibi magumulo piyate tuputupu ubi
tanalodo Godokono Totomu tanalamo da:tudila:onaka, iba:te me tanalo awokalimina, ibi
modobola ibi a:ka:tuwa: ibino tepo magumuno iyatawa tanalodo wade tanalo ega:walo
kuba tanalo kanagilaema:.
15 Ebe nanitabola, Godote a:ka:tuwa: Yua:pi bilibilinomono tepo magumunomamo
ebeno Totomu Tabo iyalo akulolelamiya. Iyo, ibino tepo magumuno mulo wokino
tanalate ebe tanalo ma kunu awokalimina, kebe tetelo ibi magumulo idite kuba tanalo
dosiyodilomene ebeno tepo magumuno wokite ebe kubadawama: ebo keka:imene,
ega:walo kebe tetelo ebete tuputupu tanalo dosiyodilomene ebeno tepo magumuno
wokite ebe tuputupudawama: ebo keka:imene.
16 Me mabuma: tete bilibilinomolo na Polote Godokono Wade Tabo kiyawao magu-
mulo me tanalo kiyawaonakomo, Godokono Kawo Egelalo ebete Ya:su Kelisodo epono
waminaole tanalo bilibilinomo awokalilamelelamete, Yu epo ega:walo Yua:pi ibi bilibili-
nomono tanalo kapimiya ebo kanagilamelelaemene.

Yu Epate Godokono Totomu Tabamo Nanitabolo Ka:tudila:ona:

17 Ebema: naimano Yu namutudawa, a:imano tanalo keba kunula:ka:? A:ma: a:ka:tuwa:
a:ma: amama magumulo negenata, “Na Yu lumagila. Iyo, Godote ebeno Totomu
Tabo naimano ewoniatamo iyalo ikalamiya, ebema: na tanalo idi osiyodiloa:no na
modobola igilo mula: tanalo kelaema:, mabu Godote a Yu epo ebenoma: keda:onama: iyalo
uwateiya.”
18 Nanitabola, a:ma: walo na:kegenata, “Na Godokono iyaiya ubi tanalo iyatawanomola,
iyo, na ebeno iyaiya Totomu Tabo eba iyatawalo, na a:ka:tuwa: modobola kuba osiyodilo
tanalo ega:walo wade osiyodilo tanalo wadenomamo kanagilaema:.”
19 Ega:walo a:ma: na:kegenata, “Na modobola balidi tamiopi gabo iyatulaema:, iyo, na
ebe alola, piyate idoko magumulo dilukuliona naimano alote ibi a:pukuilamenako.
20 Ega:walo na modobola daedalepi tuputupu gabodo magatalema:, iyo, nale olioli ape
epo iyatulamenakomo mabu Mosesekono iyaiya Totomu Tabote nagodolo ba:pola:na. Me
mabuma: naimano woki modobola Godokono iyatawa tanalo ega:walo ebeno nanitabo
tanalo uwatenomo kuwatema:.”
21 Eiye! A:ma: potele epetapi iyatulaema: dowagela:wena wiyasiya a:ma: a:ka:tuwa:
a:ma: wadenomamo kiyatuma:wena:? Iyo, a:ma: Godokono Totomu Tabo epo eba
iyatulamelo negenata, “La: epetapino inamabu pilolo akouwata:la:,” wiyasiya a:ma: ebe
atu pilo tanalo a:kosiyodilonakota!
22 Ega:walo a:ma: na:kegenata, “La: dubu idino kamiyale pilolo akolawa:la:,” wiyasiya
a:ma: ebe atu kuba a:kosiyodilonakota! Ega:walo a:ma: ida:da:li amamalatele tanalo kawo
kubanomoma: da:kiyawawenaka, wiyasiya a:ma: ebe tabo kiyawao tanalone toawete
epetapino ida:da:li amamalateleno motamo diya gabodo nopegawete ebe inamabu pilolo
ebo nuwatelamenakota!
23 Iyo, Godokono iyaiya Totomu Tabono tanalate a:imano epagodolo da:pola:na,
ebe tanaloma: a:ma: potele damamawena a:ma: ebe ebe lumagilata, wiyasiya a:ma:
ebeno Totomu nanitabolo malagidilolea:no dowakalamiawena ebeno mailo opamo ebo
owolukonakota.
24 Nanitabola, a:imano tanalo kawokalima: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu gena,
“La: Yu epono kuba osiyodilole tanalone Yua:piate Godokono tanaloma: kubakuba tabo
gelana!”
25 Ebema: Yu dawa, kebe tetelo a:ma: Godokono Totomu Tabo bilibilinomamo
nanitabolo da:tuduwatawenamene, ebe tanalodo a:ma:le gudu da:peso tetelo
delawa:wiyala, Godote ebe tama itamida pukalano tanalo wadenoma: kegemene.
Wiyasiya a:ma: nolowia, a:ma:le ebeno iyaiya Totomu Tabono tanalo epetapiamo

tuduwata:noma: deda:emene, a:imano tama itamida tanalono wade tanalote
a:kitanamene.
26 Ega:walo modobola a:ma: Yua:pino tanalo nemalagidila. Ibi magumulo idite
tama itamida pukala lawea: tetelo wiyasiya Godokono Totomu Tabo epetapiamo
da:tuduwatanamene, a, nanitabola:ka:, Godote ebeno tama itamida lawea: tanalo
malagidiloa:no ebe tuputupudawama: kegemene!
27 Eiye! Walone Godokono ololo apulo ebako tama itamida pukala lawea: lumagite la:
Yu epo kubakubapima: kegemene, mabu Totomu Tabono iyaiya tanalate la:godolo eba
pola:nalo, la:le tama itamida pukala apa:mo uwatelo wiyasiya Godokono iyaiya pukala
epetapi bilibilinomo gito wakalaminakomata!
28 Nanitabola, Godokono umi magumulo potele Yu lumaginomoma: deda:mene, ebete
ebeno unu tama kapiya iyakobi a:ka:midimene, ao, ebeno tepo magumute atumu iyama:
na:keda:mene.
29 Ebema: piyate kuba osiyodilole magumune maimiote ibino tepo magumulo iya
epoma: deda:ona, me epo kapiya ebe Yu eponomola, iyo, me opolo Godokono epo
epetapiate nanitabolo ka:pola:na:. Me mabuma: ebete kebe totomu tabo dopamo diyatiya
Yu dubate ibino apa:mo ebeno pukala kuwatema:, me tetelo ebete ebe totomu iyabaiamo
iyatite ubi tanalo idi ma kunu awokalimina, ebeno Uliyanano elawamo epono tepo
magumamo pukala idi kiyatilaema:.

Ebema: nanitabola, piyate ibino tepo magumulo iyama: eba kunu deda:ona, Godote ibi
kapiya moiole tabamo bowalogolenakomene, wiyasiya diyala, me opo epate iba:tamo da:
a:kekalakalaoma:na:.

3

Yu Epate Godotamo Nanitabo Tanalo Osiyodiloa:no Wiyasiya Ebete Ibino Nanidawama: Beda:namene

1 Ebema: naimano tabo olowidawa, diyala, a:ma:le na ma kunu da:banana:emene,
“Kebe lumagite a Yu epagodolo awokalate ebene baibai guduno tama itamida pukala
delawiya, ebete ebe tanalodo beda: wade tanalo kelawiyale? Da: puliyala:, iyo, Godokono
umi magumulo Yu epagodolo wade tanalo idite da: kitana:.”
2 Nale wiyasiya negemo, “Ao, eba kunua:! Godote a Yu epo kowalubinama: wadewade
tanalo epetapi bilibilinomo atamo ikaeamiya, ebe tanalo magumulo dopo tanalo ebe
ebeno Buka apuapuno tabo ikaeame tanalola.”
3 Ebene a:ma:le na ma kunu walo da:bakanana:emene, “Numa:, a Yu epate Godotamo
tudila:oa:no nanitabo tanalo kosiyodilolenakia:, ebema: ebete dopamo a uwomua:
tetelo kowalubinama: nanitabolo degiya, ebete ebe tabo walo a:kemalagidilomene, a,
nanitabola:ka:?”
4 Nale wiyasiya na:kegemo, “Ao, Godokono tanalo eba kunua:. Me opo epo bilibilino-
mate a:da: elemasigipima: eba eda:onalo, ebe kapiyate nanidawanomoma: beda:namene,
ebema: ebete kebe tabo dopamo nanitabolo kegiyale walone ebe tabo akadikami-
dalemene. Iyo, Godokono nanitabo tanalo awokalima: ebeno Bukalo tabote ma kunu
itana,

‘Godo, a:ma:le kebe tabo apuapu
ka:kiyawawenaka,
walone tetelo epate
ebe iyaiya tabono nanitabo tanalo kuima:na:,
ebema: piyate a:ma: a:da:dawama: degelana,
a:imano wadewade osiyodilole tanalate
ibino daedale wokino tanalo
ebo kawokalilaemene.’ ”

5 Ebema: diyala, lumagi idite me opo epono daedale wokiamo natamo ma kunu
da:ba:wiyamene, “Godote aimano kuba osiyodilole mabuma: wiya ikaeaema: modoboa:,
iyo, ebete eba kunu dowagelemene tuputupu tanalo akawokalimene. Numa:, ebete
aimano kuba osiyodilole tanalodo wade tete ebe lawenako ebeno nilakapo tanalo
awokaliminomo kawokalima:. Ebema: mabu keleka: ebete kuba wiya atamo walone
ikaeaema: degena? Ebete eba kunu dosiyodilomene, ebe tanalo ebe tuputupu tanaloa:,
ebeno kuba osiyodilo tanalola.”
6 Na wiyasiya ma kunu gemo, “Eiye! A:ma:le degeawa:, ebe tabo nanitaboa:! Godoko
ebe tuputupu osiyodiloledawala, ebegodolo kuba osiyodilo tanalo idi puliyanomola.

Ebema: ebe kapiya modobonomola me opo epo bilibilinomono tanalo anagilamelelamete wiya iba:tamo ikalaema:.”
7 Ebema: diyala, daedale lumagi idite ma kunu da:ba:kegemene, “Godote naimano a:da: elemasigi tanalodo wade tete ebe lawenako ebeno wade osiyodilo tanalo awokaliminomo kawokalima:. Iyo, eba kunu ebe a:ka:tuwa: ebe walogonanako, ebema: ebete epono tanalo danagilamelelaemene, ebe tetelo modoboa: ebete na kuba osiyodilodawama: gema:!
8 Ebe mabuma: kuba: a me opo epate aimano ubilo iyaiya kubakuba tanalo bosiyodilolenama:, mabu Godote aimano kuba osiyodilole magumune ebeno wade nilakapo tanalo eba wagaililo atamo kuba wiya a:kikaeaemene.”
Ebema: na Polote na:kegemo, “A:ma:le kebako kuba daedale tabonomo degeawa:, a:da: elemasigi epo epetapiate ebako tabo eba gelalo kuba tabo idi ma kunu kegelanaka, nale naimano iyatulame tanalago iba:go kapiyama: eda:te atu tabo kegenamo. Eiye! Ebe a:da: elemasigipiate ibino kuba tabono tanaloma: Godogodone wiya modobolo kuwatema:na:!”

Me Opo Epo Bilibilinomate Kuba Osiyodilolepima: Deda:ona

9 Ebema: la: Yua:piate naimano Yu epono tanaloma: beda: woki na:kiyata:ema? Godokono umi magumulo Yu epono osiyodilole tanalo wadewadenodopola:ka:, ega:walo Yua:pino osiyodilole tanalo kubakubadopola:ka:? Ao, eba kunua:! Na me leta dopo apulo nanitabo tanalo ma kunu awokalimo, Yu epo ega:walo Yua:pi, ibi bilibilinomono watodawa ebe kapiyala, ebe ibi magumulo ditana ebe kuba osiyodilole tanalono elawo tanalola.
10 Ebe tanalo awokalima: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu itana,

“Me opo kawonomolo
kuba osiyodiloa:dawa puliyanomola,
iyo, tuputupudawa kapiya idi ka:luta:.
11 Ega:walo wade kimalagidilagodawa idi puliyala,
iyo, Godokono nanitabo gabo wadidawa kokolina:.
12 Nanitabola, me opo epo bilibilinomate
Godogodone olobila:ote kubakubanomoma: eda:iya,
ebema: wadewade tanalo osiyodiloledawa idi ka:luta:,
iyo, idi kapiya puliyanomola.

13 “Ebema: epono tabo gela tanalo
ebe a:elaopino bobo keba kunula:ka: eba kunula,
potele ebe bobo magumu da:iyamidamene
abale kapiya ebo kuimene.
Iyo, ibino menate a:da: tabo gelanaka,
ebema: elawo kaluno pako keba kunula:ka:,
ibino iyaiya tabono tanalo ebe eba kunula.

14 “Nanitabola, iba:te dowaote
ibino tabo magumune
malato tabo kawokawonomate pemaimionaka,
15 ega:walo iba:te ibino ubi tanalo kawonomamo alomonaka,
gawagawalo tolamelo
epetapiatamo temeteme eba nikalamelo
epetapi gito kananakapulaema:.
16 Iyo, iba:te kebe iyaiya opamo da:tolamenaka,
ebolo epo eba na:kubailamelo
iba:tamo iyaiya mibomibo tanalo ebo nikalamenaka.
17 Me tanalo nanitabola,
ibi nanitabo milo okoli tanalo iyatawa:,
18 ega:walo iba:te ibino kuba osiyodilole mabuma:
Godokono elawo tanaloma: ka:toletoleona:.”

19 Ebema: a me kawo tanalo iyatawala, kebe epate Godokono Totomu Tabo dopamo dolowiya, ebe tetene wagilimite ebe iyaiya Totomu Tabote ibino watodawama: gito ediya. Me mabuma: Godote ibino tanalo danagilamelelaemene, ebe tetelo iba:te kuba wiya uwatelo ebe odiyoboma: tabo idi gelama: a:ka:modoboma:na:. Iyo, Godote eba kunu me opo kawonomolo dilukuliona ebe Yu epo ega:walo Yua:pi ibi bilibilinomatamo ibino kuba wiya modobolo kikalaemene.

20 Ebema: nanitabola, Godote ebeno Totomu Tabo epatamo dikalamiya, ebe tetelo ebete
woki kiyatiya: ebete Totomu ikalame gabodo lumagi idi tuputupudawama: ka:midima:.
Ao, ebete ebeno Totomu Tabo epatamo ikalamiya, ibi bilibilinomate ibino kuba osiyo-
dilole tanalo wadenomamo kiyatawaoma:.

Godote Epono Nanitabokobi Midi Tanalodo Ibi Ebeno Tuputupupima: Da:midilinako

21 Ebema: Godote ebeno Totomu Tabono tanalamo lumagi idi tuputupudawama:
a:ka:midimene, wiyasiya ebete epo ebeno tuputupupima: kebe tanalodo ka:midilinale, me
tetelo ebete ebe tanalo atamo awokalimiya. Numa:la:, dopamo Mosesete ebe tanaloma:
nanitabonomolo degiya Godokono Totomu Tabo bukamo ebo akuloliya, iyo, Godokono
woki awokalimipi epetapiate atu tanalonomoma: kegelanakiya.
22 Ebe tanalo ma kunula, piyate Ya:su Kelisoko nanitabokobi da:midima:na:, Godote
ebe tanalodo ibi ebeno tuputupupima: ka:midilimene. Iyo, me tetelo Godote Yu epo
ega:walo Yua:pi ibi bilibilinomo kapimiya eba kunu ibino nanitabokobi midi tanalodo
walubilinako,
23 mabu me opo epo bilibilinomate kubakuba tanalo osiyodilolete ibino ele gabo odidi
tanalodo Godokono ololo apune mulunomamo a:tolamiya.
24 Wiyasiya iba:te Godotamo wade tanalo idi osiyodiloa: tetelo ebete ebeno nilakapo
magumulo Ya:su Kelisokono woko tanalodo ibi tuputupupima: ebo ka:la:miya. Iyo,
Godote epono kuba osiyodilole tanalono elawo magumune ibi ma kunu wagailiya,
25 ibino kuba osiyodilole mabuma: ebete Ya:suko kalimagono nilakapo inamabuma:
midite kewa olotolowalo gito a:iya.
Ebema: piyate Ya:sukono a:e tanalo nanitabokobi da:midima:na:, Godote ebe gabodo
ibino kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo egebolelamete ebo ka:dodolomatililaemene,
nanitabola, ebete ebe gabo osiyodiliya ebeno tuputupu osiyodilo tanalo kawokalima:.
Iyo, numa:la:, Ya:sute me opamo pea:no dopamo piyate dilukulionamiya, Godote ebeno
nilakapo magumulo ibino kuba osiyodilole mabuma: wiya iba:tamo nanitabolo kikala-
menakia:,
26 mabu ebe ubila ebeno tuputupu osiyodilo tanalo a tetelo nanitabolo awokaliminomo
ma kunu kawokalima:, ebe kapiya tuputupudawama: eba eda:nalo ebete epo bilibili-
nomo magumulo piyate Ya:suko nanitabokobi da:midima:na: ibi atumu tuputupupima:
ka:midilimene.
27 Ebema: ale tuputupupima: eda:o tanalo eba malagidilolo amama tanalote agodolo
akoitanala:, mabu ale aimano elawamo Godokono Totomu Tabamo tudila:o gabodo o
wade osiyodilo tanalo idido walubi tanalo kelawiya:. Nanitabola, ale aimano wade
tanalo osiyodiloa: tetelo Ya:sukono osiyodilo tanalo kapiya nanitabokobi da:midiyama:,
ebe gabodo ale Godokono tuputupupima: eda:iyama:,
28 iyo, a me tanalo kawonomo iyatawala, lumagite nanitabokobi midi tanalodo
tuputupudawama: keda:mene wiyasiya Godokono Totomu Tabamo tuduwata tanalodoa:.
29-30 Ebema: la:imano woki ma kunu kitanale, Godoko ebe Yu epo kapiyano Godola?
Ao, Yua:pi ega:walo Yu epo, Godoko ebe ibi bilibilinomono kapiya Godola, ebema: ebete
ibi bilibilinomo kapiya gabonomodo tuputupupima: midilinako, ebe gabo ebe Ya:suko
nanitabokobi midi tanalola.
31 Ebema: la: ma kunu kemalagidilawitama, ale Godokono Totomu Tabamo tudila:o
tanalo iyabaiamo gito kiyatimalema:? Ao, eba kunua:. Ale Totomu Tabamo tudila:o tanalo
kawo tanalonomoma: gelanama:, wiyasiya ale nanitabokobi midi tanalo kapiyado elawo
kelaemalema:.

4

*Godote Yu Epono Ewono A:ibalayamakono Nanitabokobi Midi Tanalodo Ebe Tuputupu-
dawama: Da:midiya*

1 Ebema: modobola la: Yua:piate a Yu epono ewono A:ibalayamakono tanalo ne-
malagidilala:. Ebeno nanitabokobi midi tanaloma: Godote beda: kawo tanalonomo
kiyatumiyale?
2 Numa:la:, A:ibalayamate kebe wadewade tanalo kosiyodilolenakile, Godote ebe
osiyodilole tanalodo ebe tuputupudawama: na:midiyataleka:, ebe a:ka:tuwa: ebe
bowalogiyana:. Wiyasiya Godokono umi magumulo A:ibalayamate ebeno wadewade
osiyodilole mabuma: ebe a:ka:tuwa: ebe walogonama: modoboa:,
3 ebema: ebeno Bukalo tabote ma kunu itana, “Godote A:ibalayamakono nanitabokobi
midi tanalo umite ebe tuputupudawama: ebo ka:miya.”
4 Numa:la:, kebe dubute mani woko dosiyodilona, ebete woko watodawagodone wiya
delaemene, ebe wiya lawe tanalo ebe watodawano gito ikame tanaloa:. Ao, ebe dubute

woko osiyodilo magumulo ebeno elawamo modobo wiya elawe, lumagi idino nilakapo tanalodoa:.

5 Wiyasiya kebe dubute Godoko nanitabokobi da:midina, ebeno tanalo iyanomola mabu ebete ebeno woko osiyodilo elawamo wade wiya laema: kegena:. Ao, ebete Godokono woko osiyodilo elawo kapiya nanitabokobi eba midinalo, Godote ebe tuputupudawama: ka:milo wade wiya ebo kikaemene, mabu nanitabola, ebe Kawodawa iyatawanomola piyate ebetamo tudila:oa:pima: deda:ona, ebete ebe epo ibino tudila:oa: tanalo magumune wagailite ibi tuputupupima: ka:midilima:.

6 Ebema: kebe lumagite wadewade tanalo osiyodilolea: tetelo Godote ebe lawete tuputupudawama: gito deka:imene, ebete Godokono walubi tanaloma: kawo kalakalanomo kelaemene. Da:ibidite ebe tanalo eba malagidilolo Godokono Bukamo tabo ma kunu akuloliya,

7 "Godote kebe epono kuba osiyodilole tanalo
nilakapolo da:dodolomatililaemene,
ibino kalakala beda: kawonomola:ka:,
mabu Godote ibino kuba gito egebolelame!
8 Iyo, Kawodawate pokono kuba osiyodilole tanalo
walo malagidilolemea:noma: degemene,
ebeno kalakalate kawonomoma: keda:mene."

A:ibalayamate Tama Itamida Pukala Lawea:no Dopamo Godote Ebe Tuputupudawama: Deka:miya

9 La:imano woki keba kunula:ka:? Godokono osiyodilo magumulo demaigana, ebe kalakala tanalo ebe piyateka: baibai gudino tama itamida pukala delawiya ibi kapiyatamo kitanale? O ebe kalakalate tama itamida pukala lawea:piatamo atumu ba:kitanale? Numa:la:, a iyalo egelama: ma kunu, Godote A:ibalayamakono nanitabokobi midi tanalo uimite ebe tuputupudawama: ebo ka:miya.

10-11 Ebema: me tuputupudawama: ka:mi tanalote A:ibalayamatamo kebako tetelo kemaigiyale, ebe tama itamida pukala lawea: tetelola:ka:, o ebete pukala delawiya walogabo apunela:ka:? Iyo, ebete pukala lawea: tetelo Godote ebeno nanitabokobi midi tanalodo ebe tuputupudawama: ka:mite, walogabo apune ebeno tuputupudawama: eda: tanalo awokalima:, ebete Godokono tabamo tuduwatate tama itamida pukala ebo lawiya. Ebema: piyate tama itamida pukala lawea: tetelo Godote ibino nanitabokobi midi tanalodo ibi tuputupupima: deka:la:mina, A:ibalayamako ebe Yua:pi bilibilinomono ewono nabiwila.

12 Ega:walo me opolo a piyate tama itamida pukala iyalo delawiyama:, a Yu epo magumulo piyate nanitabokobi midi gabodo dowapata:lamena, ibi atumu A:ibalayamakono walone gudinomola. Ebema: naimano Yu epo namutupiala:, aimano ewono nabiwi A:ibalayamate tama itamida pukala lawea: tetelo nanitabokobi midi magumulo keba kunu kepata:namile, modobola ale uwomua: tetelo atumu eba kunu ba:kowapata:lamenama:.

Godote Epatamo Wadewade Tanalo Ikalaema: Nanitabolo Degiya, Iba:te Nanitabokobi Midi Tanalodo Kuwatema:na:

13 Ebene iyalo tetenomolo Godote A:ibalayamako ega:walo ebeno walone gudi nanitabolo ma kunu analiya, me opo kawonomo ibinoma: beda:namene. Mabu keleka: ebete ma kunu degiya? A:ibalayamate ebeno Totomu Tabamo da:tuduwatanami ebe mabuma:la:ka:? Ao, ebete A:ibalayamakono nanitabokobi midi tanalodo ebe tuputupudawama: deka:miya, ebe mabuma: ebe ega:walo ebeno walone gudi kowalubilinama: ebe tabo iyatiya.

14 Numa:la:, Godote epatamo ikalaema: nanitabolo degiya, iba:te ebeno Totomu Tabamo eba tudila:onalo ebe wadewade tanalo ibi a:ka:tuwa: ibino elawamo duwatema:na:, ebe tetelo iba:te kegelama:na: nanitabokobi midi tanalo kawo tanaloa:, iyo, iba:te daedale woki ma kunu kemalagidiloma:na:, aimano elawo modobola wiyasiya Godote a walubima: dopamo degiya ebe tabono elawote nanitabolo kitana:.

15-16 Wiyasiya nanitabola, Godokono Totomu Tabono tanalodo iba:te ebegodone wadewade tanalo a:kuwatema:na:, kapiya tanalonomo kelaema:na:, ebe tanalo ebe ibino kuba osiyodilole wiya lawe tanalola.

Ebe mabuma: Godote ebeno Totomu Tabo iyabaiamo eba alomolo gabo idi osiyodiliya epate ebeno wadewade tanalo kuwatema:, mabu Totomu Tabo pola:na: tetelo epono tudila:oa: tanaloma: kuba wiya lawe tanalote a:kitanamene. Numa:la:, Godote atamo dosiyodiliya, ebe gabo ebe nanitabokobi midi gabola, iyo, ebe nilakapo gabodo a

A:ibalayamakono walone gudi bilibilinomate Godogodone wadewade tanalo buwate-
nakoma:. Ebema: nanitabola, piyate A:ibalayamako eba waloma:tanalo nanitabokobi
midi tanalodo Godokono Totomu Tabamo da:tudila:ona, A:ibalayamako ebe epo bilibili-
nomono ewono nabiwila.
17 Iyo, Godote ebeno Bukalo A:ibalayamatamo ma kunu giya, “Nale a:ma: epono
taneba bilibilinomono ewonoma: a:midimata,” ebema: A:ibalayamate poko nanitabokobi
da:midinami, ebe Kawodawano umi magumulo ebe a nanitabokobi midipino ewono
nabiwima: eda:na.
Numa:la:, ebe Kawodawa Godoko kapiyagodolo elawo bitana a:elao epo igilamo
kowadipalatelema:, iyo, ebe kapiya modobola ebeno ubilo iyaiya tanalo bilibilinomo
ebeno tabo kapiyanomamo osiyodilolema:, inamabu ida:moa:.
18 Ebema: Godote A:ibalayamatamo ikaema: degiya, ebete ebe gudu laema: gabo
umia:no wiyasiya Godoko nanitabokobi ebo midiya. Iyo, ebete nanitabo tanalo
laema: tete geyageyalo olowiolo dokolinami, ebe gabodo ebe epo taneba bilibilinomono
ewonoma: ediya, mabu Godote ebetamo dopamo nanitabolo egiya, “A:imano walonepiate
bilibilinomoma: keda:oma:na:.”
19 Ebene A:ibalayamate 100 ulama tetema: eba eda:nalo, ebeno ape dumiya ebe a:e
tatalila, wiyasiya ebete ebe tanalo ega:walo Selakono gudia:noma: eda: tanaloma: woki
bilibilima: eda:no nanitabokobi midi magumulo kodakodalo utinami.
20 Iyo, Godote ebetamo ikaema: nanitabolo degiya, ebete ebe tanalo nanitabokobi midi
gabone kelegatepanakia:, ebema: ebete nanitabo tanalo lawea:no ebeno tepo magumuno
woki eba kodakodaiminalo Godoko ebo moinaki.
21 Ebete ebeno tepo magumulo iyatawanomo niyatawanami, Godote kebe tanalo
osiyodiloma: nanitabolo degiya ebegodolo elawo bitana ebe tanalo kosiyodiloma:.
22 Iyo, me mabuma: Godote A:ibalayamakono nanitabokobi midi tanalodo ebe
tuputupudawama: ebema: ka:miya.
23 Wiyasiya kawo tanalo idi ma kunula. A:ibalayamakono tuputupudawama: eda:
tanalo Godokono Bukalo ditana, ebe tabote ebe kapiyano tanaloma: kegena:,
24 ao, ebe tabote aimano tanaloma: atumu na:kegena, mabu kebe dawate aimano
Kawodawa Ya:suko a:e magumune dadipatiya, a piyate ebe nanitabokobi da:midinama:
ebete ebe tanalodo a atumu ebeno tuputupupima: keka:mina.
25 Ebema: kalakala kawonomola, mabu Godote aimano kuba osiyodilole tanaloma:
Ya:suko ebe anakapumipiatamo ikalamiya, wiyasiya ebete da:iya Godote ebe a:e magu-
mune walo akadipatiya, ebete ebe gabodo a ebeno tuputupupima: keka:a:minama:.

5

Aimano Kuba Osiyodilole Mabuma: Godogodolo Dopamo Ditanami, Ebete Ebe Dowa Tanalo Kelisokono Kalima Ka:ka:liya Tanalodo Da:dodomatiya

1 Nanitabola, aimano nanitabokobi midi tanalodo Godote a ebeno tuputupupima:
a:midiya, ebema: aimano Kawodawa Ya:su Kelisote a mabuma: dosiyodiliya, ebe woko
magumudo ale Godago gelebadi magumulo bilukulionama:.
2 Iyo, Kelisote aimano nanitabokobi midi tanalodo a Godoko niyakabamo emagaeiya
ale ebeno nilakapo magumulo kilukulinama:. Ebema: kalakala beda: kawonomola:ka:,
mabu a Godokono wade wiya laema: olowiolo eba makopelenalo, a iyatawala walone ale
ebeno kawo alonomo magumulo nanitabolo bilukulinama:.
3 Ega:walo ale kebe temeteme magumulo kilukulinama: ebe temeteme magumulo
atumu a na:kekalakalaonama:, mabu a iyatawala aimano temeteme magumune aimano
nanitabokobi midi tanalono kodakodalo lamota:ona tanalote kemaigamene.
4 Ebene aimano kodakodalo lamota:ona tanalone aimano tepo magumulo wadeno-
mamo apepeo tanalote kemaigamene. Ebene aimano tepo magumuno apepeo tanalone
Godokono wade wiya laema: olowiolo makopele tanalote kemaigamene.
5 Nanitabola, a magumulo kebe lumagite ebako olowiolo makopele magumulo
dokolina, ebete walone wade tanalonomo Godogodone lawea:noma: a:keda:mene, mabu
Godote wade osiyodilo tanalo iyalo ma kunu awokalimiya, ebete ebeno Uliyana atamo
gito ikaeamiya, ebene ebe Uliyanate pete ebeno nilakapo kimalagidilo tanalo aimano tepo
magumamo kawonomamo apadipaniya.
6 Ebema: me tanalo idi numa:la:. A a:ka:tuwa: a walubima: modoboa:noma: eba
eda:onalo, Godote ebe tanalo umiamete wade tetenomoma: giya, a piyate ebeno ubi
tanalamo tudila:oa:pima: deda:onama: Kelisote a mabuma: ka:ema:.
7 Nanitabola, me opo epo magumulo lumagi idite lumagi idino igilo ka:mula:ema:
da:emene, ebako tanalote kapiyakapiya tetenomolo maimionaka. Iyo, lumagi idite ebeno

tamedawano tuputupu okoli tanalonomo eba malagidilolo, diyala, ebete ebeno igilo mula:ema: da:ba:emene.

8 Wiyasiya Godote ebeno nilakapo atamo dawokalimiya beda: kawonomola:ka:, mabu a tuputupua:piate kuba osiyodilole magumulo eba ilukulionalo Kelisote a bilibilinomo mabuma: a:iya!

9 Numa:la:, Godote Kelisokono kalima ka:ka:liya tanalodo a ebeno tuputupupima: nanitabolo a:midiya, ebema: a iyatawanomola me tanalo idi atumu nanitabonomoma: keda:mene, Godote ebeno kawo dowa tanalonomo kuba osiyodilolepiatamo dawokalimene, ebe atu tetelo ale Kelisoko magumulo igilo mula: tanalo kelaemalema:!

10 Iyo, a iyatawala ale dopamo Godago gowelaopima: eda:onaima:, wiyasiya ebete ebeno Guduno a:e tanalodo gabo dosiyodiloamiya, ebe tetelo ale ebeno wadewade namutupima: nanitabolo ebo eda:iyama:. Ebe mabuma: a iyatawanomola me wade tanalo idite nanitabonomolo kemaigamene, ebete ebeno Gudu Kelisokono igilo tanalodo aimano igilo ka:mula:leaemene!

11 Ega:walo me tanalo idila, ale Godoko nanitabokobi midi magumulo me wadewade tanalo eba iyatawaonalo, aimano kawo kalakalanomote Ya:su Kelisogodolo atumu ba:kitana, ebe aimano Kawodawala, potele ebeno woko osiyodilo magumulo a Godokono namutupima: da:midiya me ebe dawala.

A:da:mekono Kuba Osiyodilo Tanalo Ega:walo Kelisokono Wade Osiyodilo Tanalo

12 Ebema: A:da:mete Godokono pukala dadikamidaliya, modobola ale ebe tanalo kemalagidilomalema:. Ebe kapiya dubula, wiyasiya ebeno kuba osiyodilo gabodo a:e wiyate me opo epo bilibilinomatamo gito pemaigiya, iyo, me mabuma: epo bilibilinomate ka:elaoma:na: mabu iba:te atumu Godokono pukala epetapi a:kowakalamiya.

13-14 Nanitabola, Godote Mosesetamo ebeno Totomu Tabo dikameiya, ebe tetene wagilimite Kelisoko teta:mo pemaiga piyate ebe tabamo tudila:oa:noma: deda:iya, Godote ibino kuba osiyodilole mabuma: iba:tamo a:e wiya ikalamenaki, ebete A:da:metamo ebeno tuduwata: mabuma: a:e wiya dopamo keba kunu kikamiyale eba kunu. Ega:walo Godote ibino kuba osiyodilole mabuma: tanalo idi ma kunu kosiyodilonaki, ebete ibino kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo ebeno Wiya Ikalame Bukamo akulolelamenaki. Wiyasiya numa:la:, A:da:meko tetene wagilimite Moseseko teta:mo nemaiga, epagodolo Godokono iyaiya Totomu Tabote ka:pola:namia: mabu ebe tete geyageyanomolo ebete iba:tamo kikalamiya:. Ebe mabuma: ebe tetelo dilukulionamiya ebe epate iyatawa:noma: eba eda:onalo Godokono iyaiya pukala dowakalaminakiya, ebete iba:tamo a:e wiya kapiya ikalamenaki wiyasiya ebeno Wiya Ikalame Bukamo ebete ibino iyaiya kuba osiyodilole tanalo kakulolelamenakia:.

Nanitabola, dopo dubu A:da:mekono okoli tanalo atamo ebe ulima: eda:na, walone dapawokaliya ebe Kawodawa Kelisokono tanalo ale kiyatawaoma:.

15 Wiyasiya A:da:mete atamo dikaeamiya ega:walo Godote Kelisodo atamo da:kikaeamiya, ebe netewa tanalo iyaiya ba:pola:na. Nanitabola, kapiya dubuno kuba osiyodilo magumudo me opo epo bilibilinomate a:e wiya elawiya, wiyasiya me tanalo idi atumu nanitabonomoma: keda:na, epo bilibilinomate kapiya dubu idi Ya:su Kelisokono nilakapo tanalodo Godokono igilo elawiya, iyo, Godote ebeno nilakapo kawonomo iba:tamo ma kunu awokalimiya!

16 Numa:la:, dopo dubute Godokono pukala dadikamidaliya, Godote ebe kuba osiyodilodawama: ka:mite a:e wiya ebo ikamiya. Wiyasiya me tetelo iya tanalote emaigiya. A A:da:mekono walogabo epate tete epetapi bilibilinomolo Godokono pukala dowakalaminakima:, Godote atamo a:e wiya ikaeamea:no ebeno nilakapolo a kuba osiyodilolea:pima: ka:mite nanitabo igilo atamo gito ikaeamiya.

17 Iyo, nanitabola, kapiya dubute kuba dosiyodiliya ebema: a:e tanalote me opo epono watodawama: ediya, wiyasiya me tanalo idi atumu nanitabonomoma: keda:na, dubu kapiya idi Ya:su Kelisokono wade osiyodilo tanalodo epo epetapiate nanitabo igilo magumulo bilukulionama:na:. Iyo, piyate Godogodone ebeno kawo nilakaponomo me opolo delaema:na:, iba:te ebeno tuputupupima: eba eda:onalo kuba osiyodilo tanalono wato kikopu ebo kelaema:na:.

18 Ebema: kapiya dubuno kuba osiyodilo tanalodo a:e wiyate epo bilibilinomatamo keba kunu ka:piyale, eba kunu kapiya dubu idino wade osiyodilo tanalonomodo nanitabo igilo tanalote iba:tamo piya, iyo, Godote ibi tuputupupima: eba ka:la:minalo ebeno igilo iba:tamo gito ikalamena.

19 Ebema: numa:la:, kapiya dubute Godokono tabamo tuduwata: tanalodo epo bilibilinomate Godokono pukala epetapi wakalamipima: atumu a:keda:iya. Wiyasiya kapiya dubu idite Godotamo nanitabonomolo da:tuduwatiya, ebe dubuno wade osiyodilo

tanalodo Godote gabo osiyodiliya epo epetapi bilibilinomo uwatete ebeno tuputupupima:
ka:midilima:.
20 Ebema: mabu keleka: Godote dopamo ebeno Totomu Tabo epatamo dikalamiya?
Nanitabola, ebete me tanalo osiyodiliya mabu ebete ubi iyatiya iba:te ebeno iyaiya
pukala eba wakalaminalo ibino modoboa: tanalo ebo kiyatawaoma:. Wiyasiya kalakala
kawonomola, kebe tetelo me opo epono kuba osiyodilole tanalate bilibilinomoma:
deda:iya, ebe atu tetenomolo Godokono nilakapo tanalote kawonomamo kemaigiya ebe
kuba osiyodilole tanalo nanitabonomolo kegebolema:.
21 Iyo, ebete ebeno ubi ma kunu iyatiya, kuba osiyodilole tanalate dopamo a:e wiya
magumudo aimano watodawama: keba kunu kediyale, eba kunu me tetelo Godokono
nilakapo tanalote a tuputupupima: midi tanalodo aimano watodawama: eba eda:nalo,
ale aimano Kawodawa Ya:su Kelisodo uwomua: igilo nanitabonomolo kelaema:.

6

*Lumagite Kelisoko Magumulo Kokolinama: Ebete Kuba Osiyodilole Tanaloma:
Na:emene*

1 Ebema: diyala, la: magumulo idite tabo ma kunu da:begemene, “Godote aimano
kuba osiyodilole tanalo ebeno nilakapolo degeboleamena, ebema: ale iyaiya kuba
dosiyodilolenakoma:, kuba:, mabu ebe gabodo ebete ebeno kawo nilakaponomo atamo
kawokalimene.”
2 Eiye! Mako woki ebe daedale wokinomola! A nanitabokobi midipima: neda:iyataleka:
kuba osiyodilole tanalate agodolo ba:elaiyana:, ebema: ale kuba osiyodilole magumulo
walo beda:ma: na:kilukulinama:?
3 La: me tanalo iyatawanomolata, epetapiate a obamo dowaduba:midaoiya, iba:te ebe
tanalo Ya:su Kelisoko magumulo osiyodiliya, ale ebeno a:e tanalo magumamo eba:go
kapimiya ka:nopila:oma:.
4 Iyo, aimano obamo waduba:midaoe tanalodo ale eba:go kapimiya a:elaote, ebene
aimano a:elao apa:te bobo magumamo atumu eba:go kapimiya gito nopila:iya. Ebe
mabuma: Nabiwi Godote ebeno kawo alonomono elawamo Kelisoko a:e magumune
keba kunu kadipatiyale, ebete eba kunu a atumu owadipaeateiya ale ebeno oli igilago
kilukulinama:.
5 Ebema: nanitabola, ale Kelisokono a:e tanalo magumamo eba:go kapimiya
da:nopila:iyama:, ebe mabuma: ale atumu ebeno oli igilo tanalamo eba:go kapimiya
ka:kemaimiomalema:.
6 Iyo, a iyatawala, Kelisote kewa olotolowalo da:iya, ebe tetelo Godote aimano tagala
ilukuli tanalo eba:go kapimiya kewa olotolowamo a:tupuguilameleamiya, ebete ebe
gabodo tagala ilukuli tanalono elawo eba anakapumilo ale kuba osiyodilole tanalono
wiya: wokopima: walo a:keda:onama:.
7 Nanitabola, kebe tetelo lumagite ebeno tagala okoli tanaloma: da:emene, ebe tetelo
ebete kuba osiyodilole tanalono elawo magumune nanitabolo ka:pemaigamene.
8 Ebema: ale me tanalo nanitabokobi na:midinama:, ale Kelisago nanitabolo
da:elaiyama:, ebe mabuma: ale eba:go ebeno igilago atumu bilukulinama:.
9 Iyo, a iyatawala, Godote Kelisoko a:e magumune dadipatiya, ebema: a:e tanalono
elawote ebetamo walo kitana:, ebete uwomua: tetelo walo a:ka:enamene.
10 Nanitabola, ebete kuba osiyodilole tanalono wato kikopu laema: kapiya tetenomolo
a:iya, iyo, a:e tanalono elawote ebetamo walo a:ka:pemaiganamene, mabu me tetelo ebete
Godokono tanaloma: oli igilago bokolinamene.
11 Ebema: modobola la: atumu la:imano kateneno ubi tanalo kosiyodilola:wenama:
a:elao epoma: eba eda:onalo, la:le wiyasiya ebe tanalo malagidilolo Kelisoko magumulo
Godoko mabuma: nilukuliniyala:.
12 Nanitabola, la:imano a:elao apene kateneno iyaiya ubi tanalate emaimionaka,
wiyasiya ebe kuba ubi tanalate la:imano watodawama: akoeda:la:, la:le ebe kuba
osiyodilole tanalamo tudila:okapoma:.
13 Iyo, la:imano apeno tanalo bilibilinomo magumulo da:peso tanalonomamo kate-
neno kuba ubi tanalo ida:mo akotudila:oala:. La: wiyasiya la:imano ape kawoka-
wonomo Godotamo ikameonomo nikameonala: ebeno tuputupu tanalo kapiya kosiyo-
dilola:wenama:, mabu numa:la:, la:le wade tanalo idi kapiya kosiyodilaema: la: dopamo
a:elaopimu eba ilukulinalo, Godote la: ebeno igilamo ebo wadipalateliyata.
14 Ebema: kuba osiyodilo tanalote la:imano watodawama: walo a:keda:mene, mabu me
tetelo la:le Godokono nilakapo magumudo ebeno elawamo ilukulinamata, iyo, kalakala

kawonomola, la: a:ka:tuwa: la:imano elawamo ebeno Totomu Tabamo tudila:oa:noma: dowagela:wenaima, ebe tanalote la: magumulo iyalo olopoligiya.

Nanitabokobi Midipiate Godokono Tuputupu Okoli Tanalono Wiya: Wokopima: Neda:oma:na:

15 Ebema: diyala, la: magumulo idite tabo ma kunu da:begemene, “Modobola ale aimano ubilo iyaiya kuba tanalo gito bosiyodilolenakoma:, mabu ale Godokono nilakapo magumulo bilukulinama:, ebeno Totomu Tabamo tudila:o tanalodoa:. Ebe mabuma: ale ebeno pukala dowakalaima:, kuba wiya tanalote ebegodone atamo a:ka:pemene.”

Eiye! Mako woki ebe daedale wokinomola!

16 La: iyatawalata, kebe tetelo lumagi idite ebeno ape ega:walo igilo kawo lumagi iditamo ikameonomo dikameomene, ebe tetene wagilimite ebete ebe watodawa kapiyatamo tuduwatalo ebeno wiya: woko bosiyodilonakomene. Ebema: la: eba kunula. Kebe tetelo la:le la:imano igilo kawonomo kuba osiyodilole tanalamo dikameaema, kuba osiyodilole tanalote la:imano watodawama: eba eda:nalo, la:le a:eamo gito ka:nemaimiomamota. Wiyasiya la:le la:imano igilo kawonomo Godotamo tudila:o tanalamo dikameaema, ebete la:imano watodawama: eda:te la: tuputupupima: ka:midilima:ta.

17-18 Ebema: modobola ale Godotamo kalakala tabo kadipatiye! Nanitabola, dopamo la:le kuba osiyodilole tanalono wiya: wokopima: eda:onaimata, wiyasiya la: ebe mibomibo ilukuli magumune pemaima:wete Godokono tutupima: eda:iyamata. Iyo, kebe tetelo epetapiate ebeno oli okoli tanaloma: la: diyatulametiyala, la:le la:imano tepo magumuno woki kawonomamo ebe iyaiya tanalamo tudila:wete tuputupu okoli tanalono wiya: woko ebo wagilimiyamata.

19 Ebema: nale me tanalo idima: la: me opo epono wokino tanalamo analemata, mabu la:le la:imano tepo magumulo elawoa:dopoma: eda:onamata. Dopamo tetelo la:imano ape kawonomo la:le kateneno kuba daleya wokino tanalamo ega:walo kawokawo kuba osiyodilole tanalamo ikameonomo ikameiyamata, iyo, la: kuba osiyodilole tanalono wiya: wokopima: eda:onaimata. Ebema: me tetelo modobola la: eba kunu tuputupu okoli tanalono wiya: wokopima: eba eda:onalo, la:imano ape kawonomo Godokono wadetalena woko osiyodilo tanalamo nikameonala:.

20 Numa:la:, kebe tetelo la:le kuba osiyodilole tanalono wiya: wokopima: deda:wenaima, ebe tetelo Godokono tuputupu okoli tanalote la:imano watodawama: keda:namia:.

21 Ebema: me tetelo la:le kebe tanalo eba osiyodilolelo ilipoma: degelawenama, dopamo la:le ebe kuba tanalo eba osiyodilolelo beda: wade tanalo kelawa:wiyama? Eiye! La:le wade tanalo idi kelawa:wiya:, mabu kuba osiyodilole tanalone a:e wiya kapiyate maigana!

22 Wiyasiya kalakala kawonomola, Godote la: kuba osiyodilole tanalono mibomibo magumune wagailitate, ebene me tetelo la: tutu okoli magumulo ebeno wiya: wokopima: eda:onamata. Ebe mabuma: la:imano oli okoli tanalone wade nolo da:ima:te eba pemaimionalo, Godote la: ebeno talena wokopima: ebo keka:la:ima:ta, ebene la:le ebeno uwomua: igilo nanitabolo kelaemamota.

23 Nanitabola, kuba osiyodilole tanalono wiya ebe a:ela, wiyasiya kalakala kawonomola, Godote aimano Kawodawa Ya:su Kelisoko magumulo uwomua: igilo nilakapolo atamo gito ikaeamena.

7

Dubu Ega:walo Kamiyale Ibino Kapiyama: Eda: Tanalono Totomu Tabo

1 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la: me opo epono iyaiya totomu tabo diyatawawenama, ebe mabuma: la: me tanalo iyatawanomolata, dubu idite me opolo eba okolinalo ebeno opono gabamaniate kebe totomu tabo kalomone ebete ebe tabono elawo magumulo bokolinamene. Ebete wiyasiya da:emene ebe tetelo ebe iyaiya totomu tabono elawote ebegodone kolopoligomene.

2 Ebema: modobola la: me uli tabo numa:la:. Kamiyale idino awite eba okolinalo, ebete dubu ida:go toma: me opono talena kawonomote itana. Wiyasiya ebeno awite da:emene, ebe tetelo ebeno kapiyama: eda: tanalono totomute olopoligote, talenate a:kitanamene ebete walo dubu ida:go kapiyama: ka:keda:ma:.

3 Iyo, ebe kamiyaleno awite eba okolinalo ebete dubu iditamo da:tomene, gabamanino tabo anagiyamidadawate ebe dubu pilolo lawe kamiyalema: kegemene, wiyasiya kebe tetelo ebeno awite da:emene, ebe tetelo ebete dubu idi delaemene ebe tanalo pilo tanaloma: a:keda:mene.

4 Ebema: naimano ekakiala:, me uli tabono magumute la:tamo ma kunu itana. Godote Mosesedo epatamo dikalamiya, dopamo la:le ebe Totomu Tabago kapiyama: eda:onaimata. Wiyasiya la:le nanitabokobi midi tanalodo Totomu Tabono elawo

tanaloma: a:elaopima: eda:iyamata, ebe mabuma: la: me tetelo Kelisago kapiyama: eba
eda:nalo la: ebeno ape magumulo bilukulinamata. Iyo, Godote a:e magumune kebe dawa
kadipatiyale, la: ebe Kawodawano oli kamiyalema: eda:onamata, Godokono wadewade
da:ima:te la:godolo ka:nolonakoma:.
5 Nanitabola, ale dopamo Totomu Tabono elawo magumulo dilukulinaima:, ebe tetelo
ale aimano kateneno ubi tanalamo gito tudila:onaima:. Iyo, iyaiya Totomu Tabote aimano
kuba osiyodilole tanalo nanitabolo kodiyoboliya:, wiyasiya ebe Totomu olowio tanalodo
aimano kateneno ubi tanalate elawo walo a:kelawiya kubakuba tanalo epetapi kosiy-
odilolenama:. Ebema: eba kunu a:e tanalono kuba da:ima:te agodolo ebo nolonakiya,
aimano kuba ubi tanalate aimano ape magumulo woko kawonomamo kosiyodilonama:.
6 Iyo, dopamo ale eba kunu Totomu Tabono tanalodo aimano kuba osiyodilole tanalono
wiya: wokopima: eda:onaima:. Ale wiyasiya Kelisoko nanitabokobi midi tanalodo Totomu
Tabono elawo tanaloma: da:elaiyama:, ebema: ale ibino elawo magumune maimiote ebe
elawote atamo walo a:kitanamene, gabamanino totomuno elawote a:e lumagigodone
keba kunu kolopoligonakole eba kunu. Ebema: Mosesete Godokono Bukamo daku-
loliya, ale tagala ilukuli tetelo ebe Totomu Tabono elawo magumulo eba ilukulinalo,
ale aimano elawamo Godotamo kebe woko kosiyodilonaima: ebe woko magumulo a
ka:modobonamia:. Wiyasiya kalakala kawonomola, me tetelo ale ebeno Uliyanano oli
okoli tanalodo ebeno elawamo modobo woko nanitabolo nosiyodilonama:.

Godokono Totomu Tabo Ega:walo Lumagino Kuba Osiyodilole Tanalo

7 Ebema: diyala, la: magumulo idite tabo ma kunu da:begemene, “Godokono wadewade
Totomu Tabote epo kuba osiyodilolepima: midilina!”
Eiye, mako woki ebe daedale wokila! Godokono Totomu Tabote na kuba osiyodilo-
dawama: ka:midiniya:, ao, wiyasiya ebete kebe osiyodilole tanalo kubama: kegenale,
ebeno Totomu Tabote ebe iyaiya tanalo na iyatunamiya. Ebema: Totomu Tabote na
ma kunu dananiya, “A:ma:le lumagi idino inamabu uwatema: ubi akoiyata:la:,” na ebo
iyatawiyamo Godote ebe tanalo kubama: gena.
8 Ebene ebe kuba osiyodilo tanalote wade tete dumiya, ebete Godokono Totomu Tabono
tanalodo na magumulo woko osiyodilo ebo wagilimiya nale iyaiya epono inamabu
uwatema: ubi kiyatinakoma:. Ebema: numa:la:, kebe tetelo lumagi idite iyaiya Totomu
Tabo nanitabolo iyatawa:no, ebe tetelo kuba osiyodilo tanalono elawote ebegodolo
nanitabolo a:kitanamene.
9 Ebe mabuma: naimano tanalo ma kunula. Dopamo tetelo nale Totomu Tabono
iyaiya tanalo iyatawa:noma: eba eda:nalo, na modobolo okolinaimo, wiyasiya ebe Totomu
Tabote natamo da:pemaimiya, ebe atu tetenomolo na magumulo kuba osiyodilo wokite
kawoma: dediya,
10 na ebo iyatawiyamo nale Godoko kekalakalaima: iyalo a:iyamo, iyo, elawo nagodolo
kitana: ebeno ubi tanalamo ka:tuduwatama:. Ebema: nanitabola, Godote ebeno Totomu
Tabo natamo ikanamiya nale nanitabolo kigilonama:, wiyasiya na niyala mabu ebe
Totomu Tabodo a:e tanalote natamo gito piya,
11 iyo, kuba osiyodilo tanalote Totomu Tabodo wade tete dumiya, na a:da: eba
masiginilo nanitabo igilo nagodone pilolo ebo lawiya.
12 Ebema: Godokono Totomu Tabono iyaiya tanalo bilibilinomate talenanomoma:
ega:walo tuputupunomoma: ega:walo wadewadenonomoma: deda:ona nale ebe tanalo
eba iyatawanalo,
13 nale walo ma kunu a:ka:kiyawaonamo, naimano tepo magumuno a:e tanalote ebe
Totomu Tabono tanalone a:pemaigiya. Ao, ebako woki ebe daedale wokila! Nanitabola,
kuba osiyodilo tanalote Godokono wadewade Totomu Tabo magumudo a:e wiya natamo
gito ikanamiya, ebema: kuba osiyodilo tanalono elawote Totomu Tabono tanalodo na
magumulo unamo odolutalo diyatawiyamo, ebeno abale nibonomote demaigiya nale ebo
niyabiyamo.

Kuba Osiyodilo Tanalote Wade Osiyodilo Tanalago Lumagino Tepo Magumulo Da:gowelana

14 A me tanalo iyatawala, Godokono Totomu Tabote ebeno iyaiya ubi tanalo atamo
nawokalilamena, wiyasiya na niyala, na me opo lumagima: eba eda:nalo a:e tanalote
na magumulo elawonomoma: eda:na, ebema: na kuba osiyodilo tanalono wiya: woko-
dawama: eda:namo.
15 Mabu keleka: nale naimano apa:mo kuba tanalo dosiyodilolenamo? Eiye! Naimano
osiyodilole tanalono mabu na nanitabolo iyatawa:, iyo, naimano tepo magumulo na
ubia:nola kuba tanalo idi osiyodiloma:, wiyasiya nale kebe tanalo kuba niboma: dege-
namo ebako tanalo walo gito kosiyodilolenakomo.

16 Ebema: numa:la:, kebe tetelo nale apa:mo kuba tanalo idi eba osiyodilutalo, ebene
naimano tepo magumulo ebe tanalo osiyodilo ubia:noma: deda:mo, ebe tanalote na-
wokalimita nale naimano tepo magumulo Godokono Totomu Tabo wadenoma: gemo.
17 Ebe mabuma: kuba osiyodilo tanalono elawote naimano tepo magumuno wokine
nanitabolo kemaigana:, ao, kuba osiyodilo tanalote naimano katene magumulo eba
okolinalo, ebeno elawote natamo ebana pemaigana.
18 Iyo, na iyatawala, wade osiyodilo tanalo kapiya idite naimano katene magumulo
nanitabolo kitana:, ebema: Godote naimano tepo magumamo wade ubi tanalo diyatiya,
ebe tanalote eba itanalo nagodolo elawote kitana: ebe tanalo kosiyodiloma:!
19 Eiye! Naimano tepo magumulo kebe wade osiyodilo ubi tanalote kitanale nale
kosiyodilonakoa:, ega:walo nagodolo kebe kuba osiyodiloa: ubi tanalote kitanale, nale ebe
kuba gito osiyodilonakomo.
20 Ebema: nale naimano tepo magumuno ubia: tanalo naimano kateneno ubilo gito
dosiyodilonakomo, ebe tanalote naimano tanalo ma kunu awokalimina, ebe osiyodilo
tanalono elawote naimano tepo magumune kemaigana:. Ao, eba kunua:, wiyasiya kuba
osiyodilo tanalote naimano kateneno ubilo eba okolinalo, ebeno elawote natamo ebana
pemaigana.
21 Me mabuma: na ma kunu iyatawanamo, nale naimano tepo magumulo wade tanalo
idi osiyodiloma: ubi diyatinakomo, wiyasiya kuba osiyodilo tanalote naimano kateneno
ubi tanalone atumu eba pemaiganalo na ebetamo gito tuduwatanakomo.
22 Nanitabola, naimano tepo magumulo nale Godokono Totomu Tabamo
ka:tuduwatama: nanitabolo nekalakalanamo,
23 wiyasiya naimano katene magumulo ditana, ebe tanalote naimano tepo magumuno
wade wokiago na:gowelana. Iyo, ebe elawo tanalote na nematuonamonena, nale kuba
osiyodilole tanalo magumune alaula:kapoma:.
24 Eiye, me naimano mibo tanalo beda: kawonomola:ka:! Naimano katene magu-
mulo ditana ebe elawo tanalote na a:e tanalamo nanitabonomolo magatanena, ebema:
naimano igilo potele na:ka:mula:naemene?
25 Modobola a kalakala kawonomo Godotamo kadipatiye, mabu ebe kapiya Ig-
ilo Mula:dawama: eba eda:nalo aimano Kawodawa Ya:su Kelisodo aimano igilo
ka:mula:leaemene!

Ebema: me tanalo kawo iyatulame tanalola, nale naimano tepo magumuno elawamo
Godokono Totomu Tabamo eba tuduwatanalo, wiyasiya nale naimano kateneno ubi
tanalono elawamo kuba osiyodilole tanalono totomuamo gito tuduwatanakomo.

8

Kelisokono Uliyanano Elawamo Ilukuli Tanalo

1 Ebe mabuma: piyate Ya:su Kelisoko magumulo tuputupupima: deda:ona, idawate ibi
kubakubapima: ka:la:ima: modoboa:.
2 Numa:la:, dopamo tetelo Godote Mosesedo atamo dikaeamiya ebe Totomu Tabono
tanalate aimano watodawama: deda:nami, ale ebe pukala eba wakalamilo a:e wiya
ebema: iyatawaonakima:, wiyasiya Ya:su Kelisoko magumulo ebeno Uliyanate naimano
watodawama: dediya, ebe tetelo ebete na tagala watodawano elawo magumune wagali-
nite igilo natamo ebo ikanamiya.
3 Nanitabola, Mosesekono Totomu Tabono tanalate atamo elawo kikaeamiya: ale ebeno
pukalamo ka:tudila:onama:, mabu aimano kateneno ubi tanalate iyaiya kuba tanalo
kosiyodilolema: a magumulo elawoelawonomoma: eda:onamiya. Wiyasiya kalakala
kawonomola, Godote aimano modoboa: tanalo umite a ma kunu walubiya, ebete ebeno
Gudu lumagino apa:mo palibiya me opamo, ebema: a epate aimano kateneno ubilo
kebe kuba tanalo kosiyodilolenama:, ebete ebe tanalono a:e wiya aimano tanaloma:
a:pelaweamiya. Iyo, ebete me opolo atu kateneno iyaiya ubi tanalo eba piyatawalo,
wiyasiya ebe tanalamo tuduwata:no kuba osiyodilole tanalono elawo gito panakapumiya.
4 Ebema: nanitabola, Godote me gabodo elawo atamo ikaeamiya ale tuputupulo eba
ilukulinalo ebeno Totomu Tabo bilibilinomamo ka:tudila:onama:. Iyo, me ebe mabula
ale me tetelo aimano kateneno kuba ubi tanalamo tudila:oa:no ebeno Uliyanano elawamo
bilukulinama:.
5 Nanitabola, piyate ibino kateneno kuba ubi tanalamo da:tudila:ona ibino kateneno ubi
tanalate ibino watodawama: eda:na, wiyasiya piyate Godokono Uliyanano ubi tanalamo
da:tudila:ona, ebete ibino watodawama: eba eda:nalo ebeno wade tanalo kosiyodilolema:
iba:tamo wadewade woki kawiya alomolamena.

6 Ega:walo kebe lumagite ebeno kateneno kuba ubi tanalo ebeno watodawama:
da:midina, ebetamo a:e wiyate ka:pemene, wiyasiya kebe lumagite Godokono Uliyana
ebeno watodawama: da:midina, ebete nanitabo igilo ega:walo milo kuwatemene.
7 Ebema: potele ebeno kateneno kuba ubi tanalamo da:tuduwatanako, ebete Godago
goweladawama: eda:na, mabu ebe ubia:nola Godokono Totomu Tabamo tuduwatama:
ega:walo ebegodolo elawo kitana: ebe tanalo kosiyodiloma:.
8 Nanitabola, kebe lumagite ebeno kateneno ubi tanalamo da:tuduwatanako, ebete
Godoko kalakalakobi midima: modoboa:!
9 Ebe mabuma: Godokono Uliyanate la: magumulo nanitabolo dokolina, la: la:imano
kateneno ubi tanalamo a:ka:tudila:wenama, wiyasiya ebete la: keba kunu kanaletana
la: eba kunu bilukulinamata. Iyo, nanitabola, Kelisokono Uliyanate kebe lumagigodolo
okolina:no, ebe lumagi ebe Kelisokonoa:!
10 Numa:la:, la: niyaniyalata mabu la: ega:walo me opo epo epetapi bilibilinomo kuba
osiyodilolepima: eba eda:onalo la:imano apete ebema: nanitabonomolo ka:elaoma:na:.
Wiyasiya kalakala kawonomola, Kelisote la: magumulo nanitabolo dokolina, ebeno
Uliyanate la:tamo nanitabo igilo kikalaema:ta mabu Godote la: ebeno tuputupupima:
iyalo a:midiliyata.
11 Iyo, kebe dawate Ya:su Kelisoko a:e magumune igilamo dadipatiya, ebeno
Uliyanate la: magumulo nanitabolo dokolina, ebete atumu la:imano a:elao ape igilokobi
ka:midilimene mabu ebeno Igilo Uliyanate la: magumulo wade woko bosiyodilona.
12-13 Ebema: naimano ekakiala:, modobola ale Godokono Uliyanano ubi tanalamo
ba:tudila:onakoma:, aimano kateneno ubi tanalamoa:, mabu numa:la:, la:le me tetelo
ebeno ubi tanalamo tudila:wete kateneno kuba osiyodilole tanalo nanitabolo danakapu-
lama:wenakoma la:le uwomua: igilo ebo kelaemamota, wiyasiya la: la:imano kateneno
ubi tanalamo da:tudila:wenakoma a:e wiyate la:tamo ka:pemene.
14 Nanitabola, Godokono Uliyanate kebe epo demagatalena, ibi Godokono gudila,
15 ebema: Godote la:tamo dikalametiyala ebe Talena Uliyanado la:le tole tanalo
kelawa:wena:. Iyo, wiya: wokopiate woko eba osiyodilonalo ibino woko namutudawano
dowa tanalamo keba kunu ka:toletoleone la: eba kunu kowagela:wena:, mabu Uliyanate
la: ebeno nani gudima: a:midiliyata, wiya: wokopima: ka:midilitiya:. Ebe mabuma:
ale ebeno elawamo aimano Nabiwi Godoko Abama: ka:milo towetowe tabo ebetamo
gelanakoma:,
16 iyo, nanitabola, ale towetowe tabo gela tetelo ebeno Uliyana ega:walo aimano
uliyana, iba:te woki kapiyama: eda:ote a ebeno gudinomoma: ebo ka:minaka.
17 Ebema: la: me tanalo idi na:kuma:la:, ale Godokono gudima: nanitabolo deda:onama:,
ebe mabuma: walone aimano Nabiwigodone ebeno wadewade tanalo kawonomamo
ka:nuwatemalema:, Kelisote dopamo keba kunu ka:nuwatiyale eba kunu. Iyo, ale me
opolo Kelisokono tanaloma: temeteme tanalo eba:go duwatenakoma:, ebe mabuma: ale
walone tetelo eba:go ebeno kawo alonomo magumulo ka:nepola:namalema:.

Godokono Guda:te Ebeno Kawo Alonomo Magumulo Bilukulinama:na:

18 Wiyasiya ale me tetelo kebe temeteme magumulo kilukulinama: ebe tanalo nale
negemo kawoa:, mabu Godote walone tetelo kebe kawo alonomamo a da:pukuiaemene
nale ebe wade tanalo kawonomamo malagidilonamo.
19 Numa:la:, Godote me opo wagilimi mabu tetelo dosiyodiloliya, ebe iyaiya inamabu
bilibilinomate kapimiya ubi kawonomamo alomona Godokono guda:te ebegodone wade
wiya awokala eba uwatelo ebo kuima:.
20-21 Nanitabola, ebe inamabu ubia:nola me opolo temetema:go pola:nama:, wiyasiya
ibino tanaloma: Godote ebeno ubi iyalo ma kunu iyatiya, iba:te Saitanakono a:e temeteme
magumulo tete geyageyanomolo ilukulinate Godokono gudino wade alono pukuilame
teta:mo ibino temeteme magumune ka:nemaimioma:. Iyo, kebe tetelo ebeno guda:te ebe-
godone wade wiya duwatema:na:, me opono inamabu bilibilinomate ebe atu tetenomolo
ibino kawokawo mibomibonomo magumune maimiote ibino nanitabo kalakala atumu
iba:go kapimiya ka:kuwatema:na:.
22 Ebema: a iyatawanomola, me opo wagilimi mabune pete me teta:mo pemaiga,
digilona ebe inamabu bilibilinomate kawokawo temetema:go imina, kamiyalete gudu
kawo temetema:go keba kunu kalaiminakole eba kunu.
23 Wiyasiya me opono inamabu bilibilinomo kapiyate kiimina:, ao, a piyate Godokono
Uliyana delawiyama: a atumu aimano tepo magumulo kawokawo temetema:go imi-
nama:, mabu a ubi kawonomamo niyatinama: ale aimano Nabiwigodone olioli apeno
uwomua: igilo ka:nuwatema:. Nanitabola, ebete ebeno Uliyana atamo dopamo dapal-
ibiya, ebe osiyodilo tanalodo ebete walone teteno tanalo ma kunu awokalimiya, kebe

tetelo ale nani gudima: eda:o tanalote dawokalamene, ebe atu tetelo ale uwomua: igilono wadewade tanalo epetapi nanitabonomolo kuwatemalema:.

24-25 Numa:la:, lumagite kebe wade tanalo laema: olowiolo demakopelena, ebe tanalote ebetamo nanitabolo demaigamene ebete ebe tanalo laema: olowiolo walo a:kokolinamene mabu ebete ebeno ubi tanalo elawi. Wiyasiya a nanitabokobi midipino tanalo eba kunua:. Nanitabola, ale aimano wade igilo Godogodone laema: olowiolo demakopelenaima:, ebete ebe tanalodo aimano igilo a:mula:leamiya, wiyasiya aimano olowiolo makopele tanalote kolopoligoamena:. Iyo, ale ebe tetelo aimano wade tanalonomo nanitabolo kelawiya:, walone tetelo Godogodone ka:nelaemalema:, ebema: ale tete geyageyanomolo olowiolo eba makopelenalo ubia:noma: a:keda:oma:.

26 Ebema: numa:la:, ale ebe wade igilono tanalo bilibilinomo uwatea:noma: deda:onama:, Godokono Uliyanate ebe tanaloma: atumu kemalagidilona, ebema: aimano iyaiya modoboa: tanalo magumulo ebeno walubi tanalo ma kunula. A ubila ale aimano tanaloma: Godotamo towetowe tabo gelama:, wiyasiya a a:ka:tuwa: gabo nanitabonomolo iyatawa:. Ebe mabuma: Uliyanate aimano modoboa: tanaloma: kawo tepo temeteme ii tanalago ebe toweomenako, wiyasiya me opo epate ibino iyaiya tabamo degelana ebete ebako tabamo ka:kiyawaonakoa:, ebete ebeno tabonomamo genako.

27 Ebema: kalakala kawonomola, mabu Godote a epono tepo magumuno woki iyatawanomola, ega:walo ebete ebeno Uliyanano woki atumu iyatawala, iyo, kebe tetelo Uliyanate a ebeno epono tanaloma: da:towetowenako, ebe tetelo ebete Godokono ubi tanalago a nanitabolo owadipaeatenako.

Godote Nanitabokobi Midipi Ebeno Gudima: Keda:onama: Keba Kunu Keka:la:miyale

28 Ebema: a me tanalo iyatawala, piyate Godoko nilakapolo demalagidilona ega:walo ebete kebe epo keka:la:miyale ebeno ubi tanalo kosiyodilolenama:, ebe epatamo kebe temeteme tanalo bilibilinomate demaimiona Godote ebe tanalo magumulo woko eba osiyodilonalo, ibino tanaloma: ebete ebe temeteme magumune wadewade tanalo bowaulatelenakomene.

29 Nanitabola, opo wagilimia: tetelo Godote kebe epo ebenoma: keda:onama: iba:tamo pukala dalomolamiya, ebete ebe tanalo eba malagidilolo ebe atu epo a:kuwatiya iba:te ebeno Guduno ololonomo kawokaliminama:, iyo, ebe gabodo ebeno kapiya alailame magumulo Ya:sute dopodawama: eba eda:nalo ebeno ekaki epetapi bilibilinomate eba:go bilukulionama:na:.

30 Ebema: Godote kebe epo ebeno gudima: keda:onama: ibi duwatiya, ebete ibi a:keka:la:miya. Ebene ebete kebe epo keka:la:miyale, ebete ibi ebeno tuputupupima: a:ka:midiliya. Ebene ebete kebe epo ebeno tuputupupima: ka:midiliyale, ebete ibi ebeno kawo alonomo magumamo a:kemagaeliya iba:te ebeno uwomua: pukuilame alo magumulo kilukulionama:.

Godokono Nilakapo Tanalote Ya:su Kelisoko Magumulo Ditana

31 Ebema: a me wadewade tanalo eba malagidilolelo a beda: tabo na:kegelama:? Modobola a tabo ma kunu kegelamalema:, Godote aimano apulo nanitabolo butina, ebema: ago da:gowelaona iba:te wato kikopu a:kelaema:na:!

32 Numa:la:, Godote a mabuma: ebeno Gudunomo ka:wokolomiya:, wiyasiya ebete ebe aimano kuba osiyodilole tanalono a:e wiya laema: a bilibilinomatamo gito ikaeamiya. Iyo, ebete ebeno Gudu atamo dikaeamiya, nilakapo beda: kawonomola:ka:! Ebema: me tanalo nanitabola, ebete wadewade tanalo bilibilinomo epetapi atu nilakapo tanalodo atamo gito bikaeamenakomene.

33 Ebema: Godote kebe epo ebeno eponomoma: keda:onama: duwatiya, potele na:ka:modobomene ibi kubakubapima: keka:la:ima:? Idawa puliyanomola mabu Godote ibi ebeno tuputupupima: iyalo eka:la:miya,

34 iyo, idawate a kubakubapima: ka:ima: modoboa: mabu Ya:su Kelisote aimano tanaloma: a:iya. Ebene Godote ebe a:e magumune igilamo dadipatiya, ebe tetelo ebete Godokono tumudi apuamo nokoliya, ebema: me tetelo kalakala beda: kawonomola:ka:, ebete aimano iyaiya modoboa: tanalo Godotamo owadipalatelenako!

35 Ebema: Kelisokono kawo nilakaponomo magumune a iyabaiamo alomoema: potele na:ka:modobomene? Idawa puliyanomola! Nanitabola, epetapiate Ya:sukono tanaloma: atamo temeteme dikaeamena, ibino osiyodilole tanalo ega:walo iyaiya mibomibo tanalo epetapi ega:walo woki bilibili tanalo epetapi, ebe tanalo bilibilinomate a ebeno nilakapo tanalone wagaima: ka:modobona:. Ega:walo atumu bae kape tanalo ega:walo inamabua:no okoli tanalo, olalati tanalo ega:walo a:e tanalo, ebe tanalo bilibilinomate modoboa: a Kelisokono nilakapo magumune wagaima:!

36 Nanitabola, Godokono Buka magumulo tabo idite aimano tanalo ma kunu awokalimina,

“Godo, tete bilibilinomolo epetapiate a:ma: mabuma:
a anakapuaema: wagelena,
iyo, ibi ubila a dabiole sipi-goeogoeomu
kanakapuaema:!”

37 Wiyasiya aimano Kawodawate a nilakapolo kawonomamo malagidiloena, ebema: ale ebedo me kuba tanalo bilibilinomo magumulo a wato kikopu kelaemalema:!
38 Iyo, me tanalo na iyatawanomola, atamo a:e ikaeame tanalo ega:walo igilo ikaeame tanalo, ebe iyaiya tanalate aimano Kawodawano nilakapo magumune a a:kowagaimene. Nanitabola, Unu Duliyomolono nopopi, ega:walo Saitanakono elawo nopopi, ega:walo ebeno kubakuba uliyana epetapi, iyo, kebe iyaiya tanalate me tetelo demaimiona ega:walo walone tetelo demaimioma:na:,
39 ega:walo tobolo unulo da:pola:na, ega:walo damela magumulo da:pola:na, ega:walo opolo dowapata:lamena, me uliyana ega:walo inamabu bilibilinomo magumulo idi kapiyate a Godokono nilakapo magumune wagaima: modoboa:, mabu ebe nilakapo tanalo ebete aimano Kawodawa Ya:su Kelisodo atamo nanitabonomolo iyalo ikaeamiya.

9

Godote Yu Epo Kowalubilinama: Iba:tamo Kebe Iyaiya Tanalo Dikalamiya

1 Ebema: na Polote Kelisoko magumulo nani tabo gelo a:da: tabo kegita:, iyo, naimano tepo magumuno mulo wokite Godokono Uliyanano elawamo naimano nanitabo tanalo ma kunu awokalimita,
2 naimano kalima epono tanaloma: naimano tepo magumulo kawo temeteme tanalonomote olopoligoa: mibomibo tanalago netabokana.
3 Ebene naimano ubi ma kunu itana, gabote modobolo ditanamene, diyala, naimano Yu epono nanitabokobi midia: mabuma: na kapiyate Godokono dowa magumamo da:ba:nopegamo, ebema: Godote Kelisoko magumune na itamidanete Ela Opamo eba ba:idilonelo, ebete wiyasiya ibino igilo ebo ka:mula:lelaemene.
4 Ibi Godote dopamo deka:la:mioliya ebe Isalaela epola, ebema: ebete ibi nilakapolo uwatete ebeno gudima: eba midililo ebeno kawo alonomo iba:tamo ebo awokalimiya, ega:walo ebete ibi kowalubilinama: ibino ewoniatamo ebeno wadewade nopo alomonaki, ebene ebeno Totomu Tabono iyaiya tanalo atumu walo a:kikalamiya. Ebema: iba:godolo Godoko nanitabo amamate iyatawa tanalote bitana, ega:walo ebete ebeno Bukalo ibino igilo ka:mula:lema: kebe iyaiya tanalo nanitabonomolo da:kiyawaonaki, ebe wadewade tabote iba:godolo atumu ba:ka:pola:na.
5 Ebene A:ibalayamako ega:walo kawokawo ewoni nabi epetapi, Yu epo ebe ebe dubuno walone gudila, ega:walo kalakala kawonomola, Kelisote ibi magumune opo lumagino apa:mo pawokaliya.
Nanitabola, Kelisoko ebe Godotela! Iyo, ebeno elawo tanalote epetapi bilibilinomono elawo tanalo nodoilina, ebema: modobola epate uwomua: uwomua: tetelo ebe nemoionakoma:na:! Taula!

Godote Yu Epo Kowalubilinama: Nani Tabo Da:kiyawaiya, Ebete Ebe Tabo Kadikamidaliya:

6 La:le naimano iyatulame tanalo wadenomamo nelawa:la:, nale Godokono tanaloma: ma kunu kegita:, ebe a:da: tabo kiyawaodawama: eda:na. Ao, ebete Yu epo uwomua: uwomua: tetelo kowalubilinama: nanitabonomolo da:kiyawaiya, ebe tabo ebete kadikamidaliya: wiyasiya ebe tabono nanitabo tanalote a nanitabokobi midipiagodolo emaigiya. Numa:la:, ebeno umi magumulo piyate Yu epono kalimamo dawokalaonaka ibi bilibilinomate ebeno Isalaela eponomoma: keda:ona:.
7 Iyo, katene apulo A:ibalayamakono walone gudima: deda:ona, ibi magumulo epetapiate Godokono nani gudima: keda:ona:. Me mabuma: Godote A:ibalayamatamo dopamo ma kunu giya, “A:imano gudi magumulo a:ma:le Aisa:keko kapiyagodone a:imano gudi bilibilinomo kulaema:ta.”
8 Me tabono magumu ma kunula, piyate kateneno ubi gabodo dawokalaoma:na:, iba:te Godokono gudinomoma: a:keda:oma:na:. Ao, piyate Godokono walubi tabonomodo dawokalaoma:na:, ebeno umi magumulo ibi kapiyate ebeno nani gudima: keda:oma:na:.
9 Ebe mabuma: Godote A:ibalayamako kowalubima: ebetamo nanitabonomolo ma kunu giya, “Na nani tetenomolo walo da:ka:pemo, ebe tetelo Selate dubu gudu kalaimene.”

10 Ebema: modobola la:le me tanalo idi atumu na:kemalagidilala:. A Yu epono ewono nabiwi idi Aisa:kete Lebekagodolo dubu gudi netewa ulamiya, ebene iba:te ebe kapiya ibino nabiwima: ka:minakiya.
11-12 Wiyasiya ebe nedewale guda:te wade tanalo idi ega:walo kuba tanalo idi osiyodiloa:no, iyo, iba:te ibino menokono tepo magumune awokalaoa:no, ebe tetelo Godote ebeno ubilo ibi magumulo kapiya gudunomo lawiya, ebete ebe gududo ebeno iyaiya ubi tanalo kosiyodilolenama:. Ebema: ebete ebe tanalo kawokalima: Lebekatamo negiya, "Ekawi dubuno elawote kawonomoma: eba eda:nalo, naniwino iyaiya gudino tanebapiate ebetamo wiya: wokopima: beda:onama:na:." Ebe tanalone a me tanalo iyatawala, Godote ebeno ubi tanalo kapiyado ebeno nani gudi uwatenako, ibino osiyodilole tanalodoa:.
13 Iyo, ebe tanalo kawokalima: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu itana, "Na Ya:ikoboko nilakapolo eba malagidilonalo ebe ebo lawiyamo, wiyasiya na ebeno naniwi Isoko ubia:noma: ediyamo."
14 Ebe mabuma: ale Godoko tuputupu tanalo osiyodiloa:dawama: ba:kegelama:? Ao, mako woki ebe daedale wokila!
15 Godote ebeno tanalo kawokalima: Mosesetamo tabo ma kunu giya,

"Na ebe Godotela,
ebema: kebe tetelo na a:ka:tuwa: ubi diyatimo,
ebe tetelo lumagi iditamo
nilakapo kawokalimamo,
ega:walo kebe tetelo naimano ubi ditanamene,
na lumagi idi nilakapolo ebo kowalubimamo."

16 Ebema: kawo tanalo kapiyanomo bitana, ebe tanalo ebe Godokono nilakapo tanalola. Iyo, lumagite a:ka:tuwa: ebeno ubi tanalodo ega:walo ebeno elawamo woko osiyodilo tanalodo wade tanalo idi Godogodone a:kelaemene, Godokono nilakapo kapiyado kelaemene!
17 Numa:la:, Godokono Bukalo ebete Kawo Elawodubu Pa:lokono wato kodakoda tanaloma: ebetamo ma kunu giya, "Nale a:ka:tuwa: a:ma: kawo elawodubuno gobebobamo iyatiyamata, nale a:ma:godone naimano iyaiya ubi tanalo kosiyodilolema:. Iyo, nale a:ma:do naimano elawo me opopiatamo eba awokalimilo, ibi bilibilinomate naimano amama mailo ebo kiyatawaoma:na:."
18 Ebema: me tanalo nanitabonomola, Godote ebeno ubilo kapiya lumagitamo nilakapo eba awokalimilo, lumagi idino wato gito kodakodaimiya ebeno dowa tanalote ebetamo ka:pemaigama:.

Godokono Dowa Tanalo Ega:walo Ebeno Nilakapo Tanalo

19 Ebema: diyala, la: magumulo idite natamo tabo ma kunu da:begemene, "Godote a:ka:tuwa: wato kodakoda woki lumagi iditamo dikaemene, ebete ebe lumagino kuba osiyodilo mabuma: wiya keba kunu na:kikaemene? Ebete eba kunu dosiyodilomene, ebe tanalo tuputupu osiyodilo tanaloa:, mabu ebe a:ka:tuwa: ebeno ubilo wato kodakoda woki ebe lumagitamo ikame! Eiye, opo lumagigodolo elawo kitana: Godokono ubi tanalo odiyoboma:!"
20 Na wiyasiya ebako tabo gedawatamo negemo, "Naimano namutudawa, a:ma: poteleka: a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: kawoma: midilo Godokono ubi tanalago dapaminateua:wita? Numa:, mulodawate ebeno ubilo kalili idi gebetamo dosiyodilomene, ebe tetelo kalilite ebetamo mako daedale woki tabo a:kegemene, 'Na ubia:nola me ololamo okolitama:. Mabu keleka: a:ma:le na ma kunu dosiyodilona:wa:?'
21 Eiye! Kalili osiyodiloledawa ebe mulo iyatawadawala. Ebema: ebete ebeno ubilo kapiya gebetone kalili idi wade baeno woko kosiyodiloma: osiyodilote, ega:walo kalili idi sosowano woko kosiyodiloma: da:kosiyodilomene, ebe tanalo ebe ebeno tanalola. Idawate modoboa: ebe kuba wokodawama: gema:."
22 Me uli tabote Godokono tanalo awokalimita. Ebete ebeno ubilo me opo epo bilibilinomo gito osiyodiloliya, ibi magumulo epetapiate nanitabokobi midia:pima: eba eda:onalo ebete iba:godolo ebeno elawo tanalo ega:walo dowa tanalo kawokalilaema:. Numa:la:, ebako epate iyalo olosiyodiloiya Godote ibino kuba osiyodilole mabuma: ibi ka:kubailaema:, wiyasiya tete geyageyanomolo ebete ibi kopoliyadigalena: mabu ebeno kawo dowanomo awokalimi tanalote ibido katepana:.

23 Ega:walo Godote a nanitabokobi midipi ako-osiyodiloiya ebete ado ebeno kawo
alonomo kawokalima:, iyo, ebete iyalo tetelo ebeno nilakapolo a wadekobi a:midiya ale
ebeno kawo alonomono wadewade dogodogo tanalo ebegodone ka:nuwatema:.
24 Ebema: nanitabola, Godote Yu epo ega:walo Yua:pi bilibilinomo magumulo piyate
ebeno gudima: keda:onama: deka:la:mioliya, a ebe ebe epola.
25 Numa:la:, Godote Yua:pino tanalo kawokalima: ebeno Bukalo ebeno wokodawa
Oseyagodone tabo ma kunu giya,

“Kebe epate naimano epoma:
keda:onamia:,
nale ibi naimano eponomoma:
keka:la:imamo,
ega:walo nale dopamo kebe gudu nilakapolo
kemalagidilonamia:,
nale wiyasiya ebe naimano wade gudunomoma:
kegemamo.
26 Ebema: na Godote dopamo
kebe opo epo kanaliyamo,
‘La: naimano epoa:,’
me tetelo ibino oponomolo
epetapiate iba:tamo kegelama:na:,
‘Uwomua: uwomua: tetelo digilonamene,
la:le ebe Kawodawa Godokono gudima: eda:onamata.’ ”

27 Ebene Godote ebeno Bukalo me elawo tabonomo Aisayagodone ma kunu gena,

“Isalaela epono ka:la:miole uwomu
ebe kewa: kolomono wiyo keba kunula:ka:,
iba:te bilibilinomoma: eba kunu eba eda:onalo,
wiyasiya ibi magumune nale kapiyakapiyanomo uwatete
ibino igilo ka:mula:lelaemamo.
28 Mabu tete gawagawalo na:pe,
na Kawodawate me opo epono tanalo
eba anagilamelelamelo,
ibi bilibilinomatamo modobo wiyanomo
ebo kikalamolemamo.”

29 Iyo, me tabo awokalimia:no, Aisayate dopamo Godokono Bukalo tabo idi ma kunu
kegiya,

“Elawo Kawodawanomote ebeno nilakapo
atamo kela:mo awokalimia:notaleka:,
aimano kuba osiyodilole mabuma:
ebete a opoliyaenomo bopoliyaena:,
iyo, ebete Sodomo duliyomolo ega:walo Gomola duliyomolo epo
keba kunu kanakapulamiyale,
ebete a eba kunu ba:kubaiamena:.”

Yu Epate Tuputupupima: Eda:o Gabodo Agowa Dukamidaoliya

30 Ebema: me iyatulame tanalono kawo magumunomo ma kunula. Kebe tetelo
Yua:piate Godokono tuputupupima: eda:o gabo wadia:no, ebe tetelo wiyasiya Godote ibi
uwatete ibino nanitabokobi midi tanalodo ibi tuputupupima: ebo midiliya.
31 Wiyasiya Godote dopamo deka:la:mioliya ebe Yu epate Mosesekono Totomu Tabo
bilibilinomo magumulo elawo ikalame totomu idi kawonomamo nipo wadiya, iba:te ebe
totomu tabamo tudila:o tanalodo tuputupupima: keda:onama:.
32 Mabu keleka: iba:te kumiya:? Mabu iba:te nanitabokobi midi gabodo kowadiya:,
iba:te wiyasiya kebe tanalo ibino elawamo kosiyodilolenakiye ebe tanalo kawo
tanalonomoma: eba gelalo, iba:te tuputupupima: eda:oma: Godokono nokolalo agowa gito
nukamidaoliya.
33 Ebe mabuma: Godote ebeno Bukalo Kelisokono tanaloma: tabo ma kunu gena,

“Numa:la:, nale Isalaela epono Sayono opamo*
agowa ukamidaoleno nokola iyatiyamo,
iyo, ebe nokola ebe nale iba:tamo dapalibiyamo
ebe Wade Wokodawala.
Ebema: ibi epetapiate ebe nokolalo agowa ukamidaolete
ebo ka:na:gudima:na:,
wiyasiya piyate naimano Wokodawa nanitabokobi da:midima:na:,
iba:te ilipo walo a:kiyatawaonakoma:na:.”

10

Yu Epate Godokono Igilo Mula: Gabo Keba Kunu Kanaetoamidiye

1 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, naimano Yu epate igilo mula: tanalo kelaema: nale ebe tanalo tepo magumulo kawonomamo eba malagidilolo Godoko ebema: toweomenakomo.
2 Na ibino tanaloma: nani tabonomo la:tamo ma kunu kiyawaimo, iba:te ibino tanalo bilibilinomo Godotamo eba osiyodilolenalo ebo malagidilonaka ebete iba:tamo kekalakalamene, wiyasiya ibi iyatawa: iba:te ebeno nanitabo gabo iyalo danaetoamidiya.
3 Iyo, Godote epo ebeno tuputupupima: kebe gabodo ka:midilinale, Yu epate ebe gabodo tolaema: ubia:noma: eba eda:olo, ebema: iba:te Godokono ubi tanalamo tudila:oa:no ibi a:ka:tuwa: ibino woki idi gabonomoma: ebo geliya,
4 ebe gabo ebe Godote ibino ewoniatamo Mosesedo dikalamiya ebe Totomu Tabamo tudila:o gabola. La: wiyasiya numa:la:, Kelisokono woko magumulo ebete ebe tagala gabo odiyobiya, ebema: me tetelo ebeno oli gabo kapiyanomote itana, iyo, piyate ebe nanitabokobi da:midina Godote ibi bilibilinomo ebeno tuputupupima: midilite, iba:te igilo mula: tanalo ebo kelaema:na:.

Ya:suko Ka:mi Magumulo Lumagite Igilo Mula: Tanalo Kelaemene

5 Ebema: Godote lumagi idi ebeno Totomu Tabamo tuduwata tanalodo tuputupudawama: deka:imene, Mosesete ebe tanalo Godokono Bukalo ma kunu awokalimiya, “Potele Godokono Totomu tabo bilibilinomamo da:tuduwatanako idi kapiya adikanalea:no, Godote ebe tuputupudawama: ka:mite nanitabo igilo ebetamo ebo kikaemene.” Wiyasiya numa:la:, a opo duliyomolo epo niyaniyala mabu a magumulo ebako lumagite ka:luta:.
6 Wiyasiya Godote kebe lumagi ebeno nanitabokobi midi tanalodo tuputupudawama: deka:imene, ebete ebako dawano tanaloma: ebeno Bukamo iyaiya tabo epetapi akakuloliya. Iyo, ebeno Bukalo dopo tabote ma kunu gena, “Opo lumagi, a:ma: mako tabo tepo magumulo akogeala:, ‘Naimano nanitabo igilo ka:nelaema:, Unu Duliyomolamo potele na:ka:nodolomene?’ ” Eiye! Me tabo ebe daedale woki tabola, mabu nanitabokobi mididawa iyatawala Kelisote Unu Duliyomolone me opamo iyalo a:piwisigiya!
7 Ega:walo atu Buka tabote walo ma kunu kegena, “Opo lumagi, a:ma: atumu daedale tabo idi ma kunu akogeala:, ‘Naimano nanitabo igilo ka:nelaema:, a:elao epono opamo potele na:ka:niwisigamene?’ ” Nanitabokobi mididawa, a:ma: numa:, Kelisote ebamo iyalo niwisigate a:e magumune atamo walo ebo kemaigiya!
8 Ebema: Godokono Bukalo tabo idite nanitabokobi mididawano tanaloma: ma kunu itana, “Naimano igilo tabote iyalo pemaigate a:ma: niyakabonomolo bitana, iyo, a:imano tepo magumulo eba itanalo ebo kiyawaonakota.” Nanitabola, epate Ya:suko nanitabokobi ka:midima: ale iba:tamo da:kiyawaonakoma:, me ebe Wade Tabola.
9 Ebema: Godote Ya:suko a:e magumune dadipatiya, kebe lumagite ebe tanalo ebeno tepo magumulo nanitabokobi eba midinalo, Ya:sute Kawodawama: deda:na ebe tanalo ebeno tabamo dawokalimene, Godote ebe lumagino igilo ka:mula:emene.
10 Nanitabola, ale nanitabokobi da:midinama:, Godote a tuputupupima: ebema: ka:mina, ega:walo ale aimano nanitabokobi midi tanalo tabamo dawokaliminakoma:, Godote ebe gabodo aimano igilo ebo mula:leamenako.
11 Ebema: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu itana, “Piyate ebe nanitabokobi da:midima:na:, ibi bilibilinomate ilipo walo a:kiyatawaonakoma:na:.”
12 Numa:la:, Godote me tabamo epo bilibilinomono tanaloma: gena, mabu ebeno osiyodilo magumulo ebete Yu epo ega:walo Yua:pi atu gabodo uwatete kapiya epoma: ebo midiliya. Iyo, Kawodawa Ya:suko ebe ibi bilibilinomono kapiya Kawodawala, ebema: ibi bilibilinomo magumulo piyate ebeno mailo deka:ima:na:, ebete ibi bilibilinomatamo wadewade dogodogo tanalo kawonomamo kikalaemene.

* **9:33:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa, Isalaela epono opono mailo idi ebe Sayonola.

13 Nanitabola, Godote ebeno Bukalo tabo idi walo ma kunu kegena, “Piyate Ka-
wodawano walubi tanalo laema: ebeno mailo deka:ima:na:, Godote ibi bilibilinomono
igilo nanitabonomolo ka:mula:lelaemene.”

Yu Epate Godokono Wade Tabo Olowite Ubia:noma: Deda:iya

14 Ebema: modobola la: me tanalo nemalagidilala:. Epate Kawodawa Ya:suko
nanitabokobi midia:no, iba:te ebe keba kunu na:keka:ima:na: ebete ibino igilo
ka:mula:lelaema:? Ega:walo iba:te ebeno tanalo olowioa:no ebe nanitabokobi keba kunu
na:ka:midima:na:? Ega:walo epetapiate ebeno Wade Tabo iba:tamo kiyawaoa:no, iba:te
keba kunu na:kolowioma:na:?
15 Ega:walo Godote wokopi ebeno elawago alibolea:no iba:te Wade Tabo keba kunu
na:ka:nikiyawaoma:na:? Numa:la:, ebe tanalo awokalima: ebeno Bukalo tabo idite ma
kunu itana, “Olalati magumulo dilukuliona, piyate ebako epo kowalubilima: Wade Tabo
dadaema:na:, ebe wokopino pelame tanalo beda: wade tanalonomola:ka:!”
16 Wiyasiya Ya:sukono Wade Tabote Yu epatamo da:pemaigiya, ibi epetapi bilibilino-
mate ubia:noma: eda:iya. Ebema: tete idilo Godokono woki awokalimidawa Aisayate ebe
naniya, “O Kawodawa, a a:imano wokopiate tabo da:kiyawaonakoma: epate wiyasiya
kolowionakoa:, ibi magumulo kapiyakapiyanomate nanitabokobi midinaka!”
17 Me tanalo nanitabola, epono nanitabokobi midi tanalote Kelisokono Wade Tabo
olowio tanalodo maiganako, ega:walo Kelisokono tabo awokalimi tanalodo iba:te ebo
olowionaka.
18 Ebema: nanitabola, Yu epate Kelisokono tabo ibino galonomamo eba kunu olowiya
wiyasiya kelawiya:, iyo, Godokono Bukalo tabo idite ibino olowio tanalo ma kunu
awokalimina,

“Godote wagilimi mabu tetelo dosiyodiloliya,
ebe inamabuate ebeno tanaloma: tabo eba kiyawaonalo,
ebe tabote me opo kawonomamo gito tiya.
Ebema: mulu oponomolo dilukuliona,
ebe epate ebeno tabono iyaiya tanalo
wadenomamo iyalo olowiya.”

19 Ebema: na Polote naimano leta tabo olowiopi la: analemata, la: ma kunu kemalagidi-
lawitama, Isalaela opolo dilukuliona Godokono tabote ebe Yu epatamo ka:pemaigiya:?
Ao, iba:te nanitabonomolo olowiote wiyasiya kelawiya:, mabu ibino nanitabokobi
midia: tanalo pemaiga:no, dopamo Mosesete ebe tanalo Godokono Bukalo ma kunu
awokalimiya,

“Godote nege,
‘La: Yu epate kebe epo wadewade epoa:ma: degelawenama,
nale la:imano gobebobo ebe Yua:piatamo dikalaemo,
la: ebema: ka:dowaomamota.
Iyo, dopamo daedale woki magumulo dilukulionamiya,
nale la:imano iyaiya iyatawa tanalo iba:tamo dikalaemo,
ebe mabuma: la: tepo magumulo
iba:tamo elanomoma: keda:omamota.’ ”

20 Ega:walo tete idilo Aisayate tolea:no Godokono Bukalo Yua:pino tanalo walo naka-
wokalimiya,

“Godote nege,
‘Na wadinia:piate na unamiya,
iyo, nale pema: piyate na ka:toweonamia:,
wiyasiya na iba:tamo nilakapolo a:pemaigiyamo.’ ”

21 Ebete wiyasiya Isalaela epono tanaloma: ma kunu kegiya,

“Nale ibino igilo ka:mula:lelaema:,
tete geyageyanomolo naimano koto
iba:tamo uwamidalete dutinaimo,
wiyasiya iba:te naimano tabamo tudila:oa:no
wato kodakoda-ibinomoma: eda:onamiya.”

11

Yu Epate Godoko Ubia:noma: Eba Eda:onalo Ebete Wiyasiya Ibi Ubia:noma: Keda:na:

1 Ebema: nale la: analemata, la:imano woki ma kunu kitanale, Godote ebeno Yu
epono tanaloma: woki iyakobi midite iba:tamo ubia:noma: ebo kediyale? Ao, eba
kunua:. Nanitabola, ibi epetapi bilibilinomate Kelisoko nanitabokobi ka:midina:,
wiyasiya numa:la:, me atu tetelo kapiyakapiya epo epetapiate ebe nanitabolo lawiya.
Ma kunu na atumu Yu lumagima: eba keda:nalo wiyasiya nanitabokobi na:midinamo,
iyo, A:ibalayamako ebe naimano ewono nabiwila, ega:walo na Isalaela epono Beniyami-
nakono gu magumune awokaliyamo.
2 Ebema: nanitabola, Godote me opo wagilimia: tetelo piyate ebeno gudima:
keda:onama: ebeno pukala iba:tamo dalomolamiya, me tetelo ebete ebe Isalaela epo
ubia:noma: keda:na:. La: iyatawalata, Godokono Bukalo tabo idite keba kunu kitanale,
iyo, Godote Isalaela epatamo kuba wiya ikalaema: Elayate ebe eba toweomelo tabo ma
kunu giya,
3 "O Kawodawa, Isalaela epono kuba osiyodilole tanalo kawokawonomola. Iba:te
a:ma: watidilono nokolamo osiyodilole patapata kubailamete a:imano woki awokalimipi
bilibilinomo ebo anakapulamiya, ebema: ibi magumulo na kapiyate eba igilonalo iba:te
atumu na anakapunaema: kowagelena!"
4 Ebene Godote Elayakono tabo eba wiyalo negiya, "Naimano Isalaela epo magumulo
a:ma: kapiyate nanitabokobi midi magumulo kokoliawena:. Nanitabola, ibi epetapi
miliya:ni epo bilibilinomate na iyalo atepanete a:da: elemasigi ida:da:li Ba:iliko ib-
ino godoma: ka:minaka, wiyasiya Ba:iliko amamatea:pi epetapi sebeni taoseni epate
ba:pola:na, iba:te na amamanatenenaka. Numa:, ebe nanitabokobi midipino uwomu
bilibilia:, wiyasiya nale ibi wadenomamo anikulamenamo."
5 Ebema: Elayako tetelo dopamo demaigiya, me tetelo ebe atu tanalote kemaigiya, Yu
epo epetapi bilibilinomate Godoko ubia:noma: eba eda:onalo, wiyasiya ibi magumulo
ebete ebeno nilakapo tanalodo kapiyakapiyanomo uwatiya.
6 Nanitabola, Godote ibi ibino wadewade osiyodilole tanalodo kuwatiya:, ao, ebete ibi
ebeno nilakapo tanalodo gito uwatiya. Numa:la:, me opolo woko namutupiate wade
wiya wadewade wokopiatamo eba ikalamenalo wiyasiya kuba wiya kubakubapiatamo
ikalamenaka, wiyasiya Godokono tanalo eba kunua:, ebete ebeno wade tanalo a kuba
osiyodilolepi bilibilinomatamo gito eba ikaeamenalo ebeno nilakapo tanalonomo ma
kunu awokaliminako.
7 Ebema: me tanalono magumu keba kunula:ka:? Nanitabola, Isalaela epate ibi
a:ka:tuwa: ibino elawamo Godogodone wade tanalo laema: eba wagelenalo wiyasiya
iba:te gabo nipo wadiya. Ebene ibi magumulo Godote kebe epo ebeno gudima:
keda:onama: dopamo deka:la:mioliya, ebe kapiyakapiyanomate nanitabo tanalo eba
lawelo, wiyasiya Godote Yu epo epetapi bilibilinomono galo gito mopiolelamiya iba:te
ebeno tabo olowiokapoma:.
8 Iyo, ebeno Bukalo tabo idite ibino tanalo ma kunu awokalimina,

"Godote iba:tamo u lao tanalo ikalamiya,
ebema: iyalo tetene wagilimite me teta:mo pemaiga,
iba:te ibino balida:mo Godokono nanitabo tanalo kuminakia:,
ega:walo iba:te ibino galamo ebeno tabo kolowionakia:."

9 Ega:walo tete idilo Da:ibidite Godokono Bukalo Yu epono tanaloma: tabo ma kunu
kegiya,

"Iba:te woki bilibilia:no soliyomu bae eba nautalo,
modobola Godote ibino kuba wiya
iba:tamo nikalaemene,
iyo, iba:te ebeno gubi magumamo eba nigudilo,
kubanomamo ebo na:nela:wa:oma:na:.
10 Ebene ibino balidi netamiolaemene,
iba:te ebeno wade tanalo umikapoma:,
ega:walo mibomibo tanalo magumulo eba ilukulionalo,
modobola iba:te kawokawo temetema:go
nowapata:lamenama:na:."

Godokono Igilo Mula: Tanalote Yua:piatamo Da:piya

11 Ebema: nale la: tanalo idima: kanalemata. La:imano woki ma kunu kitanale, Yu
epate nanitabokobi midi magumulo agowa da:nukamidaoliya, Godote ebe mabuma:
ibi ginima:mo gito kilateliya: iba:te uwomua: uwomua: tetelo ebegodone mulunomolo
ka:pola:nama:? Ao, eba kunua:! Numa:la:, Yu epono ele gabo odidi tanalodo
Godokono igilo mula: tanalote Yua:piatamo piya. Ebema: Yu epate ebe mulupino
nanitabo kalakala tanalo duima:na:, diyala, iba:te ebe tanaloma: dowatepaote Godotamo
da:bolobila:oma:na:, ebene ibino kalakala atumu ebegodone ka:kelaema:na:.
12 Nanitabola, kebe tetelo Isalaela epate nanitabo gabo datepiya, iyaiya opo epetapino
epate gabo ebo umiya Godogodone wadewade tanalo kuwatema:. Iyo, Yu epono
nanitabokobi midia: tanalone iba:te kebe tanalo katutulateliye, Yua:piate ebe atu tanalo
gito uwatiya, ebema: ibino kalakala tanalote me tetelo kawonomoma: eda:na. Wiyasiya
Yu epate ibino igilo mula: tanalo atumu da:kelaema:na:, aimano kalakala beda: ka-
wonomola:ka: mabu a nanitabokobi midipino walogabo apuno kalakalate me teteno
kalakala ka:nodolimene!
13 Ebema: na Polote me tabo idi la: Yua:piatamo gemo, nanitabola, Godokono alibolepi
magumulo ebete na la: mabuma: elaweniya. Ebe woko osiyodilo tanaloma: nagodolo
kawo kalakalanomote itana,
14 mabu naimano Yu eponomate la: Yua:pino igilo mula:no nanitabo kalakala dumil-
ametamene, diyala, iba:te ebe tanaloma: dowatepaote Godotamo da:boloba:la:oma:na:,
ebene ibino kalakala tanalo ebegodone atumu ka:kelaema:na:. Ebema: kalakala ka-
wonomola, nale woko Yua:piatamo eba osiyodilonalo, ebe atu woko magumulo gabote
da:bitanamene Yu epono igilo mula: tanalote iba:tamo naimano woko magumudo
ka:pema:.
15 Numa:la:, Godote Yu epo iyabaiamo eba alomatepalo, wiyasiya me opo epono
Yua:pino wade tetete ebo pemaigiya iba:te Godago wadewade namutupima: walo
ka:keda:oma:. Ebema: walone tetelo Godote ebeno Yu epo walo da:kuwatemene, kalakala
beda: kawonomola:ka:, mabu piyate me tetelo da:elaona iba:te igilamo kemaimioma:na:!
16 Numa:la:, kebe tetelo lumagite palowa bae apu talenama: midite Godotamo
dikaemene, ebe tetelo ebe bae umomonomote Godokonoma: keda:mene. Ega:walo
lumagi idite wade da:imi kewa talenama: midite Godotamo dikaemene, ebe kewano
ape kawonomote ebeno katomo ega:walo dolodolago Godokono talena inamabuma:
keda:mene.
17 Ebema: la: me uli tabo idi nemalagidilala:. Idawate wade olibi da:imi kewa
ebeno moto niyakabamo gito amiya. Ebene ebete ebe kewano katomo epetapi otolete,
tumulo da:eni ebe olibi da:imi kewa iditamo tote katomo kapiya nitamidate, walo
ka:pete tumu kewano katomo dopo kewano apa:mo gito pa:mogiya, iba:te atu igilago
eba pola:nalo wadewade da:ima:te kapimiya ka:nolonakoma:. Ebema: la: Yua:piate
Godoko nanitabokobi da:mida:wenama, la:imano tanalo ebe eba kunula. Godote la:
nilakapolo uwatetate Yu epono igilo mabuamo a:pemoga:liyata, la:le iba:go kapimiya
ebeno wadewade tanalo kalakalago kuwata:wenakoma:.
18 Wiyasiya la: nanisiwale! Godote la:tamo gobebobo ikalaema: gelo Yu epo epetapino
katomo gito dotoliya, la: a:ka:tuwa: ibino olalati tanaloma: akoamamala:. Eiye! La:
katomonomolata, la: kewano nanitabo igilo mabua:! Kewano dolodolote la: katomotamo
igilo ikalamenata, wiyasiya la:le dolodolotamo wade tanalo idi kikalama:wena:.
19 Ebema: diyala, la: magumulo idite naimano tabo eba wiyalo ma kunu da:begemene,
“Kalakala kawonomola, gobebobo natamo ikaname mabuma: Godote Yu epo epetapino
katomo gito otoliya.”
20 Ebema: nale ebe lumagitamo kowaimamo, “A:imano tabo nanitabola, wiyasiya
a:ma: nanisiwale! A:ma: Godoko tolemelo a:ma: a:ka:tuwa: akoamamata:la:, mabu piyate
dopamo nanitabokobi midia:noma: deda:onamiya ebete ibi gito otoliya, ebene a:ma:
a:imano nanitabokobi midi tanalo kapiyado ibino gobebobolo utitata.
21 Nanitabola, dopamo Godote katomo epetapi ibino nanitabokobi midia: mabuma:
ka:wokololamiya:, ebema: a:ma: nanitabokobi midia:noma: deda:emene, ebete a:ma:
atumu gito ka:kitamidama:ta!”
22 Ebema: la: Yua:pi nanitabokobi midipiala:, modobola la: Godokono kawo ni-
lakaponomo ega:walo ebeno kawo elawonomo me netewa tanalo nemalagidilolenala:.
Piyate kuba osiyodilole magumamo da:na:gudiya ebete iba:tamo kawonomamo eba
elawonalo, wiyasiya la:tamo ebeno nilakapo awokalimina, iyo, kebe tetelo la:le ebeno ni-
lakapo magumune gudia:no ebe nilakapote la: mabuma: a:kolopoligonamene. Wiyasiya
la:le kubakubapino tanalo eba waloma:talo atumu da:ka:niguda:ema, la: nanisiwale! Ebe
tetelo Godote la: atumu gito ka:kotolema:ta!

23 Ega:walo kebe tetelo Yu epate kuba magumune maimiote Kelisoko nanitabokobi
da:midima:na:, ebe tetelo Godote ebe katomo walo kuwatete ebeno olibi da:imi kewano
igilo mabuamo ka:ka:moga:lemene, mabu ebegodolo elawo bitana ebe nilakapo tanalo
kosiyodiloma:.
24 Ebema: numa:la:, Godote la: Yua:pino katomo ebeno olibi da:imi kewamo moga:lema:
kodakodadopola, mabu la: tumu da:imi kewano katomolata. Wiyasiya ebete ebeno Yu
epono katomo walo da:ka:moga:lemene, ebe tanalo ebete osiyodiloma: kodakoda: mabu
ebe katomo ebe atu kewane iyalo dotoliya ebe katomola, iyo, ebe kewano mabu ebe ibino
igilo mabunomola.

Walone Tetelo Isalaela Epo Bilibilinomate Ibino Igilo Mula: Tanalo Kelaema:na:

25 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, Godote walone tetelo kosiyodiloma: dopamo
dowaminiya, nale ebe tanalo la:tamo kawokalimamo, la:le la:imano igilo mula: tanalo
lawe mabuma: amamaokapoma:. Ebe tanalo ma kunula, Isalaela epono wato ko-
dakoda tanalote uwomua: tetelo a:kitanamene, ao, Yua:pi magumulo piyate nanitabokobi
da:midima:na: ibi bilibilinomate Godotamo dopamo pelamete, ebene Yu epate atumu
walone ka:ka:pelaema:na:.
26-27 Ebema: nanitabola, ebe tetelo Isalaela epo bilibilinomate ibino igilo mula: tanalo
kelaema:na:, mabu Godokono Bukalo tabo idite ma kunu gena,

"Na Godote ibino kuba osiyodilole tanalo
iyabaiamo dowatalaemo,
ebe tetelo nale naimano oli nopo iyatite
iba:tamo ma kunu kawokalimamo,
Ya:ikobokono walone gudino Igilo Mula:lelamedawate
Isalaela opolo demaigamene,*
ebete ibino Godoko ololoa: tanalo
iba:godone uwatelamete
iyabaiamo gito kalomolaemene."

28 Ebema: Godote ebeno ubi ma kunu iyatiya, Yu epate ebeno Wade Tabo laema:
ubia:noma: eda:ote, ebete iba:go gowelaodawama: eba eda:nalo ibino ubia: tanalodo
igilo mula: gigiyu la: Yua:piatamo ka:iyamidalametama:. Wiyasiya numa:la:, ebete ibi
nanitabolo kalibulateliya:, ao, ebete ibino ewoni nabi nilakapolo iyalo duwatiya, ebema:
ebe tanalo dodomatia:no ebete ebe nanitabokobi midipino tanaloma: ibino walone gudi
uwomua: tetelo nilakapolo atumu ba:kemalagidilolenamene.
29 Nanitabola, Godote dopamo kebe wadewade tanalo epatamo kikalamiyale, ebete
woki iyakobi midite walo a:kuwatemene, ega:walo ebete dopamo kebe epo nilakapolo
kuwatiyale, ebete walone tetelo ibi ubia:noma: eda:te gito a:ka:miyapamene.
30 Ebema: numa:la:, dopamo tetelo Godote ebeno nilakapo Yu epatamo eba awokalimi-
nalo, ebe tetelo la: Yua:piate ebetamo ka:tudila:wenamia:, wiyasiya me tetelo la: Yua:piate
ibino tudila:oa: tanalodo nilakapo Godogodone nelawenamata.
31 Ega:walo Godokono nilakapo la:tamo awokalimi mabuma: Yu epate tete da:pesolo ib-
ino tudila:oa: tanalo magumulo ilukula:tepate, ebene walone tetelo ibi atumu ebegodone
nilakapo walo ka:kelaema:na:.
32 Iyo, nanitabola, Godote me opo epo bilibilinomatamo tete ikalamiya iba:te kuba
osiyodilole tanalono matuomeo magumulo kilukula:tepama:, mabu ebe ubila ibi bilibili-
nomate ebe temetema:go eba kunu eba ilukulinalo ebete iba:tamo ebeno nilakapo ebo
kawokalima:.

Polote Godoko Amamatema: Tabo Dadipatiya

33 Ebema: Godokono nilakapo tanalo ega:walo ebeno mulo tanalo ega:walo ebeno
iyatawa tanalo beda: kawokawonomola:ka:!

Ebeno osiyodilole tanalono magumu nanitabolo uwatema:
lumagi idite a:ka:modobomene,
iyo, ebeno tuputupu gabono mabu
idawate a:kiyatawamene!
34 Dopamo wagilimi mabune lumagi idite
Kawodawa Godokono tepo magumuno woki
nanitabolo kelawenakia:,

* **11:26-27:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa, Isalaela epono opono mailo idi ebe Sayonola.

ega:walo idawate ebe oli tanalo
iyatuima: ka:modobonakia:!

35 Ega:walo nanitabola,
Godogodolo modoboa: tanalo kapiya idi kitana:,
ebema: ebete opo lumagigodone
walubi tanalo idi nanitabolo kelawenakoa:,
ebete ebe lumagitamo walo ebema: ka:wiyala!
36 Ebe nanitabola, Godote ebeno elawamo
inamabu bilibilinomo osiyodiloliya,
ebene ibi bilibilinomate ebe kowalogonama:
ebeno igilo magumulo pola:na,
ebema: modobola uwomua: uwomua: tetelo
amama tanalote ebegodolo nitanamene!
Me tabo nanitabonomola, taula!

12

Nanitabokobi Midipiate Ibino Igilo Godotamo Ikameo Tanalo

1 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, Godote ebeno nilakapo kawonomo atamo keba kunu kawokalimiyale, nale la: ebe tanalo me leta magumulo wadenomamo iyatulaemata. Ebe mabuma: nale la: toweolaemata, la:le la:imano ilukuli magumulo la:imano igilo ebetamo nanitabonomolo nikameonala:, epo epetapiate ebetamo kalimagono inamabu keba kunu kikameonake eba kunu. Iyo, la:le Godoko kekalakalaima:wenama: modobola ebeno woko osiyodilo tanaloma: la:imano igilo talenama: na:midilinakiyala:, ebene me gabodo la:le ebe wade tuputupu wokiago bamamatenakomata.

2 Ebema: me opolo dilukuliona ebe nanitabokobi midia:pino osiyodilole tanalodo ibi akoibamilatela:la:, la: wiyasiya Godotamo gobebobo nikamenala: ebete la:imano tepo magumuno woki oliolinoma: ka:midilinama:, ebene Godote kebe tanalo wadewadenonomoma: kegenale, la: ebe iyaiya tanalo wadenomamo kiyatawaomamota la:le ebeno ubi tanalamo ka:tudila:wenama:.

3 Ebema: nale Godokono woko kosiyodilonama: ebete kebe iyanomo elawo natamo nilakapolo kikanamiyale, nale ebe tanalamo la: bilibilinomo ma kunu analemata, amama magumulo la: a:ka:tuwa: la: kawokawopima: akomidila:la:. Wiyasiya Godote la:imano nanitabokobi midi tanalodo la:tamo kebakobako iyaiya elawo dikalamoletiyala, modobola la: ebe tanalo tuputupu wokiago nemalagidilolenala:, mabu la: eba kunu nanitabolo kiyatawaomamota la:le ebetamo kebe iyaiya woko modobolo kosiyodilawenama.

4 Ebema: modobola a bilibilinomate lumagino apeno tanalo eba malagidilolo uli tabo idi ma kunu kuimalema:, lumagino ape ebe kapiyala wiyasiya ebeno iyaiya woko osiyodilole tanalo ba:pola:mena.

5 Eba kunu a nanitabokobi midipiate Kelisoko magumulo kapiya apema: eba eda:nalo aimano iyaiya woko kapimiya bosiyodilolenama:. Ega:walo me tanalo idila, lumagino apeno moga:lamole tanalate ibino iyaiya bailo modobolo da:pola:nama:na: ibino woko osiyodilo tanalate wadenomamo ka:pola:nama:na:, wiyasiya apeno iyaiya apu magumulo idi kapiyate ape kawone ditamidamene ebe a:ka:tuwa: woko osiyodiloma: a:ka:modobomene.

6 Nanitabola, Godote nilakapolo a bilibilinomatamo iyaiya elawo ikaeamoiya ale ebeno woko kapimiya kosiyodilonama:. Ebema: nanitabokobi mididawa, Godote a:ma:tamo iyanomo elawo dikametiyala ebeno woki nanitabonomolo kawokalima:wenama:, modobola a:ma:godolo ditana ebe nanitabokobi midi tanalago a:ma:le ebeno woki nawokaliminakiye.

7 Ega:walo ebete a:ma:tamo iyanomo elawo dikametiyala epono osiyodilole magumulo ibi kowalubila:wenama:, modobola a:ma:le ibi nowalubilinakiye. Ega:walo ebete a:ma:tamo iyanomo elawo dikametiyala ebeno Buka apuapuno tabo kiyatulama:wenama:, modobola a:ma:le epo niyatulamenakiye.

8 Ega:walo ebete a:ma:tamo iyanomo elawo dikametiyala epono tepo magumuno temeteme magumulo ibi gelebadikobi ka:midiola:wenama:, modobola a:ma:le ibi gelebadikobi na:midiolenakiye. Ega:walo ebete a:ma:tamo iyanomo elawo dikametiyala nigologolopiatamo mani ega:walo inamabu kikalamola:wenama:, modobola a:ma: iba:tamo kawonomamo nikalamolenakiye. Ega:walo ebete a:ma:tamo iyanomo elawo dikametiyala epono watodawama: keda:wenama:, modobola a:ma: wade wokinomodo ibi nemagatalenakiye. Ega:walo ebete a:ma:tamo iyanomo elawo dikametiyala ebeno nilakapo epetapiatamo

kawokalima:wenama:, modobola a:ma: ebe nilakapo iba:tamo kalakalago nawokaliminakiye.

Epo Nilakapolo Malagidilole Tanalo

9 Ebema: modobola la: nanitabokobi midipiate lumagi kapiya idi masigia:no epo epetapi bilibilinomatamo nilakapo nawokaliminakiyala:, ega:walo kuba osiyodilole tanaloma: kawonomamo ubia:noma: eba eda:onalo wade osiyodilo tanalo kodakodalo natila:niyala:.
10 Nanitabola, la: Kelisoko magumulo kapiya alailaema: eda:onamata, ebema: la: magumulo epetapiate epetapi nilakapolo eba malagidilolenalo, la: a:ka:tuwa: la: opamo alomolo la:imano woki magumulo epetapi unamo nowadipalatelenakiyala:.
11 Ega:walo la: damolama: eda:oa:no Kawodawa Ya:sukono woko la:imano tepo magumuno elawo kawonomago nosiyodilonala:.
12 Iyo, ebeno pe tanaloma: olowiolo eba ilukulinalo nekalakalaonala:, ega:walo temeteme tanalate la:tamo demaimioma:na:, la:imano nanitabokobi midi magumulo kodakodalo eba lamota:onalo la: Godago tabo gela akoatepanala:.
13 Ebene ebeno epo magumulo piyate modoboa:noma: deda:ona, modobola la:le ibi nowalubilinakiyala:, ega:walo kapela epo atumu eba walubililo bae ega:walo lao bai iba:tamo nikalamolenakiyala:.
14 Ega:walo piyate Kelisoko mabuma: la:tamo temeteme dikalametana, modobola la: Godoko na:toweomenakiyala: ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:, wiyasiya la:le ebe akoanala: ebete ibi gito ka:kubailaema:.
15 Ebene piyate kalakala magumulo dilukulina modobola la: iba:go kapimiya nekalakalaonala:, ega:walo piyate temeteme magumulo dilukuliona modobola la: iba:go kapimiya niiminala:.
16 Ma kunu la: bilibilinomate kapimiya milolo eba ilukulinalo la: a:ka:tuwa: la: akowalogolenakala:, iyo, la: wato kawokawoma: eda:oa:no kawokawo mailoa: epago namutupima: neda:iyala:.
17 Ebema: lumagi idite a:ma:tamo kuba dosiyodilomene ebeno kubama: akowiyala:, wiyasiya epo bilibilinomate wadenoma: degelanaka ebako wade tanalo kapiyate ebetamo nosiyodiliye.
18 Ega:walo kebe tetelo epate a:ma: odiyoboa:no iba:go milolo kilukula:wenama:, modobola a:ma: ibi bilibilinomago kapimiya eba kunu nilukuliniyala:.
19 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, la:go gowelaopima: deda:ona iba:tamo kuba wiya akoikalama:la:. La: wiyasiya Godokono dowa tanalo awokalimi tete nemakopela:la:, mabu ebeno Bukalo tabo idite ma kunu itana,

"Na Kawodawate gemo,
na kapiyate kuba wiya ikalamedawala,
ebema: epono kuba osiyodilole mabuma:
nale naimano nani tetenomolo
iba:tamo wiya kikalaemamo."

20 Ega:walo Godokono Bukalo tabo idite ma kunu kegena,

"A:ma:go da:gowelaona ebe lumagi bae kapete duimene,
modobola a:ma: ebetamo bae nikamiye,
ega:walo ebe obo kapete duimene,
a:ma: ebe obamo na:kowalubiye.
Nanitabola, me osiyodilo gabodo
ebete ebeno kuba osiyodilole tanaloma: ilipo kelaemene."

21 Ebema: naimano namutudawa, a:ma: nanisiwale! Kuba osiyodilo tanalote lumagi idigodone a:ma:tamo da:pemaigamene, ebe kuba osiyodilo tanalamo akotuduwatala:. Modobola a:ma: wiyasiya wadewade tanalo kapiya eba osiyodilolelo kuba tanalono wato kikopu ebo nelawiye.

13

Gabamaniatamo Tudila:o Tanalo

1 La: nanitabokobi midipi bilibilinomate gabamaniatamo na:tudila:onala:, mabu gabamani wokopi bilibilinomo ibino gobebobamo ebe Godote alomiya.
2 Ebema: kebe lumagite ebeno kuba osiyodilo tanalodo gabamani wokodawa idino tanalo dodiyobomene, ebete gabamani ibino woko osiyodilo baiamo potele kalomiyale

ebe Kawodawa Godoko atumu kodiyobomene, ebene ebete ebeno kuba osiyodilo
tanalodo ebe a:ka:tuwa: ebetamo kuba wiya nanitabonomolo kadaemene.
3 Ebe nanitabola, kuba osiyodilolepiate gabamaniatamo na:toletoleona, wiyasiya wade-
wade tanalo dosiyodilolena iba:te ka:toletoleona:. Ebema: namutudawa, a:ma: ubila:ka:
tolea:no kokoliawenama:? Modobola a:ma: wadewade tanalo kapiya nosiyodilolenakiye,
ebene gabamaniate a:ma:tamo eba kalakalaolo a:ma: ebo kemoioma:ta, iyo, ebe mabuma:
a:ma:godolo tole tanalote a:kitanamene.
4 Nanitabola, gabamani wokodawa ebe Godokono wokodawala, ebete a:ma: mabuma:
wade woko osiyodilona. Wiyasiya kebe tetelo a:ma:le kuba tanalo idi dosiyodilaemene,
a:ma: ebe tanaloma: na:toletoliye mabu gabamaniate a:ma:tamo kuba wiya nanitabolo
kikaema:ta, iyo, ebe dawate Godokono wokodawama: eba eda:nalo ebegodolo elawo
bitana kuba osiyodilolepiatamo wiya ikalaema:.
5 Ebema: modobola la: bilibilinomate gabamaniatamo na:tudila:onala:, mabu la:imano
tepo magumuno mulo wokite la: eba kunu iyatulamenata, ega:walo diyala, la:le
tudila:oa:no iba:godone temeteme tanalo da:belaema.
6 Me mabuma: la:le gabamaniatamo ta:kese mani nikalamolenakiyala:, mabu iba:te ebe
maniamo ibino iyaiya woko bilibilinomo Godoko mabuma: osiyodilolena.
7 Iyo, gabamaniate epo totomu tabo keba kunu kanalenake, modobola la: iba:tamo eba
kunu iyaiya ta:kese mani modobolo nikalamenakiyala:, ega:walo modobola la:imano tepo
magumuno wokilo la: a:ka:tuwa: la: opamo eba alomolo gabamani wokopi bilibilinomo
unamo nowadipalatelenakiyala:.

Epo Nilakapolo Malagidilole Tanalo

8 Ega:walo me tanalo idila. A:imano modoboa: tetelo namutudawa idigodone mani eba
lawitalo a:ma:le ebetamo walo ka:kikama:ema: danatia, modobola a:ma: samonomamo
na:ka:wiye, ebene a:ma:le ebako gabodo mani walo akolawa:la:. Wiyasiya numa:la:, la:
nanitabokobi midipino iyaiya modoboa: tanalo magumulo, idite iditamo, idite iditamo
nilakapolo gito dikameteua:wenakoma, talena puliyala. Nanitabola, lumagi idino mod-
oboa: tetelo a:ma:le ebe nilakapoimilo gito dowaluba:emene, ebako nilakapo kimalagidilo
tanalodo a:ma: Godokono Totomu Tabono tanalo bilibilinomamo ka:tuduwatama:ta.
9 Numa:, Godokono Totomu Tabo bilibilinomate me kapiya totomu magumulo
ba:pola:na, me kawo totomu ma kunula, "A:ma: a:ka:tuwa: a:ma: demalagidilawena,
modobola a:ma:le eba kunu a:ma: niyakabolo dokolina ebe lumagi nilakapolo ne-
malagidilona." Ebema: lumagite me kawo totomu tabo kapiya kodakodalo eba atila:nalo,
totomu tabo epetapi wakalami gabote ebegodolo a:kitanamene, iyo, ebete dubu idino
kamiyale pilolo a:kelaemene, ega:walo lumagi idi gito akanakapuimene, ega:walo inam-
abu idi pilolo a:kelaemene, ega:walo lumagi idino inamabu uwatema: ubi a:kiyatimene.
10 Nanitabola, nilakapo kimalagidilo tanalote lumagigodolo eba itanalo, ebete kuba
osiyodilo magumulo idawatamo temeteme kikamenakoa:, me mabuma: kebe lumagite
epetapi nilakapolo malagidilole totomuamo nanitabonomolo da:tuduwatanako, ebete
ebe tanalodo atumu Godokono totomu tabo epetapi bilibilinomamo a:ka:tuduwatanako.

Alo Magumulo Ilukuli Tanalo

11 Nale me iyaiya tanalo la: analemata, mabu na ubila la: me teteno tanalo ma
kunu niyatawala:, tete nanitabonomolo a:pe la:le u lao tanalone kemaimiaema:, mabu
a nanitabokobi midipino igilo mula: tetete netatali. Numa:la:, dopamo ale aimano
nanitabokobi midi tanalo Ya:sutamo diyatiyama:, ebe tetelo aimano igilo mula: tanalono
maiga tete muludopolo itanami, wiyasiya me tetelo tatalinomoma: edi.
12 Iyo, egela walo tete eba tatalilo idoko teteno ilibubute nolopoligo, ebema: modobola
ale idoko teteno kuba osiyodilole tanalo iyabaiamo alomote, ale alo teteno gowela tanalo
kosiyodiloma: modobo inamabu ka:pupulimalema:.
13 Ebema: ale egelano alo magumulo eba ilukulinalo, epetapiate aimano wadewade
osiyodilole tanalo kapiya bulamenakoma:na:. Ma kunu a nanitabokobi midipiagodolo
kuba ilipo soliyomu osiyodilo tanalo ega:walo gamoda nio tanalo, buwelemele pilo tanalo
ega:walo iba:tamo ilipo tabo gela tanalo, gowelao tanalo ega:walo dowa tanalo, ebe kuba
tanalo bilibilinomate agodolo akopola:nala:.
14 Ebema: modobola la:imano kateneno ubi tanalamo tudila:o tanalote eba olopoligo-
lamelo, la:le wiyasiya Kawodawa Ya:su Kelisokono wadewade kaliku na:pupula:la:.

14

Lumagi Idite Ebeno Nanitabokobi Midi Tanalone Tanalo Idi Dosiyodilomene, A:ma: Ebe Tanalo Kubama: Akogeala:

1 La: nanitabokobi midipi magumulo potele elawoa:noma: deda:na, modobola a:ma:le
ebe nilakapo kimalagidilamo nelawiye, ebene ebete ebeno nanitabokobi midi tanalone
kebe iyaiya tanalo kosiyodilolenakole, a:ma:le ebe tanaloma: eba:go akoapaminateua:la:.
2 Ebema: numa:la:, nanitabokobi midi dawa idite ebeno nanitabokobi midi magumulo
elawoma: deda:na, ebete olowame baiamo tote, piyate ida:da:li amamalateleno katene
inamabu dapalomonaka, ebete ebako inamabu laema: talenama: kegena:. Wiyasiya
idawate ebeno nanitabokobi midi magumulo elawoa:dopoma: eba eda:nalo, olowame
baine pali inamabunomo uwatenako mabu ebe inamabu ida:da:li amamalateleno inam-
abua:.
3 Ebema: dopo lumagite inamabu bilibilinomo nao talena:noma: eba genalo, wiyasiya
ebeno nanitabokobi midi ekawite inamabu idi na talenama: degemene, ebete ebe
tanaloma: ebeno ekawino woki kubama: akogeala:. Ega:walo potele inamabu idi na
talenama: degemene, ebete talena:noma: gedawano osiyodilo tanalo atumu kubama:
akogeala:, mabu Godote ebe nilakapo kimalagidilamo iyalo elawiya.
4 Eiye! Mabu keleka: a:ma:le Godokono wokodawa idino tanalo danagiyami-
dama:wenaka? Ebe lumagino woko Namutudawate a:ka:tuwa: ebeno tanalo eba
anagiyamidamelo wadenoma: da:begemene o kubama: da:begemene, wiyasiya a:ma:lea:!
Numa:, Kawodawa Godokono elawo modobola ebe wokodawatamo walubi tanalo
iyatima:, ebema: nanitabola, ebete ebeno nanitabokobi midi magumulo a:kegamene,
wiyasiya ebete kodakodalo kutitamene.
5 Ega:walo me tanalo idila. Nanitabokobi mididawa idite Godoko amamatema: kapiya
egela kawonomamo malagidilonako, ebema: ebete ebe egela talenama: eba genalo
epatamo talena ebo iyatinako, iba:te ebe egelalo ibino iyaiya woko osiyodilole tanalo
ega:walo kalakala tanalo kosiyodilolema:. Wiyasiya lumagi idite Godoko amamatema:
egela bilibilinomo modoboma: eba genalo kapiya egela idi iyanomo talena egelama:
ka:midina:. Ebema: me tanaloma: la:imano sosi epono iyaiya wokite da:pola:lamena,
la: magumulo idite idawano wokino tanalamo gito akotuduwatala:. Ao, modobola la:
bilibilinomate ma kunu nosiyodiliyala:, lumagi idino nanitabokobi midi tanalote ebeno
tepo magumulo keba kunu kiyatuminale, ebe a:ka:tuwa: ebe woki kodakodalo lawete
aimano Kawodawa kowalogonama: eba kunu nokolinamene.
6 Iyo, numa:la:, la: magumulo potele egela idi kawoma: degena, ebete lumagi
idino tanalo malagidiloa:no aimano Kawodawa kapiya adipatema: ebe egela talenama:
midinako. Ega:walo potele olowame bailo katene lawete denanako, ebete atumu
aimano Kawodawa kapiya malagidilolo osiyodilonako, mabu ebete ebe nao inamabuma:
Godotamo kalakala tabo adipatenako. Ega:walo potele ebe katene nao talenama: degena,
ebete atumu aimano Kawodawa kapiya malagidilolo nao inamabu epetapino tanaloma:
kalakala tabo ebetamo eba adipatelo, wiyasiya ebe katene inamabu iyabaiamo gito
iyatinako.
7-8 Ebema: la: me kawo tanalo nemalagidilala:, a nanitabokobi midipiate me opolo
eba ilukulinalo, a a:ka:tuwa: a kekalakalaiaema: aimano iyaiya ubi tanalo osiyodilole
modoboa:, mabu a aimano Kawodawa kowalogonama: bilukulinama:. Ebema: ale
aimano nanitabokobi midi mabuma: da:elaoma:, ebe tanalo atumu aimano ubi gabodo
a:kosiyodiloma:, ale aimano Kawodawa kowalogonama: ka:elaomalema:. Ebema: ale
dilukulinama: o ale da:elaoma: ebe tanalo kawo tanaloa:. Kawo tanalo ebe ale Ka-
wodawano epoma: deda:onama: ebe tanalola.
9 Nanitabola, Kelisote ebe mabuma: a:e magumune walo igilamo a:kemaigiya, dopamo
da:elaiya ega:walo me tetelo igilolo dilukuliona ebe epo bilibilinomono Kawodawama:
keda:nama:.
10 Ebema: mabu keleka: a:ma:le a:imano nanitabokobi midi ekawino tanalo
danagiyamidama:wenaka? Ega:walo beda: mabuma: a:ma:le ebeno tepo magumuno woki
kubama: degeawena? Numa:, a bilibilinomate Godokono ololo apulo eba lamota:onalo
ebe kapiyate aimano tanalo ebo kanagilameleaemene.
11 Ebe mabuma: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu itana,

“Na ebe uwomua: tetelo dokolinamo
ebe Kawodawala,
ebema: na nani tabonomo gemo,
epo bilibilinomate pupamo eba pilukulilo
na ebo kapamamanatenema:na:.
Iyo, na nani Godoma: deda:namo,
ibi bilibilinomate ebe tanalo
ibino tabamo kapawokalima:na:.”

12 Ebema: me tanalo ebe kawo tanalonomola, Godoko kapiyate a bilibilinomono tanalo
eba anagilameleamelo, ale aimano iyaiya kuba osiyodilole wiya uwatelo ebe odiyoboma:
ale tabo idi gelama: a:ka:modoboma:.

A:ma: Nanitabokobi Midi Ekawi Idino Agowa Ukamidadawama: Akoeda:la:

13 Ebema: modobola a nanitabokobi midipi magumulo idite idino tanalo anagiyami-
dame tanalote nolopoligoaemene. La: wiyasiya me tanalo nemalagidiliyala:, la: magu-
mulo idite ebeno nanitabokobi midi ekawino agowa ukamidadawama: akoeda:la: ebete
gakapoma:.
14 Nanitabola, na Kawodawa Ya:suko magumulo eba okolinalo me wokite nagodolo
kawonomoma: eda:na, nao inamabu bilibilinomo magumulo Godote inamabu kapiya
idi talenama: kegena:, wiyasiya kebe tetelo lumagite ebeno nanitabokobi midi tanalone
inamabu idi talenama: degemene, ebe tetelo ebe inamabute ebetamo daleyama:
keda:mene.
15 Ebema: a:imano nanitabokobi midi ekawite kebe inamabu talenama: degena,
a:ma:le ebe inamabu eba nitalo ebeno woki da:kubaimene, a:ma:le ebe tanalo nilakapo
kimalagidilamo kosiyodilawita:. Eiye! A:ma: bae nao magumulo ekawino agowa
ukamidadawama: akoeda:la:, mabu Kelisote ebe lumagi mabuma: atumu a:ka:iya!
16 Ebema: a:imano nanitabokobi midi tanalone kebe tanalo osiyodiloma: modoboma:
degeawena, a:ma: ebe tanalo eba osiyodilutalo lumagi idino agowa dukamidama:emene,
ebe tanalo modoboa:. Mabu keleka: a:ma:le tanalo idi a:imano tuputupu wokilo eba
osiyodilutalo, epetapiate ebe tanaloma: kubama: degelita?
17 Numa:, Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalono magumu ebe nao tanaloa:
ega:walo nio tanaloa:! Ao, ebeno Uliyanate nanitabokobi midipiatamo dikalamena, ebe
tuputupulo okoli tanalo ega:walo milo tanalo ega:walo kalakala tanalo, ebe iyaiya tanalo
ebe ebeno Kawo Elawodawano tanalono magumula.
18 Ebema: lumagi idite eba kunu Kelisotamo woko eba osiyodilonalo ebeno
nanitabokobi midi ekawino agowa ukamidamea:no, Godote ebetamo nanitabolo
kekalakalamene ega:walo epate atumu ebetamo ka:kekalakalaoma:na:.
19 Me mabuma: modobola ale aimano woki kawonomamo milo gabo kapiya
bowaloma:tanama:, ale eba kunu idite idi kowalubi, idite idi kowalubi, ale nanitabokobi
midi magumulo kapepeoma:.
20 Ebema: Godote kebe wade woko lumagi idi magumulo dosiyodilona, a:ma:le
a:imano bae nao tanalamo ebe woko akokubaima:la:. Nao inamabu bilibilinomo
talena:nola, wiyasiya a:ma: inamabu idi eba nitalo nanitabokobi midi dawano agowa
ukamidadawama: deda:emene, Godote ebe tanaloma: kubama: kegemene.
21 Wiyasiya kebe tetelo osiyodilo tanalo idima: talena nanitabolo itana:no, ebene
a:ma:le a:imano nanitabokobi midi ekawi eba malagidilolo a:ma: a:ka:tuwa: a:ma:tamo
talena diyata:wenakomene, Godokono umi magumulo a:ma:le wade tanalonomo bosiy-
odilonakoma:ta, mabu a:imano tanaloma: ekawite ida:da:li amamalateleno katene nao
tanalodo o elawo da:imi obo ni tanalodo o ebako iyaiya osiyodilole tanalo ididо agowa
a:kukamidamene.
22 Ebema: ebako iyaiya osiyodilole magumulo Godote a:imano nanitabokobi midi
tanalodo tanalo idino talena: tanalo a:ma: diyatumitana, modobola a:ma: ebe tepo
magumuno woki epetapiatamo akoawokalima:la:. Numa:, kebe lumagite ebeno
nanitabokobi midi tanalone ma kunu diyatawana, ebeno osiyodilole tanalo bilibilinomo
magumulo ebete Godokono da:peso talena idi kapiya kadikamidalena:, ebema: ebete
nekalakalamene!
23 Wiyasiya ebete ebeno tepo magumulo inamabu idi nama: talenama: eba genalo
gito denamene, kuba wiya ebetamo ka:pemene mabu Godote ebetamo dikamiya, ebete
ebe tepo magumuno nanitabokobi midi tanalamo ka:tuduwata:. Nanitabola, lumagite
ebeno tepo magumuno nanitabokobi midi tanalamo tuduwata:noma: eba editalo tanalo
idi dosiyodilomene, Godokono umi magumulo ebe tanalote ele gabo ododi tanaloma:
keda:mene.

15

*La:le Epetapi Malagidilolea:no La: A:ka:tuwa: La:imano Tanalo Kapiya Akomalagidilole-
nala:*

1 Ebema: nanitabokobi midipi magumulo a piyate elawoelawopima: deda:onama:,
modobola ale aimano elawoelawoa: nanitabokobi midipi ekaki eba walubililo, iba:te
kodakodalo kelamota:onama: a a:ka:tuwa: aimano tanalo kapiya a:kemalagidilolenama:.

2 Iyo, a bilibilinomo magumulo idite ebeno osiyodilole magumulo ebeno ekawi wade-
nomamo eba walubilo ebe nekalakalaimene, ebete ebeno nanitabokobi midi magumulo
wadenomamo kapema:.
3 Numa:la:, Kelisote eba kunu wagelenaki, iyo, ebeno osiyodilole magumulo ebe
a:ka:tuwa: ebeno tanalo kapiya kemalagidilonamia:, ebema: ebete Godokono Bukalo
ebeno tanalo iyalo ma kunu awokalimiya, “Godo, epate kebe tanalamo a:ma: kemalo-
gotanaka, nale a:ma:tamo tuduwata magumulo ebe atu tanalate natamo na:kemaimiona.”
4 Nanitabola, Godote ebeno Bukamo kebe iyaiya tabo dopamo dakuloliya, ebe tabono
tanalo bilibilinomate a iyatuaema: pola:na, iyo, ale ebeno Buka apuapuno tabone walubi
elawo lawete temeteme magumulo kodakodalo eba lamota:onalo, aimano nanitabo
kalakala tetete ka:pema: olowiolo makopelenama:.
5 Ebema: potele ebeno nanitabokobi midipiatamo kodakodalo lamota:ona tanalo
ega:walo walubi elawo tanalo dikalamena, modobola ebe Kawodawa Godote la: nowalu-
bilima:ta, la:le Ya:su Kelisoko eba waloma:talo woki kapiyama: keda:wenama:.
6 Me gabodo la: bilibilinomate la:imano tabo madodo kapiyama: eba midilo, aimano
Kawodawa Ya:su Kelisokono Nabiwi Godoko ebo kemoiomamota.

Yua:piate Godoko Moio Tanalo

7 Ebema: epetapiate la:imano tuputupu ilukuli tanaloma: Godoko kemoioma:, modobola
la: magumulo idite idi nilakapo kimalagidilamo nelawenakiyala:, Kelisote la: nilakapolo
keba kunu kuwatetiyala eba kunu.
8 Nale la: analemata, Kelisote a Yu epatamo wiya: wokodawamu piya, Godote
aimano ewoni nabiatamo kebe nani tabo dopamo ka:kiyawaonakile ebe tanalate ebeno
osiyodilole magumulo nanitabonomolo kapawokalaoma:. Ega:walo Kelisote Godokono
nanitabo tanalo eba kunu eba pawokalimilo,
9 ebe tanalodo ebete la: Yua:piatamo atumu gabo a:posiyodiliya la:le Godokono nilakapo
tanaloma: ebe kemoiawenakoma:. Ebe tanalo awokalima: Godokono Bukalo tabo idite ma
kunu itana,

“O Godo, nale Yua:pi magumulo eba utitalo,
naimano kalakala tabo a:ma:tamo ebema: adipatenakomo,
iyo, ibi magumulo nale a:ma: amamate oale alapionakomo.”

10 Ega:walo Godokono Bukalo tabo idite na:kegena,

“La: Yua:piala:,
modobola la:le nanitabokobi midipi epetapiago
kawonomamo nekalakalaonala:!”

11 Ebene Godokono Bukano tabo idite ma kunu kitana,

“La: Yua:piala:, Kawodawa Godoko nemoiala:,
iyo, iyaiya opo epo bilibilinomate
ebe amamate oale nalapioma:na:!”

12 Ega:walo tete idilo Aisayate Godokono Bukamo tabo ma kunu akuloliya,

“Da:ibidikono nabiwi Yesiko,
ebeno walone gudi magumune
Kawodawa idite kapawokalamene.
Ebene Yua:piate ebeno ubi tanalamo ka:tudila:onama:,
Godote ebe ebeno Kawo Elawodawano gobebobamo kiyatimene,
ebema: iba:te ibino igilo mula: tanalo ebegodone kelaema:
ebeno pe tanaloma: olowiolo bilukulionama:na:.”

13 Nanitabola, Godote elawo nanitabokobi midipiatamo ikalamiya iba:te ibino igilo
mula: tanalo nanitabolo laema: olowiolo kilukulionama:. Ebema: modobola ebete la:
Yua:pino nanitabokobi midi tanalodo la:imano tepo magumu kawo kalakala tanalamo
ega:walo milo tanalamo netabokailaemene, ebene la:le ebeno Uliyanano elawamo
olowiolo okoli tanalo magumulo kawonomamo kapepeomamota.

Polote Iyaiya Tabo Epetapi Tolea:no Loma Epo Da:kiyawaolamiya Ebe Tanalono Mabu

14 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, niyaniyata. Naimano tepo magumulo
niyatawanamo la:godolo wadewade osiyodilole tanalo ega:walo kawokawo iyatawa
tanalo tabokaonomola, iyo, la: magumulo idite idi mulo tanalamo iyatuima: modobola.
15 Wiyasiya na me leta eba osiyodilolo, la:le kebe iyaiya tanalo dopamo kiy-
atawawiyama nale tolea: tanalago ebe atu tanalo la: ebe kiyatulaemata, mabu Godote
ebeno nilakapo tanalodo na elaweniya,
16 nale Ya:su Kelisokono wokodawama: eba eda:nalo la: Yua:pino mabuma: ebeno
woko kosiyodilonama:. Iyo, Godotamo kalimagono ikameodawa keba kunula:ka: na
ebako dawama: eba eda:nalo, nale Yua:pi kalimagono inamabumu midilite ebetamo ebo
nikameonakomo. Ebema: naimano ubi tanalo ma kunula, Godote ebe nanitabokobi
midipi Yua:pi nagodone kalakalago eba uwatelo, ebeno Uliyanate ibi ebeno talena
wokopima: ebo ka:midilimene.
17 Ebema: na Ya:su Kelisoko magumulo Godotamo me woko eba osiyodilonalo, ebe
mabuma: amamanamo.
18-19 Numa:la:, Kelisote nado kebe wade wokonomo Yua:pi mabuma: kosiyodilonamile,
na ebe kapiya tanaloma: tabo tolea:no ka:kiyawaomamo. Ebe woko ebe nale tabo
kiyawao tanalamo ega:walo apa:mo osiyodilole tanalamo, iyo, Godokono anoano osiy-
odilole tanalamo ega:walo ebeno Uliyanano elawo tanalamo dosiyodilonaimo, me ebe
wokola. Ega:walo naimano woko ebe nale Yua:pi Godotamo eba magatalelo iba:te
ebetamo da:tudila:ona ebe tanalola, ebema: nale Kelisokono Wade Tabo kiyawao tanalago
tote Yelusalema kawo duliyomolone wagilimite Ilikama mulu opamo gito nemaigimo, iyo,
ebe woko kawonomo nale nanitabonomolo opolimo.
20 Nanitabola, na ubi kawonomamo ma kunu iyatinaimo, nale Kelisoko iy-
atawa:piatamo ebeno Wade Tabo ka:na:kiyawaonakoma:, mabu na ubia:nola lumagi idite
dopamo dowagilimi ebe woko unamo woko walo ka:nosiyodiloma:.
21 Numa:la:, Godokono Bukalo tabo idite ebe tanalo awokalima: ma kunu itana,

“Dopamo piyate Kawodawano tanalo kiyatawaiya:,
iba:te ebeno tanalo kuima:na:,
ega:walo piyate ebeno tabo dopamo kolowiya:,
iba:te walone tetelo wadenomamo kiyatawaoma:na:.”

Polote Loma Kawo Duliyomolamo Toma: Ebeno Nopo Dawokalimiya

22 Ebema: nanitabola, dopamo tete bilibilinomo epetapilo nale la:tamo pema: dowage-
lenakimo, gabote wiyasiya natamo mopilo itananaki.
23-24 Wiyasiya me tetelo me tatali opo bilibilinomolo woko opoliyalimo, ebema: na ubila
nale Spa:ini opamo wokoma: eba petolo gabo tetelo la: pulaema:. Nanitabola, ulama
bilibilinomo epetapilo la: mabuma: ubi ma kunu iyatinakimo, ebema: tete tatalila na la:go
kalakalago eba pokoliatepalo, modobola la:le na ebo kowalubinimamota nale naimano oli
woko baiamo ka:toma:.
25 Me tetenomolo nale wiyasiya la:tamo pea:no dopamo Yelusalema kawo duliyomo-
lamo ka:tomamo, Godokono epate ebolo dilukuliona ibi ka:nowalubilima:.
26 Mabu Ma:sadoniya opo ega:walo Guliki opolo dilukuliona, ebe sosi epate ibino ubilo
nilakapo eba awokalimilo mani ebo alomiya, Godokono epate Yelusalemalo dilukuliona
ibino nigologolopi kowalubilima:.
27 Nanitabola, iba:te Yu epono nigologolo epo epetapi kowalubilima: ibino ubi tanalo
kalakalago diyatiya, ebe tanalo ebe modobo wokila. Iyo, dopamo Yu epate Yua:pino
igilo mula:le mabuma: iba:tamo Godokono tepo magumuno wadewade tanalo wiya:no
gito ikalamiya, ebema: modobola me tetelo Yua:piate ibino nilakapo maniamo ega:walo
inamabuamo Yu epo gito nowalubilima:na:.
28-29 Ebema: naimano tanalo ma kunula. Yua:piate nilakapolo dalomoiya, nale ebe mani
kawodopo Yelusalema duliyomolo epatamo eba pikalamelo, ebe walubi woko iba:tamo
popoliyate nale Spa:ini mulu opamo to ebo kowagilimamo. Ebene gabo tetelo nale la:tamo
da:pemaigamo, na iyatawala nale la:go eba pokoliatepalo, Kelisote nado ebeno iyaiya
kalakala tanalamo la: ebo ketabokailamolema:ta.
30 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, nale Godokono Uliyanano nilakapo
tanalamo la: aimano Kawodawa Ya:su Kelisoko magumulo ma kunu toweolaemata, nale
naimano tanaloma: Godotamo keba kunu ka:towetoweonakomo, modobola la:le nago
kapimiya atumu na elawonomamo nadipanateniyala:.
31 Ebene nale Yudiya opamo da:tomo, modobola la:imano towetowe tabono
walubi tanalodo Godote na ebolo na:ga:lunatenemene nanitabokobi midia:piate na
kubainamekapoma:, ega:walo ebeno epate Yelusalemalo dilukuliona, nale nanitabokobi

midipi epetapino nilakapo mani iba:tamo da:nikalaemo, ebete ebe tanalodo ibino kalakala kawokobi na:midililaemene.

32 Ebema: nanitabola, Godote ubi diyatimene, na ebe tanalone la:tamo kawo kalakalago pete naimano uliyana apulo nale la:godolo wade ela kapamiatepamamo.

33 Epatamo milo dikalamena, modobola ebe Godote la: bilibilinomagodolo nokolinamene. Me tabo ebe nanitabonomola, taula.

16

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Nilakapo Tabo Ebeno Namutupiatamo Da:kiyawaiya

1 Ebema: a nanitabokobi midipino naniko Pibikono tanaloma: na Polote la: analemata, ebe Senekiliya duliyomolono sosi watowatopi magumulo wade walubi kamiyale idima: eda:na.

2 Ebete la:tamo da:pemaigamene, modobola la:le Kawodawano mailamo ebe kalakalago eba lawelo, modoboa: tanalo idi ebegodolo duma:ema ebetamo gito nikamiyala:, mabu Godokono epate ebako osiyodilo tanalodo ebeno wadewade ga:limapi gudima: eda:ona. Nanitabola, dopamo tete bilibilinomo epetapilo na ega:walo epo epetapi bilibilinomo ebete a wadenomamo walubinaki.

3 Ega:walo nale Pilisilako Akuilako iba:tamo nilakapo tabo palibomo, nanitabola, iba:te Ya:su Kelisoko magumulo nago wade woko osiyodilonaka.

4 Iyo, tete idilo iba:te na mabuma: ibino igilo atutulatelema: negeliya ebe tanalo kawo tanaloa:, ebema: ibino katene apa:mo tatalila a:elama:, ebe mabuma: na ega:walo Yua:pino sosi epo bilibilinomate iba:tamo nekalakalaonama:.

5 Ega:walo kebe nanitabokobi midipiate ibino motolo daladabutinaka, naimano nilakapo tabo iba:tamo atumu nakapalibomo.

Ega:walo naimano wade lumaginomo Epinitasitamo nilakapo tabo kapalibomo, ebe A:isiya opo kawonomolo Kelisoko nanitabokobi midipi magumulo dopo lumagima: ediya.

6 Ega:walo naimano nilakapo tabo Ma:litamo nakapalibomo, ebe la: mabuma: woko elawonomamo dosiyodilonami ebe kamiyalela.

7 Ega:walo naimano Yu epo netewa dubu A:ndolonaikasiko ega:walo kamiyale idi Yuniyasiko, iba:tamo naimano nilakapo tabo atumu nakapalibomo. Iba:te Ya:sukono alibolepi magumulo kawokawopima: eda:ona, nanitabola, iba:te dopamo nago idoko motolo ilukulinamiya, ega:walo nale Kelisoko nanitabokobi midia:no iba:te dopamo ebetamo olobiliya.

8 Ega:walo A:mapiliyatasitamo naimano nilakapo tabo kapalibomo, ebete aimano Kawodawa magumulo naimano wade namutudawama: eda:na.

9 Ega:walo naimano nilakapo tabo Ebanasitamo nakapalibomo, ebe Kelisoko magumulo ago woko bosiyodilona, ebene naimano wade lumagi idi Sta:ikisiko ebete atumu naimano nilakapo tabo olowite nelaemene.

10 Ega:walo Apilisitamo naimano nilakapo tabo kapalibomo, ebete ebeno Kelisoko waloma:ta tanalo tolea:no iyalo awokaliminomo awokalimiya.

Ega:walo Alistabulasikono moto gu epatamo naimano nilakapo tabo atumu nakapalibomo.

11 Ega:walo naimano Yu lumagi idi Elodiyanatamo naimano nilakapo tabo kapalibomo.

Ega:walo Nasisasikono moto gu epo magumulo piyate Kawodawa Kelisoko nanitabokobi midipima: deda:ona, nale naimano nilakapo tabo iba:tamo atumu nakapalibomo.

12 Ega:walo Taipinako Taiposako iba:tamo naimano nilakapo tabo kapalibomo, me kamiyala:te Kawodawatamo woko wadenomamo osiyodilona.

Ega:walo nale naimano wade lumaginomo Pesisitamo naimano nilakapo tabo atumu nakapalibomo, ebe Kawodawatamo woko elawonomamo dosiyodilonami ebe kamiyale idila.

13 Ega:walo Lupasitamo naimano nilakapo tabo kapalibomo, ebete Kawodawatamo woko elawamo eba osiyodilonalo wade mailonomo ebo lawiya, ega:walo ebeno menokote atumu naimano nilakapo tabo olowite nelaemene, mabu ebete na ebeno gudu idima: midiniya.

14 Ebene Asinikitasiko ega:walo Pelegoniko, Emisiko ega:walo Patobasiko, ega:walo dubu idi Emasiko, ibi ega:walo iba:go dilukulina nale ebe nanitabokobi midipi bilibilinomatamo atumu naimano nilakapo tabo kapalibomo.

15 Ebene Pologasiko ega:walo Yuliyako, Neliyasiko ega:walo ebeno ekawi buwele, iyo, Olimapasiko atumu ega:walo Godokono epo epetapi bilibilinomate iba:go dilukulina, iba:tamo nale naimano nilakapo tabo kapalibomo.

16 Ebene la: daladabuta:ema, modobola la: bilibilinomo epetapiate epetapino koto
uwateuilo na:wiyamidauiyala:. Nanitabola, iyaiya sosi epo epetapi bilibilinomate ibino
nilakapo tabo la:tamo palibola:.

Polote Ebeno Iyaiya Uwomu Iyatulame Tanalo Da:kiyawaiya

17 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, nale la: kawonomamo analemata, la:
nanisiwale! Piyate nanitabokobi midipi magumulo anagiyamida tanalo eba osiyodilolelo
epetapino nanitabokobi midi tanalo da:kubailamenaka, la: iba:go kapiyama: akoeda:oala:.
Nanitabola, la:le wade wokiago dopamo duwata:wiyama, iba:te ebe wadewade iyatulame
tanalago gowelaona,
18 ebema: piyate ebako kubakuba tanalo dosiyodilolena, iba:te aimano Kawodawa
Kelisotamo nani woko osiyodiloa:no, ibino kateneno kubakuba ubi tanalo kapiyamo
tudila:ona. Ebene piyate kuba osiyodilole iyatawa: gudimu dilukulina, iba:te ebako
tuputupupi a:da: elemasigi mulo tanalodo eba walogolenalo ibino tepo magumuno woki
ebo kubailamenaka.
19 Wiyasiya la:imano tanalo eba kunua:. Iyo, epo epetapi bilibilinomate iyalo olowiya,
la:le Kelisokono nani tabamo da:tudila:wenama, ebema: la: mabuma: na kawono-
mamo kalakalanamo, ega:walo na ubila la: mulo wokido wadewade tanalo kapiya eba
malagidilolenalo, kuba osiyodilole iyatawa: gudimu nilukulinala:.
20 Ebene epatamo milo dikalamena, ebe Godote tete tatalila Saitanako la:imano agowa
mabuamo ba:idilote, la:le ebe agowamo ebo ka:mikitamamota. Modobola Kawodawa
Ya:sukono nilakapo tanalote la:godolo nitanamene.
21 Ebene nago woko kapimiya dosiyodilona, ebe wadedawa Timotite naimano Yu
namutupi epetapiago Lusiyasiko ega:walo Ya:isoniko ega:walo Sosipatako, iba:te ibino
nilakapo tabo la:tamo paliba.
22 Ega:walo me tanalo idila. Na Tetiyasite Poloko mabuma: me leta tabo akulolemo,
ma kunu nale aimano Kawodawano mailamo naimano nilakapo tabo atumu la:tamo
nakapalibomo.
23 Ega:walo Ga:iyasite ebeno nilakapo tabo kapalibo, ebeno motamo sosi epate palad-
abutinaka, ega:walo na Polote eba:go eba okolinalo ebete na wadenomamo walubininako.
Ebene me kawo duliyomolono gabamani apulo mani dumina ebe dubu Elastasiko, ebete
aimano nanitabokobi midi ekawi Katasiago, iba:te la:tamo ibino nilakapo tabo atumu
nakapaliba.
24 Modobola aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono nilakapo tanalote la: bilibilino-
magodolo nitanamene. Me tabo ebe nanitabonomola, taula.*

Polote Leta Uwomu Apulo Godoko Demoiya

25 Ebema: modobola a Godoko kowalogiye! Na Polote Ya:su Kelisoko mabuma: kebe
Wade Tabo ka:kiyawaonakomo, Godote modobola ebe wade tanalamo la: nanitabokobi
midi magumulo kodakodailaema:. Nanitabola, ebete dopamo tete geyageyanomolo kebe
nanitabo tanalo kowaminanamile, me tetelo ebete ebe tanalo eba awokaliminalo na
ebema: kiyawaonakomo.
26 Iyo, Godokono woki awokalimipiate ebeno Bukamo dopamo dakulolenakiya, ebe
iyaiya tabono tanalone ebeno nanitabo tanalote me tetelo nawokalana, ebema: Uwomua:
Igilo Godote a ebeno wokopi na:totomuatena, ale ebeno nanitabo tanalo me opo
epo bilibilinomatamo kanawokalima:, iba:te ebe nanitabokobi eba midinalo ebetamo
ka:tudila:onama:.
27 Ebema: Mulodawanomo ebe Godoko kapiyala. Modobola ebete Ya:su Kelisodo
amama tanalo lawete, ebene ebe wade tanalote uwomua: uwomua: tetelo ebegodolo
nitanamene! Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

* **16:24:** Lom 16.24 buka apuno tabo Polote ebeno letamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno leta osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

POLOTE DOPO LETA KOLINI SOSI EPATAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela, Ya:su Kelisote ebeno sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya, ebe
wokopi magumulo na idila mabu Godote ebeno ubilo na ebema: ka:na:miya. Na ega:walo
a nanitabokobi midipino ekawi Sostenisiko,
2 ale la: piyate Kolini duliyomololo Godokono sosi epoma: deda:wenama, iyo,
ebete Ya:su Kelisoko magumulo la: kebe epate ebeno wade-talenapima: keda:wenama:
deka:la:mitia, ale me leta la:tamo paliboma:. Ega:walo piyate iyaiya opolo eba ilukulion-
alo aimano Kawodawa Ya:su Kelisote ibi kowalubilima: ebeno mailo deka:minaka, me
leta ibi bilibilinomatamo atumu na:ka:toamene, mabu ibino Kawodawa ega:walo aimano
Kawodawa, ebe kapiyala.
3 Modobola aimano Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko iba:te ibino
nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo la:tamo nikalaema:ta.

Polote Kolini Sosi Epono Tanaloma: Kalakala Tabo Godotamo Dadipatiya

4 Tete bilibilinomo epetapilo na la:imano tanaloma: Godotamo kalakala tabo adipate-
nakomo, mabu ebete Ya:su Kelisokono woko magumudo ebeno nilakapo tanalo la:tamo
nanitabonomolo ikalamiata.
5 Numa:la:, la: Kelisoko magumulo eba ilukulinalo la:imano tepo magumuno walubi
tanalo bilibilinomo ebegodone gito uwatimata, ebema: ebeno elawo ega:walo iyatawa
tanalo la:godolo ba:pola:na, la:le iyaiya tete bilibilinomolo ebeno tabo wadenomamo
ka:kiyawawenakoma: ega:walo ebeno woki wadenomamo kawokalima:wenakoma:.
6 Nanitabola, ale Kelisokono tanalo la:tamo da:pa:kiyawaima:, Godote ebe tabo la: Kolini
sosi epono tepo magumamo iyatilametate ebo kodakodaimi.
7 Ebene aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono tanalo awokalimi tete ka:pema: la:le
kalakalago eba makopelenalo, ebeno Uliyanate ebeno woko kosiyodilonama: kebe iyaiya
elawo epatamo kikalamenale, la:le ebe walubi tanalo bilibilinomo ebo uwatimata, iyo,
ebe gito ikalame tanalo magumulo idi kapiya lawea: tanalote la:godolo kitana:.
8-9 Ebema: kalakala kawonomola, mabu Godokono osiyodilole tanalo bilibilinomo
magumulo ebe nanidawanomola. Numa:la:, ebete la: nanitabonomolo eka:la:miata,
la:le tuputupupinomoma: eba eda:onalo Kawodawa Ya:su Kelisokono Kawo Egelalo la:le
ebeno ololo apuamo eba kunu ka:nemaimiomamota. Ebema: nanitabola, la:le la:imano
nanitabokobi midi magumulo uwomu teta:mo kodakodalo kelamota:wenama: ebete la:
wadenomamo ba:buiyalatelenakoma:ta, iyo, ebete ebeno ubi iyalo iyatiya la:le ebeno
Gudago kapimiya kalakalago kilukula:wenama:, ebe Gudu ebe aimano Kawodawa Ya:su
Kelisotela.

Kolini Sosi Epo Magumulo Anagiyamida Tanalate Demaimiya

10-11 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, nale Kalowikono moto epagodone tabo
ma kunu olowimo, iyaiya apaminateui tanalate la:godolo ba:pola:na. Ebema: aimano
Kawodawa Ya:su Kelisokono mailamo nale la: ma kunu analemata, la: Godokono ubi
tanalo kapimiya kosiyodilola:wenakoma: woki kapiya nelawenakiyala: ebakobako iyaiya
anagiyamida tanalate la: magumulo pola:nakapoma:, iyo, modobola la: la:imano tepo
magumulo woki kapiyanomoma: neda:onala:.
12 Numa:la:, naimano ubia: tanalo ebe ma kunula. La:imano sosi taneba magumulo
la: epetapi bilibilinomate iyaiya daedale woki tabo ma kunu gelanakomata, idawate na
Polokono tanebadawama: bege, idawate na Apolosikono tanebadawama: bege, ebene
idawate atumu na Pitakono* tanebadawama: ba:kege, ega:walo idawate atumu ebeno
amama magumulo na Kelisokono tanebadawama: kegenako.
13 Eiye! Kelisokono sosite ebeno ape kapiyama: eba eda:nalo, la: epetapiate ebe ape
iyaiya anagilaema: wagelenamata! La: epetapi naimano tanebapima: degelawenama,
na ubia:nola. Numa:la:, na Polote la: mabuma: kewa olotolowalo ka:iya:, ebe mabuma:
la:le la:imano obamo waduba:midaole tanalo delawa:ima, ebe tanalo Kelisokono mailamo
laimata, naimano mailamoa:!
14 Iyo, naimano kalakala bitana, mabu nale la: obamo kowaduba:midaoleta: wiyasiya
la: bilibilinomo magumulo Kalisipasiko ega:walo Ga:iyasiko ebe dubu netewanomo
waduba:midaolimo.

---

* **1:12:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa Pitakono mailo idi ebe Kipasetela.

15 Ebema: la: bilibilinomo epetapi magumulo idite ka:modobona: mako daedale tabo
gema:, obamo aduba:mida magumulo na Polokono waloma:tadawama: edimo.
16 Iyaiya! Woki idi natamo ka:ma: a:ka:pe, ma kunu la: magumulo nale Stepanasiko
ebeno moto epago atumu obamo a:kowaduba:midaolimo, ebene la:godolo idawa
da:ba:lutale nale ebe obamo daduba:midimo, wiyasiya ebe dawano tanalo na nipo
malagidilutamo.
17 Nanitabola, Kelisote na iyaiya epatamo kaliboniya: nale ibi obamo
ka:nowaduba:midaolema:, ao, ebe wiyasiya na ebeno Wade Tabo kiyawaoma: aliboniya.
Numa:la:, ebe Tabono elawo tanalo ebe Kelisote kewa olotolowalo da:iya ebe tanalono
elawo awokalimi tanalola, ebema: nale me opo epono iyaiya mulo tabamo Wade
Tabo kiyawao modoboa:, mabu kebe lumagite ebe tabo me opono mulo tanalamo
da:kiyawaomene, Kelisokono a:e tanalono elawote ebe tabo kiyawao magumulo
nanitabolo akawokalamene.

Kelisoko Ebe Godokono Elawo Ega:walo Mulo Awokalilamedawala

18 Nanitabola, piyate ibino igilo mula: gabo anaetoamida magumulo Saitanakono ele
gabo dodidina, iba:te nemalagidilona nale Kelisokono a:e tanaloma: da:kiyawaonakomo
ebe tabo ebe daedale woki tabola. Wiyasiya a piyate aimano igilo mula: tanalo laema:
nanitabokobi midi gabodo da:tolamenama:, aimano wokilo ebe tabo Godokono elawo
awokalimi tanalola.
19 Ebe mabuma: Godote ebeno Bukalo tabo ma kunu gena,

“Me opopiate kebe epo
ibino mulopima: degelana,
nale ebe dubuno iyaiya mulo tanalo
ka:kubailaemamo.
Iyo, iba:te sukulu magumulo
kebe kawokawo tanalo kiyatawaiye,
nale kegemamo ebe tanalo kawokawo tanaloa:
ebema: iyabaiamo gito kalomomamo.”

20 Me tabono magumu ma kunula, me opote uwomu teta:mo nemaiga:no epo bili-
bilinomo magumulo mulodawa kapiya idite nanitabolo a:kokolinamene, iyo, ibino
kawokawo sukulu magumulo la:le iyatawadawanomo kapiya kuma:wenakoa:, ega:walo
gabamani apulo dapaminateuinaka iba:te ibino daedale wokino tabo kapiya kiyawaon-
aka. Ebema: nanitabola, me opo epate kebe tanalo wadewade mulo tanaloma: degelana,
Godote ebe tanalo bilibilinomono daedale tanalo iyalo awokalimiya!
21 Numa:la:, Godote ebeno nanitabo mulo tanalodo gabo odiyobiya, me opo epo
a:ka:tuwa: ibino mulo wokino tanalodo ebeno nanitabo tanalo kiyatawaoma:. Ebe
tetelo ebete wiyasiya ebeno ubi tanalo ma kunu iyatiya, ale epatamo kebe Wade
Tabo ka:kiyawaonakoma:, ebe Tabo iba:te aimano daedale wokino taboma: degelana,
Godote ebe Tabo awokalimi tanalodo nanitabokobi midipino igilo nanitabonomolo
na:mula:lelamena.
22 Nanitabola, Yu epono tanalo ma kunula, ibi epetapi bilibilinomate negelana,
iba:te Godokono elawo awokalimino anoano tanalo nanitabolo dulaema:na: ebeno tabo
nanitabokobi ebo ka:midima:na:. Wiyasiya Yua:pino tanalo iyanomola, ibi epetapi
bilibilinomate negelana, kebe tetelo iba:te tabo idi olowio tanalodo me opono iyaiya mulo
tanalo diyatawaoma:na:, iba:te ebe tabo nanitaboma: ebo ka:midima:na:.
23 A wiyasiya ebe nanitabokobi midia:pino iyaiya kubakuba wokiamo tudila:oa:no,
Kelisote kewa olotolowalo da:iya ebe tanalo kawo tanalonomoma: eba gelanalo ebe
tabo epatamo ebo kiyawaonakoma:. Ebe mabuma: nanitabokobi midia:pi magumulo Yu
epono tanalo ma kunula, iba:te Wade Tabo olowiolo anoano tanalo idi umia:no agowa
ebo ukamidaolenaka, ega:walo Yua:piate atumu ebe Taboma: ubia:noma: eba keda:olo
daedale woki tabono tanaloma: ebo malagidilonaka.
24 Wiyasiya kalakala kawonomola, Yu epo ega:walo Yua:pi magumulo Godote kebe epo
ebeno gudima: eda:oma: deka:la:miya, iba:te Wade Tabo olowio tetelo nanitabokobi eba
midilo ma kunu ebo gelanaka, nanitabola, Kelisoko ebe Godokono elawo ega:walo ebeno
mulo awokalilamedawala.
25 Iyo, numa:la:, Godokono osiyodilole magumulo me opo epate kebe tanalo daedale
wokima: kegelane, ebe tanalono mulote ibi bilibilinomono mulo tanalo nodoilina,
ega:walo Godokono osiyodilole magumulo iba:te kebe tanalo elawoa: tanaloma: kegelane,
ebe tanalono elawote atumu ibi bilibilinomono elawo na:kodoilina.

26 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, Godote la: ebeno gudima: eda:oma:
deka:la:mitia, ebe kalakala tetete pemaiga:no la: dopamo kebako epoma: keda:wenaima,
modobola la: ebe tanalo wadenomamo nemalagidilala:. Nanitabola, la: nanitabokobi
midipi bilibilinomo magumulo dopamo kapiyakapiyate me opo epono mulo wokino
tanalamo ega:walo elawo tanalamo ega:walo dogodogo inamabu uwate tanalamo ka-
wokawopima: eda:onaimata. Iyo, la: kapiyakapiyanomate Wade Tabo kalakalago eba
lawelo, wiyasiya la:imano epo magumulo mulopi ega:walo elawoelawopi ega:walo
inamabu dogodogopi ibi epetapi bilibilinomate ubia:noma: ebo eda:iya.
27 Numa:la:, me opo epate kebe epo muloa:pima: ega:walo dologala epoma: degelana,
iyalo tetenomolo Godote ebe eponomo uwatiya, mabu ebete ebeno ubi ebo iyatiya ebe
osiyodilo tanalodo me opo epono mulopi ega:walo kawokawopiatamo ilipo kikalaema:.
28 Iyo, me opo epate kebe epo kubakubapima: ega:walo epoa:ma: degelana, Godote
ebako epo ebeno gudima: keda:onama: uwatiya, mabu ebe ubila ebe ebeno osiyodilo
tanalodo kebe iyaiya tanalo me opo epate wadewadenonomoma: kegelane, ebe tanalo
bilibilinomate olopoligote ebete ibino modoboa: tanalonomo ebo kawokalilaemene.
29 Ebema: nanitabola, me opo epo bilibilinomate Godokono ololo apuamo
da:nemaimioma:na:, ibi magumulo idi kapiyate a:ka:modobomene ebe a:ka:tuwa:
ebe kowalogoma:.
30 Numa:la:, Godokono osiyodilo tanalodo la: me tetelo Ya:su Kelisoko magumulo
ilukulinamata, la:imano osiyodilo tanalodoa:, iyo, ebete Kelisoko ebeno mulo awokalim-
idawama: da:midiya, ebema: ebete ebe magumudo atamo nanitabo mulo woki ikaea-
menako. Ega:walo me tanalo idila, me Kelisote a Saitanakono idoko moto magumune
dowagaiya, ebe tetelo ebete ebeno tuputupu okoli tanalo atamo ikaeamete a Godokono
epoma: gito midiya.
31 Ebe mabuma: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu itana, “Lumagite a:ka:tuwa:
ebeno osiyodilo tanaloma: akowalogala:, wiyasiya Godote ebe magumulo wade woko
dosiyodilona, modobola ebete ebe tanaloma: eba kalakalalo ebeno Kawodawa kapiya
nowalogomene.”

2

Kelisote Kewa Olotolowalo Da:iya, Polote Ebe Tanalo Kolini Duliyomolo Epatamo Dopamo Da:pa:kiyawaiya

1 Ebene naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, dopamo nale la:tamo da:pemaigimo,
ebe tetelo nale Godokono nanitabo tanalo la:tamo kawokalima: ebeno tabo eba
kiyawaolo nale me opo epono kawokawo iyatulame tabono tanalamo ega:walo ibino
mulo wokino tanalamo ka:pa:kiyawaoa:, mabu na ubia:noma: edimo la:le na unamo
kadipanatena:ema:.
2 Ebema: nale la:go eba okolinalo naimano tepo magumuno woki ma kunu iyatimo,
naimano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo kapiyadawa unamo eba adipatenalo,
ebeno wade wokonomo kapiya ebo kawokalima:. Ebe dawa ebe Ya:su Kelisotela, ebene
ebeno wade wokonomo ebe ebete kewa olotolowalo da:iya ebe tanalola.
3 Nanitabola, nale la: magumulo woko dosiyodilonaimo, ebe tete geyageyadopolo
naimano ape elawoa:noma: eba eda:nalo, nale Godokono tabo la:tamo wadenomamo
ka:kiyawaoma: tete bilibilinomo epetapilo na la:imano ololo apulo tole tanalago anakam-
inakimo.
4 Ega:walo me tanalo idila. Ebe tetelo nale Wade Tabono iyaiya tanalo la:tamo
kawokalilaema: me opo epono mulo wokino tanalamo ka:kiyawaonakia:. Iyo, na
iyatawimo nale me opono mulo wokino tanalamo la: diyatulametama, ebema: Godokono
Uliyanate la: magumulo nanitabo woko a:kosiyodilomene, wiyasiya kebe tetelo ebete
ebeno elawamo la:imano tepo magumuno woki iyama: da:midililametamene, la: ebeno
woko osiyodilo magumudo nanitabokobi midipima: keda:omamota.
5 Ebe mabuma: la: me tanalo wadenomamo niyatawala:, la:imano nanitabokobi midi
tanalono mabu ebe Godokono elawo tanalola, me opopino mulo wokino tanaloa:.

Godokono Uliyanate Ebeno Mulo Tanalo Nanitabokobi Midipiatamo Dikalamena

6 La: wiyasiya numa:la:, ale Wade Tabo da:kiyawaonakoma: ebe Tabono mulo tanalo
nanitabolo bitana, piyate nanitabokobi midi magumulo wadenomamo dapepeona ibi
kapiyate ebe mulo modobolo lawenaka. Wiyasiya ebe Tabono mulo tanalo me opo
epate ibino wokilo kelawena:, ega:walo kebe kubakuba uliyanate me opolo elawoela-
wonomoma: deda:ona, ibi atumu ebe mulo tanalo modobolo kelawenakoa:, nanitabola,
ebe kubakuba uliyanano elawo tanalote nolopoligona.

7 Iyo, ale Godokono Wade Tabo eba kiyawaolo, ebete dopamo diya gabodo dowaminiya
ebe mulo tanalote nanitabokobi midipiatamo me tetelo nawokalana, mabu Godote me
opo ega:walo tobolo unu osiyodilolea:no dopamo ebete ebeno ubi tanalo ma kunu
iyatiya, walone tetelo ebete ebeno mulo wokino tanalamo a nanitabokobi midipi
kowalogoemene.
8 La: wiyasiya numa:la:, me opolo elawoelawonomoma: deda:ona, ebe kubakuba
uliyanate ka:modobiya: Kawo Alonomago Okolidawano a:e tanalono nanitabo mulono
magumu laema:. Iyo, iba:te ebe Kawodawano a:e tanalono magumu nanitabolo niy-
atawaiyataleka: iba:te ebe kewa olotolowalo akanakapumiyana:.
9 Wiyasiya Godokono Bukalo tabo idite a nanitabokobi midipino tanalo ma kunu
awokalimina,

“Me opo epo bilibilinomate
dopamo kebe wade tanalo kuminakiye,
ega:walo iba:te kebe wade tanalo
dopamo kolowionakiye,
ega:walo iba:te kebe wade tanalote ka:pemaigama:,
ibino tepo magumuno wokilo
kemalagidilonakiye,
me tanalo Godote osiyodiliya,
piyate ebe nilakapolo demalagidilona,
ebe epo kapiyatamo kikalaema:.”

10 Ebema: Godote dopamo dowaminiya, me tetelo ebete ebe wade tanalo ebeno
Uliyanano elawamo atamo awokalimiya. Nanitabola, kebe tanalate Godokono tepo
magumulo da:pola:na, ebeno Uliyanate ebe tanalo iyatawanomola, iyo, kebe tanalate
wamina magumulo da:pola:na, ebe tanalo bilibilinomo atumu ebete modobonomolo
ulamenako.
11 Numa:la:, lumagino tepo magumuno woki lumagi idite nanitabolo a:kiyatawamene,
wiyasiya ebe lumagino uliyana kapiyate ebeno tepo magumuno tanalo iyatawala. Eba
kunu Godokono tepo magumuno woki lumagi idite iyatawama: modoboa:, wiyasiya
ebeno Uliyana kapiyate ebeno tanalo iyatawala.
12 Me mabuma: me opolo dilukuliona ebe iyaiya uliyana magumulo Godote idi kapiya
a nanitabokobi midipiatamo kikaeamiya:, ao, ebe wiyasiya ebeno Uliyananomo atamo
ikaeamiya, ebene ale ebeno woko kosiyodilonama: ebete kebe iyaiya elawo atamo gito
dikaeamiya, ale ebeno Uliyanano wokino tanalodo ebe walubi tanalo wadenomamo
kiyatawaomalema:.
13 Ebe mabuma: ale me opo epono mulo iyatulame tanalamo Godokono tabo
ka:kiyawaonakoa:, ao, a wiyasiya ebeno Uliyanano iyatulame tabono tanalamo
kiyawaonakoma:. Numa:la:, ale Godokono tabono iyaiya magumu tanalo ebeno
Uliyanano walubi tanalamo dawokalilaema:, piyate ebeno wokilo demalagidilona iba:te
ebe tabono iyaiya magumu tanalo wadenomamo kuwatema:na:.
14 Wiyasiya potele Godokono Uliyanano wokilo malagidilona:no, ebe lumagi modoboa:
Godote epatamo dikalamena ebe iyaiya elawo kuwatema:. Nanitabola, ebe lumagite
Godokono gito ikame tanalo nanitabokobi midipiagodolo dulaemene, ebe tanalono mabu
iyatawa:no epono daedale wokino tanaloma: ebo kemalagidilomene. Iyo, Uliyanate
ebe walubia:no ebete ebe Uliyanano iyaiya woko osiyodilole tanalo wadenomamo
a:kiyatawamene.
15 Wiyasiya la: numa:la:, potele Godokono Uliyanano wokilo demalagidilona, ebe
lumagi modobola kebe tanalate ebe ega:walo epo epetapiagodolo da:pola:na, ebe tanalo
bilibilinomo Uliyanano walubi tanalamo wadenomamo kanagilamelelaemene. Wiyasiya
kalakala kawonomola, me opo epo magumulo lumagi idite modoboa: nanitabokobi
mididawagodolo da:pola:na ebe tanalo kanagilamelema:, mabu Godote a:ka:tuwa: ebeno
tanalo kanagilamelemene.
16 Ebe mabuma: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu gena,

“Dopamo wagilimi mabune lumagi idite
Kawodawa Godokono tepo magumuno woki
nanitabolo kelawenakia:,
ebema: idawate modoboa:
ebe oli tanalo iyatuima:!”

A nanitabokobi midipiate wiyasiya Kelisokono tepo magumuno iyaiya woki bilibilinomo iyalo uwatiyama:.

3

Polote Kolini Sosi Epono Anagiyamida Tanaloma: Ibi Kawiya Danaliya

1 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, niyaniyata, nale la:tamo dopamo da:pemaigimo, ebe tetelo la: Godokono Uliyanano wokilo dilukuliona ebako epoma: keda:wenamia:, iyo, la: Kelisokono okoli magumulo a:lia:li gudi keba kunula:ka: eba kunu eda:onaimata! Ebema: nanitabola, Godokono tabo iyatulame magumulo na ebe tabono kawokawo magumu tanalo la:tamo awokalilaema: ka:modoboa:, wiyasiya la: piyate me opo epono wokilo dilukula:wenama nale la: ebako epomu eba malagidilolelo la: ebo walubilinakimata.

2 Iyo, ebe tetelo naimano iyatulame magumulo nale la:tamo nono kapiya ikalamenakimata, nale nani baenomo la:tamo ikalaema: ka:modobonakia:.

Ebene tete geyageyadopo eba petolo, la: wiyasiya nanitabokobi midi magumulo apepeoa:no, me tetelo la: ebe atumu nani baenomo naoma: ka:modobawena:.

3 Numa:la:, nanitabokobi midia:piate keba kunu kilukulione, la: eba kunu la:imano kateneno wokilo ilukulinamata, iyo, la: magumulo epetapiate epetapino mulo woki ega:walo inamabuma: eba dowaolo, iyaiya apaminateui tanalate la:godolo ba:pola:na. Nanitabola, ebe tanalodo la:imano nanitabo tanalote ma kunu awokalana, la: la:imano kateneno wokilo ilukulinamata.

4 Ega:walo nale dopamo egemo, la:imano sosi magumulo idite na Polokono tanebadawama: bege, idite na Apolosikono tanebadawama: bege. Ebe tanalodo la:imano nanitabo tanalote atumu ma kunu kawokalana, la:le nanitabokobi midia:pino ilukuli tanalo ibamilatelenamata.

5 Eiye! Me Apolosiko poteleka:? Ega:walo na Poloko poteleka:? A netewapi Godokono wokopila, iyo, la: aimano woko magumudo ebeno Wade Tabo nanitabokobi a:midimata. Ebema: numa:la:, a netewapiate la: magumulo iyaiya woko ebe posiyodilolima:, Godote atamo keba kunu kikaeamile eba kunu.

6 Iyo, nale dopamo pete Wade Tabono kikopu la: magumamo pamiote, ebene Apolosite pete ebe kikopu unamo modobo obo padipani. Ebene a netewapino woko walogabo apune Godote a:ka:tuwa: ebe kikopuatamo elawo eba ikalamelo, iba:te wadenomamo ebo apepeiya.

7 Ebema: woko osiyodilo magumulo kikopu amiodawa ega:walo obamo adulateledawa ibino osiyodilole tanalo egegenomola, iyo, woko magumulo Godoko kapiyate kawo tanalonomo osiyodilonako, mabu ebe kikopuatamo elawo ikalamedawala, iba:te wadenomamo ebema: apepeonaka.

8 Numa:la:, Godokono umi magumulo piyate kikopu amio woko dosiyodilona ega:walo piyate obamo adulatele woko dosiyodilona, iba:te ibino iyaiya tanalo eba osiyodilolelo wiyasiya kapiya woko osiyodilona, ebe mabuma: ebete ibino woko kapiya gabonomodo danagilamelelaemene ibi bilibilinomatamo modobo wiyanomo ebo kikalamolemene.

9 Nanitabola, Apolosiko ega:walo na, a Godago woko kapimiya dosiyodilonama: ebe wokopila, ebene la: nanitabokobi midipi ebe ebeno wadewade nao inamabuate kebolo kapepeone ebe pali damelala, ega:walo la: ebe ebete detena ebe wade motola.

Kelisote Nanitabokobi Midipino Iyaiya Wokono Tanalo Elamo Madolame Tanalodo Kawokalilaemene

10 Ebema: nanitabola, Godokono woko kosiyodilonama: ebete iyalo tetelo kebe iyanomo elawo natamo kikanamiyale, nale ebe elawamo ebeno wade motonomo ete woko ebo wagilimo, mulo wokodawate tuputupu wokilo nopo keba kunu kiyatinakole eba kunu. Ebene naimano walogabo apune wokopi epetapiate pelamete, iba:te nale dopamo dapawokalimo ebe alono mabu unulo wade woko idi ebe kosiyodilona. Ebema: modobola wokopi bilibilinomate ibino iyaiya woko wadenomamo nulamenakoma:na:,

11 mabu Godote ebeno motono kodakoda alo iyalo amiya, ebe alo ebe Ya:su Kelisotela. Ebe mabuma: wokopi magumulo lumagi idi modoboa: Godote damiya ebe dopo alo magoba:te oli alo idi ebo kaima:.

12 Nanitabola, wokopiate ibino iyaiya inamabu uwatenaka ebe alono moto ete woko kopoliyama:, ebene ibi epetapiate golodo inamabu, ega:walo siliba inamabu, ega:walo wiya kawokawonomo a:la:uwa:da:ole nokola uwatete, ebako wadewade inamabunomamo moto ete woko ebo osiyodilona. Wiyasiya ibi epetapiate balibali kewa, ega:walo kololu oga, ega:walo patele uwatete, ebako inamabuamo atu woko kosiyodilona.

13 Ebema: Kelisokono Kawo Egelate da:pemaigamene, ebe moto etepino iyaiya woko
osiyodilo tanalate nanitabonomolo kawokalaoma:na:. Iyo, iba:te moto ete magumulo
kebe inamabuamo detena, ebete pete ebe inamabu bilibilinomo ebeno elamo eba
pemadolamelo kubakubadopo inamabu gito kopoliyadigalemene, ebene elate nalea:
inamabu ebe kodakoda inamabu kapiyate ebeno motolo uwomua: tetelo ba:pola:namene.
Nanitabola, Kelisote ebe gabodo wokopi bilibilinomono iyaiya wadewade woko ega:walo
kubakuba woko ebo kawokalilaemene.
14 Ebema: Godote damiya, kebe lumagite ebe alo unulo wade woko dosiyodilona, ebe
lumagino wokote ela magumulo olopoligoa:no ebete ebeno wade wiya ebo kelaemene.
15 Wiyasiya kebe lumagite Godokono moto ete magumulo kuba woko dosiyodilona,
ebeno wokote ela magumulo alatidite, ebene ebete Godokono nilakapo magumulo ebeno
igilo mula: tanalo kapiya kelaemene wiyasiya wade wiya idi a:kelaemene. Iyo, ebe
lumagino tanalote ma kunu kitanamene, lumagi idino moto elate eba nitalo, ebete
inamabua:no ebeno igilo kapiyago ela magumune keba kunu ka:pemaiganakole ebete
Unu Duliyomololo eba kunu ka:nilutamene.

Nanitabokobi Midipi Ebe Godoko Amamateno Motola

16 La: iyatawalata, la: nanitabokobi midipi ebe Godoko amamateno iya motolata,
ega:walo ebeno Uliyanate la: magumulo bokolina,
17 ebema: kebe lumagite Godoko amamateno moto da:kubaimene, Godote ebe lumagi
nanitabonomolo ka:kubaimene. Numa:la:, Godoko amamateno iya moto ebe ebeno wade-
talena motonomola, iyo, la: nanitabokobi midipi ebe ebe motoma: eda:onamata.
18 Ebema: la: magumulo lumagi idite ebe a:ka:tuwa: ebe a:da: akomasiga:la:, iyo, idawate
me opo epono iyaiya mulo wokino tanalodo ebe a:ka:tuwa: ebe mulodawama: akogeala:.
Modobola ebe wiyasiya me opo epono ololo apulo daedale lumagima: eba eda:nalo
Godogodone nanitabo mulo wokino tanalo ebo nuwatemene.
19 Mabu me opo epate kebe iyaiya tanalo ibino mulo wokino tanaloma: degelana,
wiyasiya Godote ebe tanalo ibino daedale wokino tanaloma: gena. Ebe mabuma: ebeno
Bukalo tabo idite ma kunu gena, “Godote me opo epono mulo tanalamo gubi a:delamete,
iba:te ebamo gito ka:na:gudima:na:.”
20 Ega:walo ebeno Bukalo ebete walo ma kunu kegena, “Mulopiate ibino tepo magu-
mulo kebe nopo kalomonake, na Kawodawate iyatawamo ebe wokino tanalodo wade
tanalo idite a:kemaigamene!”
21 Ebema: la: magumulo idite me opo epono mulo tanaloma: ebe a:ka:tuwa: ebe walo
akowalogala:! Numa:la:, la: Kelisoko magumulo eba ilukulinalo, ebeno wadewade tanalo
bilibilinomate la:imanoma: eda:ona.
22 Iyo, na Poloko ega:walo Apolosiko ega:walo Pitako,* a Kelisokono wokopima: eba
eda:onalo la:imano wokopima: atumu na:keda:onama:. Ebene me opono inamabu
bilibilinomo ega:walo nanitabo igilo tanalo ega:walo a:e magumulo wato kikopu lawe
tanalo ega:walo me tetelo demaimiona ebe tanalo bilibilinomate la:imanoma: eba
eda:onalo, walone tetelo demaimioma:na: ebe tanalo bilibilinomate atumu la:imanoma:
ka:keda:oma:na:. Ebema: nanitabola, wadewade tanalo bilibilinomo ebe la:imano
tanalola,
23 mabu la: Kelisokono epoma: eda:onamata, ebe atumu Godokonoma: keda:na.

4

Ya:sukono Nani Alibolepino Iyaiya Temeteme Tanalo

1 Ebema: modobola la:le na Poloko ega:walo Apolosiko ega:walo a keba kunula:ka:
ebako nanitabokobi midipi epetapi, la:le aimano tanalo eba malagidilolelo a Kelisokono
nani wokopima: na:midiyala:. Iyo, Godote dopamo dowaminaliya, ebete me tetelo ebe
tanalo piyatamo kawokalilamiyale iba:te me opono epo wadenomamo kiyatulaema:, a
ebe ebe wokopila.
2 Numa:la:, me opolo kawodawa idite ebeno wokopi bilibilinomo magumulo
kapiyakapiya kuwatemene iba:te epetapino woko namutupima: keda:onama:, ebema:
ebe watowatopiate wokopi epetapino osiyodilole magumulo ibi wadenomamo eba
walubilinalo ibino kawodawa ebo kekalakalaima:na:, iyo, iba:te ebe gabodo ibino tepo
magumuno nanitabo tanalo ebetamo kawokalima:na:.
3-4 Ebema: naimano tanalo ma kunula, na a:ka:tuwa: naimano tanalo anagiyamida:no
ebe tanalo naimano anagiyamidadawa Godotamo atepanamo. Ebene la:le naimano
wokono tanalo anagilamelenama:wete kubama: degelaema, ega:walo gabamaniate

* **3:22:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa Pitakono mailo idi ebe Kipasetela.

atumu naimano tanalo anagiyamida magumulo kubama: da:kegelama:na:, na ebe tanaloma: woki bilibilima: a:keda:mo. Nanitabola, naimano tepo magumuno mulo wokite na kuba osiyodilodawama: ka:midinina:, wiyasiya numa:la:, Godoko kapiyate naimano nanitabo tanalo iyatawala, naimano tepo magumuno wokino tanalotea:.

5 Ebe mabuma: Kawodawa Kelisote pea:no, la:le lumagi idino tanalo anagiyamidama:wete ebe kubadawama: akogelala:. Nanitabola, Kelisokono nani tetenomolo ebe a:ka:tuwa: epono tanalo eba panagilamelelamelo, iba:te me tetelo kebe tanalo idoko magumamo kowaminalene ega:walo kebe ubi tanalo ibino tepo magumamo kowaminalene, ebete ebe tanalo bilibilinomo alamo powaulatelete ebo kawokalilaemene. Ebema: ebe tete ebe Godokono wade tetema: keda:mene, ebete ebeno epo bilibilinomono wadewade osiyodilole tanalo mabuma: ibi kemoiolema:.

6 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la:imano woki ka:tuputupuilaema: nale Apolosiko ega:walo na, aimano wokono tanalo eba awokalimilo me iyaiya tabo la: iyatulaemata. Na ubila la: naimano iyatulame tabono tanalodo wade woki ma kunu kelaemamota, Godote ebeno Bukalo a keba kunu ka:totomuatenale, la: ebe wadewade walubi tanalone a:kolobila:ema, iyo, modoboa: la: magumulo idite idino osiyodilo tanaloma: ebe kapiya eba walogolo lumagi idino tanalo kubama: gito gema:.

7 La: ma kunu kemalagidilawitama, Godote la: iyaiya alomotate idi unamo eba adipatelo idi wiyasiya opamo gito iyati? Ao, eba kunua:, ebete la: kapiya epoma: a:midiliata, la:le amamaoa:no ka:pola:wenama:. Numa:la:, kebe wadewade tanalate la:godolo ka:pola:nale, ebe tanalo bilibilinomo Godote nilakapolo la:tamo gito ikalamiata, la: a:ka:tuwa: la:imano elawamo wade tanalo idi kelawa:wea:. Ebema: mabu keleka: la: magumulo epetapiate ibi a:ka:tuwa: ibino tanaloma: dowalogolena?

8 Eiye, la: piyate damamawenama, la: kubanu malagidilonamata modoboa: tanalo kapiya idite la:godolo kitana:! Diyala, la:imano wokilo la: ma kunu da:begelawenama, Godokono Uliyanate nanitabokobi midipiatamo dikalamena, ebe tanalo magumulo la: dogodogopima: eba eda:onalo wiyasiya a epetapiate nigologolopima: eda:onama:! Ega:walo la: da:ba:kegelawenama, Godokono umi magumulo la: kawokawo elawodubuma: iyalo eda:imata, wiyasiya aa:!

Ebema: na Polote ebako daedale wokiagopiatamo negemo, la:le kawokawo elawodubuma: nanitabolo neda:wetaleka:, a Ya:sukono nani alibolepiate la: mabuma: bekalakalaona:, iyo, a ebe tanalone biyatawaona:, la: ega:walo a, ale kapimiya kawokawo elawodubuma: eba eda:onalo epo bilibilinomate atamo kalakalago ka:tudila:oma:na:.

9 Wiyasiya Godokono ubi tanalo eba kunua:, iyo, naimano umi magumulo ebete a nani alibolepi alomoiya nanitabokobi midipi magumulo ale uwomunomopima: keda:onama:. Ebe mabuma: ebete gabamani kodiyobolena:, iba:te a nani alibolepino tanalo anagilameleamete a kubakubapima: ka:milo epono ololo apulo a gito kanakapuaema:. Iyo, ebeno ubi tanalo ma kunu itana, ebeno Unu Duliyomololo dilukuliona ebe nopopi, ega:walo kubakuba uliyana ega:walo me opo epo atumu, ibi bilibilinomate aimano modoboa: tanalo nanitabonomolo kuima:.

10 Eiye! Diyala, la: ma kunu da:bemalagidilawenama, a Kelisokono nani alibolepiate ebe mabuma: daedalepima: eda:onama:, wiyasiya la: ebe magumulo mulopima: eda:onamata! Ega:walo la: ma kunu da:ba:kemalagidilawenama, a nanitabokobi midi magumulo elawoa:noma: eba eda:onalo wiyasiya la: elawonomoma: eda:onamata, iyo, epate la: unamo eba wadipalatelelo iba:te wiyasiya negelana a kawokawopia:!

11-12 Wiyasiya numa:la:, aimano nanitabo tanalo ebe ma kunula. A woko wagilimi mabune me teta:mo pemaiga, tete bilibilinomo epetapilo bae kape tanalote a uamenako ega:walo obo kapete atumu atamo a:ka:penako, iyo, a kubakuba kaliku kapiyakapiya pupulionakoma:. Ebe mabuma: a a:ka:tuwa: aimano modoboa: tanalo ulameleamete tete epetapilo a mani kele kuwatema: kodakoda woko aimano kotamo gito osiyodilonakoma:. Ega:walo me tanalo idila. Aimano lao moto nanitabolo pola:na:no, a iyaiya opolo eba wapata:lamenalo ebo latepaonatonanakoma:, ebene tete epetapilo nanitabokobi midia:piate a eba malogoelo a tatakolo dalukoenaka, a wiyasiya ibi mabuma: Godoko toweomenakoma: ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:. Iyo, kebe tetelo epate temeteme atamo dikaeamenaka, a wiyasiya woko osiyodilo magumulo kodakodalo lamota:onanakoma:,

13 ega:walo iba:te ibino tabamo a da:kubaiamena, a ibi nilakapo tabamo walubilinakoma:. Ebema: modobola la:le a nani alibolepino tanalo ma kunu wadenomamo niyatawala:, me opo epono umi magumulo a ibino sosowa keba kunula:ka: eba kunu eda:onama:, iyo, iba:te a ubia:noma: eba eda:onalo, a kuba nibo inamabuma: gelate dologala inamabuma: iyalo a:midiya.

Kolini Sosi Epo Magumulo Piyate Polokono Tabo Lawea:no, Ebete Iba:tamo Elawamo Pemaigama: Da:kiyawaiya

14 O naimano namutupiala:, nale me tabo la:tamo ilipo ikalaema: kakulolea:. Ao, nale
kawonomamo demalagidilolenamo la: ebako gudima: eba eda:onalo, naimano ubi ebema:
iyatimo la: nanitabo gabo kiyatulametama:.
15 Numa:la:, la:imano Kelisoko waloma:ta tanaloma: la:imano iyatulamepi bilibilino-
mate eba pola:nalo, lumagite ibi ka:la:miolema: da: ka:modobona:, wiyasiya na kapiyate
la:imano nabiwi keba kunula:ka: eba kunu eda:namo. Iyo, la:le Ya:su Kelisoko magumulo
kilukula:wenama:, ebeno Wade Tabo la:tamo kiyawao magumulo na ebe dopo lumagima:
edimo,
16 ebema: naimano guda:la:, nale la: toweolaemata, la:imano ilukuli magumulo mod-
obola la:le na la:imano nabiwi nibaminatena:la:.
17 Numa:la:, ebe tanalo eba malagidilolo nale naimano nanitabokobi midi gudu
idi Timotiko la:tamo palibomo, mabu nale kawonomamo demalagidilonamo ebete
ebako guduma: eda:na, iyo, ebete naimano ubi tanalo nanitabonomolo osiyodilolenako.
Ebema: ebete la:tamo da:pemaigamene, nale iyaiya opolo sosi epo Kelisokono okoli
tanaloma: keba kunu kiyatulamenakomo, ebete ebe atu iyaiya tanalo eba kunu la:
ka:ka:piyatulaema:ta.
18 Na me tanalo iyatawala, la: epetapiate namamaonamata mabu la: kubanu ma kunu
malagidilonamata, nale la:tamo a:ka:pemo.
19 Wiyasiya aimano Kawodawate ubi diyatimene, tete tatalila na nanitabolo
ka:pemamo. Ebema: ebe tetelo nale ebe amamaopino nanitabo tanalo ka:puimamo,
ma kunu ibino tabo gela kawokawonomola wiyasiya Godogodone da:pemaigana ebe
nanitabo elawote iba:godolo kitana:.
20 Numa:la:, Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalono magumute lumagino
woki tabono tanalone kemaigana:, ao, ebe tanalono magumute kapiya gabodo ka-
wokalamene, ebe Godokono elawote lumagino okoli magumulo ditanamene ebe gabola.
21 Ebema: la: piyate damamawenama, la:imano ubi keba kunula:ka:? Nabiwite ebeno
wato kawokawo gudi gaubamo keba kunu kalukolenakole, la:imano kuba osiyodilole
mabuma: nale la:tamo ebako tanalo ba:ka:posiyodilomo? Wiyasiya na pea:no, modobola
la: dopamo la:imano amamao tanalone nolobila:iyala:, ebene na nilakapo wokiago
ega:walo milo tanalago la: naimano guda:tamo ebo ka:pemamo.

5

Polote Kolini Sosi Epo Kawiya Danaliya, Iba:te Kawo Kubanomo Osiyodilodawa Gito Kanaliboma:

1 Nanitabola, la: magumulo kawo kubanomo idite demaigi, iyaiya epo epetapiate
ebe tanaloma: tabo egelanaka, iyo, la:imano sosi tanebadawa idite ebeno nabiwino
kamiyala:go kapiyama: eda:nako.
Eiye! Godoko iyatawa:pi magumulo ebako kubate kemaiganakoa:, mabu ibi iyatawala
ebe ilipo osiyodilo tanalo kubanomoma: eda:na! Wiyasiya la: kawokawo daedale epo
keba kunula:ka: ebako epoma: eba eda:onalo, ebe kuba osiyodilodawatamo la:le tanalo
idi kosiyodilawea:!
2 Eiye! Mabu keleka: la:le la:imano sosi tanaloma: damamawenama? Modobola
la: wiyasiya la: magumulo ditana ebe kuba mabuma: tepo temetema:go nimiyala:,
ega:walo modobola la: kuba osiyodilodawatamo talena niyatimiyala: ebete la:imano
taneba magumamo walo akopa:la:.
3-4 Numa:la:, nale mulunomolo eba okolinalo, wiyasiya Kelisoko magumulo nale
naimano uliyanano wokino tanalamo la:go kapimiya bokolinamo. Nanitabola, nale
walone la:imano Kolini duliyomolamo pemaigate kuba osiyodilodawano tanaloma: keba
kunu da:posiyodilomo, na wiyasiya la:tamo pemaiga:no dopamo eba kunu nale ebe
dubuno tanalo Kawodawa Ya:sukono mailamo anagiyamidamete kuba wiya iyatimo.
Ebema: nale luta: tetelo la:le walo dakaladabuta:ema, modobola naimano uliyanano
wokino tanalamo tudila:wete Kawodawa Ya:sukono elawamo
5 ebe dubu Saitanatamo gito nikamiyala:. Numa:la:, la: eba kunu dosiyodilaema,
Saitanate me tetelo ebeno ape ka:kubaimene, wiyasiya aimano Kawodawate ebeno Kawo
Egelalo ebe dubuno uliyana apuno igilo gito ka:mula:emene.
6 Nanitabola, la:le damamawenama ebe tanalo ebe wade tanaloa:. La: iyatawalata,
epate ma kunu gelana, “Palowa bae kokalima: kamiyalete gamagamaimino tuwae inam-
abu kelenomo palowago dekapiyailaemene, baete a:ka:tuwa: ebo kegamagamamene.”

Eba kunu la:imano taneba magumulo amama tanalo da:pesonomote ditana, ebe kubate
a:ka:tuwa: kawoma: keda:mene, a, nanitabola:ka:?
7 Ebema: modobola la:le tagala ilukuli tanalono amama tanalo bilibilinomo la:imano
taneba magumune nowagaila:la:, la: magumulo kuba da:pesonomo idite itana:no
Godokono umi magumulo la:le oliolinoma: keda:wenama:.

Numa:la:, ulama bilibilinomolo Yu epate ibino Aduga:la Soliyomu* eba osiyodilolo
iba:te ebe Soliyomuno palowa bae okalimioma: gamagamaimino tuwae palowago
kapiyailamea:no okalimionaka, mabu Godote ibi ebe tanalo kosiyodilonakoma: iyalo
a:totomulateliya. Iyo, ebete ibi iyatulamiya gamagamaimino tuwae inamabu ebe
ulila, epate amama magumulo kebe kuba tanalo kosiyodilolenake ebe tanalo keba
kunula:ka: eba kunula, ebema: iba:te ebetamo ibino kawo soliyomu wagilimia:no, iba:te
dopamo ibino moto bilibilinomone gamagamaimino tuwae waulatelenomo nowaulate-
lenakoma:na:. Wiyasiya Kelisote a nanitabokobi midipi mabuma: ebeno ape Aduga:la
Soliyomuno sipi-goeo da:pesomu midite Godotamo eba ikamelo, ebeno kalima ka:ka:liya
tanalodo ebete a olioli epoma: iyalo a:midiya ale aimano kuba osiyodilole tanalono a:e
wiya uwatekapoma:.
8 Ebema: a nanitabokobi midipiate Godoko amamatelo kawo soliyomu idi ebetamo
osiyodilo wagilimia:no, modobola ale dopamo aimano tagala ilukuli tanalono amama
tanalo bilibilinomo a magumune kowagailimalema:. Ma kunu aimano tepo magumulo
iyaiya kuba osiyodilole wokino tanalate pola:na:no, nanitabo gabono osiyodilole tanalo
ega:walo tabo gela tanalo kapiyate aimano ilukuli magumune bemaimionakoma:na:.
9 Ebema: nale la:tamo dopamo dapalibimo, ebe leta magumulo la: ma kunu analimata,
la:le buwelemele pilolo duwatenaka ega:walo kamiyale pilolo duwatenaka, ebako epago
akokapiyala:.
10 Wiyasiya modoboa: la: naimano tabono magumu kubanu laema:. Numa:la:, la:
sosi epo magumulo piyate ebako kawokawo kuba dosiyodilolenaka nale ibino tanalo
kapiyama: kiyawaomo, mabu ibi Godokono nanitabo tanalo iyalo iyatawaiya. Wiyasiya
me opo epo magumulo epetapi bilibilinomate Godokono tanalo kiyatawaona:, ebema:
iba:godolo kamiyale ega:walo buwelemele pilo tanalate ba:pola:na, ega:walo iba:te do-
godogopima: keda:oma: ubi kawonomamo eba alomolo tete epetapilo epetapino inamabu
pilolo uwatenaka, ega:walo iba:te iyaiya ida:da:lino uliyana akamamalatelenaka. Ebema:
nale la:tamo talena kiyatia: ebako nanitabokobi midia:piago wapata:laema:, mabu la:
me opolo iba:go kapimiya eba ilukulinalo gabote a:kitanamene la: a:ka:tuwa: la: ibi
magumune nanitabonomolo iyabaiamo kowatiamidala:ema:.
11 Iyo, nale la: sosi epono tanalo kapiyama: kiyawaomo. La:le kebe epo la:imano
nanitabokobi midipi ekakima: deka:la:miawenama, ibi magumulo potele buwele pilo
o kamiyale pilo dosiyodilonako, potele dogodogodawama: keda:ma: ubi kawonomamo
diyatinako ega:walo potele ida:da:li idino uliyana damamalatelenako, potele epetapino
tanaloma: a:da: elemasigi gabodo kuba tabo da:kiyawaonako ega:walo potele gamoda
da:nionako, ega:walo potele epetapino inamabu pilolo duwatenako, nale ebako sosi
lumagino tanaloma: la: walo nakanalemata la: eba:go akokapiyala:, iyo, la: eba:go bae
naoma: la:tamo talena iyatilaemata.
12-13 Nanitabola, piyate sosi magumulo pola:na:no Godote a:ka:tuwa: ebe nanitabokobi
midia:pino tanalo kanagilamelelaemene, ebema: ebe woko ebenola, na ebe tolemelo
kosiyodilonakoa:. Wiyasiya sosi magumulo da:pola:na ebe epono tanalo anagilamelelame
woko iyala, iyo, Godote ebe woko a nanitabokobi midipiatamo ikaeamiya. Ebema:
la: magumulo piyate kuba dosiyodilolena ibino tanalo nanagilamelelameta:la:, mabu
Godokono Bukalo tabote ma kunu itana, “La:le kawo kubanomo osiyodilodawa la:
magumune gito nalibiyala:!”

6

Nanitabokobi Midipiate Apaminateui Tanaloma: Gabamaniatamo Tolaema: Polote Talenama: Degiya

1 Me tanalo idila. La:imano taneba magumulo idite ida:go tanalo idima: dapami-
nateuima:na:, mabu keleka: la:le Godokono ubi tanaloma: tolea:no gabamanino tabo
anagiyamidadawatamo da:tolama:ema, ebe tuputupu okoli tanalo iyatawa: lumagite
la:imano tanalo kanagiyamidalametama:? Eiye! Modobola Godokono sosi epate
a:ka:tuwa: ibino apaminateui tanalo nanagilamelelaema:na:!

---

* **5:7:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me Soliyomuno magumu iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: Ma:t 26.2 buka apuno walubi tabo numiye.

2 La: iyatawalata, walone tetelo Godokono epate me opo epo bilibilinomono tanalo
kanagilamelelaema:na:. Iyo, Godokono ubilo la:le ebe anagiyamida woko magumulo
ka:pola:namamota, ebema: me tetelo kebe apaminateui tanalate la: magumulo de-
maimionaka, la:imano woki ega:walo elawo modobola ebe egege tanalo tuputupulo
kanagilama:ema:, a, nanitabola:ka:?
3 Ega:walo la: nanitabonomolo iyatawalata, Godote ebeno Unu Duliyomolono iyaiya
woko kosiyodilolenama: dosiyodiloliya, ebe nopopino tanalo a nanitabokobi midipiate
kanagilamelelaemalema:. Nanitabola, a ebe woko kosiyodiloma: Godote modobo elawo
atamo kikaeaemene, ebema: a iyatawanomola, me opolo atamo kebe tanalate de-
maimiona, ebete modobo elawo atamo atumu na:kikaeamena ebe tanalo wadenomamo
kanagilaema:.
4 Ebema: mabu keleka: la:le apaminateui magumulo gabamanino tabo anagiyami-
dapiatamo da:tolama:wenakoma? Numa:la:, a sosi epo iyatawala, ebe nanitabokobi
midia:piate Godokono tanalo ega:walo aimano tanalo nanitabolo kiyatawaona:.
5 Eiye! La:le kilipoaema: nale la:imano kuba osiyodilo tanalo ebema: awokalimo. Na
iyatawala la:imano mulo wokiagopi epetapi ba:pola:na, ibi modobola la: nanitabokobi
midipino apaminateui magumulo la:imano tanalo kanagilamelelametama:. Wiyasiya
diyala, la: epetapi ma kunu daedale wokilo da:begelawenama, “Mulo wokiagodawa idite
aimano taneba magumulo ka:luta:.”
6 Numa:la:, la: nanitabokobi midipi ekakima: eba eda:onalo, la:imano daedale wokino
tanaloma: idite gabamani idino tabo anagiyamidadawatamo gito magatanakomata, iyo,
la:le la:imano iyaiya apaminateui tanalo nanitabokobi midia:piatamo watanakomata!
7 Eiye! La:imano taneba magumulo idite idi gabamaniatamo demagatamene, ebe
tetelo la:imano goweladawa Saitanate la:imano wato kikopu iyalo elawe, iyo, la: ebeno
ubi tanalamo a:tudila:omata! Numa:la:, idite a:ma:tamo kuba osiyodilote ebene a:ma:
ebe tanalo gito degebolema:emene, ebe tanalo modobola, wiyasiya modoboa: wato
kikopu Saitanatamo gito ikaema:! Iyo, idite a:imano inamabu idi pilolo lawete ebene
a:ma: ebe tanalo gito da:dodomatiaemene, ebe tanalo modobola, wiyasiya Saitanatamo
tuduwatama: modoboa:!
8 Ebema: la:imano osiyodilo tanalono kuba beda: kawonomola:ka:, mabu la:le
nanitabokobi midipi ekakima: eba eda:onalo idite iditamo kuba osiyodilonakomata
ega:walo idino inamabu pilolo a:kelawenakomata!
9 La: iyatawalata, tuputupulo ilukulia: epate Godokono Kawo Elawodawano duliy-
omolono wadewade dogodogo tanalo magumulo tanalo idi a:kelaema:na:. Iyo, me tanalo
ebe nanitabola, piyate buwelemele ega:walo kamiyale pilolo duwatenaka, ega:walo
ida:da:lino uliyana damamalatelenaka, ega:walo dubu gabatamo dosiyodilolenaka,
10 ega:walo epetapino inamabu diya gabodo pilolo duwatenaka, ega:walo epetapino
inamabu ibino elawamo gito duwatenaka, ega:walo dogodogopima: keda:oma: ubi
kawonomamo dalomonaka, ega:walo gamoda da:nionaka, ega:walo epetapino tanaloma:
a:da: elemasigi gabodo kuba tabo degelanaka, ebako kuba osiyodilolepi bilibilinomo
magumulo idawate Godokono Kawo Elawodawano duliyomolono wadewade tanalo
a:kuwatemene.
11 Numa:la:, dopamo tetelo la: epetapi ebako kuba osiyodilole magumulo ilukuli-
naimata, wiyasiya kalakala kawonomola, me tetelo la: eba kunu kilukula:wena:. Iyo,
Kawodawa Ya:su Kelisote la:imano kuba osiyodilole tanalo dukulaolelametia, ebete
aimano Godokono Uliyanano elawamo la: ebeno tuputupupima: eba midililo, la:le ebeno
iyaiya ubi tanalo kapiya kosiyodilola:wenakoma: la: talenapima: ebo eda:imata.

*Nanitabokobi Midipiate Ibino Apa:mo Osiyodilole Tanalamo Godoko Nowalogo-
nakoma:na:*

12 Ebema: diyala, la: magumulo idite natamo ma kunu da:begemene, “Numa:, apa:mo
osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo nale tanalo idi kosiyodiloma: talena nanitabolo
kitana:.”

Ebene nale ebeno tabo eba wiyalo kegemamo, “Iyo, na Kelisoko magumulo
tutudawama: eba eda:nalo, talena natamo nanitabolo kitana: tanalo idi kosiyodiloma:.
Wiyasiya numa:, apa:mo osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo osiyodilole tanalo
epetapiate naimano nanitabokobi midi magumulo na a:kowalubinima:na:, ebema:
nale naimano tepo iyalo a:kodakodaimiyamo ebako kuba osiyodilole tanalamo
a:ka:tuduwatamo, iyo, nale kuba osiyodilo tanalo idi naimano watodawama:
a:ka:midimo.”

13 Ebema: diyala, lumagi idite tabo ma kunu da:begemene, “Numa:, Godote epono kape
tanaloma: iyaiya bae osiyodilolelamiya, ega:walo ebete epo eba osiyodilolelo ibino tepo
magumamo ubi tanalo ebo alomolamiya bae kenaonama:.”
Ebene nale ebeno tabo ma kunu ka:wiyamamo, “Iyo, Godote epo ega:walo inamabu
bilibilinomo osiyodiloliya, wiyasiya ebeno ubi tetelo ebete kateneno iyaiya ubi tanalo
ega:walo bae nao tanalo kapimiya gito kopoliyadigalemene. Ebema: kawo tanalo
ebe ma kunula, la: dubate la:imano apa:mo iyaiya kuba ubi tanalo buwelemela:tamo
ega:walo kamiyala:tamo osiyodilolema: modoboa:, mabu Kawodawate epono apeno
iyaiya modoboa: tanalo magumulo ibi nilakapolo eba walubilinalo, ubi ebo iyatinako
iba:te ibino apa:mo ebeno ubi tanalo kapiya kosiyodilolenakoma:.”
14 Numa:la:, Godote aimano Kawodawa a:e magumune eba adipatelo ebeno a:e ape
igilokobi ebo midiya, ebema: ebete ebeno elawamo a wadipaeatelo aimano a:elao ape
atumu igilokobi ka:ka:midilimene.
15 La: iyatawalata, a nanitabokobi midipi bilibilinomate Kelisokono talena apema:
eba kunu eda:onama:, ebema: aimano iyaiya ape ebe ebeno apeno iyaiya apuapula.
Ebe mabuma: a magumulo idite Kelisokono talena apeno tanalo idima: eba eda:nalo,
ebete dubu bilibili kamiyaletamo ba:ka:tomene eba:go kuba eba osiyodilolo kapiyama:
keda:ma:? Ao, ebe tanalo kubanomoma: keda:mene!
16 Eiye! La: iyatawalata, kebe tetelo dubu idite ebeno ape dubu bilibili kamiyaletamo
dikaemene, ibi netewapiate kapiyama: ebo keda:ma:na:, a, nanitabola:ka:? Numa:la:,
ibi netewapino tanaloma: Godokono Bukalo tabote ma kunu gena, “Dubute kamiyala:go
kapiyama: keda:mene,”
17 ebema: eba kunu potele nanitabokobi midi magumulo ebeno uliyana Kawodawa
Kelisotamo dikaemene, ibi netewapiate uliyana apulo kapiyama: keda:ma:na:.
18 Ebema: nanitabokobi mididawa, modobola a:ma:le buwelemele ega:walo koi pilo,
kamiyale ega:walo dubu pilo, ebako osiyodilole tanalo bilibilinomo a:ma:le kuba nibote
maigama: gelo ebe osiyodilole magumune nalaula:nakiye. Nanitabola, potele ebako kuba
dosiyodilomene, ebe tanalodo ebe a:ka:tuwa: ebeno ape ka:kubaimene, wiyasiya kuba
osiyodilole tanalo bilibilinomo epetapi eba kunua:.
19 A:ma: iyatawalata, Godote a:ma:tamo dikametia ebe Uliyanate a:ma: magumulo eba
okolinalo, a:imano apete ebe amamateno motoma: eda:na, a, nanitabola:ka:? Iyo, a:imano
ape ebe a:imanoa:,
20 mabu Kelisote ebeno wiya kawonomo kalimamo a:ma: elawiata. Ebema: a:imano
apeno osiyodilole magumulo modobola a:ma:le ebe kapiya kowalogawenama: tanalo
bilibilinomo nosiyodilolenakiye.

7

Dubu Ega:walo Kamiyale Ibino Kapiyama: Eda: Tanaloma: Polote Sosi Epo Diyatulamiya

1 Ebema: la: dopamo la:imano leta magumulo kebe tanaloma: na danana:ima, nale
me tetelo ebe tanalo la: kiyatulaemamota. Dopo tanalo ebe la: epetapiate ma kunu
degelawenama, “Dubute kamiyale lawea:no ebe a:ka:tuwa: dokolinamene, ebe tanalo
wade tanalola.”
2 Wiyasiya buwelemele ega:walo kamiyale pilo tanalo magumulo, iyo, atumu koi
ega:walo dubu pilo tanalo magumulo Saitanate kuba gabamo wabuga:ta tanalo bilibili-
nomo ebe wadaenako, ebema: nanitabokobi midipi bilibilinomo magumulo modobola
dubu idite ebeno kamiyale nelaemene, ega:walo kamiyale idite atumu ebeno awi
na:kelaemene.
3 Ega:walo dubu ebeno kamiyala:go kapiyama: eda: magumulo, kamiyalete ebeno awi
kekalakalaima: modobola ebete ebeno ape ebetamo nikamenakomene, ega:walo dubute
atumu ebeno kamiyale kekalakalaima: ebeno ape ebetamo na:kikamenakomene, mabu
Godote ebeno ubi tanalo epatamo dopamo eba kunu iyatiya.
4 Numa:la:, ebe tanalo magumulo kamiyalete ebeno ape watodawama: keda:na:, awite
ebeno ape namutudawama: eda:na, ega:walo atumu dubute ebeno ape namutudawama:
keda:na:, wiyasiya ebeno kamiyalete ebeno ape namutudawama: keda:na.
5 Ebema: dubute ebeno kamiyala:go kapiyama: eda: magumulo idite iditamo ebe tanalo
kosiyodiloma: talena akoiyata:la:, wiyasiya ibi netewapiate woki kapiyama: eba eda:lo ma
kunu degelama:na:, iba:te gopowai tetelo kapiyama: eda: tanalo a:kosiyodiloma:na: iba:te
Godago tabo gela tanalo kosiyodilonakoma:, ebe tanalo kuba:, wade osiyodilo tanalola.
Wiyasiya iba:te kebe gopowai tete diyatima:na: ebe teta:mo da:nemaima:na:, modobola
iba:te kapiyama: eda: tanalo samonomamo walo na:kowagilima:na:, mabu Saitanate

kateneno ubi tanalodo iba:tamo dowadaenako, iba:te ebe kuba gabamo wabuga:ta tanalamo dubu ida:go o kamiyale ida:go gudima: modoboa:.
6 Wiyasiya la: wadenomamo niyatawala:, la:le la:imano tanalo katepapaema: na Polote la: ka:totomulateleta:, ao, nale negemo talena puliyala la: ebe tanalo kosiyodilaema:.
7 Nanitabola, naimano ubi tanalo ma kunu itana, la: kamiyalea:no ilukulina modobola, nale keba kunu kokolinamo eba kunu. Wiyasiya na iyatawala Godote kebe iyanomo elawo natamo kikanamiyale nale kamiyalea:no kokolinama:, diyala, ebete ebe atu elawo la: epetapiatamo kikalametia:. Iyo, nanitabokobi midipiate ebeno iyaiya woko kosiyodilolenama:, ebete iba:tamo ebeno iyaiya elawo gito ikalamenako, ma kunu ebete iyanomo elawo idi lumagi kapiyatamo eba ikamelo wiyasiya iditamo iyanomo elawo idi ebo ka:kikaemene.
8 Ebema: nanitabokobi midipi dubu magumulo kebe dubuno kamiyala:te da:elaiya ibino tanaloma: ega:walo amoleamoleno tanaloma: na Polote tabo ma kunu gemo, nale kamiyalea:no keba kunu kokolinamo, modobola iba:te eba kunu nilukulinama:na:.
9 Wiyasiya ibi magumulo kebe dawano kateneno ubi tanalate elawoelawonomoma: deda:ona, ma kunu dubu idite kamiyale lawea:no kuba osiyodilo tanalamo degamene, modobola ebako dubute kamiyale idi nelaemene ega:walo ebako kamiyalete atumu dubu idi na:kelaemene. Numa:la:, kebe tetelo dubute kamiyale tuputupu gabodo delaemene, ebe tanalo ebe wade tanalola, wiyasiya ebete lawea:no ebeno tepo magumulo elanomoma: deda:mene, ebe tanalote Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanaloma: keda:mene.
10-11 Ega:walo me tanalo idila. Kebe dubute ebeno kamiyala:go dokolina ega:walo kebe kamiyalete ebeno awiago dokolina, nale ebako epatamo totomu tabo ikalaemo, me totomu tabo naimano wokia:, ebe aimano Kawodawano totomu tabola. Iyo, ebeno ubi tanalo ma kunula, dubute ebeno kamiyale gito akoalibuta:la: ega:walo kamiyalete atumu ebeno awi akoatepala:. Wiyasiya kebe kamiyalete ebeno awi iyalo datepi, modobola ebete awia:no gito nokolinamene, ebene ebete eba kunu eba okolinalo woki iyama: deda:mene, talena a:kitanamene ebete ebe atu awiago kapiyama: walo keda:te eba:go walo ka:kokolionama:.
12 Ebema: nale la: epetapiatamo tabo idi gemo, me tabo da: naimano wokino tanalola:, iyo, me tabote aimano Kawodawagodone natamo da: ka:pea:. Diyala, la: nanitabokobi midipi magumulo dubu idite ebeno nanitabokobi midia: kamiyala:go dokolinale, ebene ebe kamiyaleno ubi ditamena eba:go kokolinama: ebete ebe gito akoalibuta:la:.
13 Ega:walo nanitabokobi midi kamiyalete nanitabokobi midia: awiago dokolina, ebe atumu ebe dubuno ubi ditamena eba:go kokolinama: ebete ebe gito akoalibuta:la:.
14 Nanitabola, Godote nanitabokobi midia: dubu idi ebeno nanitabokobi midi kamiyaledo ebe tataliamo kemagaemene, ega:walo ebete nanitabokobi midia: kamiyale atumu ebeno nanitabokobi midi awido ebe niyakabamo pema: kowalubimene. Numa:la:, ebe tanalote nanitaboma: eda:notaleka:, ebe dubu ega:walo ebeno kamiyale ibino guda:te Godokono umi magumulo daleyama: eba eda:olo, iba:te ebetamo pelaema: a:ka:modobona: wiyasiya ebe tanalote eba kunu kitana:, ao, ebako guda:te Godoko niyakabamo pelaema: talena puliyanomola.
15 Wiyasiya numa:la:, kebe tetelo nanitabokobi midia: kamiyalete ebeno nanitabokobi midi awi atepama: ubi diyatimene, ega:walo kebe tetelo nanitabokobi midia: dubute ebeno nanitabokobi midi kamiyale atepama: dowagelemene, nanitabokobi midi-dawate odiyobo tanalo idi ako-osiyodilala:. Ebene nanitabokobi midia:dawate ebeno nanitabokobi midi kamiyale o awi eba kunu datepamene, ebe tetelo nanitabokobi mi-didawate tutunomoma: eba eda:lo matuomeo tanalo idite ebegodolo walo a:kitanamene.
Wiyasiya Godote a nanitabokobi midipi bilibilinomo iyalo eka:miya ale epetapiago gowelaoa:no milo magumulo kilukulinama:,
16 ebema: nanitabokobi midi kamiyale, modobola a:ma: gabo nowadiye a:imano nanitabokobi midia: awiago milolo kokoliawenama:. Diyala, a:imano awite a:ma:do ebeno igilo mula: tanalo da:belaemene. Ega:walo nanitabokobi midi dubu, modobola a:ma: atumu gabo na:kowadiye a:imano nanitabokobi midia: kamiyala:go milolo kokoli-awenama:, mabu a:ma: nanitabolo kiyatawawena: ebete ebeno igilo mula: tanalo a:ma:do da:belaemene.

Polote Yu Dubuno Tama Itamida Pukala Lawe Tanalone Tanalo Idi Diyatulamiya

17 Ebema: nale sosi bilibilinomo magumulo kebe tanalo kiyatulamenakomo, ebe totomu tabo a bilibilinomono tanaloma: ma kunu itana. Godote lumagi idi ebe nanitabokobi ka:midima: deka:imene, ebeno okoli tanalo keba kunu kitanale, ebete walone tetelo gabo akowadiala: ebe okoli tanalo ebe a:ka:tuwa: ebeno elawamo iyama: ka:midima:.

Ao, Kawodawate ebetamo kebako okoli tanalo kikamile, modobola ebete ebe atu okoli magumulo kalakalago nokolinamene, ebeno ubi tanalo lumagi idino okoli tanalamo akoiyata:la:.

18 Eba kunu Godote Yu epono tama itamida pukala lawe dubu deka:imene, ebete gabo akowadiala: ebe pukala ebeno apene egebolema:, ega:walo Godote tama itamida pukala lawea: dubu idi deka:imene, ebete ebeno ubi tanalo akoiyata:la: ebe tanalo kelaema:.

19 Numa:la:, Godokono umi magumulo dubu idite Yu epono tama itamida pukala iyalo delawiya ebe tanalo kawo tanaloa:, ega:walo dubu idite ebe tanalo lawea:noma: deda:mene ebe tanalo atumu kawo tanaloma: a:keda:mene. Kapiya kawo tanalonomo bitana, ebe tanalo ebe Godokono kawokawo totomu epetapino tabamo tuduwata tanalola.

20 Ebema: me tanalone a bilibilinomate iyatawala, ma kunu Godote lumagi idi deka:imene, ebeno okoli tanalo keba kunu kitanale ebete walone tetelo gabo akowadiala: ebe okoli tanalo ebe a:ka:tuwa: iyama: ka:midima:.

21 Iyo, nanitabokobi mididawa, Godote a:ma: deka:mitia, ebe tetelo a:ma: kawo dubu idino wiya: wokodawama: deda:wia, ebe mabuma: a:ma:le me tetelo a:imano okoli tanalo iyama: ka:mida:ema: woki bilibilima: akoeda:la:. Wiyasiya a:ma: numa:, a:imano woko namutudawate a:ma:tamo gabo nilakapolo dosiyodilomene a:ma:le ebeno wiya: woko magumune ka:nemaigaema:, kuba:, a:ma: ebe wade tutu okoli tanalo ebegodone gito nelawiye.

22 Nanitabola, potele kawo dubu idino wiya: wokodawama: eba eda:nalo Godote ebe Kawodawa Kelisoko nanitabokobi midima: deka:mi, ebe tetene wagilimite ebete Kelisokono woko magumulo ebeno tutudawama: edi. Ega:walo atumu potele kawo dubu iditamo wiya: woko osiyodiloa: tetelo Godote ebe deka:mi, ebe tetenomolo ebete Kelisotamo wiya: woko osiyodilo ebo wagilimi.

23 Iyo, Kelisote ebeno wiya kawonomo kalimamo la: uwatiata, ebema: la: ebe kapiyatamo woko eba osiyodilonalo epetapino wiya: wokopima: akoeda:onala:.

24 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, me naimano iyatulame tabono kawo tanalola. Godote kebe lumagi deka:imene, ebe lumagino okoli tanalo keba kunu kitanale, ebete Godago kalakalago eba okolinalo gabo akowadiala: ebe okoli tanalo ebe a:ka:tuwa: ebeno elawamo iyama: ka:midima:.

Kebe Dubute Kamiyalea:no Dokolina Ega:walo Kebe Kamiyalete Dubua:no Dokolina Polote Ibino Tanaloma: Ebeno Woki Tabo Da:kiyawaiya

25 Ebema: la:imano leta magumulo la: tanalo idima: na danana:ima, ebe tanalo la:imano sosi magumulo piyate kamiyalea:no dilukulina ega:walo piyate dubua:no dilukulina, ebe dubu ega:walo kamiyale iba:te keba kunu na:kowagelema:na:. Numa:la:, nale me tanaloma: aimano Kawodawa Kelisogodone totomu tabo idi dopamo nanitabolo kelawea:, wiyasiya na iyatawala ma kunu ebete ebeno nilakapolo na nani wokodawama: ka:na:mite ebeno woko gobebobamo iyatiniya, nale mako tanaloma: naimano wokiamo la: kowalubilitama:.

26 Nanitabola, nanitabokobi midipiatamo temeteme maimio tanalote iyalo wagilimite, ebe temeteme tanalate tete tatalila kawokawonomoma: keda:oma:na:, ebema: naimano woki ma kunula, Godote me tetelo kebe dubu deka:imene, ebeno okoli tanalo keba kunu kitanale, modobola ebete eba kunu kalakalago nokolinamene, iyo, ebete gabo akowadiala: ebeno okoli tanalo iyama: ka:midima:.

27 Ebema: nanitabokobi midi dubu, a:ma:le kamiyale dopamo delawa:wia, a:ma: ebe alibutima: woki akoiyata:la:, ega:walo a:ma:le me tetelo kamiyalea:no dokoliawena, a:imano kamiyale lawe gabo akowadiala:.

28 Wiyasiya numa:, a:ma:le kamiyale laema: ubi eba iyatilo tuputupu gabodo delawa:emene, Godokono umi magumulo ebe tanalo kuba:, ega:walo atumu buwele idite dubu delaemene, Godote ebe tanalo kubama: a:kegeamene.

La: wiyasiya me tanalo niyatawala:, kamiyale magumulo potele awi dopamo lawete eba:go dokolina, ega:walo dubu magumulo potele kamiyale dopamo lawete eba:go dokolina, ebe mabuma: iba:te me opono iyaiya temeteme tanalo epetapi biyatawaonakoma:na:. Ebema: nanitabokobi midi dubu, na ubila a:ma:le kamiyale lawea:no ebako temeteme a:kiyatawaemene, ega:walo nanitabokobi midi buwele, na ubila a:ma: atumu awi akolawa:la: a:ma:le ebako temeteme tanalo uwatekapoma:.

29 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, naimano iyatulame tabono magumu ma kunula, Godokono Uwomu Egelate ebe netatali, ebema: kebe dubute kamiyale dopamo lawete eba:go dokolina, modobola ebete me tetene wagilimite kamiyale lawea: dubu keba kunula:ka: eba kunu nokolinamene.

30 Ebene eba kunu potele temetema:go diina, modobola ebete atumu temetemea:
lumagimu nokolinamene, ega:walo potele kalakala magumulo da:luta, modobola ebete
kalakala: lumagimu nokolinamene, ega:walo potele dogodogo inamabu maniamo
dopamo duwatei, modobola ebete inamabua:dawamu nokolinamene,
31 ega:walo potele me opono tanaloma: woko dosiyodilona, modobola ebete ebe
iyaiya woko iyalo da:miyapi ebako lumagimu nokolinamene, mabu me opono tanalate
keba kunu ka:pola:nale, ebe tagala tanalo bilibilinomate eba olopoligolo oli tanalate
na:pemaimiona.
32 Ebema: na ubia:nola la: me opono tanaloma: woki bilibilima: eda:oma:. Numa:la:,
kebe nanitabokobi midi dubute kamiyalea:no dokolina, ebete aimano Kawodawa
kekalakalaima: ebeno ubi kawonomo eba iyatinalo ebeno iyaiya tanalo kapiya ebo
malagidilolenako.
33 Wiyasiya kebe nanitabokobi midi dubute kamiyale dopamo lawete eba:go dokolina,
ebete ebeno ubi kawonomo ebe kamiyale kekalakalaima: iyatinako, ma kunu ebete me
opono tanalo eba malagidilolenalo
34 ebeno tepo magumulo ebe tanalate Godokono ubi tanalago na:gowelana. Ebene
kebe nanitabokobi midi kamiyalete awia:no dokolina ega:walo kebe nanitabokobi midi
buwelete awia:no dokolina, iba:te aimano Kawodawano talena woko osiyodilo tanaloma:
ibino ape ega:walo uliyana ebetamo kikameoma: ebeno iyaiya tanalo kapiya ebo
malagidilolenaka. Wiyasiya kebe nanitabokobi midi kamiyalete dubu dopamo lawete
eba:go dokolina, ebete ebeno ubi kawonomo ebe awi kekalakalaima: iyatinako, ma kunu
ebete me opono tanalo nemalagidilolena.
35 Ebema: tabo olowiopiala:, nale me iyatulame tabamo kamiyale lawe tanaloma:
ega:walo dubu lawe tanaloma: la:tamo pukala kalomolameta:, ao, na ubila me tabamo
la: eba walubililo la:le wadenomamo kilukula:wenama:, ega:walo la:le la:imano tanalo
aimano Kawodawano woko osiyodilo tanaloma: ebetamo nanitabonomolo kikameaema:,
na ubia:nola odiyobo tanalo kapiya idite la:godolo itanama:.
36 Ega:walo me tanalo idila. Kebe tetelo nanitabokobi midipi magumulo buwele idila koi
idila iba:te eba okolionalo, ibino nabila menokobila iba:te ebe ebetamo galo doboema:na:,
ebene tete geyageyadopolo iba:te kapiyama: eda:no ebe koite ebe laema: ebeno ubi
tanalote kawonomoma: deda:mene, keba kunula:ka: ebete ebetamo modoboa: wokino
tanalo malagidilole dowagilimene, ebe tetelo ebete ebe ebeno kamiyalema: da:midimene
Godokono umi magumulo ebete kuba idi a:kosiyodilomene.
37 Wiyasiya kebe tetelo ebe koite lumagi idino ubi tanalamo tuduwata:no, ebene ebe
a:ka:tuwa: ebeno kateneno ubi tanalolo ebetamo galo dobomi ebe buweleno tanaloma:
eba matuomeolo, ebete ebeno tepo magumuno woki ma kunu da:kodakodailaemene
Godokono iyaiya woko kapiya kosiyodilolenama:, ebete ebe buwele ebeno kamiyalema:
samamo midia:no tete da:geyageyaima:tepamene, Godokono umi magumulo ebete atumu
kuba a:kosiyodilomene.
38 Ebema: numa:la:, kebe koite ebetamo galo dobomi ebe buwele samamo delaemene,
ebete wade tanalo kosiyodilomene, ega:walo kebe koite Godokono woko kosiyodilonama:
ebetamo galo dobomi ebe buwele tete geyageyanomolo lawea:no eba kunu dokoli-
namene, ebeno osiyodilo tanalote atumu wadenoma: keda:mene, iyo, ebeno osiyodilo
tanalono wade tanalote dopo koino wade tanalo ka:nodolimene.
39 Ega:walo me tanalo idila. Nanitabokobi midi kamiyaleno awino a:e teta:mo ebete
talena magumulo eba okolinalo dubu idi akolawa:la:, wiyasiya kebe tetelo ebeno awite
da:emene, ebe talenate ebegodone olopoligote ebeno ubilo dubu idi delaemene, kuba:,
wiyasiya ebete nanitabokobi midia:dawa akolawa:la:.
40 Ebene Godokono Uliyanate nagodolo eba okolinalo, na nemalagidilutamo me wokino
tanalo idite ebegodone da:pele, kebe kamiyalete amolema: eda:te Godokono woko
osiyodilo tanaloma: awia:no dokolinamene, ebeno kalakalate kawonomoma: keda:mene,
iyo, ebeno kalakalate dubu idi delaemene ebe kamiyaleno kalakala ka:nodolimene.

8

Nanitabokobi Midia:piate Ida:da:liatamo Dikalamenaka, Polote Ebako Katene Naoma: Talena:noma: Da:kiyawaiya

1 Ebema: la:imano leta magumulo la:le tanalo idima: na danana:ima, ebe tanalo ebe
nanitabokobi midi dawa idite olowame baiamo tote, piyate ida:da:li amamalateleno
katene inamabu dapalomonaka, ebete ebe epono inamabu laema: talenala:ka: o tal-
ena:nola:ka:. Ebe tanaloma: la: epetapiate negelanakomata, “A bilibilinomate iyatawa
tanalo iyalo elaima:.”

Nale wiyasiya negemo, “Kebe tetelo iyatawa tanalote idawagodolo ditana, ebe mabuma: ebe a:ka:tuwa: ebe walogonako, wiyasiya kebe tetelo nilakapo kimalagidilo tanalote ebegodolo ditana, ebe tanalodo ebete epetapi ibino nanitabokobi midi magumulo na:kodakodailamenako.”
2 Ebema: numa:la:, potele epetapino iyaiya walubi tabo olowioa:no amamalo ma kunu demalagidilona, ebete tanalo idima: iyatawa tanalo dopamo modobolo elawi, ebegodolo nanitabo iyatawa tanalote kitana:.
3 Wiyasiya potele Godoko nilakapolo demalagidilona, ebema: Godote ebeno tanalo nanitabonomolo eba iyatawanalo ebe wadenomamo umina.
4 Ebema: nanitabokobi midi dawa idite olowame baiamo tote, piyate ida:da:li amamalateleno katene inamabu dapalomonaka, ebete ebe epono inamabu lawete denamene ebe tanalo talenala:ka:? A iyatawala ida:da:li ega:walo Godoko ibino tanalo iyala, mabu aimano Kawodawa kapiyate nani Godoma: eba eda:nalo nanitabo elawote ebe kapiyagodolo bitana, wiyasiya ida:da:li uliyanano elawote nanitabolo kitana:.
5 Nanitabola, kebe uliyanate tobolo unulo ega:walo me opo kawonomolo dilukuliona, Godoko nanitabokobi midia:piate ibi eba amamalatelenalo ibi ibino godoma: ebo ka:la:minaka, iyo, tete epetapilo iba:te ibino iyaiya ida:da:li uliyanatamo godo mailo ega:walo kawokawopino mailo gito ikalamenaka.
6 Wiyasiya a nanitabokobi midipino Godoko ebe kapiyanomola, ebe aimano Nabiwila. Nanitabola, potele tobolo unu kawonomo ega:walo me opo kawonomo dosiyodiloliya, iyo, potele iyaiya inamabu ega:walo epo ega:walo uliyana bilibilinomo dosiyodiloliya, ebete ebe Elawodawama: eba eda:nalo ale ebe kowalogonama: ebema: ilukulionama:. Ega:walo aimano Kawodawa atumu ebe kapiyala, ebe Ya:su Kelisotela, ebeno elawo magumudo iyaiya inamabu ega:walo epo ega:walo uliyana bilibilinomate awokalaiya, iyo, ale ebeno nilakapo tanalodo igilolo ilukulionama:.

Nanitabokobi Midipi Magumulo Idite Ebeno Ekawino Agowa Ukamidadawama: Akoeda:la:

7 Wiyasiya me opo epo epetapi bilibilinomate Godokono nanitabo tanalo iyatawa:, ibi ida:da:lino uliyana amamalatelepila. Ebema: ibi magumulo piyate ebe amamalatele magumune Godotamo dolobila:oma:na:, ibi epetapiate tete geyageyadopolo ibino tepo magumuno mulo woki nanitabolo kodakodailamea:no, iba:te ida:da:li malagidilole tanalo samamo ebema: akatepama:na:. Numa:la:, ebako nanitabokobi mididawate olowame baiamo tote, piyate ida:da:li amamalateleno katene inamabu dapalomonaka, ebete ebe epono inamabu lawete da:penamene ebeno tepo magumuno wokite ebe kuba osiyodilodawama: ebema: kegemene.
8 Wiyasiya nanitabo tanalo ebe ma kunula, ale inamabu idi denama: ebe inamabute a Godokono ololo apulo tuputupupima: a:ka:midia:mene. Ebema: nanitabola, nao inamabu bilibilinomo magumulo lumagite inamabu idi denamene ebe tanalodo kubadawama: a:keda:mene, ega:walo ebete inamabu idi nama: talenama: degemene, ebeno naa: tanalodo ebete tuputupudawama: a:keda:mene.
9 Wiyasiya la:le inamabu bilibilinomo naoma: tutupima: eba eda:onalo, la: nanisiwale! La: magumulo kebe lumagite ebeno nanitabokobi midi magumulo kodakodalo utina:no, idawate ebeno nao tanalodo ebe lumagino tepo magumuno mulo woki kubailamete ebeno agowa ukamidadawama: akoeda:la:.
10 Numa:la:, la: piyate Godokono tutu okoli tanalonomo diyatawawenama, la: magumulo idite katene inamabu kenama: ida:da:li idi amamateno motamo da:tomene, ebene ebete ebolo ebe uliyana amamateno inamabu eba nitalo, diyala, nanitabokobi mididawa idite ebeno osiyodilo tanalo da:ba:puimene. Ebema: ebe dawate ebeno tepo magumuno mulo woki dopamo nanitabolo kodakodailamea:no, ebetamo beda: tanalote na:ka:pemaigamene? Iyo, ebete ebeno tepo magumulo ebe katene inamabu nao tanalo kuba osiyodilo tanaloma: eba genalo, wiyasiya ebeno namutudawa ibamitilo gito denamene, ebete ebeno nanitabokobi midi tanalo ebo ka:kubaimene.
11 Ebema: a:ma: potele a:ma: iyatawadawama: deka:mitana, a:ma:le a:imano iyatawa tanalamo a:imano nanitabokobi midi ekawi eba kunu gito ka:kubaima:ta! Numa:, Kelisote ebe ekawino mabuma: a:iya,
12 ebema: nanitabokobi midipi magumulo piyate ibino tepo magumuno mulo woki dopamo kodakodailamea:no, a:ma:le a:imano tutu okoli iyatawa tanalodo ebako ekakino nanitabokobi midi tanalo da:kubailama:emene, ebe gabodo a:ma: iba:tamo kawo kubanomo eba osiyodilolo Kelisotamo atu kuba tanalo nanitabonomolo ebo ka:kosiyodiloma:ta.

13 Ebe mabuma: nale katene inamabu nao tanalodo naimano nanitabokobi midi
ekawino agowa ukamidadawama: deda:mo, ebe tanalo eba iyatawalo nale uwomua:
tetelo katene inamabu walo a:kenanakomo, naimano ekawite na ibaminatenelo kuba
osiyodilo tanalamo gakapoma:.

9

Ya:sukono Alibolepiate Ibino Woko Osiyodilo Tanaloma: Nanitabokobi Midipiagodone Wadewade Walubi Tanalo Uwatema: Talena Puliyala

1 Ebema: nale la: alateda:lemata, la: iyatawala:ka: nale aimano Kawodawa Ya:suko
naimano balida:mo nanitabolo dumiyamo? Ega:walo la: iyatawala:ka: ebete ebeno sosi
wagilima: iyaiya opamo daliboliya ebe wokopi magumulo na idima: eba eda:nalo, ebe
woko magumulo na tutudawama: deda:namo? Numa:la:, nale aimano Kawodawatamo
dosiyodilonaimo, ebe woko magumune kebe wadewade da:ima:te kemaimiye la: ebe ebe
epolata.
2 Ebema: epetapiate na Ya:sukono nani alibolepi magumulo idima: ka:na:mia:no, la:
wiyasiya naimano tanalo iyatawalata, iyo, la:le Kelisoko magumulo dilukula:wenama ebe
tanalote na nani alibolepi magumulo idima: deda:namo ebe tanalo awokaliminako.
3 Ebene kebe tetelo epetapiate naimano wokono tanalo anagiyamidanamete kubama:
degelanaka, nale naimano tuputupu osiyodilo tanalo awokalima: iba:tamo tabo ma kunu
kiyawaonakomo,
4 na ega:walo piyate nago woko dosiyodilona ale kebe nanitabokobi midipi kowalubili-
nakoma:, ale aimano woko wiyama: modoboa: tanalo idima: ibi kanalenakoa:. Wiyasiya
numa:la:, aimano woko osiyodilo tanaloma: ale sosi epagodone bae modobolo kuwatema:
talena kitana:!
5 Eiye! La: iyatawala:ka:, Kawodawa Ya:sukono alibolepi epetapi, iyo, ebeno ekaki
ega:walo Pitako* atumu, iba:te woko magumulo ibino nanitabokobi midipi kamiyala:go
eba wapata:lamenalo ibi bilibilinomate sosi epagodone walubi keba kunu kuwatenake,
talena puliyala na ega:walo nago woko dosiyodilona ale atumu eba kunu kowap-
ata:lamenama:?
6 Wiyasiya diyala, la: epetapiate na ega:walo Banabasiko a netewapino tanaloma: ma
kunu da:bemalagidilawenama, "Alibolepi magumulo ibi kapiyatamo talena bitana sosi
epagodone walubi tanalo kuwatema:, iyo, modobola iba:te wiyasiya egege mani woko
osiyodilo magumulo ibi a:ka:tuwa: ibino modoboa: tanalo nulaema:na:."
7 Eiye! Nale la:imano daedale wokino tabo eba wiyalo ma kunu gemo, "Gabamanino
gowelaopi magumulo ibi bilibilinomate ibino bae ega:walo woko wiya gabamaniagodone
modobolo uwatenaka, a, nanitabola:ka:? Iyo, eba kunu kebe lumagite gala:ipi da:imi
pali dopamo kosiyodilile tete bilibilinomo epetapilo ebe wadewade da:imi a:penaonako,
ega:walo kebe dubute sipi-goeogoeo ulamedawama: keda:nale ebeno ubi tetelo ebe
inamabuno nono uwatenako."
8 Ebema: la: na:kemalagidilawitama, na a:ka:tuwa: naimano wokino tanalamo kegemo
me uli tabo? Ao, eba kunua:, mabu Godote ebeno Bukano totomu tabo ida:mo ebe atu
tanalo a niyatuamena.
9 Iyo, Mosesete Godokono Totomu Tabo ebeno Bukamo eba akulolelo tabo idi ma
kunu awokalimiya,† "Epate witi-laiso naono kikopu kuwatema: ibino kau-goeote ebe
inamabu mikitaolelo woko iba:tamo dosiyodilomene, ebe tetelo iba:te ebe kau-goeono
tabo ala:mo matuima: modoboa:, mabu ebete iba:tamo woko osiyodilo magumulo witi-
laiso kikopu kapiyakapiya naoma: modobola, iyo, ebe nao inamabu ebe ebeno wokono
wiya da:pesola." Ebema: la: me tabono magumu eba malagidilolo na nananiyala:, mabu
keleka: Godote me totomu atamo dikaeamiya, ebeno nilakapolo ebete kau-goeogoeo
kawonomamo kemalagidilolenale o ebete epo kawonomamo kemalagidilolenale?
10 Nanitabola, ebete aimano igilo kawonomamo demalagidilolena, me tabo Bukamo
ebema: akuloliya.

Iyo, ebete a ma kunu anaena, pali woko magumulo kebe lumagite damela maboeleno
inamabuamo woko dowagiliminako ega:walo kebe lumagite nao inamabu uwate woko
dosiyodilonako, ibi netewapiate me atu wokino tanalago okoliona, iba:te ibino woko
wiyama: nao inamabu magumune ibino apu kapimiya kuwatema:na:.

---

* **9:5:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa Pitakono mailo idi ebe Kipasetela. † **9:9:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: Totomu Tabo 25.4 numiye. Me tabono magumu ma kunula, kau-goeote woko osiyodilo magumulo epo dowalubilimene, ebema: modobola iba:te ibino nilakapolo wade walubi tanalo kau-goeotamo atumu na:kiyatima:na:.

11 Numa:la:, pali osiyodilodawate damela magumamo kikopu keba kunu kamionakole,
ale dopamo la: Kolini sosi epo magumulo woko eba kunu posiyodilima:. Ebema: ale
kapiyakapiya tetelo la:godone walubi tanalo delawenakoma:, la: ebe tanalo aimano
modobo woko wiyama: ba:kegelaema o pilo tanaloma: ba:kegelaema?
12 Nanitabola, iyaiya wokopi epetapiate la:godone walubi delawenaka, ebe tanalote
modoboma: neda:taleka:, la:le aimano woko osiyodilo tanaloma: a dowalubia:wenakoma,
Godokono umi magumulo ebe tanalote atumu modobonomoma: ba:keda:na:. Wiyasiya
numa:la:, dopamo ale woko magumulo iyaiya modoboa: tanalo eba iyatawaonalo,
la: magumulo lumagi idigodone walubi tanalo lawea:no aimano tepo magumu gito
kodakodailamenakima:. Iyo, ale Kelisokono Wade Tabo piyatamo ka:kiyawaonakoma:,
a ubia:nola iba:godone walubi tanalo idi eba lawelo ebe tanalote aimano woko odiyobo
tanaloma: keda:ma:.
13 Ega:walo me tanalo idila. La: Yu epono tanalo iyatawala:ka:, ma kunu piyate
Godoko Amamateno Iya Motolo woko dosiyodilona, iba:te ebe woko magumune ibino
bae modobolo naonaka? Iyo, piyate Godoko watidilono patapata unamo kalimagono
inamabu elamo dalomonaka, ibi a:ka:tuwa: ibi kowalubilima: ebe kalimagono inamabu
magumune katene apuapu uwatenaka.
14 Nanitabola, aimano Kawodawate ebe waloma:tapi atumu a:totomulateliya, ma kunu
piyate ebeno Wade Tabo kiyawao woko dosiyodilona, modobola nanitabokobi midipi
olowiopiate ibino modoboa: tanalo na:modoboilamelelamenakoma:na:.

Polote Wade Tabo Kiyawao Magumulo Godogodone Ebeno Wiya Laema: Da:kiyawaiya

15 Nale kebe tabo kegemo, ebe tabo nanitabola, ma kunu nale woko magumulo iyaiya
modoboa: tanalo eba iyatawanalo, lumagi idigodone walubi tanalo lawea:no naimano
tepo magumu gito kodakodaiminakimo. Wiyasiya nale me leta la:tamo eba osiyodilutalo,
naimano woki kitana: me tetelo la:le naimano modoboa: tanalo idi uma:wete na walubini
ebo kowagilima:ema:. Eiye, na ubia:nola! Nale la:godone walubi tanalo idi kapiya
lawea:no modobola na dopamo ka:emamo, mabu kebe tetelo nale idawagodone walubi
tanalo lawe dowagilimo, nale naimano Kawodawa mabuma: damamanamo ebe tanalote
nagodolo ebo kalatidimene!
16 Wiyasiya numa:la:, na Wade Tabo kiyawao mabuma: na a:ka:tuwa: na a:kowalogomo,
mabu Kawodawate ebeno ubilo ebe woko natamo ikanamiya, nale naimano ubilo
kelawiya:. Ebema: nale ebe woko iyabaiamo gito diyatimo, natamo da:pemaigamene ebe
temeteme beda: kawonomola:ka:!
17 Iyo, ebe wokote naimano ubi tanalodo natamo na:pemaigiyataleka:, nale modobo
woko wiya epagodone belawenakona:, wiyasiya Godote a:ka:tuwa: na nanidawa idima:
eba ka:na:milo ebeno ubilo Wade Tabo kiyawao woko natamo ebo ikanamiya. Ebema:
nale ebe kapiya kekalakalaima: woko eba osiyodilonalo
18 kebe wade wiya na:kelaemo? Naimano wiya ebe naimano tepo magumuno kalakala
tanalola, iyo, ebe kalakalate woko osiyodilo tanalodo natamo pemaigana, mabu gabo
bitana nale naimano iyaiya modoboa: tanaloma: epagodone wade tanalo idi lawea:no
iba:tamo Wade Tabo wiya:no gito kiyawaonakomo.
19 Ebema: na opo lumagi idino matuomeo magumulo okolina:no Kelisoko magumulo
tutudawama: eda:namo, wiyasiya nale Wade Tabo eba kiyawaonalo tabo olowiopi
mabuma: na a:ka:tuwa: na ibi bilibilinomono wiya: wokodawama: a:midinakomo, ibi
bilibilinomo epetapiate ebe tabo nanitabonomolo kelaema:.
20 Nanitabola, kebe tetelo nale naimano Yu epatamo Wade Tabo da:kiyawaonakomo,
iba:te ebe tabo nanitabolo laema: nale ibino lumagi idimu bokolinamo. Iyo,
Godote aimano ewoniatamo dikalamiya iba:te ebe Totomu Tabo bilibilinomamo
tudila:oma: kawo tanalonomoma: eba gelanalo, ebema: ebe Totomu Tabamo nale atumu
a:ka:tuduwatanakomo, iba:te Wade Tabo olowio tetelo odiyobo tanalo idi nagodolo
umikapoma:.
21 Ega:walo kebe tetelo nale Yua:piatamo Wade Tabo da:kiyawaonakomo, iba:te ebe
tabo nanitabolo laema: nale ibino lumagi idimu atumu ba:kokolinamo. Iyo, naimano
ewoniate Godogodone duwatiya nale ebe Totomu Tabo bilibilinomamo tuduwata:no,
wiyasiya Kelisokono kapiya totomu magumulo okolinamo, mabu na ubia:nola Yua:piate
Wade Tabo olowio tetelo odiyobo tanalo idi nagodolo uima:.
22 Ebema: numa:la:, piyate nanitabokobi midi magumulo kodakodalo kelamota:ona:,
nale iba:tamo Wade Tabo da:kiyawaonakomo, iba:te ebe tabo laema: nale ibino osiy-
odilole tanalamo tuduwatate ibi keba kunula:ka: na a:ka:tuwa: na ebako lumagima:
ba:midinakomo. Iyo, eba kunu nale iyaiya gabo epetapido iyaiya epo epetapi keba
kunula:ka: ebako dawama: beda:nanakomo, mabu na ubila iba:te Wade Tabo olowio

tetelo odiyobo tanalo idi nagodolo umia:no ibi epetapiate tabo nanitabonomolo ebo kelaema:.
23 Nanitabola, na Wade Tabo kiyawao mabuma: ebe iyaiya tanalo bilibilinomo osiyodilolenakomo, nale ebe woko osiyodilo magumulo uwomua: teteno wadewade walubi tanalo Godogodone kuwatema:.
24 La: iyatawalata, sukulu gudino kalakala egelalo ibi bilibilinomate elawamo eba puila:olo, ibi magumulo kapiyanomote sukulu watodawagodone wade wiya kelaemene. Ebema: la: Godokono tanaloma: woko eba osiyodilonalo, modobola la: eba kunu elawonomoma: neda:iyala: la:le ebegodone wade wiya ka:nelawa:ema:.
25 Ega:walo me uli tabo idila. Bolamo kalakalaopiate taneba idino wato kikopu laema: ubi eba iyatilo, kawo egela pea:no dopamo ibi bilibilinomate ibino ape na:kodakodailamenaka, iyo, ibi ubila wato kikopu lawe magumulo epate ibi kowalogolema:. Ebema: numa:la:, iba:te delaema:na: ebe kalakalate tete da:pesolo itanate ebo kolopoligomene, wiyasiya ale Godokono woko osiyodilo magumulo kebe wade wiya laema: ubi diyatinama:, ebe tanalo iyanomola mabu ebe tanalono kalakalate uwomua: tetelo agodolo a:kolopoligonamene.
26 Ebe mabuma: sukulu gudino kalakala egelalo ibi magumulo idite dopo lumagima: keda:ma: elawamo keba kunu ka:puliganakole, na woko osiyodilo magumulo elawamo eba kunu osiyodilonakomo, ega:walo gowelao magumulo dubu idite eba:go da:gowelana ebe lumagi idi kubanomamo keba kunu kanagaliminakole, na gowelao magumulo eba kunu kowagelenamo wato kikopu kelaema:.
27 Iyo, bolamo kalakalaopiate kateneno ubi tanalamo tudila:oa:no ibino ape keba kunu ka:kodakodailamenake, nanitabokobi midi magumulo na eba kunu okolinamo. Ebema: nanitabola, nale Wade Tabo piyatamo ka:kiyawaonakomo, ibi epetapiate nanitabokobi midi magumulo wato kikopu delaema:na:, na ubia:nola ibi magumulo na kapiyate wade wiya lawea:noma: eda:ma:.

10

Yu Epono Ewoniatamo Bulu Opolo Demaimiya Polote Ebe Tanaloma: Da:kiyawaiya

1 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, kebe tanalate a Yu epono ewoniatamo kemaimiye, na ubila la: ebe tanalo wadenomamo kemalagidiloilametama:. Iba:te Isipiti temeteme opone demaimiya, ebe tetelo Kawodawa Godote ebeno tema magumudo ibi dopolamenaki ibi bilibilinomo ebo itakeamidalenaki, ebene ibi bilibilinomate ebeno walubi tanalodo Kalimakalima Kewa: Kolomo apuamo modobolo na:iwaliya.
2 Ebema: ale me tete epono Kelisoko waloma:ta tanalo kawokalima: ibi obamo keba kunu kowaduba:midaolenakoma:, eba kunu aimano ewoniate Godokono wokodawa Moseseko eba waloma:tanalo, Godote ibi bilibilinomo ebeno tema magumamo ega:walo kolomo magumamo ebo waduba:midaoliya.
3 Ebene iba:te bulu opolo eba wapata:lamenalo, Godote anoano tanalodo iba:tamo dikalamenaki ibi bilibilinomate ebe bae ebo naonakiya,
4 ega:walo ebete anoano tanalo idido nokola magumune dikalamenaki, ibi bilibilinomate ebe obo atumu a:ka:nionakiya, ebema: ebe nokola ebe ulila, ebe Kelisotela, kebe Kawodawate iba:go depata:nami me ebe dawala.
5 Wiyasiya numa:la:, iba:te Godokono iyaiya wadewade walubi eba ulamenalo, epetapi bilibilinomate ebe nanitabokobi ka:midiya:, ebema: ebete iba:tamo dowate ibi danakapulamiya, ibino a:ela apa:te bulu opolo iyaiya ebo polamota:oniya.
6 Ebema: Godoko ubila ale ebe tanalodo wade woki ma kunu kelaema:, Yu epono ewoniate kuba tanalo kosiyodilolema: ibino tepo magumuno ubi kawonomamo keba kunu kalomonaki, ale eba kunu eda:oma: modoboa:.
7 Ebene tete idilo ibi epetapiate ida:da:li idino soliyomu dosiyodiliya, Godokono Buka tabote ebe tanalo ma kunu awokalimina, “Epate soliyomu eba osiyodilutalo, bae kawonomamo naote, da:imi obo elawonomo niote, ilipo mae tanalo ebo osiyodiliya.” Eiye! Ibi ida:da:li amamalatelepima: keba kunu keda:iye, la: eba kunu eda:oma: talenala!*
8 Ebene tete idilo ibi epetapiate buwelemele ega:walo koi pilo tanalo, kamiyale ega:walo dubu pilo tanalo, ebako kawokawo kuba osiyodilole dowagilimiya, ebema: kapiya egela

* **10:7:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: ubi diyata:emene ebe oino iyaiya tanalo wadenomamo iyatawama:, modobola a:ma:le 1 Kolini 10.7 buka apuno tanaloma: Maimi 32.1-6 numiye, ega:walo 10.8 buka apuno tanaloma: Nabas Ka:la:miole 25.1-9 numiye, ega:walo 10.9 buka apuno tanaloma: Nabas Ka:la:miole 21.5-6 numiye, ega:walo 10.10 buka apuno tanaloma: Nabas Ka:la:miole 16.41-50 numiye.

tetelo 23 taoseni epate gito a:elaiya. Eiye! Ale ebako kuba osiyodilole magumamo nopila:oma: modoboa:!

9 Ebene tete idilo ibi epetapiate Kawodawa Godoko ebe wabudiya, iyo, ebete ibino daedale wokino tanalamo tuduwata:no ebe mabuma: iba:te ebeno osiyodilo tanalo kubama: degeliya, ebema: bu kaluate ibi eba alolelo ibi bilibilinomate gito a:elaiya. Eiye! Ale ebako kuba tabamo aimano Kawodawa wabudima: modoboa:!

10 Ebene tete idilo ibi epetapiate ubia: tabo Godokono wokopiatamo degeliya, ebema: Godokono A:e Nopodawate ibi ebo anakapulamiya. Eiye! Ale ebako ubia: tabo gela wagilima: modoboa:!

11 Numa:la:, Godote ebeno ubi tanalo dopamo iyatiya, epetapiate ebe tanalo bilibilinomo eba iyatawaolo iba:te wadewade woki kuwatema:, ebene ebete a mabuma: ebe tanalo ebeno Bukamo akuloliya, ale ebe atu kuba osiyodilole magumamo gudikapoma:. Nanitabola, a piyate me tetelo dilukulionama:, me opono uwomu tetete atamo ebe netatali,

12 ebema: potele ma kunu demalagidilona, “Na naimano elawamo modobolo utinamo,” ebe nanisiwale! Diyala, tete tatalila ebete kuba osiyodilo magumamo da:ba:negamene.

Saitanakono Kuba Gabamo Wabuga:ta Magumulo Godote Nanitabokobi Midipiatamo Modobo Elawo Dikalamenako

13 Nanitabola, Saitanate iyaiya kuba gabamo wabuga:ta tanalo a:ma:tamo dowadaenako, ebete ebako atu iyaiya tanalo me opo epo bilibilinomatamo ikalamenako. Wiyasiya kalakala kawonomola, Godote a:ma: kowalubitama: nanidawama: eda:na. Ebe mabuma: a:imano nanitabokobi midi elawote keba kunu kitanale, ebete ebe tanalo eba iyatawanalo Saitanako ebo kodiyobomene, ebete a:imano elawo dodolina ebako kuba gabamo wabuga:ta tanalo kawonomo idi a:ma:tamo kadaema:. Ega:walo ebe atu tetelo Godote a:ma: gabo kiyatuima:ta, a:ma:le Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalone keba kunu nakalaula:emene a:ma:le nanitabokobi midi magumulo kodakodalo kuta:wenama:.

Nanitabokobi Midipiate Ida:da:li Amamalatele Tanalo Magumune Alautioma: Polote Degiya

14 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, modobola la:le iyaiya ida:da:lino uliyana amamalatele tanalo kuba nibote maigama: gelalo ebe osiyodilole magumune nalautionakiyala:.

15 Numa:la:, la: piyate naimano tabo dolowiawitama, nale naimano tepo magumuno wokilo la: wadewade wokiagopima: midilitamata, ebema: modobola la: me naimano tabo wadenomamo nanagiyamidala:.

16 Ya:suko malagidilo bae na tanalo osiyodilo tetelo ale kebe kalilino tanaloma: Godotamo kalakala tabo kadipatenakoma:, ebe kalili ebe Kelisokono kalima kalilila, ebema: nanitabola, ale kapimiya eba niolo a eba:go kapiyama: ebo eda:onakoma:. Ega:walo ale ebe kemalagidilonama: kebe bae kowakamionakoma:, ebe bae ebe ebeno apela, ebema: ale kapimiya eba naolo a Kelisago atumu kapiyama: ebo keda:onakoma:.

17 Numa:la:, ale ebe bae wakamioa:no dopamo kapiya baete itananako, ebema: ebe tanalo ebe a nanitabokobi midipino tanalo awokalimino ulila, iyo, a bilibilinomate Kelisokono kapiya apema: eba eda:onalo, ale kapiya bae kapimiya ebema: naonakoma:.

18 Nanitabola, a Isalaela epono kalimagono inamabu Godotamo ikameo tanalo atumu eba kunula, ebema: modobola la:le ebe tanalo nemalagidilala:. Iba:te ebe inamabu Godoko watidilono patapata unamo alomoa:no, dopamo iba:te mokolete ibinoma: katene apuapu balamo alomonaka, ebene iba:te Godoko amamate tetelo eba:go kapiyama: eba eda:olo katene kapimiya ebo naonaka.

19 Ebema: na ubila ale ida:da:li uliyanano amamalatele tanalo walo ka:kemalagidiliye. Mabu keleka: nale la: ebe tanalo magumune alautioma: danaletima? Ebe ida:da:lino elawote nanitabolo ba:kitanale, ega:walo amamalatelepiate iba:tamo kebe inamabu kikalamenake ebe inamabuate talena magumulo nanitabolo ba:ka:pola:nale?

20 Ao, naimano tabono magumu eba kunua:! Nanitabo tanalo ebe ma kunula, ida:da:li amamalatelepiate ibino kalimagono inamabu Godotamo kikameonakoa:, iba:te wiyasiya ida:da:lino a:da: elemasigi uliyanatamo ikalamolenaka. Ebe mabuma: na ubia:nola la: nanitabokobi midipiate la:imano osiyodilole magumulo ebako kuba uliyanago kapiyama: keda:wenama:!

21 Eiye! La:le egela idilo Ya:suko malagidilo kalila:mo niawete, egela idilo kuba uliyana malagidilole kalila:mo da:ka:niaema, ebe tanalo modoboa:! Iyo, la:le egela idilo Ya:suko malagidilo bae eba:go nawete, egela idilo kuba uliyana malagidilolelo iba:go bae da:kenaema, ebe tanalo atumu modoboa:!

22 Ebema: a nanisiwale! Ale ida:da:li amamalatelepino osiyodilole tanalamo
a:ka:nopila:oma:, mabu a ubia:nola aimano Kawodawate ebe tanaloma: atamo dowama:.
Ega:walo ale daedale wokilo ma kunu a:kemalagidiloma:, aimano elawote ebeno elawago
ka:modobomene.

Nanitabokobi Mididawate Ebe A:ka:tuwa: Ebe Kapiya Kowalubima: Woki Akoiyata:la:

23 Ebema: me tanalo idila. La: epetapiate ma kunu negelanamata, "Apa:mo osiyodilole
tanalo bilibilinomo magumulo tanalo idi kosiyodiloma: talena nanitabolo kitana:."

Ebema: nale tabo eba wiyalo negemo, "Iyo, lumagite Kelisoko magumulo tutudawama:
eba eda:nalo, talena ebetamo nanitabolo kitana: tanalo idi kosiyodiloma:. Wiyasiya
numa:la:, apa:mo osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo osiyodilole tanalo epetapiate
aimano nanitabokobi midi magumulo a a:kowalubima:na:, iyo, a sosi epate ebe osiyo-
dilole tanalago eba ilukulinalo wadenomamo akapepeoma:.
24 Ebema: la: magumulo idite woki akoiyata:la: ebe a:ka:tuwa: ebe kapiya kowalubima:,
wiyasiya modobola ebete epetapino nanitabokobi midi magumulo ibi kowalubilima:
ibino iyaiya tanalo dopamo nemalagidilolenakomene."

25 Nanitabola, a:ma: olowame baiamo toawete, piyate ida:da:li amamalateleno katene
inamabu dapalomonaka, ebe epono inamabu uwata:wete denaemene, talena puliyala.
Iyo, a:imano tepo magumuno mulo wokino tanalate a:imano nao tanalo idima: a:ma:
kubadawama: ka:ima: modoboa:,
26 mabu Godokono Bukalo tabote ma kunu itana, "Me opo kawonomo ebe aimano
Kawodawanola, ebema: me opono inamabu bilibilinomate ebenoma: eda:ona."
27 Ebema: kebe tetelo nanitabokobi midia: namutudawa idite a:ma: eba:go bae naoma:
danatamene, a:ma: ubi kiyata:emene, kuba:, a:ma:le eba:go toawete ebete bae nao tetelo
a:ma:tamo kebe inamabu kikametamene, modobola a:ma: ebe inamabu kalakalago gito
neniye, iyo, a:ma:le tepo magumuno mulo wokino tanalodo ida:da:li amamalateleno
kateneno tanaloma: woki bilibilima: akoeda:la:.

28-31 Ebema: numa:, naimano tanalo ma kunula. Na Kelisoko magumulo tutu-
dawama: eba eda:nalo, naimano tepo magumuno mulo wokite osiyodilo tanalo idima: na
kubadawama: ka:na:mia:no, idawano mulo wokino tanalate naimano tutu okoli tanalo
matuomeoma: a:ka:modobomene. Iyo, nale bae nao tanalo idima: Godotamo kalakala
tabo adipatelo ebeno kalakalago denamo, ebe tetelo potele na:ka:modobomene na kuba
osiyodilodawama: ka:na:ima:? Eiye, lumagi puliyala, ka:luta:! Ebema: a nanitabokobi
midipino osiyodilole tanaloma: me naimano kawo iyatulame tabola, a:imano bae nao
magumulo, ega:walo a:imano obo nio magumulo, ega:walo a:imano iyaiya osiyodilole
tanalo epetapi bilibilinomo magumulo, modobola a:ma: ebe tanalo bilibilinomamo
Godoko nowalogonakiye.

Wiyasiya me tanalo idila. Kebe tetelo idawate a:ma: ma kunu danatamene, "Me
katene ebe ida:da:li amamalateleno inamabula, ale a:kenaoma:!" a:ma: ebe nilakapolo
malagidilawete ebeno tepo magumuno mulo wokino tanalamo na:tuduwatiye. Iyo,
a:imano tepo magumuno wokite ebe katene nama: modoboma: gena, wiyasiya a:imano
namutudawano tanaloma: a:ma: a:kenaemene.
32 Ebema: a:imano osiyodilole tanalo bilibilinomamo lumagi idino agowa ukami-
dadawama: akoeda:la:, iyo, piyate Godokono sosi epoma: deda:ona, ega:walo piyate Yu
epo ega:walo Yua:pi magumulo nanitabokobi midia:pima: deda:ona, ibi bilibilinomo
magumulo idite a:imano osiyodilole tanaloma: kuba osiyodilo magumamo gama: mod-
oboa:.
33 Nanitabola, na a:ka:tuwa: na kapiya kowalubima: malagidiloa:no, naimano ubi
tanalo ma kunu iyatinamo, nale naimano osiyodilole tanalo bilibilinomamo epo bilibili-
nomo dowalubilinakomo, ibi eba kalakalailamenalo iba:te Godogodone ibino igilo mula:
tanalo walone ebo kelaema:na:. Ebema: nanitabokobi mididawa, naimano ubi tanalote
epetapiatamo keba kunu kitanale, modobola a:imano ubi tanalote iba:tamo atumu eba
kunu na:kitananakomene.

11

1 Iyo, modobola la: nanitabokobi midipi bilibilinomono osiyodilole tanalo magumulo
la:le na nibaminatena:la:, nale Kelisoko keba kunu kibamitinamo eba kunu.

Polote Kolini Sosi Kamiyaleno Osiyodilo Tanalo Idima: Da:kiyawaiya

2 Ebema: nale la: moiolemata, mabu la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo
la:le na eba malagidilonelo, nale la: dopo sosino* osiyodilole tanalo keba kunu kiyatu-
lametanakima, la: ebe tanalamo nanitabonomolo eba kunu tudila:onamata.
3 Wiyasiya na ubila me tetelo oli tanalo idi la: kiyatulametama:, ma kunu Godote
Kelisokono watodawama: keba kunu keda:nale, Kelisote nanitabokobi midipi dubuno
watodawama: eba kunu keda:na, ebene nanitabokobi midi dubute ebeno kamiyaleno
watodawama: atumu keda:na.
4 Ebema: la: magumulo dubu idite Godotamo towetowe tabo ge tetelo o ebete Godokono
woki awokalimi tetelo ebeno wato kalikamo da:mula:mene, ebe osiyodilo tanalo ebe
ebeno watodawa Kelisotamo ilipo ikame tanalo keba kunula:ka: eba kunula.
5-6 Wiyasiya la: magumulo kamiyale idite ebeno wato kalikamo mula:no Godotamo
towetowe tabo degemene o ebete Godokono woki sosi epatamo dawokalimene, ebe
osiyodilo tanalo ebe ebeno awitamo ilipo ikame tanalola, mabu ebeno awi ebe ebeno
watodawala.
Numa:la:, la: epono tanalo ma kunula, dubu idite ebeno kamiyaleno kawo kubanomono
tanaloma: ebeno eke a:gumi tanalamo ilipo ebetamo kikaemene, ebema: la: magumulo
kamiyale idite ebeno wato kalikamo mula:no ilipoa:noma: deda:mene, modobola ebete
ilipo nelaemene, kamiyaleno awite eke a:gumi tanalamo ebetamo ilipo keba kunu
kikamenakole eba kunu! Iyo, la: iyatawalata, eke a:gumi tanalo ega:walo eke otole tanalo
ebe kamiyala:tamo ilipo ikalame tanalola, ebema: modobola iba:te ibino wato kalikamo
na:mula:lenakoma:na:.
7 Wiyasiya dubuno tanalo iyanomola, ebete ebeno wato kalikamo mula:noma:
deda:mene ilipo tanalote a:kitanamene. Numa:la:, Godote dopo dubu ebeno ololamo
osiyodiliya, ebema: me tetelo dubu bilibilinomate ebe ololamo eba ilukulionalo Godokono
wade mulo okoli igilono tanalo ebo awokaliminaka. Wiyasiya dubuno wade mulo okoli
igilono tanalo kamiyala:te awokaliminaka,
8 mabu Godote dopo dubu ega:walo kamiyale eba osiyodilolelo, ebete dubuno igilo
kamiyalegodone kelawiya:, ao, ebete wiyasiya kamiyaleno igilo dubugodone lawiya.
9 Ega:walo numa:la:, Godote ebe a:ka:tuwa: ebe kekalakalaima: dopo dubu osiyodiliya,
wiyasiya ebete ebe dubu kekalakalaima: dopo kamiyale ako-osiyodiliya.
10 Ebema: la: magumulo kamiyala:te ibino wato kalikamo na:mula:lenakoma:na:, mabu
Godote ebeno Uliyanano elawo iba:tamo dikalami, ibino wato mula:le tanalote ebe
tanalo wadenomamo kawokalimene. Iyo, ebe tanalodo Unu Duliyomolono nopopiate me
tanalo kiyatawaoma:na:, dubate Godokono wade mulo okoli igilono tanalo keba kunu
kawokaliminake, talena puliyala nanitabokobi midipi kamiyala:te ebe atu wade mulo
okoli igilono tanalo eba kunu atumu kawokalima:.
11 Wiyasiya me tanalo idi akododomatiala:. A nanitabokobi midipi magumulo
kamiyala:te dubuno tanaloma: akogelala:, “Ale iba:godolo walubi tanalo idi kumi-
nakoa:,” ega:walo dubate atumu kamiyaleno tanaloma: ebako daedale wokino tabo
akokiyawaoala:. Ao, eba kunua:, mabu ale aimano Kawodawa magumulo eba ilukuli-
nalo dubu bilibilinomate kamiyala:godolo walubi tanalo ulamenaka, ega:walo atumu
kamiyale bilibilinomate dubagodone walubi tanalo a:kuwatenaka.
12 Numa:la:, Godokono osiyodilo tanalodo dopo kamiyalete dubugodone pawokaliya,
ebene me tetelo ebeno walubi tanalodo dubu bilibilinomate kamiyale magumune
awokalaonaka, iyo, iyaiya epo ega:walo inamabu bilibilinomate ebeno ubi tanalo
kapiyado ebema: maimionaka.
13 Ebema: modobola la: a:ka:tuwa: la:imano wokiamo nemalagidilala:, la: magumulo
kamiyale idite ebeno wato kalikamo mula:no Godotamo towetowe tabo degemene, ebe
tanalo modobola:ka: o modoboa:noma: ba:keda:mene?
14-15 Numa:la:, Godote kebe epo ebeno ubilo dosiyodiloliya, ebe iyaiya epo magumulo
epetapi bilibilinomate ibino tepo magumuno wokilo negelana, dubu idite gubaguba
eka:go dokolina ebe tanalo ebe kuba ilipo tanalola, wiyasiya kamiyale idite gubaguba
eka:go dokolina ebe tanalo ebe agalu kamiyalema: midi tanalola. Ebema: modobola la:
ebe tanalone niyatawala:, Godote kamiyala:tamo ibino gubaguba eke ikalamiya ebe eka:te
ibino wato mula:leno inamabuma: keda:onama:.
16 Ebene la: magumulo idite me tanaloma: nago apaminateuima: dowagelemene,
naimano uwomu tabo ebetamo ma kunu itana, la:imano opo kawonomolo piyate
Godokono sosi epoma: deda:ona, ibi bilibilinomate ago woki kapiyama: eba eda:onalo
kamiyaleno tanaloma: eba kunu iyatulamenaka.

---

* **11:2:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:sute a:e magumune maigate Unu Duliyomolamo dodoliya, ebe tetelo Yu epono Yudiya opolo kebe sosite kemaigiyale ebe sosi ebe dopo sosila.

Polote Ya:suko Malagidilo Bae Nao Tanaloma: Da:kiyawaiya

17 Ebema: nale ebe tanalo atepate nale iyaiya tanalo epetapi la: diyatulametama, ebe
tanalo magumulo nale la: a:kemoioletama, mabu kebe tetelo la: daladabuta:wenakoma,
la: la:imano osiyodilole tanalamo epetapino nanitabokobi midi magumulo ibi walu-
bilia:no ibi gito kubailamenakomata.
18 Ebene dopo tanalo ma kunula, epetapiate na ananiya, la: sosi epate dalad-
abuta:wenakoma la: magumulo iyaiya anagiyamida tanalo ba:pola:lamenata. Ebema:
ibino tabo gela magumulo nale tabo epetapi nanitabokobi a:midilimo,
19 mabu diyala, ebako anagiyamida tanalate Godokono ubilo demaimiya, la: magumulo
piyate ebeno ubi tanalamo nanitabolo da:tudila:wenama, la:le ebeno iyanomo tuputupu
okoli magumulo eba lamota:onalo, epetapiate ebe wade okoli tanalo dumilametamene
iba:te ibino kuba osiyodilole tanalo ebo kiyatawaoma:na:.
20-21 Wiyasiya numa:la:, la: epetapino kuba osiyodilo tanalo ma kunula. La: dalad-
abuta:wenakoma, la:le Kawodawa Ya:suko malagidilo bae nao tetelo ebe nanitabolo
kemalagidilawena:. Iyo, Ya:suko malagidilo bae nao tetete pea:no, dopamo la:imano soliy-
omu bae nao magumulo† epetapiate epetapi malagidilolea:no ibi kemakopela:wenakoa:,
ebene la: epetapi a:ka:tuwa: la:imano bae gawagawalo eba naolo epetapiatamo ni-
lakapolo kalabaolama:wenakoa:. Ebema: nanitabola, la:imano osiyodilo magumulo
epetapiate soliyomu bae kawonomamo eba naolo wiyasiya epetapi baete nanitabolo
ka:ugulamolenakoa:, epetapiate elawo da:imi obo kawonomamo nio magumulo
daedalema: eba eda:olo wiyasiya epetapi nemaliolenaka.
22 Eiye! Mabu keleka: la:le Godokono sosi epo magumulo epetapi dologala epoma:
da:midila:wenakoma? Ega:walo mabu keleka: la:le nigologolopi walubilia:no iba:tamo
ilipo dikalama:wenakoma? La:imano woki ba:kitanale, nale me osiyodilo tanaloma: la:
demoioletama? Ao, moiole tabo nagodolo kitana:! Me kapiya tabo la:tamo kiyawaomo,
la:le la:imano ekakiatamo nilakapo awokalima: ubia:noma: deda:ema, la:le sosino al-
adabuti tanalamo akopelama:la:. Modobola la: wiyasiya la: a:ka:tuwa: la:imano iyaiya
motolo bae nenaonakiyala:.
23 Numa:la:, nale Kawodawa Ya:sugodone delawiyamo, ebe atu tanalo dopamo la: ma
kunu iyatulaimata, ebeno namutudawa idite ebe ebeno anakapumipino kotamo diyatini,
ebe idokolo ebete bae lawenate,
24 Godotamo kalakala tabo genate, eba wakamionalo ebe waloma:tapiatamo negeni,
“Me naimano apela, la: mabuma: Godotamo ikaemo. La:le na malagidilonelo me tanalo
nosiyodilonakiyala:.”
25 Ebene bae nao tanalo dolopoligoni, ebete kalili walo kelawenate na:kegeni, “Me kalili
ebe Godote epago milolo kilukulinama: oli nopo diyatiya me ebe tanalola, iyo, naimano
kalimate ebe nopo kodakodaimina. Kebe tetelo la:le da:niawenakoma, modobola na
malagidilonelo nosiyodilonakiyala:.”
26 Ebema: numa:la:, Kawodawate me opamo walo pea:no, kebe iyaiya tetelo la:le
ebe malagidilo bae denawenakoma ega:walo ebeno kalima kalili da:niawenakoma, ebe
netewa tanalodo la: Ya:sukono a:e tanalo bawokaliminakomata.
27 Ebe mabuma: kebe lumagite ebeno tepo magumuno wokilo Kawodawa Ya:suko
nanitabolo amamatea:no ebe malagidilo bae denamene ega:walo ebeno kalima kalili
da:nimene, ebe tanalodo ebete Kawodawano apeno talena ega:walo kalimano talena
wakalamite kawo kubanomo kosiyodilomene.
28 Ebema: lumagite Ya:suko malagidilo bae na:no ega:walo ebete ebeno kalima
kaliline nia:no, modobola ebete dopamo ebeno tepo magumuno tanalo wadenomamo
nanagiyamidamene,
29 mabu kebe dawate Ya:sukono apeno tanalono magumu wadenomamo
malagidiloa:no ebe malagidilo bae gito denamene, ega:walo ebeno kalima kaliline
gito da:ka:nimene, ebe dawano tanalo Godote kubama: kegemene, iyo, ebetamo kuba
wiya kikaemene.
30 Me mabuma: apeno temeteme tanalate la: epetapi bilibilinomagodolo ba:pola:na,
ega:walo gabugabute atumu la: eba ulamenalo la: magumulo epetapiate gito a:elaiya.
31 Wiyasiya numa:la:, a a:ka:tuwa: aimano tanalo dopamo modobolo danagilame-
nakoma:, ebema: aimano Kawodawate aimano tanalo anagiyamidaeame tetelo aimano
osiyodilo tanalo idima: a kubakubapima: a:kegeamene.

---

† **11:20-21:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: Kolini sosi epono osiyodilo tanalo ma kunu niyatawa, iba:te Godoko amamate egelalo daladabutinakiya, dopamo iba:te ibino iyaiya kapiya alailame taneba magumulo soliyomu bae naonakiya, ebene walogabo apune iba:te Ya:suko malagidilo bae nao tanalo ebo osiyodilonakiya. Ebema: iba:te soliyomu bae nao tetelo kebe kuba tanalo kosiyodilolenaki, Polote ebe tanaloma: me tabo kiyawaiya.

32 Nanitabola, kebe tetelo ebete a anagiyamidae magumulo kuba wiya dikaeaemene,
ebeno ubi tanalo atamo ma kunu itananako, ebete a me tetelo temeteme tanalamo
tuputupulo kilukulinama: diyatuamenako, walone tetelo me opo epate ibino uwomua:
teteno kuba wiya eba uwatelo, a wiyasiya kuba wiya a:kelaema:.
33 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la:le soliyomu bae ega:walo Ya:suko
malagidilo bae nao tanaloma: daladabuta:wenakoma, modobola la: nao wagilimia:no epo
bilibilinomono pelame tanalo nemakopelenakiyala:.
34 Ega:walo la: magumulo bae kapete kebe lumagi kawiya duimene, modobola ebete
ebeno motolo bae da:peso dopamo nate ebene sosino aladabuti tanalamo na:pemene,
mabu ebako osiyodilo tanalodo kuba wiyate Godogodone la: sosi epatamo a:ka:pemene.
Ebema: kalakala kawonomola, me tetelo me kapiyakapiya tanaloma: nale la: wadeno-
mamo analemata, wiyasiya la:imano osiyodilole tanalo epetapima: kebe tabo kolowimo,
nale da:pemo ebe tanalo atumu ebo ka:pa:tuputupuilaemamo.

12

Nanitabokobi Midipiate Godokono Woko Kosiyodilonama: Ebeno Uliyanate Nilakapolo Iba:tamo Iyaiya Elawo Dikalamenako

1 Ebema: la:le tanalo idima: na danana:ima, ebe tanalo a nanitabokobi midipiate
Godokono woko kosiyodilonama: ebeno Uliyanate nilakapolo atamo iyaiya elawo dikaea-
menako, ebe tanalate keba kunu ka:pola:nale. Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:,
na ubia:nola la: ebe gito ikalame tanaloma: iyatawa:pima: eda:oma:.
2 La: iyatawalata, dopamo la: nanitabokobi midia:pima: eba eda:onalo, ida:da:li ama-
malatele magumulo a:da: elemasigi uliyanate iyaiya gabo epetapido la: ebo magatale-
nakiyata, wiyasiya ebe ida:da:liagodolo nanitabo igilote itana:no iba:te la: kowalubili-
tanamia:.
3 Ebema: na ubila la: me tanalo niyatawala:, Godokono Uliyanate lumagi idigodolo
dokolina, ebete a:ka:modobomene kuba tabo ma kunu gema:, “Ya:suko kuba dawama:
eba eda:nalo Godote ebe Saitanakono Ela Opamo keba:idilomene!” Ega:walo la:le lumagi
idino tabo ma kunu dolowiaema, “Ya:suko ebe Kawodawala!” la: ebo kiyatawaomamota,
Godokono Uliyanate ebe magumulo bokolina, mabu ebete ebe lumagi magumulo
okolina:notaleka: ebete ebe nani tabo gema: a:ka:modobona:.
4 Ebema: numa:la:, Godokono Uliyana ebe kapiyala, wiyasiya nanitabokobi midipi
bilibilinomoma: eba eda:onalo, ebete iba:tamo iyaiya elawo dikalamenako ebe iyanomo
elawo tanalate iyaiya ba:pola:na.
5 Ega:walo Kawodawa Ya:suko ebe kapiyala, wiyasiya nanitabokobi midipiate ebeno
tanaloma: dosiyodilona ebe wokono tanalate iyaiya ba:pola:na.
6 Ebene Godoko atumu ebe kapiyala, wiyasiya ebete nanitabokobi midipiatamo
wadewade woki dikalamenako, ebe wokino tanalate atumu iyaiya ba:ka:pola:na iba:te
ebeno iyaiya woko kosiyodilonama:.
7 Nanitabola, Godokono Uliyanate nanitabokobi midipi bilibilinomo magumulo
bokolina, ebema: iba:te ebe tanalo eba iyatawaolo kapimiya kapepeoma: ebete ebeno
iyaiya elawo ikalame tanalamo ebeno tanalo iba:godolo awokaliminako.
8 Ma kunu Godokono Uliyanate lumagi iditamo iyanomo elawo gito ikamenako
epetapiatamo mulo wokino tabo ka:kiyawaoma:, ega:walo ebe atu Uliyanate lumagi
iditamo iyanomo elawo gito kikamenako wade iyatawa tanalo kawokalima:.
9 Ebene ebe Uliyanate lumagi iditamo iyanomo elawo gito ikamenako ebeno
nanitabokobi midi tanalo Kelisotamo kawonomamo kiyatima:, ega:walo ebete lumagi
iditamo iyanomo elawo gito kikamenako temetema:gopi wadekobi ka:midilima:.
10 Iyo, ebe atu Uliyanate epo epetapiatamo ebeno iyanomo elawo nilakapolo iyaiya
ikalamolenako, ibi magumulo idite anoano tanalo kosiyodilolenakoma:, idite Godokono
tepo magumuno woki kawokaliminakoma:, idite kuba uliyanano osiyodilole tanalo
ega:walo Godokono Uliyanano osiyodilole tanalo wadenomamo kanagilamelelame-
nakoma:, idite Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo ka:kiyawaonakoma:, ega:walo
idite ebako iyaiya tabono magumu olowiopiatamo kawokalilamenakoma:.
11 Ebema: numa:la:, ebe gito ikalame tanalo bilibilinomate Elawodawa kapiyanomodo
pemaimionaka, ebe Godokono Uliyanala, iyo, ebeno ubilo ebete nanitabokobi midipi
bilibilinomatamo ebeno iyaiya elawo eba kunu ikalamolenako.

Nanitabokobi Midipiate Kelisokono Ape Kapiyama: Eba Eda:onalo Ebe Apeno Iyaiya Apuapuate Iyaiya Woko Osiyodilolena

12 Nanitabola, lumagi idino ape kapiyanomola, wiyasiya iyaiya woko kosiyodilolenama:
iyaiya ape apuapuate ba:pola:mena. Ebema: eba kunu Kelisokono kapiya ape magumulo
apeno iyaiya apuapuate ba:pola:mena,
13 ebe iyaiya apuapu ebe a nanitabokobi midipila. Numa:la:, a magumulo piyate
Yu epoma: deda:onama: ega:walo piyate Yua:pima: deda:onama:, piyate epetapiatamo
wiya: woko dosiyodilonama: ega:walo piyate a a:ka:tuwa: a walubima: egege mani woko
dosiyodilonama:, a bilibilinomate obamo waduba:midaole tanalo Godokono Uliyana
kapiyano elawamo elawiyama:, iyo, ebe atu Uliyanate a bilibilinomono tepo magumu
iyalo etabokailamiya.
14 Iyo, lumagino ape magumulo apeno iyaiya apuapuate ba:pola:mena, kapiya apute
kitamena:.
15 Ebema: lumagino agowate ma kunu degemene, “Na apeno ape apu idia:, mabu na
kotoa:,” ebako tabo ge tanalote a:ka:modobomene ebe ape magumune gito kitamidama:.
16 Ega:walo galote atumu ma kunu degemene, “Na apeno ape apua:, mabu na balidia:,”
ebako tabo ge tanalote a:ka:modobomene ebe ape magumune gito kitamidama:.
17 Numa:la:, lumagino ape kawonomote balidi kapiyanomoma: neda:taleka:, ebete
iyaiya tanalo olowioma: a:ka:modobona:, ega:walo ebeno ape kawonomote galo
kapiyanomoma: neda:taleka: ebete iyaiya nibo niyabaolema: a:ka:modobona:!
18 Wiyasiya Godote dopo lumagino ape eba osiyodilolo, ebete apeno iyaiya ape apuapu
bilibilinomo ebeno ubilo alomomiya,
19 ebe mabuma: lumagi idino ape kawonomote kapiya apunomoma: neda:taleka:, ebeno
apete nanitabolo a:kitanana:!
20 Eiye, apeno tanalo eba kunua:, ebe kapiyanomola wiyasiya iyaiya woko kosiyodilole-
nama: apeno iyaiya ape apuapuate ba:pola:mena.
21 Ebe mabuma: balidite modoboa: kototamo tabo ma kunu gema:, “Na ubia:nola a:ma:
mabu a:ma:godone walubi tanalo idi kelawena:!” ega:walo watote atumu agowatamo
mako tabo a:kegemene, “Na ubia:nola a:ma: mabu a:ma:godolo walubi tanalo idi
kuminakoa:!”
22 Ao, eba kunua:. Lumagino ape magumulo apeno iyaiya apuapuate eba pola:menalo,
ebe apuapu magumulo ale kebe apuapu elawoelawoa:dopoma: kegelanama:, ebete ebe
ape apuapu ebeno ape magumune diyailimene ebeno igilote gito kolopoligomene.
23 Eba kunu ale apeno iyaiya ape apuapu magumulo kebe apuapu kubakubadopoma:
kemalagidilolenama:, aimano osiyodilole tanalamo ebe ape apuapu wadenomamo ula-
menanakoma: iba:te modobolo ka:pola:nama:. Ega:walo aimano ape magumulo kebe
ape apuapuate awokala eba pola:nalo atamo ilipo dikaeamena, ale ebe ape apuapu
kawonomamo malagidilolete kalikamo mula:lenakoma:,
24 wiyasiya numa:la:, kebe ape apuapuate awokala eba pola:nalo atamo ilipo kikaea-
mena:, ale ebe apuapu kemalagidilolena: ibi kalikamo ka:mula:lema:.
Ebema: nanitabola, Godote dopo lumagino ape eba osiyodilolo apeno iyaiya apuapu
alomomelo woki ma kunu iyatiya, epate apeno apuapu bilibilinomo magumulo kebe
apuapu kubakubadopoma: degelanama:na:, iba:te ebe ape apuapu kawonomamo eba
malagidilolenalo ibino osiyodilole tanalamo wadenomamo bulamenanakoma:na:.
25 Ebema: numa:la:, Godoko ubia:nola, ebete dosiyodiliya ebe ape magumulo
anagiyamida tanalote maigama:. Ebe wiyasiya ubila apeno apuapu bilibilinomate eba
pola:nalo, idite iditamo atu nilakapo tanalo niyatinakomene,
26 ebema: kebe tetelo ape apu idite temeteme diyatawamene, ebe tetelo ape apuapu
bilibilinomate atu temetema:go ka:pola:nama:na:, ega:walo kebe tetelo ape apu idite
idawano moio magumulo kalakala delaemene, ebe tetelo ape apuapu bilibilinomate
eba:go kapimiya kekalakalaoma:na:.
27 Ebema: la: nanitabokobi midipi bilibilinomo la: Kelisokono apelata, iyo, ebeno ape
magumulo da:pola:mena la: ebe apeno iyaiya apuapulata.
28 Numa:la:, sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya Godote ebe wokopi alomoiya iba:te
ebeno sosi magumulo dopopima: keda:onama:, ebene wokopi epetapiate ebe dopopino
opo apulo ka:pola:nama: ebete ebeno woki awokalimipi kalomote, ebene ibino opo apulo
ka:pola:nama: piyate ebeno Buka apuapuno tabo diyatulamenaka ebete ebe wokopi
kalomote, ebene ibino opo apulo ka:pola:nama: piyate anoano tanalo dosiyodilolenaka
ebete ebe wokopi ebo kalomiya. Ega:walo Godote piyatamo iyaiya elawo dikalamena
iba:te ebeno sosino woko epetapi kosiyodilolenama:, ebete ebe wokopi atumu kalomiya,
ma kunu ebete dopamo temetema:gopi wadekobi midiolepi alomote, ebene piyate epono
osiyodilole magumulo ibi gito dowalubilinaka ebe wokopi kalomote, ebene sosi epono
watowatopi epetapi kalomote, ebene piyate Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo
da:kiyawaonaka ebe wokopi ebo kalomiya.

29 Ebema: numa:la:, sosino iyaiya wokopi magumulo ibi bilibilinomate Kelisokono dopo
alibolepima: keda:ona:, ega:walo atumu ibi bilibilinomate Godokono woki awokalimipia:,
ega:walo ibi bilibilinomate ebeno Buka apuapuno tabo iyatulamepia:. Nanitabola, ibi
bilibilinomate ebeno Uliyanano elawamo anoano tanalo kosiyodilolena:,
30 ega:walo ibi bilibilinomate ebeno elawamo temetema:gopi wadekobi ka:midiolena:,
ega:walo ibi bilibilinomate Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo ka:kiyawaona:,
ega:walo ibi bilibilinomate ebako iyaiya tabono magumu olowiopiatamo kawokalila-
mena:.
31 Ebema: Godokono Uliyanate iyaiya elawo nanitabokobi midipiatamo nilakapolo
dikalamena, ebe tanalo magumulo modobola la:le wadewade iyanomo elawo
kuwata:ema: ubi kawonomamo niyatinakiyala:.

Wiyasiya numa:la:, na me tetelo Godokono gabo idi la: kiyatulaemamota, ebe tuputupu
gabono wade tanalote ebeno Uliyanano iyaiya gito ikalame tanalono wade tanalo
nodolina.

13

Nilakapo Kimalagidilo Tanalo

1 Diyala, iyaiya opo epono tabamo ega:walo Unu Duliyomolono nopopino tabamo
kiyawao elawote nagodolo ditanale, wiyasiya nilakapo kimalagidilo tanalote nagodolo
itana:notaleka: nale tabo kiyawao magumulo wade tanalo idi a:kosiyodilona:, iyo, na
lumagite bele gito danagaliminako ebe keba kunula:ka: ebako dawama: eda:namo, ebe
bele diyamote olopoligoa:no epate olowioma: ubia:noma: keda:oma:na:.
2 Ebene diyala, Godokono woki kawokalima: ebeno Uliyanate natamo iyanomo
elawo dikanamenakole, ega:walo iyatawa tanalo bilibilinomate nagodolo eba pola:nalo
Godokono waminale tanalo bilibilinomo nale mulo wokiamo diyatawanakomo, ega:walo
unuunu damela iyabaiamo kalibolema: nanitabokobi midi tanalono elawote nagodolo
ditanale, wiyasiya nilakapo kimalagidilo tanalote nagodolo itana:notaleka: na magumulo
wade tanalo idite a:kitanana:.
3 Ebene diyala, nale naimano inamabu bilibilinomo nigologolopiatamo gito
da:bikalaemo, ega:walo Ya:suko mabuma: nanitabokobi midia:piate naimano ape elamo
da:bemadoema:na:, wiyasiya nilakapo kimalagidilo tanalote nagodolo itana:notaleka:
nale Godogodone wade wiya idi a:kelawena:.
4 Ebema: a:ma: lumagi idi nilakapolo demalagidilawena, a:ma:le ebeno daedale osiyo-
dilo tanaloma: ebetamo samamo ubia:noma: a:keda:emene, ega:walo a:ma: nilakapo osiy-
odilole tanalodo ebetamo wade walubi kiyatima:ta. Ebene a:ma:le nilakapo magumulo
dokoliawena, a:ma:le lumagi idino inamabuma: ebetamo a:ka:dowaemene, ega:walo
a:imano tanaloma: amama tabo kiyawaoa:no a:imano tepo magumulo a:ma: a:ka:tuwa:
a:ma: unamo akadipata:emene,
5 iyo, a:ma: apeno osiyodilole tanalamo modoboa: woki kapiya idi akawokalima:emene.
Ebene a:ma:le nilakapo magumulo dokoliawena a:ma: a:ka:tuwa: a:imano tanalo kapiya
a:kemalagidilawenamene, ega:walo a:imano tepo magumuno elate lumagi iditamo
samamo maiga:no a:ma: ebeno kuba osiyodilole tanalo gito ka:dodolomatilima:ta.
6 Ebene a:ma:le nilakapo magumulo dokoliawena a:ma: epetapino kuba osiyodilo
tanalo lumagi iditamo duma:emene a:kekalakalaemene, a:ma: wiyasiya Godokono
nanitabo tanalote dawokalamene a:ma: ebo kekalakalama:ta.
7 Ebema: nilakapo kimalagidilo tanalote a:ma:godolo nanitabonomolo ditana, teme-
teme tanalo bilibilinomate a:ma:tamo demaimionakoma:na: a:ma: uwomua: tetelo ebe
kuba tanalamo tuduwata:no kuiwodopoma: a:keda:emene, wiyasiya a:ma:le a:imano
nanitabokobi midi tanalo eba atila:nalo, ebe tanalo magumulo kodakodalo uta:wete
Godokono wade walubi tete bemakopelenama:ta.
8 Iyo, nilakapo kimalagidilo tanalote uwomua: uwomua: tetelo a:kolopoligonamene.
Wiyasiya numa:la:, Godokono tepo magumuno woki awokalilame tanalate ebeno
wokopiagodolo demaimionaka ebe tanalate kolopoligoma:na:, ega:walo epetapiate Unu
Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo Godokono Uliyanano elawamo da:kiyawaonaka,
ebe tanalate uwomua: tetelo a:ka:pola:nama:na:, ega:walo iyatawa tanalo bilibilinomate
epagodolo da:pola:na ebe tanalate atumu kolopoligoma:na:.
9 Nanitabola, Godote kebe iyaiya iyatawa tanalo aimano woki mabuamo kalomonale,
ega:walo ebete kebe elawo atamo kikaeamenale ale ebeno tepo magumuno woki
kawokalilaema:, ebe tanalate agodolo eba pola:nalo wiyasiya Godokono umi magumulo
kubakubadopoma: eda:ona.

10 Ebema: kalakala kawonomola, mabu walone tetelo aimano Wade Tuputupu-
dawanomote nanitabolo dapemene, ebe tetelo kubakubadopo tanalo bilibilinomate gito
kolopoligoma:na:.
11 Numa:la:, na gudu da:peso tetelo naimano tabo kiyawao tanalo ega:walo epetapino
tabo anagiyamida wokino tanalo ega:walo tepo magumuno kimalagidilo tanalo, ebe
netewa-kapiya tanalate nagodolo gudu da:pesono osiyodilole tanalo keba kunula:ka: eba
kunu eda:onamiya. Wiyasiya me tetelo naimano tanalo eba kunu kitana:, mabu na
dubuma: dediyamo ebe tetelo gudu da:pesono osiyodilole tanalo bilibilinomo naimano
ginimi apuamo gito miyapiyamo.
12 Ebema: nanitabola, me tetelo ale Godokono tanalo kelenomamo uminakoma:,
lumagite molomolo galasilo ebeno ololo keba kunu kuminakole eba kunu, wiyasiya
walone tetelo a ebeno ololo apuamo da:nemaimioma: ebeno ololo wadenomamo ebo
ka:nuimalema:. Iyo, me tetelo naimano iyatawa tanalate kubakubadopoma: eda:ona,
wiyasiya walone tetelo nale tanalo bilibilinomo wadenomamo kiyatawaomamo, Godote
naimano tanalo bilibilinomo keba kunu kiyatawanale eba kunu.
13 Ebema: numa:la:, uwomua: uwomua: tetelo da:pola:nama:na: me ebe kawokawo
tanalola, aimano nanitabokobi midi tanalo, ega:walo ale Godokono wade tetete maigama:
olowiolo dilukulinama: ebe tanalo, ega:walo ale epetapi nilakapolo demalagidilole-
nama: ebe tanalo, me ebe netewa-kapiya tanalola. Wiyasiya nanitabola, me tanalate
eba pola:nalo ibi magumulo nilakapo kimalagidilo tanalote kawo tanalonomoma:
beda:namene.

14

Godokono Woki Awokalimidawano Wade Tanalote Unu Duliyomolono Nopopino Tabamo Kiyawaodawano Wade Tanalo Nodolina

1 Ebema: modobola la: la:imano woki kawonomamo niyatinala: nilakapo kimalagidilo
magumulo kilukula:wenama:, ega:walo atu tetelo la: iyawanomoma: neda:onala:
Godokono Uliyanate iyaiya elawo gito dikalamenako la:le ebe iyanomo tanalo
kuwata:ema:. Numa:la:, ebe gito ikalame tanalo magumulo potele Godokono woki
kawokalima: elawo delaemene, ebete wade tanalonomo elawe.
2 Wiyasiya kebe lumagite Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo da:kiyawaonako,
ebete ebe tanalodo Godoko kapiyatamo kiyawaonako, me opo epatamoa:. Iyo,
ebete Godokono Uliyanano elawamo ebeno waminale tanaloma: kiyawaonako, ebema:
olowiopiate ebeno tabono magumu laema: ka:modobonakoa:.
3 Wiyasiya Godokono woki awokalimidawano tanalo eba kunua:. Ebeno tabo kiyawao
tanalodo epate wadenomamo olowionaka, ebema: tete epetapilo Godokono tabote ibino
nanitabokobi midi magumulo ibi eba walubililo elawokobi a:midilinako, ega:walo tete
epetapilo ibi temeteme magumulo a:gelebadilamenako.
4 Ebe mabuma: kebe lumagite Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo
da:kiyawaonako, ebe tanalodo ebe a:ka:tuwa: ebe nanitabokobi midi magumulo
a:kodakodaiminako, wiyasiya kebe lumagite Godokono woki dawokaliminako,
ebe tanalodo ebete sosi epo bilibilinomono nanitabokobi midi tanalo
a:kodakodailamelelamenako.
5 Numa:la:, na ubila la: bilibilinomate Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo
ka:kiyawaema:, iyo, ebe osiyodilo tanalo kuba:, wiyasiya naimano ubi kawonomote
bitana, la:le Godogodone iyanomo elawo nelawiyala:, la:le ebeno tepo magumuno woki
me opo epono tabamo kawokalilama:ema:. Nanitabola, Godokono umi magumulo
ebeno woki awokalimipino wade tanalote ebe nopopino iyaiya tabamo kiyawaopino
wade tanalo nodoilina, mabu kebe tetelo lumagite nopopino tabamo tanalo idi
da:kiyawaomene, ebe tetelo sosi epo magumulo tabo idi oba:midadawate ebe tabono
magumu awokalimia:no olowiopiate ebe tanalodo walubi tanalo idi a:kelaema:na:.
6 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, nale la:tamo da:pemaigamo la:
magumulo Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo da:pa:kiyawaomo, la:le naimano
osiyodilo tanalodo beda: wade walubi tanalo na:kelawa:ema? Eiye, wade tanalo idi
puliyala! Ebe mabuma: nale da:pemo, modobola na la:go eba okolinalo tete idilo
Godokono wamina tanalo idi la:tamo la:imano tabamo awokalimite, ebene tete idilo
wade iyatawa tanalo ida:mo la:imano tabamo atumu la: elawokobi ka:ka:midilimamota.
Ega:walo nale tete idilo Godokono ubi tanalo la:imano tabamo awokalimite, ebene tete
idilo ebeno Buka apuapuno tabo la:imano tabamo atumu la: ka:kiyatulaemamota. Ebema:
nanitabola, kebe tetelo ebe osiyodilole tanalodo nale la: la:imano tabamo walubilia:no, la:
nagodone wade woki laema: a:ka:modobomata!

7 Numa:la:, bibolo ega:walo begube ibino tanalo ebe atumula. Ebako inamabu mole-
olepi ega:walo modolepi iba:te oale idi ibino modobo osiyodilole tanalamo wadenomamo
awokalimia:no, ebe tetelo olowiopiate ebe oaleno madodo a:kiyatawaoma:na:.
8 Ega:walo me tanalo idila, gowelao tetelo elawodubu idite tutele wadenomamo
molea:no, dubu epetapiate gowela magumulo ebe kowalubima: a:ka:polosiyodiloma:na:.
9 Ebema: la:imano sosino tanalo ebe atumu eba kunu ba:kitana. La: magumulo idite
Unu Duliyomolono nopopino tabamo tanalo idi da:kiyawaomene, ebeno tabono magu-
mute nanitabolo akawokalamene, iyo, olowiopiate wade iyatawa tanalo idi ebegodone
a:kelaema:na:. Eiye, ebe lumagino tabono tanalo ebe tema awate eba patalo a:ka:tuwa:
keba kunu ka:ponolopoligonakole eba kunula!
10 Numa:la:, me opolo iyaiya epate ibino tabonomamo kiyawaonaka, iyo, iba:te ibino
iyaiya tabo apuapudo ibino namutupiatamo ibino tepo magumuno woki modobolo
awokalilamenaka.
11 Wiyasiya kebe tetelo na opo idi epono tabo iyatawa:noma: deda:mo, ebe tetelo iba:te
na kapeladawama: eba ka:na:milo, nale atumu ibi kapelapima: beka:la:minakomo.
12 Ebema: la: Godokono Uliyanano iyaiya gito ikalame tanalo uwatema: ubi kawono-
mamo dalomawenama, kuba:, wiyasiya ebe tanalo magumulo kebe tanalate sosi epono
nanitabokobi midi tanalo nanitabonomolo da:kodakodailamenaka, modobola la: ebe
tanalamo woko kosiyodilawenama: woki kawonomamo niyatinakiyala:.
13 Ebe mabuma: la: magumulo kebe dawate Unu Duliyomolono nopopino tabo ida:mo
da:kiyawaonako, modobola ebete Godoko na:toweoemene ebegodone iyanomo elawo idi
gito kelaema:, ebe elawo idi ebe nopopino iyaiya tabono magumu awokalilame elawo
tanalola.
14 Nanitabola, nale nopopino tabo ida:mo Godotamo towetowe tabo da:kiyawaomo, ebe
tetelo ebeno Uliyanate nado tabo modobolo eba kiyawaolo, wiyasiya na ebe iyaiya tabono
magumu iyatawa:no naimano tepo magumuno wokilo wade walubi tanalo idi a:kelaemo.
15 Ebema: na Godago tabo gela magumulo beda: tanalo na:kosiyodilomo? Numa:la:,
nale naimano uliyana apulo ebetamo tabo a:kiyawaonakomo, ega:walo naimano tepo
magumuno wokino tanalamo a:kiyawaonakomo. Atumu nale ebe amamate magumulo
naimano uliyana apulo ebetamo oale alapionakomo, ega:walo naimano tepo magumuno
wokino tanalamo akalapionakomo.
16 Ebema: nanitabokobi mididawa, a:ma:le sosino taneba magumulo Godoko eba
moiolo kalakala towetowe tabo ebetamo da:kiyawaemene, ebe tetelo olowiopino
tanaloma: a:ma:le la:imano tabonomamo tanalo idi kiyawaoa:no wiyasiya Godokono
Uliyanate nopopino tabamo a:ma:do da:kiyawaomene, piyate la: magumulo olioli epoma:
deda:ona iba:te ebe tabono magumu keba kunu na:kiyatawaoma:na:? Ega:walo iba:te
a:imano kalakala towetowe tabo uwomu apulo “Taula” tabo keba kunu na:kegelamene?
17 Numa:la:, kebe tetelo Godokono Uliyanate nopopino tabamo kalakala tabo a:ma:do
wadenomamo dadipatemene, ebe tetelo olowiopiate a:imano tabono magumu lawea:no,
ebe tabono tanalote ibino nanitabokobi midi tanalo a:ka:kodakodailaemene.
18 Nanitabola, na Polote kalakala tabo Godotamo adipatemo, mabu ebete
iyanomo elawo natamo ikanamiya Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo
ka:kiyawaonakoma:, iyo, ebe osiyodilo tanalo magumulo naimano elawote la:
bilibilinomono elawo nanitabolo nodoilina.
19 Wiyasiya kebe tetelo nale sosi epago daladabutinakomo, ebe iyaiya tete bilibili-
nomolo na ubi kawonomamo iyatinakomo nale naimano wokino tanalodo ibino tabono-
mamo ibi kiyatulamenakoma:. Iyo, nale paibu tabo egegenomo epetapino tabonomamo
da:kiyawaomo iba:te modobolo kiyatawaoma:na:, wiyasiya nale Unu Duliyomolono
nopopino iyaiya tabamo teni taoseni tabono tanalo da:kiyawaomo iba:te nagodone
iyatawa tanalo idi a:kelaema:na:!
20 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la:imano wokino malagidilole
magumulo iyatawa: gudima: akoeda:oala:. La: kuba osiyodilole magumulo ebako gudima:
eda:oma: modobola, wiyasiya la:imano nanitabokobi midi magumulo modobola la:
apepeawete kawokawo dubuma: ega:walo kamiyalema: neda:iyala:.
21 Numa:la:, dopamo Godote ebeno Bukalo tabo ma kunu kiyawaiya,

“Nale iyaiya kapela opo epono tabo magumudo
naimano epatamo tabo ka:kiyawaomamo,
wiyasiya iba:te dopamo keba kunu kowagelenami
eba kunu olowio ubia:noma:
walo ka:keda:oma:na:.
Iyo, nale kapelapi epetapido ibi diyatulaemo

ebe tetelo iba:te naimano tabamo
atumu a:ka:tudila:oma:na:.”

22 Ebema: ale me tanalo uima:, sosi epate Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo
da:kiyawaonaka, Godote ebe anoano tanalodo ebeno elawo nanitabokobi midia:piatamo
awokaliminako, wiyasiya sosi magumulo epetapiate epetapiatamo Godokono woki
ibino tabonomamo dawokaliminaka, Godote ebe anoano tanalo idido ebeno elawo
nanitabokobi midipiatamo awokaliminako.
23 Ebema: la:imano sosi kawonomote eba aladabutilo la: bilibilinomate Unu Duliy-
omolono nopopino iyaiya tabamo kiyawao dowagilima:ema, ebe tetelo kebe olioli
epo ega:walo nanitabokobi midia:piate la:imano aladabuti uima: da:pelaema:na:, iba:te
la:imano osiyodilo tanaloma: keba kunu na:kemalagidiloma:na:? Iba:te la:imano osiy-
odilo tanalodo Godoko nanitabokobi ba:ka:midima:na:? Ao, iba:te la: daedale woki-
agopima: kegelama:na:!

24 Wiyasiya la:imano aladabuti tetelo la: bilibilinomono taneba magumulo epetapi-
ate epetapiatamo Godokono woki la:imano tabonomamo dawokalilama:ema, ebe
tetelo kebe olioli epo ega:walo nanitabokobi midia:piate la:imano aladabuti tanalamo
da:pelaema:na:, iba:te Godokono tabo modobolo olowiote ibino kuba osiyodilole tanalo
ega:walo nanitabokobi midia: tanalo ebo kiyatawaoma:na:. Iyo, iba:te Godokono tabo
dolowioma:na: ebe tabono iyaiya tanalo bilibilinomate ibi magumulo lumagi idino tanalo
eba anagilamelemelo
25 ebeno tepo magumuno waminale tanalo ebetamo ebo kawokalilaema:na:. Ebe
mabuma: ebete ebeno kuba osiyodilole tanaloma: ilipo lawete ebeno ololo opamo
iyatilo Godoko eba amamatelo kegemene, “Godote me sosi epagodolo nanitabonomolo
bokolina!”

Piyate Unu Duliyomolono Nopopino Tabamo Da:kiyawaonaka Ega:walo Piyate Godokono Woki Me Opo Epono Tabamo Dawokaliminaka Ebe Sosi Epono Woko Osiyodilo Tanalo

26 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la:imano sosi aladabuti tetelo
la:le la:imano tanalo keba kunu dosiyodilola:wenakoma, ebe tanalo ma kunula. La:
daladabuta:wenakoma, modobola la: magumulo idite Godoko oale ida:mo namamate-
nakomene, idite la: epetapi Godokono Buka apuno tabo idi niyatulamenakoma:ta, idite
Godokono wamina tanalo idi la:tamo nawokaliminakomene, idite Unu Duliyomolono
nopopino tabamo tanalo idi na:kiyawaonakomene, ebene idite ebe tabono magumu
la:tamo nakawokaliminakomene. Iyo, modobola la: eba kunu nowagelenakiyala:
la:imano iyaiya osiyodilole tanalo bilibilinomamo la:imano nanitabokobi midi tanalo
ka:kodakodailama:wenakoma:.
27 Ebema: la:imano aladabuti tetelo Unu Duliyomolono nopopino tabamo kiyawao
elawote piyagodolo ditana, modobola ibi magumulo netewa o netewa-kapiyanomate ebe
tanalo nosiyodiloma:na:, idite netewa-netewa tetedawama: akoeda:la:.

Ega:walo modobola iba:te ibino iyaiya tabono tanalo la: epetapiatamo kapiya tetelo
akokiyawaonakala:, ega:walo tetedawa idino tabo kiyawao dolopoligomene, modobola
pogodolo elawo ditana ebe tabo oba:midadawate maigate ebe tabono magumu la:
epetapiatamo nawokalimene.
28 Wiyasiya ebako tabo oba:midama: lumagi idigodolo elawo itana:no, ebe tetelo piyate
Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo kiyawaoma: elawo delawenaka, iba:te ibino
tabo kiyawao tanalo natepama:na:. Numa:la:, ibi magumulo lumagi idite ebe a:ka:tuwa:
ebetamo ega:walo Godotamo ebeno tanalo osiyodiloma: talena puliyala, wiyasiya ebete
sosi aladabutipino ololo apulo ako-osiyodilala:.

29 Ega:walo piyagodolo Godokono woki la:imano tabonomamo awokalima: elawo
ditalamena ibino tanalo ebe atumula, la:imano aladabuti tetelo ibi magumulo netewa o
netewa-kapiyate Godokono woki nawokalilaema:na:, ebene la: epetapiate ibino tabono
tanalo wadenomamo olowiawete la: a:ka:tuwa: la:imano tanalo ebe tabamo nanagil-
amiyala:.
30 Wiyasiya kebe tetelo dopo tabo kiyawaodawate woko eba osiyodilolo, iyatawa
tanalote tabo kiyawaodawa iditamo Godokono elawamo da:pemene, modobola dopo
lumagite tabo atepapate ebeno namutudawatamo tete eba ikamelo, ebe tetedawa idite
ebeno luta baine maigate tabo kiyawao ebo kowagilimene.

31 Eba kunu la:imano aladabuti tetelo la: piyagodolo Godokono woki nanitabonomolo
awokalima: elawo ditanamene, la: bilibilinomate la:imano iyaiya tetelo woko bosiy-
odilonamata, iyo, tabo olowiopiate Godokono ubi tanalo wadenomamo ebo kiy-
atawaoma:na: iba:te nanitabokobi midi magumulo kodakodalo kelamota:onama:.
32 Ebema: me tanalo idila. Kebe lumagite Godogodone iyanomo elawo delawenako
ebeno woki la:imano tabonomamo kawokalima:, modobola ebete ebe tanalo eba iy-
atawanalo ebe elawo tanalote ebeno tepo magumuno mulo wokino tanalamo tuduwatalo
nitanamene. Numa:la:, ebe a:ka:tuwa: ebeno ubi tetelo tabo gito akokiyawaoala:,
33 mabu Godoko ebe epatamo gelebadi ega:walo milo dikalamena ebe wadenomo
Godola. Iyo, ebe ubia:nola ebeno sosi epate daladabutinaka, ibi bilibilinomate ibino ubi
tetelo iyaiya geboo tanalo kosiyodilolema:, mabu ebe tanalo ebe nanitabo woko odiyobo
tanalola!

Polote Kolini Sosi Kamiyala:tamo Talena Diyatilamiya Iba:te Sosi Aladabuti Magumulo Epetapi Godokono Tabamo Kowalubima:

Ebema: me tanalo idila. Godokono epo bilibilinomate ibino iyaiya sosi magumulo kebe
tanalo kosiyodilone,
34 na ubila la: ebe atu tanalo na:kosiyodilonakiyala:, ma kunu la:imano sosi alad-
abuti tetelo kamiyala:te Godokono tabono tanaloma: ibino woki tabo kiyawaoa:no gito
nolowionakoma:na:. Iyo, numa:la:, Godote Mosesedo ebeno Totomu Tabo Yu epatamo
dikalamiya, ebe Totomu magumulo talena idite kamiyaleno tanaloma: ma kunu itana,
ibino watowatopiatamo eba tudila:olo iba:te ibino woki tabono tanalamo ibi akoiyatula-
menakala:.
35 Ebema: Godokono tabo kiyawaodawate tanalo idi wadenomamo awokalimia:no,
kamiyala:te ebe tanalono magumu wadenomamo laema: ubi diyatima:na:, modobola
iba:te sosi aladabuti tanalone ibino motamo tolamete ebe tanalo ibino awi ebo
na:nikiyawaolaema:na:. Numa:la:, iba:te sosi aladabuti magumulo ebako tanaloma: ibino
iyaiya woki tabo dawokalilaema:na:, ebe tanalote ilipo ikalame tanaloma: keda:mene.
36 Eiye! La: Kolini sosi epate amama magumulo ma kunu kemalagidilawenama,
Godokono Wade Tabote la: magumulo dopamo wagilimite, ebene iyaiya epo bilibilinomo
epetapiatamo ebo nemaigi? Diyala, la: epetapiagodolo daedale woki idi ma kunu ditanale,
Godokono Wade Tabote la: kapiyatamo pemaigi, epetapiatamoa:!
37 Ebema: la: magumulo potele ebeno amama wokilo degena Godokono Uliyanate
ebetamo iyanomo elawo ikamenako ebeno woki nanitabonomolo kawokalima:, ega:walo
potele demalagidilona ebete Godokono woko idi kosiyodiloma: Godote iyanomo elawo
idi ebetamo gito ikamenako, modobola ebako epate me tanalo niyatawaoma:na:, nale me
leta magumulo la:tamo da:kiyawaomo ebe tanalo ebe Kawodawano totomu tabola.
38 Eiye, la: magumulo piyate me tabo olowioa:no, modobola la: epetapiate atumu ibino
iyaiya tabo ako-olowiala:!
39 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, modobola la: la:imano sosi al-
adabuti magumulo Godokono woki la:imano tabonomamo kawokalima:ema: la:imano
woki kawonomamo niyatinala:, ega:walo piyate Unu Duliyomolono nopopino iyaiya
tabamo kiyawaoma: elawo delawenaka, iba:tamo talena akoiyatilama:la: ebe tanalo
kosiyodiloma:.
40 Kawo tanalo idi ma kunula, la:imano aladabuti magumulo modobola la: tanalo
bilibilinomo wadenomamo eba osiyodilolelo, idawano tanalo dolopoligomene, tetedawa
idite maigate ebeno tanalo ebo na:kosiyodilomene.

15

Godote Kelisoko A:e Magumune Dadipatiya Ebe Tanalo Ebe Wade Tabo Kiyawao Tanalono Kawo Tanalonomola

1 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, dopamo nale Godokono Wade
Tabono iyaiya tanalo la:tamo da:kiyawaimo, na ubila me tetelo ebe atu tanalo la:
walo kakanalemamota. Nanitabola, la:le nagodone Wade Tabono kawokawo tanalo
dopamo nanitabonomolo uwatimata, ebene me tetelo la: nanitabokobi midi magumulo
lamota:onamata.
2 Ebe mabuma: la: la:imano nanitabokobi midi tanalo uwomu teta:mo kodakodalo
datila:wenama, Godote la:imano igilo nanitabonomolo ka:mula:lelaema:ta. Numa:la:, la:
me teta:mo modobolo a:pemaimiomata, ebema: modoboa: la: me tetelo nanitabokobi midi
tanalo atepawete la:imano igilo mula: tanalote gito alatidima:.

3 Nanitabola, nale epetapiagodone Wade Tabono kawo tanalonomo keba kunu
kelawiyamo, ebe atu tanalo la:tamo ma kunu kiyawaimo, Godote ebeno Bukamo Ke-
lisokono tanaloma: kebe iyaiya tanalo dopamo kakuloliyale ebe tanalate nanitabonomolo
emaimiya. Ma kunu Kelisote aimano kuba osiyodilole tanaloma: da:iya,
4 epate ebeno ape bobamo ebo iyatiya, wiyasiya netewa-kapiya egelalo Godote ebe a:e
magumune igilamo walo akadipatiya, iyo, ebe tanalate ebetamo emaimiya Godokono
Buka apuapuno tabote nanitaboma: keda:oma:.
5 Ega:walo Kelisokono a:e magumune maiga tanalo walogabo apune ebete Pitatamo*
dopamo igilolo pawokalate, ebene ebeno 12 alibolepi dubate kapiya bailo eba pola:nalo
ibi bilibilinomatamo ebo kapawokaliya.
6 Ega:walo tete idilo ebeno waloma:tapi epetapiate kapiya bailo eba pola:nalo Kelisote
iba:tamo atumu ebo kapawokaliya. Nanitabola, ebe tetelo ebe waloma:tapino uwomute
500 odoliya, ebene ibi magumulo epetapi bilibilinomate me tetelo bilukulina wiyasiya ibi
epetapiate iyalo a:elaiya.
7 Ega:walo tete idilo walogabo apune Kelisote ebeno ekawi Ya:imesitamo kapawokalate,
ebene ebete ebeno sosi wagilima: iyaiya opamo kebe epo keka:la:miyale ebe alibolepi
bilibilinomo epetapiatamo atumu akapawokaliya.
8-9 Ebene tete geyageyanomo da:petiya ebete atumu natamo ebo kapawokaliya, iyo,
ebete a:e magumune maigate piyatamo igilolo dapawokalanaki ibi bilibilinomo magu-
mulo na ebe walogabodawanomoma: ediyamo. Numa:la:, gudu idite menokono tepo
magumune nanitabo tetelo awokala:no, na ebako guduma: eda:namo, mabu modobola
na naimano kawokawo kuba osiyodilole mabuma: gito ba:iyana:, wiyasiya Godokono
nilakapo tanalodo na igilolo okolinamo. Iyo, nale Godokono sosi epo eba kubailamelo
iba:tamo kawokawo temeteme gito ikalamenakimo, ebe mabuma: Kelisote ebe sosi iyaiya
opolo wagilima: kebe epo kaliboliyale, ebe wokopi bilibilinomono wade tanalote naimano
wade tanalo nodolina, ega:walo ibi magumulo na kapiyate modoboa:noma: eda:namo
epate na Kelisokono alibodawa idima: ka:na:ima:.
10 Ebema: nanitabola, ka:lo na kebe woko magumulo kokolinamo, Godote ebe woko
ebeno nilakapolo natamo gito ikanamiya, ebene ebe nilakapo awokalimi tanalodo
wadewade da:ima:te naimano woko magumune ebo maimiya. Ebema: nanitabola, na
tete geyageyanomolo woko eba osiyodilonalo, naimano elawote alibolepi bilibilinomo
epetapino elawo ebo odoili, wiyasiya na iyatawala kebe da:ima:te demaimiya ebe
wadewade tanalo ebe Godokono nilakapo osiyodilole tanalola, naimano osiyodilole
tanaloa:.
11 Ebe mabuma: Kolini sosi epala:, kawo tanalo ebe a alibolepiate Wade Tabono iyaiya
tanalo eba kunu eba kiyawaolo la:le nanitabokobi da:mida:ima ebe tanalola. Wiyasiya
numa:la:, na ega:walo alibolepi epetapi a bilibilinomo magumulo potele ebe iyaiya tanalo
la: diyatulametia, ebe tanalo ebe kawo tanaloa:.

Godote Nanitabokobi Midipi A:e Magumune Igilamo Kowadipalatelemene

12 Nanitabola, Godote Kelisoko a:e magumune dadipatiya, a alibolepi bilibilinomate
ebe tabo iyaiya opolo kiyawaonakoma:, ebema: mabu keleka: la: epetapiate ma kunu
degelawenama, walone tetelo Godote a:elaopi igilamo a:kowadipalatelemene?
13 Eiye! La:imano daedale wokino tanalote nanitaboma: neda:taleka:, Godote Kelisoko
a:e magumune nanitabolo akadipatiyana:!
14 Ebema: Godote Kelisoko a:e magumune nanitabolo adipatea:notaleka:, Wade Tabo
kiyawao tanalodo wade tanalo idite a:kitanana:, iyo, la:imano nanitabokobi midi tanalodo
la:le wade tanalo idi a:kuma:ema.
15 Numa:la:, Kelisote a:e magumune maiga:notaleka:, ale Godokono osiyodilo tanaloma:
a:da: tabo begelana:, mabu Wade Tabo kiyawao woko magumulo ale ma kunu kiyawaon-
akoma:, ebete Kelisoko a:e magumune nanitabolo adipatiya.
Wiyasiya la: epetapiate negelanamata Godote a:elaopi igilamo a:kowadipalatelemene.
Eiye, ebe tanalote nanitaboma: neda:taleka:, Godote Kelisoko a:e magumune nanitabolo
akadipatiyana:!
16 Ebe mabuma: nale atu tabo ma kunu kegemo, Godote epo a:e magumune wadipalate-
lea:notaleka:, a me tanalone biyatawaona: ebete Kelisoko a:e magumune kadipatiya:.
17 Ebema: Godote Kelisoko a:e magumune adipatea:notaleka:, ebete la:imano kuba
osiyodilole tanalo nanitabolo a:kegebolelametana:, iyo, la:imano kuba osiyodilole tanalo
bilibilinomate la:godolo eba pola:nalo la:imano nanitabokobi midi tanalodo Godokono
wade tanalo idite la:tamo a:ka:pemaigamene.

---

* **15:5:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa Pitakono mailo idi ebe Kipasetela.

18 Eiye! La: epetapino wokino tanalote nanitaboma: neda:taleka:, dopamo piyate
Kelisoko nanitabokobi midi magumulo da:elaiya, ibi niyaniyala, ibino igilate alatidinomo
balatidiolamiyana:!
19 Ebema: numa:la:, ale aimano nanitabokobi midi tanalo Kelisotamo eba iyatinalo ma
kunu demalagidilonama:, me opolo eba ilukulinalo ale egege walubi tanalo ebegodone
kuwatemalema:, wiyasiya ale da:elaoma: wade tanalo idite maiga:no aimano igilate gito
kalatidioma:na:, ebe mabuma: modobola nanitabokobi midia:piate a nigologolopima:
neka:ima:na:. Iyo, iba:te tabo ma kunu negelama:na:, Kelisoko nanitabokobi midipiate
ebegodone wade walubi tanalo nanitabolo a:kelaema:na:, ebema: ebeno waloma:tapino
modoboa: tanalote me opo epo epetapi bilibilinomono modoboa: tanalo nodoilina.
20 Wiyasiya kalakala kawonomola, Godote Kelisoko a:e magumune nanitabonomolo
adipatiya. Numa:la:, lumagino palilo dapepeoma:na: ebe inamabu bilibilinomo magu-
mulo ebete dopo inamabunomo Godotamo kalakalago gito kikaemene, mabu ebe
iyatawala walone tetelo Godokono walubi tanalodo wadewade inamabu epetapiate ebe
palilo bapepeonakoma:na:. Ebema: Kelisoko ebe pali inamabuno gito ikame tanalono
dopo inamabu keba kunula:ka: eba kunula, mabu ebete dopamo a:e magumune maigate
Godotamo ebo tiya. Ebe tanalone a nanitabokobi midipi iyatawala, walone tetelo ale
atumu a:e magumune kemaimiomalema:!
21 Numa:la:, a:e tanalote kapiya dubuno osiyodilo tanalodo a me opo epo bilibilino-
matamo pemaigiya, ebema: dubu idino osiyodilo tanalodo aimano a:elao magumune
maimio tanalote atumu kemaigiya.
22 Iyo, a me opolo A:da:mekono igilo magumulo eba ilukulinalo, a iyatawala tete
na:pe a gito ka:elaomalema:, ebema: a atumu iyatawala a Kelisokono igilo magumulo
dilukulinama:, walone tetelo Godote a bilibilinomo aimano a:elao magumune nanitabolo
kowadipaeatemene.
23 Nanitabola, Godokono ubilo Kelisote a:e magumune maiga tanalodo dopo lumagima:
ediya, wiyasiya a piyate ebeno epoma: deda:onama: a walone tetelo igilamo kemaimioma-
lema:, Kelisote me opamo walo da:ka:pemene ebe tetelo.
24-25 Ebema: numa:la:, ebe tetete me opono olopoligo tetema: eba eda:lo, Kelisote iyaiya
elawoelawonomo uliyana ega:walo elawoelawodopo uliyanago gowelao magumulo wato
kikopu kelaemene, ega:walo epo magumulo piyate eba:go da:gowelaona ebete Godokono
elawamo ebe kawokawopi bilibilinomo atumu nanitabolo ka:mikitaolemene. Kalakala
kawonomola, ebete ebe wato kikopu lawe teta:mo ebeno Kawo Elawodawano okoli
bailo nokolitamene, ebene ebete ebe Kawo Elawodawano okoli bai Nabiwi Godotamo
kalakalago gito kikaemene.
26 Nanitabola, Kelisago da:gowelaona ibi magumulo a:e tanalote uwomudawama: eba
eda:nalo Kelisote ebe atumu kubaiminomo ebo ka:kubaimene.
27 Iyo, ebe tanalo awokalima: Godokono Bukalo tabote ma kunu gena, “Ke-
lisago da:gowelaona ebete Godokono elawamo ibi bilibilinomo ka:mikitaolemene.”
Ebema: ale me tabono magumu iyatawala, Kelisote gowelao magumulo elawonomoma:
deda:mene, ebe tetelo iyaiya uliyana ega:walo iyaiya epo ega:walo kebe iyaiya
tanalate Unu Duliyomololo ega:walo me opolo da:pola:na, ibi bilibilinomate ebetamo
nanitabonomolo ka:tudila:oma:na:. Wiyasiya numa:la:, ebe tetelo Godoko kapiyate
Kelisotamo a:ka:tuduwatamene, mabu ebe potele Kelisotamo wato kikopu lawe elawo
dikamiya ebe Kawodawala.
28 Ebema: nanitabola, iyaiya tanalo bilibilinomate Godokono Gudu Kelisotamo
eba kunu da:tudila:oma:na:, ebe tetelo Gudute a:ka:tuwa: ebeno ubilo Nabiwitamo
ka:tuduwatamene, mabu ebe iyatawala ebete Nabiwino ubilo ega:walo ebeno elawamo
wato kikopu elawe. Iyo, Gudute ebeno ubi ebema: kiyatimene, ebeno Kawo Elawodawano
gobebobo Nabiwite nanitabonomolo lawete iyaiya tanalo bilibilinomate ebe kapiyatamo
uwomua: uwomua: tetelo ba:tudila:onakoma:na:.
29 Ebema: modobola a me tanalo idi atumu ka:kemalagidiliye. Epetapiate ibino
namutupino a:elao epono tanaloma: ibi obamo dowaduba:midaolenaka, iba:te ebe tanalo
beda: mabuma: kosiyodilonake? Numa:la:, ibi iyatawala a:e magumune maiga tanalote
nanitaboma: eda:notaleka:, iba:te ibino osiyodilo tanalodo wade tanalo idi a:kuima:na:,
wiyasiya iba:te Godoko nanitabokobi eba midinalo kawonomamo gelana ebete ibino
a:elaopi igilamo nanitabonomolo kowadipalatelemene.
30 Ega:walo me tanalo idila. A:elaopino igilamo maimio tanalote nanitaboma:
eda:notaleka:, mabu keleka: ale egela ega:walo idoko bilibilinomolo iyaiya tete epetapilo
aimano igilo malagidilolea:no Wade Tabono tanaloma: iyaiya a:e olalati tanalamo gito
da:nopila:onakoma:?

31 O naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, ale aimano Kawodawa Ya:su Kelisoko magumulo eba ilukulinalo, na la: mabuma: amamalo la:tamo nanitabonomolo a:kiyawaomo, egela bilibilinomolo nale naimano igilo iyabaiamo iyatinakomo!
32 Ebema: la:imano woki keba kunula:ka:? Na Epesese kawo duliyomololo elawoelawonomo goeogoeo keba kunula:ka: ebako dubago da:gowelaimo, nale ebe tanalo epono ololo apulo amamalo kosiyodilimo? Ao, nale me opono igilo malagidiloa:no Unu Duliyomolono wade igilo Godogodone laema: osiyodilimo. Wiyasiya numa:la:, a:elaopino igilamo maimio tanalote nanitaboma: eda:notaleka:, nale nanitabokobi midia:pino kuba woki kowaloma:tama: ba:modobona:, mabu iba:te me opono igilo kapiya eba malagidilonalo tabo ma kunu gelana,

"Diyala, dumutu ale da:ba:elaoma:,
ebema: modobola a ka:lo
a a:ka:tuwa: a eba kalakalaiamelo,
bae kawonomamo naote
da:imi obo elawonomo kawiya
ebo ka:niomalema:!"

33 Diyala, epetapiate la: a:da: da:bemasigilitamene, ebema: la: nanisiwale! Nanitabola, ebe a:da: elemasigipino tanaloma: mulo wokiagopiate tabo ma kunu gelanaka,

"A:ma: kuba osiyodilolepiago depata:wenaka,
iba:te a:imano tepo magumuno wadewade woki
ka:kubailaema:na:."

34 Ebema: naimano Kolini sosi epala:, modobola la: wadewade wokino tanalamo walo na:kolobila:la:, iyo, la:imano kuba osiyodilole tanalo na:miyapala:. Eiye! Nale ilipo la:tamo kikalametama: me kodakoda tabo ebema: kiyawaomo, mabu la: epetapiate Godokono tanalo nanitabolo kiyatawawena:!

Godote Nanitabokobi Midipi A:e Magumune Igilamo Dowadipalatelemene, Ibino Oli Ilukuli Tanalono Ape Unu Duliyomolo Epono Apema: Keda:oma:na:
35 Ebema: diyala, la: magumulo idite na ma kunu da:bananemene, "Godote a:elaopi igilamo keba kunu na:kowadipalatelemene? Ega:walo lumagite igilamo nanitabonomolo demaigamene, ebeno oli okoli tanalono apete keba kunu na:kitanamene? Naimano woki nitana ebe tanalote a:kemaigamene!"
36 Wiyasiya nale tabo ma kunu kegemamo, "A:ma: daedale wokiagodawalata! Numa:, a:ma: kikopu damela magumamo damiaemene, ebe kikopute da:emene ebeno igilote nanitabolo a:kolopoligomene, iyo, ebegodone oli wuite kemaigamene.
37 Ega:walo a:ma: kono pali osiyodilo tetelo a:ma: kono kewano ape paago damela magumamo kamiawenakoa:, ao, a:ma: wiyasiya kikopunomo amionakota. Numa:, a:ma:le kono kikopu ega:walo ebakobako iyaiya kikopu epetapi eba kunu damiaemene, walone tetelo ebe kikopunomo magumune kawokawo inamabunomate iya ololamo kemaimioma:na:."
38 Ebema: nanitabola, Godokono ubilo ebete pali inamabu iditamo ebe inamabuno ololonomo ikamenako, ega:walo ebete atumu iyaiya kikopuatamo ibino iyaiya ololonomo a:kikalamenako.
39 Ebene igilolo dowapata:lamena ebe iyaiya inamabuate atumu ibino iyaiya ololonomago ilukuliona, iyo, epono ololo idi ba:kitalamena, ega:walo damelalo dowapata:lamena ebe inamabuno ololo idi bitalamena, ega:walo olaolano ololo idi bitalamena, ega:walo obo magumudo dowapata:lamena ebe inamabuno ololo idi bitalamena.
40 Ebema: me inamabuate me opolo eba pola:nalo, ale ibi bilibilinomono ololo iyatawala, ega:walo ale atumu tobolo unulo da:pola:na ebe inamabuno iyaiya ololo iyatawala. Iyo, ale me opono inamabu ega:walo tobolo ununo inamabu ma kunu ulamenakoma:, ibino wade pukuilame tanalo kapiya:, ao, iyaiya ba:pola:lamena.
41 Ma kunu egelano wade pukuilame tanalo ega:walo saganano wade pukuilame tanalo ega:walo maweleno wade pukuilame tanalo iba:te iyaiyama: eda:ona, iyo, mawele bilibilinomo magumulo ibi atumu iyaiya wade pukuilame tanalago ba:pola:na.
42 Ebema: numa:la:, Godote a:elaopi igilamo dowadipalatelemene ibino tanalo eba kunu kitanamene. Lumagite me opolo eba okolinalo ebeno apete a:e apema: eda:na, ebema: ebete da:emene epate ebe ape bobo magumamo gito kiyatima:na:. Wiyasiya Godote kebe ape a:e magumune dadipatemene, ebe tetelo ebe apete olinoma: eda:te lumagite ebe apa:go uwomua: uwomua: tetelo bokolinamene.

43 Nanitabola, lumagite kebe apa:go me opolo dokolina, ebe ape kubadopoma: eda:na
ega:walo elawoa:noma: keda:na, ebema: ebete da:emene epate ebe ape bobamo gito
kiyatima:na:. Wiyasiya numa:la:, Godote ebe lumagino ape a:e magumune dadipatemene,
ebe apete wade pukuilaema: ega:walo elawonomoma: ebo keda:mene.

44 Iyo, me opolo lumagite me opono apa:mo pata:na, ebema: ebete da:emene epate
ebeno ape bobamo gito kiyatima:na:, wiyasiya Godote ebe a:e magumune dadipatemene,
ebe tetelo ebeno apete olinoma: keda:mene mabu Godokono Uliyanate ebeno apetamo
nanitabo igilo kikaemene. Ebema: nanitabola, lumagino ape netewa ba:pola:mena, iyo,
ape idite me opono apema: eda:na ega:walo ape idi ebe Unu Duliyomolono apema:
keda:na, ebe apetamo Godokono Uliyanate nanitabo igilo kikaemene.

45 Ebe mabuma: ebeno Bukalo tabo idite ma kunu itana, "Godote dopo dubu A:da:meko
osiyodilote igilo dikamiya, dubute igilagonoma: ebo ediya." Iyo, ebe dopo dubute me
opolo ebema: okolinami, wiyasiya a tetelo da:pemaigiya ebe walogabo A:da:me idi ebeno
tanalo iyanomola, mabu ebe epatamo nanitabo igilo ikalame uliyanama: ediya.

46 Numa:la:, a me tanalone iyatawaonama: dopamo me opono tanalote pemaigate,
ebene walone tetelo oli tanalote ka:ka:pemaigamene, ebe oli tanalo ebe Godokono
Uliyanate nanitabo igilo atamo dikaeaemene ebe tanalola.

47 Iyo, dopo dubu A:da:mete me opo magumune pemaigiya mabu Godote ebe damela
tuwaeamo osiyodiliya, wiyasiya a tetelo da:pemaigiya ebe walogabo A:da:mete Unu
Duliyomolone piya.

48 Ebema: Godote damela tuwaeamo poko kosiyodiliyale, ebe dubute kebako dawama:
keda:namile me opo epate eba kunu damela tuwaeamo osiyodilolepima: keda:ona,
wiyasiya kalakala kawonomola, a piyate Unu Duliyomolo Epoma: deda:onama:, ale
Unu Duliyomolone me opamo da:piya ebe dubu keba kunula:ka: eba kunu nanitabolo
keda:omalema:.

49 Iyo, me tetelo a nanitabokobi midipiate damela tuwaeamo osiyodilo dubuno ololamo
keba kunu kilukulinama:, walone tetelo a eba kunu Unu Duliyomolone da:piya ebe
dubuno ololamo bilukulinama:.

Godote Nanitabokobi Midipino A:elao Ape Iyanomoma: Ka:midililaemene Iba:te Ebeno Uwomua: Uwomua: Teteno Igilago Kilukulionama:

50 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, naimano iyatulame tabono magumu ma
kunula. Lumagite me opolo eba okolinalo ebeno apete ka:modobona: Godokono
Kawo Elawodawano duliyomolono wadewade tanalo nanitabonomolo kuwatema:, iyo,
lumagite ebeno a:e apa:mo eba okolinalo ebete ka:modobona: uwomua: uwomua: teteno
igilo kelaema:.

51-52 Ebema: Godote nanitabokobi midia:piatamo dowaminana, modobola la: ebe tanalo
wadenomamo niyatawala:. A nanitabokobi midipi bilibilinomate gito a:ka:elaoma:,
ao, a magumulo epetapiate Uwomu Egelalo igilolo ka:pola:namalema:. Wiyasiya
numa:la:, epate uwomu teteno tutele diyamo dolowioma:na:, ebe tetenomolo Godote a
nanitabokobi midipi bilibilinomono ape iyanomoma: gito ka:midiliaemene, iyo, ebete
ebe tanalo samonomamo kosiyodilomene, lumagite ebeno balidi ibilite keba kunu
ka:melenakole eba kunu. Ebema: nanitabola, tutele mole tetelo Godote a:elaopi bilibili-
nomo igilamo wadipalatelete, ebene iba:te uwomua: uwomua: tetelo eba ilukulionalo
walo a:ka:elaoma:na:, ega:walo ebe atu tetelo Godote a nanitabokobi midipino ape
iyanomoma: ka:midiliaemene,

53 iyo, ebete epono a:elao ape iyanomoma: na:midililaemene iba:te ebeno uwomua:
uwomua: teteno igilago kilukulionama:.

54 Ebema: numa:la:, Godote epono a:elao ape iyama: eba midililamelo iba:tamo
uwomua: teteno igilo dikalaemene, ebe tetelo ebeno Bukalo kebe tabote ditana ebe tabote
nanitaboma: ebo keda:mene. Iyo, ebete ebeno Bukamo tabo dopamo ma kunu akuloliya,

"Ebe tetelo na Godote
a:e tanalono wato kikopu lawete
ebe anakapuminomo kanakapuimamo!

55 Ebema: a:e tanalo,
a:ma: wato kikopu walo a:kelawa:emene,

iyo, a:ma:le idawatamo temeteme
walo a:kikama:wenakomene!"

56 Nanitabola:, me tetelo a:e tanalono temeteme ikalame elawote epono kuba osiyodilole magumudo iba:tamo penako, ega:walo Godote dopamo Mosesedo dikalamiya, ibino kuba osiyodilole tanalono elawote ebe Totomu Tabono tanalodo a:ka:pemaiganako,
57 wiyasiya modobola a kalakala kawonomo Godotamo kadipatiye, mabu ebete aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono osiyodilo tanalodo wato kikopu lawe elawo atamo nikaeamena!
58 Ebema: naimano wadewade nanitabokobi midipi ekakiala:, modobola la: la:imano nanitabokobi midi magumulo kodakodalo nelamota:onala:, iyo, la: woki netewama: eda:oa:no aimano Kawodawano woko osiyodilo tanaloma: la:imano ape ebetamo kawonomamo nikameonala:, mabu a iyatawala ale ebe magumulo eba ilukulinalo aimano woko magumune wadewade da:ima:te emaimionaka.

16

Nanitabokobi Midipiate Yudiya Opolo Nigologolo Dilukulinamiya, Kolini Sosi Epate Ibi Nilakapolo Walubilima: Polote Danaliya

1 Ebema: la:le tanalo idima: na danana:ima, ebe tanalo ebe Godokono epate Yudiya opolo nigologololo dilukuliona, la:le ibi nilakapo maniamo keba kunu na:kowalubila:ema.
Ebene nale dopamo Galesiya opono sosi epate kebe tanalo osiyodiloma: danalimo, modobola la: ebe atu tanalo ma kunu nosiyodiliyala:.
2 Sande egela bilibilinomolo la: bilibilinomate la: a:ka:tuwa: la:imano nilakapo mani balamo nalomonakiyala: ebe manite la:godolo kawokawodopoma: keda:oma:, iyo, Godote lumagi idi ebeno okoli magumulo keba kunu kowalubinakole ebete eba kunu nilakapolo gito nalomonakomene. Numa:la:, na pea:no la: bilibilinomate dopamo eba kunu dosiyodilawenakoma, ebe woko la:godolo iyalo dolopoligi nale ebo ka:puimamo.
3 Ega:walo la:le kebe dubu la:imano nilakapo mani Yudiya opono Yelusalema kawo duliyomolamo watama: modoboma: degelaema, modobola la: ibi mabuma: leta nosiyodiliyala:, ebene nale la:tamo da:pemo ebe tetelo nale ibi la:imano letago ega:walo maniago ebo kanalibolemamo.
4 Wiyasiya ebe tetelo la:le la:imano wokilo na ma kunu danana:ema, nale ebe dubago ebamo ka:toma:, kuba:, naimano kalakala bitana ale kapimiya ka:tolaema:.

Polote Kolini Kawo Duliyomolamo Pema: Nopo Dawokalimiya

5 Ebema: naimano nopo ma kunu itana, nale Ma:sadoniya opodo petote la:tamo ebo ka:pemaigamo, mabu na ebe opopi dopamo ka:nulama:tepalema: nemalagidilonamo.
6 Wiyasiya na ubila la:go tete geyageyadopolo kokolinama:, ebema: diyala, nale pete opono gibate olopoligo teta:mo la:go da:ba:pokolimo. Ebene na iyatawala, ebe tetelo nale kebe opamo toma: ubi diyatimo, la:le na ebo kowalubinimamota.
7 Iyo, numa:la:, na ubia:nola me tetelo la:imano opodo eba petolo la: pulama:tepaletate opo ida:mo samamo ebo ka:toma:. Ao, naimano wokite eba kunu kitana:, ebema: Kawodawate modoboma: degemene, nale tete geyageyadopolo la:go ka:pokoliatepamamo.
8 Wiyasiya nale pe wagilimia:no, dopamo nale egela epetapilo me Epesese duliyomololo kokolimamo Pentekose Soliyomu Egela* teta:mo.
9 Numa:la:, me duliyomololo naimano woko odiyoboma: epetapi bilibilinomate nago na:gowelaonaka, wiyasiya kalakala kawonomola, na numinamo gigiyute a:iyamidalo nanitabolo itana, naimano woko osiyodilo magumudo wadewade da:ima:te ka:noloma:.

Polote Godokono Wokopi Epetapino Tanaloma: Da:kiyawaiya

10 Ega:walo me tanalo idila. Timotite la:tamo da:pemaigamene, la:le ebe kalakalago eba lawelo woki bilibili tanalo idi ebetamo akoikama:la:, mabu na Kawodawano woko keba kunu kosiyodilonamo, ebete atu woko kosiyodilona.
11 Ebema: la: magumulo idawate ebeno tepo magumulo ma kunu malagidiloma: modoboa:, Timotiko nani wokodawama: keda:na:. Modobola la: wiyasiya ebe wadenomamo nowalubiyala:, ebete ebeno to gabodo kalakalago walo eba kowagilimilo natamo modobolo ebo kolowaimene, mabu ebete nanitabokobi midipi ekaki epetapiago natamo pema: nale ebe makopelenamo.
12 Ega:walo aimano nanitabokobi mididawa ekawi Apolosikono tanalo ma kunula. Nale tete epetapilo naimano ubilo ebe ananakimo ebete nanitabokobi midipi ekaki epetapiago pelamete la:go ka:pokoliatepama:, wiyasiya ebete negi ebete Godogodone nanitabo

* **16:8:** Pentekose Soliyomu ebe Yu epono kalakala soliyomu idila, iba:te ulama bilibilinomolo Godotamo bosiyodilonakoma:na:. Ebe Soliyomuno osiyodilo mabu ma kunula, iba:te palino witi-laiso otole wagilimi tanalo eba malagidilolo kalakala Godotamo ebo kadipatema:na:, mabu ibi iyatawala iba:te ebegodone wade walubi tanalo elawia.

woki kelawea:, ebema: ebete me tetelo la:tamo a:ka:pemene. Wiyasiya modobola la: niyatawala:, ebeno ubi tanalote nanitabolo bitana Godokono wade tetelo la:tamo ka:pema:.
13 Ebema: la: olowiolo eba ilukulinalo nanitabokobi midi magumulo kodakodalo nelamota:onala:, iyo, gowelao magumulo tolea:noma: eba eda:onalo la: elawonomoma: neda:onala:.
14 Ebene la:imano ilukuli magumulo modobola la:le tanalo bilibilinomo nilakapo kimalagidilo kapiyado nosiyodilolenakiyala:.
15 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la: me tanalo iyatawalata, Stepanasiko ega:walo ebeno moto epo ibi Guliki opo kawonomolo piyate dopo tetenomolo Ya:sutamo dolobiliya ebe epola, iba:te Godokono epo epetapi kowalubilinama: ibino ape kawokawonomo nanitabonomolo alomiya. Ebe mabuma: na Polote la: ma kunu toweolaemata,
16 modobola la: ebako tuputupu osiyodilolepiatamo na:tudila:onala:, ega:walo piyate iba:go woko dosiyodilona iba:tamo atumu na:ka:tudila:onala:.
17 Ebema: numa:la:, Stepanasiko ega:walo Potunatasiko ega:walo Akeyakasiko ibino pelame tanaloma: nale kawonomamo kalakalimo. Nanitabola, la:le mululo eba ilukulinalo la: kalakala natamo ikanaema: modoboa:, wiyasiya iba:te la:imano gobebobo eba pelawelo
18 naimano woki bilibili tanalo la: mabuma: iyabaiamo ebo palomiya, dopamo iba:te la:imano woki bilibili tanalo keba kunu ka:polopoligolamile eba kunu. Ebema: kebe tetelo la: sosi epate daladabuta:wenakoma, modobola la: ebako dubu nemoiolenakiyala:.

Polote Iyaiya Uwomu Nilakapo Tabo Da:kiyawaiya

19 Ebema: A:isiya opo kawonomolo iyaiya dilukuliona, ebe sosi epate ibino nilakapo tabo la:tamo palibola:, ebene Akuilako Pilisilako ibi ega:walo ibino motolo daladabutinaka ebe sosi epo, ibi bilibilinomate Kawodawa Ya:suko magumulo eba ilukulinalo ibino kawo kalakala nilakapo tabonomo la:tamo atumu kapalibola:.
20 Iyo, piyate malo nago dilukulina, ebe nanitabokobi midipi ekaki bilibilinomate atumu ibino nilakapo tabo la:tamo kapalibola:. Modobola la: daladabuta:ema la: bilibilinomo epetapiate epetapino koto uwateuilo na:wiyamidauiyala:.
21 Ebene me leta uwomu apulo na Polote na a:ka:tuwa: naimano kotamo me nilakapo tabo kapiya dakulolemo, la: me tabo numa:la:, iyo, lumagi idite me uwomu tabo kakulolea:.

22 Nanitabola, epo magumulo potele Kawodawa Ya:suko nilakapolo malagidilona:no, modobola Godote ebetamo kuba wiya nikaemene ebete uwomua: tetelo temeteme kiyatawanakoma:! O aimano Kawodawa, modobola a:ma: na:pa:!

23 Ebema: modobola aimano Kawodawa Ya:sukono nilakapo tanalote la:godolo nitanamene,
24 ega:walo a Ya:su Kelisoko magumulo kapiyama: eba eda:onalo, modobola naimano nilakapo kimalagidilo tanalote la: bilibilinomagodolo atumu na:kitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE NABA 2 LETA
KOLINI SOSI EPATAMO
OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela, Ya:su Kelisote ebeno sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya, ebe
wokopi magumulo na ebe idila mabu Godote ebeno ubilo na elaweniya. Na ega:walo
a nanitabokobi midipino ekawi Timotiko, ale la: piyate Kolini duliyomololo Godokono
sosi epoma: deda:wenama, ega:walo la: epetapi piyate Guliki opo kawonomolo Godokono
epoma: da:keda:wenama, ale me leta la: bilibilinomatamo paliboma:.
2 Modobola aimano Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko iba:te ibino
nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo la:tamo nikalaema:ta.

Polote Godokono Gelebadi Ikame Tanaloma: Kalakala Tabo Dadipatiya

3 Modobola ale aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono Nabiwi Godotamo kalakala tabo
kadipatiye, mabu ebe potele ebeno gudi kawonomamo da:nilakapoilamena ebe Nabiwila,
ega:walo ebe iba:tamo gelebadi dikalamena ebe Godola.
4 Iyo, ebete a aimano temeteme bilibilinomo magumulo a:gelebadiamenako, mabu ebe
ubila ale kebe gelebadi ebegodone delawenakoma: a ebe atu gelebadi tanalamo epetapino
iyaiya temeteme magumulo ibi atumu ka:kowalubilinakoma:.
5 Numa:la:, ale Kelisoko magumulo eba ilukulinalo ebe mabuma: iyaiya temeteme
tanalate atamo kawonomamo keba kunu ka:pemaimionake, eba kunu ebedo gelebadi
tanalote atamo kawonomamo atumu ba:kemaiganakomene.
6 Ebema: Godokono ubi tanalo ma kunula, kebe iyaiya temeteme tanalate atamo
da:pemaimionaka, ebe temeteme tanalodo la:le la:imano temeteme magumulo la:imano
gelebadi tanalo ega:walo igilo mula: tanalo kuwatemamota, ega:walo aimano temeteme
magumulo kebe gelebadi tanalote atamo da:pemaiganako, ebe gelebadi tanalodo la:le
atumu la:imano gelebadi tanalo ka:kelaemamota. Iyo, agodolo da:pola:na ebako atu
temeteme tanalate la:tamo da:pemaimioma:na:, ebe temeteme magumulo la:le wade
gelebadi tanalo lawa:wete kodakodalo ebo kelamota:onamamota.
7 Ebema: numa:la:, la:le la:imano nanitabokobi midi magumudo uwomu teta:mo mod-
obolo da:nemaimiaema, ale ebe tanalo walone tetelo kuima: nanitabokobi na:midinama:.
Iyo, me tanalote aimano wokilo kodakodalo itana, mabu a iyatawala atu iyaiya temeteme
tanalate la: ega:walo a bilibilinomatamo kapimiya keba kunu ka:pemaimionake, eba
kunu Godokono gelebadi tanalote atumu la: ega:walo a bilibilinomatamo kapimiya
ba:ka:pemaiganakomene.
8 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, A:isiya opolo atamo demaigi, a ubila
la:le ebe tanalo wadenomamo iyatawaoma:. Nanitabola, ebe tetelo kawokawo teme-
teme tanalate atamo da:pemaimiya aimano wokino tanalate mibomibonomoma: eba
eda:oamelo, ale ebo malagidilima: ale aimano temeteme tanaloma: gito ka:elaomalema:.
9 Iyo, ale aimano tepo magumulo ma kunu malagidilima:, Godokono ubilo aimano
a:elao tetete nanitabonomolo a:pemaigi. Wiyasiya eba kunua:, a:e tanalote atamo
ka:pemaiga:. Ao, Godote a mabuma: ebeno ubi idi ma kunu iyati, ale ebe temeteme magu-
mudo a a:ka:tuwa: aimano elawo modoboa:noma: gelalo ale ebe kapiya nanitabokobi ebo
ka:midima:, mabu ebe a:elaopi igilamo dowadipalatelenako ebe Godola.
10-11 Nanitabola, ebete ebako kawo a:e olalatinomo magumulo aimano igilo
a:mula:leami, ebema: a iyatawala ebete walone tetelo aimano igilo walo
ka:ka:mula:leaemene, iyo, la:le a towetowe tabamo eba walubilo ale aimano iyaiya olalati
tanalo bilibilinomo magumulo aimano nanitabokobi midi tanalo Godotamo biyatinama:
ebete aimano igilo ka:mula:leaema:. Ebema: numa:la:, Godote la:imano towetowe tabo
bilibilinomo dolowiona ebe tanalodo ebete a wadenomamo bowalubinakomene, iyo,
epo epetapi bilibilinomate kalakala tabo ebetamo ebema: badipatenakoma:na:.

Polote Dopamo Diyatiya Ebete Ebe Nopo Iyakobi Midima: Tabo Da:kiyawaiya

12 Ebema: nanitabola, ale namamaonama: mabu aimano tepo magumuno mulo wokino
tanalate a ma kunu anaenako, aimano osiyodilole magumulo ale me opo epo bilibilino-
matamo Godokono talena ega:walo tuputupu okoli tanalo kapiyanomo eba awokalimilo,
wiyasiya ebe tanalo la: Kolini sosi epatamo kawonomamo awokaliminakima:. Numa:la:,
Godokono nilakapo tanalodo ebete elawo atamo nikaeamena ale eba kunu kilukulinama:,
opo lumagi idino mulo wokino tanalodo ale elawo kelawenakoa:.

13 Ebe mabuma: nale naimano iyaiya leta magumulo naimano ubi niyatinamo, la:le
naimano iyaiya tabo eba ka:la:miolelo naimano iyatulame tanalono magumu samamo
ebo kuwata:wenakoma:,
14 iyo, modobola la:le dopamo aimano iyatulame tanalo kela:mo keba kunu
kelawa:tepaima, me tetelo la: wiyasiya ebe iyatulame tanalono kawo magumunomo
wadenomamo kelaemamota. Ebema: numa:la:, la: ebe gabodo Kawodawa Ya:sukono
Kawo Egelalo a mabuma: kamamaomamota, ebe tetelo ale la: mabuma: keba kunu
kamamaoma: eba kunu.
15-16 Nanitabola, na ebe tanalo eba iyatawalo nale nopo ma kunu iyatimo, la:
kowalubilitama: nale netewa iyaiya tetelo la:tamo ka:pemamo. Ebema: nale ma kunu
malagidilimo, na Ma:sadoniya opamo eba tolo gabo tetelo la:go dopamo pokoliatepate,
ebene Ma:sadoniya opone da:kolowaimo la:tamo atumu walo ka:ka:pemamo. Ega:walo
nale woki idi ma kunu kiyatimo, nale la:godone Yudiya opamo to eba wagilimilo
la:godone walubi ebo kelaemamo.
17 Wiyasiya nale ebe nopo iyakobi midite la:tamo ka:pemaiga:, ebema: diyala, la:le na
woki netewadawama: da: a:midinima. La: iyatawalata, me opo epate a:da: elemasigi
gabodo epetapiatamo “Iyo, na kosiyodilomamo” tabo eba gelalo, wiyasiya ebe tabono
tanalone olobila:ote “Ao, na a:kosiyodilomo” tabo epetapiatamo walo gito kegelanaka.
Eiye! La:le na ebako lumagima: kemalagidilawenama?
18 Numa:la:, Godoko nanidawanomoma: eba eda:nalo ebete aimano nanitabo tanalo
iyatawala, ale la:tamo pelaema: a:da: elemasigi gabodo “Iyo” tabo kegela:. Nanitabola,
ale aimano dopo tabono tanalone olobila:ote ale la:tamo pelaema: “Ao” tabo walo eba
kegelalo, a ebe tanalo nanitabo gabodo osiyodilima:.
19 Eiye! Na Poloko ega:walo Sailasiko ega:walo Timotiko, ale dopamo la: magu-
mulo Wade Tabo eba pa:kiyawaolo Godokono Gudu Ya:su Kelisokono tanalo ma
kunu awokaliminakima:, ebete epetapiatamo “Iyo, na kosiyodilomamo” tabo a:da:
elemasigi gabodo gete, ebe tabone epetapiatamo olobigalo “Ao, na a:kosiyodilomo”
tabo a:kegemene. Numa:la:, ebete nanidawama: eba eda:nalo, a nanitabokobi midipi
kowalubinama: tete bilibilinomolo “Iyo” tabo kapiyanomo genako,
20 mabu nanitabola, Godote a kowalubinama: iyaiya tabo da:kiyawaonako, ebe tabo
bilibilinomono tanaloma: Ya:sute “Iyo” tabo eba genalo, ebe kapiyado ebe tanalate
nanitabonomoma: beda:onamene. Me mabuma: ale Godokono wadewade osiyodilole
tanaloma: aimano towetowe tabamo ebe dowalogonakoma:, ale “Taula” tabo Ya:sukono
mailamo ebema: gelanakoma:.
21 Ebema: kalakala kawonomola, mabu ale la:go kapimiya Godokono Alibodawa
Kelisoko magumulo eba ilukulinalo, Godoko ebe a da:kodakodaiamena ebe Elawodawala.
Iyo, ale ebeno woko kosiyodilolenama: ebete a ebema: uwateiya,
22 ebene ale ebenoma: deda:onama: ebe tanalo kiyatawaoma: ebete ebeno pukala atamo
eba alomoamelo, ebeno Uliyana aimano tepo magumamo gito iyatiamiya. Nanitabola,
ale ebe tanalodo ma kunu kiyatawaomalema:, kebe wadewade tanalate ebegodolo
da:pola:na, walone tetelo ebete atumu ebe tanalo bilibilinomo atamo nanitabonomolo
kikaeaemene.
23 Ebema: numa:la:, Godote naimano tepo magumuno iyaiya tanalo eba ulamelename-
nalo, ebete naimano tabo nanitabonomoma: ge, ma kunu na kawo temeteme idi la:tamo
ikalaema: ubia:noma: edimo, ebema: nale naimano nopo iyakobi midite la:imano Kolini
duliyomolamo ka:pea:.
24 Wiyasiya ale la: mabuma: kebe woko kosiyodilonama:, ebe wokono tanaloma: woki
kubanu akolawa:la:. Numa:la:, Godokono nanitabo kalakalate la:imano tepo magumulo
kitanama: ale woko ebema: osiyodilonama:, mabu a iyatawala la: nanitabokobi midi
magumulo kodakodalo lamota:onamata, iyo, a ubia:nola la:le a la:imano kawokawopima:
ka:milo aimano wokino tanalamo la:le la:imano mibomibo tanalago gito tudila:oma:!

2

1 Ebema: nale la: mabuma: woki ma kunu iyatimo, me tetelo nale la:tamo a:ka:pemo,
mabu nale da:pemo, diyala, la:le kalakala nagodone lawea:no wiyasiya mibomibo tanalo
kapiya da:belaema.
2 Eiye! Nale la: mibomibokobi da:pimidilitama, ebe mibomibo tanalote eba itanalo
la:godolo kalakala natamo potele na:kikanaemene? Lumagi puliyala, da: a:ka:lutamene!
3 Nanitabola, nale dopamo naimano leta idi la:tamo dosiyodilimo, ebe tetelo na
ubia:noma: edimo, nale la:tamo eba pemaigalo la:godone kalakala lawea:no wiyasiya
mibomibo tanalo kapiya pelaema:. Iyo, nale ma kunu malagidilimo, “Modobola kalakala
tanalote iba:godone natamo na:pemaigamene, mibomibo tanaloa:!” Ebene nale la:imano

tanaloma: me tanalo idi nanitabokobi eba midinalo ebo kemalagidilimo, “Kebe tetelo naimano tepo magumulo kalakalate ditanamene, ebe tetelo iba:te atumu nago nanitabolo kekalakalaoma:na:.”

4 Me mabuma: nale la:tamo dopo leta eba osiyodilolo la: mabuma: woki bilibilima: eda:te kawo temetema:go ega:walo ipupago tabo ebo akulolimo, mabu na ubia:nola naimano tabono tanalote la: mibomibokobi midilima:. Ao, na wiyasiya naimano ubi ma kunu iyatimo, nale nilakapolo la: kawonomamo demalagidiloletanama, la:le ebe tanalo naimano tabo olowio tanalodo nanitabolo kiyatawaomamota.

Polote Kolini Sosi Epo Danaliya Iba:te Kawo Kuba Osiyodilodawa Idino Tanalo Gito Kegebolema:

5 Ebema: numa:la:, la: magumulo potele kawo kubanomo dosiyodili, ebe lumagino kuba osiyodilo tanalodo mibomibo tanalote na kapiyatamo ka:pemaiga:, ao, la: bilibilinomate ebe atu mibomibo tanalo kela:mo iyatawatepaimata. Wiyasiya nale me tabamo ma kunu kegea:, la:le ebe dawano tanalo kubanomoma: eba gelalo kuba wiya idi ebetamo walo ikaema:,

6 ao, ebete la: epetapi bilibilinomagodone dopamo delawi ebe kuba wiya ebe mod-oboma: edi.

7 Ebema: modobola la: me tetelo ebeno kuba egebolema:wete na:dodomatima:la:, iyo, gelebadi tanalo ebetamo nikama:la:, ebete la:imano nilakapo awokalimia: tanaloma: mibomibo kawonomo lawete kuiwodopoma: gito eda:kapoma:.

8 Ebe mabuma: nale la: toweolaemata, la:le ebe nilakapolo demalagidilawenama, modobola la: ebe tanalo ebetamo walo nakawokalima:la:.

9 Nanitabola, nale dopamo naimano leta idi la:tamo osiyodilimo mabu na ubi ma kunu iyatimo, la:imano osiyodilole tanalodo la: kowabudilitama:, ma kunu la:le naimano tabamo da:ba:tudila:oma o da: a:ka:tudila:ema.

10 Ebema: numa:la:, kebe tetelo la: lumagi idino kuba osiyodilo tanalo egebolema:wete da:dodolomatilima:ema, ebe tetelo na ebeno kuba atumu gito kegebolemamo, wiyasiya diyala, me tetelo ebako kubate la: magumulo nanitabolo da: kitana:. Nanitabola, nale lumagi idino kuba egebolemete da:dodolomatilimo, nale ebe tanalo Kelisokono ololo apulo la: mabuma: kosiyodilomamo,

11 mabu na ubia:nola Saitanate ago eba gowelanalo ebete ebeno a:da: elemasigi gabo idido atamo elawoma: eda:ma:. Iyo, a iyatawala ebete epo ebeno gubi magumamo kebe iyaiya gabodo kemagatalenakole!

Polote Talowase Duliyomololo Woki Bilibilima: Dediya

12 Ebema: modobola la: niyatawala:, nale Kelisokono Wade Tabo Talowase duliyomololo ka:na:kiyawaoma: ebamo da:nemaigimo, Kawodawate gigiyu natamo iyalo a:iyamida eba itanalo ebo nuimo.

13 Wiyasiya ebe tetelo nale aimano nanitabokobi midi ekawi Taitasiko nipo da:nowadimo, ebema: nale woki bilibilima: eba eda:lo Talowase nanitabokobi midipi samamo miyapate me Ma:sadoniya opamo gito pimo.

Polote Ya:sukono Nani Wokopino Tuputupu Woko Osiyodilo Tanaloma: Tabo Da:kiyawaiya

14 Numa:la:, me opono kawo elawodubu idino osiyodilo tanalo ma kunula, gowelao magumulo piyatamo elawonomoma: deda:mene, ebete ebe epo ala:mo matuolamolete ibi ebeno duliyomolo tulinomodo dopolamete gito kemagatalemene ebeno amama tanalo nanitabolo kawokalima:. Ebema: a Godotamo kalakala tabo kadipatiye, mabu Kelisoko magumulo a piyate ebeno nani wokopima: deda:onama: ebete a eba kunu dopaeamena ebe a:ka:tuwa: ebe kowalogonama:. Iyo, ebe ubila ebete a me opo kawonomodo eba magataenalo epo bilibilinomate Kelisokono tanalo agodolo ma kunu kiyatawaoma:na:, ebe wade nibote keba kunu kemaiganale eba kunula.

15 Nanitabola, Godoko amamatedawate wade nibo inamabu idi ebe watidilonoma: elamo gito diyatinako, Kelisote a Godotamo eba kunu ikaeamoiya, ebema: piyate igilo mula: gabodo da:tolamena ega:walo piyate a:e gabodo da:tolamena ibi bilibilinomatamo Kelisokono wade nibote agodone maigana.

16 Iyo, piyate a:e gabodo da:tolamena iba:te ebe nibo kuba a:e ikame tanaloma: gelana, wiyasiya piyate igilo gabodo da:tolamena iba:te ebe atu nibo wade igilo ikame tanaloma: gelana. Ebema: a Kelisokono nani wokopi bilibilinomo magumulo potele modoboma: keda:nale ebeno woko kosiyodilonama:? Lumagi puliyanomola mabu aimano elawote nanitabolo kitana:.

17 Ebema: numa:la:, a piyate nanitabo woko dosiyodilonamiya ega:walo piyate kateneno ubi tanalo dosiyodilona, aimano tanalo ega:walo ibino tanalo iyaiyala, mabu iba:te Godokono Tabo kiyawao woko eba osiyodilonalo, olowiopiagodone mani uwatema: kawonomamo malagidilonaka, inamabu olowamepiate ibino inamabu olowame baiamo kebe wokido kowatanake eba kunu. Wiyasiya a nani wokopino tanalo ma kunula, Godote a ebeno woko osiyodiloma: nanitabolo uwateiya, ebema: ale ebeno ololo apulo eba lamota:onalo a:da: elemasigi tabo idi kiyawaoa:no, ale Kelisokono wokino tabo kapiya ba:kiyawaonakoma:.

3

Godokono Oli Nopo Tanalodo Epatamo Woko Dosiyodilona Ebe Wokopino Tanalo

1 Wiyasiya modoboa: la:le ma kunu malagidiloma:, a nani wokopiate a a:ka:tuwa: a me tabamo dowalogoema:. Eiye, wokopi epetapiate ibino tanalo kawokalima: iba:te epetapino letago keba kunu kowapata:lamenake, ale la:tamo eba kunu ka:pelamenakoa: mabu la:le aimano tanalo iyalo iyatawaimata! Ega:walo a atumu ubia:nola ale la:godone opo idino sosi epatamo eba nemaimilo, la:le a mabuma: iba:tamo ebako leta ebo osiyodilolema:!

2 Numa:la:, la: Kolini sosi epo la: aimano nanitabo tanalo awokalimino letalata. Iyo, Kelisote ebe a:ka:tuwa: aimano tepo magumamo la:imano iyaiya tanalo akuloli, me opo epo bilibilinomate ebe tabo eba ka:la:miolelo la:imano tanalo ega:walo aimano tanalo nanitabonomolo kiyatawaoma:.

3 Nanitabola, ebeno leta osiyodilo tetelo la:imano tanalo kawokalima: ebete me opono baelo peni kelawea: ega:walo ebete atumu me opono tabo akuloleno kawokawo dilidili nokola kuwatea:. Ao, ebete wiyasiya Igilo Godokono Uliyanano elawamo ebe leta eba osiyodilolo aimano tepo magumunomamo la:imano tanalo ebo akuloli, ebene ebete a iyaiya opamo aliboi iyaiya epate la:imano tanalo ado wadenomamo kiyatawaoma:.

4 Numa:la:, aimano Kelisoko magumulo ilukuli tanalodo ale Godoko nanitabokobi eba midinalo la:imano tanalo awokalima: me tabo ebema: gelama:,

5 wiyasiya a iyatawala, a a:ka:tuwa: aimano elawamo Godokono woko osiyodilo tanaloma: tabo idi gelama: modoboa:. Wiyasiya kalakala kawonomola, ale ebeno woko kosiyodiloma: ebe kapiyate a a:modoboiamenako,

6 iyo, Godote modobo elawo atamo iyalo ikaeamiya ale ebeno oli nopono tanalodo epatamo walubi woko kosiyodilonama:. Ebema: numa:la:, ebete dopamo ebeno iyaiya Totomu Tabo me opono netewa kawokawo nokola unamo keba kunu kakuloliyale, ebete me tetelo ebeno oli nopono tabo eba kunu kakuloliya:, mabu ebe tagala Totomu Tabono tanalodo me opo epate a:e wiya kapiya lawenaka. Iyo, me tetelo ebete ebeno oli nopo ebeno Uliyanano elawamo ebema: awokalimiya, mabu ebe Uliyana ebe nanitabo igilo epatamo dikalamena ebe wade Walubidawala.

7 Nanitabola, Godote dopamo ebeno Totomu Tabo kawokawo nokola unamo akulolete Mosesetamo eba ikamelo ebe atu tetenomolo ebete ebeno kawo alonomo ebetamo ebo awokalimiya. Ebe mabuma: Mosesekono ololote pukuilamenomoma: ediya, ebene ebete epatamo walo da:ka:pemaigiya ebe pukuilame tanalo a:ka:tuwa: eba olopoligonatolo iba:te wiyasiya ebetamo meleoma: ka:modobiya:. Ebema: numa:la:, epatamo a:e wiya dikalamena ebe Totomu Tabono nopote Godokono alago eba kunu da:pemaigiya,

8 ebe tanalodo a iyatawala, ebeno Uliyanagodone walone tetelo da:pemaigiya ebe nopo alote beda: kawonomola:ka:, iyo, ebe oli pukuilameno elawote dopo pukuilameno elawo nodolina!

9 Nanitabola, Godote ebeno dopo nopono tanalodo epo kuba osiyodilolepima: ka:la:minako, wiyasiya ebe kuba wiya ikalame nopote ebeno kawo alonomago pawokaliya. Ebema: ebe tanalote a ma kunu iyatuamena, Godote me tetelo kebe oli nopono tanalodo epo ebeno tuputupupima: deka:la:minako, ebe oli nopono pukuilame elawote dopo nopono pukuilameno elawo nanitabonomolo nodolina!

10 Me mabuma: ale dopamo tetelo kebe nopo pukuilame tanalo kawonomoma: degelanakima:, a tetelo oli nopono nani pukuilame tanalo kawonomote ebe dopo tanalono gobebobo da:pelawiya, ale ebe oli tanalo eba umilo woki iyakobi midilite ebo geliyama:, dopo tanalo ebe nani pukuilame tanaloa:, iyo, tagala nopono pukuilame tanalote aimano wokilo gito olopoligadigiya.

11 Numa:la:, kebe nopote agodolo tete da:pesolo kitanatepama: dopamo da:pemaigiya, ebe nopono pukuilame tanalote nanitabolo itanami wiyasiya walone a:ka:tuwa: olopoligiya, ebema: ebe tanalodo a nanitabolo iyatawala, kebe oli nopote Godokono

ubilo uwomua: uwomua: tetelo ditanamene, ebe nopono pukuilame elawote dopo pukuilameno elawo kawonomamo nodolina!

12 Ega:walo me tanalo idila. A Godokono nani wokopiate ebeno pukuilame tanalo kawonomo nanitabolo kuima: olowiolo bilukulinama:, ebema: ale tolea:no Wade Tabo kiyawao woko elawonomamo bosiyodilonakoma:.

13 Wiyasiya a piyate me tetelo woko dosiyodilonama: a Moseseko keba kunula:ka: eba kunua:, mabu ebeno ololote pukuilaema: dediya, ebe tetelo ebe ubia:noma: ediya Isalaela epate ebe pukuilame tanalote ebegodone olopoligadigalo uima:, iyo, ebete ebe tanalo iba:tamo kowaminama: ebeno ololo kalikamo ebema: muliya.

14-15 Numa:la:, Moseseko tetelo Isalaela epate Godotamo wato kodakoda-ibinomoma: nanitabolo eda:onamiya, iyo, Mosesete ebeno ololo kalikamo keba kunu ka:muliyale, Godote eba kunu ibino tepo magumuno woki atumu a:ka:mula:lelamiya iba:te idoko magumulo kilukulionama:. Ebema: ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga ibino wokino tanalate eba kunu idoko magumulo pola:lamenamiya, iyo, Mosesete Godokono Bukamo tagala nopono iyaiya Totomu Tabo ega:walo walubi tabo epetapi dakuloliya, iba:te ebe iyaiya tanalo eba ka:la:miolelo ebe tabono magumu nanitabolo kuwatena:. Wiyasiya numa:la:, kebe tetelo lumagite Kelisago kokolionama: ebetamo da:pemene, Godote ebe tanalo kapiyado ebeno tepo magumu mula:meno kaliku ebegodone kelaemene,

16 iyo, kalakala kawonomola, lumagite aimano Kawodawatamo dolobigamene ebe tetelo Godote ebeno tepo magumuno idoko tanalo ebegodone nanitabonomolo kowagalimene.

17 Ebema: numa:la:, aimano Kawodawa ega:walo ebeno Uliyana ibi kapiyala, ebema: ebe Kawodawano Uliyanate kebe lumagigodolo dokolina ebe lumagite nanitabo tutu okoli tanalo kiyatawamene.

18 Iyo, kalakala kawonomola, ebe mabuma: a nanitabokobi midipi bilibilinomate ma kunu bilukulinama:, aimano ololo ka:mula:lema: tanalo idite itana:no Kawodawano pukuilame tanalo kawonomote a magumune nanitabonomolo emaiganako. Nanitabola, aimano Kawodawa ega:walo ebeno Uliyana iba:te kapiyanomoma: deda:na, ebema: ebegodone demaigana ega:walo agodone da:kemaigana ebe pukuilame tanalo atumu ibi kapiyala. Ebema: numa:la:, ebe pukuilame tanalote a magumulo wade woko eba osiyodilonalo a iyanomo epoma: midina. Iyo, lumagite motono gabodo unamo keba kunu ka:nodolonakole ale eba kunu Kawodawano pukuilame kawonomo awokalimi tanalodo odolonama:, ebema: walone tetelo ale ebeno ololonomoma: nanitabonomolo ka:neda:omalema:.

4

Godokono Nani Wokopiate Kubadopo Gebeto Damelamo Osiyodilole Kalilima: Eba Eda:onalo, Ebete Ebeno Wiya Kawonomo Igilo Tabo Ibi Magumamo Gito Diyatiya

1 Ebema: a piyate Godokono nani wokopima: deda:onama: ale woko osiyodilo tanalo magumulo kuiwodopoma: a:keda:oma:, mabu Godote ebeno nilakapo tanalodo me wade woko atamo gito ikaeamiya.

2 Ebe mabuma: ale me woko wadenomamo kosiyodilonama:, me opo epate kebe iyaiya ilipo tanalo diya gabodo kosiyodilolene ale ebe tanalo bilibilinomo ginima:mo iyalo ilateliyama:. Ega:walo ale Godokono tabono iyaiya magumu nanitabonomolo eba awokalilamelo, tabo olowiopiate aimano ubi tanalamo ka:tudila:oma: ale a:da: elemasigi gabodo ibi gito kekalakalailamena:. Ao, ale Godokono umi magumulo dilukulinama: ebe tanalo eba malagidilonalo, ale ebeno nanitabo tanalo awokala ebema: kiyawaonakoma:, mabu a ubila aimano tabo olowiopi bilibilinomate ibino tepo magumuno mulo wokiago ma kunu kegelama:na:, a ebe Godokono nanitabo wokopima: eda:onama:, ebene iba:te ebeno iyaiya iyatulame tabo agodone wadenomamo kuwatema:na:.

3 Numa:la:, ale Wade Tabo eba kiyawaolo wiyasiya ebe tabono magumute olowiopiagodone waminalo ditanamene, ibi magumulo piyate a:e gabodo da:tolamena ibi kapiyate ebe igilo tabono magumu a:kelaema:na:.

4 Iyo, iba:te Kelisoko nanitabokobi ka:midina: mabu Saitanate me opo kawonomolo nanitabokobi midia:pino godoma: eba eda:nalo, ebete ibino tepo magumuno woki idokoma: iyalo a:midililamiya iba:te Wade Tabo magumune demaigana ebe alo umikapoma:. Wiyasiya numa:la:, Kelisogodolo kawo pukuilame tanalonomote ditana ebeno Wade Tabote ebe tanalo ma kunu awokalimina, ebe ega:walo Godoko ibi kapiya ololonomola.

5 Me mabuma: a a:ka:tuwa: a eba walogoelo aimano tanaloma: tabo ka:kiyawaona:, ao,
a wiyasiya Wade Tabo kiyawao magumulo Kawodawa Ya:su Kelisokono tanalo kapiya
eba awokaliminalo, ebe mabuma: a a:ka:tuwa: a la:imano wiya: wokopima: midinama:.
6 Nanitabola, Godote dopamo ma kunu giya, “Alo, a:ma: idoko magumune pa-
wokalawete na:pipukuilama:,” ebema: a tetelo me atu Elawodawate ebeno alamo
aimano tepo magumu a:pipukuilameleamiya, Kelisokono ololo magumune demaigana
ebe pukuilame tanalodo ale Godokono kawo alonomo wadenomamo kuminama:.
7 Wiyasiya numa:la:, a piyate Godokono nani wokopima: deda:onama: aimano tanalo
ebe ma kunula. Ale kubadopo gebeto damelamo osiyodilole kalilima: eba eda:onalo, ebete
ebeno wiya kawonomo igilo tabo a magumamo gito iyatiya, mabu ebe ubila ebe tabote
a magumulo eba itanalo a ebo kiyatawaomalema:, ebe igilo tabono pukuilame elawo
kawonomo aimanoa:, ebenola.
8 Ebe mabuma: iyaiya gabo bilibilinomodo temeteme tanalate atamo emaimionaka,
wiyasiya ebe tanalate aimano igilo mula: tanalo laema: gabo odiyoboma: modoboa:.
Ega:walo woki bilibili tanalate atamo a:pelamenaka, wiyasiya ebe tanalate woko gin-
ima:mo iwuti woki atamo ikaeaema: modoboa:.
9 Ega:walo atamo iyaiya gowelaopiate emaimionaka, wiyasiya iba:te atamo temeteme
ikaeame magumulo Godote a ka:miyapaenakoa:. Ega:walo tete bilibilinomo epetapilo
iba:te a kubanu alukoenaka, wiyasiya ebete ibi nodiyobolena iba:te a nanitabonomolo
kubaiamekapoma:.
10 Ebema: nanitabola, iyaiya tete bilibilinomolo ale me opolo aimano a:ela apa:go eba
wapata:lamenalo, ale aimano temeteme tanalodo iyaiya epatamo Ya:sukono a:e tanalo
bawokaliminakoma:, mabu a ubila iba:te atu tetelo ebeno igilo agodolo nanitabonomolo
uima:.
11 Iyo, ale Ya:suko mabuma: me opolo eba ilukulinalo atamo iyaiya a:e olalati tanalate
ebo pelamenaka, mabu ebe ubila me opo epate ebeno igilo aimano a:elao apeno temeteme
tanalodo uima:.
12 Ebema: kalakala kawonomola, kebe tetelo ebako a:e tanalote a magumulo
woko dosiyodilona, ebe atu tetelo Ya:sukono nanitabo igilote la: magumulo woko
ba:kosiyodilona.
13 Nanitabola, Godokono Bukalo ebeno wokodawa idite tabo dopamo ma kunu giya,
“Nale Godoko nanitabokobi eba midinalo tabo ebema: kiyawaomo.” Ebema: numa:la:, a
atumu, aimano tepo magumuno uliyanate atu nanitabokobi midi tanalo eba lawelo, ale
Godokono tabo ebo kiyawaonakoma: mabu ale ebe nanitabokobi na:midinama:.
14 Iyo, a me tanalo iyatawala, potele aimano Kawodawa Ya:suko igilamo dadipatiya,
ebe Elawodawate ebe keba kunu igilokobi ka:midiyale, ebete eba kunu a ebeno nani
wokopi igilamo atumu kowadipaeatemene, ebene ebete la:la, ala, a bilibilinomo ebeno
ololo apuamo nanitabolo gito kemagataemene.
15 Ega:walo me tanalo idi na:kuma:la:, la: tabo olowiopi mabuma: ale aimano iyaiya
temeteme tanalo iyatawaonakoma:. Ebe mabuma: me tetelo Godokono nilakapo tanalote
me opo kawonomamo eba tonalo, iyaiya epo epetapiate ibino dopo tetenomolo ebeno
tabo dolowionakoma:na:, ibi magumulo epetapi bilibilinomate kalakala tabo ebetamo
gela ebo kowagilima:na:, iyo, ebe tanalodo iba:te ebe nanitabonomolo kowalogoma:na:.
16 Me mabuma: ale woko magumulo kuiwodopoma: a:keda:oma:. Iyo, ale aimano
a:elao apeno igilote opamo iwisigalo duminama:, a wiyasiya me tanalo idi kalakalago
niyatawaonama:, aimano tepo magumuno igilote Godogodone eba penalo, egela idilo
elawo idi kelawe, egela idilo elawo idi kelawe, eba kunu ebe nanitabo igilo tanalono
elawote a magumulo unamo odolona.
17 Ebema: nanitabola, me tetelo ale kebe iyaiya temeteme tanalo kiyatawaonakoma:
ale ebe tanalo egege tanalonomoma: gelanama:, mabu a iyatawala ebe tanalate uwomua:
uwomua: tetelo agodolo a:ka:pola:nama:na:. Iyo, ebe temeteme tanalodo ale uwomua:
pukuilame wiya kawonomo ka:nelaemalema:, ebema: ebe wade teteno kalakala tanalote
me teteno temeteme tanalo nanitabonomolo kawonomamo ka:nodolimene.
18 Ebema: numa:la:, me tetelo ale me opolo kebe tanalo bilibilinomo aimano balida:mo
dulamenama:, ale ebe tanalo nanitabolo kemalagidilolena:, a wiyasiya epate ibino
balida:mo ulaema: modoboa:noma: deda:ona, ebe iyaiya tanalo kapiya kawonomamo
malagidilolenama:. Nanitabola, ebe tanalate uwomua: uwomua: tetelo Godogodolo
ba:pola:nama:na:, wiyasiya me opolo da:pola:na ebe inamabuate nolopoligona.

5

Nanitabokobi Midipiate Ibino Oli Igilo Ape Godogodone Laema: Ubi Diyatina

1 Ebema: a nanitabokobi midipi iyatawala, a me opolo eba ilukulinalo aimano a:elao
ape epate kubadopo nupunupu ea:ge bailo detemoteona ebe nupunupu keba kunula:ka:
eba kunula. Wiyasiya kalakala kawonomola, me tetelo da:pola:amena ebe nupunupate
da:kubakubaoma:na:, Godote a mabuma: kebe oli motonomo ebeno Unu Duliyomololo
detiya, ale ebe nanitabo moto lawete uwomua: uwomua: tetelo ebolo bilukulinama:.
Numa:la:, nale degemo ebe tabo ebe ulila, mabu lumagite kebe oli moto Godogodone
da:nelaemene ebe moto ebe ebeno oli igilo apela, iyo, Godote ebe moto a:ka:tuwa: etiya,
me opo lumagitea:.
2 Ebema: nanitabola, me tetelo ale temetema:go eba iminalo aimano ubi tanalo
kawonomamo iyatinama:, Godote a ebe Unu Duliyomolono motamo samonomamo
ka:nowadipima:. Numa:la:, a ebe nanitabo moto da:nelaema:,
3 ebe tanalo ebe lumagite oli kaliku wadenonomo keba kunu ka:pulinakole eba kunula,
iyo, ebete oli kaliku kalakalago kelaemene mabu ebete kalikua:no ilipago okolima:
ubia:nola.
4 Nanitabola, ale me opono apa:go eba ilukulinalo me opono iyaiya mibomibo
magumulo iminama:, wiyasiya aimano wokino tanalo ma kunu kitana: ale me opono
ape gito miyapama:. Ao, ale me tetelo aimano ape modobodopoma: gelanama:, wiyasiya
me atu tetelo ale Unu Duliyomolono oli ilukuli ape uwatema: ubi kawonomamo iyati-
nama:, mabu a iyatawala ale nanitabolo da:nuwatema:, ebe tetelo uwomua: oli ilukuli
igilo tanalote aimano tagala ilukuli ape eba mula:leamelo ebe ape iyanomoma: ebo
ka:midilimene.
5 Ebema: numa:la:, ale ebe oli ilukuli igilo kelaema: potele a wadekobi da:midiya ebe
Elawodawa ebe Godotela. Iyo, ebete ebeno Uliyana atamo gito ikaeamiya, ebema: ale ebe
tanalodo ma kunu kiyatawaomalema:, kebe wadewade tanalate ebegodolo da:pola:na,
walone tetelo ebete atumu ebe tanalo bilibilinomo atamo nanitabonomolo kikaeaemene.
6 Ega:walo me tanalo idila. Ale aimano nanitabokobi midi magumulo tolea:no
kalakalago bilukulinama:, mabu a iyatawala ale me opono apa:go eba ilukulinalo aimano
oli igilo apa:te aimano Kawodawagodolo ebeno Unu Duliyomololo ba:na:pola:amena.
Wiyasiya numa:la:, ebe wade igilote a mulunomolo ditana,
7-8 ale ebe tanaloma: ubia:noma: keda:ona:, ao, a tolea:no kalakalago bilukulinama:
mabu ale me tetelo aimano balida:mo kebe tanalo ulaema: modoboa:noma: deda:onama:,
ale nanitabokobi midi magumulo eba wapata:lamenalo ebo biyatawaonama:, ale ebe
tanalo walone tetelo nanitabonomolo kulaemalema:. Iyo, nanitabola, a ubi kawonomola
me opono ape atepate aimano Kawodawano oli motolo eba:go ka:nilukulinama:,
9 wiyasiya ale me opolo tete geyageyanomolo dilukulinama: o me opo samamo atepate
Unu Duliyomololo da:nilukulinama:, ale tete bilibilinomolo aimano Kawodawa kapiya
kalakalaima: aimano tepo magumuno ubi kawonomamo iyatinama:.
10 Ebema: me tanalo kawo tanalonomola, a bilibilinomate Kelisotamo da:nemaimioma:,
ebete Godokono ubi tanalodo aimano iyaiya tanalo ebo kanagilameleaemene. Iyo, ale me
opono apa:go eba ilukulinalo kebe iyaiya tanalo kosiyodilolenakoma:, ebete ebe tanalo
bilibilinomoma: atamo wade wiya ega:walo kuba wiya modobonomolo ebo kikaeaemene.

Godote Kelisokono Osiyodilo Tanalodo Me Opo Epo Ebeno Namutupima: Da:midiliya

11 Ebema: numa:la:, a piyate aimano Kawodawano nani wokopima: deda:onama:,
ale ebe toleme gabo eba iyatawaolo epetapi bilibilinomo ebema: analenakoma: iba:te
ebetamo kolobila:oma:. Iyo, Godote aimano nanitabo tanalo iyatawanomola, wiyasiya
na ubila la: la:imano tepo magumuno mulo wokino tanalago aimano tanalo atumu
wadenomamo niyatawaiyala:.
12 Numa:la:, me tabamo a a:ka:tuwa: a kowalogoea:, ao, a wiyasiya aimano ubi tanalo ma
kunu iyatima:, ale aimano nanitabono osiyodilo tanaloma: wadewade woki la:tamo eba
ikalamelo la:le a mabuma: ebo kamamaomamota. Ebema: la:imano sosi magumulo piyate
epetapino tepo magumuno iyaiya tanalo nanitabolo malagidilolea:no ebe epono unu
tama kapiyama: damamaona, iba:te ibino kubakuba wokiago la:go dapaminateua:ema,
ebe tetelo la:le modobo elawo kelaemamota iba:tamo tabo wadenomamo ka:wiyaema:.
13 Eiye! Iba:te aimano nanitabo woko osiyodilo tanaloma: a daedalepima: degelana ebe
tabo nanitabola:ka:? Ao, nanitaboa:, wiyasiya la: epetapiate tabo eba kunu degelaema,
kuba:, mabu a ebo kemalagidilomalema: ale Godoko kapiya kowalogonama: woko bosiy-
odilonama:. Ega:walo tete idilo la:le la:imano woki iyama: mida:wete a daedalea:pima:
da:kegelaema, ebe tanalo atumu modoboma: keda:mene, mabu ebe tetelo a ma kunu
kemalagidilomalema: aimano woko osiyodilo magumulo la:le nanitabo walubi tanalo
elaemata.

14 Numa:la:, woko osiyodilo magumulo Kelisokono nilakapo kimalagidilo tanalo kapiyate a emagataenako, mabu ale me tanalo nanitabokobi na:midinama:, ebe kapiyate me opo epo bilibilinomo mabuma: a:iya, iyo, ebe mabuma: ibi bilibilinomate atumu ebe magumudo a:ka:elaiya.
15 Numa:la:, ebete ibi bilibilinomo mabuma: a:iya, mabu Godoko ubia:nola me opo epate ibi a:ka:tuwa: ibi kalakalailamelo walo ka:kilukulionama:. Ebete wiyasiya ebeno ubi tanalo ma kunu iyatina, kebe Kawodawate ibi mabuma: da:iya iba:te ebe kapiya kekalakalaiminama: nilukulionama:na:, iyo, ebe Godote igilamo dadipatiya ebe dawala.
16 Ebe mabuma: ale me tetene wagilimite lumagi idino tanalo me opono unu tama gabodo walo akanagiyamidaema:. Eiye! Ale dopamo Kelisokono tanalo eba kunu kubanu anagiyamidamenakima:, wiyasiya kalakala kawonomola, ale ebe kuba wokino tanalo miyapate me tetelo ebe wadenomamo buminama:.
17 Ebema: kebe lumagite Kelisoko magumulo dokolina ebeno tanalo ma kunula. Ebeno tagala okoli tanalote ebegodolo dolopoligi, oli okoli tanalote ebetamo gito pi, iyo, me tetelo ebe oli lumagima: eda:na.
18 Numa:la:, ebe wade wokono tanalo bilibilinomo Godote iyalo tetelo a:ka:tuwa: osiyodiloliya, iyo, ale dopamo eba:go gowelaopima: eba eda:onalo, ebete wiyasiya a uwatete Kelisokono osiyodilo magumudo a ebeno wadewade namutupinomoma: ebo midiya. Ebe tetelo ebete ebe atu wade woko atamo ma kunu ikaeamiya, ale epo epetapi ebetamo eba magaelelo iba:te ago kapimiya ebeno wade namutupima: keda:onama:.
19 Ebema: ale me opo epo bilibilinomatamo tabo ma kunu kiyawaonakoma:, Godote Kelisokono osiyodilo tanalodo iba:tamo wade woko eba osiyodilonalo ibi ebeno wade namutupima: ebo midiliya, iyo, iba:te dopamo kebe kuba kosiyodilolenakiye ebete ebe tanalo bilibilinomo ebeno wokine gito egebolelamiya. Nanitabola, a piyate me woko dosiyodilonama:, dopamo tetelo Godote a ebeno nani wokopima: eba ka:milo ebete me woko atamo ebema: ikaeamiya, iyo, ebe ubila epate ebeno tabo ado kolowioma:.
20 Me mabuma: ale me opolo Kelisokono woko gobebobolo eba lamota:onalo ale epatamo ma kunu kiyawaonakoma:, “Ale la: toweolama:ta, modobola la: Godotamo okoli bai nikama:la:, ebene la:le eba:go gowelao tanalo dosiyodilawenakoma, ebete la: ebe tanalone wagailitate la: ebeno wade namutupima: ka:midilima:ta.” Numa:la:, Godote ado me tabo kiyawaonako, alea:.
21 Nanitabola, Kelisote kuba osiyodilo tanalo idi nanitabolo kiyatawanamia:, wiyasiya Godote a kowalubima: aimano kuba osiyodilole tanalo ebetamo alomoamete kuba osiyodiloledawa idi keba kunula:ka: ebe ebako dawama: gito midiya, mabu ebete ebeno ubi ma kunu iyatiya, ale Kelisoko magumulo dilukulinama: ebete ebe tanalodo a ebeno tuputupupima: ka:midima:.

6

1 Ebema: la: niyaniyata, a Godokono nani wokopiate eba:go woko eba osiyodilonalo, ale la: ma kunu toweolama:ta, Godote me opo epatamo dawokalimiya la: piyate ebe nilakapo tanalo delawa:ima, la: nanisiwale! Modoboa: ebe nilakapo tanalote la: magumulo nanitabo woko osiyodiloa:no la: magumune wadewade da:ima:te ebema: a:kemaimioma:na:.
2 Iyo, Godote ebeno Bukalo tabo idi ma kunu gena,

“Nale kebe tete wadenoma: degiyamo,
ebe tetenomolo
nale la:imano towetowe tabo olowiyamo,
iyo, nale la:imano igilo ka:mula:lema:
kebe egela modoboma: degiyamo,
ebe egelanomolo la: nanitabolo owalubiliyamata.”

Ebema: la: wadenomamo nolowiala:, me tete ebe Godokono wade tetela, iyo, me egela ebe ebeno igilo mula: egelala.

Polokono Woko Osiyodilo Tanaloma: Iyaiya Temeteme Tanalate Ebetamo Demaimiya

3 Numa:la:, a ubia:nola ale epatamo dosiyodilonama: idite ebe woko kubama: gema:, ebema: ale woko wade wokinomago osiyodilonama: ale epetapino agowa ukamidaolepima: eda:okapoma:.
4 Ebe mabuma: a Godokono nani wokopima: deda:onama:, ale ebe tanalo aimano osiyodilole bilibilinomo magumulo kawokaliminakoma: aimano woko magumulo kodakodalo

ebema: lamota:onama:, iyo, iyaiya temeteme tanalo ega:walo mibomibo tanalo ega:walo olalati tanalate atamo demaimionaka, ebe tanaloma: ale woko katepana:.
5 Ebema: numa:la:, tete epetapilo nanitabokobi midia:piate a alukoenaka, ega:walo tete epetapilo iba:te a idoko motamo gito iyalekenaka, ega:walo tete epetapilo iba:te epatamo elawo ikalamenaka a kanakapuaema:. Iyo, tete epetapilo epetapiate a walubia:no a a:ka:tuwa: mibomibo woko osiyodilolenakoma:, ega:walo tete epetapilo ale u lao tanalo anaetoamidanakoma:, ega:walo tete epetapilo bae kape tanalote a uamenako.
6 Wiyasiya ebako tanalo bilibilinomo magumulo Godote atamo dikaeamena ebe wade daleya: okoli tanalo, ega:walo ebeno mulo iyatawa tanalo, ega:walo aimano tepo magumu kodakodailame tanalo, ega:walo ebeno nilakapo awokalimi tanalo, ale ebe wadewade tanalo kapiya awokalilamenakoma:. Ebene ebeno Wade-talena Uliyanate a magumulo dokolina ebe tanalo, ega:walo ale tuputupu gabodo epetapi kawonomamo demalagidilolenama: ebe tanalo,
7 ega:walo ale ebeno Nani Tabo da:kiyawaonakoma: ebe tanalo, ega:walo ebeno elawote a magumulo woko dosiyodilona ebe tanalo, ale atumu ebe iyaiya tanalo kawokalilamenakoma:. Numa:la:, Godokono tuputupu okoli tanalote aimano gowelaono gilima: eda:na, ebako gila:te aimano netewa kotolo ba:pola:na.
8 Ebema: nanitabola, tete epetapilo epate a unamo owadipaeatenaka ega:walo tete epetapilo iba:te atamo ilipo ikaeamenaka, iyo, tete epetapilo iba:te a kuba osiyodilolepima: egelanaka ega:walo tete epetapilo iba:te a emoioenaka. Ebene iba:te a a:da: elemasigipima: eka:minaka, wiyasiya tete bilibilinomolo ale nani tabo kapiya kiyawaonakoma:,
9 iyo, iba:te a uwatema: ubia:noma: eda:ona, wiyasiya Godote a kalakalago uwatenako. Ega:walo iba:te na:kegelana aimano olalati tanaloma: tatalila a ka:elaomalema:, wiyasiya numa:la:, ale Godokono ubilo igilolo ilukulinama:, iyo, ale iba:godone kawokawo temeteme iyatawaonakoma:, wiyasiya ebete ibi nodiyobolenako aimano igilo nanitabonomolo kiyailiaema:.
10 Ebema: tete epetapilo ale ipupagopima: eda:onakoma:, wiyasiya tete bilibilinomolo aimano tepo magumulo kalakala kapiyate itananako, ega:walo epate a nigologolopima: gelanaka wiyasiya ibi bilibilinomo epetapi ale Godokono tepo magumuno wadewade tanalamo dogodogopima: midilinakoma:, iyo, iba:te a inamabua:pima: ka:minaka wiyasiya Godokono dogodogo tanalo bilibilinomate agodolo ba:pola:na.
11-12 O Kolini namutupiala:, numa:la:! Ale la: eba malagidilolenalo aimano tepo magumuno nilakapo gigiyute la:tamo a:iyamidalo itana, iyo, ale nanitabo tanalo idi wamina:no tabo la:tamo awokala ebema: kiyawaima:. La: wiyasiya la:imano tepo magumuno gigiyu atamo emopilimata,
13 ebema: nale la: naimano gudima: eba midilitalo tabo ma kunu kiyawaomo, aimano tepo magumulo la: mabuma: ditana, modobola la:le ebe atu nilakapo tanalodo la:imano tepo magumuno gigiyu atamo atumu na:ka:ilama:la:.

Woko Osiyodilo Magumulo Nanitabokobi Midipiate Nanitabokobi Midia:piago Kapiyama: Akoeda:oala:

14 La: nanisiwale! La:le woko idi osiyodilo magumulo nanitabokobi midia:piago kapiyama: akoeda:oala:, mabu piyate Godokono tuputupu osiyodilolepima: deda:ona ega:walo piyate Godokono totomu tabamo tudila:oma: ubia:noma: deda:ona, iba:te tanalo idi kapimiya keba kunu na:kosiyodiloma:na:? Iyo, alo magumulo dowapata:lamena ega:walo idoko magumulo dowapata:lamena, iba:te kapimiya keba kunu na:kilukulinama:na:?
15 Eiye! Kelisoko ega:walo Saitanako iba:te tanalo idi osiyodiloma: ibino woki kapiyama: a:ka:midima:na:! Iyo, nanitabokobi mididawa ega:walo nanitabokobi midia:dawa, ibino wokino tanalate iyaiya eba pola:nalo iba:te kapimiya ilukulinama: gabote a:kitanamene!
16 Ega:walo eba kunu Godoko amamatedawa ega:walo ida:da:li uliyana amamalateledawa, ibi netewapino wokino tanalate eba gowelaonalo milo tanalono nopo iyati gabo a:kuima:na:! Numa:la:, a piyate Igilo Godoko nanitabokobi da:midinama:, a ebe amamateno iyanomo motola, ebema: ebete ebe tanalo eba malagidilolo ebeno Bukalo tabo dopamo ma kunu giya,

“Nale naimano epago eba okolinalo,
iba:te naimano ololo apulo
bowapata:lamenama:na:,
iyo, iba:te na kapiya ibino Godoma: eba ka:na:minalo,
nale atumu ibi naimano nani epoma:

beka:la:minamo.”

17 Ebema: Kawodawate walo ma kunu kegiya,

“Naimano epala:,
modobola la:le nanitabokobi midia:pi magumune
nemaimiala:,
la: ega:walo ibi la:le
netewa iyaiya taneba magumulo
kilukuliawenama:.
Ebene nale kebe iyaiya tanalo kubama: degenakomo,
la:le ebe kuba daleya tanalo ako-ologilinakala:,
mabu la:le me tabamo da:tudila:wenakoma,
nale la: nanitabolo kalakalago buwatenakomata.
18 Iyo, ebe tetelo nale la:imano nabiwima: eba eda:nalo,
la:le naimano gudima: beda:onamata,
mabu na Kawodawa Elawonomote
me tabo nanitabolo gemo.”

7

1 Naimano wadewade namutupiala:, numa:la:, Godote ebe wade tabo a nanitabokobi midipi mabuma: nanitabonomolo a:kiyawaiya, ebema: ale aimano apa:mo dosiyodilolenakoma: ega:walo aimano tepo magumulo demalagidilolenakoma:, ebe tanalo bilibilinomo magumulo daleya tanalo idite itanama: modoboa:. Iyo, kebe kuba daleya tanalate agodolo da:pola:na, modobola ale ebe tanalo bilibilinomo ukulaolete, Godoko toleme magumulo eba ilukulinalo aimano igilo kawonomo ebe kapiyatamo bikameonakoma:.

Polote Kolini Sosi Epono Osiyodilole Tanaloma: Kawo Kalakala Delawiya

2 Ebema: nale la: walo nakanalemata, modobola la: la:imano tepo magumuno gigiyu atamo na:ilama:la:, mabu numa:la:, ale la:imano taneba magumulo lumagi iditamo kuba tanalo idi kosiyodiloa:, iyo, ale kapiya lumagi idi ka:kubaimia: ega:walo a:da: elemasigi gabodo lumagi idino kapiya inamabu idi kelaemea:.

3 Wiyasiya nale me tabamo ma kunu kegita: la:le natamo kuba idi osiyodilimata. Ao, nale me leta magumulo dopamo keba kunu kegemo atu tabo walo ma kunu kegitamo, ale aimano tepo magumuno nilakapolo la: nemalagidilolenata, iyo, la:la, ala, ale tete geyageyanomolo me opolo kapimiya dilukulionama:, aimano a:elao teta:mo ebe atu nilakapo magumudo palo ka:nemaimiomalema:.

4 Ebema: la:le na atumu nilakapolo da:kemalagidilona:wenama, nale ebe tanalo nanitabolo eba iyatawanalo la: mabuma: kawonomamo amamanamo. Iyo, naimano tepo magumulo kalakala tanalote kawonomamo itana, mabu a nani wokopiatamo iyaiya temeteme tanalate demaimiya, nale ebe temeteme magumulo eba lutalo la:imano nanitabo tanalo demalagidilonakomo, gelebadi tanalote naimano tepo magumu ebo tabokaiminako.

5 Numa:la:, ale aimano kawo woko osiyodilo tanaloma: elawoa:dopoma: eba eda:olo me Ma:sadoniya opamo ebo pelaima:, wiyasiya ale malo ela amio tete nanitabolo ka:pumia:, mabu iyaiya temeteme tanalo epetapiate atamo walo ma kunu ka:pemaimiya, nanitabokobi midia:pi epetapiate gowelao tanalo atamo owadaiya ega:walo aimano tepo magumulo tole tanalate emaimiya.

6 Wiyasiya Godoko iyatawanomola, piyate woko magumulo kuiwodopoma: deda:ona ebe epono tepo magumu elawokobi ka:midilima:, ebema: aimano woki bilibili magumulo ebete Taitasikono pe tanalamo a owalubi.

7 Nanitabola, ale ebeno pe tanalo duima: kalakala ebo laima:, wiyasiya ebe tetelo ale ebe tanalo kapiyanomoma: kekalakalaoa:. Ao, la:le ebe keba kunu kowaluba:ima, ale ebe tabo ebegodone dolowima: kalakala idi walo ebo kelaima:. Ebene ebete a ma kunu danai, la:le na unaema: ubi kawonomamo diyata:wenama, ega:walo la:le natamo temeteme ikaname tanaloma: la:imano tepo magumulo mibomiboma: deda:wenama, ega:walo me tetelo la:le na kekalakalainama:ema: kawonomamo demalagidilawenama, nale ebe iyaiya tanalo dolowimo naimano kalakalate ununomamo ebo odoli.

8 La:le naimano leta osiyodilo tanalo idido temeteme delawa:ima, nale ebe tanalo iyatawate temeteme tanalo atumu a:kelawa:tepimo, wiyasiya nale ebe temeteme iyabaiamo gito iyatimo mabu na ma kunu iyatawimo, naimano tabono tanalote kebe temeteme la:tamo dikalametia ebe temeteme tanalote tete geyageyanomolo la:godolo a:kitanamene.

9 Ebema: me tetelo naimano leta osiyodilo tanaloma: kalakala tanalote nagodolo bitana,
wiyasiya numa:la:, la:le dopamo diyatawaima ebe temeteme tanaloma: na kekalakalana:,
ao, naimano kalakala bitana mabu Godote la:imano temeteme tanalamo wade woko
idi la:godolo eba osiyodilolo, la:le la:imano woki iyakobi midila:wete ebetamo walo ebo
kolobilimata. Ebema: nanitabola, a Godokono nani wokopiate aimano tabamo temeteme
la:tamo dikalametia, ale ebe tanalodo kuba tanalo idi la:tamo kosiyodiloa:!
10 Iyo, kebe temeteme tanalate Godogodone lumagitamo demaimionaka, ebe temeteme
tanalodo ebete ebeno woki iyakobi midite Godotamo ebo kolobigamene, ebema: ebete
igilo mula: tanalo delaemene, ebe tetelo ebeno temeteme tanalote olopoligadigate
kalakala kapiyate kitanamene! Wiyasiya kebe temeteme tanalate me opono ubi tanalo
waloma:tale magumune lumagitamo demaimionaka, ebete ebe tanalodo kalakala idi
a:kuimene mabu ebete a:e tanalo kapiya kelaemene.
11 Ebema: modobola la: me tanalo numa:la:. Godote la:imano temeteme tanalodo la:
magumulo wade wokonomo idi ma kunu osiyodili, la:le ebegodone wade woki lawa:wete
ebeno tuputupu okoli tanalo kawokalima:ema: la:imano ubi kawonomamo ebo iyatimata.
Ebene la:imano taneba magumulo kebe lumagite kuba dosiyodili, la:le ebeno kuba
tanaloma: tole kawonomo eba lawelo la:imano dowa tanalo ebetamo nanitabonomolo
ebo awokalimata. Iyo, la:le na walo ka:kunama:ema: ubi kawonomamo eba iyatilo, la:le
la:imano osiyodilole tanalamo na kekalakalainama:ema: woki nanitabonomolo ma kunu
elawimata, la:le kuba osiyodilodawatamo ebeno kuba wiya modobonomolo kikama:ema:.
Ebema: kalakala kawonomola, la:le me osiyodilole tanalo bilibilinomodo la:imano tepo
magumuno tuputupu tanalo awokalimata, iyo, kebe kubate la: magumulo demaigi Godote
ebe kubano wiya la:tamo ebema: a:kikalametamene.
12 Nanitabola, dopamo nale la:tamo leta idi dosiyodilimo, ebe tanalodo nale kuba
osiyodilo dubutamo ebeno temeteme wiya ikaema: kemalagidiloa:, ega:walo ebete
potamo kuba dosiyodili nale ebe lumagi gelebadima: woki atumu kiyatia:. Ao, nale
wiyasiya naimano ubi tanalo ma kunu iyatimo, la:le a Godokono nani wokopi nilakapolo
kawonomamo keba kunu kemalagidiloa:wenama, la:le la:imano tuputupu osiyodilo
tanalodo ebeno ololo apulo ebe tanalo wadenomamo kiyatawaomamota.
13 Ebema: me ebe mabula, ale la:imano tanalo Taitasigodone dolowima:, ebe tanalodo
wade gelebadi tanalote atamo ebo pi.
Nanitabola, ebe atu tetelo wade tanalo idite atamo ma kunu kemaigi, ale Taitasikono
kalakala duima: aimano kalakalate unamo ebo odoli, mabu ebete a anai, ebegodolo
kebe woki bilibili tanalote ditani, ebe tanalo magumulo la: bilibilinomate ebe keba kunu
kowaluba:ima.
14 Numa:la:, dopamo nale Taitasiko la: Kolini sosi epono tanaloma: eba analo naimano
woko tanalono wade amama magumulo la: ebo moiolimata, ebema: kalakala ka-
wonomola, ebete la:tamo da:pemaigi la:le ebeno ololo apulo kebe wadewade tanalo
kosiyodilola:wenakima, la: ebe tanalodo na ilipokobi ka:midina:wea:. Nanitabola, ale
la:imano tanaloma: kebe moiole tabo kegelima:, ebete ebeno balida:mo ebe iyaiya tanalo
la:godolo nanitabonomolo a:pulami.
15 Iyo, la: bilibilinomate Taitasiko eba tolemelo la:imano wokilo ebe unamo adipatelo
delawa:ima, ega:walo la:le ebeno tabo olowiawete ebetamo da:tudila:ima, ebete me tetelo
ebe tanalo kalakalago eba malagidilolelo, ebeno tepo magumulo ditana ebe nilakapo
tanalote la: mabuma: ununomamo odolona.
16 Ebema: Kolini sosi epala:, nagodolo ditana ebe kalakala beda: kawonomola:ka:, mabu
na la:imano nanitabo tanalo iyatawanomola, ma kunu na ka:toletolena: la:le la:imano
osiyodilole tanalodo natamo ilipo kikanama:ema:.

8

Kolini Sosi Epate Nigologolopi Kowalubilima: Polote Ibi Danaliya Iba:te Nilakapolo Ibino Mani Epetapi Iyabaiamo Kalomoma:

1 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, a ubila la:le me tanalo niyatawala:,
Godote ebeno nilakapo Ma:sadoniya opono iyaiya sosi epatamo eba ikalamelo iba:godolo
beda: wade woko kosiyodilile.
2 Numa:la:, kebe tetelo iba:te ibino nanitabokobi midi mabuma: kawokawo teme-
teme duwatenakiya, iba:te wiyasiya ibino nigologolo ilukuli tanalo kubanomamo eba
iyatawaolo ibino kalakala ununomamo dodoliya, ebema: iba:te kawo nilakaponomago
ibino mani Godotamo kawonomamo gito ikameiya.
3 Iyo, na Polote nani tabo ma kunu gemo, ibi a:ka:tuwa: ibi walubilima: tanalo idi
amoeda:no Godotamo kawonomamo ikameiya, ebema: a epetapiate Ma:sadoniya epono

nigologolo ilukuli tanalo eba malagidilolo iba:te Godotamo kebe mani ikameoma: modoboma: kegelima:, ibino ikame wokite wiyasiya aimano ikameo woki odoli. Nanitabola, lumagi idite ibi analea:no ibi a:ka:tuwa: ibino ubilo
4 a toweoamiya, ale opo epetapino sosi epatamo tete keba kunu kikalaima: ale iba:tamo tete eba kunu ka:kikalaema:, Godokono epo magumulo piyate nigologololo kubanu dilukuliona iba:te ebe Yudiya opo epo ibino maniamo kowalubilima:.
5 Ebema: numa:la:, iba:te a toweoame tanalodo ibino tepo magumuno wade woki ma kunu awokalimiya, iba:te ibino igilo kawonomo aimano Kawodawatamo dopamo ikameote, ebene Godokono ubilo iba:te ibino igilo atamo nilakapolo atumu walo a:kikaeamiya. Nanitabola, ale ibino tabo dolowima:, a kawiya la:wa:ote kalakala ebo laima:.
6 Ebe mabuma: Kolini sosi epala:, la: magumulo me nilakapo woko dopamo dowagilimi ebe dawa ebe Taitasitela, ebema: ale ebe anima:, la:le la:imano mani epetapi nilakapolo balamo dalomawenakoma, modobola ebe tanalo nanitabolo kopoliyaema: ebete la: iyaiya tabamo na:powalubilima:ta.
7 Numa:la:, Godote la:tamo ebeno wadewade tanalo kawonomamo ikalamiata, ma kunu la:imano nanitabokobi midi tanalo, ega:walo la:le ebeno tabo kiyawao tanalo, ega:walo la:imano iyatawa tanalo, ega:walo ebeno woko osiyodiloma: la:imano ubi kawonomamo alomo tanalo, ega:walo la:imano nilakapo atamo awokalimi tanalo, ebe wadewade tanalo bilibilinomate la:godolo modobonomolo pola:na. Ebema: a ubila la: atumu me tetelo me nilakapo woko osiyodilo tanalo idi magumulo la:imano mani nigologolopiatamo kawonomamo gito nikalamiyala:.
8 Numa:la:, nale me tabo kiyawao tanalodo la:tamo Godokono totomu tabo idi kikalameta:, ao, nale wiyasiya ubi niyatimo la:imano nilakapo kimalagidilo tanalo kuima:, da: kawola: o da: da:pesola:. Iyo, nanitabokobi midipi epetapiate ibino nilakapo tanalo awokalima: ibino ubi tanalo kawonomamo keba kunu kalomone, nale ebe tanaloma: gemo mabu na ubila la: la:imano ubi tanalo atumu eba kunu nakalomiyala:.
9 La: iyatawalata aimano Kawodawa Ya:su Kelisote ebeno nilakapo keba kunu kawokalimiyale ebe tanalo. Nanitabola, ebete Unu Duliyomololo dogodogodawanomoma: eba eda:nalo, wiyasiya la: mabuma: ebe a:ka:tuwa: ebe nigologolodawama: midite me opamo ebo pawokaliya, iyo, ebete ebeno ubi niyatiya la:le ebeno nigologolo okoli tanalodo dogodogopima: keda:wenama:.
10 Numa:la:, la:le nigologolopi kowalubila:ema: iyalo ulamalo la:imano mani epetapi nilakapolo iyabaiamo alomoma: dowagilima:ima, la:le nanitabokobi midipi bilibilinomo magumulo dopo epoma: eda:imata, iyo, epetapiate tanalo idi wagilimia:no la:le la:imano ubi tanalo dopamo awokalimata. Ebe mabuma: naimano woki ma kunu itana, me tetete wade tetenomoma: eda:na la:le ebe wade woko kopoliyaema:.
11 Ebema: la:godolo kebako manite modobolo ka:pola:lametana, modobola la:le nilakapolo eba kunu gito nalomonakiyala:, iyo, la:le me woko osiyodiloma: kebe wade ubi tanalonomo dopamo kalomaima, modobola la: me tetelo ebe atu ubi tanalago la:imano tanalo nopoliyadigala:.
12 Ega:walo me tanalo idila. Kebe lumagite nilakapo tanalo idi Godotamo ikaema: dowagelena, ebeno tepo magumu tanalote keba kunu kitanale ega:walo ebegodolo kebe manite modobolo ka:pola:nale, Godote ebe tanalo eba iyatawalo ebeno ikame tanalo modoboma: o modoboa:noma: ebo kegemene, iyo, kebe lumagigodolo mani pola:mena:no Godote ebeno ikamea: tanaloma: ebe kubadawama: a:kegemene.
13-14 Ebema: numa:la:, naimano ubi tanalo ma kunua:, la: kapiyate la:imano mani nilakapolo alomo tanalodo kawo temetemenomo eba iyatawaolo, nanitabokobi midipi epetapiate nanitabolo a:kosiyodiloma:na:. Ao, na iyatawala la:imano manite me tetelo kawokawodopoma: eda:ona, ebema: naimano woki nanitabokobi midipi magumulo piyate me tetelo nigologololo dilukuliona, modobola la: la:imano dogodogo tanalamo ibi gito nowalubiliyala:. Ebema: nanitabola, walone kebe tetelo iba:te dogodogopima: deda:onama:na:, la: wiyasiya nigologololo eba ilukulinalo iba:te walubi tanalo la:tamo ebo kiyatima:na:. Kalakala kawonomola, eba kunu nanitabokobi midipi bilibilinomo magumulo epetapiate epetapiatamo ibino iyaiya modobo tetelo nikameteuinakoma:na:.
15 Numa:la:, ebe tanalo awokalima: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu itana,

“Godote Isalaela epatamo
anoano gabodo dikalamenaki,
piyate ebe ma:na bae kawonomamo duwatenakiya
iba:godolo epetapi ka:luilinakia:,
ega:walo piyate kela:mo duwatenakiya

ibino baete atumu kolopoligonakia:.”

Taitasiko Ega:walo Nanitabokobi Midipi Ekaki Netewa Epetapi Ibino Pelame Tanaloma: Polote Da:kiyawaiya

16 Ebema: modobola a Godotamo kalakala tabo kadipatiye, mabu la: kowalubilitama: kebe ubi tanalote agodolo kawonomamo ditana, ebete ebe atu ubi tanalo Taitasikono tepo magumamo iyalo iyati.

17 Numa:la:, sosi epate nigologolopi mabuma: mani nilakapolo dalomonaka, Taitasite ebe woko la: magumulo katama: ale ebe danima:, ebete ebeno ubi tanalo eba awokalimilo aimano tabo kalakalago ebo olowi, ebene ebete ebeno ubi kawonomo me tanalo idido atumu akawokalimi, ebe a:ka:tuwa: ebeno ubilo tabo ebo iyati ebete me leta la:tamo adaete la:imano nilakapo osiyodilo magumulo la: ka:powalubilitama:.

18 Ebema: ale eba:go aimano nanitabokobi mididawa ekawi idi la:tamo kapaliboma:, ebe Wade Tabo kiyawao woko wadenomamo dosiyodilona ebe dubula, iyo, ebeno woko osiyodilo tanaloma: iyaiya sosi epo bilibilinomate ebeno tanalo iyatawaote ebe nemoiona.

19 Ega:walo me walubidawano tanaloma: me tanalo idi na:kuma:la:, sosi watowatopiate ebe elawiya, ebete a wokopi epetapiago eba wapata:lamenalo sosi epono nilakapo mani nigologolopiatamo katama:. Nanitabola, a bilibilinomono ubi tanalo ma kunula, modobola me woko osiyodilo magumulo epate Kawodawa Godoko nowalogoma:na:, ega:walo nigologolopi kowalubilima: kebe ubi tanalote a watowatopiagodolo kawonomamo ditana, modobola ale aimano osiyodilo tanalamo ebe wade wokino tanalo nanitabokobi midipi bilibilinomatamo kawokalimalema:.

20 Wiyasiya sosi epate kebe mani ibino kawo nilakaponomago dalomonaka, ale ebe kawo maninomo mulu opo ida:mo katama: iba:godone duwatema:, a ubia:nola lumagi idite aimano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo kapiya tanalo idi kubama: gema:.

21 Iyo, ale aimano kawo ubi tanalonomo ma kunu iyatinama:, aimano Kawodawa Godokono ololo apulo iyaiya tuputupu tanalo kapiya kosiyodilolema:, ebene ale ebe tanalo eba malagidilolenalo aimano ubi tanalo na:kiyatinama:, ale me opo epo bilibilinomono ololo apulo atumu tuputupulo kowapata:lamenama:.

22 Me mabuma: ale aimano wokopi netewa epetapiago me nanitabokobi mididawa ekawi idi la:tamo kapaliboma:. Nanitabola, ale iyaiya woko ebetamo dopamo dikameonakima:, ebete ebe tanalo bilibilinomo tuputupunomolo kosiyodilolema: ebeno ubi tanalo kawiya eba awokalimilo ale ebo uminakima:. Ebema: me tetelo ebete ebeno ubi kawonomamo walo na:kiyatina me woko idi la:godolo ka:posiyodiloma:, mabu la:le la:imano nilakapo tanalo nigologolopiatamo nanitabolo dawokalima:ima ebete ebe tanalo nanitabokobi na:midina. Numa:la:, me oli woko kosiyodiloma: ebegodolo kebe ubi tanalote kitanale, ebe tanalono elawote ebegodolo dopamo ditanami ebe tagala ubi tanalono elawo nanitabolo nodolina.

23 Ebema: nale dopamo degemo ebe tanaloma: walo na:kegemo, na ubila naimano wade namutudawanomo Taitasiko la:tamo walo ka:ka:pema:, mabu ebe la: mabuma: nago woko kapimiya dosiyodilona ebe lumagila. Ega:walo numa:la:, nanitabokobi midipi ekaki netewa epetapiate Taitasiago la:tamo me letago da:pema:na:, ibi me Ma:sadoniya opono iyaiya sosi tanebapiate la:tamo dapalibola: ebe wokopila, nanitabola, ibino osiyodilole magumulo iba:te Kelisoko nowalogona.

24 Ebema: Kolini sosi epala:, la:godolo ditana modobola la: ebe nilakapo tanalo iba:tamo nawokalimiyala:, ebema: me opono iyaiya sosi epate ma kunu kiyatawaoma:na:, la:imano nilakapo tanalote nanitabolo eba itanalo, ale la: mabuma: kebe moiole tabo dopamo degelanakima: ebe tabote nanitabonomoma: eda:na.

9

Kolini Sosi Epate Ibino Mani Epetapi Nilakapolo Dalomoma:na: Polote Ebe Tanalo Nanitabokobi Midilo Tabo Da:kiyawaiya

1 Numa:la:, Godokono nigologolopino tanaloma: iyaiya sosi epo epetapiate nilakapolo ibino mani balamo dalomonaka, nale ebe tanalo la:tamo awokalimia:no, na iyatawala la: wiyasiya la:imano tanalo modobolo kosiyodilomamota,

2 mabu la:le la:imano tepo magumulo ebe nigologolopi nilakapolo kowalubila:ema: iyalo olosiyodilimata. Iyo, nale naimano woko osiyodilo tanalono wade amama magumulo la: Guliki opono sosi epo eba moiolelo, la:le iyalo ulamalo dolosiyodilaima ebe tanalo Ma:sadoniya opono nanitabokobi midipiatamo kiyawaomo. Ebema: kalakala kawonomola, la:le la:imano nilakapo awokalima: ubi kawonomamo dalomawenakoma, ibi bilibilinomo epetapiate ebe tanalo olowite atu nilakapo woko wagilima: woki ebo lawiya.

3 Wiyasiya na ubia:nola nale dopamo la: kebe tanaloma: kemoioletima, la: me tetelo
ebe tanalo osiyodiloa:pima: eda:oma:. Ebema: numa:la:, nale me nanitabokobi midipi
ekaki la:tamo palibolemo, mabu iba:te la: iyaiya tabamo eba powalubililo, la:imano
nilakapo mani nalibole tete pea:no la:le ebe tanalo osiyodiloma: dopamo nanitabolo
kolosiyodilomamota, nale la: mabuma: dopamo keba kunu ka:kiyawaimo eba kunu.
4 Wiyasiya la: nolowiala:, na ega:walo Ma:sadoniya opono iyaiya sosi epo epetapi,
ale la:imano nilakapo mani uwatema: da:pemaimioma:, ebe tetelo la: ebe tanalo osiy-
odiloa:pimu da:pulametamene, a keba kunu na:kowagelema:? Iyo, aimano ilipote
kawonomoma: keda:mene, mabu a dopamo la: nanitabokobi eba midililo la:le ebe
nilakapo tanalo nanitabonomolo kosiyodilaema: awokala egelima:. Eiye, ebe tetelo la:
atumu, la: kebe ilipo delawa:ema ebe ilipo beda: kawonomola:ka:!
5 Me mabuma: nale naimano woki ma kunu iyatimo, nale pea:no me ekaki epetapi
kesamosamolatelemamo iba:te la:tamo dopamo ka:pelaema:. Eba kunu la:le kebe
kawo nilakapo tanalonomo nanitabolo osiyodiloma: dopamo da:kiyawaima, iba:te la:
iyaiya tabamo eba powalubililo, la:le la:imano mani epetapi iyabaiamo nilakapolo gito
kalomomamota naimano pe teta:mo. Iyo, modobola nale pea:no la: a:ka:tuwa: la:imano
kalakala tetelo ebe nilakapo tanalo dopamo nosiyodiliyala:, wiyasiya modoboa: nale
la:imano osiyodiloa: tanalo pumite, la: kawiya eba panalelo la:le ilipo tanalago la:imano
tanalo ebo osiyodiloma:.

Pali Damelamo Kawonomamo Damiona Ebe Lumagite Ebeno Wade Wiya Kawonomamo Kelaemene

6 Ebema: me kawo tanalonomola. Kebe lumagite kapiyakapiya kikopu damelamo
damiomene ebete eba kunu ebeno pali magumune kapiyakapiya nao inamabu kuwa-
temene, wiyasiya kebe lumagite kikopu bilibilinomo damiomene ebete atumu nao
inamabu bilibilinomo kuwatemene.
7 Ebema: modobola la: bilibilinomate la:imano nilakapo mani ma kunu nalomon-
akiyala:. Lumagi idite kebako mani dalomomene, ebe tanaloma: idawate ebe iyatumia:no
ebe a:ka:tuwa: ebeno tepo magumuno woki dopamo keba kunu ka:kodakodaimile,
modobola ebete eba kunu nalomomene, wiyasiya ebete tepo magumuno ubia: tanalago
a:kikaemene, kalakala kapiyate ebegodolo nitanamene mabu Godote ebako ikamedawa
nilakapolo nemalagidilona.
8 Numa:la:, Godokono elawo modobola la:imano ilukuli tanalono tanalo bilibilinomo
magumulo la: kawonomamo kowalubilitanakoma:, iyo, eba kunu ebete la:imano iyaiya
modoboa: tanalo bilibilinomo eba modoboilamelelamelo, la:godolo mani ega:walo inam-
abu epetapi modobonomolo ba:pola:nama:na: la:le ebeno wadewade woko epetapi
bilibilinomo kosiyodilola:wenama:.
9 Ebema: ebe tanalo awokalima: ebeno Bukalo tabote ma kunu itana,

"Piyate nigologololo dilukuliona,
ebete nilakapolo iba:tamo kawonomamo ikalamenako,
iyo, ebeno nilakapo awokalimi tanalote
iba:tamo uwomua: uwomua: tetelo bitanamene."

10 Ebema: numa:la:, kebe Kawodawate iyaiya kikopu bilibilinomo pali osiyodilo-
dawatamo dikameonako ega:walo nao inamabu epatamo atu gabodo modobolo
da:kikalamenako, ebete la:imano iyaiya modoboa: tanalo magumulo la: atumu inam-
abuamo ega:walo maniamo ka:kowalubilima:ta. Iyo, ebete la:tamo kikopu kawonomamo
dopamo ikalametate, ebene ebeno elawamo ebe kikopu magumune inamabuate wadeno-
mamo apepeonaka, ebema: kalakala kawonomola, mabu la: nao inamabu uwate tetelo
ebete la:imano nilakapo ikalame tanalodo la: ega:walo epo epetapi bilibilinomatamo
modobo bae kapimiya kikalaema:ta.
11 Nanitabola, uwomua: tetelo Godote la:imano modoboa: tanalo wadenomamo bu-
lamelelamenakoma:ta, la:le la:imano dogodogo tanalone tete bilibilinomolo epo epetapi
bilibilinomo atumu kowalubila:wenakoma:, iyo, ebe ubila ale la:imano nilakapo mani
nigologolopiatamo da:nikalaema:, iba:te la: mabuma: kalakala tabo ebetamo ebo kadi-
patema:na:.
12 Ebema: numa:la:, la:le la:imano nilakapo mani dalomawenakoma, Godote ebe gabodo
ebeno epo epetapino iyaiya modoboa: tanalo ka:modoboilamelelaemene. Wiyasiya
la:imano osiyodilo tanalado ebe wade tanalo kapiya a:kemaigamene, ao, nigologolop-
iate ibino walubi tanalo delaema:na:, ebe tetelo atumu wade tanalo idite ma kunu

ka:kemaigamene, ebe epate ibino kawo kalakalanomo Godotamo ununomamo ebo kadipatema:na:.
13 Iyo, me woko osiyodilo magumulo epetapiate la:imano tepo magumuno nanitabo tanalo wadenomamo ma kunu kuima:na:, la:le Kelisoko mabuma: kebe Wade Tabo ka:kiyawawenakoma ebe tabamo la: nanitabonomolo tudila:onamata. Ega:walo iba:te me tanalo idi ka:kiyatawaoma:na:, la:imano nilakapo magumulo ibi kawonomamo keba kunu kowalubila:ima, la: ebe atu gabodo epo epetapi bilibilinomo atumu a:kowalubilinakomata. Ebema: nanitabola, la:imano osiyodilo tanaloma: iba:te Godoko walogolo
14 ibino tepo magumuno nilakapo tanalago la: eba malagidilolelo la: towetowe tabamo ebo kowadipalatelema:ta, mabu iba:te me tanalo umiya, ebeno nilakapo tanalote la: magumulo wade wokonomo osiyodilona.
15 Ebema: modobola a kalakala tabo Godotamo kadipatiye, mabu ebete atamo da-wokalimiya ebe nilakapo beda: kawonomola:ka:, iyo, lumagi idite ebe gito ikaeame tanalo ebeno tabamo nanitabolo awokalima: a:ka:modobomene!

10

Piyate Polokono Iyaiya Woko Osiyodilo Tanalo Kubadopoma: Degeliya Polote Iba:tamo Ebeno Wokono Nanitabo Tanalo Dawokalimiya

1 Ebema: na Polote naimano tepo magumuno wokilo la: toweolaemata la:le naimano ubi tanalamo ka:tudila:ema:. Numa:la:, la: epetapiate na mabuma: ma kunu gelanamata, “Ebete dopamo agodolo eba pokolinalo ebeno tabono elawote nanitabolo kitanamia:, iyo, ebete aimano elawo tolemelo woko ebe posiyodilonami, wiyasiya ebete a magumune muluamo da:ti ebe tetene wagilimite ebeno leta magumulo iyaiya elawo tabo epetapi kiyawaonapi!” Nale wiyasiya ebako daedale wokino tabo malagidiloa:no, Kelisokono milo okoli wokino tanalamo
2 la: walo ma kunu ka:toweolaemata, modobola la: naimano iyaiya ubi tanalamo na:tudila:iyala:, mabu nale la:tamo nanitabolo ka:pemamo, ebema: ebe tetelo la:le naimano ubi tanalo osiyodilolelo la: da:pulametama, elawo tabo kiyawao tanalote nagodolo a:kitanamene. Wiyasiya la: magumulo piyate a nani wokopino tanalo kubanu dawokalima:wenama, ma kunu la:le a a:ka:tuwa: aimano tepo magumuno kuba wokino tanalodo woko osiyodiloma: degelawenama, la: nanisiwale! Eiye, na a:ka:tuwa: naimano tanalo nanitabolo niyatawanamo, nale la:tamo da:pemo naimano elawote ka:modobomene la: la:imano daedale wokino taboma: kawiya kapanaletama:!
3 Ebema: numa:la:, a piyate Godokono nani wokopima: deda:onama:, ale me opolo eba ilukulinalo wiyasiya me opono wokino tanalamo ka:gowelana:.
4 Nanitabola, ale kebe inamabuamo ka:gowelanakoma: ebe inamabu me opo epate atamo kikaeamiya:, ao, a wiyasiya ebe elawoelawo gowelao inamabunomo Godogodone uwatiyama:, ebema: ale ebe inamabuamo Saitanakono iyaiya gowelaono kala ga:dimi ebo anabuilamenakoma:.
5 Iyo, ebe inamabuamo ale epetapino a:da: elemasigi iyatulame tanalo a:kubailamenakoma:, ega:walo kebe iyaiya amama tanalamo iba:te Godokono nanitabo iyatawa tanalago da:gowelaona, ebe amama tanalo atumu ale opamo a:piyalekenakoma:. Ebene me opo epono tepo magumulo kebe iyaiya wokino tanalate da:pola:na, ale Godokono gowelaono inamabuamo ebe tanalo bilibilinomo atumu kodakodalo eba uwatelo ebo matuolamolenakoma:, iba:te ibino wokino tanalo bilibilinomodo Kelisoko kapiyatamo ka:tudila:oma:.
6 Ebema: Kolini sosi epala:, kebe tetelo la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo magu-mulo la:le Kelisotamo da:tudila:ema, ale ebe tanalo nanitabolo duima:, walone tetelo la: piyate tudila:oma: ubia:noma: walo da:keda:ema, a nani wokopiate gowelao magumulo kolosiyodilomalema: la:imano tudila:oa: tanalono osiyodilole tanalo bilibilinomoma: kuba wiya la:tamo kikalametama:.
7 Eiye, la:le epo unu nikapiamo ulamenakomata, wiyasiya ebako kuba wokino tanalote la:godolo itanama: modoboa:! La: magumulo idawate ebeno wokilo ebe a:ka:tuwa: ebe Kelisokono nani waloma:tadawama: degena, modobola ebete a nani wokopino tanalo walo eba kemalagidilolo woki ma kunu nelaemene, a ebe atumu Kelisokono nani waloma:tapima: eda:onama:, ebe a:ka:tuwa: ebeno tanaloma: keba kunu kegenale eba kunu.
8 Ebema: la: niyaniyata, aimano elawo tanaloma: amama tabo keba kunula:ka: nale ebakobako tabo la:tamo kiyawaomo, wiyasiya nale ebe tanaloma: ilipo a:kelaemo. Numa:la:, Kawodawate a:ka:tuwa: me elawo atamo nanitabonomolo ikaeamiya, ale la: sosi epo ulamepima: eba eda:onalo la:imano nanitabokobi midi magumulo ale la:

ka:kodakodailametama:, wiyasiya ebete atamo elawo kikaeamiya: ale aimano osiyodilo tanalo ida:mo la:imano nanitabokobi midi tanalo ka:kubailaema:.

9 Ebema: nale naimano iyaiya leta magumulo kebe tabo ka:kiyawaonakomo, la: epetapiate ebe tabo eba olowiolo mako woki kubanu lawenakomata, Polote atamo tole ikaeaema: dowagelenale. Ao, naimano leta osiyodilole magumulo naimano ubi tanalo eba kunu kitana:.

10 Ega:walo la: epetapiate daedale wokilo tanalo idi ma kunu gelanamata, “Polote ebeno leta magumulo atamo tole tanalo ikaeaema: elawo tabonomo kiyawaonako, wiyasiya dopamo ebete ago eba pokolinalo ale ebeno apeno elawoa: tanalo ebo uima:, ega:walo ebete aimano ololo apulo tabo da:kiyawaonaki ale ebeno elawo nanitabolo kuminakia:.”

11 Ebema: la: piyate eba kunu degelawenama, modobola la: niyatawala:, kebe tetelo a nani wokopiate la:godolo kilukulina:, ebe tetelo ale aimano leta magumulo kebe elawo kawokaliminakoma:, nanitabola, ale la:tamo da:pelaema: ebe atu elawo aimano osiyodilole magumulo la:le la:imano balidinomamo kuimamota!

12 Eiye, piyate a mabuma: kubanu demalagidilona, ibino daedale wokino tanalo beda: kawonomola:ka:! Numa:la:, ibi a:ka:tuwa: iba:tamo iyaiya pukala epetapi gito alomonaka, mabu ibi iyatawala ebe atu pukalamo iba:te tudila:o iyalo owagilimiya. Ebe mabuma: iba:te epono ololo apulo ibi a:ka:tuwa: ibino pukala mabuma: ebo walogolenaka, wiyasiya piyate ibino pukala dowakalamina iba:te ibi kubakubapima: gito gelana. Iyo, eba kunu iba:te epono iyaiya tanalo ibino pukalamo modobulatelelamenaka, sosi magumulo ibi a:ka:tuwa: ibi unamo kowadipalatelema:.

Wiyasiya a Godokono nani wokopi ubia:nola ale aimano tanalo ibino pukalamo modobulatelema:, ebema: diyala, iba:te a mabuma: daedale wokino tabo idi ma kunu da:begelama:na:, “Tole tanalote Poloiagodolo bitana aimano pukalamo ka:tudila:oma:!”

13 Numa:la:, ibino amama tanalo ega:walo a nani wokopino amama tanalo iyaiyala, mabu iba:te amamao magumulo epetapino woko ebe kubailamena. Wiyasiya aimano tanalo ma kunula, Godote atamo dikaeamiya ebete ebe woko osiyodilo tanalono iyaiya uwomu tanalo a iyalo iyatuamiya, ale nanitabokobi mididawa idino woko magumamo nopila:okapoma:, iyo, ale Godogodone iyalo tetelo delawiyama: ebe woko kapiyama: amama tabo begelanakoma:.

Numa:la:, la: Kolini sosi epate aimano woko osiyodilo tanalono iyaiya uwomu magumulo nanitabolo ba:pola:namata,

14 mabu piyate mulune pelamete Kelisokono Wade Tabo la:tamo da:pa:kiyawaiya, a ebe ebe wokopila, iyo, ale la:tamo da:pelaima: ebe tetelo ale lumagi idino woko magumamo ka:popila:oa:.

15 Ega:walo me tanalo idila. Godote atamo dikaeamiya ale ebe woko osiyodilo tanalono iyaiya uwomu tanalo eba iyatawaolo, modoboa: ale nanitabokobi mididawa idino woko magumamo nopila:ote ebeno woko osiyodilo tanaloma: a a:ka:tuwa: a walogoema:. Wiyasiya numa:la:, ale la: magumulo kebe woko kosiyodilonama: ebe wokoma: aimano ubi tanalo ma kunu bitana, la: nanitabokobi midi magumulo eba apepeolo, aimano wokote la: magumulo atumu apete Godokono ubilo kawonomoma: eda:te,

16 ebete gigiyu atamo ebo ka:iyamidamene ale la: Kolini duliyomolo epono Guliki opo apuamo ka:tolaema:. Nanitabola, piyate ebolo dilukuliona ale iba:tamo Kelisokono Wade Tabo eba na:kiyawaolo a a:ka:tuwa: a nanitabokobi mididawa idino wokono tanaloma: akanamamaoma:, mabu lumagi idite ebe iyaiya mulu opolo woko dopamo ka:nowagilimia:.

17 Ebema: modobola a me tanalo idi kemalagidiliye. Godokono Bukalo tabote ma kunu itana, “Lumagite a:ka:tuwa: ebeno osiyodilo tanaloma: akowalogala:, wiyasiya Godote ebe magumulo wade woko dosiyodilona, modobola ebete ebe tanaloma: eba kalakalalo ebeno Kawodawa kapiya nowalogomene.”

18 Iyo, nanitabola, kebe tetelo aimano Kawodawate lumagi idi wade wokodawama: degena, ebete ebe lumagi ebeno nanitabo kalakalago kelaemene, wiyasiya kebe lumagite amama magumulo ebe a:ka:tuwa: ebe wade wokodawama: degena, Kawodawano kalakalate ebetamo a:kitanamene.

11

Kolini Sosite A:da: Elemasigipi Epetapi Kelisokono Nani Alibolepima: Deka:la:miya, Polote Ibino Tanaloma: Tabo Da:kiyawaiya

1 Ebema: Kolini sosi epala:, la: niyaniyata, na ubila la: me tabo idi olowioma: ubia:noma: akoeda:oala:, mabu nale naimano nanitabo tanalo kawokalima: daedale woki keba kunula:ka: nale ebako tabo la:tamo ka:kiyawaomamo.

2 Modobola la: me uli tabo nemalagidilala:. La:imano sosi taneba ebe dubuno tanalo iyatawa: buwele keba kunula:ka: eba kunula, iyo, dopamo tetelo ebe buwelete dubu epetapino tanaloma: tuputupu woki kapiya malagidilonami, ebene nale ebeno nabiwima: eba eda:nalo, ebe kapiya dubutamo galo oboimo, ebe dubu ebe Kelisotela. Ebema: me tetelo dubu epetapiate naimano wade buwele pilolo laema: ubi dalomona, nale ibino kuba ubi tanalo eba ulamelelamenalo, Godogodone kuba osiyodilolepi mabuma: demaigana ebe elate naimano tepo magumulo iba:tamo ebo maiganako.

3 Eiye! La:le dopamo la:imano tuputupu ubi tanalo Kelisoko kapiyatamo nanitabolo iyatinakimata, wiyasiya nale na:toletolenamo la:le ebe wade woki waloma:ta gabo Saitanakono a:da: elemasigi tanalodo gito katepaema:, dopo kamiyale Ibite kaluno a:da: elemasigi mulo tanalodo ebeno kuba gabamo wabuga:ta tanalamo keba kunu kadogeliyale eba kunu.

4 La: iyatawalata a dopamo Ya:sukono nanitabo tanaloma: kebe tabo la:tamo ka:pa:kiyawaima:, ega:walo la: iyatawalata ebe tetelo la:le ebeno Wade Tabo kalakalago olowiawete ebegodone kebe Uliyana kelawa:ima. Wiyasiya me tetelo a:da: elemasigi wokopi magumulo idite pete Ya:sukono tanaloma: iya tabo epetapi la:tamo da:pa:kiyawai, la:le ebeno tabamo kalakalago a:tudila:imata, iyo, la:le ebe a:da: tabo dolowiaima Godokono Wade Taboma: mida:wete, ebene ebe lumagigodolo woko dosiyodilona la:le ebe a:da: elemasigi uliyana ebo lawimata.

5 Eiye! La:le ebako a:da: elemasigipino woko ununomamo adipatelo ibi Kelisokono iyanomo alibolepima: ka:la:minamata! Wiyasiya numa:la:, Kelisokono nani alibolepi magumulo na idima: eba eda:nalo, naimano tepo magumulo nale me tanalo niyatawanamo, ebe a:da: elemasigipiate kebe woko kosiyodilolene, ebe iyaiya wokono elawote kapiya da:peso tanalo idido naimano wokono elawo nanitabolo kodolina:!

6 Diyala, epetapiate ma kunu da:begelane, nale kawo sukulu ida:mo ka:tonakia: ebema: na tabo kiyawao iyatawa nanitabolo kelawiya:. Nanitabola, tete epetapilo Godokono tabo kiyawao tetelo naimano tabo madodote elawoa:dopoma: eda:na, wiyasiya numa:la:, na Godokono iyaiya tabono magumu iyatawanomola, iyo, la: dopamo tete bilibilinomo epetapilo ebe iyatawa tanalo a nani wokopiagodolo wadenomamo uminakimata.

7 Numa:la:, nale dopamo Godokono Wade Tabo la:tamo da:pa:kiyawaimo, ebe tetelo la: olowiopi unamo kowadipalateletama: na a:ka:tuwa: na opamo eba iyatilo naimano woko osiyodilo tanaloma: la:godone wiya da:peso idi kelawea:. Ebema: la:imano woki ma kunu kitanale, nale ebe woko osiyodilo magumulo la:godone wiya lawea:no, me gabodo nale la:tamo kuba idi ebe kosiyodilimo? Eiye, nale la:tamo dosiyodilimo ebe tanalo ebe wade tanalola, kuba tanaloa:!

8 Wiyasiya diyala, iyaiya sosi tanebapi epetapiate naimano osiyodilo tanalo kubama: da:begelane, mabu nale la: Kolini sosi epatamo woko eba osiyodilonalo, nale naimano iyaiya modoboa: tanalo magumulo iba:godone mani gito uwatenakimo, la:godonea:. Iyo, ibi epetapiate ebe osiyodilo tanalo pilo tanaloma: da:begelane, mabu nale ibino mani duwatenakimo wiyasiya iba:godolo woko idi osiyodiloa:no la: kapiyagodolo osiyodilonaimo.

9 Nanitabola, nale la:go dokolinaimo ebe tete geyageyanomolo naimano iyaiya modoboa: tanalo magumulo nale da:peso walubi tanalo idi la:godone kelawea:, mabu Ma:sadoniya opono nanitabokobi midipi ekakiate da:pelamiya ibi kapiyate naimano modoboa: tanalo ka:modoboima: mani natamo ebo pikanamiya. Numa:la:, dopamo na woko osiyodilo magumulo temeteme idi la:tamo kikalametanakia:, ebema: eba kunu nale walone tetelo atumu temeteme da:pesonomo idi la:tamo a:kikalametama.

10 Eiye, amama tabo keba kunula:ka: nale ebako tabo degemo, ebe tabo Kelisokono nani tabola, ebema: nale ebe tabo kiyawaoma: Guliki opo kawonomolo lumagi idite na a:kodiyobonemene!

11 Ebema: la:le na maniamo walubinia: tanalo nale iyaiya epatamo eba nawokalimilo la:imano woki ma kunu kitanale, nale la: nilakapolo nanitabolo kemalagidiloletana:? Ao, eba kunua:! Naimano tepo magumulo la: mabuma: nanitabolo ditana, ebe nilakapo kimalagidilo tanalo Godote iyatawala!

12 Numa:la:, nale naimano woko wiya lawea: tanalo awokaliminakomo, mabu na ubila nale naimano nanitabo osiyodilo tanalo eba nawokalimilo, a:da: elemasigi wokopino amama tabo kiyawao tanalote iba:godolo ebo kolopoligomene, mabu iba:te a:da: elemasigi tabo ma kunu kiyawaonaka, ibi ega:walo a nani wokopi, a bilibilinomate gabo kapiyanomodo atu woko osiyodilonama:.

13 Eiye! Ebe dubate ibi a:ka:tuwa: ibi Kelisokono nani alibolepima: ka:la:minaka, ebema: epo a:da: kemasigilima: ibi a:ka:tuwa: ibi nani alibolepino ololoma: midilina, wiyasiya

iba:godolo nanitabo tanalo kitana:, ibino woko osiyodilo magumulo a:da: elemasigi tanalo kawokawonomate ba:pola:na.

14-15 Wiyasiya la:la, ala, ale ibino osiyodilole tanaloma: a:kela:wa:oma:. Numa:la:, Saitanate epo a:da: kemasigiolema: ebe a:ka:tuwa: ebe Godokono wade pukuilame nopodawa idimu midina, ebema: ebeno wokopiate ebe eba waloma:tanalo, iba:te atumu me opo epo a:da: kemasigiolema: ibi a:ka:tuwa: ibi Godokono tuputupu okoli wokopimu midilina. Ebema: la:le ibino iyaiya a:da: elemasigi osiyodilole tanalone niyatawala:, ibino uwomu tetelo ibino kuba osiyodilole mabuma: wiya modobonomolo kuwatema:na:.

Polote Kelisokono Nani Alibodawa Idima: Eba Eda:nalo Ebeno Woko Osiyodilo Magumulo Kebe Iyaiya Temeteme Duwatenaki

16 Ebema: nale dopamo degemo ebe atu tabo walo na:kegemo, modoboa: lumagi idite ebeno wokilo na daedale lumaginomoma: midinima:. Eiye, la: epetapiate na ebako lumagima: iyalo da:midina:ima, kuba:, wiyasiya modobola la:le naimano tanaloma: ebe kuba woki eba malagidilolo naimano tabo nolowiala:! Me a:da: elemasigi wokopiate ibino iyaiya amama tabo la:tamo keba kunu ka:kiyawaonake, nale naimano nanitabo tanalo kawokalima: na eba kunu daedale amama tabo kapiyakapiya atumu ka:kiyawaomamo.

17 Ebema: nale me tetelo kebe amama tabo da:kiyawaomo, la: niyatawala: ebe tabo nale aimano Kawodawano wokino tanalamo a:ka:kiyawaomo, ao, na wiyasiya me opo epono daedale wokino tanalamo ka:kiyawaomo.

18 Nanitabola, la: magumulo a:da: elemasigi wokopi epetapi bilibilinomate me opo epono wokino tanalamo ibino iyaiya amama tabo kiyawaonaka, ebema: kuba:, na atu tabo kiyawao gabodo ibi kowaloma:talemamo.

19 Eiye, la: Kolini sosi epate la: a:ka:tuwa: la: mulo wokiagopima: eba gelanalo, la: wiyasiya ebako daedalepino amama tabo olowima: kawonomamo kalakalaonamata!

20 Iyo, eba kunu epetapiate ibino ubilo la:tamo pelamete ibi a:ka:tuwa: ibi nani wokopima: eba pegelalo la: ibi nanitabokobi ebo midilimata. Ebema: ibi magumulo idite la: sosi epate ebeno iyaiya ubi tanalo kosiyodilola:ema: la: elawamo danaletia, ega:walo idite a:da: elemasigi gabodo mani la:godone gito duwati, ega:walo idite la: ebeno gubi magumamo demagataletia, ega:walo idite la:imano ololo apulo ebe a:ka:tuwa: ebe dadipati, ega:walo idite la: malogolelo ebeno tabamo la: dalukoletia, ebe tetelo la: wiyasiya ibi ubia:noma: eda:oa:no ibino osiyodilole tanalo kubama: kegelawea:.

21 Diyala, la:le a nani wokopino tanaloma: ma kunu kubanu da:begelawenama, ale ebako elawo awokalimi tanalo la: magumulo kosiyodilolenakoa: mabu a epono dowa tanaloma: na:toletoleonama:, iyo, la: ebako tabono tanalodo la:imano ubi tanalo da:biyata:wenama, na Polotamo ilipo kikanama:ema:! Wiyasiya numa:la:, na ilipo la:godone a:kelaemo mabu tole tanalote a nani wokopiagodolo kitana:!

Ebema: a:da: elemasigi wokopiate ibino daedale wokilo tolea:no ibino amama tabo kebe iyaiya tanaloma: da:kiyawaonaka, nale me tetelo naimano nanitabo tanalo kawokalima: ebe atu tanaloma: amama tabo la:tamo atumu ka:kiyawaomo. Eiye, me tabo kiyawao tanalodo na a:ka:tuwa: na daedale lumagi idima: ka:midimamo, wiyasiya kuba:, modobola la: wadenomamo nolowiala:!

22 Ebe a:da: elemasigi wokopiate Yu epono kalima epoma: eda:o tanaloma: amamaona, wiyasiya na atumu Yudawama: keda:namo. Ega:walo iba:te Isalaela epoma: deda:ona ebe tanaloma: kamamaona, wiyasiya na atumu Isalaela lumagima: keda:namo. Ega:walo iba:te A:ibalayamakono walone gudima: deda:ona ebe tanaloma: kamamaona, wiyasiya numa:la:, na atumu ebeno walone gudu idima: keda:namo.

23 Ega:walo iba:te amama magumulo ibi a:ka:tuwa: ibi Kelisokono wokopima: kegelana, wiyasiya na ebeno woko atumu eba kosiyodilonalo naimano woko magumulo demaimiya ebe da:imino wade tanalote ibino da:imino wade tanalo nanitabolo nodolina. Eiye, na niyala! Nale ebe a:da: elemasigipino amama kiyawao tabo waloma:ta tanalodo na a:ka:tuwa: na watoa: daedale lumagima: a:midimo!

Ebema: modobola la: naimano nanitabo wokono iyaiya tanalo wadenomamo niyatawala:, mabu nale Kelisokono woko osiyodilo magumulo naimano wokono elawote ibino wokono elawo kawonomamo odoli. Nanitabola, Kelisoko mabuma: tete bilibilinomo epetapilo epate na kubanu anaginamonenakiya ega:walo gabamaniate na idoko motamo gito iyatininakiya, ebema: ebe netewa tanalodo naimano temeteme tanalate a:da: elemasigi wokopino temeteme tanalo kawonomamo atumu a:kodoiliya. Ebene iyaiya tete epetapilo nale a:e olalati magumamo nanitabolo a:nopeganakimo,

24 ma kunu paibu iyaiya tetelo Yu epate pa:ka:pa:ka: inamabuamo 39 teta:mo na gito a:na:ma:ga:midaonenakiya,

25 ega:walo netewa-kapiya iyaiya tetelo nanitabokobi midia:pi epetapiate na gaubamo
anaginamonenakiya, ega:walo tete idilo iba:te na anakapunaema: nokolamo mape-
namiya. Ebene netewa-kapiya iyaiya tetelo na epetapiago kawo palai peago eba
wapata:lamelo aimano pete obamo gito ololunaki, ega:walo tete idilo mako olalatite
da:pi nale kapiya egela ega:walo kapiya idoko kawonomolo kewa: kolomono obote gito
wadaudilonenati.
26 Ebene nale Kelisoko mabuma: iyaiya opo bilibilinomodo eba pata:nalo, iyaiya olalati
tanalo epetapiate natamo a:pemaimionakiya, iyo, iyaiya ulama obono tanalo, ega:walo
piyate wapata:lamepino inamabu iba:godone elawamo duwatenaka ebe pilo dubuno
tanalo, ega:walo naimano Yu epo ega:walo Yua:pi epetapi ibino dowa tanalo, ega:walo
kebe olalati tanalate kawokawo duliyomololo ega:walo bulu opolo ega:walo kewa:
kolomolo demaimiona ebe tanalo, ega:walo piyate a:da: elemasigi gabodo nanitabokobi
midipi ekakimu dilukuliona ibino kuba osiyodilole tanalo, me ebe iyaiya olalati tanalo
bilibilinomate natamo nanitabonomolo pemaimionakiya.
27 Nanitabola, nale naimano kotamo mibomibo woko eba osiyodilolenalo iyaiya
kodakoda tanalo epetapi atumu a:kulamenakimo, ebene tete epetapilo u wata tanalo
nale gito anaetoamidanakimo, ega:walo tete epetapilo bae kape tanalo ega:walo obo
kape tanalate na unamenakiya, iyo, tete epetapilo nale bae naoa: tanaloma: ega:walo lao
motono tanaloma: ega:walo apa:mo pupuliono inamabuno tanaloma: iyaiya modoboa:
tanalo nanitabolo iyatawanakimo.
28 Ebema: numa:la:, makomako iyaiya temeteme tanalate nagodolo eba pola:nalo,
naimano kawo temeteme idi atumu ma kunu kitananako, nale opo epetapi bilibili-
nomono iyaiya sosi epo eba nilakapoilamelo ibino iyaiya modoboa: tanaloma: nale
kawonomamo malagidilolenamo. Iyo, iba:godolo kebe temeteme tanalate demaimionaka
nale atu temeteme tanalo bilibilinomo a:kiyatawanakomo.
29 Ebema: ibi magumulo idite elawoa:noma: deda:mene, nale ebe walubima: atumu
elawoa:noma: keda:mamo, ega:walo kebe tetelo idite kuba osiyodilo magumamo
da:negamene, nale ebe mabuma: naimano tepo magumulo kawo mibomibo tanalonomo
kiyatawamamo.
30 Ebema: numa:la:, kebe tanalate naimano elawoa: tanalo ega:walo naimano modoboa:
tanalo dawokalilamenaka, ebe iyaiya tanalo kapiyama: na amamalo kiyawaonakomo.
31 Nanitabola, aimano Kawodawa Ya:sukono Nabiwi ebe Godotela, ebema: modobola
epate ebe uwomua: uwomua: tetelo unamo nadipatenakoma:na:, iyo, ebete naimano tepo
magumuno tanalo iyatawala, nale da:kiyawautamo ebe tabo a:da: taboa:.
32 Ebema: modobola la: me tanalo niyatawala:, nale iyalo tetelo Dama:sakase kawo
duliyomololo eba okolinalo, ebe opono Kawo Elawodubu Aletasikono tanaloma: ebeno
opodawa idite ebe kawo duliyomolo watodawama: eba eda:nalo, ebete ebeno gowelaopi
ebo analiya iba:te na lawenete idoko motamo gito kiyatinima:. Ebene ebe tanalo
osiyodiloma: atila:pi epetapiate duliyomolo kalano iyaiya gigiyamo tolamolete nale me
duliyomolone nemaiga tanalo eba nemakopelelo,
33 wiyasiya idoko idilo naimano namutupi epetapiate na da:ea magumamo adipininate
kala unudo opamo da:nowololuoneniya, nale ebe gabamani dubuno elawo magumune
me gabodo gito alaula:niyamo.

12

Polokono Balidite Iyama: Deda:omiya Ebe Tanalo Ega:walo Ebeno Kawo Temeteme Tanalo Idima: Tabo Da:kiyawaiya

1 Numa:la:, amama tabo kiyawao magumulo wade da:imi idite a:kemaigamene,
wiyasiya la:tamo da:pemaimiya ebe a:da: elemasigi wokopino iyaiya amama tabono
tanaloma:, modobola amama tabo keba kunula:ka: na atumu ebakobako tabo epetapi
la:tamo ka:ka:kiyawaomamo. Ebema: dopamo lumagi idino balidite iyama: eba
eda:omelo, Kawodawate kebe iyaiya wadewade tanalo ebe kiyatumiyale, nale me tetelo
ebe tanalo la: kanalemamota.
2 Iyo, na ebe dubuno tanalo iyatawanomola, ma kunu ebetamo anoano tanalote
demaigiya ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga 14 ulama a:petoi. Ebema: ebe
dubuno balidite iyama: deda:omiya ebe tanalo ebe ma kunula, ebete Kelisoko magumulo
eba okolinalo, tete idilo Godote ebe ebeno Ununomo Duliyomolamo magatate ebe ebamo
gito nowodimiya. Wiyasiya numa:la:, ebe tetelo ebete ebeno apa:go Unu Duliyomolamo
da:nodoliyale o ebeno uliyana kapiyate da:nodoliyale, na ebe tanalo nanitabolo iyatawa:,
Godoko kapiyate iyatawala.

3-4 Ebema: nale atu tabo walo na:kegemo, na iyatawala Godote ebe dubu ebeno Kalakala
Duliyomolamo nanitabolo emagatiya, wiyasiya na iyatawa: ebete ebeno apa:go ebamo
da:nodoliyale o ebeno uliyana kapiyate da:nodoliyale, mabu ebe tanalo Godoko kapiyate
iyatawala. Ebene ebe tetelo Unu Duliyomololo ebetamo demaigiya ebe tanalo ebe ma
kunula, ebe dubute iyaiya kawokawo anoano tanalo epetapi ebo olowiya, iyo, me opo
epate ebe tanalo ibino tabamo awokalilaema: ka:modobona: ega:walo iba:godolo talena
bitana ebe tanalo kiyawaoma:.
5 Ebe mabuma: ebe dubuno tanaloma: amama tabo keba kunula:ka: nale ebako tabo
eba kiyawaolo, wiyasiya naimano tanaloma: amama tabonomo idi kiyawaoa:no, kebe
tanalate naimano elawoa: tanalo ega:walo naimano modoboa: tanalo dawokalilamenaka,
ebe iyaiya tanalo kapiyama: kiyawaonakomo.
6 Numa:la:, nale naimano woko osiyodilo tanaloma: amama tabo kiyawaoma: ubi
nanitabolo niyatitaleka:, nale daedaledawanomoma: a:keda:na: mabu naimano iyaiya
tabote nanitabonomoma: beda:ona:. Wiyasiya na a:ka:tuwa: naimano tanaloma: amama
tabonomo a:ka:kiyawaomo, mabu na ubia:nola lumagi idite ebako amama tabo olowi
tanalodo na unamo adipanatenema:! Modobola nale woko osiyodilo magumulo kebe
tanalo kosiyodilolenakomo ega:walo kebe tabo ka:kiyawaonakomo, epate ebe tanalo
kapiyado naimano nanitabo tanalo wadenomamo nelaema:na:, amama tabo kiyawao
tanalodoa:.
7 Numa:la:, kebe dubuno balidite iyama: eda:ome tanaloma: da:kiyawaomo, na ebe ebe
dubula, wiyasiya ebe tetelo nale kebe anoano tanalo kawokawo kulamiyamo, Godoko
ubia:nola nale ebe iyaiya tanaloma: amamama:. Ebe mabuma: ebete tete idilo Sai-
tanatamo modobo tabo kiyawaiya, ebete ebeno kuba osiyodilo nopodawa idi natamo eba
palibolo ebete natamo temeteme kawonomo idi kikanamenakoma:, iyo, ebe temetemete
naimano ape magumulo tete geyageyanomolo kitanamene nale amamakapoma:.
8 Ebema: netewa-kapiya iyaiya tetelo nale aimano Kawodawa na:toweomenakimo,
ebete ebe temeteme tanalo nagodone kowagalima:,
9 wiyasiya ebete naimano tabo eba wiyalo negiya, “Ao, a:kowagalimo. Nale a:ma:tamo
kebe nilakapo tanalo kawokaliminamo, ebe nilakapo tanalote a:imano temeteme magu-
mulo a:ma: ba:modoboiminakoma:ta. A:ma: numa:, kebe lumagite ebeno elawoa:
tanalo kuminale, naimano elawote ebe magumulo naimano wade woko nanitabonomolo
kopoliyamene.”
Ebema: Kolini sosi epala:, nale naimano iyaiya elawoa: tanaloma: kawo kalakalanomo
eba lawelo amama tabo nanitabolo ka:kiyawaomamo, mabu na iyatawala ebako elawoa:
tanalote nagodolo eba itanalo, Kelisokono elawote na magumulo kebe woko kosiyo-
dilonale, epate ebe wade tanalo ebo kuima:na:.
10 Ebema: nanitabola, Kelisoko mabuma: naimano ape magumulo da:pola:na ebe ela-
woa: tanalo, ega:walo epetapiate na malogonelo iyaiya tabo degelana ebe tanalo, ega:walo
nale iyaiya kodakoda tanalo magumulo dokolinamo ebe tanalo, ega:walo epetapiate
gowelao magumulo temeteme natamo dikanamena ebe tanalo, ega:walo iyaiya olalati
tanalo epetapi atumu, ebe tanalo bilibilinomate natamo eba pemaimionalo na kalakala
kapiya belawenakomo, mabu kebe tetelo nale naimano elawoa: tanalo dulamenakomo,
ebe tetelo nanitabo elawo tanalote na magumulo woko bosiyodilonakomene.

Polote Kolini Sosi Epono Tanaloma: Ebeno Woki Bilibilima: Eda: Tanalo Dawokalimiya

11 Nanitabola, Godote na walubinia:notaleka: na magumulo wade tanalo idite
a:kitanana:. Ebe mabuma: naimano amama tabo kiyawao magumulo na a:ka:tuwa:
na daedale lumagima: a:midimo, wiyasiya numa:la:, nale gabo idi nanitabolo kumia:
la:imano kuba wokino iyaiya tanalo la:tamo kawokalilaema:. Iyo, la:le la:imano nanitabo
wokilo naimano woko osiyodilo tanaloma: na nemoiona:wetaleka:, nale amama tabo
la:tamo a:ka:kiyawaona:. La: wiyasiya na moionea:no a:da: elemasigipi epetapino woko
ununomamo adipatelo ibi Kelisokono iyanomo nani alibolepima: ka:la:minamata. Eiye,
numa:la:! Kelisokono nani alibolepi magumulo na idima: eba eda:nalo, nale me tanalo
niyatawanamo, ebe a:da: elemasigipiate kebe iyaiya woko kosiyodilolene, ebe wokono
elawote naimano wokono elawo da:peso tanalo kapiya idido nanitabolo kodolina:!
12 Iyo, Godokono elawo kawokalima: nale tete epetapi bilibilinomolo ebeno iyaiya
anoano tanalo la: magumulo eba osiyodilolelo, na kapiya tete idilo ebe woko kosiyo-
diloma: ubia:noma: keda:nakia:. Numa:la:, ebe anoano osiyodilole tanalate naimano
tanalo ma kunu awokalimina, nale Kelisokono nani alibolepi magumulo idima:
nanitabolo eda:namo.
13 Wiyasiya diyala, la: epetapiate ma kunu da:begelawenama, nale la: Kolini sosi
epatamo wade walubi kiyatia:. Eiye, nale iyaiya sosi magumulo woko eba osiyodilonalo

kebe walubi tanalo iba:tamo kikalamenakomo, ebe tanalo bilibilinomo magumulo nale wade tanalo kapiya idi la:tamo osiyodiloma: kamoeda:! Nale kapiya tanalonomo la:tamo kosiyodilonakia:, ebe tanalo ebe nale naimano modoboa: tanaloma: la: manima: kanaletanakia:! Wiyasiya diyala, la: epetapiate daedale woki lawa:wete la:imano wade osiyodiloa: tanalo naimano kuba osiyodilo tanaloma: da:ba:mida:ema, ebema: la: ubila:ka:, la:le la:imano kuba naimano kubama: eba gelalo, nale la: ba:ka:toweolametama la:le ebe kuba kegebolenama:ema:? Eiye, ebe daedale wokino tanaloma: nale la: a:ka:toweolametama mabu nale kuba la:tamo kosiyodiloa:!

14 Nanitabola, me tetelo nale la:tamo walo ka:ka:pema: nolosiyodilomo, iyo, nale la: walo da:ka:pulametama, me netewa-kapiya tetema: keda:mene. Wiyasiya naimano pe tanaloma: kuba woki idi akolawa:la:, mabu nale naimano modoboa: tanaloma: la: manima: akapanaletama. Ao, na ubia:nola la:imano inamabu ega:walo mani puwatema:, na wiyasiya ubi kawonomola la: nilakapolo ka:powalubilitama:. Numa:la:, Godokono ubi tanalote a opo epatamo ma kunu itana, kebe tetelo egege guda:te ibino nabila menokobila walubilia:pima: deda:ona, kuba:, wiyasiya nabila menokobila iba:te tete bilibilinomolo ibino guda:tamo wadewade walubi tanalo nalomonakoma:na:.

15 Ebema: nale la: mabuma: naimano mani ega:walo inamabu bilibilinomo dopoliyalemo, ega:walo la: kowalubilitama: nale naimano igilo iyabaiamo gito diyatimo, nale kawonomamo kekalakalamamo. Iyo, nale kebe nilakapo tanalago la: demalagidiloletanama, ebe nilakapo beda: kawonomola:ka:, wiyasiya la:imano nilakapo natamo keba kunu kitanale? Da:pesoma: deda:nale!

16 Ebema: la: bilibilinomo iyatawalata, nale kebe tabo ka:kiyawaomo ebe tabo nanitabola, ma kunu nale kapiya tete idilo la: manima: kanaletia:! Wiyasiya diyala, la: epetapiate naimano tanaloma: kuba tabo idi ma kunu da:begelaema, “Polokono a:da: elemasigi mulo woki gabodo ebete a ebeno guba:mo emagatai!”

17 Eiye, nale kebe wokopi bilibilinomo la:tamo dopamo dapalibolenakimo, ibi atumu ibi magumulo idi kapiyate wade tanalo idi la:godone a:da: elemasigi gabodo laema: woki ka:piyatia:!

18 Ega:walo numa:la:, nale dopamo Taitasiko la:tamo paliboma: eba analo ebe ega:walo nanitabokobi mididawa ekawi ida:go la:tamo dapalibolimo, ebete la:tamo pemaigate a:da: elemasigi gabodo la:godone beda: wade tanalo ka:pelawile? Eiye! La: iyatawalata ebeno tanalo, ebe ega:walo na, a woko osiyodilo magumulo aimano tepo magumuno woki kapiyanomoma: eba eda:onalo, ale atu agowa bobodo tuputupulo wapata:nama:.

19 Ebema: a piyate Godokono nani wokopima: deda:onama:, ale me leta magumulo kebe iyaiya tabo ka:kiyawaonapema:, diyala, la: epetapiate ebe taboma: ma kunu da:bemalagidiloma, epetapiate a kuba osiyodilolepima: eba gelalo, ale ibi tolelamelo la:imano ololo apulo a a:ka:tuwa: a kuba osiyodiloa:pima: ebema: gelanama:. Ao, eba kunua:! Ale Godokono ololo apulo eba lamota:onalo, lumagi idi tolemea:no Kelisokono wokino tabo kapiya kiyawaonakoma:, iyo, a ubila ale aimano tabo bilibilinomamo la: nanitabokobi midi magumulo ka:kodakodailametama:, mabu la: aimano wadewade namutupilata.

20 Numa:la:, naimano woki bilibili tanalote ma kunu itana, nale la:tamo pete la:imano iyaiya osiyodilole tanalo da:pulamelelametama, ebe tetelo diyala, naimano kalakalate la:tamo da: a:kitanamene. Ebene ebe tetelo nale naimano ubia: tanalodo kebe tanalo la:tamo da:posiyodilolemo, diyala, ebe mabuma: la: epetapiate natamo atumu da: a:kekalakalaema.

Iyo, woki bilibili tanalote nagodolo bitana, mabu na ubia:nola la:godolo makomako kubakuba tanalo pulaema: — apaminateui tanalo, ega:walo epetapino inamabuma: dowa tanalo, ega:walo tepo magumulo elate samamo maiga tanalo, ega:walo lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe kapiya malagidilo tanalo, ega:walo epetapi malogole tanalo, ega:walo epetapino tanaloma: tabo gela tanalo, ega:walo amama tanalo, ega:walo iyaiya utitata tanalo.

21 Iyo, na iyatawala la:le kebe kawokawo kuba dopamo kosiyodilola:wenakima, la: magumulo epetapi bilibilinomate ebe kuba magumune Godotamo nanitabolo kolobila:oa:, ma kunu kamiyale pilo ega:walo buwelemele pilo tanalo, ega:walo tepo magumuno kuba daleya woki awokalilame tanalo, ega:walo buwelemela:tamo kateneno kuba ubi tabo gela tanalo, ebako iyaiya kuba la: epetapiate nanitabolo ka:miyapawea:. Ebema: naimano woki bilibili tanalo bitana, mabu nale la:tamo walo da:ka:pemo, ebe tetelo diyala, nale la:imano kuba osiyodilole tanaloma: kawonomamo da:ba:piimo, iyo, la:imano ololo apulo naimano Godote ilipo natamo eba kunu da:bikanaemene.

13

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Walubi Tabo Elawamo Da:kiyawaiya

1 Iyo, nale la:tamo walo da:ka:pemo, me netewa-kapiya tetema: keda:mene. Ebema:
me tanalo idila, Godokono Bukate a niyatuamena, kebe tetelo nanitabokobi mididawa
idite a:ka:tuwa: pete lumagi idino osiyodilo tanalo kubama: da:pegemene, ale ebeno
tabo a:kolowima:, wiyasiya netewa o netewa-kapiya epate ebeno kuba tanalo dapa-
wokalima:na:, ebe tetelo ale ebetamo kuba wiya kikaemalema:.
2 Ebema: la: piyate dopamo iyaiya kuba dosiyodilola:wenakima, ega:walo la: piyate me
tetelo kuba dosiyodilola:wenakoma, na pea:no la: bilibilinomo dopamo kawiya ma kunu
analemata, nale da:pemo la: kuba osiyodilolepi bilibilinomatamo la:imano kuba wiya
ka:pikalamolemamota. Numa:la:, nale dopamo da:pimo, ebe tete ebe naimano netewa
tetema: edi, piyate ebe tetelo kuba osiyodilole magumulo da:pola:niya, nale ibi me atu
tabamo kawiya ebo panalimo.
3 Eiye! Nale la:go luta:no tetelo la:le ma kunu a:kiyawaimata, ale Kelisokono elawo
Pologodolo nanitabolo duima: ebe nani wokodawama: ebo kegelamalema:. Ebema: tete
tatalila, la:le naimano tanalo ma kunu nanitabolo kuimamota, naimano tabo kiyawao
tanalodo Kelisote a:ka:tuwa: la: kawiya ebo kanalema:ta, iyo, ebete la: magumulo
ebeno woko ebeno elawo kawonomamo eba osiyodilonalo la:tamo kuba wiya ikalaema:
elawoa:noma: keda:na:!
4 Numa:la:, dopamo Kelisote ebe a:ka:tuwa: ebe elawoa:dawama: da:midiya ebe
tetelo kuba osiyodilolepiate ebe kewa olotolowamo tupuguimite ikoko ebo alukolemiya,
wiyasiya kalakala kawonomola, me tetelo ebete Godokono elawamo igilolo okolina.
Ebema: nanitabola, Kelisote dopamo elawoa:noma: keba kunu kediyale, a ebeno nani
wokopiate atumu elawoa:noma: eda:onama:, wiyasiya ale ebe magumulo eba ilukulinalo
Godokono elawo ebo kelaemalema:, ale la: mabuma: iyaiya woko wadenomamo kosiyo-
dilolenama:.
5 Ebema: modobola la: a:ka:tuwa: la:imano iyaiya tanalo wadenomamo nulamenala:,
mabu diyala, la: nanitabokobi midi magumulo da:bilukula:wenama o da: kilukula:wena:.
La: iyatawalata, la: piyate nanitabokobi midi magumulo dilukula:wenama, Ya:su Kelisote
la: magumulo nanitabolo bokolina, a, nanitabola:ka:? Wiyasiya numa:la:, la: piyate
nanitabokobi midi magumulo ilukulina:no, la: niyaniyalata!
6 Ega:walo na ubila la:le aimano tanalo atumu wadenomamo na:kulamenala:, mabu
ebe tanalodo la: kiyatawaomamota, a piyate Godokono nani wokopima: deda:onama:, ale
nanitabokobi midi magumulo nanitabonomolo bilukulinama:.
7 Ebema: ale Godoko toweomenakoma: la:le la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo
magumulo kuba kapiya idi osiyodilokapoma:, mabu a ubila la: Godokono umi magu-
mulo iyaiya tuputupu tanalo kapiya osiyodilolema:. Wiyasiya numa:la:, la:le tuputupu
osiyodilole tanalo magumulo nanitabolo dilukula:wenama, a ubia:nola epate la:imano
ilukuli tanaloma: a unamo wadipaeatema:, ao, iba:te daedale wokilo la: wadewadepima:
eba gelalo wiyasiya a kubakubapima: da:kegelama:na:, ale kegelamalema: ebe tanalo ebe
kawo tanaloa:.
8 Nanitabola, Godokono nani tabo kiyawao woko osiyodilo tanaloma: ale odiyobo tanalo
idi kosiyodiloma: ka:modobona:, mabu ebete modobo elawo atamo nikaeamena ale
kapiya tanalonomo kosiyodiloma:, ebe tanalo ebe ale ebeno nanitabo tanalo dawokalim-
inakoma: ebe tanalola.
9 Numa:la:, kebe tetelo ale aimano elawoa: tanalo eba iyatawaolo wiyasiya la:
nanitabokobi midi magumulo elawoelawopima: eda:olo dulametana, ebe tetelo aimano
kalakalate nanitabolo bitana, iyo, ale Godoko toweomenakoma: ebeno walubi tanalodo
la: nanitabokobi midi magumulo kodakodalo walo ka:kelamota:wenama:.
10 Ebema: kawo tanalonomo ebe ma kunula, nale la:godone mululo eba okolinalo
me leta osiyodilote la:tamo palibomo, mabu na ubia:nola nale da:pemo ebe tetelo
nale la:imano iyaiya kuba osiyodilole tanaloma: la: elawamo eba panalelo kuba wiya
la:tamo gito ka:pikalametama:. Ebema: na pea:no modobola la: dopamo la:imano kuba
osiyodilole tanalone nolobila:oala:, ebene Kawodawate kebe elawo natamo dikanamiya,
nale ebe elawamo la:imano nanitabokobi midi magumulo la: ka:pekodakodailaemamota.
Nanitabola, ebete elawo natamo kikanamia: nale la:imano nanitabokobi midi tanalo
ka:kubailaema:.

Polote Iyaiya Uwomu Nilakapo Tabo Da:kiyawaiya

11 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, me leta uwomu apulo nale la:tamo
yawo tabo kiyawaomo. Modobola la: la:imano woki kawonomamo niyatinakiyala:,
la:le la:imano nanitabokobi midi magumulo kodakodalo walo ka:kelamota:wenama:.

Ega:walo la:le nigologolopi kowalubila:ema: nale la: danaletama, modobola la: ebe tabamo na:tudilaoala:, ebene woki kapiyama: eba eda:olo wade milo magumulo nilukulinala:. Ebema: la: eba kunu eba ilukulinalo, potele nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo epatamo dikalamena, ebe Godote la: magumulo bokolinamene.

12 Modobola la: daladabuta:ema la: bilibilinomo epetapiate epetapino koto uwateuilo na:wiyamidauiyala:.

13 Godokono epate malo dilukulina, ibi bilibilinomate ibino nilakapo tabo la:tamo palibola:.

14 Modobola Kawodawa Ya:su Kelisogodone demaigana ebe nilakapo tanalo, ega:walo Godogodone demaigana ebe nilakapo kimalagidilo tanalo, ega:walo Wade-talena Uliyanagodone demaigana ebe kalakalago kapimiya ilukuli tanalo, ebe tanalate la: bilibilinomagodolo na:pola:nama:na:. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE LETA
GALESIYA OPONO SOSI EPATAMO
OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela, Ya:su Kelisote ebeno sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya, ebe
wokopi magumulo na idila, iyo, potele ebe a:e magumune dadipatiya, ebe Nabiwi Godote
eba:go na ebe woko kosiyodilonama: eka:na:miya, lumagi idino ubi tanalodoa:.
2 Na ega:walo nago dilukulina ebe nanitabokobi midipi ekaki, ale la: piyate Galesiya
opono iyaiya sosi epoma: deda:wenama, ale me leta la: bilibilinomatamo paliboma:.
3 Modobola aimano Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko iba:te ibino
nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo la:tamo nikalaema:ta.
4 Nanitabola, Kelisote aimano Nabiwi Godokono ubi tanalamo tuduwatalo aimano kuba
osiyodilole mabuma: ebeno igilo iyabaiamo iyatiya, ebete a me opono kawokawo kubano
elawo magumune kowagaima:.
5 Ebema: modobola Godogodolo amama tanalote uwomua: uwomua: tetelo ni-
tanamene. Me tabo nanitabonomola, taula!

Godokono Wade Tabote Igilo Mula: Gabo Kapiyanomo Awokalimina

6 Me tetelo nale la: mabuma: kawonomamo nela:wa:namo, mabu la:le igilo mula: gabo
idino a:da: tabo dolowiaima, ebema: la:le Wade Tabone olobila:wete potele Kelisokono ni-
lakapo tanalodo la: deka:la:mitia, ebe Kawodawa samonomamo atepama: wagelenamata.
7 La: wadenomamo nolowiala:, igilo mula: gabo idite nanitabolo kitana:! Wiyasiya
epetapiate Kelisokono Wade Tabo kubaima: eba wagelenalo, iba:te iya gabo idima: tabo
kiyawaote woki bilibili tanalo la:tamo ebema: ikalamenata.
8 Eiye! Nale dopamo tetelo kebe Wade Tabo la:tamo da:pa:kiyawaimo, potele ebe tabo
iyakobi midite igilo mula: gabo idi dawokalimene, modobola Godote ebe Saitanakono Ela
Opamo gito nalibomene! Ebene Unu Duliyomolono nopopi magumulo idite ebe atu kawo
kuba tanalonomo dosiyodilomene, iyo, na atumu, modobola aimano kuba wiyate eba
kunu atamo atumu na:ka:pemene.
9 Ebema: ale dopamo la: kebe tanalo ka:kiyawaolametia, nale ebe atu tanalo la: walo
ma kunu kanalemata, la:le dopamo kebe Wade Tabo kelawa:ima, potele ebe tabo iyakobi
midite iya igilo mula: gabo idi dawokalimene, modobola Godote ebe Saitanakono Ela
Opamo gito nalibomene!
10 Numa:la:, me tabo kiyawao magumulo nale opo lumagi idi kalakalaima: kowagelena:,
ega:walo nale lumagi idigodolo na moione tabo olowima: ubi kiyatina:. Ao, eba kunua:,
Godote naimano tanaloma: dekalakalana, nale ebe ubi kapiyamo iyatinamo! Nanitabola,
dopamo nale me opo epo epetapi bilibilinomo kalakalailaema: wagelenaimo, wiyasiya
me tetelo na modoboa: eba kunu wagelenama: mabu nale woko Kelisoko kapiyatamo
osiyodilonamo, lumagi iditamoa:.

Polote Iyaiya Opolo Sosi Wagilimi Woko Osiyodiloma: Godote Ebe Keba Kunu Keka:miyale

11 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, na ubila la: me tanalo idi wadenomamo
niyatawala:, nale kebe Wade Tabo ka:kiyawaonakomo, ebe Tabote opo lumagi idino
wokino tanalone kemaigiya:.
12 Iyo, nale ebe Tabo me opo epo magumulo iyatulamedawa idigodone kelawiya:,
wiyasiya nanitabola, Ya:su Kelisote a:ka:tuwa: ebe Tabo natamo ikanamete ebeno
magumu ebo awokalimiya.
13 La: dopamo me tanalo olowimata, naimano tagala okoli magumulo nale Godoko
amamatema: Yu epono osiyodilole tanalo bilibilinomo keba kunu kowaloma:talenakimo.
Numa:la:, ebe tetelo nale Yu watowatopi epetapiago Godokono nani sosino epo
kubanomamo kubailaema: kawokawo temeteme iba:tamo nanitabonomolo ikalame-
nakima:.
14 Ega:walo naimano Yu epo epetapiate Godoko amamatema: nale ibino osiyodilole
magumulo ibi eba iyatulamenalo ibi magumulo kawodawa idima: ebo ediyamo, mabu
nanitabola, a Yu epono ewoniate atamo kebe iyaiya pukala kikaeamiye, nale ebe
pukala bilibilinomamo tuduwatalo elawonomoma: eba eda:nalo, naimano elawo tanalote
naimano apegabo dubu bilibilinomono elawo gito nodoiliya.
15 Wiyasiya kalakala kawonomola, nale naimano menokono tepone awokala:no,
dopamo Godote ebeno nilakapo tanalodo na ka:na:mite ebo laweniya, nale walone tetelo
Yu epono osiyodilole tanalo magumune pemaigate ebeno nani woko kosiyodilonama:.

Ega:walo nale ibino osiyodilole magumulo eba okolinalo, ebete atu ubi tanalo walo ma
kunu kiyatiya,
16 ebeno Guduno tanalo natamo awokalimite, ebene nale tote Yua:piatamo Wade
Tabo eba na:kiyawaolo iba:te ebeno tanalo atumu wadenomamo kiyatawaoma:. Ebene
ebe tanalote natamo da:pemaigiya, nale naimano namutupi magumulo lumagi iditamo
ka:tiya:, nale keba kunu ka:nosiyodilomo ebe woki ebegodone ka:nelaema:.
17 Ega:walo Yelusalema kawo duliyomololo dilukulionamiya, nale ebe Ya:sukono
alibolepi epetapino woki laema: iba:tamo atumu ka:tiya:. Iyo, na iyatawiyamo Ya:sute
na ka:na:mia:no ebete ebe dubu dopamo eka:la:miya, wiyasiya nale iba:tamo nemaiga:no
Ala:biya bulu opamo tote, na a:ka:tuwa: ebolo nokoliatepate ebene Dama:sakase kawo
duliyomolamo walo gito kolowamiyamo.
18 Ebene netewa-kapiya ulama da:petoiya, ebe tetelo nale Pitago tabo gelama: Yelusale-
mamo tote eba:go netewa wuika:mo eba nokoliatepalo,
19 wiyasiya alibolepi dubu epetapi magumulo nale idi kapiyanomo ebo numiyamo, ebe
dubu ebe Kawodawa Ya:sukono ekawi Ya:imesitela.
20 La: nolowiala:, nale me leta magumulo dawokalimo ebe tabo nanitabonomola, iyo,
Godoko iyatawala na a:da: tabo ka:kiyawauta:.
21 Ebene nale Yelusalemane samamo walo ka:pete, Siliya opo ega:walo Silisiya opamo
gito nemaigiyamo.
22 Me mabuma: kebe sosi epate Yudiya opono iyaiya duliyomololo dilukulionamiya,
ebe Kelisoko nanitabokobi midipiate na ibino balida:mo unamea:no naimano tanalo ebe
mabuma: wadenomamo kiyatawaiya:.
23 Wiyasiya iba:te epetapino tabo gela kapiya ma kunu olowiya, “Dopamo kebe dubute
a nanitabokobi midipi kubaiaema: kawokawo temeteme atamo dikaeamenaki, ebete me
tetelo tabo a:kiyawaonako epo bilibilinomate Ya:suko nanitabokobi ka:midima:!”
24 Nanitabola, iba:te ebe tabo olowite naimano tanaloma: Godoko ebo moiya.

2

Polote Yelusalema Kawo Duliyomololo Alibolepi Dubu Epetapiago Daladabutiya

1 Ebene 14 ulama da:ka:petoi, iyalo ulamalo na Taitasiko lawete Banabasiko ebana
Yelusalemamo walo na:ka:timo,
2 mabu Godote ebeno ubi natamo awokalimi nale ebe tanalo kosiyodiloma:.
Ebene nale sosi kawokawo watowatopi kapiyago eba naladabutilo, na Wade Tabono
tanaloma: kebe iyaiya tabo Yua:piatamo ka:kiyawaonakomo, ebe tanalo iba:tamo ebo
awokalilaimo. Nanitabola, nale ebe tanalo nosiyodilimo, mabu na ubia:nola kebe
da:ima:te naimano kodakoda woko magumulo Yua:piagodone da:pemaimiya, iba:te ebe
da:imi kubakubadopoma: gelama:.
3 Ebene iba:te naimano tabo olowiote, na walubinidawa Taitasikono tanaloma: iba:te
nago woki kapiyama: ebo eda:iya, ma kunu ebe Yua:dawama: eba eda:nalo, talena
puliyala ebete Yu dubuno tama itamida pukala lawea:noma: eda:lo Godokono woko nago
kapimiya kosiyodilonama:.
4 Wiyasiya aimano aladabuti baiamo piyate a:da: elemasigi gabodo da:pelamiya, ibi
a:ka:tuwa: ibi nanitabokobi midipi ekakima: eba ka:la:milo ebo geliya, ebete tama itamida
pukala nelaemene. Eiye! Ebe dubate kuba woki gabodo ago paladabutiya, a piyate
Yua:pi magumulo woko dosiyodilonama: aimano osiyodilo tanalo kubama: kegelama:,
ebema: a Ya:su Kelisoko magumulo Mosesekono Totomu Tabono mibomibo magumune
da:nemaima:, iba:te ebe tabo olowiote ubi ebo iyatiya Totomu Tabono ala:mo a walo
ka:kematuoamoema:.
5 Wiyasiya iba:te Taitasitamo osiyodiloma: degeliya, ale ibino ubi tanalamo
tudila:oa:no aimano wokilo tete da:pesolo woki netewama: keda:oa:, iyo, ale la: Yua:pi
nanitabokobi midipi mabuma: ibi ebo odiyobolima:, iba:te Wade Tabono nanitabo tanalo
kubaimikapoma:.
6-8 Ebe tetelo aimano taneba magumulo piyate watowatopima: deda:iya, iba:te wiyasiya
naimano wokono osiyodilole tanalo bilibilinomo olowiote modoboma: geliya. Iba:te
me tanalo iyatawaiya, Godote iyalo tetelo natamo Wade Tabo Yua:piatamo kiyawao
woko dikanamiya, dopamo ebete Pitatamo Wade Tabo Yu epatamo kiyawao woko keba
kunu kikamiyale eba kunu. Nanitabola, Godote kebe elawamo Pitako Yu epatamo
alibodawama: ka:midiyale, ebete ebe atu elawamo na Yua:piatamo alibonedawama:
a:ka:midiniya, ebema: ebe watowatopiate naimano woko tanaloma: modoboma: gelate
iya gabo idido kosiyodiloma: na kananea:. Wiyasiya numa:la:, iba:te naimano woko
kubama: negelataleka: nale ebe tanaloma: woki bilibilima: a:keda:na:, mabu me opo

epate kebe epo kawokawopima: degelana, Godote ebe dubu unu nikapiamo kulamena:
wiyasiya ebete tepo magumamo ulamena.
9 Ebene Ya:imesiko, Pitako, ega:walo Yoneko iba:te ebe tanebapino umi magumulo
kawokawo watowatopima: eba eda:onalo, iba:te naimano wade wokonomo Godogodone
pe tanalo diyatawaiya, ebe tetelo iba:te na ega:walo Banabasiko aimano koto uwateuilo
ale kapimiya tabo ma kunu gelima:, na Banabasiago woko Yua:pino iyaiya opolo eba
osiyodilonalo, ibi wiyasiya woko Yu epono opolo bosiyodilonama:na:.
10 Ebene ale kapiya tanalo idi osiyodiloma: iba:te a ebo anaiya, ma kunu Yu epo
magumulo piyate nigologolopima: deda:ona, ale Yua:pi nanitabokobi midipi kananalema:
iba:te ebe epo nilakapo mani alomo tanalamo kemalagidilolenakoma:, wiyasiya numa:la:,
ibino tabo olowia:no nale ebe tanalo osiyodiloma: na a:ka:tuwa: naimano ubi dopamo
iyatimo.

Polote A:ntiyoka Kawo Duliyomololo Pitakono Kuba Osiyodilo Tanaloma: Ebe Kawiya Daniya

11 Ebene egela bilibilinomo epetapi da:petoiya, tete idilo Pitate A:ntiyoka kawo
duliyomolamo pemaigate kuba tanalo idi Yua:pi nanitabokobi midipi ekakiatamo
da:posiyodili, na ebema: sosi epono ololo apulo ebe kawonomamo animo.
12 Iyo, ebete ago da:pokoliyatepi, egela epetapilo ebete Yua:pi ekakiago bae kapimiya
kalakalago enaonaki. Wiyasiya Ya:imesite Yu dubu epetapi Yelusalemane dapaliboli,
Pitate ebo iyatawi ibi piyate tama itamida pukala lawea:piago pola:nama: talenama:
degelana ebe dubula, ebema: ebete ibino ubia: tabo gela tanaloma: eba toletolelo
Yua:piago bae nao ebo atepi.
13 Ebene A:ntiyoka duliyomololo dilukuliona, ebe Yu ekaki epetapi Banabasiko ebana,
iba:te Pitakono osiyodilo tanalo umite tola:go atu kuba tanalo ebo kosiyodiliya, iyo, iba:te
Yelusalema duliyomolo dubuno ubia: tabo gela tanaloma: toletoleote bae nao magumulo
ibino Yua:pi nanitabokobi midipi ekaki gito miyapiya.
14 Ebema: Wade Tabote ale osiyodiloma: keba kunu kanaenale, iba:te ebe nanitabo
tuputupu gabo datepiya, nale ebe tanalo eba umilo ibi bilibilinomono ololo apulo Pitako
kawiya ma kunu animo, “A:ma: Yu lumagima: eba eda:nalo, wiyasiya Yelusalema epo
pelamea:no a:ma: Yua:pino iyaiya tanalo iba:go kalakalago osiyodilolenakiyata. Eiye, me
wade osiyodilo tanalola! Ebema: mabu keleka: a:ma: me tetelo ebe wade osiyodilo tanalo
atepawete temeteme Yua:piatamo dikalama:wena, ma kunu iba:te a Yu epono ewonino
osiyodilole tanalo waloma:talea:no a:ma: iba:go walo a:ka:luawitamene?”

Yu Epo Ega:walo Yua:pi Iba:te Nanitabokobi Midi Tanalo Kapiyado Ibino Igilo Mula: Tanalo Kelaema:na:

15 Ebema: a piyate Yu epo magumune dawokalaliyama:, a me tanalo nanitabolo
iyatawala, a la: Yua:pi keba kunula:ka: eba kunua:, mabu la:imano epo epetapi bili-
bilinomate Godokono nanitabo gabo iyatawa:noma: eba eda:onalo kawokawo kuba ebo
osiyodilolenaka.
16 Wiyasiya a nanitabokobi midipi bilibilinomate iyatawala, lumagite Ya:su Ke-
lisoko nanitabokobi da:midimene, Godote ebe tanalo kapiyado ebe tuputupudawama:
keka:imene, ebete Mosesedo epatamo dikalamiya ebe Totomu Tabamo tuduwata
tanalodoa:. Iyo, me mabuma: a Yu epo ega:walo la: Yua:pi, a bilibilinomate Kelisoko
nanitabokobi midi gabodo tuputupupima: eba eda:onalo ebo gelanama:, gabo idi ki-
tana: lumagite Godokono Totomu Tabamo tuduwata tanalodo ebeno tuputupudawama:
keda:ma:.
17 Ebema: diyala, daedale wokiagodawate ma kunu da:begemene, “La: nanitabokobi
midipiate Kelisoko magumulo Godokono tuputupupima: eda:oma: eba gelalo, wiyasiya
la:le Mosesekono Totomu Tabo epetapiamo ka:tudila:wena:. Ebema: numa:la:, Kelisote la:
elawokobi midilinata la:le la:imano tudila:oa: tanalodo ele gabo kodida:ema:, kawokawo
kuba osiyodilolepiate keba kunu kodidinake eba kunu!”
Na wiyasiya ebetamo tabo ma kunu kegemamo, “Ao, a:ma: daedale wokilo geata!
18 Godote Mosesedo atamo dikaeamiya, nale ebe iyaiya Totomu Tabo kodakodanomolo
walo a:kuwatemo. A:ma: numa:, ebete naimano nanitabokobi midi tanalodo na kebe
tanalo kodakodalo laema: kubama: gelo diyatunamiya, nale ebe tanalone olobigate ebene
woki iyakobi midite ebe atu tanalo walo da:kelaemo, Godokono umi magumulo na ebe
kawo kubanomo ebetamo kosiyodilomamo.”
19 Nanitabola, Godokono Totomu Tabono tanalate na niyatunamena, na a:ka:tuwa:
naimano elawamo ebeno ubi tanalamo tuduwatama: modoboa:. Ebema: na ebe Totomu
tanalono elawo magumune nemaigate naimano elawamo osiyodilo tanaloma: gito
a:iyamo, nale ebe tetene wagilimite Godokono elawamo ebeno tanaloma: kokolinama:.

20 Iyo, me gabodo nale Kelisago kewa olotolowalo gito a:iyamo, ebema: me tetelo
Kelisote na magumulo eba okolinalo na a:ka:tuwa: naimano elawamo walo a:kokolinamo.
Nanitabola, Godokono Gudute na nilakapolo eba malagidilonenalo ebeno igilo na
mabuma: iyabaiamo diyatiya, ebema: na me tetelo ebe nanitabokobi midi tanalodo
bokolinamo.
21 Eiye! Lumagite Totomu Tabamo tuduwata tanalodo tuputupudawama: eda:ma:
gabote nanitabolo nitanataleka:, a biyatawaona: Kelisokono a:e tanalo ebe kawo tanaloa:.
Wiyasiya numa:la:, Totomu Tabamo tuduwata tanalodo gabo kitana:, ebema: Godote
ebeno nilakapo gabo idi na diyatunamiya, nale ebe wade gabonomo ubia:noma:
a:keda:namo.

3

Godote Epono Nanitabokobi Midi Tanalodo Ibi Tuputupupima: Da:midilina

1 O Galesiya opo epala:, mabu keleka: la: daedale epoma: deda:ima? Eiye, Ya:sute kewa
olotolowalo da:iya, na dopamo ebe tanalono magumu la:tamo wadenomamo awokalimo!
Ebema: la:godolo dopamo da:pola:namiya, Saitanakono osiyodilo tanalodo ebe wade-
wade woki potele kiyalekelametiya? Numa:la:, la:le ebeno iyaiya a:da: elemasigi tanalo
uwata:wete kuba woki ma kunu malagidilo owagilimata, Godote Mosesedo epatamo
dikalamiya la:le ebe Totomu Tabamo tudila:o tanalodo tuputupupima: keda:wenama:.
2 Ebema: modobola la: me kapiya tanalo na nanana:la:, la:le Godokono Uliyanano elawo
kebe gabodo kelawa:ima, ebeno Totomu Tabamo tudila:o gabodola:ka:, o la: ebeno Wade
Tabo olowi tetelo nanitabokobi da:mida:ima ebe tanalodola:ka:?
3 Eiye, la: daedale epoma: akoeda:oala:! Godokono Uliyanate la: magumulo kebe woko
kowagilimile, la: modobola:ka: ebeno elawo tanalone olobila:wete la: a:ka:tuwa: la:imano
osiyodilole elawamo ebe woko opoliyama:?
4 Numa:la:, la:imano nanitabokobi midi magumulo kebe tanalo bilibilinomate la:tamo
da:pemaimionakiya, Godote ebe tanalodo la: wadenomamo iyatulamenakiyata, a,
nanitabola:ka:? Eiye, modoboa: la: ebe wadewade woki gito dodolomatilima:!
5 Ebema: Godote ebeno Uliyanano elawo la:tamo kawonomamo eba ikalamenalo la:
magumulo kawokawo anoano tanalo dosiyodilolenako, ebe tanalote la:godolo beda:
mabuma: kitanale? La: Godokono Totomu Tabamo tudila:o mabuma:la:ka:, o la: ebeno
Wade Tabo olowi tetelo nanitabokobi da:mida:ima ebe mabuma:la:ka:?
6 Ebema: modobola la: A:ibalayamakono tanalo nemalagidilala:. Godokono Bukalo
tabote ma kunu itana, “Godote ebeno nanitabokobi midi tanalo umite ebe tuputupu-
dawama: ebo ka:miya.”
7 Iyo, me Buka tabone modobola la: me tanalo wadenomamo niyatawala:, piyate
nanitabokobi midipima: deda:ona ibi ebe A:ibalayamakono walone gudinomola.
8 Numa:la:, Godote a tetelo Yua:pi uwatete ibino nanitabokobi midi tanalodo ibi
tuputupupima: da:midilina, ebe tanalote maiga:no dopamo ebete A:ibalayamatamo ebe
nopo eba awokalimilo Kelisokono Wade Tabono magumu ebetamo ebo kiyawaiya. Iyo,
ebe tabote ebeno Bukalo ma kunu itana, “Iyaiya opolo dilukuliona ebe epo taneba
bilibilinomate na ma kunu ba:toweonamenakoma:na:, ‘A:ma:le A:ibalayamako keba kunu
kowaluba:wenakiya, modobola a:ma:le a atumu eba kunu nowalubinakiye.’ ”
9 Nanitabola, A:ibalayamate Godokono tabo olowite nanitabokobi da:midiya, ebe
tetene wagilimite Godote ebeno okoli magumulo ebe wadenomamo walubinaki, ebema:
me tetelo piyate Godoko atumu nanitabokobi da:midina, ebete ibi eba kunu atumu
a:kowalubilinako.
10 Wiyasiya numa:la:, piyate Totomu Tabamo tudila:oma: ibi a:ka:tuwa: ibino elawo
nanitabokobi da:midilina, Godote ibi walubilia:no iba:te ibino kuba osiyodilole mabuma:
kawo temeteme biyatawaonakoma:na:. Iyo, ebeno Bukalo tabote ibino tanaloma:
ma kunu itana, “Totomu Tabono iyaiya tanalo bilibilinomo magumulo potele kapiya
totomu kapiya tetenomolo dadikanalemene, ebe mabuma: ebete ebeno a:e uwomuamo
olopoligoa: temeteme ma kunu biyatawanakomene, ebeno kuba wiyate Godogodone
nanitabonomolo ka:pemene!”
11 Ebema: numa:la:, a opo epo bilibilinomagodolo lumagi idite modoboa:noma:
eda:na Godokono Totomu Tabo bilibilinomamo ka:tuduwatama:, iyo, ebe tanalone a iy-
atawala, Totomu Tabamo tuduwata tanalodo Godote lumagi idi ebeno tuputupudawama:
a:ka:midimene. Nanitabola, ebe gabo kitana:, wiyasiya kalakala kawonomola, Godokono
Bukalo tabo idite ma kunu gena, “Piyate Godokono tuputupupima: deda:ona, iba:te ebe
nanitabokobi midi tanalodo nanitabo igilo kelaema:na:.”
12 Ega:walo ebeno Bukalo tabo idite ma kunu kegena, “Piyate ebeno iyaiya Totomu
Tabo bilibilinomamo eba tudila:onalo idi kapiya adikanalea:no, me opo epo magumulo

ibinomate nanitabo igilago bilukulinama:na:," wiyasiya nale dopamo ma kunu gemo, ebako lumagite me opolo kokolina:. Ebema: me tanalo kawo tanalonomola, Godote ebeno Bukalo a niyatuamena, Totomu Tabamo tuduwata tanalo ega:walo nanitabokobi midi tanalo, ebe netewa tanalate iyaiya ba:pola:na, ibi kapiya:.

13 Ebema: nanitabola, ale Godokono Totomu Tabo adikanale mabuma: ebete a temeteme magumulo kilukulinama: degiya, wiyasiya Kelisote a nilakapoiamelo ebe temeteme uwateamete ebo a:iya. Iyo, me gabodo ebete aimano kuba osiyodilole tanalono temeteme magumune a iyalo owagaiya. Numa:la:, Kelisokono a:e tanalono magumu kawokalima: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu gena, "Epate lumagi idi anakapuima: ebeno ape kewamo diyatima:na:, ebe lumagite ebeno kuba osiyodilole mabuma: Godokono ololo apulo olopoligoa: temeteme belawenakomene."*

14 Me mabuma: Ya:su Kelisote kewa olotolowalo da:iya, ebete ebeno ubi ebo iyatiya, ebeno a:e tanalodo aimano kuba osiyodilole tanalono temeteme wiya kuwateaema:, ega:walo ebe ubila ebeno Uliyanate aimano nanitabokobi midi tanalodo a magumulo kokolinama:. Iyo, Godote Yu epo kowalubilima: dopamo nanitabonomolo egiya, wiyasiya ebete Kelisokono a:e tanalodo Yua:piatamo gigiyu atumu a:ka:iyamidiya, ibino ilukuli magumulo Godote ibi wadenomamo kowalubilinakoma:, ebete dopamo A:ibalayamako keba kunu kowalubinakile eba kunu.

Godote Dopamo A:ibalayamatamo Kebe Tabo Nanitabolo Degiya Ebe Tabono Elawo Ebeno Iyaiya Totomu Tabono Elawote Kadikamidaliya:

15 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, nale me opo epono osiyodilo tanalo idi uli taboma: midite ebe tanalamo la: kiyatulaemamota. Ma kunu epono ololo apulo netewa dubate ibino nopo iyatite bae kapimiya denaoma:na:, walone tetelo ibi magumulo idite ebe nopono tabo gito adikanalema: modoboa:, iyo, iba:godolo gabote a:kitanamene ebe tabo iyakobi ka:midima:.

16 Eba kunu Godote ebeno Bukalo iyaiya tete epetapilo ebeno nopo A:ibalayamatamo eba iyatilo tabo nanitabolo ebo genaki, ebete ebe ega:walo ebeno walonepi kowalubilinakoma:, wiyasiya numa:la:, ebe tabono tanalate A:ibalayamakono walonepi bilibilinomono tanaloma: unulo eba pola:nalo, ibino kawo magumu ebe walonedawa kapiyanomono tanaloma: gena, ebe dawa ebe Kelisotela.

17 Ebema: naimano kawo iyatulame tanalo ma kunula. Dopamo tetelo Godote ebeno nopo eba iyatilo kebe tabo nanitabolo degiya, ebe tabono elawote uwomua: uwomua: tetelo a:kolopoligonamene. Iyo, 430 ulama epetapi da:petoiya, ebe tetelo Godote ebeno Totomu Tabo epatamo dikalamiya, ebe Totomu Tabono elawote modoboa:noma: ediya ebeno dopo tabono elawo kadikamidalema:.

18 Ebema: numa:la:, Godokono wadewade walubi tanalate Totomu Tabamo tudila:o tanalodo epatamo nemaimiotaleka:, a biyatawaona: ebete dopamo nanitabolo degiya ebe dopo tabono elawote iyalo olopoligiya. Wiyasiya eba kunua:. Godote A:ibalayamatamo nanitabolo degiya, ebe nani tabo kapiyado wadewade walubi tanalo ebetamo gito ikameonaki, A:ibalayamakono osiyodilo tanalo ididoa:. Me mabuma: a iyatawala, ebe nani tabono elawote uwomua: tetelo eba itanalo, me tetelo a mabuma: atumu wade woko ebe kosiyodilona.

Godokono Totomu Tabono Woko Osiyodilo Tanalo

19 Ebema: mabu keleka: A:ibalayamakono walogabo apune Godote Totomu Tabono iyaiya tanalo epatamo dikalamiya? Nanitabola, Godote ebe osiyodilo tanalodo ubi iyatiya, me opo epate aimano kuba osiyodilole tanalo wadenomamo kiyatawaoma: A:ibalayamakono walone gudu idino pe teta:mo. Numa:la:, ebe walone gudu ebe Godote pokono tanaloma: tabo A:ibalayamatamo nanitabolo degiya ebe gudula, iyo, ebe Kelisotela.

Ega:walo me tanalo idila. Dopamo tetelo Mosesete Godoko ega:walo me opo epo tetenomolo eba utinalo, Unu Duliyomolono nopopiate Godokono Totomu Tabono iyaiya tanalo ebetamo ebo ikameiya, ebete ebe Totomu Tabono nopo ibi wadenomamo kiyatulaema:.

20 Wiyasiya walone tetelo kebe oli nopote atamo Kelisogodone ka:pemaigiyale, ebe nopono tanalo iyanomola mabu Kelisoko ega:walo Godoko ibi kapiyanomola. Ebema:

---

* **3:13:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:suko tuputupudawanomola, ebete kuba idi kosiyodilonakia:. Wiyasiya ebete kewa olotolowalo aimano kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo uwateamete, ebene uwomua: uwomua: tetelo ebe kuba tanalate ebegodolo eba pola:nalo ebete a mabuma: ebe kuba ebeno kalimamo ba:mula:leamenamene.

numa:la:, opo lumagi idite Godoko ega:walo a tetenomolo utia:no, ebe tetelo ebe
a:ka:tuwa: me opamo piya ebeno nopo a ka:piyatuaema:.
21 Ebema: la:imano woki keba kunula:ka:? Godokono Totomu Tabono nopote Mosesedo
da:pemaigiya ega:walo Godokono nani Tabonomo Ge Tanalono nopote Kelisogodone
da:pemaigiya, ebe netewa nopo magumulo gowela tanalo ba:kitanale? Ao, kitana:!
Gabote nitaniyataleka: ale totomu tabo ida:mo tudila:o tanalodo nanitabo igilo kelaema:,
Godote a ebe gabodo tuputupupima: eba midinalo ebeno nopo idi atamo a:kikaeamiyana:.
22 Wiyasiya ebeno Bukalo ebete a niyatuamena, me opo epo bilibilinomate kuba osiyo-
dilole tanalono elawo magumulo ilukulina, iba:te nanitabo igilo laema: ka:modobona:.
Me mabuma: epate ibino osiyodilole tanalono elawo nanitabokobi midia:no Ya:su
Kelisoko kapiya nanitabokobi da:midina, Godote ebe tanalodo kebe walubi tanalo
iba:tamo ikalaema: dopamo nanitabolo degiya, ebe tanalote iba:tamo nanitabonomolo
ka:pemaigamene.
23 Nanitabola, Godote ebeno Nanitabokobi Midi Tanalono nopo awokalimia:no, dopamo
tete geyageyanomolo nanitabokobi midi tanalono pe teta:mo a opo epate ebeno Totomu
Tabono elawo magumulo ilukulinaima:, kuba osiyodilolepiate gabamanino idoko motolo
keba kunu kilukuline eba kunu.
24 Iyo, Godote ebeno Totomu Tabo atamo dikaeamoiya, ebeno ubi ma kunu iyatiya,
ale ebe tabono elawo magumulo eba ilukulinalo ebe tabono iyaiya tanalate Kelisokono
pe teta:mo a wadenomamo iyatuamenapete, ebene ale ebegodone ebeno oli nopo idi
dolowioma: ebe nanitabokobi midi tanalodo ebeno tuputupupima: ebo keda:omalema:.
25 Ebema: kalakala kawonomola, a me tetelo Totomu Tabono elawo magumulo
kilukulina:, iyo, ebe tanalono elawote agodone iyalo olopoligiya, nanitabokobi midi
tanalote da:pemaigiya ebe tetelo.
26 Numa:la:, Ya:su Kelisoko magumulo la: bilibilinomate ebe nanitabokobi eba midinalo
Godokono gudima: beda:onamata.
27 Iyo, la:le obamo waduba:midaole tanalo Kelisoko magumulo elawimata, ebema:
me tetelo la: ebeno oli okoli tanalago wapata:lamenamata, lumagite oli kaliku pulite
kalakalago keba kunu kepata:nakole eba kunu.
28 Ebema: nanitabola, la: Ya:su Kelisoko magumulo eba ilukulinalo, la: piyate Yu epoma:
deda:wenama ega:walo la: piyate Yua:pima: deda:wenama, la: piyate epetapino wiya:
woko dosiyodilawenama ega:walo piyate la: a:ka:tuwa: la: kowalubila:ema: mani woko
dosiyodilawenama, la: piyate dubuma: deda:wenama ega:walo la: piyate kamiyalema:
deda:wenama, Godokono umi magumulo la: bilibilinomo kapiya eponomolata, la: iyaiya
epoma: keda:wena:.
29 Iyo, la: bilibilinomo Kelisokono epolata, ebema: la: A:ibalayamakono nani walone
gudima: eba eda:onalo, Godote ebetamo uwomua: walubi tanalo ikameoma: nanitabolo
degiya, la: atumu Godogodone atu walubi tanalo ba:kelawenakomata.

4

Godokono Nani Gudino Tanalo

1-2 Ebema: nale uli tabo idi ma kunu gemo. Kawo dubu idino moto epo magumulo ebeno
nani gudu ega:walo wiya: wokopi iba:te kapimiya ilukulina. Nanitabola, walone tetelo
ebe gudute ebeno nabiwigodone inamabu bilibilinomo ega:walo elawo kuwatemene,
wiyasiya ebeno nabiwite ebeno tanaloma: kebe tete modoboma: kegiyale, ebete ebe
kawo teta:mo maiga:no dopamo ebe a:ka:tuwa: ebeno ubilo tanalo idi kosiyodilona:. Iyo,
ebete da:pesoma: eba eda:nalo, ebeno nabiwite piyatamo elawo dikalamiya iba:te ebeno
dawalipima: ega:walo iyatulamepima: keda:onama:, ebete ebe kawokawopino tabamo
gito tuduwatanako, ebeno nabiwino wiya: wokopiate ibino woko namutupiatamo keba
kunu ka:tudila:onake eba kunu.
3 Ebema: a atumu, kuba uliyana magumulo piyate me opolo ega:walo tobolo unulo
kawokawopima: deda:ona, a dopamo ibino elawo magumulo ilukulinaima: aimano tepo
magumuno iyatawa tanalote kawoma: eda: teta:mo.
4 Ebene ebe tetenomote Godokono ubilo modobonomolo da:pemaigiya, ebete ebeno
Gudu me opamo ebo palibiya, iyo, ebete kamiyale idino tepo magumune awokalate a
opo epago Godokono Totomu Tabono elawo magumulo okolinami.
5 Numa:la:, ebete eba kunu osiyodiliya, a piyate eba:go Totomu Tabono elawo magu-
mulo dilukulinaima:, ebete a ebe elawo magumune eba wagailo ale Godokono nani
gudima: ebo keda:omalema:.
6 Ebema: kalakala kawonomola, mabu a nanitabokobi midipiate me tetelo Godokono
gudima: deda:onama:, ebete ebeno Guduno Uliyana atamo ebema: palibiya ebete aimano

tepo magumulo ka:pokolinama:. Numa:la:, ebe Uliyanate ado Godoko Abama: eba ka:minalo ebe da:toweomenako ebe dawala.
7 Ebema: nanitabokobi mididawa, a:ma: dopamo Totomu Tabono wiya: wokodawama: eba eda:nalo kebe temeteme magumulo dokoliawenamiya, a:ma: ebe temeteme magumune iyalo nemaigawete me tetelo wiya: wokodawama: walo keda:wena:, a:ma: wiyasiya Godokono nani guduma: eda:nata. Ega:walo me tanalo idila. A:ma:le ebeno guduma: deda:wena, ebema: Godote ebeno gudi mabuma: kebe wadewade tanalo iyalo dogodogokobi da:midiliya, ebe iyaiya walubi tanalo ebete a:ma:tamo uwomua: tetelo gito bikameonakoma:ta.

Polote Galesiya Sosi Epono Tanaloma: Woki Bilibili Tanalo Dawokalimiya

8 Numa:la:, dopamo la: Godokono nanitabo tanalo iyatawa:noma: eba eda:onalo, epetapiate kebe kubakuba uliyana kamamalatelene la: ebe uliyanano temeteme ikalame tanalono elawo magumulo atumu nilukulinaimata.
9 Wiyasiya me tetelo la: Godokono nanitabo tanalo uimata, ebete iyalo tetelo la:imano tanalo nanitabolo dulamelelametiyala ebe dawala. Ebema: la: ebe nanidawama: eba gelanalo, mabu keleka: la: ubi diyata:wenama, la:le dopamo kebe kubakuba uliyanano temeteme magumulo kilukuliawenaima la: ebe atu uliyanano tanalamo walo ka:kolobila:ema:? Eiye, ebe uliyanate nigologolopimu ilukuliona, iyo, ibino elawo nanitabolo kitana: la: kowalubilitama:! Ebema: la: ubi beda: mabuma: kiyata:wenama ibino elawo magumulo walo ka:kilukuliawenama:?
10 Eiye! La:imano wokiate kubakubaote, ebene Yu epono osiyodilole magumulo iba:te kawokawonomoma: degelana, ebe iyaiya egelano tanalo, ega:walo oli saganano tanalo, ega:walo kawokawo soliyomuno tanalo, ega:walo ulama epetapino kawokawo osiyodilole tanalo, la: atumu ebe tanalo kawokawonomoma: gelanamata!
11 Ebe mabuma: nale la:imano nanitabokobi midi tanaloma: woki bilibilima: editamo. Nale la: magumulo kebe woko kodakodalo kosiyodilimo, diyala, ebe wokono da:ima:te iyalo a:kubakubaiya!
12 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, nale la: toweolaemata, nale dopamo la:go kapiyama: keba kunu ka:pedimo, modobola la: eba kunu nago kapiyama: eda:wete na nibaminatena:la:. Iyo, dopamo la:le temeteme natamo kikanama:wenakia:, ebema: la: niyaniyata, me tetelo temeteme natamo ikanaema: akowagilima:la:.
13 Nanitabola, natamo dopamo demaigi, la: ebe tanalo iyatawalata, ma kunu gabugabute na dunamiti, na ebe tanalodo wade tete umite Godokono Wade Tabo la:tamo ebo kiyawaimo.
14 Ebe tetelo naimano gabugabuno tanaloma: la: na eba walubinilo mibo tanalote la:tamo emaigi, wiyasiya la:le na malogonea:no, la:imano tepo magumuno wokilo la:le na Godokono Unu Duliyomolono nopodawa idi keba kunula:ka: eba kunu da:midina:ima, naimano tabo kiyawao tanalo ubia:noma: keda:wea:, iyo, la:le na Ya:su Kelisoma: midina:wete na kalakalago ebema: lawenimata.
15 Numa:la:, ebe tetelo la:godolo na mabuma: ditanati, ebe kalakala beda: kawonomola:ka:! Ebema: beda: tanalote kemaigile la:imano kalakala ebo kanakapuima:? Nanitabola, dopamo la:le na mabuma: ubi ma kunu iyatimata, gabote nitanataleka: la: magumulo idite ebeno wadewade balidi magobelete natamo gito bikanamena:.
16 Wiyasiya numa:la:, nale me tetelo Godokono nanitabo tanalo la:tamo walo dakawokaliminamo, ebe mabuma: la: epetapi la:imano wokilo na nilakapoinamea:no la:le na la:imano goweladawama: midininamata!
17 Nanitabola, piyate Godokono mailamo a:da: tabo da:kiyawaonaka, iba:te la:imano tanaloma: ibino ubi kawonomamo ma kunu iyatina, iba:te la:imano woki kubailamete, la: ega:walo na, a iyaiya kalomoema:, ebene la: ibino tanebapima: eba eda:olo la:imano ubi iba:tamo atumu kawonomamo ebo kalomomamota.
18 Ebema: numa:la:, lumagi idite la: nanitabo gabodo kowalubilitama: ebeno ubi kawonomamo diyatimene, ebe tanalo wadenonomola. Iyo, nale la:godolo luta tetelo ega:walo nale luta: tetelo, la:le ebako wade iyatulamedawatamo ubi diyata:ema, kuba:nola, naimano kalakalate ebema: kitanamene!
19 Wiyasiya la: idawano gudia:, la: naimano wadewade nanitabokobi midipi gudinomolata, ebema: nale la: mabuma: diyatawitamo, ebe temeteme tanalo ebe kamiyalete gudu alaima: temeteme diyatawanako eba kunula! Nanitabola, ebe temeteme tanalote nagodolo kitanamene la:le la:imano nanitabokobi midi magumulo Kelisoko keba kunula:ka: ebako epoma: deda:ema ebe teta:mo,
20 ebema: numa:la:, la: mabuma: nagodolo ditana ebe woki bilibili tanalo da:pesoa:. Me mabuma: nale naimano ubi tanalo kawonomamo ma kunu iyatitamo, gabote ditanamene

nale me tetelo pete la:go kapimiya ilukulite Godokono nani tabono tanalamo la: diyatu-
lametama, ebe atu tetelo naimano nilakapo awokalimi tanalamo la: kowalubilimamota!

A:igako Ega:walo Selako Ibino Uli Tabono Magumu Tanalo

21 Ebema: la: piyate Godokono Totomu Tabono elawo magumulo walo ilukulima: ubi
diyata:wenama, la: me tanalo na nanana:la:. Mosesete Godokono Buka magumamo kebe
Totomu Tabo kakuloliyale, la: modobola:ka: ebe Totomu Tabono kawo magumunomo
nanitabonomolo laema:?
22-23 Numa:la:, Godokono Bukalo tabote me tanalo awokalimina, A:ibalayamate dubu
gudi netewa ulamiya, dopo gudute ebeno wiya: wokodawa kamiyalegodone awokalate,
idite ebeno nani kamiyalegodone akawokaliya. Ebene dopo gudute epono kateneno
ubi tanalodo eba awokalalo, gudu idite wiyasiya Godokono anoano tanalodo awokaliya,
mabu dopamo ebete A:ibalayamatamo tabo nanitabolo egiya ebeno kamiyalete ebe gudu
kalaimene.
24 Numa:la:, ebe kamiyale netewano tanalo ebe a iyatuaema: uli taboma: eda:na,
ega:walo me tanalono magumu ebe ma kunula. Netewa kamiyale ebe Godote iyaiya nopo
epatamo dawokalilamiya ebe netewa tanalo keba kunula:ka: eba kunula. Dopo kamiyale
A:igate wiya: wokodawama: deda:nami, ebema: ebete kebe gudi kalailamiyale ebe gudi
ebe atumu wiya: wokopima: keda:iya. Ebe mabuma: A:igako ebe Godote Sainai Ununomo
Damelalo dawokalimiya ebe Totomu Tabamo tudila:o tanalono nopo keba kunula:ka: eba
kunula, iyo, piyate ebe nopono elawo magumulo dilukuliona ibi wiya: wokopila, iba:te
woko osiyodilo magumulo kawokawo temeteme kapiya biyatawaonakoma:na:.
25 Ega:walo a iyatawala Sainai Damelate Ala:biya opolo itana, ebema: ebe damela ebe
ulila, ebe Yelusalema kawo duliyomolola, mabu me tetelo Yelusalemalo dilukuliona ebe
Yu epo bilibilinomate Godokono Totomu Tabono elawo magumulo eba ilukulinalo wiya:
wokopima: eda:ona.
26 Wiyasiya Godokono Unu Duliyomololo ditana ebe oli Yelusalema duliyomolono
tanalo iyanomola. Ebe duliyomolo ebe A:ibalayamakono nani kamiyale Selako keba
kunula:ka: eba kunula, iyo, ebe a nanitabokobi midipino menokola, ebema: piyate
nanitabokobi midi magumulo dilukuliona iba:te ibino temeteme woko magumune iyalo
maimiote, me tetelo woko osiyodilo magumulo tutupima: eba eda:olo wiya: temeteme
woko walo a:kosiyodilonama:na:.
27 Numa:la:, Selate tete geyageyanomolo gudia:noma: eba eda:nalo, Godote kebe nani
tabo ebeno awi A:ibalayamatamo dopamo degiya, ebete ebe tabo malagidilolo Selako ebo
walubiya Aisa:keko kalaima:. Ebe mabuma: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu gena,

"Ta:li kamiyale, modobola a:ma: nekalakala!
Iyo, a:ma: dopamo gudu alaimia:noma: deda:wenamiya,
a:imano tabo madodo unamo adipatelo
kalakala kawonomamo nawokalima:!
Nanitabola, epate poko
kuba ta:li kamiyalema: degelanamiya,
ebe kamiyalete gudi bilibilinomo kulaemene,
ebene ebeno gudino uwomute dopamo daidiya
ebe kamiyaleno gudino uwomu ka:nodolimene."

28 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la: Godokono gudilata mabu ebete
iyalo tetelo la: walubilima: nanitabonomolo degiya, la: ebe tabono elawo magumudo
awokalaimata, Aisa:kete dopamo ebeno nani tabono tanalodo keba kunu kawokaliyale
eba kunu.
29 Nanitabola, A:ibalayamako tetelo ebeno gudi magumulo potele epono kateneno
ubi tanalodo dawokaliya, ebe dopo gudute ebeno ekawitamo kawokawo temeteme
ikameonaki mabu ebe iyatawala, ekawite Godokono Uliyanano anoano walubi tanalodo
awokaliya. Numa:la:, me tetelo atu tanalote walo na:kemaigana, Totomu Tabono
elawo magumulo wiya: wokopima: deda:ona, iba:te kawokawo temeteme a tutupima:
eda:opiatamo ikaeamenaka.
30 Ebe mabuma: Godokono Bukalo tabote a keba kunu kiyatuamenale? Iyo, Godote
A:ibalayamako ma kunu aniya, "Modobola, a:ma: wiya: wokodawa kamiyale ebeno
gudago la:godone iyabaiamo nalibola:. Nanitabola, a:ma:le a:imano nani kamiyalegodolo
duma:wia, ebe nani gudunomago a:imano dopo gudute a:imano dogodogo inamabu
magumulo kapiya apu idi a:kelaemene, ao, ebe dogodogo inamabuate a:imano nani gudu
kapiyagodolo na:pola:namene!"

31 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, wiya: woko temetema:go dosiyodilona a ebe kamiyaleno gudi keba kunula:ka: eba kunua:. Ao, a nanitabokobi midi magumulo tutupima: eda:onama:, ebema: a nani kamiyaleno gudila ega:walo ale aimano Nabiwigodone wadewade walubi tanalo buwatenakoma:.

5

Kelisoko Magumulo Tutupima: Deda:ona Iba:te Totomu Tabono Elawo Magumulo Walo Ilukulinama: Modoboa:

1 La: numa:la:, Kelisote kewa olotolowalo a tutupima: a:midiya ale ebeno tutu okoli magumulo nanitabonomolo kilukulinama:, ebema: modobola la: ebe tutu okoli magumulo kodakodalo eba lamota:onalo lumagi idino wiya: temeteme woko tanalono gubi magumamo walo akonopila:oala.

2 Naimano tabo wadenomamo nolowiala:. Na Polote me tanalo la: Yua:pi dubu analemata, la: lumagi idino kuba wokiamo tudila:wete Yu epono tama itamida pukala la:imano apa:mo delawa:ema, ebe tanalodo la:le la:imano woki ma kunu kawokalimamota, Kelisote la: mabuma: dosiyodiliya la: ebe tanalo dologala inamabuma: eba midinalo iyabaiamo ba:idiloma: wagelenamata.

3 Ebema: nale la: kapiya tete ida:mo kawiya walo nakanalemata, la: magumulo dubu idite Yu epono tama itamida pukala delaemene, ebe tetene wagilimite ebete Totomu Tabo epetapino tanalo bilibilinomamo na:tuduwatanakomene ebeno kuba wiyate ebetamo pekapoma:!

4 Eiye! La: piyate Godokono Totomu Tabamo tudila:o tanalodo ebeno tuputupupima: eda:oma: dowagela:wenama, la: a:ka:tuwa: la: Kelisogodone iyalo iyailimata, iyo, la: Godokono nilakapolo gito ikaeame tanalone olobila:iyamata.

5 A nanitabokobi midipiate wiyasiya olowiolo nemakopelenama:, Godote aimano nanitabokobi midi tanalodo woko eba osiyodilonalo ebe a:ka:tuwa: ebeno Uliyanano elawamo a ebeno nani tuputupupima: ka:midimene.

6 Ebema: nanitabola, a Ya:su Kelisoko magumulo eba ilukulinalo, ale Yu epono tama itamida pukala iyalo delawiyama: ebe kawo tanaloa:, ega:walo ale lawea:pima: deda:onama: ebe tanalo atumu kawo tanaloma: keda:na:. Numa:la:, kapiya tanalonomote kawoma: eda:na, ebe tanalo ebe aimano nanitabokobi midi tanalote aimano nilakapo awokalimi tanalodo woko dosiyodilona ebe tanalola.

7 Eiye! La: dopamo la:imano nanitabokobi midi gabodo elawonomamo tolaimata, sukulu gudino kalakala egelalo iba:te keba kunu ka:puila:onake eba kunu. Ebema: la:imano agowa ukamidadawama: potele kedile? Iyo, la:le dopamo Godokono nanitabo tanalo olowiawete ebe tanalamo tudila:o dowagilima:ima, ebe tanalo pokono osiyodilo tanalodo katepaima?

8 Numa:la:, Godoko la:imano agowa ukamidadawa:, ao, ebe dopamo la: nanitabokobi midi tanalamo deka:la:mitia ebe dawala.

9 Ega:walo me tanalo idila. Epate ma kunu gelana, “Palowa bae kokalima: kamiyalete gamagamaimino tuwae inamabu kelenomo palowago dekapiyailaemene, baete a:ka:tuwa: ebo kegamagamamene.” Ebema: numa:la:, eba kunu la:imano taneba magumulo kuba woki da:pesonomote ditana, ebe a:ka:tuwa: kawoma: ebo keda:mene.

10 Wiyasiya kalakala kawonomola, la:la, nala, a bilibilinomate Kawodawa magumulo kapiyama: eba eda:onalo na me tanalo nanitabokobi na:midinamo, na me tetelo la: walo dakanaletama la: me tabono tanalone a:kolobila:ema. Ebe mabuma: potele woki bilibili tanalo la:tamo ikalaema: dowagelena, na ebe lumagino tanalo iyatawa:, wiyasiya Godote ebeno tanalo eba iyatawalo kuba wiya ebetamo nanitabonomolo kikaemene!

11 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, numa:la:. Nale Wade Tabo kiyawao magumulo nanitabokobi midipi dubate Yu epono tama itamida pukala laema: ibi nanaletaleka:, Yu epo magumulo idite natamo temeteme a:kikanamena:. Nanitabola, dopamo nale ebe tanalo kawo tanalonomoma: genakimo, wiyasiya nale me tetelo Kelisote kewa olotolowalo da:iya ebe tanalono magumu kapiya awokalimilo tabo ebo kiyawaonakomo, iyo, me mabuma: epetapiate natamo dowaote kawokawo temeteme gito ikanamenaka.

12 Eiye! Ibi piyate tama itamida pukala lawe tanaloma: la:tamo woki bilibili tanalo dikalametana ebe dubula, ebema: nale ibi mabuma: naimano ubi ma kunu iyatinamo, modobola iba:te la:tamo tanalo idi osiyodiloa:no wiyasiya ibi a:ka:tuwa: ibino tama kubanomamo eba iyaililo ibino gudi osiyodilole gabote nolopoligadigamene!

Godokono Uliyanano Elawamo Ilukuli Tanalo

13 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, nanitabola, Godote la: ebeno tutu okoli tanalamo eka:la:miata. Wiyasiya la: nanisiwale, ebeno tutu okoli tanalo magumulo eba

ilukulinalo, ebe tanalone la:le la:imano kateneno kuba ubi tanalamo tudila:oma: mod-
oboma: akogelala:. Modobola la: wiyasiya la: magumulo epetapiate epetapi nilakapolo
eba malagidilolenalo nowalubiuinakiyala:, wiya: wokopiate ibino woko namutupiatamo
woko keba kunu kosiyodilone eba kunu.
14 Nanitabola, Godokono Totomu Tabo bilibilinomo magumulo kebe totomute ka-
wonomoma: keda:nale, me totomu ebe "A:ma: a:ka:tuwa: a:ma: demalagidilawena, eba
kunu a:ma: tatalilo dokolina, modobola a:ma:le ebe lumagi nilakapolo nemalagidilona."
Iyo, potele me kapiya totomuamo nanitabonomolo da:tuduwatanako, ebete ebe tanalodo
Godokono Totomu Tabo epetapi bilibilinomamo atumu a:ka:tuduwatanako.
15 Wiyasiya gaagaate gowela tetelo keba kunu kowagelenake, eba kunu la: magumulo
idite idi kubaima: daloua:wenakoma, la: nanisiwale! Diyala, la: bilibilinomate gowela
magumulo da:ba:elaoma!
16 Ebema: nale la: analemata, Godokono Uliyanano elawamo eba wapata:lamenalo la:le
la:imano kateneno kuba ubi tanalamo gito akotudila:oala:,
17 mabu lumagino kateneno ubi tanalate Godokono Uliyanano ubi tanalo eba
odiyobolenalo, Godokono Uliyanano ubi tanalate ebe lumagino kateneno ubi tanalo
atumu na:kodiyobolena. Nanitabola, ebe tanalate kubanomamo gowelana, ebema: la:
nanitabokobi midipiate Godokono Uliyana eba kalakalaiminalo, la:le la:imano kateneno
ubi tanalamo gito tudila:oma: modoboa:.
18 Numa:la:, la: Godokono Uliyanano elawamo ebeno ubi tanalamo
da:tudila:wenakoma, ebe tetelo la: tutupima: eba eda:onalo ebeno Totomu Tabono
temeteme tanalono elawo magumulo walo a:kilukuliawenama.
19 Nanitabola, epo iyatawanomola kateneno ubi tanalone kebe tanalate kemaimionale.
Ebe iyaiya tanalo ebe kamiyale ega:walo buwelemele pilo tanalo, ega:walo tepo magu-
muno kuba daleya woki awokalilame tanalo, ega:walo buwelemela:tamo kateneno kuba
ubi tabo gela tanalo,
20 ega:walo ida:da:lino uliyana amamalatele tanalo, ega:walo giwali osiyodilole tanalo,
ega:walo gowelao tanalo, ega:walo apaminateui tanalo, ega:walo lumagi idino inam-
abuma: dowa tanalo, ega:walo tepo magumune ela maiga tanalo, ega:walo lumagite ebe
a:ka:tuwa: ebe kapiya malagidilo tanalo, ega:walo epo iyaiya anagiyamidale tanalo,
21 ega:walo lumagi idino wade mailono tanaloma: dowa tanalo, ega:walo gamoda nio
tanalo, ega:walo ilipo soliyomu osiyodilole tanalo, iyo, me ebe iyaiya kubakuba tanalo
bilibilinomola. Nanitabola, piyate ibino kateneno kuba ubi tanalamo da:tudila:ona,
iba:te ebe tanalo bilibilinomo ega:walo ebakobako kuba tanalo epetapi atumu
a:kosiyodilolenaka. Ebema: nale la: dopamo kawiya keba kunu kanaletima eba kunu
walo nakanalemata, la: nanisiwale! Piyate makomako kuba tanalo dosiyodilole-
naka, iba:te Godokono Kawo Elawodawano duliyomolono wadewade dogodogo tanalo
nanitabonomolo a:kuwatema:na:.
22 Wiyasiya lumagino okoli magumulo Godokono Uliyanano da:imite demaigana, ebe
da:imite golanomoma: eba eda:nalo ebe magumulo wadewade tanalate ba:pola:nama:na:.
Ebe iyaiya tanalo ebe epetapi nilakapolo malagidilole tanalo, tepo magumuno kalakala
tanalo, milo tanalo, temeteme magumulo kodakodalo lamota:ona tanalo, nigologolopi-
atamo nilakapo awokalimi tanalo, epetapi gito walubili tanalo, nanidawama: eda: tanalo,
23 lumagi ebe a:ka:tuwa: ebe opamo iyati tanalo, ega:walo kateneno ubi tanalamo
tuduwata: tanalo. Nanitabola, piyate makomako tanalo dosiyodilolenaka, ibi kuba
osiyodilolepima: ka:la:ima: totomu tabo idite me opo kawonomolo kitana:.
24 Iyo, numa:la:, piyate ibino kateneno kuba ubi tanalo elawoelawonomo danakapu-
lamiya, iba:te Ya:su Kelisokono nani epoma: eda:ona.
25 Ebema: modobola ale Godokono Uliyanano iyaiya ubi tanalo bilibilinomamo
ba:tudila:onakoma:, mabu ebete ebeno nanitabo igilo atamo iyalo ikaeamiya.
26 Ebe mabuma: a a:ka:tuwa: a walogoema: modoboa:, iyo, ale mibomibo tanalo epetapi-
atamo gito a:kikalaema: ega:walo ale epetapino inamabuma: iba:tamo a:ka:dowaoma:.

6

Nanitabokobi Midipi Magumulo Idite Idi Nilakapolo Nowalubinakomene

1 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la: magumulo idite kuba osiyodilo
tanalamo da:negamene, modobola la: piyate Godokono Uliyanatamo da:tudila:wenama,
la:le ebe wadenomamo nowalubiyala: ebete kuba osiyodilo tanalone kolobigama:.
Wiyasiya la:le ebe lumagitamo nilakapo awokalimi tanalodo ebe eba walubilo, ebe atu
tetelo la: a:ka:tuwa: la:imano tanalo wadenomamo nulamenakiyala:, la:le Saitanakono
elemasigi tanalamo atumu ka:na:guda:wekapoma:.

2 Ega:walo tete epetapilo la:imano iyaiya tepo magumune demaimionaka ebe mibomibo
tanalo tutuma: ka:midila:ema:, modobola la: epetapiate epetapi nowalubiuinakiyala:,
mabu la: ebe osiyodilo tanalodo Kelisokono kawo totomuamo ba:tudila:onakomata.
3 Wiyasiya la: nanisiwale. Godote a egegepima: eba genalo, wiyasiya a magumulo idite
ebeno wokilo ebe a:ka:tuwa: ebe kawodawama: da:midimene, ebe a:ka:tuwa: ebe a:da:
kelemasigimene.
4-5 Ega:walo la: nanitabokobi midipi bilibilinomo magumulo, modobola idite damo-
lama: eda:no ebe a:ka:tuwa: ebeno woko osiyodilono iyaiya tanalo wadenomamo eba
ulamenalo, ebeno osiyodilole tanalo Godokono mulo wokiamo nanagilamenakomene,
ebene ebete ma kunu kiyatawamene ebe osiyodilole tanalo da: wadewadenola: o
da: kubakubanola:. Iyo, ebe tetelo ebe lumagite nanitabokobi mididawa idino
tanalo anagiyamidamea:no, ebe a:ka:tuwa: ebeno okoli tanalo kapiya eba malagidilolo
Godokono wadewade tanalo dulaemene, ebete nanitabo kalakala ebo kelaemene.
6 Ega:walo me tanalo idila. Kebe lumagite Wade Tabono iyatulame tanalo Godokono
wokodawa idigodone duwatenako, modobola ebete ebe iyatulamedawa ebeno maniamo
ega:walo inamabu epetapiamo wadenomamo nowalubinakomene.
7 Ebene la: a:ka:tuwa: la: a:da: akomasigila:la:, lumagi idite Godoko malogolo ebe
daedaledawama: demalagidilona, ebete walone ilipo kawonomo kelaemene. Nanitabola,
lumagite kebe inamabu ebeno pali damelamo damiomene, walone tetelo ebe atu
inamabuate da:noloma:na: ebete gito kenaomene.
8 Ebene lumagite ebeno kateneno ubi tanalamo tuduwatate kuba tanalo damiomene,
ebe osiyodilo tanalone a:e wiyate pemaigate ebe gito ka:pelaemene, wiyasiya ebete
Godokono Uliyanano ubi tanalamo tuduwatate wadewade tanalo damiomene, ebe
tanalone ebetamo uwomua: igilo wiyate ka:pemaigamene.
9 Ebema: modobola a aimano wadewade osiyodilole magumulo elawoa:noma:
a:keda:onama:, mabu ale elawoa:noma: eda:oa:no walone tetelo a aimano wadewade
wiya kuwatemalema:, lumagite pali woko osiyodilo magumune wadewade inamabu keba
kunu kuwatenakole eba kunu.
10 Me mabuma: kebe tetelo a wade tete duminakoma:, modobola a wade walubi tanalo
biyatinakoma: iyaiya epo bilibilinomatamo, iyo, ebe wadewade osiyodilole tanalo magu-
mulo modobola ale dopamo nanitabokobi midipi kapiya alailame epo kawonomamo
bemalagidilolenakoma:.

Polote Leta Uwomu Apulo Galesiya Sosi Epo Walo Da:ka:totomulateliya

11 Ebene me leta uwomu apulo na Polote na a:ka:tuwa: naimano kotamo tabo daku-
lolemo, la: me kapiyakapiya kawokawo akulole tabo nulama:la:, iyo, lumagi idite me
uwomu tabo kakulolea:.
12 Numa:la:, piyate la: Yua:pi dubu kawiya danaletanaka Yu epono tama itamida pukala
kelawa:ema:, ibi piyate ibi a:ka:tuwa: ibino unu tama osiyodilole tanaloma: dowalogolena
ebe dubula. Nanitabola, iba:te ibino tabamo ebe temeteme la:tamo ikalamenakota mabu
ibi me tanaloma: na:toletoleona, Kelisote kewa olotolowalo da:iya iba:te ebe tanalono
nanitabo magumu dawokalima:na:, Yu epo epetapiate ebe mabuma: iba:tamo kawokawo
temeteme da:bikalaema:na:.
13 Eiye, ebe dubate tama itamida pukala kawo tanalonomoma: eba gelanalo, iba:te
wiyasiya Godokono Totomu Tabo epetapi gito wakalaminaka! Ega:walo ibino kuba
osiyodilo tanalo idi ma kunula, ibi ubila la: Yua:pi dubu iba:godone tama itamida
pukala delawa:ema, la:le ibino ubi tanalamo eba tudila:olo ibi a:ka:tuwa: ibi ebo
kowalogolema:na:.
14 Wiyasiya naimano tanalo eba kunua:! Aimano Kawodawa Ya:su Kelisote kewa
olotolowalo da:iya, nale ebe tanalono magumu kapiya eba awokaliminalo ebo bama-
manamo. Nanitabola, ebe magumudo me opono amama tanalono elawote naimano
tepo magumulo iyalo olopoligadigiya, iyo, me opono iyaiya amama tanalo kuwatema:
naimano ubi tanalate a:elaiya.
15 Ebe mabuma: lumagite tama itamida pukala delaemene ebe tanalo kawo tanaloa:,
ega:walo lumagi idite lawea:dawama: deda:mene ebe tanalo atumu kawo tanaloa:.
Kapiya tanalonomote kawoma: deda:na, ebe tanalo ebe lumagite Godokono elawamo
ebeno oli gudumu dawokalamene ebe tanalola.
16 Ebema: numa:la:, piyate me wokiamo da:tudila:onakoma:na:, modobola Godokono
milo ega:walo lumagitamo kuba wiya ikamea: tanalo ebete iba:tamo nikalamenakomene,
mabu ebe epo kapiyate ebeno nani Isalaela epoma: eda:ona, epetapia:.
17 Ebene me leta uwomu apulo nale la: kawiya ma kunu analemata, Ya:sukono wiya:
woko mabuma: na dopamo kawokawo temeteme magumulo eba okolinalo, iyaiya tete

epetapilo nanitabokobi midia:piate naimano ape bugomokobi a:midinakiya, iyo, epate ebe bugomo naimano apelo eba ulamenalo ebo iyatawaonaka, na Ya:sukono wiya: wokodawala. Numa:la:, nale dopamo iyaiya temeteme bilibilinomo epetapi uwatenakimo, ebema: me tetelo modoboa: idawate natamo temeteme idi walo ikanaema:.

18 O naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, modobola aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono nilakapo tanalote la: bilibilinomono tepo magumulo nitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE LETA
EPESESE SOSI EPATAMO
OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela, Ya:su Kelisote ebeno sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya, ebe
wokopi magumulo na ebe idila, mabu Godote ebeno ubilo na ebema: laweniya. Ebema: la:
piyate Epesese duliyomololo Godokono epoma: eba eda:onalo Ya:su Kelisoko magumulo
nanitabolo dilukuliawenama, nale me leta la:tamo palibomo.
2 Modobola aimano Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko iba:te ibino
nilakapo tanalo ega:walo milo la:tamo nikalaema:ta.

Godote Kelisokono Woko Magumudo Wadewade Tanalo Bilibilinomo Atamo Dikaeamena

3 Numa:la:, aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono Nabiwi ebe Godotela, ebene ale
Kelisoko magumulo dilukulinama:, ebete ebe tanalodo a wadenomamo kowalubinama:
ebeno Unu Duliyomololo kebe wadewade tanalate da:pola:na ebe tanalo bilibilinomo
ebete atamo gito ikaeamena. Me mabuma: modobola ale ebe kemoiomalema:!
4 Nanitabola, me opo osiyodilo wagilimia:no dopamo ebete a uwateiya, ale Kelisokono
woko magumudo ebeno epoma: eba eda:onalo, kuba da:pesonomo idite agodolo itana:no
ale ebeno ololo apulo talenanomolo eba kunu kelamota:onama:. Iyo, iyalo tetenomolo ale
awokalaoa:no ebete a nilakapolo eba malagidiloenalo
5 ebeno ubi tanalo ebo iyatiya, ebe a:ka:tuwa: ebe kekalakalaima: ebete a uwatete Ya:su
Kelisokono woko magumudo a ebeno nani gudima: ka:midima:.
6 Ebema: numa:la:, ebete poko kawonomamo demalagidilona ebe Gudugodone ebeno
wade nilakapo tanalonomo atamo gito dikaeamiya, ebe mabuma: modobola ale ebe
kemoiomalema:!
7-8 Nanitabola, Kelisokono kalimate deka:ka:liya, Godote a ebe kalimamo uwatete
aimano kuba osiyodilole tanalo egeboleamete Saitanakono idoko motone gito wagaiya.
Numa:la:, ebete iyaiya tanalo bilibilinomo eba iyatawalo ebeno mulo wokinomodo kebe
tanalo atamo kawonomamo dikaeamiya, ebe nilakapo tanalono wade tanalo beda:
kawonomola:ka:!
9-10 Ebema: numa:la:, Godote ebeno ubilo kalakalago diyatiya ebe nopo ebete dopamo
owaminiya, wiyasiya me tetelo ebete ebe nopono tanalo atamo ma kunu awokalimiya,
ebete ebeno wade woko Kelisodo kopoliyamene. Iyo, ebete me opolo ega:walo Unu
Duliyomololo kebe epo ega:walo uliyana ega:walo inamabu ega:walo tanalo epetapi
bilibilinomo dosiyodiloliya, iba:te wadenomamo ka:pola:nama: ebete ibi bilibilinomo
kapiya wokiamo kapiyakobi midilite Kelisote ibino Kawo Elawodawama: keda:nama:
ebe ebo kiyatimene. Ebema: kalakala kawonomola, Godote kebe tete wadenonomoma:
degemene, ebe tetenomolo me nopono tanalote nanitabonomolo ebo kemaigamene!
11 Nanitabola, kebe tanalo bilibilinomate me opolo ega:walo Unu Duliyomololo demaimiona, ebe tanalate Godokono ubi tanalo kapiyado maimionaka, iyo, me opo
osiyodilo wagilimia:no ebete dopamo ebeno wade wokido diyatiya, ebe nopono iyaiya
tanalo iyama: ka:midilima: tanalo idite a:kemaigamene. Ebema: a awokalaoa:no Godote
a mabuma: ebeno ubi keba kunu kiyatiyale, ebete eba kunu osiyodiliya, iyo, ebete a
Kelisoko magumulo uwatete a ebeno epoma: ebo midiya.
12 Numa:la:, a Yu epo magumulo piyate Kelisoko dopamo nanitabokobi da:midiyama:,
Godote ebeno nopo atamo dopamo ebema: awokalimiya ale ebeno wade osiyodilo
tanaloma: ebe kemoionama:.
13 Wiyasiya me tetelo la: Yua:piate Godokono epoma: atumu a:keda:imata, iyo, la:
Godokono nani tabono iyaiya tanalo dolowiaima, ebe Wade Tabono tanalodo la:imano
igilo mula: tanalote eba awokalalo, la: Kelisoko nanitabokobi ebo midimata. Ebema:
la:le Godokono nani gudima: eda:o tanalo kawokalima:ema:, ebete ebe atu tetelo ebeno
Uliyana la:tamo ikalamiata, dopamo ebete nanitabonomolo keba kunu kegiyale eba kunu.
14 Numa:la:, Godokono Uliyanate a nanitabokobi midipi bilibilinomo magumulo
bokolina, ebema: a iyatawanomola kebe wadewade tanalate aimano Nabiwi Godogodolo
a mabuma: da:pola:na, ebe tanalo bilibilinomate a ebeno guda:tamo nanitabonomolo
kemaimioma:na:, iyo, ebe tete ebe ebete a me opono temeteme tanalo bilibilinomone
dowagaimene ebe kalakala tetela. Nanitabola, ebe tetelo ale ebeno wade osiyodilo
tanaloma: ebe kawonomamo kemoiomalema:!

Polote Epesese Sosi Epono Tanaloma: Godotamo Da:towetoweonaki

15 Me mabuma: la:le Kawodawa Ya:suko nanitabokobi da:mida:wenama ega:walo la:le
Godokono epo bilibilinomo epetapi nilakapolo demalagidilola:wenama, na Polote ebe
netewa tanalo dolowimo,
16 ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga nale la:imano tanaloma: kalakala tabo
Godotamo ebema: adipatenakomo, iyo, ebe tanalote nagodolo kolopoligona:. Ebene
naimano towetowe tabo ge magumulo nale la: eba malagidilolenalo
17 Godoko ma kunu ananakomo, ebeno nanitabo tanalo dawokalimina ega:walo mulo
woki epatamo dikalamena ebete ebe Uliyana la:tamo kikalametama:, mabu nanitabola,
ebe Uliyanate la: magumulo eba okolinalo, ebete la: ka:modoboilaema:ta la:imano tepo
magumulo Godokono nanitabo tanalo kiyatawaema:. Numa:la:, ebe Godo ebe aimano
Kawodawa Ya:su Kelisote ebeno Godoma: deka:mina ebe Elawodawala, iyo, ebe kawo
alonomo magumulo dokolina ebe Nabiwila.
18 Ebene nale tanalo idima: ebe walo ma kunu ka:toweomenakomo, ebete la:imano tepo
magumuno gigiyu na:ilaemene la:le ebeno iyaiya tabono nanitabo tanalo kiyatawaema:.
Eba kunu la: me tanalo kiyatawaomamota, ebete la: nanitabolo eka:la:miata la:le
Kelisokono pe tanaloma: olowiolo wadenomamo kilukula:wenama:. Ega:walo la:le tanalo
idi ma kunu ka:kiyatawaomamota, ebete la: ebeno epatamo kebe tepo magumuno
dogodogo tanalo ikalaema: nanitabonomolo degiya, ebe tanalono wade tanalo beda:
kawonomola:ka:!
19-20 Iyo, ebe tetelo la: me tanalo idi atumu ka:kiyatawaomamota, a nanitabokobi midipi
magumulo woko dosiyodilona ebeno elawote kawonomoma: eda:na, idawano elawote
ebe elawo a:kodolinamene.
Nanitabola, Godote ebe atu elawo kawonomamo Kelisoko a:e magumune dadipatiya,
ebe ebeno Unu Duliyomolamo magatate ebeno tumudi apuno Kawo Elawodawano okoli
baiamo gito nowodimiya.
21 Ebe mabuma: Kelisote ebolo Kawo Elawodawama: eba neda:nalo, ebeno elawote
iyaiya nopopi bilibilinomono elawo nodoilina, iyo, ibi magumulo piyate elawoela-
wonomoma: deda:ona ega:walo piyate elawoelawodopoma: deda:ona, piyate Unu Duliy-
omololo woko dosiyodilona ega:walo piyate me opolo woko dosiyodilona, ibi bilibili-
nomate ebeno ubi tanalamo na:tudila:ona. Ega:walo kalakala kawonomola, iba:te me
tetelo keba kunu kowagelene, iba:te eba kunu uwomua: uwomua: tetelo ebe kapiyatamo
nanitabonomolo ba:tudila:onama:na:!
22 Iyo, nanitabola, Godote ebeno elawo kawonomo Kelisotamo eba kunu ikamiya,
ebema: Kelisote tanalo bilibilinomono Kawodawanomoma: eba eda:nalo, Godote ebe-
tamo elawo atumu a:kikamiya sosi epono Watodawama: keda:nama:.
23 Ebema: sosi epo ebe Kelisokono apela, mabu ebete iyalo tetenomolo Unu Duliy-
omololo ega:walo me opo kawonomolo kebe wadewade woko kowagilamiyale, ebe iyaiya
woko eba opoliyalelo ebete a sosi epodo ebeno wadenonomo uwomu woko osiyodilona.

2

Godote Nanitabokobi Midipi A:e Magumune Wagailite Ibi Igilokobi Da:midiliya

1 Ebema: numa:la:, la: dopamo Godokono ubi tanalamo tudila:oa:no kuba osiyodilole
magumulo eba ilukulinalo, la:le a:elaopima: eda:onaimata.
2 Ebe tetelo la:le me opono kuba osiyodilole gabodo eba tolamenalo, kebe Kubadawate
Godotamo tudila:oa: epo magumulo woko dosiyodilona, la:le ebe dawano uliyana
waloma:tanaimata. Iyo, tobolo unulo dilukuliona ebe kubakuba uliyanate potamo
da:tudila:ona, la:le dopamo ebe atu Kubadawa la:imano Kawo Elawodawama: midi-
naimata.
3 Nanitabola, dopamo a bilibilinomate kuba osiyodilolepi epetapiago kapiyakobi
olowite eba kunu ilukulinaima:, iyo, ale aimano kateneno kubakuba ubi tanalo ka-
wonomamo eba malagidilolenalo aimano apeno iyaiya kuba wokino tanalamo gito
tudila:onakima:. Me mabuma: ale me opo epo epetapima: eba eda:onalo, Godote a
bilibilinomono tepo magumuno kuba tanaloma: kawonomamo dowate aimano kuba
osiyodilole tanalono wiya ikaeaema: ebo giya.
4 Wiyasiya kalakala kawonomola, Godote a nilakapolo eba malagidiloenalo ebeno
nilakapo atamo kawonomamo awokalimina,
5 ebema: kebe tetelo ale aimano kuba osiyodilole magumulo a:elaopima: deda:onaima:,
ebe tetelo ebete Kelisokono osiyodilo tanalodo a uwatete igilokobi gito midiya. Iyo, ebete
ebeno nilakapo tanalamo la:imano igilo eba kunu mula:lelamiyata,
6 ebema: nanitabola, Godote Kelisoko a:e magumune keba kunu kadipatiyale, a
nanitabokobi midipiate eba:go kapiyama: deda:iyama:, ebe tetelo Godote a atumu igilamo

eba kowadipaeatelo ebete ubi ebo iyatiya, ale ebeno Unu Duliyomololo Kelisokono Kawo
Elawodawano elawo magumulo eba:go kapimiya ka:pola:nama:.
7 Numa:la:, Godote ebeno nilakapo Ya:su Kelisokono osiyodilo tanalodo atamo da-
wokalimiya, ebe nilakapo tanalote kawonomoma: deda:na, ebete ebe tanalo uwomua:
uwomua: tetelo kawokaliminama: aimano igilo ebema: mula:leamiya.
8 Ebema: nanitabola, la: Godoko nanitabokobi da:mida:ima, ebe tanalodo ebete ebeno
nilakapo tanalamo la:imano igilo a:mula:lelamiata. Iyo, la: a:ka:tuwa: la:imano wade
osiyodilo tanalo ida:mo la:imano igilo mula: tanalo kelawa:wea:, wiyasiya me tanalo
Godokono gito ikame tanalola,
9 ebema: lumagite ebeno igilo mula: tanaloma: amamalo ebe a:ka:tuwa: ebe adipatema:
modoboa:.
10 Ebema: numa:la:, me tanalo nanitabola, a nanitabokobi midipi ebe Godokono iyaiya
woko osiyodilole tanalola, iyo, ebete Ya:su Kelisokono osiyodilo tanalodo a olioli epoma:
a:midiya, ale ebeno woko eba osiyodilonalo wadewade tanalo kosiyodilolenakoma:.
Nanitabola, a awokalaoa:no ebete ebeno ubi iyalo iyatiya ale walone tetelo me iyaiya
tanalo wadenomamo kosiyodilolenakoma:.

Yu Epo Ega:walo Yua:pi Iba:te Kelisoko Magumulo Kapiya Epoma: Deda:ona

11 Ega:walo me tanalo idila. Yu dubate ibi a:ka:tuwa: Godokono tama itamida pukala
lawepima: eba ka:la:minalo, la: piyate Yua:pi magumulo dawokalawiyama, iba:te la:
Godokono pukala lawea:pima: ka:la:minakota. Iyo, iba:te ma kunu gelana la: Godokono
epoa:, mabu iba:te ibino apelo kebe tama itamida tanalo me opo epono wokiamo
delawiya, ebe tanalo Godokono ubi tanaloma: gelalo kawonomamo malagidilona.
Wiyasiya numa:la:, la: Yua:pi epetapi piyate nanitabokobi da:mida:wenama la: atumu
Godokono epolata, ebema: la: dopamo la:imano nanitabokobi midia: tetelo keba kunu
kilukula:wenaima, modobola la: ebe kuba tagala okoli tanalo wadenomamo nemalagidi-
lala:.
12 Ebe tetelo la: Kelisago kapiyama: keda:wenamia:, ega:walo la: kapelapima: eba
eda:onalo Godokono nani Isalaela epago atumu kekapiyawenamia:. Ebe mabuma: Godote
ibi kowalubilinama: ibino ewoniatamo kebe iyaiya nopo kalomoiyale ega:walo kebe
iyaiya wade tabo ka:kiyawaiyale, la: ebe tanalo iyatawaoa:no la: Godogodone wade tanalo
idi laema: olowiolo kilukula:wenamia:, iyo, ebe tete geyageyanomolo la:le ebeno tanalo
nanitabolo kiyatawawenamia:.
13 Wiyasiya kalakala kawonomola, la: piyate dopamo mululo dilukula:wenaima, Ya:su
Kelisokono kalimate la:imano kuba egebolelaema: deka:ka:liya, ebe kalimado Godote
la: me tetelo tataliamo emagaeliyata, iyo, ebete Kelisoko magumudo ebe wade tanalo
nanitabonomolo osiyodiliya.
14 Ebema: numa:la:, Kelisote kewa olotolowalo Yu epo ega:walo Yua:pi kapiya epoma:
da:midiliya, eba kunu ebe a:ka:tuwa: ebe ibino milo tanalono nopoma: midiya ibi
magumulo epetapiate epetapiago walo gowelaokapoma:. Iyo, ebe netewa tanebapiate
gowelao magumulo iyaiya ka:pola:nama: ibi tetenomolo dopamo ditanami, ebete ebe kala
ga:dimi ebeno a:e tanalodo gito anabulimiya.
15-16 Nanitabola, Godote dopamo Mosesedo Yu epatamo dikalamiya, Kelisote ebe
iyaiya Totomu Tabo ega:walo pukala tanalo iyabaiamo alomiya, mabu ebe ubila Yu epo
ega:walo Yua:pi ebete ibi bilibilinomo uwatete kapiya oli epoma: eba midililo, iba:te
walo gowelaoa:no ebe magumulo kapimiya kilukulionama:. Iyo, ebete kewa olotolowalo
da:iya ebe tanalodo Yu epo ega:walo Yua:pi ibino gowelao tanalo nanitabonomolo anaka-
pumiya, ega:walo ebe atu tetelo ebete ibi bilibilinomo uwatete Godokono namutupima:
keda:onama: ibi ebetamo walo a:kemagaeliya.
17 Me mabuma: Kelisote me opamo pete ebeno Wade Tabo ma kunu pa:kiyawaiya,
la: Yua:pi epetapi piyate Godogodone mululo dopamo dilukuliawenaima ega:walo a Yu
epo piyate ebe niyakabodopolo dilukulinaima:, a bilibilinomate gowelaoa:no kapimiya
kilukulionama:.
18 Iyo, a Yu epo ega:walo la: Yua:pi a bilibilinomatamo modobo gabote itana, ale
Kelisokono osiyodilo tanalodo aimano Nabiwi Godokono ololo apuamo ka:pelaema:, ebe
gabo ebe ebeno kapiya Uliyanate dosiyodiliya ebe gabola.
19 Ebema: kalakala kawonomola, la: Yua:piate me tetelo Godokono ololo apulo
kapelapimu kilukuliawena:, iyo, la: dopamo kapelapima: deda:wenaima ebe tanalo iyalo
olopoligiya, ebema: me tetelo la: Godokono kapiya alailamepima: eba eda:onalo ebeno
gudi epetapiago kapiya epoma: eda:onamata.
20-21 Ebema: nanitabola, la: Yua:pi ega:walo Yu epo nanitabokobi midipi, la: Kawodawa
Godoko amamateno iya motolata, iyo, Ya:su Kelisote detena la: bilibilinomo ebe motoma:

eda:onamata. Ebe a:ka:tuwa: ebe nokola keba kunula:ka: ebako talena motono aloma: eda:na, ebene ebete ebeno sosi wagilima: iyaiya daliboliya ebe wokopi ega:walo piyate Godokono woki awokalimipima: deda:ona ibi atumu, ibi bilibilinomo ebe motono kodakoda abo epetapima: eda:ona. Ebema: me tetelo ebete ebeno elawamo ebe motono iyaiya kewa modoboilamete eba moga:lamolelo unamo ebo adipatena,
22 ma kunu la: Yua:piate Kelisoko magumulo eba ilukulinalo, ebete la: ega:walo Yu epo nanitabokobi midipi, la: bilibilinomo kapimiya uwatetate ebeno moto eteno inamabuma: midilitate la: ebo moga:lamolenata, ebe moto Godokono Uliyanate kebolo kokolinale ebe talena motola.

3

Godote Yua:piatamo Wade Tabo Kiyawao Woko Polotamo Dikamiya

1 Ebema: na Polote Ya:su Kelisoko mabuma: idoko motolo eba okolinalo la: Yua:pi Godotamo owadipalatelenakomata, iyo, nale ebeno tabo la:tamo da:kiyawaonakomo ebe mabuma: gabamaniate na me idoko motamo iyatiniya.
2 La: dopamo nanitabolo olowimata Godote me woko natamo ikanamiya, ebeno nilakapo tanalote la: Yua:piatamo ditana nale ebe tanalo la:tamo kawokalima:,
3 iyo, ebete dopamo kebe tanalo kowaminiyale, me tetelo ebete ebe wamina nopono magumu na iyatunamiya, nale ebe tanalo ebema: awokaliminakomo. Numa:la:, me leta magumulo na ebe tanalo awokalima:tepamo,
4 ebema: la: naimano iyaiya tabo ka:la:miole magumulo modobola la: Kelisokono wamina nopono magumu wadenomamo nelawiyala:, ebe tanalo ebe nale ebegodone dopamo diyatawiyamo ebe tanalola.
5 Nanitabola, me opolo dopamo dilukulionamiya ebe iyaiya epono tetelo Godote me wamina nopono magumu iba:tamo kawokaliminakia:, wiyasiya kalakala kawonomola, a tetelo ebeno Uliyanate ebeno wade-talena wokopiatamo awokalimiya, ibi ebete ebeno sosi wagilima: iyaiya daliboliya ega:walo piyate ebeno woki awokalimipima: deda:iya ebe wokopila.
6 Ebema: numa:la:, me wamina nopono magumu ebe ma kunula. Me tetelo Yua:pi ega:walo Yu epo ibi bilibilinomate Wade Tabo nanitabokobi midi tanalodo Godokono wadewade walubi tanalo bilibilinomo kapimiya kuwatema:na:, ega:walo iba:te ebeno kapiya epoma: eba eda:onalo, Godote Ya:su Kelisodo ibi kowalubilima: kebe tabo dopamo nanitabolo ka:kiyawaiyale, ebe tabono tanalote ibi bilibilinomatamo kapimiya kemaigamene.
7 Nanitabola, ebeno woko na magumudo osiyodiloma: Godote ebeno iyanomo elawo ebeno nilakapolo natamo ikanamiya, iyo, ebe ikame tanalodo ebete na ebeno woko-dawama: a:midiniya nale Ya:sukono Wade Tabo epatamo ka:kiyawaonakoma:.
8 Ebema: numa:la:, Godokono epo bilibilinomo magumulo piyate egegenomoma: deda:ona ibi magumulo na da:pesonomoma: eba eda:nalo, wiyasiya Godote na lawenete wade wokonomo natamo gito ikanamiya. Nanitabola, naimano woko ebe ebeno tabo Yua:piatamo kiyawao wokola, iyo, Kelisogodolo kebe dogodogo tanalonomate da:pola:na, ebete ebe wadewade tanalamo epono tepo magumu dowalubilinako, na ebe tanaloma: iba:tamo ebema: kiyawaonakomo.
9 Ega:walo Godote ulama epetapi bilibilinomolo dowaminanami, ebete me tetelo ebe wamina nopono tanalodo woko keba kunu kosiyodilonale, nale ebe epo epetapiatamo atumu akawokaliminakomo. Nanitabola, me opolo ega:walo tobolo unulo da:pola:na, Godoko ebe inamabu bilibilinomo osiyodiloledawama: eda:na, ebene ebete ebeno wamina nopono wamina tanalo magumulo ubi ma kunu iyatiya,
10 ebete me tetelo ebeno sosi epagodolo ebeno mulo tanalono iyaiya wadewade tanalo kawokalilaema:. Iyo, ebe ubila ebe tanalodo Unu Duliyomololo dilukuliona ebe nopopi magumulo piyate elawoelawonomoma: deda:ona ega:walo piyate elawoelawodopoma: deda:ona, ibi bilibilinomate ebeno mulo tanalo wadenomamo kuima:.
11 Ebema: nanitabola, Godote iyalo tetenomolo kebe tanalote pemaigama: ubi diyatiya, ulama epetapi bilibilinomate eba petolamelo woki iyakobi midia:no ebete me tetelo aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono woko magumudo ebe tanalo nanitabonomolo osiyodiliya.
12 Ebema: kalakala kawonomola, ale ebe magumulo eba ilukulinalo ebe nanitabokobi midi tanalodo ale Godokono ololo apuamo pelaema: tolea:noma: eda:onama:, iyo, gigiyute atamo a:iyamidalo itana.
13 Ebe mabuma: na Polote la: analemata, la:le naimano temeteme tanaloma: la:imano nanitabokobi midi magumulo elawoa:noma: akoeda:oala:, mabu naimano temeteme tanalate la: nanitabolo walubilinakota la:le Kelisoko mabuma: kamamawenama:.

Nanitabokobi Midipiate Kelisokono Kawo Nilakapo Tanalonomo Kiyatawaoma: Polote Tabo Da:kiyawaiya

14 Me mabuma: tete bilibilinomo epetapilo nale Nabiwi Godokono ololo apuamo
pupamo pokolite la: mabuma: ebe na:petoweomenakomo,
15 mabu nanitabola, piyate Unu Duliyomololo dilukuliona ega:walo piyate me opolo
dilukuliona, Godoko ebe ibi bilibilinomono Nabiwila, iyo, ibi bilibilinomono igilote ebe
kapiyagodone pena.
16 Ebene nale Godoko na:toweomenakomo, ebete ebeno Uliyanano elawo ikame
tanalodo la:imano tepo magumuno woki ka:kodakodailaema:. Iyo, ebe modobola la:
kowalubilitama:, mabu kebe dogodogo tanalate ebeno wade Alonomo Duliyomololo
da:pola:na, ebete ebe wadewade tanalamo epono tepo magumu owalubilinako.
17 Ega:walo nale ebe walo na:ka:toweomenakomo, la:le Kelisoko nanitabokobi eba
midinalo ebete ebe tanalodo la:imano tepo magumulo kokolinama:. Numa:la:, nilakapo
kimalagidilo tanalo ebe wade pali damela keba kunula:ka: eba kunula, ebema: nale
tanalo idima: Godoko ma kunu ka:toweomenakomo, ebete la: eba walubilinalo la:imano
tepo magumuno dolodolote ebeno nilakapo damela magumamo na:toamene, iyo, mod-
obola nilakapo kimalagidilo tanalo kapiyate la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomono
mabuma: neda:namene.
18 Eba kunu la:le Godokono epo bilibilinomo epetapiago woki wadenomamo kelae-
mamota, Kelisokono nilakapo kimalagidilo tanalote kawonomoma: deda:na ebe tanalo
la:le kapimiya kiyatawaema:. O ebeno nilakapo beda: kawonomola:ka:, iyo, ebe nilakapo
tanalo lumagi idite modobutima: iyaiya modobulatole gabo nipo olena!
19 Ebema: numa:la:, me opo epo epetapiate Kelisokono nilakapo tanalono magumu
nanitabonomolo a:kiyatawaonakoma:na:, wiyasiya nale Godoko na:toweomenakomo,
ebete la: eba walubilinalo la:le ebe nilakapo tanalo wadenomamo kiyatawaema:.
Nanitabola, me ebe gabodo ebete ebeno wade okoli tanalamo la:imano tepo magumu
kawonomamo detabokailamelelametamene, ebe tetelo la:imano osiyodilole magumulo
la: ebe keba kunula:ka: eba kunu nanitabonomolo keda:omamota.
20 Ebema: kalakala kawonomola, aimano tepo magumuno modoboa: tanalo
ka:modoboilaema: ale aimano ubi alomo magumulo kebe wadewade tanalo uwatema:
Godoko dananakoma:, ebe modobola ebe tanalo bilibilinomo atamo ikaeaema:, iyo,
ebete atamo modobonomolo ikaeamete walo tete idilo gito ka:kikaeaemene, mabu ebeno
elawo tanalote aimano tepo magumulo woko bosiyodilona.
21 Ebema: me opono uwomu tete pea:no, modobola Kelisokono sosi epate ebe
magumulo eba ilukulinalo ibino woko osiyodilo tanalo magumudo Godoko nowalogo-
nakoma:na:, iyo, uwomua: uwomua: tetelo amama tanalote ebegodolo nitanamene! Me
tabo nanitabonomola, taula!

4

Nanitabokobi Midipi Bilibilinomate Kelisokono Kapiya Apema: Deda:ona

1 Ebema: nale aimano Kawodawano woko osiyodilo tanaloma: gabamanino idoko
motolo eba okolinalo la: ma kunu toweolaemata, Godote la: ebeno ubilo kowap-
ata:lama:wenama: deka:la:mitiyala, modobola la: eba kunu ebeno wadewade ga:limapi
gudima: neda:oniyala:.
2 Ebene la:imano taneba magumulo idite idi nilakapolo demalagidilona, ebe tanalo
kawokalima:ema: modobola idite iditamo samamo akodowaonakala:, iyo, modobola la:
a:ka:tuwa: la: opamo alomawete epetapiatamo temeteme ikalamea:noma: eba eda:onalo
epetapino tanaloma: ubia: tabo samamo akogelanakala:.
3 Numa:la:, Godokono Uliyanate la:imano tepo magumamo diyatilametana ebe milote
la: kapiya epoma: midilinata, ebema: la:imano wokilo la:le kapiyama: eda: tanalo wade
tanalonomoma: eba gelanalo, la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo gabo
wadenomamo numinakiyala: ebe tanalote la:godolo nanitabolo kitanama:.
4 Nanitabola, ale kebe wade tanalo uima: olowiolo dilukulinama: ebe tanalo kapiyala,
iyo, Godote a eka:miya ale aimano ilukuli magumulo ebe tanalo kapimiya kemakope-
lenama:. Ma kunu a ebeno epo kapiya ape keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo a
magumulo woko dosiyodilona ebe Uliyana atumu ebe kapiyanomola.
5 Iyo, aimano Kawodawa ebe atumu kapiyala, aimano nanitabokobi midi tanalo ebe
kapiyala, ega:walo aimano watowatopiate a kebe obamo dowaduba:midaoiya ebe obo
atumu ebe kapiyala.
6 Ega:walo aimano Nabiwi Godoko ebe kapiyala, iyo, me opo epo bilibilinomate
ebegodone pawokalaiya, ebema: ebe kapiyate ibi bilibilinomono Watodawama: eba

eda:nalo, ibi bilibilinomagodolo ebeno woko osiyodilona, iyo, ebete ibi bilibilinomo magumulo bokolina.

7 Ega:walo me tanalo idila. Kelisote Godokono iyaiya woko ado kosiyodilolenama: ebete idi kapiyatamo iyanomo elawo idi ikamete, idi kapiyatamo iyanomo elawo idi a:kikamiya, a bilibilinomatamo nilakapolo eba kunu ikaeamoiya, iyo, ebete ebeno ubi tanalo atamo keba kunu kiyatiyale, ebete woko osiyodilo tanalono elawo atamo iyaiya eba kunu ikaeamoiya.

8 Nanitabola, Godokono Bukalo tabo idite ebe tanalo ma kunu awokalimina,

"Godokono Alibodawa Kelisote
me opo epo kowalubilima:
ebeno iyaiya tanalo
iba:tamo nilakapolo gito ikalamoliya.
Iyo, piyate eba:go da:gowelaonamiya,
ebete ibino wato kikopu lawete,
ebene ebeno amama baiamo da:nodoliya,
ebete ebeno epatamo
iyaiya nilakapo tanalo ebo ikalamoliya."

9 Ebema: modobola la: me tabono magumu wadenomamo ma kunu nemalagidilala:. Kelisote ebeno amama baiamo nanitabonomolo odoliya, mabu dopamo ebete ebe a:ka:tuwa: da:pesoma: midite me opono a:elao epono opamo gito niwisigiya.

10 Iyo, potele a:e magumamo da:niwisigiya, ebe walone tetelo tobolo ununomamo ebeno amama gobebobo laema: da:nodoliya ebe atu dawala. Ebema: ebete Kawo Elawodawano gobebobo eba kunu da:nelawiya, ebe tetelo ebete Unu Duliyomololo ega:walo me opo kawonomolo kebe wadewade woko iyalo tetenomolo dowagilamiya, ebe iyaiya woko bilibilinomo opoliyalema: tabo ebo iyatiya.

11 Ebema: ebete ebe woko kopoliyadigalema:, ebete ebeno iyaiya woko osiyodilole tanalono elawo me opo epatamo nilakapolo ikalamoliya. Iyo, ebete epetapi eba nalibolelo iba:tamo elawo ikalamiya iba:te iyaiya opolo ebeno nani sosi kapiya ka:nowagilima:, ega:walo ebete Godokono woki awokalimipiatamo elawo idi atumu a:kikalamiya iba:te woko wadenomamo kosiyodilonama:, ega:walo ebete ebeno Wade Tabo atapiatamo elawo idi atumu a:kikalamiya nanitabokobi midia:piate iba:godone nanitabo tanalo kolowioma:, ega:walo ebete iyaiya pasta ega:walo Godokono Buka apuno iyaiya tabono magumu iyatulamepi ibi bilibilinomatamo elawo idi atumu a:kikalamiya.

12 Numa:la:, ebete ebeno iyaiya elawo Godokono epatamo eba kunu ikalamoliya, mabu ebete ebeno ubi iyatiya ibi bilibilinomo elawokobi eba midililo iba:te me opolo ebeno iyaiya woko kosiyodilolenama:, iyo, me gabodo ibi bilibilinomate kapimiya Kelisokono apema: eba eda:onalo ibino nanitabokobi midi magumulo wadenomamo kapepeoma:na:.

13 Ebema: a bilibilinomate eba kunu aimano nanitabokobi midi tanalono osiyodilole magumulo kapiya eponomoma: eba eda:onalo, a kapimiya Godokono Guduno tanalo nanitabonomolo ebo kiyatawaomalema:. Nanitabola, ale aimano wokilo kawokawo kelatala apepeo epoma: deda:oma:, Kelisote ebeno tuputupunomo osiyodilole magumulo keba kunu kokolinale, ale eba kunu aimano osiyodilole magumulo ebe keba kunula:ka: eba kunu nanitabonomolo bilukulionama:.

14 Ebema: numa:la:, a:da: elemasigi dubate ibino mulo wokiamo epo kuba gabamo iyaiya magatalema: eba wagelenalo, piyate ibino tabamo da:tudila:onaka ibi daedale gudi keba kunula:ka: eba kunula. Iyo, awate iyaiya apune alogo tetelo kawokawo ulate iyaiya keba kunu kemaimionake, ebe epo eba kunula mabu iba:te ibino woki magumulo woki netewama: eda:ona. Wiyasiya ale aimano nanitabokobi midi magumulo egege gudima: eda:o tanalo datepama:, ebe tetelo ale a:da: elemasigipino iyatulame tanalamo walo a:ka:gudima:,

15 iyo, ale wiyasiya aimano ilukuli magumulo epetapi nilakapolo eba malagidilolenalo, idite iditamo Godokono nani tabono iyaiya tanalo kapiya ebo kiyawaonakoma:. Ebe gabodo ale wadenomamo apepeote aimano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo Kelisoko keba kunula:ka: ale eba kunu keda:omalema:, mabu a sosi epo Kelisokono apema: eba eda:onalo ebe aimano apeno watoma: eda:na.

16 Nanitabola, ogiliate apeno iyaiya apuapu wadenomamo moga:lamolete, ebene ebe apeno apuapu iyaiyate ibino ape kapiya magumulo eba pola:nalo ibino iyaiya woko modobolo osiyodilolena. Ebema: numa:la:, Kelisokono nilakapo tanalo ebe ebeno apeno ogili bilibilinomo keba kunula:ka: eba kunula, iyo, ebe nilakapo tanalote sosi magumulo

eba itanalo, sosite nanitabokobi midi magumulo wadenomamo apete iyaiya woko osiyodilolema: elawonomoma: ebo keda:mene.

Nanitabokobi Midia:pino Ilukuli Tanalo Ega:walo Nanitabokobi Midipino Oli Igilago Ilukuli Tanalo

17-18 Ebe mabuma: nale la: Kawodawa Kelisokono mailamo eba analelo me tanalo idi kawo tanalonomoma: gemo, nanitabokobi midia:piate keba kunu kilukulione, la:imano ilukuli magumulo ibi keba kunula:ka: eba kunu akoeda:oala:. Numa:la:, ibino tepo magumulo idoko kawonomote itana, ebema: ibino wokiate ibi kuba gabamo eba magatalelo gabo uwomu tetelo wade tanalo idi a:ka:nuima:na:. Iyo, iba:te Godokono nanitabo tanalo ubia:noma: eda:ote, wiyasiya daedale woki uwatete ibino tepo magumuno woki eba kodakodailamelo, ibi a:ka:tuwa: ibi Godogodone ebo iyailiya ebeno wade igilo kelaema:.

19 Ebema: dopamo iba:te kuba osiyodilole magumulo kebe ilipo tanalo diyatawaonakiya, me tetelo atu iyaiya kuba tanalo eba osiyodilolelo iba:te ilipoa:noma: eda:ona. Eba kunu iba:te ibino wokilo kawonomamo malagidilolenalo, kateneno ubi tanalamo tudila:olo ibino apa:mo iyaiya ilipo tanalo kosiyodilolenama:, iyo, iba:te ebako kuba osiyodilolema: ibino iyawa kawonomote bitana.

20 Eiye, la: Kelisogodone ebako kuba okoli tanalo kiyatawawea:!

21 Nanitabola, la:le Ya:sukono tanalo wadenomamo olowimata, ebene la: ebe nanitabokobi eba midinalo, ebegodolo ditana ebe nanitabo gabono iyaiya tanalo ebeno wokopiate la: ebo iyatulamiata.

22 Ebema: la: dopamo keba kunu kilukula:wenaima, ebe tagala ilukuli tanalono kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo na:pupukulama:la:. Numa:la:, ebe tagala ilukuli tanalote la:imano a:da: elemasigi ubi tanalodo ele gabo la:tamo eba odidilo la: ebo kubailamenamiyata,

23 ebema: Godote la:imano tepo magumuno woki olinoma: ka:midilima:, modobola la: okoli bai ebetamo nikamiyala:.

24 Iyo, modobola la: ebeno oli okoli tanalono osiyodilole tanalo nuwatiyala:, lumagite wadewade kaliku ka:pupulioma: kalakalago duwatenako eba kunu. Nanitabola, Godote ebe oli okoli tanalo a nanitabokobi midipi mabuma: osiyodiloamiya ale ebe keba kunula:ka: ebako epoma: keda:onama:, ebema: kebe tetelo ale ebeno oli okoli magumulo nanitabolo dilukulinama:, ebe tetelo me opo epate ebeno nanitabo tanalono tuputupu ega:walo talena okoli tanalo ado wadenomamo kuima:na:.

25 Ebema: nanitabokobi mididawa, a:da: elemasigi tabo walo akokiyawala:. Modobola a:ma: wiyasiya a:ma: niyakabolo dokolina ebe lumagitamo nani tabono iyaiya tanalo kapiya na:kiyawaonakiye, mabu a nanitabokobi midipi bilibilinomate Kelisokono apema: kapimiya eda:onama:.

26 Ebema: a:ma: tanalo idima: da:dowaemene, a:ma: nanisiwale! Dowa tanalote ele gabo odidi tanalodo a:ma: kubamo magatama: modoboa:, ebene kebe tetelo dowa tanalote a:ma:godolo demaigamene, modobola samamo nolopoligadigamene. Iyo, kebe egelalo dowa tanalote a:ma:tamo da:pemene, modobola ebe atu egelate niwisiga:no a:ma: dopamo a:imano dowa tanalo iyabaiamo niyatiye,

27 mabu nanitabola, a:ma: me osiyodilo tanalodo Saitanatamo okoli bai a:kikama:emene.

28 Ega:walo me tanalo idila. Kebe lumagite epetapino inamabu ega:walo mani pilolo dopamo duwatenaki, ebete ebako kuba osiyodilo tanalo atepate ebe a:ka:tuwa: ebeno kotamo nanitabo woko nowagilimene. Nanitabola, mani woko osiyodilo magumulo ebe a:ka:tuwa: ebeno iyaiya modoboa: tanalo modobokobi eba midililo, gabote ebegodolo ka:kitanamene ebete nigologolopi atumu ka:kowalubilima:.

29 Ega:walo a:ma: kubakuba tabo akokiyawaonakala:, modobola a:ma: wiyasiya wadewade walubi tabo kapiya na:kiyawaonakiye, iyo, ebako tabo kiyawao tanalote a:ma:godolo eba itanalo, olowiopiate ibino modoboa: wokino tanaloma: wade walubi buwatenakoma:na:.

30 Ebene la:imano osiyodilole magumulo la: Godokono Uliyanatamo temeteme ikaema: modoboa:, mabu Godote ebe la:tamo ikalamiata, ebete la: magumulo eba okolinalo Godokono pukalama: keda:nama:. Iyo, ebe pukalate la: ma kunu iyatulamenata, la:le ebeno gudima: eda:onamata ebema: ebeno Wade Egelate la: mabuma: nanitabonomolo kemaigamene, ebe Egelalo ebete la: me opono temeteme tanalo bilibilinomo magumune kowagailima:ta.

31 Ebema: modobola la: iyaiya dowa tanalo bilibilinomo na:pupukulama:la:, ma kunu la:le lumagi idino tanaloma: la:imano tepo magumute kakama: akoeda:onakala:, ega:walo la:imano tepo magumulo ela tanalote akomaiganakala:, iyo, la: lumagi iditamo ilipo

ikaema: elawo tabo ega:walo ebe malogo tabo akogelanakala:, ega:walo la:imano ubi tanalo akoiyatinakala: gabo idido ebe kubaima:.
32 Wiyasiya modobola la: magumulo idite iditamo nilakapo eba awokalimilo la:le epetapino temeteme tanaloma: la:imano tepo magumu akokodakodailama:la:, iyo, kebe tetelo lumagi idite kuba dosiyodilomene la: ebeno kuba egebolema:wete na:dodomatimiyala:, Godote la:imano kuba Kelisoko magumulo egebolelametate keba kunu ka:dodolomatililametiyala eba kunu.

5

Alo Magumulo Dilukuliona Ebe Epono Tanalo

1 Nanitabola, la: Godote kawonomamo demalagidiloletana ebe gudilata, ebema: modobola la: la:imano ilukuli magumulo ebe keba kunula:ka: ebako epoma: neda:onala:.
2 Numa:la:, Kelisote a:e magumulo ebeno ape kalimagono inamabu keba kunula:ka: eba kunu midite ebeno igilo a mabuma: Godotamo dikamiya, Godote ebe tanalo wade nibo inamabu ikame tanaloma: giya. Ebe mabuma: Kelisote atamo ebeno kawo nilakaponomo keba kunu kawokalimiyale, modobola la: eba kunu atu nilakapo magumulo nilukulinala:.
3 Numa:la:, la: Godokono tuputupu epolata, ebema: me iyaiya kuba tanalo la:godolo akopola:nala: — kamiyale ega:walo buwelemele pilo tanalo, apa:mo iyaiya ilipo osiyodilole tanalo, ega:walo mani kawonomamo malagidilo tanalo. Iyo, ebakobako kuba osiyodilole magumulo kuba da:peso idinomote la:godolo akoitanala:, nanitabokobi midia:piate la:imano ilukuli tanaloma: kuba tabo gelakapoma:.
4 Ega:walo la: iyaiya daleya woki awokalilaema: tabo akokiyawaonakala:, iyo, epetapino ilipo osiyodilole tanaloma: tabo gela:no modobola la: wiyasiya iyaiya tetelo kalakala tabo Godotamo nowadipalatelenakiyala:.
5 Ebema: modobola la: me tanalo wadenomamo nemalagidilala:. Piyate kamiyalela buwelemelela iba:tamo pilo tanalo dosiyodilolenaka, ega:walo piyate ibino apa:mo iyaiya ilipo tanalo dosiyodilolenaka, ega:walo piyate mani kawonomamo demalagidilona, ibi bilibilinomo magumulo idite Kelisoko ega:walo Godoko ibi netewapino Kawo Elawodawano tanalodo wade walubi tanalo idi a:kuminakomene. Numa:la:, potele mani kawonomamo demalagidilona, ebeno tanalo ebe ida:da:li amamalateledawano tanalo keba kunula:ka: eba kunula.
6 Ebema: la: magumulo idite maigate me opo epono daedale wokiamo la: a:da: masigilima: dowagelemene, la: ebeno tabo ako-olowiala:. Nanitabola, nale kebe iyaiya kuba tanaloma: la: kawiya kanaletama, ebako osiyodilole tanaloma: Godokono kawo dowa tanalonomote ka:pemene, iyo, piyate ebetamo tudila:oma: ubia:noma: deda:ona iba:te kuba wiya kelaema:na:.
7 Ebe mabuma: la: ebako epago tanalo idi osiyodiloa:no iba:go akokapiyala:.
8 Nanitabola, la: dopamo idoko magumulo ilukulinaimata, wiyasiya la: idoko magumune pemaimiawete me tetelo aimano Kawodawano alo magumulo ilukulinamata, ebema: la: alono gudima: eba eda:onalo modobola la: alo magumulo wadenomamo nowapata:lamenala:.
9-10 Iyo, la: Kawodawa Godoko kekalakalaima:ema: la:imano osiyodilole magumulo gabo wadenomamo numinakiyala:, mabu numa:la:, piyate alo magumulo nanitabolo dilukuliona, iba:godone wadewade da:imi bilibilinomate pemaimionaka, ega:walo iba:te Godokono tuputupu okoli tanalo eba awokaliminalo ebeno nani tabono iyaiya tanalo ebo kiyawaonaka.
11 Ebe mabuma: piyate idoko magumulo dilukuliona, la: ebe epono osiyodilole tanalamo iba:go akokapiyala:, mabu ibino osiyodilole magumune wade da:imi idite kapemaiganakoa:. Modobola la: wiyasiya Godokono alamo ibino osiyodilole tanalo na:pukuilamiyala:, epo epetapiate ebe kuba tanalono temeteme magumu wadenomamo kuima:,
12 mabu nanitabola, tuputupu lumagite tabo gema: ilipokobi kolowimene iba:te diya gabodo dosiyodilolenaka ebe tanaloma:!
13 Ega:walo me tanalo idila. Epate dowaminalena Godote ebe tanalo bilibilinomo waminale magumune ebeno alamo kowaulatelemene, iyo, ebe tanalono nanitabo magumu ebo kawokalaoma:na:,
14 ebema: me opono tanalo bilibilinomo magumulo alote kebe tanalo da:pukuimene epate wadenomamo kuima:na:, wamina magumulo walo a:kitanamene. Me mabuma: Godokono epate mulo tabo idi ma kunu gelana,

“U dowatawita, a:ma: nemaiga!

A:ma: a:e magumune pemaigawete
igilo walo da:kelawa:emene,
Kelisokono alote
a:ma: ebo ka:pukuima:ta.”

15 Ebema: modobola la: mulo woki epoma: eba eda:onalo la:imano osiyodilole tanalo
wadenomamo nemalagidilolenala:, iyo, muloa: epo akoibamilatela:la:.
16 Numa:la:, me opo kawonomolo me tete nanitabokobi midia:pino kuba osiyodilole
tetema: eda:na, ebema: Godote kebe wadewade tete la:tamo dikalametanaka, modobola
la: ebe iyaiya tetelo wade walubi tanalo epatamo nosiyodilolenakiyala:.
17 Ebema: la: daedale epoma: eda:oa:no, wiyasiya Kawodawa Godote la:le kosiyo-
dilola:ema: ebeno ubi tanalo keba kunu kiyatinale, modobola la: ebe iyaiya tanalo
wadenomamo niyatawaonala:.
18 Ega:walo me tanalo idila. La: elawo gala:ipi da:imi obo kawiya akoniala:, mabu
la: eba kunu dowagela:ema, la:imano nio tetelo daedalema: eba eda:olo la: a:ka:tuwa:
la: ebo ka:kubailaemamota. Modobola la: wiyasiya Godokono Uliyanano tanalo kawiya
na:nionakiyala:, ebete la:imano tepo magumu wadenomamo ketabokailaema:.
19 Ebema: la: la:imano tepo magumulo iyaiya oale alapio tanalamo Godoko wadeno-
mamo namamatenakiyala:. Iyo, ma kunu Godokono Bukano Sam Oale bukalo da:pola:na
ebe oale, ega:walo nanitabokobi midipiate Godokono anoano tanalo awokalilaema:
dosiyodilolenaka ebe oale, ega:walo ebeno Uliyanate la:imano tepo magumamo dalomon-
ako ebe oale, la:imano iyaiya tetelo epetapiate epetapi ebe iyaiya oaleno tabamo eba
waluba:tiuilo la:imano Kawodawatamo balapionakomata.
20 Ebene la:le aimano Kawodawa Ya:su Kelisoko waloma:ta tanalo kawokalima:ema:,
modobola la:imano ilukuli magumulo kebe iyaiya tanalate la:tamo ka:pemaimione, la:
ebe tanalo bilibilinomoma: Nabiwi Godotamo kalakala tabo nowadipalatelenakiyala:.

Nanitabokobi Mididawa Dubu Ega:walo Ebeno Kamiyale Iba:te Keba Kunu Na:kokolionama:na:

21 Ebema: nanitabokobi midipiala:, la: Kelisotamo eba tudila:olo, ebe unamo kadi-
pata:ema: modobola la: magumulo idite iditamo nilakapolo na:tudila:onakiyala:.
22 Ebema: modobola la: nanitabokobi midipi kamiyala:te la:imano awiatamo
na:tudila:onakiyala:, la:le Kelisotamo keba kunu ka:tudila:wenama eba kunu.
23 Numa:la:, Kelisote sosi magumulo nanitabokobi midipino watodawama: keba kunu
keda:nale, eba kunu dubute ebeno kamiyaleno watodawama: keda:na, wiyasiya mod-
obola la: dubate me tanalo idi wadenomamo nemalagidilala:, sosi epate Kelisokono
apema: eba eda:onalo, ebete ibi mabuma: ebeno nilakapo kawonomo awokalimite ibino
Igilo Mula:ledawama: ebo ediya.
24 Ebema: sosi epate Kelisotamo keba kunu ka:tudila:one, modobola kamiyala:te atumu
ibino awiatamo eba kunu na:ka:tudila:onakoma:na:.
25 Wiyasiya nanitabokobi midipi dubala:, la: me kawo tanalo idi akododomatiala:. Ke-
lisote sosi epo nilakapolo eba malagidilolenalo ibi mabuma: ebeno igilo iyabaiamo keba
kunu kiyatiyale, modobola la: eba kunu la:imano kamiyale nilakapolo nemalagidilole-
nala:.
26 Numa:la:, Kelisote ebeno igilo iyabaiamo iyati tanalodo ebete sosi epo gito uwatiya,
iba:te Godokono talenapima: eba eda:onalo ebeno woko kosiyodilonama:. Iyo, Kelisote
ebe epono kuba osiyodilole tanalo ega:walo ibino tepo magumuno daleya woki ebeno
tabono iyaiya tanalamo ukulaolenomo dukulaoliya, iba:te olioli epoma: ebo eda:iya, epate
mala: ikila: tanalodo molomoloa:noma: keba kunu keda:onake eba kunu.
27 Nanitabola, Kelisote ebeno ubi tanalo ma kunu iyatiya, ebeno woko osiyodilo
tanalodo sosite agalu buwelema: deda:mene, ebene ebe a:ka:tuwa: ebe wade pukuilame
sosi ebeno kamiyalema: kaidimene. Ebema: ebe kamiyalegodolo kuba idi da:pesonomote
a:kitanamene, iyo, ebete dubu idino tanalo iyatawa:no tuputupunomolo eba okolinalo,
ebete da:pulinako ebe kaliku ebe daleya: wade kalikunomola, ebeno a:la:uwa:da:le beda:
kawonomola:ka:!
28 Ebema: modobola nanitabokobi midipi magumulo dubu idite ebeno kamiyale
nilakapolo nemalagidilonamene, ebe a:ka:tuwa: ebeno ape keba kunu kemalagidilonale
eba kunu. Numa:la:, dubute kamiyale daidimene ebe tetene wagilimite ibino ilukuli
igilote kapiyama: keda:mene, ebema: kebe tetelo ebete ebeno kamiyale demalagidilona,
ebe atu gabodo ebe a:ka:tuwa: ebe na:kemalagidilona.
29 Nanitabola, me opolo dubu idite ma kunu kokolina:, ebete ebeno apeno iyaiya
modoboa: tanalo ulame tetelo ebe a:ka:tuwa: ebe kowalubinakoa:. Ao, dubuno osiyodilole

tanalo eba kunua:. Kebe tetelo bae kape tanalote ibi dulame, ibi a:ka:tuwa: ibi walubilima:
bae okalimiote ebo naonaka, ebema: modobola nanitabokobi midipi dubate ibino
kamiyaleno iyaiya modoboa: tanalo magumulo ibi atumu na:kowalubilinakoma:na:.
Numa:la:, Kelisote a sosi epo kawonomamo eba malagidiloenalo ebete a eba kunu
walubinako,
30 mabu a nanitabokobi midipi bilibilinomo ebe ebeno apeno iyaiya apuapula.
31 Ebene Godokono Bukalo tabo idite ma kunu itana, “Me mabuma: dubute ebeno
menokola nabiwila miyapate ebeno kamiyala:go kapiyama: keda:mene.”
32 Numa:la:, me tabono magumu tanalo idite waminalo ditana, nale ebe tanalo la:tamo
ma kunu awokalimo, sosi epo ebe Kelisokono kamiyalela, ebema: nanitabokobi midipi
ega:walo ebe iba:te kapiyama: nanitabonomolo eda:na.
33 Ebema: la: naimano dopo iyatulame tabo eba lawelo, me netewa kawokawo tanalo
atumu na:kemalagidilola:la:. Dubute ebe a:ka:tuwa: ebe keba kunu kemalagidilonale,
modobola ebete ebeno kamiyale eba kunu nemalagidilonamene, ega:walo kamiyalete
ebeno tepo magumuno wokilo ebe a:ka:tuwa: ebe opamo eba iyatilo ebeno awi unamo
nadipatenakomene.

6

Nanitabokobi Midipi Gudi Ega:walo Ibino Nabila Menokobila Iba:te Keba Kunu Na:kilukulinama:na:

1 Guda:la:, modobola la: la:imano nabila menokobila iba:tamo na:tudila:onakiyala:,
mabu Godote ebe tanalo tuputupu osiyodilo tanaloma: gena.
2-3 Iyo, Godote Isalaela epatamo kawo totomu tabo idi ma kunu ikalamiya,
“A:imano nabiwila menokola ibino tanaloma: kuba tabo kiyawaoa:no iba:tamo
na:tuduwatanakiye.” Ebene ebete walo na:kegiya, “Me totomu tabamo tuduwata
tanalodo a:ma: wade walubi tanalo nagodone ma kunu kelaema:ta, a:ma:le tete
geyageyanomolo wade opolo eba okolinalo tanalo bilibilinomo magumulo nale a:ma:
wadenomamo bowalubinakomata.” Ebema: numa:la:, Godokono Totomu Tabo bilibili-
nomo magumulo me totomu tabo ebe dopo totomu taboma: ediya, lumagino tuduwata
tanalodo Godote ebetamo wade walubi tanalo kiyatinakoma: nanitabolo egiya.
4 Ega:walo la: piyate nabima: deda:wenama, la: la:imano gudino iyaiya osiyodilole
tanaloma: ibi tete bilibilinomolo kawiya akoanalenakala:, iba:te ibino tepo magumulo
la:tamo dowaokapoma:. Modobola la: wiyasiya Kawodawa Kelisokono iyatulame
tanalamo ibi eba totomulatelenalo ibino kuba osiyodilole tetelo iba:tamo modobo wiya
nikalamenakiyala:, iba:te nanitabokobi midi magumulo wadenomamo kapepeoma:.

Nanitabokobi Midi Wokopi Ega:walo Ibino Woko Namutupi Ibino Osiyodilole Tanalo

5 Ebene kawokawo wokopi dubate la: kebe epo maniamo duwatetiyala la:le ibino
wiya: woko kosiyodilola:wenama:, ebe dubate me opolo la:imano woko namutupima:
eba eda:onalo, modobola la: la:imano wokilo ibi tolelamelo ibi unamo wadipalatela:wete
iba:tamo na:tudila:onakiyala:, la:le Kelisotamo keba kunu ka:tudila:wenama eba
kunu. Iyo, modobola la: la:imano tepo magumulo kuba woki idi wamina:no woko
nanitabonomolo nosiyodilonakiyala:.
6 Ega:walo woko osiyodilo magumulo la: ma kunu akomalagidilala:, woko namu-
tudawate natamo kekalakalama:, ebete na dunamita ebe kapiya tetelo nale woko
wadenomamo osiyodilonakomo. Ao, eba kunua:. Woko namutudawate la: ulame tetelo
ega:walo ulamea: tetelo, modobola la: Godokono ubi tanalamo tudila:olo, la: a:ka:tuwa: la:
Kelisokono wokopima: eba gelalo la:imano tepo magumuno elawo kawonomamo woko
ebo nosiyodilonakiyala:.
7 Iyo, la:le la:imano woko nanitabo kalakala tanalago osiyodiloma: modobola, mana: me
opo epo kalakalailaema:, la: wiyasiya aimano Kawodawa Kelisoko kekalakalaima:ema:
woko wadenomamo nosiyodilonakiyala:.
8 Ebema: piyate wiya: wokopima: deda:ona ega:walo piyate mani woko dosiyodilona,
modobola la: bilibilinomate me kawo tanalo akododomatiala:, aimano Kawodawate epo
bilibilinomono osiyodilole tanalo eba ulamenalo, ebete wade wokodawatamo ebeno
wade wiya nanitabonomolo kikaemene.
9 Ega:walo la: nanitabokobi midipi woko namutupiala:, piyate la:imano woko wiya:no
kosiyodilonama: maniamo duwata:wiyama, la: ebe wokopiatamo atumu wade tepo
magumuno nilakapo nawokaliminakiyala:, iyo, kebe tetelo iba:te woko modobodopolo
osiyodiloa:no, ebe tetelo la:le ibi temeteme wiya ikalaema: akoanala:la:. Modobola la:
me kawo tanalo akododomatiala:, la: ega:walo ibi la: bilibilinomo ebe Unu Duliyomololo
dokolina ebe Kawo Watodawanomono wiya: wokopilata. Nanitabola, ebe Kawodawate

kapiya gabonomodo epo bilibilinomono tanalo tuputupulo kanagilamelelaemene ibino modobo wiya iba:tamo kikalamolema:.

Nanitabokobi Midipiate Saitanago Gowelama: Kebe Inamabu Ka:pupulinake

10 Ebema: me leta uwomu apulo nale la: ma kunu analemata, la: aimano Kawodawa Kelisoko magumulo eba ilukulinalo ebeno kawo elawonomo lawa:wete elawonomoma: neda:iyala:.

11 Ega:walo la: nanitabokobi midi tanalono gowelao magumulo wato kikopu kelawa:ema:, modobola la: Godokono gowelao inamabu bilibilinomo na:pupulinakiyala:, ebema: Saitanakono a:da: elemasigi tanalate la:tamo da:pemaimioma:na:, ebe tetelo la: modoboma: keda:omamota la:le kodakodalo kelamota:wenama:.

12 Numa:la:, aimano gowelao tanalote me opo epo epetapiatamo kitana:, wiyasiya ale iyaiya kubakuba uliyana kapiyago gowelaonakoma:. Iyo, ibi magumulo epetapi elawoelawodopo uliyanala ega:walo epetapi elawoelawonomo uliyanala, epetapi me opono idoko magumulo dowapata:lamena ebe uliyanala ega:walo epetapi ebe tobolo unulo elawamo dowapata:lamena ibila.

13 Ebema: la:imano gowelao tanaloma: Godokono modobo inamabu bilibilinomo na:pupula:la:, mabu nanitabola, la: ebe inamabu eba pupulilo, kuba tetete la:tamo da:pemaigamene, la: Saitanatamo elawokobi ebo kolowiomamota, iyo, gowelao magumulo la:le okoli bai ebetamo ikamea:no kodakodalo kelamota:onamamota.

14 Ebema: nanitabokobi mididawa, a:ma: kodakodalo eba utinalo ma kunu nolosiyodiliye. A:ma:le Godokono nanitabo tanalo a:imano batamu pula:wete na:kodakodaimiye, ega:walo ebeno tuputupu okoli tanalo a:imano negege inamabumu ka:pula:wete,

15 ega:walo ebeno milo epatamo dikalamena ebe Wade Tabo a:imano agowa inamabumu na:pupuliye, gowelao magumulo a:imano agowate igiligadigakapoma:.

16 Ebene a:ma:le Godoko nanitabokobi da:mida:wena, modobola a:ma: tete bilibilinomolo ebe tanalo a:imano makeyo inamabumu lawa:wete natanakiye, mabu nanitabola, a:ma:go da:gowelana ebe Kubadawate ebeno ela menagono biago a:ma:tamo da:piyokomene, a:ma: modoboma: keda:ma:ta ebe inamabu a:imano nanitabokobi midi tanalamo kodiyobola:ema:.

17 Ebene epono igilo mula: tanalote Godogodone demaigana, modobola a:ma: gowelao magumulo ebe tanalo a:imano dibamu ka:pula:wete, ega:walo Godokono Uliyanano gowelaono gili akonelawiye, ebe gili ebe Godokono Tabola.

18 Ebene iyaiya tete bilibilinomolo la:le iyaiya towetowe tabo gela tanalodo Godokono Uliyanano elawamo ebetamo negelanakiyala:, iyo, modobola la: ebe tanalo osiyodiloma: elawoa:noma: eda:oa:no ebeno iyaiya epo bilibilinomo ebo nowadipalatelenakiyala:.

19 Ega:walo modobola la: na mabuma: Godoko atumu ma kunu na:ka:toweomenakiyala:, kebe tetelo nale Wade Tabo kiyawaoma: wade tete duminakomo, ebete natamo wadewade woki modobolo nikanamenakomene. Numa:la:, Godote ebe Tabono magumu epatamo dopamo owaminiya, wiyasiya me tetelo ebe ubi niyatina nale ebe tanalo nanitabokobi midia:piatamo tolea:no eba awokalimilo iba:te wadenomamo kiyatawaoma:,

20 iyo, nale Wade Tabo iyaiya epatamo atama: ebete na ebema: ka:na:miya. Nanitabola, ebe woko osiyodilo tanaloma: nale gabamanino idoko motolo okolinamo, ebema: modobola la:le towetowe tabamo na Godotamo nadipatenenakiyala:, ebete modobo elawo natamo eba ikanamelo ebe Tabo kiyawao magumulo nale tolea:noma: keda:nama:.

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Tabo Da:kiyawaiya

21 La: niyaniyata, aimano nanitabokobi mididawa ekawi idi Tikikasite la:tamo da:pemene, ebete naimano okoli tanalo ega:walo osiyodilole tanalo bilibilinomo la: ka:pikiyawaolaema:ta. Nanitabola, ebete Kawodawa Ya:sukono wade wokodawa idima: eda:na,

22 ebema: nale ebe la:tamo palibomo, la:le aimano iyaiya ilukuli tanalo ebegodolo dolowiaema la: kalakala ebo kelaemamota.

23 Ebema: modobola Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko iba:te nanitabokobi midipi ekaki bilibilinomatamo milo tanalo ega:walo nilakapo kimalagidilo tanalo eba ikalamelo ibino nanitabokobi midi tanalo kawokobi ebo na:midililaema:na:.

24 Ega:walo piyate uwomua: tetelo aimano Kawodawa Ya:su Kelisoko kawonomamo demalagidilonama:na:, modobola Godokono nilakapo tanalote ibi bilibilinomagodolo nitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE LETA
PILIPAI SOSI EPATAMO
OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela. Na ega:walo Timotiko ale Ya:su Kelisokono wokopi epetapima:
eda:onama:, ebema: la: Pilipai duliyomololo piyate Ya:su Kelisoko magumulo Godokono
epoma: deda:wenama, ale me leta la:tamo paliboma:, ega:walo la: sosi watowatopi
ega:walo la: piyate woko osiyodilo magumulo watowatopi dowalubila:wenama, ale me
leta la: mabuma: atumu nakapaliboma:.
2 Modobola aimano Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko, iba:te ibino
nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo la:tamo nikalaema:ta.

Polote Pilipai Sosi Epono Tanaloma: Kalakala Towetowe Tabo Godotamo Da:kiyawaiya

3 Nale tete bilibilinomolo la: eba malagidilolenalo naimano Kawodawa Godotamo
kalakala tabo adipatenakomo.
4 Iyo, nale la: towetowe tabamo kalakalago owadipalatelenakomata,
5 mabu la:le Godokono Wade Tabo nagodone dolowiaima, ebe tetene wagilimite me
teta:mo pemaiga la:le nago kapimiya ebe atu woko osiyodilonapimata.
6 Ebema: nale me tanalo iyatawanomola, kebe Kawodawate la:imano taneba magumulo
wade woko dowagilimi, ebete ebe woko atepa:no Ya:su Kelisokono Uwomu Egelalo
opoliyanomo kopoliyamene.
7 Nanitabola, nale la: naimano tepo magumuno nilakapamo demalagidiloletanama, ebe
tanalo modobonomoma: eda:na, mabu Godote ebeno nilakapo natamo eba awokalimilo
kebe woko natamo kikanamiyale, na dopamo idoko motolo okolina: tetelo la: bilibili-
nomate ebe woko magumulo na owalubininakimata. Ega:walo kalakala kawonomola,
me tetelo nale idoko motolo eba okolinalo, kebe iyaiya tetelo gabamaniate naimano
tanalo danagiyamidanamenaka, la:le na walo a:kowalubininakomata nale Wade Tabono
nanitabo tanalo wadenomamo kawokaliminakoma:.
8 Iyo, Godote naimano nanitabo tanalo iyatawala, ma kunu nale Ya:su Kelisokono tepo
magumuno nilakapo tanalago la: demalagidiloletanama.
9 Ebema: nale la: mabuma: towetowe tabo Godotamo dadipatenakomo, ebe tanalo
ebe ma kunula. Modobola Godokono nanitabo iyatawa tanalote ebeno mulo wokino
tanalago la: magumulo eba apepeonalo, la:imano nilakapo kimalagidilo tanalote atumu
kawonomamo nakapenamene.
10 Ebe mabune la:le la:imano ilukuli magumulo tanalo bilibilinomo wadenomamo
eba anagilamenalo, la:le tuputupu tanalo kapiya lawa:wete Kelisokono Uwomu Ege-
lalo daleya:noma: deda:wenama, idawate a:ka:modobomene la: kuba osiyodilolepima:
ka:la:ima:.
11 Iyo, me gabodo Ya:su Kelisokono tuputupu okoli magumune da:pemaimiona ebe
da:ima:te la: magumulo betabokaonama:na:, ebema: Godokono mailote kawoma: eba
eda:lo ebe a:ka:tuwa: ebe ebo bowalogonamene.

Ya:sute Polokono Igilo Mabuma: Eda: Tanalo Polote Dawokalimiya

12 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, na ubila la: me tanalo wadenomamo
iyatawaoma:, kebe temeteme tanalate natamo ka:pemaimiye, Godote ebe tanalo magu-
mudo gigiyu a:iyamidi epetapiate Wade Tabo wadenomamo kolowioma:.
13 Me mabuma: Loma epono Kawo Elawodubunomono moto datila:na, ebe gowelaopi
ega:walo piyate me kawo duliyomololo dilukuliona, ibi epetapi bilibilinomate naimano
tanalo wadenomamo ma kunu iyatawaona, nale Kelisokono woko osiyodilo tanaloma:
idoko motolo dokolinamo.
14 Ega:walo kalakala kawonomola, naimano idoko motolo okoli tanaloma: nanitabokobi
midipi ekaki epetapi bilibilinomate aimano Kawodawagodone elawo walo a:kelawiya,
iba:te na keba kunula:ka: tolea:no ebeno Wade Tabo awokala ka:kiyawaoma:.
15 Nanitabola, ibi magumulo epetapiate ibino tepo magumuno kuba wokiamo Ke-
lisokono tabo kiyawaonaka, ma kunu iba:te naimano wade mailo pilo gabodo laema:
wagelena, ega:walo iba:te ibi magumulo eba apaminateuilo ibino woko osiyodilo
tanaloma: amamaona. Wiyasiya epetapi ibi eba kunua:, iba:te wade woki kapiyamo Wade
Tabo kiyawao woko osiyodilonaka,
16 iyo, iba:te na nilakapolo eba malagidilonenalo wade woko bosiyodilona. Ibi
iyatawala Godokono ubilo na idoko motolo dokolinamo, mabu gabamaniate kebe iyaiya

tetelo naimano tanalo danagiyamidanamenaka, nale Wade Tabono nanitabo tanalo wadenomamo ebo awokaliminakomo.

17 Wiyasiya piyate kuba wokiamo Kelisokono tanaloma: da:kiyawaonaka, ibi ubi niyatina nale idoko motolo eba okolinalo temeteme epetapi natamo gito kikanamenama:. Iyo, ibi ubila epetapino mailo eba kubailamelo ibi a:ka:tuwa: ebo kowalogolema:, ebema: iba:te woko nanitabo gabodo kosiyodilona:.

18 Eiye, iba:te temeteme natamo ikanaema: dowagelena, ebe tanalo kawo tanaloa:! Wiyasiya kawo tanalo ebe ibino tabo kiyawao tanalodo iyaiya epate Kelisokono tanalo dolowionaka ebe tanalola. Ebema: wokopiate ibino tepo magumuno kuba wokiamo o wade wokiamo ebeno tanalo dawokaliminaka naimano kalakalate itananako. Ega:walo na me tanalo idima: nekalakalitamo,

19 na iyatawala la:le towetowe tabo Godotamo dadipata:wenakoma, ebe tanalodo ega:walo Ya:su Kelisokono Uliyanano walubi tanalodo nale me idoko motone ka:nemaigamamo.

20 Nanitabola, nale ubi kawonomago olowiolo makopelenamo, naimano tanalo anagiyamidaname tete gabamaniagodone demaigamene, nale tabo idi kiyawaoma: ilipoa:no ega:walo tolea:noma: eba eda:lo, Kelisote epono ololo apulo amama tanalo ebo kelaemene. Modobola ebete tete bilibilinomolo na magumulo amama tanalo nelawenakomene, iyo, na igilolo dokolinamo o iba:te naimano igilo gito ditamidanaema:na:, naimano ubi tanalote eba kunu bitananakomene.

21 Ebema: numa:la:, nale me opolo eba okolinalo naimano igilo Kelisoko mabuma: kalakalago iyatinamo, wiyasiya nale da:emo naimano kalakala idite ka:kitanamene mabu nale ebegodone naimano wade wiya ka:nelaemamo.

22 Iyo, na me opono igilago eba okolinalo woko osiyodilo magumulo wade da:imi Godotamo da:noloilamenakomo, ebe wade gabote natamo eba itanalo wiyasiya naimano a:e tanalodo wade gabo idite natamo kitanamene.

Eiye, me wadewade gabo netewate natamo eba pola:nalo ibi magumulo nale kebe gabodo na:ka:tomo?

23 Nanitabola, naimano tepo magumulo ebe netewa wokino tanalate ebema: apaminateuina. Nale me opo atepate Ya:sukono okoli duliyomololo eba:go ka:nokolinama: ubi kawonomamo iyatinamo, mabu na niyatawanamo ebeno Unu Duliyomolono kalakalate me opono kalakala nanitabolo kodolimene.

24 Wiyasiya na tanalo idi kawonomo ma kunu kiyatawanamo, modobola nale la: mabuma: me opolo okolinama:, mabu kebe tetelo nale la:go okolina:no la:le walubi tanalo pogodone na:kelawa:wenakoma?

25 Me mabuma: na iyatawala, nale me tetelo la: miyapa:no la: walo da:ka:powalubilitama, la:imano nanitabokobi midi magumulo kalakala tanalote ununomamo eba odololo la: ebo kapepeomamota.

26 Iyo, nanitabola, nale me idoko motone nemaigate la:go kokolinama: la:tamo walo da:ka:pemo, ebe tetelo la:le Ya:su Kelisoko magumulo kalakala kawonomo na mabuma: ebo kelaemamota.

Kelisoko Nanitabokobi Midipino Gowela Tanalo

27 Ebema: me kawo tanalonomola, modobola la: Kelisokono wade ga:limapi gudima: neda:oniyala:, ebeno Wade Tabote la: keba kunu kiyatulametana eba kunu. Ebene nale la:go da:pokolinamo o nale mululo eba okolinalo la:imano tanalo gito dolowinakomo, nale tete bilibilinomolo me tanalo biyatawanamo, la:le la:imano nanitabokobi midi magumulo woki kapiyalo kodakodalo eba lamota:onalo kapimiya gowelaonakomata, epate Wade Tabo olowi tanalone nanitabokobi ka:midima:.

28 Iyo, eba kunu piyate la:go da:gowelaona la:le ibino osiyodilole tanaloma: a:ka:toletoleawenama, ebene Godote la:imano tolea: tanalodo ibi kiyatulaemene, ebete ebeno elawo kapiyamo la:imano igilo eba mula:lelamelo ibi wiyasiya gito ka:kubailaemene.

29 Numa:la:, Godote ebeno nilakapo tanalodo la: eka:la:miata la:le Kelisoko nanitabokobi midipima: keda:wenama:, ega:walo kalakala kawonomola, ebete atu nilakapo magumulo la: a:keka:la:miata la:imano nanitabokobi midi mabuma: temeteme tanalo kuwata:wenakoma:.

30 Me mabuma: la:le gowela magumulo ba:pola:namata, nale dopamo kebe gowela magumulo kokolinaimo ega:walo me tetelo da:ka:lutamo ebe atu gowela tanalola. Nanitabola, la:le dopamo naimano gowela temeteme duma:ima, ebe tanalo nagodolo walo eba kitanalo la: me tetelo walo a:kolowimata.

2

Kelisoko Ebe A:ka:tuwa: Da:pesoma: Midi Tanalodo Godote Ebe Ununomamo Dadipatiya

1 La: numa:la:, la: Kelisoko magumulo ebegodone elawo elawenakomata, ega:walo la:
temeteme magumulo ebeno nilakapo tanalodo gelebadi iyatawaonakomata, ega:walo la:
ebeno Uliyanago kapimiya owapata:lamenakomata, ega:walo la:imano tepo magumulo
epetapiate epetapiatamo nilakapo awokaliminakomata.
2 Me mabuma: modobola la: naimano kalakala ma kunu kawokobi na:midinala:, la:
woki kapiyalo eba ilukulinalo epetapiate epetapi atu nilakapo tanalamo nemalagidilole-
nala:, iyo, la:imano tepo magumulo kapiyama: eba eda:onalo la:le woko osiyodiloma: ubi
tanalo kapiyanomoma: na:midinakiyala:.
3 Ebema: la: magumulo idite ebe a:ka:tuwa: ebe kapiya malagidilo tanalone o amama
tanalone tanalo idi ako-osiyodilala:, wiyasiya modobola la: a:ka:tuwa: la: opamo eba
alomonalo, la:imano tepo magumuno wokilo nanitabokobi midipi epetapi kawoka-
wopima: na:midilinakiyala:.
4 Ebene la: magumulo idite ebe a:ka:tuwa: ebeno tanalo kapiya akomalagidilonakala:,
ao, ebete wiyasiya epetapino modoboa: tanalo ebeno modoboa: tanalago kapimiya
nulamenakomene.
5 Ebe mabuma: modobola Ya:su Kelisokono tepo magumulo ditana, ebe atu nilakapo
wokino tanalote la: magumulo woko nosiyodilonamene.

6 Ebete dopamo Godokono ololo kapiyamo okolinami,
wiyasiya a walubi tete da:pemaigiya,
ebe a:ka:tuwa: ebeno tanalo kemalagidiloma:
ebete Godoma: deda:na
ebe tanalo kodakodalo katila:niya:.
7 Ebete wiyasiya ebeno kawo elawodawano okoli bai
balamo kalakalago eba iyatilo,
ebete me opo lumagima: eda:te
epono ololamo atamo ebo pawokaliya,
iyo, ebete wiya: wokodawano ololamo pemaigiya.
8 Ebene ebete ebe a:ka:tuwa: opamo eba iyatinalo
ebeno Nabiwino ubi tanalamo ebo tuduwatanaki,
ebema: ebeno tuduwata magumulo
ebete ebeno a:e tanaloma: modoboma: giya,
iyo, ebete kewa olotolowalo
kawokawo temeteme gito uwatiya.

9 Me mabuma: Godote ebe ununomamo adipatete
wade mailonomo idi ebetamo ebo ikamiya,
ebe mailono elawote
mailo epetapi bilibilinomono elawo nodoilina,
10 iyo, ebe mailo ebe Ya:sutela!
Ebema: piyate Unu Duliyomololo ega:walo me opolo
ega:walo damela magumulo dilukuliona,
ibi bilibilinomate ebe amamatema:
pupamo pilukulite,
11 iba:te Nabiwi Godoko eba moiolo
awokala negelanakoma:na:,
Ya:su Kelisoko kapiya ebe Kawodawanomola.

Nanitabokobi Midipiate Me Opolo Godokono Aloma: Deda:ona

12 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, dopamo na la:imano duliyomololo eba
okolinalo la: naimano tabamo keba kunu ka:tudila:wenakima, modobola nale okolina:no
tetelo la:le eba kunu na:kowagelenala:, iyo, la: naimano iyatulame tanalamo tudila:oma:
la:imano woki kawonomamo niyatinakiyala:. Ega:walo Godote la:tamo dikalametia, ebe
igilo mula: tanalono uwomu tanalo nanitabolo laema:, modobola la: la:imano wokilo ebe
tolemelo unamo eba adipatelo woko wadenomamo nosiyodilonala:,
13 mabu kalakala kawonomola, Godote la: magumulo ebeno woko bosiyodilona, iyo,
ebete la:tamo wade tepo magumuno woki ega:walo elawo nikalamenata la:le ebeno ubi
tanalamo ka:tudila:wenama:!
14 Ebema: la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo epetapiate epetapiatamo
ubia: tabo gela:no akoapaminateuinakala:.

15-16 Ma kunu me opo epate kawokawo kuba osiyodilolepima: eda:ote kalawikalawi
gabodo eba tolamenalo, la: wiyasiya Godokono wadewade gudima: beda:onamata,
iyo, la:godolo kuba osiyodilo tanalo idi ega:walo daleya wokino tanalo da:peso idite
a:kitanamene. Ebene la:le epatamo Godokono igilo tabo dikalama:wenakoma, la:le ebeno
aloma: eba eda:onalo me opo ba:pukuiminamata, mawelete tobolo unulo da:pola:na
keba kunula:ka: eba kunu. Me mabuma: nale Kelisokono Uwomu Egelalo me tanalo
kiyatawamamo, nale kebe woko la: magumulo kosiyodilonaimo ebe kodakoda woko
magumune wadewade da:ima:te nanitabolo a:pemaimiya, iyo, nale la: mabuma: ebema:
kamamamamo.
17-18 Numa:la:, la:imano nanitabokobi midi tanalo ebe la:le Godoko watidiloma:
kalimagono inamabu idi ebetamo dikama:ema ebe tanalo keba kunula:ka: eba kunula.
Ega:walo nale me tetelo da:emo, iyo, epetapiate naimano kalima opamo gito dadi-
panama:na:, ebe tanalo ebe Godotamo ikameo tanalo idima: keda:mene, ebema: ebe
tanalote nanitabolo demaigamene, naimano kalakalate eba itanalo, modobola la: atumu
kalakala lawa:wete nago nekalakalaiyala:.

Polote Timotila Epa:paladaitasila Ibi Pilipai Duliyomolamo Palibolema: Tabo Da:kiyawaiya

19 Ebene Kawodawa Ya:sukono ubi ditanamene, nale gabo kuimamo tete tatalilo Tim-
otiko la:tamo kapaliboma:, ebema: ebete la:imano tanaloma: tabo walo dakapalibomene,
nale ebe tabo olowite naimano woki bilibili tanalo la: mabuma: ebo kolopoligomene.
20 Ebe kapiyate nago la: nilakapolo kawonomamo malagidilolenata, iyo, ebeno tepo
magumuno wokite naimano tepo magumuno wokiago kapiyama: eda:na.
21 Nanitabola, sosi epo epetapi bilibilinomate ibino tanalo kapiya malagidilolena, Ya:su
Kelisokono iyaiya ubi tanaloa:.
22 Wiyasiya Timotiko eba kunua:. La: iyatawalata nale ebeno nabiwi keba kunula:ka:
eba kunu eda:nalo, ebete Wade Tabo kiyawao mabuma: nago kapimiya wiya: woko
dosiyodilonami, ebe osiyodilo gabodo ebete ebeno nanitabo tanalo iyalo awokalimi.
23 Ebema: naimano ubi ma kunu itana, gabamaniate naimano tanalo anagiyami-
daname dopoliyamene, ebe tetenomolo gabote ditanamene nale Timotiko la:tamo kapal-
ibomamo.
24 Ega:walo nale Kawodawa nanitabokobi na:midinamo, tete tatalila nale me idoko
motone piwisigate la:tamo ka:pemamo.
25 Ega:walo nale tanalo idi na:kemalagidilutamo, aimano nanitabokobi midi ekawi
Epa:paladaitasiko la:tamo walo kakapaliboma:. Ebe la:le naimano iyaiya modoboa: tanalo
magumulo na walubinima: dapalibaima ebe wade dawala, iyo, ebete la: mabuma: na
niyakabolo eba utitalo gowela woko nago kapimiya osiyodilona.
26 Ebe iyatawala la:le ebeno gabugabu tanalo dolowiaima, ebema: woki bilibili tanalote
ebegodolo eba itanalo, ebe ubi kawonomamo niyatina la:tamo pemaigate la:imano ololo
walo ka:ka:pulaema:.
27 Nanitabola, kawo gabugabute ebe duminati a:e tatalila, wiyasiya Godote nilakapolo
ebe wadekobi a:midi, ebene ebe osiyodilo tanalodo Godote ebeno nilakapo natamo
atumu akawokalimi, mabu naimano wade lumagite na:etaleka: nale ebe tanaloma: kawo
temeteme idi nanitabolo biyatawana:.
28 Ebema: nale atumu naimano ubi kawonomago ebe la:tamo palibutamo, mabu na
iyatawala la:le ebe walo da:kuma:ema, la:imano kalakalate ebe mabuma: eba itanalo
naimano woki bilibili tanalote la: mabuma: ebo kolopoligomene.
29 Ebema: modobola la:le ebe aimano Kawodawa magumulo ekawi idima: gelawete
kawo kalakalanomago nelawiyala:. Ega:walo la:imano nanitabokobi midipi taneba magu-
mulo modobola ebete kebako dawama: keda:nale la:le ebako epo atumu na:kemoioliyala:,
30 mabu la:le nagodone mululo eba ilukulinalo na walubinima: modoboa:noma:
deda:ima, ebe tetelo me ekawi Epa:paladaitasiko la:imano gobebobolo na da:powalubini,
ebete Kelisokono woko osiyodilo tanaloma: ebeno igilo ebete kawo tanaloa:noma: gelo
tatalila ba:ena:.

3

Ale Aimano Unu Tamamo Dosiyodilolenakoma: Ebe Tanalo Magumudo Godote A Tuputupupima: A:keka:imene

1 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, me leta uwomu apulo nale la: ma kunu
analemata, modobola la: aimano Kawodawa magumulo nekalakalaonala:.
Nanitabola, na ubia:noma: keda:na: nale la: dopamo diyatulametanakima, ebe atu
tanaloma: kapiya tete idilo la: me leta magumulo walo ka:kiyatulametama:, mabu me

iyatulame tanalote la:imano nanitabokobi midi tanalo wadenomamo ka:ga:lulatelemene la:le nanitabo gabo anaetoamidakapoma:.

2 La: nanisiwale! Piyate ibino kuba ubi tanalo dosiyodilolenaka ebe dubuno tanalo wadenomamo nulamenala:, mabu ibi elawoelawo gaagaa keba kunula:ka: eba kunula, iyo, iba:te ibino ubi kawonomamo iyatina Yu dubuno tama itamida pukala epetapiatamo eba ikalamelo ibino apeno iyaiya apuapu ebo kiyaililaema:.

3 Wiyasiya a piyate Godokono Uliyanano elawamo ebe damamatenakoma:, a ebe epola. Iyo, Godote baibai gudino tama itamida pukala Yu epatamo dopamo dikalamiya, ale ebe tanalono magumu iyatawaopima: eda:onama:, mabu Godote a tuputupupima: ka:mi tanalo ale kolowima:, ale unu tama osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo kapiya tanalo idi nanitabokobi ka:midina:. Ao, a wiyasiya Ya:su Kelisoko kapiya nanitabokobi eba midinalo ebe kapiya ebema: amamatenama:.

4 La: numa:la:, piyate naimano tagala okoli tanalo diyatawaona, diyala, iba:te ibino kateneno wokilo ma kunu da:begelama:na:, “Ebe dubu Poloko ebete ebeno unu tamamo osiyodilole tanalodo ebe a:ka:tuwa: ebe wadedawanomoma: midiya.”

Nanitabola, dopamo nale unu tamamo osiyodilole tanalo magumudo epo epetapi bilibilinomo a:nodoiliyamo, ebema: diyala, nale ma kunu da:bemalagidilomo, Godote naimano unu tamamo osiyodilole gabodo na ebeno tuputupudawa idima: keka:na:imene.

5 Ma kunu nale Isalaela epono Beniyaminakono gu magumune awokaliyamo, iyo, na Yu epono kalimanomola, ebema: nale awokalate kapiya wuiki dolopoligiya dubu gudino tama itamida pukala ebo lawiyamo. Ega:walo a Yu epono Pa:lisi taneba magumulo na idima: dediyamo, ebema: Mosesete atamo dikaeamiya ebe Totomu Tabo bilibilinomo nale kodakodanomolo uwatenakimo.

6 Ebene nale ebe Totomu Tabamo tuduwatama: naimano ubi kawonomamo eba iyatinalo, nale Godokono sosi epono tanaloma: ebo genakimo iba:te ebetamo nanitabo gabodo ka:tudila:onakoa:, iyo, nale iba:tamo kawokawo temeteme ebema: ikalamenakimo. Nanitabola, Totomu Tabono tanalo bilibilinomamo tuduwata magumulo nale tanalo da:peso idi kapiya kanaetoamidanakia:, ebema: Yu epono umi magumulo na tuputupudawanomoma: eda:naimo.

7 Wiyasiya nagodolo dopamo da:pola:namiya, epo bilibilinomate ebe osiyodilole tanalo ega:walo iyatawa tanalo ega:walo Yu epono kalima tanalo wadewadenoma: eba gelanalo, nale me tetelo wiyasiya Kelisoko mabuma: ebe iyaiya tanalo dologala inamabuma: midilinamo.

8 Iyo, me opo epate kebe tanalo bilibilinomo wadewadenoma: kegelane ega:walo naimano tagala okoli tanalono iyaiya tanalo, nale ebe tanalo bilibilinomo dologala inamabuma: eba midilinalo ginima:mo ilateliyamo. Ebema: naimano wokilo kapiya tanalote kawo tanalonomoma: eda:na, ebe tanalo ebe naimano Kawodawa Ya:su Kelisago kapiyama: eda: tanalola. Iyo, nale ebe mabuma: me opono wadewade tanalo bilibilinomo kubakuba sosowama: eba genalo, ebe kapiya kodakodanomolo lawenamo

9 nale ebe magumulo wadenomamo kokolinama:. Nanitabola, Godote lumagino nanitabokobi midi tanalodo modobo elawo ebetamo eba ikamenalo ebe tuputupudawama: ebo ka:midimene, ebema: me tetelo nale Godokono Totomu Tabamo tuduwata tanalodo na a:ka:tuwa: na tuputupudawama: kegena:, ao, nale wiyasiya Kelisoko kapiya nanitabokobi na:midinamo.

10 Ebe mabuma: na me kapiya kawo tanalonomoma: ubi niyatinamo, nale Kelisago kapiyama: eba eda:nalo, ebete a:e magumune kebe elawo tanalamo kemaigiyale ebe atu elawo tanalote naimano okoli magumulo kitanamene. Ebene ebe elawo tanalote nagodolo eba itanalo, nale ebeno temeteme magumulo eba:go kapimiya ka:lutamamo, ega:walo ebete a:e tanalamo keba kunu ka:tiyale nale eba kunu atumu da:tomo,

11 na nanitabokobi na:midinamo ebeno elawo modobola, ebete na a:e magumune igilamo walo kakadipatenemene.

Polote Wade Wiya Godogodone Laema: Woko Elawonomamo Dosiyodilonami

12 Numa:la:, nale tabo ma kunu kegita:, nale Godogodone wade wiya laema: naimano okoli magumulo tuputupunomoma: iyalo ediyamo. Ao, eba kunua:, nale wiyasiya elawonomamo woko osiyodilo magumudo ebe wiya walone tetelo laema: wagelenamo, mabu Ya:su Kelisote ebe wiya natamo nanitabonomolo ikanaema: na ebema: laweniya.

13 Ega:walo naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, na ma kunu kemalagidiluta: nale gowela magumulo wato kikopu iyalo elawiyamo, ao, na ebe kalakala tete walone ka:nuimamo. Ebe mabuma: kebe tanalate natamo dopamo ka:pemaimionakile, nale ebe tanalo walo malagidilolema: naimano woko osiyodilo magumulo walogabo apuamo

ka:melena:, na wiyasiya naimano ololo dopo apunomamo iyatinatomo uwomu teta:mo modobolo ka:nemaigama:.
14 Iyo, sukulu gudute kalakala egelalo elawamo keba kunu ka:puliganakole, na woko osiyodilo magumulo eba kunu puliganamo, nale uwomu teta:mo da:nemaigamo naimano wade wiya ebo ka:nelaema:. Nanitabola, Godote Unu Duliyomolono kalakala tanalo natamo ikanaema:, Ya:su Kelisoko magumulo na ebema: ka:na:miya.
15 Ebema: niyaniyata, a piyate Kelisoko magumulo wadenomamo dapepeonama:, modobola a ebako woki kapiyado woko ebetamo bosiyodilonama:, wiyasiya diyala, la: epetapiate woko kuba wokino tanalo ida:go da:bosiyodilawenama, ebema: Godote a:ka:tuwa: ebeno ubi tetelo ebeno tuputupu wokino gabo la: kiyatulaema:ta.
16 Numa:la:, me tanalo kawo tanalola, ale nanitabokobi midi magumulo mamo kebe gabodo ka:pemaimioma:, modobola ebe atu gabodo ale uwomu teta:mo nanitabolo ka:nemaimiomalema:.
17 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, modobola la: kapimiya la:imano ilukuli magumulo na nibaminatenenala:, iyo, piyate dopamo aimano osiyodilole tanalo waloma:talema: wadewade woki duwatiya, modobola la:le ebe atu gabodo ka:tolama:ema: ibino tanalo wadenomamo nulamenala:.
18 Ega:walo nale dopamo tete epetapi bilibilinomolo la: kebe tanaloma: kanaletanakima, umu numita:la:, ka:lo ebe tanalo walo ipupu balida:go la: ma kunu kanalemata, Kelisokono kewa olotolowalo a:e mabuma: epo epetapi bilibilinomate eba:go gowelaona.
19 Nanitabola, ebako epate ibino uwomu tetelo Saitanakono Ela Opamo ka:nemaimioma:na:. Iba:te ibino kateneno ubi tanalamo kubanomamo tudila:ote, ebene ilipo tanalo ibino osiyodilole magumulo eba amamaonalo, iba:te me opono inamabu uwate gabo kapiya malagidilona.
20 Wiyasiya a nanitabokobi midipino nanitabo ilukuli duliyomolo ebe Godokono Unu Duliyomolola, ebema: aimano Igilo Mula:leamedawate ebene ka:pema: ale ebe tanalo olowiolo makopelenama:, ebe aimano Kawodawa Ya:su Kelisotela.
21 Ebema: nanitabola, iyaiya epo ega:walo uliyana bilibilinomo iba:te ebegodolo ditana ebe kawo elawonomo duima:na:, iba:te ebeno ubi tanalamo ebo ka:tudila:oma:na:. Ebe tetelo Kelisote ebe atu elawamo aimano elawoa: ape ega:walo a:ela ape iyanomoma: ka:midiliaemene, iyo, ebeno apete wade pukuilaema: keba kunu keda:nale, aimano apa:te atumu eba kunu ka:keda:oaema:na:.

4

Polote Totomu Tabo Epetapi Pilipai Sosi Epatamo Dikalamiya

1 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, modobola la: naimano iyaiya tabo eba malagidilolenalo ebe tanalamo tudila:wete aimano Kawodawa magumulo kodakodanomolo nelamota:onala:. Nanitabola, la: nale ulaema: kawonomamo demalagidiloletanama ebe epolata, ega:walo la:le natamo kawo kalakala tanalo eba ikanamenalo, nale Saitanatamo gowela magumulo delaimo la: ebe wato kikopu keba kunula:ka: eba kunu eda:onamata.
2 Naimano nanitabokobi midipi ekaki buwelemele Yuwodiyako ega:walo Sintakiko, nale la: toweolaemata la:le apaminateui tanalo atepawete aimano Kawodawa magumulo woki kapiyama: keda:ema:.
3 Ebema: a:ma: potele naimano woko magumulo wade walubidawama: deda:wena, modobola a:ma: me kamiyale nowalubiliye. Nanitabola, ibi netewapiate Wade Tabo kiyawao mabuma: dubu idi Kelaminago dopamo nago kodakoda woko dosiyodilonamiya, ebema: ibino mailote Godokono Igilo Bukalo ba:pola:lamena, epetapiate nago woko dosiyodilona ibino mailote keba kunu ka:pola:lamenale eba kunu.
4 Ebema: la: bilibilinomate aimano Kawodawa magumulo tete bilibilinomolo nekalakalaonala:, iyo, na walo na:kegemo, modobola la: nekalakalaola:!
5 Ega:walo modobola la: epo bilibilinomono ololo apulo milolo eba ilukulinalo, epetapiate la:imano wokiamo tudila:oma: ibi elawamo akoanala:la:. Numa:la:, aimano Kawodawano pe tete netatali,
6 ebema: modobola la: tanalo idima: woki bilibilima: akoeda:oala:, wiyasiya la:imano modoboa: tanalo bilibilinomo magumulo la:imano tepo magumuno kalakalago la: Godotamo na:towetoweonakiyala: ebete la: kowalubilitama:.
7 Ebe tetelo la: Ya:su Kelisoko magumulo eba ilukulinalo Godokono milo tanalote la:imano tepo magumuno iyaiya woki wadenomamo ba:ga:lulatelenamene, nanitabola, me opo epate ibino mulo wokiamo ebe milo tanalono magumu laema: ka:modobona:.
8 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, me leta uwomu apulo nale la: ma kunu analemata, Godote kebe iyaiya tanalo tuputupu ilukuli tanaloma: kegenale ega:walo

ebete kebe tanalo kemoiolenale, modobola la: ebe iyaiya tanalo kapiya la:imano tepo magumulo nemalagidilolenala:. Iyo, ebete kebe woki nanitaboma: kegenale ega:walo mulo tanaloma: kegenale, ebete kebe woki wadenoma: kegenale ega:walo daleya: tanaloma: kegenale, ebete kebe woki nilakapo awokalima: kegenale ega:walo kalakala adipate tanaloma: kegenale, modobola la: ebakobako woki kapiyamo la:imano tepo magumu netabokailameniyala:.
9 Ebene la: kebe tanalo naimano iyatulame tanalodo kolowiawenakima ega:walo naimano osiyodilole tanalodo kulama:wenakima, modobola la: ebe tanalo bilibilinomo nosiyodilolenakiyala:. Me gabodo potele milo epatamo dikalamena, ebe Godote la:godolo nanitabolo bokolinamene.

Polote Pilipai Sosino Nilakapo Mani Alomo Tanaloma: Kalakala Tabo Da:kiyawaiya

10 Nanitabola, naimano kalakalate aimano Kawodawa magumulo la: mabuma: ditana, ebe kalakala beda: kawonomola:ka:! Iyo, tete geyageyadopolo la:imano ubi eba italamenalo la:le gabo umia:no na kowalubina:wenakia:, me tetelo wiyasiya la:le gabo duma:ima na maniamo ebo walubinimata, dopamo la:le na walubinima: ubi keba kunu kiyata:wenakima eba kunu.
11 Wiyasiya nale me kalakala tabo kiyawao tanalamo modoboa: tanalo idi la:tamo kawokalimita:, ao, me tanalo iyalo iyatawiyamo, na iyaiya modoboa: tanalo magumulo eba okolinalo wiyasiya naimano Kawodawano kalakala kapiyate nagodolo bitanamene.
12 Nanitabola, dopamo nale tete epetapilo iyaiya modoboa: tanalo magumulo okolitanakimo ega:walo tete epetapilo na inamabuago modobolo okolitanakimo, ebema: nale kalakala tanalono magumu ma kunu iyalo elawiyamo, iyaiya tete bilibilinomolo, iyo, baete wuguname tetelo ega:walo kape tetelo, dogodogo inamabu pola:na tetelo ega:walo inamabu pola:na:no tetelo, naimano kalakalate naimano Kawodawagodone eba penalo a:kolopoligonamene.
13 Ebema: nanitabola, ebete natamo elawo eba ikanamenalo, na modobola ebe magumulo iyaiya temeteme bilibilinomo magumudo uwomuamo ka:nemaigama:.
14 Wiyasiya na la:tamo kalakala tabo walo na:kegemo, mabu la:le naimano temeteme magumulo na maniamo dowalubina:ima ebe tanalo ebe wade nilakapo tanalola.
15 La: Pilipai sosi epo me tanalo iyatawanomolata, dopamo Wade Tabote nagodone la:tamo da:pemaigi, ebene nale la: magumune Ma:sadoniya opone walo da:ka:timo, ebe tetelo iyaiya sosi epo epetapi magumulo la: kapiyanomate maniamo na nilakapolo owalubinimata.
16 Iyo, na Tesalonaika duliyomololo eba nokolinalo, la: tete epetapilo naimano modoboa: tanalo magumulo walubi tanalo natamo ebo palibonakimata.
17 Wiyasiya numa:la:, naimano ubi tanalo ma kunu kitana:, na a:ka:tuwa: na malagidilonelo mani la:godone gito uwatema:, ao, na ubila la:imano nilakapo ikame tanalodo Godote ebeno wade wiyanomo la:tamo gito kikalametama:.
18 Nanitabola, me tetelo modoboa: tanalo kapiya idite nagodolo kitana:, mabu la:le na walubinima: Epa:paladaitasitamo dikama:ima, ebete ebe mani mamo dadai nale modobolo laimo. Numa:la:, la:imano nilakapo ikame tanalo ebe Godotamo wade nibo inamabu ikame tanalo keba kunula:ka: eba kunula, iyo, ebete ebako tanalo lumagi idigodone kalakalago lawete modoboma: kegemene.
19 Me mabuma: kebe modoboa: tanalate la:godolo ka:pola:nale, naimano Godote ebe tanalo bilibilinomo ulamete la:tamo modobolo kikalaema:ta, mabu ebeno dogodogo inamabuate Ya:su Kelisokono Alonomo Duliyomololo ebegodolo ba:pola:na.
20 Ebema: modobola amama tanalote aimano Nabiwi Godogodolo uwomua: uwomua: tetelo nitanamene! Me tabo nanitabonomola, taula!

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Nilakapo Tabo Da:kiyawaiya

21 Ebene piyate Ya:su Kelisoko magumulo Godokono epoma: deda:ona, nale naimano nilakapo tabo ibi bilibilinomatamo palibomo, ega:walo nago dilukulina ebe nanitabokobi midipi ekakiate ibino nilakapo tabo atumu la:tamo nakapaliba.
22 Ega:walo piyate me Loma kawo duliyomololo Godokono epoma: deda:ona, ibi bilibilinomate la:tamo nilakapo tabo kapaliba, iyo, ibi magumulo piyate Kawo Elawodubunomo Sisakono motolo ebeno woko dosiyodilona, iba:te ibino nilakapo tabo kawonomo atumu nakapaliba.
23 Modobola aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono nilakapo tanalote la: bilibilinomono tepo magumulo nitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE LETA
KOLOSI SOSI EPATAMO
OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela, Ya:su Kelisote ebeno sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya ebe
wokopi magumulo na idila, mabu Godote ebeno ubilo na ebema: laweniya. Na ega:walo
a nanitabokobi midipino ekawi Timotiko,
2 ale la: piyate Kolosi duliyomololo Godokono epoma: eba eda:onalo Kelisoko magumulo
aimano nanitabokobi midipi ekakima: deda:wenama, ale me leta la:tamo paliboma:.
Modobola aimano Nabiwi Godote ebeno nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo la:tamo
nikalaema:ta.

Kolosi Sosi Epono Tanaloma: Polote Kalakala Tabo Ega:walo Towetowe Tabo Da:kiyawaiya

3 Tete bilibilinomolo ale towetowe tabamo la: eba wadipalatelelo kalakala tabo
Godotamo ebo adipatenakoma:, nanitabola, ebe aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono
Nabiwila.
4 Ale ebetamo kalakala tabo ebema: kiyawaonakoma: mabu ale me wade tanalo
olowima:, la:le Ya:su Kelisoko nanitabokobi eba midinalo Godokono epo bilibilinomo
nilakapolo malagidilolenamata.
5 Iyo, dopamo tetelo Godokono Wade Tabote la:tamo da:pi, ebema: nanitabola, la:le
ebe nani tabonomo dolowiaima, ebe tetelo la:le Godogodone wade wiya laema: ebeno pe
tanaloma: olowiolo makopele tanalo ebo wagilimata, mabu ebete ebe wade wiya ebeno
Unu Duliyomololo iyalo osiyodilolete la: mabuma: wadenomamo ulamena. Me mabuma:
me tetelo la:imano nanitabokobi midi tanalo ega:walo nilakapo kimalagidolo tanalote
la:godolo ba:pola:lamenata.
6 Nanitabola, me atu tetelo Godokono Wade Tabote me opo kawonomono iyaiya
apuapuamo eba penalo wadewade da:ima:te a:nolonaka, la:imano olowio wagilimi
mabune ebe tabote la: magumulo woko keba kunu kosiyodilonamile eba kunu. Numa:la:,
la:le Godokono nani tabo olowi tetelo ebeno nilakapo tanalo pogodone kiyatawaima,
7 ebe dubu ebe Epa:palasitela, ebe ale kawonomamo demalagidilonama: ega:walo ago
woko dosiyodilona ebe lumagila. Iyo, ebete Kelisokono woko a mabuma: osiyodilonako,
8 ega:walo kalakala kawonomola, Godokono Uliyanate la:tamo nilakapo kimalagidilo
tanalo keba kunu kikalametana, me tetelo Epa:palasite ebe tanalo atamo apawokalimi.
9 Ebema: ale la:imano nanitabokobi midi tanalo dolowima:, ebe tetene wagilimite ale
la: mabuma: Godotamo towetowe tabo gela katepana:. Ebene ale ebe ma kunu toweome-
nakoma:, ebeno Uliyanate epatamo kawonomamo dikalamena, ebete ebe mulo wokiamo
ega:walo ebeno ubilo wapata:lame tanalamo la:imano tepo magumu ketabokailaemene.
10 Me gabodo Kawodawano elawote la:godolo bitanamene, la:le ebeno wade
ga:limapi gudima: eba eda:onalo la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo
ebe kekalakalaima:wenakoma:, iyo, la: magumulo wadewade da:ima:te eba kunu eba
nolonalo la:imano Godoko iyatawa tanalodo nanitabolo kapepeomamota.
11 Ega:walo la: mabuma: ale Nabiwi Godoko ebe toweomenakoma:, ebete ebeno
alono kawo elawonomamo la: elawokobi ka:midilitama:, la:le iyaiya temeteme epetapi
magumulo kodakodalo eba lamota:onalo
12 kalakala tabo ebetamo kawonomamo kadipata:wenakoma:. Nanitabola, Godote
Kelisokono osiyodilo tanalodo la: modobokobi a:midiliyata, ebeno Alonomo Duliyomololo
da:pola:na ebe dogodogo inamabu magumune la:le ebeno epo epetapi bilibilinomago
la:imano wade wiya ka:nuwata:ema:,
13-14 mabu ebete aimano igilo eba mula:leamelo idoko namutudawano elawo magu-
mune a wagaite, ebene ebeno Gudute Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalono
kalakala okoli tanalamo ebete a alomoiya. Numa:la:, ebete ebe Gudu kawonomamo
malagidilona, ebe poteleka: aimano kuba osiyodilole magumune a wiya kawonomamo
duwateiya ebe Wadedawala, iyo, ebete aimano kuba bilibilinomo egeboleamete iyalo
a:dodolomatiliamiya.

Kelisote Kawodawanomoma: Deda:na Ebe Tanalo

15 Ega:walo me tanalo idila. A opo epate Godoko balida:mo uima: modoboa:, wiyasiya
Kelisote ebeno ololo kapiyamo atamo a:pemaigiya, ebe Nabiwino dopo Gudunomola, iyo,
me opono inamabu bilibilinomo pawokalaoa: tetelo ebete dopamo okolinami.

16 Ebema: Unu Duliyomololo da:pola:na ega:walo me opolo da:pola:na, iyo, me opo
epate balida:mo dulamolena ega:walo iba:te kebe tanalo balida:mo ulamolea:no, ebe
iyaiya elawoelawonomo uliyana, ega:walo elawoelawodopo uliyana, ega:walo iyaiya
epo, ega:walo me opolo digilona ebe inamabu, ibi bilibilinomo Nabiwite ebeno Guduno
elawamo osiyodiloliya. Nanitabola, ibi bilibilinomate Kelisoko kowalogonama: ebeno
elawo kapiyado pawokalaiya,
17 ega:walo ibi bilibilinomo magumulo idite pawokala:no ebete dopamo okolinami. Ebe
mabuma: ebe kapiyagodolo elawo bitana ibi bilibilinomatamo igilo kikalamolema:.
18 Ega:walo Kelisokono ape ebe sosila, ebema: ebe sosino watola ega:walo igilo mabula.
Iyo, a:ela epo bilibilinomo magumulo ebe a:e magumune maigama: dopodawama: ediya,
ebema: ebe tanalo bilibilinomono Namutudawa kapiyanomola.
19 Nanitabola, Godote kalakalago ebeno ubi iyatiya, kebe tanalote ebe magumulo
tabokanomo kitanale ebe atu tanalote ebeno Gudugodolo tabokanomo ka:kitanama:.
20 Ega:walo ebete ebeno ubi tanalo ma kunu iyalo kiyatiya, ebeno Guduno kalimate
kewa olotolowalo deka:ka:liyamene, ebete ebe kalimamo me opolo ega:walo Unu Duliy-
omololo da:pola:na, ebe iyaiya inamabu ega:walo epo ega:walo uliyana ibi bilibilinomo
uwatete ebeno namutupima: keda:onama: ibi walo ebetamo ka:kemagaelemene, mabu
ibi bilibilinomate dopamo eba:go gowelaopima: eda:onamiya.
21 La: nanitabokobi midipi atumu, dopamo la:le kuba tanalo eba osiyodilolenalo
la:imano tepo magumuno wokilo Godogodone muludopone putitatawete eba:go gowe-
laopima: eda:onaimata.
22 Wiyasiya kalakala kawonomola, Kelisote me opamo pete lumagino apa:mo da:pa:iya,
ebe mabuma: la: me tetelo Godokono wade namutupima: eda:onamata, iyo, ebete gabo
ma kunu osiyodiliya la:le ebeno talena epoma: ega:walo tuputupu epoma: ega:walo
daleya: epoma: midilitate ebeno ololo apuamo kemagaeletama:.
23 Ebema: modobola la: kodakodalo eba lamota:onalo la:imano tepo magumulo woki
netewama: akoeda:onala:, mabu la: dopamo dolowiaima ebe Wade Tabo nanitabokobi
eba midinalo la:le Godogodone wade wiya uwatema: olowiolo makopelenamata.
Nanitabola, ebe Wade Tabo kiyawaoma: na Poloko Godokono wokodawa idila, ega:walo
kalakala kawonomola, ebe Tabote me opo epo bilibilinomatamo iyalo emaigi.

Sosi Epo Mabuma: Polokono Woko Osiyodilo Tanalo

24 Ega:walo me tanalo idila, nale la: sosi epo mabuma: duwatenakomo ebe apeno
temeteme tanaloma: nekalakalanamo. Numa:la:, sosi epo ebe Kelisokono apela, ebema:
kebe tetelo nanitabokobi midipiate ebeno woko osiyodilo magumulo temeteme duwate-
naka, Kelisote ebako atu temeteme kuwatenako. Iyo, ebeno temeteme uwate tanalo me
opolo nanitabolo kopoliyalemea:, ebema: naimano kalakala bitana nale ebeno temeteme
opoliyaleme teta:mo ebeno woko kosiyodilonama:.
25 Nanitabola, Godote sosi epo mabuma: na wokodawama: a:midiniya, iyo, nale ebeno
tabo kawonomo iba:tamo awokaliminomo dawokaliminakomo ebe osiyodilo tanalo ebe
ebete natamo dikanamiya ebe wokola.
26-27 Ebema: numa:la:, dopamo tetelo Godote ulama epetapi bilibilinomolo me opo
epatamo waminalo ditanami, ebe nopo ebete me tetelo ebeno tabo kiyawaopino
woko magumudo la: ebeno epatamo ma kunu awokaliminako, Kawodawa Kelisote la:
nanitabokobi midipino tepo magumulo bokolina, ebene la:le ebeno pe tanaloma: olowiolo
eba makopelenalo, ebete da:pemene ebe tetelo la:le Godokono kawo alonomo magumulo
ba:nilukulinamata. Kalakala kawonomola, me tetelo ebeno wade pukuilamenomono
nopote me opo epo bilibilinomatamo eba kunu itana!
28 Ebema: ale Kelisokono tanaloma: ebeno Wade Tabo epo bilibilinomatamo
a:kiyawaonakoma:, iyo, ale iyaiya mulo tabo bilibilinomamo ibi kawiya eba analelo
ebo iyatulamenakoma:, mabu a ubila ibi bilibilinomate Kelisoko magumulo wadeno-
mamo apepeote ibi kawokawopima: deda:oma:na:, ale ibi Godokono ololo apuamo ebo
ka:nowadipilimalema:.
29 Nanitabola, nale ebe tanalo kuima: Kelisokono kawo elawonomamo woko osiyodilon-
amo, ega:walo ebeno elawote atumu nagodolo woko na:kosiyodilona.

2

1 Ebema: na ubila la: me tanalo kiyatawaema:, na Polote la: Kolosi sosi epo ega:walo Lo-
dosiya sosi epo, la: bilibilinomo mabuma: Godokono woko temetema:go dosiyodilonamo,
ega:walo nanitabola, la:imano taneba magumulo piyate naimano ololo dopamo kumia:,
nale la: bilibilinomo mabuma: atumu woko na:kosiyodilonamo.

2 Iyo, naimano ubi ma kunu itana, nale la: bilibilinomo iyaiya epo gelebadi tabamo ela-
wokobi eba midilitalo la:le nilakapo kimalagidilo tanalo magumulo kapiyama: keda:ema:.
Me gabodo Godote dopamo epatamo dowaminiya, ebe wamina nopono magumu la:le
wadenomamo iyatawaoawete kodakodalo ebo katila:namamota, lumagite kawo mani-
agono gatele keba kunu katila:nanakole eba kunu. Nanitabola, ebe wamina nopono
magumute ka:lo epatamo dawokalana, ebe Kelisotela,
3 iyo, wade mulo kimalagidilo bilibilinomo ega:walo iyaiya iyatawa tanalo, ebe tanalo
bilibilinomate ebegodolo ba:pola:na. Ebe mabuma: Godote dopamo kebe wadewade
tanalo kowaminaliyale ka:lo ebete wiyasiya Kelisogodone epatamo awokalilamenako.
4 Ebema: nale me tanalo la:tamo negemo, mabu na ubia:nola la: magumulo idite
maigate wadewade tabo epetapi unu tama iyatulame gabodo eba kiyawaolo, a:da: tanalo
epetapiamo la: masigilitate kuba gabamo ebo kemagataletama:.
5 Nanitabola, naimano ape mulunomola wiyasiya nale naimano tepo magumuno
woki magumulo la:go bokolinamo, ebema: la:le Kelisoko nanitabokobi midi magumulo
kapiyama: eda:wete kodakodalo keba kunu kelamota:wenama, nale ebe tanalo eba
iyatawalo kawonomamo kalakalitamo.

Lumagite Kelisoko Magumulo Nanitabo Igilo Lawe Tanalo

6 Ebema: la: dopamo Ya:su Kelisoko la:imano Kawodawama: ka:milo ebe keba kunu
kelawa:ima, modobola la: me tetelo ebe magumulo eba kunu nilukulinala:.
7 Numa:la:, Kelisoko ebe wade pali damela keba kunula:ka: eba kunula, ebema:
modobola la:le la:imano dolodolo ebe magumamo iwodoloawete, dolodolote eba to-
lamolelo la: wadenomamo napepeonakiyala:. Iyo, modobola la: la:imano moto ebe
unamo wadenomamo netiyala:, ebene la:le nanitabokobi midi magumulo elawoela-
wonomoma: keda:omamota, Godokono wokodawate la: dopamo diyatulametanakiya eba
kunu. Ega:walo me tanalo idila, modobola la: tete bilibilinomolo Godotamo kalakala tabo
nadipatenakiyala:.
8 Ebema: la: nanisiwale! Na ubia:nola la: magumulo idite maigate me opo epono
mulo tabo epetapino tanalo eba kiyawaolamelo a:da: tanalodo la: kuba gabamo maga-
talema:. Ebako lumagino iyatulame tanalote la: kuba osiyodilole tanalono wokopima:
ka:midilima:ta, mabu ebete me opo epono ewonino iyaiya pukala epetapi ega:walo me
opono kubakuba uliyanano iyaiya wokino tanalo nanitabokobi eba midilinalo epo ebo
iyatulamenako. Iyo, ebeno iyatulame tanalote Kelisogodone ka:pena:.
9 Modobola la: wiyasiya me kawo tanalonomo niyatawala:, Kelisote lumagino apa:mo
me opolo da:pokolinami, ebe tetelo Godote ebeno ololo ega:walo osiyodilole tanalago ebe
magumulo okolinami, iyo, Godote ka:lo atumu ebe magumulo ba:kokolina mabu Kelisoko
ega:walo Godoko ibi kapiyanomola.
10 Ebema: kalakala kawonomola, mabu la: nanitabokobi midipiate atumu Kelisoko
magumulo eba ilukulinalo ebeno tanalo bilibilinomo kawonomamo iyalo uwatimata.
Iyo, nanitabola, ebete ebeno Kawo Elawodawano okoli bailo eba okolitalo Saitanakono
iyaiya nopopi ega:walo kubakuba uliyana epetapi bilibilinomate ebe tolemelo ebetamo
a:tudila:onaka.
11 Ebema: Yu epate ibino ewoniagodone delawiya, modobola la: ebe dubu guduno
tama itamida pukala nemalagidilala:. Iba:te dosiyodilonaka ebe pukala dubate a:ka:tuwa:
ibino kotamo ibino guda:tamo alomolamenaka, wiyasiya la: Kelisoko magumulo eba
ilukulinalo ebete la:tamo dalomolametia ebe tama itamida pukala iyanomola. Iyo,
Kelisote la:imano tepo magumulo dosiyodilolametia ebe tanalodo ebete la: kateneno kuba
ubi tanalamo tudila:o magumune owagailiata.
12 Ebema: numa:la:, la:imano Kelisoko nanitabokobi midi tanalo kawokalima: sosi
watowatopiate la: obamo eba waduba:midaolelo la:le obo magumamo ebo niwitimata,
dopamo tetelo epetapiate Kelisokono a:e ape bobo magumamo keba kunu kiyatiye
eba kunu. Ega:walo la: obo magumune demaimiaima, ebe tetelo la: Godokono elawo
nanitabokobi eba midilo ebete la: igilamo ebo wadipalateliata, dopamo ebete Kelisoko
igilamo keba kunu kadipatiyale eba kunu.
13-14 Nanitabola, la: Yua:pi dopamo Godokono umi magumulo a:ela epoma:
eda:onaimata, mabu la: la:imano kateneno kuba ubi tanalamo eba tudila:onalo iyaiya
kuba tanalo ebo osiyodilolenakimata. Wiyasiya kalakala kawonomola, la:le ebeno tanalo
iyatawaoa:no ebe tetelo Godote la: a:ela magumune uwatetate, ebete Kelisoko igilokobi
keba kunu ka:midiyale la: eba kunu eba:go igilokobi a:midiliyata. Numa:la:, la:la, ala, a
bilibilinomate dopamo Godokono iyaiya pukala bilibilinomo dowakalaminakima:, ebete
ebe kuba osiyodilole tanalo ebeno Tabo Anagiyamida Bukamo ebo akulolenaki. Wiyasiya
epate Kelisoko kewa olotolowamo da:tupuguimiya, ebe atu tetelo Godote aimano kuba

osiyodilole tanalono akulole tabo ega:walo ebeno iyaiya pukalano akulole tabo, ebe
netewa tanalo kewa olotolowamo kapimiya alomote ikoko ebo anagilamolelamiya, iyo,
me ebe gabodo ebete aimano kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo egeboleamete gito
dodolomatiliamiya.
15 Ebema: nanitabola, Kelisote kewa olotolowalo da:iya, ebe tetelo ebete Saitanakono
iyaiya nopopi ega:walo kubakuba uliyana epetapi, ibi bilibilinomono elawo magumune
nemaigate wato kikopu ebo lawiya, iyo, piyate eba:go da:gowelaonakiya ebete me opo
epono ololo apulo ibi bilibilinomo elawoa:kobi gito midiliya.

Iyaiya Pukala Epetapiate Amama Epono Wokido Da:pemaimiona

16 Ebema: na ubia:nola kuba wokiagodawa idite maigate nao inamabuno tanaloma:
ega:walo nio inamabuno tanaloma: iyaiya pukala la:tamo ikalaema:. Ega:walo la: atumu
Yu epate ulama bilibilinomolo ibino iyaiya soliyomu dosiyodilolenaka ebe tanaloma:,
ega:walo ibino oli saganano soliyomu osiyodilole tanaloma:, ega:walo ibino wokoa: talena
egelano tanaloma:, la: ebe iyaiya tanaloma: lumagi idigodone pukala idi akolawa:la:.
17 Nanitabola, dopamo tetelo Godote makomako pukala Yu epono ewoniatamo
ikalamiya, iba:te ebe tanalamo tudila:o tanalodo ebeno ololo kela:mo kuminakoma:,
wiyasiya kalakala kawonomola, me tetelo ale Kelisoko magumulo eba ilukulinalo
Godokono ololo nanitabonomolo uminakoma:, mabu Kelisoko ebe ebeno nanitabo tanalo
awokalimidawala.
18 Ega:walo na ubia:nola kuba wokiagodawa idite maigate la: kuba gabamo eba
magatalelo la:imano nanitabokobi midi tanalono wade wiya ebo alatidioma:. Nanitabola,
epetapiate ibino tepo magumuno kuba woki gabodo ibi a:ka:tuwa: ibi eba walogolenalo,
ibino balida:te iyama: eda:olame tanalo ega:walo Unu Duliyomolono nopopi amamalatele
tanalo epo ebo analenaka. Numa:la:, iba:te a:ka:tuwa: ibi Godokono wiya: wokopima:
degelana, wiyasiya ebe tabo gela tanalo ebe unu tamano iyatulame tanalola mabu ibino
tepo magumulo amama kawonomote itana.
19 Iyo, ebako lumagite ebeno tepo magumuno wokilo a sosi epono watodawa Kelisoko
iyalo atepi, ebema: ebete ebetamo nanitabolo ka:tuduwatana:. Wiyasiya kalakala
kawonomola, nani sosi epono tanalo ma kunula, ibi Kelisokono apela ega:walo ebe
watola. Me mabuma: ape kawonomono iyaiya apuapuate watono ubi tanalamo
nanitabolo eba tudila:onalo, ebe tetelo apeno moga:lamole tete bilibilinomo ega:walo
ogili bilibilinomo iba:te ibino iyaiya woko modobolo dosiyodilolenama:na: ebe apete
wadenomamo kapemene, Godote ubi keba kunu kiyatinale eba kunu.
20 Numa:la:, piyate nanitabokobi midia:pima: deda:ona, iba:te Saitanakono elawo
magumulo eba ilukulionalo kawo tola:go iyaiya pukala kawonomamo malagidilole-
nanaka. Wiyasiya la: nanitabokobi midipiate Kelisago da:elawiyama, ebe tetelo me
opo dumina la:le ebe kubakuba uliyanano elawo magumune iyalo a:nemaimiyamata.
Ebema: mabu keleka: la:le iyaiya pukalano tanalo eba malagidilolenalo me opono
nanitabokobi midia:pimu dilukuliawenama? Eiye! Epetapiate la:tamo tabo ma kunu
da:kiyawaoma:na:,
21 “Me inamabu ako-ologiala:,” ega:walo “Ebe inamabu akonala:,” ega:walo “Ebe
inamabu idino talena kawonomola,” la:le ibino iyaiya tabo ako-olowiala:.
22 Numa:la:, ebako pukala ebe me opo epono wokino tanalola ega:walo ibino iyatu-
lame tanalola, iyo, kebe inamabuate ibino nao tanalodo wapuamo da:tolamita neago
da:penemaimioma:na:, iba:te ebe inamabu naoma: kawo tanalonomoma: gelate pukala
ebo alomonaka.
23 Ebe pukala ebe daedale wokino tanalola, wiyasiya iba:te a:ka:tuwa: ibi a:da:
eba masigiolelo ibino iyaiya pukala mulo tanalonomoma: gelana. Ega:walo iba:te
daedale tabo epetapi ma kunu kegelana, nanitabokobi midipiate Unu Duliyomolono
nopopi namamalatelenakoma:na: ega:walo iba:te ibi a:ka:tuwa: iba:tamo apeno temeteme
gito nikalamenakoma:na: Godoko nanitabolo kekalakalaiminama:. Numa:la:, iba:te
a:ka:tuwa: ibi Godokono wiya: wokopima: degelana, ebe tabo gela tanalo ebe unu tamano
iyatulame tanalola mabu ibino tepo magumulo amama kawonomote itana. Ebema: ibi
niyaniyala, mabu ibino pukalate iba:tamo elawo kikalamena: kateneno kuba osiyodilole
ubi tanalo nanitabolo kanakapulaema:.

3

Nanitabokobi Mididawagodolo Ditana Ebe Nanitabo Igilo

1-3 Nanitabola, la: nanitabokobi midipiate Kelisago iyalo a:elaiyamata, ebene Godote
la: eba:go igilamo owadipalateliyata. Ebema: modobola la: Unu Duliyomololo da:pola:na
ebe wadewade tanalo nanitabolo kuwata:ema: la:imano tepo magumuno woki ebamo

niyatinakiyala:, mabu Kelisote dopamo Godokono tumudi apuamo nokolite ebeno Kawo Elawodawano okoli bailo bokolita. Iyo, modobola la: Unu Duliyomolono iyaiya tanalo kapiya nemalagidilolenala:, mana: me opono tanalo, mabu Kelisokono osiyodilo tanalodo la:imano nanitabo igilote Godogodolo bitana.
4 Ebema: numa:la:, Kelisote ebeno elawo alonomago da:ka:pemene, ebe atu tetelo la:imano nanitabo igilote kawokalamene mabu Kelisoko kapiya ebe la:imano igilo mabula.

Kelisoko Magumulo Ditana Ebe Oli Okoli Tanalono Pukala

5 Ebema: la:imano tepo magumulo kebe kuba ubi tanalate ka:pola:nale, modobola la: ebe tanalo nanakapulama:la:. Iyo, kamiyale ega:walo buwelemele pilo tanalo, mako kuba osiyodiloma: ubi iyati tanalo, kateneno ubi tanalamo tuduwata tanalo, apa:mo iyaiya ilipo osiyodilole tanalo, ega:walo mani kawonomamo malagidilo tanalo, modobola la: ebe kuba tanalo bilibilinomo alukolenomo nalukola:la:. Numa:la:, potele mani kawonomamo demalagidilona, ebeno tanalo ebe ida:da:li amamalateledawano tanalo keba kunula:ka: eba kunula.
6 Nanitabola, piyate Godotamo tudila:oa:no ebako iyaiya kuba tanalo dosiyodilolena, ebema: ebeno kawo dowa tanalonomote iba:tamo na:pe!
7 Numa:la:, dopamo la: nanitabokobi midipi atumu ebako kubakuba ubi tanalo magumulo ilukulinaimata, mabu ebe tetelo la: daedale wokilo wapata:lamenaimata.
8 Wiyasiya ka:lo modobola la: me kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo na:pupukulama:la: — dowa tanalo, tepo magumulo elama: eda: tanalo, ega:walo lumagi idi kubaimima: ubi iyati tanalo. Iyo, la: lumagi idi malogo tabo ega:walo daleya woki awokalimi tabo akokiyawaonakala:,
9 ega:walo la: magumulo idite iditamo a:da: tabo akogeala:, mabu la: tagala okoli tanalono osiyodilole tanalo iyabaiamo iyalo alomimata, lumagite daleya kaliku keba kunu ka:pekananakole eba kunu.
10 Nanitabola, lumagite wadewade kaliku ka:pupulioma: kalakalago keba kunu kuwa-tenakole, la:le eba kunu Kelisokono oli okoli tanalono osiyodilole tanalo ebo uwatimata. Ebema: numa:la:, me tetelo la:le oli okoli tanalono osiyodilole magumulo eba ilukulinalo me opo epo Osiyodiloledawate la: ebeno ololonomoma: midilinata, la:le ebeno nanitabo tanalo iyatawanomo kiyatawawenama:.
11 Ega:walo me tanalo idila. Me oli okoli tanalo magumulo nanitabokobi midipiate iyaiya kelamota:ona:, ao, Yu epo ega:walo Yua:pi ibi bilibilinomate kapiya epoma: eda:ona. Ma kunu kebe dubate Yu epono tama itamida pukala duwatiya ega:walo piyate ibino pukala uwatea:pima: deda:ona, piyate keyakeyapima: deda:ona ega:walo piyate iyaiya mulu opolo dilukuliona, piyate mani woko dosiyodilona ega:walo piyate epetapino wiya: wokopima: deda:ona, Kelisote ebe epo bilibilinomono Kawodawama: eba eda:nalo kapiya woko ibi magumulo osiyodilona, iba:te ebeno kapiya eponomoma: keda:onama:.
12 La: Godote duwatetia ebe epolata, iyo, ebete la: nilakapolo eba malagidilolenalo la: ebeno talena epoma: ebo midiliata. Ebema: modobola la: ebeno oli okoli tanalono osiyodilole tanalo la:imano wadewade kalikumu na:pupula:la: — nigologolopi walubili tanalo, epetapiatamo nilakapo awokalimi tanalo, la: a:ka:tuwa: la: opamo alomo tanalo, epetapiatamo temeteme ikalamea: tanalo, ega:walo epetapiatamo ubia: tabo samamo gela: tanalo.
13 Ebene la: magumulo idite iditamo samamo akodowala:, ega:walo kebe tetelo lumagi idite kuba dosiyodilomene la: ebeno kuba egebolema:wete na:dodomatimiyala:, Kawodawa Kelisote la:imano kuba egebolelametate keba kunu ka:dodolomatililametiyala eba kunu.
14 Ebene me wadewade osiyodilole tanalo bilibilinomo unamo modobola la: ni-lakapo kimalagidilo tanalo na:ka:puliyala:, mabu nanitabola, me uwomu tanalote la:godolo eba itanalo, la:imano iyaiya osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo la: epo kapiyanomoma: beda:onamata.
15 Iyo, Godote la: deka:la:mitia ebe tetelo ebete ebeno ubi ma kunu iyati, la:le Kelisokono kapiya apemu eba ilukulinalo ebeno milo magumulo kilukuliawenama:. Ebe mabuma: modobola ebeno milo tanalote la:imano tepo magumu watodawama: eba eda:nalo, la: la:imano kalakala Godotamo ebo nawokaliminakiyala:.
16 Ebene Kelisokono Wade Tabote la:imano tepo magumulo kawonomamo nitanamene. Ebe gabodo la: magumulo idite idi ebeno kawo mulo tanalonomamo ebe tabono iyaiya magumu tanalo eba iyatumilo, piyate kuba gabodo tolaema: dowagelena ibi ebo nowalubilinakiyala:. Ega:walo modobola la: Godoko amamate magumulo la:imano tepo magumuno elawamo iyaiya oala:mo kalakala ebetamo nawokaliminakiyala:, iyo, ma

kunu Godokono Bukano Sam Oale bukalo da:pola:na ebe oale, ega:walo nanitabokobi
midipiate Godokono anoano tanalo awokalilaema: dosiyodilolenaka ebe oale, ega:walo
ebeno Uliyanate la:imano tepo magumamo dalomonako ebe oale, la: ebe iyaiya oala:mo
ebe bamamatenakomata.
17 Ebema: la:le Nabiwi Godotamo la:imano kalakala Kawodawa Ya:suko magumulo eba
awokaliminalo, modobola la:le la:imano tabo gela tanalo ega:walo apa:mo osiyodilole
tanalo bilibilinomodo la:imano Ya:suko waloma:ta tanalo nawokaliminakiyala:.

Kapiya Moto Epate Kelisoko Magumulo Keba Kunu Na:kilukulinama:na:

18 Nanitabokobi midipi kamiyala:la:, modobola la: la:imano awiatamo
na:tudila:onakiyala:, mabu la: Kawodawa Ya:suko waloma:tapima: eda:onamata.
19 Ega:walo nanitabokobi midipi dubala:, modobola la: la:imano kamiyale nilakapolo
nemalagidilolenakiyala:, iyo, la: iba:tamo akoelawonala:.
20 Ega:walo guda:la:, modobola la: la:imano nabila menokobila ibino tabamo
na:tudila:onakiyala:, mabu Godote me tanalo uima: nekalakalana.
21 Ega:walo nabiala:, la:imano gudino osiyodilole tanaloma: elawamo akoanalenala:,
iba:te ibino tepo magumulo kuiwodopoma: eda:okapoma:.
22 Ebene kawokawo wokopi dubate la: kebe epo maniamo duwatetiyala la:le ibino
wiya: woko kosiyodilola:wenama:, ebe dubate me opolo la:imano woko namutupima:
eba eda:onalo, modobola la: ibino tabo bilibilinomamo na:tudila:onakiyala:. Ega:walo
woko osiyodilo magumulo la: ma kunu akomalagidilala:, woko namutudawate natamo
kekalakalama:, ebete na dunamita ebe kapiya tetelo nale woko wadenomamo osiyodilon-
akomo. Ao, eba kunua:. Woko namutudawate la: ulame tetelo ega:walo ulamea: tetelo,
modobola la: Kawodawa Ya:suko eba tolemelo, kuba woki idi tepo magumulo wamina:no
nanitabo kalakalago woko nosiyodilonakiyala:.
23 Iyo, la: kebe woko dosiyodilaema, modobola la: la:imano tepo magumuno elawo
kawonomamo nosiyodiliyala:, mana: me opo epo kalakalailaema:, la: wiyasiya aimano
Kawodawa kekalakalaima:ema: woko wadenomamo nosiyodilonakiyala:.
24 Me kawo tanalo akododomatiala:, ebe Kawodawate kebe dogodogo tanalo ebeno epo
mabuma: iyabaiamo dalomiya, ebete ebe iyaiya tanalo magumune wade wiya a:ma:tamo
nanitabolo kikaema:ta, mabu ebe a:imano woko namutudawanomola, me opo lumagi
idia:.
25 Nanitabola, Godote kapiya gabonomodo epo bilibilinomono tanalo tuputupulo
kanagilamelelaemene, ebema: ebete a:ma: wade wokodawatamo wade wiya
dikametamene, ebe atu tetelo ebete kuba osiyodilolepi bilibilinomatamo kuba wiya
ebo ka:kikalaemene.

4

1 Ebema: la: nanitabokobi midipi woko namutupiala:, piyate la:imano woko wiya:no
kosiyodilolenama: maniamo duwata:wiyama, modobola la: ibino woko eba ulamelelame-
nalo ibino kuba osiyodilolea: tetelo temeteme idi ikalamea:no ibino bae modobolo gito
nikalamenakiyala:. La: me kawo tanalo akododomatiala:, la: atumu Unu Duliyomololo
dokolina ebe Kawo Namutudawanomono wiya: wokopilata.

Godotamo Towetowe Tabo Gela Tanalo

2 Ebema: la: nanitabokobi midipi bilibilinomala:, la: Godago tabo gela katepanala:,
ebene la:le ebe da:toweoma:wenakoma, modobola la: towetowe tabo tepo magumuno
woki kawonomago eba gelalo ebe atu tetelo ebetamo kalakala tabo nowadipalatele-
nakiyala:.
3 Ega:walo modobola la:le a nowadipaeatenala:, Godote gigiyu atamo a:iyamidate
ebene ale ebeno tabo epatamo wadenomamo ka:kiyawaonakoma:. Nanitabola, ebete
dopamo epatamo dowaminanami ebe wamina nopono magumu ebe Kelisotela, ale
ebeno tanaloma: tabo ebema: a:kiyawaonakoma:, iyo, me mabuma: nale idoko motolo
okolinamo.
4 Ebema: modobola la: na nadipanatenenala:, mabu na ubila Kelisokono tanalo
wadenomamo awokalima:, nale kosiyodiloma: Godote ubi keba kunu kiyatinale eba
kunu.

Nanitabokobi Midia:piatamo Tabo Kiyawao Tanalo

5 Ega:walo modobola la:le me opono nanitabokobi midia:pi magumulo mulo wokino
tanalo kapiyago nilukulinala:, ebene Godote wade tete la:tamo dikalametanakomene la:le
ebeno nanitabo tanalo iba:tamo atumu nawokaliminakiyala:.
6 Iyo, la:le ibi magumulo la:imano iyaiya tabo kiyawao tanalo wadenoma:
na:midilinakiyala:, epate ibino bae soluamo golakobi eba midililo teponomoma: keba

kunu ka:midilinake eba kunu. Ebene iba:te la:imano nanitabokobi midi tanaloma: la: danaletanakoma:na:, modobola iba:te wade wiya tabo la:godone nanitabolo nolowionakoma:na:.

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Tabo Da:kiyawaiya

7 La: niyaniyata, aimano nanitabokobi mididawa ekawi idi Tikikasite la:tamo da:pemene, ebete naimano okoli tanalono iyaiya tanalo la: ka:pikiyawaolaema:ta. Nanitabola, ebete ago Kawodawa Ya:sukono woko eba osiyodilonalo wade wokodawa idima: eda:na,
8 ebema: nale ebe la:tamo palibomo, la:le aimano iyaiya ilukuli tanalo ebegodone dolowiaema la: kalakala ebo kelaemamota.
9 Ega:walo la:imano Kolosi duliyomolodawa idi Onisimasiko, ebe aimano wade nanitabokobi mididawa idila, ebete Tikikasiago la:tamo ka:pema:na:, ebene kebe tanalate malo kemaimiye, ibi netewapiate ebe tanalo bilibilinomo la:tamo kapawokalilaema:na:.
10 Me idoko motolo nago dokolina ebe A:listakasite ebeno nilakapo tabo la:tamo palibo, ega:walo Banabasiago kapiya kalimanomo ekawi Makate la:tamo atumu nilakapo tabo ka:kiyawauta. Nanitabola, nale tabo la:tamo dopamo ma kunu palibimo, ebete la:tamo da:pemaigamene la:le ebe kalakalago nelawiyala:.
11 Ebene Yosuwako, ebeno mailo idi ebe Yasitasitela, ebe atumu nilakapo tabo kapalibo la:tamo. Nanitabola, Yu epo magumulo ebe ega:walo Makako ega:walo A:listakasiko, ibi kapiyate Ya:suko nanitabokobi midite ebeno Kawo Elawodawano tanalote ka:pema: nago olowiolo woko osiyodilona, iyo, ebe woko osiyodilo magumulo iba:te na kawonomamo walubinina.
12 Ebene la:imano tanebadawa idite Ya:su Kelisokono woko malo dosiyodilona, ebe Yua: lumagi Epa:palasitela, ebete atumu la:tamo nilakapo tabo kapalibo. Nanitabola, tete bilibilinomolo ebete la: mabuma: Godotamo towetowe tabo kawonomamo genako, la:le nanitabokobi midi magumulo kodakodalo eba lamota:onalo Godokono ubi tanalamo nanitabonomolo ka:tudila:wenakoma:, mabu la:le ebe gabodo woki netewama: eda:oa:no apepeawete elawonomoma: keda:omamota.
13 Nale Epa:palasikono tanaloma: nani tabonomo ma kunu kiyawautamo, ebete la: Kolosi duliyomolo epo mabuma: woko elawonomamo osiyodilona, ega:walo kebe nanitabokobi midipiate Iyalapolasi duliyomololo ega:walo Lodosiya duliyomololo dilukuliona, ibi bilibilinomo mabuma: atumu woko kawonomo ebe kosiyodilona.
14 Ega:walo doketa woko dosiyodilona, me dubu ebe aimano wade lumaginomo Lukuko, ebete Dimasiago ibino nilakapo tabo atumu la:tamo nakapaliba.
15 Ebene nanitabokobi midipi ekaki magumulo piyate Lodosiya duliyomololo dilukuliona ega:walo kebe sosi epate Nimapasikono motolo daladabutinaka, ibi bilibilinomatamo aimano nilakapo tabo nanaliboliyala:.
16 Ega:walo la: Kolosi epo me leta la:imano taneba magumulo awokala deka:la:miola:ema, modobola la: walone Lodosiya sosi epatamo eba nikalamelo, wiyasiya nale iba:tamo dalibimo ebe leta iba:godone na:nelawiyala:. Kalakala kawonomola, me ebe gabodo nale netewa leta magumamo kebe iyaiya tanalo kakulolimo, la: bilibilinomate ebe tabono tanalo bilibilinomo wadenomamo kolowiomamota.
17 Naimano uwomu tabo ma kunula, la: Akipasiko naniyala: ebete Kawodawa Ya:suko mabuma: ebegodone delawiya, modobola ebete ebe woko nanitabolo nopoliyamene.
18 Numa:la:, lumagi idite na mabuma: me leta tabono iyaiya tanalo eba akulolelo, wiyasiya me uwomu nilakapo tabo na Polote a:ka:tuwa: naimano kotonomamo akulolemo. Nale idoko motolo dokolinamo, la:le ebe temeteme tanalo dodomatima: modoboa:.

Modobola Godokono nilakapo tanalote la:godolo nitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE DOPO LETA
TESALONAIKA SOSI EPATAMO
OSIYODILIYA

1 Na ebe Polote Sailasiko ega:walo Timotiko, ale la: Tesalonaika sosi epatamo me leta
paliboma:. Nanitabola, la: nanitabokobi midipiate Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa
Ya:su Kelisoko magumulo bilukulinamata. Modobola Godokono nilakapo tanalo ega:walo
ebeno milo tanalote la:godolo na:pola:nama:na:.

Tesalonaika Sosi Epono Nanitabokobi Midi Tanalo

2 Ale tete bilibilinomolo la: bilibilinomono tanaloma: Godotamo kalakala tabo eba
adipatelo la: towetowe tabamo ebo wadipalatelenakota.
3 Iyo, la:imano nanitabokobi midi magumulo kebe wadewade tanalo kosiyo-
dilola:wenakima, ega:walo nilakapo kimalagidilo magumulo kebe woko elawonomamo
kosiyodilawenaima, ega:walo me tetelo la:le kodakodalo eba lamota:onalo Kawodawa
Ya:su Kelisokono pe tanaloma: demakopela:wenama, ale Nabiwi Godokono ololo apulo
me iyaiya tanalo ka:dodolomatilina:.
4 Aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, a iyatawala Godote iyalo tetelo la: nilakapolo
eba malagidilolenalo la: ebo uwatiyata la:le ebeno epoma: keda:wenama:.
5 Ebe mabuma: ale Ya:sukono Wade Tabo la:tamo dadaima:, ebe tetelo ebe tabote me opo
epono mulo tabo gela magumulo kitania:. Ao, ebe tabote wiyasiya Godokono Uliyanano
elawamo la:tamo pi, ebema: la:le la:imano tepo magumulo iyatawaimata ebe tabote
Godogodone nanitabonomolo pemaiga.
Numa:la:, ale la:imano nanitabokobi midi magumulo la: kowalubilitama: egela
epetapilo la: magumulo keba kunu ka:pilukulima:, ebe tanalo la: iyatawalata.
6 Ebene Godokono Uliyanagodone da:pemaigana, la:le ebe kalakalago ebeno Wade
Tabo delawa:ima, ebe tetene wagilimite nanitabokobi midia:piate kawokawo temeteme
la:tamo eba ikalamelo, la: wiyasiya aimano ilukuli tanaloma: ega:walo Kawodawa
Kelisokono okoli tanaloma: a ebo ibamiatenapimata.
7 Ebema: la:imano osiyodilole tanalate atumu Ma:sadoniya ega:walo Guliki opo
epatamo ulima: eda:iya, la:le keba kunu kilukula:wenama iba:te ibino nanitabokobi midi
magumulo eba kunu na:kilukulinama:na:.
8 Wiyasiya Kawodawano tabote la:imano osiyodilole magumudo Ma:sadoniya ega:walo
Guliki opo epo ibi kapiyatamo ka:toa:, iyo, ebe tabote tuteleno diyamo keba kunula:ka:
iyaiya mulu opamo eba kunu a:ti, ebema: ale ebe opo epatamo da:nemaimima:, ale tabo
kiyawaoa:no iba:te la:imano nanitabokobi midi tanalo iyalo olowiya.
9 Numa:la:, ibi bilibilinomate negelana ale Wade Tabo la:tamo dadaima: la:le a
kalakalago keba kunu kuwatea:ima, ega:walo iba:te na:kegelana la:le a:da: elemasigi
uliyanano ida:da:li amamalatele magumune Igilodawa ega:walo Nanidawa Godoko
amamate tanalamo keba kunu kolobila:ima,
10 ega:walo Godokono Gudute Unu Duliyomolone pema: la:le ebe tanalo de-
makopela:wenama, iba:te ebe tanaloma: atumu na:kegelana.
Me tanalo nanitabola, Godote ebeno Gudu a:e magumune igilamo adipatiya, ebema:
me Ya:sute a nanitabokobi midipino igilo na:mula:leamena, Godogodone da:pemene ebe
dowa tanalo kawonomote a puwatekapoma:.

2

Polote Tesalonaika Kawo Duliyomololo Godokono Woko Keba Kunu Kosiyodilonamile

1 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la: iyatawanomolata ale la: magumulo
woko osiyodiloma: da:pelaima: ebe woko magumulo wadewade da:ima:te emaimiya.
2 Ega:walo la: iyatawalata, ale la:tamo pelamea:no dopamo Pilipai duliyomololo
nanitabokobi midia:piate a malogoelo temeteme atamo keba kunu kikaeami, ebene ale
la:imano duliyomolamo da:pelaima: ebolo epetapi bilibilinomate atumu a kawonomamo
odiyoboema: eba wagelelo, wiyasiya aimano Godote tole tanalo iyabaiamo iyatiamete,
ale ebegodone da:pena ebe Wade Tabo la:tamo wadenomamo ebo pa:kiyawaima:.
3 Nanitabola, la:le me Wade Tabo nanitabokobi ka:mida:ema: ale la: danaletia, ebe tetelo
ale ele gabo odidi tanalodo ega:walo tepo magumuno kalawikalawi wokino tanalodo
iyaiya a:da: elemasigi tabo kegela:.
4 Ao, aimano tanalo eba kunua:, ale wiyasiya epatamo Godokono nani tabo kapiya
a:kiyawaonakoma:, mabu Godote a ebeno wadewade wokopima: ka:milo ebeno Wade

Tabo kiyawao woko atamo ikaeamiya. Ebema: ebe woko osiyodilo magumulo aimano woki ma kunu kitana:, ale epo eba kalakalailamenalo iba:te a kowalogoenama:, ao wiyasiya aimano ubi niyatinakoma: Godoko kapiya kekalakalaiminama:, mabu ebete aimano tepo magumuno tanalo bilibilinomo eba ulamelo ebo anagilameleamenako.

5 Ebema: la: iyatawalata, a la:go eba pilukulilo ale unu gabodo la: walogolelo la:tamo nilakapo tabo ka:kiyawaonakia: inamabu epetapi ega:walo mani la:godone kuwatema:, iyo, Godote aimano nanitabo tanalo atumu iyatawala aimano tepo magumuno wokilo ebako a:da: elemasigi tanalote la:tamo kitanatia:!

6-7 Numa:la:, ale Kelisokono alibolepima: dedaonama: ebe tanalo kawonomamo malagidiloa:no ale la: kanaletanakia: iyaiya inamabu epetapi ega:walo mani atamo gito kikaeamoa:ema:, iyo, aimano woko osiyodilo magumulo ale epono amama tanalo la:godolo ega:walo epetapiagodolo kowadinakia:, wiyasiya ale la: wadenomamo anikulamenapiata, menokote ebeno gudi wadenomamo danikulamenanako eba kunu.

8-9 O aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, ale la: kawonomamo nemalagidilolenata, ebe mabuma: ale Godogodone da:pena ebe Wade Tabo la:tamo eba ikalamelo la: mabuma: aimano igilo iyabaiamo ebo alomonakima:. Nanitabola, aimano nilakapo la:tamo da:pesoma: keda:namia:, ebema: ale la: magumulo temeteme woko eba osiyodilolo kebe kodakoda tanalo kulamenakima:, na iyatawala la: ebe tanalo ka:dodolomatila:wena:. Iyo, idoko ega:walo egela ale aimano kotamo woko osiyodilonakima: a a:ka:tuwa: aimano iyaiya modoboa: tanalo kulaema:, mabu ale Godokono Wade Tabo kiyawao woko la:godolo eba posiyodilolo ale da:peso temeteme idi la:tamo kikalametama: ubia:noma: eda:onakima:.

10 Nanitabola, ale ebe tetelo la: nanitabokobi midipi magumulo kebe tanalo kosiyodilolenakima: ebe tanalo ebe tuputupu-ibinomola, kuba osiyodilo tanalo kapiya idite agodolo kitananakia:. Iyo, la: ega:walo Godoko la:le aimano wade-talena ilukuli tanalo iyatawanomolata,

11 ega:walo la: me tanalo idi iyatawalata, nabiate ibino gudi keba kunu kowalubilinake, ale la: bilibilinomo eba kunu walubilinakiyata.

12 Numa:la:, iyaiya tete epetapilo ale la: wade tabono tanalamo eba walubililo la: analenakiyata la:le la:imano ilukuli magumulo Godokono wadewade ga:limapi gudima: keda:wenama:, mabu ebe Kawodawate la: ka:la:mi katepana: la:le ebeno Kawo Elawodawano duliyomolono pukuilame tanalo kawonomo eba:go kapimiya kelawa:ema:.

13 Ebema: modobola ale tete bilibilinomolo Godotamo kalakala tabo begelanama:, mabu Godogodone da:pena la:le ebe tabo agodone dolowiaima, ebe tetelo la:le me opo lumagino taboma: kegelawea:, wiyasiya la:le kodakodalo lawa:wete Godokono nani tabonomoma: midimata. Nanitabola, ebe tabo Godokonola, ebema: kebe lumagite ebe nanitabokobi da:midina, ebe tabote ebe magumulo wade woko bosiyodilonamene.

Ya:suko Mabuma: Temeteme Tanalate Tesalonaika Nanitabokobi Midipiatamo Demaimiya

14 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, Godokono tabote la: magumulo woko dosiyodilona, a ebe tanalo iyatawala mabu ebeno sosi epate Yudiya opono iyaiya duliyomololo dilukuliona, ebe nanitabokobi midipiatamo kebe temeteme tanalate kemaimiyale ebe atu tanalate la:tamo a:kemaimiya. Iyo, la:imano opo epate la:tamo kebako temeteme kikalametia, dopamo tetelo Yu epono opolo epetapiate Ya:su Kelisokono waloma:tapiatamo ebako atu temeteme ebe kikalamiya.

15 Ebema: modobola la: ebe nanitabokobi midia: Yu epono tanalo nemalagidilala:, Godokono elawo tanalote iba:tamo kawonomamo itana, mabu iba:te epo nodiyobolena ebetamo pelaema:! Iyo, iba:te dopamo Godokono woki awokalimipi danakapulamenakiya, ebene ebe atu gabodo Kawodawa Ya:suko akanakapumiya ega:walo a ebe nanitabokobi midipi aimano opone elawamo gito a:na:ma:ateiya.

16 Ebene ale aimano opo atepate mulu opolo dilukuliona ebe Yua:piatamo tolamete Godokono igilo mula: tabo iba:tamo kiyawao eba nowagilimilo, wiyasiya ebolo Yu epo epetapiate a odiyoboema: atumu kowageliya. Ebema: numa:la:, iba:te uwomu tetelo me kawo kubanomo idi eba osiyodilolo Godokono ololo apulo ibino kuba osiyodilole tanalate etabokai, me mabuma: ebeno kawo dowa tanalonomote iba:tamo a:pemaiga!

Polote Tesalonaika Sosi Epatamo Walo Toma: Ubi Da:kiyatiya

17-18 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, ale la: da:miyapatia ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga, ale tete da:pesolo aimano katene apa:mo iyaiya eba ilukula:tepalo wiyasiya aimano tepo magumuno wokilo ale la:go kapiyanomoma: eda:onatima:. Ebe mabuma: tete bilibilinomo epetapilo ale ubi kawonomamo iyatinakima: la:tamo kapimiya pelamete la:imano ololo walo ka:ka:pulaema:, ega:walo tete

epetapilo na Poloko na a:ka:tuwa: pema: wagelenakimo wiyasiya Saitanate a nodiyoboenaki.

19 Nanitabola, aimano ubi la:tamo kawonomamo bitana. Numa:la:, la: aimano kalakala tanalono mabulata, ebema: ale Ya:sukono pe tanalo nemakopelenama: mabu ale la: ebeno ololo apulo walo da:kulametamene, ebe tetelo aimano kalakalate kawonomoma: ka:keda:mene. Iyo, ale Saitanatamo gowela magumulo delaima:, la: ebe ebe wato kikopulata,

20 mabu ale Ya:su Kelisoko magumulo eba ilukulinalo, la: aimano amama tanalolata ega:walo aimano kalakala mabulata.

3

Polote Tesalonaika Sosi Epo Ka:nowalubilima: Timotiko Danalibiya

1 Numa:la:, ale la:tamo kapimiya pelaema: gabo nipo dowadima:, ebema: aimano tepo magumulo woki bilibilima: eba eda:olo ale negelima:, “Modobola a epetapiate me A:tenese duliyomololo eba ilukulilo,

2 a magumulo aimano nanitabokobi mididawa ekawi Timotiko kapiya kanalibomalema:.” Nanitabola, ale Ya:sukono Wade Tabo da:kiyawaonakoma: Timotite ago kapimiya Godokono wade woko bosiyodilona, ebema: ale ebe la:tamo apalibima: ebete la: eba powalubililo la:le nanitabokobi midi magumulo kodakodalo kelamota:wenama:,

3 mabu a ubia:nola nanitabokobi midia:pino temeteme ikalame tanalodo la: magumulo idi kapiyate kubanu alegama:. La: iyatawanomolata mako temetema:te Godokono ubilo a nanitabokobi midipiatamo pemaimionaka,

4 mabu a la:go eba pilukulilo ale la: ma kunu analiata, “Nanitabokobi midia:piagodone temeteme tanalate atamo ka:pemaimioma:na:.” Iyo, nanitabola, me tetelo la: iyatawanomolata ebe tanalote la:tamo emaigi.

5 Ebema: numa:la:, nale me tanalo eba malagidilolo Timotiko ebema: palibimo, iyo, la: mabuma: nale naimano tepo magumulo woki bilibilima: eba eda:lo ubi ebo iyatimo, ebete la:go eba pokolilo la:imano nanitabokobi midi tanalo wadenomamo ka:pulamelelametama:. Ebe tetelo na ubia:nola la: epetapiate Saitanakono kuba tanalamo wabuga:ta gabamo da:guda:ima ebete ebe tanalo puima:, mabu mako tanalote la:tamo nemaigataleka:, ale kebe kodakoda woko la: magumulo kosiyodilima: ebe wokote gito ba:kubana:!

6 Wiyasiya Timotite la:godone atamo walo da:ka:pi, ebe tetelo ebete la: mabuma: wade tabonomo atamo adai, ma kunu la:imano nanitabokobi midi tanalote Godotamo kodakodalo itana ega:walo la:imano nilakapo epetapiatamo atumu ba:kitana, ega:walo ebete a napanai la: tete bilibilinomolo a nilakapolo keba kunu kemalagidiloa:wenama, iyo, ale la: ulaema: ubi kawonomamo diyatinama: la: atumu a uaema: ubi na:kiyatinamata.

7 O aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, Timotite la:imano nanitabokobi midi tanaloma: a da:pikiyawaoami ebe tabote a nanitabolo kalakala ikaeami! Ebe mabuma: ale aimano mibomibo tanalo ega:walo iyaiya temeteme tanalo kawonomamo a:kemalagidilolema:,

8 mabu kebe tetelo la: Kawodawa Ya:suko magumulo kodakodalo delamota:wenama, ale ebe tanalo dolowima: ebe tetelo a kawo kalakala lawete aimano ilukuli magumulo woki bilibili tanalo idite nanitabolo a:kitanamene.

9 Ebema: ale Godokono ololo apulo delamota:onama: la: mabuma: aimano kalakala beda: kawonomola:ka:! Iyo, ale aimano kalakala tabo ebetamo eba wadipalatelelo,

10 egela ega:walo idoko bilibilinomolo ebe na:toweomenakoma: ebete a gabo diyatuamemene, ale pelamete la:imano ololo eba pulamelo kebe modoboa: tanalate la:imano nanitabokobi midi magumulo da:pola:na ebe iyaiya tanalo ka:pa:tuputupuilaemalema:.

11 Ebema: modobola aimano Nabiwi Godoko ega:walo aimano Kawodawa Ya:suko iba:te gabo nosiyodiloma:na: ale la:tamo ka:pelaema:.

12 Ega:walo modobola Kawodawate la:imano tepo magumulo ebeno nilakapo kimalagidilo tanalo kawonomoma: na:midimene, ebene la: magumulo epetapiate epetapi nilakapolo eba malagidilolelo la:le opo epo epetapi bilibilinomo atumu kawonomamo bemalagidilolenamata, ale la: keba kunu kemalagidiloletana eba kunu.

13 Ega:walo modobola aimano Kawodawa Ya:sute me gabodo la:imano tepo magumu na:kodakodailaemene, ebene ebete ebeno talena waloma:tapi bilibilinomago walo da:ka:pemene, ebe tetelo la:le aimano Nabiwi Godokono ololo apulo tuputupupinomoma: eba eda:olo ebo ka:nelamota:onamamota, mabu la: magumulo kapiya kuba idite a:kitanamene.

4

Nanitabokobi Midipiate Ibino Ilukuli Magumulo Godoko Keba Kunu Na:kekalakalaiminama:na:

1 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la: dopamo agodone iyatawaimata
la:imano ilukuli magumulo la: Godoko keba kunu na:kekalakalaima:wenama, ebema:
aimano kalakala bitana mabu la: eba kunu bilukulinamata. Ebene me leta uwomu apulo
ale me tanaloma: la: Kawodawa Ya:sukono mailamo walo kawonomamo nakanaleta,
modobola la: ebe tuputupu ilukuli magumulo eba pola:nalo la:imano wadewade osiyo-
dilole magumulo napepeonala:,
2 iyo, ale dopamo Ya:sugodone uwatete la:tamo dikalametia ebe iyaiya totomu tabono
tanalo la: iyatawalata.
3 Ebema: la: mabuma: Godokono ubi ma kunula, la:le ebeno talena okoli tanalo
magumulo eba pola:nalo buwele pilo tanalo ega:walo dubu idino kamiyale pilo tanalo
makomako kuba tanalo ako-osiyodilola:la:.
4 Modobola, la: bilibilinomate wiyasiya wadewade ega:walo talena ilukuli woki kapiya
nuwatiyala:, tete bilibilinomolo la:imano kateneno kuba ubi tanalate la:imano tepo
magumuno wade mulo wokino tanalamo nanitabolo ka:tudila:onama:.
5 Numa:la:, piyate ibino kateneno iyaiya ilipo tanalo elawonomamo dowaloma:talena
ebe kuba osiyodilolepiate Godokono tanalo iyatawa:, ebe mabuma: ebe ubia:nola la:le ibi
keba kunula:ka: ebako epoma: eda:oma:.
6 Iyo, la:le nanitabokobi midi magumulo kapiya alailame gudima: eba eda:onalo,
modoboa: idite ebeno lumagitamo kateneno kuba ilipo tanalo osiyodiloma:, ega:walo
modoboa: idite a:da: elemasigi gabodo ebeno ekawino wade tanalo idi pilolo laema:.
Nanitabola, ale dopamo la: kawiya ma kunu analiata, piyate mako kuba tanalo
dosiyodilolena Godote iba:tamo wiya nanitabolo kikalaemene.
7 Numa:la:, Godote a nanitabokobi midipiate ebeno talena okoli tanalo magumulo
ka:pola:nama: a iyalo eka:miya, iyo, ebe ubia:nola ale kateneno kubakuba ubi tanalono
osiyodilole magumulo kilukulinama:.
8 Ega:walo me tanalo idila. Godote ebeno Uliyana la:tamo nikalamenata la:le ebeno tal-
enapima: keda:wenama:, ebema: la: magumulo idite aimano iyatulame tabo ubia:noma:
deda:na, ebete me opo lumagino totomu taboma: ebeno ubia: tanalo kawokalimina:,
ao, ebeno osiyodilo magumulo ebete Godokono totomu taboma: ebeno ubia: tanalo
awokalimina.
9-10 Ega:walo modobola la: me tanalo idi na:kuma:la:, la:le nanitabokobi midipi ni-
lakapolo kemalagidilola:wenama: Godote la: dopamo iyatulamiata. Nanitabola, la:le
ebeno tabamo tudila:olo Ma:sadoniya opono nanitabokobi midipi ekaki bilibilinomo
na:nilakapoilamenakomata, wiyasiya aimano ekakiala:, kuba: ale me leta magumulo
Godokono nilakapo kimalagidilo tanaloma: la: walo kakanaletama:, iyo, a ubi ka-
wonomola me kapiya tabo idi la: kanalema:ta, modobola la: Godokono nilakapo magu-
mulo walo nakapepeala:.
11 Ebema: la: la:imano ubi kawonomamo ma kunu niyatinala:, la:le epo epetapiago
milolo eba ilukulinalo epetapino tanaloma: tabo gela:no la: a:ka:tuwa: la:imano ilukuli
tanalo kapiya wadenomamo kulaemamota. Ega:walo kebe iyaiya modoboa: tanalo
la:godolo da:pola:na, mani woko kelekele osiyodilole magumulo la: a:ka:tuwa: ebe tanalo
na:modoboilamenakiyala:, ale la: dopamo keba kunu kanaletia eba kunu.
12 Numa:la:, la: me tanalamo nanitabolo da:tudila:oaema, ebe tetelo la: mani ega:walo
inamabu epagodone gito uwatema: temeteme iba:tamo a:kikalama:ema, iyo, ebe
mabuma: nanitabokobi midia:piate la:imano tuputupu osiyodilole tanalo dulamele-
lametamene iba:te la: wadewade epoma: ebo kegelama:na:.

Kawodawa Ya:sukono Pe Tanalo

13 Aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, piyate nanitabokobi midi magumulo
da:elaiya, a ubila la: ibino nanitabo tanalo wadenomamo niyatawala:, la:le ibino a:elao
tanaloma: tepo magumulo mibomibo lawekapoma:. Numa:la:, nanitabokobi midia:piate
ibino epono a:elao tanaloma: kubanomamo iminaka, mabu iba:te Ya:sukono kalakala
tanalo ega:walo ebeno pe tanaloma: olowiolo kemakopelena:. Wiyasiya la: ibi keba
kunula:ka: eba kunu akoeda:oala:,
14 mabu a nanitabokobi midipiate iyatawala, Ya:sute da:iya ebete igilamo walo
a:kemaigiya, iyo, ebe mabuma: piyate nanitabokobi midi magumulo da:elaoma:na:
Godote iba:tamo igilo walo ka:kikalaemene, ebete Ya:sutamo igilo keba kunu kikamiyale
eba kunu, ebema: kalakala kawonomola, ebeno pe egelalo ebete ibi atamo walo
ka:kemagaelemene!

15 Ebema: ka:lo ale la: diyatulametita, me tabo Kawodawano iyatulame tabola.
Nanitabola, Ya:sukono pe egelalo a piyate nanitabokobi midi magumulo igilolo
dilukulionama:, Unu Duliyomolamo ka:nodoloma: piyate dopamo da:elaiya ale ebe
nanitabokobi midipi a:ka:dopalaema:.
16 Numa:la:, ebe egelalo Godote ebeno tabo madodo unamo adipatelo modobo tabo
degepatemene, ebe tetelo me opo epate Godokono tutele diyamo ega:walo ebeno elawo
nopodawanomono tabo madodo olowiote Kawodawa Ya:sute Unu Duliyomolone ebo
ka:piwisigamene. Ebema: piyate nanitabokobi midi magumulo da:elaiya, iba:te dopamo
igilamo maimiote,
17 ebene a piyate me opolo igilolo dilukulionama: Ya:sute a uwatete, a nanitabokobi
midipi bilibilinomate eba:go tobolo unulo ebo kanaladabutimalema:. Nanitabola, ebe
tetene wagilimite ale Kawodawa Ya:suago uwomua: uwomua: tetelo bilukulinama:,
18 ebema: modobola la: magumulo me tabono tanaloma: epetapiate epetapi wadeno-
mamo nowalubiuinakiyala:.

5

Nanitabokobi Midipiate Ya:sukono Pe Tanaloma: Olowiolo Nemakopelenama:na:

1-2 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, Kawodawa Ya:sukono Kawo Egelalo
kebe iyaiya tanalate demaimioma:na:, ebe tanaloma: nale me leta magumulo la: kawiya
akanaletama, mabu la: iyatawanomolata pilo dubute idokolo keba kunu ka:penakole
Ya:sute ebe Egelalo eba kunu ka:pemene.
3 Iyo, ebe egelate pea:no dopamo nanitabokobi midia:piate ma kunu begelanakoma:na:,
“Aimano ilukuli tanalo wadenomola, ega:walo tole tanalote agodolo kitana: mabu me
opo epate milo tanalo magumulo ilukulina.” Wiyasiya ebe tetenomolo Godokono kawo
olalati tanalonomote iba:tamo gito ka:pemaigamene, lamitu kamiyalete iyaiya tanalo eba
osiyodilolelo ebeno gudu alaimi temetemete ebetamo keba kunu ka:pemaiganakole eba
kunu. Nanitabola, ebe tetelo nanitabokobi midia:piatamo da:pemaigamene, iba:te ebe
olalati temeteme magumune alautioma: gabo nipo kowadima:na:!
4 O nanitabokobi midipi ekakiala:, piyate idoko kawonomolo u delaonanaka iba:te
pilo dubuno pe tanalo kiyatawaonakoa:, wiyasiya la:imano tanalo eba kunua:! La:
idoko magumulo kilukula:wena: wiyasiya la: Kawodawano pe tanaloma: olowiolo
ilukulinamata, ebema: ebete ebeno Kawo Egelalo da:pemene la:le ebe tanalo uma:wete
a:kela:wa:omata.
5 Numa:la:, la: bilibilinomate alo teteno gudima: eda:onamata, iyo, a nanitabokobi
midipi idoko teteno gudia:,
6-7 ebema: epetapiate u delaonanaka ale ebako epoma: eda:oma: modoboa:, mabu idoko
tete ebe ibino u lao tetela ega:walo idoko tete ebe ibino gamoda nio tetela. Modobola ale
wiyasiya tuputupu wokilo eba ilukulinalo aimano Kawodawano pe tanaloma: olowiolo
kemakopelenamalema:,
8 iyo, a nanitabokobi midipi a egela teteno epola, ebema: modobola ale tete bilibili-
nomolo tuputupu wokilo bilukulinama:. Ega:walo modobola ale Godoko nanitabokobi
midi tanalo ega:walo nilakapo kimalagidilo tanalo, ebe netewa kawokawo tanalo aimano
apa:mo ka:pupulimalema:, gowelaodawate ebeno negege inamabu da:pulinako eba
kunu. Ega:walo ale aimano igilo mula: tanalo Ya:sugodone nanitabolo laema:, modobola
ale ebeno pe tanaloma: olowiolo bemakopelenama:, mabu ebako olowio tanalo ebe
goweladawano diba keba kunula:ka: eba kunula.
9 Numa:la:, Godote a keka:miya: ebete aimano kuba osiyodilole mabuma: ebeno kawo
dowanomo magumulo wiya atamo kikaeaema:. Ao, ebete wiyasiya a uwateiya ale aimano
Kawodawa Ya:su Kelisokono woko tanalodo aimano igilo mula: tanalo kelaema:,
10 mabu Ya:sukono a:e tanalono magumu ma kunula, ebe ubila ale uwomua:
uwomua: tetelo eba:go kilukulinama:. Ebema: kalakala kawonomola, nanitabokobi
midipi magumulo piyate dopamo da:elaiya ega:walo piyate ebeno pe egelalo me opolo
dilukulionama:na: ibi bilibilinomate kapiya tetelo ibino nanitabo kalakala ebegodone
ka:nelaema:na:.
11 Iyo, me mabuma: modobola la: la:imano tabono tanalamo ega:walo la:imano osiyo-
dilole tanalamo la: magumulo epetapiate epetapi wadenomamo nowalubiuinakiyala:, la:
me tetelo keba kunu kosiyodilawenama eba kunu.

Polote Leta Uwomu Apulo Iyatulame Tabo Epetapi Da:kiyawaiya

12 Aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, ale la: analeta la:imano nanitabokobi midi
magumulo piyate Kelisokono nanitabo gabo ega:walo okoli tanalo la: iyatulaema: woko

dosiyodilona, modobola la: la:imano tepo magumuno wokilo ibi unamo eba wadi-
palatelelo ibino tabamo na:tudila:onala:.
13 Numa:la:, iba:te la: kowalubilitama: wade woko osiyodilona, ebema: modobola la: ib-
ino tabamo wadenomamo eba tudila:olo ibi nilakapolo nemalagidilolenala:. Ega:walo me
tanalo idila, modobola la:imano taneba magumulo la: bilibilinomate milolo nilukulinala:.
14 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, ale la: kawiya nanaleta la: magumulo
piyate damolama: deda:ona, modobola la:le ibi nanala:la: woko nanitabolo kosiyodilole-
nama:. Ega:walo piyate ibino nanitabokobi midi magumulo ilipo diyatawaona ega:walo
piyate elawoa:noma: deda:ona, modobola la:le la:imano tabamo ega:walo osiyodilole
tanalamo ibi nowalubiliyala:, iyo, la:le iyaiya epo epetapi bilibilinomo la:imano tabamo
dowalubila:wenakoma la:le iba:tamo samamo ubia:noma: akoeda:onakala:.
15 Ega:walo me tanalo idila. La:imano ilukuli magumulo idite iditamo kuba dosiyo-
dilomene, ebe tetelo temeteme lawedawate kuba osiyodilodawatamo wiya akoikama:la:,
wiyasiya modobola la:le tete bilibilinomolo la:imano ubi kawonomamo niyatinakiyala:,
la: magumulo idite iditamo nilakapo eba awokalimilo iyaiya epo epetapi bilibilino-
matamo atumu wadewade tanalo kapiya ka:kosiyodilola:wenama:.
16 Ebene tete bilibilinomolo la:le Godokono kalakalago eba ilukulinalo,
17 idoko ega:walo egela bilibilinomolo eba:go tabo gela tanalo atepa:no,
18 wadewade tanalate maimio tetelo ega:walo olalati tanalate maimio tetelo ebetamo
kalakala tabo nowadipalatelenakiyala:. Nanitabola, me netewa-kapiya tanalo ebe Godote
la:imano ilukuli magumulo ulaema: ubi diyatina ebe tanalola, mabu la:le Ya:su Kelisoko
magumulo eba ilukulinalo ebe wadewade tanalate la:godolo nemaimionakoma:na:.
19 Ebema: Godokono Talena Uliyanate kebe woko kosiyodilonale ebe woko ako-
odiyobala:,
20 iyo, kebe tetelo lumagi idite Godokono woki nanitabonomolo dawokalimene, mod-
obola la:le ebe tabo lawa:wete kubama: akogelala:.
21 Wiyasiya la: nanisiwale, epate kebe iyaiya tabono tanalo Godokono mailamo
da:kiyawaonaka, la:le ebe tabono tanalo bilibilinomo la:imano wade wokiamo anagil-
ama:wete nani tabonomoma: samamo akogelala:. Me gabodo la:le Godokono nani tabono
iyaiya tanalo kodakodalo eba watila:mota:nalo,
22 iyaiya kuba tabo ega:walo osiyodilole tanalo bilibilinomo la:le walogabo apuamo
na:midaliyala:.
23 Nanitabola, kebe dawate a nanitabokobi midipiatamo milo dikaeamena, ebe
Kawodawa ebe Godotela, ebema: ale la: mabuma: ebe ma kunu toweomenakoma:,
ebete la:imano ilukuli tanalo bilibilinomo magumulo la: ebeno nani talenapima: eba
midililo, ebete la:imano uliyanano woki ega:walo tepo magumuno ubi tanalo ega:walo
ape kawonomono osiyodilole tanalo wadenomamo nulamelelamenakoma:ta. Kalakala
kawonomola, me gabodo Kawodawa Ya:su Kelisokono pe tetelo kuba da:peso idite la:
magumulo a:kitanamene.
24 Numa:la:, Godote la: ebeno talenapima: keda:oaema: ka:la:minata, ebema: ebe
modobola ebete ebe wade woko la: magumulo opoliyama:, iyo, ebete kebe tanalo
osiyodilolema: tabo da:kiyawaona ebete ebe iyaiya tanalo nanitabonomolo bosiyodilole-
nakomene.
25 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, modobola la: atumu a mabuma:
Godotamo na:towetoweonakiyala:,
26 ega:walo la: daladabuta:wenakoma, modobola la: bilibilinomo epetapiate epetapino
koto uwateuilo na:wiyamidauinakiyala:.
27 Na Polote Godokono mailamo la: ma kunu analemata, la: me leta nanitabokobi midipi
ekaki bilibilinomatamo neka:la:mioliyala:.
28 Modobola aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono nilakapo tanalote la:godolo ni-
tanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE NABA 2 LETA
TESALONAIKA SOSI EPATAMO
OSIYODILIYA

1 Na ebe Polote Sailasiko ega:walo Timotiko, ale la: Tesalonaika sosi epatamo me leta paliboma:. Nanitabola, la: nanitabokobi midipiate aimano Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko magumulo bilukulinamata.
2 Modobola Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko iba:te ibino nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo la:tamo nikalaema:ta.

Godote Kuba Osiyodilolepiatamo Wiya Ikalame Tanalo

3 Aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, modobola tete bilibilinomolo ale la: mabuma: Godotamo kalakala tabo bowadipalatelenakoma:. Iyo, ale eba kunu kowagelenama: me ebe wade tanalola, mabu la:imano nanitabokobi midi tanalote eba apepeonalo, la: magumulo epetapiate epetapi nilakapolo demalagidilola:wenama ebe tanalote atumu kawoma: neda:na.
4 Ebe mabuma: ale Godokono sosi epo epetapiatamo da:nemaimionakoma:, ibi magumulo la: eba walogolelo la:imano wadewade osiyodilole tanaloma: gelanakoma:. Iyo, nanitabokobi midia:piate la:tamo kawokawo temeteme dikalametana la: wiyasiya ebe mibomibo magumulo Godoko nanitabokobi midi mabuma: kodakodalo delamota:wenama, ale ebe tanaloma: nanitabokobi midipi epetapi kawonomamo ebema: analenakoma:.
5 Nanitabola, la:le temeteme uwate tetelo kodakodalo delamota:wenama, ebe tanalote me tanalo awokalimina, Godote me opo epono kuba osiyodilole tanalo danagilamelelaemene ebete ebe tanalo tuputupunomolo ma kunu kosiyodilomene, ebete la:imano temeteme uwate mabuma: la: ebeno wadewade ga:limapi gudima: eba ka:la:milo, modobo tabo ebo kegemene la:le ebeno Kawo Elawodawano duliyomolamo ka:nopila:oaema:.
6 Iyo, Godoko ebe iyaiya tuputupu tanalo kapiya osiyodiloledawala, ebema: piyate me tetelo temeteme la:tamo dikalametana ebete iba:tamo kuba wiya kikalaemene,
7 wiyasiya ebete la:godone ega:walo agodone aimano temeteme tanalo bilibilinomo iyabaiamo eba alomolo a kapimiya gelebadikobi ebo ka:midimene.
Nanitabola, ebe tetelo aimano Kawodawa Ya:sute ebeno elawo nopopinomago Unu Duliyomolone awokala da:pemene,
8 piyate ebeno Wade Tabamo tudila:oa:no ega:walo Godoko ubia:noma: deda:ona, ebete ebe epatamo elawo ela menagononomamo wiya ebo ka:pikalaemene.
9 Ebene ebe kuba osiyodilolepino temeteme tanalote uwomua: tetelo bitanamene, iyo, Kawodawate ibi ebeno ololo apune ega:walo ebeno elawo pukuilame alonomone iyabaiamo gito kalibolemene iba:te ibino kuba wiya magumulo ka:nilukulionama:.
10 Wiyasiya kalakala kawonomola, Kawodawate ebeno Kawo Egelalo da:pemene, ebe tetelo piyate ebeno epoma: deda:ona ebe nanitabokobi midipi bilibilinomate ebe unamo eba adipatelo ebe mabuma: kawonomamo kanoanoma:na:! Ebema: numa:la:, la:le ebe epono taneba kawonomo magumulo atumu ka:pola:namamota, mabu ale la:tamo ebeno Wade Tabo da:pa:kiyawaima: la: ebe tabo nanitabokobi a:midimata.
11 Ebema: ale ebe tanalo eba malagidilolo tete bilibilinomo epetapilo la: mabuma: aimano Godotamo ma kunu towetoweonakoma:, ebete kebe wade okoli tanaloma: la: deka:la:mitia, modobola ebete ebe okoli magumulo la: ebeno wadewade ga:limapi gudima: na:midilima:ta, ega:walo modobola ebete ebeno elawo la:tamo nikalaema:ta, la:le la:imano tepo magumuno wadewade ubi tanalone ega:walo la:imano nanitabokobi midi magumune tuputupu osiyodilole tanalo eba waulatelelo ebe iyaiya tanalo wadenomamo kopoliyalema:.
12 Ebe mabuma: piyate la:imano wadewade ilukuli tanalo dulaema:na:, iba:te aimano Kawodawa Ya:suko walogolo ebeno mailo unamo eba adipatelo, ebe wade amama tanalote Ya:sugodone la:tamo atumu ka:ka:pemaigamene, ebema: modobola me wade tanalote aimano Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko ibino nilakapo magumudo eba kunu nemaigamene.

2

Me Opolo Kawokawo Kuba Osiyodiloledawate Kemaigamene

1 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, aimano Kawodawa Ya:sukono pe tetelo ebete a nanitabokobi midipi eba:go kilukulinama: kapiyakobi da:pa:midimene, ebe tanaloma: ale la: ma kunu analeta,

2 piyate a:da: elemasigi tabo ma kunu degelana, “Kawodawano Kawo Egela iyalo
emaigi,” ebe mabuma: la:imano woki netewama: akoeda:oala: ega:walo la: woki bilibili
tanalo akolawa:la:. Diyala, la: magumulo epetapiate da:begelane me tabono tanalote
agodone pi. Ao, eba kunua:! Ale dopamo la:godolo eba pilukulilo la:tamo Godokono woki
dawokaliminakima: ega:walo tete epetapilo ale tabo gito degelanakima:, ega:walo ale
walone dopo leta la:tamo dapalibima:, ebe iyaiya tete bilibilinomolo mako tabote agodone
ka:pemaiga:.
3 Ebema: epetapino iyaiya a:da: elemasigi tabo nanitabokobi akomidila:la:. Numa:la:,
Ya:sukono pe egelate pemaiga:no, dopamo me opo epo bilibilinomate Godokono nanitabo
gabo eba atepalo Kawokawo Kuba Osiyodiloledawate ebo kemaigamene. Nanitabola, ebe
dawate Saitanakono Ela Opolo kuba wiya nanitabonomolo kelaemene,
4 mabu a nanitabokobi midipiate nani Godoma: deka:minakoma: ebete kegemene
ebe nani Kawodawa:. Ega:walo me opo epo epetapiate iyaiya ida:da:lino uliyana
damamalatelenaka, ebete ibino amamalatele tanalo bilibilinomo eba odiyobolelo ebe
a:ka:tuwa: ebe unamo adipatelo ebo kegemene, “Na Godotela, na me opo lumagia:!” Iyo,
ebe tetelo ebete nani Godo Amamateno Iya Motolo eba okolitalo, epo bilibilinomo kawiya
ebo kanalemene iba:te ebe kapiya kamamatema:.
5 Nanitabola, nale dopamo egela epetapilo la:godolo eba pokolilo me iyaiya tanalo la:
iyatulaimata, wiyasiya modobola la: me tetelo naimano tabo walo na:kemalagidilola:la:.
6 La: iyatawalata, me tetelo me opolo idawano elawote me Kawokawo Kuba Osiyo-
diloledawano tanalo nodiyobona, iyo, ebe mabuma: Godokono ubi tete pea:no ebe dawate
a:kemaigamene.
7 Ebema: me tetelo kebe elawote Kubadawano maiga tanalo dodiyobona, Godote ebe
elawo iyabaiamo iyatia:no Kubadawate diya gabodo me opo kawonomolo ebeno woko
bosiyodilona, iyo, ebete eba kunu ebeno kuba osiyodilole tanalo iyalo owagilimiya.
8 Wiyasiya numa:la:, walone ebe dawano kuba tanalote epatamo awokalanomo
kawokalamene, ebene Godote kebe tete ebetamo dikaemene, ebe tete olopoligote
Kawodawa Ya:sute pete ebeno tabone da:pemaigamene ebe da:pesonomo tabo kapiyamo
ebe Kubadawa gito kapanakapuimene.
9 Ebema: modobola la: niyatawala:, me Kubadawate da:pemene, ebete iyaiya
anoano tanalo bilibilinomo ega:walo tole tanalo Saitanakono elawo kawonomamo
ka:posiyodilolemene me opo epo a:da: ka:pemasigiolema:.
10 Iyo, ibi magumulo piyate Godoko nanitabokobi midia:no gito da:elaoma:na:, iba:te
a:elaoa:no dopamo Kubadawate iyaiya a:da: elemasigi gabodo ibi ibino olalati uwom-
uamo kemagatalemene. Nanitabola, ebe epate Godokono nanitabo tanalo kalakalago
nelawiyataleka: Godote ibino igilo ba:mula:lelamiyana:, wiyasiya iba:te ebe tanalo kawo
tanaloma: kegeliya: ebema: iba:te nanitabolo ka:kubakubaoma:na:.
11 Numa:la:, iba:te nanitabo tanalo lawea: mabuma: Godote iba:tamo A:da: Elemasigi-
dawa paliboma: modoboma: gena. Ma kunu iba:te ebe dawano elawo tanalamo gudite
ebeno a:da: tabono iyaiya tanalo nanitabokobi ka:midilima:na:,
12 iyo, me opo epo magumulo piyate Godokono nanitabo tanalo lawea:no ibino
kateneno ubilo iyaiya kuba tanalo kalakalago dosiyodilolena, ebete ibi bilibilinomono
tanalo anagilamelelamete iba:tamo kuba wiya ebo kikalaemene.

Godote Nanitabokobi Midipino Igilo Ka:mula:lema: Ibi Duwatiya

13 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, modobola tete bilibilinomolo ale la:
mabuma: kalakala tabo Godotamo bowadipalatelenakoma:. Nanitabola, ebete la: ni-
lakapolo demalagidiloletana, ebe mabuma: ebete me opo wagilimi mabune la: uwatiyata,
la:le ebeno tanalo nanitabokobi eba midilo ebeno Uliyanate la: talenapima: midilitate la:le
igilo mula: tanalo ebo kelawa:ema:.
14 Iyo, ale Wade Tabo la:tamo da:kiyawaima: Godote ebe tanalodo la: eka:la:miata, la:le
nanitabokobi midipi epetapiago Kawodawa Ya:su Kelisokono elawonomo alo magumulo
kilukula:wenama:.
15 Ebema: aimano ekakiala:, ale Godokono tabo kiyawao magumulo ega:walo aimano
dopo leta magumulo la: kebe iyaiya tanalo kiyatulametanakia, modobola la: ebe tanalo
nanitabolo eba watila:mota:nalo kodakodalo nelamota:onala:.
16-17 Numa:la:, iyalo tetenomolo aimano Kawodawa Ya:su Kelisote aimano Nabiwi
Godago a kawonomamo eba malagidiloenalo, iba:te ibino nilakapo magumudo a
uwomua: teteno tepo magumuno elawo atamo ikaeamiya ale Ya:sukono pe uwomuamo
olowiolo kemakopelenama:. Ebema: modobola iba:te eba kunu la:imano tepo magumu
elawokobi namidilinakoma:na:, tete bilibilinomolo wadewade tanalate la:imano tabo
gela magumune ega:walo osiyodilole magumune ka:pemaimionakoma:.

3

Tesalonaika Sosi Epate Poloi Mabuma: Godoko Ka:toweoema: Polote Ibi Danaliya

1 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, me leta uwomu apulo ale la: ma
kunu analeta, modobola la: towetowe tabamo a Godotamo nowadipaeateiyala:, mabu
a ubila Kawodawa Ya:sukono tabote aimano woko magumudo me opo epo epetapi
bilibilinomatamo samonomamo ka:toma:, ega:walo a ubila olowiopiate ebe tabo eba
moiolo Godotamo kalakala tabo kadipatema:, la:le dopamo ebeno tabo keba kunu
kelawa:ima eba kunu.
2 Ebene modobola la: me tanalo idima: Godoko na:ka:toweomiyala:, ebete kawokawo
kuba osiyodilolepi dubuno elawo magumune aimano igilo ka:mula:leaema:, mabu me
opo epo epetapiate Godokono tabo olowio tetelo nanitabokobi ka:midina:.
3 Ebema: kalakala kawonomola, la:imano nanitabokobi midi mabuma: Kawodawate
atumu la: elawokobi eba midililo, Saitanakono gowela tanalo magumulo la: ebete
kitakeamidalema:ta! Iyo, aimano Kawodawa ebe Nanitabodawanomola!
4 Ebema: a iyatawala ale kebe iyaiya tanaloma: la: danaletanaka, la:le ebe tanalo osiyo-
dilole magumulo eba pola:nalo ebe tanalo gito a:ka:miyapaema. Numa:la:, Kawodawate
la: mabuma: ebe wade woki atamo nikaeamena, ebema: woki bilibili tanalote agodolo
kitana:.
5 Modobola la:le nanitabokobi midi gabodo eba tolamenalo, Kawodawa Kelisote la:
dopolametate temeteme maimio tetelo ebete ebeno kodakodalo utitata tanalago ega:walo
Godokono nilakapo kimalagidilo tanalago la: nemagatalenakoma:ta.

*Nanitabokobi Midipiate Woko Nosiyodilonama:na: Ibi A:ka:tuwa: Ibino Iyaiya Mod-
oboa: Tanalo Kulaema:*

6 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, ale aimano Kawodawa Ya:su Ke-
lisokono mailamo la: ma kunu analeta, la: magumulo piyate aimano iyatulame tanalamo
tudila:oa:no ega:walo iba:te ibi a:ka:tuwa: walubilima: damolama: deda:ona, modobola la:
ebako nanitabokobi midipino osiyodilole magumamo ako-opila:la:.
7 Iyo, ale la: magumulo keba kunu ka:pilukulima: la: ebe tanalo iyatawanomolata,
ebema: modobola la: atu osiyodilole magumulo nilukulinala:. Numa:la:, ebe tetelo ale
woko osiyodiloma: damolama: eda:oa:no,
8 idoko ega:walo egela bilibilinomolo aimano kotamo mibomibo woko osiyodilonakima:
a a:ka:tuwa: aimano iyaiya modoboa: tanalo kulaema:, ebene ebe gabodo ale lumagi
idigodone bae nilakapolo gito kelawenakia:, ao, a ebetamo a:wiyanakima:.
9 Nanitabola, Godokono wokopiate ibino modoboa: tanalo magumulo nanitabokobi
midipiagodone inamabu ega:walo mani uwatema: talena kitana:, wiyasiya ale la:go
eba ilukulinalo eba kunu kowagelenakia:, mabu a ubi iyatima: la:tamo wade uli
tanalo idi awokalimite, la:le woko osiyodilo magumulo aimano osiyodilole tanalo
kowaloma:tala:ema:.
10 Me mabuma: ale la: ma kunu analiata, “Kebe lumagite woko osiyodilo ubia:noma:
deda:mene, modobola epetapiate ebetamo bae akoikama:la:.”
11 Ebema: numa:la:, ale me tanaloma: la: walo nakanaleta mabu tabote atamo ma
kunu pemaigi, la: magumulo epetapiate woko osiyodiloma: damolama: eba eda:olo,
ibi a:ka:tuwa: ibino iyaiya tanalo ulamea:no ibino tabo gela magumulo piyate iyaiya
nanitabo woko dosiyodilolena iba:tamo temeteme ebo ikalamenaka.
12 Iyo, ale ebakobako epo eba totomulatelelo Kawodawa Ya:su Kelisokono mailamo
ibi kawonomamo analema:, iba:te tabo gela magumulo epo epetapiatamo temeteme
ikalamea:no, wiyasiya iba:te mani woko kelekele osiyodilole magumulo ibi a:ka:tuwa:
ibino iyaiya modoboa: tanalo nulamenakoma:na:.
13 Ebema: ekakiala:, kalakala kawonomola, la:imano nanitabokobi midi magumulo
wadewade tanalo kosiyodilola:ema: elawoa:noma: akoeda:oala:.
14 Ega:walo la: magumulo lumagi idite me leta tabono iyatulame tanalamo tuduwatama:
ubia:noma: eda:lo woko osiyodiloa:no gito da:lutamene, modobola la: ebako lumagino
kuba tanalo kawokalima:ema: ebeno osiyodilole magumulo eba:go akokapiyala:. Diyala,
me gabodo ebete ilipo lawete ebeno kuba wokine Godotamo walo da:ba:kolobigamene,
15 wiyasiya numa:la:, ebete ebeno woki iyakobi samamo midia:no ebe la:go gowelao-
dawama: akomida:la:, la:le wiyasiya ebe la:imano nanitabokobi midi ekawima: ka:milo
ebeno tepo magumuno kuba wokima: ebe nilakapolo naniyala:.

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Tabo Da:kiyawaiya

16 Ebema: milo atamo dikaeamena, modobola ebe Kawodawate la: bilibilinomagodolo
eba okolinalo tete bilibilinomolo ebe a:ka:tuwa: la:imano tanalo bilibilinomo magumulo
ebeno milo la:tamo nikalamenakoma:ta.
17 Numa:la:, me leta uwomu apulo na Polote naimano mailo ega:walo nilakapo tabo
naimano kotonomamo akulolemo, lumagi idite me uwomu tabo kakulolea:. Iyo, me
naimano koto mulola, naimano leta bilibilinomo osiyodilole magumulo na a:ka:tuwa: ma
kunu akulolenakomo.
18 Modobola aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono nilakapo tanalote la: bilibilino-
magodolo nitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE DOPO LETA TIMOTITAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela. A nanitabokobi midipiate pokono pe tanaloma: olowiolo demakopelenama:, ebe Kawodawa ebe Ya:su Kelisotela, ebene ebete ebeno sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya, ebe wokopi magumulo na idila, iyo, ebe ega:walo aimano Igilo Mula:dawa Godoko iba:te na ananiya ebe woko kosiyodilonama:.
2 O Timoti, a:ma:le nanitabokobi midi magumulo naimano nani guduma: eda:nata, ebema: nale me leta a:ma:tamo palibomo. Modobola Nabiwi Godoko ega:walo aimano Kawodawa Ya:su Kelisoko iba:te ibino nilakapo tanalo, ega:walo lumagitamo kuba wiya ikamea: tanalo, ega:walo milo tanalo a:ma:tamo nikaema:ta.

Iyaiya A:da: Tabo Iyatulamepino Tanalo

3 Nale dopamo Ma:sadoniya opamo toma: eba olosiyodilutalo a:ma: kebe tabo kanatiama ebe atu tabo kanamata, ma kunu a:ma: Epesese kawo duliyomololo eba okolinalo, nanitabokobi midipi magumulo piyate iyaiya a:da: tabo diyatulamenaka, modobola a:ma: ibi kawiya eba analelo nodiyoboliye.
4 Modobola a:ma: talena iba:tamo niyatilamiye iba:te ewonino iyaiya iyatulame oi ega:walo ewonino mailono iyaiya tanalo akoiyatulamenakala:, mabu ebakobako daedale tanalate ibi magumulo apaminateui tanalo eba wadipalatelelo, iba:te Godokono gabo ebo kanaetoamidama:na:. Nanitabola, ale ebeno gabo aimano nanitabokobi midi kapiyado biyatawaonakoma:, wiyasiya ale me opo epono iyaiya ewonino iyatulame tanaloma: tabo gela magumudo nanitabo tanalo a:kuima:.
5 Ebema: nale a:ma: me tabo nanamata, mabu na ubila daleya: tepo magumuno kimalagidilo tanalo ega:walo milo okoli tanalono mulo wokino tanalo ega:walo tuputupu nanitabokobi midi tanalonomo, ebe tanalate a:imano sosi epagodolo eba pola:nalo ebe iyaiya tanalo magumune nilakapo kimalagidilo tanalote bemaiganakomene.
6 Wiyasiya numa:, nanitabokobi midipi epetapiate daedale taboma: apaminateui tanalodo me wadewade tanalone gito eleoiya.
7 Ebema: me tetelo iba:te ibino ubi niyatina, Godote Mosesedo epatamo dikalamiya ebe Totomu Tabo iyatulamepima: keda:onama:, wiyasiya ibi modoboa: mabu Godokono iyaiya tabono magumu tanalo ibi iyatawa:, iyo, iba:te tabo tolea:no kiyawaonaka wiyasiya Godokono nanitabo tanalo kumina:.
8 A iyatawala, kebe tetelo ale nanitabo gabodo Godokono Totomu Tabo diyatulaema: ebe tanalote olowiopino wade walubi tanaloma: keda:mene.
9 Wiyasiya numa:, Godote ebeno Totomu Tabo me opono tuputupupino tanaloma: kikalamiya:, ao, ebete ebeno Totomu Tabono iyaiya tanalo kuba osiyodilolepino tanaloma: ikalamiya iba:te ebeno nanitabo gabo kiyatawaoma:. Ebema: nanitabola, Godokono Totomu malagidilolea:pi ega:walo ebetamo tudila:oa:pi, ebe ololoma: eda:oa:pi ega:walo ele gabo odidipi, ebeno pukala wakalamipi ega:walo ebe tolemea:pi, nabila menokobila anakapulamepi ega:walo epo epetapino igilo iyaililamepi, ebe kuba osiyodilolepi bilibilinomo iyatulaema: Godote ebeno Totomu Tabo ebema: ikalamiya.
10 Ebene piyate buwelemele pilo ega:walo kamiyale pilo dosiyodilolena, piyate dubu gabatamo ega:walo egege guda:tamo ilipo tanalo dosiyodilolena, piyate ibino mibomibo woko wiya:no kosiyodilolenama: epo epetapi pilolo duwatena, piyate gabamanino tanalo anagiyamida bailo ega:walo iyaiya tete epetapilo a:da: tabo da:kiyawaona, Godote atumu ebe kuba osiyodilolepino tanaloma: ebeno Totomu Tabo ebema: ikalamiya. Iyo, me opo epo bilibilinomo magumulo kebe lumagite Ya:sukono dopo waloma:tapino iyatulame tabo kapiyanomo dadikamidalemene, ebe lumagino tanaloma: Godokono Totomu Tabono tanalate ebema: pola:na.
11 Ebema: numa:, Ya:suko waloma:tapino iyatulame tanalate ebeno Wade Alo Tabo magumune pemaimiona, ebe tabo ebe nale iyaiya epatamo ka:kiyawaonakoma: Wadenomo Godote natamo dikanamiya me ebe tabola.

Ya:sukono Nilakapo Tanaloma: Polote Kalakala Tabo Da:kiyawaiya

12 Ebema: natamo elawo dikanamiya nale aimano Kawodawa Ya:su Kelisotamo kalakala tabo gemo, mabu ebete na nanidawama: gelo ebeno woko kosiyodilonama: na ebema: ka:na:miya.
13 Nanitabola, dopamo tetelo nale ebeno tanaloma: kubakuba tabo eba kiyawaolo kawo dowanomo magumulo kawokawo temeteme ebetamo ebo ikamenakimo. Wiyasiya ebe

tetelo ebete iyatawiya, nale ebe nanitabokobi midia: mabuma: daedale wokilo ebakobako
kuba tanalo dosiyodilolenakimo, ebema: ebete kuba wiya natamo ikanamea:no ebeno
nilakapo natamo gito awokalimiya.
14 Iyo, aimano Kawodawa Ya:su Kelisote ebeno nilakapo natamo kawonomamo dadi-
paniya, ebe tetelo ebegodone demaigana ebe nanitabokobi midi tanalo ega:walo nilakapo
kimalagidilo tanalo naimano tepo magumulo emaimiya.
15 Ebema: nale me nani tabonomo gemo, Ya:su Kelisote kuba osiyodilolepino igilo
mula:lelaema: me opamo a:piya. Iyo, modobola a:ma: me tabo kodakodalo nelawa:, mabu
naimano kuba osiyodilole tanalate epo epetapi bilibilinomono kuba osiyodilole tanalo
eba odoililo,
16 Ya:su Kelisote na kawokawo kuba osiyodiloledawatamo wiya ikanamea:no ni-
lakapo gito awokalimiya. Me mabuma: Ya:sute kebe epo ebeno uwomua: igilo laema:
deka:la:mioliya, modobola iba:te ebe nanitabokobi midia: tetelo me wade tanalo niy-
atawaoma:na:, Ya:sute ibi nilakapoilamelo nemakopelena iba:te ibino kuba osiyodilole
tanalo magumune ebetamo nanitabolo kolobila:oma:, ebete na Poloko keba kunu ke-
makopelenenamile eba kunu.
17 Ebema: kalakala kawonomola! Godoko ebe uwomua: uwomua: tetelo dokolinamene
ebe Kawo Elawodawala, ega:walo ebete a:ka:enamene, ega:walo a me opo epate ebe
balida:mo uima: modoboa:, ega:walo ebe kapiyanomo Godotela, idi puliyanomola.
Ebema: modobola uwomua: tetelo epate ebe unamo eba adipatenalo amama tanalote
ebegodolo nitanamene! Me tabo ebe nanitabonomola, taula!
18 Timoti, numa:, a:ma:le nanitabokobi midi magumulo naimano guduma: eda:nata,
ebema: na ubila me leta magumulo kapiyakapiya tanaloma: a:ma: kawiya anama:,
a:ma:le me tabamo ka:tuduwataema:. Nanitabola, Godokono wokopiate ebeno
Uliyanano elawamo kebe wadewade tanalate a:ma:godone kemaimioma: tabo dopamo
da:kiyawaiya, me tetelo ibino nani tabono tanalate naimano tabago kapiyama: eda:te
a:ma: nanitabolo kowalubima:ta. Ebema: modobola a:ma: ebe walubi tabono tanalo
bilibilinomo kodakodalo nowatila:mota:niye, elawo dubute gowela inamabu keba kunu
kowatila:mota:nanakole eba kunu,
19 ega:walo a:imano nanitabokobi midi magumulo kodakodalo eba utinalo, a:imano
tepo magumuno mulo wokino tanalate wadenomamo ka:pola:nama: kuba da:pesonomo
idi ako-osiyodilala:.
Numa:, Ya:suko waloma:tapi epetapino tanalo ebe ma kunula, Godote kebe mulo
tepo magumuno woki iba:tamo kikalamiyale, iba:te tudila:oma: ubia:noma: deda:iya
ibi a:ka:tuwa: ibino nanitabokobi midi tanalo a:kubailamiya, lumagite kewa: kolomodo
ebeno pe kubanu atalo ebe pete kawokawo ulo magumamo keba kunu ka:nololunakole
eba kunu.
20 Iyo, Aimaneyasiko ega:walo A:lesandako ibi netewapi ebakopila, ebe mabuma: nale
ibi nanitabokobi midipino taneba magumune wagailite Saitanakono koto magumamo
gito alomimo, iba:te ibino kuba wiya eba lawelo wade woki ma kunu kelaema:, iba:te
Godokono tanaloma: kubakuba tabo walo a:kegelanakoma:na:.

2

Godotamo Towetowe Tabo Gela Tanalo

1 Ebema: Timoti, nale a:ma: kebe iyaiya tanaloma: kanatama me ebe kawo
tanalonomola. La: nanitabokobi midipino aladabuti tetelo Godotamo towetowe tabo
da:kiyawawenakoma, modobola la:le me opo epo bilibilinomono iyaiya tanaloma: eba
towetoweolo kalakala tabo atumu na:kegelanakiyala:,
2 ebene atu tetelo kawokawo elawodubu ega:walo gabamani wokopi epetapi bilibili-
nomo atumu na:kowadipalatelenakiyala:. A:ma: numa:, a nanitabokobi midipiate eba
kunu gabamaniagodolo wade milo okoli tanalo kuimalema:, ega:walo ale Godokono
ubi tanalo bilibilinomamo eba tudila:onalo epo epetapino ololo apulo tuputupunomolo
bilukulinama:.
3 Ebema: nanitabola, mako towetowe tabo gela tanalo ebe aimano Igilo Mula:dawa
Godote wadenoma: degena me ebe tanalola,
4 mabu ebe ubila me opo epo bilibilinomate ebeno nanitabo tanalo iyatawaote ibino
igilo mula: tanalo ebo kelaema:.
5 Numa:, Godoko ebe kapiyanomola. Ega:walo me tanalo idila, ebe ega:walo epo
tetenomolo dutina ebe Ya:su Kelisote me opolo lumagino apa:mo dawokaliya ebe dawala.
Ebema: nanitabola, ebe kapiyagodolo elawo bitana epo Godotamo kemagaelema:,

6 mabu ebe a:ka:tuwa: ebeno igilo balamo iyatite ibi Saitanakono idoko motone
kowagailima: ebeno kalimamo wiyakobi ebo midiliya. Iyo, ebete ebe gabodo ebeno wade
tetenomolo me tanalo awokalimiya, Godokono ubi bitana epo bilibilinomate ebegodone
igilo mula: tanalo kelaema:.
7 Ebe mabuma: ebete na Polotamo ebeno woko ikanamiya, nale ebeno alibolepi dubu
idima: eda:te Yua:piatamo Wade Tabo eba kiyawaolo ibi ebo kiyatulamenakoma:. A:ma:
niyata, me tabo nale da:kiyawautamo ebe nanitabonomola, na a:da: tabo ka:kiyawauta:!
8 Ebema: naimano ubi tanalo ma kunu itana. Kebe iyaiya tetelo nanitabokobi
midipiate daladabutinaka, modobola dubate dowa tanalo ega:walo apaminateui tanalo
bilibilinomo balamo alomote, ebene ibino tepo magumulo daleya:noma: eba eda:olo
iba:te ibino koto Godotamo wadipalatelelo towetowe tabo ebo na:kiyawaonakoma:na:.

Nanitabokobi Midipi Kamiyaleno Tanalo

9 Ega:walo na ubila nanitabokobi midipi kamiyala:te wade mulo gabodo kaliku
pupuliote ibino unu tama kawonomamo akomalagidilolenala:. Ebema: iba:te eke aupu-
latole tanalo, ega:walo galono golodo sepisepi pupuli tanalo, ega:walo negege tulukaula
pupuli tanalo, ega:walo wiya kawokawonomo kaliku pupuli tanalo, ebe iyaiya unu nikapi
wadekobi midi tanalo iba:te kawokawo tanaloma: akogelala:.
10 Wiyasiya modobola iba:te epetapiatamo wadewade tanalo nosiyodilolenakoma:na:,
mabu me osiyodilole gabodo iba:te agaluagalu kamiyalenomoma: keda:oma:na:, iyo,
kebe kamiyalete ebe a:ka:tuwa: ebe Godoko waloma:tadawama: degena, modobola ebete
ebeno osiyodilole magumulo nanitabo tanalo nawokalimene.
11 Ega:walo nanitabokobi midipiate daladabutinaka, modobola kamiyala:te tabo
gela:no Godokono tabo kiyawaopino iyatulame tanalamo gito na:tudila:onakoma:na:.
12 Ebe mabuma: nanitabokobi midipi magumulo nale kamiyale iditamo elawo kikame-
nakoa:, ebete Godokono tabamo dubu eba iyatulamitalo ibino watodawama: keda:ma:,
ao, Godokono tabo iyatulame tetelo kamiyala:te tabo gela:no gito nolowionakoma:na:.
13 Ebema: numa:, nale kamiyaleno tanalo kawokalima: kebe netewa tanalate Godokono
Bukalo da:pola:na, nale ebe tanalo a:ma: kiyatuimamota. Dopo tanalo ebe ma kunula,
Godote A:da:meko dopamo osiyodilote, walone ebeno kamiyale Ibiko ebo osiyodiliya.
14 Ega:walo tanalo idi ma kunu itana, Saitanate epo kuba gabamo wabuga:talema:
dowageliya, ebe tetelo ebete dopo dubu A:da:meko kemasigiya:, ao, ebete ebeno kamiyale
Ibiko kapiya masigite ebene ebete Godokono pukala ebo adikanaliya.
15 Wiyasiya Godokono igilo mula: tanalote nanitabokobi midipi dubu kapiyatamo
kitana:, ao, kamiyala:tamo atumu ba:kitana, ebema: kebe kamiyalete wade mulo wokilo
Ya:suko nanitabokobi eba midinalo tuputupu okoli tanalo ega:walo nilakapo kimalagidilo
tanalo miyapa:no, ebete gudi alailame gabodo igilo mula: tanalo nanitabolo kelaemene.

3

Sosi Watodawano Okoli Tanalo

1 Me tanalo nanitabola, kebe tetelo dubute sosi watodawama: eda:ma: ubi kawono-
mamo diyatimene, me wade tanalola mabu sosi watodawano woko wadenomola.
2 Ebe mabuma: ebe wokodawano osiyodilole tanalo magumulo kuba kapiya
idi da:pesonomote itanama: modoboa:. Ma kunu sosi watodawate kamiyale
kapiyagodawama: eda:te, ebene nanitabokobi midipi magumulo ebeno okoli tanalo
tuputupunomolo eba itanalo, ebete wadewade mulo woki kapiya malagidilolelo ebe
a:ka:tuwa: ebeno tanalo wadenomamo nulamenakomene. Ebene ebete ebeno motolo
kapela epo wadenomamo nowalubilinakomene, ega:walo modobola ebete Godokono
tabo kiyawao magumulo wade iyatulamedawama: neda:mene.
3 Ega:walo sosi watodawate gamoda niodawama: eda: modoboa:, ebene ebete gowelao
tanalo ega:walo apaminateui tanalo osiyodilolema: modoboa:, wiyasiya milo okoli-
dawama: neda:mene. Ega:walo ebete ebeno tepo magumulo mani kawonomamo
malagidiloma: modoboa:.
4 Ebene ebete ebeno moto epono tanalo wadenomamo ulamelelamete, modobola
ebete ebeno gudi wadenomamo niyatulamenakomene, iba:te ibino osiyodilole tanalo
bilibilinomodo ibino nabiwi eba malagidilolo ebeno tabamo ka:tudila:onama:.
5 Nanitabola, kebe dubute ebeno moto epo wadenomamo ulamea:no, ebete atumu
Godokono sosi epo wadenomamo a:kulaemene.
6 Ega:walo numa:, sosi watodawate Ya:suko waloma:ta magumulo oli lumagima:
eda: modoboa:. Ebako dawate sosi atama: ubi diyatimene, diyala, ebe a:ka:tuwa:
ebe da:bowalogomene, ebema: Godote kuba wiya ebetamo kikaemene, ebete dopamo
Saitanatamo kuba wiya keba kunu kikamiyale eba kunu.

7 Ebene modobola sosi watodawate nanitabokobi midia:pino ololo apulo atumu
wadewade tanalo na:kosiyodilolenakomene, iba:te ebeno wade okoli tanalo uimite ebe
tuputupudawama: kegelama:. Iba:te ebeno okoli magumulo kuba idi uima: modoboa:,
mabu iba:te ebegodolo tuputupua: osiyodilo tanalo idi umite ebe kubadawama: dege-
lama:na:, diyala, ebete ilipo lawete Saitanakono gubi magumamo gito da:ba:negamene.

Sosi Watowatopi Walubilidawano Okoli Tanalo*

8 Ebema: sosi watowatopi walubilidawano okoli tanalote epetapino umi magumulo
atumu wadenoma: neda:mene. Ma kunu ebete mena netewa lumagima: akoeda:la:, ebene
ebete elawo gala:ipi da:imi obo kawonomamo nioma: modoboa:, ega:walo ebete a:da:
elemasigi gabodo inamabu bilibilidawama: eda:ma: ubi iyati modoboa:.
9 Ega:walo Godote kebe nanitabo gabo epatamo kawokalimiyale, modobola sosi
watowatopi walubilidawate ebe gabono iyatulame tanalo bilibilinomo kodakodalo eba
watila:mota:-nalo ebeno tepo magumulo woki netewama: akoeda:la:.
10 Ebema: potele sosi walubidawama: woko wagilima: ubi dawokalimene, modobola la:
sosi watowatopiate ebeno okoli tanalo dopamo wadenomamo nulamelemiyala:, ebene la:
ebegodolo kuba idi umia:no modobola ebete sosi woko nowagilimene.
11 Ega:walo wokopi kamiyaleno ilukuli tanalate epetapino umi magumulo atumu
wadewadenoma: neda:oma:na:. Ma kunu iba:te epono iyaiya tanaloma: kubakuba
tabo akogelanakala:, ebene iba:te wadewade mulo woki kapiya malagidilolelo ibino
osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo nanitabopinomoma: neda:oma:na:.
12 Ega:walo numa:, sosi watowatopi walubilidawate kamiyale kapiyagodawama:
neda:mene, ebene modobola ebete ebeno gudi ega:walo ebeno moto epo epetapi ibino
iyaiya tanalo wadenomamo nulamelelamenakomene.
13 Nanitabola, piyate sosi watowatopi walubili woko wadenomamo dosiyodilona,
epetapiate ibi ibino wade woko osiyodilole tanaloma: demoiolema:na:, iba:te Ya:su
Kelisoko nanitabokobi midi magumulo apepeote ebeno woko osiyodiloma: tole tanalote
iba:godolo a:kitanamene.

Godoko Waloma:ta Tanalono Kawo Magumu

14-15 Ebema: Timoti, nale a:ma:tamo samonomamo pema: ubi iyatimo, wiyasiya na gabo
samamo umia:no, ebe tanalo eba magidilolo nale me leta magumulo iyatulame tabo
epetapi ebema: akulolemo. Ma kunu nale a:ma: iyatuimata, sosi epono aladabuti tetelo
iba:te Godokono umi magumulo tuputupu tanalo keba kunu na:kosiyodilolenakoma:na:.
Numa:, uwomua: uwomua: tetelo dokolinamene, a sosi epo ebe Kawodawano moto
epola, ega:walo a ebeno motono alo ega:walo abo keba kunula:ka: eba kunula, mabu ale
ebeno nanitabo iyatulame tanalo me opolo eba wadipalatelenalo ebeno motono a:emena
tanalote kodakodalo kitanamene.
16 Ebema: nanitabola, a nanitabokobi midipiate Godokono ubi gabodo ebe keba kunu
kowaloma:tanama:, ebe tanalono magumu beda: kawonomola:ka:!

Aimano Kawodawate me opolo
lumagino apa:mo awokaliya,
ebene ebeno tuputupu okoli tanalo kawokalima:,
ebete ebeno Uliyanano elawamo
a:e magumune maigate,
Godokono nopopiate
ebe uwomua: igilago ebo umiya.

Ega:walo ebe waloma:tapiate ebeno tanalo
me opo kawonomolo awokalimiya,
ebene epo bilibilinomate
ebe nanitabokobi eba midilo,
ebete Godokono Unu Duliyomolamo ebo odoliya,
ebeno ololo apulo kawo alo magumulo ka:nokolinama:.

4

Godokono Mailamo A:da: Tabo Kiyawaopino Tanalo

* **3:7:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, keyakeyapino tabamo nanitabokobi midipiate sosi watowatopi walubilidawa dikonema: ka:minaka.

1 Numa:, Godokono Uliyanate awokala ma kunu gena, me opono uwomu tetelo
epetapiate Saitanakono kubakuba uliyana ega:walo a:da: elemasigi uliyanano iyatulame
tanalamo tudila:ote, iba:te Ya:suko nanitabokobi midi magumune ebo kolobila:oma:na:.
2 Nanitabola, me a:da: elemasigi tanalo ebe mena netewa epagodone maimiona,
iyo, Godote kebe wade mulo woki ibino tepo magumamo dopamo dalomolamiya,
ebe wadewade woki ibino kuba osiyodilole magumulo gito alatidiolamiya, wadewade
inamabuate elalo keba kunu kowamotenakole eba kunu.
3 Ebe a:da: elemasigipiate negelanaka nanitabokobi midipi magumulo dubute kamiyale
laema: Godote talena iyatilamiya, ega:walo iba:te na:kegelanaka wadewade inamabu
epetapi naoma: talenala.
Wiyasiya numa:, Godote ebe tanalo bilibilinomo nanitabokobi midipi mabuma: osiyodilolete iba:tamo ikalamiya, ebema: piyate ebeno nanitabo tanalo diyatawaona, iba:te kalakala tabo ebetamo adipatelo ebe inamabu gito benaonakoma:na:, ega:walo dubute ebeno kamiyala:go kapiyama: eda: tetelo iba:te atumu Godotamo kalakala badipatenakoma:na:.
4 Nanitabola, Godote me opono tanalo bilibilinomo ebeno epo mabuma: osiyodiloliya,
iyo, ebe tanalate wadewadenoma: eda:ona, ebema: modobola epate ebe iyaiya nilakapo
tanalo uwatema: ubia:noma: eda:oa:no Godotamo kalakala tabo eba gelalo ebeno kotone
nuwatenakoma:na:.
5 Ebema: numa:, Godote me opono inamabu osiyodilole dolopoligiya, ebete ebe inamabu bilibilinomo ulamete ebeno tabo kiyawao tanalamo ibi wadewadenoma: midiliya, ega:walo me tetelo ale inamabu epetapi uwatelo ebetamo kalakala tabo dadipatenakoma:, ebete ebe tanalodo atumu ebe inamabu wadewadenoma: walo ba:kegenakomene.

Ya:su Kelisokono Wade Wokodawano Tanalo

6 Ebema: Timoti, a:ma:le Ya:su Kelisokono wade wokodawama: eda: tanalo kawokalima:ema:, modobola a:ma: me iyatulame tabo nanitabokobi midipi ekakiatamo na:kiyawaonakiye. Iyo, a:ma: ibino uliyana apuno bae iba:tamo modobolo dikalama:emene ebe tanalote a:imano tanalo ma kunu kawokalimene, a:ma:le nanitabokobi midi magumulo kebe iyatulame tanalo kowaloma:ela:wenapiyala, a:ma:le wadenomamo apema: ebe iyaiya nanitabo tanalo atumu nanitabolo na:kenaonata.
7 Ega:walo a:ma: ewonino iyaiya iyatulame oi ako-olowionakala:, mabu ebakobako
oi tanalate epono daedale wokido eba pemaimionalo Godokono nanitabo tanalo kawokalimina:. Wiyasiya numa:, a:ma: Godotamo nanitabolo ka:tuduwatawenama: modobola a:ma: a:imano tepo magumu na:kodakodaiminakiye, bolamo kalakaladawate elawonomoma: keda:ma: ebeno ape keba kunu ka:kodakodaiminakole eba kunu.
8 A:ma: iyatawalata bolamo kalakalaopiate ibino ape elawonomoma: keda:oma: keba
kunu ka:midilinake, iyo, eba kunu iba:te ibino katene ape walubilima: me tanalo osiyodilonaka. Wiyasiya numa:, a:imano tepo magumute elawonomoma: keda:ma: a:ma:le a:imano woki atumu da:kodakodaima:wenakomene, me gabodo a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: walubima: wade tanalonomo bosiyodilonakoma:ta, mabu a:ma: me opolo Godokono wade okoli tanalono wadewade tanalo duwata:emene walone uwomua: igilo nanitabolo ka:nelaema:ta.
9 Ebema: nale a:ma:tamo degemo, modobola a:ma: me tabo kodakodalo nelawa:,
10 mabu a nanitabokobi midipiate Godokono uwomua: igilo laema: woko ebetamo
elawonomamo ebema: osiyodilonama:. Nanitabola, ebete me opo epo bilibilinomono Igilo Mula:ledawama: eba eda:nalo nanitabokobi midipiatamo nanitabo igilo ebo kikalaemene, iyo, ebe uwomua: tetelo dokolinamene ebe Igilodawala, ebema: ale ebeno pe tanalo olowiolo makopelenama:.
11 Ebema: naimano gudu, modobola a:ma: me totomu tabo ega:walo iyatulame tabo
nanitabokobi midipiatamo na:kiyawaonakiye.
12 Nanitabola, a:ma: sosi epo magumulo oli ape dubulata, wiyasiya iba:tamo gigiyu
akoa:iyamidala:, ibi magumulo idite ma kunu gema: a:ma: sosi watodawa:. Iyo, modobola a:ma: a:imano tabo kiyawao tanalo ega:walo osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo tuputupudawanomoma: eba eda:lo wade uli iba:tamo nawokaliminakiye. Ebema: iba:te a:imano nilakapo kimalagidilo tanalo ega:walo a:imano nanitabokobi midi tanalo ega:walo a:imano tepo magumuno daleya: woki dulamelemetamene, ebe tetelo iba:te a:ma: nani sosi watodawama: keka:ima:ta.
13 Ebene sosi woko osiyodilo magumulo modobola a:ma: nanitabokobi midipiatamo
Godokono Buka apuno iyaiya tabo ka:la:miola:wete ebe tabamo ibi eba walubililo ebo niyatulamenakiye. Numa:, nale Epesese duliyomolamo da:pemo, ebe tetelo me atu tanalo a:ma:go kapimiya ka:posiyodilolemamo.

14 Ebema: naimano gudu, kebe tanalote a:ma:tamo dopamo demaigiya, a:ma: ebe
tanalo akododomatiala:. Iyo, a:ma: sosi woko wagilimia:no watowatopiate Godokono
Uliyanano elawamo ibino koto a:ma:tamo eba watililo wadewade tanalate a:ma:godolo
kemaimioma: nani tabo da:kiyawaiya, ebe tetelo a:ma:le Godokono woko kosiyodilawe-
nama: ebete nilakapolo iyanomo elawo a:ma:tamo ikamiyata. Ebema: modobola a:ma:
ebe elawamo ebeno woko nosiyodilonakiye,
15 ebene sosi epatamo me iyaiya tanalo eba iyatulamenalo a:imano igilo iyabaiamo
iyatilo elawoa:noma: akoeda:la:, mabu a:ma: ebako woko osiyodilo magumulo eba apelo
epate ebe tanalo ebo kuima:na:.
16 Wiyasiya a:ma: nanisiwale! Modobola a:ma: a:ka:tuwa: a:imano okoli tanalo ega:walo
iyatulame tanalo wadenomamo nulamenakiye. A:ma:godolo me netewa kawokawo
tanalate modobolo da:pola:namene, ebe tetelo piyate a:imano iyatulame tabo dolowiona,
a:ma:le ibino igilo ega:walo a:imano igilo kapimiya ka:mula:lema:ta.

5

Nanitabokobi Midipi Epetapiago Wadenomamo Ilukuli Tanalo

1 Ebema: Timoti, nanitabokobi midipi magumulo kebe kadelete kuba dosiyodilomene,
modobola a:ma: ebe kawiya ana:no a:imano nani nabiwima: gelo Godokono tabamo ebe
nowalubiye. Ega:walo a:ma:go atu apepeo oli dubuno tanaloma: modobola a:ma: ibi
a:imano ekaki ega:walo nanima: midila:wete,
2 ebene abeleabela:te a:imano menokobima: neda:oma:na:. Ega:walo a:ma: nanisiwale!
A:ma: oli apepeo kamiyale ega:walo buwelemele Godokono tabamo dowalubila:emene,
ebe tetelo ibi a:imano ekaki ega:walo nanikubima: na:midiliye a:imano tepo magumuno
wokite iba:tamo tuputupunomolo kitanama:.

Nanitabokobi Midipi Amoleamoleno Tanalo

3 Ega:walo me tanalo idila. Amoleamole magumulo idite wade walubi tanalo laema:
ebeno mabu epagodolo walubidawa nanitabolo umia:no, modobola a:ma: sosi epo
nanaliye iba:te ebe wadenomamo kowalubinakoma:.
4 Wiyasiya kebe tetelo amole idino kawokawo gudi ega:walo kawokawo a:la:migo
guda:te nanitabokobi midipima: deda:ona, modobola ibi a:ka:tuwa: ibino menoko tete
bilibilinomolo kowalubinama: wadewade woki nuwatenakoma:na:, mabu eba kunu ebe
guda:te ibino Godoko waloma:ta tanalo nanitabolo kawokalima:na:. Nanitabola, nabiwila
menokola iba:te gudi egege tetelo ibi keba kunu kowalubilinakiye, kawokawo guda:te ebe
iyaiya walubi tanalo malagidilolelo wade wiya ibino amole menokotamo dikaema:na:,
Godote ibino nilakapo tanalo umilamete wadenoma: kegemene.
5 Ebene kebe amolete wade walubi tanalo laema: ebeno mabu epagodolo walubidawa
nanitabolo umia:no, modobola ebete Godokono woko kapiya eba osiyodilonalo ebeno
igilo tanaloma: woki bilibilima: akoeda:la:. Eba kunu ebete idoko ega:walo egela
bilibilinomolo Godago tabo gelalo ebeno iyaiya modoboa: tanalo ega:walo epetapino
iyaiya modoboa: tanalo eba wadipalatelenalo walubi tanalo ebegodone laema: olowiolo
nemakopelenanakomene.
6 Wiyasiya a:ma: iyatawalata amoleamole epetapino tanalo eba kunua:. Ibi a:ka:tuwa:
ibi ibino kateneno ubilo kalakalailaema: eba wagelenalo Godokono woko kosiyodilona:,
ebema: nanitabola, ebako amoleamola:te ibino unu tamano igilo kawonomamo eba
malagidilolelo wiyasiya iba:te tepo magumulo iyalo a:elaiya.
7 Ebema: naimano gudu, modobola a:ma: nanitabokobi midipi me tabamo nowalu-
biliye, epetapiate ibino amoleamoleno osiyodilole tanalo ulamelo kubama: gelakapoma:.
8 Ega:walo me tanalo idila. Modobola nanitabokobi mididawate ebeno nani gudino
iyaiya modoboa: tanalo ulamelo ibi dopamo walubilite, ebene ebeno mabu epo epetapi
atumu wadenomamo na:kowalubilinakomene. Nanitabola, ebegodolo walubi gabote
eba itanalo ebete ibino iyaiya modoboa: tanalo ulamelelamea:no, ebete ebeno nilakapo
osiyodiloa: tanalodo ma kunu gena, Ya:suko nanitabokobi midi gabo ebe nanitaboa:.
Iyo, ebete ebeno nilakapo osiyodilolea: tanalodo kubadawama: eda:te, ebene me kuba
osiyodilo tanalote nanitabokobi midia:pi epetapino iyaiya kuba osiyodilole tanalo odoili.
9 Ebema: kebe amolete dopamo kapiya awiagodawama: deda:nami, ega:walo ebe
60 ulama odoli tetedawama: deda:na, modobola a:ma: ebako dawano mailo sosino
amoleamoleno mailo bukamo iyata:wete, ebene nanitabokobi midipiate ebako amole
kapiya nilakapolo nowalubinakoma:na:. Wiyasiya a:ma: ebeno mailo iyatia:no,
10 modobola sosi epate ebeno osiyodilole tanalo dopamo nulamelema:na:. Ebema:
iba:te ebe wade kamiyalenomoma: degelama:na:, ma kunu dopamo ebeno gudino egege
tetelo ebete ibi wadewade iyatulame tanalamo dowalubilinaki, ega:walo me tetelo ebete

iyaiya nilakapo tanalo bilibilinomo osiyodilolema: ebeno ubi kawonomamo eba iyatinalo,
ebete ebeno motolo kapela epo wadenomamo dowalubilinako, ega:walo nanitabokobi
midipi epetapi walubilima: agowa ukulaoleno obo iba:tamo dowadaenako, ega:walo
tete epetapilo nigologolopi nilakapolo atumu da:kowalubilinako, modobola a:ma: ebako
amole kapiya walubi nowagilimiye.
11-12 Wiyasiya modoboa: a:ma: oli ape amoleno mailo bukamo iyatima:. Nanitabola,
kebe amoleamoleno mailote bukalo da:pola:lamena, sosi epate ibino mailo akulole-
lamea:no dopamo iba:te Kelisokono woko osiyodiloma: ibino ape ebe kapiyatamo
ikameoma: nani tabonomo awokala geliya. Wiyasiya numa:, oli ape amolete mako
nani tabo gema: a:ka:modobomene, mabu walone ebeno kateneno ubi tanalate de-
maimioma:na: dubu laema: walo ka:kowagelemene. Ebema: ebe niyala, mabu ebete
dopamo kebe nani tabo kegiyale ebe tabo dadikamidalemene, ebeno kuba wiyate
Godogodone ebetamo ka:pemene.
13 Ega:walo me tanalo idila. Oli ape amoleamola:te nanitabokobi midi magumulo
kodakodalo kelamota:ona:, ebema: diyala, iba:te kuba osiyodilo tanalo ida:mo ma kunu
da:ba:na:gudima:na:, iba:te nanitabo woko osiyodiloa:no ibino namutupi magumulo
moto idine moto ida:mo eba wapata:lamelo iyaiya epono tanaloma: tabo gela ebo
kowagilima:na:. Iyo, ebe tetelo iba:te kuba idi ma kunu ka:kosiyodiloma:na:, iba:te
woko osiyodiloma: damolama: eba eda:olo, ibi a:ka:tuwa: ibino iyaiya tanalo ulamea:no,
ibino tabo gela magumulo piyate nanitabo wokono iyaiya tanalo dosiyodilolena iba:tamo
temeteme ebo kikalaema:na:.
14 Ebema: na ubila oli ape amolete dubu walo kelawete guda:goma: eba eda:lo ebeno
motolo wadewade iyaiya woko ebo nosiyodilolenakomene, mabu kebe nanitabokobi
midia:piate ago da:gowelaona, iba:te ebako kamiyaleno tuputupu okoli tanalo duima:na:,
ebe mabuma: iba:te gabo a:kuima:na: a nanitabokobi midipino tanalo kubama: kegelama:.
15 Numa:la:, amoleamole epetapiate Saitanako kowaloma:tama: nanitabokobi midi
magumune iyalo olobila:iya, ebema: ibino kuba osiyodilole mabuma: nanitabokobi
midia:pi epetapiate aimano ilukuli tanaloma: kuba tabo gelanaka.
16 Ebema: amoleamoleno tanaloma: me tabo ebe naimano iyatulame tabola.
Kebe tetelo nanitabokobi midi kamiyaleno mabu epo magumulo amoleamola:te
da:pola:nama:na:, modobola ebete a:ka:tuwa: ibi wadenomamo nowalubilinakomene,
iyo, ebe amoleamoleno epate sosi magumulo walubi tanalo uwatema: akogelanakala:.
Wiyasiya kalakala kawonomola, amoleamole magumulo pokono mabu epate nanitabolo
pola:na:no, modobola sosite ebako amole kapiya nilakapo tanalamo nowalubinakomene.

Sosi Watowatopiatamo Ibino Woko Wiya Ikalame Tanalo

17 Ebema: me tanalo idila. Sosi watowatopi magumulo piyate Godokono tabo
kiyawao woko ega:walo ebeno iyatulame woko wadenomamo kosiyodilolema: ibino igilo
nanitabolo dalomona, ega:walo piyate watowatopino iyaiya woko epetapi wadenomamo
dosiyodilolena ibi atumu, modobola sosite ebako wokopiatamo wiya kawonomamo
nikalamenakomene, netewa wokono wade wiya keba kunula:ka: eba kunu.
18 Mabu Godokono Bukalo totomu tabote ma kunu itana, “Epate witi-laiso naono kikopu
kuwatema: ibino kau-goeote ebe inamabu mikitaolelo woko iba:tamo dosiyodilomene,
ebe tetelo iba:te ebe kau-goeono tabo ala:mo matuima: modoboa:, mabu ebete iba:tamo
woko osiyodilo magumulo witi-laiso kikopu kapiyakapiya naoma: modobola, iyo, ebe
nao inamabu ebe ebeno wokono wiya da:pesola.” Ebene tabo idite ma kunu kitana,
“Wokopiate duliyomolo epagodone wiya laema: modobola.”*
19 Ega:walo a:ma: nanisiwale, kebe tetelo lumagite a:ka:tuwa: a:ma:tamo pete sosi
watodawano osiyodilo tanalo kubama: da:pegemene ebeno tabo ako-olowiala:, wiyasiya
netewa o netewa-kapiya nanitabokobi midipiate ebeno kuba tanalo kapimiya da-
pawokalima:na:, ebe tetelo a:ma: toawete ebe sosi watodawano tanalo nanitabolo
na:numiye.
20 Ebene ebe sosi watodawate kuba tanalo nanitabolo dosiyodili, modobola a:ma: sosi
epono ololo apulo ebe kawiya naniye, ebe gabodo watowatopi epetapiate atu kuba
osiyodiloma: ka:toletoleoma:.

Polote Iyaiya Tabo Epetapi Da:kiyawaiya

---

* **5:18:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: Totomu Tabo 25.4 numiye. Me tabono magumu ma kunula, kau-goeote woko osiyodilo magumulo epo dowalubilimene, ebema: modobola iba:te ibino nilakapolo wade walubi tanalo kau-goeotamo atumu na:kiyatima:na:. Ega:walo Polote Timotiko Buka tabo idima: dakaniya, ebe tabo ebe Ya:sute ebe waloma:tapiatamo dopamo degiya ebe tabola, ebema: modobola a:ma: Ma:t 10.10 ega:walo Luk 10.7 tetelo numiye.

21 Ebema: naimano gudu, nale Godoko ega:walo Ya:su Kelisoko ega:walo ibino wade-
talena nopopi ibino ololo apulo a:ma: anamata me iyaiya tanalo sosi magumulo kosiy-
odilola:ema:, ebene a:ma: nanisiwale, sosi epono tanalo anagilamelelame tetelo a:ma:
lumagi unu nikapiamo eba umilo lumagi idi atepalo lumagi idi gito akolawa:la:.
22 Ega:walo a:ma: lumagi idino watamo koto watililo ebe Godokono wokamo samamo
akoiyata:la:, mabu kebe tetelo a:ma: tuputupu wokiago osiyodiloa:no, diyala, a:ma:le
ebe gabodo kuba okolidawatamo woko da:bikama:emene. Numa:, ebete ebeno woko
gobebobolo eba okolitalo kubakuba tanalo epetapi walo da:kosiyodilolemene, ebe tetelo
ebeno kuba wiyate a:ma:tamo atumu ka:pemene. A:ma: nanisiwale, a:imano osiyodilole
magumulo gigiyu akoa:iyamidala: tepo magumuno daleya tanalote a:ma:tamo ka:pema:!
23 Ega:walo Timoti, me tanalo idila. Iyaiya tete epetapilo kateneno temeteme tanalate
a:imano tepo magumulo a:ma: uminakota, ebema: obo kapiyanomo akoniala:, modobola
a:ma: wiyasiya tete epetapilo elawo gala:ipi da:imi obo kela:mo na:ninakiye.
24 Ega:walo sosi woko osiyodilo magumulo me tanalo idi na:kemalagidila. Epo
epetapino kuba osiyodilole tanalate awokala ba:pola:lamena, ebema: epetapiate negelana
iba:te walone kuba wiya nanitabonomolo kuwatema:na:. Wiyasiya epo epetapino
kuba osiyodilole eba kunua: mabu iba:te ibino kuba osiyodilole tanalo nowaminalena,
ebema: numa:, walone Godote ebeno ubi tetelo ebe kubakuba tanalo bilibilinomo
kawokalilaemene.
25 Nanitabola, epono wadewade osiyodilole tanalate atumu awokala ba:pola:na,
wiyasiya epetapi kapiyakapiya waminaolelo da:pola:na ebe tanalate Godokono wade
tetelo nanitabolo kawokalaoma:na:.

6

Piyate Woko Namutupiatamo Wiya: Woko Dosiyodilona Ibino Tanalo

1 Ebema: me tanalo idila. Kawokawo wokopi dubate maniamo kebe epo
kuwatiye iba:tamo wiya: woko kosiyodilolenama:, ebe wiya: wokopi magumulo piy-
ate nanitabokobi midipima: deda:ona, modobola iba:te ibino tepo magumuno wokilo
ibi a:ka:tuwa: ibi opamo eba alomolo ibino woko namutupi unamo nowadipalatele-
nakoma:na:. Numa:, nanitabokobi midia:piate ebako wokopino tuputupu ilukuli tanalo
dulamelelaema:na:, ibi mabuma: iba:te gabo a:kuima:na: aimano iyatulame tanalo
kubama: kegelama:, iyo, iba:te ibino tabo gela magumulo Godokono mailo atumu
a:ka:kubaima:na:.
2 Ebene wiya: wokopi magumulo piyate nanitabokobi midipi namutupiatamo woko
dosiyodilona, iba:te kuba tabo ma kunu akogelala:, “Aimano woko namutupi kawokawo
epoa:. Ao, ibi a keba kunula:ka: ebako nanitabokobi midipi ekakila, ebema: ale iba:tamo
nanitabo woko a:kosiyodiloma:!” Eiye, ebako woki tabo ebe kubanomola! Modobola
ebe wiya: wokopiate wiyasiya ibino woko namutupino nanitabokobi midi tanalo eba
malagidilolo, ibi nilakapoilamelo ubi kawonomamo ebo nalomonakoma:na:, iba:te woko
osiyodilo magumulo ibino namutupi kowalubilinama:.

Inamabu Bilibila:gopima: Eda:o Tanalo

Ebema: Timoti, modobola a:ma: Godokono tabo eba kiyawaolo me iyaiya tanalo sosi
epo wadenomamo niyatulamiye.
3 Numa:, aimano iyatulame tanalate epo nowalubilina iba:te Godotamo nanitabolo
ka:tudila:oma:, wiyasiya kebe lumagite iya gabono tanalo diyatulamenako, ebete aimano
Kawodawa Ya:su Kelisokono iyaiya mulo iyatulame tanalago kapiyama: keda:na:,
4 mabu ebako a:da: tabo iyatulamedawa ebe a:ka:tuwa: ebe eba walogonalo ebegodolo
wade woki kapiya idi kitamena:. Ebe ubi kawonomola epo kubailamelo iba:go iyaiya
tabono magumuma: apaminateuima:, ebema: me tanalo magumune iyaiya kubate
emaimionaka. Ma kunu ebete epetapino inamabuno tanaloma: iba:tamo na:dowana,
ega:walo ebete epetapi magumulo anagiyamida tanalo ebe wadipalatelenako, ega:walo
ebete epetapi emalogolenako, ega:walo ebete ebeno kuba tepo magumuno wokilo
epetapino osiyodilole tanalo kubanomoma: genako,
5 ega:walo ebete atu kubakuba wokiagopi epetapiago gowelao tanalo katepana:.
Nanitabola, ebako dubu bilibilinomate Godokono nanitabo gabo iyalo atepiya, ebema:
ibino wokilo daedalenomoma: eda:olo a:da: tabo ma kunu gelana, lumagite Godoko
waloma:ta magumulo inamabu bilibila:godawama: keda:mene.
6 Wiyasiya Godokono nanitabo tanalo ma kunula. Kebe lumagite ebe waloma:tama:
ebeno kalakala magumulo dokolina, ebe lumagite Unu Duliyomolono wadewade tanalo
kawonomamo kuwatemene, me opono inamabua:.

7 Ebe mabuma: wade tepo magumuno wokiagopiate ma kunu malagidilona, “A me
opamo dapawokalaiyama: beda: inamabuago ka:pemaimiyama:? Puliyala! Ega:walo ale
da:elaoma: beda: inamabuago na:ka:tolaema:? Puliyanomola!
8 Ebe mabuma: a me opolo eba ilukulinalo agodolo kebako kapiyakapiya nao inamabu
ega:walo pupuliono inamabuate modobolo da:pola:amena, modobola kalakalate agodolo
nitanamene!”
9 Wiyasiya numa:, kebe epate inamabu bilibila:gopima: eda:oma: ubi diyatina, Saitanate
ibi kuba gabamo eba wabuga:talelo iba:te ebeno guba:mo ebo ka:na:gudima:na:. Iyo, ebe
ubila ebete ebe epo kubailaema:, ebema: ebete ibi ibino daedale ubi tanalamo uwatete
a:e magumamo ebo kanamiyamidalemene.
10 Ebema: nanitabola, lumagite mani kawonomamo demalagidilona, ebe tanalo ebe
lumagino kuba osiyodilole tanalo bilibilinomono mabula. Iyo, epo epetapiate kawokawo
mani uwatema: ubi alomolo nanitabokobi midi magumune da:nemaimiya, me ebe
gabodo ibi a:ka:tuwa: iba:tamo kawokawo tepo temeteme ebo ikalamiya.

Nanitabokobi Mididawano Wade Wiya Lawe Tanalo

11 O naimano gudu, a:ma: wiyasiya Godokono wade wokodawalata, ebema: modobola
a:ma: me kubakuba ubi tanalo bilibilinomo kuba nibote maigama: gelo Godokono
wade okoli tanalono iyaiya tanalo wadenomamo nowaloma:taliye. Ma kunu Godoko
nanitabokobi midilo ebe kapiyatamo tuduwata tanalo, ega:walo ebeno tuputupu osiy-
odilole tanalo, ega:walo ebeno nilakapo kimalagidilo tanalo, ega:walo ebeno milo okoli
tanalo, ega:walo temeteme magumulo kodakodalo uti tanalo, me tanalo bilibilinomate
a:ma:godolo na:pola:nama:na:.
12 Ebene a:ma:le nanitabokobi midi magumulo uwomu teta:mo modobolo
ka:nemaigaema:, modobola a:ma: kodakodama: nediye, sukulu gudino kalakala egelalo
idite dopodawama: keda:ma: elawonomamo da:puliganako eba kunu. Ma kunu a:ma:
Godogodone uwomua: igilo ka:nelaema:ta, mabu a:ma:le dopamo epono ololo apulo
Godoko waloma:tama: nani tabo degeawiyala, ebe tetelo ebete ebe igilo a:ma:tamo
ikaema: ka:miyata.
13 Ebema: numa:, Godoko ebe me opo inamabu bilibilinomatamo igilo dikalamena
ebe Kawodawala, ega:walo Ya:su Kelisoko ebe Poniyase Paeletekono dopo apulo ebeno
nanitabokobi midi tanalo dawokalimiya ebe Nanidawala. Ebema: naimano gudu, nale
ibi netewapino ololo apulo a:ma: kawonomamo totomutimata,
14 a:ma:le aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono pe uwomuamo ebeno iyaiya totomu
tabamo wadenomamo na:tuduwatanakiye, iyo, modoboa: epetapiate kapiya tanalo
da:pesonomo idima: a:imano woko kubama: kegelama:.
15 Nanitabola, Godoko kapiya ebe Wadedawanomola ega:walo Unudawanomola! Iyo,
me opo epono kawokawopi ega:walo elawodubu bilibilinomo magumulo ebe kapiya
ebe Kawodawanomola, ega:walo ebe kapiya ebe Kawo Elawodawanomola! Ebe
mabuma: ebete modobo tabo degemene, ebe wade tetenomolo Ya:sute me opamo walo
ka:ka:pemene.
16 Iyo, nanitabola, Godoko kapiya ebe uwomua: uwomua: Igilodawanomola. Ebete kebe
kawo alo magumunomolo kokolinale, lumagi idite ebeno ololo apuamo ka:nemaigama:
ebe alo magumamo toma: modoboa:, ebema: me opo epo bilibilinomo magumulo idite
ebe dopamo kumiya: ega:walo me tetelo ibi magumulo idite atumu ebe kumina:. Ebema:
modobola uwomua: tetelo amama tanalo ega:walo elawo tanalo kawonomote ebegodolo
na:pola:nama:na:! Taula!

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Tabo Da:kiyawaiya

17 Ebema: piyate me opolo inamabu bilibila:gopima: deda:ona, modobola a:ma: ibi
nanaliye ibi a:ka:tuwa: ibino tanaloma: akoamamala:. Modobola iba:te wiyasiya ibino
inamabu bilibili kawonomamo malagidilolea:no, Godoko kapiya ibino walubidawama:
gelalo ebeno pe tanaloma: olowiolo nemakopelenama:na:. Nanitabola, Godote a:ka:tuwa:
aimano modoboa: tanalo eba ulameleamenalo, ebete kebe iyaiya inamabuamo a kawiya
kowalubinakole, ebe ubi niyatina ale ebe inamabuma: nanitabolo kekalakalaonama:.
18 Ega:walo a:ma:le ibi ma kunu walo nakanaliye, modobola iba:te ibino wade
osiyodilole tanalo dogodogokobi na:midilima:na:, iyo, iba:te kawo nilakapo tanalonomo
awokalimi magumulo ubia:noma: akoeda:oala: epetapino iyaiya modoboa: tanalo
ka:modoboilamelelaema:.
19 Numa:, me gabodo ibi a:ka:tuwa: ibi kowalubilima:na:, mabu Godokono Unu
Duliyomololo ibino inamabu bilibilinomate nanitabolo ba:na:pola:lamenama:na:, iyo,
ibino nilakapo awokalimi tanalo ebe ibino motono kodakoda mabu keba kunula:ka: eba

kunula, mabu iba:te walone tetelo Godogodone da:nelaema:na: ebe nanitabo igilo ebe
ibino uwomua: igilo tanalola.
20 O Timoti, a:ma: niyata! Godote a:ma: wade wokodawama: gelo a:ma:tamo kebe
iyaiya woko kikameotiyala, modobola a:ma: ebe woko wadenomamo nulamenakiye.
Ebema: a:da: elemasigi epate kebe iyaiya tanalo mulo iyatawa tanaloma: kegelane,
a:ma: ebako daedale tabo kiyawao magumamo akonopegala:. Modobola a:ma: wiyasiya
ibi miyapawete iba:go akoapaminateua:la:, mabu nanitabola, ibino tabo gela tanalate
olowiopi epetapi Godoko ololoa:pima: midilinaka,
21 iyo, dopamo ebako epo epetapi ibi a:ka:tuwa: ibi mulo iyatawaopima: eba gelalo iba:te
nanitabokobi midi magumune gito nemaimiya.
Naimano gudu, modobola Godokono nilakapo tanalote a:ma: ega:walo a:ma:go dalad-
abutina la: bilibilinomagodolo nitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE NABA 2 LETA TIMOTITAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela, Ya:su Kelisote ebeno sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya, ebe
wokopi magumulo na idila. Iyo, Godote ebeno ubilo na elaweniya, nale ebeno woko eba
osiyodilonalo tabo ma kunu ka:kiyawaonakoma:, Ya:su Kelisoko magumulo ditana ebete
ebe igilo ebe waloma:tapiatamo gito kikalaema: nanitabonomolo egiya.
2 O Timoti, a:ma: nale kawonomamo demalagidilotanama ebe gudunomolata, ebema:
nale me leta a:ma:tamo palibomo. Modobola Nabiwi Godoko ega:walo aimano Kawodawa
Ya:su Kelisoko iba:te ibino nilakapo tanalo, ega:walo lumagitamo kuba wiya ikamea:
tanalo, ega:walo milo tanalo a:ma:tamo nikaema:ta.

Polote Timotiko Mabuma: Godotamo Kalakala Tabo Dawokalimiya

3 Nanitabola, nale naimano tepo magumuno mulo wokino tanalamo Godotamo woko
nosiyodilonamo, naimano Yu epo ewoni epetapiate ebetamo nanitabo woko dopamo
keba kunu kosiyodilonami eba kunu. Ebema: idoko ega:walo egela bilibilinomo epetapilo
naimano towetowe tabo ge magumulo nale a:ma: eba malagidilolo a:imano tanaloma:
kalakala tabo ebetamo kiyawaolo a:ma: ebo adipatenakomata.
4 Iyo, ebe osiyodilo tanalodo nale a:imano ii tanalo ka:dodomatina:, ebema: na ubi
kawonomamo niyatinamo a:ma: walo ka:kumitama:, mabu na iyatawala nale ebe tetelo
naimano tepo magumulo kawonomomamo kekalakalamamo.

Polote Timotiko Daniya Ebete Woko Wadenomamo Kosiyodilonama:

5 Ega:walo nale atumu a:imano nanitabokobi midi tanalo wadeno ka:dodomatina:.
Nanitabola, kebe nanitabokobi midi tanalote dopamo a:imano aida Lowisigodolo di-
tanami, ebe atu tanalote a:imano menoko Yunisigodolo walo na:kitanami, ebema:
kalakala kawonomola, na iyatawala me tetelo ebe atu nanitabokobi midi tanalote
a:ma:godolo nanitabolo ba:kitana.
6 Ebe mabuma: nale a:ma: walo nakanamata, a:ma: sosi woko wagilimia:no dopamo
nale a:ma:tamo koto dowatiliyamo, ebe tetelo a:ma:le Godokono woko kosiyodilawenama:
ebete nilakapolo a:ma:tamo kebe iyanomo elawo kikametiyala, modobola a:ma: ebe
elawamo ebeno woko nosiyodilonakiye. Iyo, lumagite ela mena da:pesamo kawo ela keba
kunu kemadonakole, eba kunu modobola a:ma: Godokono woko eba osiyodilonalo ebeno
elawote a:ma: magumulo kawonomoma: neda:mene.
7 Numa:, ale Godokono woko osiyodilonama: ebete atamo tole tanalo kikaeamiya:.
Ao, ebete wiyasiya ebeno elawo atamo ikaeamete, ebene ebeno nilakapo kimalagidilo
tanalo atumu atamo kikaeamete, ebene ebete wade woki atamo atumu akoikaeamiya ale
kateneno ubi tanalamo tudila:okapoma:.
8 Ebema: a:ma: Kawodawa Ya:sukono tanalo awokalima: ilipokobi ako-olowiala:,
ega:walo nale ebe mabuma: gabamanino idoko motolo dokolinamo ebe tanaloma: atumu
ilipokobi ako-olowiala:. Iyo, na keba kunula:ka:, modobola a:ma: eba kunu ebeno
Wade Tabo kiyawaoma: temeteme epetapi nanitabokobi midia:piagodone kalakalago
nuwatenakiye, ebene Godote a:ma:tamo elawo kikaema:ta ebe temeteme magumulo
kodakodalo kuta:wenama:.

Ya:sukono Wade Tabo Kiyawao Woko Osiyodilo Tanalo

9 Ebema: numa:, a nanitabokobi midipiate Godokono talenapima: keda:onama: ebete
aimano igilo mula:leamete ebeno nilakapo magumudo a ebo ka:miya, aimano wadewade
osiyodilole tanalodoa:. Iyo, me opo wagilimia:no ebete dopamo ebeno ubilo me nilakapo
tanalo Ya:su Kelisodo atamo ikaeamiya.
10 Ebe mabuma: aimano Igilo Mula:dawa Ya:su Kelisote me opamo da:piya, ebete ebe
nilakapo tanalo atamo nanitabolo apawokalimiya, iyo, ale ebeno Wade Tabo olowio
tanalodo me tanalo iyatawaiyama:, ebete a:e tanalono elawo anakapumite uwomua: igilo
atamo ebo adaiya.
11 Ebene Godote na ebo laweniya, nale ebeno alibolepi dubu magumulo idima:
keda:nama:, mabu ebe ubila nale Ya:sukono Wade Tabono iyaiya tanalo bilibilinomo eba
niyatulamelo epatamo ka:na:kiyawaonakoma:.
12 Me mabuma: na epetapiagodone temeteme uwatenakomo, wiyasiya numa:, nagodolo
ilipo tanalo kitana: mabu nale poko nanitabokobi ka:midinamo ebe Kawodawano
elawo na iyatawala. Ebema: nanitabola, ebete na wade wokodawama: gelo natamo

dikanamiya, ebe Wade Tabo kiyawao woko ebete Uwomu Egela teta:mo wadenomamo
eba buyaminanatolo idawate a:ka:kubaiminakomene.
13 Ebema: Timoti, a:ma:le Ya:su Kelisoko magumulo eba okolinalo, ebete a:ma:tamo
dikametanaka, modobola a:ma: ebe nanitabokobi midi tanalo ega:walo nilakapo ki-
malagidilo tanalo nowatila:mota:na, ega:walo a:ma:le nagodone kebe iyaiya mulo iyatu-
lame tanalo kolowiawiyala, modobola a:ma: ebe tanalo atumu kodakodalo uwata:wete
nowaloma:taliye, mabu ebe iyatulame tanalate epatamo wade okoli tanalono uli ebe
awokalimina.
14 Ega:walo me tanalo idila. Godote a:ma: wade wokodawama: gelo Wade Tabo
kiyawao woko a:ma:tamo dikametiyala, modobola a:ma: ebeno Uliyanano elawamo ebe
woko wadenomamo na:buiyateniye. Kalakala kawonomola, ebe Wade-talena Dawate a
nanitabokobi midipi magumulo bokolina!

Polote Onisipolasikono Walubi Tanaloma: Tabo Da:kiyawaiya

15 Naimano gudu, a:ma: iyatawalata, Paigelasiko ega:walo Emogenesiko iba:te na
atepanete, ebene A:isiya opo kawonomolo dilukuliona ebe epo bilibilinomate nagodone
atumu a:kolobila:iya.
16 Wiyasiya Onisipolasikono tanalo eba kunua:, mabu nale gabamanino idoko motolo
dokolinamo ebete ebe tanaloma: ilipoa:no iyaiya tete epetapilo na gito walubininaki,
ebema: modobola Kawodawa Ya:sute ebe ega:walo ebeno moto epo iba:tamo ebeno
nilakapo tanalo nawokalimene.
17 Numa:, ebete Loma kawo duliyomolamo da:pemaigi ebe atu egelalo na kowalubin-
ima: na wadininapete idoko motolo ebo punami,
18 ebema: Kawodawate ebeno Uwomu Egelalo epono tanalo danagilamelelaemene, epo
epetapiate ibino kuba wiya ebegodone eba uwatelo, modobola Onisipolasite wiyasiya
ebegodone nilakapo tanalo kapiya nelaemene! A:ma: iyatawanomolata, na Epesese kawo
duliyomololo egela epetapilo da:pokolimo ebete kebako wade osiyodilole tanalodo na
kowalubininakile.

2

Ya:suko Mabuma: Wade Gowelaodawama: Eda: Tanalo

1 Ebema: naimano gudu Timoti, modobola a:ma: Ya:su Kelisogodone da:pena ebe
nilakapo magumulo kodakodalo uta:wete elawonomoma: neda:na.
2 Ega:walo piyate nanitabokobi midi magumulo woki netewa:noma: eda:olo woko
nanitabolo dosiyodilona, modobola a:ma: ebako dubu kapiyakapiya uwata:wete ibi wade-
nomamo niyatulamenakiye, iyo, dopamo a:ma: eba olowiolo nale epo bilibilinomono
ololo apulo kebe iyaiya tanalo ka:kiyawaonakimo ebe atu tanalamo ibi nowalubiliye.
Numa:, a:ma:le nani wokopi epetapi eba kunu diyatulama:emene, walone iba:te ebe atu
tanalo epo epetapi wadenomamo ka:niyatulaema:na:.
3 Ega:walo me tanalo idila, a:ma: Ya:su Kelisoko mabuma: Saitanago gowelaodawama:
eba eda:nalo nanitabokobi midipi epetapiagodone iyaiya temeteme duwata:wenaka,
modobola a:ma: elawoa:noma: akoeda:la:.
4 Numa:, wade gowelao dubute ebeno watodawa kapiya kalakalaima: ubi eba iyatilo,
ebe a:ka:tuwa: ebeno iyaiya ubi tanalo kosiyodilolenakoa:. Ma kunu ebete gowelao
tanalo kapiya malagidiloma: eba kalakalalo, ebete ubia:noma: eda:na kamiyale ega:walo
gudi ega:walo gowelao tanalo osiyodilolea:pino iyaiya ilukuli tanalate ebe matuomeoma:,
mabu ebe iyatawala gowelao magumulo ebe tanalate ebe elawoa:kobi ka:midima:na:.
5 Ega:walo bolamo kalakaladawate atumu taneba idino wato kikopu laema: ubi eba
iyatilo, ebete bolamo kalakala tanalono totomu tabamo tuduwatalo ebe a:ka:tuwa: ebeno
iyaiya ubi tanalo kosiyodilolenakoa:, mabu ebe iyatawala ebete eba kunu wagelea:no
taneba idipiate wato kikopu ebegodone gito kelaema:na:.
6 Ega:walo pali osiyodilodawate ebeno woko elawonomamo kosiyodilomene, mabu ebe
iyatawala epate nani tabo ma kunu gelana, ebeno pali inamabuate demaimioma:na: ebe
dopo lumagima: keda:mene pali inamabu magumulo ebeno apu kuwatema:.
7 Ebema: naimano gudu, nale da:kiyawautamo modobola a:ma: ebe tabono magumu
wadenomamo nemalagidila, mabu Godote wadewade woki a:ma:tamo kikaema:ta
a:ma:le naimano iyaiya tabono magumu tanalo bilibilinomo wadenomamo ke-
malagidilola:ema:.
8 Ega:walo modobola a:ma: Ya:su Kelisokono tanalo wadenomamo nemalagidila, ma
kunu ebe Kawo Elawodubu Da:ibidikono walonepi magumulo awokalate, ebene ebete
da:iya Godote ebe igilamo walo akadipatiya. Nanitabola, nale ebeno Wade Tabo eba
kiyawaolo me kawokawo tanalo dawokalilamenakomo,

9 ebe mabuma: nanitabokobi midia:piate kawokawo temeteme natamo ikaname-
naka. Iyo, me tetelo na idoko motolo eba okolinalo iba:te naimano koto auli ala:mo
ematuolamolenamiya, gabamaniate kawo kubanomo osiyodilodawano koto keba kunu
kematuolamolemenake eba kunu. Wiyasiya kalakala kawonomola, mabu Godokono nani
wokopiate da:kiyawaonaka ebe tabote elawonomoma: eba eda:nalo lumagi idite ebe tabo
kiyawao tanalo matuomeoma: modoboa:!
10 Ebema: nale iyaiya temeteme epetapi kalakalago uwatenakomo, mabu Godote kebe
epo ebeno gudima: keda:onama: dopamo deka:la:mioliya, na ubila ebe epate Ya:su
Kelisodo igilo mula: tanalo nago lawete uwomua: uwomua: tetelo ale ebeno amama tanalo
magumulo kapimiya bilukulinama:.
11 Ebema: numa:, oale osiyodilodawa idite aimano igilo mula: tanalo eba malagidilolo
nani tabonomo ma kunu akuloliya,

"Mabu ale Ya:suago a:elaiyama:,
ale eba:go Unu Duliyomololo ba:nilukulinama:,
12 ebene temeteme magumulo ale elawoa:noma: eda:oa:no,
walone eba:go kawokawo elawodubuma: keda:omalema:,
wiyasiya ale temeteme magumulo
ebe iyatawa:noma: degelama:,
ebe mabuma: ebete atumu a iyatawa:noma: kegemene.

13 Wiyasiya kalakala beda: kawonomola:ka:,
mabu kebe tetelo ale ebe nanitabolo waloma:ta:no,
ebe tetelo ebete Nanidawanomoma: eba eda:nalo
a gito a:ka:miyapaemene,
iyo, ebete a kowalubima: dopamo nanitabolo degiya,
ebete ebe tabo iyabaiamo iyatima: modoboa:!"

Godokono Wokodawate Ebe Keba Kunu Na:kekalakalaimene

14 Ebema: Timoti, modobola a:ma: me iyaiya tanaloma: sosi epo walo eba
ka:kiyawaolamelo, Godokono ololo apulo ibi kawiya ma kunu nanaliye, iba:te iyaiya
iyatulame tabono magumuma: akoapaminateua:la:. Nanitabola, ebako osiyodilo
tanalo magumulo wade tanalote a:kemaigamene mabu apaminateui tanalote olowiopi
ka:kubailaemene.
15 Ebene a:ma:le a:imano woko magumulo Godoko kekalakalaima:ema:, modobola
a:imano ape kawonomo ebetamo ikamenomo nikamiye, mabu kebe wokodawate
Godokono nani tabo epo epetapi wadenomamo diyatulamenako ebe lumagite ilipo tanalo
a:kiyatawamene.
16 Ebema: piyate Godotamo tudila:o ubia:noma: deda:ona ibino tabo gela magu-
mamo ako-opegala:, mabu ibino daedale iyatulame tanalate kebe epo kuba gabamo
kowabuga:talenale, iba:te ebako olowiopi Godogodone mulunomamo kemagatalema:na:,
17 iyo, ibino kuba iyatumi tanalote gabugabu kani kawonomote lumagino ape magu-
mamo keba kunu ka:tonakole eba kunula.
Nanitabola, Aimaneyasiko ega:walo Pailitasiko ibi netewapi eba kunula.
18 Iba:te Godokono nanitabo iyatumi tanalo eba atepalo a:da: tabo ma kunu gelana,
piyate nanitabokobi midi magumulo da:elaiya Godote ibi igilamo iyalo owadipalateliya,
ebene ebete a nanitabokobi midipi epetapi igilamo a:kowadipaeatemene! Eiye, iba:te me
kuba iyatumi tanalamo epetapino nanitabokobi midi tanalo iyabaiamo iyalekelamenaka!
19 Wiyasiya kalakala kawonomola, tete bilibilinomolo Godokono Motono nanitabo
kodakoda alote ba:ena, ebe alo unamo ebete me tabo iyalo akuloliya, "Piyate Godokono
epoma: deda:ona, ebete ibino tanalo iyatawanomola," ebene alono apuamo ebete tabo
walo ma kunu kakuloliya, "Piyate ibi a:ka:tuwa: Godokono epoma: degelana, modobola
iba:te kuba osiyodilole tanalone nanitabolo nolobila:oma:na:."
20 Ebema: numa:, inamabu bilibilidawano kawo motolo iyaiya kalili ega:walo meleki
ma kunu ba:pola:na, epetapi golodo ega:walo siliba inamabuamo osiyodilole kawoka-
wonomo wiya inamabula, ega:walo epetapi kewamo ega:walo gebetamo osiyodilole
opodopo wiya inamabula, ebene ebete ebe iyaiya kalili ega:walo meleki magumulo
epetapi uwatete ibi unamo ebeno bae alomonako, wiyasiya ebete epetapi kuwatete
ebamo sosowa gito iyalekenako.
21 Me tabo ebe ulila, ma kunu Godoko ebe inamabu bilibilidawa keba kunula:ka:
eba kunula, ega:walo epo ebeno motolo da:pola:na ebe iyaiya kalili ega:walo meleki
keba kunula:ka: eba kunula. Ebe mabuma: modobola lumagite kuba osiyodilole tanalo

bilibilinomo miyapate ebeno watodawa Godokono woko kapiya kosiyodilonama: ebe
a:ka:tuwa: ebe wadekobi namida:mene, mabu Godote ebe lumagino tepo magumu
wadenomamo itanalo duimimene, ebete ebe lawete iyaiya wadewade tanalo bilibilinomo
ebedo ebo kosiyodilolemene.
22 Ebema: naimano gudu, oli ape epate ibino kateneno kuba ubi gabodo kebe iyaiya
tanalo kosiyodilolenake, a:ma: ebe tanalo kuba nibote maigama: gelo ebe osiyodilole
magumune nalaula:nakiye. Modobola a:ma: wiyasiya tuputupu okoli tanalo ega:walo
nanitabokobi midi tanalo, nilakapo kimalagidilo tanalo ega:walo milo tanalo, ebe tanalo
uwatema: ubi kawonomamo niyatinakiye. Nanitabola, piyate ibino tepo magumulo
daleya woki malagidiloa:no Kawodawa Godote ibi kowalubilima: ebe da:toweomenaka,
iba:te ibino ubi tanalo a:ma:go kapimiya eba kunu alomonaka.
23 Wiyasiya epetapiate ibino daedale wokilo iyaiya iyatulame tabono tanaloma: dapam-
inateuinaka, a:ma: ibino tabo gela tanalamo ako-opegala:, mabu a:ma: iyatawalata, ebako
tabo gela tanalone iyaiya anagiyamida tanalate epo magumulo maimionaka.
24 Numa:, a:ma: Kawodawa Godokono wokodawalata, ebema: modobola a:ma: epo
epetapiago apaminateuia:no ibi bilibilinomatamo nilakapo tanalo eba awokaliminalo ib-
ino wade iyatulamedawama: nediye, iyo, a:ma: lumagi idi ubia:noma: samamo akoeda:la:.
25 Ega:walo a:ma: Godokono woko eba osiyodilolo piyate a:ma: odiyoboma:
dowagelema:na:, modobola a:ma: iba:tamo ibino kuba osiyodilole tanalo milo gabodo
nawokalilamiye. Diyala, Godote a:ma:do iba:tamo wade woki da:bikalaemene, ebema:
iba:te kuba osiyodilole magumune olobila:ote ebeno nanitabo tanalo diyatawaoma:na:,
26 ebe tetelo iba:te wadewade woki eba uwatelo Saitanakono gubi magumune iyaba-
iamo gito kilapatela:oma:na:. Nanitabola, iba:te ebeno kuba ubi tanalamo tudila:oma:
ebe Kubadawate ibi ebeno gubi magumamo iyalo alomi, ebema: modobola a:ma: ibi
nowalubiliye.

3

Me Opono Uwomu Tetelo Kuba Osiyodilole Tanalono Maimio Tanalo

1 Ebema: modobola a:ma: me tanalo niyatawa, me opono uwomu tetelo iyaiya kodakoda
tanalo bilibilinomate ka:pemaimioma:na:.
2 Ebe tetelo epo epetapi bilibilinomate ibi a:ka:tuwa: ibi eba malagidilolenalo mani
uwatema: ubi kawonomamo balomonakoma:na:, ega:walo iba:te amama magumulo epo
epetapi epoa:ma: gelalo ibi bemalogolenakoma:na:, ega:walo iba:te ibino menokobila
nabila iba:tamo tudila:oa:no kalakala tanalo iba:tamo akawokaliminakoma:na:, iyo, iba:te
atumu Godoko tolemea:pima: beda:onama:na:.
3 Ebene iba:te nilakapoa:pima: eba eda:olo, piyate iba:tamo kuba dopamo dosiyodiloliya
iba:te ebe epatamo wiya ikalaema: ubi kawonomamo biyatinakoma:na:, ega:walo iba:te
tuputupupi epetapino tanaloma: a:da: elemasigi tabo gito begelanakoma:na:. Ebene
iba:te ibino kateneno kuba ubi tanalo kapiyatamo tudila:olo epo epetapi ibino elawo
gowela tanalamo eba kubailamelo, iba:te wiyasiya wade tanalo kapiya idi osiyodiloma:
ubia:noma: beda:onakoma:na:.
4 Ebene iba:te kebe epo ibino namutupima: unu gabodo kegelane iba:tamo diya
gabodo iyaiya kuba tanalo bosiyodilolenakoma:na:, ega:walo iba:te woki wadenomamo
uwatea:no ibino kuba ubi tanalo kosiyodilolema: gawagawalo ba:tolamenakoma:na:, iyo,
iba:te amama tanalo kawonomo magumulo Godoko kalakalakobi midima: ubia:nola
wiyasiya ibi a:ka:tuwa: ibi kapiya kalakalakobi midilima: bowagelenakoma:na:.
5 Ebene iba:te unu gabodo ibi a:ka:tuwa: ibi Godoko waloma:tapima: eba gelalo
wiyasiya ibino tepo magumulo nanitabo tanalote a:kitanamene, iyo, ibino ubi tanalate
kalawikalawilo eba pola:lamenalo Godokono nanitabo elawo dologala inamabuma:
midite laema: ubia:nola.
Nanitabola, walone ebako kuba osiyodilolepi bilibilinomate kemaimioma:na:, ebema:
me tetelo a:ma: ebako epago akokapiyala:.
6 Ibi magumulo dubu epetapiate ibino motonomo miyapate epetapino motolo eba
nilukulinalo daedale woki buwelemele ega:walo kamiyale ibino kuba ubi gabodo ebo
magatalenaka. Ebema: numa:, ebe kamiyala:te ibino kuba osiyodilole mabuma: tepo
magumulo mibomiboma: eba eda:olo, wiyasiya ibino kateneno iyaiya kuba ubi tanalate
a:ka:tuwa: maimionaka, ebema: iba:te nanitabokobi midi magumulo woki netewama:
eda:olo ebako kuba dubuno tabamo gito tudila:onaka.
7 Nanitabola, ebe kamiyale niyaniyala, mabu iba:te Godokono nanitabo tanalo laema:
gabo eba wadilo ibino kateneno ubi tanalate ibi gito odiyobolenaka, iyo, ebe mabuma:
iba:te uwomua: tetelo nanitabolo a:kiyatawaonakoma:na:.

8-9 Ebema: dopamo tetelo Godote Mosesedo ebeno nanitabo tanalo eba awokalimilo
piyate ebe odiyoboma: dowageliya, modobola a:ma: ebe dubu netewa Ya:nesiko ega:walo
Ya:mbalasiko ibino tanalo nemalagidila. Numa:, ibino kuba osiyodilo mabuma: epo
bilibilinomono ololo apulo ilipo tanalote iba:tamo gito maigiya, ebema: me tetelo piyate
nanitabokobi midipi kamiyale da:kubailamenaka ebe a:da: tabo iyatulamepiate atumu
kawo ilipo kelaema:na:, mabu ibino kalawikalawi wokino tanalodo iba:te nanitabokobi
midi magumune iyalo a:na:gudiya. Nanitabola, iba:te Godokono tanalo odiyoboma:
eba wagelenalo wiyasiya ebe odiyoboma: a:ka:modoboma:na:, mabu ibino osiyodilole
magumulo epo bilibilinomate tatalila ibino daedale wokino tanalo nanitabolo kuima:na:.

Nanitabokobi Midipino Temeteme Uwate Tanalo

10-11 Ebema: Timoti, a:ma: iyatawanomolata naimano iyatumi tanalo ega:walo osiyodilole tanalo ega:walo woko osiyodilo tanalono kawonomo magumu. Iyo, a:ma: naimano okoli tanalo nanitabolo uminakiyata, ma kunu nale nanitabokobi midi magumulo epo nilakapolo eba malagidilolenalo lumagi idi samamo ubia:noma: keda:nakia:, ega:walo epetapiate natamo iyaiya temeteme dikanamenakiya, ebe tanalo magumulo ega:walo iyaiya mibomibo epetapi magumulo nale kodakodalo eba utinalo elawoa:noma: keda:nakia:. Nanitabola, A:ntiyoka duliyomololo ega:walo Aikoniyama duliyomololo ega:walo Lista duliyomololo nanitabokobi midia:piate kawokawo temeteme natamo dikanamonenakiya, ebe tetelo ebe temeteme bilibilinomo magumulo Godote naimano igilo a:mula:naki.

12 Ebema: nanitabola, piyate Ya:su Kelisoko magumulo eba ilukulinalo Godoko kapiyatamo tudila:oma: dowagelena, ibi bilibilinomate epetapiagodone temeteme buwatenakoma:na:.

13 Ega:walo a:da: tabo iyatulamepi, iyo, kuba epetapi osiyodilolepi atumu, ibi bilibilinomono tanalo ma kunula. Ibi magumulo epetapiate epetapi a:da: eba masigililo kuba gabamo ebo bemagatalenakoma:na:, ebema: piyate me tetelo egege kuba dosiyodilolenaka, walone iba:te kawokawo kuba tanalo kapiya osiyodilole eba wagilamelo kubanomoma: ebo keda:oma:na:.

Godokono Bukano Tabote Nanitabokobi Midipi Keba Kunu Kowalubilinakole

14 Naimano gudu, a:ma: wiyasiya Godokono tabono iyaiya tanalo dopamo uwata:wete nanitaboma: da:midila:wiyala, modobola a:ma: ebe iyatumi magumulo woki netewama: eda:no nepata:na. Numa:, piyate a:ma: dopamo diyatumitanakiya a:ma:le ebe nanitabokobi midipino tanalo iyatawalata,

15 ebene gudu da:peso tetene wagilimite me teta:mo pemaiga a:ma:le Godokono Talena Buka apuapuno tabo iyatawanapiyata. Ebema: nanitabola, ebe Buka tabono tanalate wade mulo woki a:ma:tamo eba ikamelo, a:ma:le Ya:su Kelisoko nanitabokobi midi magumudo a:imano igilo mula: tanalo ebo kelaema:ta.

16 Iyo, Godokono Buka tabono tanalo bilibilinomate ebeno Uliyanano elawamo apawokalaiya me opo epo kowalubilinama:, ma kunu ebeno Buka tabono tanalate tete epetapilo ebeno nanitabo tanalo epatamo awokaliminaka, tete epetapilo a:da: tabo iyatumi tanalo odiyobonaka, tete epetapilo epono kuba osiyodilole magumune ibi oba:midalenaka, ega:walo tete epetapilo ibi tuputupu ilukuli tanalo iyatulamenaka.

17 Ebema: nanitabola, Godokono Bukano iyaiya tabono tanalone ebeno wokodawate elawo lawete wadedawa ega:walo mulo wokodawa idima: beda:namene, mabu ebete ebe gabodo elawo nanitabolo kelaemene wadewade tanalo bilibilinomo kosiyodilolema:.

4

Polote Timotiko Walo Da:ka:totomutiya Ebete Woko Wadenomamo Kosiyodilonama:

1 Ebema: naimano gudu, numa:, Ya:su Kelisote ebeno Kawo Elawodawano gobebobo laema: na:pe, iyo, ebete da:pemaigamene ebe tetelo piyate dopamo da:elaiya ega:walo piyate igilolo dilukuliona, ebete ebe epo bilibilinomono tanalo kapanagilamelelaemene. Ebe mabuma: nale ebe ega:walo Godoko ibi netewapino ololo apulo a:ma: anamata,

2 a:ma:le Godokono tabo epatamo ka:kiyawawenakoma:, iyo, ibino ubi tetelo ega:walo ubia: tetelo modobola a:ma: kodakodalo uta:wete ebeno iyaiya tabono tanalo ibi niyatulamenakiye. Ebene olowiopi magumulo a:ma:le lumagi idi samamo ubia:noma: eda:no, piyate kuba dosiyodilolena, a:ma:le ibi wade tabamo eba walubililo tolea:no ibino kuba awokalilama:wete ibi kawiya nanalenakiye iba:te kuba osiyodilole magumune kolobila:oma:.

3 Mabu tete na:pe, epate Ya:sukono iyaiya mulo iyatulame tanalo olowioma: ubia:noma: keda:oma:na:, wiyasiya iba:te ubi kawonomo biyatinama:na: piyate ibino kateneno

osiyodilole tanalo modoboma: degelanaka ebako iyatulamepi kapiyatamo gawagawalo
ka:tolaema:na: ibino tabo ka:nolowioma:.
4 Numa:, ebe olowiopiate Godokono nanitabo tanalone eba olobila:olo iyaiya opo epono
ewonino a:da: elemasigi oi tanalo waloma:tale ebo ka:nowagilima:na:.
5 Ebema: naimano gudu, a:ma: woki netewama: eda:no woko osiyodilo tanalono teme-
teme magumulo kodakodalo eba utinalo, modobola a:ma: nanitabokobi midia:piatamo
Godokono Wade Tabo natanakiye, ega:walo Godote kebe iyaiya woko epetapi a:ma:tamo
kikameotanaka ebe tanalo bilibilinomo atumu wadenomamo nopoliyalenakiye.

Polote Ebeno A:e Tanalo Tatalima: Eda: Tanalo Dawokalimiya

6 Numa:, naimano tanalo ma kunula. Tete a:pe Godote ebe a:ka:tuwa: ebe eba watidilolo
ebete naimano igilo da:pelawenaemene na ebo ka:emamo, iyo, tatalila na me opo
katepamamo.
7 Nanitabola, nale naimano nanitabokobi midi tanalo eba atila:nalo Saitanago
gowelanapete wato kikopu a:pelaemo, iyo, nale elawoa:noma: eda:no uwomuamo
a:pemaigamo, sukulu gudino kalakala egelalo idawate elawamo keba kunu
ka:puliganakole eba kunu.
8 Ebema: tete tatalila Kawodawa Ya:sute natamo wade wiya kikanaemene, sukulu
watodawate gudi magumulo elawodawanomotamo wade wiya keba kunu kikamenakole
eba kunu. Iyo, tuputupu okoli tanalono wade wiyate na mabuma: bitana, wiyasiya na
kapiyate a:kelaemo, mabu Ya:sute epono tanalo tuputupulo danagilamelelaemene, ebe
Kawo Egelalo piyate ebe nilakapo kimalagidilo tanalago ebeno pe tete demakopelena,
ebete ibi bilibilinomatamo kapimiya ebe wadewade wiya atumu ka:ka:pikalamolemene.

Timotite Samamo Ka:pema: Polote Ebe Daniya

9 O naimano gudu, a:ma:le natamo samamo pema: gabo nanitabolo nowadiye,
10 mabu Dimasite me opono iyaiya kalakala tanalo kawonomamo demalagidilole-
nati ebete na atepanete Tesalonaika duliyomolamo gito ti, ebene Godokono woko
ka:nosiyodiloma: Kelesenete nagodone Galesiya opamo eba nemaigalo, naimano namu-
tudawa idi Taitasite atumu Da:lamesiya opamo gito ka:ti.
11-12 Ega:walo numa:, naimano walubidawa idi Tikikasiko nale Epesese duliyomolamo
dopamo alibimo, wiyasiya me tetelo Lukuko kapiyate nagodolo bokolina, ebema: na ubila
a:ma: Makako lawa:wete ebe natamo nemagaiye mabu woko osiyodilo magumulo ebete
naimano wade walubidawama: eda:na.
13 Ega:walo me tanalo idila. A:imano pe tetelo nale Talowase duliyomololo Ka-
pasigodolo datepimo, modobola a:ma: naimano ape enaenakobi midino ga:ga: ka-
liku ega:walo naimano iyaiya buka mokopiole uwata:wete ebo nowadaiye, ebe buka
magumulo naimano ubi kawonomo bitana sipi-goeogoeono tamamo osiyodilole buka
kuwatema:.
14-15 Ega:walo a:ma: me dubu idino tanalo wadenomamo numa: ebete a:ma:tamo kuba
osiyodilokapoma:, ebe A:lesandatela, auli inamabu osiyodilole wokodawala! Ebete a
nanitabokobi midipino iyatulame woko kodiyoboma: gowela tanalo eba osiyodilolelo
natamo kawokawo temeteme ebo ikanamenaki, ebema: Kawodawa Godote ebeno kuba
osiyodilole mabuma: ebetamo wiya nanitabolo kikaemene!
16-17 Nanitabola, Loma gabamaniate naimano tanalo danagiyamidanamiya, ebe tete
naimano dopo tetela ibino ololo apuamo da:nemaigimo. Numa:, ebe tetelo nanitabokobi
midipi epetapi bilibilinomate tolekobi olowiote na gito atepaniya, ebema: na a:ka:tuwa:
eba utitalo naimano kuba osiyodiloa: tanalo tabo anagiyamidadawatamo ebo awokalimo.
Wiyasiya kalakala kawonomola, mabu gabamanino ololo apulo Kawodawa Ya:sute
nago eba utitalo elawo natamo ikanami, nale Yua: epo epetapi bilibilinomatamo ebeno
Wade Tabo kiyawaonomo ka:kiyawaoma:, ega:walo atu tetelo ebete naimano igilo eba
mula:namelo tabo anagiyamidadawate a:e wiya natamo kikanamea:. Numa:, piyate na
datepaniya, na ubia:nola Godote ibino tole tanaloma: kuba wiya iba:tamo ikalaema:,
18 mabu na me tanalo iyatawala, Kawodawano ubilo ebete kuba osiyodilolepi
bilibilinomono koto magumune naimano igilo walo ka:mula:namete, ebeno Kawo
Elawodawano elawote kebolo kitanale ebete na ebe Unu Duliyomolamo olalatia:no
kemagatanemene. Modobola uwomua: uwomua: tetelo amama tanalote ebegodolo
nitanamene! Me tabo nanitabola, taula!

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Nilakapo Tabo Da:kiyawaiya

19 Ebema: modobola a:ma:le Pilisilako ega:walo Akuilako ega:walo Onisipolasikono
moto epo ibi bilibilinomatamo naimano nilakapo tabo na:kiyawaiye.

20 Numa:, nale Loma duliyomolamo da:pimo, gabo tetelo Elastasite Kolini duliyomololo
polowagilite, ebene naimano walubidawa idi Topimasiko gabugabute da:pelawi, ebema:
nale ebe Mailitase duliyomololo gito kapatepimo.
21 O naimano gudu, na ubi kawonomola, giba tete pea:no a:ma:le natamo pema: gabo
nowadiye!
Malo dilukulina Yubulasiko, Pudenisiko, Lainasiko, Kolodiyako, ega:walo nanitabokobi
midipi ekaki epetapi, ibi bilibilinomate ibino nilakapo tabo a:ma:tamo paliba.
22 Modobola Kawodawa Ya:sute a:imano tepo magumulo nokolinamene, ega:walo
ebeno nilakapo tanalote a:ma: ega:walo a:ma:go daladabutinaka la: bilibilinomagodolo
nitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE LETA TAITASITAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela, Godokono wokodawala, iyo, Ya:su Kelisote ebeno sosi wagilima:
iyaiya opamo daliboliya, ebe wokopi magumulo na idila.
Nanitabola, Godote iyalo tetelo kebe epo keka:la:mioliyale, nale ebe epono
nanitabokobi midi magumulo ibi kowalubilinama: ebete na ebema: laweniya, iyo, ebete
ubi natamo iyatiya nale ebe epo Godokono nanitabo iyatawa tanalodo eba magatalelo,
iba:te ebeno ubi tanalamo tudila:o magumulo
2 ebeno uwomua: igilo laema: olowiolo bilukulinama:na:. A iyatawala, Godoko a:da:
elemasigidawa:, ebete nani tabonomo kiyawaonako, ebema: me opo wagilimia:no ebete
dopamo nanitabokobi midipiatamo kebe tanalo ikalaema: ka:kiyawaiyale, iba:te ebe igilo
ebegodone nanitabonomolo kelaema:na:.
3 Iyo, aimano Igilo Mula:leamedawa Godote ebeno wade tetenomolo me Wade Tabo me
opo epatamo awokalimiya, ebema: na ebe tabo kiyawaonakomo mabu ebete na ananiya
nale me woko kosiyodilonama:.
4 O Taitasi, a:ma: ega:walo na, aimano nanitabokobi midi tanalo ebe kapiyala, ebema:
a:ma: ebe nanitabokobi midi magumulo naimano nani guduma: eba eda:nalo, nale me
leta a:ma:tamo palibomo.
Nanitabola, aimano Igilo Mula:leamedawa ebe Ya:su Kelisotela, ebema: modobola ebe
ega:walo Nabiwi Godoko iba:te ibino nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo a:ma:tamo
nikaema:ta.

Sosi Watowatopino Ilukuli Tanalo

5 Numa:, Kuliti opolo naimano woko osiyodilo magumulo nale kebe tanalo
opoliyalea:no da:pola:na, a:ma: ebe iyaiya tanalo eba ulamelo ebe opono iyaiya duliy-
omolono sosi magumulo watowatopi nuwatiye, nale a:ma: keba kunu kanatiama eba
kunu. Nanitabola, a:ma:le ebe woko kosiyodilaema: nale a:ma: ebolo ebema: patepimata.
6 Ebema: sosi watodawano okoli tanalo tuputupunomolo eba itanalo, ebeno osiyodilole
tanalo magumulo kapiya kuba idi da:pesonomote itanama: modoboa:. Modobola ebete
kamiyale kapiyagodawama: eba eda:nalo, ebeno guda:te atumu tuputupu nanitabokobi
midipinomoma: neda:oma:na:, ebene epate ibino osiyodilole tanaloma: ibi talaepima:
ega:walo nabiwino tabo olowioa:pima: ka:la:ima: modoboa:.
7 Nanitabola, sosi watodawate Godokono motono iyaiya tanalo ulamena, ebema:
ebeno okoli magumulo kuba kapiya idi da:pesonomote itanama: modoboa:. Iyo, ebete
amama dubuma: akoeda:la:, ega:walo ebeno tepo magumulo elawo tanalote samamo
akomaiganakala:. Ebene ebete gamoda nioa:dawama: neda:mene, ega:walo ebete
gowela magumulo epetapi kubailaema: modoboa:, ega:walo ebete a:da: elemasigi gabodo
inamabu bilibilidawama: eda:ma: ubi iyatima: modoboa:.
8 Modobola ebe wiyasiya ebeno motolo kapela epo wadenomamo nowalubili-
nakomene, ega:walo ebete Godokono wade okoli tanalo kawonomamo eba malagidilon-
alo, ebe a:ka:tuwa: ebeno iyaiya tanalo wadenomamo nulamenakomene. Ebene sosi
watodawano tuputupunomo okoli magumulo modobola ebete ebeno ape Godokono woko
kapiyamo eba iyatinalo kateneno kuba ubi tanalamo tuduwatama: modoboa:,
9 ega:walo Ya:sukono dopo waloma:tapiate ebeno nani tabono iyaiya tanalo a
keba kunu kiyatuamenakiye, modobola ebete ebe atu mulo tanalo kodakodalo
nowatila:mota:namene. Numa:, me gabodo wade watodawate sosi epo nani tabono
tanalamo eba walubilinalo, piyate ebe tabago gowelaoma: dowagelena, ebete ibino
daedale wokino tanalo ebo bawokalilamenakomene.

Godokono Mailamo A:da: Tabo Kiyawaopino Tanalo

10 Ebema: Taitasi, a:ma: numa:, Kuliti opono sosi epo magumulo epetapi bilibilinomate
nani tabono tanalamo tudila:oma: ubia:noma: eba eda:onalo, iba:te ibino daedale wokino
tanalamo epetapi a:da: ebo masigilinaka, iyo, piyate Yu dubuno tama itamida pukala
kawo tanalonomoma: degelana, ibi ebako a:da: tabo kiyawaopi magumulo dopopima:
eda:ona.
11 Nanitabola, ibi ubi niyatina ibino a:da: tabo iyatulame tanalodo sosino iyaiya atu
alailame epo epetapiatamo woki bilibili tanalo eba ikalamelo iba:godone kawokawo mani
kuwatelaema:, ebema: modobola a:ma: ibi nodiyoboliye tabo kapiya idi gelakapoma:.

12 Eiye! Dopamo tetelo Kuliti opo epagodolo mulodawa idite maigate ebeno epono
tanaloma: me kodakoda tabo nanitabonomolo giya, “Kuliti opo epo bilibilinomo ebe a:da:
elemasigipila, iyo, ibi tumuno elawoelawo inamabu keba kunula:ka: eba kunula, ebema:
iba:te wade wokino tanalamo ka:tudila:onakoa:, wiyasiya damolama: eba eda:onalo ibino
kateneno iyaiya ubi tanalo kapiya malagidilolena!”
13 Numa:, ebe tabo nanitabonomola, ebema: modobola a:ma: Kuliti epo kawiya nanaliye
iba:te ibino nanitabokobi midi magumulo wadewade woki kuwatema:.
14 Ma kunu iba:te Yu epono ewoni epetapi a:ka:tuwa: ibino kateneno wokiamo
degelanakiya ebe iyaiya oi tabo kawonomamo walo akomalagidilola:la:, iyo, piyate
Godokono nanitabo tanalo ubia:noma: deda:iya iba:te ebe dubuno iyaiya totomu tabo
walo ako-olowiala:.
15 A:ma: numa:, kebe lumagino tepo magumulo kuba daleya woki kapiyate itamena:no,
ebe mabuma: ebete Godoko amamatema: dosiyodilolenako ebe tanalo bilibilinomate
atumu daleya:noma: eda:onaka. Wiyasiya piyate Godokono tabo nanitabokobi midia:no,
ega:walo piyate ibino tepo magumulo kuba daleya woki demalagidilolena, iba:te Godoko
amamatema: wade tanalo idi osiyodiloma: modoboa:, mabu ebete iba:tamo dopamo
dikalamiya ebe wade mulo tepo magumu ega:walo kimalagidilo tanalo iba:te iyalo
a:kubailamiya.
16 Ebe mabuma: ibi a:ka:tuwa: ibi Godokono nanitabo tanalo iyatawaopima: gelanaka,
wiyasiya ibino kuba osiyodilole tanalate me tanalo awokalimina, iba:te ebeno tanalo
nanitabolo kiyatawaona:. Iyo, ibino ilukuli tanalate kuba daleyama: eba eda:onalo
Godotamo ka:tudila:ona:, ebema: ebeno umi magumulo ibi modoboa: ebetamo wade
tanalo idi osiyodiloma:.

2

Sosi Epono Iyaiya Tanaloma: Polote Totomu Tabo Epetapi Da:kiyawaiya

1 Naimano gudu Taitasi, a:ma: wiyasiya epo wadenomamo niyatulamenakiye,
Ya:sukono dopo waloma:tapiate ebeno mulo tabono iyaiya tanalo a keba kunu kiyatu-
amenakiye eba kunu.
2 Ebema: piyate nanitabokobi midipi magumulo nabima: deda:ona, modobola a:ma:
ibi nanaliye, iba:te wadewade mulo woki uwatelo ibi a:ka:tuwa: ibino tanalo wadeno-
mamo eba ulamenalo, ibino ilukuli tanalate epetapino umi magumulo wadewadenoma:
neda:oma:na:. Iyo, na ubila iba:te ibino nanitabokobi midi magumulo ega:walo ibino ni-
lakapo awokalimi magumulo ega:walo ibi Ya:suko mabuma: duwatenaka, ebe temeteme
magumulo iba:te kodakodalo nelamota:onama:na:.
3 A:ma: atumu nanitabokobi midipi menokobi nakanaliye, iba:te Godokono ololo apulo
wadenomamo eba ilukulinalo ebe mabuma: talenapima: neda:onama:na:. Ma kunu
iba:te elawo gala:ipi da:imi obo kawonomamo nioma: modoboa: ibino wokino tanalate
daedalema: eda:okapoma:, ega:walo iba:te a:da: tabo kiyawao tanalodo epetapi akokubail-
ama:la:. Modobola iba:te wiyasiya oli ape kamiyale wadenomamo eba iyatulamelo
4 iba:tamo mulo woki ebo nikalamenakoma:na:, iba:te ibino awi ega:walo gudi ni-
lakapolo kemalagidilolenama:.
5 Iyo, oli ape kamiyala:te ibi a:ka:tuwa: ibino iyaiya tanalo eba ulamenalo ib-
ino tepo magumulo daleya wokino tanalo idite itanama: modoboa:, ega:walo iba:te
ibino moto gulo iyaiya woko wadenomamo eba osiyodilolenalo ibino awino ubi
tanalamo ba:tudila:onakoma:na:. Nanitabola, kamiyala:te eba kunu dilukulinama:na:,
nanitabokobi midia:dawa idite ibino tanaloma: Godokono tabo kubama: ge gabo
a:kuimene.
6 Modobola a:ma: atumu oli ape dubu nakanaliye, iba:te ibi a:ka:tuwa: ibino iyaiya
tanalo wadenomamo nulamenakoma:na:.
7 Ega:walo naimano gudu, modobola a:ma: a:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo
magumulo wade uli ebe oli ape dubatamo nawokaliminakiye iba:te a:ma: wadenomamo
kibamititanama:. Ma kunu Godokono tabo iyatulame wokono tanaloma:, mena netewa
tanalote a:ma:godolo itana:no, modobola a:ma:le a:imano tabo olowiopino tanalo eba
malagidilolenalo a:ma: tuputupunomolo nokoliniye.
8 Iyo, a:ma:le epo wade tabonomamo nowalubilinakiye, ebene lumagi idite
a:ka:modobomene a:imano iyatulame tanalo kubama: kegema:. Ma kunu piyate a:ma:go
da:gowelaona, iba:te a nanitabokobi midipino tanaloma: kuba tabo idi gela gabo nipo
dowadima:na: ebo kilipoma:na:.
9 Ega:walo kawokawo wokopi dubate kebe epo maniamo duwatiya ibino wiya:
woko kosiyodilolenama:, ebe wiya: wokopi magumulo piyate nanitabokobi midipima:

deda:ona, modobola a:ma: ibi nanaliye iba:te ibino woko bilibilinomo magumulo ibino woko namutupi kekalakalailamenama: iba:te ibino ubi tanalamo na:tudila:onakoma:na:. Iyo, ibino woko namutupiate iyaiya woko iba:tamo eba ikalamolelo, modoboa: iba:te ebe woko osiyodilole tanaloma: iba:tamo kuba tabo gelama:,
10 ega:walo iba:te ibino woko namutupino mani pilolo uwatea:no, modobola ibi wiyasiya ibino tuputupu osiyodilole tanalamo me tanalo nawokaliminakoma:na:, ibino woko osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo a:da: osiyodilo tanalo kapiya idi kitana:. Ebema: iba:te eba kunu aimano Igilo Mula:leamedawa Godokono iyaiya iyatulame tanalo wadenomamo eba awokalilamenalo, epo bilibilinomate ebe tanalo wadewadenoma: begelanakoma:na:.
11 Nanitabola, Godote ebeno nilakapo tanalo ma kunu awokalimiya, ebete me opo epo bilibilinomono igilo ka:mula:lelaema: atamo ebema: piya.
12 Ebema: ebeno nilakapo tanalote a niyatuamena, ale kuba osiyodilole magumune ega:walo me opono kateneno ubi tanalone olobila:ote, a a:ka:tuwa: aimano tanalo wadenomamo eba ulamenalo Godokono tuputupu okoli tanalamo ebe kapiyatamo ba:tudila:onakoma:.
13 Eba kunu aimano Igilo Mula:leamedawa Ya:su Kelisokono Wade Egelanomote maigama: ale olowiolo bilukulinama:, mabu ebe tetelo ebete ebeno alo kawonomago atamo nanitabolo ka:pemene, iyo, ebe aimano Kawodawa Godotela.
14 Nanitabola, ebete ebeno igilo iyabaiamo a mabuma: ma kunu iyatiya, ebete aimano kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo magumune ega:walo aimano tepo magumuno daleya wokino tanalone a wagaite, ale ebeno eponomoma: eba eda:onalo aimano ubi kawonomo ebo biyatinama: wadewade tanalo kapiya kosiyodilolenama:.
15 Ebema: naimano gudu, Godote kebe elawo kawonomo a:ma:tamo kikametiyala, modobola a:ma:le tolea:no ebe elawamo me iyaiya tanalo wadenomamo eba iyatulamelo, tabo olowiopi magumulo wadewadepino woki kodakodailama:wete wiyasiya kuba osiyodilolepi kawiya gito nanalenakiye. Iyo, a:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo sosi epatamo gigiyu akoa:iyamidala:, ibi magumulo idite tabo ma kunu akogeala: a:ma: sosi watodawa:.

3

Nanitabokobi Midipino Tuputupu Ilukuli Tanalo

1 Ebema: Taitasi, ale Kuliti opono sosi epo dopamo kebe tanalo kiyatulaima:, modobola a:ma: ebe atu tanalo ibi walo ma kunu nakanaliye, iba:te gabamanino iyaiya wokopino tabamo na:tudila:onakoma:na:. Ega:walo modobola iba:te nolosiyodilonakoma:na: wadewade tanalo bilibilinomo kosiyodilolema:,
2 ebene iba:te lumagi idino tanaloma: kuba tabo akogelala:, ega:walo epetapiago apaminateuia:no milo ilukulipima: eba eda:onalo, ebe milo ilukuli tanalo iba:te epo bilibilinomatamo nawokaliminakoma:na:.

Aimano Igilo Mula:leame Tanalo

3 Nanitabola, ale dopamo daedale woki magumulo eba ilukulinalo, Godotamo tudila:oa:no ele gabo gito odidiyama:. Numa:, ebe tetelo a a:ka:tuwa: a kalakalakobi midilima: ale aimano kateneno iyaiya ubi tanalamo tudila:onakima:, ebene aimano ilukuli magumulo iyaiya kuba osiyodilole tanalate eba tabokaonalo, ale epetapino inamabu bilibili uwate mabuma: iba:tamo ebo dowaonakima:, iyo, epetapino dowa magumulo iba:te ago gowelaoma: eba wagelenalo ale atumu iba:go gowelama: kowagelenaima:.
4 Wiyasiya kalakala kawonomola, aimano Igilo Mula:leamedawa ebe Godotela, iyo, ale aimano iyaiya modoboa: tanalo magumulo eba ilukulinalo ebeno wade walubi tanalote ebeno nilakapo kimalagidilo tanalago atamo nanitabolo a:pemaigiya.
5 Ebema: a a:ka:tuwa: aimano elawamo kebe kapiyakapiya wadewade tanalo kosiyodilolenakima:, ebete ebe osiyodilole tanalamo a kowalubiya:, ao, ebete wiyasiya ebegodolo ditana ebe nilakapo tanalo kapiyanomamo aimano igilo a:mula:leamiya. Numa:, ebeno Uliyanate aimano tepo magumuno daleya ukulaoleamelo elawo atamo ikaeamiya ale ebeno oli igilamo kawokalaoma:, ebema: Godote ebe gabodo ebeno igilo mula: tanalo atamo gito ikaeamiya.
6 Iyo, ebete aimano Igilo Mula:leamedawa Ya:su Kelisodo ebeno Uliyanano elawo kawonomo aimano tepo magumamo adipaniya,
7 mabu ebete ebeno ubi ma kunu iyatiya, ebete ebeno nilakapo tanalodo a tuputupupima: midite, ebene ale ebegodone laema: olowiolo demakopelenama: ebe uwomua: igilote atamo nanitabonomolo ka:pemaigamene.
8 A:ma: numa:, me iyatulame tabo ebe nanitabonomola.

Polote Taitasikono Woko Osiyodilo Tanaloma: Tabo Da:kiyawaiya

Naimano gudu, na ubila piyate ibino nanitabokobi midi tanalo Godotamo dalomiya, a:ma:le ibi me iyaiya tanalo wadenomamo niyatulamiye, ebene iba:te ibino ubi ka-wonomamo niyatinakoma:na: epo epetapi kowalubilima: iba:te ibino ilukuli magumune wadewade tanalo kowaulatelema:, iyo, ebe gabodo epo epetapi bilibilinomate naimano iyatulame tanalone wadewade walubi tanalo kuwatema:na:.

9 Wiyasiya modobola a:ma: epono daedale apaminateui tanalone gito nolobigiye, ma kunu Yu epono ewonino mailo iyatulame tanaloma:, ega:walo Godote Mosesedo epatamo dikalamiya, a:ma:le ebe iyaiya Totomu Tabono waminale magumu tanaloma: anagiyamida woki epatamo ikalamea:no iba:go akoapaminateua:la:. Nanitabola, ebakobako tabo gela magumune wade walubi tanalo idi kemaiganakoa:!

10 Ebema: nanitabokobi midipi magumulo dubu idite apaminateui tanalamo ibi anagiyamidalema: dowagelenako, modobola a:ma:le ebe kapiya o netewa teta:mo ka-wonomamo naniye ebete ebe tanalo katepama:. Ebete wiyasiya a:imano tabo olowia:no atu kuba osiyodilo da:kowagilimene, ebe tetelo sosi epate ebetamo talena niyatima:na: ebete ibino aladabuti tanalamo walo akopa:la:.

11 Nanitabola, ebako dubuno osiyodilo tanalone a:ma: kiyatawama:ta, ebete ebeno tepo magumulo Godokono nanitabo tanalone iyalo olobigi, iyo, ebe a:ka:tuwa: ebeno kuba osiyodilole tanalodo me tanalo awokalimina, ebete kuba wiya nanitabonomolo kelaemene.

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Tabo Da:kiyawaiya

12 Ebema: Taitasi, a:ma: numa:, tete tatalila na Polote Atimasiko o Tikikasiko ibi magumulo idi kapiya a:ma:tamo kapalibomamo, ebene ebete a:ma:tamo ela ami tanalo ikama:tepama: da:pemene, modobola a:ma: na unaema: Nikapolasi duliyomolamo pe gabo samonomamo nosiyodiliye, mabu nale nopo ma kunu iyatimo opono giba teteno uwomu teta:mo me duliyomololo kokolima:.

13 Ebene Apolosiko ega:walo gabamanino totomu iyatawadawa Sinasiko ibi netewapi-ate natamo atumu ka:ka:pemaima:, modobola a:ma: ibi wadenomamo nowalubiliye, iyo, ibino pe gaboma: kebe modoboa: tanalate da:pola:lamena ebe tanalo a:ma: nilakapolo gito na:tuputupuilamiye.

14 Ega:walo me tanalo idila. Aimano nanitabokobi midipiate Kuliti opolo dilukuliona, modobola a:ma: ibi na:totomulateliye, iba:te ibino ilukuli magumulo mani woko kelekele eba osiyodilolelo ibi a:ka:tuwa: ibino iyaiya modoboa: tanalo nulamenakoma:na:, ebene tete epetapilo iba:te iyaiya gabo atumu ka:kulaema:na: wadewade tanalo epetapiatamo kosiyodilolema:. Iyo, modobola iba:te ibino woki kawonomamo niyatinakoma:na: eba kunu kowagelenama:, iba:te ibino ilukuli magumulo damolama: eda:okapoma:.

15 Ebema: piyate nagodolo dilukulina, ibi bilibilinomate ibino nilakapo tabo a:ma:tamo paliba, ebene Kuliti opolo piyate Godoko nanitabokobi midi magumulo a demalagidiloena, modobola a:ma: aimano nilakapo tabo iba:tamo na:kiyawaiye.

Modobola Godokono nilakapo tanalote la: bilibilinomagodolo nitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE LETA PAILIMONITAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela, nale Ya:su Kelisoko mabuma: idoko motolo okolinamo. Na ega:walo
a nanitabokobi midipino ekawi Timotiko, ale me leta a:ma: Pailimonitamo paliboma:.
Nanitabola, a:ma: aimano wade lumaginomolata ega:walo a:ma:le ago Godokono woko
bosiyodilonata.
2 Ebene la: sosi epo piyate Pailimonikono motolo daladabuta:wenakoma, ega:walo
a nanitabokobi midipino naniko A:piyako, ega:walo Saitanatamo gowelao tanalo ago
kapimiya dosiyodilona ebe dubu Akipasiko, ale la: bilibilinomatamo atumu me leta
paliboma:.
3 Modobola aimano Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko, iba:te ibino
nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo la:tamo nikalaema:ta.

Polote Pailimonikono Tanaloma: Kalakala Tabo Da:kiyawaiya

4 Naimano wade lumagi Pailimoni, nale damamatenakomo ebe Godotamo towetowe
tabo eba kiyawaolo a:imano tanaloma: nale kalakala tabo ebetamo adipatenakomo.
5 Iyo, naimano kalakala bitana mabu a:ma:le Godokono epo bilibilinomo nilakapolo
demalagidilola:wena ega:walo a:ma:le Kawodawa Ya:suko nanitabokobi midi magumulo
kodakodalo duta:wena, nale ebe netewa tanalo olowionakomo.
6 Ebene nale Godoko ma kunu toweomenakomo, a:ma:la, ala, ale nanitabokobi midi
magumulo kapiya eponomoma: deda:onama:, ebe tanalone ale Kelisoko magumulo eba
ilukulinalo kebe wadewade tanalo Godogodone kuwatenakoma:, a:ma:le ebe tanalo
bilibilinomo wadenomamo kiyatawaema:.
7 O naimano wade ekawinomo, nanitabola, a:ma:le epo epetapi nilakapolo eba
malagidilolenalo ibino tepo magumuno mibomibo woki dopoliyalelama:wenaka, nale
ebe tanalo dolowimo naimano iyaiya temeteme magumulo kawo gelebadi tanalo
ega:walo kalakala tanalo ebo uwatimo!

Polote Pailimoniko Daniya Ebete Onisimasiko Kalakalago Kelaema:

8 Ebema: a netewapi Kelisoko nanitabokobi midi magumulo eba okolionalo ebeno
modobo elawote na Pologodolo bitana, iyo, talena kitana: nale naimano ubi tanalo
awokalimite a:ma: kawonomamo kanatama:, ma kunu a:ma:le naimano ubi tanalamo
gito ka:tuduwataema:.
9 Wiyasiya nale a:ma: nilakapolo demalagidilotanama, ebema: a:ma:le naimano ubi
tanalo osiyodiloma: nale a:ma: kawiya akanatama, ao, na wiyasiya a:ma: gelebadi
gabodo toweoemata. A:ma: numa:, na Polotela, na kadelema: eba eda:nalo Ya:su
Kelisoko mabuma: idoko motolo okolinamo, ebema: a:imano nilakapo natamo nanitabolo
ditana, modobola ebe tanalo awokalima: a:ma: naimano towetowe tabono tanalamo
na:tuduwatiye.
10 Ebema: namutudawa, nale Onisimasiko* mabuma: a:ma: toweoemata, mabu nale me
idoko motolo eba okolinalo ebete nanitabokobi midi magumulo naimano gudu idima: edi.
11 Dopamo ebete a:imano motolo eba okolinalo, diyala, tete epetapilo ebete ebeno woko
osiyodilo magumulo wadewade tanalo a:ma:tamo kosiyodilolenakia:. Ka:lo wiyasiya
ebete oli lumagima: eda:na, ebema: na iyatawala me tetene wagilimite ebete a:ma:tamo
ega:walo natamo wadewade tanalo kapiya nanitabolo bosiyodilolenakomene.
12 Ebema: numa:, nale naimano oli gudu a:ma:tamo paliboma. Naimano tepo magu-
muno nilakapo tanalote ebetamo ditana beda: kawonomola:ka:,
13 ebema: na ubi ma kunu iyatimo, Ya:sukono Wade Tabo mabuma: Onisimasite nago
me idoko motolo eba okolinalo natamo wade walubi tanalo kiyatinama:. Nanitabola,
a:ma: mululo eba okolinalo a:ma: modoboa: walubi tanalo natamo iyatima:, ebema: kuba:
a:imano wokodawate a:imano gobebobo pelawete na niyakabolo eba okolilo naimano
iyaiya modoboa: tanalo kosiyodilolemene.
14 Wiyasiya nale woki eba kunu eba iyatitalo ebe a:ma:tamo paliboma: kamoedita:,
mabu na ubia:nola a:ma:le modobo tabo gea:no ebete na gito walubininama:. Ebema:

---

* **1:10:** Me Onisimasikono mailono magumu nitana 'Wadewade Tanalo Osiyodiloledawala.' Ebete dopamo Pailimonikono wiya: wokodawama: eda:nami, wiyasiya ebete Pailimonitamo da:dowiya, ebe tetelo ebete pilo tanalo osiyodilote ebegodone Loma kawo duliyomolamo gito alauliya. Ebete ebolo eba nokolilo egela idilo Polago danalugiya ebegodone Ya:sukono Wade Tabo olowite nanitabokobi mididawama: ebo ediya.

a:ma:la, nala, ale me guduno tanaloma: woki kapiyama: eda:oa:no, nale ebe kodakodalo atila:nama: modoboa:.
15 Diyala, Godote Onisimasikono tanaloma: ubi ma kunu da: iyatile, ebete a:ma:godone alaula:te tete da:pesolo a:ma:godolo okolia:no duliyomolo idilo ka:nokoliatepama:, wiyasiya kalakala kawonomola, me tetelo ebete a:ma:tamo walo da:ka:pemene ebete a:ma:godolo tete geyageyanomolo bokolinamene, mabu nanitabola, me tetelo la: netewapiate nanitabokobi midi magumulo kapiya alailaema: eda:namata.
16 Ebema: me tetelo a:ma:le ebe a:imano wiya: wokodawama: degeawena, modobola a:ma: atu tetelo ebe a:imano nanitabokobi mididawa ekawi idima: eba ka:minalo ebe nilakapolo nemalagidilona. Nanitabola, Onisimasiko mabuma: naimano kalakalate kawonomoma: eda:na, wiyasiya a:ma:le ebe walo da:kuma:emene, ebe tetelo a:imano kalakala tanalote nagodolo ditana ebe kalakala nanitabolo kodolimene, mabu ebe a:imano wade wokodawala ega:walo ebe Kawodawa Ya:suko magumulo a:imano ekawima: eda:na.
17 Ebema: a:ma:le na Kelisoko magumulo a:imano wade namutudawama: deka:na:miawena, modobola a:ma:le Onisimasiko kawo kalakalanomago nelawiye, nale a:ma:tamo da:pemo ebe tetelo a:ma:le na keba kunu na:kelawena:emene eba kunu.†
18 Ega:walo ebete alaula:no, diyala, dopamo ebete kuba idi a:ma:tamo da: osiyodilile, ma kunu ebete pilo tanalo dosiyodili, modobola a:ma: wiyasiya ebe kuba naimano kubama: na:midiye, ebema: nanitabola, ebe tanalo walone na a:ka:tuwa: ka:pa:tupugaimamo.
19 A:ma: numa:, lumagi idite na mabuma: me leta tabono iyaiya tanalo eba akulolelo, wiyasiya na Polote naimano nanitabo tanalo awokalima: na a:ka:tuwa: naimano kotamo me kapiya tabo akulolemo, nale Onisimasikono kuba osiyodilo mabuma: a:ma:tamo nanitabolo ka:pa:wiyamamo. Wiyasiya a:ma:le na ebe tanalo wiyakobi ka:midima: ananea:no ebeno kuba osiyodilo tanalo gito degebolema:emene, kuba:, mabu a:ma: nanitabolo iyatawalata, nale dopamo kebe walubi tanalo kawonomo a:ma:tamo diyatimo, iyo, nale Ya:sukono tanalo a:ma:tamo eba awokalimilo a:imano igilo mula: gabo ebo iyatumiyamata.
20 Ebema: naimano ekawi, na ubila a:ma: me nilakapo tanalo Kawodawa Kelisoko mabuma: natamo nosiyodiliye, ebene nale ebe magumulo eba okolinalo naimano iyaiya temeteme tanalo malagidilolea:no gelebadi woki ebo kelaemamo.
21 Nanitabola, na niyatawitamo a:ma:le naimano tabo Onisimasiko mabuma: duma:emene ebo ka:tuduwatama:ta. Iyo, a:imano nilakapo natamo kawonomola, ebema: na iyatawala a:ma: me kapiya ubi tanalamo a:ka:tuduwataemene, wiyasiya nale me leta magumulo kebe iyaiya ubi tanalo kawokalilamita:, a:ma:le ebe tanalo bilibilinomamo atumu ka:ka:tuduwatama:ta.
22 Ega:walo me kapiya tanalo idila. La: Kolosi sosi epate Godoko da:toweoma:wenakoma ebete na idoko moto gune kowaunatenema:, nale ebe wade tanalote ebegodone ka:pemaigama: kalakalago makopelenamo. Ebe tanalote demaigamene nale a:ma:tamo nanitabolo ka:pemamo, ebema: modobola a:imano motolo tete nosiyodiliye nale a:ma:go ka:pokoliatepama:.

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Tabo Da:kiyawaiya

23 Idoko motolo nago dokolina ebe dubu Epa:palasite ebeno nilakapo tabo la:tamo palibo,
24 ebene piyate malo woko nago dosiyodilona, ibi Makako, A:listakasiko, Dimasiko, ega:walo Lukuko, miba:te atumu nilakapo tabo la:tamo kapaliba.
25 Kawodawa Ya:su Kelisokono nilakapo tanalote la:imano tepo magumulo nitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

---

† **1:17:** Poloko tetelo Loma Gabamanino totomu tabote ma kunu itanami, kebe wiya: wokodawate ebeno woko namutudawagodone dalaula:mene, ebe dubute ebe walo da:kuimene, ebeno kuba osiyodilo mabuma: talena puliyala ebete ebe anakapuima:. Ebema: Polote ebe tanalo eba malagidilolo Pailimoniko naniya, ebete Onisimasikono kuba egebolemete ebe kalakalago nelaemene, elawagoa:.

GODOKONO WOKODAWATE LETA YU EPO NANITABOKOBI MIDIPIATAMO OSIYODILIYA

Godokono Tabote Ebeno Gudugodone Atamo Da:pemaigiya

1 Dopamo Godote a Yu epono ewoniatamo iyaiya gabo epetapido tabo kiyawaonaki, iyo,
ebe tetelo ebete ebeno woki awokalimipido ebeno ubi tanalo awokalilamenaki.
2 Wiyasiya a walone gudi tetelo me opono uwomu tetete eba tatalilo, ebete opo
lumagi idido tabo paliboa:no ebeno Gudugodone atamo tabo a:pa:kiyawaiya. Nanitabola,
dopamo ebe Gududo ebete tobolo unu ega:walo me opo kawonomo osiyodiloliya,
ega:walo ebete ebe elawiya me opono uwomu tetenomolo tanalo bilibilinomono
Ulamedawama: keda:ma:.
3 Ebene ebe Gudu ebe Godokono kawo alonomono amama tanalola, ega:walo ebete
Godoko modoboma: eba eda:nalo ibi netewapi kapiyanomola. Nanitabola, tobolo unu
ega:walo me opono inamabu bilibilinomate wadenomamo ka:pola:nama:, ebete ebeno
elawo tabonomamo ibi nulamena.

Godokono Guduno Elawote Ebeno Nopopino Elawo Nodoilina

Numa:la:, ebe Gudute epono kuba osiyodilole tanalo kegebolelaema: gabo dosiyodiliya,
ebete ebe tanalone Unu Duliyomolamo odolote, potele ebolo Kawo Elawodawanomoma:
deda:na ebe Kawodawano tumudi apuamo gito nokoliya.
4 Ebema: Godote ebeno Gudutamo kebe mailo kikamiyale, ebe mailote Unu Duliy-
omolono nopopino mailo bilibilinomo keba kunu kodoilinale, eba kunu Guduno ela-
wote ibino elawo atumu na:kodoilina, mabu Nabiwite ebe Kawodawama: ka:midima:
nanitabonomolo ebe ebema: lawiya.
5 Nanitabola, Godokono nopopi bilibilinomo magumulo ebete idi kapiya ma kunu
kaniya:,

“A:ma: naimano Gudunomolata,
ka:lo na a:imano Nabiwima: eda:mo.”
Ega:walo Godote ebeno nopodawa idino tanaloma: ma kunu kegiya:,
“Nale ebeno Nabiwima: eba eda:nalo,
ebete naimano Gudunomoma: beda:namene.”

6 Ebema: numa:la:, Godote ebeno dopo Gudunomo me opamo paliboma: dolosiyodiliya,
ebe tetelo ebete ebeno tanaloma: tabo idi ma kunu kegiya,

“Modobola naimano nopopi bilibilinomate ebe namamatema:na:.”

7 Ebene ebeno nopopino tanaloma: Godote tabo ma kunu giya,

“Nale naimano nopopi awa popimu a:midilinakomo,
iba:te naimano ubi tanalamo tudila:olo
iyaiya ka:tolaema:.
Iyo, nale ibi ela menamu eba midilinalo,
iba:te naimano iyaiya woko bosiyodilolenama:na:.”

8 Wiyasiya Godote ebeno Guduno tanaloma: ebetamo negiya,

“A:ma: nani Godoma: eba eda:nalo,
a:imano Kawo Elawodawano tanalote
uwomua: uwomua: tetelo bitanamene.
Ebema: a:ma:le a:imano epono tanalo
tuputupu woki kapiyamo banagilamelelamenakoma:ta,
9 ega:walo a:ma: kuba tanalo osiyodiloma: ubia:noma: eba eda:nalo,
wadewade tanalo kapiya osiyodilolema:
ubi kawonomamo iyatinata.
Me mabuma: potele a:imano Godoma: deda:na,
ebe Kawodawate me opo epo epetapi uwatea:no
a:ma: kapiya elawiyata,
iyo, ebete kalakala tanalo kawonomo

a:ma: unamo adipaniya,
a:ma:le ebe kalakalago
Kawo Elawodawano okoli bailo kokoliawitama:.”

10 Ega:walo tete idilo Godote ebeno Gudutamo tabo ma kunu kegiya,

“Potele wagilimi mabune tobolo unu
ega:walo me opo kawonomo
ebeno kotamo dosiyodiloliya,
o Kawodawa, a:ma: ebe Elawodawanomolata.
11 Nanitabola, a:ma:le dosiyodilola:wiyala
ebe inamabu bilibilinomate a:ka:tuwa: kolopoligoma:na:,
pupuliono inamabuate keba kunu ka:kubakubaonakole eba kunu,
wiyasiya a:imano tanalo eba kunua:,
a:ma: uwomua: tetelo bokolinama:ta.
12 Iyo, me opono inamabuate kolopoligoma:,
a:ma:le a:imano ubilo
ibi bilibilinomo iyabaiamo gito kalomoma:ta,
lumagite oli kaliku pulima: ebeno tagala kaliku
iyabaiamo keba kunu kiyatinakole eba kunu.
Wiyasiya a:ma: iyakobi a:kolowiaemene,
mabu uwomua: uwomua: tetelo
a:imano igilote a:kolopoligonamene.”

13 Ega:walo me tanalo idila. Godote ebeno nopopi bilibilinomo magumulo idi kapiya ma kunu kaniya:,

“A:ma: Kawo Elawodawama: eba eda:nalo,
modobola a:ma: naimano tumudi apuamo na:pokoliya,
ebene a:ma:go gowelaopi
nale ibi a:imano agowa puti baima: ka:midilimamo.”

14 Ebema: numa:la:, Godokono ubi tanalote ebeno nopopiatamo keba kunu kitanale? Nanitabola, ebe uliyanate ebe eba amamatenalo, ebete ibi iyaiya alibolenako, piyate igilo mula: tanalo ebegodone delaema:na: ebe epo wadenomamo ka:nowalubilinama:.

2

Kawodawate Epono Igilo Ka:mula:lema: Wade Tabo Da:kiyawaiya

1 Ebema: ebe tanalo eba malagidilolo modobola ale kebe iyaiya nanitabo tanalo kolowiyama:, ebe tanalo kodakodanomolo kowatila:mota:namalema: ale ele gabo idi odidikapoma:.
2 Numa:la:, Godote ebeno nopopido kebe iyaiya Totomu Tabo a Yu epono ewoniatamo dikalamiya, ebete ebeno ubi iyatiya iba:te ebe tabamo nanitabonomolo ka:tudila:onama:. Ebe mabuma: ibi magumulo piyate tudila:oa:no pukala idi dadikanaliya, ebako epate ebegodone ibino modobo wiya gito uwatenakiya.
3-4 Wiyasiya a tetelo demaigiya, ebe igilo mula: tabono elawote dopo tabono elawo nodolina. Kawodawa Ya:sute da:piya, ebete ebe oli tabo a:ka:tuwa: pa:kiyawaiya, ebene piyate ebeno tabo dolowiya, iba:te ebe tabono nanitabo tanalo atamo eba pawokalimilo, Godote iyaiya anoano tanalo bilibilinomo ebo osiyodiloliya ale ebe tabo nanitabonomoma: ka:midima:. Ega:walo ebe atu tetenomolo Godote ebeno ubilo ebeno Uliyanano iyaiya elawo atamo gito ikaeamiya ale nanitabokobi midi magumudo ebeno woko kosiyodilonama:. Me mabuma: ale ebe wade igilo tabo ubia:noma: deda:oma:, ale Godokono dowa tanalone keba kunu nakalautioma:? Gaboa:nola, aimano kuba wiyate atamo nanitabonomolo ka:pemene!

Ya:sute Aimano Igilo Mula:leamedawama: Deda:na

5 Numa:la:, Godokono Kawo Elawodawano oli opote atamo nanitabolo da:pemene, nale ebe opono tanaloma: kiyawautamo, me tagala opono tanaloma: ka:kiyawauta:. Nanitabola, ebete ebeno nopopi kalomiya: iba:te ebe oli opolo kawokawo elawodubuma: keda:onama:.

6 Wiyasiya Godote ebeno Kawo Elawodawano gobebobo potamo ikaema: ubi diyatiya,
ebeno Buka apuapuno tabo bilibilinomo magumulo tabo idite ebe tanalo ma kunu
awokalimina,

“O Godo, a:imano nilakapo beda: kawonomola:ka:!
A:imano elawo kawonomoma: eba eda:nalo,
mabu keleka: a:ma:le me opo epo demalagidilola:wena?
Iyo, a:ma:le ibi beda: mabuma: ka:nilakapoilama:wena?
7 A:imano elawo modobolo itana
epo gito ka:kubailaema:,
wiyasiya ibi me opamo a:ma:le alomiyata,
iba:te tete da:pesolo
a:imano nopopino ulame magumulo ka:pola:nama:.
Ebene a:ma:le kebe tete wadenoma: degeawiyala,
ebe tetelo ibi unamo owadipalateliyata,
iba:te a:imano kawo alonomono magumulo eba ilukulinalo
8 me opono tanalo bilibilinomate
iba:tamo ka:tudila:onama:.”

Ebema: nanitabola, me Buka tabote ma kunu gena, Godote epo alomiya me opono tanalo
bilibilinomo ulamepima: keda:onama:. Wiyasiya me tetelo ale ebe tanalo nanitabolo
kuminakoa:, iyo, me opono tanalo bilibilinomate epono ubi tanalamo nanitabolo
ka:tudila:ona:.
9 A wiyasiya wade tanalo idi numinama:, ebe tanalo ebe Ya:sukono Kawo Elawodawano
tanalola. Nanitabola, ebete me opamo da:piwisigiya, tete da:pesolo Godokono nopopino
umi magumulo eba pokolinalo, ebete Godokono nilakapo tanalodo epo bilibilinomono
kuba osiyodilole mabuma: ebo a:iya, iyo, ebete a:e magumulo kawokawo temeteme
duwatiya, ebe mabuma: Godote ebe unamo adipatiya ebete ebeno kawo alonomo
magumulo kokolinama:.
10-11 Numa:la:, Godoko ebe potele inamabu bilibilinomo dosiyodiloliya ebe Ela-
wodawala, ebene ebe inamabuate ebe kowalogonama: ebeno igilago pola:na, ega:walo
Ya:suko ebe potele epo ebeno kawo alonomo duliyomolamo demagatalena ebe Ka-
wodawala. Ebema: Godote ebeno temeteme tanalodo ebe wadedawanomoma: eba
midilo, ebete tuputupu tanalonomo ebo osiyodiliya, mabu eba kunu ebete gigiyu
a:iyamidiya epo epetapi bilibilinomo ebetamo kemagaelema:. Iyo, nanitabola, Ya:suko
ebe potele epo Godokono talena gudima: eba midilinalo ibino iyaiya kuba osiyodilole
tanalo degebolelamena ebe Nilakapodawala, ebema: piyate ebe gabodo talenapima:
deda:iya, iba:te Ya:suago kapiya alailaema: eba eda:onalo, ebete ibi ebeno ekakima:
ka:la:ima: ilipokobi kolowina:.
12 Ebe mabuma: ebete Godokono Bukalo ma kunu gena,

“O Godo, naimano ekakiate a:ma: amamatema: daladabutinaka,
nale ibino dopo apulo
a:imano mailo unamo eba adipatelo
a:imano wadewade tanalo ebo bawokalilamenakomo.”

13 Ega:walo tete idilo ebete tabo ma kunu kegena,

“Nale naimano nanitabokobi midi tanalo Godotamo iyatinamo.”

Ebene ebete ebe tabo moga:melo walo na:kegena,

“Piyate nago Godoko nanitabokobi da:midina,
ebete ebe epo natamo gito ikanamiya,
iba:te naimano gudima: keda:onama:.”

14 Numa:la:, me ebeno kapiya alailame epate me opolo ilukuliona, ebe mabuma:
Ya:sute ebeno ubilo me opono lumagi idima: eda:te me opamo ebo pawokaliya epono
iyaiya temeteme ega:walo modoboa: tanalo wadenomamo ka:piyatawaoma:. Kalakala
kawonomola, ebete ebeno ubi ma kunu iyatiya, ebete ebeno a:e tanalodo Kubadawano
elawo kanakapuima:, mabu dopamo tete geyageyanomolo ebe dawate a:e wiya me opo
epatamo ikalamenaki,

15 iyo, piyate uwomua: tetelo ibino a:elao tanaloma: da:toletoleonamiya, Ya:sute ubi
iyatiya ebe epo tole tanalono elawo magumune kowagailima:.
16 Ebema: Ya:sukono osiyodilole magumulo a me tanalo uminama:, ebete Unu Duliy-
omolono nopopi walubilia:no A:ibalayamakono walone gudi kapiya walubilinako.
17 Me mabuma: me opolo piyate Ya:sukono ekakima: deda:ona, ebete ibino
ololonomoma: nanitabonomolo ediya, iyo, gabo idite kitaniya: ebete epono kuba osiy-
odilole tanalo egebolelamete ka:dodolomatililaema:. Numa:la:, ebete me opo lumagima:
dediya, ebe mabuma: ebe Godotamo kalimagono ikameopino Watodawa kapiyanomoma:
eba eda:nalo, ebete me opo epo nilakapolo kowalubilinama: Godotamo woko modobolo
osiyodilonako.
18 Iyo, Saitanate kebe epo kuba gabamo kowabuga:talenakole, Ya:suko ebe modobola ibi
wadenomamo kowalubilinama: mabu dopamo ebete me opolo dokolinami, ebete atumu
iyaiya tete epetapilo kuba gabamo wabuga:ta tanalodo temeteme iyatawanaki.

3

Ya:sukono Elawote Mosesekono Elawo Nodolina

1 Ebema: naimano ekakiala:, Godote la: kebe epo ebeno talenapima: eda:oma: nago
deka:la:mitiyala, modobola la: Ya:sukono tanalo wadenomamo nemalagidilala:. Ale
kebe tabono iyaiya tanalo Godokono nanitabo iyatulame tanaloma: da:midilinama:,
Ya:sute ebe tabo aimano tepo magumulo na:kodakodailamena. Iyo, ebe Godote a
kowalubima: dapalibiya ebe dawala, mabu ebete ebeno kalima ikame tanalodo aimano
kuba osiyodilole tanalo egeboleamenako, dopamo Godotamo kalimagono ikameopino
Watodawate a Yu epo keba kunu kowalubinakile eba kunu.
2 Nanitabola, potele ebe wade woko kosiyodiloma: ebe delawiya, Ya:sute ebe Ka-
wodawano ubi tanalo bilibilinomamo a:tuduwatiya, dopamo Mosesete Godokono epo
bilibilinomo kowalubilinama: ebetamo nanitabo woko dosiyodilonami eba kunu.
3 Numa:la:, lumagi idite wade moto detemene, epate umite ebe moto muloma:
a:kegelama:na:, wiyasiya iba:te moto etedawa kapiya mulodawama: keka:ima:na:.
Ebema: nanitabola, Ya:sute Godokono wade motonomo etedawama: eba eda:nalo, mod-
obola ale ebe ununomamo kadipatiye, wiyasiya ale Moseseko unamo akadipatema: mabu
ebete Godokono moto ketiya:, ao, ebe motolo dilukulina ebe kapiya alailame magumulo
ebe idima: eda:na.
4 Ega:walo me tanalo idi a iyatawala, kebe iyaiya motote da:pola:na, ibino iyaiya
etemoteopi atumu ba:ka:pola:na, iyo, idi kapiyate a:ka:tuwa: kapawokaliya:. Eba kunu
me opolo da:pola:na ebe inamabu bilibilinomo atumu iba:te a:ka:tuwa: ibino ubilo
kapawokalaiya:, wiyasiya Godote ebe inamabu ebeno ubilo osiyodiloliya.
5 Nanitabola, Godokono moto epo magumulo Moseseko ebe wade wokodawa idila,
iyo, ebete Godokono ubi tanalo bilibilinomamo na:tuduwatanami. Ebe mabuma: Godote
walone tetelo me opo epatamo kebe wadewade tabo da:kiyawaomene, Mosesete ebeno
woko magumulo ebe iyaiya tanalo dopamo awokalilamenaki.
6 Wiyasiya moto etedawa Ya:sukono tanalo eba kunua:. Ebe moto Namutudawano
Gudula, ebema: piyate ebeno motolo woko dosiyodilona, ebete ebe wokopi bilibili-
nomono Watodawama: eda:na, iyo, ebete ebe tanalodo ebeno Nabiwino ubi tanalamo
nanitabolo tuduwatanako. Ebema: me kawo tanalo numa:la:, kebe tetelo a nanitabokobi
midipiate aimano wade wiya laema: olowiolo dilukulionama: ega:walo ale epetapino
dowa tanaloma: tolea:no kodakodalo delamota:onama:, ebe tetelo a Godokono wade
motoma: beda:onama:.

Nanitabokobi Midia:piate Godogodone Wade Wiya Lawea: Tanalo

7-8 Ebe mabuma: Godokono Uliyanate ebeno Bukalo ma kunu gena,

"La:imano ewoniate bulu opolo
na Godotamo tudila:oma: ubia:noma: eda:iya,
iyo, iba:te natamo wato kodakodanomoma: eba eda:olo,
nale ibino kateneno ubi tanalo iba:tamo ikalamea:no
iba:te ebo geliya na nani Godoa:.
La: wiyasiya naimano tabo ka:lo egelalo dolowiaema,
iba:te dopamo keba kunu kowageliye,
la: eba kunu akowagela:la:.
9 Eiye! Na Godote 40 ulamalo
ibi kebe tanalamo kowalubilinakimo,
iba:te ebe wadewade tanalo ulamenakiya,

wiyasiya kebe tetelo
nale ibino kuba wokino tanalamo tuduwata:no
iba:te ebo geliya na nani Godoa:!
10 Ebe tetelo nale ebe epatamo dowate negiyamo,
'Iba:te na nanitabolo kowaloma:enena:,
iyo, ibi ubia:nola
naimano Totomu Tabamo ka:tudila:oma:.'
11 Ebema: naimano dowa magumulo
nani tabonomo ma kunu giyamo,
'Nale iba:tamo kebe opo ikalaema:
dopamo demalagidiliyamo,
na woki iyakobi midite,
ebene uwomua: uwomua: tetelo
iba:te naimano Wade Ela Ami Opamo a:ka:nopila:oma:na:!' "

12 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekaki, la: nanisiwale! Modoboa: la: magumulo idite ebeno tepo magumulo kuba kimalagidilo eba wagilimilo Nani Igilodawa Godokono ubi tanalamo tuduwata:noma: eda:te ebegodone da:bolobigamene.
13 Modobola la: wiyasiya egela bilibilinomolo la:imano nanitabokobi midi magumulo epetapiate epetapi nowalubiuinakiyala:, la: magumulo idite kuba osiyodilo tanalono a:da: elemasigi tanalamo gate Godotamo wato kodakodama: eda:kapoma:. Nanitabola, Godote ebeno Bukalo degena lumagite ka:lo egelalo ebeno tabo kolowima:, ebe tabono magumu a bilibilinomo mabuma: itana.
14 La: numa:la:, a kebe nanitabokobi midi tanalo wagilimi mabune delawiyama:, ale ebe atu tanalo magumulo kodakodalo eba lamota:onalo uwomu apuamo da:nemaimioma:, ebe mabuma: Kelisote a bilibilinomo eba:go kapimiya woko osiyodilopima: keka:imene.
15 Iyo, me mabuma: Godokono Buka tabote ma kunu gena,

"La:imano ewoniate Godotamo wato kodakodanomoma: eba eda:olo,
ebetamo tudila:oma: ubia:noma: eda:iya.
La: wiyasiya ebeno tabo ka:lo egelalo dolowiaema,
iba:te dopamo keba kunu kowageliye,
la: eba kunu akowagela:la:."

16 Ebema: Godokono tabo olowiote wiyasiya ebetamo ka:tudila:oma: ubia:noma: deda:iya, ebe epo bilibilinomo piyatela:ka:? Ibi Mosesete Isipiti opone Godokono elawamo dowagailiya ebe epola.
17 Ega:walo 40 ulamalo Godote piyatamo da:dowanami, ibi piyatela:ka:? Ibi piyate bulu opolo ebetamo kubakuba tanalo dosiyodilolenakiya ebe epola, iyo, iba:te ebolo ebema: a:elaiya.
18 Ega:walo Godote wade opo ikalaema: piyatamo nani tabonomo degiya, ibi piyatela:ka:? Ega:walo ebete woki iyakobi midite ebe Ela Ami Opo uwomua: tetelo ikalaema: ubia:noma: eda:lo degiya, ebe tabo ebete kebe epono tanaloma: kegiyale? Numa:la:, ibi piyate ebetamo tudila:oma: ubia:noma: deda:iya ebe epola.
19 Ebema: ale me kawo tanalo nanitabolo uima:, ebe epono nanitabokobi midia: mabuma: iba:te Godokono wade opamo ka:nopila:oma: ka:modobiya:.

4

Godote Wade Ela Ami Opo Ebeno Epo Mabuma: Dosiyodiliya

1 Ebema: numa:la:, Godote dopamo aimano ewoniatamo kebe tabo nanitabolo kegiyale, ebe tabo ka:lo aimano tanaloma: bitana, iyo, ale ebeno Wade Ela Ami opamo ka:nopila:oma: ebete modobo gabo atamo ikaeamiya. Ebe mabuma: modobola aimano ewonino tanalo eba malagidilolo ale tole tanalo lawete wadenomamo kilukulinamalema:, la: magumulo idite ebe Wade Ela Ami Opamo nopegama: ele gabo odidikapoma:.
2 Nanitabola, a me tetelo Wade Tabo keba kunu kolowiyama:, aimano ewoniate atumu dopamo Godokono tabo eba kunu olowiya, wiyasiya ibino tabo olowio tetelo iba:te wade tanalo ebegodolo kumiya: mabu ebeno tabo nanitabokobi midi tanalodo kelawiya:.
3 Wiyasiya me tetelo a piyate Godoko nanitabokobi da:midinama: aimano tanalo eba kunua:, mabu a ebeno Wade Ela Ami Opamo nanitabonomolo ka:nopila:omalema:, ebete atamo nani tabonomo keba kunu kegiyale eba kunu.
Nanitabola, Godote ebeno ela ami tanaloma: ega:walo aimano ewonino tanaloma: me tabo dopamo egiya,

“Naimano dowa magumulo
nani tabonomo ma kunu giyamo,
‘Nale iba:tamo kebe opo ikalaema:
dopamo demalagidiliyamo,
na woki iyakobi midite
ebene uwomua: uwomua: tetelo
iba:te naimano Wade Ela Ami Opamo a:ka:nopila:oma:na:!’ ”

Numa:la:, Godote me tabo gea:no, dopamo ebete tobolo unu ega:walo me opo kawonomo iyalo tetenomolo osiyodilolete, ebe woko osiyodilo tanalo sebeni egela tetelo dopoliya ela ebo amiti.
4 Iyo, nanitabola, Godokono Buka tabono tanalo bilibilinomo magumulo sebeni egelano tanaloma: tabo idi ma kunu itana, “Godote ebeno woko bilibilinomo opoliyaolete sebeni egela tetelo ela amiti.”
5 Ebene ale me tanalo uima:, Godokono Bukalo ebeno ela ami tanaloma: tabo idi ma kunu kitana, “Uwomua: uwomua: tetelo iba:te naimano Wade Ela Ami Opamo a:ka:nopila:oma:na:.”
6 Numa:la:, dopamo tetelo piyate Godokono Wade Tabo dolowiya, iba:te nanitabokobi midia:no ebeno tabamo ka:tudila:iya:, ebema: iba:te ibino wade tete anaetoamidate ebeno ela ami tanalamo ka:nopila:iya:. Wiyasiya kalakala kawonomola, me tetelo gigiyute a:iyamidalo itana epetapiate ebe atu ela ami tanalamo nanitabokobi midi tanalodo ka:nopila:oma:.
7 Me tanalo ma kunula, ulama bilibilinomo epetapiate da:petolamiya Godote dopo epono wade tete anaetoamida tanalo eba malagidolonapelo, ebete epo epetapi mabuma: walo egela idi a:kiyatiya, ebe egela ebete ka:lo egelama: gena. Nanitabola, ebeno Bukalo kebe tabote ebe egela idino tanalo dawokalimina ale dopamo uima:, iyo, Godote ebe tabo Da:ibidido ma kunu giya,

“La: wiyasiya ka:lo egelalo Godokono tabo dolowiaema,
ebetamo wato kodakodanomoma: akoeda:oala:!”

8 Ebema: numa:la:, piyate Godokono dopo tabo dolowiya, ebeno wokodawa Yosuwate ibi nanitabo ela ami tanalamo nemagataliyataleka:, Godote walone tetelo wade egela idino tanaloma: Da:ibidigodone a:kegiyana:.
9 Ebe mabuma: a me tanalo iyatawala, nanitabo ela ami tanalo idi Godogodolo bitana ebete ebeno epatamo kikalaema:, iyo, ebete sebeni egelalo ebeno woko osiyodilo tanalone ela keba kunu kamitiyale, ale eba kunu ebe atu ela ami magumamo ka:nopila:omalema:.
10 Ebema: nanitabola, kebe lumagite Godokono Nanitabo Ela Ami Opamo da:nopegamene, ebete ebeno woko osiyodilo tanalone ela ebo kanaimene, Godote dopamo ebeno woko osiyodilo tanalone ela keba kunu kamitiyale eba kunu.
11 Ebema: modobola a nanitabokobi midipiate woko osiyodilo magumulo ela-wonomoma: keda:omalema:, ale ebe Ela Ami Opamo nanitabolo ka:nopila:oma:, mabu piyate Godokono tabo dopamo dolowiya, iba:te ibino nanitabokobi midia: tanalodo ele gabo keba kunu ka:nodidiye, a bilibilinomo magumulo kapiya idite eba kunu negama: modoboa:.
12 Me tanalo nanitabola, Godokono tabote eba igilonalo epono tepo magumulo woko elawonomamo osiyodilona, ilo kiyoiyo gilinomo keba kunula:ka: eba kunu, iyo, ebeno ilote gowelaono gili epetapi bilibilinomono ilo nodoilina. Ebema: Godokono tabote lumagino woki mabuamo opeganomo opeganako, ebe lumagino tepo magumuno woki ega:walo uliyanano woki wadenomamo kanagilamelema:. Iyo, nanitabola, epagodolo da:pola:na, Godote ebe tepo magumuno ubi tanalo ega:walo kimalagidilo tanalo ebeno tabamo eba anagilamelelamelo, ebe iyaiya tanalo bilibilinomo ebo awokalilamenako.
13 Ebema: numa:la:, Godote iyaiya tanalo bilibilinomo eba iyatawalo, epate ebegodone tanalo idi waminama; modoboa:, iyo, me opo kawonomolo ega:walo tobolo unulo da:pola:na ebete ebe tanalo bilibilinomo ebeno balida:mo nanitabonomolo nulamena. Me mabuma: walone tetelo a bilibilinomate aimano osiyodilole tanalo magumulo tanalo idi kapiya waminama: gabo umia:no Godokono ololo apuamo eba kunu da:nemaimioma:, ebete a:ka:tuwa: aimano tanalo eba anagilameleamelo, ale aimano kuba osiyodilole tanalono wiya uwate magumulo ale ebe odiyoboma: tabo idi gelama: a:ka:modoboma:.

Ya:sute A Mabuma: Godotamo Kalimagono Ikameopino Unu Watodawanomoma: Deda:na

14 Me ebe mabuma: ale epatamo kebe nanitabokobi midi tanalo kawokaliminakoma:,
modobola a ebe tanalo kodakodanomolo katila:namalema:, mabu Ya:sute a mabuma:
Godotamo kalimagono inamabu ikameopino Unu Watodawanomoma: eda:na, iyo,
ebe Godokono Guduma: eba eda:nalo Godokono ololo apuamo a:nemaigiya uwomua:
uwomua: tetelo a kowalubinama:.
15 Ebema: a mabuma: Godotamo kalimagono ikameopino Watodawama: deda:na,
dopamo ebete me opolo eba okolinalo Saitanate tete epetapi bilibilinomolo ebetamo
iyaiya kuba wabuga:ta gabodo ebetamo penaki, atamo keba kunu ka:penakole eba kunu.
Nanitabola, Ya:sute ebe tanalone aimano apeno iyaiya elawoa: tanalo eba iyatawanalo,
ebe mabuma: ebete a na:nilakapoiamena. Ebema: numa:la:, ale aimano elawamo kuba
gabamo wabuga:ta tanalone alautioma: ka:modobona:, wiyasiya kalakala kawonomola,
Ya:sute a walubima: modobola, mabu dopamo ebete Saitanatamo tuduwata:no kapiya
tete idilo kuba idi kosiyodiliya:.
16 Me ebe mabuma: modobola ale Godokono Kawo Elawodawano okoli baiamo
tolea:no ka:nemaimiomalema: aimano kuba osiyodilole mabuma: ebeno nilakapo ale
ebo ka:nelaema:. Iyo, nanitabola, a a:ka:tuwa: a walubilima: modoboa:noma: eba
eda:onalo, wiyasiya ebeno nilakapo tanalote modobolo itana aimano kuba osiyodilole
tanalo bilibilinomo kegeboleaema:.

5

Ya:sute Godotamo Kalimagono Ikameopino Unu Watodawanomoma: Eba Eda:nalo Ebete Dopamo Demaigiya Ebe Watodawa Idi Mekisadekako Keba Kunula:ka: Eba Kunula

1 La: iyatawalata, Godotamo kalimagono ikameopi magumulo ebete kebe dubu ibino
Unu Watodawanomoma: keda:ma: delaemene, ebe dawate epono kuba osiyodilole
mabuma: Godokono woko osiyodilo magumulo kalimagono inamabu ega:walo nilakapo
inamabu ebetamo kikameomene.
2 Ebema: numa:la:, ebe dubu modobola epetapino kuba osiyodilole mabuma: dowa:no
Godokono nilakapo iba:tamo kawokalimene, mabu ebete ibino elawoa: tanalo iy-
atawanomola. Iyo, iba:te Godokono nanitabo tanalo iyatawaoa:noma: eba eda:onalo tete
bilibilinomolo ele gabo dodidinaka, tete epetapilo Godoko kalakalakobi midima: ebete
atumu elawoa:noma: keda:nako.
3 Me mabuma: ebete kebe iyaiya tetelo kalimagono inamabu Godotamo epetapino kuba
osiyodilole mabuma: dikameonakomene, ebe atu tetelo ebete ebeno kuba osiyodilole
mabuma: ba:kikameonakomene.
4 Nanitabola, Godotamo kalimagono ikameopi magumulo dubu idi ebe a:ka:tuwa:
ebe unamo adipatelo Unu Watodawanomoma: eda: gobebobo a:kelaemene. Ao, Godote
a:ka:tuwa: ebeno ubilo ebe dubu kelaemene, ebete dopamo A:loniko keba kunu
kelawiyale eba kunu.*
5 Ebema: Kelisote atumu, ebe Unu Watodawanomoma: eda: gobebobo laema: ebe
a:ka:tuwa: ebe unamo kadipatiya:. Ao, Godote wiyasiya ebe eba walogolo ebetamo tabo
ma kunu giya,

"A:ma: naimano Gudunomolata,
ka:lo na a:imano Nabiwima: eda:mo."

6 Ebene Godote ebeno Bukalo ebeno tanalo walo ma kunu kawokalimiya,

"Uwomua: uwomua: tetelo
a:ma: natamo kalimagono inamabu
ikanamonedawama: beda:nama:ta,
Mekisadekate† dopamo naimano wokodawama:
keba kunu keda:namile eba kunu."

---

* **5:4:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Mosesete Yu epo Isipiti opone demagataliya, ebe tetelo Godote epono kuba osiyodilole mabuma: Libai gu dubu uwatiya, iba:te ebetamo kalimagono inamabu ikameopima: keda:onama:. Ebene ebe Libai gu dubu bilibilinomo magumulo ebete Mosesekono naniwi A:loniko kapiya lawiya, ebete ebe wokopino Unu Watodawanomoma: keda:nama:, iyo, ebete ebe woko gobebobolo dopo lumagima: ediya. † **5:6:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: Mekisadekakono tanalo wadenomamo iyatawama: dowagela:emene, modobola a:ma: Wagilamole Mabu Buka 14.17-24 numiye. Ebolo a:ma: me kawo tanalo kuima:ta, Godote A:loniko ebeno kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: keda:ma: ebe lawea:no, iyalo tetenomolo me dubu idi Mekisadekate okolinami, iyo, ebete Yu epono ewono A:ibalayamako tetelo ebetamo demaigiya, Godote ebe ebeno kalimagono ikameodawa idima: ebo ka:miya.

7 Numa:la:, Ya:sute me opolo eba okolinalo ebe iyatawiya Godokono elawo modobola
a:e temeteme magumulo ebeno igilo ka:mula:ema:, ebema: ebete ipupago ebeno tabo
madodo unamo adipatelo Godoko ebo toweomiya. Ebe tetelo Godote ebeno towetowe
tabo olowite ebe nanitabolo owalubiya, mabu Ya:sukono okoli magumulo ebete ubi iyati-
nami ebe a:ka:tuwa: ebe opamo eba iyatilo wiyasiya ebeno Nabiwi unamo kadipatema:.
8 Nanitabola, Ya:sute Godokono Guduma: eba eda:nalo wiyasiya kawokawo temeteme
iyatawiya, iyo, ebete ebeno temeteme tanalone wadewade woki ebo uwatiya ebeno
Nabiwino ubi tanalamo nanitabonomolo ka:tuduwatama:.
9 Ebene ebete ebeno Nabiwino ubi tanalo bilibilinomo dopoliyaliya, ebe tetelo ebete
modobonomoma: eba eda:nalo Nabiwino ubi tanalamo da:tudila:ona ebe epono igilo
mula:lelame tanalono mabuma: ebo ediya,
10 ega:walo ebe atu tetelo Godote ebe ebeno kalimagono inamabu ikameopino Unu
Watodawanomoma: ka:miya, ebete Mekisadekako dopamo keba kunu keka:miyale eba
kunu.

Godokono Tabono Magumu Iyatawa Tanalodo Wadenomamo Apepeo Tanalo

11 Nanitabola, nale la: me kawo tanalo kiyatulametama: tabo epetapi bilibilinomate
nagodolo ba:pola:na, wiyasiya me tetelo modoboa:, mabu la: muloa: gudi keba kunula:ka:
eba kunu eda:onamata.
12 Eiye! La: Godokono tabo nanitabokobi da:mida:wiyama, ebe tetene wagilimite
tete geyageyanomo a:petiya, la: wiyasiya ebe tabono iyaiya iyatulame iyatawa tanalodo
nanitabolo kapepeawenamia:. Ebe mabuma: la: me tetelo nanitabokobi midipi epetapino
iyatulamepima: eda:oma: modoboa:, iyo, idawate la: nanitabokobi midi tanalono iyaiya
dopo iyatulame tanalo walo na:kiyatulaema:ta la:le gudikapoma:. Ebema: la: a:lia:li gudi
keba kunula:ka: ebako epoma: eda:onamata, mabu menokobiate iba:tamo nono kapiya
ikalamenaka, iba:tamo nanitabo bae ikalame gabote kitana:.
13 Numa:la:, ebako a:lia:li guduno iyatawate da:pesoma: eba eda:nalo, ebe modoboa:
Godokono tuputupu tabono magumu nanitabolo lawete wade osiyodilo tanalo ega:walo
kuba osiyodilo tanalo kanagilaema:,
14 wiyasiya piyate nanitabokobi midi magumudo apepeote egege gudima: eda:o tanalo
iyalo datepiya, ebe epate nanitabo bae naoma: modobola. Iyo, iba:te nanitabo bae nao
tanalodo wadewade woki iyalo uwatiya, iba:te wadewade tanalo eba osiyodilolelo ibino
ilukuli magumulo wade tanalo ega:walo kuba tanalo wadenomamo kanagilamenakoma:.

6

Nanitabokobi Midi Magumune Gudi Tanalo

1 Ebema: modobola ale aimano ubi ma kunu kiyatimalema:, aimano nanitabokobi midi
tanalo magumulo ale wadewade apepeo epono iyatulame tanalo nanitabolo kuwatema:,
iyo, ale me tetelo nanitabokobi midi tanalono dopo iyatulame tabono iyaiya tanalo
kawonomamo walo a:kemalagidilolema:. Nanitabola, la: ebe dopo iyaiya tanalo iyalo
iyatawaiyamata, ma kunu piyate ibi a:ka:tuwa: ibino elawamo Godoko kalakalakobi
midima: woko dosiyodilona, iba:te ibino osiyodilole tanalone olobila:ote Godokono
osiyodilo tanalo kapiya nanitabokobi na:midima:na:.
2 Ega:walo dopo iyatulame tanalo idi ma kunu bitana, piyate ibino nanitabokobi
midi tanalo awokalimilo Godogodone elawo laema: dowagelena, iba:te obamo
waduba:midaole tanalamo ibino ape ukulaolete epetapiate koto iba:tamo
nowatiolelaema:na:. Ega:walo dopo iyatulame tanalo idi ma kunula, a:elaopi
bilibilinomate igilamo walo da:kemaimioma:na:, Godote ibino tanalo anagilamelelamete
iba:tamo uwomua: teteno modobo wiya ebo kikalaemene.
3 Ebema: numa:la:, me dopo iyaiya tanalo nale la: walo a:kiyatulametama, wiyasiya
Godokono ubi tanalo atamo keba kunu kitanale, ale eba kunu oli iyatulame tanalo epetapi
kapimiya kuwatemalema:.
4 Eiye! Piyate ibino kuba osiyodilole tanalone Godotamo olobila:ote, ebene ibino
nanitabokobi midi tanalone da:na:gudima:na:, iba:te nanitabokobi midi tanalamo walo
keba kunu na:kolobila:oma:na:? Gabo puliyala, kitana:, mabu dopamo iba:te Godokono
alo magumulo eba ilukulinalo, ebegodone demaigiya ebe gito ikame tanalo lawete
wade golanomoma: ebo geliya. Iyo, Godokono Uliyanate iba:tamo da:piya, ebe tetene
wagilimite ebete ibi ega:walo nanitabokobi midipi epetapi ibi bilibilinomo magumulo
woko eba osiyodilonalo,
5 iba:te Godokono Kawo Elawodawama: eda: tanalono elawo duminakiya ega:walo
ebeno tabo dolowionakiya ebe iyaiya tanalo golanomoma: ebo gelanakiya.

6 Wiyasiya numa:la:, ebe tetelo iba:te ibino nanitabokobi midi tanalone eba nigudilo
Godokono Gudu ginima:mo gito itiya. Eiye! Me tanalodo iba:te ebetamo ilipo awokala
eba ikamelo epetapiate ebe gito malogutiya, dopamo kubakubapi epetapiate ebe kewa
olotolowamo tupuguimilo ilipo keba kunu kikamiye eba kunu.
7 Numa:la:, Godokono wade walubi tanalodo ulamate me opamo owonako, ebe
mabuma: kebe pali damelalo wadewade nao inamabuate dapepeoma:na:, ebete ebe
damela wadenoma: kegemene.
8 Wiyasiya kebe damelalo nao inamabuate apepeoa:no kubakuba uwago ega:walo
moeagopi inamabu a:ka:tuwa: ebe magumune demaimioma:na:, tete tatalila Godote ebe
damela kubanomoma: gelo elamo gito kemadoemene.
9 Naimano wade nanitabokobi midipi namutupiala:, nale me elawodopo tabo la:tamo
eba kiyawautalo, wiyasiya na iyatawala la:imano igilo mula: tanalo magumudo la:
kuba damela keba kunula:ka: eba kunua:, ebema: Godokono walubi tanalote la:godolo
itananako.
10 Iyo, Godoko ebe epono tanalo tuputupu gabodo danagilamelelamenako ebe dawala,
ebema: la: dopamo ebe mabuma: woko eba osiyodilonalo ebeno epo epetapiatamo
nilakapo awokalimi tanalodo kebe wadewade tanalo kosiyodilola:wenakima, ebete ebe
tanalo gito a:ka:dodolomatilimene. Nanitabola, la: me tetelo atu wade wokonomo ebe
kosiyodilonamata,
11 ebema: la: mabuma: naimano ubi kawonomote ma kunu itana, la:
bilibilinomate nanitabokobi midi tanalodo uwomu teta:mo atu woko elawonomamo
na:kosiyodiloniyala:. Me gabodo la: wade wiya laema: demakopela:wenama, ebe
tanalote la:tamo nanitabolo ka:pemene.
12 Ebema: na ubia:nola la: woko osiyodilo magumulo elawoa:noma: eda:oma:, wiyasiya
na ubila piyate ibino nanitabokobi midi tanalo Ya:sutamo diyatina, la: ebe epo eba
ibamilatelenalo, la: la:imano nanitabokobi midi mabuma: temeteme uwate magumulo
kodakodalo nelamota:onala:. Iyo, eba kunu Godote kebe wade wiya la:tamo ikalaema:
dopamo nanitabolo degiya, la: ebe wiya nanitabonomolo ka:nelaemamota.

Godote Kebe Tanalo Osiyodiloma: Degemene Ebe Tanalo Nanitabolo Kosiyodilomene

13 Numa:la:, Godote A:ibalayamako kowalubima: ebetamo nanitabolo degiya, ebe tetelo
ebeno tabo ka:kodakodaima: ebete ebeno mailo ka:mite ebo giya, iyo, ebete me opo
lumagino mailo ka:mia:no ebeno mailonomo ebe ka:miya mabu ebeno elawote epo
bilibilinomono iyaiya elawo nodoilina.
14 Ebene A:ibalayamate Godokono tabo ma kunu dolowiya, “Nale a:ma: eba walubinalo
a:imano walonepi kawonomamo ka:bilibililaemamo,”
15 ebe tetene wagilimite ebete ebe wade tanalo uima: nanitabokobi midi magumulo tete
geyageyanomolo kalakalago makopelenami. Ebe mabuma: Godokono wade tetenomolo
A:ibalayamate ebeno wade walubi tanalo nanitabolo umiya.
16 Iyo, a iyatawala, me opo epono apaminateui magumulo idawate tabo eba gitalo,
ebeno tabo kodakodaima: kawodawa idino mailo deka:imene, ebe tetelo olowiopiate
ebeno tabo nanitabokobi midite, ebene ibino apaminateui tanalote gito kolopoligomene.
17 Ebema: numa:la:, Godote me opo epono osiyodilo tanalo eba malagidilolo, ebete a
nanitabokobi midipi walubima: ebeno nopo dawokalimiya, ebe tetelo ebete ebeno tabo
kodakodaima: ebeno mailo ka:mite ebo giya. Ebe mabuma: a me tanalo iyatawanomola,
Godote ebe nopono wade walubi tanalo atamo nanitabolo kikaeaema: ebeno woki walone
iyakobi a:ka:midimene.
18 Iyo, Godoko a:da: elemasigidawa:, ebema: kebe tetelo ebete tanalo idi osiyodiloma:
tabo nanitabolo degemene, ebete ebeno woki iyakobi midia:no ebe tanalo kosiyo-
dilomene, ega:walo kebe tetelo ebete tabo eba gitalo ebeno mailo deka:imene, ebete
ebe tabo atumu akadikanalemene. Ebene Godokono nani tabo ge mabuma: ega:walo
ebeno tabo kodakodaima: ebeno mailo ka:mi mabuma:, a piyate aimano igilo mula: tanalo
laema: kuba osiyodilole magumune ebetamo dalautiyama:, ale ebeno tabo nanitabokobi
eba midinalo elawo ebo lawenakoma:, ale aimano nanitabo igilo laema: olowiolo
kemakopelenama:.
19 Ebema: aimano olowiolo makopele tanalote peno aga keba kunula:ka: eba kunu
eba eda:nalo aimano tepo magumuno woki na:kodakodailamena, ale aimano igilo mula:
baine gito wadauikapoma:. Ebene Godokono Unu Duliyomololo da:ena, aimano agate ebe
Amamateno Iya Motono Talenanomo Bailo eba itanalo, ebeno alete Talena Bainomono
kaliku ubilido petote a kodakodalo ebo matuoamoena, ebema: kalakala kawonomola, ebe
agano ale kodakodanomola, a:ketegalemene.

20 Iyo, dopamo Ya:sute a mabuma: Amamate Motono Talena Bainomamo a:nopegiya,
ebete Godotamo kalimagono ikameo tanalodo aimano kuba osiyodilole tanalo
ka:negeboleaema:, ebema: nanitabola, ebe Godotamo kalimagono ikameopino Unu
Watodawanomoma: ediya uwomua: uwomua: tetelo ebe woko gobebobolo kokolinama:,
Mekisadekate dopamo Godokono wokodawama: keba kunu keda:namile eba kunu.

7

Godotamo Kalimagono Inamabu Ikameodawa Mekisadekakono Tanalo

1-2 A:ibalayamako tetelo me dubu Mekisadekate ebe Yelusalema kawo duliyomolono
Kawo Elawodubuma: deda:nami ebe dubula, ega:walo ebe Ununomo Godotamo
kalimagono ikameodawa idila. Nanitabola, me kawodawano dopo mailono magumu
ebe 'Tuputupu Okoli Kawo Elawodubula,' ega:walo ebeno magumu mailo idi ebe 'Milo
Ikame Kawo Elawodubula' mabu ebeno Yelusalema duliyomolono mailo magumu ebe
'Milo Ikame Kawo Duliyomolola.'
Ebene tete idilo A:ibalayamate netewa-netewa kawokawo elawodubago gowelaote
wato kikopu delawiya, ebe tetelo ebete gowelao baine walo eba ka:pitalo, Mekisadekate
eba:go palugote Godoko ebo paniya ebete A:ibalayamako wadenomamo kowalubi-
nakoma:. Ebene A:ibalayamate ebeno dubago gowela tanalamo duwatiya, ebete ebe
inamabu bilibilinomo anagilamolete epetapi teni apuapu magumune idi kapiya lawe-
naki, idi kapiya lawenaki, Mekisadekatamo ebo ikameiya.
3 Numa:la:, Godokono Bukalo tabo idi kitana: me kawodawano tanaloma: a kiyatu-
aema:, ebema: a iyatawa: ebeno ewonino tanalo ega:walo ebeno menokola nabiwila ibino
mailo, iyo, ebeno awokala tete ega:walo a:e tete atumu atamo kawokalilamena:. Eba kunu
ebe Godokono Gudu keba kunula:ka: eba kunula, mabu uwomua: uwomua: tetelo ebete
Godotamo kalimagono ikameodawama: beda:namene.
4 Ebema: numa:la:, me dubu Mekisadekako ebe beda: kawodawanomola:ka:! A
Yu epo bilibilinomono ewono nabiwi A:ibalayamate ebe tanalo eba iyatawalo, ebete
Mekisadekako kowalogoma: gowela tanalamo duwatiya ebe inamabu bilibilinomo anag-
ilamolete epetapi teni apuapu magumune idi kapiya lawenaki, idi kapiya lawenaki,
ebetamo kalakalago eba kunu ikameiya.
5 Ega:walo me tanalo idila. A Yu epo bilibilinomate A:ibalayamagodone pa-
wokalaiyama:, wiyasiya a magumulo Libai gu dubate a:ka:tuwa: Godotamo kalimagono
ikameopima: eda:ona. Ebema: ibi kowalubilima: a Yu epo epetapiate aimano woko wiya
mani ega:walo inamabu anagilamolete teni apuapu magumune idi kapiya belaema:, idi
kapiya belaema:, iba:tamo gito ikalamolenakoma:, mabu Godokono Totomu Tabote ebe
tanalo kosiyodiloma: a niyatuamena.
6 Ebema: numa:la:, Mekisadekako Libai gudawama: keda:namia:, wiyasiya Libai gu
epono ewono A:ibalayamate ebeno inamabu bilibilinomo anagilamolete Mekisadekako
kowalogoma: ebeno apu ebetamo gito ikameiya, ebene ebe tetelo Mekisadekate Godoko
aniya ebete A:ibalayamako kowalubinakoma:. Iyo, me dubu A:ibalayamako ebe Godote
dopamo ebe kowalubima: potamo nanitabolo degiya ebe kawo dubula,
7 wiyasiya Mekisadekate A:ibalayamakono tanaloma: Godoko daniya, a me tanalone
niyatawaonama: me dubu idino elawote A:ibalayamakono elawo nanitabonomolo
nodolina.
8 Nanitabola, Libai gu epate Godotamo kalimagono inamabu ikameopima: eda:ona,
ebema: a Yu epo epetapiate aimano woko wiya mani ega:walo inamabu anagilamolete
ibino apuapu iba:tamo gito bikalamolenakoma:. Wiyasiya numa:la:, Godokono umi
magumulo ebe Libai gu wokopiate kawokawopima: nanitabolo keda:ona: mabu ibi
bilibilinomate ka:elaoma:na:, ebeno Bukate wiyasiya Mekisadekakono tanalo ma kunu
awokalimina, ebete kawo dawanomoma: eba eda:nalo ebeno igilo tanalote kolopoligona:.
Iyo, A:ibalayamate me tanalo eba iyatawalo Mekisadekako kowalogoma: ebeno inamabu
epetapi ebetamo gito ikameiya.
9 Ebema: diyala, lumagite ebe tanalo eba malagidilolo ma kunu da:begemene,
Libai gupiate ibino ewono nabiwi A:ibalayamado Mekisadekako atumu a:kowalogiya.
Iyo, nanitabola, A:ibalayamate ebeno inamabu bilibilinomo anagilamole tetelo Mek-
isadekakono apuapu ebetamo dikameiya, ebe atu tetelo Libai gu epate ibino ewoni-
agodone inamabu atumu a:kikameiya.
10 Ebema: numa:la:, Libaiko me opamo awokala:no, dopamo ebete ebeno ewonino ape
magumulo eba okolinalo, ebe tetelo A:ibalayamate Mekisadekago dalugiya, Libaite ebe
kawodawa ebeno ewono nabiwa:go kapimiya ebo walogiya.

Ya:sute Mekisadekako Keba Kunula:ka: Eba Kunu Eda:na

11 Ega:walo me tanalo idila. Godote ebeno Yu epo magumulo Libai gu dubu ebetamo
kalimagono inamabu ikameoma: ibi kapiya duwatiya, ebe atu tetelo ebete Yu epatamo
ebeno totomu tabo epetapi bilibilinomo ikalamiya iba:te wadenomamo kilukulinama:.
Ebema: Libai gu wokopino kalimagono inamabu ikameo magumudo epate wadewade-
pinomoma: neda:iyataleka:, Godote ebeno iyanomo kalimagono inamabu ikameodawa
idi akadipatiyana:. Wiyasiya Godokono ubilo idawate nanitabolo emaigiya, ebe dawa
ebe A:lonigodone* da:pemaimiya ebe Libai gu wokopi keba kunula:ka: eba kunua:, ao,
ebe iyanomo wokodawama: eda:na, Mekisadekate dopamo keba kunu keda:namile eba
kunu.
12 Ebema: kebe tetelo Godote ebetamo kalimagono inamabu ikameoma: tagala
wokopino gobebobolo oli wokodawa dadipatemene, ebe atu tetelo ebete tagala Totomu
Tabono iyaiya tanalo iyabaiamo alomote oli Totomu Tabo ebeno epatamo kikalaemene.
13-14 Numa:la:, nale aimano Kawodawa Ya:sukono tanaloma: kiyawautamo, ebe Godote
dadipatiya ebe oli wokodawala. Wiyasiya epo bilibilinomo iyatawala, me dubu Ya:suko
Libai gudawa:, ebete Yuda gu magumune awokaliya, ega:walo ibi me tanalo idi atumu
iyatawala, Godotamo kalimagono inamabu ikameoma: idawate Yuda gu magumune
dopamo kemaigiya:, mabu Mosesete Godokono Totomu Tabo ebeno Bukamo eba aku-
lolelo, ebete Yuda gu epo kanaliya: ebako woko kosiyodiloma:.
15 Ebema: numa:la:, nale da:kiyawautamo me tabono magumu ma kunu awokala,
Godokono iyanomo kalimagono inamabu ikameodawa idi emaigiya, ebe dawate Mek-
isadekate dopamo kebako dawama: keda:namile ebako dawama: keda:na.
16 Iyo, Mosesete a dopamo da:totomuateiya Godotamo kalimagono ikameopiate Libai
gu kapiya magumune kemaimioma:, ebe totomu tanalodo Godokono oli wokodawate
ebeno gobebobo kelawiya:. Ebete wiyasiya Godotamo kalimagono ikameodawano
gobebobo lawiya, mabu ebete kebe igilago uwomua: uwomua: tetelo dokolinamene ebe
igilote elawo ebetamo ikamiya.
17 Ebema: nanitabola, Godote ebeno oli wokodawano tanaloma: ebeno Bukalo tabo ma
kunu iyatiya,

"Uwomua: uwomua: tetelo
a:ma: natamo kalimagono inamabu
ikanamonedawama: beda:nama:ta,
Mekisadekate dopamo naimano wokodawama:
keba kunu keda:namile eba kunu."

18-19 Numa:la:, Godote dopamo kebe iyaiya Totomu Tabo Mosesedo a Yu epatamo
dikaeamiya, ebe Totomuate ka:modobonamia: epo Godokono tuputupupinomoma:
ka:midilinama:. Ebe mabuma: ebetamo kalimagono inamabu ikameopino tanaloma:
da:pola:namiya, ebete ebe tagala Totomu iyabaiamo eba alomolo aimano kuba osiyodilole
tanalo kegeboleaema: gabo idi ma kunu osiyodiliya, a wade wiyanomo ebegodone
kawonomamo laema: olowiolo demakopelenama:, ale ebe wokino tanalodo ebeno ololo
apuamo kalakalago pelamenakoma:.
20 Ega:walo me tanalo idila. Dopamo tetelo Libai gu dubate Godotamo kalimagono
inamabu ikameopima: eda:ote woko wagilimia:no, idite ibino tanaloma: Godokono mailo
keka:miya: iba:te ebe woko ebeno elawamo kosiyodilonama:.
21 Wiyasiya Ya:sute ebetamo kalimagono ikameodawama: dediya, ebe tetelo Godote
ebeno mailonomo eba ka:milo ebetamo nanitabonomolo ma kunu giya,

"Na Kawodawa Godote a:imano wokoma:
naimano woki iyakobi a:ka:midimo,
mabu nale naimano mailamo
me nani tabonomo egemo,
'Uwomua: uwomua: tetelo
a:ma: natamo kalimagono inamabu
ikanamonedawama: beda:nama:ta.' "

* **7:11:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Libai gu epate Godotamo kalimagono ikameopima: eba eda:onalo, ebete ibi bilibilinomo magumulo poko kelawiyale ibino Unu Watodawanomoma: keda:nama:, A:loniko ebe dopodawala. Ebema: A:lonikono walogabo apune ebeno gudi magumulo idite ebeno nabiwino woko gobebobo lawiya, ebene ebe dawate da:iya ebeno gudi magumulo idite atu gobebobo kelawete, ebene ebe tanalote Ya:suko teta:mo ebo pemaigiya.

22 Ebema: numa:la:, Godote epono kuba osiyodilole tanalo egebolelaema: kebe nopo dopamo diyatiya, ebe nopono elawote da:pesodopoma: eda:nami. Wiyasiya ebete me tetelo oli nopo da:kiyatiya, ebe nopote ebeno elawo mailamo demaigiya ebe mabuma: ebe elawote kawonomoma: eda:na, iyo, a nanitabokobi midipi me tanalone niyatawaonama: Ya:sute a mabuma: woko wadenomamo nosiyodilona.
23 Ega:walo me tanalo idila. Dopamo Godotamo kalimagono inamabu dikameonakiya ebe dubate bilibilinomoma: eda:onamiya, mabu ibi magumulo epetapi da:elaonakiya oli apepeo dubu epetapiate a:elaopino woko gobebobo gito kuwatenakiya.
24 Wiyasiya Ya:sukono tanalo iyanomola mabu ebete uwomua: uwomua: tetelo eba okolinalo, ebeno kalimagono ikameo wokote Godotamo a:kolopoligonamene, iyo, lumagi idite ebeno gobebobo a:kelawenamene.
25 Me mabuma: piyate ebe magumudo Godotamo da:pelamenaka, ebe epono igilo ka:mula:lelaema: Ya:sukono elawote modobonomoma: eda:na, mabu ebete uwomua: uwomua: tetelo eba okolinalo ibi mabuma: Godoko ba:toweomenakomene.
26 Ebema: kalakala kawonomola, me tetelo Ya:sute Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: eda:na, iyo, ebe a:ka:tuwa: aimano modoboa: tanalo bilibilinomo magumulo a wadenomamo owalubinako. Nanitabola, ebete Godoko kalakalakobi midima: tuputupunomoma: eba eda:nalo, kuba osiyodilo tanalo idi ebegodolo kitana:, puliyanomola. Ebe mabuma: piyate me opolo kuba tanalo dosiyodilolenaka, Godote Ya:suko ibi bilibilinomo magumune iyabaiamo watiamidate ebe unamo ebo adipatiya ebete Unu Duliyomololo kokolinama:.
27 Ebema: numa:la:, Ya:sute Godotamo kalimagono inamabu ikameopino ununomo watowatopi epetapi keba kunula:ka: eba kunua:. Iba:te ibino kuba osiyodilole tanalo kegebolelaema: kalimagono inamabu Godotamo dopamo ikameote, ebene iba:te kalimagono inamabu epetapi epo mabuma: walo a:kikameonaka, wiyasiya Ya:sukono tanalo iyanomola. Ebegodolo kapiya kuba idite itana:no, ebe a:ka:tuwa: ebeno ape kalimagono nilakapo inamabuma: midite Godotamo kapiya tetenomolo ebo ikamiya, ebema: nanitabola, ebeno kalimate uwomua: uwomua: tetelo modobo woko bosiyodilonamene.
28 Ebema: ale me kawo tanalo wadenomamo uima:, Godote atamo Mosesedo dikaeamiya ebe iyaiya Totomu Tabodo tete geyageyanomolo tuputupua: dubu epetapiate Godotamo kalimagono ikameopino ununomo watowatopima: eda:onamiya. Wiyasiya walone tetelo ebete ebe Totomu Tabo iyabaiamo eba alomolo ebeno elawo mailamo nanitabonomolo ebo giya, ebeno Gudu kapiyate ebetamo kalimagono ikameo woko gobebobolo kokolinama:. Nanitabola, ebe Gudute ebe woko osiyodilo tanalo wadenomamo iyalo iyatawate, uwomua: uwomua: tetelo eba kunu bosiyodilonamene.

8

Ya:sute A Mabuma: Godotamo Kalimagono Ikameopino Unu Watodawanomoma: Deda:na

1 Ebema: nale kebe tabo ka:kiyawautamo, me ebe tabono kawo magumunomola, a nanitabokobi midipi mabuma: ebako wade wokodawanomote bokolina. Iyo, a mabuma: Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: deda:na, ebe dawate Unu Duliyomolono Kawo Elawodawanomo Godokono tumudi apulo bokolina.
2 Numa:la:, a Yu epono ewoni tetelo iba:te Godoko amamatema: sipi-goeogoeono tama awokowiamida moto idi ebo adipatiya, ebema: ibi mabuma: Godotamo kalimagono inamabu ikameopiate woko ebolo osiyodilonamiya. Wiyasiya a mabuma: kalimagono ikameo woko dosiyodilona, ebe dawate me opo epate detiya ebako motolo kosiyodilona:, ao, ebeno woko osiyodilo bai ebe aimano Kawodawate Unu Duliyomololo detiya, ebe nanitabo Amamateno Motono Talena Bainomola.
3 Nanitabola, me opolo Godotamo woko dopamo dosiyodilonamiya, Godote ebe kalimagono inamabu ikameopino ununomo watowatopi ibino woko gobebobamo alomonaki, iba:te epo mabuma: iyaiya dabiole inamabuno kalima ega:walo nilakapo inamabu epetapi ebetamo gito kikameonakoma:. Ebe mabuma: kalimagono ikameo woko a mabuma: dosiyodilona, modobola ebe Kawodawate wade tanalo idi atumu Godotamo na:kikameomene.
4 Wiyasiya numa:la:, a mabuma: Unu Duliyomololo woko dosiyodilona, ebe dawate Unu Duliyomolamo odoloa:no me opolo nokolinataleka: ebete Godotamo kalimagono ikameodawama: a:keda:na:, mabu me opolo wokopi epetapiate eba ilukulinalo tete epetapi bilibilinomolo Godotamo nilakapo inamabu gito ikameonaka, Mosesete a Yu epono ewoni keba kunu ka:totomulateliyale eba kunu.

5 Ebema: piyate me opolo woko dosiyodilona, ebe dubuno woko ebe aimano Ka-
wodawate Unu Duliyomololo dosiyodilona ebe nanitabo wokono uli keba kunula:ka:
eba kunula. Eba kunu Mosesete Godoko amamateno sipi-goeogoeo tama awokowiamida
moto dadipatiya, ebe motote Godokono Unu Duliyomololo da:ena ebe nanitabo motono
ulima: atumu keda:na. Iyo, ebe mabuma: Mosesete ebe moto bulu opolo ete wagilimia:no,
dopamo Godote ebe ma kunu aniya, "Nale naimano nanitabo motono uli a:ma: Sainai
Ununomo Damelalo keba kunu kiyatumitima, modobola a:ma:le na amamanateneno
moto eba etelo motono iyaiya tanalo eba kunu nosiyodiloliye."
6 Nanitabola, Ya:sute me opo epo ega:walo Godoko ibi tetenomolo eba utinalo, kebe
oli nopo kiyatiyale ebe nopono elawote tagala nopono elawo nodolina, iyo, Godote
ebeno oli nopodo kebe iyaiya walubi tanalo nanitabokobi midipiatamo ikalaema:
nanitabolo degiya ebe tanalo wadewadenonomola, wiyasiya tagala nopono walubi
tanalote nanitabolo kitanamia:. Ebema: numa:la:, eba kunu Godote ebeno oli nopodo
kebe kalimagono ikameo woko Ya:sutamo dikamiya, ebe wokono elawote atumu tagala
nopono wokopino elawo na:kodoilina.
7 Iyo, nanitabola, epono kuba osiyodilole tanalo kegebolelaema: tagala nopono elawote
modobolo nitaniyataleka:, Godote walone tetelo nopo idi a:kiyatiyana:.
8 Wiyasiya ebete ebeno epono kuba osiyodilole tanalo eba ulamelo, ebeno tagala
nopono tanalo ibi walubilima: modoboa:noma: gelo tabo ma kunu kiyawaiya,

"Na Kawodawate gemo,
naimano Isalaela epo ega:walo Yuda epo mabuma:
tete tatalila na oli nopo kiyatimamo.
9 Iyo, na ibino ewoni Isipiti opone wagailite
ibi wadenomamo demagataliyamo,
ebe tetelo nale kebe nopo iba:tamo diyatiyamo,
ebe nopono tabamo iba:te nanitabolo ka:tudila:iya:,
ebema: nale ibi gito miyapapaliyamo,
ibi a:ka:tuwa: ibino ubilo iyaiya kowapata:lamenama:.
Wiyasiya na me tetelo oli nopo diyatimo,
me nopono elawote iyanomoma: keda:mene.
10 Iyo, na Kawodawate gemo, tete netatali,
na oli nopo naimano Isalaela epatamo
ma kunu kiyatimamo,
nale naimano iyaiya totomu taboma:
ibi gito akanalemo,
ao, na wiyasiya ebe totomu tabo ibino woki mabuamo
ega:walo ibino tepo magumunomamo kakulolelaemamo.
Ebema: me osiyodilo tanalodo
iba:te na kapiya ibino Godoma: eba ka:na:minalo,
nale atumu ibi naimano nani epoma:
ebo keka:la:imamo.
11 Ebe tetelo ibi magumulo
idite ebeno tamedawa ma kunu akanamene,
'Modobola a:ma: Godoko a:imano Kawodawama: na:midiye.'
Ao, idawate mako tabo ebeno namutudawatamo a:ka:kiyawaomene,
mabu ibi magumulo kawokawopi ega:walo egegepi atumu,
ibi bilibilinomate tepo magumuno woki wadekobi iyalo a:midiliya,
iba:te na ibino Kawodawama: nanitabolo ka:midininama:!
12 Ebema: me tanalo nanitabola,
ebe tetelo nale ibino kuba osiyodilole tanalo egebolelamete
nale walo a:kemalagidilolelaemo."

13 Ebema: modobola la: me tanalo wadenomamo nemalagidilala:. Godote oli nopono
tanaloma: tabo eba kunu da:kiyawaiya, ebe tetelo ebete dopamo diyatiya ebe nopo
tagaladopoma: giya, ebema: nanitabola, me opolo kebe inamabuate tagaladopoma:
deda:onaka, tete tatalila ebe inamabuno wade tanalote olopoligonomo olopoligote gito
kalatidioma:na:.

9

Tagala Nopono Tanalamo Godoko Amamate Tanalo

1 Numa:la:, Godote dopamo kebe nopo kiyatiyale, ebe tagala nopono pukalate
na:pola:namiya, epate ebe amamate moto etete ebe ebolo keba kunu nakamamate-
nakoma:na:.
2 Ebene epate ebe pukalamo ka:tudila:onama: Godoko amamateno sipi-goeogoeo tama
awokowiamida moto ebo adipatiya, ebe moto gulo netewa tetete na:pola:nami. Ebene
Godoko amamatema: wokopiate motono dopo apulo ditanami ebe kaliku ubilido me
motono dopo teta:mo ebo nopila:onakiya. Ebe dopo teteno mailo ebe Talena Baila, ebe
magumulo alo kapiyate eba itanalo patapatate atumu na:kitanami, ebene ebe patapata
unulo wokopiate talena bae Godotamo dikameonakiya ebe baete ebolo na:pola:nanakiya.
3 Ebene moto gunomolo tete idite na:kitanami, ebe teteno mailo ebe Talena Bainomola,
ega:walo ebe talena baino dopo apulo kaliku ubili idite na:kitanami, ebe talena bailo
talena inamabunomate waminale magumulo wadenomamo ka:pola:nama:.
4 Ebema: ebe Talena Bainomolo me netewa inamabuate na:pola:nami, Godoko wa-
tidilono golodo patapata ega:walo ebete dopamo diyatiya ebe nopono golodo Talena
Bokose. Ebene golodo patapatano tanalo ma kunula, elate ebe patapata unulo eba waelo
modobodawanomote Godoko watidilono wade nibo tuwae inamabu elamo ebo aminaole-
naki. Ega:walo Godokono Talena Bokoseno tanalo ma kunula, ebe Bokose magumulo
ebete kebe anoano inamabuamo aimano ewoniatamo ebeno elawo dawokalimiya, me
ebe netewa-kapiya inamabuate na:ka:pola:nami — ma:na mailagono bae golodo kalili,
ega:walo A:lonikono tanaloma: ebeno gaubune wuiate a:ka:tuwa: da:pemaimiya ebe
gaubu, ega:walo Godote kebe nokola unamo ebeno kawokawo Totomu Tabo dakuloliya
ebe netewa nokolala.*
5 Ebene Godokono Talena Bokose unulo kelamota:nama:, wokopiate netewa iya
ololonomo nopopi golodo inamabuamo osiyodilolete ebamo gito alomiya. Ebe nopopi ebe
tamuagopila, ebene ibino tamu tupuguilamelo eba lamota:nalo iba:te ebe Talena Bokose
ebo mula:namiya. Nanitabola, ebe Bokose ununo tete ebe talenanomola, mabu Godote
ebolo eba okolinalo epono kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo ebo egebolelamenaki.
Wiyasiya naimano tabo olowiopiala:, la: niyaniyata. Nale me sipi-goeogoeo tama
awokowiamida motono tanalo epetapi bilibilinomoma: la: kiyatulametama: me tete
wadenoma: kegea:.
6 Numa:la:, nale motono kapiyakapiya inamabuma: la: diyatulametama, ebe inamabu
ebe wokopiate Godokono tabamo tudila:ote ebe amamatema: dalomiya ebe inamabula.
Ebema: Godotamo kalimagono inamabu ikameopino tanalo ma kunula, iba:te egela bili-
bilinomolo me motono dopo tete magumamo opila:onakiya ibino iyaiya woko Godotamo
kosiyodilolenama:.
7 Wiyasiya wokopi magumulo ibino Unu Watodawanomo kapiyate modobola moto
gunomolo ditanami ebe Talena Bainomo magumamo ka:nopegama:, iyo, ulama bili-
bilinomo magumulo kapiya tete idinomolo ebe a:ka:tuwa: wade gautu-goeonomono
kalimago ebamo tonaki. Ebene ebe ega:walo ebeno epo bilibilinomo, iba:te iy-
atawaoa:noma: eba eda:olo ebe ulama kawonomolo kebe iyaiya kuba dosiyodilolenakiya,
Godote ebe kuba bilibilinomo kegebolelaema: wokodawate kalima ebetamo ebo nikame-
onaki.
8 Ebema: ebe dawano woko osiyodilo tanalodo Godokono Uliyanate a me tanalo
niyatuamena, dopamo Godoko amamateno sipi-goeogoeo tama awokowiamida motote
da:enami, ebe tete geyageyanomolo epate Godokono Talena Bainomamo nopila:oma:
gabote a:iyamidalo kitanamia:.
9 Ebema: numa:la:, tagala nopono Godoko amamateno iyaiya tanalo ebe ulima: eda:ona,
iyo, tagala nopono tanalote me teteno oli nopono magumu atamo nakawokalimina. Ebe
mabuma: a me tanalo iyatawala, dopamo tetelo epate Godoko amamatema: ebetamo
iyaiya dabiole inamabuno kalima ega:walo nilakapo inamabu epetapi dikameonakiya
iba:te ebe tanalodo ka:modobonamia: ibino tepo magumuno woki tuputupunomoma:
ka:midilima:.
10 Iyo, nanitabola, a Yu epagodolo dopamo da:pola:namiya ebe Godoko amamateno
pukalate nao inamabuno tanalo, ega:walo obo nio tanalo, ega:walo ape ukulale tanalo,
ebe iyaiya unu tamano tanaloma: epo iyatulamenakiya. Wiyasiya numa:la:, tagala no-
pono pukalate tepo magumuno woki tuputupuilaema: epo kiyatulamiya:, ebema: Godote
ubi ebo iyatiya ebe pukalate ebeno oli nopo iyati teta:mo pola:nate ebo kolopoligoma:.

---

* **9:4:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: ubi diyata:emene me tanalono iyaiya oi wadenomamo kiyatawaema:, modobola a:ma:le ma:na mailagono baeno tanaloma: Maimi 16.1-36 numiya, ega:walo a:ma:le A:lonikono gaubuno tanaloma: Nabas Ka:la:miole 17.1-11 numiya, ega:walo Godote netewa nokola unamo ebeno kawokawo Totomu Tabo dakuloliya ebe tanaloma: a:ma:le Maimi 34.1-28 na:kumiya.

Kelisokono Kalimate A Mabuma: Woko Modobonomolo Dosiyodilona

11 Ebema: kalakala kawonomola, mabu Kelisote Godokono oli nopo iyati tanalodo piya,
ebene ebe Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: eba eda:nalo,
Godokono wadewade walubi tanalate ebegodone atamo pemaimionaka. Iyo, ebete a
mabuma: kebe oli motolo woko dosiyodilona, ebe motote me opolo a:ena:no ebe Unu
Duliyomololo da:ena ebe Godoko Amamateno Motola, ebema: ebe motono wade tanalote
aimano ewoniate dopamo detiya ebe motono wade tanalo nanitabolo nodolina.
12 Ebene Kelisote kapiya tetenomolo ebe motono kaliku ubilido Talena Baino-
mamo da:nopegiya, ebete a mabuma: gautu-goeogoeo ega:walo kau-goeogoeono kalima
Godotamo ka:nikameiya:. Ao, ebete ebe tetelo ebeno kalimanomo nikamiya ebete aimano
igilo uwomua: uwomua: tetelo ka:mula:leamenama:.
13 Nanitabola, dopamo tetelo piyate Godokono motolo woko dosiyodilonamiya, iba:te
gautu-goeogoeo ega:walo kau-goeogoeono kalima Godotamo eba ikameolo kalima
epetapi ebe amamatepi unamo ebo anamogamidaolenakiya, ega:walo iba:te atumu
kebe kau-goeogoeo egege Godotamo ikameoma: elamo demadolamenakiya, ebe kau-
goeogoeono wibu obago kapiyailamete epo unamo walo gito kanamogamidaolenakiya.
Iyo, me gabodo wokopiate epono unu tamano iyaiya modoboa: tanalo iba:godone iyaba-
iamo ebo wagaililamenakiya, Godote iba:tamo talena iyatilamea:no ebe amamatema:
ka:pelaema:.
14 Ebema: numa:la:, ibino osiyodilole tanalate unu tamano iyaiya tanalo kapiya
wadekobi midilinakiya, wiyasiya Ya:sute ebeno kalimamo dosiyodiliya ebe tanalono
elawo beda: kawonomola:ka:! Iyo, ebeno kalimate aimano tepo magumuno iyaiya
modoboa: tanalo ka:tuputupuilaemene, ebema: ale woki walo a:kiyatima: aimano iyaiya
osiyodilole tanalodo aimano unu tama kapiya ka:modoboilaema:. Nanitabola, unu
tama wadekobi midi tanalodo lumagite nanitabo igilo a:kelaemene, iyo, ebete Godoko
amamatema: nanitabo gabo a:kuimene.
15 Ebema: kawo tanalo ebe ma kunula, Kelisote Godokono oli nopote atamo pemaigama:
gabo osiyodiliya, mabu ebete ebeno ubi ma kunu iyatiya, Godote kebe epo ebeno
epoma: eda:onama: deka:la:mioliya, iba:te ibino uwomua: teteno wade wiya ebegodone
kuwatema:, ebete dopamo nani tabonomo keba kunu kegiyale eba kunu. Iyo, Kelisoko
ubila piyate tagala nopono tetelo kuba tanalo dosiyodilolenakiya, ebete ebe epo ebeno
kalimamo wiyakobi midilite kuba osiyodilole tanalono elawo magumune kowagailimene.
16 Ega:walo me tanalo idila. Me opolo epetapino osiyodilo tanalo ma kunula, inamabu
bilibila:go dubute a:ea:no dopamo ebete ebeno gudino tanaloma: nopo kiyatimene,
iba:te ebeno a:e tetelo ebeno inamabu bilibili keba kunu na:kuwatema:na:. Ebema:
ebeno a:e tetete ebetamo nanitabolo da:pemene, ebeno guda:te ebe nopo iyati tanalodo
nabiwigodone wadewade tanalo ebo kuwatema:na:.
17 Wiyasiya nanitabola, ebe inamabu bilibila:godawate a:ea:no, ebete diyatiya ebe
nopodo gudu idite inamabu kapiya idi gito a:kelaemene, iyo, ebete igilolo eba okolitalo
ebe nopono elawote a:kitanamene wiyasiya ebe dubuno a:e tanalo kapiyado kodako-
dama: keda:mene.
18 Ebema: Godote atumu eba kunu kosiyodiliya, ebeno epatamo dopo nopo diyatiya
ebeno wokodawa Mosesete dabi inamabu idi danakapumiya, ebe tetenomolo ebe nopono
elawote ebe inamabuno a:e tanalodo ebo wagilimiya.
19 Iyo, ebe tetelo Mosesete Godokono ubi tanalamo tuduwatate, dopamo ebeno Totomu
Tabono iyaiya tanalo bilibilinomo epo ebo analiya. Ebene ebe tanalo dolopoligiya,
ebete kau-goeogoeo epetapi anakapulamete ibino kalima obago kapiyailamete, Godokono
Totomu Tabo Buka unamo ega:walo epo unamo gito anamogamidaoliya, ebe tanalo
ebete oli katomo idino paago ega:walo sipi-goeo tamano kalimakalima ipago osiyodiliya,
Godote ebe keba kunu ka:totomutiyale eba kunu.
20 Ebene Mosesete ebe tanalo eba osiyodilolo epo ma kunu analiya, “Godote ebeno
nopo la:tamo diyati, me kalimate ebe nopo kodakodaimi, ebema: la:le ebe nopono tabono
tanalo bilibilinomamo na:tudila:onakiyala:.”
21 Ebe tetelo ebete kalima epetapi Godoko amamateno sipi-goeogoeo tama
awokowiamida moto guamo eba anamogamidaolelo, kebe talena inamabu ebolo
da:pola:namiya ebe inamabu bilibilinomo unamo ebete atumu ebo kanamogamidaoliya.
22 Ebema: numa:la:, Godote dopamo kebe Totomu Tabo epatamo dikalamiya, ebe To-
tomu Tabote a niyatuamena, kalima anamogamidaole tanalo kapiyado me opono inam-
abu magumulo epetapi bilibilinomate talenama: keda:oma:na:, ega:walo dabi inamabu
idino kalimate ka:ka:liyaoa:no Godote epono kuba osiyodilole tanalo a:kegebolelaemene.
23 Ebema: nanitabola, Godoko amamateno motolo dopamo da:pola:namiya ebe inam-
abu ebe Unu Duliyomololo da:pola:na ebe nanitabo amamate inamabuno uli keba

kunula:ka: eba kunula. Iyo, me opo inamabuno tanaloma: ibino talenate dabiole inamabuno kalimano tanalodo keba kunu kawokalaiye, eba kunu Unu Duliyomololo da:pola:na ebe inamabuno talenate atumu kalimano tanalodo kawokalaoma:na:. Wiyasiya kapiya tanalote iyama: eda:na, Unu Duliyomolono talenate kawokalama: me opono dabiole inamabuno kalimate ka:modobona:, iyo, Unu Duliyomolono inamabuate Unu Duliyomolono wade kalimanomo kapiyado talenama: keda:oma:na:.

24 Ebe mabuma: me opolo da:enami Kelisote ebe Godoko amamateno motono Talena Baiamo ka:nopegiya:, ao, ebete iyatawiya me opolo da:ena ebe moto ebe Unu Duliyomolono nanitabo amamate motono ulima: eda:na. Ebema: kalakala kawonomola, ebete a mabuma: Unu Duliyomolamo a:nopegiya, iyo, me tetelo ebete Godokono ololo apulo uwomua: uwomua: tetelo ebolo bokolinamene.

25 Ega:walo me tanalo idila, Kelisote Unu Duliyomololo eba okolinalo ebete ebeno kalima Godotamo iyaiya tete epetapilo walo a:kikamenakomene. Iyo, kebe epate me opolo kalimagono ikameo woko dosiyodilonakiya ebe wokopi keba kunula:ka: ebe eba kunua:, mabu dopamo ebe wokopi magumulo ibino Watodawate a:ka:tuwa: ulama bilibilinomolo kapiya tetenomolo Talena Bainomamo eba nopegalo dabiole inamabuno kalima Godotamo ebo nikameonaki.

26 Ebema: nanitabola, Kelisote eba kunu me opo woko dubuma: nediyataleka:, ebete me opo osiyodilo mabune wagilimite me teta:mo pemaiga tete epetapi bilibilinomolo a:e temeteme magumudo ebeno kalima Godotamo bikameonanakona:. Wiyasiya ebeno tanalo eba kunua:. Ao, me opono uwomu tete tatalima: eba eda:nalo, ebete kapiya tetenomolo pemaigate ebe a:ka:tuwa: ebeno ape kalimagono nilakapo inamabuma: ebo midiya, ebete ebeno a:e temeteme magumudo a bilibilinomono kuba osiyodilole tanalo iyabaiamo nanitabolo kowataaema:.

27 Nanitabola, me opo epo bilibilinomono tanalo ma kunula, lumagi idite kapiya tetenomolo a:ete, Godote modobo wiya ebetamo kikaema: ebeno iyaiya osiyodilole tanalo ebo kanagilamelemene.

28 Ebema: numa:la:, Kelisoko ebe atumu, kapiya tetenomolo ebe a:ka:tuwa: ebeno ape kalimagono nilakapo inamabuma: da:midiya, epo epetapi bilibilinomono kuba osiyodilole tanalo iyabaiamo alomonomo ebo alomolamiya. Ebe mabuma: ebete walo da:ka:pemene, ebe tetelo ebete epetapino kuba osiyodilole tanalo egebolelaema: walo a:ka:pa:emene, ao, ebe tetelo piyate ebeno pe tanaloma: olowiolo demakopelena, ebete ebe epono igilo nanitabolo mula:lelamete uwomua: uwomua: tetelo iba:go bokolinamene.

10

Kelisokono Kalimate Aimano Kuba Osiyodilole Mabuma: Kapiya Tetenomolo Deka:ka:liya

1 Numa:la:, Godote a Yu epono ewoniatamo dikalamiya ebe Totomu Tabono tanalate kebe iyaiya tanalo kawokalilamiyale, ebe tanalo ebe Unu Duliyomololo da:pola:na ebe wadewade tanalono uli keba kunula:ka: eba kunula, iyo, walone tetelo ale ebe nanitabo igilono iyaiya tanalo Godogodone ka:nuwatemalema:. Ebema: nanitabola, dopamo tetelo wokopiate ulama epetapi bilibilinomolo kalimagono inamabu Godotamo walo ikameonakiya, walo ikameonakiya, eba kunu wagelenamiya, wiyasiya ebe kalimagono ikameo tanalate ka:modobonamia: Godoko amamatema: da:pelamenakiya ebe epono tepo magumuno woki ka:tuputupuilaema:.

2 Iyo, dopamo tetelo ibino Godotamo kalimagono ikameo tanalate ibino iyaiya kuba osiyodilole tanalo nanitabolo negebolelamiyataleka:, iba:te ibino tepo magumulo kuba itana: tanalo eba iyatawanalo tete idilo kalimagono inamabu ebetamo walo a:kikameiyana:.

3 Wiyasiya ibino osiyodilo tanalo eba kunua:. Ulama epetapi bilibilinomate eba petolamelo, iba:te Godotamo kalimagono inamabu ikameo tanalodo ibino tepo magumulo ebo iyatawaonakiya, ibi kuba osiyodilolepila,

4 mabu me tanalo nanitabola, kau-goeogoeo ega:walo gautu-goeogoeono kalimate ka:modobona: epono kuba osiyodilole tanalo egebolelamete ibino tepo magumune iyabaiamo nanitabonomolo kowatalaema:.

5 Me mabuma: Kelisote me opamo pea:no wiyasiya ebeno pe tete tatalima: eba eda:lo, ebete Godotamo ma kunu giya,

“Inamabuno kalima ega:walo nilakapo inamabu epetapi
epagodone uwatema:,
a:ma: a:imano ubi nanitabolo kiyata:wena:,

ebe mabuma: a:ma:le naimano ape natamo ikanamiyata,
nale ibi mabuma: naimano ape kalimagono nilakapo inamabuma:
midite a:ma:tamo kikametama:.
6 Nanitabola, epate dabiole inamabu elamo madolamete
a:ma:tamo dikameotanaka,
ebe ikameo tanalate a:ma: kalakalakobi ka:miditana:,
iyo, ibino iyaiya kuba osiyodilole tanalo iyabaiamo kowatalaema:,
a:ma: kalimagono inamabu iba:godone uwatema: ubia:nola.
7 Ebema: nale ebe tanalo eba iyatawalo negemo,
'Na mela, a:imano ubi tanalo nanitabolo kosiyodiloma:,
iyo, a:ma:le a:imano Totomu Tabono Bukalo
nale kebe tanalo kosiyodiloma: dawokalimina,
na ebe tanalo nanitabonomolo kosiyodilomamo.' "

8 Ebema: nanitabola, me tabo kiyawao magumulo Kelisote dopamo negiya, "Godo, epono kuba osiyodilole tanalo iyabaiamo kowatalama:ema:, a:ma:le iyaiya inamabuno kalima ega:walo nilakapo inamabu epetapi ega:walo dabiole inamabu epetapi elamo demadolamenaka, ebe inamabu iba:godone uwatema: a:ma: ubia:nola, iyo, iba:te ebe iyaiya ikameo tanalodo a:ma: kalakalakobi ka:miditana:." Iyo, nanitabola, epate ebako inamabu Godotamo ikameoma: ebeno Totomu Tabote ibi na:totomulatelena, wiyasiya Kelisote Godokono tepo magumuno nanitabo tanalo eba iyatawalo, ebete ebe inamabu uwatema: ubia:noma: ebema: giya.
9 Ega:walo ebete me tabo idi moga:melo na:kegiya, "Na mela, na a:imano ubi tanalo nanitabonomolo kosiyodilomamo." Ebema: kalakala kawonomola, Godote dopamo kebe nopo kiyatiyale, Kelisote ebeno kalimagono ikame tanalodo ebe tagala nopono kalimagono ikameo tanalo iyabaiamo eba iyatilo oli nopo idi ebo kodakodaimiya.
10 Iyo, Ya:su Kelisote Godokono ubi tanalamo eba tuduwatalo ebeno ape kapiya tetenomolo kalimagono nilakapo inamabuma: midite ebetamo dikamiya, ebete ebe tanalodo a nanitabokobi midipi bilibilinomono kuba osiyodilole tanalo egeboleamete a ebeno wade-talenapima: ebo midiya.
11 Nanitabola, dopamo tetelo Godotamo kalimagono ikameopi magumulo ibi bilibilinomate egela bilibilinomolo ibino woko eba osiyodilonalo, tete epetapi bilibilinomolo atu kalimagono inamabu ebetamo ebo ikameonakiya, mabu ebe kalimagono ikameo tanalate modoboa: epono kuba osiyodilole tanalo egebolelamete ibino tepo magumune iyabaiamo nanitabonomolo kowatalaema:.
12 Wiyasiya kalakala kawonomola, Kelisokono tanalo iyanomola. Ebete epo bilibilinomono kuba osiyodilole mabuma: ebeno ape kapiya kalimagono nilakapo inamabuma: midite Godotamo ebo ikamiya, ebema: uwomua: uwomua: tetelo iba:godolo kuba idite walo a:kitanamene. Nanitabola, ebe woko dopoliya ebete tote Godokono tumudi apuamo nokolite,
13 ebene ebete ebolo ebeno Kawo Elawodawano tetete awokalama: makopelena, iyo, ebe tetelo eba:go da:gowelaona Godote ibi ebeno agowa puti baima: nanitabolo ka:midilimene.
14 Ebe mabuma: Kelisote ebeno ape kapiya tetenomolo kalimagono nilakapo inamabuma: da:midiya, ebe gabodo ebete kebe epono kuba osiyodilole tanalo kegebolelamiyale ebete ibi Godokono talenapima: ebo midiliya, iba:te uwomua: uwomua: tetelo eba kunu tuputupupinomoma: keda:onama:.
15 Ebene Godokono Uliyanate ebeno Buka tabono tanalamo Kelisokono wade osiyodilo tanalo atumu kawokalimina, iyo, ebeno dopo tabote ma kunu itana,

16 "Na Kawodawate negemo, tete tatalila,
na oli nopo naimano epatamo
ma kunu kiyatimamo,
nale naimano iyaiya totomu taboma:
ibi gito akanalemo,
ao, na wiyasiya ebe totomu tabo ibino tepo magumunomamo
ega:walo ibino woki mabuamo kakulolelaemamo."

17 Ebene ebete tabo moga:melo walo na:kegena, "Uwomua: uwomua: tetelo nale ibino egege ega:walo kawokawo kuba osiyodilole tanalo walo a:kemalagidilolenamo."

18 Ebema: nanitabola, Godote epono kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo eba kunu
egebolelamete da:dodolomatililaemene, ebe tetelo epono kuba pola:lamena:no iba:te
ebetamo kalimagono inamabu walo a:kikameonama:na:.

Ya:sute Gabo Osiyodiliya Nanitabokobi Midipiate Godoko Niyakabonomamo Ka:pelaema:

19 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, ale Godoko amamatema: Ya:sukono
kalima ka:ka:liya tanalodo ebeno Talenanomo Baiamo tolea:no ka:nopila:omalema:.
20 Nanitabola, ebete a:e magumulo ebeno ape Godotamo dikamiya, ebete Talena
Bainomo kaliku ubili ebo a:iyamidiya ale ebamo ka:nopila:oma:, mabu ebeno ikame
tanalodo ebeno ape ebe kaliku ubili keba kunula:ka: eba kunu ediya, iyo, ebete kebe oli
gabo atamo dosiyodiliya, ebe gabo ebe uwomua: teteno igilo gabola.
21 Ebema: kalakala kawonomola, Unu Duliyomololo da:ena ebe Godoko Amamate
Motolo Ya:sute ebetamo a mabuma: kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma:
eda:na, ebene piyate ebe motolo Godoko damamatena ebe ebe epo bilibilinomono
ulamedawala.
22 Ebe mabuma: modobola aimano tepo magumulo woki bilibili tanalote itana:no,
ale woki bilibilia:noma: eba eda:onalo aimano nanitabokobi midi tanalodo Godoko
niyakabonomamo ka:nemaimiomalema:. Nanitabola, Kelisote dopamo aimano tepo
magumamo ebeno kalima danamogamidaoliya, ebema: me tetelo aimano tepo magu-
muno wokite kuba osiyodilolepima: keka:mina:, ega:walo ale me tanalo idi iyatawala,
ale aimano apeno daleya tanalo atumu ka:kukulaleaema: obamo iyalo a:niwitiyama:.
23 Ega:walo ale kebe wade wiya Godogodone laema: olowiolo demakopelenama:,
modobola ale ebe wade tanaloma: nani tabo epatamo eba kiyawaonalo ebe wade woki
uwomu teta:mo kodakodalo batila:nama:, mabu nanitabola, Godote a mabuma: kebe
tanalo osiyodiloma: nanitabolo degiya, a iyatawala ebete ebe tanalo nanitabonomolo
kosiyodilomene.
24 Ega:walo modobola a magumulo idite idino tanalo malagidilolo bowalubiuinakoma:,
ale epetapiatamo wadewade tanalo eba osiyodilolelo Godokono nilakapo tanalo ebo
kawokaliminama:.
25 Ega:walo nanitabokobi midipi epetapiate me tetelo keba kunu kowagelene, ma
kunu iba:te sosi epo epetapiago aladabuti tanalo iyalo datepiya, modoboa: ale ibi
ibamilatelema:. Ale wiyasiya Kawodawano Kawo Egelate pe tatalima: eda: tanalo eba
iyatawaonalo, modobola aimano nanitabokobi midi mabuma: eba aladabutionalo idite
idi iyaiya walubi tabono tanalamo ba:kodakodaimiuinakoma:.

Godote Nanitabokobi Midia:pino Tanalo Nanitabonomolo Kanagilamelelaemene

26 Nanitabola, ale Godokono tabono iyaiya nanitabo tanalo aimano tepo magumulo
uwatete, ebene ale kuba osiyodilole tanalo miyapa:no aimano ubilo gito dosiyodilole-
nakoma:, ebako kuba osiyodilole tanalo kegeboleaema: Godotamo kalimagono ikameo
tanalote kitana:.
27 Ebe mabuma: ebako epate kawo tole magumulo me kapiya tanalo niyatawaoma:na:,
Godote kebe Egelalo epono tanalo danagilamelelaemene ebe Egelate nanitabolo
ka:pemene, iyo, ebe tetelo piyate eba:go da:gowelaona ebete ibi ebeno elawo elanomamo
ka:kubailaemene.
28 La: iyatawalata, Godote dopamo Mosesedo kebe Totomu Tabo epatamo dikalamiya,
ebe tetelo idawate ebe tabamo tuduwatama: ubia:noma: eba eda:nalo, netewa o netewa-
kapiyapiate ebeno tuduwata: okoli tanalo uimite ebe tanalo kapimiya watowatopiatamo
dapawokalimiya, epate ebe lawete nilakapo ebetamo awokalimia:no gito anakapumiya,
iyo, Godokono epate ebe tanalo kosiyodiloma: ebete ibi analiya.
29 Ebema: la:imano woki keba kunula:ka:? A tetelo Godokono Gudute atamo a:piya,
ebema: kebe lumagite ebetamo tuduwatama: ubia:noma: deda:na, Godote ebetamo kuba
wiya dikaemene beda: kawonomola:ka:! Eiye, Ya:sukono kalimate Godokono oli nopo eba
kodakodaiminalo, ebe modobola ebe lumagino kuba iyabaiamo kowataema:! Wiyasiya
ebe lumagite ebe wade kalima dologala inamabuma: eba genalo, kebe Walubidawate ebe-
tamo nilakapo awokalima: dowagelenako ebete ebe Wade-talena Uliyana malogonako.
30 Nanitabola, ale aimano Kawodawano tanalo iyatawala, ebete dopamo me tabo
nanitabolo egiya, “Piyate natamo kuba tanalo dosiyodilolenaka, nale naimano elawo
magumulo iba:tamo modobo wiya kikalaemamo,” ega:walo ebeno tabo moga:melo walo
na:kegiya, “Na Kawodawate naimano epono tanalo kanagilamelelaemamo.”
31 Eiye, Elawodawa Godote uwomua: uwomua: tetelo digilonamene, ebete lumagi idi
ebeno kuba wiya ikaema: delaemene, ebeno tole tanalo beda: kawonomola:ka:!

32 Ebema: dopamo Godokono alote la: eba pukuilamenalo la: keba kunu kilukuliawe-
naima, modobola la: ebe tanalo wadenomamo walo na:kemalagidilala:, iyo, la:le la:imano
nanitabokobi midi mabuma: kawokawo temeteme eba iyatawaonalo la: wiyasiya kodako-
dalo lamota:onaimata.
33 Ebene tete epetapilo nanitabokobi midia:piate la: eba malogolelo temeteme epetapi
gito ikalamenakiyata, ega:walo tete epetapilo iba:te nanitabokobi midipi epetapi na-
mutupiatamo eba kunu eba wagelenalo, la: wiyasiya tolea:no ebe ekakiago ebo lam-
ota:onaimata.
34 Ebema: kuba osiyodilolepi epetapiate la:imano nanitabokobi midi mabuma: la:
epetapi la:imano namutupiago idoko motamo gito diyaleketiyala, la: ebolo teme-
teme epetapi kapimiya iyatawaonakimata, ebene iba:te la:imano motono inamabu
elawamo duwatelametiyala, la: wiyasiya Godokono kalakala ebo lawiyamata. Iyo,
ebe tetelo la: iyatawaiyamata, Godogodolo uwomua: uwomua: tetelo la: mabuma:
da:pola:lametanamene, ebe inamabuno wade tanalote la:godolo dalatidiya ebe inam-
abuno wade tanalo nanitabolo nodoilina.
35 Ebema: la:le ibi tolelamea:no keba kunu kilukuliawenama, modoboa: ebe tanalote
la:godolo alatidima:, mabu Godote la:imano nanitabokobi midi mabuma: wade wiyanomo
la:tamo kikalaema:ta.
36 Iyo, modobola la: me tetelo la:imano temeteme magumulo kodakodalo walo
na:kelamota:onala:, mabu Godote la:tamo ikalaema: nani tabonomo dopamo keba kunu
kegiyale, la: eba kunu ebeno ubi tanalamo tudila:o tanalodo wade wiya kuwatemamota.
37 Nanitabola, Godokono Bukalo tabo idi ma kunu gena,

“Kebe Kawodawate da:pena,
tete tatalila ebe nanitabolo ka:pemaigamene,
iyo, ebete ebeno wade tetenomolo ka:pemene.
38 Ebema: epo magumulo
potele naimano tuputupudawama: deda:na,
ebete na nanitabokobi midini tanalodo
nanitabo igilo kelaemene,
wiyasiya kebe dawate nanitabokobi midi tanalone dolobigamene,
ebe mabuma: naimano kalakalate ebetamo a:kitanamene.”

39 Wiyasiya kalakala kawonomola, piyate Godoko nanitabokobi midi tanalone olo-
bila:oa:no ibino igilo mula: tanalo kodakodalo datila:na, a ebe epola, iyo, Godokono
nanitabo igilote agodolo akalatidimene.

11

Godoko Nanitabokobi Midi Tanalo Ebe Kawo Tanalonomola

1 A Godoko nanitabokobi da:midinama:, ebe tetelo aimano tepo magumulo ma kunu
malagidilonama:, ale kebe wade wiya laema: olowiolo dilukulionama: ebe tanalote
atamo nanitabolo ka:pemene, iyo, a iyatawanomola ale kebe wadewade tanalo aimano
balidinomamo ulamea:no ebe tanalate nanitabolo ba:pola:na.
2 Numa:la:, a Yu epono ewonino tetelo piyate nanitabokobi midi magumulo dilukulion-
amiya, Godote ibino nanitabokobi midi tanaloma: iba:tamo nekalakalanami.
3 Ebene a aimano nanitabokobi midi tanalodo niyatawaonama:, Godote ebeno Unu
Duliyomolo ega:walo me opo kawonomo ebeno tabo kiyawao tanalamo osiyodiloliya,
iyo, ale aimano balidinomamo dulamenama: ebe inamabu bilibilinomo ebete inamabu
ida:mo kosiyodiloliya:.

A:ibolokono Nanitabokobi Midi Tanalo

4 Mabu A:ibolote Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: ebete kalimagono inam-
abu Godotamo modobolo ikamiya, iyo, ebete nanitabokobi midi tanalodo dikamiya
ebe inamabuno wade tanalote Ka:inikono ikame tanalono wade tanalo ebo odoliya.
Nanitabola, Godote A:ibolokono ikame tanaloma: eba kalakalalo ebe tuputupudawama:
giya, ebema: ebeno igilote me opolo dolopoligiya, wiyasiya uwomua: uwomua: tetelo
ebeno nanitabokobi midi tanalono osiyodilo tanalote me opo epatamo gena.

Inokokono Nanitabokobi Midi Tanalo

5 Mabu Inokote Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: a:e tanalote ebetamo
maiga:no, Godote wiyasiya ebe Unu Duliyomolamo gito da:pelawa:digiya, ebe tetelo
ebeno epate ebeno ape nipo wadiya. Iyo, Godokono Bukate a niyatuamena, Godote

Inokoko pelawea:no dopamo ebete ebeno nanitabokobi midi tanaloma: ebetamo nekalakalanami.
6 Ebema: numa:la:, me opo epo magumulo potele Godoko nanitabokobi midia:no, ebe lumagite ebe kalakalakobi midima: modoboa:, mabu potele Godoko niyakabamo pema: dowagelena, ebete ebeno nanitabokobi midi tanalodo ma kunu niyatawamene, Godote nanitabolo bokolina ega:walo potele ebe uima: ubi diyatina, ebe lumagite ebegodone wade wiya nanitabolo kelaemene.

Nowakono Nanitabokobi Midi Tanalo

7 Mabu Nowate Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: Godote walone teteno olalati tanalote maigama: daniya, ebete ebeno tabamo tuduwatalo kawo penomo ebo osiyodiliya, ebe ega:walo ebeno moto epono igilo ka:mula:lelaema:. Iyo, kebe olalati tanalate me opamo demaimioma:na:, Nowate ebe tanalo ebeno balidinomamo ulamea:no, Godoko nanitabokobi eba midilo ebete ebe tanalodo opo epono kuba ilukuli tanalo dawokalimiya, Godote wiyasiya ebe tuputupudawama: ebo ka:miya.

A:ibalayamako Ega:walo Selako Ibino Nanitabokobi Midi Tanalo

8 Mabu A:ibalayamate Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: Godote ebe ebeno nabiwino opo atepate oli opo ida:mo toma: daniya, ebe opote kebolo ditana A:ibalayamate iyatawa:noma: eba eda:lo ebe tabamo gito tuduwatiya. Ebema: Godote ebe opo ebetamo ikaema: nanitabolo degiya,
9 A:ibalayamate ebe tanalo nanitabokobi midite ebe oli opamo tote, ebene ebete tete geyageyanomolo kapeladawama: eba neda:nalo ebeno epago sipi-goeogoeono tama awokowiamidaole motolo nokolinami. Ebema: nanitabola, A:ibalayamakono walogabo apune ebeno gudu Aisa:keko ega:walo ebeno ewono gudu Ya:ikoboko, iba:te ebe atu opolo ibino epago sipi-goeogoeono tama awokowiamidaole motolo kilukulionamiya, mabu Godote ebe opo iba:tamo atumu nanitabolo ikalaema: iyalo egiya.
10 Ebene A:ibalayamate me opolo depata:nami ebeno okoli duliyomolo nanitabolo kowadinamia:, mabu ebete nanitabokobi midi tanalodo ma kunu malagidilonami, walone tetelo ebete Godokono Unu Duliyomolo ka:nuimene. Nanitabola, Godote ebe Duliyomolono osiyodilo nopo keba kunu kiyatiyale, ebete eba kunu eba osiyodilolo ebe Duliyomolono kodakoda kalanomo ebo ga:dimiya ebe kalate uwomua: uwomua: tetelo kitanama:.
11 Mabu Selate Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: ebeno abele tetenomolo ebe gudia:noma: eba eda:nalo, Godote ebetamo elawo ikamiya ebeno awi A:ibalayamako mabuma: gudu kalaima:. Iyo, Godote iba:tamo gudu ikalaema: dopamo nanitabolo degiya, A:ibalayamate ebe tabo nanitabokobi midite,
12 ebene ebete a:e tatalinomoma: eba eda:lo ebeno gudute Selagodone ebo awokaliya. Nanitabola, ebe gudugodone ebeno walone guda:te bilibilinomoma: eda:iya, tobolo ununo mawele keba kunula:ka: ega:walo kewa: kolomo balano wiyo keba kunula:ka:, eba kunu lumagi idite ibi ka:la:miolema: modoboa:.

Nanitabokobi Midipino Wadewade Tanalate Unu Duliyomololo Da:pola:lamena Ebe Tanalo

13 Ebema: numa:la:, nale kebe epono tanalo la:tamo kawokalilaemo, iba:te nanitabokobi midi magumulo eba ilukulinalo, Godote iba:tamo kebe wadewade tanalo kikalamolema: nanitabolo degiya, iba:te ebe tanalo me opolo uwatea:no gito a:elaiya, iyo, iba:te mulune putitatate ebe wadewade tanalo Unu Duliyomololo ibi mabuma: pola:nalo ebo nulamenamiya. Nanitabola, iba:te niyatawaonamiya, ebe Unu Duliyomolote ibino nanitabo opoma: deda:na, ebema: iba:te opo duliyomololo eba ilukulinalo ibi a:ka:tuwa: ibi kapelapima: gelanakiya.
14 Ebema: numa:la:, piyate me opolo ibi a:ka:tuwa: ibi kapelapima: degelana, ebe epate ibino tanalo ma kunu awokalimina, iba:te oli opo idinomo laema: olowiolo ilukuliona, iyo, iba:te ebe opo duima:na: ibino oponomoma: ebo keda:mene.
15 Ebe mabuma: piyate nanitabokobi midi magumulo dopamo dilukulionamiya, ibino ewoniate kebe opolo kawokalaiye iba:te ebe opo atepate walo kemalagidilonamia:. Nanitabola, iba:te ebe opamo olowamioma: ubi niyatiyataleka:, ebe tanalo osiyodiloma: gabo iba:tamo balagiliyana:, wiyasiya ibi ubia:nola.
16 Ao, iba:te wiyasiya Godokono Unu Duliyomolo wade duliyomolonomoma: eba gelanalo, ebamo nemaimioma: kawonomamo malagidilonamiya, ebe mabuma: Godoko ilipokobi kolowina: iba:te ebe ibino nani Godoma: ka:minama:, iyo, ibi mabuma: ebete ebe Unu Duliyomolo iyalo osiyodilolamiya.

A:ibalayamako Ega:walo Yu Epono Ewoni Nabi Epetapino Nanitabokobi Midi Tanalo

17-18 Mabu A:ibalayamate Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: ebete ebeno gudu
Aisa:keko ebetamo ikaema: ka:wokolomiya:. Numa:la:, dopamo Godote A:ibalayamatamo
me tabo nanitabolo egiya, “Me gudu Aisa:kegodone a:imano walone gudi bilibilinomate
kemaimioma:na:.” Wiyasiya Godote A:ibalayamakono nanitabokobi midi tanalo kuima:,
ebete Aisa:keko kalimagono nilakapo inamabuma: midite ebetamo ikaema: daniya, ebe
tetelo A:ibalayamate ebeno tabamo tuduwatama: ebo olosiyodiliya,
19 mabu ebete ebeno tepo magumulo ma kunu malagidiliya, Godoko modobola
Aisa:keko a:e magumune igilamo walo kakadipatema:. Ebema: nanitabola, A:ibalayamate
ebeno gudu Aisa:keko Godotamo ikaema: ebeno tepo magumulo ebe iyalo a:ema: eba gelo,
Godote ebe gudu ebetamo igilolo walo gito kikamiya.
20 Mabu Aisa:kete Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: ebete ebeno gudi
Ya:ikoboko ega:walo Isoko mabuma: Godoko naniya, ebete walone tetelo ibi netewapi
keba kunu na:kowalubilinakomene.
21 Mabu Ya:ikobote Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: ebeno a:e tanalote
tatalima: eba eda:lo, ebete Yausepegodone dawokalaiya ebe walone gudi mabuma:
Godoko ebo aniya, ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:, iyo, ebe tetelo ebete ebeno
gaubago maigate ebeno ololo opamo tuduta:midalo Godotamo towetowe tabo eba kunu
kiyawaiya.
22 Mabu Yausepete Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: ebeno a:e tatalima: eba
eda:lo ebete Isalaela epo ebo analiya, iba:te walone tetelo Isipiti opone eba tolamelo ebeno
goa kowatama:.

Mosesekono Nabiwila Menokola Ibino Nanitabokobi Midi Tanalo

23 Mabu Mosesekono nabiwila menokola iba:te Godoko nanitabokobi na:midinamiya,
ebema: ebete dawokaliya iba:te netewa-kapiya saganamo ebe ebo waminiya, Isipiti
opono Kawo Elawodubu Pa:lote ebe anakapumikapoma:. Iyo, iba:te ibino a:lia:li
gudu wadenoma: eba gelalo, ebema: Pa:lote Isalaela epono baibai gudi anakapulaema:
danaliya, iba:te ebe tabamo tudila:oa:no ebetamo ka:toletoleiya:.

Mosesekono Nanitabokobi Midi Tanalo

24 Mabu Mosesete Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: ebete apete dubu teta:mo
demaigiya, ubia:noma: ebo ediya epate ebe Pa:lokono buweleno guduma: ka:ima:.
25 Iyo, ebe tetelo ebete ebeno ubi ma kunu kiyatiya:, ebete tete da:pesolo iyaiya
kubakuba tanalo eba osiyodilolelo me opono kalakala kelawa:tepama:. Ao, ebete
wiyasiya ubi ma kunu iyatiya ebeno nanitabokobi midi mabuma: Godokono epo epetapi-
ago temeteme kuwatema:.
26 Ebene Mosesete walone tetelo ebeno wade wiya Godogodone da:nelaemene,
ebete ebe tanalo kawonomamo nemalagidilonami. Ebe mabuma: epetapiate ebe de-
malogonakiya, ebete Godokono Alibodawa Kelisoko mabuma: ebe temeteme laema:
modobonomoma: eba gelo, Isipiti opono kawokawo inamabu bilibilinomo uwatema:
ubia:noma: eda:te ebeno wokilo ebe inamabu dologala inamabuma: midiliya.
27 Mabu Mosesete Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: me opo epate kebe Ka-
wodawa ibino balidinomamo umia:no, Mosesete ebe Kawodawa ebeno tepo magumuno
wokilo eba uminalo, Kawo Elawodubu Pa:lokono dowa tanaloma: tolea:no Isipiti opone
gito tiya, iyo, ebete iyaiya temeteme epetapi magumulo ebeno tepo magumuno woki eba
kodakodaiminalo ebeno Kawodawa kowaloma:tama: woki iyakobi ka:midiya:.
28 Ega:walo Mosesekono nanitabokobi midi mabuma: ebete Godokono tabamo tuduwat-
alo ebeno Isalaela epo ebo analiya, iba:te dopo Aduga:la Soliyomu* eba osiyodilolo
ibino iyaiya motono gigiyamo sipi-goeono kalima kanamogamidaolema:, Godokono A:e
Nopodawate ibino dopo dubu gudi anakapulamekapoma:.

Isalaela Epono Nanitabokobi Midi Tanalo

29 Mabu Isalaela epate Godoko nanitabokobi na:midinamiya, ebema: Isipiti epono
gowelaopiate ibi anakapulaema: da:na:ma:taliya, ebe tetelo Godote Kalimakalima Kewa:
Kolomono obo gagale damelama: da:midiya, iba:te apuamo olalatia:no na:iwaliya.
Wiyasiya numa:la:, Isipiti epate ebe atu gabodo ibi elawamo da:na:ma:taliya, ebe tetelo
kolomono obote ibi bilibilinomo gito analopamidaliya.
30 Ega:walo tete idilo Isalaela epono nanitabokobi midi mabuma: iba:te Godokono
tabamo tudila:olo Yeliko kawo duliyomolo balado sebeni egelalo nanakopa:te tanalo
dolopoligiya, Godote ebe duliyomolono kawokawo kalanomo eba anabuilamelo opamo
gito gudiya.

---

* **11:28:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me Soliyomuno magumu iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: Ma:t 26.2 buka apuno walubi tabo numiye.

La:iya:bakono Nanitabokobi Midi Tanalo

31 Ega:walo me tanalo idila. Godote ebe Yeliko duliyomolo kubaimia:no, dopamo Isalaela epo magumulo iba:te kebe epo ebe duliyomolo diya gabodo uima: danaliboliya, ebe dubu netewate ebe duliyomolono modoboa: tanalo ulaema: ebamo gito nemaimiya. Ebe tetelo Yeliko duliyomolo epo magumulo kamiyale idi La:iya:bako, ebe dopamo dubu bilibili kamiyalema: eda:nami, ebete Godoko nanitabokobi midite ebe dubu ebeno motamo kalakalago uwatete ibi ebo walubiliya. Ebema: nanitabola, me kamiyaleno nanitabokobi midi mabuma: Godote Isalaela epono gowelaopiatamo talena iyatiya, iba:te Yeliko duliyomolono nanitabokobi midia:pi bilibilinomo eba anakapulamelo ebe kamiyaleno igilo ebo ka:mula:ema:.

Iyaiya Tuputupu Epo Epetapino Nanitabokobi Midi Tanalo

32 Ebema: nale la:tamo nanitabokobi midipi epetapino oi atumu ba:ka:kiyawaomo? Naimano woki ma kunula, tete modoboa: ibi bilibilinomono tanalo wadenomamo ka-wokalilaema:, iyo, Gidiyonoko, Belakako, Sa:msoniko, Yepatako, Da:ibidiko, Sa:miyoloko, ega:walo Godokono woki awokalimipi epetapi, ibi bilibilinomono osiyodilole tanalo da:pola:lamena, na modoboa: ebe tanalo bilibilinomo la:tamo kiyawaoma:.

33 Nanitabola, ibi epetapiate ibino nanitabokobi midi tanalodo gowelao magumulo opo epetapino wato kikopu eba uwatelo ibino kapela kawokawo elawodubuma: ebo eda:onakiya. Iyo, iba:te ibino ilukuli magumulo tuputupu tanalo dosiyodilolenakiya, ebema: Godote iba:tamo kebe wadewade tanalo ikalaema: nanitabolo danalenaki, iba:te ebe tanalo gito uwatenakiya. Eba kunu tete idilo ibi epetapiate layono-gaagaa gele-badikobi gito midiliya, ebe elawoelawo inamabuate ibi kubailamekapoma:.

34 Ebene tete idilo ibi epetapiate ibino nanitabokobi midi tanalodo elawo elanomo gito a:egaiya ibino igilate ebe elalo olopoligokapoma:, ega:walo tete epetapilo piyate ibi gowelaono gila:mo anakapulaema: dowagelenakiya, ebe epono elawo magumune iba:te Godokono walubi tanalodo gito alautionakiya. Iyo, iba:te ibino ape magumulo elawoa:noma: eba eda:onalo, Godote wiyasiya ibi elawokobi ebo midilinaki, ebema: iba:te gowelao magumulo kawokawopima: eba eda:olo tete epetapilo kapela opono gowelaopino iyaiya taneba kubanomamo alukolenakiya.

35 Ebene nanitabokobi midipi kamiyale epetapiate atumu ibino nanitabokobi midi tanalodo Godokono elawo ma kunu uminakiya, ibino a:elaopi magumulo ebete ibi epetapi igilamo walo a:kowadipalatelenaki.

Wiyasiya nanitabokobi midipi epetapino tanalo eba kunua:. Iba:te idoko motolo eba ilukulinalo, kuba osiyodilolepiate kawokawo a:e temeteme ebo ikalamenakiya iba:te ibino nanitabokobi midi tanalone kolobila:oma:. Ebe tetelo ibi wiyasiya ubia:nola ibino nanitabokobi midi tanalo eba atepalo kuba osiyodilolepiate ibi idoko motone gito kanalibolema:, iyo, ibi iyatawala Godote ibino a:elao tanalodo ibi wade oli igilonomamo kowadipalatelemene, ebema: iba:te ibino temeteme magumulo gito na:elaonakiya.

36 Ebene kuba osiyodilolepiate nanitabokobi midipi epetapi eba malogolelo ibi pa:ka:pa:ka:mo ebo a:na:ma:ga:midaolenakiya, ega:walo iba:te epetapi auli ala:mo matuo-lamolenakiya idoko motamo gito niyalekenakiya.

37 Iyo, tete epetapilo iba:te nanitabokobi midipi eba anakapulamelo ibi epetapi noko-lamo mapelamenakiya, ibi epetapino ape tetenomodo ilonomo inamabuamo iyailinakiya, ega:walo ibi epetapino wato gila:mo gito migililamenakiya.

Ega:walo me tanalo idila. Nanitabokobi midipi epetapi bilibilinomate me opolo inamabua:pima: eba eda:onalo wadewade kalikago kowapata:lamenakia:, iyo, iba:te modoboa: sipi-goeogoeo ega:walo gautu-goeogoeo tama kaliku kapiya pupulionakiya. Nanitabola, tete bilibilinomolo me opo epate iba:tamo iyaiya temeteme kubanomamo eba ikalamelo

38 ibi wadewade epoa:ma: gelalo ibino iyaiya ilukuli duliyomolone elawamo da:na:ma:latelenakiya, ebe tetelo iba:te bulu opamo ega:walo unuunu damelamo gito nalautionakiya, iba:te ebakobako epoa: opolo damela gugu magumulo ka:nilukulionama:.

39 Ebema: ebe nanitabokobi midipi bilibilinomono tanaloma: Godote iba:tamo nekalakalanami, ebeno kalakala ibino nanitabokobi midi mabuma: beda: kawonomola:ka:! Wiyasiya numa:la:, ebete iba:tamo kebe wadewade tanalo ikalaema: nanitabolo degiya, iba:te me opolo ebe tanalo nanitabolo kulamiya:,

40 mabu a piyate me tetelo dilukulionama:, Godote a mabuma: wade oli noponomo ma kunu iyatiya. Aimano ilukuli tetete pemaiga:no ebete dopo nanitabokobi midipi mabuma: tanalo idi a:kosiyodilomene, wiyasiya kebe tetelo ebete a iba:go kapiyakobi da:midimene, ebe tetelo ebete a bilibilinomo kapimiya ebeno tuputupupinomoma: ka:midimene.

12

Godokono Guda:te Me Opolo Eba Ilukulinalo Ebete Ibi Iyaiya Temeteme Tanalamo Diyatulamenako

1 Ebema: numa:la:, dopamo dilukulionamiya ibi bilibilinomate a a:ga:luatelo eba lamota:onalo, iba:te nanitabokobi midi tanalodo kebe tanalo kosiyodilolenamiye ebe tanalo atamo awokalilama:. Ebe mabuma: ibi keba kunula:ka:, modobola a atumu agowa ukamidaole tanalo bilibilinomo aimano tolame gabone tametama:mo ka:niyalekemalema:, ega:walo kebe kuba osiyodilole tanalate a dematuoamoena, modobola ale ebe ale iyailite ginimi apuamo gito ka:miyapamalema:. Iyo, nanitabokobi midi gabono uwomu teta:mo nemaimioma: kawonomamo eba malagidilonalo ale elawonomamo ebo ka:puila:omalema:, sukulu guda:te ibino kalakala egelalo keba kunu ka:puila:onake eba kunu.

2 Ega:walo modobola a tete bilibilinomolo aimano tepo magumuno wokilo Ya:suko wadenomamo buminakoma:, iyo, ebete aimano nanitabokobi midi tanalono mabuma: eba eda:nalo a dopaeamete uwomuamo a wadenomamo kemagataemene. Nanitabola, ebete kewa olotolowalo da:iya, ebete kebe kalakala Godogodone walone delaemene ebe kalakala ebeno tepo magumuno wokilo ebo umiya. Me ebe mabuma: ebete ebeno a:e tanalono kawokawo ilipo ega:walo temeteme tanalo malagidiloa:no wato kikopu ebo lawiya, iyo, me tetelo ebete Kawo Elawodawa Godokono tumudi apulo bokolina.

3 Nanitabola, Ya:sute kuba osiyodilolepino dowa tanalodo kawokawo temetemenomo duwatiya, wiyasiya Godokono ubi tanalamo tuduwatama: woki iyakobi ka:midiya:. Ebema: modobola la: atumu la:imano temeteme magumulo ebe tanalo wadenomamo eba malagidilonalo la:imano nanitabokobi midi tanalodo kuiwodopoma: eda:oa:no elawoa:noma: akoeda:oala:.

4 Numa:la:, Ya:sutamo demaigiya ebako a:e tanalote la:tamo kemaiga:, iyo, kuba osiyodilolepiate iyaiya temeteme epetapi la:tamo nanitabolo ikalamenakota, wiyasiya iba:te la: bilibilinomo magumulo kapiya dawa idi ebeno nanitabokobi midi mabuma: kanakapumia:.

5-6 Ebema: me kawo tanalo akododomatiala:. Godote la: ebeno gudima: ka:la:minata, iyo, ebema: ebeno Bukalo me tabote la:imano temeteme tanaloma: gena,

"Naimano gudu, temeteme tanalo epetapiate
Kawodawano ubi tanalodo a:ma:tamo maimiote,
ebete ebe tanalamo a:ma: diyatumitamene,
modobola a:ma: ebe iyaiya iyatumi tanalamo na:tuduwatiye,
ega:walo ebete a:imano kuba osiyodilo tanalo idima: kawiya danatamene,
a:ma: kuiwodopoma: akoeda:la:.
Nanitabola, Kawodawate kebe epo nilakapolo demalagidilolena,
ebete ibi temeteme tanalamo iyatulamenako,
ega:walo ebete kebe lumagi ebeno guduma: degenako,
ebete ebe lumagino kuba osiyodilole tanaloma:
ebetamo iyaiya temeteme tanalamo wiya ikameonako."

7-8 Iyo, numa:la:, me opo kawonomolo nabiate ibino gudi walubilima: temeteme ikalame tanalamo ibi iyatulamenaka, iba:te kuba osiyodilole tanalo eba miyapalo wadewade tanalo kapiya kosiyodilolema:. Ebema: la: iyaiya temeteme magumulo da:pola:wenama elawoa:noma: akoeda:oala:, mabu me opo epo keba kunula:ka: Godote eba kunu la: ebeno gudima: eba genalo la: temeteme tanalamo ebo iyatulamenakota. Ebema: nanitabola, ebete la: temeteme tanalamo iyatulamea:notaleka:, la:le ebeno nani gudima: a:keda:wena:, la: wiyasiya pilo gabodo dawokalaiya ebako gudima: beda:wena:.

9 Iyo, a aimano nabino tanalo iyatawala, a gudi egege tetelo iba:te iyaiya temeteme tanalamo a iyatuamenakiya, ale eba apepeolo wadewade woki ebo kuwatema:. Ega:walo a me opolo eba ilukulinalo aimano nabino iyatulame tanalamo da:tudila:onakoma:, epate ebe tanalo aimano mulo wokima: gelanaka. Wiyasiya numa:la:, a me tetelo aimano Unu Duliyomolono Nabiwitamo da:tudila:onakoma: ebe tanalono mulo beda: kawonomola:ka:, mabu ebe tanalodo a nanitabo igilonomo ebegodone kelaemalema:!

10 Ega:walo me tanalo idila. Me opono nabiate ibi a:ka:tuwa: ibino ubilo kebe tanalo wadewadenoma: degelanaka, ale ebe tanalo kosiyodilolema: iba:te iyaiya temeteme tanalamo tete da:pesolo a iyatuamenaka. Wiyasiya Godote ebeno wade igilo atamo ikaeaema: ubi niyatina, ebema: ebete a kebe tanalo osiyodilolema: diyatuamenako a ebe

tanalo nanitabolo dosiyodilolenakoma:, ebe tetelo ebete Wade-talenadawama: keba kunu keda:nale, a atumu talenapima: ka:keda:omalema:.
11 Iyo, nanitabola, ale aimano nanitabokobi midi tanalodo kapepeoma: kebe tetelo ale temeteme duwatema:, ale ebe temeteme tanaloma: kekalakalaonakoa:, wiyasiya numa:la:, lumagite ebako temeteme tanalamo wadewade woki duwatemene, Godote ebe gabodo ebetamo milo ega:walo tuputupu okoli tanalo eba ikamelo wadewade da:ima:te ebegodone nanitabolo bemaimionakomene.
12-13 Ebe mabuma: modobola la: la:imano iyaiya temeteme magumulo elawoa:noma: eda:oa:no kalakala walo na:kelawiyala:, la:le la:imano kotamo wadewade tanalo eba osiyodilolelo la:imano agowamo Godokono tuputupu gabodo wadenomamo kowapata:lama:wenama:. Eba kunu la: magumulo potele agowa tataidawama: deda:na, ebete temeteme magumulo wadekobi olowite walo na:kepata:mene.

Nanitabokobi Mididawate Wadenomamo Nokolinamene, Godogodone Demaigana Ebe Igilo Mula: Tanalone Gakapoma:

14 Ebema: nanitabokobi midipiala:, modobola la: la:imano ubi tanalo ma kunu niyatiniyala:, la: epo bilibilinomago Kawodawa Godokono milo tanalago eba ilukulinalo la:imano osiyodilole magumulo ebe kapiya kalakalakobi ka:mida:wenama:. Nanitabola, kebe lumagite aimano Kawodawa eba kunu kalakalakobi midia:no, ebete ebeno ololo a:ka:nuimene.
15 Ega:walo Godokono nilakapo tanalodo demaigana, modoboa: la: magumulo idite ebe igilo mula: tanalone gama:. Numa:la:, kaka inamabunomote lumagino palilo apete, ebene ebete iyatawa:no lawete ebeno guda:te naoma: iba:tamo dikalaemene, diyala, ebeno motolo olalati kawonomote maigate ebeno gudi magumulo epetapi bilibilinomate da:ba:elaoma:na:. Eiye, la: nanisiwale! La: magumulo idite ebeno tepo magumuno dowa tanalodo ebako kaka inamabuma: eda:ma: modoboa:!
16 Ebema: Isote dopamo ebeno kateneno ubi tanalono osiyodilole magumulo keba kunu kokolinamile, la: magumulo idite ebako dawama: eda:ma: modoboa:. Numa:la:, ebete Godokono iyaiya ubi tanalo malagidilolea:no, ebeno bae kape kopoliyama: kapiya teteno bae ekawigodone eba lawelo ebeno dopo guduma: eda: tanalo kawo tanaloa:ma: gelo ekawitamo gito ikamiya.
17 Ebema: la: iyatawalata, walone Isote ebeno woki iyakobi midima: dowageliya, ebete ebeno nabiwitamo ipupago ebo tiya, ebeno nabiwite Godoko kanama: ebeno okoli magumulo ebe wadenomamo kowalubinama:. Wiyasiya Isoko niyala, gabote kitaniya: Godogodone wadewade tanalo kuwatema:, iyo, ebe modoboa: ebete dopamo kuba woki magumulo dosiyodiliya ebe tanalo walo iyakobi midima:.

Potele Godokono Tabo Olowima: Ubia:noma: Deda:na Ebete Ebeno Kuba Wiya Nanitabonomolo Kelaemene

18 Ebema: la: piyate Ya:suko nanitabokobi da:mida:wenama, dopamo Moseseko tetelo a Yu epono ewoniate Godotamo kawo tolenomo magumudo keba kunu ka:pelamiye, la: ebetamo eba kunu ka:pelama:wiya:. Iyo, dopamo iba:te Sainai Ununomo Damelalo Godokono iyaiya tole ikalame tanalo ibino balidinomamo ma kunu ulamiya, ebe unu damelalo elawo elanomote eba waitalo, idoko kawonomote egelano alo da:muliya, kawo awanomote maigate ibi kubanomamo ebo pa:mida:lamiya.
19 Ega:walo ebe atu tetelo anoano tanalo idite ma kunu kemaigiya, Godokono nopodawate tutele kawonomamo da:moliya iba:te olowiya, ebene iba:te Godokono tabo madodo ibino galonomamo eba olowiutalo iba:te kawo tole lawete Moseseko ebo toweomiya, iba:te kapiya tabo idi Godogodone eba kunu a:kolowioma:na:.
20-21 Nanitabola, ebe tetelo Mosesete atu kawokawo anoano tanalo eba ulamelo negiya, “Naimano tole kawonomo magumulo naimano apete a:ka:tuwa: anakamita!”
Ebema: numa:la:, aimano ewoniate kawonomamo eba toletoleolo modoboa:noma: ebo eda:iya, mabu Godote ibi dopamo ma kunu totomulateliya, “Me unu damela talenanomola, ebema: la: magumulo idawate pete me damelamo da:pa:putimene, ebete gito na:emene. Iyo, la:imano dabiole inamabu atumu, ibi magumulo kapiya inamabu idite naimano pukala dapadikanalemene, modobola la: ebe nokolamo mapema:wete nanakapumiyala:!”
22 Wiyasiya kalakala kawonomola, la: piyate la:imano nanitabokobi midi tanalo Ya:sutamo diyata:wiyama, la:imano tanalo eba kunua: mabu la:imano Godotamo pelame magumulo tole kitaniya:, puliyanomola. Iyo, nanitabo igilo pogodone da:pena, ebe Kawodawa Godoko ebeno nopopi bilibilinomago kebolo kokolinale, la:le ebe Unu Duliyomolono Yelusalema kawo duliyomolamo kalakalago pelamiyamata, ebe duliyomolono mailo idi ebe Sayono Unu Damelala.

23 Numa:la:, Godokono dopo gudu Ya:suko keba kunula:ka: piyate ebako epoma:
deda:ona, Godote ebe nanitabokobi midipi bilibilinomono mailo ebeno Unu Duliy-
omolono Bukamo iyalo akulolelamiya. Ebema: ebe tuputupupi magumulo ebete kebe
epagodolo ebeno woko dopoliyaliya, la:le ebe epono uliyanano Kalakala Duliyomolamo
pelama:wete iba:go kapiyakobi a:polowiyamata, iyo, la: Godokono ololo apuamo atumu
a:ka:pelamiyamata, nanitabola, ebe me opo epo bilibilinomono tanalo danagilamele-
laemene ebe Kawodawala.
24 Ega:walo me tanalo idila. La: atumu Ya:sutamo a:ka:pelamiyamata, ebe Godokono
oli nopote atamo maigama: gabo dosiyodiliya ebe dawala. Ebete ebeno kalima
Godotamo ikamelo a mabuma: deka:ka:liya, ebe kalimado ale wadewade walubi tanalo
nanitabolo buwatenakoma:, ebema: nanitabola, Ya:sukono kalimano woko osiyodilo ela-
wote A:ibolote Godotamo dopamo dikamiya ebe kalimagono inamabuno elawo nodolina.
25 Ebema: la: nanisiwale, me tetelo potele la:tamo da:kiyawaona ebe Kawodawano tabo
olowioma: ubia:noma: akoeda:oala:. Numa:la:, dopamo me opolo ebeno tabote Mosesedo
demaigiya, ebe tetelo piyate ibino galo demopioliya iba:te ebeno elawo magumune
alautioma: gabo nipo wadiya. Ebe mabuma: ebete a tetelo Unu Duliyomolone tabo walo
eba ka:kiyawaonalo, ale ubia:noma: eda:ote ebegodone dolobila:oma:, gabo keleka: ale
ebeno elawo magumune alautioma:? Gabo puliyanomola, a kuba wiya kawonomamo
kuwatemalema:!
26 Nanitabola, dopamo tetelo ebete tabo da:kiyawaiya me opote ebema: alegaiya
wiyasiya a tetelo ebete nani tabonomo walo ma kunu ka:kiyawaiya, “Nale kapiya tete
idilo me opo kawonomo ega:walo tobolo unu atumu ka:powadimagolatelemamo.”
27 Ebema: numa:la:, ebete kapiya tete idilo me tanalo kosiyodiloma: tabo degiya, ebe
tanalono magumu ma kunula. Ebete me opo ega:walo tobolo unu ega:walo ibino inamabu
bilibilinomo dopamo dosiyodiloliya, walone tetelo ebete ebe inamabu bilibilinomo eba
wadegelatelelo, iba:te ebo kalatidioma:na: ebema: lumagite walo a:kulaemene. Iyo, ebe
tetelo Unu Duliyomolono olioli inamabu kapiyate ka:pola:nama:na:, mabu idawano elawo
kitana: ebe inamabu ka:kubailaema:.
28 Ebema: modobola ale aimano kalakala tabo Godotamo kadipatemalema:, mabu
ebe kebe oli opolo Kawo Elawodawama: deda:na ebete ebe wade oponomo atamo
kikaeaemene, nanitabola, idawate ebe opo kubaima: a:ka:modobomene. Ega:walo
Godokono iyaiya walubi tanaloma: aimano tepo magumulo eba kalakalaolo, modobola
ebete a keba kunu kiyatuamenale a ebe eba kunu bamamatenakoma:. Iyo, ebe
amamatema: modobola ale aimano tepo magumulo ebe unamo eba adipatelo wade
tuduwata wokino tanalago ka:pelaemalema:,
29 mabu aimano Godo ebe potele ebeno elamo kuba osiyodilolepi bilibilinomo
da:kubailaemene ebe Elawodawanomola.

13

Ale Godoko Kalakalakobi Midima: Keba Kunu Na:kilukulinama:

1 Ebema: modobola la: nanitabokobi midipiate kapiya alailame ekaki keba kunula:ka:
ebako epoma: eba eda:onalo, la: magumulo idite idi nilakapolo nemalagidilowinala:.
2 Ega:walo piyate kapelapimu opo idine la:tamo da:pelamenaka, la: ibi la:imano mo-
tamo kalakalago uwatema: woki wadenomamo nalomonakiyala:. Nanitabola, dopamo
nanitabokobi midipi epetapiate ibino ilukuli magumulo eba kunu eba osiyodilon-
alo, Godokono Unu Duliyomolono nopopi epetapiate iba:tamo da:pelamiya, iba:te ebe
nopopino nanitabo tanalo iyatawaoa:no gito walubiliya.
3 Ega:walo nanitabokobi midipi magumulo piyate idoko motolo ega:walo temeteme
epetapi magumulo dilukuliona, modobola la: ibi nilakapolo eba malagidilolenalo ibi
ebo nowalubilinakiyala:, iyo, la: walone tetelo atu temeteme diyatawaoaema, la:le
epetapiagodone walubi tanalo uwatema: ubi keba kunu na:kiyata:ema, la: eba kunu
nosiyodilonakiyala:.
4 Ega:walo me tanalo idila. La: bilibilinomo magumulo kebe tetelo dubute kamiyala:go
kapiyama: deda:mene, modobola iba:te ibino kapiyama: eda: tanalo Godokono wade
walubi tanaloma: eba gelalo, ebe dubute kamiyale idi walo pilolo a:kelaemene ega:walo
ebeno kamiyalete atumu dubu iditamo pilolo walo a:ka:toamene. Nanitabola, piyate
buwelemele ega:walo koi pilo gabodo duwatenaka, iyo, kebe dubute kamiyale pilo tanalo
dosiyodilomene ega:walo kebe kamiyalete dubu pilo tanalo dosiyodilomene, Godote ebe
kuba osiyodilolepiatamo ibino wiya kikalaemene.

5 Ega:walo la:le kawokawo mani uwate gabo uima: kawonomamo akomalagidilala:.
Modobola la: wiyasiya Godote la:tamo kebe inamabu dopamo kikalametiyala ebe inamabu modoboma: eba gelalo, la:imano tepo magumulo ebeno kalakalate nitanamene,
mabu ebete ebeno Bukalo tabo ma kunu gena,

"Nale la:go eba okolinalo
la: wadenomamo bowalubilinakomata,
iyo, uwomua: uwomua: tetelo
la:imano iyaiya modoboa: tanalo magumulo
nale la: gito a:ka:miyapatama."

6 Ebema: Godote ebeno Bukamo tabo idi diyatiya, modobola a woki bilibilia:no ebe atu
tabo ma kunu kegelamalema:,

"Kawodawa Godoko ebe naimano Walubidawala,
ebema: nale tanalo idima: a:ka:toletolemo,
iyo, ebete na eba walubininalo,
idawate na kubainaema: a:ka:modobomene."

7 Ega:walo me tanalo idila. Dopamo tetelo piyate la:imano watowatopima: eba
eda:olo Godokono tabo la:tamo da:kiyawaonakiya, modobola la: ibino ilukuli tanalo
nemalagidilala:, iyo, kebe wadewade da:ima:te iba:godolo demaimionakiya, ebako atu
da:ima:te la:godolo kemaimionama:, modobola la: ibi nanitabokobi midi tanalodo nibami-
lateleniyala:.
8 Numa:la:, Ya:su Kelisote dopamo keba kunu kokolinamile, ebete me tetelo eba kunu
ba:kokolina, ebene ebete atumu uwomua: uwomua: tetelo iyama: a:keda:namene.
9 Ebema: la: nanisiwale! Ya:sukono nilakapo tanalodo demaigiya piyate ebe igilo mula:
tanalono nanitabo tanalo iyatulamea:no, la: ebe iyatulamepino iyaiya tabamo tudila:oa:
tanalodo ele gabo ako-odida:la:! Nanitabola, ale tuputupulo kilukulinama: Ya:sukono
nilakapo tanalote aimano tepo magumuno woki na:kodakodailamena, wiyasiya piy-
ate iyaiya bae nao talena pukalamo da:tudila:onaka, iba:te ibino pukala waloma:tale
tanalodo wade walubi kuminakoa:.
10 La: iyatawalata, aimano Yu epo epetapiate Godokono tagala nopodo ebe kebe
motolo kamamatenake, kalimagono inamabu ikameopiate amamatepino kuba osiyo-
dilole mabuma: dabiole inamabu Godotamo eba ikameolo elamo ebo madolamenaka,
ebema: ebe katene naoma: talena kawonomote iba:godolo bitana. Wiyasiya numa:la:,
Ya:sute kewa olotolowalo ebeno ape kalimagono nilakapo inamabuma: midite Godotamo
dikamiya, a nanitabokobi midipiagodolo talena kitana: ebe ikame tanalo kalakalago
naoma:, iyo, piyate tagala nopo magumune ka:nemaimia: me talenate ibi kapiyatamo
italamena.
11 Me tanalo nemalagidilala:. A Yu epono ewoniate Godoko kebolo kamamatenakiye,
ebe motono Talena Bainomolo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomote epono
kuba osiyodilole tanalo egebolelaema: dabiole inamabu epetapino kalima Godotamo
ebo ikameonaki. Ebene ebe atu tetelo wokopi epetapiate epono kuba osiyodilole
tanalo iyabaiamo watalaema: ma kunu osiyodilonakiya, iba:te ebe inamabuno a:elao ape
duliyomolo magumune waulatelenakiya elamo ebo nemadolamenakiya.
12 Me mabuma: Ya:sute atumu ebeno ape Godotamo eba ikamelo ebete Yelusalema
kawo duliyomolo magumune nemaigate duliyomolo balalo gito na:iya, iyo, eba kunu
ebete ebeno kalimamo epono kuba osiyodilole tanalo iyabaiamo watalamiya iba:te
Godokono talenapima: keda:onama:.
13 Ebema: modobola a nanitabokobi midipiate Ya:suko eba waloma:talo, nanitabokobi
midia:pino tanebapiate kebolo kilukulione ale ebe duliyomolo magumune nemaimiote
atu ilipo kalakalago ebo ka:nelaemalema:.
14 Nanitabola, me opo kawonomolo aimano Uwomua: Ilukuli Duliyomolote nanitabolo
kitana:, wiyasiya kalakala kawonomola, ale aimano tepo magumuno balida:mo Wade
Duliyomolonomo numinama:, walone tetelo a ebe Duliyomololo uwomua: uwomua:
tetelo ba:nilukulinama:.
15 Ebema: modobola a iyaiya tete bilibilinomolo Godoko aimano Kawodawama:
awokala eba ka:minalo, Ya:sute atamo dosiyodiliya ebe gabodo ebe bemoionakoma:,
mabu ale ebe moio tanalodo Godote nanitabo kalakala kelaemene, ebete dopamo epono
kalimagono inamabu ikameo tanalodo keba kunu kelawenakile eba kunu.

16 Ega:walo la:le wadewade tanalo eba osiyodilolelo la: magumulo idite idi kowalubima:
woki wadenomamo nalomonakiyala:, mabu me osiyodilole tanalo ebe atumu kalimagono
inamabu ikameo tanalo keba kunula:ka: eba kunula, iyo, la:le mako osiyodilo tanalodo
Godoko kalakalakobi ba:midinakomata.
17 Ega:walo la:imano sosi watowatopi kalakalakobi ka:midila:wenama:, modobola la: ib-
ino tabo olowiawete na:tudila:onala:. Numa:la:, iba:te idoko ega:walo egela bilibilinomolo
la:imano tepo magumuno woki wadenomamo ulamelelamenata, mabu Godote epono
tanalo danagilamelelaemene, ibi ubia:nola ebete ebe tetelo ibino woko kubama: gema:.
Nanitabola, kebe tetelo iba:te ibino woko kawonomo magumulo la:godone temeteme idi
delaema:na:, ebe tetelo la: atu temeteme magumulo ka:pola:namamota, ebema: modobola
la: la:imano osiyodilole magumulo kalakala kapiya iba:tamo nikalamenakiyala:.
18 Ebene la:imano towetowe tabo kiyawao magumulo modobola la:le na ega:walo
nago woko dosiyodilona a bilibilinomo Godotamo nowadipaeatenakiyala:. Nanitabola,
aimano tepo magumuno mulo wokite a kuba osiyodilolepima: keka:mina:, mabu a
iyatawala aimano ubi tanalo ma kunula, ale tete bilibilinomolo wadewade tanalo kapiya
bosiyodilolenama:.
19 Ega:walo nale me tanalo idima: la: kawonomamo toweolaemata, la:le na Godotamo
nadipateniyala: ebete gabo nosiyodilomene nale la:tamo samamo ka:pema:.

Buka Osiyodilodawano Uwomu Tabono Iyaiya Tanalo

20 Nanitabola, aimano Kawodawa Ya:su Kelisote ebeno sipi-goeogoeo Elawo
Ulamedawanomoma: eda:na, mabu ebeno a:e tetelo deka:ka:liya ebe kalimate Godokono
uwomua: teteno nopo ebe kodakodaimina. Ebema: potele ebe a:e magumune dadipatiya,
ebe Kawodawa Godoko ebe epatamo milo dikalamena ebe dawala,
21 modobola ebete wadewade tanalo bilibilinomo la:tamo nikalamenakoma:ta, la:le
ebeno elawamo ebeno ubi tanalamo nanitabolo ka:tudila:wenama:. Ega:walo Ya:su
Kelisote atamo dosiyodiloamiya, modobola Godote ebe gabodo ebeno wade wokonomo
a magumulo nosiyodilonamene, mabu eba kunu ebe a:ka:tuwa: ebe kalakalakobi eba
midinalo Ya:sugodolo amama tanalote uwomua: uwomua: tetelo nitanamene! Me tabo
ebe nanitabola, taula!
22 Ebema: nanitabokobi midipi ekakiala:, nale la: ka:toweolaemata, nale la:imano
tepo magumuno woki walubilima: me leta magumamo kebe tabo kakulolemo, la: ebe
tanalo bilibilinomo olowioma: ubia:noma: akoeda:oala:, mabu nanitabola, nale me leta
magumulo naimano tabo ka:geyageyailama:tepalea:.
23 Ega:walo na ubila la: me tanalo idi na:kiyatawala:. Gabamaniate aimano
nanitabokobi midi ekawi idi Timotiko idoko motone gito alibiya, ebema: ebete natamo
samamo da:pemene, ebe tetelo na eba:go la: ulaema: kapimiya ka:pemalema:.
24 Ebene la:imano opo kawonomolo kebe watowatopiate sosi woko la:tamo dosiyo-
dilona, modobola la: ibi bilibilinomatamo naimano nilakapo tabo nanaliboliyala:. Me Itali
opolo dilukuliona ebe nanitabokobi midipi ekakiate ibino nilakapo tabo atumu la:tamo
kapalibola:.
25 Modobola Godokono nilakapo tanalote la: bilibilinomagodolo nitanamene. Me ebe
naimano tabo uwomula. Taula.

YA:IMESIKONO LETA
EBETE NANITABOKOBI MIDIPIATAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Ya:imesitela, Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko ibino wokodawala.
Ebema: Isalaela 12 gu magumulo la: piyate Yudiya opone maimiawete me opo ka-
wonomolo iyaiya da:nilukuliawenama, la: niyaniyata, nale me leta la:tamo palibomo.

Godoko Nanitabokobi Midi Tanalo Ega:walo Ebeno Mulo Tanalo

2 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, iyaiya temeteme tanalo bilibilinomate
la:tamo demaimiona, modobola la: kawonomamo nekalakalaonala:,
3 mabu la: iyatawalata kawokawo temeteme tanalate nanitabokobi mididawatamo
da:pelaema:na:, ebe tanalodo ebete ebeno nanitabokobi midi magumulo apete kodako-
dalo kutitamene.
4 Ebema: la: kodakodalo lamota:ona tanalo akoatepala:, mabu la: ma kunu eba
ilukulinalo la:imano nanitabokobi midi magumulo elawoelawonomoma: keda:omamota,
iyo, la:imano apepeo magumulo la:le wade tanalo kapiya idi akanaetoamidaema.
5 Ebema: la: magumulo kebe lumagigodolo mulo woki itana:no, modobola ebete Godoko
na:toweoemene, ebene Godote ebetamo mulo tanalo kikaemene. Nanitabola, Godote
ebako toweomedawatamo ubia: tabo a:kegeamene, mabu ebeno kalakala bitana epo
bilibilinomatamo ebeno wadewade tanalo ikalamolema:.
6 Wiyasiya numa:la:, la: Godogodone tanalo idi laema: la:imano nanitabokobi midi
magumulo woki netewama: eda:olo ebe akotoweoma:la:, mabu woki netewagodawano
kimalagidilo tanalate ebe kewa: kolomono ulo keba kunula:ka: eba kunula, awate iyaiya
apune dapalogonako ulate atumu iyaiya eba kunu kemaimioma:na:.
7 Ebako lumagite akomalagidilala: ebete Godoko toweome magumulo wade tanalo idi
kelaemene,
8 ao, ebegodolo woki netewa ba:pola:na, ebema: ebeno osiyodilole tanalo bilibilinomo
magumulo ebe nalegaona.

Inamabua:dawa Ega:walo Inamabu Bilibila:godawa Ibino Tanalo

9 Ebema: modobola nanitabokobi midipi magumulo inamabua:dawate
nekalakalamene, mabu ebeno tepo magumulo Godote wadewade tanalamo ebe iyalo
etabokaimiya, ega:walo walone ebete wade wiya kikaemene.
10 Ega:walo modobola inamabu bilibila:godawate atumu na:kekalakalamene, mabu
Godote ebeno tepo magumuno nigologolo tanalo eba iyatumilo ebe ma kunu aniya,
ebegodolo ditana ebe inamabu bilibili tanalo ebe kawo tanaloa:. Iyo, walone me opono
inamabu bilibili tanalate kolopoligoma:na:, me opono kaiyakaiyate opamo ma:sigate
alawoma: keba kunu keda:nakole eba kunu.
11 Iyo, nanitabola, egelate eba podololo enaenanomoma: deda:mene ebe tetelo
kaiyakaiyate alawoma: eda:ote ibino wadewade tita:te gito kolopoligomene, ebema:
inamabu bilibila:godawate eba kunu kowagelemene, ebete ebeno iyaiya mani woko eba
osiyodilolelo ebeno igilote ebo kalatidimene.

Kuba Gabamo Wabuga:ta Tanalate Godogodone Ka:pelamena:

12 Ebema: kebe nanitabokobi mididawate kawokawo temeteme magumulo kodako-
danomolo dutinamene, modobola ebete nekalakalamene mabu ebete ebako wabudi
magumulo kodakodama: deda:mene ebete uwomua: igilo wiya kelaemene. Numa:la:, me
igilo ebe piyate Godoko nilakapolo demalagidilona ebete iba:tamo ikalaema: nanitabolo
degiya ebe tanalola.
13 Ega:walo me tanalo idila. Idawate iyaiya temeteme magumulo eba utinalo
kuba gabamo wabuga:ta tanalote ebetamo da:pemene, ebete ma kunu akogeala:, “Me
kubate Godogodone natamo pe.” Ao, eba kunua:. Godote lumagi kuba gabamo
kowabuga:tanakoa:, ega:walo Saitanakono elawo puliyala ebete ebeno kuba gabamo
wabuga:ta tanalo Godotamo kosiyodiloma:.
14 Ebema: numa:la:, kuba gabamo wabuga:ta tanalate lumagino kateneno kubakuba ubi
gabodo pelamenaka, iyo, me gabodo Saitanate ebe anamiyatate ebeno gubi magumamo
gito ka:neba:idilomene.
15 Ebe tetelo ebe lumagino tepo magumulo kateneno kuba ubi tanalote apete kuba
osiyodilo tanalo kalaimene, ebene ebeno kuba osiyodilo tanalote ebeno okoli magumulo
kawonomoma: deda:mene, ebete a:e ebo kalaimene mabu kuba osiyodilo tanalono wiya
ebe a:ela.

16 Ebema: naimano wadewade nanitabokobi midipi ekakiala:, la: a:ka:tuwa: la: a:da:
akomasigila:la:,
17 mabu wadewade tanalo bilibilinomate Unu Duliyomolono Nabiwigodone ebeno
nilakapolo atamo pelamena, wiyasiya kuba tanalate ebegodone ka:pelamena:. Ebe
tobolo unu da:pukuimina ebe maweleno Namutudawala ega:walo ebe nanitabo nilakapo
Kawodawanomola, ebema: ebeno nilakapo tanalote atamo iyama: keda:na:, ma kunu
tete idilo kawonomamo kawokalimi, tete idilo kela:mo kawokalimi, ebete eba kunu
kowagelena:.
18 Numa:la:, ebete a ebeno gudima: ka:midima: ebeno ubi iyatiya, ale ebeno Nani Tabo
magumudo oliolinoma: eda:ote kawokalaoma:. Ebema: me tanalo ebe nanitabonomola,
ebete me opono inamabu bilibilinomo dosiyodiloliya, ibi magumulo a ebe dopo nolo
da:imi keba kunula:ka: eba kunula.

Modoboa: Lumagite Godokono Tabo Gito Olowima:, Modobola Ebete Nanitabolo Na:tuduwatamene

19 Naimano wadewade ekakiala:, modobola la: me tanalo nemalagidilala:. Modoboa:
lumagite epetapino tabo olowioa:no ebe a:ka:tuwa: ebeno tanalo samamo kiyawaoma:,
ega:walo modoboa: lumagi idite lumagi iditamo samamo dowama:,
20 mabu Godokono tuputupu okoli tanalono da:ima:te lumagino dowa gabodo
a:ka:noloma:na:.
21 Ebema: la:imano tepo magumulo da:pola:na ebe iyaiya daleya wokino tanalo,
ega:walo la:imano apa:mo dosiyodilola:wenakoma ebe kuba osiyodilole tanalo, modobola
la: ebe tanalo bilibilinomo balamo alomawete, ebene Godote la:imano tepo magumamo
damionako ebe tabamo nanitabolo na:tudila:onala:, mabu ebe tabote la:imano igilo
mula:no gaboma: eda:na.
22 Numa:la:, la: Godokono tabo olowiawete tudila:oa:no, me gabodo la: a:ka:tuwa:
la: masigilinakomata. Ebema: modobola la: ebeno tabo olowiawete nanitabolo
na:tudila:onala:,
23 mabu kebe lumagite Godokono tabo olowite tuduwata:no, ebe poteleka: galasilo
ebeno ololo daedale wokilo dumita ebe lumagi keba kunula:ka: eba kunula.
24 Eiye! Ebako lumagite ebeno olololo kuba idi duimene, ebete ebe tanalo modobokobi
midia:no, tote beda: kuba tanalo kumile ebe tanalo gito ka:na:dodomatimene.
25 Wiyasiya kebe lumagite Godokono Wade Totomu Tabonomo wadenomamo umite
kalakalago eba lawelo, ebete ebe tabamo tuduwatate dodomatia:no ebe tanalo magumulo
dokolinamene, Godote ebeno osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo ebe wadeno-
mamo bowalubinakomene. Nanitabola, Godokono Wade Tabonomote ebako lumagi
ebeno nanitabokobi midi magumulo tutunomoma: ka:midimene.

Nanitabo Gabodo Godoko Waloma:ta Tanalo

26 Ebema: la: nanisiwale! Kebe lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe Godoko waloma:tadawama:
eba gelo wiyasiya ebeno mena wadenomamo umina:no, ebe lumagi ebe a:ka:tuwa: ebe
a:da: kemasigimene. Ebeno Godoko waloma:ta tanalo ebe sosowa keba kunula:ka: eba
kunula, iyo, ebeno okoli magumulo wade tanalote a:kitanamene!
27 Ebema: Godokono waloma:tadawanomono tanalo keba kunula:ka:? Ebete nigol-
ogolo gudi ega:walo amoleamole kamiyale ebakobako inamabua: epo ibino mi-
bomibo magumulo wadenomamo walubilina, ega:walo ebete me opolo eba okolinalo
kubakuba tanalo kosiyodilolena:, ma kunu ebete ebeno tepo magumu ukulate walo
daleyama: a:ka:midimene. Nanitabola, Godote ebako lumagi duimene ebe ebeno nani
waloma:tadawama: keka:imene.

2

Inamabu Bilibila:gopi Kapiyatamo Wadewade Tanalo Ako-osiyodilola:la:

1 Naimano ekakiala:, la: aimano Kawodawa Ya:su Kelisoko nanitabokobi midipilata
ega:walo ebe Godokono elawo alo magumulo dokolina ebe Kawodawala, ebema: la:le epo
unu nikapiamo ulamea:no ma kunu lumagi idi atepalo lumagi idi ebo akolawa:la:.
2 Ebe mabuma: kebe tetelo inamabu bilibila:godawa idite ebeno wadewade kaliku
pupuliote ega:walo wiya kawonomo lini inamabu ebeno kotamo pulite la:imano sosi
aladabuti tanalamo da:pemene, ebene ebe atu tetelo inamabua:dawa idite la: magumamo
da:ka:pemene, la:imano woki ibi netewapiatamo keba kunu na:kitanamene?
3 Wadewade kaliku pupulite da:pemene, la: ebe lumagi kawonomamo eba malagidilolo
ebetamo ma kunu ba:kegelaema, “A:ma: niyata, me dopo apuno okoli baiamo nokoliya?”
Wiyasiya inamabua:dawa da:pemene, la: ebe nilakapolo malagidiloa:no ebetamo ma
kunu ba:kegelaema, “Okoli bai idi kitana:, modobola a:ma: iyabailo gito nutita?”

4 Eiye! La: mako osiyodilo tanalodo la:imano tepo magumuno kuba woki awokalilame-
nakomata, mabu la:imano tepo magumulo la: inamabu bilibila:gopi wadewadepima: eba
gelalo, inamabua:pi sosowama: midililo ibi nilakapolo kemalagidilola:wena:!
5 O naimano wadewade ekakiala:, modobola la: me tabo wadenomamo nolowiala:!
Godote inamabua:pi nanitabolo uwatiya, iba:te me opolo eba ilukulinalo nanitabokobi
midi magumulo kawokawopima: keda:onama:. Nanitabola, walone iba:te Godokono
Kawo Elawodawano Duliyomololo da:pola:na ebe inamabu bilibili kuwatema:na:, mabu
Godote nani tabonomo iyalo a:kiyawaiya, ebe Duliyomolono wadewade tanalo ebe
nilakapolo demalagidilona ebe epatamo kikalaema:.
6 Wiyasiya numa:la:, la: ebako inamabua:pi nilakapolo kemalagidilola:wena:, inam-
abu bilibila:gopi kapiya malagidilolenamata. Eiye! La:imano kuba woki beda: ka-
wonomola:ka:! Tete epetapilo ebe atu inamabu bilibila:gopiate la: nanitabokobi midip-
iatamo kawokawo temeteme eba ikalamelo gabamanino tabo anagiyamida baiamo la:
ebo magatalenakota.
7 Iyo, ibi epetapi Ya:su Kelisoko demalogonaka ebe nanitabokobi midia:pila, ebema:
Ya:sukono wade mailo ebete la: kowalubilitama: dikalametiyala, iba:te ebe mailo kubama:
gelana.
8 Numa:la:, Kawo Elawodawa Godote ebeno kawo totomu tabonomo ebeno Bukalo
ma kunu awokalimina, “A:ma: a:ka:tuwa: a:ma: demalagidilawena, eba kunu a:ma:
niyakabolo dilukulina ebe epo nilakapolo nemalagidilolena,” ebema: modobola la: me
tabamo nanitabolo na:tudila:onala:.
9 Wiyasiya la: tudila:oa:no, ma kunu la: epo unu nikapiamo ulamelo inamabua:dawa idi
sosowama: mida:wete, ebene ebe atepawete inamabu bilibila:godawa idi delawa:ema, la:
kawo kuba kosiyodilomamota. Eiye! Godokono kawo totomunomo adikanale mabuma:
kuba wiyate la:tamo nanitabolo ka:pemene,
10 mabu kebe lumagite Godokono totomu tabo bilibilinomo eba uwatelo idi kapiya
dadikanalemene, ebe tetelo ebete totomu tabo bilibilinomo dowakalamina ebako
dubuma: keda:mene. Iyo, kapiya totomu tabo adikanaledawa ega:walo totomu tabo
bilibilinomo wakalamidawa ibino tanalo ebe kapiyala, mabu ibi netewapiate kapiya
gabodo ibino kuba wiya Godogodone kuwatema:na:.
11 Ebema: numa:la:, Kawodawa Godote totomu tabo ma kunu giya, “A:ma: dubu idino
kamiyale pilolo akolawa:la:,” ega:walo me atu Kawodawate walo na:kegiya, “A:ma:
lumagi idi akoanakapuma:la:.” Ebene kebe tetelo a:ma: dopo totomu tabo eba lawelo
wiyasiya a:ma: toawete lumagi idi gito dananakapuma:emene, a:imano tanalote keba
kunu na:kitanamene? A:ma: dopo totomu tabo adikanalea:no, ebe mabuma: Godote
a:ma:tamo ba:kekalakalamene? Ao, ebete kuba wiya a:ma:tamo nanitabolo kikaema:ta,
mabu a:ma: ebeno totomu tabo idi adikanala:ta!
12 La: wadenomamo nolowiala:, Godokono kawo totomu tabonomo ebe nilakapo
awokalimi totomu tabola, ebe totomu tabote epono nanitabokobi midi magumulo ibi
tutunomoma: midilina. Ebema: modobola la: la:imano tabo gela magumulo ega:walo
osiyodilole tanalo magumulo ebe kawo totomu tabamo nanitabolo na:tudila:onala:, mabu
walone Godokono Unu Duliyomololo ebe kapiya totomute la:imano tanalo kanagiyami-
dalaema:ta.
13 Nanitabola, ebe tetelo Godote nilakapoa: epatamo ebeno nilakapo awokalimia:no
kuba wiya iba:tamo kikalaemene, wiyasiya nilakapo awokalimipiatamo ebete kuba wiya
a:kikalaemene, ao, ebete ebeno nilakapo iba:tamo kawonomamo kawokalimene.

Godoko Nanitabokobi Midi Tanalo Ega:walo Wadewade Osiyodilole Tanalo Ebe Kapiyala

14 Naimano ekakiala:, kebe lumagite Godoko nanitabokobi midima: gelo wadewade
tanalo osiyodilolea:no, ebeno tanalo keba kunula:ka:? Godote epono tanalo danagiyami-
dalaemene, ebe tetelo ebete ebe lumagino nanitabokobi midi tanalo modoboma:
ba:kegemene? Ao, ebako lumagino nanitabokobi midi tanalo ebe a:da: elemasigi tanalola,
ebeno igilo mula: tanalote a:kitanamene.
15 Diyala la:imano nanitabokobi midipino taneba magumulo lumagi idite kalikua:noma:
da:beda:nale, ega:walo nao inamabua:dawate da:ba:lutale.
16 Ebene la: magumulo idite ebako nigologolo lumagi umite, ebe walubia:no ebetamo
ma kunu degemene, “A:ma: Godokono kalakalago na:toa, ebe a:ka:tuwa: a:ma: kalikamo
ega:walo baeamo kowalubima:ta,” ebe tabo walubi taboa:, kuba tabola. Ebema: kebe
tetelo nanitabokobi mididawa idite inamabua:no dokolina, ebene a:ma:le ebe kalikamo
ega:walo baeamo walubia:no, a:imano nanitabokobi midi tanalote keba kunu kitanale?

17 A:ma: wadenomamo nolowia, a:ma:le Godoko nanitabokobi midima: geawete
wiyasiya wadewade tanalo osiyodilolea:no, a:imano nanitabokobi midi tanalo ebe a:ela.
18 Wiyasiya la:imano nanitabokobi midipino taneba magumulo epetapiate nege-
lana, “Lumagigodolo wadewade osiyodilole tanalate pola:na:no kuba:, mabu Godoko
nanitabokobi midi tanalo ebe tepo magumuno osiyodilo tanalola, apa:mo osiyodilo
tanaloa:.”
Ebema: na Ya:imesite ibino tabo eba wiyalo negemo, “La:le wadewade tanalo dosiy-
odilola:ema nale la:imano nanitabokobi midi tanalo ebo kiyatawamamo, wiyasiya la:le
osiyodilolea:no na a:kiyatawamo. Numa:la:, naimano tanalo ma kunula, epetapiate
naimano nanitabokobi midi tanalo kiyatawaoma: nale wadewade tanalo ebema: osiyo-
dilolenakomo.”
19 Wiyasiya la: epetapiate kegelamamota, “Ale Godoko kapiya nanitabokobi
na:midinama:, me kawo tanalola, aimano apa:mo osiyodilole tanaloa:.”
Na wiyasiya kegemamo, “Iyo, Godoko kapiya ebe Kawodawala, Saitanakono kubakuba
uliyana atumu ebe tanalo iyatawala. Ebema: iba:te ebe tanalo nanitabokobi eba
midilo Godokono elawoma: anakamiolo na:toletoleona, wiyasiya numa:la:, iba:te ibino
kuba osiyodilole tanalo miyapa:no wadewade tanalo kosiyodilolenakoa:. Ebema: la:
na:kemalagidilawitama Godote ibino tole tanaloma: iba:tamo kekalakalamene? Ao,
ibino wadewade tanalo osiyodilolea: mabuma: ebete iba:tamo kuba wiya nanitabolo
kikalaemene!”
20 Eiye, a:ma: wadewade tanalo osiyodilolea: lumagima: deda:wena, a:ma: daedale
lumagilata! A:ma: numa:, Godokono Buka apuno tabo idite a ma kunu iyatuamena, kebe
lumagite Godoko nanitabokobi midima: gelo wiyasiya wadewade tanalo osiyodilolea:no,
ebe lumagino nanitabokobi midi tanalo ebe a:da: elemasigi tanalola.
21 Iyo, a:ma: aimano ewono A:ibalayamakono tanalo nemalagidila. Ebete Godoko
nanitabokobi eba midilo, ebeno nanitabokobi midi tanalote ebeno osiyodilo tanalodo ma
kunu awokaliya, ebete Godoko watidilono nokola patapata unamo ebeno gudu Aisa:keko
adilatite Godotamo nanitabolo ikamiya, iyo, ebeno wade osiyodilo tanalodo Godote ebe
tuputupudawa idima: ebo ka:miya.
22 Ebema: ale me tanalo uima:, A:ibalayamakono nanitabokobi midi tanalo ega:walo
ebeno osiyodilo tanalo kapiyanomoma: eba eda:lo, ebeno nanitabokobi midi tanalote
ebeno osiyodilo tanalodo modobonomoma: ebo eda:miya.
23 Iyo, me tanalote A:ibalayamatamo pemaigiya, Godote ebeno Bukalo dopamo
degiya ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, mabu ebeno Bukalo tabo ma kunu itana,
“A:ibalayamate Godoko nanitabokobi da:midiya, ebema: Godote ebe tuputupudawama:
ebo giya.” Iyo, nanitabola, A:ibalayamakono nanitabokobi midi mabuma: Godote ebe
ebeno wade namutudawama: ka:miya.
24 Ebema: modobola a:ma: me kawo tanalo wadenomamo nelawa:, a:ma: Godoko
nanitabokobi midilo wadewade tanalo nosiyodilolenakiye, mabu Godote wadewade
osiyodilole tanalo a:ma:godolo dulaemene ebete a:ma: tuputupudawama: keka:ima:ta.
Wiyasiya a:ma: nanitabokobi midi magumulo wadewade tanalo osiyodilolea:no, a:imano
nanitabokobi midi tanalo ebe a:da: elemasigi tanalola, Godote a:ma: tuputupudawama:
a:keka:mitamene.
25 Ega:walo Godokono Bukate nanitabokobi mididawa idino tanalo kawokalimina,
ebeno mailo ebe La:iya:batela. Ebe kamiyalete dopamo Godoko nanitabokobi midia:
tetelo dubu bilibili kamiyalema: eda:nami, wiyasiya Isalaela epate ebeno Ka:inane opo
laema: da:pemaimiya, ebe tetelo ebete ibino Godoko nanitabokobi midite ibi ma kunu
walubiliya. Isalaela dubu netewate opo umioma: diya gabodo ebetamo da:pemaimiya,
La:iya:bate ibi Ka:inane opo gabamani dubatamo kikalamiya:, ebete wiyasiya ibi iya
gabodo gito aliboliya gabamani dubate ibi anakapulamekapoma:. Nanitabola, mabu
La:iya:bate me wade tanalo dosiyodiliya, ebe mabuma: Godote ebe tuputupudawa idima:
ebo ka:miya.
26 Ebema: naimano iyatulame tabono magumu kawokalima: uli tabo idi ma kunu
itana. Lumagite da:emene ebe tetelo ebeno uliyanate ebeno apene gito ka:nemaigamene,
walo ebe a:e apelo a:kokolinamene. Ebema: nanitabola, lumagino nanitabokobi midi
tanalo eba kunula, ebegodolo wadewade osiyodilole tanalate pola:na:no, epetapiate ebo
kiyatawaoma:na: ebeno nanitabokobi midi tanalo iyalo a:i.

3

*Nanitabokobi Midipiate Ibino Iyaiya Tabo Kiyawao Tanalo Wadenomamo Nulame-
nama:na:*

1 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la:imano sosi taneba magumulo
kapiyakapiyanomate iyatulamepima: neda:iyala:, mabu la: iyatawalata a piyate
Godokono tabo iyatulamepima: deda:onama:, walone ebete aimano tabo kiyawao
tanalo ega:walo osiyodilole tanalo kawonomamo kanagilameleaemene, wiyasiya ebete
nanitabokobi midipi epetapino tanalo eba kunu akanagilamelelaemene.
2 Nanitabola, tete epetapilo a nanitabokobi midipi bilibilinomate Godokono nanitabo
gabo anaetoamidanakoma:. Wiyasiya numa:la:, a magumulo kebe lumagite ebeno
tabo kiyawao tanalo bilibilinomo wadenomamo dulamena, ma kunu ebeno menate
tabo kapiya idi kubanu gea:no, ebe lumagino osiyodilole magumulo kuba idite atumu
a:kitanamene, iyo, ebete ebeno apeno iyaiya osiyodilole tanalo bilibilinomo wadeno-
mamo ulamena kuba idi osiyodilokapoma:.
3 Ebema: modobola la: me uli tabo wadenomamo nemalagidilala:, oso-goeo namutu-
dawate ebeno tabamo ale iyatite, ebene ebete oso-goeo unamo eba okolilo ebe da:peso
ala:mo oso-goeo nanitabo gabodo ebo katamene.
4 Ega:walo uli tabo idi ma kunula, awate kewa: kolomono kawo palai pe kawonomamo
eba atitalo, pe atadawate atumu walege da:pesamo ebe pe ebeno ubi gabodo gito
katamene.
5 Ebema: lumagino mena ebe atumula. Ebe mena lumagino ape kawonomo magumulo
ditana ebe apeno ape apu da:pesola, wiyasiya ebe a:ka:tuwa: ubi diyatimene menate
lumagi kuba gabamo ebo kemagatamene. Iyo, ebete amama tabo kiyawao tanalodo
kawokawo tanalo osiyodilolema: degemene, ebete eba kunu ebeno igilo kawonomo
ka:na:kubaimene, ela mena da:pesote kawonomoma: eda:te kawokawo kewate delam-
ota:ona ebe inamabu keba kunu kenalenakole eba kunu.
6 Iyo, nanitabola, lumagino mena ebe ela mena keba kunula:ka: eba kunula, mabu
menate lumagino apelo da:peso inamabuma: eda:na, wiyasiya ebeno kuba tabo kiyawao
tanalate ebe lumagino ape kawonomo daleyakobi midite ebeno okoli tanalono tanalo
bilibilinomo gito ka:kubailaema:na:. Ebema: numa:la:, menano elate Saitanakono Ela
Opone pemaiganako, iyo, mena ebe Kubadawano ubi tanalamo tuduwatanako.
7 Nanitabola, agowamo wapata:lame inamabu ega:walo tepamo wapata:lame inamabu,
obo magumulo digilona ebe inamabu ega:walo olaola, epate ebe iyaiya inamabu bilibili-
nomo gelebadikobi midili iyatawala,
8 wiyasiya lumagite ebeno mena gelebadikobi midima: modoboa:. Gabo kitana:
mabu menate kubanomoma: eba eda:lo, ebeno kuba tabo kiyawao tanalate epo epetapi
anakapulaema: wagelena, ebe elawo kalu keba kunula:ka: eba kunula.
9-10 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, modobola la: me tanalo wadeno-
mamo nemalagidilala:. Tete epetapilo a nanitabokobi midipiate aimano menamo aimano
Kawodawa Nabiwi Godoko emoionakoma:, ebene tete epetapilo ale epo epetapiatamo
dowaote aimano tabamo ibi ebo kubailamenakoma:. Numa:la:, Godote ebe epo ebeno
ololamo osiyodilolete ebeno gudima: ka:la:mina, ebema: moio tabo ega:walo malato tabo
atu lumagino tabone da:pemaimioma:na: ebe tanalo kawo kubanomoma: keda:mene!
Eiye, ebako kubate a magumulo akomaigala:!
11-12 O naimano ekakiala:, la: iyatawalata, sipolo da:imi kewane epate boga:me da:imi
ketapinakoa:, ega:walo siwila da:imi kewalo atumu sipolo da:imite ka:nolonakoa:. Eba
kunu epate wade gola obo guline kuba solu obo kiyaponakoa:, iba:te wiyasiya wade
obonomo iyaponaka, iyo, nanitabola, soluagono obo gulite wade gola obo epatamo
ikalaema: modoboa:.

Godokono Nanitabo Mulo Tanalo

13 Ebema: la:imano nanitabokobi midipino taneba magumulo mulo wokiagodawa idi
ba:ka:lutale? Modobola ebako dawate tuputupu okoli tanalodo ebeno mulo ma kunu
nawokalimene, ebete amama:no wadewade tanalo kapiya bosiyodilolenakomene.
14 Wiyasiya la: la:imano tepo magumulo epetapino inamabuma: iba:tamo
da:dowawenama, ega:walo amama magumulo la: a:ka:tuwa: la: dowadipalatela:wenama,
la: nanisiwale! La:imano amama tanalono osiyodilole magumudo la: Godokono nanitabo
gabo a:da: gaboma: gelanamata, ebema: modobola la: ebe amama tanalo natepala:.
15 Eiye, la:godolo ditana ebe amama woki Godokono Unu Duliyomolone ka:pena:! Ao,
ebako woki me opono mulo wokino tanalola, ebe a:da: mulo tanalote Saitanagodone eba
penalo Godokono nanitabo mulo tanalago ebo pegowelaonako.
16 Ebema: piyate epetapino inamabuma: iba:tamo da:dowaona, ega:walo piyate amama
magumulo ibi a:ka:tuwa: ibi kapiya demalagidilolena, iba:te apaminateui magumulo
iyaiya utitatate iyaiya kuba tanalo bilibilinomo ebo osiyodilolenaka.

17 Wiyasiya Godogodone da:pena ebe mulo tanalono osiyodilole tanalo eba kunua:, mabu ebeno nanitabo mulote epagodolo ditana, iba:te iyaiya kuba daleya tanalo kosiyodilolenakoa:. Ebe epate milolo eba ilukulinalo apaminateui tanalo kiyatawaonakoa:, wiyasiya ibi magumulo idite idi kawonomamo nilakapoimilo wadewade tanalo ebo osiyodilolenaka. Ebene iba:te epo unu nikapiamo ulamea:no ma kunu lumagi idi atepate lumagi idi ebo kelawenakoa:, ega:walo iba:godolo mena netewa tanalote kitana:.
18 Nanitabola, piyate mako milo ilukuli tanalo epetapiatamo dikalamena, ibi wadewade kikopu damelamo damiona ebe wokopi keba kunula:ka: eba kunula, mabu ibino woko osiyodilo magumulo wadewade nao inamabunomate nanitabolo ka:pemaimioma:na:.

4

Me Opono Iyaiya Tanalo Kawonomamo Malagidilole Tanalo

1 Ebema: la: nanitabokobi midipi magumulo gowelao tanalo ega:walo apaminateui tanalo kebene ka:pelamenakole? Iyo, ebe tanalate la:imano kateneno kubakuba ubi tanalodo pemaimionaka, mabu ebako ubi tanalate la:imano tepo magumulo wadewade wokino tanalago gowelaona.
2 Eba kunu la:le epetapino inamabu uwatema: wagelenamata, wiyasiya uwate gabo umia:no ebema: la:le la:imano tabamo ibi anakapulamenakomata. Ega:walo la: kawokawo inamabu uwatema: ubi kawonomola, wiyasiya la:godolo pola:na:no ebema: la:le eba apaminateuilo kubanomamo ebo gowelaonakomata. Eiye! Mabu keleka: la:le la:imano inamabu epetapi modobolo kuwata:wena:? Mabu la:le Godoko la:imano modoboa: tanaloma: nanitabo gabodo ka:toweoma:wenakoa:.
3 Ebema: numa:la:, kebe tetelo la:le inamabu idima: Godoko da:toweoma:wenakoma, ebe tetelo la:imano tepo magumuno woki tuputupulo ka:pola:na:, mabu la: ubila ebe inamabu lawa:wete la: a:ka:tuwa: la: kekalakalailama:ema:. Iyo, la:le Godoko kekalakalaima:ema: woki kiyata:wena:, ebema: ebe ubia:nola inamabu idi la:tamo ikalaema:.
4 Eiye, la: nanitabokobi midia: epo keba kunula:ka: eba kunulata! La: iyatawala:ka:, kebe lumagite me opono iyaiya tanalo kawonomamo demalagidilolena ebete Godago goweladawama: eda:na? Iyo, nanitabola, potele me opono inamabu ega:walo iyaiya amama tanalo uwatema: dowagelena, ebe Godago goweladawala.
5 Ebema: numa:la:, Godokono Bukalo tabote ma kunu itana, “Godoko ubi kawonomola ebeno Uliyanate a:ka:tuwa: aimano tepo magumulo kokolinama:, ebema: ebete aimano kubakuba wokino tanalago elawonomamo gowelaonako.” Iyo, la: iyatawalata me Buka tabote nanitabonomoma: eba eda:nalo,
6 ebeno Bukalo me tabo idite atumu ba:kitana,

“Piyate damamaona Godote iba:go na:gowelaona,
wiyasiya piyate ibi a:ka:tuwa: ibi opamo dalomona,
ebete iba:tamo ebeno kawo nilakapo ebe awokaliminako.”

Kalakala kawonomola, Godote ebeno nilakapo atamo eba kunu awokalimina!

7 Ebema: modobola la: a:ka:tuwa: la: Godotamo ikameawete Saitanatamo elawonomoma: neda:onala:, mabu la:le eba kunu dowagela:ema, Saitanate la: kuba gabamo wabuga:tale magumune la: miyapatate iyabaiamo samamo kalaula:mene.
8 Nanitabola, kebe tetelo la: Godoko niyakabamo da:pelama:ema, ebe atu tetelo ebete la:tamo pemaigate la: kalakalago ka:puwatema:ta. Ebema: la: piyate iyaiya kuba tanalo dosiyodilola:wenama, modobola la: la:imano daleya koto ukulaola:wete kubakuba tanalo walo ako-osiyodilola:la:. Ega:walo la: piyate Godoko ega:walo me opono tanalo atu tetelo waloma:talema: dowagela:wenama, modobola la: la:imano tepo magumuno kubakuba woki wadekobi midila:wete,
9 ebene la:imano kuba mabuma: modobola la:le tepo temetemema: eda:wete nima:la:. Iyo, modobola la: la:imano kalakala tanalo atepawete tepo magumuno ii tanalo nelawiyala:, ebene la:imano kalakala tanalote wiyasiya mibomiboma: neda:mene.
10 Ebema: nanitabola, la: Godokono ololo apulo la: a:ka:tuwa: la: opamo eba alomolo, ebete wiyasiya la: unamo kowadipalatelema:ta.

Nanitabokobi Mididawa Idino Tanalo Kubama: Akogeala:

11 Naimano ekakiala:, me tanalo idila. La:imano nanitabokobi midipino taneba magumulo idite idino tanalo kubama: akogeala:, mabu kebe tetelo a:ma: nanitabokobi mididawa idino tanalo kubama: degeaemene, ebe tetelo a:ma: Godokono kawo nilakapo

totomu tabonomo kadikanalema:ta. Numa:la:, Godote ebeno totomu tabamo a:ma:
ananata a:ma:le a:imano nanitabokobi midi ekawi nilakapolo kemalagidilawenama:,
ebema: kebe tetelo a:ma: a:imano ekawi kubama: degeaemene, ebe tetelo a:ma: Godokono
totomu tabo atumu kubama: ka:kegema:ta.
12 Eiye, a:ma: kawo lumagia:! A:ma:tamo elawo potele kikametana lumagi idino tanalo
kanagiyamidama:ema:? Godoko kapiya ebe totomu tabo osiyodiloledawala, ega:walo
ebe kapiya ebe epono tanalo anagilamelelamedawala, ebema: me Kawodawa kapiyate
modobola epono iyaiya ilukuli tanalo eba anagilamelelamelo idawano igilo mula:mete
idawatamo kuba wiya kikaemene.

Lumagite Ebeno Osiyodilole Tanaloma: Amama Tabo Akokiyawaoala:

13 Ega:walo me tanalo idila. La: epetapi ma kunu gelanakomata, "Ka:lo adimolo o
dumutu egelalo na kawo duliyomolamo tote, ebolo nale kapiya ulamamo eba nokolilo
bisnisi woko nosiyodilote mani kawokawonomo ka:nuwatemamo."
14 Eiye! A:ma: iyatawa: dumutu a:ma:tamo beda: tanalote na:kemaigamene. A:ma: opo
lumagilata, ebema: a:imano igilo ebe tema keba kunula:ka: eba kunula, lumagite tete
da:pesolo umite a:ka:tuwa: samonomamo ebo kolopoligomene.
15 Ebema: modobola a:ma:le amama tabo kiyawao atepawete ma kunu negiye, "Godote
elawo natamo dikanaemene, na dumutu igilolo eba lutalo nale ebeno ubi tanalo ebo
kosiyodilomamo."
16 Wiyasiya la: epetapi mako wadewade tabo kegelawenakoa:, la: a:ka:tuwa: la: ama-
malatelenamata, ebema: Godote la:imano amama tabo gela tanaloma: kekakalakalana:.
17 Iyo, me tanalo nanitabola, kebe lumagite tuputupu osiyodilo tanalo eba iyatawalo
wiyasiya ebe tanalamo tuduwata:no, ebeno osiyodiloa: tanalodo ebete Godokono pukala
ebo kadikanalemene.

5

*Inamabu Bilibila:gopiate Ibino Kuba Osiyodilole Tanalo Miyapate Godotamo Nolo-
bila:oma:na:*

1 Ebema: inamabu bilibila:gopiala:, la: naimano tabo wadenomamo nolowiala:. Mod-
obola la: me tetelo iimi nowagilima:la:, mabu kawokawo temetema:te la:tamo na:pelama:,
2 iyo, tete tatalila la:imano inamabu bilibili tanalate ka:kubakubaoma:na:. Ebe tetelo
la:imano pupuliono inamabu nopaiate naote,
3 ebene la:imano wadewade disi damelate eba uwatelo nonokama: ebo keda:oma:na:.
Ebema: nanitabola, Godote epono kuba danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo ebe
nonoka inamabuate la:imano kuba osiyodilole tanalo ega:walo kuba wokino tanalo
kawokalilaema:na:. Numa:la:, me opono uwomu tetete eba penapelo, la:imano inam-
abu iyalo a:dogodogoilamenaimata, wiyasiya tete tatalila la:imano kalakala tanalote
kolopoligomene, iyo, la:imano nonoka inamabuate la:imano ape eba kubailamelo
la:imano kalakalate ebo kolopoligomene, elawo elanomote namo tuwaenomoma: keba
kunu ka:midinakole eba kunu.
4 Nanitabola, la:imano kuba tanalo ma kunu itana. La:imano kawokawo bisnisi
magumulo piyate la:imano olowameno pali inamabu detapiolametanaka, la:le iba:tamo
wade wiya kikalama:wenakoa:, ebema: iba:te ibino temeteme magumulo kawonomamo
iimina. Eiye, Elawodawa Godote ebe imi tanalo iyalo iyatawi!
5 Ebema: numa:la:, la: me opolo inamabu bilibilipima: eba eda:wenalo la: a:ka:tuwa:
la:imano kateneno ubilo la: ekalakalailamenakomata, iyo, la: wadewade bae eba naonalo
gadigadinomoma: iyalo eda:imata. Ebema: gadigadi kau-goeogoeo keba kunula:ka: la: eba
kunula, tete tatalila Namutudawate la: anakapulaema: ka:pemene.
6 Ega:walo me tanalo idila. Tete epetapilo la:le tuputupu epatamo dowaawete, ebene
la:le ibi gabamaniatamo gito magatalenakomata iba:te iba:tamo a:e wiya kikalaema:.
Eiye! Ebe epate la:tamo kuba idi kosiyodilonakoa:, wiyasiya ebe gabodo la:le ibi gito
anakapulamenakomata!

Nanitabokobi Midi Magumulo Kodakodalo Lamota:ona Tanalo

7 Ebema: naimano ekakiala:, la:imano nanitabokobi midi magumulo kodakodalo
nelamota:onala: Kawodawa Ya:sukono pe teta:mo. Modobola la: pali osiyodilodawano
tanalo nemalagidilala:, ebete pali inamabu amiote wade pali inamabu nao tete ebo
kemakopelenamene. Ma kunu dopo sagana tetelo ulamate dowonakomene ega:walo
uwomu saganalo walo da:kowonakomene, damelate wade gibama: eba eda:lo ebeno pali
inamabuate wadenomamo ebo kapepeoma:na:.
8 Ebema: la: atumu Ya:sukono pe tanalo makopelema: ubia:noma: eda:oa:no kodakodalo
nelamota:onala:, mabu ebeno pe tete netatali!

9 Ebema: naimano ekakiala:, la: magumulo idite lumagi idino tanaloma: ubia: tabo
akogeala:, mabu diyala, Godote a:imano tamedawano okoli tanalo modoboma: eba gelo
wiyasiya a:ma: kubadawama: da:begemene. Iyo, ebe Kawodawate na:pe a bilibilinomono
iyaiya tanalo kapanagilameleaema:!
10 Ega:walo naimano ekakiala:, modobola la:le iyalo tetelo da:pemaimiya ebe Godokono
woki awokalimipino tanalo nemalagidilala:. Iba:te Godokono woko eba osiyodilonalo
kawokawo temeteme duwatenakiya, wiyasiya iba:te nanitabokobi midi magumulo
kodakodalo lamota:onanakiya, ebema: iba:te keba kunu kilukulinami, modobola la: eba
kunu nilukulinala:.
11 Numa:la:, a nanitabokobi midipiate ebako wokopi eba malagidilolelo ma kunu
gelanakoma:, "Ibino kodakodalo lamota:ona mabuma: Godokono kalakala tanalote
iba:godolo nanitabolo nitanami!" Ebema: modobola la: nanitabokobi mididawa idi
Yaubakono tanalo atumu na:kemalagidilala:. Kawo olalatinomo tanalote ebetamo
demaigiya, ebe tetelo ebete nanitabokobi midi magumulo kodakodalo utinami, ebema:
Kawodawa Godote ebe walubite olalati magumune ebeno igilo a:mula:miya. Kalakala
kawonomola, Godoko ebe kawo nilakapodawanomola.

Nani Tabonomo Ge Tanalo

12 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, me tanalo idi ebe kawo
tanalonomola. La:le epetapiatamo nani tabonomo gelama: dowagela:ema, olowiopi-
ate la:imano tabo nanitabokobi ka:midima: la:le Godokono Unu Duliyomolono mailo
akoka:miala: ega:walo me opono mailo atumu akoka:miala:. Ebema: nanitabokobi
mididawa, modobola a:ma: wiyasiya a:imano tabo kiyawao magumulo inamabu idino
mailo ka:mia:no tabo nanitabolo ma kunu negiye, "Iyo, na kosiyodilomamo," ega:walo
kebe tetelo a:ma: tanalo idi osiyodiloma: modoboa:noma: deda:emene, modobola a:ma:
nani tabo idi ma kunu negiye, "Ao, na a:kosiyodilomo." Eiye! Epetapiate a:ma:
nanitabokobi ka:miditama: a:ma:le a:imano tabo elawokobi midima: tabo idi akogeala:,
mabu ebako tabo kiyawao tanaloma: Godote kuba wiya a:ma:tamo kapalibomene.

Godotamo Towetowe Tabo Ge Tanalo

13 Ebema: la: magumulo kebe lumagite temeteme epetapi magumulo dokolina, mod-
obola ebete towetowe tabo Godotamo negemene. Ega:walo kebe lumagite kalakala
magumulo dokolina, modobola ebete Godoko amamate oale nalapiomene.
14 Ega:walo kebe lumagi temetemete dumina, modobola ebete sosi watowatopi
ka:la:mite, ebene iba:te pelamete Kawodawa Ya:sukono mailamo olibi kikopuno iamo
ebeno wato kali pabutimite Godotamo ebe ebo nadipatema:na:.
15 Ebema: iba:te Godoko nanitabokobi eba midilo, ebete ibino towetowe tabo olowite
temetema:go lumagi wadekobi ebo ka:midimene, ega:walo diyala, ebe temetemete
ebe lumagino kuba osiyodilole tanalodo ebetamo da: a:pile, ebene Godote ebe tanalo
iyatawate ebe atu tetelo ebeno kuba egebolemete ka:dodolomatilimene.
16 Ebema: modobola la: magumulo idite ebeno kuba osiyodilole tanalo kawokalilame,
idite ebeno kuba osiyodilole tanalo kawokalilame, eba kunu nowagelenala:, ebene la:
magumulo idite idi Godotamo nadipatenakiyala:, ebete la:imano kuba egebolelametate
la:imano apeno iyaiya temeteme tanalo balamo kalomolametama:. Nanitabola, kapiya
tuputupudawano towetowe tabo ge magumudo Godoko ebe modobola kawokawo
anoano tanalo osiyodilolema:.
17 Numa:la:, Godokono woki awokalimidawa Elayako ebe opo lumagila, a keba
kunula:ka: ebe ebako lumagila. Wiyasiya ebe wade tuputupudawala, ebema: ula-
mate kolopoligoma: ebete Godotamo kawonomamo da:towetowiya, Godote ebeno tabo
nanitabolo olowiya, iyo, ebe tetene wagilimite ulamate tete geyageyanomolo kowonakia:,
ebe tete ebe netewa-kapiya ulama ega:walo sikisi sagana tetela.
18 Wiyasiya ulamate walo owoma: Elayate Godotamo towetowe tabo da:kegiya, Godote
ebeno towetowe tabo walo kolowite ulama opamo ebo palibiya epono pali inamabuate
walo kakapepeoma:.

Lumagino Igilo Mula:me Tanalo

19 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, naimano uwomu leta tabo ma
kunula. La: magumulo idite Godokono nanitabo gabone iyabaiamo delegamene, mod-
obola idite ebe walo na:kemagaemene.
20 Iyo, la: me kawo tanalo nemalagidilala:, kebe lumagite kuba osiyodilodawa umite
ebeno kuba gabone Godokono nanitabo tanalamo walo da:kemagaemene, Godote ebe
tuputupudawano osiyodilo tanalodo kubadawano igilo mula:mete ebeno iyaiya kuba
osiyodilole tanalo ebo kegebolemene.

Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

PITAKONO DOPO LETA
EBETE NANITABOKOBI MIDIPIATAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Pitatela, Ya:su Kelisote ebeno sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya, ebe
wokopi magumulo na idila.
Godote ebeno epoma: keda:onama: kebe epo keka:la:mioliyale, ibi magumulo la: epetapi
Yudiya opone iyaiya opamo tolama:wete ebo da:nilukuliawenama, ma kunu la: epetapi
Pontase opolo, epetapi Galesiya opolo, epetapi Ka:padosiya opolo, epetapi A:isiya opolo,
ega:walo epetapi Bitiniya opolo, la:le me iyaiya opolo bilukulionamata, nale me leta la:
bilibilinomatamo ebema: palibomo.
2 Nanitabola, iyalo tetelo Nabiwi Godote la: eka:la:miyata la:le ebeno Uliyanano
elawamo ebeno talena epoma: keda:wenama:, iyo, ebete ubi iyatiya Ya:su Kelisokono
kalimamo la:imano tepo magumuno daleya ukulaolelametate, la:le ebetamo nanitabolo
ka:tudila:wenama:.
Modobola Godokono nilakapo tanalo ega:walo milo tanalote la:godolo kawonomamo
na:pola:nama:na:.

Nanitabokobi Midipiate Wade Igilo Duliyomolo Laema: Ya:sukono Pe Tete Demakopelena

3 Modobola a kalakala tabo aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono Nabiwitamo kadi-
patemalema:, mabu ebe nani Godotela. Numa:la:, ebete ebeno kawo nilakapo
tanalonomo ma kunu awokalimiya, ebete Ya:su Kelisoko a:e magumune igilamo dadi-
patiya ebe tanalodo oli igilo atamo ikaeamiya. Ebe mabuma: ale ebeno pe tanaloma:
olowiolo kalakalago ebe makopelenama:,
4 mabu ebe tetelo Godote ebeno gudi mabuma: dosiyodiloliya ale ebe wadewade inam-
abu nanitabolo kuwatemalema:. Ebe wadewade inamabuate ebeno Unu Duliyomololo
eba pola:nalo uwomua: tetelo a:kolopoligonama:na: ega:walo akabaleonama:na: ega:walo
a:ka:kubakubaonama:na:.
5 Nanitabola, Godoko ubila ebete me opono Uwomu Egelalo ebeno igilo mula: tanalo
la:tamo ikalaema:, ebema: ebete la:imano nanitabokobi midi tanalodo ebeno elawamo
la: nitakeamidalenata.
6 Me mabuma: la: nekalakalaonala:, iyo, nanitabola, me tetelo la:le iyaiya temeteme
epetapi magumulo eba ilukulinalo mibomibo iyatawaonakomata, wiyasiya tete tatalila
la:imano kalakala tete ka:pemaigamene.
7 Numa:la:, me opolo iyatawaopiate golodo inamabu ela magumamo diyatima:na:, elate
golodo inamabuno daleya eba opoliyalelo iba:te ebe inamabuno wade a:la:uwa:da:le
tanalo ebo kuima:na:. Eba kunu Godote la:imano iyaiya temeteme magumulo ebeno
wade woko bosiyodilona la:imano nanitabokobi midi tanalo kulamelelametama:, da:
nanitabola: o da: nanitaboa:. Ebema: numa:la:, opo epate golodo inamabu duminaka
wadenoma: gelanaka, mabu tete da:pesolo ebe opo inamabuno a:la:uwa:da:le tanalote
kawonomamo kitanamene, wiyasiya kalakala kawonomola, la:imano nanitabokobi
midi tanalono wade tanalote ebako golodo inamabuno wade tanalo nodolina, mabu
nanitabokobi midi tanalote la:godolo uwomua: tetelo a:kolopoligonamene. Ebe mabuma:
modobola la: temeteme magumulo kodakodalo nelamota:onala:, mabu Ya:su Ke-
lisote walo da:ka:pemene, ebete la: eba pemoiolelo la: powalogoletate unamo ebo
ka:powadipalatelema:ta.
8 La:le ebe dopamo kuma:wenakia: ega:walo me tetelo la:imano balida:mo ebe
kuma:wena:, wiyasiya la:le ebe nanitabokobi eba midinalo nilakapolo malagidilonamata.
Ebe mabuma: la:imano temeteme kawonomamo malagidilolea:no kawo kalakalanomote
la:godolo bitana, ebako kalakala beda: kawonomola:ka:! Iyo, epate ebako kalakala
tabamo awokalima: modoboa:!
9 Numa:la:, ebe kalakalate la:godolo nanitabolo bitana, mabu la: iyatawalata la:imano
nanitabokobi midi tanalodo la:le Godogodone igilo mula: tanalo nelawenamata.
10 Dopamo tetelo Godokono woki awokalimipiate me igilo mula: tanalono nanitabo
tanalo kiyatawaoma: ebeno Buka apuapuno tabo ka:la:miolenakiya, ebene iba:te ma
kunu gelanakiya, walone tetelo Godote ebeno igilo mula: tanalo la: nanitabokobi
midipiatamo nilakapolo gito kikalaema:ta.
11 Wiyasiya numa:la:, iba:te me tanalo idi nipo umiya, Godokono igilo mula: tanalote
keba kunu na:ka:pemene ega:walo kebako tetelo na:ka:pemaigamene. Ebe tetelo Ke-
lisokono Uliyanate ebeno igilo mula: tanalono pe tete iba:tamo nanitabolo kawokalimiya:,

wiyasiya ebete ibido ma kunu kiyawaonaki, Godokono Alibodawa Kelisote da:pemene,
ebete dopamo kawokawo temeteme uwatete, walone Godote ebeno wade pukuilame
tanalamo ebe ebo kowalogomene.
12 Ega:walo ibino woko osiyodilo magumulo Godote ibi analiya, iba:te kebe iyaiya tanalo
degelanakiya ebe tanalate iba:tamo a:ka:pemaimioma:na: wiyasiya walone epatamo
ka:pemaimioma:na:. Ebema: nanitabokobi midipiala:, la: ebe ebe epolata, iyo, la:
tetelo Godokono wokopi epetapiate pemaimiote Ya:sukono Wade Tabo ebeno Unu
Duliyomolono Talena Uliyanano elawamo la:tamo a:pa:kiyawaonakiya. Nanitabola, Unu
Duliyomolono nopopiate ibino ubi kawonomamo alomona, la:le kebe waminaole tanalo
kuwata:wiyama, iba:te ebe wadewade tanalo atumu ka:kiyatawaoma:.

Nanitabokobi Midipiate Godokono Talena Magumulo Ilukuli Tanalo

13 Ebema: la:le Godokono wade woko kosiyodilawenama: la:imano woki wadekobi
na:midila:la:. Ega:walo modobola la: Ya:su Kelisokono pe tanaloma: olowiolo nilukulion-
ala:, mabu ebete dapawokalamene ebe egelalo ebeno igilo mula: tanalo la:tamo ni-
lakapolo ka:pikalaema:ta.
14 Ega:walo dopamo tetelo la:le Godokono nanitabo tanalo iyatawaoa:no kebe tanalo
kosiyodilola:wenakima, la: me tetelo ebegodone olobila:wete ebe kateneno iyaiya ubi
tanalo osiyodilole tanalodo nanitabokobi midia:pimu walo akoilukulionala:.
15 Wiyasiya la: Godotamo eba tudila:olo ebeno totomu tabo bilibilinomo magumulo idi
kapiya adikanalea:no, modobola la: la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo
talenama: neda:iyala:. Iyo, la: deka:la:mitiyala ebe Kawodawate talenama: keba kunu
keda:nale la: atumu eba kunu nilukulionala:,
16 mabu ebete ebeno Bukalo a ma kunu iyatuamena, “La:imano osiyodilole tanalo
magumulo talenama: neda:onala:, mabu na ebe Talenanomolo Okolidawala.”
17 Numa:la:, Godote kapiya tuputupu gabonomodo me opo epono iyaiya tanalo
bilibilinomo kanagilamelelaemene, iyo, ebe wade wiya ega:walo kuba wiya iba:tamo
modobolo dikalaemene ebe Kawodawala, ega:walo nanitabola, la:le ebetamo
da:towetoweawenakoma ebe la:imano Nabiwima: ka:minakomata. Ebe mabuma:
modobola la: me opolo kapelapimu eba ilukulinalo, la:imano osiyodilole magumulo ebe
tolemelo ebe kapiyatamo na:tudila:onakiyala:,
18 mabu la: iyatawalata la:imano wade wiyate ebegodone ka:pemene, ega:walo la:le
dopamo ewoniagodone delawa:wiyama ebe ilukuli tanalono osiyodilole magumulo
ebeno nanitabo igilo tanalo nipo umiyamata. Iyo, dopamo la:le ebe tagala ilukuli
tanalamo da:tudila:wenaima Saitanakono idoko moto epoma: eba eda:onalo, Godote la:
nilakapoilamelo ebe idoko moto magumune ebo wagailiyata. Ebema: numa:la:, ebe tetelo
ebete la: me opono maniamo kuwatetiya:,
19 wiyasiya ebete la: Kelisokono kalima wiya kawonomamo la: wiyakobi a:midiliyata.
Iyo, kapiya kuba idite Kelisogodolo itana:no, ebete sipi-goeo da:peso wadenonomo keba
kunula:ka: eba kunu eda:lo la:imano kuba osiyodilole mabuma: ebeno ape kalimagono
nilakapo inamabuma: midite Godotamo ebo ikamiya.
20 Nanitabola, me opo osiyodiloa:no dopamo Godote Kelisoko iyalo eka:miya la:imano
igilo ka:mula:lelametama:, ebema: kalakala kawonomola, a tetelo me opono uwomu tete
eba tatalilo ebete opo epatamo ebo pawokaliya,
21 ebene ebete da:iya ebe tetelo Godote a:e magumune ebe eba adipatelo ebeno elawo
alonomago ebe ebo walogiya. Ebe mabuma: la:le Kelisodo Godoko nanitabokobi eba
midinalo, ebegodone la:imano wadewade tanalo nanitabolo uwatema: ebeno pe tanalo
olowiolo makopelenamata.
22 Numa:la:, la: Godokono nanitabo tanalamo eba tudila:olo la:imano tepo magumu
ukulaoliyamata la:le la:imano nanitabokobi midipi ekaki nilakapolo nanitabolo ke-
malagidilola:wenama:. Ebema: modobola la: magumulo idite idi kemalagidilo, idite idi
kemalagidilo, la: eba kunu eba wagelenalo la:imano tepo magumuno kawo nilakapono-
mamo epetapi nemalagidilolenala:.
23 Nanitabola, dopamo la:imano nabi ebe piyate ibino kadele teta:mo nemaimiote
da:na:elaiya ibi ebe dubula, wiyasiya me tetelo la: Igilo Nabiwi Godokono gudilata, iyo,
la:le ebeno uwomua: Igilo Tabodo awokalawete oliolinoma: eda:iyamata.
24 Ebe mabuma: Godokono Bukalo tabote ma kunu itana,

“Epo bilibilinomo ibi uwago keba kunula:ka: eba kunula,
ega:walo ibino iyaiya amama tanalo
ebe kaiyakaiyano titi keba kunula:ka: eba kunula.
Ka:lo dapepeuta ebe uwagate dumutu egelalo kalawoma:na:,

ega:walo ka:lo wade tita:gopi da:pola:na
ebe kaiyakaiyate dumutu opamo gito kema:sila:ma:na:.
25 Godokono Tabote wiyasiya
uwomua: uwomua: tetelo bitanamene.”

Numa:la:, me tabo dopamo tetelo epetapiate la:tamo da:kiyawaiya ebe Wade Tabola.

2

Ya:suko Ebe Godokono Motono Nokola Keba Kunula:ka: Ebako Alola

1 Me mabuma: la:godolo da:pola:na ebe iyaiya kuba bilibilinomo iyabaiamo nalomala:, ma kunu a:da: tabo akokiyawaonakala:, ega:walo mena netewa tanalo na:miyapala:, ega:walo epetapino inamabuma: akodowaonakala:, ega:walo epono mailo kubailame talenala.
2 La: wiyasiya a:lia:li gudimu eba eda:olo Godokono Uliyanano wade nono nioma: la: la:imano ubi tanalo kawonomamo niyatinala:, iyo, eba kunu la: la:imano igilo mula: tanalo nanitabolo laema: nanitabokobi midi magumulo kapepeomamota.
3 Nanitabola, dopamo tetelo la: Kawodawano nilakapo alatipa:wete golanomoma: ebo geliyamata.
4 Ebema: la:le Kawo Igilodawa Ya:sutamo na:pelama:la:, ebe epate kubama: gelate iyabaiamo diyatiya ebe dawala, wiyasiya Godote ebe nokola keba kunula:ka: ebako wade alonomoma: gelo ebo lawiya.
5 Numa:la:, ebeno igilote la: magumulo atumu ba:kitana, ebema: modobola la: pelama:wete la: a:ka:tuwa: la: Godotamo na:pikameala:, la:le ebe amamateno motono wadewade kewama: keda:wenama:. Ebene la: ebe moto gulo ebe eba watidilonalo ebeno Uliyanano talena woko osiyodilo tanalodo nilakapo inamabu ebetamo ikameopima: beda:onamata, ebema: la:le Ya:su Kelisodo ebetamo dikameawenakoma, ebete kalakalago la:godone buwatenakomene.
6 Numa:la:, Godote ebe tanalo awokalima: ebeno Bukalo ma kunu gena,

“Na nokola keba kunula:ka: ebako wadenomo abo lawete
Yelusalema kawo duliyomololo* detenamo
ebe motono aloma: ka:midimamo.
Ebema: kebe lumagite ebe dawa nanitabokobi da:midimene,
ebete uwomua: tetelo ilipo tanalo a:kiyatawanamene.”

7 Nanitabola, la: piyate Ya:suko nanitabokobi da:mida:wenama, la: iyatawalata ebe Godokono wiya kawonomo aloma: eda:na. Wiyasiya numa:la:, epetapiate ebe nanitabokobi ka:midina:, ebema: Godokono Buka tabote ibino ubia: tanalo awokalima: ma kunu gena,

“Moto etepiate iyabaiamo diyatiya,
ebe alote wiyasiya motono elawo mabuma: eda:na.”

8 Ega:walo Godokono Bukalo tabo idite ma kunu itana,

“Me Kawodawa ebe gabo tetelo ditana ebe nokolala,
epate ibino kuba ubi tanalago eba tolamelo
ebegodolo agowa nukamidaolete
ebe unamo ebo ka:na:gudima:na:.”

Ebema: nanitabola, iba:te Godokono tabo nanitabokobi midia: mabuma: agowa ukamidaolete ebo gudinaka, Godote ibino tanaloma: iyalo degiya eba kunu.

9 Wiyasiya la: nanitabokobi midipino tanalo iyanomola. La: ebe Godote ebeno ubilo duwatetiyala ebe epolata, ega:walo la: Kawo Elawodawa Godoko amamatelo ebetamo nilakapo inamabu dikameawenakoma, la: ebe wokopilata. Iyo, la: ebetamo talena woko dosiyodilawenama ebe tanebapilata, ega:walo la: Godokono iya eponomoma: eda:onamata. Nanitabola, Godote la: idoko magumune eka:la:miyata, mabu ebe ubila la:le ebeno wade alonomo magumulo eba ilukulinalo ebeno wadewade osiyodilole tanalo epetapiatamo ka:kiyawawenakoma:.

* **2:6:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa, Yelusalema duliyomolono mailo idi ebe Sayonola.

10 Ebema: kalakala kawonomola, la:le dopamo tetelo Godokono epoma: keda:wenamia:
wiyasiya ka:lo la: ebeno gudilata, ega:walo dopamo la: ebeno nilakapo kiyatawawiya:
wiyasiya me tetelo ebegodone elawiyamata.

Godoko Nanitabokobi Midipiate Me Opolo Kapelapima: Deda:ona Ebe Tanalo

11 Naimano wadewade namutupiala:, nale la: toweolaemata la: me opolo eba ilukuli-
nalo kapelapima: neda:onala:, mabu la: Godokono Unu Duliyomolo epolata. Ebema:
la:imano kateneno ubi tanalamo akotudila:oala:, mabu ebe kuba ubi tanalate la:imano
uliyanano igilago eba gowelaolo la: kubailaema: wagelena.
12 Ega:walo la:le nanitabokobi midia:piago eba ilukulinalo ibino ololo apulo wadewade
tanalo kapiya nosiyodilolenakiyala:, mabu ibi magumulo piyate la: kubakubapima:
deka:la:mitana, iba:te la:imano wadewade osiyodilole tanalo eba ulamenalo la: mabuma:
woki iyakobi ebo ka:midilima:na:. Iyo, nanitabola, Godote me opo epono tanalo
anagilamelelaema: da:pemene, ebe Kawo Egelalo ebe atu epate la:imano wadewade
osiyodilole tanaloma: Godokono mailo kadipatema:na:.

Gabamani Wokopiatamo Tudila:o Tanalo

13-14 Ebema: Kawodawa Ya:suko mabuma: la:le Loma duliyomolo epono Kawo Ela-
wodubunomotamo na:tudila:onala:, mabu opo kawonomolo ebeno elawote nanitabolo
bitana. Ega:walo ebete iyaiya opo epetapi bilibilinomamo danaliboliya ebe kawokawo
elawodubu ega:walo ibino gabamani wokopi epetapi, modobola la: ibi bilibilinomatamo
atumu na:ka:tudila:onakiyala:. Nanitabola, ebe dubagodolo elawo bitana kuba osiyo-
dilolepiatamo kuba wiya eba ikalamelo wadewade tanalo osiyodilolepi unamo kowadi-
palatelema:na:.
15 Me mabuma: Godokono ubi tanalo ma kunu bitana, kebe tetelo ebeno nanitabo tanalo
iyatawa:piate la: kubakubapima: deka:la:mitamene, la:le la:imano wadewade osiyodilole
tanalamo ibino daedale tabo gela tanalo ebo kodiyobolemamota.
16 Ebema: la: Kelisoko magumulo tutupima: deda:wenama, la: nanisiwale! La:
daedale wokilo ma kunu akogelala:, “Kelisote aimano kuba wiya iyalo uwateamiya,
ebema: ale aimano iyaiya kuba ubi tanalo walo da:kosiyodilolema:, Godogodone kuba
wiya a:kelaema:.” Ao, eba kunua:! Modobola la: wiyasiya la:imano ape Godotamo
ikameonomo nikameiyala:, la:le la:imano osiyodilole magumulo ebeno wiya: wokopima:
keda:wenama:.
17 Eba kunu la:le nanitabokobi midipi epetapi bilibilinomo nilakapolo eba malagidilole-
nalo Godoko kapiya na:tolemenala:. Ega:walo me opo kawonomolo elawoma: deda:na,
ebe Loma epono Kawo Elawodubunomono tanaloma: la:le la:imano tepo magumulo kuba
tabo gela:no ebeno totomuamo na:tudila:onakiyala:. Iyo, modobola la: a:ka:tuwa: la:
opamo eba alomolo, epo epetapi bilibilinomono tanaloma: la:imano tepo magumuno
wokilo ibi unamo nowadipalatelenakiyala:.

Woko Namutupiatamo Tudila:o Tanalo

18 Ebema: kawokawo woko dubate la: kebe epo maniamo duwatetiyala, modobola
la:le ebe dubuno wiya: woko kosiyodilola:wenama: la:imano tepo magumulo ibino
tanaloma: kuba tabo gela:no iba:tamo woko elawonomamo nosiyodilonakiyala:. Iyo,
woko namutupi magumulo piyate la: da:nilakapoilametana, la:le wadewade woko ibi
kapiyatamo osiyodilolea:no, piyate la: kawiya analelo la:tamo da:dowaona, modobola la:
ebako woko namutupiatamo atumu kalakalago na:tudila:onakiyala:.
19 Nanitabola, a:ma: eba kunu eba wagelenalo a:imano kuba osiyodiloa: tetelo
idite a:ma:tamo temeteme dikametamene, Godote ebe tanalo umite a:ma:tamo
kekalakalamene mabu a:ma: a:imano tepo kodakodaimilo ebeno ubi tanalamo
na:tuduwatanata.
20 Wiyasiya a:ma: woko kubanu osiyodilo magumulo woko namutudawate iyaiya
temeteme a:ma:tamo dikameotamene, ebe tetelo a:ma: a:imano tepo kodakodaimilo
kawo tanaloa:ma: degeaemene, ebe mabuma: Godote a:ma:tamo ba:kekalakalamene?
Ao, ebeno kalakalate a:kitanamene mabu a:ma: kuba wokodawalata, wiyasiya kebe
tetelo a:ma: wade woko osiyodilo magumulo temeteme delawa:emene, ebe tetelo ebeno
kalakalate a:ma:tamo nanitabolo kitanamene.

Ya:sute Ebeno A:e Magumulo Kawokawo Temeteme Duwatiya

21 Nanitabola, Godote la: nanitabokobi midipi eka:la:miyata, la:imano nanitabokobi
midi mabuma: me opono temeteme magumulo ka:pola:wenama:. Ebema: Ke-
lisote la:imano igilo ka:mula:lelametama: ebeno a:e magumulo kawokawo temeteme
keba kunu kuwatiyale, Godoko ubila la: Kelisokono agowa bobodo ebe nanitabolo
kowaloma:tawenama:.

22 Iyo, numa:la:, Kelisote kuba idi kosiyodiliya: ega:walo ebegodolo a:da: elemasigi
tanalo idi puliyala.
23 Ega:walo kubakubapiate ebe demalogiya ebete wiyasiya iba:tamo malogole tabamo
ka:wiya:, iyo, ebete iba:godone kawokawo temeteme duwatiya, ebete ibi kawiya analelo
iba:tamo kuba wiya ikalaema: kegiya:. Ebe tetelo ebete wiyasiya ebeno nanitabokobi midi
tanalo Godotamo iyatiya ebete ebeno igilo ka:mula:ema:, mabu ebe iyatawiya walone ebe
Kawodawate epono tanalo bilibilinomo tuputupu gabonomodo kanagilamelelaemene.
24 Ebene Kelisote a:ka:tuwa: ebeno apa:mo aimano kuba osiyodilole tanalo uwateamete
kewa olotolowamo ebo watiya. Ebete eba kunu osiyodiliya mabu ebe ubila ale aimano
kuba osiyodilole magumulo a:elaote ebeno tuputupu okoli magumulo kilukulionama:,
iyo, ebete ebeno temeteme uwate tanalodo la: wadekobi a:midiliyata.
25 Ebema: numa:la:, dopamo tetelo la: iyaiya dalatidiawiyama ebe sipi-goeogoeomu
ilukulionaimata, wiyasiya ka:lo Godote la: walo a:kemagaeliyata la:imano Wade Sipi-
goeogoeo Ulamedawa kowaloma:tawenama:, ebe la:imano tepo magumuno Woki
Buiyalateledawala.

3

Nanitabokobi Midipi Kamiyale Ega:walo Ibino Dubu Iba:te Kapimiya Keba Kunu Na:kilukulionama:na:

1 Ebema: kamiyala:la:, nale wokopi ibino namutupiatamo tudila:oma: keba kunu
kanalemo, modobola la: atumu la:imano awiatamo na:tudila:onakiyala:. Diyala, ibi
magumulo epetapiate Ya:sukono Wade Tabo nanitabokobi ka:midina:, wiyasiya la:le
ebeno Nani Tabono tanalo idi iba:tamo gela:no, la:imano wadewade osiyodilole tanalate
ibi nanitabo gabo ebo kiyatulaema:na: iba:te atumu nanitabokobi midipima: keda:oma:.
2 Ebema: la:imano osiyodilole magumulo daleya wokino tanalo idite itana:no, la:le
Godoko la:imano wokino tanalamo dowalogawenama, modobola iba:te ebe netewa
tanalo la:imano ilukuli magumulo wadenomamo nulamenama:na:.
3 Ega:walo modobola la: la:imano unu tama wadekobi midili tanaloma: kawonomamo
akomalagidilonala:. Ma kunu la:imano eke wadekobi midili tanalo, ega:walo wiya ka-
wokawonomo tulukaula pupuli tanalo, ega:walo galono sepisepi pupuli tanalo, ega:walo
wadewade kaliku pupuli tanalo, ebe tanalo bilibilinomo ebe kawokawo tanaloa:.
4 Wiyasiya numa:la:, kawo tanalo ebe tepo magumu wadekobi midili tanalola, mabu
kebe kamiyalete ebeno tepo magumu wadekobi da:midimene, ebe wade tanalote ebe-
godolo a:kolopoligomene, iyo, ebako wade milo okoli tanalote ebegodolo eba itanalo,
Godote ebe tanalo umite wadenoma: kegemene.
5 Ebema: modobola la:le iyalo tetelo tuputupulo dilukulionamiya ebe kamiyaleno
ilukuli tanalo nemalagidilala:. Iba:te Godoko nanitabokobi eba midinalo ibino awiatamo
tudila:o tanalodo ibi a:ka:tuwa: ibino tepo magumu wadewadenonomoma: ebo midili-
nakiya,
6 iyo, ma kunu Selate ebeno awi A:ibalayamatamo wadenomamo tuduwatalo ebe
ebeno wade watodawama: ka:minaki. Ebema: la:le Selako eba ibamitinalo la:imano awi
tolelamea:no iba:tamo wadewade tanalo dosiyodilola:wenakoma, la:imano nanitabokobi
midi magumulo la: ebeno buwelemele gudima: beda:onamata.
7 Ega:walo nanitabokobi midipi dubala:, la: atumu la:imano kamiyala:go milolo eba
ilukulinalo wadewade wokino tanalago ibi nowalubilinakiyala:, mabu la:imano elawote
ibino elawo nodoilina. Iyo, modobola la: la:imano tepo magumuno wokilo la: a:ka:tuwa:
la: opamo eba alomolo la:imano kamiyale unamo nowadipalatelenakiyala:, mabu Godote
epatamo nilakapolo dikalamena iba:te ebe uwomua: igilo la:go kapimiya kelaema:na:.
Nanitabola, la: ma kunu dowagela:ema, Godote la:imano towetowe tabo olowioma: tanalo
idite gigiyu a:kemopimene.

Wadewade Osiyodilole Tanalo Mabuma: Temeteme Lawe Tanalo

8 Ebema: la: nanitabokobi midipino ilukuli tanaloma:, na Pitate uwomu tabo ma kunu
gemo. Modobola la: bilibilinomate woki kapiyama: eda:wete milolo nilukulinala:, ma
kunu amama tanalote la:tamo akopa:la:, ega:walo la: nanitabokobi midipi nilakapolo
eba malagidilolenalo, ibino temeteme tanaloma: la:imano tepo magumu akokodakodail-
ama:la:.
9 Ebene lumagi idite a:ma:tamo kuba dosiyodilomene, a:ma: ebeno kubama: akowiyala:,
ega:walo ebete a:ma:tamo malato tabo degemene, a:ma: ebeno malato tabo wiya:no
wiyasiya ebe mabuma: Godoko naniye ebete ebe wadenomamo kowalubinama:.
Nanitabola, Godote ebeno nilakapo a:ma:do awokalima: a:ma: iyalo eka:miyata, mabu
ebe gabodo ebeno wade walubi tanalote a:ma:tamo atumu ba:ka:penakomene.

10 Me mabuma: Godokono Bukalo tabote ma kunu itana,

“Kebe lumagite kalakalago okolima: ubi diyatimene,
ebete kubakuba tabo ega:walo a:da: elemasigi tabo akokiyawaonakala:.
11 Ega:walo modobola ebete kuba osiyodilole magumune olobigate
wadewade tanalo nosiyodilolenakomene,
iyo, ebete ebeno ubi kawonomamo niyatinakomene
epetapi bilibilinomago milolo kilukulinama:.
12 Nanitabola, piyate eba kunu tuputupupima: deda:ona,
Kawodawa Godote ibi wadenomamo eba ulamenalo
ibino towetowe tabo olowionako,
wiyasiya piyate iyaiya kuba tanalo dosiyodilolena,
ebete iba:tamo gowela tanalo osiyodilonako.”

13 Ebema: a:ma:le wadewade tanalo osiyodilolema: elawonomoma: deda:emene, ebe tetelo lumagi idite ubi a:kiyatimene a:ma: kubaima:.
14 Wiyasiya diyala, tete idilo a:ma: wade tanalo eba osiyodilolo epetapiate temeteme a:ma:tamo da:bikametamene, ebene ebe temeteme magumulo iba:tamo akotoletola:la: ega:walo woki bilibilima: akoeda:la:, wiyasiya a:ma: kawonomamo nekalakaliye!
15 Iyo, a:ma: a:imano tepo magumulo Kelisoko kapiya tolemelo ebe unamo eba adipatelo Kawodawama: neka:minakiye, ega:walo modobola a:ma: ma kunu nolosiyodilonakiye, kebe tetelo Kelisoko iyatawa: lumagite a:imano nanitabokobi midi tanaloma: a:ma: danatamene, a:ma: ebe tanalono magumu ebe wadenomamo ebo kiyatuima:ta.
16 Ebene a:ma: a:imano tanalo ebetamo dawokalima:emene, modobola a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: opamo iyatilo a:imano kimalagidilamo ebe eba adipatelo gelebadi gabodo ebe nowalubiye. Nanitabola, a:ma:le a:imano osiyodilole magumulo Kelisokono tuputupudawama: eba eda:nalo a:imano tepo magumuno mulo wokino tanalamo da:tuduwatawenakomene, piyate a:imano Kelisoko waloma:ta mabuma: a:ma: malogolo kuba tabo da:kiyawaona, walone iba:te a:imano wade okoli tanalo eba malagidilolo ilipo ebo kelaema:na:.
17 Ebema: nanitabokobi mididawa, a:ma: numa:. Godote ubi diyatimene, a:ma:le wade osiyodilo tanalo idi mabuma: temeteme delawa:emene, kuba:, ebe wade tanalola, mabu ebako temeteme magumulo Godokono kalakalate a:ma:tamo kitanamene, wiyasiya kebe tetelo a:ma: kuba osiyodilo magumulo temeteme delawa:emene ebete a:ma:tamo a:kekalakalamene.

Ya:sukono Kawokawo Temeteme Tanalodo Nanitabokobi Midipiate Igilo Mula: Tanalo Delawiya

18 Ebema: modobola la: Kelisokono tanalo nemalagidilala:. Ebe tuputupudawanomola, wiyasiya ebete me opo epono kuba osiyodilole tanalo bilibilinomoma: kawokawo temeteme uwatete ebo a:iya, me gabodo ebete a Godotamo emagaeiya ale ebeno wadewade namutupima: keda:onama:. Numa:la:, epate Ya:suko danakapumiya ebe tetelo ebeno katene apeno igilote gito olopoligiya, wiyasiya Godote a:e magumune ebe dadipatiya ebete uwomua: igilo ape ebo kelawiya, iyo, ebete uwomua: uwomua: tetelo walo a:ka:enamene.
19 Ega:walo me tanalo idila. Godote ebe igilamo adipatea:no dopamo Ya:sute Saitanakono idoko moto guamo tote Godokono tabo ebo na:kiyawaiya.
20 Ebolo piyate ebeno tabo dolowiya, ibi me opolo Godotamo tudila:oa:noma: deda:onamiya ebe kuba osiyodilolepino a:elao uliyanala, iyo, Nowate kawo penomo dosiyodiliya Godote wade tete iba:tamo ebo ikalamiya, wiyasiya iba:te ebeno tabo kolowiya:. Ebe mabuma: ulama obote dodoliya ebe tetelo me opo epo magumulo kapiyakapiyate Nowakono pe guamo nopila:iya, iyo, a:iti eponomate obo magumune ibino igilo mula: tanalo eba lawelo epetapi bilibilinomate gito a:elaiya.
21 Ebema: Nowako tetelo demaigiya ebe ulama obo ebe uli tanalola. Iyo, ka:lo nanitabokobi midipino obamo waduba:midaole tanalo ebe ibino igilo mula: gabola, wiyasiya ebe osiyodilo magumulo obote lumagino tepo magumu a:kukulaemene, ao, obote unu tamano daleya kapiya kukulamene. Ebema: igilo mula: tanalo keba kunula:ka:? Lumagite obamo aduba:mida tanalo lawe tetelo ebeno tepo magumuno mulo wokino tanalamo tuduwatalo Godotamo nanitabolo ma kunu degemene, ebete ebeno okoli magumulo iyaiya tuputupu tanalo kapiya kosiyodilolenama:, ebe tanalodo ebete igilo mula: tanalo kelaemene, mabu Ya:su Kelisote ebeno igilo ebako lumagitamo ikaema: a:e magumune walo a:kemaigiya.

22 Nanitabola, ebe Igilodawano elawo kawonomola. Ebete Unu Duliyomolamo walo
ka:nodolote ebolo Godokono tumudi apuamo da:nokoliya, ebe tetene wagilimite me
teta:mo pemaiga nopopi bilibilinomate, Godokono nopopi ega:walo Saitanakono nopopi,
elawoelawonomo nopopi ega:walo elawoelawodopo nopopi, ibi bilibilinomate Ya:sukono
ubi tanalamo ba:tudila:onakoma:na:.

4

Nanitabokobi Midipiate Kuba Osiyodilole Tanalone Godotamo Olobila: Tanalo

1 Nanitabola, Kelisote me opolo eba okolinalo ebeno apa:mo kawokawo temeteme
iyatawanaki, ebema: modobola la: la:imano temeteme magumulo ebeno wade walubi
woki atumu kodakodalo nelawiyala:, gowelaodawate ebeno igilo mula:ma: gili kilibi keba
kunu kelawenakole eba kunu. Numa:la:, potele ebeno nanitabokobi midi mabuma: ebeno
apa:mo temeteme duwatenako, ebe lumagite tagala okoli tanalono kuba osiyodilole
tanalamo walo a:ka:tuduwatanakomene,
2 iyo, ebete ebeno a:e uwomuamo eba nemaigalo Godokono ubi tanalamo
ba:tuduwatanakomene, ebeno kateneno ubi tanalamoa:.
3 Nanitabola, nanitabokobi midia:piate kebe kubakuba tanalo dosiyodilolenaka, la:
epetapi ulama bilibilinomolo ebe atu tanalo kosiyodilolenakimata. Iyo, dopamo la:
la:imano kateneno ubi tanalamo eba tudila:olo buwelemele pilo tanalo, ega:walo gamoda
nio magumulo daedalema: eda:o tanalo, ega:walo iyaiya ilipo soliyomu magumulo
ilukulio tanalo, me tanalate la: magumulo kawokawonomoma: eda:onamiya, ega:walo la:
Godokono kawo totomu tabo idi adikanala:wete ida:da:li amamalatelenaimata. Wiyasiya
kalakala kawonomola, la: ebe kubakuba osiyodilole tanalo a:miyapiyamata,
4 iyo, me tetelo la:le nanitabokobi midia:piago ebako kawokawo kuba ega:walo daedale
wokino iyaiya tanalo kosiyodilola:wena:, ebema: iba:te la: mabuma: kawonomamo
la:wa:ote la: ebo malogolenakota.
5 Ebema: nanitabola, Godokono Kawo Egelalo iba:te ebeno ololo apulo
da:nutitatama:na:, ebete ibino iyaiya kuba osiyodilole mabuma: iba:tamo wiya eba
ikalamelo ebe odiyoboma: iba:te tabo idi gelama: a:ka:modoboma:na:. Iyo, ebe
Elawodawate iyalo olosiyodilote bokolina, me opolo dopamo dilukulionamiya ega:walo
ka:lo tetelo dilukuliona ebe epo bilibilinomono osiyodilole tanalo anagilamelelamete
iba:tamo modobo wiya kikalamolemene.
6 Numa:la:, me ebe mabuma: Ya:sukono Wade Tabote a:elaopiatamo demaigiya. Iyo,
iba:te me opolo eba ilukulinalo ibino apa:mo dosiyodilolenakiya ebe kuba mabuma:
Godote iba:tamo a:e wiya ikalamete, ebene ebete ebeno ubi tanalo ma kunu iyatiya,
ebe a:elaopino uliyanate Wade Tabo olowio magumulo oli igilo uwatete Godokono ubi
tanalamo uwomua: uwomua: tetelo ba:tudila:onakoma:na:.

Godote Nanitabokobi Midipiatamo Iyaiya Elawo Dikalamoliya Iba:te Ebeno Woko Kosiyodilolenama:

7 Numa:la:, tete tatalila me opono tanalo bilibilinomate kolopoligoma:na:, ebema: mod-
obola la: tepo kodakodailama:wete ebe tanalote pema: olowiolo nilukuliniyala:, mabu me
gabodo la: Godotamo towetowe tabo gela magumulo elawonomoma: keda:omamota.
8 Ebema: la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo me tanalo kawo
tanalonomola. Modobola la:imano ilukuli magumulo idite idi nilakapolo nemalagidilon-
ala:, mabu kebe tetelo la: nilakapo magumulo dilukula:wenama, ebe tetelo idite idino
kuba osiyodilole tanalo kawonomamo malagidilolemea:no samamo kegebolemamota.
9 Ega:walo modobola la: ubia: tabo gela:no epetapiate epetapi baeamo ega:walo lao
baino tanalamo nowalubiuinakiyala:.
10 Ega:walo me tanalo idila. Godote nilakapolo nanitabokobi midipi bilibilino-
matamo ebeno iyaiya elawo ikalamoliya iba:te ebeno woko kosiyodilolenama:, ebema:
nanitabokobi mididawa, ebete a:ma:tamo kebe iyanomo elawo kikametiyala, modobola
a:ma: ebe elawamo epo epetapi wadenomamo nowalubilinakiye.
11 Ma kunu Godote kebe lumagitamo elawo dikamiya ebeno tabo ka:kiyawaonama:,
modobola ebete nanitabolo na:kiyawonakomene, ega:walo Godote potamo elawo
dikamiya epetapino iyaiya modoboa: tanalo magumulo ibi kowalubilinama:, modobola
ebete ebe elawamo ebako epo wadenomamo nowalubilinakomene. Me gabodo la:
nanitabokobi midipino osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo epetapiate Ya:su Ke-
lisokono mailo eba adipatelo Godoko ebo kowalogoma:na:.

Ebema: modobola kawo amama tanalonomo ega:walo kawo elawo tanalonomote
Kelisogodolo uwomua: uwomua: tetelo na:pola:nama:na:! Me tabo ebe nanitabonomola,
taula!

Ya:suko Waloma:tapiate Temeteme Magumulo Ilukuli Tanalo

12 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, la: temeteme magumulo dilukuliawe-
nama akola:wa:oala:, mabu temeteme tanalate Godokono epatamo da:pemaimionaka ebe
tanalo ebe oli tanaloa:.
13 Iyo, la:imano temeteme magumulo modobola la: nekalakalala:, mabu la:le kebako
iyaiya temeteme duwata:wenakoma Kelisote dopamo ebako atu temeteme a:kuwatenaki.
Nanitabola, walone ebete ebeno elawo alonomago dapawokalamene, ebe tetelo la:
kawonomamo kekalakalaomamota.
14 Ebema: epetapiate me tetelo la:imano Kelisoko waloma:ta mabuma: la: demalogo-
letamene, la: nekalakalaiyala: mabu ibino malogole tanalote me tanalo awokalimina,
Godokono pukuilame Uliyanate la: magumulo wade woko osiyodilona.
15 Nanitabola, lumagi idite lumagi idi gito danakapuimene, ega:walo idite idino inam-
abu pilolo delaemene, ega:walo idite gabamanino totomu idi dadikanalemene, ega:walo
idite ebeno pata: magumulo epetapiatamo mibomibo gito dikalaemene, modobola
ebako kuba osiyodilo lumagite wiya eba lawelo temeteme niyatawamene. Numa:la:,
Godoko ubia:nola la: nanitabokobi midipi magumulo idite ebako kuba osiyodilo tanalodo
temeteme wiya laema:,
16 wiyasiya nanitabokobi mididawate Kelisoko waloma:ta mabuma: temeteme de-
laemene, ebe tanalo ebe wade tanalola, ebe akoilipala:. Iyo, lumagite Kelisokono mailo
mabuma: temeteme magumulo da:lutamene, modobola ebete kalakala Godotamo unamo
nadipatemene!
17 Nanitabola, me opo epono tanalo anagilamelelame tete ebe a:pe. Ebe tetelo Godote
a nanitabokobi midipino osiyodilole tanalo dopamo anagilameleamete atamo modobo
wiya kikaeaemene, ebene walone ebete ebeno Wade Tabo nanitabokobi midia:pino
kuba osiyodilole tanalo eba anagilamelelamelo wiya kawonomo iba:tamo atumu ebo
ka:kikalaemene. Ebe tetelo ibino temeteme beda: kawonomola:ka:!
18 Me mabuma: Godokono Bukalo tabote ma kunu itana,

"Tuputupudawate ebeno igilo mula: tanalo
laema: kodakodadopola,
ebema: piyate Godotamo tudila:o ubia:noma: deda:ona,
ega:walo piyate kubakuba tanalo dosiyodilolena,
iba:te igilo mula: tanalo keba kunu na:kelaema:na:?
Gabote a:kitanamene, puliyanomola!"

19 Ebema: la: piyate Godokono ubilo temeteme magumulo dilukuliawenama, modobola
la: tuputupu tanalo eba osiyodilolelo la: a:ka:tuwa: la:imano igilo Godotamo nanitabolo
nikameonakiyala:. Ebe la: wadenomamo dosiyodiloletiyala ebe Elawodawala, ega:walo
ebete la: kowalubilitama: kebe tanalo osiyodiloma: dopamo degiya, walone ebete ebe
tanalo nanitabonomolo kosiyodilomene.

5

Sosi Watowatopiate Ibino Sipi-goeogoeo Wadenomamo Ulame Tanalo

1 Ebema: na Pitate, la: piyate la:imano nanitabokobi midipino taneba magumulo
watowatopima: deda:wenama, na ubila la: tabo idi kanaletama:, mabu na atumu sosi
watodawa idila. Nanitabola, Kelisote temeteme duwatiya nale naimano balida:mo
umiyamo, ega:walo ebete elawo alonomago dapawokalamene ebe tetelo nale ebeno alo
magumulo eba:go ka:lutamamo. Ebema: nale la: sosi watowatopi ma kunu totomu-
latelemata,
2 modobola la: la:imano tepo magumulo ubia: tabo gela:no, Godote la:tamo
dikalametiyala la: la:imano ubi kawonomamo ebe sipi-goeogoeo wadenomamo nula-
meniyala:. Ega:walo la:imano woko osiyodilo magumulo woko wiya laema: kawono-
mamo malagidiloa:no, wiyasiya la:le Godokono kalakalago epo epetapi bilibilinomo gito
nowalubilinakiyala:.
3 Ega:walo watowatopiala:, Godote la:tamo dikalametiyala la: ebe sipi-goeogoeo kubanu
analelo wato kawokawoma: akoeda:oala:. Modobola la:le wiyasiya la:imano milo ilukuli
tanalodo iba:tamo wade uli eba awokaliminalo ibi eba kunu nemagaelenakiyala:.
4 Ebema: la: eba kunu eba wagelenalo, la: sipi-goeogoeo ulamepino Kawodawate
da:pemaigamene, ebe tetelo kawokawo elawodubate ibino watamo da:pupulinaka, la:
ebakobako wadewade a:la:uwa:da:ole kelekele inamabu ebegodone kuwatemamota.

Kalakala kawonomola, ebe kelekele inamabuno a:la:uwa:da:ole tanalote uwomua: tetelo a:kolopoligonamene.

Nanitabokobi Midipiate Totomu Tabo Epetapiamo Tudila:o Tanalo

5 Ebema: la: nanitabokobi midipi epetapiala:, nale atu gabodo la: iyaiya tabo epetapi ka:kiyawaolaemamota. La: oli apepeo dubala:, modobola la: la:imano watowatopiatamo na:tudila:onala:, ega:walo la: nanitabokobi midipi bilibilinomala:, la: a:ka:tuwa: la: opamo eba alomolo epetapiate epetapiatamo wiya: wokopima: neda:onala:, mabu Godokono Bukalo tabote ma kunu itana,

"Piyate damamaona Godote iba:go na:gowelaona,
wiyasiya piyate ibi a:ka:tuwa: ibi opamo dalomona,
ebete iba:tamo ebeno kawo nilakapo awokaliminako."

6 Ebe mabuma: la: a:ka:tuwa: la: egegema: eba midililo Godotamo da:tudila:wema, Godote ebeno wade tetelo la: unamo eba wadipalatelelo kawokawopima: ka:midilima:ta.
7 Ebema: modobola la: la:imano iyaiya woki bilibili tanalo ebetamo miyapanomo na:miyapala:, mabu ebete la: nilakapolo kawonomamo malagidilolenata.
8 La: nanisiwale! La: olowiolo nilukulionala:, mabu la:go gowelaodawa ebe Saitanatela, ebe layono-gaa kawonomo keba kunula:ka: eba kunula, iyo, ebete epatamo tole kawonomo eba ikalamelo opola:go ibi naoma: olena.
9 Ebema: modobola la: la:imano nanitabokobi midi magumulo kodakodalo eba lamota:onalo ebetamo gowelao tanalo nosiyodilonakiyala:, mabu la: iyatawalata eba:go gowelao magumulo la: kapiyate kilukula:wena:, iyo, me opo kawonomolo la:imano nanitabokobi midipi ekaki epetapiate atu temeteme magumulo kilukuliona.
10 Wiyasiya kalakala kawonomola, la: tete da:pesolo temeteme magumulo ilukula:tepawete, walone Godote a:ka:tuwa: la:imano temeteme magumune la: wagailitate nanitabolo elawokobi ka:midilima:ta, la:le la:imano tepo magumulo woki netewama: eda:okapoma:. Nanitabola, ebe Kawo Nilakapodawanomote dopamo tetelo la: Kelisodo eka:la:miyata la:le ebeno elawo alonomago uwomua: tetelo kilukuliawenama:,
11 ebema: modobola kawo elawo tanalonomote ebegodolo uwomua: tetelo nitanamene! Me tabo ebe nanitabonomola, taula!

Pitate Leta Uwomu Apulo Iyaiya Tabo Da:kiyawaiya

12 Numa:la:, me leta da:peso Sailasite na mabuma: pepamo akulole, naimano umi magumulo ebe wade nanitabokobi mididawa ekawi idila. Ebema: naimano leta uwomu apulo la: ma kunu analemata, nale la: la:imano nanitabokobi midi magumulo kowalubilitama: me tabono iyaiya tanalo akulolemo, iyo, ebe tanalate Godokono nanitabo nilakapo awokalimita, ebema: modobola la: ebe nilakapo magumulo kodakodalo nelamota:onala:.
13 Numa:la:, nago daladabutinaka ebe Ba:baloni* sosi nanitabokobi midipino taneba ega:walo la:imano iyaiya sosi taneba, la:imano iyaiya taneba ebe kapiya alailame buwelemele keba kunula:ka: eba kunula, iyo, Godote ebeno ubilo la: keba kunu kuwatetiyala, ebete eba kunu ibi atumu a:kuwatiya. Ebe mabuma: iba:te ibino nilakapo tabo paliba la:tamo, ega:walo naimano gudu Makate atumu nilakapo tabo kapalibo.
14 Modobola la: daladabuta:ema, la: bilibilinomo epetapiate epetapiatamo la:imano nilakapo kawokalima:ema: koto uwateuilo na:wiyamidauiyala:.
Ebema: la: piyate Kelisoko magumulo dilukuliawenama, ebeno kalakalate la: bilibilinomagodolo nitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

* **5:13:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Loma kawo duliyomololo dilukulionamiya, ebe nanitabokobi midipiate Loma duliyomolo epono kawo amama tanalo eba malagidilolo iba:te ibino duliyomolo Ba:baloni mailamo ka:minakiya, mabu piyate dopamo nanitabo Ba:baloni duliyomololo dilukulionamiya iba:te ibino kawo amama magumulo Godotamo kawokawo kuba osiyodilolenakiya.

PITAKONO NABA 2 LETA
EBETE NANITABOKOBI MIDIPIATAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Saimono Pitatela, Ya:su Kelisokono wokodawala, iyo, ebete ebeno sosi
wagilima: iyaiya opamo daliboliya, ebe wokopi magumulo na idila.
Nanitabola, Ya:su Kelisoko ebe aimano Igilo Mula:leamedawala, ebe Godotela. Ega:walo
ebete ebeno tuputupu osiyodilole gabodo piyatamo nanitabokobi midi tanalo dikalamiya,
la: ebe epolata, ebema: nale me leta la:tamo palibomo, mabu la:imano nanitabokobi midi
tanalo ega:walo aimano nanitabokobi midi tanalo ebe kapiyanomola.
2 Modobola la: Godokono tanalo ega:walo aimano Kawodawa Ya:sukono tanalo eba
iyatawaolo, ibino nilakapo tanalo ega:walo ibino milo tanalote la:godolo kawonomamo
na:pola:nama:na:.

Nanitabokobi Midi Magumulo Apepeo Tanalo

3 Nanitabola, dopamo tetelo Ya:sute a eka:miya ale ebeno elawo alonomago ega:walo
ebeno tuputupu osiyodilole tanalago kilukulionama:. Ebegodolo Godokono elawote
bitana ebema: ebete atamo wadewade tanalo bilibilinomo ikaeamiya, ale ebeno tanalo
eba iyatawaolo Godokono ubi tanalamo nanitabolo ka:tudila:onama:.
4 Iyo, ebete dopamo a kowalubima: kebe tabo nanitabolo degiya, ebe tabono nanitabo
tanalote ma kunu pemaigiya, ebete atamo kawokawo tanalonomo ega:walo wadewade
tanalonomo gito ikaeamiya, mabu ebe ubila ale opo epono kateneno kuba osiyodilole
magumune maimiote aimano ilukuli magumulo ale Godokomu kilukulionama:.
5 Ebe mabuma: la:le la:imano nanitabokobi midi magumulo apepeo gabodo
kodoloaema:, modobola la: la:imano woki kawonomamo niyatinala:. Iyo, la: ma kunu
Godoko nanitabokobi eba midinalo, ebeno tuputupu okoli tanalo nelawiyala:. Ebene la:
tuputupulo eba ilukulinalo, Godokono nanitabo iyatawa tanalo nelawiyala:.
6 Ebene la: Godokono tanalo nanitabolo eba iyatawaonalo, Godokono elawo laema: tepo
kodakoda tanalo nelawiyala:. Ebene la: tepo kodakodalo eba lamota:onalo, kawokawo
temeteme magumulo elawoa:noma: eda:oa:no kalakala nelawiyala:. Ebene la: temeteme
magumulo elawoa:noma: eda:oa:no eba lamota:onalo, Godotamo nanitabolo tuduwata
tanalo nelawiyala:.
7 Ebene Godotamo nanitabolo eba tudila:onalo, la: nanitabokobi midipi epetapiatamo
nilakapo awokalimi tanalo nelawiyala:. Ebene la: nanitabokobi midipiatamo nilakapo
eba awokaliminalo, modobola Godokono nilakapo kimalagidilo tanalote me opo epo
bilibilinomatamo la: magumulo kawonomoma: neda:mene.
8 Nanitabola, me apepeo gabono tanalo bilibilinomate la:godolo kawonomamo
da:pola:nama:na:, ebe tetelo la: aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono nanitabo tanalo eba
iyatawaolo ebeno wadewade da:imi nolo woko bosiyodilonamata.
9 Wiyasiya numa:la:, kebe nanitabokobi midi lumagigodolo ebe tanalate pola:na:no, ebe
balidi tamiodawala, iyo, ebeno okoli tanalote me tanalo awokalimina, Ya:sute ebe ebeno
kuba osiyodilole magumune owolukote ebeno tepo magumu dukulamiya, ebete ebe wade
tanalo iyalo a:dodomati.
10 Ebema: naimano ekakiala:, Godote la: dopamo deka:la:mioletiyala ebe tanalo
nanitabolo kawokalima:ema:, modobola la: la:imano nanitabokobi midi magumulo
elawoelawonomoma: neda:iyala:, mabu nanitabola, la: eba kunu dowagela:ema la: agowa
ukamidaola:wete a:ka:guda:ema.
11 Iyo, me gabodo Godote la:tamo gigiyu ka:iyamidalaema:ta, la:le aimano Igilo
Mula:leamedawano kalakala ilukuli duliyomolamo ka:nopila:oaema:, ebe Kawodawa ebe
Ya:su Kelisotela ega:walo ebeno Kawo Elawodawama: eda: tanalote uwomua: uwomua:
tetelo bitanamene.

Pitate Ebeno A:e Tanalo Tatalima: Degiya

12 Nanitabola, la: me iyaiya tanalo iyalo iyatawaiyamata, ebema: Godote la:tamo
dikalametiyala la: ebe nanitabokobi midi magumulo elawoma: eda:onamata. Wiyasiya
numa:la:, naimano kalakala bitana iyaiya tete epetapilo me atu tanalo la: walo kakanale-
tanakoma:,
13 ebema: na a:ea:no dopamo la: me iyaiya tanalo walo da:ka:kiyawaolametama, ebe
tanalo ebe wade tanalola.
14 Iyo, na iyatawala tete tatalila na ka:emamo, mabu aimano Kawodawa Ya:su Kelisote
me tanalo na iyalo iyatunami.

15 Me mabuma: me leta magumulo nale me iyaiya tanalo la: walo ebema:
ka:kiyawaolaemata, naimano a:e walogabo apune la:le me tanalo wadenomamo ke-
malagidilola:wenama:.

*Godokono Woki Awokalimipiate Ya:suko Mabuma: Bukamo Iyaiya Nani Tabo Daku-
loliya*

16 Numa:la:, a Kawodawa Ya:su Kelisokono alibolepiate ebeno elawo tanalo ega:walo
awokala tanalo la:tamo dapawokalimiyama:, ebe tetelo ale la: a:da: ka:pemasigilitiya:.
Ega:walo iyaiya epo epetapino ewoniate ibi a:ka:tuwa: ibino taneba mabuma:
walone guda:tamo kebako oi ka:kiyawaonakiye, ale ebako epono iyaiya oi tanalo la:
ka:kiyawaolametiya:. Nanitabola, ale Ya:sukono Kawo Elawodawano elawo aimano
balida:mo dumiyama:, ebe tanalo la: analiyata,
17 mabu Nabiwi Godote Ya:suko eba moiolo ebe dowaloguti, ebe tetelo a ebeno alibolepi
epetapiate ebolo na:pola:niyama:. Ebene ale aimano galamo Kawo Alodawanomono
tabo madodo ma kunu olowiyama:, “Me naimano kapiya Gudunomola. Na ebetamo
nekalakalitamo!”
18 Iyo, a Ya:suago talena damela ununomolo da:pola:niyama:, ebe tetelo Godokono tabo
madodote ebeno Unu Duliyomolone atamo eba kunu pemaigiya.
19 Ebema: Godokono woki awokalimipiate Ya:suko mabuma: Bukamo iyalo tetelo
dakuloliya, ale ebe iyaiya tanalo nanitabokobi na:midilinama:. Numa:la:, ibino iyaiya
tabono tanalo ebe alo da:pesote kawo idokonomo magumulo keba kunu ka:pukuiminale
eba kunula, ebene tete tatalila Gugi Mawelete a:ka:tuwa: ka:pemaigamene, iyo, ebe
tetelo wade egelate eba powalolo idokono ilibubute gito kolopoligomene. Ebema:
nanitabola, ebe alote la:imano tepo magumulo wadenomamo ka:pukuilaema:, modobola
la: Godokono wokopiate dopamo dawokalimiya ebe tabo nanitabokobi mida:wete wade-
nomamo nelawiyala:.
20 Ega:walo me kawo tanalo wadenomamo niyatawala:. Godokono woki awokalimipi-
ate ebeno Bukamo dopamo kebe iyaiya tabo kakuloliye, lumagite a:ka:tuwa: ebeno mulo
wokiamo ebe tabono magumu uwatema: modoboa:,
21 mabu Godokono woki awokalimipiate ibi a:ka:tuwa: ibino ubilo ibino woki tabo
Bukamo kakulolenakia:. Ao, Godokono Uliyanate ibi keba kunu kiyatulamenakile, iba:te
ebeno tabonomo Bukamo akulolelo eba kunu kiyawaonakiya.

2

Godokono Mailamo A:da: Tabo Kiyawaopiate Maimio Tanalo

1 Ebema: numa:la:, la:imano ewonino tetelo Godokono nani tabo kiyawaopiate woko
eba osiyodilonalo, atu tetelo Godokono mailamo a:da: tabo kiyawaopiate emaimionakiya,
ebema: me tetelo ebakobako dubu epetapiate la: magumulo walo ka:kemaimioma:na:.
Iba:te la:imano igilo mula: tanalo ka:kubailaema: ibino iyaiya a:da: tabono tanalo
ka:kiyawaoma:na:, ebene kebe dawate ibino kuba osiyodilole tanalono elawo magu-
mune ibi ebeno kalimamo nilakapolo dowagailiya, iba:te ebe ubia:noma: eba eda:olo
ebo kegelama:na: ebe ibino Watodawa:. Nanitabola, me gabodo ibi a:ka:tuwa: ibi
ka:kubailaema:na:, iyo, iba:te iyatawa: tetelo olalatite ibi gito ka:puwatemene.
2 Wiyasiya olalatite iba:tamo pea:no, dopamo sosi epo epetapi bilibilinomate kateneno
ubi gabodo ibi eba waloma:talelo Godokono nanitabo gabo katepama:na:, iyo ebe
tetelo nanitabokobi midia:piate ibino iyaiya kuba osiyodilole tanalo eba ulamelelamelo
Godokono nanitabo gabo kuba gaboma: ebo kegelama:na:.
3 Ega:walo me tanalo idila. Ebe a:da: tabo kiyawaopiate ubi kawonomamo iyatina
la:imano mani a:da: gabodo uwatema:, ebema: ibi a:ka:tuwa: ibino wokino tanalamo
iyaiya oi epetapi la: ebo ka:kiyawaolaema:ta. Wiyasiya numa:la:, dopamo tetelo Godote
ibino kuba wiya ikalaema: nanitabolo egiya, ebema: ebe kuba wiyate ebe na:pe, iyo, ibi
Anakapulamedawate iyalo olosiyodiliya, ebete wade tete makopelena.

Godote Kuba Osiyodilolepiatamo Wiya Ikalame Tanalo

4 Nanitabola, Unu Duliyomolono nopopi epetapiate Godokono totomu dadikanaliya,
ebe tetelo ebete ibi Saitanakono kawo idoko bobonomamo gito iyalekiya, iba:te idoko
magumulo auli ala:mo matuolamola:go eba ilukulionalo ibino kuba wiya uwate egela
kemakopelenama:.
5 Ega:walo Nowate me opo epatamo Godokono tuputupu okoli tanalo da:kiyawaiya,
iba:te Godokono ubi tanalamo ka:tudila:iya:. Ebe mabuma: Godote iba:tamo kuba
wiya atumu kikalamiya, iyo, ebete ulama obo me opamo dapalibiya, ebe tetelo ibi

bilibilinomate a:elaiya, wiyasiya Nowate sebeni epo epetapiago ibinomate igilo mula:
tanalo ebo lawiya.
6 Ega:walo Sodomo Gomola kawokawo duliyomololo dilukulionamiya, Godote ebe
epatamo kuba wiya eba ikalamelo ela menagono dapalibiya, ibi bilibilinomo elate gito
popoliyadigaliya. Ebema: numa:la:, ibino olalati tanalo ebe ulila, Godokono ubi tanalamo
tudila:oa:piatamo kuba wiyate keba kunu na:ka:pemaigamene.
7-8 Ebe tetelo Godote Sodomo duliyomolo epono kuba osiyodilole mabuma: ibi bili-
bilinomo eba anakapulamelo tuputupu dubu Lotakono igilo kapiya mula:miya, mabu
ebe dubute ibi magumulo eba okolinalo ibino kateneno iyaiya kuba ubi tanaloma:
tepo mibomibo delawenaki ibino kuba osiyodilole magumamo kopeganakia:. Iyo,
ebete iba:godolo iyaiya kuba osiyodilole tanalo dulamenaki ega:walo ibino kuba tabo
gela tanalo dolowionaki, ebema: ebete ebeno tepo magumulo kawo temetemenomo
iyatawanaki.
9 Ebema: nanitabola, Godoko iyatawala piyate ebeno ubi tanalamo da:tudila:ona ebe
epono temeteme magumulo ibino igilo ka:mula:lelaema:. Ega:walo ebe iyatawala ebete
kuba osiyodilolepi ibino olalati tanalamo matuolamolete ibi Uwomu Egela teta:mo
kemagatalemene iba:te kuba wiya ebo ka:nuwatema:.
10 Iyo, piyate ibino iyaiya kateneno daleya ubi magumulo eba wapata:lamenalo
Godotamo tudila:oma: ubia:noma: deda:ona, Godote ebako epatamo kuba wiya kawono-
mamo nanitabonomolo kikalaemene.

Godokono Mailamo A:da: Tabo Kiyawaopino Kuba Ilukuli Tanalo

Numa:la:, ebe kuba osiyodilolepi ibi Godokono mailamo a:da: tabo kiyawaopila.
Ebema: ibino ilukuli tanalo ma kunula, ibi a:ka:tuwa: ibi unamo wadipalatelelo Unu
Duliyomolono nopopi ka:tolelamena:, iyo, iba:te ibi emalogolenaka.
11 Wiyasiya Godokono nopopino tanalo iyala, iba:te ebe tolemelo ebeno ololo apulo
ebako kuba wokiagopi malogolea:no ibi kubakubapima: kegelanakoa:, mabu ibi iy-
atawala epetapino tanalo anagilamelelame woko ebe Godokono wokola, ibino wokoa:.
Nanitabola, ebe nopopino elawo kawonomote opo epono elawo nodolina, wiyasiya iba:te
ebe tanalo eba iyatawaolo ibi a:ka:tuwa: ibi kowalogolena:.
12 Eiye, me tetelo demaimiona ebe a:da: tabo kiyawaopino tanalo eba kunua:. Iba:te
Godokono nanitabo tanalo iyatawaoa:no, ebeno wadewade tanaloma: kuba tabo ebema:
gelanaka. Iyo, ibi tumu goeogoeo keba kunula:ka: wokia:no eba kunu ilukuliona, ebema:
pomolo dubate ebako goeogoeo gubi magumulo uwatolete keba kunu kanakapulame-
nake, ibino uwomu tete eba kunu kemaigamene.
13 Mabu iba:te temeteme epetapiatamo gito dikalamenaka, ebema: Godote ibino
kuba wiyama: temeteme iba:tamo kikalaemene. Eiye! Iba:te nekalakalaona kateneno
iyaiya kuba ubi tanalo egela tetelo ilipoa:no kosiyodilolenama:, ebema: la: nanitabokobi
midipino aladabuti soliyomu bae nao magumulo iba:te la:go da:pola:nama:na:, ibi wade
bae magumulo da:pola:na ebe kuba sosowa keba kunula:ka: eba kunula, iyo, ibino
osiyodilole tanalamo la: a:da: kemasigilitama: iba:te kawo kalakalanomo elawenaka.
14 Ebema: numa:la:, kebe tetelo iba:te kamiyale ega:walo buwelemele dulamenaka,
kuba osiyodilo woki kapiyate iba:tamo ebo penako, iyo, iba:te kateneno kuba osiyo-
dilolema: iyawa kawokawonomola. Ebene piyate nanitabokobi midi magumulo ela-
woa:noma: deda:ona, iba:te ebe gudi Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalamo ma-
gatalenaka, ega:walo ibi magumulo ibi a:ka:tuwa: ibi iyatulamiya ibino tepo magumuno
wokite mani malagidilole tanalamo ka:tudila:onama:. Ebe mabuma: ibi Saitanakono
gudila, iyo, Godote iba:tamo kuba wiya nanitabolo kikalaemene!
15 Iyo, nanitabola, iba:te wade tuputupu gabo atepate, Biyokono gudu Ba:ilamako ebeno
kuba osiyodilole gabodo ebe ebana waloma:tana. Ebe dubuno tanalo ma kunula, ebete
mani kawokawonomo uwatema: ebeno ubi diyatiya, ebema: ebete kuba osiyodilo gabodo
to ebo wagilimiya.
16 Wiyasiya Godote ebeno daedale woki kodiyoboma: ebeno donoki-goeo magumune
lumagino tabo madodamo ebe kawonomamo aniya, ebe a:da: tabo kiyawaodawate
Isalaela epatamo kuba idi osiyodilokapoma:.

Godokono Mailamo A:da: Tabo Da:kiyawaonaka Ebete Iba:tamo Kuba Wiya Ikalame Tanalo

17 Ebema: numa:la:, me a:da: tabo kiyawaopi dubu ebe obo gulite gagalema: deda: eba
kunula, mabu opo epate iba:godolo wade walubi a:kuima:na:. Ega:walo opote gagalema:
deda:, ebe tetelo awa kawonomote dowatanako ebe temate gito ka:petolaema:na:
wiyasiya ulamate a:kowomene, ebe dubu ibi eba kunula mabu iba:te epatamo giba

kikalamolenakoa:. Ebema: Godote ibi mabuma: kebe idoko bobo kawonomo iyalo dosiyo-
dilolamiya, ebete ibi ebamo kanalibolemene iba:te ebolo temetema:go ka:nilukulionama:.
18 Eiye! Iba:te iyaiya amama tabono tanalo ega:walo daedale wokino tanalo gelanaka,
ega:walo piyate Godotamo olobila:ma: kuba osiyodilole magumune ka:ma:nomo
da:pemaimia, iba:te ebe epo ibino kateneno ubi tanalamo walo kuwatete Saitanakono
kuba gabamo ebo magatalenaka.
19 Iba:te iba:tamo tutulo ilukuli tanalo ikalaema: ibi analenaka, wiyasiya ibi Godokono
nanitabo tutu tanalono magumulo kilukuliona:, mabu iba:te ibino kateneno ubi tanalono
wiya: wokopima: eda:ona. Iyo, nanitabola, lumagite kebe kuba osiyodilo tanalamo
da:tuduwatana, ebete ebe tanalono wokodawama: eda:na, ebegodolo tutulo okoli tanalo
puliyanomola.
20 Ebema: nanitabokobi midipiala:, la: nanisiwale! Kebe epate aimano Kawodawa
ega:walo Igilo Mula:leamedawa Ya:su Kelisokono nanitabo tanalo eba iyatawaolo me
opono kuba ubi tanalone da:pemaimiya, ebene kuba ubi tanalate ibi walo kematuo-
lamolete, iba:te ebe kuba osiyodilole tanalamo walo da:ka:tudila:oma:na:, ibi niyaniyala!
Dopamo tetelo iba:te kela:mo kubadopoma: eda:onamiya, wiyasiya walone ibino igilo
uwomu tetelo iba:te kubanomoma: keda:oma:na:.
21 Ebema: numa:la:, ebako epate Godokono tuputupu gabo iyatawaoa:noma:
neda:onataleka:, iba:te kuba wiya kela:mo buwatena:. Wiyasiya iba:te Godokono
gabo eba iyatawaolo, ebete ibi ebeno talena magumulo ilukulima: dikalamiya, iba:te
ebe totomu ginima:mo gito ilateliya, ebe mabuma: ibino olalati tanalote kawonomoma:
keda:mene!
22 Nanitabola, Godokono mulo woki tabote ibino tanalo ma kunu awokalimina, “Gaate
kebe kuba inamabu dedalomene, ebete ebe atu inamabu walo gito ka:kenaomene,”
ega:walo mulo woki tabo idite ma kunu gena, “Lumagite ebeno dabi goeo wadenomamo
dukulamene, ebe goeote kobokobo magumamo ka:nopegate ebo ka:nigiligaomene.”

3

Kawodawa Ya:sute Me Opamo Nanitabolo Walo Ka:ka:pemene

1 Naimano wadewade namutupiala:, me netewa tetema: eda: nale la:tamo leta ali-
bolema:, iyo, me netewa leta magumulo la:le Godokono iyaiya tuputupu tanalo wade-
nomamo kemalagidilola:wenama:, nale la: ebema: iyatulaemata.
2 Numa:la:, Godokono woki awokalimipiate kebe tanalate ibino walogabo apune
pemaimioma: dopamo da:kiyawaonakiya, na ubila la:le ebe talena wokopino buka
apuno iyaiya tabo walo wadenomamo na:kemalagidilola:la:. Ega:walo aimano Igilo
Mula:leamedawa, ebe aimano Kawodawala, ebeno alibolepiate kebe totomu tabo ebe-
godone uwatete la:tamo dikalametiyala, modobola la:le ebe tanaloma: atumu woki walo
nakalomiyala:.
3 Ebema: me kawo tanalo wadenomamo niyatawala:. Me opono uwomu tete eba
tatalilo, nanitabokobi midia:pi epetapiate pemaimiote ibino kateneno kuba ubi tanalamo
ebo ka:tudila:oma:na:. Ebene iba:te la: kalakalatelelo
4 ma kunu kegelama:na:, “Nanitabola:ka:, Ya:sute walo pema: a:kegiyale? Ale ebe
kumina:, kebolo kokolinale? Me opo wagilimi mabune pete me teta:mo pemaiga epate
gito ilukulionamiya, ega:walo anoano tanalo idite aimano nabiatamo maiga:no iba:te gito
a:elaiya!”
5 Eiye! Ebako tabo gelapi iyatawala iyalo tetenomolo Godote me opo ega:walo
tobolo unu ebeno tabamo dosiyodiloliya, wiyasiya ibi ubia:nola ebe tanalo nanitabokobi
midima:. Numa:la:, Godote me opo dosiyodiliya, ebe tetelo ebete gagale opo kulukulu obo
magumune powautite obamo ebo osiyodiliya,
6 ega:walo ebete tete idilo ulama obo dapalibiya ebe atu obamo tagala opo kawonomo
a:kubaimiya.
7 Ebema: ebete kodakoda tabo ma kunu iyatiya, me tetelo da:pola:na me opo kawonomo
ega:walo tobolo unu iba:te ebeno ubi teta:mo modobolo ka:pola:nama:, ebene piyate
ebetamo tudila:oa:pima: deda:ona, ebete ebeno Uwomu Egelalo ebe epono tanalo anagil-
amelelamete ibi eba opoliyadigalelo me opo elamo ebo ka:kubaimene.
8 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, me kawo tanalo kapiya akododomatiala:.
Kawodawa Godogodolo kapiya egela ebe kapiya taoseni ulama keba kunula:ka: eba
kunula, ega:walo kapiya taoseni ulama ebe kapiya egela keba kunula:ka: eba kunula, ma
kunu gopowai tete ega:walo tete geyageyanomo ebete kapiya tetenomoma: gena.
9 Ebema: piyate daedale wokilo ma kunu degelana, “Opo uwomu a:ka:pemaigamene,”
iba:te Kawodawa Godokono tanalo nanitabolo kiyatawaona:. Iyo, Godote me opono

uwomu tetema: nanitabolo degiya, ebe tanalote ebeno ubi tetelo ka:pemaigamene,
wiyasiya numa:la:, ebete me opo epo nilakapolo malagidilolelo tete ebema:
geyageyaima:tepana, mabu ebe ubila epo bilibilinomate ibino kuba osiyodilole
magumune olobila:ote igilo mula: tanalo ebegodone kelaema:.
10 Ebema: nanitabola, Kawodawa Godokono Kawo Egelalo Ya:sute ka:pemene, pilo
dubute epate olowioa: tetelo keba kunu ka:penakole eba kunu. Ebe tetelo me opo
ega:walo opono inamabu bilibilinomate kapimiya gito kolopoligoma:na:, ebene atu
tetelo tobolo unu ega:walo tobolono kawokawo inamabuate kawo diyamonomago
kolopoligoma:na:, mabu elawo elanomote me inamabu bilibilinomo gito kopoliyadi-
galemene.
11 Iyo, Godote me inamabu bilibilinomo me gabodo kopoliyadigalemene, ebema:
modobola la: nanitabokobi midipiate la:imano ilukuli magumulo talenapima: eda:olo ebe
kapiyatamo na:tudila:onakiyala:,
12 ega:walo modobola la: la:imano wadewade osiyodilole tanalodo ebe nowalotenala:
ebe tetete samonomamo ka:pema:. Nanitabola, Godokono Kawo Egelalo elawo elanomote
tobolo unu ega:walo tobolono kawokawo inamabu kapimiya kopoliyadigalemene,
13 wiyasiya kalakala kawonomola, ebe tetelo ebete a nanitabokobi midipi ebeno oli opo
ega:walo oli unu duliyomolo a ebamo kemagataemene, ebolo ebeno tuputupu okoli tanalo
kapiyate kitanamene. Numa:la:, ebete dopamo ebe wade tanalo osiyodiloma: nanitabolo
degiya, ale ebe tanalono tete ebema: makopelenama:.
14 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, la: ebe Kawo Egela eba makopelenalo,
modobola la:imano woki kawonomamo ma kunu niyatinakiyala:, la:le Godokono ololo
apulo eba lamota:onalo la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo kapiya kuba
da:pesonomo idite a:kitanamene. Iyo, la:le ebeno milo magumulo eba ilukulionalo,
modoboa: epetapiate la:imano osiyodilo tanalo kapiya idi kubama: gelama:.
15 Ega:walo aimano Kawodawate samamo pemaiga:no, la: me tanalo nemalagidiliyala:
ebete tete na:geyageyaima:tepana opo epo epetapiate ibino igilo mula: tanalo kelaema:.
La: iyatawalata Poloko ebe nanitabokobi midipi magumulo aimano wade naniwi idila,
ebema: ebete dopamo leta idi la:tamo palibolo atu tabonomo ka:kiyawai. Iyo, Godote kebe
mulo woki ebetamo dikamiya ebete ebe mulo tanalamo la: iyalo owalubiliata,
16 ebema: nanitabola, nale kebe tabo ka:kiyawaimo, Polokono leta bilibilinomo osiyo-
dilole magumulo ebete aimano Kawodawano pe tanaloma: ebe atu tabo ka:kiyawaonako.
Na iyatawala, tete epetapilo ebeno iyaiya tabono magumu kodakoda-ibinomola, ebe
mabuma: daedale wokiagopi epetapi ega:walo nanitabokobi midi magumulo woki
netewama: deda:ona, ebakobako epate ebeno tabono magumu a:da: elemasigi gabodo
awokalilamenaka. Numa:la:, iba:te atu gabodo Godokono Buka apuapuno iyaiya tabo
epetapima: epo kubanu iyatulamenaka, ebe mabuma: ibi a:ka:tuwa: ibino woki eba
kubailamenalo ibino olalati tanalote nanitabolo ka:pemene.

Pitate Leta Uwomu Apulo Tabo Da:kiyawaiya

17 Naimano wadewade namutupiala:, la:le ebakobako epono a:da: elemasigi tanalo
dopamo iyatawaiyamata, ebema: la: nanisiwale! Piyate Godokono totomu tabo
dowakalaminaka, na ubia:nola iba:te ibino a:da: elemasigi tanalamo la: eba magatalelo,
la:le me tetelo kebe nanitabo gabodo olalatia:no da:tolama:wenama ebe gabote la:godone
alatidima:.
18 Ebema: la: aimano Kawodawa ega:walo Igilo Mula:leamedawa Ya:su Kelisokono
tanalo eba iyatawaonalo ebeno nilakapo magumulo napepeonala:. Modobola amama
tanalote me tetelo ega:walo uwomua: uwomua: tetelo ebegodolo nitanamene!
Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

YONEKONO DOPO LETA
EBETE NANITABOKOBI MIDIPIATAMO OSIYODILIYA

Igilo Tabono Tanalo

1 La: olowiopiala:, ale Igilo Tabono tanalo me leta magumulo la:tamo dawokalimitama:,
ebe Tabote dopamo wagilimi mabune dokolinami ebe Kawodawala. Nanitabola, ale
me tetelo ebe Tabono tanalo aimano galamo olowiote ega:walo aimano balidinomamo
a:kumiyama:, iyo, ale umite aimano kotonomamo ebe atumu ologiyama:.
2 Mabu ebe Igilote me opolo awokaliya ega:walo ale aimano balida:mo ebe umiyama:,
ebema: ale ebeno tanalo awokalimilo Nabiwi Godokono uwomua: igilo tanaloma: la:tamo
me tabo ebema: kiyawautama:. Numa:la:, kebe Igilote dopamo Godago dokolinami, ebe
Igilo ebe walone atamo dapawokaliya ebe atu Igilola.
3 Ebema: mabu keleka: ale ulamete dolowiyama: ebe tanalo la:tamo da:kiyawautama:?
Mabu bitana a ubila la: olowiopiate ago kapiyama: eda:oma:, ale Nabiwi Godago ega:walo
ebeno Gudu Ya:su Kelisago kapiyama: keba kunu keda:onama: eba kunu,
4 ebema: nanitabola, ale me leta nosiyodiloma:, la:la, ala, a bilibilinomono kalakalate
kawonomoma: keda:ma:.

Godokono Alo Magumulo Wapata:lame Tanalo

5 Nanitabola, ale Godokono Gudugodone dolowiyama: ebe atu tabo ma kunu
ka:kiyawautama:, Godoko ebe alola, ebegodolo idoko tanalo idite kitana:, puliyanomola.
6 Ebema: ale idoko magumulo eba wapata:lamelo ma kunu degelama:, a eba:go
kapiyanomoma: eda:onama:, nanitabola, a a:da: elemasigipila mabu ale aimano ilukuli
magumulo a:da: gabodo tolamenama:.
7 Wiyasiya Godote alo magumulo keba kunu kokolinale ale eba kunu ebeno
alo magumulo dowapata:lamenama:, ebe tetelo ale ebe magumulo eba ilukulionalo
kapiyanomoma: beda:onama:, iyo, ebeno Gudu Ya:sute ebeno kalimamo aimano kuba
osiyodilole tanalo bilibilinomo bukulaleamenakomene.
8 Numa:la:, kebe tetelo a a:ka:tuwa: a kuba osiyodilolea:pima: degelama:, a a:ka:tuwa: a
a:da: kelemasigiomalema:, ebene agodolo nanitabo tanalote a:kitanamene.
9 Wiyasiya ale aimano kuba Godotamo dawokalilaema:, ebete a walubima: kebe tabo
dopamo da:kiyawaiya ebe tanalo ebete nanitabo tuputupu gabodo kosiyodilomene,
iyo, ebete aimano iyaiya kuba osiyodilole tanalo egeboleamete ka:dodolomatiliaemene,
ega:walo ebete aimano tepo magumuno kubakuba daleya kukulaoleaemene.
10 Me mabuma: a a:ka:tuwa: a kuba osiyodilolea:pima: degelama:, ale ebe tabamo
Godoko a:da: dawama: midilo ebeno nani tabote a magumulo a:kitanamene.

2

Ya:su Kelisoko Ebe Aimano Walubidawala

1 Naimano guda:la:, nale me tabo me letamo akulolete la:tamo palibomo la:le kuba
idi Godotamo osiyodilokapoma:, wiyasiya kebe tetelo a magumulo lumagite kuba
dosiyodilomene, ebe tetelo ebe walubima: aimano Tuputupudawa ba:luta, ebe Ya:su
Kelisotela, towetowe tabamo a Nabiwi Godotamo dowadipaeatenako ebe Walubidawala.
2 Nanitabola, Godokono dowa tanalote atamo dopamo emaigiya mabu a kuba osiy-
odilolepila, wiyasiya Kelisote aimano iyaiya kuba osiyodilole tanalo ebeno kalimamo
degeboleamiya, ebe tetelo ebete Godokono dowa tanalo opoliyate a Godago kapiyakobi
a:midiya. Wiyasiya numa:la:, ebe osiyodilo tanalodo ebete a nanitabokobi midipi kapiya
kowalubiya:, ao, ebete ebe atu tetelo me opo epo bilibilinomo walubilima: ibino iyaiya
kuba tanalo ebeno kalimamo egebolelamiya.
3 Ebema: ale Godokono totomu tabamo da:tudila:oma:, me gabodo a ebeno tanalo
nanitabolo kiyatawaomalema:.
4 Iyo, lumagi idite Godokono totomu tabamo tuduwata:no ma kunu degemene, “Na
Godokono tanalo iyatawala,” ebe a:da: elemasigidawala, ebegodolo nanitabo tanalote
kitana:,
5 wiyasiya kebe lumagite Godokono tabamo tuduwatate nanitabolo dosiyodilomene,
ebeno nilakapo kimalagidilo tanalote ebe lumagino tepo magumulo ketabokamene.
Ebema: ale Godoko magumulo dilukulionama:, a keba kunu na:kiyatawaoma:?
6 A ebe tanalo ma kunu kiyatawaomalema:, potele Godoko magumulo okolinama:
degemene, modobola Kelisote keba kunu kepata:namile ebete eba kunu nepata:namene.

Ya:sukono Oli Totomu Tabo

7 Naimano wadewade namutupiala:, nale me leta magumulo Ya:sukono oli totomuno tanalo dawokalimitamo, ebe totomu dopamo wagilimi mabune la: olowiyamata, ebema: me oli totomu la:godolo tagala totomu keba kunula:ka: eba kunula.

8 Wiyasiya modobola ebe tagala totomute la:tamo olinoma: walo na:keda:mene, mabu me tetelo ebeno nanitabo tanalote Kelisoko magumulo ega:walo la: magumulo awokalanako, iyo, idoko tanalote nolopoligo, ebene nanitabo alote eba pemaigalo na:pukuilame.

9 Ebema: nale me leta magumulo oli totomuno tanalo walo ma kunu kawokalimitamo, kebe lumagite alo magumulo okolinama: gelo ebeno ekawitamo da:dowana, ebete idoko magumulo bokolina, iyo, ebete idoko magumune ka:nemaiga:.

10 Wiyasiya kebe lumagite ebeno ekawi nilakapolo demalagidilona, ebete alo magumulo bokolina ega:walo ebeno osiyodilo tanalodo ebeno ekawite agowa ukamidate a:kegamene.

11 Nanitabola, kebe lumagite ebeno ekawitamo da:dowana, ebe idoko magumulo dokolina ebe dawala, iyo, ebete kebe gabodo kepata:nale ega:walo ebete kebamo ka:tonale, ebete ebe tanalo iyatawa: mabu idokote ebeno balidi a:mula:lemi.

12 Naimano guda:la:, na la:tamo leta nosiyodilomo mabu Godote Kelisokono elawo mailamo la:imano kuba egebolelametate a:dodolomatililamiata.

13 Ega:walo naimano nabiala:, na la:tamo leta nosiyodilomo mabu la: aimano Kawodawano tanalo iyatawala, ma kunu ebe dopamo wagilimi mabune dokolinami ega:walo uwomua: tetelo dokolinamene ebe dawala.

Ega:walo oli apepeo dubala:, na la:tamo leta nosiyodilomo mabu la: Kuba Namutudawatamo eba gowelaolo ebeno wato kikopu ebo lawimata.

Iyo, naimano guda:la:, na la:tamo leta nosiyodilomo mabu la: Nabiwi Godokono tanalo iyatawala.

14 Ega:walo naimano nabiala:, na la:tamo leta nosiyodilomo mabu la: aimano Kawodawano tanalo iyatawala, ma kunu ebe dopamo wagilimi mabune dokolinami ega:walo uwomua: tetelo dokolinamene ebe dawala.

Ega:walo oli apepeo dubala:, na la:tamo leta nosiyodilomo mabu la: elawoelawonomolata, ebene Godokono tabote la: magumulo eba itanalo la: Kuba Namutudawano wato kikopu ebo lawimata.

Me Opono Inamabu Ega:walo Iyaiya Amama Tanalo Kawonomamo Akomalagidilolenala:

15 Ebema: la: nanisiwale! Me opono inamabu ega:walo ebeno iyaiya amama tanalo kawonomamo akomalagidilolenala:, mabu kebe lumagite me opono iyaiya tanalo kawonomamo demalagidilolena, ebete Nabiwi Godoko nilakapolo malagidilonama: modoboa:.

16 Ebema: me opono iyaiya tanalo keba kunula:ka:? Ebe iyaiya tanalo ebe kuba epate kateneno ubilo demalagidilolenaka ebe tanalola, ega:walo iba:te balida:mo ulamete ibino ubilo duwatenaka ebe tanalola, ega:walo iba:te kebe tanalo osiyodilolelo damamaonaka ebe tanalola. Numa:la:, ebe iyaiya kuba tanalo bilibilinomate me opo epono wokine pemaimionaka, Nabiwi Godogodonea:!

17 Ebema: me tanalo ebe nanitabola, me opo ega:walo me opono kuba ubi tanalate nolopoligona, wiyasiya kebe lumagite Godokono ubi tanalamo da:tuduwatamene, ebete uwomua: igilago bokolinamene.

Kelisotamo Gowela Tanalo Osiyodilodawano Tanalo

18 Naimano guda:la:, me opono uwomu tete netatali. Iyo, dopamo la: ma kunu olowiyamata, Kelisotamo Gowela Tanalo Osiyodilodawate na:pe, ebema: nanitabola, dubu epetapi bilibilinomate iyalo emaimiya Kelisotamo gowela tanalo kosiyodilolenakoma:, iba:te me tetelo me opolo bilukuliona. Ebema: a me tanalone niyatawaonama:, me tete ebe me opono uwomu tetela.

19 Numa:la:, ebe dubate aimano taneba datepiya, ebe mabuma: iba:te aimano taneba epoma: nanitabolo keda:ona:. Kebe tetelo iba:te aimano tanebapima: neda:onataleka: iba:te a magumulo bilukulionana:, wiyasiya iba:te a nanitabolo da:miyapaiya ebe tanalote a niyatuamena, ibi magumulo lumagi idite aimano tanebadawama: keda:na:.

20 Wiyasiya la:imano tanalo iyanomola. Kelisote ebeno Wade-talena Uliyana la: unamo dadipaniya, ebema: ka:lo la: bilibilinomate Godokono nanitabo tanalo iyatawala.

21 Iyo, la: daedale kimalagidilago kilukuliawena:, wiyasiya la: Godokono nanitabo
tanalo iyatawanomolata, ma kunu a:da: tabo idite ebegodone ka:pemaiganakoa:.
Nanitabola, ebe mabuma: nale me leta la:tamo osiyodilomo.
22 Ebema: la: magumulo a:da: elemasigidawa potelela:ka:? Ebe Kelisotamo gowela
tanalo dosiyodilona ebe lumagila, ega:walo ebe potele degena Ya:suko Kelisotea: ebe
dawala. Numa:la:, ebako lumagite Nabiwi Godoko ega:walo ebeno Gudu Ya:suko
ubia:noma: eba eda:nalo ebe tanalo awokala ebo genako.
23 Iyo, kebe lumagite Godokono Guduno tanaloma: ubia: tabo awokala degena, ebete
atumu Nabiwi Godotamo ubia: tabo kegena, wiyasiya kebe lumagite Godokono Gudu
anikuima: awokala degena, ebete atumu Nabiwi Godoko anikuima: kegena.
24 Ebema: la:le dopamo wagilimi mabune kebe nani tabo kolowiawiyama, modobola la:
magumulo ebe tabote nitanamene. Nanitabola, la: ebe tabo kodakodalo datila:wenama,
ebema: la: Nabiwi Godoko ega:walo ebeno Gudu Ya:suko ibi magumulo bilukulionamata.
25 Iyo, numa:la:, Godago ilukuli tanalo ebe uwomua: igilola, Ya:sute atamo ikaeaema:
nanitabolo degiya me ebe tanalola.
26 Ebema: piyate la: a:da: masigilima: dowagelena, nale ibino a:da: tanalo awokalima:
me leta ebema: osiyodilomo.
27 Nanitabola, la: ibino a:da: elemasigi tanalamo a:ka:guda:ema, mabu Kelisote
ebeno Uliyana la: unamo iyalo adipaniya, iyo, ebete uwomua: tetelo la:go eba
okolinalo ebe a:ka:tuwa: tanalo bilibilinomo la: biyatulamenakoma:ta, lumagi iditea:.
Numa:la:, ebeno iyatulame tanalo ebe nanitabonomola, iyo, a:da: tanalo idite ebegodone
ka:pemaiganakoa:, ebema: ebete la: keba kunu kiyatulametana, modobola la: eba kunu
ebe magumulo nilukulionala:.
28 Iyo, naimano guda:la:, modobola la: Kelisoko magumulo nilukulionala:, ebema: ebeno
pe egelate da:pemaigamene, ale ebe teta:mo nemaimiote tolea:noma: eba eda:olo ebeno
ololo apulo tanalo idima: ilipokobi a:kolowioma:.
29 La: iyatawalata Kelisoko ebe tuputupudawala, ebema: modobola la: me tanalo idi
atumu na:kiyatawala:, kebe lumagite ebeno tuputupu tanalo magumulo dokolina, ebe
Kelisoko keba kunula:ka: eba kunula ega:walo ebe Godokono gudu idila.

3

Godokono Gudino Tanalo

1 Ebema: Nabiwite a nilakapolo keba kunu kemalagidiloenale, modobola la: ebe tanalo
numa:la:, iyo, ebeno nilakapo atamo beda: kawonomola:ka:! Nanitabola, ebete ebeno
nilakapo magumudo a ebeno gudima: ka:mina, iyo, a nanitabokobi midipi ebeno gudima:
eda:onama:, ebema: me opo epate aimano tanalo kiyatawaona: mabu iba:te atumu
Godokono tanalo iyatawa:.
2 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, a iyatawala ka:lo a Godokono gudila,
wiyasiya a nanitabolo iyatawa: walone a keba kunu na:kilukulionama:. Me tetelo a
me kapiya tanalo iyatawala, Kelisote atamo walo da:ka:pemene, ebe tetelo ebe keba
kunula:ka: a eba kunu keda:omalema: mabu ale ebeno ololo nanitabolo kuimalema:.
3 Ebe mabuma: kebe lumagite olowiolo Kelisoko demakopelena, ebe lumagite ebeno
tepo magumuno daleya ukulate walo daleyakobi a:ka:midimene, ebene ebete Kelisoko
keba kunula:ka: eba kunu bokolinamene, ebeno tepo magumulo daleya tanalo idite
a:kitanamene.
4 Ega:walo me tanalo idila. Lumagite Godokono pukala bilibilinomo magumulo kapiya
idi dadikanalemene ebe tetelo ebete ebetamo kuba nanitabolo kosiyodilomene, mabu
nanitabola, ebetamo kuba osiyodilo tanalo ega:walo ebeno pukala adikanale tanalo ibi
kapiyanomola.
5 Iyo, la: iyatawalata Kelisote me opamo apawokaliya ebete epono iyaiya kuba
osiyodilole tanalo iyabaiamo kapalomolaema:. Ebe kapiyate me tanalo osiyodiloma:
modobola mabu ebe kapiyagodolo kuba osiyodilo tanalo puliyala.
6 Ebema: kebe lumagite Kelisoko magumulo dokolina, ebete kuba osiyodilo magumulo
a:kokolinamene, wiyasiya kebe lumagite kuba osiyodilole magumulo dokolina, ebe
lumagite Kelisokono tanalo nanitabolo kelawea: ega:walo ebete ebeno tanalo iyatawa:.
7 Naimano guda:la:, la: nanisiwale, lumagi idite la: a:da: akomasigila:la:! Numa:la:,
kebe lumagite tuputupu tanalo dosiyodilolenakomene ebe lumagi ebe tuputupudawala,
Kelisoko keba kunula:ka: eba kunula.
8 Wiyasiya kebe lumagite kuba tanalo dosiyodilolenakomene ebe Saitanakono guduma:
eda:na, mabu me opono wagilimi mabune pete me teta:mo pemaiga Saitanate iyaiya
kuba tanalo kapiya osiyodilolenako. Me mabuma: Godokono Gudute me opamo

ebema: pawokaliya, Saitanate dosiyodilolenako ebe kubakuba tanalo ebete nanitabolo palukolemete ka:popoliyadigalema:.
9 Numa:la:, Godokono gudima: deda:ona iba:te kuba osiyodilole magumulo walo a:kilukulionama:na:, mabu Godote ibi magumamo ebeno igilo iyalo iyatiya, lumagite wadewade kikopu damelamo keba kunu kamionakole eba kunu. Nanitabola, Godokono igilote ebeno guda:godolo ditanamene, iba:te kuba tanalo osiyodilolema: modoboa:.
10 Ebema: modobola la: niyatawala:, epono osiyodilole tanalate ibi anagiyamidalena, ma kunu Godokono gudi ega:walo Saitanakono gudi iba:te iyaiya ka:pola:nama:. Iyo, me tanalo nanitabola, piyate tuputupu tanalo osiyodilolea:no ega:walo piyate ibino ekaki nilakapolo malagidilolea:no, iba:te Godokono gudima: keda:ona:.

Idite Idi Nilakapolo Malagidilo Tanalo

11 Ebema: numa:la:, la: dopamo wagilimi mabune kebe tabo kolowiawiyama ebe tabo ebe ma kunula, modobola a nanitabokobi midipi magumulo idite idi nilakapo kemalagidilo, idite idi nilakapolo kemalagidilo, a eba kunu bilukulionama:.
12 La: iyatawalata Ka:inikono tanalo, ebema: ebe keba kunula:ka: la: eba kunu eda:oma: modoboa:. Eiye, ebe Saitanakono guduma: eba eda:lo ebeno ekawitamo kuba kawonomo osiyodiliya. Mabu keleka: ebete ebeno ekawi gito danakapumiya? Iyo, ebete kuba osiyodilole magumulo eba okolinalo, wiyasiya ebeno ekawite tuputupu tanalo osiyodilolenami, ebete ebetamo dowakobi ebema: olowiya.
13 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la: tuputupu osiyodilole magumulo eba ilukulionalo, me opo epate la:tamo dowa tanalo dosiyodilolema:na:, la: ebe tanaloma: akola:wa:oala:.
14 A iyatawala a a:e magumune igilamo iyalo opila:iyama: mabu a nanitabokobi midipi ekaki epetapi nilakapolo nemalagidilolenama:, wiyasiya kebe lumagite nilakapo kimalagidilo magumulo okolina:no, ebe lumagite a:e magumune nanitabolo ka:nemaiga:.
15 Ega:walo kebe lumagite ebeno ekawitamo da:dowana, ebe lumagino tanalo ebe potele ebeno ekawi danakapumiya ebe dawano osiyodilo tanalo keba kunula:ka: eba kunula, iyo, ibi netewapino woki ebe kapiyala. Ebema: a iyatawala ebako lumagino tepo magumulo uwomua: igilo puliyanomola, mabu lumagi anakapumidawagodolo Godokono nanitabo igilote a:kitanamene.
16 Numa:la:, Kelisote ebeno igilo a mabuma: iyabaiamo iyatiya, ebema: a ebeno osiyodilo tanalodo nilakapo kimalagidilo tanalo nanitabolo kiyatawaomalema:, iyo, modobola a atumu aimano igilo nanitabokobi midipi mabuma: iyabaiamo balomonakoma:.
17 Wiyasiya kebe tetelo a nanitabokobi midipi magumulo inamabu dogodogodawa idite inamabua:dawa umite ebe walubia:no, ebete mako tabo keba kunu na:kegemene, “Na Godoko nilakapolo nemalagidilonamo?” Eiye, ebete ebako tabo gema: modoboa:!
18 Ebema: naimano guda:la:, a epetapiatamo nilakapo tabo gito a:kegelanakoma:. Ao, modobola a epetapino modoboa: tanalo ulamelelamete iba:tamo nilakapo inamabu eba ikalamelo Godokono nanitabo nilakapo iba:tamo eba kunu kawokalimalema:.

Godokono Ololo Apulo Tolea:no Utitata Tanalo

19 Ebema: kalakala kawonomola, a me nilakapo gabodo kiyatawaomalema: a Godokono nanitabo tanalo magumulo ilukulionama:, ega:walo aimano tepo magumulo ebeno milo kapiyate eba itanalo ale tolea:noma: eda:onama: ebeno ololo apulo utitatama:.
20 Wiyasiya kebe tetelo aimano tepo magumuno wokite a kubakubapima: deka:imene, ale ebe kuba woki laema: modoboa: mabu ebako wokite Godogodone ka:pena:. Numa:la:, ebete aimano waminaole tanalo bilibilinomo eba iyatawanalo ebete dopamo a tuputupupima: eka:miya, ebema: ale woki bilibilima: a:keda:oma: mabu ebeno tabono elawote aimano tepo magumuno elawo nodolina.
21 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, tete idilo aimano tepo magumuno wokite a kubakubapima: deka:imene, ebe kuba woki lawea:no ale tolea:noma: eda:ote aimano towetowe tabago Godokono ololo apuamo gito ka:nemaimiomalema:.
22 Ebe tetelo ale beda: tanaloma: ebe da:toweoema: ebete atamo nanitabolo kikaeaemene, mabu ale ebeno totomu tabamo tudila:ote ebeno iyaiya ubi tanalo kapiya ebo osiyodilolenakoma:.
23 Nanitabola, me Godokono kawo totomu tabola, ale ebeno Gudu Ya:su Kelisokono mailo nanitabokobi eba midinalo, a magumulo idite idi nilakapolo bemalagidilonama:, Ya:sute a dopamo keba kunu kiyatuamiyale eba kunu.
24 Ega:walo tanalo idi ma kunula. Kebe lumagite Godokono totomu tabamo da:tuduwatanako, ebete Godoko magumulo bokolina ega:walo Godote atumu ebe magumulo ba:kokolina. Ebema: Godote a magumulo dokolina a ebe nanitabo tanalo iyatawala, mabu ebete atamo dikaeamiya ebe Wade-talena Uliyanate a ebe tanalo niyatuamena.

4

Godokono Uliyana Ega:walo Kelisotamo Gowelao Uliyana Ibino Iyaiya Osiyodilole Tanalo

1 Naimano wadewade namutupiala:, epetapiate ma kunu gito degelanaka, “A Godokono
Uliyanagopila,” la: ibino tabo nanitabokobi akomida:la:. Modobola la: wiyasiya ibino
iyaiya tabo ega:walo ilukuli tanalo wadenomamo nulamelelamenala:, mabu diyala,
iba:te Godokono Uliyanano elawamo dilukulione o kuba uliyanano elawamo dilukulione.
Numa:la:, me tetelo opo kawonomolo a:da: tabo kiyawaopiate Godokono mailo ka:milo
gito wapata:lamena!
2 Ebema: la: Godokono Uliyanagono wokodawa ma kunu kiyatawaomamota, kebe
lumagite ma kunu da:kiyawaonako, “Ya:su Kelisote lumagino apa:mo me opamo
nanitabolo apawokaliya,” ebe Godokono Uliyanagonola.
3 Wiyasiya kebe lumagite Ya:sukono tanaloma: a:da: tabo da:kiyawaonako ebe
Godokono Uliyanagono wokodawa:, ao, ebeno uliyana ebe Kelisotamo Gowela Tanalo
Osiyodilodawano uliyanala. Nanitabola, dopamo la: ma kunu olowiyamata, ebe kuba
uliyanate me opamo ka:pemene, ebema: ebete epatamo iyalo pemaigate me opolo
bokolina.
4 Naimano wadewade guda:la:, piyate Godokono mailamo a:da: tabo da:kiyawaonaka
la:le ibino wato kikopu iyalo elawimata, mabu la: Godokono gudilata ega:walo la: magu-
mulo woko dosiyodilona ebe Wade-talena Uliyanano elawote kawonomoma: eda:na, iyo,
ebe elawote ibi magumulo woko dosiyodilona ebe uliyana idino elawo nodolina.
5 Numa:la:, ebe a:da: kiyawaopiate me opono tanaloma: gelana, mabu me opolo woko
dosiyodilona ibi ebe kuba uliyanagopila, iyo, me opo epono kalakala ebema: itana ibino
iyaiya tabo olowioma:.
6 Wiyasiya aimano tanalo iyanomola mabu a Godokono gudima: eda:onama:. Ebema:
numa:la:, kebe lumagite Godokono tanalo nanitabolo diyatawana ebete aimano tabo
kolowimene, wiyasiya Godokono tanalo iyatawa: lumagite aimano tabo a:kolowimene.
Iyo, a me gabodo niyatawaonama: kebe tanalate Godokono nani Uliyanagodone
da:pemaimiona ega:walo kebe tanalate a:da: elemasigi uliyanagodone da:pemaimiona
ebe iyaiya tanalo.

Godoko Ebe Nilakapodawala

7 Naimano wadewade namutupiala:, modobola a magumulo idite idi nilakapolo
kemalagidilo, idite idi nilakapo kemalagidolo, a eba kunu bowagelenama: mabu nilakapo
tanalo ebe Godogodone pena. Ebema: kebe epagodolo nilakapo kimalagidilo tanalo
ditanamene ibi Godokono gudila, iyo, ibi Godokono nanitabo tanalo iyatawala,
8 wiyasiya kebe lumagigodolo nilakapo kimalagidilo tanalote itana:no, ebe lumagi
Godokono nanitabo tanalo iyatawa: mabu Godoko ebe kawo nilakapodawanomola.
9 Numa:la:, Godote ebeno nilakapo atamo ma kunu awokalimiya, ebete ebeno Gudu
kapiyanomo me opamo apalibiya ale nanitabo igilo ebegodone kelaema:.
10 Ebema: ebe nanitabo nilakapo tanalo ebe ma kunula. Dopamo ale Godoko nilakapolo
malagidiloa: tetelo ebete a kawonomamo eba malagidiloelo ebeno Gudu Kelisoko atamo
ebo palibiya, iyo, ebete ebeno ubi ebo iyatiya aimano iyaiya kuba osiyodilole tanalo
Kelisokono kalimamo egeboleamete a ebeno gudima: ka:midima:.
11 O naimano wadewade namutupiala:, Godote ebeno nilakapo tanalo atamo eba kunu
awokalimiya, ebema: modobola a atumu idite idi nilakapolo ba:kemalagidilonakoma:.
12 Nanitabola, me opo wagilimi mabune lumagi idite Godoko kumiya:, wiyasiya kebe
tetelo a magumulo idite idi nilakapolo kemalagidilo, idite idi nilakapolo kemalagidilo,
a eba kunu dilukulionama:, ebe tetelo epetapiate aimano osiyodilo magumudo Godoko
nanitabolo kuima:na:, mabu ebete a magumulo bokolina ega:walo ebeno nilakapo
tanalote a magumulo tabokanomola.
13 Godote a magumulo dokolina ega:walo ale ebe magumulo dilukulionama:, ebe tanalo
a keba kunu na:kiyatawaoma:? Dopo tanalo ebe ma kunula, Godote atamo dikaeamiya
ebe Uliyanate a kiyatuaemene.
14-15 Ega:walo aimano tabo kiyawao tanalo ebe a iyatuame tanalo idila. Iyo, ale
balida:mo dumiyama: ebe nanitabo tanalo epetapiatamo ma kunu ba:kiyawaonakoma:,
“Godote ebeno Gudu me opamo apalibiya, ebete epono Igilo Mula:lelamedawama:
ka:peda:nama:.” Ebema: nanitabola, kebe lumagite awokala ma kunu da:kiyawaona,
“Ya:suko ebe Godokono Gudula,” Godote ebe lumagi magumulo nanitabolo bokolina
ega:walo ebete atumu Godoko magumulo ba:kokolina.
16 Ega:walo ebe wade woki laema: Godokono nilakapo tanalote atumu a iyatuamedawa
idima: keda:na. Iyo, Godote kawo nilakapodawanomoma: eba eda:nalo a nilakapolo

malagidiloena, ebema: a magumulo kebe lumagite ebe tanalo nanitabokobi midite
nilakapo kimalagidilo magumulo dokolinamene, ebe lumagite kiyatawamene ebete
Godoko magumulo bokolina ega:walo Godote ebe magumulo atumu ba:kokolina.
17 Numa:la:, me nilakapo kimalagidilo tanalodo a tuputupu epoma: eda:onama:, ebema:
Godote epo bilibilinomono iyaiya kuba tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo
ebeno ololo apuamo kalakalago ka:nutitatamalema:. Ebe tetelo tole tanalote agodolo
a:kitanamene, mabu ebete Unu Duliyomololo keba kunu kokolinale, eba kunu ale me
opolo atumu kilukulionama:.
18 Nanitabola, Godokono nanitabo nilakapo kimalagidilo magumulo tole tanalo
puliyala, mabu nilakapo kimalagidilo tanalote tole tanalo iyabaiamo ebeno elawamo
ka:na:ma:tamene. Ebema: kebe lumagite Godokono ololo apuamo utima: da:toletolena,
Godokono nilakapo kimalagidilo tanalote ebe magumulo woko wadenomamo kosiyo-
dilona:, iyo, ebako lumagite nemalagidilona Godote ebetamo kuba wiya kikaemene,
ebema: ebegodolo tole tanalo kapiyate itana.
19 Numa:la:, Godote a dopamo nilakapolo nemalagidiloenami, ebema: modobola a
nilakapo kimalagidilo magumulo bilukulionama:.
20 Ebema: kebe lumagite ebeno ekawitamo dowalo ma kunu degemene, “Nale Godoko
nilakapolo nemalagidilonamo wiyasiya a:ma: kemalagidilawena:,” ebe lumagi a:da:
elemasigidawala. Eiye! Ebete me opolo eba okolinalo kebe lumagi ebeno balida:mo
dumina ebe ekawi nilakapolo malagidiloa:no, ebete umia:noma: deda:na ebe Godo
nilakapolo keba kunu na:kemalagidilonamene? Gabo puliyanomola, a:kitanamene!
21 Nanitabola, Kelisote atamo kebe kawo totomu tabo dikaeamiya ebe tabo ebe ma
kunula, kebe lumagite Godoko nilakapolo demalagidilona, modobola ebete atu gabodo
ebeno ekawi nilakapolo na:kemalagidilonamene.

5

Nanitabokobi Midipino Elawote Me Opono Elawo Anakapumi Tanalo

1 Numa:la:, Ya:sute Godokono Alibodawa Kelisoma: deda:na, piyate ebe tanalo
nanitabokobi da:midina ibi Godokono gudila, ebema: piyate Nabiwi Godoko nilakapolo
demalagidilona, iba:te atumu ebeno gudi bilibilinomo atu nilakapo tanalago ke-
malagidilolena.
2 Ebema: Godokono nilakapo kimalagidilo tanalote agodolo ebeno gudi epetapiatamo
ditana, ale ebe tanalo ma kunu iyatawaonama:, kebe tetelo ale ebe nilakapolo eba
malagidilolo ebeno totomu tabamo da:tudila:onakoma:, ebe tetelo ebeno nilakapo
tanalote a magumulo nanitabolo itananako.
3 Nanitabola, Godoko nilakapolo malagidilo tanalo ega:walo ebeno totomu tabamo
tuduwata tanalo, ebe tanalo netewate iyaiya ka:pola:na:, ibino woko osiyodilo tanalo ebe
kapiyala. Ega:walo ale ma kunu a:kemalagidiloma:, Godokono totomu tabamo tudila:o
tanalote atamo kodakodanomoma: eda:na.
4-5 Ao, eba kunua:, mabu Godokono gudi bilibilinomagodolo ebeno elawo bitana iba:te
me opono kuba osiyodilo elawo kanakapuima:. Ebema: me opono kuba osiyodilole
tanalo anakapuima: lumagite elawonomoma: keba kunu na:keda:namene, ega:walo
potele na:ka:modobomene me opono elawo anakapuima:? Nanitabola, a magumulo
potele ebeno nanitabokobi midi magumulo Ya:suko Godokono Guduma: degena, ebe
dawate modobo elawo belawenakomene.

Ya:su Kelisokono Nanitabo Tanalo Dawokalimina Ebe Netewa-kapiya Tanalo

6 Me tanalo nanitabola, Ya:su Kelisote me opamo da:piya, ebete ebeno nanitabo
tanalo awokalima: ebete obo ega:walo kalima ka:ka:liya tanalago atamo a:pemaigiya,
iyo, ebete me netewa gabodo ebeno tanalo atamo apawokalimiya. Ega:walo me tanalo
idila, Godokono Uliyanate atumu Ya:sukono nanitabo tanalo kawokalimina mabu ebe
Godokono nanitabo tanalo awokalimidawala.
7 Ebema: Kelisokono tanalo kawokaliminama: me netewa-kapiya tanalate
ba:pola:nama:na:,
8 Godokono Uliyanano tabono tanalo, ega:walo Kelisokono kalimate deka:ka:liya ebe
tanalo, ega:walo opo lumagite ebe obamo daduba:midiya ebe tanalo, iyo, me netewa-
kapiya tanalate me atu tanalo awokalimina, Ya:su Kelisoko ebe Godokono Gudula.
9 Numa:la:, me opo epate nanitabolo degelanaka, tete bilibilinomo epetapilo ale
ebe tabo nanitabokobi da:midilinakoma: ebe tanalo kuba:. Wiyasiya Godote ebeno
Guduno tanaloma: kebe tabo kegenale, modobola ale ebe tabo wadenomamo olowite
nanitabokobi ka:midimalema:, iyo, Godokono tabono iyaiya tanalo ebe nanitabonomola,
ebete a:da: tabo ka:kiyawaona:, ebema: ebeno tabono elawote opo epono elawo nodolina.

10 Ebema: kebe lumagite Godokono Gudu nanitabokobi da:midina, ebe lumagino tepo
magumulo Godokono nani tabote bitana. Wiyasiya numa:la:, kebe lumagite Godokono
tabo nanitabokobi midia:no ebe lumagite me gabodo Godoko a:da: elemasigidawama:
midina, mabu Godote ebeno Guduno tanaloma: nanitabolo degiya, ebe nanitabokobi
midia:dawate ebe tabo ubia:noma: eda:na.
11 Nanitabola, Godote ebeno Guduno nanitabo tanalo awokalima: me tanalo osiyodiliya,
ebete ebeno Gudugodolo ditana ebe uwomua: igilo atamo ikaeamiya.
12 Ebe mabuma: kebe lumagite Godokono Gudu nanitabolo danikumina ebegodolo
uwomua: igilo bitana, wiyasiya kebe lumagite Godokono Gudu lawea:no, ebe niyala,
nanitabo igilote ebegodolo kitana:.

Godokono Guduno Uwomua: Igilono Tanalo

13 Ebema: la: piyate Godokono Guduno mailo nanitabokobi da:mida:wenama, na me
leta la:tamo osiyodilomo, la:le uwomua: igilo delawa:wiyama ebe igilote la:godolo eba
itanalo la:le nanitabolo kiyatawaema:.
14 Nanitabola, ale towetowe tabago Godokono ololo apuamo da:nemaimioma:, ebe
tetelo ale tolea:no aimano iyaiya modoboa: tanaloma: ebe kanamalema:, ebema: a me
tanalo iyatawala, ale kebe tanalo ebeno ubilo ebe da:toweoema:, ebete ebe towetowe tabo
nanitabolo kolowimene.
15 Ega:walo a iyatawala, Godote aimano towetowe tabo dolowiomene ebete a
nanitabolo kowalubimene, iyo, a kebe tanalo ebegodone laema: ebe da:toweoema:
ebete atamo kikaeaemene, mabu tete bilibilinomolo ebete aimano iyaiya towetowe tabo
olowionako.
16 Ebema: la:le nanitabokobi midipi magumulo ekawi idino kuba osiyodilo tanalo
duma:ema, modobola la: ebeno tanalo Godotamo towetowe tabamo nadipatemiyala:,
ebene Godote ebeno tepo magumuno tanalo wadekobi midite ebetamo igilo walo
ka:kikaemene. Wiyasiya kebe tetelo lumagite kuba kawonomo dosiyodilomene, ma kunu
ebete Godokono Uliyanano nanitabo woko kubama: degemene, ebe tetelo ebeno igilo
mabuma: Godotamo akotowetoweala:, modobola ebako kubadawate a:eamo na:toamene.
17 Numa:la:, me kuba osiyodilo tanalo kapiyanomote lumagi a:eamo kemagatamene,
ebema: la: naimano tabono tanaloma: woki bilibilima: akoeda:oala:. Nanitabola, a epono
osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo aimano tuputupua: tanalo ebe Godokono
pukala wakalami tanalola, wiyasiya kalakala kawonomola, ebegodolo elawo bitana
ebako iyaiya kuba osiyodilole tanalo egeboleamete igilo atamo walo ka:kikaeaema:.
18-19 Nanitabola, a iyatawala Godokono guda:te kuba osiyodilole magumulo
kilukuliona:, mabu Godogodone dawokaliya ebe Elawodawate ibi na:ga:lulatelena
Kubadawa Saitanate ibi kubailamekapoma:. Ebema: numa:la:, me opo kawonomote ebe
Kubadawano elawo magumulo itana, wiyasiya a iyatawala a nanitabokobi midipiate
me opolo eba ilukulionalo a Godokono gudima: eda:onama:, ebema: kuba tanalo idite a
a:kologimene.
20 Ega:walo a tanalo idi iyatawala, Godokono Gudute me opamo da:piya, ebete atamo
wade mulo tanalo a:pikaeamiya ale Nanidawano tanalo wadenomamo kiyatawaonama:.
Numa:la:, ebe Nanidawa ebe Godotela, ebe Uwomua: Igilola, ebema: kalakala ka-
wonomola, ale ebeno Gudu Ya:su Kelisoko magumulo bilukulionama:!
21 Ebema: naimano wadewade guda:la:, modobola la: nani Godo kapiya eba amamate-
nalo, ida:da:li epetapi amamalatele tanalamo ega:walo ibino a:da: elemasigi uliyanano
wokino tanalamo akotudila:onakala:.
Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

YONEKONO NABA 2 LETA
EBETE NANITABOKOBI MIDIPIATAMO OSIYODILIYA

1 Na me leta dosiyodilomo, na nanitabokobi midipino watodawa idila. Godote iyalo
tetelo kebe epo keka:la:mioliyale iba:te ebeno gudima: keda:onama:, ebe epono taneba
ebe ebeno oli kamiyale keba kunula:ka: eba kunula. Nanitabola, la: ebe nanitabokobi
midipi gudilata, ebema: nale la: nilakapolo nemalagidilolenamata, ega:walo Godokono
nanitabo tanalo iyatawaopiate atumu la: na:kemalagidilolenata. Numa:la:, nale me leta
la:tamo ebema: palibomo,
2 mabu Godokono nanitabo tanalote a bilibilinomatamo da:pemaigiya, ebe nanitabo
tanalote a magumulo eba itanalo a:kolopoligonamene, uwomua: tetelo agodolo bi-
tanamene.
3 Ebema: numa:la:, Nabiwi Godoko ega:walo ebeno Gudu Ya:su Kelisoko iba:godone
atamo da:pemaimiona ebe nilakapo tanalo ega:walo lumagitamo kuba wiya ikamea:
tanalo ega:walo milo tanalo, modobola ale Godokono nanitabo tanalo ega:walo ebeno
nilakapo kimalagidilo magumulo eba ilukulionalo me netewa-kapiya tanalate agodolo
na:pola:nama:na:.

Kelisokono Iyatulame Tabago Ilukuli Tanalo

4 Ebema: nanitabokobi midipi guda:la:, la: epetapi Nabiwi Godokono nanitabo tanalo
magumulo dowapata:lama:wenama, na ebe tanalo olowite kawo kalakala ebo laimo,
mabu ale eba kunu kowapata:lamenama: Nabiwite a iyalo a:totomuateiya.
5 Nanitabola, la: nanitabokobi midipi gudino taneba ebe Godokono oli kamiyale keba
kunula:ka:, la: eba kunula. Ebema: nale me leta nosiyodilomo ebeno totomu tabo idi
la:tamo ma kunu kawokalima:, modobola a magumulo idite idi nilakapolo kemalagidilo,
idite idi nilakapolo kemalagidilo, a bilibilinomate eba kunu bowagelenama:. Na
iyatawala me totomu la:tamo oli totomua:, tagala totomula, iyo, Godote dopamo wagilimi
mabune atamo dikaeamiya ebe totomula.
6 Ebema: ebeno nilakapo kimalagidilo tanalo keba kunula:ka:? Ebe tanalono magumu
ma kunula, ale aimano ilukuli magumulo Godokono totomu tabo bilibilinomamo
ba:tudila:onakoma:. Nanitabola, ebe totomu tabo bilibilinomo magumulo ale ebeno
kawo totomu tabo wagilimi mabune ma kunu olowiyama:, a ebeno nilakapo tanalago
bowapata:lamenama:.
7 Numa:la:, a:da: masigiolepi epetapi bilibilinomate iyalo emaimiya, me tetelo me opo
kawonomolo bilukuliona. Iyo, iba:te tabo ma kunu gelana, "Ya:su Kelisoko lumagino
apa:mo me opamo kapawokaliya:," ebema: ebe tabo gela tanalamo iba:te ibino tanalo
ma kunu awokalimina, ibi A:da: Masigioledawa Kawonomo ega:walo Kelisotamo Gowela
Tanalo Osiyodilodawano uliyanagopila.
8 Wiyasiya la:imano tanalo iyanomola, mabu la:le kebe wade woko kowagilima:wiyama
ebe wokote la:godolo olopoligoa:no, walone la:le la:imano wiya kawokawonomo
nanitabolo ka:nuwatemamota. Ebe mabuma: la: a:ka:tuwa: la: wadenomamo nulame-
nala:, la:le ebe woko wiya anaetoamidakapoma:.
9 Ega:walo me tanalo idila. Kebe lumagite Kelisokono iyatulame tabago okolina:no ebe
a:ka:tuwa: ebeno ubilo da:tona, ebe lumagino osiyodilole tanalate ebeno tepo magumuno
tanalo ma kunu awokalimina, Godote ebe magumulo kokolina:. Wiyasiya kebe lumagite
Kelisokono iyatulame tabago dokolina, ebe lumagi magumulo Nabiwi Godoko ega:walo
ebeno Gudu Ya:suko nanitabolo bokoliona.
10 Ebema: kapela lumagi idite la: nanitabokobi midipiatamo eba pemaigalo, ebe
a:ka:tuwa: ebe Godokono wokodawama: da:pegemene, la: nanisiwale! Ebete Kelisokono
nanitabo iyatulame tabago pea:no la: ebe kalakalago lawa:wete la:imano motamo ebe
ako-owodolala:,
11 mabu kebe lumagite ebako a:da: elemasigidawa kalakalago delaemene, ebete
ebetamo elawo ebo kikaemene Saitanakono woko kosiyodiloma:.
12 Nanitabola, nagodolo tanalo epetapi bilibilinomo ba:pola:na la: kanaletama:,
wiyasiya na ubia:nola ebe iyaiya tanalo pepamo akulolema:, ebema: naimano woki bitana
naimano apenomamo la:tamo ka:pema:, iyo, gabote ditanamene na ka:pemamo. Ebe
tetelo aimano kalakalate nanitabonomoma: keda:mene, mabu na la:imano iyaiya ololo
eba pulamelo aimano tabono iyaiya tanalo ebo kegelamalema:.

Yonete Leta Uwomu Apulo Nanitabokobi Midipino Nilakapo Tabo Dapalibiya

13 Ebema: nanitabola, kebe nanitabokobi midipiate nago daladabutinaka, Godote ibi
atumu iyalo eka:la:mioliya iba:te ebeno gudima: keda:onama:. Numa:la:, ibino sosi taneba
ega:walo la:imano sosi taneba, me la:imano taneba netewate kapiya alailame buwelemele
netewa keba kunula:ka: eba kunula, ebema: iba:te ibino nilakapo tabo ebe paliba la:tamo.
Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

YONEKONO NABA 3 LETA
EBETE NANITABOKOBI MIDIDAWA IDITAMO OSIYODILIYA

1 Na me leta dosiyodilomo, na ebe nanitabokobi midipino watodawa idila.
Naimano wade namutudawa Ga:iyasi, a:ma: niyata. Nale me leta a:ma:tamo palibomo, mabu a:ma:la, nala, a Godokono nanitabo tanalo magumulo eba okolionalo nale a:ma: nilakapolo nemalagidilonamata.
2 Naimano wade namutudawa, na a:ma: mabuma: Godotamo ma kunu towetowenakomo, ebete a:ma: eba walubinalo a:imano okoli magumulo tanalo bilibilinomate modobolo ka:pola:nama:. Ega:walo nale a:ma: akadipatenakomata a:ma:le gabugabua:no kokoliawenama:, mabu a:imano tepo magumuno nanitabokobi midi tanalote elawonomoma: keba kunu keda:nale, modobola a:imano apeno elawote atumu modobonomoma: na:keda:namene.
3 Ebema: numa:, nanitabokobi midipi ekaki epetapiate natamo pelamete a:imano okoli tanalo dapawokalimiya, ebe tetelo na kalakala kawonomo ebo laimo, mabu iba:te tabo ma kunu pegeliya, a:ma: Godokono nanitabo tanalo magumulo pata:nata ega:walo a:imano nanitabokobi midi tanalo kodakodanomola.
4 Nanitabola, naimano nanitabokobi midipi gudi magumulo lumagi idino tanalo ma kunu dolowimo, ebete Godokono nanitabo tanalo magumulo depata:na, ebe tetelo naimano kalakalate ebe mabuma: ununomamo odolote kawonomoma: keda:mene.

Ga:iyasikono Wadewade Osiyodilole Tanalo
5 Naimano wade namutudawa, numa:, a:ma:le nanitabokobi midipi ekaki Godokono woko osiyodilo magumulo ulama:wete ibi baeamo ega:walo lao baino tanalamo dowalubila:wenaka, ebema: a:ma: atumu Godokono nani wokodawa idima: eda:nata. Ega:walo kalakala kawonomola, Godokono wokopi bilibilinomo magumulo a:ma: a:imano epo kapiya kowalubila:wena:, ao, piyate iyaiya kapela duliyomolone da:pelamenaka a:ma:le ibi atumu wadenomamo a:kowalubilinakota.
6 Ebema: a:ma:le dopamo kebe epo kowalubila:wia, iba:te atamo pemaimiote sosi epono ololo apulo a:imano nilakapo kimalagidilo tanalo kalakalago apawokalimiya. Ebene tete idilo ebako wadewade wokopiate a:ma:tamo walo da:ka:pelaema:na:, iba:te la:godolo pilukulinate ebene duliyomolo ida:mo walo tolaema: dowagelema:na:, modobola a:ma: ibi atumu nilakapo tanalago naliboliye, a:ma:le Godokono wadewade ga:limapi gudi epetapi keba kunu kowalubila:wenaka eba kunu.
7 A:ma: numa:, ebako wokopiate Kelisokono mailo mabuma: ibino iyaiya duliyomolo miyapate iyalo a:tolamoliya, iba:te iyaiya duliyomolo bilibilinomolo eba wapata:lamenalo ebeno Wade Tabo nanitabokobi midia:piatamo ebo ka:na:kiyawaonama:. Wiyasiya ebe woko wagilimia:no dopamo iba:te ibino tepo magumu ma kunu kodakodailamiya, iba:te kapiya tanalo da:peso idi nanitabokobi midia:piagodone laema: modoboa:noma: gelalo a:kelaema:na:.
8 Ebe mabuma: modobola a nanitabokobi midipiate ebako wokopi baeamo ega:walo lao baino tanalamo bowalubilinakoma:, iyo, a ebe walubi tanalodo Godokono Nani Tabo kiyawao woko iba:go kapimiya bosiyodilonama:.

Diyotipasikono Kuba Osiyodilo Tanalo
9 Nanitabola, nale a:imano sosi epatamo leta idi dopamo osiyodilimo, wiyasiya ebe tetelo Diyotipasite ebe leta lawete na sosi watodawa:noma: gelo, ebete naimano tabamo ka:tuduwata:. Iyo, ebeno ubi tanalo ma kunula, ebe a:ka:tuwa: ebe eba adipatelo sosi epo magumulo ebe kapiya dopo lumaginomoma: keda:ma:.
10 Ebe mabuma: naimano pe tetelo ebete kebe kuba tanalo dosiyodilolena ega:walo a sosi watowatopino tanaloma: kebe kuba tabo da:kiyawaona, nale ebe tanalo sositamo eba pawokalilamelo ebe kawiya ebo kapanamamo. Numa:, ebe ubia:nola me kapiyakapiya kuba tanalo osiyodilolema:, ebema: ebete tanalo idi ma kunu kosiyodilonako, piyate Godokono nani woko osiyodiloma: la:tamo da:pelamenaka, ebete ebeno amama magumulo ibi baeamo ega:walo lao baino tanalamo kowalubilinakoa:, ega:walo piyate ibi dopamo dowalubilinakiya ebete ibi gito odiyoboli. Eiye! Ebe a:ka:tuwa: ebe sosi watodawama: gelo ebe wadewade wokiagopino walubili tanaloma: kuba wiya eba ikalamelo, la:imano sosino aladabuti tanalamo pelaema: talena ebo iyatilami!

Dimitiyasikono Wade Okoli Tanalo
11 Ebema: naimano wade namutudawa, a:ma: lumagi idino kuba osiyodilo tanalo duma:emene, ebe akoibamita:la:. Modobola a:ma: wade tanalote nowaloma:tiye, mabu

piyate wadewade tanalo dosiyodilolena ibi Godokono gudila, wiyasiya piyate kubakuba tanalo dosiyodilolena iba:te dopamo Godokono nanitabo tanalo kumiya:.

12 Eba kunu na Dimitiyasikono tanalo nemalagidilutamo, epo bilibilinomate ebeno osiyodilole tanaloma: wadewade tabo gelana, ega:walo ebeno okoli tanalote atumu ebeno tanalo ma kunu awokalimina, Godokono nanitabo tanalote ebe magumulo bitana. Numa:, a sosi watowatopiate atumu ebe wade lumaginomoma: kegelanama:, ebema: kebe tetelo a watowatopiate mako tabo degelama:, ebe tetelo a:ma: kiyatawama:ta aimano tabo nanitabola mabu a a:da: elemasigipima: keda:ona:.

13 Nanitabola, nagodolo tanalo epetapi bilibilinomo ba:pola:na la: kanaletama:, wiyasiya na ubia:nola ebe iyaiya tanalo pepamo akulolema:.

14 Ebema: naimano woki bitana tete tatalila naimano apenomamo a:ma:tamo ka:pema:, iyo, gabote ditanamene na ka:pemamo. Ebe tetelo na a:imano ololo eba pumilo aimano tabono iyaiya tanalo ebo kegelamalema:.

Yonete Leta Uwomu Apulo Nanitabokobi Midipino Nilakapo Tabo Dapalibiya

15 Modobola Godokono kalakalate a:ma:godolo nitanamene. A nanitabokobi midipino taneba magumulo piyate a:imano namutupima: deda:ona, iba:te ibino nilakapo tabo a:ma:tamo paliba, ebema: la:imano taneba magumulo piyate aimano namutupima: deda:ona, modobola a:ma: sosi epono ololo apulo ibi ka:la:miawete aimano nilakapo tabo iba:tamo ebo nawokalimiye.

Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

YUDAKONO LETA
EBETE NANITABOKOBI MIDIPIATAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Yudatela, Ya:su Kelisokono wokodawa idila ega:walo Ya:imesikono ekawila.
La: nanitabokobi midipi Nabiwi Godote dopamo deka:la:mitiyala, iyo, ebete la: kebe epo nilakapolo kemalagidiloletana ega:walo Ya:su Kelisokono itakeamida magumulo dilukuliawenama, na me leta la:tamo palibomo.
2 Ebema: modobola milo tanalo ega:walo lumagitamo kuba wiya ikamea: tanalo ega:walo nilakapo kimalagidilo tanalo, me netewa-kapiya tanalate la:godolo kawonomamo na:pola:nama:na:.

Godote Kuba Osiyodilolepiatamo Wiya Ikalame Tanalo

3-4 Naimano wadewade namutupiala:, ale Godogodone kapimiya delawiyama:, na dopamo ebe igilo mula: tanaloma: leta magumulo kiyawaoma: wagelimo. Wiyasiya me tetelo woki idite natamo a:pi, mabu nale me tanalo olowimo, Godokono ubi tanalamo tudila:oa: dubate la:imano taneba magumamo diya gabodo a:popila:iya. Ebe mabuma: na ubila me tanalo ida:mo la: ma kunu kowalubilitama:, Godote a ebeno epatamo dikaeamiya, modobola la: ebe nanitabokobi midi tanaloma: elawonomamo na:gowelanakiyala:.
Numa:la:, ebakobako dubate Godokono nilakapo awokalimino tabo iyakobi midite negelanaka, lumagite kuba dosiyodilomene Godote wiya a:kikaemene mabu ebeno nilakapo kawonomola, ega:walo iba:te na:kegelana Ya:su Kelisoko nani igilo mula:dawa:. Eiye, ebe kapiya ebe aimano nani Watodawala ega:walo Kawodawala, ebema: ibino kuba mabuma: Godokono Buka tabote iyalo tetenomolo egiya, walone iba:te ibino temeteme wiya nanitabolo kelaema:na:!
5 Iyo, Godote kuba osiyodilolepiatamo wiya dikalaemene, la: ebe tanalo dopamo iyatawaiyamata, wiyasiya na ubila kebe olalati tanalote Godokono Isalaela epatamo demaigiya, la: me tanalo walo na:kemalagidilala:. Numa:la:, Godote ibino igilo mula:lelamelo Isipiti opone ibi dowagailiya, walogabo apune epetapi iba:te ebe nanitabokobi ka:midiya:, ebema: ebete ibi gito anakapulamiya.
6 Ega:walo me tanalo idi na:kuma:la:, wagilimi mabune Unu Duliyomolono nopopi epetapiate ibino wade ilukuli duliyomolo atepate Godotamo gowelao tanalo ebo wagilimiya. Ebe mabuma: Godote ibi teteoa: auli ala:mo matuolamolete idoko magumamo gito iyalekiya, iba:te ebolo ibino kuba wiya uwatema: Godokono Kawo Egela kemakopelenama:.
7 Ega:walo modobola la: Sodomo duliyomolo epo ega:walo Gomola duliyomolo epo ega:walo ibi niyakabolo dilukulionamiya ebe iyaiya duliyomolo epo ibino tanalo atumu na:kemalagidilala:. Ibi bilibilinomate atumu Godokono pukala adikamidaliya, ma kunu ibi magumulo idite iditamo kateneno iyaiya kuba ubi tanalo osiyodilolenakiya. Ebe mabuma: Godote ibino kuba wiya iba:tamo ikalamiya, ebene me tetelo iba:te a:ega: ela magumulo kawo temeteme iyatawaona. Me mabuma: piyate me tetelo kuba osiyodilole magumulo dilukuliona, modobola iba:te ebe epono temeteme tanalo eba malagidilolo wadewade woki nuwatema:na: iba:te atu kuba wiya lawekapoma:.
8 Ebema: piyate diya gabodo la: magumamo da:popila:iya, ebe dubate atumu ibino kateneno kuba osiyodilole ubi gabodo ibino ape ebo kubailamenaka. Ega:walo iba:te Godotamo tudila:oma: ubia:noma: eda:olo Unu Duliyomolono nopopi ebo malogolenaka, mabu ebako amama wokino tanalate iba:tamo iyolo maimionaka.
9 Wiyasiya modobola la:le Unu Duliyomolono nopopino Elawodubu Maikolokono tanalo nemalagidilala:, ebeno elawo kawonomola wiyasiya ebete ebe tanaloma: kamamana:. Ebema: kebe tetelo ebete Mosesekono a:e ape laema: Saitanago dapminateuiya, ebe tetelo ebete Saitanatamo malogo tabo idi gea:no negiya, “Kawodawa Godote a:ka:tuwa: ebeno tabamo a:ma: kodiyoboma:ta, wiyasiya naimano elawamo nale a:ma:tamo tanalo idi a:kosiyodilomo!”
10 Wiyasiya la: magumulo da:pola:na ebe dubuno tanalo eba kunua:. Iba:te Unu Duliyomolono iyaiya tanalo iyatawa:, ebema: iba:te ebe duliyomolono nopopino tanaloma: ibi malogole tabo gelana. Eiye! Iba:te kapiya tanalo iyatawanomola, ebe tanalo ebe me opono kateneno wapata:lame gabola, iyo, ibi tumu goeogoeo keba kunula:ka: eba kunula mabu iba:te wade wokia:no gito ilukuliona! Ebema: numa:la:, ibino kateneno ubi tanalate ibi nanitabolo kanakapulaema:na:.

11 Iyo, Godote ibino kuba wiya iba:tamo dikalaemene ebe kuba wiya kawonomoma:
keda:mene, mabu iba:te Ka:inikono gabodo tolame iyalo owagilimiya. Ega:walo ibi
Ba:ilamako keba kunula:ka: eba kunula, iba:te mani kawonomamo malagidilolo ka-
wokawo kuba tanalo ebo osiyodilolenaka. Ega:walo ibi Kolako keba kunula:ka: ebako
epoma: eda:ona, ma kunu iba:te Godotamo tudila:oma: ubia:nola, ebema: nanitabola,
Godote Kolakono kuba mabuma: ebe keba kunu kanakapumiyale, ebete ibi atumu
kopoliyadigalemene.*
12 Numa:la:, la: nanitabokobi midipino aladabuti soliyomu bae nao tetelo, ebe
dubuno tanalo wadewade bae magumulo da:pola:na ebe kuba sosowa keba kunula:ka:
eba kunula, mabu bae nao magumulo ilipoa:nola, iyo, ibi a:ka:tuwa: ibi kapiya
malagidilolena. Ebema: opote gagalema: deda:, ebe tetelo awate dowadaenako ebe temate
gito ka:petolaema:na: wiyasiya ulamate a:kowomene, ebe dubu ibi eba kunula mabu
iba:te epatamo giba kikalamolenakoa:. Ega:walo ebe dubu ibi noloa: da:imi kewala,
mabu kawo siyelete da:pemene ibino dolodolo da:pemagobelelaemene damelamo gito
ka:piyalekemene, iyo, ibino igilate eba kunu olopoligonomo kolopoligoma:na:.
13 Ebema: netewa uli tabo epetapi ebe dubuno tanalo awokalima: ba:pola:na. Dopo
uli tabono tanalo ma kunula, ebe dubuno ilipo osiyodilole tanalo ebe kawokawo ulate
ununomamo demaimionaka eba kunula, ega:walo uli tabo idi ma kunu itana, ebe
dubu ibi idoko magumulo kalawikalawilo dowapata:lamena ebe mawele keba kunula:ka:
eba kunula. Ebema: Godote ibi mabuma: kebe idoko bobo kawonomo iyalo dosiyo-
dilolamiya, ebete ibi ebamo kanalibolemene iba:te uwomua: tetelo ebolo temetema:go
ka:nilukulionama:.
14 Numa:la:, A:da:mekono walone gudi bilibilinomo magumulo Inokote sebeni atu
alailameno dopo dubu guduma: ediya, ega:walo ebe Godokono woki awokalimidawa
idila. Ebema: me Inokote ebe kuba dubuno tanaloma: iyalo tetelo ma kunu giya,
“Numa:la:, Kawodawa Godote ebeno talena nopopi bilibilinomago pete,
15 ebete me opo epono tanalo bilibilinomo eba panagilamelelamelo ebeno ubi tanalamo
tudila:oa: epatamo kuba wiya ka:pikalaemene. Iyo, iba:te Godotamo kebe kubakuba
tanalo dosiyodilolenaka ega:walo ebetamo kebe kuba tabo degelanaka, ebe iyaiya
tanaloma: kuba wiyate iba:tamo nanitabolo ka:pemene.”
16 Ebema: modobola la: me kuba osiyodilolepino tanalo wadenomamo niyatawala:.
Iba:godolo ubia: tabo gela kawonomola, ega:walo ibi a:ka:tuwa: ibino kuba ulamea:no epo
epetapi kubakubapima: ka:la:minaka. Iba:te ibino kateneno ubi gabodo wapata:laema:
elawoelawonomola, ega:walo ibi a:ka:tuwa: ibi walogolelo lumagi idi a:da: elemasigi
gabodo demoioma:na:, ebe tetelo iba:te ubi niyatina ibino tabo kiyawao tanalodo
ebegodone wade tanalo idi gito kelaema:.

Yudate Nanitabokobi Midipi Elawokobi Midilima: Iyaiya Tabo Da:kiyawaiya

17 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, Kawodawa Ya:su Kelisokono ali-
bolepi dubate la: dopamo danaletiyala, modobola la: ebe tabo walo wadenomamo
na:kemalagidilala:.
18 Iba:te la:tamo ma kunu geliya, “Uwomu tetelo kubakubapiate Godokono ubi
tanalamo tudila:oma: ubia:noma: eda:olo ibino kateneno ubi gabodo eba wapata:lamelo
la: nanitabokobi midipi kekalakalatelema:ta.”
19 Numa:la:, Ya:sukono alibolepino tabo nanitabola. Me kuba osiyodilolepi ibi la:imano
taneba magumulo anagiyamida tanalo dosiyodilona me ebe epola, iyo, iba:te ibino
kateneno ubi tanalamo eba tudila:olo, Godokono Uliyanate ibi magumulo kokolina:.
20 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, modobola la: la:imano nanitabokobi midi
tanalo talenanomoma: gelawete kodakodalo eba lawelo ebo napepeonala:, ega:walo la:
Godokono Uliyanano elawamo ebetamo na:towetoweonala:.
21 Ebene la:le Godokono nilakapo kimalagidilo magumulo dilukuliawenama, ebe
tanalo atepa:no Kawodawa Ya:su Kelisokono pe tanalo nemakopelenala:. Nanitabola,
ebete da:pemene la:le kebe kubakuba tanalo kosiyodilola:wenakima, ebete ebe kuba
bilibilinomo egebolelame tabo pa:kiyawaote uwomua: igilo la:tamo ebo ka:pikalaema:ta.
22 Ebema: nanitabokobi midi magumulo piyate kodakodalo lamota:ona:no woki nete-
wama: deda:onaka, la: ibi nilakapolo eba malagidilolelo ibi nowalubilinakiyala:,
23 iyo, me modobo tete eba itanalo, modobola la: ibi Saitanakono ela magumune
samonomamo nowagailiala:, iba:te ibino igilo mula: tanalo Ya:sugodone kelaema:.

* **1:11:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: Ka:inikono tanalo iyatawama: dowagela:emene, modobola a:ma: Wagilamole Mabu Buka 4.1-16 numiye. Ega:walo a:ma: Ba:ilamakono tanalo iyatawama: dowagela:emene, modobola a:ma: Nabas Ka:la:miole 22.1–25.9 na:kumiye. Ega:walo a:ma: Kolakono tanalo iyatawama: dowagela:emene, modobola a:ma: Nabas Ka:la:miole 16.1-50 na:kumiye.

Ega:walo modobola la: kuba osiyodilolepi epetapi atumu nilakapolo eba malagidilolelo na:kowalubila:la:. Wiyasiya la: nanisiwale, ibi eba walubililo ibino iyaiya kuba osiyodilole tanalo kawokawoa:ma: a:kegelaema! Numa:la:, iba:te ibino kateneno kuba ubilo dosiyodilolenaka, ebe tanalo ebe ibino pupuliono inamabu keba kunula:ka: eba kunula, ebema: modobola la: ebe daleyago kaliku ubia:noma: eda:olo la:imano kotamo akoologiola:la:, ibino kuba daleya tanalote la:tamo pekapoma:.

Yudate Leta Uwomu Apulo Godoko Moio Tabo Da:kiyawaiya

24 O nanitabokobi midipiala:, aimano Wade Elawodawa bokolina, ebe modobola la: eba a:ga:lulatelelo la:le a:ka:guda:ema. Nanitabola, ebete la: kubakuba:pima: midilitate, ebene kawo kalakalanomago ebete la: ebeno pukuilame ololo apuamo kemagaelema:ta.

25 Ebe kapiya ebe Godotela, ebete aimano Kawodawa Ya:su Kelisodo aimano Igilo Mula:leamedawama: eda:na. Nanitabola, ebeno amama tanalo ega:walo ebeno wade pukuilame tanalo, ebeno elawo kawonomo ega:walo ebeno kawo elawodubuno tanalo, me tanalate dopamo wagilimi mabune ebegodolo a:pola:namiya! Ebema: modobola me tetelo ega:walo uwomua: uwomua: tetelo me atu tanalate ebe kapiyagodolo na:ka:pola:nama:na:!

Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

ME OPO UWOMU TETENO IYAIYA TANALO GODOTE YONETAMO DAWOKALILAMIYA

Me Buka Ka:la:mioledawano Kalakala Tanalo

1 Me opo duliyomololo tete tatalilo demaimioma:na:, Ya:su Kelisote ebe iyaiya tanalo ebeno wiya: wokopiatamo me bukalo awokalilamena. Nanitabola, Godote ebe tanalo Ya:sutamo dopamo awokalilamete, ebene ebete ebeno nopodawa na ebeno wiya: wokodawa Yonetamo palibi, nale ebe atu iyaiya tanalo ebegodone wadenomamo kiyatawama:.
2 Ebema: na Yonete kebe tanalo nopodawagodolo dulaimo, nale ebe iyaiya tanalo me bukamo akulolemo, iyo, kebe iyaiya tabo Godogodone natamo da:pemaimiya ega:walo Ya:sute natamo kebe nanitabo tanalo dawokalilami, nale ebe tanalo bilibilinomo a:ma: buka ka:la:mioledawatamo kiyawautamo.
3 Ebema: lumagite me bukano tabo deka:la:miolemene, ebete nekalakalamene! Ega:walo piyate me bukano tabo olowiote da:tudila:oma:na:, iba:te nekalakalaoma:na:! Nanitabola, Godote kebe tanalo bilibilinomo me bukalo dawokalilamena, tete tatalila ebe tanalate ka:pemaimioma:na:.

Yonete Sebeni Sosiatamo Nilakapo Tabo Dalibiya

4-5 Na Yonete me buka apuapuno tabo A:isiya opono sebeni duliyomolono sosi epatamo palibolitamo.
Me opo wagilimia:no Godote dopamo okolinami, ega:walo me tetelo ebete bokolina, ega:walo ebete uwomua: uwomua: tetelo bokolinamene. Nanitabola, ebeno Uliyanano sebeni apuapuate ebeno Kawo Elawodawano okoli bai dopo apulo lamota:ona. Ega:walo ebeno nanitabo tanalo awokalimidawa ebe Ya:su Kelisotela, ebe a:e magumune demaigiya ebe Dopodawala, ega:walo ebe me opono kawokawo elawodubu bilibilinomono Watodawala. Ebema: modobola nilakapo tanalo ega:walo milo tanalote la: nanitabokobi midipi magumulo na:pola:nama:na:, mabu ebe netewa tanalate Godogodone ega:walo ebeno Uliyanagodone ega:walo Ya:sugodone la:tamo pena.
Nanitabola, Ya:sute a nilakapolo malagidiloena, ega:walo ebete a:ka:tuwa: ebeno kalimamo a aimano kuba osiyodilole magumune wagaite,
6 ebeno Kawo Elawodawano duliyomolo epoma: a:midiya, ale uwomua: tetelo ebeno Nabiwi Godokono woko kosiyodilonama:. Ebema: modobola amama tanalo kawonomote ega:walo elawo tanalo kawonomote Ya:su Kelisogodolo uwomua: uwomua: tetelo na:pola:nama:na:! Me tabo nanitabonomola, taula!
7 Umu numita:la:, ebete tema magumudo pemaigita! Ebema: me opo epo bilibilinomate ebe ibino balida:mo kuima:na:, ega:walo piyate ebe eba anakapumilo balalo kiliba:mo dawamidiya iba:te ebe atumu ka:kuima:na:, iyo, me opo kawonomolo dilukuliona ebe epo bilibilinomate ibino iyaiya tama taneba magumulo ebe eba tolemelo kawonomamo ebo kiimitama:na:. Ebema: modobola ebe tetete nanitabolo nemaigamene!
8 Kawodawa Godote negena, “Na Wagilimi Mabula ega:walo na Uwomula!” Nanitabola, ebe Elawodawanomola, ebete me opo wagilimia:no dopamo okolinami, ega:walo ebete me tetelo bokolina, ega:walo ebete uwomua: uwomua: tetelo bokolinamene!

Yonekono Balidite Iyama: Eba Eda:omelo Ya:suko Dumiya

9 Na Yonetela, a nanitabokobi midipino kapiya alailame magumulo na ekawi idila. Iyo, na ega:walo la:, a piyate Ya:suko waloma:ta mabuma: kawokawo temeteme magumulo kapimiya dilukulionama:, a ebe epola, wiyasiya a ebeno Kawo Elawodawano duliyomolo epoma: eba eda:onalo aimano tepo magumu kodakodailamete elawoa:noma: keda:ona:.
Nanitabola, nale Godokono iyaiya tabo ega:walo Ya:sukono nanitabo tanalo epatamo da:kiyawaonakomo, ebema: Loma gabamaniate na lawenete kewa: kolomono Pa:tamoso mamoko da:pesamo aliboniya nale naimano kuba wiyama: woko ebolo ka:nosiyodilonama:.
10 Ebene tete idilo, ale kebe egelalo Kawodawa Ya:suko damamatenakoma:, ebe egelalo ebeno Uliyanano elawamo naimano balidite iyama: deda:onami naimano ginimi apulo ebeno tabo madodo kawonomo olowimo, tutele diyamo keba kunula:ka: eba kunula.
11 Ebete natamo ma kunu gi, “A:ma:le naimano elawamo dulama:wenakomene ebe tanalo bilibilinomo kapiya bukamo akulola:wete, ebene ebe buka Epesese ega:walo Samena, Pegamama ega:walo Tayataila, Sadisi ega:walo Piladelapiya ega:walo Lodosiya, me sebeni duliyomolamo nalibiye ebe duliyomololo dilukuliona ebe sosi epo bilibilinomate keka:la:miolema:.”

12 Ebene potele natamo tabo degi, nale ebe dawa uima: dolobigimo, wiya kawokawo
golodo alo sebeni eba ulamitalo
13 ibi tetenomolo ebete utitalo ebo uimo. Ebe dawano ololo me opo lumagino ololo keba
kunula:ka: eba kunula, ebene ebete da:puli ebe ga:ga: kalikute damela ologi, ega:walo
ebeno bodolo tetelo ditameni ebe gabigabi ebe wiya kawonomo golodo inamabula.
14 Ebene ebeno wato ega:walo eke keyakeya-ibinomola, egelano pukuilame tanalo keba
kunula:ka: eba kunula, ega:walo ebeno balidite ela menamu wamotemiti.
15 Ebene ebe dawano agowate alonomoma: eda:omi, iyo, wokodawate iyanomo auli
inamabuno daleya elamo demadolaemene, ebene ela magumune wagalite kalikamo eba
iya:da:lo a:la:ulinomoma: da:midinako, ebeno agowate eba kunu a:la:uliomiti, ega:walo
obo kawonomote degenapenako ebeno tabo madodo eba kunula.
16 Ebene ebeno tumudi kotolo sebeni mawele na:pola:meni, ega:walo ebeno tabo
magumune kiyoiyo ilo gilite pemaigi, ega:walo egela tuli tetelo egelate keba kunu
ka:pukuilamitanakole ebeno ololono pukuilame tanalo eba kunula.
17 Ebema: nale ebe Kawodawa duimo, nale ebeno agowa mabuamo gito adogelimo, a:e
lumagi keba kunula:ka: eba kunu. Ebe tetelo ebete ebeno tumudi kotamo na eba ologinilo
negi, “A:ma: akotoletola:la:, na Wagilimi Mabula ega:walo na Uwomula.
18 Iyo, na uwomua: tetelo dokolinamo ebe Kawodawala, mabu nale da:iyamo igilo
walo a:kelawiyamo, ebe igilote uwomua: uwomua: tetelo a:kolopoligonamene, ebema:
nagodolo elawo kawonomo bitana nale A:elaopino Duliyomolono gigiyu a:iyamidate
epo epetapi ebamo kanalibolema: ega:walo epo epetapi ebe duliyomolone igilamo
kowagailima:.
19 Ebema: modobola a:ma:le nagodolo dulama:emene ebe tanalo bilibilinomo bukamo
nakuloliye, iyo, kebe tanalate me tetelo demaimioma:na: ega:walo walone tetelo de-
maimioma:na: ebe tanalo bilibilinomo a:imano bukalo nawokalilamiye.
20 Ka:lo a:ma:le naimano kotolo dulama:wita me sebeni mawele, ega:walo nale
tetenomolo dutitamo me sebeni golodo alo, ebe netewa tanalono magumute me opo
epatamo waminalo pola:na. Wiyasiya numa:, ebe tanalono magumu nale a:ma: ma kunu
iyatuimata, sebeni mawele ibi A:isiya opono sebeni sosi tanebapino nopopila, Godote ebe
nopopi iyalo aliboliya iba:te ebe sosi epo wadenomamo ka:buiyalatelenama:, ega:walo
sebeni alo ibi sebeni duliyomolono nanitabokobi midipino iyaiya tanebala.”

2

Ya:sute Epesese Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

1 Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, “Modobola a:ma: Epesese sosi nopo-
dawatamo tabo ma kunu naliba.

Na ebe sebeni mawele tumudi kotamo uwatedawala, ega:walo na ebe sebeni golodo
alo magumulo pata:dawala, ebema: nale la: Epesese nanitabokobi midipiatamo tabo
ma kunu kiyawautamo.
2 La:le dosiyodilola:wenakoma ebe iyaiya tanalo na iyatawala, ma kunu la:le ko-
dakoda woko eba osiyodilonalo temeteme duwata:wenakoma, la:imano tepo magumu
kodakodailama:wete elawoa:noma: keda:wena:. Ega:walo na iyatawala, la:le kuba
osiyodilolepino tanalo ubia:noma: eba eda:onalo, piyate ibi a:ka:tuwa: ibi naimano
alibolepima: a:da: elemasigi gabodo degelana, la:le ibino tanalo wadenomamo ulamele-
lama:wete ibino a:da: elemasigi tanalo ebo awokalilamenakomata.
3 Iyo, la:le na mabuma: kawokawo temeteme eba uwatenalo, wiyasiya la:imano tepo
magumu kodakodailama:wete naimano woko osiyodiloma: elawoa:noma: keda:wena:.
4 Na wiyasiya la:godolo me kapiya modoboa: tanalo numinamo, la:le dopamo tetelo
idite idi nilakapolo kawonomamo keba kunu kemalagidilawenakima, la: ebe tanalo
atepimata.
5 Ebema: numa:la:, la:imano nanitabokobi midi magumulo la:le guda:wete kebe
wade tanalo katepaima, ebe tanalo walo kemalagidilawete la:imano kuba osiyodilole
magumune olobila:wete, la:le dopamo dosiyodilola:wenakima ebe wadewade tanalo
osiyodilole walo na:kowagilimiyala:. Nanitabola, la:le kuba osiyodilole magumune olo-
bila:oa:no, nale pete la:imano kuba wiya la:tamo eba pikalamelo la:imano alo iyabaiamo
gito ka:piyatilaemamota.
6 Wiyasiya numa:la:, kapiya tanalote la:godolo modobolo ditana ebe tanalo ma
kunula, piyate Nikolayasiko waloma:tapima: deda:ona, la:le ebe kuba osiyodilolepino
tanalo ubia:noma: kawonomamo eda:onamata, nale ibino tanalo ubia:noma: keba kunu
keda:namo eba kunu.

7 Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi epatamo da:kiyawauta, modobola
a:ma: ebe tabo nolowia! Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi tanalo magumulo
wato kikopu delaema:na:, nale iba:tamo modobo tabo kegemamo, iba:te Godokono Pali
magumulo da:ena ebe kewano uwomua: igilo da:imi kenaoma:."

Ya:sute Samena Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

8 Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, "Modobola a:ma: Samena sosi nopo-
dawatamo tabo ma kunu naliba.

Na ebe Wagilimi Mabula ega:walo na ebe Uwomula. Nale da:iyamo igilo walo
a:kelawiyamo, ebema: nale la: Samena nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu
kiyawautamo.

9 La:le na waloma:ene mabuma: kawokawo temeteme magumulo dilukula:wenama,
nale ebe tanalo iyatawala. Ega:walo na me tanalo idi iyatawala, la:le inamabua:no gito
dilukula:wenama wiyasiya la: Godokono Unu Duliyomololo inamabu bilibila:gopima:
eda:onamata. Ega:walo piyate a:da: elemasigi gabodo ibi a:ka:tuwa: ibi Yu epoma: gelalo
la: kuba osiyodilolepima: deka:la:mitana, nale ibino kuba tabo gela tanalo iyatawala, iyo,
ibino tanalo ma kunula, ibi Saitanakono taneba epola, Godokonoa:!

10 Ebema: la:le tete tatalilo delawa:ema ebe kawo temetemema: akotoletoleala:.
Nanitabola, Saitanakono wokopiate la: epetapi idoko motamo da:niyaleketamene, ebe
tetelo Godote la:imano nanitabokobi midi tanalo wabudililo ma kunu kulamelelaema:ta,
da: nanitabola: o da: nanitaboa:. Ebene la:le na waloma:ene mabuma: teni egelamo
kawokawo temeteme eba uwatelo, la:imano nanitabokobi midi magumulo kodakodalo
nelamota:oniyala:. Diyala, la: epetapi na mabuma: da:ba:na:elaoma, wiyasiya nale
la:tamo uwomua: igilo wiya ebo kikalaemamota.

11 Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi epatamo da:kiyawauta, modobola
a:ma: ebe tabo nolowia! Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi magumulo
wato kikopu delaema:na:, iba:te Ela Opono a:e temeteme a:kiyatawaoma:na:, ebe
opolo nanitabokobi midia:pino a:elao uliyanate a:e temeteme magumamo walo
ka:ka:nopila:oma:na:."

Ya:sute Pegamama Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

12 Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, "Modobola a:ma: Pegamama sosi
nopodawatamo tabo ma kunu naliba.

Na ebe kiyoiyo ilo gila:go dawala, ebema: nale la: Pegamama nanitabokobi midipi-
atamo tabo ma kunu kiyawautamo.

13 La:le kebe duliyomololo kilukula:wenama ebe duliyomolono tanalo na iyatawala,
ma kunu ebe duliyomolo epate Saitanako ibino kawo elawodawama: midina. Wiyasiya
la:imano tanalo iyanomola. La:le na kodakodalo lawenelo na nanitabokobi eba midin-
inalo elawoa:noma: keda:wena:, ebema: naimano tabo nanitabolo da:kiyawaonaki, ebe
dubu A:ntapasiko Saitanakono duliyomolo epate ebe lawete danakapumiya, la:le ebe
tanalo uma:wete la:imano nanitabokobi midi tanalo katepawea:.

14 Na wiyasiya la:godolo kapiyakapiya modoboa: tanalo nulamenamo. Dopo tanalo
ebe ma kunula, la:imano nanitabokobi midi magumulo epetapiate kuba osiyodilodawa
Ba:ilamakono iyatulame gabodo ebe waloma:tana. Iyo, Isalaela epono ewonino
tetelo ebe dubute Kawo Elawodubu Balakako iyatumiya, ebete naimano epago eba
gowelaolo ibi Saitanakono gubi magumamo kemagatalema:. Ebema: Balakate ibi ma
kunu kubailamiya, ebete ibi kuba gabamo wabuga:talelo nanitabokobi midia:piate
ida:da:lino uliyana eba amamalatelelo kalimagono inamabu iba:tamo dikalamiya,
naimano epate ebe katene ebo naiya. Ebe atu tetelo iba:te ibino kuba ubi tanalamo
eba tudila:olo, buwelemele pilo tanalo ega:walo kamiyale pilo tanalo ebo osiyodiloliya.

15 Ega:walo la:imano kuba tanalo idi ma kunula, la: epetapi Nikolayasikono kuba
iyatulame gabodo wapata:lamenamata.

16 Ebema: modobola la: la:imano kuba osiyodilole magumune nolobila:la:, mabu
nanitabola, la: magumulo piyate natamo walo olobila:oa:no, tete tatalila nale pete
naimano tabo magumune da:pemaigana ebe ilo gila:mo ibi kapalukolemamo.

17 Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi epatamo da:kiyawauta, modobola
a:ma: ebe tabo nolowia! Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi magumulo wato
kikopu delaema:na:, nale Godokono wamina magumulo ditana ebe bae iba:tamo
kikalaemamo, ebe igilo baeno mailo idi ebe ma:nala, ega:walo nale ibi bilibilinomatamo
keyakeya nokola egege ibino olioli mailagono kikalaemamo. Ebe tetelo ibi magumulo
epetapiate iyatawaoa:no, idawate ebeno mailagono nokola kelawe, idawate ebeno

mailagono nokola kelawe, iba:te eba kunu eba wagelelo ibino wadewade wiya nagodone ebo kuwatema:na:.”

Ya:sute Tayataila Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

18 Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, “Modobola a:ma: Tayataila sosi nopodawatamo tabo ma kunu naliba.

Na ebe Godokono Gudula, naimano balidite ela menamu wamotenamena ega:walo naimano agowate alonomoma: eda:onamena. Iyo, wokodawate iyanomo auli inamabuno daleya elamo demadolaemene, ebene kalikamo iya:da:te a:la:ulinomoma: da:midinako, naimano agowano a:la:ulio tanalo eba kunula. Ebema: nale la: Tayataila nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawautamo.

19 La:le dosiyodilola:wenakoma na ebe iyaiya tanalo iyatawala. Iyo, la:imano nilakapo kimalagidilo tanalo, ega:walo la:imano nanitabokobi midi tanalo, ega:walo la:le natamo woko dosiyodilawenama ebe tanalo, ega:walo temeteme magumulo la:le la:imano tepo magumu da:kodakodailama:wenama ebe tanalo, nale ebe tanalo bilibilinomo iyatawala. Ebema: nanitabola, la:le me tetelo dosiyodilola:wenakoma me wadewade tanalate la:le dopamo dosiyodilola:wenakima ebe wadewade tanalo nodoilina.

20 Na wiyasiya la:godolo kapiya modoboa: tanalo numinamo, la:le kuba Kawo Elawo Kamiyale Yesebelakono kuba osiyodilole tanalo gito ulama:tepalemenakomata. Ebe a:ka:tuwa: ebe Godokono woki awokalimidawama: a:da: elemasigi gabodo gena, ebema: ebete eba kunu naimano wiya: wokopi epetapi kuba gabamo wabuga:talena. Iyo, ibi epetapiate ebeno iyatulame tanalamo eba tudila:olo buwelemele pilo tanalo ega:walo kamiyale pilo tanalo ebo osiyodilolenaka, ega:walo nanitabokobi midia:piate ida:da:lino uliyana amamalatelelo kalimagono inamabu dikalamolenaka, ibi epetapiate ebe katene gito naonaka.

21 Eiye, nale ebe kamiyaletamo tete ikamenapimo ebete ebeno kuba osiyodilole magumune natamo kolobigama:, wiyasiya ebe ubia:nola dubu bilibila:go pata: tanalo atepama:!

22 Ebema: umu numita:la:, ebeno kuba osiyodilole mabuma: nale kawo gabugabu ebetamo kanalibomamo, ega:walo eba:go kateneno kuba ubi gabodo dowapata:lamena nale ebe dubu bilibila:tamo kawokawo temeteme tanalo atumu ka:kikalaemamo, iyo, iba:te ibino kuba osiyodilole magumune olobila:oa:no ebe wiyate iba:tamo ka:pemene.

23 Nanitabola, piyate ebe kamiyale dowaloma:tana nale ibi kanakapulaemamo, ebema: sosi epo bilibilinomate me tanalo kiyatawaoma:na:, nale epono tepo magumuno woki iyatawanomola, ega:walo nale ibi bilibilinomono tanalo eba anagilamelelamelo wiya iba:tamo modobolo kikalaemamo.

24 Wiyasiya kalakala kawonomola, la: Tayataila nanitabokobi midipi epetapiate Yesebelakono a:da: elemasigi iyatulame tanalamo ka:tudila:wena:, ebema: ebeno waloma:tapiate kebe iyaiya iyatawa tanalo Saitanakono waminale tanaloma: degelana, la:le ebe kubakuba tanalo la:imano wokiamo iba:godone kuwata:wena:. Ebe mabuma: naimano kalakalate la:tamo nanitabolo eba itanalo, me totomu tabo kapiyanomo la:tamo ikalaemata,

25 modobola la: la:imano nanitabokobi midi tanalo kodakodalo nowatila:mota:onala: naimano pe uwomuamo.

26-28 Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi magumulo wato kikopu eba lawenalo naimano pe uwomuamo natamo da:tudila:onakoma:na:, nale iba:tamo Gugi Mawele ega:walo elawo kawonomo ikalamete, ebene iba:te me opo epo bilibilinomono watowatopima: beda:onama:na:. Iyo, iba:te elawo kawonomo kelaema:na:, nale Nabiwi Godogodone elawo keba kunu kelawiyamo eba kunu, ebene me opo epo magumulo piyate ebeno tuputupu okoli tanalamo tudila:oma: ubia:noma: deda:ona, iba:te ebe kuba osiyodilolepiatamo kuba wiya eba ikalamolelo auli gaubamo ebo kalukolema:na:. Nanitabola, lumagite gebetamo osiyodilo kalili opamo deba:idilo keba kunu keta:ta:puolenakole, kebe dawate naimano wokopiatamo tuduwatama: ubia:noma: deda:mene, ebete eba kunu gito ka:kubamene.

29 Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi epatamo da:kiyawauta, modobola a:ma: ebe tabo nolowia!”

3

Ya:sute Sadisi Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

1 Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, “Modobola a:ma: Sadisi sosi nopodawatamo tabo ma kunu naliba.

Na ebe sebeni mawele uwatedawala, ega:walo Godokono Uliyanano sebeni apua-puate naimano ubi tanalamo a:tudila:onaka, ebema: nale la: Sadisi nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawautamo. La:le dosiyodilola:wenakoma nale ebe iyaiya tanalo iyatawala, ma kunu epetapiate la: nanitabo igilago nilukulinamu gelana, wiyasiya nanitabo tanalo ma kunula, la: la:imano nanitabokobi midi magumulo iyalo a:elaimata!

2 Ebema: a:elaopiala:, modobola la: nagodone igilo walo kelawa:wete la:imano ilukuli magumulo da:elaona ebe iyaiya tanalo na:ka:kodakodailama:la:, mabu nale kebe Kawodawatamo da:tuduwatanamo, ebe Godote la:imano nanitabokobi midi woko osiyodilole tanalo dulamelelametana ebete wadewadenoma: kegena:.

3 Ega:walo naimano wokopiate la: kebe iyaiya tanalo kiyatulametanakiya, modobola la: ebe tanalo walo eba kemalagidilolelo la:imano kuba osiyodilole magumune olobila:wete ebe iyatulame tanalamo walo na:ka:tudila:oala:. Wiyasiya la:le nagodone igilo walo lawea:no, la: iyatawa: tetelo nale la:tamo kuba wiya ikalaema: ka:pemamo, pilo dubute epono inamabu uwatema: keba kunu ka:penakole eba kunu.

4 Wiyasiya Sadisi nanitabokobi midipiala:, la: magumulo kapiyakapiyate iyaiya kuba osiyodilole tanalo kiyatawaona:. Ibino tuputupu ilukuli tanalo ebe wadewade daleya: kaliku keba kunula:ka: eba kunula, ebema: iba:te naimano Kawo Elawodawano duliyomolamo da:nemaimioma:na:, nale iba:tamo pupuliono wadewade keyakeya inamabu ikalamolete, ebe tetene wagilimite iba:te nago bowapata:lamenakoma:na:.

5 Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi magumulo wato kikopu delaema:na:, iba:te nagodone ebako wadewade keyakeya kaliku kuwatema:na:, ebene nale naimano Nabiwi ega:walo ebeno nopopino ololo apulo awokala kegemamo ebe epo ebe naimano nani waloma:tapila, iyo, nale ibino mailo naimano Igilo Bukane a:kegebolelaemo.

6 Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi epatamo da:kiyawauta, modobola a:ma: ebe tabo nolowia!”

Ya:sute Piladelapiya Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

7 Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, “Modobola a:ma: Piladelapiya sosi nopodawatamo tabo ma kunu naliba.

Na ebe Talenadawanomola ega:walo na ebe Nanidawanomola, ega:walo Kawo Elawodubu Da:ibidigodolo dopamo ditanami ebe atu kite nagodolo ba:kitana, ebema: nale ebe kiamo kebe gigiyu da:iyamidamo lumagi idite a:kemopimene, ega:walo nale ebe kiamo kebe gigiyu demopimo lumagi idite a:ka:iyamidamene. Ebema: nale la: Piladelapiya nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawautamo.

8 La:le dosiyodilola:wenakoma nale ebe iyaiya tanalo iyatawala, ma kunu la:le naimano woko osiyodilo magumulo la:imano elawote nanitabolo kolopoligona:, ega:walo na iyatawala epetapiate na mabuma: kawokawo temeteme la:tamo dikalametia, la:le naimano iyatulame tanalamo eba tudila:olo nanitabokobi midi tanalo katepawea:. Ebema: na la:tamo gigiyu a:iyamidalaemata, idawagodolo elawo kitana: walo ka:kemopima:.

9 Umu numita:la:, piyate ibi a:ka:tuwa: ibi Yu epoma: a:da: elemasigi gabodo degelana, ibi Saitanakono taneba epola, Godokonoa:. Ebema: nale ebe a:da: elemasigipi uwatete la:tamo kemagaelemamo iba:te la:imano agowa mabuamo ka:pa:tudila:oma:, iyo, me osiyodilo tanalodo nale ibi ma kunu kiyatulaemamo, nale la: nilakapolo kawonomamo demalagidiloletanama.

10 Nanitabola, la:le na waloma:ene mabuma: temeteme eba uwatelo wiyasiya la: naimano tabamo tudila:wete elawoa:noma: keda:wea:, ebe mabuma: nale me opo epo kubailaema: dapalibolemo, ebe kawokawo temetemenomo magumulo nale la: eba itakeamidalelo la:imano nanitabokobi midi tanalote a:ka:kubakubaoma:na:.

11 Iyo, tete tatalila nale me opamo ka:pemamo, ebema: modobola la: la:imano nanitabokobi midi tanalo kodakodalo nowatila:mota:onala:, idawate la:imano wadewade wiya pilo gabodo uwatelamekapoma:.

12 Nanitabola, potele ebeno nanitabokobi midi magumulo wato kikopu delaemene, nale ebe lawete Godokono moto eteno wade aboma: eba midilo ebo kaimamo, ebene ebete ebe motono aboma: eba utinalo uwomua: uwomua: tetelo idawate ebe a:kemagoba:namene. Ega:walo ebe lumagi kowalogonama: nale naimano oli mailo ega:walo naimano Kawodawano mailo ega:walo ebeno Kawo Elawodawano duliyomolono mailo ebe unamo kakulolemamo. Nanitabola, naimano Kawodawa ebe Godotela, ega:walo oli Yelusalema duliyomolote ebeno Kawo Elawodawano duliyomoloma: keda:ma: Unu Duliyomolone me opamo ka:piwisigamene.

13 Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi epatamo da:kiyawauta, modobola
a:ma: ebe tabo nolowia!”

Ya:sute Lodosiya Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

14 Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, “Modobola a:ma: Lodosiya sosi
nopodawatamo tabo ma kunu naliba.

Na ebe Godokono Uwomu Tabo Kiyawaodawala, ega:walo na ebe Godokono nanitabo
tanalo wadenomamo dawokaliminamo ebe dawala. Ega:walo Godote me opono inam-
abu bilibilinomo dosiyodiloliya, na ebe woko osiyodilo tanalono Elawo Mabudawala,
ebema: nale la: Lodosiya nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawautamo.

15 La:le dosiyodilola:wenakoma na ebe iyaiya tanalo iyatawala, ma kunu la:imano
nanitabokobi midi magumulo la: gibagiba ega:walo enaena tetenomolo pola:namata. O
sosi epala:, naimano ubi kawonomamo itana la: elanomoma: neda:iyala:, wiyasiya la:
ubia:noma: deda:wenama modobola la: na atepana:wete gibagibanomoma: neda:iyala:!

16 Nanitabola, mabu la: la:imano osiyodilole magumulo gibagibadopoma:
eda:onamata, ebe mabuma: nale la: bilibilinomo naimano tabo magumune iyabaiamo
ka:nedalopeamidalemamota!

17 O sosi lumagi, a:ma: ma kunu genata, ‘Na inamabu bilibilidawala ega:walo na
inamabu bilibilinomo modobolo uwatenamo, ebema: nigologolo tanalo idite natamo
a:ka:pemene.’ Wiyasiya a:imano tabo ge magumulo a:ma:le a:imano nanitabo tanalo
kiyatawawena:, ma kunu a:ma: nigologolo gudumu okolinata ega:walo walone tetelo
a:ma: atumu nigologolo tanalo magumulo ka:lutama:ta. Iyo, naimano umi magumulo
a:ma: inamabu bilibila:godawa:, ega:walo a:ma: kikopiya pata:nata, ega:walo a:ma:
balidi tamiodawalata.

18 Ebema: nale naimano wade wokino tanalamo a:ma: anamata, a:ma:le natamo
pa:wete, nale epatamo kolowaema: da:midilinakomo ebe wadewade inamabu wiyamo
na:puwatiye. Iyo, eba kunu a:ma:le dogodogodawanomoma: keda:ema:, modobola
a:ma: wade golodo inamabu nagodone na:pelawiye, nale ebe golodo elamo wade
a:la:ulinomoma: a:midimo. Ega:walo a:ma:le kikopiya okoli ilipo tanalo katepaema:,
modobola a:ma: wade keyakeya kalikunomo nagodone na:puwatiye. Ega:walo a:ma:le
a:imano tamio balidi wadekobi ka:midilimitama:, modobola a:ma: abutilameno wade
mulamula nagodone na:pelawiye.

19 Ebema: a:ma: me taboma: ubia:noma: akoeda:la:, wiyasiya a:imano nanitabokobi
midi tanalo kodakodaima:wete kuba osiyodilole magumune natamo nanitabonomolo
nolobigiye, mabu nanitabola, nale kebe gudi nilakapolo demalagidilolenamo, ebe guda:te
naimano nanitabo gabo kiyatawaoma: nale tete epetapilo ibi kawiya analenakomo
ega:walo tete epetapilo ibi temeteme tanalamo iyatulamenakomo.

20 Umu numita:la:, na gigiyu tetelo putite gigiyu ebe panakamitamo, ebema: lumagite
naimano tabo olowite natamo gigiyu da:iyamidamene, na ebetamo opegate, ebene ebe
ega:walo na, a bae kapimiya kenaomalema:.

21 Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi magumulo wato kikopu delaema:na:,
nale iba:tamo elawo kikalaemamo iba:te naimano Kawo Elawodawano okoli bailo nago
kilukulima:, dopamo nale wato kikopu delawiyamo, ebe tetelo nale naimano Nabiwa:go
kapimiya kokolioma: ebete elawo natamo keba kunu kikanamiyale eba kunu.

22 Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi epatamo da:kiyawauta, modobola
a:ma: ebe tabo nolowia!”

4

Yonete Godoko Ebeno Kawo Elawodawano Okoli Bailo Okolitalo Dumiya

1 Ebene Kawodawagodone me tanalo bilibilinomo olowio dolopoligi, ebe tetelo
naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Unu Duliyomolono
gigiyu aligilitanalo ebo uimo.

Ebene nale dopamo dolowimo ebe atu tabo madodote natamo walo na:ka:pi, ebe tabo
ebe tuteleno diyamo keba kunula:ka: eba kunula. Ebema: nale tabo ma kunu olowimo,
“A:ma: natamo na:podola. Tete tatalilo da:pemaimioma:na: ebe iyaiya tanalo nale a:ma:
kiyatumiomamota.”

2 Ebe tetelo Godokono Uliyanano elawote na unamo eba piwisigalo, nale Kawodawa
ebeno Unu Duliyomolono Kawo Elawodawano okoli bailo okolitalo ebo uimo.

3 Ebe dawano Kawo Elawodawano okoli bai a:la:uwa:da:le molemabute anagogob-
eyamidadigi, ega:walo ebeno ololo alonomoma: eda:mi, egelate kawonomamo eba

pukuilamitalo wadewade gedo nokola ega:walo kalimakalima nokola iba:te keba kunu ka:la:uwa:da:olitanake eba kunu.
4 Ega:walo nale 24 kawokawo elawodubu epetapino ilukuli baite Kawodawano okoli bai anakopa:midalo eba pola:nalo ka:nulaimo, ebe ilukuli bai unamo 24 Watowatopiate ilukuliya, iba:te keyakeya kaliku pupulite ega:walo kawokawo elawodubuno golodo kelekele inamabu watamo a:ka:pupuliya.
5 Ebene Kawodawano okoli baine tobolono iyaiya gewataole tanalo ega:walo mole a:la:uwa:midaole tanalate maimiutiya, ega:walo ebe okoli bai dopo apulo sebeni wuiki alo pio na:pola:ni, me alo ibi Godokono Uliyanano sebeni apuapula.
6 Ebene Kawodawano okoli bai dopo apulo alonomo obo paka: kawonomote itani, ebe obono a:la:uwa:da:le wadenonomola.
Ebe tetelo nale Kawodawano okoli bai tametamelo Unu Duliyomolono netewa-netewa Elawo Nopopi Iyanomate lamota:onalo kulaimo, ibino ololo apulo ega:walo ginimi apulo balidi bilibilinomate na:pola:lameni.
7 Ibi magumulo dopo nopodawano ololo ebe layono-gaa keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo idino ololo ebe kalitagono kau-goeono ololola, ega:walo idino ololo ebe opo lumagino ololola, ega:walo uwomu nopodawano ololo ebe tobolo unudo da:wa:lubianako ebako wali olano ololola.
8 Ebe netewa-netewa Nopopi Iyanomo ebe tamuagopila ega:walo balida:gopila, ebema: iba:godolo sikisi tamuate pola:lameni, ega:walo ibino balidi bilibilinomate unu tamalo ega:walo magumu apulo atumu na:ka:pola:lameni. Nanitabola, egela ega:walo idoko bilibilinomolo iba:te Kawodawa amamate olopoligolamea:no, nale ibino tabo madodo ma kunu olowimo,

“Godoko ebe Kawodawa Elawonomodawala,
ebe talenala, iyo, ebe talenanomola,
ebe talenadawanomola!
Potele dopamo dokolinami,
ega:walo me tetelo dokolina,
ega:walo uwomua: tetelo dokolinamene,
ebe ebe Igilodawala!”

9 Nanitabola, ebe Kawodawate uwomua: uwomua: tetelo ebeno Kawo Elawodawano okoli bailo dokolinamene, ebe mabuma: ebe Elawo Nopopi Iyanomate ebe amamate atepa:no, ebe eba walogonalo ebeno mailo unamo adipatelo kalakala tabo ebetamo ebo gelanaka.
10 Iyo, mabu Kawodawate uwomua: uwomua: tetelo ebeno Kawo Elawodawano okoli bailo dokolinamene, ebema: Elawo Nopopi Iyanomate ebe eba amamatenalo atu tetenomolo 24 Watowatopiate ibino watamo da:pupulinaka, iba:te ebe kawokawo elawodubuno kelekele inamabu Kawodawano okoli bai dopo apuamo eba niyalekelo, ibino ololo opamo alomote ebe amamatelo ma kunu gelanaka,

11 “Aimano Kawodawa Godo,
modobola Unu Duliyomolono nopopi ega:walo
epo bilibilinomate a:ma: nowalogoma:ta,
ega:walo a:imano mailo unamo nadipatema:na:,
ega:walo a:imano elawo tanalamo na:tudila:oma:na:!
Mabu opo ega:walo tobolo ununo inamabu bilibilinomo
a:ma:le osiyodiloliyata,
iyo, a:imano ubi tanalodo
me inamabu bilibilinomate pawokalaiya!”

5

Godokono Sipi-goeo Da:peso Kapiyate Mokopiamida Pepa A:iyamidama: Modobola
1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, Kawodawate ebeno Kawo Elawodawano okoli bailo eba okolitalo, nale ebeno tumudi apu kotolo pepa mokopiamida ebo uimo, dopamo lumagite ebe pepano magumu apuamo ega:walo unu apuamo iyaiya tabo akulolete, ebene ebete mokopiamidate sebeni ala:mo gito matuomeiya.
2 Ega:walo nale Godokono elawo nopodawanomo idi kuimo, ebete ebeno tabo madodo unamo adipatelo negi, “Potele modobola:ka: me mokopiamida pepano ale iyailite, pepano tabo apuapu ulamolema:?”

3 Wiyasiya ebe tetelo Godokono Unu Duliyomololo ega:walo opo duliyomololo
ega:walo A:elaopino Duliyomololo modobo lumagi idite ka:luta: ebe mokopiamida pepa
a:iyamidate pepano iyaiya tabo ulaema:.
4 Ebema: nanitabola, me tanaloma: nale kawonomamo iimo mabu modobo lumagi idi
ka:luta: mokopiamida pepa a:iyamidama:.
5 Ebe tetelo 24 Watowatopi magumulo idite natamo negi, “A:ma: kiitala:! Numa:,
Yuda gudawano Layono-gaa ba:luta! Ebe Da:ibidikono walonepi magumulo Kawo
Elawodawama: eda:na, ega:walo ebete wato kikopu iyalo elawiya. Ebe mabuma: ebe
modobola me mokopiamida pepano sebeni ale iyailite pepa a:iyamidama:.”
6 Ebema: nale Kawo Elawodawano okoli bai niyakabolo Sipi-goeo Da:peso utitalo uimo,
ega:walo netewa-netewa Nopopi Iyanomate 24 Watowatopiago ebe anakopa:midalo eba
pola:nalo ebo kulaimo. Ebe epate danakapumiya ebe sipi-goeo da:peso keba kunula:ka:
eba kunula. Ebe sebeni kalitagonola ega:walo sebeni balida:gola, ebema: nanitabola, ebe
sebeni kalita ega:walo sebeni balidi ebe Godokono Uliyanano sebeni apuapula, ebete ebe
Uliyana iyalo tetelo opo duliyomolo kawonomamo apalibiya.
7 Ebe tetelo Sipi-goeo Da:pesote Kawo Elawodawano okoli baiamo tote ebeno tumudi
apu kotone mokopiamida pepa ebo nelawi.
8 Ebene ebete ebe tanalo dosiyodili, ebe tetenomolo netewa-netewa Nopopi Iyanomo
ega:walo 24 Watowatopi iba:te ibino ololo opamo eba alomolo ebe ebo amamatiya. Ebene
nale Watowatopino tanalo ma kunu uimo, ibino kotolo begube ega:walo golodo kalili ebe
inamabu netewate pola:lameni, ebe golodo kalili magumulo wadewade nibo inamabu
tabokaonomola, ebe wadewade nibo inamabu ebe nanitabokobi midipiate towetowe tabo
Godotamo degelanaka ebe iyaiya tabola.
9 Ebene iba:te Sipi-goeo Da:peso amamatema: oli oale ma kunu alapiya,

“A:ma: kapiyate modobola
mokopiamida pepa lawa:wete pepano ale iyailima:,
mabu epate a:ma: danakapumitiyala,
ebe tetelo a:ma:le Godoko kekalakalaima:ema:
ibi Saitanakono idoko motone wagaila:wete
a:imano kalimamo ibi wiyakobi a:midiliyata.
Iyo, a:ma:le epo epetapi
ibino iyaiya tama taneba magumune
ega:walo iyaiya tabo gela taneba magumune
ega:walo iyaiya opo magumune uwata:wete,
10 ibi Kawo Elawodawa Godokono duliyomolo epoma: a:midiliyata,
iba:te uwomua: tetelo ebeno woko kosiyodilonama:.
Iyo, ebe mabuma: opo duliyomolo kawonomolo
epo bilibilinomo epetapiate
iba:tamo ba:tudila:onakoma:na:.”

11 Ebe tetelo nale walo Unu Duliyomolono nopopi epetapi bilibilinomono tabo madodo
kolowimo, ebe nopopino taneba kawonomola, nale ibi ka:la:miolema: modoboa:. Iba:te
Kawo Elawodawano okoli bai anakopa:midalo eba pola:nalo, netewa-netewa Nopopi
Iyanomo ega:walo 24 Watowatopi iba:te
12 ibino tabo madodo unamo wadipalatelelo negeliya,

“Sipi-goeo Da:peso kubakubapiate danakapumiya,
modobola epo bilibilinomate
ebeno elawo tanalamo na:tudila:oma:na:,
ega:walo inamabu bilibilinomo ebetamo eba ikameolo,
ebe Mulodawama: ega:walo A:didawama: neka:ima:na:!
Iyo, iba:te ebeno mailo unamo nadipatema:na:,
ega:walo ebe eba walogolo,
ebetamo kalakala tabo negelama:na:!”

13 Ebe tetelo Unu Duliyomololo ega:walo opo duliyomololo dilukuliona, iyo, damela
magumulo ega:walo kewa: kolomono obo magumulo ega:walo tobolo unulo dilukuliona,
ebe epo ega:walo igilo inamabu bilibilinomate kapimiya degelitiya, nale ebe tabo ma
kunu olowimo,

“Kawodawate ebeno Kawo Elawodawano

okoli bailo uwomua: tetelo dokolitamene
ega:walo Sipi-goeo Da:peso,
modobola ale uwomua: tetelo
iba:tamo kalakala tabo eba gelanalo,
ibino mailo unamo bowadipalatelenakoma:!
Iyo, modobola ale ibi eba walogolenalo,
ibino elawo tanalamo ba:tudila:onakoma:!”

14 Ebe tetelo netewa-netewa Nopopi Iyanomate negeliya, “Me tabo nanitabonomola, taula!” ebene 24 Watowatopiate ibino ololo opamo eba alomolo Kawodawa Godoko ega:walo Sipi-goeo Da:peso ebo amamalateliya.

6

Sipi-goeo Da:pesote Mokopiamida Pepano Dopo Sikisi Ale Iyaili Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, Sipi-goeo Da:pesote sebeni ala:mo matuomeo ditani ebe mokopiamida pepano dopo ale ditamidi, nale ebe tanalo ebo uimo. Ebe tetelo netewa-netewa Nopopi Iyanomo magumulo idite ebeno tabo madodo unamo adipatelo tobolote keba kunu kegewatanakole eba kunu ebete negi, “A:ma: mamo na:pa:!”

2 Ebene nale ebe tabo dolowimo, oso-goeo keyakeyanomo ega:walo ebeno namutudawa ebe unulo okolitalo ebo ulaimo, ebe namutudawano kotolo gowelaono gagalite itani. Ebene Kawodawate kawo elawodubuno kelekele inamabu ebetamo dikami, ebete lawete ebo nemaigi epo epetapiago eba negowelaolo iba:tamo elawonomoma: ka:neda:ma:.

3 Ebene Sipi-goeo Da:pesote mokopiamida pepano ale idi da:kitamidi, ebe netewa tetema: eba eda:lo Nopopi Iyanomo magumulo tetedawa idite negi, “A:ma: mamo na:pa:!”

4 Nale ebe tabo dolowimo, oso-goeo idite ebo ka:pemaigi, ebe kalimakalimanomola. Ebene ebe oso-goeo unulo dokoliti, Kawodawate ebe namutudawatamo gowelaono gili kawonomo ega:walo elawo ikami, ebete opo duliyomolo epatamo kawo dowanomo eba nikalamelo iba:te gowela magumulo epetapiate epetapi kanakapulaema:.

5 Ebene Sipi-goeo Da:pesote mokopiamida pepano ale idi da:kitamidi, ebe netewa-kapiya tetema: eba eda:lo Nopopi Iyanomo magumulo tetedawa idite negi, “A:ma: mamo na:pa:!” Nale ebe tabo dolowimo, oso-goeo kilikilinomo ega:walo ebeno namutudawa ebe unulo okolitalo ebo ulaimo, ebe dubuno kotolo nao inamabuno mibomibo ulameno inamabute itani.

6 Ebe tetelo netewa-netewa Nopopi Iyanomate kebolo kelamota:oni, ebe magumune nale opo lumagino tabo madodo keba kunula:ka: ebako tabo madodo ma kunu olowimo, “A:ma: opo duliyomolo epatamo bae olopoligo tanalo natiye, ma kunu iba:te kapiya kilogalama witi-laiso kapiya egelano woko wiyamo belawenakoma:na:, ega:walo netewa-kapiya kilogalama baenomo atumu mani kawonomamo ba:kuwatenakoma:na:. Ebe mabuma: ibino gudi epetapi bilibilinomate baema: ka:elaoma:na:, wiyasiya nale talena a:ma:tamo ma kunu iyatimata, a:ma:le ibino gala:ipi da:imi kewa ega:walo olibi da:imi kewa akokubailama:la:.”

7 Ebene Sipi-goeo Da:pesote mokopiamida pepano ale idi da:kitamidi, ebe netewa-netewa tetema: eba eda:lo Nopopi Iyanomo magumulo tetedawa idite negi, “A:ma: mamo na:pa:!”

8 Nale ebe tabo dolowimo, oso-goeo ga:wega:wenomo ega:walo ebeno namutudawa ebe unulo okolitalo ebo ulaimo, ebe dubuno mailo ebe A:etela, ebema: A:elaopino Duliyomolo umidawate ebe waloma:tana. Ebene Kawodawate elawo ibi netewapiatamo ikalami, iba:te gowela tanalo ega:walo bae olopoligo tanalo, a:e gabugabu tanalo ega:walo elawoelawo inamabuno maimio tanalo, ebe iyaiya olalati tanalo opo duliyomolo epatamo kowatama:. Ebema: epo bilibilinomo magumulo, epetapi netewa-netewa magumune idi kapiyate ka:e, idi kapiya ka:e, ma kunu kowagelema:na:.

9 Ebene Sipi-goeo Da:pesote mokopiamida pepano ale idi da:kitamidi, ebe paibu tetema: edi. Ebe tetelo kuba osiyodilolepiate Godokono tabo kiyawao mabuma: kebe epo dopamo danakapulamiya, nale ebe tuputupupino uliyana ebo ulaimo, Godoko watidilono patapata magumulo iba:te na:pola:niya. Nanitabola, ebe patapata unamo Godoko amamatepiate kalimagono inamabu elamo ebo alomonaka.

10 Ebene ebe uliyanate kawonomamo gelapatelo negeliya, “O Kawodawa, a:ma: Elawodawanomolata, iyo, a:ma: talenanomolata ega:walo nanidawanomoma: eda:nata! Ebema: piyate a danakapuamiya, a:ma:le ibino kuba osiyodilole tanalo kebe tetelo

nakanagilamelelama:emene? Ibino kuba wiya iba:tamo ikalaema:, modobola a:ma:le a
eba malagidiloelo tete akogeyageyaima:tepala:!”
11 Ebe tetelo Kawodawate ibi bilibilinomatamo keyakeya ga:ga:ga:ga: kaliku ikalam-
olete ibi ma kunu anali, “La:le woki bilibilima: eda:oa:no tete da:pesamo walo
na:kilukula:tepiyala:. Nanitabola, kuba osiyodilolepiate la: keba kunu kanakapu-
lamitiyala, iba:te eba kunu la:imano nanitabokobi midipi ekaki epetapi kakanakapu-
laema:na:, mabu nale tete iba:tamo walo a:kikalaemo iba:te ebe kuba osiyodilole tanalo
kopoliyalema:. Wiyasiya naimano wokopi anakapulame uwomu nanitabolo delaemene,
ebe tetelo nale ibi anakapulamepiatamo kuba wiya kikalaemamo.”
12 Ebene Sipi-goeo Da:pesote mokopiamida pepano ale idi da:kitamidi, ebe sikisi
tetema: edi. Ebe tetelo opo duliyomololo mumulu kawonomote demaigi, egelano
pukuilame tanalote olopoligote kilikilinomo kaliku keba kunula:ka: eba kunu gito edi.
Ebene opo kawonomote idokonate, saganano pukuilame tanalote atumu olopoligonate
kalimakalimanomoma: eba eda:nalo,
13 tobolo ununo mawela:te opamo gito pa:gudiniya, ma kunu awa kawonomote da:imi
kewa eba padegetelo epetapi gumigumioa:no opamo keba kunu ka:pa:gudinake eba kunu.
14 Ebene Kawodawate tobolo kawonomo lawenate ebo mokopiamidani, lumagite
keta keba kunu ka:mokopiamidanakole eba kunu, ega:walo ebete opo duliyomolo
lawenate kawonomamo eba adegetenalo, opono unuunu damela bilibilinomo ega:walo
kewa: kolomono mamoko bilibilinomate ibino pola:na bai miyapanate iyabaiamo ebo
tolama:tepaoleniya.
15 Ebe tetelo iyaiya opono kawokawo elawodubu ega:walo ibino kawokawo gabamani
dubu, gowelaopino kawokawo elawodubu ega:walo inamabu bilibila:gopi dubu, piyate
wokopi epetapino ulamepima: deda:ona ega:walo piyate wiya: woko dosiyodilolena
ega:walo piyate mani woko kelekele dosiyodilolena, iyo, ibi bilibilinomate tole kawonomo
lawenate unuunu damelamo eba alautionalo damela gugu ega:walo nokola magumamo
ebo nopila:oniya.
16 Ebene iba:te ibino tabo madodo unamo wadipalatelelo unuunu damelatamo
ega:walo kawokawo nokolatamo negelaniya, “Modobola la:le a unamo piguda:wete a
na:pitioa:la:! La:le a walubia:no, Unu Duliyomolono Kawo Elawodawano okoli bailo
dokolita ebe Kawodawate a duaemene, ebene Sipi-goeo Da:pesono dowa tanalo ka-
wonomote atamo ka:pemene!
17 Iyo, ibino dowa egela kawonomote atamo a:pemaiga, ebema: a magumulo lumagi
idite modoboa: ibino ololo apulo utima:!”

7

Godote Ebeno Pukala Dalomolaemene Ebe 144 Taoseni Epono Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale
Unu Duliyomolono nopopi netewa-netewa epetapiate opono uwomu netewa-netewalo
lamota:onalo ebo ulaimo. Ebe tetelo iba:te opono kawokawo awa netewa-netewa
odiyobolenomo odiyoboliya, opo duliyomolo kawonomono kewa unulo ega:walo kewa:
kolomo kawonomolo awate palogutakapoma:.
2 Nanitabola, Godote me nopopiatamo elawo dopamo ikalamiya iba:te opo duliyomolo
kawonomo ega:walo kewa: kolomo kawonomo kubailaema:.
Ebe tetelo nale Unu Duliyomolono nopodawa idi egelate da:powalonako eba apune
podolutalo kuimo, ebeno kotolo Igilo Godote epatamo pukala dalomolamenako ebe
inamabute itani. Ebene ebete netewa-netewa nopopi epetapiatamo kawonomamo ma
kunu gi,
3 “Me tetelo la:le kawokawo awamo me opotamo ega:walo opono kewatamo ega:walo
kewa: kolomo kawonomotamo kuba tanalo idi ako-osiyodilala:, wiyasiya ale dopamo
Godokono wokopino wato kaliamo ebeno pukala alomolame tanalo dopoliyama:, mod-
obola la:le opo duliyomolo kawonomo ebo na:kubaimiyala:.”
4 Ebene piyate Godokono pukala nopopiagodone duwatema:na: nale ebe epono uwomu
ma kunu olowimo, ibino uwomu ebe 144 taosenila, iba:te Isalaela epono iyaiya 12 gu
magumune ka:pemaimioma:na:.
5-8 Me ebe Isalaela epono iyaiya guno mailola — Yuda, Lubeni, Ga:da, A:sa, Na:patali,
Ma:na:sa, Simiyono, Libai, Isaka, Sebulana, Yausepe, ega:walo Beniyamina. Ebema:
me gu bilibilinomono tanaloma:, gu idine epetapi 12 taoseni epate Godokono pukala
uwatete, gu idine epetapi 12 taoseni epate pukala kuwatete, ibi bilibilinomate eba kunu
ka:pemaimioma:na:.

Nanitabokobi Midipi Bilibilinomate Godokono Unu Duliyomololo Ebe Amamate Tanalo

9 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale tanalo
idi ma kunu kuimo. Epo bilibilinomate ibino iyaiya opone ega:walo iyaiya tama
taneba magumune ega:walo iyaiya tabo gela taneba magumune iyalo da:pelamoliya,
iba:te keyakeya ga:ga:ga:ga: kaliku pupulite ibino kotamo puwala eba wadimagotitalo,
Kawo Elawodawano okoli bai dopo apulo ega:walo Sipi-goeo Da:pesono ololo apulo ebo
lamota:oniya. Nanitabola, ebe epono taneba kawonomola, lumagite ibi ka:la:miolema:
modoboa:!
10 Ebene ibi bilibilinomate kapimiya kawonomamo negeliya, “Aimano Kawodawate
ebeno Kawo Elawodawano okoli bailo dokolita, ebe Godotela. Nanitabola, igilo mula:
tanalote ebe ega:walo Sipi-goeo Da:pesago ibi kapiyagodone pena!”
11 Ebe tetelo Kawo Elawodawano okoli bai ega:walo 24 Watowatopi ega:walo
netewa-netewa Nopopi Iyanomo, Unu Duliyomolono nopopi epetapi bilibilinomate ibi
anakopa:midalete ebo lamota:oniya. Ebene iba:te Godokono Kawo Elawodawano okoli
bai dopo apulo ibino ololo opamo eba alomolo ebe amamatelo
12 ma kunu geliya, “Modobola epate uwomua: uwomua: tetelo aimano Kawodawa
Godoko nemoionakoma:na:, ega:walo iba:te ebe eba walogonalo ebe mulodawanomoma:
neka:minakoma:na:! Iyo, iba:te ebetamo kalakala tabo negelanakoma:na:, ega:walo
ebeno mailo unamo eba adipatenalo iba:te ebeno elawo ega:walo a:di tanalamo
na:tudila:onakoma:na:! Me tabo nanitabola, Taula!”
13 Ebene Watowatopi magumulo idite na ma kunu anani, “Me keyakeya ga:ga:ga:ga:
kalikagopi piyatela:ka:, ega:walo iba:te kebene ka:pelamiye?”
14 Nale ebeno tabo eba wiyalo negimo, “Kawodawa, na iyatawa:. Modobola a:ma:le na
niyatunama:.”
Ebene ebete natamo negi, “Piyate opono uwomu teteno kawokawo temeteme magu-
mudo pelamete ibino igilo mula: tanalago uwomuamo da:pemaimiya, me epo ebe
nanitabokobi midipila, iyo, iba:te ibino ga:ga:ga:ga: kaliku Sipi-goeo Da:pesono kalimamo
dukulaliya keyakeyaibinomoma: ebo midiliya.
15 Ebema: iba:te egela ega:walo idoko bilibilinomolo Godote ebeno Kawo Elawodawano
okoli bailo eba okolitalo, iba:te ebeno ololo apulo ebe Amamateno Iya Motolo woko
bosiyodilona. Ebene Godote iba:go eba okolinalo, ebete ibi itakeamidalelo
16 bae kapete ega:walo obo kapete walo a:kulamenakomene, ega:walo egelano enaenate
iba:tamo temeteme walo a:kikalamenakomene.
17 Nanitabola, Sipi-goeo Da:pesote Kawo Elawodawano okoli bai niyakabolo du-
tita, ebete ebe epo ulamedawama: beda:namene, ma kunu ebete sipi-goeogoeo
ulamedawama: eba eda:nalo ibi gito da:peka:ka:liyana ebe obamo kemagatalemene,
iba:te niote uwomua: igilo ebo kelaema:. Ebe tetelo ebete ibino temeteme tanalo epetapi
bilibilinomo dopoliyalelaemene, ibino ipupu iya:da:olelamete temeteme tanalo idite
iba:tamo walo a:ka:pemaiganamene.”

8

Sipi-goeo Da:pesote Mokopiamida Pepano Uwomu Ale Itamida Tanalo

1 Ebene Sipi-goeo Da:pesote mokopiamida pepano uwomu ale ditamidi, ebe sebeni
tetema: edi. Ebema: Godokono Unu Duliyomololo tete gopowaidopolo epo ega:walo
nopopi ibi bilibilinomate tabo gela:no eba pola:nalo diyamo idite kemaigitia:,
2 ebene nale Godokono ololo apulo uwomua: tetelo delamota:ona ebe sebeni nopopi
ebo ulaimo, ebete iba:tamo sebeni tutele ikalamoli.
3 Ebe tetelo nopodawa idite golodo kalili adaete Kawodawa Godoko watidilono patapata
niyakabamo da:puti, Kawodawate wade nibo tuwae inamabu ebeno kalili magumamo ka-
wonomamo ebo aminali, ebete ebe wade nibo inamabu nanitabokobi midipino towetowe
tabago kapiyailamete Godoko watidilono golodo patapata unamo elamo kalomoma:, ebe
golodo patapatate Unu Duliyomolono Kawo Elawodawano okoli bai dopo apulo itana.
4 Ebene nopodawate kalili elamo iyatite wade nibo inamabu okalimi dowagilimi, ebete
kalili ebeno kotamo ela magumune walo kelawete Godotamo eba adipatelo, wade nibo
inamabuno temate nanitabokobi midipino towetowe tabago ebetamo ebo nodoli.
5 Ebene nopodawate Godoko watidilono patapata unune ela mio uwatete kalili
magumamo alomote opo duliyomolamo ebo peba:idili. Ebe mabuma: mumulute opo ka-
wonomo eba adegetelo tobolono iyaiya gewataole tanalo ega:walo mole a:la:uwa:midaole
tanalate ebo maimiutiya.

Nopopiate Dopo Tutele Netewa-netewa Moleo Tanalo

6 Ebe tetelo tutela:gopi nopopi sebeni iba:te ibino tutele moleoma: olosiyodilote
lamota:oniya.

7 Ebene dopo nopodawate ebeno tutele da:moli, ebe tetelo Kawodawate nokola
keba kunula:ka: ebako ulama kikopu ega:walo ela mena kalimago kapiyailamete opo
duliyomolamo elawonomamo ebo piyaleki. Ebe mabuma: opolo delamota:oniya, ebe
kewa bilibilinomo magumulo, epetapi netewa-kapiya magumulo idi kapiya elate nanaki,
idi kapiya elate nanaki, eba kunu opono kewate gito kubakubaiya. Ebe tetelo opo
kawonomono iyaiya uwago ega:walo pali inamabute elalo atumu gito kowamoteiya.
8 Ebene nopodawa idite ebeno tutele da:ka:moli, ebe netewa tetema: edi. Ebe tetelo
damela ununomo idite elalo dowaiti Kawodawate ebe damela lawete kewa: kolomamo
gito peba:idili,
9 ebene kewa: kolomono netewa-kapiya apuapulo kapiya apuno obote kalimama: eda:te
ebo kubi. Ebe mabuma: ebe obo magumuno igilo inamabu bilibilinomate a:elaiya,
ega:walo ebe obolo dopamo dowapata:lamenakiya ebe epono pe bilibilinomate atumu
gito ka:kubakubaiya.
10 Ebene nopodawa idite ebeno tutele da:ka:moli, ebe netewa-kapiya tetema: edi. Ebe
tetelo tobolo unune mawele kawonomote pegi, keba kunula:ka: lumagite ela menagono
keole alo deba:idilomene eba kunula. Ebema: ebe mawelete kolomo tuli idino obamo
da:pegi opo kawonomono kolomo tuli ega:walo obo guli bilibilinomo magumulo, epetapi
netewa-kapiya magumulo idi kapiya kubanaki, idi kapiya kubanaki, eba kunu opo
duliyomolo epono nio obote gito kubakubaiya.
11 Ebe maweleno mailo ebe Kaka A:e Tanalotela, mabu ebete opo duliyomolamo da:pegi,
epono iyaiya obo iyapo bai bilibilinomo magumulo, epetapi netewa-kapiya magumulo
idi kapiya kakama: eda:naki, idi kapiya kakama: eda:naki, eba kunu eda:iya. Ebene epo
epetapi bilibilinomate ebe obo da:niya, iba:te gito a:elaiya.
12 Ebene nopodawa idite ebeno tutele da:ka:moli, ebe netewa-netewa tetema: edi.
Ebe tetelo Kawodawate egela ega:walo sagana ega:walo mawele dalukoli, ibino alote
depesoma: gito eda:iya, ebema: egela teteno netewa-kapiya apuapu magumulo kapiya
apute idokoma: edi, ega:walo idoko teteno netewa-kapiya apuapu magumulo kapiya
apute atumu idokonomoma: kedi mabu saganala mawelela iba:te wadenomamo
ka:pukuilamitia:.
13 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale wali
tobolo unudo a:wa:lubitalo uimo, ebete kawonomamo ma kunu gi, “Oe, la: niyaniyalata!
Oe, la: niyaniyalata! Iyo, la: piyate opo duliyomololo dilukuliawenama, la: niyaniyalata!
Nanitabola, netewa-kapiya nopopi epetapiate iyalo olosiyodila ibino tutele ka:moleoma:,
ebema: ibino iyaiya tuteleno diyamo demaimioma:na:, ebe tetelo netewa-kapiya ka-
wokawo temetemenomo epetapiate opo duliyomolamo ka:pemaimioma:na:!”

9

Naba Paibu Nopodawano Tutele Mole Tanalo

1 Ebene nopodawa idite ebeno tutele da:ka:moli, ebe paibu tetema: edi. Ebe tetelo
nale mawele idi opo duliyomololo kapitanalo ebo uimo, ebe mawelete dopamo Unu
Duliyomolone pegiya. Ebene Kawodawate ebe maweletamo ki ikami, ebe ki ebe
Idoko Bobo Kawonomono gigiyu a:iyamidano kila, ebe Idoko Bobolo kubakuba uliyana
bilibilinomate ilukuliona.
2 Ebene mawelete ebe ki lawete Idoko Bobono gigiyu da:iyamidi, temate me bobo magu-
mune kawonomamo eba podolutalo egela unu apu idokoma: ebo edi, keba kunula:ka:
epate gagale uwago eba imukalo temate ununomamo dodolomene eba kunula.
3 Ebe tetelo tema magumune siguniya bilibilinomate da:pemaimiya, Kawodawate
iba:tamo gopowaidubuno elawo eba ikalamelo
4 iba:tamo talena ebo iyatilami, iba:te opo duliyomololo dapepeona ebe uwago ega:walo
pali inamabu ega:walo kewano paa a:ka:kubailaema:na:, wiyasiya piyate Kawodawano
pukala ibino wato kaliamo alomolamea:pima: deda:ona, siguniyate ebe epo kapiyatamo
temeteme ikalaema: modobola.
5-6 Ebene siguniyate paibu sagana magumulo nanitabokobi midia:piatamo kawokawo
temetemenomo kikalaema:na:, ebe temeteme ebe gopowaidubute lumagi alolo ebetamo
dikaemene ebe temeteme keba kunula:ka: eba kunula. Ebe mabuma: nanitabokobi
midia:piate kawokawo temetemenomo eba iyatawaolo, iba:te a:elaoma: ubi kalo-
moma:na: wiyasiya gabo nipo kowadima:na:, iyo, siguniyate epo akanakapulaema:na:,
mabu iba:te ebe tanalo osiyodiloma: Kawodawate talena iyatilami.
7 Nanitabola, nale dulaimo ebe siguniyano ololo iyanomola, iyo, ibino ape ebe gowelao
tanalamo da:tolamita ebe gowelaopino oso-goeogoeono ape keba kunula:ka: eba kunula,

ebene iba:te ibino watamo kawokawo elawodubuno golodo kelekele inamabu pupulila. Ega:walo ibino dopo ega:walo balidi dubuno dopo ega:walo balidila,
8 wiyasiya ibino eke ebe kamiyaleno ga:ga:ga:ga: eke keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo ibino lalo ebe layono-gaano lalola.
9 Ebe siguniya ibino bodolo teta:mo gowelaopino auli negege inamabu pupulila ega:walo ibi tamuagopila, ebema: iba:te ibino tamuamo dowapata:lamitiya diyamo kawonomote ebo maigiti, sa:liyota-pe bilibilinomate oso-goeogoeo bilibilinomago gowelama: keba kunu ka:tolamitanake eba kunu.
10 Ega:walo ebe siguniya etagopila, iyo, iba:te paibu sagana magumulo opo duliyomolo epatamo temeteme dikalaema:na: ebe temetemeno elawote ibino etolo ka:pola:lamenamene.
11 Ega:walo nanitabola, ibino kawo elawodubu ebe elawo nopodawanomo idila, wiyasiya ebe Godokono wokodawa:, ao, ebe Idoko Bobo Kawonomolo dilukuliona ebe kubakuba uliyanano namutudawala. Ebeno mailo Yu epono tabamo Aba:donatela ega:walo Guliki epono tabamo Apoliyonatela, ebe mailono magumu ebe 'Kubanomamo Alukoledawala.'
12 Umu numita:la:, kawokawo temetemenomo magumulo dopo tanalote a:peto, wiyasiya netewa temeteme tanalo epetapi ebe na:pa:!

Naba Sikisi Nopodawano Tutele Mole Tanalo

13 Ebene nopodawa idite ebeno tutele da:ka:moli, ebe sikisi tetema: edi. Ebe tetelo nale idawano tabo madodo ebe olowimo, ebe tabo madodote Godoko watidilono golodo patapatano ubuwomu netewa-netewa magumune pemaigi, ebe patapatate Godokono ololo apulo itana.
14 Ebema: tabo madodote naba sikisi nopodawatamo ma kunu gi, "Yupala:itisi kawo kolomolo matuolamolelo dilukulina, a:ma:le ebe netewa-netewa nopopino ale palamililama:wete naimano iyaiya ubi tanalo osiyodilolema: nalibola:!"
15 Ebema: piyate matuolamola:go Godokono tete demakopelenamiya, ebe netewa-netewa nopopiate ibino matuolamole magumune gito maimiya, iba:te epo bilibilinomo magumulo, epetapi netewa-kapiya magumulo idi kapiya kanakapumi, idi kapiya kanakapumi, eba kunu ka:nowagelema:. Nanitabola, Godote ebe netewa-netewa nopopino woko osiyodilo tanaloma: kebe ulama ega:walo kebe sagana ega:walo kebe egela iyalo dalomiya, iba:te ebe tetenomolo ebeno iyaiya ubi tanalo osiyodilolema: emaimiya.
16 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalo olopoligoa:no, nale tanalo idi ma kunu kuimo, gowelaopi dubu bilibilinomate ibino oso-goeogoeago ebo maimiya, ebene nale ibino uwomu ma kunu olowimo, ebe uwomu ebe 200 miliya:nila.
17 Ebe gowelaopi dubate auli negege inamabu pupulila, ebe negege magumulo epetapi ebe kalimakalimanomola, epetapi bubunomola, ega:walo epetapi ga:wiyaga:wiyanomola. Ebene ebe dubuno oso-goeogoeono tanalo ma kunula, ibino wato ebe layono-gaano wato keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo ibino tabo magumune ela mena temago ega:walo kuba nibonomote kapimiya maimiutiya.
18 Ebema: oso-goeogoeono tabo magumune demaimiuti ebe netewa-kapiya kubakuba tanalamo iba:te opo duliyomolo epo bilibilinomo ebo anakapulamiya, iyo, epo bilibilinomo magumulo, iba:te epetapi netewa-kapiya magumulo idi kapiya kanakapumi, idi kapiya kanakapumi, eba kunu wageliya.
19 Nanitabola, oso-goeogoeono elawote ibino tabolo ega:walo etolo na:pola:lameni, iyo, ibino etono elawote epatamo temeteme atumu a:kikalamiya mabu ibino eto ebe elawo kaluno wato keba kunula:ka: eba kunula.
20 Wiyasiya nale tanalo idi ma kunu kuimo, epo bilibilinomo magumulo piyate me kawokawo temetemenomono tanalone a:elaoa:no, iba:te ibino kubakuba woki iyakobi midilite Godotamo kolobila:. Ma kunu iba:te ibino ida:da:li ega:walo kubakuba uliyana amamalatele tanalo ka:miyapa:, iyo, iba:te a:ka:tuwa: ibino kotamo iyaiya dosiyodilolenaka, ebe golodo ega:walo siliba ega:walo auli inamabu ida:da:li, ebe nokola ega:walo kewa ida:da:li, ebe balidi tamiolame ega:walo galo tamiolame ega:walo wapata:lamea: ida:da:li, iba:te ebe iyaiya ida:da:li amamalatele tanalo ka:miyapa:
21 Ega:walo iba:te Godotamo olobila:ma: ibino kuba osiyodilole tanalo epetapi atumu ka:miyapa:, ma kunu epo anakapulame tanalo ega:walo giwali osiyodilole tanalo, buwelemele pilo tanalo ega:walo epetapino inamabu pilo tanalo, iba:te ebe iyaiya kuba tanalo miyapama: ubia:noma: eda:iya.

10

Godokono Elawo Nopodawanomo Ega:walo Tabo Akulole Pepa Ibino Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale elawo
nopodawanomo idi Unu Duliyomolone piwisigitalo ebo uimo. Molemabute ebeno wato
anagogobeyamidadigi, ega:walo ebeno ololo egelano pukuilame keba kunula:ka: eba
kunula, ebene ebete tobolono tema pulite, ebeno agowa ebe motono kawokawo alo
netewa ela menago dowamotita keba kunula:ka: eba kunula.
2 Ebe tetelo nale ebeno kotolo ditani ebe tabo alomole pepa kuimo. Ebene ebete opo
duliyomololo eba utitalo, ebeno tumudi apu agowa kewa: kolomamo a:putite ega:walo
pele apu agowa gagale damelamo akoa:puti,
3 ebete ebeno tabo madodo unamo adipatelo tabo ebo gi, layono-gaate elawo kawono-
mago keba kunu kopolenakole eba kunu. Ebene tobolono sebeni gewataole tanalate
ebeno tabo eba wiyalo,
4 nale ibino tabo olowite bukamo akulolema: dowagelimo, ebe tetelo tabo madodo
idite Unu Duliyomolone pemaigate na ma kunu panani, “Ao, tobolono sebeni gewataole
tanalate degela, a:ma: bukamo akoakulola:la:! Ibino tabono tanalote waminalo ni-
tanamene!”
5 Ebene kewa: kolomamo ega:walo gagale damelamo da:puti, ebe elawo nopo-
dawanomote ebeno tumudi apu koto Unu Duliyomolamo eba adipatelo,
6 ebete potele opo duliyomolo ega:walo tobolo dosiyodiloliya ega:walo potele uwomua:
tetelo dokolinamene ebe Kawo Igilodawano mailamo nani tabonomo ma kunu gi, “Taula,
makopele tete ebe olopoligo!
7 Iyo, Godote iyalo tetelo dowaminiya, tete geyageyanomo petote ebe nopo ebeno
woki awokalimipi wokopiatamo walone dawokalimiya, ebete ebe nopono iyaiya tanalo
me tetelo kosiyodilolemene, mabu nanitabola, naba sebeni nopodawate ebeno tutele
da:molemene, ebe tetelo ebe iyaiya tanalono maimio tanalo ebo kowagilimene.”
8 Ebene dopamo Unu Duliyomolone da:pemaigi, ebe atu tabo madodote natamo
walo ma kunu ka:pi, “Kewa: kolomamo ega:walo gagale opamo da:puti, a:ma:le ebe
nopodawatamo toawete ebeno kotolo ditana ebe tabo akulole pepa na:nelawa:.”
9 Ebema: nale nopodawatamo tote pepa laema: ebe dananimo, ebe tetelo ebete
natamo negi, “Modobola, a:ma: lawa:wete nena. Me pepate a:imano tabo magumulo
golanomoma: keda:mene, molono gola keba kunula:ka: eba kunu, wiyasiya a:imano tepo
magumulo kakanomoma: keda:mene.”
10 Ebene nale pepa lawete denimo, nanitabola, naimano tabo magumulo molono
golama: eda:te, wiyasiya dalopogimo tepo magumulo kakanomoma: ebo edi.
11 Ebe tetelo nopodawate na walo nakanani, “Modobola a:ma: walo ka:towawete epo
epetapi bilibilinomatamo Godokono tabo na:nikiyawaonakiye. Iyo, ebeno ubi tanalodo
kebe tanalate iba:tamo ega:walo ibino iyaiya opamo ega:walo ibino iyaiya tabo gela
taneba epatamo ega:walo ibino iyaiya kawokawo elawodubatamo demaimioma:na:, ebe
iyaiya tanaloma: ibi na:nikiyawaolamenakiye.”

11

Godokono Nanitabo Tanalo Awokalimi Wokopi Netewa Ibino Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, Kawodawate
motono geyageya modobutino gaubu natamo ikanamete ma kunu gi, “A:ma: toawete na
Amamanateneno Iya Moto nemodobuta:wete, ega:walo ebe motolo ditana na watidilo-
neno patapata ka:nemodobuta:wete, ebene ebolo na damamanatenena a:ma:le ebe epo
akoneka:la:mioliye.
2 Wiyasiya a:ma:le na Amamanatene Motono kala magumulo ditana ebe bala apu
akomodobuta:la:, mabu nale nanitabokobi midia:piatamo 42 sagana tetelo kikalaemamo,
ebema: iba:te ebe tete geyageyadopolo na Amamanatene Motono bala apu ega:walo
naimano Yelusalema kawo duliyomolo kawonomo ibino dowa magumulo agowamo eba
mikitalo ibino kubakuba tanalo ebo kosiyodilolema:na:.
3 Ega:walo naimano tepo magumuno woki kawokalilaema: nale wokopi netewapiatamo
elawo kikalaemamo, ebema: 42 sagana magumulo, me tete ebe 1,260 egela tetela, iba:te
naimano tabo opo duliyomolo epatamo eba na:kiyawaolo, iba:te epono nanitabokobi
midia: mabuma: ibino tepo temeteme awokalima: kubakuba kaliku ka:pupulima:na:.”
4 Nanitabola, Kawodawa Godoko ebe opo duliyomolo Namutudawala, ega:walo me
ebeno tabo kiyawaopi netewa ibi ebeno ololo apulo delamota:na ebe olibi da:imi kewa
netewala ega:walo alo netewala.
5 Ebe mabuma: opo duliyomolo epate iba:tamo temeteme ikalaema: ubi diyatima:na:,
wiyasiya ibino tabo magumune Godokono elate pemaigate iba:tamo da:dowaona ebe epo

ebo kenalemene, iyo, piyate ibi netewapiatamo temeteme ikalaema: dowagelema:na:,
Godote ibi ma kunu kanakapulaemene.
6 Ebene me wokopi netewano tanalo ma kunula, iba:godolo elawo bitana ulama owo
tanalo kodiyoboma:, ebema: tete geyageyanomolo iba:te Godokono tepo magumuno woki
eba awokalilamenalo ulamate a:kowomene. Ega:walo iba:godolo elawo atumu ba:kitana,
iba:te epono nio obo kalimanomoma: ka:midilima: ega:walo olalati tanalo epetapi bilibili-
nomamo nanitabokobi midia:pi kalukolema:, iyo, kebe tetelo iba:te ubi diyatinakoma:na:
ebakobako iyaiya temeteme tanalo opo duliyomolo epatamo bikalamenakoma:na:.
7 Wiyasiya iba:te Godokono tabo kiyawao woko nanitabolo dopoliyama:na:, ebe tetelo
Iya Ololonomo Inamabu idite Idoko Bobo Kawonomo magumune podolote iba:go eba
pegowelalo elawonomoma: eda:te ibi ebo kanakapulaemene.
8 Ebene ebe elawo Inamabute ibino a:ela ape gito miyapate, iba:te epono kawo
duliyomolonomo idino inamabu olowame bai tetenomolo gito ka:polamota:nama:na:.
Ebe kawo duliyomolono magumu mailo ebe Sodomola ega:walo magumu mailo idi ebe
Isipitila, dopamo epate ebe atu duliyomololo Kawodawa Ya:suko kewa olotolowalo eba
tupuguimilo ebe atumu ebo anakapumiya.
9-10 Ebene iyaiya opo epo ega:walo iyaiya tama epo ega:walo iyaiya tabo gela taneba epo,
ibi bilibilinomate Godokono wokopi netewano a:ela ape eba ulamelelamelo bobo magu-
mamo alomoma: talena ebo kiyatilaema:na:. Ega:walo ibi netewapino a:ela mabuma: opo
duliyomololo dilukuliona ebe nanitabokobi midia:pi bilibilinomo magumulo epetapiate
epetapiatamo nilakapo inamabu eba ikameteuitalo ibino kalakala kawonomamo kadi-
patema:na:, iyo, ibino kalakala kawonomote kitanamene mabu tete geyageyadopolo ebe
Godokono woki awokalimipi netewate iba:tamo temeteme ikalamenakiya.
11 Wiyasiya ibino kalakala tanalote netewa-kapiya egelamo itanate, ebene egela idi eba
lawelo egela tuli tetelo ebo kolopoligomene. Iyo, nanitabola, ebe tetenomolo Godokono
igilote ebeno wokopi netewa magumamo popegate iba:te a:e magumune maimite, ebene
opo duliyomolo epate ibi igilolo eba ulamelo kawo tolenomo ebo lawiya.
12 Ebene ibi netewapiago gowelaopima: deda:onamiya, ebe nanitabokobi midia:piate
ibi eba ulamitalo, Godokono wokopi netewate ebeno tabo madodo kawonomo Unu
Duliyomolone pitalo ma kunu olowiya, “La: mamo na:podolala:!” ebema: iba:te tobolono
tema magumudo ebetamo ebo nodoliya.
13 Ebene ebe tetenomolo mumulu kawonomote maigate, kawo duliyomolono 7,000
epate eba a:elaolo ibino moto bilibilinomo magumulo, epetapi teni magumulo idi kapiya
kubanaki, idi kapiya kubanaki, motote eba kunu kubakubaiya. Ebe mabuma: piyate
a:elaoa:no iba:te kawonomamo eba toletoleolo Unu Duliyomolono Godoko ebo walogiya.
14 Umu numita:la:, kawokawo temetemenomo magumulo netewa tanalate a:petoa,
wiyasiya kapiya temeteme tanalo idi ebe na:pe!

Naba Sebeni Nopodawano Tutele Mole Tanalo

15 Ebene nopodawa idite ebeno tutele da:ka:moli, ebe sebeni tetema: edi. Ebema: ebe
tetelo epetapiate Unu Duliyomololo ibino iyaiya tabo madodo unamo dowadipalateliya,
na Yonete ibino tabo ma kunu olowimo, “Aimano Kawodawa Godoko ega:walo ebeno
Alibodawa Kelisoko, ibi netewapiate elawo kawonomo elawa:, ebema: me tetene wag-
ilimite uwomua: uwomua: tetelo ebe kapiyate opo kawonomono Kawo Elawodawama:
beda:namene!”
16 Ebe tetelo 24 watowatopiate Godokono ololo apulo kawokawo elawodubuno ilukuli
bai unamo dilukuliya, iba:te ibino ilukuli bai miyapate ibino ololo Godokono agowa
mabuamo eba alomolo ebe amamatelo
17 ebo geliya,

“Elawonomo Kawodawa Godo, opo duliyomolo wagilimia:no
a:ma: dopamo okolinamiyata,
ega:walo a:ma: ka:lo nokolinata!
Ale a:ma:tamo kalakala tabo adipatitama:,
mabu a:ma: a:imano elawo kawonomo elawa:ta,
ebene me tetene wagilimite
a:ma: kapiyate Kawo Elawodawama: beda:nama:ta!

18 “Nanitabokobi midia:piate a:ma:tamo eba dowaonalo,
a:ma: wiyasiya iba:tamo kawo dowanomo magumulo
ebo maigata.
Ebema: me tetela,

a:ma:le a:elaopino tanalo kanagilamelelaema:ta,
ega:walo me tetela,
a:imano woki awokalimipi ega:walo wokopi epetapi,
ibi bilibilinomate wadewade wiya
a:ma:godone kuwatema:na:.
Iyo, me tetela,
piyate a:imano mailo unamo dadipatena
ebe tuputupu epo bilibilinomo magumulo
kawokawopi ega:walo egegepi atumu
wadewade wiya a:ma:godone kuwatema:na:,
ega:walo me tetela,
piyate ibino kuba osiyodilole magumulo
opo duliyomolo da:kubaimiya,
a:ma:le ibi wiyasiya ka:kubailaema:ta."

19 Ebema: ebe tetelo Godoko Amamateno Iya Motote ebeno Unu Duliyomololo da:ena, ebete ebe motono gigiyu gito a:iyamidi, ebene iyalo tetenomolo Godote ebeno epo kowalubilinama: iba:tamo nopo diyatiya, na Yonete ebe nopono Talena Bokose moto gulo ebo uimo. Ega:walo ebe atu tetenomolo nokola kawokawonomo keba kunula:ka: ebako ulama kikopu ega:walo tobolono iyaiya gewataole tanalo ega:walo mole a:la:uwa:midaole tanalo ega:walo mumulu kawonomo, ebe tanalate kapimiya maimiutiya.

12

Kamiyale Ega:walo Kalimakalima Atelalo Kawonomo Ibino Tanalo

1 Ebe tetelo Godokono Unu Duliyomololo anoano tanalo kawonomo idite demaigi, na Yonete ebe tanalo ma kunu uimo, kamiyalete egela pulite ebeno agowa netewa saganamo eba a:putilo, ebene Kawodawate ebe mabuma: 12 mawela:mo kawo elawodubuno kelekele inamabu osiyodilote, ebete ebe inamabu kamiyaleno watamo ebo pulimi.

2 Ebe kamiyale lamitula, ebema: ebete gudu alaima: temeteme kawonomo eba olowitalo ebo iiti.

3 Ebene anoano tanalo idite Unu Duliyomololo ma kunu maigi, Kalimakalima Atelalo Kawonomo nale uimo, ebe teni kalitagonola ega:walo sebeni watagonola, ebene ebeno sebeni watolo sebeni kawokawo elawodubuno kelekele inamabute na:pola:meni.

4 Nale ebe eba umitalo ebete tobolo ununo mawele bilibilinomo magumulo, epetapi netewa-kapiya magumulo idi kapiya ebeno etamo opamo pawotanaki, idi kapiya opamo pawotanaki, ibi eba kunu kubailami. Ebene kamiyalete gudu alaima: dowageliti, Atelalo Kawonomote ebeno dopo apuamo ebo punuti, gudute menokono tepo magumune pawokalalo ebete gito kenama:.

5 Ebene ebe kamiyalete dubu gudu alaimi. Nanitabola, walone tetelo ebe gudute opo duliyomolono iyaiya epo bilibilinomono Kawo Elawodawama: keda:mene, ebene piyate eba:go gowelaopima: deda:oma:na: ebete auli gaubamo ibi kubanu kalukolemene. Ebema: Atelalote ebe gudu nama: dowageliti, Godokono nopodawate ebeno igilo eba pa:mula:melo ebe pelawa:digate Unu Duliyomolamo magatate Godokono Kawo Elawodawano okoli bailo ebeno dopo apuamo gito nadipi.

6 Ebe atu tetelo kamiyalete Atelalono elawo magumune gito alauli, Godote ebeno igilo mula:ema: bulu opolo iyalo dosiyodiliya ebe opega baiamo, ebene ebete 1,260 egelamo ebolo eba nokolinalo Godote ebe wadenomamo ka:buiyatenatemene.

7 Ebema: Godokono Unu Duliyomololo gowela tanalote demaigi, ebe tetelo Maikoloko ega:walo Godokono tuputupu nopopi epetapi iba:te Kawo Atelalonomo ega:walo ebeno nopopiago kubanu goweliya.

8 Ebene gowela magumulo Maikoloiate wato kikopu delawiya, ebema: iba:te Atelalo ebeno nopopiago Unu Duliyomolone elawonomamo eba a:na:ma:latelelo,

9 ibi bilibilinomo uwata:digate opamo gito piyalekiya. Nanitabola, Atelalo Kawonomo ebe opo duliyomolo wagilimi mabune kaluno ololamo dapawokaliya ebe dawala, ebeno mailo netewa ebe Kubadawala ega:walo Saitanatela, ebete opo duliyomolo epo bilibilinomo a:da: masigiolema: wagelena.

10 Ebe tetelo na Yonete Unu Duliyomololo idawano tabo madodo kawonomo olowimo, ebete ma kunu gi, "Ka:lo Godokono igilo mula: tanalote opo duliyomolo epatamo a:pemaiga! Iyo, ebeno elawo ega:walo ebeno Alibodawa Kelisokono elawote awokala pe, mabu me tete ebe ebeno Kawo Elawodawama: eda: tetela! Nanitabola, aimano Godokono Kawo Elawodawama: eda: tanalote a:pemaiga, mabu ebeno ololo apulo kebe

dawate dopamo idoko ega:walo egela bilibilinomolo a nanitabokobi midipi ekaki kuba osiyodilolepima: deka:minaki, ebete ebe Kubadawa Unu Duliyomolone a:peba:idili.
11 Ma kunu nanitabokobi midipiate ebe Kubadawano wato kikopu itamidamiya, mabu iba:te gowela magumulo ka:toletoleona: ibino nanitabokobi midi mabuma: ka:elaoma:, iyo, iba:te Godokono Wade Tabo da:kiyawaonaka ebe tabono nanitabo tanalamo ega:walo Sipi-goeo Da:pesono kalimamo elawonomoma: eda:ona.
12 Ebe mabuma: la: piyate Unu Duliyomololo dilukuliawenama, modobola la: bilibilinomo nekalakalala:! Wiyasiya la: epo ega:walo inamabu piyate opo duliyomololo ega:walo kewa: kolomolo dilukuliawenama, la: niyaniyalata mabu Kubadawate la:tamo a:piwisigi. Ebe iyatawala ebeno kuba osiyodilole tete gopowaima: neda:, ebema: ebete kawo dowanomo magumudo la:tamo a:pemaigi!”
13 Ebene na Yonete me tanalo idi kuimo, Godote Atelalo Kawonomo opo duliyomolamo da:peba:idili, ebete ebe tanalo eba piyatawitalo, dubu gudu dalaimi ebe kamiyale elawamo ebo a:na:ma:ti ebe ka:na:kubaima:.
14 Ebema: ebe tetelo Godote wali kawonomono tamu netewa kamiyaletamo ikami, ebete Atelalo atepate bulu opamo eba na:wa:lubialo ebeno igilo mula: bai ebo ka:nuima:. Ebene kamiyalete ebolo eba nokolinalo, Godokono igilo mula: tanalote ebegodolo netewakapiya ulamamo eba itanalo, ulama idi delaemene ebe ulamano tetenomamo ebo ka:nemaigamene.
15 Ebene kamiyaleno alaula: magumulo Atelalote ebe eba a:na:ma:talo, ebeno tabo magumune ulama obo kawonomote pemaigi ebe kamiyale lawa:digate ebeno igilo mula: baine gito katama:,
16 wiyasiya Godote kamiyaletamo walubi tanalo eba palibolo, damelate a:ka:tuwa: da:bolegali ebe tetelo damelate Atelalono tabone da:pemaigi ebe obo kawonomo gito imugudiamidi.
17 Ebe mabuma: Atelalote kamiyaletamo kawonomamo da:dowi, wiyasiya ebete ebe atepate gito ti ebeno gudi epetapiago ka:negowelanama:, ebe gudi ebe piyate Godokono totomu tabamo da:tudila:ona ega:walo Ya:suko mabuma: nani tabo da:kiyawaona ebe epola. Ebe tetelo ebe Atelalo Kawonomote tote opo duliyomolono kewa: kolomo balalo ebo nutiti.

13

Iya Ololonomo Inamabuno Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Iya Ololonomo Inamabu kewa: kolomo magumune pemaigitalo ebo uimo. Ebe sebeni watagonola ega:walo teni kalitagonola, ebene ebeno teni kalitalo teni kawokawo elawodubuno kelekele inamabute na:pola:lameni, ega:walo ebete ebeno sebeni watamo Godoko malogoma: mailo iyalo akuloliya.
2 Ebe Inamabuno ololo ma kunula, ebeno ape ebe elawo tumu pusino apela, ega:walo ebeno agowa ebe kawo elawo gaano agowala, ega:walo ebeno tabo ebe elawo layonogaano tabola. Ebene Atelalo Kawonomote ebeno elawo kawonomo Iya Ololonomo Inamabutamo gito ikami, ebe kapiyate opo kawonomolo kawo elawodubuma: keda:nama:.
3 Ebene nale ebeno wato idilo a:e bugomote ditameni ebo uimo, ebete ebe bugomo gowela magumulo lawi, wiyasiya ebe a:e tanalote ebegodolo olopoligote ebeno watote wadekobi walo gito kolowi, ebe mabuma: opo duliyomolo epo bilibilinomate anoanolo Iya Ololonomo Inamabu kalakalago ebo waloma:tiya.
4 Ebe atu tetelo epate Atelalo ebo amamatiya mabu ebete ebeno elawo Iya Ololonomo Inamabutamo nanitabolo ikami, ega:walo iba:te Iya Ololonomo Inamabu atumu eba kamamatelo ma kunu geliya, “Iya Ololonomo Inamabuno elawo beda: kawonomola:ka:! Nanitabola, lumagino elawo modoboa: me Inamabuago gowelama:!”
5 Ebene Godote 42 sagana Iya Ololonomo Inamabutamo ikami, ebete opo duliyomololo elawodawama: eba eda:nalo ebe a:ka:tuwa: ebe walogolo Godoko ebo kemalogoma:.
6 Ebema: Iya Ololonomo Inamabute eba kunu wageli, ebete Godoko eba malogolo ebeno mailono tanaloma: ega:walo ebeno Okoli Baino tanaloma: ega:walo Unu Duliyomololo dilukuliona ebe epono tanaloma: kubakuba tabo ebo kiyawai.
7 Ebe atu tetelo Godote ebetamo tete ikami ebete nanitabokobi midipiago eba gowelalo ibi ka:kubailaema:, ebe mabuma: ebete opo kawonomolo elawodawama: eba eda:nalo, iyaiya tama epo ega:walo iyaiya tabo gela taneba epo ega:walo iyaiya opo epo ibi bilibilinomate ebetamo ka:tudila:oma:na:.
8 Ebema: opo kawonomolo dilukuliona ebe epate Iya Ololonomo Inamabu ebo kamamatema:na:, wiyasiya Godote opo duliyomolo osiyodiloa:no dopamo kebe epono

mailo Sipi-goeo Da:pesono Igilo Bukamo dakulolelamiya ebe epo kapiyate ebe akama-
matema:na:, ebe Sipi-goeo Da:peso ebe kubakubapiate danakapumiya ebe dawala.
9 Ebene Godote negi, “Galagodawa, a:ma: me tabo wadenomamo nolowia!
10 Naimano nanitabokobi midipi magumulo nale kebe lumagitamo ubi diyatimo
epetapiate ebe idoko motamo gito naliboma:, iba:te ebe lumagi ebamo nanitabolo
kanaliboma:na:, ega:walo na kebe lumagitamo ubi diyatimo epetapiate ebe gowelaono
gila:mo anakapuima:, iba:te ebe gowelaono gila:mo nanitabolo kanakapuima:na:. Ebe
mabuma: naimano epate ebakobako temeteme duwatema:na:, modobola iba:te ibino
nanitabokobi midi magumulo kodakodalo eba lamota:onalo elawoa:noma: akoeda:oala:.”

Iya Ololonomo Inamabu Idino Tanalo

11 Ebene nale Iya Ololonomo Inamabu idite damela magumune podolutalo ebo uimo,
ebe netewa kalita ka:ma: demaimimita ebako dabi sipi-goeo da:peso keba kunula:ka: eba
kunula, wiyasiya ebeno tabo madodo ebe elawonomo atelalono tabo madodola.
12 Ebene ebe Inamabute dopamo demaigi ebe Iya Ololonomo Inamabu idino dopo
apulo eba utitalo elawo ebegodone ebo lawi, opo duliyomololo dilukuliona ebe epo
bilibilinomate ebeno tabamo ka:tudila:oma:. Ebema: me gabodo ebete epo kawonomamo
anali iba:te dopo Inamabu kamamatema:, ebe dopo Inamabu ebe a:e bugomote eba
itamenalo wadekobi walo da:kolowi ebe Inamabula.
13 Wiyasiya walone demaigi ebe Iya Ololonomo Inamabu idino tanalo ma kunula,
ebe kawokawo anoano tanalo osiyodiloledawala, ebema: ebete epo bilibilinomono ololo
apulo ela menago tobolo unune opo duliyomolamo gito powauti.
14 Nanitabola, Godote tete ebetamo ikami ebete dopo Iya Ololonomo Inamabuno
dopo apulo makomako anoano tanalo kosiyodilolema:, ebema: me anoano osiyodilole
magumulo ebete epo bilibilinomo a:da: eba masigiolelo ebete ibi kawiya ebo anali, iba:te
dopo Inamabuno ololo keba kunula:ka: ebako ida:da:li kosiyodiloma:. Ebe ubila epate ebe
dopo Inamabu eba amamatelo ebeno mailo unamo kadipatema:, mabu idite gowelaono
gila:mo ebe a:e bugomagoma: da:midi ebe wiyasiya ka:ea:.
15 Ebe tetelo Godote modoboma: degi, walone demaigi ebe Inamabute elawo ebo lawi,
epate kebe inamabu ibino kotamo dosiyodiliya ebe ida:da:litamo igilo kikaema:. Ebe
mabuma: dopo Iya Ololonomo Inamabuno ida:da:lite eba igilonalo, ebete opo duliyomolo
epatamo tabo kiyawao dowagilimi ibi ma kunu anali, piyate ebe amamatea:no modobola
epetapiate ibi gito nanakapulaema:na:.
16 Ebene egege ega:walo kawokawo epo, inamabu bilibila:gopi ega:walo inamabua:pi,
piyate wiya: woko dosiyodilona ega:walo piyate mani woko dosiyodilona, ebe epo
bilibilinomatamo me Iya Ololonomo Inamabute totomu ikalami iba:te ebeno pukala ibino
tumudi apu kotolo o wato kalilo kuwatema:.
17-18 Ebe tetelo epo bilibilinomo magumulo piyate ebeno pukala uwatea:no, ibi
kubailaema: ebete epetapiatamo talena iyatilami, iba:te olowame magumulo ebe
epatamo nao inamabu ega:walo mani a:kikalaema:na:. Ebema: la: piyate me buka
tabo dolowiawitama, la: niyatawala: me Iya Ololonomo Inamabuno pukala ebe ebeno
nabala, iyo, ebe nabano magumu ebe ebeno mailola. Ebema: modobola la: magumulo
mulodawate ebeno wade wokiamo me nabano magumu nelaemene, mabu nanitabola,
666 naba ebe Iya Ololonomo Inamabuno nabala.

14

Sipi-goeo Da:peso Ega:walo Ebeno Epo Ibino Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale
Yelusalema kawo duliyomolono unu damelalo* Sipi-goeo Da:pesote ebeno 144 taoseni
epago lamota:onalo ebo ulaimo. Nanitabola, ebe epono wato kaliamo ebete ebeno mailo
ega:walo ebeno Nabiwino mailo iyalo akulolelamiya.
2 Ebene Godokono Unu Duliyomolone da:pi, nale tabo madodo idi ebo olowimo, ebe
tabo madodo ebe elawonomola, obo kawonomono diyamo ega:walo tobolono gewata
diyamo keba kunula:ka: eba kunula, wiyasiya nale walo da:kemalagidilimo ebe tabo
wadenoma: gimo, epate begube kapimiya keba kunu ka:modonake eba kunu.
3 Ebe tetelo nale 144 taoseni nanitabokobi midipino tanalo ma kunu uimo, iba:te
Godokono Kawo Elawodawano okoli baino dopo apulo ega:walo ebeno netewa-netewa
Nopopi Iyanomono ololo apulo ega:walo 24 Watowatopino ololo apulo eba lamota:onalo
oli oale alapiya. Nanitabola, opo duliyomolo epo bilibilinomo magumulo ebe 144 taoseni

* **14:1:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa, Yelusalema duliyomolono mailo idi ebe Sayonola.

epo kapiyate ebe oli oale alapioma: modobola, mabu Kawodawate ibino igilo wiyaolete
Saitanakono idoko motone ebo wagailiya.
4 Me epo ebe kebe dubate ibi a:ka:tuwa: ibino ape talenama: eba midililo kamiyala:go
kapiyama: keda:onakia: me ebe dubula, iyo, iba:te kamiyale kuwatoliya:. Ebema:
nanitabola, Sipi-goeo Da:pesote kebamo da:tonako iba:te ebe ebamo gito waloma:tanaka,
mabu ebete opo duliyomolo epo bilibilinomo magumulo kebe epo Saitanakono idoko
motone dowagailiya ebe epo me ebe epola. Iyo, ebe ega:walo Godoko ibi netewapino
wade palinomono dopo nao inamabu keba kunula:ka:, me 144 taoseni epo ibi eba kunula,
5 ibino tabo magumulo a:da: elemasigi tanalo puliyanomola, ega:walo ibino osiyodilole
magumulo ibi tuputupunomoma: eba eda:olo kuba idite iba:godolo kitana:.

Godokono Netewa-kapiya Nopopino Tabo Gela Tanalo

6 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale
Godokono nopodawa idite tobolo unudo a:wa:lubitalo ebo uimo, ebe Godokono uwomua:
uwomua: teteno Wade Tabo atedawala. Ebema: piyate iyaiya opolo ega:walo iyaiya
tama epo magumulo ega:walo iyaiya tabo gela taneba magumulo dilukuliona, ebe epo
bilibilinomatamo me nopodawate Godokono tabo ka:na:kiyawaomene.
7 Ebene ebete kawonomamo negi, "Modobola la: bilibilinomo Godoko tolemelo ebe
unamo nadipata:la:, mabu tete a:pe ebete opo duliyomolo epono tanalo bilibilinomo
kanagilamelelaema:. Modobola la: bilibilinomo ebe namamata:la:, mabu opo duliyomolo
ega:walo tobolo unu, kewa: kawokawo kolomo ega:walo gito peka:ka:liyaole obo egege,
ebe me tanalo bilibilinomo Osiyodiloledawala."
8 Ebene me dopo nopodawano tabote dolopoligi, ebe tetelo nale idawano tabo ma kunu
kolowimo, "Ba:baloni duliyomolo kawonomo niyala! Dopamo ebeno epate ibino kate-
neno iyaiya kuba ubi tanalamo epo epetapi bilibilinomo ebo kubailamenakiya, lumagite
gamoda obo iditamo ikamelo keba kunu ka:kubaiminakole eba kunu. Nanitabola,
dopamo tetelo epate negelanakiya ebe kawo duliyomolo elawonomola, wiyasiya me
tetelo Godokono dowa magumulo ebe a:kubadiga!"
9 Ebene me nopodawano tabote dolopoligi, ebe tetelo nale idawano tabo ebe kolowimo,
ebe netewa-kapiya tete dawama: dedi ebe dawala. Ebete tabo kawonomamo ma kunu
gi, "Potele Iya Ololonomo Inamabuno pukala ebeno wato kalilo o kotolo lawete ebe
Inamabuno ida:da:li damamatemene,
10 Godote ebe lumagitamo ebeno kawo dowanomo kalili nanitabolo kikaemene, ebete
ebeno nio magumulo dopoliyamene ebeno tanalo gito ka:kubadigama:. Nanitabola,
ebeno kuba osiyodilole mabuma: ebe lumagite Sipi-goeo Da:peso ega:walo ebeno wade-
talena nopopino ololo apulo kawokawo temeteme kuwatemene, mabu ebete elawo
elanomo magumulo ega:walo kuba nibonomo maiga magumulo ebo ka:na:lutamene.
11 Ebema: ebete kebolo ka:lutamene ebe Ela Opono temate ununomamo eba odololo,
egela ega:walo idoko bilibilinomolo ela ami tete da:pesonomo a:kuimene, iyo, ebete
Iya Ololonomo Inamabu ebeno ida:da:liago eba amamalatelenalo ebeno mailono pukala
ebeno ape unulo kalakalago delawi, ebe mabuma: ebete kawokawo temeteme magumulo
uwomua: uwomua: tetelo bokolinamene."
12 Me ebe mabuma: na Yonete gemo, piyate Godokono totomu tabamo tudila:o mabuma:
temeteme duwatema:na:, modobola iba:te Ya:suko nanitabokobi midi magumulo kodako-
dalo eba lamota:onalo elawoa:noma: akoeda:oala:.
13 Ebene tabo madodo idi Unu Duliyomolone da:pi nale ma kunu olowimo, "A:ma:
naimano tabo bukamo ma kunu nakulola:, me tetene wagilimite uwomu egela teta:mo
nemaiga, piyate Kawodawa Ya:suko nanitabokobi midi mabuma: da:elaoma:na:, iba:te
nekalakalaoma:na:!"
Ebene Godokono Uliyanate natamo tabo ma kunu kiyawai, "Nanitabola, iba:te kawono-
mamo kekalakalaoma:na:! Iba:te natamo kebe mibomibo woko dosiyodilolenakiya ebe
woko magumune wadewade nolo da:ima:te a:pemaimionakiya, ebema: iba:te ebe woko
magumune wade ela kamioma:na:."

Godote Opo Duliyomolo Epono Tanalo Anagilamelelame Tanalo

14 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale
naimano dopo apulo Kawodawate tobolono keyakeya tema unulo lutalo ebo uimo. Ebe
Kawodawano ape opo lumagino ape keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo ebete ebeno
watamo kawo elawodubuno golodo kelekele inamabu pulite ebeno kotolo witi-laiso
otoleno ilo gilite itameni.
15 Ebene Godokono Unu Duliyomololo ditana ebe Amamateno Iya Moto magumune
nopodawa idite pemaigate, tema unulo da:luti ebe Kawodawatamo kawonomamo

na:pegi, “Tete a:pe! Modobola a:ma: a:imano gila:mo opo duliyomolono witi-laiso bilibilinomo notola:, mabu ebe inamabuate nanitabonomolo a:kodakodaiya!”
16 Ebema: potele tema unulo da:luti ebe Kawodawate ebeno witi-laiso otoleno gili adipatete opo duliyomolodo dapatanati ebe inamabu bilibilinomo otolete gito uwatoli.
17 Ebene Godoko Amamateno Iya Moto magumune nopodawa idite da:pemaigi, ebeno kotolo gala:ipi da:imi tapiono ilo gilite itameni.
18 Ebe tetelo Godoko watidilono patapata tamene ebeno nopodawa idite ka:pemaigi, ebe Godotamo kalimagono ikameono ela namutudawala. Ebene ebete gala:ipi da:imi tapiono gila:godawatamo kawonomamo negi, “Opo duliyomolono pali kawonomolo gala:ipi da:ima:te nanitabonomolo a:gumigumiya! Ebema: modobola a:ma: a:imano gila:mo ebe da:imi bilibilinomo netapia!”
19 Ebema: gila:godawate ebeno gili da:midai, ebete opo duliyomolono palino gala:ipi da:imi bilibilinomo tapiote Godote dopamo kawonomamo dobobiya ebe da:imi ii egedi-oleno nokola bobo magumamo gito niyaleki, mabu ebe bobolo Godote kuba osiyodilolepi-atamo ebeno kawo dowanomo kawokalimene.
20 Ebene Godokono Yelusalema kawo duliyomolo niyakabolo ebeno wokopiate ebe gala:ipi da:imi bilibilinomo agowamo eba mikitaolelo, ibino ape magumune kali-makalima obonomote kalima keba kunula:ka: eba kunu kawonomamo peka:ka:liti. Ebe tetelo ebe obono kulukulu ebe kolomo da:pesono kulukulu keba kunula:ka: eba kunula, iyo, ebe obote oso-goeono wato teta:mo eba nodololo 300 kilomitama: eda:te ebo neka:ka:li.

15

Godote Uwomu Sebeni Kawokawo Temeteme Opo Duliyomolamo Dapalibolemene Ebe Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Godokono Unu Duliyomololo anoano tanalo kawonomo idi ma kunu uimo, ebeno sebeni nopopiate opo duliyomolo epatamo sebeni kawokawo temeteme tanalo kikalaema: ebolo lamota:oniya. Nanitabola, iba:te uwomu tetenomolo opo duliyomolamo ebe temeteme tanalo palibole dolopoligomene, ebe tetelo Godokono kawo dowanomo tanalote atumu ka:kolopoligomene.
2 Ebene nale a:la:uli obo paka: kawonomote ditani ebo uimo, ebe magumune mole a:la:uwa:mida tanalate maimiya, ela keba kunula:ka: eba kunula. Ega:walo ebe obo paka: niyakabolo delamota:oniya, nale ebe nanitabokobi midipiate Godokono begube ibino kotolo pola:lamenalo kulaimo, ebe epo ibi piyate Iya Ololonomo Inamabuno wato kikopu delawiya ebe tuputupupila, iyo, iba:te gowelao magumulo ebe Inamabuno ololo ida:da:li ega:walo ebeno mailono 666 naba a:kubailamiya.
3 Ebema: Mosesete kebe oale ebeno woko namutudawa Godoko amamatema: dosiyo-diliya, ebe oale ebe atumu Sipi-goeo Da:pesono oalela, ebe tuputupupiate ebe oale eba alapiolo ma kunu geliya,

“Kawodawa Godo, a:ma: ebe Elawodawanomolata!
A:ma:le kebe kawokawo tanalo dosiyodilola:wena
ebe tanalo anoano-ibinomola!
A:ma: kapiya ebe uwomua: teteno Kawo Elawodawalata!
A:imano osiyodilole gabo
ebe tuputupunomola ega:walo nanitabonomola!

4 “O Kawodawa, a:ma: kapiyate Wade-talena Dawama: eda:nata,
ebema: epo bilibilinomate a:ma: tolemelo
a:imano mailo unamo badipatenakoma:na:!
Iyo, a:imano tuputupu osiyodilole tanalo
opo duliyomolo epatamo awokalilamiyata,
ebema: iyaiya opo epo bilibilinomate
a:ma: amamatema: ka:pelamolema:na:!”

5 Ebene ebe tanalo dolopoligi, Godokono sipi-goeo tama awokowiamida Talena Motote Yu epono ewoniagodolo da:enami, ebe Moto nale Unu Duliyomololo ma kunu uimo, ebe Moto tetenomolo ditana ebe Talena Bainomo Godote gito a:iyamidi.
6 Ebema: piyagodolo elawo ditani sebeni kawokawo temeteme opo duliyomolamo ka-palibolema:, ebe sebeni nopopiate Talena Moto gune ebo pemaimiya, ibi keyakeyanomo

wadewade kaliku pupulila, ega:walo ibino bodolo tetelo da:pola:lameni ebe gabigabi ebe wiya kawokawonomo inamabula.
7 Ebene Godokono netewa-netewa Nopopi Iyanomo magumune kapiya idite me sebeni nopopiatamo pemaigate iba:tamo sebeni golodo kalili gito pikalami, ebe kalili ebe uwomua: tetelo digilona ebe Kawodawa Godokono dowa tanalo kawonomamo tabokailamela.
8 Ebe tetelo Godokono kawo alonomo ega:walo ebeno elawote ebeno Talena Moto eba tabokaimilo temate kawonomamo ebo odoli, ebema: nanitabola, sebeni nopopiate opo duliyomolamo kawokawo temeteme dapalibolema:na:, ebe woko iba:godolo opoliya:no idawate ebe Talena Moto guamo opegama: a:ka:modobomene.

16

Godokono Kawo Dowanomo Tanalono Sebeni Kalilino Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, Godokono Talena Motone tabo madodote sebeni nopopiatamo kawonomamo degi nale ma kunu olowimo, “La: tolama:wete Godokono kawo dowanomo tanalono sebeni kalili opo duliyomolo epatamo na:nowadipapalamiala:!”
2 Ebema: dopo nopodawanomote tote ebeno kalili opo duliyomolamo danadipani, ebe tetelo piyate Iya Ololonomo Inamabu amamatelo ebeno pukala ibino apelo delawiya, ebe epono apene kawokawo kaniate eba maimiolo ibino temeteme kawonomoma: ebo eda:olami.
3 Ebene nopodawa idite ebeno kalili opo duliyomolono kewa: kolomamo danadipani, ebe netewa kalilima: eba eda:lo kewa: kolomono obote a:e lumagino kalimama: eda:te, ebe obo magumulo digilona ebe inamabu bilibilinomate gito a:elaiya.
4 Ebene nopodawa idite ebeno kalili opo duliyomolono iyaiya kolomo tuli ega:walo obo guli unamo danadipani, ebe netewa-kapiya kalilima: eba eda:lo epono nio obote kalimanomoma: ebo eda:olami.
5 Ebema: opo kawonomono obo watodawama: deda:na, ebe nopodawate tabo Kawodawatamo degi, na Yonete ma kunu olowimo, “Wade-talena Dawa, opo wagilimia:no a:ma: dopamo okolinamiyata, ega:walo me tetelo a:ma: nokolinata! Nanitabola, a:imano elawo magumulo opo duliyomolo epatamo kebe iyaiya tanalo dosiyodilola:wa: ebe tanalo tuputupunomola,
6 mabu iba:te a:imano woki awokalimipi ega:walo nanitabokobi midipi epetapi eba anakapulamelo ibino kalimate opamo eka:ka:liyaolamiya. Ebe mabuma: a:ma:le iba:tamo kalima ikalama:ta, iyo, iba:te da:nioma:na: ibino kuba osiyodilole mabuma: modobo wiya ebo kuwatema:na:.”
7 Ebene piyate dopamo Ya:suko mabuma: da:elaiya, nale ebe epono tabo madodote Godoko watidilono patapata magumune demaigi ma kunu olowimo, “Kawodawa Godo, a:ma: ebe Elawonomodawalata! A:imano osiyodilole tanalo tuputupu-ibinomola!”
8 Ebene nopodawa idite ebeno kalili egela unamo danadipani, ebe netewa-netewa kalilima: eba eda:lo egelate enaenanomoma: eda:lo opo duliyomolo epatamo temeteme kawonomo ebo ikalami.
9 Ebema: iba:te egelano kawo temeteme magumulo eba ilukulinalo ebo iyatawaiya, ibino iyaiya kawokawo temeteme tanalate Godogodone pemaimiya. Ebe mabuma: iba:te dowa magumulo ebeno mailoma: kubakuba tabo kiyawaiya, wiyasiya ibi ubia:nola ibino kuba osiyodilole magumune ebetamo olobila:ote ebe kowalogoma:.
10-11 Ebene nopodawa idite ebeno kalili Iya Ololonomo Inamabuno kawo elawodubuno okoli baiamo danadipani, ebe paibu kalilima: edi. Ebema: ebe Kubadawano opote idokonomoma: dedi, ebe tetelo opo duliyomolo epono kawokawo kanino temeteme mabuma: iba:te ibino mena eba aluwataolelo, Unu Duliyomololo dokolina ebe Kawodawa Godokono tanaloma: kubakuba tabonomo gelate, iba:te ubia:noma: ebo eda:iya ibino kuba osiyodilole tanalone ebetamo olobila:ma:.
12 Ebene nopodawa idite ebeno kalili Yupala:itisi kawo tuli unamo danadipani, ebe sikisi kalilima: eba eda:lo ebe tulino obote a:pa:enomo gito a:pa:i. Ebe mabuma: egelate da:pemaiganako eba apulo dilukuliona, kawokawo elawodubu epetapiate ebe kawo tulino gagale damelado pelamiya opo duliyomolo epo epetapiago ka:pa:gowelaoma:.
13 Ebe tetelo na Yonete kubakuba uliyana netewa-kapiyate talotalono ololamo eba maimiutalo ebo ulaimo, idite Atelalo Kawonomono tabo magumune pemaigate, ega:walo idite Iya Ololonomo Inamabuno tabo magumune ka:pemaigate, ega:walo idite Godokono mailamo A:da: Elemasigi Tabo Kiyawaodawano tabo magumune akopemaigi.

14 Nanitabola, ibi Saitanakono kubakuba uliyana epetapila. Iyo, iba:godolo ebeno
elawote itana ebeno anoano tanalo kosiyodilolema:, ebema: iba:te opo duliyomolo
kawonomamo ka:tolaema:na:, iyaiya opono kawokawo elawodubu bilibilinomo kapiya
baiamo magaelete, iba:te Elawodawanomo Godokono Kawo Egelalo epetapiate epetapi-
ago ka:gowelaoma:.
15 Ebe mabuma: Kawodawa Ya:sute ebeno epatamo ma kunu gita, “Umu numita:la:!
La:le iyatawa: tetelo nale la:tamo ka:pemamo, pilo dubute epono inamabu uwatema: keba
kunu ka:penakole eba kunu. Ebema: potele naimano pe tanaloma: olowiolo dokolina
ebete nekalakalamene, mabu pilo dawate ebeno wadewade kaliku a:kuwatemene, ebene
ebete epono ololo apulo kikopiya a:kepata:mene.”
16 Ebe tetelo Saitanakono netewa-kapiya kubakuba uliyanate opo duliyomolo epono
kawokawo elawodubu bilibilinomo ibino gowelao baiamo gito magaeliya, ebe opono
mailo Yu epono tabamo Amagedonela.
17 Ebene nopodawa idite ebeno kalili tobolo unamo danadipani, ebe sebeni kalilima:
edi. Ebema: Godoko Amamateno Iya Motolo ditana, ebe Kawo Elawodawano okoli baine
tabo madodote kawonomamo ma kunu pemaigi, “Taula, naimano woko olopoligo!”
18 Ebe tetelo tobolono iyaiya gewataole tanalo ega:walo mole a:la:uwa:midaole tanalate
maimiya, ebene mumulu kawonomote opo duliyomolamo pi. Nanitabola, Godote epo
osiyodilolete ibi opo duliyomolamo dalomiya, ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga,
iba:te ebako mumulu kuminakia: mabu ebe mumulu elawonomola.
19 Ebe mabuma: Ba:baloni kawo duliyomolote netewa-kapiya teta:mo iyaiya bo-
laliyaolete, ebene opo epetapino kawokawo duliyomolate atumu gito ka:kubakubaiya.
Eba kunu Godote Ba:baloni duliyomolo epono kawokawo kuba osiyodilole tanalo eba
malagidilolelo, ebete wiya iba:tamo gito ikalami, iyo, ibi bilibilinomate Godokono kawo
dowa tanalonomono kalili eba niolo ebo opoliyadigiya.
20 Ebene opo duliyomolo kawonomono damela unuununomo bilibilinomate
olopoligonomo eba olopoligolo, atu tetelo kewa: kolomolo da:pola:na ebe iyaiya mamoko
opo bilibilinomate obo magumamo gito ololuadigaiya.
21 Ega:walo kawokawo nokola keba kunula:ka: ebako ulama kikopuate opo duliyomolo
epatamo kawonomamo tobolo unune dowi, ebe ulama kikopuno mibo ebe 50 kilogala-
mala. Nanitabola, ebe iya ulamanomono mabuma: epono temetemete kubanomoma: eba
eda:lo, iba:te dowaote Godokono tanaloma: kubakuba tabo ebo geliya.

17

Dubu Bilibili Kamiyale Ega:walo Iya Ololonomo Inamabu Ibino Tanalo

1 Ebe tetelo Godokono kawo dowanomo kalila:go nopopi sebeni magumulo idite na
Yonetamo pete natamo tabo ma kunu pegi, “A:ma:le tanalo idi uima: mamo na:pa:. Nale
a:ma: kiyatuimamota, Godote Dubu Bilibili Kamiyaletamo ebeno kuba wiya keba kunu
na:kikaemene. Ebe Kamiyaleno tanalo a:ma: na:puma:, ebe epate kawokawo kolomo tuli
iyaiya tametamelo dosiyodiliya ebe kawonomo amama duliyomolola.
2 Nanitabola, opo duliyomolono kawokawo elawodubate ebe Kamiyaletamo pelame-
nakiya, iyaiya tetelo iba:te eba:go kapiyama: eba peda:onalo ibino kateneno kubakuba
ubi tanalo ebo ka:posiyodilolenakoma:. Iyo, opo duliyomolo epate eba:go kapiyama:
da:peda:onakiya iba:te ebo daedaleonakiya, dubate gamoda kawonomamo da:nionaka
eba kunu.”
3 Ebene nopodawate Godokono Uliyanano elawamo na bulu opamo demagatani,
ebe tetelo nale ebe Kamiyalete Kalimakalima Iyanomo Inamabuno unulo okolitalo
ebo nuimo. Ebe Kalimakalima Inamabuno tanalo ma kunula, ebe sebeni watagonola
ega:walo teni kalitagonola, ega:walo ebete ebeno ape unamo Godoko malogoma: mailo
bilibilinomo iyalo akuloliya.
4 Ebene ebe unulo dokoliti ebe Kamiyale kalimakalima kaliku pupulila, kawo elawo
kamiyalete inamabu keba kunu ka:pupulionakole eba kunu, ega:walo ebeno kuwokobelo
iyaiya golodo ega:walo wadewade a:la:uwa:da:ole nokola ega:walo negege tulukaula
na:pola:meni. Ebene ebeno kotolo ditani nale ebe golodo kalili ebo uimo, ebe kalili ebe
ebeno kateneno iyaiya kuba ubi tanalo ega:walo daleya ubi tanalo tabokanomola.
5 Ebema: ebete ebeno wato kaliamo ebeno mailo iyalo akuloliya ma kunu, “Na
ebe Ba:baloni kawo duliyomolola, naimano elawo kawonomola!” Ega:walo ebete
ebe mailono magumu awokalimite walo ma kunu kakuloliya, “Na ebe dubu bilibili
kamiyaleno Menokola, ebene nagodone kateneno iyaiya kubakuba ubi tanalo bilibilino-
mate maimionaka!”

6 Ebene nale ebe Kamiyaleno tanalo walo da:kuimo me tanalo ebo iyatawimo, epate
Ya:suko waloma:tapi magumulo kebe epo kanakapulamenaki, ebete ebe nanitabokobi
midipino kalima da:nionaki daedalema: ebema: edi, lumagite gamoda kawonomamo
da:ninako eba kunu.
Nanitabola, nale ebe Kamiyaleno iyaiya tanalo dulaimo ebema: kawonomamo anoanu-
timo.
7 Ebene nopodawate natamo negi, "A:ma: beda: mabuma: kanoanawita? Me
Kamiyaleno magumu tanalo nale a:ma: kiyatuimamota, ega:walo kebe inamabute ebe
daguwatanako ebe sebeni watagono ega:walo teni kalitagono Inamabuno tanalo atumu
ka:kiyatuimamota.
8 Ebe Kalimakalima Inamabute opo duliyomololo dopamo okolinami wiyasiya
ka:lo ebolo ka:luta:. Tete tatalila ebete Idoko Bobo Kawonomo magumune walo
da:kemaigamene opo duliyomolo epatamo ebeno igilago awokala ebo ka:pemaigamene,
mabu Godote ubi iyalo iyatiya opono uwomu tetelo ebe nanitabolo ka:kubaima:.
Wiyasiya Godote ebe kubaimia:no, dopamo nanitabokobi midia:piate ebe Inam-
abuno tanaloma: kawonomamo kanoanoma:na:, mabu ebete dopamo okolinami, ebene
ebeno tanalo dolopoligi wiyasiya iba:tamo walo na:kemaigana. Ebema: me tanalo
nanitabola, Godote opo duliyomolo osiyodiloa:no ebeno tuputupupino mailo Igilo
Bukamo dopamo dakulolelamiya, Kalimakalima Inamabu amamatepino mailote ebe
Bukalo a:ka:pola:lamenama:na:.
9 "A:ma: nolowia, me mulo kimalagidolo tanalola. Kalimakalima Inamabuno sebeni
wato ebe sebeni damelala, opo duliyomolo epate ebe damela unamo ibino kawo
duliyomolo iyalo osiyodilote, me tetelo Dubu Bilibili Kamiyalete ebe damela unulo
okolita. Ega:walo sebeni watono magumu idi ma kunula, ibi ebe sebeni kawokawo
elawodubula.
10 Me sebeni kawokawo elawodubu magumulo paibate iyalo olopoligiya, wiyasiya
me tetelo idite opo duliyomololo bokolina ega:walo idite walone ka:ka:pemaigamene,
ebene ebe uwomudawate da:pemene ebeno kawo elawodubuno tanalote tete da:pesolo
kitanamene.
11 Nanitabola, kebe dawate dopamo da:i ebe Kalimakalima Inamabute walo
da:kemaigamene, ebeno kawo elawodubuno tanalote eba itanalo ebete naba a:iti
tetedawama: keda:mene. Ebete dopamo eba okolinalo dopo sebeni kawokawo ela-
wodubu magumulo idima: eda:nami, wiyasiya ka:lo ebe opolo ka:luta:. Ebema:
nanitabola, ebete ebeno atu kawo elawodubuno gobebobo laema: walo ka:kemaigamene,
ebene opono uwomu tetelo Godote ebe gito ka:kubaimene.
12 "Ega:walo me tanalo idila. A:ma:le dulama:wa: ebe teni kalita ebe teni opo
epetapino kawokawo elawodubula, iba:te tete tatalila Kalimakalima Inamabuago elawo
kelaema:na: iba:te eba:go opo duliyomolo epono kawokawopima: kapimiya keda:oma:.
Nanitabola, Godote iba:tamo tete da:peso kikalaemene, iba:te ibino kawokawo ela-
wodubuno gobebobolo eba pola:nalo
13 Kalimakalima Inamabuago woki kapiyama: eda:ote ebeno iyaiya ubi tanalamo ebo
ka:tudila:oma:na:.
14 Ebema: iba:te ibino gowelaopi bilibilinomago kapiyakobi olowite Sipi-goeo Da:pesago
eba pegowelaolo, ebete wiyasiya ibino wato kikopu gito kelaemene mabu opo duliy-
omolo epono kawokawopi ega:walo elawodubu bilibilinomo magumulo ebe kapiya Ka-
wodawanomola, iyo, ebe kapiya ebe Kawo Elawodubula! Ebe mabuma: ebete iyalo tetelo
kebe epo ebeno nani waloma:tapima: keda:onama: deka:la:mioliya, ebe nanitabokobi
midipiate atumu wato kikopu nanitabolo ka:kelaema:na:."
15 Ebene Godokono nopodawate natamo tabo idi ma kunu gi, "A:ma:le ka:ma:
dulama:wa: ebe kawokawo iyaiya kolomo tulino tanalo ma kunula. Dubu Bilibili
Kamiyaleno kawo duliyomolote ebe kolomo tuli tametamelo itana, ebema: ebe iyaiya
kolomo tuli ebe opo duliyomolo kawonomono iyaiya epo bilibilinomola ega:walo ebe
epono iyaiya opola ega:walo ebe epono iyaiya tabo gela tanebala.
16 Ega:walo Kalimakalima Inamabuno teni kalita a:ma:le dulama:wa: ebe kawokawo
elawodubuno tanalo ma kunula. Iba:te Kalimakalima Inamabuago Dubu Bilibili
Kamiyaletamo kawonomamo eba dowaolo ebeno kaliku pupukulamelemete, ebeno
inamabu ega:walo mani ebegodone elawamo uwatemete, ebene ebe danakapuima:na:
ebeno katene naomete ebe elamo gito keba:idiloma:na:.
17 Nanitabola, Godote dopamo kebe ubi tanalo kiyatiyale ebete ebe woki kawokawo
elawodubuno tepo magumamo diyatimene, ebema: iba:te ibino woki kapiyama: eda:ote
Kalimakalima Inamabutamo ka:tudila:oma:na:, ebete ibido ebeno iyaiya ubi tanalo opo
epatamo ka:posiyodilolema:. Ebene Godote dopamo kebe tanalate maimioma: degiya,

ebe tanalo bilibilinomate nanitabolo maimiote dolopoligoma:na:, ebe kawokawo ela-
wodubuno elawote ebe atu teteno uwomuamo ka:nemaigate ebo ka:ka:nolopoligoma:na:.
18 Ega:walo kapiya tanalo idi ma kunula. A:ma:le duma:wa: ebe Dubu Bilibili Kamiyale,
ebe opo duliyomolono amama duliyomolo kawonomola, iyaiya opo epetapino kawokawo
elawodubu bilibilinomate ebe duliyomolono Kawo Elawodubuno iyaiya ubi tanalamo
a:tudila:onaka."

18

Godote Ba:baloni Kawo Duliyomolotamo Kuba Wiya Ikame Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale
Godokono nopodawa idite Unu Duliyomolone piwisigitalo ebo uimo, ebeno elawo
kawonomola ega:walo ebeno alote opo kawonomo a:pukuiamidi.
2 Ebene ebete ebeno tabo madodo unamo adipatelo negi, "Ba:baloni duliyomolo
kawonomo niyala, mabu Godokono dowa magumulo ebe a:kubadiga! Numa:la:, me
tetelo epate ebe magumulo kilukulina:, wiyasiya kubakuba uliyana bilibilinomo ega:walo
katene abale denalenaka ebakobako olaola bilibilinomo, ibi kapiyate ebolo ba:pola:na!
3 Iyaiya opo epo bilibilinomate Ba:balonigodone kateneno kuba osiyodilole tanalono
woki duwatenakiya, ebema: ebeno kuba osiyodilole tanalo ebe gamoda nio tanalo keba
kunula:ka: eba kunula, iyo, piyate Ba:balonino osiyodilole magumamo da:niwitionakiya
iba:te gito nedaedaleonakiya. Ebene opo duliyomolono kawokawo elawodubate atumu
ibino kateneno ubi magumulo ebetamo pelamenakiya, dubate dubu bilibili kamiyale-
tamo keba kunu ka:pelamenake eba kunu, ega:walo opo duliyomolono kawokawo bisnisi
osiyodilolepiate atumu ebe duliyomolono kateneno ubi gabodo ebetamo pelamenakiya
ibino inamabu kawonomamo eba:go ka:pedogodogoilaema:."
4 Ebe tetelo Godokono tabo madodote Unu Duliyomolone pitalo na Yonete ma kunu
olowimo,

"Naimano epala:,
modobola la: Ba:baloni duliyomolone na:nemaimiala:!
Na ubia:nola la: ebeno kuba osiyodilole tanalago
kapiyama: eda:oma:,
iyo, na ubia:nola la: ebeno kuba osiyodilole mabuma:
wiya eba:go uwatema:!
5 Nanitabola, ebeno kuba osiyodilole tanalate
bilibilinomoma: eda:omiya,
ebe kubate idi unamo idi unamo eba podololo
naimano Unu Duliyomolo a:pologi,
ebema: na Godote ebeno osiyodilole tanalo eba malagidilolemelo
wiya ebetamo nanitabolo kikaemamo."

6 Ebene Godote tabo walo eba kegitalo na Yonete ma kunu kolowimo,

"Modobola la: Ba:baloni duliyomolotamo
ebeno kuba wiya nikama:la:,
ebete epetapiatamo temeteme
keba kunu kikalamenakile eba kunu,
ebene la:le ebeno dopo wiya modobolo dikama:ema,
modobola la: ebetamo tete idilo
walo kawonomamo na:kikamiyala:!
Ega:walo ebete epo epetapi
ka:kubailaema: dosiyodiliya,
modobola la: ebe elawo gamoda kalili lawa:wete,
wiyasiya ebetamo nikamiyala: ebete ka:nima:
ebene ebete ebe kalili da:nimene,
modobola la: tete idilo walo na:kikamiyala:,
ebete daedalema: eda:te kubanomoma: keda:ma:!

7 "Ebete a:ka:tuwa: ebe walogolo inamabu
keba kunu ka:dogodogoilamenamile,
modobola la: ebako temeteme bilibilinomo
ebetamo nikameala:,
mabu ebete ebeno tepo magumulo negena,

‘Na modobola, na me opono Kawo Elawo Kamiyalela!
Ega:walo na amolea:, na dubu bilibila:godawala,
na uwomua: tetelo ii tanalo a:kiyatawanamo!’

8 “Ebema: numa:la:, ebeno amama tanaloma:
ebete egela kapiyalo na Kawodawa Godogodone
temeteme bilibilinomo kuwatemene!
Iyo, na Elawodawanomola,
ebema: nale ebeno tanalo eba anagilamelemelo
ebetamo gabugabu tanalo ega:walo ii tanalo
ega:walo baea: tanalo ikameote
ela ebo kapalibomamo ebe elate kenama:!”

9 Nanitabola, Godote Ba:baloni duliyomolotamo kuba wiya dikameomene, ebe tetelo opo duliyomolo epono kawokawo elawodubate ebe elate eba nitalo duima:na: iba:te ebe ebo ka:liyaema:na:, iyo, iba:te ibino kateneno kuba ubi gabodo eba:go kapiyama: eda:olo kubakuba tanalo dosiyodilolenakiya, ebema: iba:te ebe ela tema umilo gito kiimitama:na:.
10 Ebe tetelo iba:te atu kuba wiya laema: eba toletoleolo mulune putitatate ma kunu ka:pegelama:na:, “Ba:baloni duliyomolo kawonomo, a:ma: niyalata! Dopamo a:ma: elawonomoma: eda:namiyata, wiyasiya Godote a:ma:tamo wiya eba ikamelo a:ma: a:kubadigata!”
11 Ebema: kawokawo bisnisi osiyodilolepiate atumu ebe liyamelo kiimitama:na:, mabu opo duliyomolo epate ibino olowame inamabu walo a:kuwatenakoma:na:.
12 Iyo, ibino golodo ega:walo siliba mani, ibino wadewade a:la:uwa:da:ole nokola ega:walo negege inamabu, ibino wadewade keyakeya ega:walo kalimakalima pupuliono inamabu, ibino iyaiya kodakodanomo kewa ega:walo wadewade nibo kewa, iba:te me inamabu bilibilinomo walo a:kolowamenakoma:na:. Ega:walo iba:te ebakobako wadewade kewamo ega:walo auli inamabuamo ega:walo goeogoeono kalitamo ega:walo keyakeyanomo nokolamo dosiyodilolena, ebe iyaiya wiya kawokawonomo inamabu iba:te atumu walo a:kolowamenakoma:na:.
13 Ega:walo ibino iyaiya wade nibo maimio inamabu bilibilinomo, ibino gala:ipi da:imi obo ega:walo olibi kikopuno gadi ii, ibino palowa bae ega:walo witi-laiso, ibino kau-goeogoeo ega:walo sipi-goeogoeo, ibino oso-goeogoeo ega:walo osago dowapata:lamenaka ebe sa:liyota-pe, ibino wiya: wokopi maniamo ega:walo gowelao tanalamo duwatenaka, me iyaiya inamabu ega:walo epo iba:te atumu nanitabonomolo walo a:kolowamenakoma:na:.
14 Ebema: ebe kawokawo bisnisi osiyodilolepiate Ba:baloni duliyomolotamo kegelama:na:, “A:ma: kateneno ubi tanalamo da:dogodogoilama:wenamiya, ebe wadewade inamabu bilibilinomate a:ma:godone alatidia. Nanitabola, a:ma: uwomua: uwomua: tetelo motono wadewade a:la:ulio inamabu ega:walo gadigadi inamabu walo a:kulama:wenakomene!”
15 Iyo, ebema: Godote Ba:baloni duliyomolotamo kuba wiya dikameomene, kebe dubate ibino woko osiyodilo magumulo eba:go kawokawo inamabu da:dogodogoilamenamiya, iba:te atu kuba wiya laema: eba toletoleolo mulune putitatate ebeno tanaloma: ebo kiimitama:na:. Iba:te ebe liyamelo
16 ma kunu kegelama:na:, “Me duliyomolo kawonomo niyala! Dopamo ebete wadewade keyakeya ega:walo kalimakalima kaliku pupulinaki, ebene ebeno kuwokobelo iyaiya golodo ega:walo wadewade a:la:uwa:da:ole nokola ega:walo negege tulukaula na:pola:menami,
17 wiyasiya Godote ebetamo wiya eba ikamelo ebeno dogodogo inamabu bilibilinomate gito olopoligadigaoma:!”
Ega:walo atu tetelo kawokawo peno namutupi ega:walo ibino wokopi ega:walo piyate kewa: kolomolo bisnisi woko osiyodilolema: iyaiya dowapata:lamena, ibi bilibilinomate mulune putitatate
18 kawo duliyomolo elate eba nitalo da:puima:na: ebo kiimitama:na:. Iba:te ela tema umilo ma kunu kegelama:na:, “Me duliyomolo kawonomono elawote dopamo ditanami beda: kawonomola:ka:! Ebe tetelo ebako ololo duliyomolo idite kitanamia:!”
19 Ebene iba:te ibino tepo temeteme kawokalima: damela tuwae ibino watamo iyalekeote Ba:baloni liyamelo walo ka:kegelama:na:, “Me duliyomolo kawonomo niyala! Dopamo kewa: kolomolo dowapata:lamenamiya, ebe kawokawo peno namutupi bilibilinomate ebegodolo inamabu bilibila:gopima: eda:onamiya, wiyasiya Godote ebetamo wiya eba ikamelo ebeno inamabu bilibilinomate gito olopoligadigaoma:!”

20 Ebema: na Yonete tabo idi ma kunu kolowimo, “Godokono Unu Duliyomololo
dilukuliona ega:walo ebeno alibolepi dubu ega:walo ebeno woki awokalimipi ega:walo
ebeno epo epetapi bilibilinomo, modobola la: nekalakalala: mabu Ba:baloni duliyomolo
a:kubadiga! Iyo, ebete la:tamo kawokawo temeteme dikalametanakiya, ebe mabuma:
Godote ebetamo wiya ikame!”
21 Ebe tetelo nale elawonomo nopodawa idi ebo uimo, ebete nokola mibonomo
lawete kewa: kolomamo eba ba:idilolo negi, “Godote ma kunu ebeno dowa magumulo
Ba:baloni kawo duliyomolo eba kubaimilo opamo da:peba:idilomene, epate ebe walo
a:kuminakoma:na:.
22-23 Iyo, Ba:baloni, a:imano kuba wiyate nanitabonomolo a:pemaiga, mabu opo
duliyomolono inamabu dogodogopi magumulo a:imano bisnisi osiyodilolepiate
dopopinomoma: eba eda:onalo, a:ma:le a:imano giwali osiyodilole tanalamo opo epo
epetapi bilibilinomo a:da: masigiolenamiyata! Me mabuma: a:ma:godolo epate oale
alapio tanalo ega:walo begube modo diyamo walo a:kolowioma:na:, a:ma:godolo
atumu bibolo diyamo ega:walo tutele diyamo walo a:kemaimionakoma:na:! Iyo,
mulo wokopi dubuno iyaiya tanalo ega:walo kamiyaleno bae osiyodilole tanalo ebe
wokote a:ma:godolo kolopoligoma:na:, ebema: me wokono iyaiya diyamo atumu walo
a:ka:pola:nama:na:! Ebene epate a:ma:godolo wuiki alo walo a:kuima:na:, ega:walo koite
buwela:go kapiyama: eda: soliyomuno kalakala tanalote walo a:kitanamene.”
24 Ebema: na Yonete gemo, Ba:baloni kawo duliyomolote me gabodo Godogodone kuba
wiya elawe, mabu ebegodolo kuba osiyodilolepiate Godokono woki awokalimipi ega:walo
ebeno epo epetapi anakapulamenakiya, iyo, opo duliyomolo kawonomolo iba:te kebe
tuputupupi gito danakapulamenakiya ebe epono kalimate ebegodolo bitana.

19

Ba:baloni Duliyomolono Kuba Wiyano Tanaloma: Unu Duliyomolo Epono Kalakala Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Unu
Duliyomololo epono taneba kawonomote kapimiya degeliya ibino tabo madodo ka-
wonomo ma kunu olowimo, “Godoko nemoiala:! Igilo mula: tanalote ebegodone ne-
maigana, ebene amama tanalo kawonomo ega:walo elawo tanalo kawonomote ebegodolo
ba:pola:na!
2 Ebeno osiyodilole tanalo tuputupunomola! Ma kunu ebete Dubu Bilibili Kamiyale-
tamo kuba wiya nanitabonomolo ikame, mabu ebe Kawo Kamiyalete kateneno kubakuba
ubi tanalamo opo duliyomolo kawonomo eba kubaiminalo, ebeno dowa magumulo
Godokono wiya: wokopi gito anakapulamenaki.”
3 Ebene nanitabokobi midipino taneba kawonomote kawonomamo walo na:kegeliya,
“Godoko nemoiala:! Ba:baloni kawonomo duliyomolo elate denana, ebe ela temate
uwomua: uwomua: tetelo unamo bodolonamene!”
4 Ebene Godote ebeno Kawo Elawodawano okoli bailo eba okolitalo, ebe tametamelo
da:pola:niya ebe 24 Watowatopi ega:walo netewa-netewa Nopopi Iyanomo, iba:te
kapimiya ibino ololo ebeno agowa mabuamo eba alomolo ebe amamatelo negeliya,
“Taula! Godoko nemoiala:!”

Sipi-Goeo Da:pesono Kamiyale Lawe Soliyomu

5 Ebema: Godokono Kawo Elawodawano okoli baine tabo madodo idite da:pi, nale
ma kunu olowimo, “La: piyate aimano Godotamo tudila:olo ebeno wiya: woko dosiyo-
dilola:wenama, iyo, la: kawokawopi ega:walo egegepi, modobola la: bilibilinomate ebe
nowalogala:!”
6 Ebene epo bilibilinomate kapimiya degelitiya ibino tabo madodo nale walo
na:kolowimo, ebe tabo madodo elawonomola, obo kawonomote degenapenako ega:walo
tobolote degewataole ebe diyamo kawokawonomo keba kunula:ka: eba kunula. Iba:te ma
kunu geliya, “Godoko nemoiala:! Aimano Watodawa Kawonomote Kawo Elawodawama:
eda:na!
7 Ebema: modobola a bilibilinomate kawonomamo eba kalakalaolo ebe unamo kadi-
patiye! Nanitabola, Sipi-goeo Da:pesono Kamiyalete iyalo olosiyodilote ibino kapiyama:
eda: soliyomu tete emaiga,
8 ebene ebe soliyomuno tanaloma: Godote wadewade a:la:uwa:da:ole kaliku
keyakeyanomo ebe Kamiyaletamo ikame.” Ebe tetelo na Yonete me tanalo iyatawimo,
ebe pupuliono inamabu ebe nanitabokobi midipino iyaiya tuputupunomo osiyodilole
tanalola.

9 Ebema: Godokono nopodawate natamo negi, “A:ma: Bukamo tabo ma kunu nakulola:, Sipi-goeo Da:pesote ebeno Kamiyala:go kapiyama: eda: soliyomu baiamo ka:pelaema: kebe epo keka:la:mioliyale, ebe epate nekalakalaima:na:!” Ebene ebete ebeno tabo moga:melo walo na:kegi, “Me Godokono nani tabola.”

10 Ebema: nale ebe amamatema: ebeno agowa mabuamo gito gimo, ebete wiyasiya natamo negi, “Ao, a:ma: na akoamamanatena:la:! A:ma: ega:walo nanitabokobi midipi ekaki epetapi la: keba kunula:ka: na eba kunula, mabu na Godokono wiya: wokodawa idila, iyo, Ya:sute ebeno nanitabo tanalo dawokalimiya, la:le ebe tanalo kodakodalo keba kunu kelawa:wenama, na eba kunu kelawenamo. Ebema: modobola a:ma: Godoko kapiya namamata:.” Ebe tetelo na Yonete me tanalo iyatawimo, a nanitabokobi midipiate Ya:sukono nanitabo tanalo awokalima: kebe tabo ka:kiyawaonakoma:, ebe tabo ebe Godokono woki awokalimipiate dopamo dawokaliminakiya ebe atu tabola.

Kawodawa Ega:walo Ebeno Keyakeya Oso-goeo Ibino Tanalo

11 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, Unu Duliyomolo eba alagilitanalo nale keyakeya oso-goeo ebeno namutudawate ebe unulo okolitalo ebo uimo. Ebe oso-goeo namutudawano mailo ebe Nanitabo Tanalo Awokalimidawala, mabu ebete tuputupu gabodo epono tanalo eba anagilamelelamenalo kuba osiyodilolepiago ebo gowelaona.

12 Ebeno balidi ela menamu eba wamoteomelo ebeno watolo kawokawo elawodubuno kelekele inamabu bilibilinomate pola:meni, ega:walo ebete ebeno apa:mo ebeno mailo iyalo akuloliya wiyasiya idawate ebe mailono tanalo iyatawa:.

13 Ebene epate ebe deka:minaka ebe mailo ebe Godokono Tabola, ega:walo ebete da:puli ebe ga:ga: kaliku kalimagonola, ebe kalima ebe piyate eba:go da:gowelaona ebe dubuno kalimala.

14 Ebema: Unu Duliyomolo epono gowelaopiate wadewade keyakeya kaliku pupulite ibino iyaiya taneba magumulo keyakeya oso-goeogoeo epetapi unulo eba ilukulitalo ebe Kawodawa ebo waloma:tiya.

15 Ebene ebeno tabo magumune ilo gilite da:pemaigana ebete ebe gila:mo iyaiya opo epo kanakapulaemene, ega:walo ibi magumulo piyate ebetamo tudila:oa:no ebete auli gaubamo ibi kubanu kalukolemene, iyo, ebe tetelo ebete opo duliyomolono gala:ipi da:imi bilibilinomo uwatolete ii egedioleno nokola bobo magumamo iyalekete Elawodawanomo Godokono kawo dowanomo tanalamo ibi ebo ka:nimikitaolemene.

16 Ebene ebeno ga:ga: kaliku unamo ega:walo ebeno oke unamo ebete ebeno mailo kawokalima: tabo iyalo ma kunu akuloliya, “Opo duliyomolo epono kawokawopi ega:walo elawodubu bilibilinomo magumulo na kapiya ebe Watodawanomola, ega:walo na kapiya ebe Kawo Elawodawanomola!”

17 Ebe tetelo nale nopodawa idite egela unulo utitalo ebo uimo, ebene ebete tobolo unudo da:wa:lubiaolenaka ebe olaola bilibilinomo eba ka:la:milo iba:tamo kawonomamo ma kunu gepati, “La: mamo na:pelama:la:, Godokono soliyomu kawonomono bae ka:penaema:!

18 Gowelao magumulo da:elaoma:na:, ebe kawokawo elawodubuno katene ega:walo ibino gowelaopino katene, ega:walo gowelaopino watowatopi epetapino katene ega:walo ibino oso-goeogoeono katene, modobola la:le ebe iyaiya katene na:penaliyala:! Iyo, kebe epono igilate gowelao magumulo dolopoligoma:na:, ebe kawokawo epo ega:walo egege epo, mani woko dosiyodilona ega:walo wiya: woko dosiyodilona, modobola la:le pelama:wete ibi bilibilinomono katene na:popoliyadigaliyala:!”

19 Ebene nale Iya Ololonomo Inamabu ega:walo opo duliyomolo epono kawokawo elawodubu ibino gowelaopi bilibilinomago, iba:te eba paladabutitalo nale ebo ulaimo, iba:te ibino ubi tabo kapimiya ma kunu iyatiya, iba:te oso-goeo unulo dokoliti ebe Kawodawa ega:walo ebeno gowelaopi iba:go ka:gowelama:.

20 Ebema: gowela magumulo Iya Ololonomo Inamabu ega:walo Godokono mailamo A:da: Elemasigi Tabo Kiyawaodawa, Kawodawate ibi netewapi igilolo uwatelete Saitanakono Ela Bobamo gito niyaleki, ebe Bobolo nibo elawonomote maigana. Nanitabola, dopamo ebe A:da: Elemasigi Tabo Kiyawaodawate Iya Ololonomo Inamabuno dopo apulo kawokawo anoano tanalo dosiyodilolenaki, ebete ebe tanalamo nanitabokobi midia:pi a:da: ebo masigilinaki, iyo, piyate Iya Ololonomo Inamabuno pukala uwatete ebeno ida:da:li damamatenakiya ebe epate ebeno kuba gabamo wabuga:ta tanalamo gito gudinakiya.

21 Ebema: Kawodawate oso-goeo unulo dokoliti, ebeno tabone da:pemaigana ebe gila:mo ebete Iya Ololonomo Inamabuno waloma:tapi epetapi bilibilinomo gito anakapulami, ebene olaola bilibilinomate pelamete ebe gowelaopino a:elao katene kawonomamo da:penaliya ebo wugulamoli.

20

Kapiya Taoseni Ulamano Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:nami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Unu Duliyomolone Godokono nopodawa idi piwisigitalo ebo uimo, ebeno kotolo Idoko Bobo Kawonomono gigiyu ki ega:walo auli ale kawonomote pola:meni.

2-3 Ebe tetelo ebete Atelalo Kawonomo pelawa:digate auli ala:mo matuomeote Idoko Bobo Kawonomo magumamo neba:idilote gigiyu kiamo gito mopi, ebete kapiya taoseni ulama tetelo ebolo kokolinama:. Ebema: kapiya taoseni ulama magumulo Atelalote opo duliyomolo epo a:da: a:kemasigiolemene, wiyasiya ebe tete geyageyanomo dolopoligomene, Godote ebe Idoko Bobo Kawonomo magumune powolukote gopowai tete ebetamo walo ka:kikaemene ebete epo a:da: kemasigiolema:. Nanitabola, Atelalono mailo idi ebe Kubadawala, ebete opo wagilimi mabune kaluno ololamo dapawokaliya ebe dawala.

4 Ebe tetelo na Yonete epetapiate kawokawo elawodubuno ilukuli bailo eba pola:nalo ebo ulaimo, Godote iba:tamo elawo iyalo ikalamiya opo duliyomolo epono tanalo kanagilamelelaema:. Ebene nale me tanalo iyatawimo, ebe epo ibi piyate Ya:sukono tanalo awokalimi mabuma: ega:walo Godokono tabo kiyawao mabuma: kuba osiyodilolepiate ibino igilo diyaililamiya ebe a:elaopino uliyanala. Iba:te Iya Ololonomo Inamabu ebeno ida:da:liago amamalatelema: ubia:noma: eda:iya, ebema: iba:te ebeno pukala ibino wato kalilo ega:walo kotolo kuwatiya:. Ebe mabuma: Godote ibi igilamo walo kowadipalatelete iba:tamo elawo ebo ikalami, iba:te kapiya taoseni ulama magumulo ebeno Alibodawa Kelisago kawokawo elawodubuma: keda:onama:.

5 Ebene me a:elaopiate igilamo demaimiya, ebe tanalo ebe Godokono dopo tetela ebete a:elaopi igilamo wadipalatelema:. Nanitabola, kapiya taoseni ulama tetete dolopoligomene, ebe tetelo ebete a:elaopi epetapi atumu igilamo walo ka:kowadipalatelemene.

6 Ebema: piyate Godokono igilamo dopamo demaimioma:na:, ebe epate kawonomamo kekalakalaoma:na:, mabu a:e tanalono elawote iba:tamo walo a:kitanamene, ebene iba:te kapiya taoseni ulama magumulo Kelisago kawokawo elawodubuma: eba eda:onalo ebe ega:walo Godoko bamamalatelenakoma:na:.

Kawodawate Saitanatamo Kuba Wiya Ikame Tanalo

7 Ebene kapiya taoseni ulama tete dolopoligomene, Godote Saitanako idoko moto magumune owolukote ebetamo gopowai tete eba ikamelo,

8 ebete opo duliyomolo epono iyaiya opamo walo ka:tote ibi bilibilinomo a:da: eba nemasigiolelo ebo kanadabulatelemene iba:te Godago ka:gowelaoma:. Ebe tetelo Saitanate kebe epo dadabulatelemene ibino opo bilibilinomo magumulo kawokawo mailo netewa ebe Goga ega:walo Magogala, ibino gowelaopi dubu bilibilinomoma: eba eda:olo lumagite ka:la:miolema: modoboa:, iyo, ibi kewa: kolomono wiyo keba kunula:ka: eba kunula.

9 Ebene nale ebe gowelaopino tanalo ma kunu uimo, iba:te opo epono iyaiya apune pelamolete, ebene kebe epo Godote nilakapolo kawonomamo demalagidilolena iba:te ebe tuputupupi ka:kubailaema: ibino kawo duliyomolo ebo panakopa:midiya. Ebe tetelo wiyasiya Godote ela kawonomo Unu Duliyomolone dapalibi ibi bilibilinomo ebo kubailami,

10 ebene potele ibi a:da: demasigioli Godote ebe Kubadawa elawamo lawa:digate Ela Bobamo gito neba:idili, ebe Ela Bobolo nibo elawonomote maigana. Nanitabola, Godote ebeno mailamo A:da: Elemasigi Tabo Kiyawaodawa ega:walo Iya Ololonomo Inamabu atu Ela Bobamo iyalo iyalekiya, ebene me tetene wagilimite uwomua: uwomua: tetelo ibi netewa-kapiyate egela ega:walo idoko bilibilinomolo kawokawo temetema:go bilukulinama:na:.

Kawodawate Opo Duliyomolo Epono Tanalo Danagilamelelaemene Ebe Tanalo

11 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Kawodawate ebeno kawo elawodawano kawonomo keyakeya okoli bailo okolitalo uimo. Ebene ebeno ololo apulo opo duliyomolo ega:walo tobolo unu iba:te ibino inamabu bilibilinomago a:ka:tuwa: olopoligiya, ebema: lumagite ibi walo a:kulaemene.

12 Ebe tetelo piyate dopamo da:elaiya, nale ebe epo bilibilinomo, kawokawo ega:walo
egege atumu, iba:te Kawo Elawodawano okoli bai dopo apulo lamota:onalo ebo ulaimo.
Ebene nopopiate buka epetapi eba a:ilamelo Kawodawate ebeno Igilo Buka ebo a:iyamidi,
ebe iyaiya buka magumamo ebete opo duliyomolo epono osiyodilole tanalo iyalo
akulolelamiya. Ebe mabuma: ebete a:elaopino tanalo bilibilinomo me bukano iyaiya
tanalamo tuputupunomolo ebo anagilamelelami.
13 Ebene epo magumulo piyate ibino igilo kewa: kolomolo datutulateliya ega:walo
piyate A:elaopino Duliyomolamo dopamo da:niwitiya, ebe a:elaopi bilibilinomate Kawo
Elawodawano okoli baiamo pemaimiote, ebene ebete ibino iyaiya osiyodilole tanalo ebo
anagilamelelami.
14 Ebema: ebe tanalo dolopoligi Kawodawate A:elaopino Duliyomolo kubaima: ebe
duliyomolo Saitanakono Ela Bobo magumamo gito neba:idili, ebe Ela Bobo magumulo
netewa teteno a:e tanalote nanitabolo bitana,
15 ebene a:elaopi bilibilinomo magumulo kebe epono mailo Igilo Bukalo
pola:lamena:no, ebe epo bilibilinomo Kawodawate Saitanakono Ela Bobo magumamo
atumu a:ka:niyaleki.

21

Godokono Oli Unu Duliyomolo Ega:walo Oli Opo Ibino Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale oli Unu
Duliyomolo ega:walo oli opo ebo ulaimo, mabu Godote dopamo dosiyodiloliya ebe tagala
Unu Duliyomolo ega:walo tagala opo iba:te olopoligiya, ega:walo dopamo ditanami ebe
kewa: kolomote atumu kitania:.
2 Ebene nale Godokono oli Yelusalema kawo duliyomolote ebeno Unu Duliyomolone
ebegodone piwisigitalo ebo uimo, ebe duliyomolo ebe ebeno wade-talena duliy-
omolonomola. Iyo, ebe oli Yelusalema duliyomolo a:la:uwa:da:lenomola, oli kamiyalete
ebeno dubago kapiyama: eda:ma: soliyomu tetelo wadewade a:la:uwa:da:ole kaliku keba
kunu ka:pupulinakole eba kunu.
3 Ebe tetelo Godokono Kawo Elawodawano okoli baine kawo tabo madodo idite da:pi,
nale ma kunu olowimo, “Umu numita:la:, me tetene wagilimite uwomua: uwomua: tetelo
Godokono okoli baite opo duliyomolo epagodolo bitamenamene, ebema: iba:te ebe kapiya
eba amamatenalo iba:te ebeno nani epoma: beda:onama:na:.
4 Ebene iba:te kebe iyaiya tanaloma: dopamo diiminakiya Godote ebe tanalo ib-
ino wokine eba egebolelamelo ibino ipupu ebo kiya:da:olelaemene. Iyo, a:e tanalo
ega:walo a:e lumagi liyame tanalo, tepo temeteme tanalo ega:walo ii tanalo, ebe tagala
teteno mibomibo tanalo bilibilinomo Godote eba opoliyalelo epagodone nanitabonomolo
kolopoligomene.”
5 Ebe tetelo Kawodawate ebeno Kawo Elawodawano okoli bailo eba okolitalo tabo ma
kunu gi, “Umu numita:la:, nale ka:lo tagala teteno tanalo bilibilinomo oliolinoma: walo
na:ka:midilitamo!”
Ebene Kawodawate ebeno tabo moga:melo na Yonetamo na:kegi, “Me tabo ebe
nanitabonomola, iyo, epate nanitabokobi na:midima:na:, ebema: modobola a:ma:
bukamo nakulola:.”
6 Ebene ebete natamo walo na:kegi, “Taula, naimano woko bilibilinomo olopoligo! Na
Wagilimi Mabula ega:walo na Uwomula, iyo, na Dopola ega:walo Walogabola! Ebema:
obo kapete kebe epo dulamena, nale iba:tamo gito da:peka:ka:liyana ebe obo wiya:no
kikalaemamo iba:te uwomua: uwomua: tetelo kigilonama:.
7 Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi magumulo wato kikopu delaema:na:,
naimano wadewade tanalo bilibilinomate iba:godolo uwomua: tetelo ba:pola:nama:na:,
ega:walo iba:te na eba amamanatenenalo ibi naimano nani gudima: beda:onama:na:.
8 Wiyasiya piyate nanitabokobi midi magumune kuba osiyodilolepino elawo tolemete
dalautiya ega:walo piyate Ya:sugodone dolobila:iya, piyate kawokawo kuba osiyodilole
magumulo daleyapima: deda:iya ega:walo epo epetapi gito danakapulamiya, piyate
kamiyale pilo ega:walo dubu pilo osiyodilolepima: deda:iya, piyate giwali osiyodilole
ega:walo ida:da:li amamalatele tanalo diyatawaiya, piyate iyaiya a:da: elemasigi tabo
degeliya, Godote ebe iyaiya kuba osiyodilolepi bilibilinomatamo wiya eba ikalamelo
Saitanakono Ela Bobamo gito ka:niyalekemene. Nanitabola, ebe Ela Bobo magumune
nibo elawonomote maigana, ebema: ebe Bobolo ebe epono netewa teteno a:e tanalote
bitana.”

Godokono Oli Yelusalema Kawo Duliyomolono Tanalo

9 Ebe tetelo kebe sebeni nopopiate Godokono kawokawo sebeni temeteme kalili opo
duliyomolamo dopamo dapaliboliya, ibi magumulo kapiyate natamo pete ma kunu pegi,
“Mamo naːpaː, nale Sipi-goeo Daːpesono oli Kamiyale aːmaː kiyatuimamota.”
10 Ebene ebete Godokono Uliyanano elawamo na magatanete damela ununomamo
danadipini, ebe tetelo Godokono oli Yelusalema kawo duliyomolote ebeno Unu Duliy-
omolone ebegodone piwisigitalo ebete na ebo iyatunami.
11 Ebe duliyomolote Godokono alo kawonomago itani, ebemaː ebeno wade
aːlaːuwaːdaːle tanalo ebe wiya kawonomo gedo nokolate egelano alolo keba kunu
kaːlaːuwaːdaːlitanakole eba kunu.
12 Ebe duliyomolono kala kawonomola egaːwalo ununomola, ebene 12 gigiyu tetelo
Godokono 12 nopopiate lamotaːoniya ibaːte ebe duliyomolo wadenomamo katilaːnamaː.
Ebe tetelo nale gigiyuno tanalo ma kunu ulaimo, Isalaela epono 12 guno mailo magumulo
Kawodawate gigiyu idi unamo mailo idi iyatite, gigiyu idi unamo mailo idi kiyatite, eba
kunu ebete ibino 12 guno mailo ebe 12 gigiyu unamo iyalo akuloliya.
13 Egaːwalo ebe gigiyate ma kunu polaːni, egelate daːpemaiganako eba apulo netewa-
kapiya, egaːwalo egelate daːniwisiganako eba apulo netewa-kapiya, egaːwalo taidi apulo
netewa-kapiya, egaːwalo siyele apulo netewa-kapiya.
14 Ebene ebe kawo duliyomolono kala gaːdimino 12 mabumabu ebe 12 nokola
kawokawonomola, ebemaː Sipi-goeo Daːpesono 12 Alibolepi Dubuno mailo magumulo,
Kawodawate nokola idi unamo mailo idi iyatite, nokola idi unamo mailo idi kiyatite, eba
kunu ebete ebeno 12 Alibolepino mailo ebe 12 nokola unamo iyalo akuloliya.

15 Ebe tetelo natamo daːkiyawauti, ebe nopodawagodolo motono geyageya modobutino
golodo gaubu nitameni, ebete ebe kawo duliyomolono uwomu egaːwalo ebeno gigiyuno
uwomu egaːwalo ebeno kalano uwomu kaːnemodobulatolemaː.
16 Ebemaː nopodawate ebeno gaubamo ebe duliyomolono netewa-netewa apuapu
egaːwalo ebeno ununo modobo daːmodobulateli, nale me tanalo uimo, ebe iyaiya
modobuti kapiyanomola, iyo, modobuti idi 24 taoseni kilomitamaː edaːte, modobuti idi
24 taoseni kilomitamaː kedaːte, Yelusalema kawo duliyomolote ma kunu itani.
17 Ebene nopodawate kawo duliyomolono kala daːmodobuti, nale ebeno ununo
modobuti 60 mitamaː dedi ebo uimo. Nanitabola, ebe tetelo nopodawate kawo duliy-
omolono tanalo daːmodobulateli, ebeno osiyodilo tanalo ebe opo duliyomolo epate ibino
kawokawo moto egaːwalo duliyomolo keba kunu kaːmodobulatolenake eba kunu.

18 Ebene nale kawo duliyomolono tanalo ma kunu uimo, kawo duliyomolono
aːlaːuwaːdaːle wadenonomola mabu ebeno kala Kawodawate wade gedo nokolamo
osiyodilote, ebene kala magumulo daːpolaːni ebe iyaiya moto egaːwalo gabo ebete
wadenomo golodo inamabuamo osiyodiloliya, ebe golodo aːlaːuwaːdaːolenomola.
19 Ebene kala gaːdimino 12 mabumabuno kawokawo nokolano tanalo ma kunula,
ibi unamo nokola egege wiya kawokawonomo Kawodawate iyaiya alomoiya ibaːte
wadenomamo kaːlaːuwaːdaːolenamaː. Ebemaː kala gaːdimino dopo mabuno nokola ebe
gedamo aːlaːuwaːdaːle nokolala, tete nokola idi ebe bubamo aːlaːuwaːdaːle nokolala, tete
nokola idi ebe iyaiya titaːgonamo aːlaːuwaːdaːle nokolala, egaːwalo tete nokola idi ebe iya
gedo titi idaːmo aːlaːuwaːdaːle nokolala.
20 Ebene kala gaːdimino mabu idino nokola ebe keyakeyamo aːlaːuwaːdaːle noko-
lala, tete nokola idi ebe kalimakalimamo aːlaːuwaːdaːle nokolala, tete nokola idi ebe
gaːwiyamo aːlaːuwaːdaːle nokolala, egaːwalo tete nokola idi ebe iya bubu titi idaːmo
aːlaːuwaːdaːle nokolala. Ebene mabu idino nokola idi ebe iya gaːwiya titi idaːmo
aːlaːuwaːdaːle nokolala, tete nokola idi ebe iya gedo titi idaːmo aːlaːuwaːdaːle nokolala,
tete nokola idi ebe iya kalimakalima titi idaːmo aːlaːuwaːdaːle nokolala, egaːwalo
uwomunomono nokola ebe iya bubu titi idaːmo aːlaːuwaːdaːle nokolala.
21 Ebene duliyomolono 12 kawokawo gigiyu unulo 12 kawokawonomo negegete ebo
polaːni, gigiyu idi unulo kapiya negege kawonomo, gigiyu idi unulo negege kawonomo idi,
nale ibi eba kunu ulaimo. Egaːwalo duliyomolo tulinomolo ditani, nale ebe gabo atumu
aːkuimo, Kawodawate ebe gabo wade golodonomo inamabuamo aːlaːuwaːdaːlenomomaː
aːmidiya.

22 Nanitabola, Godoko ebe Kawodawa Elawonomola, ebemaː ebete Sipi-goeo Daːpesago
ebe kawo duliyomolono Talena Motomaː eba edaːonalo, ebolo amamateno moto idi
ketiyaː.
23 Egaːwalo ebe duliyomololo egelala saganala ibaːte kaːpukuilamenaː, mabu Godokono
alo elawonomo kapiyate ebeno opo pukuimina, iyo, ebe pukuilame ebe Sipi-goeo
Daːpesono alola.

24 Ebema: uwomua: uwomua: tetelo iyaiya opo epo bilibilinomate ebe kawo duliyomolono alolo eba wapata:lamenalo, ibino kawokawo elawodubate ibino wadewade inamabu bilibilinomo Kawodawatamo ka:pikameoma: ebamo bowadaenakoma:na:.
25 Nanitabola, egela kawonomolo ebe duliyomolono gigiyate a:ilamelo ba:pola:nama:na: epate magumamo ka:popila:oma:. Iyo, ebe duliyomolo atila:piate gigiyu a:kemopionakoma:na: mabu ebolo opote a:kidokonakomene,
26 ebema: uwomua: tetelo gabote bitanamene iyaiya opo epate ibino wadewade inamabu bilibilinomo ega:walo amama tanalo Kawodawatamo ebo ka:pikameonakoma:.
27 Wiyasiya numa:la:, ilipo tanalo osiyodilodawa ega:walo kuba daleya tanalo ega:walo a:da: tabo kiyawaodawa, iba:te ebe duliyomolo magumamo a:ka:popila:oma:na:. Kawodawate kebe epono mailo Sipi-goeo Da:pesono Igilo Bukamo iyalo dakulolelamiya, ibi kapiyate modobola ebamo opila:oma:.

22

Oli Yelusalema Kawo Duliyomolono Igilo Kolomo Tulino Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nopodawate Godokono uwomua: igilo kolomo tuli na ebo iyatunami, ebe obo ebe wade a:la:uwa:da:lenomola, Godoko ega:walo Sipi-goeo Da:peso ibino Kawo Elawodawano okoli baine eba pemaiganalo,
2 kawo duliyomolono tulituli gabodo neka:ka:liyana. Ebene ebe tuli bala apuapulo uwomua: igilo dikalamena ebe kewate nelamota:oniya, iba:te kapiya ulama magumulo 12 iyaiya sagana tetelo da:imi a:nolonaka ega:walo ibino paate opo duliyomolo epono iyaiya gabugabu ega:walo temeteme tanalo wadekobi midiolema: pola:na.
3 Ebema: Godote kebe tanalo kubakubama: kegenale, ebe tanalo bilibilinomo magumulo idi kapiyate ebeno oli Yelusalema duliyomolo kawonomolo a:kitanamene, iyo, ebe duliyomolote talenanomoma: eda:lo Godokono wokopiate ebe eba amamatenalo, ebe ega:walo Sipi-goeo Da:peso ibino Kawo Elawodawano okoli baite ebolo bitanamene.
4 Nanitabola, Godote ebe wokopino wato kaliamo ebeno mailo dopamo akulolelamiya, ebema: iba:te ibino balidinomamo ebeno ololo kuima:na:.
5 Iba:te ebolo eba ilukulinalo Kawodawa Godoko kapiyate ibino aloma: eda:te opo kawonomote walo a:kidokonakomene, ebema: egelano alo ega:walo wuikino aloma: ubi walo alomoa:no, iba:te uwomua: uwomua: tetelo kawokawo elawodubuma: eba:go beda:onama:na:.

Tete Tatalila Ya:sute Me Opamo Walo Ka:ka:pemene

6 Ebene na Yonete me tanalo bilibilinomo ulame dolopoligiya, ebe tetelo Godokono nopodawate natamo negi, “Me tabo apuapu nanitabonomola, iyo, kebe lumagite a:ma:godone dolowiomene, modobola ebete nanitabokobi na:midila:mene. Nanitabola, Kawodawa Godote ebeno Uliyanano elawo ebeno woki awokalimipiatamo keba kunu kapalibonakole, ebete eba kunu na opo duliyomolamo palibone, tete tatalila kebe tanalate demaimioma:na: ebe tanalo nale ebeno wokopi ka:piyatulaema:.
7 Iyo, Ya:sute epatamo ma kunu gena, ‘Umu numita:la:, tete tatalila na ka:pemamo!’ ”
Ebema: na Yonete gemo, piyate me buka apuapuno tabamo da:tudila:oma:na: iba:te nekalakalaoma:na:, mabu me tabo apuapu ebe Godote opo duliyomolamo maimioma: a diyatuamoi me ebe tanalola.
8 Iyo, na ebe Yonete, nale me iyaiya tanalo ulame tanalo ega:walo Godokono nopodawano tabo olowio tanalo dolopoligi, ebe tetelo nale ebe nopodawa amamatema: ebeno agowa mabuamo gito gimo.
9 Wiyasiya ebete natamo negi, “Ao, a:ma: na ako-amamanatena:la:! A:ma: ega:walo Godokono woki awokalimipi ekaki epetapi la: keba kunula:ka: na eba kunula, mabu na Godokono wiya: wokodawa idila, ega:walo la:le me bukano tabamo keba kunu ka:tudila:wenama, na eba kunu ka:tuduwatanamo. Ebema: modobola a:ma: Godoko kapiya namamata:.”
10 Ebene nopodawate ebeno tabo moga:melo natamo walo na:kegi, “Tete tatalila me buka apuapuno tabo bilibilinomate nanitabolo kemaimioma:na:, ebema: modobola a:ma: me tanalo waminalea:no epo bilibilinomatamo nawokalilamiye.
11 Wiyasiya opo duliyomolo epo magumulo piyate kubakuba tanalo ega:walo daleya tanalo dosiyodilolenaka, ebakobako epate woki iyakobi midilia:no opono uwomu teta:mo atu iyaiya tanalo nosiyodilolenakoma:na:. Ega:walo piyate tuputupu tanalo dosiyodilolenaka ega:walo wadewade talena magumulo dilukuliona, ebakobako epate kuba gabamo wabuga:ta tanalamo gudia:no iba:te atu wadewade tanalo nosiyodilolenakoma:na:.”

12 Ya:sute tabo ma kunu gena, “Umu numita:la:, tete tatalila na ka:pemamo. Ebema:
epate kebe iyaiya tanalo dosiyodilolenakiya, nale ebe tanalo dapanagilamelelaemo ibi
bilibilinomatamo wiya modobolo ka:pikalamolemamo.
13 Na ebe Wagilimi Mabula ega:walo na Uwomula, iyo, na ebe Dopola ega:walo
Walogabola!
14 “Ebema: piyate ibino ga:ga:ga:ga: kaliku dukulaolenaka iba:te nekalakalaonama:na:,
mabu na Kawodawate iba:tamo modobo tabo kegemamo iba:te naimano kawo duliy-
omolamo nanitabo gigiyudo popila:ote, uwomua: igilo dikalamena ebe kewane da:imi
ka:penaoma:.
15 Wiyasiya gaagaa keba kunula:ka: ebakobako epo na Kawodawate ibi kodiyobole-
mamo iba:te naimano kawo duliyomolamo a:ka:popila:oma:na:. Iyo, kubakuba ilipo
tanalo osiyodilolepi ega:walo giwali iyatawaopi, piyate kamiyale pilo ega:walo dubu pilo
dosiyodilolena, piyate epo epetapi anakapulaema: dowagelena ega:walo piyate ida:da:li
damamalatelena ega:walo piyate a:da: tabo kalakalago da:kiyawaona, ibi bilibilinomo
magumulo kapiya idite naimano duliyomolamo a:ka:popegamene.
16 “Na ebe Ya:sutela, Da:ibidikono walonepi magumulo Kawo Elawodawama:
deda:namo ebetela, iyo, na Gugi Mawelela mabu oli egela walo tetelo na kawonomamo
a:pukuilamenakomo. Me mabuma: nale naimano nopodawa la: iyaiya sosi epatamo
apalibomo, la:le me iyaiya tanalo wadenomamo kiyatawaema:.”
17 Ebema: Sipi-goeo Da:pesono Uliyanate ega:walo ebeno Kamiyale iba:te ebetamo
kapimiya gelana, “Modobola, a:ma: na:pa:!”
Ebema: piyate me tabo dolowioma:na:, modobola ibi bilibilinomate ebetamo atumu
na:kegelama:na:, “Modobola, a:ma: na:pa:!”
Ebene obo kapete kebe epo kulamenale, modobola iba:te ibino ubilo Sipi-goeo
Da:pesotamo na:pelaema:na:, iba:te ebeno uwomua: igilo obo wiya:no ka:pa:nioma:.

Yonekono Uwomu Tabo Buka Ka:la:mioledawatamo Degiya

18 Nanitabola, me buka apuapuno tabo ebe Godokono ubilo opo duliyomolamo
demaimioma:na: ebe tanalola. Ebema: piyate me tabo dolowioma:na:, na Yonete iba:tamo
kodakoda tabo ma kunu gemo, kebe lumagite me buka kubaima: iya tabo kapiya idi
da:pesonomo me bukamo diyatimene, Godote ebetamo kuba wiya kikaemene, iyo, me
buka magumulo kebe kawokawo temeteme tanalate opo duliyomolo epatamo pelaema:
dawokalilamena, Godote ebe atu temeteme ebetamo nanitabolo kapalibolemene.
19 Ega:walo kebe lumagite me buka kubaima: iya tabo idi kapiya da:pesonomo me
bukane gito degebolemene, Godote ebegodone ebeno wadewade tanalo kuwatemene, iyo,
ebete Godokono talena duliyomolo magumamo a:ka:nopegamene ebema: ebete uwomua:
igilo dikalamena ebe kewano da:imi a:ka:nenamene.
20 Ebema: Ya:sute me buka apuapuno tabo bilibilinomo nanitabonomoma: gelo ebe
a:ka:tuwa: ma kunu gena, “Nanitabola, na tatalila ka:pemamo!”
Ebene na Yonete wiya tabo na:kegemo, “Taula! Kawodawa Ya:su, a:ma: na:pa:!”
21 Modobola Kawodawa Ya:sukono nilakapo tanalote ebeno epo bilibilinomagodolo
nitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

BUKA MAGUMULO DA:POLA:NA
EBE KODAKODA TABONO MAGUMU TANALOLA

A:da:me (Luk 3.38; Lom 5.14; 1 Kol 15.22,45; 1 Tim 2.13-14; Yud 1.14)

A:da:meko ebe Godote dosiyodiliya ebe dopo lumagila, ebete ebe damela tuwaeamo osiyodiliya. Me A:da:mete ebeno kamiyale Ibiago, iba:te epo bilibilinomo magumulo dopopima: ediya Godokono totomu tabo dadikamidaliya, iyo, ebe tetene wagilimite mamo pemaigi epo bilibilinomate atumu Godokono iyaiya totomu tabo owakalamiya.

A:ibalayama

A:ibalayamako ebe Yu Epo bilibilinomono ewono nabiwila. Iyalo tetelo Godote ebe aniya, ebete ebeno nabiwino opo atepate oli opo ida:mo ka:toma:, mabu Godote ubi iyatiya ebe ega:walo ebeno walone gudi ibi bilibilinomate ebe oli opolo uwomua: tetelo kilukulionama:. Ebema: A:ibalayamate Godokono tabamo tuduwatate, Godote ebe diyatumiya ebete ebe mulu opamo gito tiya, me tetelo epate ebe opo Isalaela opoma: ka:minaka. Nanitabola, A:ibalayamate ebe opo kawonomono iyaiya duliyomololo eba watatepaonatolo, ebeno a:e uwomuamo eba kunu okolinami.

Godote ebeno nopo A:ibalayamatamo ma kunu iyatiya, ebe ega:walo ebeno walone gudi ibi bilibilinomate Godokono ubi tanalamo nanitabolo da:tudila:onakoma:na:, ebete ibi ebeno ga:lima gudima: eba ka:la:minalo ibi wadenomamo ba:buiyalatelenamene. A:ibalayamakono kamiyaleno mailo Selatela, iba:te tete geyageyanomolo gudia:no okolionamiya, wiyasiya A:ibalayamate kadelenomoma: eba eda:nalo, Godokono anoano osiyodilo tanalodo Selate gudu Aisa:keko ebo alaimiya.

A:iga (Gal 4.21-31)

A:igako ebe A:ibalayamakono kamiyale Selakono wiya: woko buwelela. Selate gudu alaimia:no ebete A:igako ebo aniya, ebete A:ibalayamago kapiyama: keda:ma:, ebene ebe gabodo A:igate A:ibalayamakono gudu Isamaelako alaimiya. Wiyasiya dopamo tetelo Godote nani tabo A:ibalayamatamo egiya, ebete ebetamo Selado gudu kikaema:, A:igagodonea:, iyo, ebete ubi ma kunu iyatiya, Selakono gudu Aisa:kekono walone gudi magumudo me opo epono Igilo Mula:dawa Ya:sute me opamo kapowakalama:.

Ebene Selate Aisa:keko alaimite, tete idilo ebete A:igatamo da:dowiya ebe mabuma: ebe iyabaiamo gito alibiya. Ebe tetelo A:igate ebeno gudu Isamaelago tote Sainai Ununomo Damelalo ebo nokolionamiya, ebe damela ebe Godote A:igakono walogabo apune Mosesetamo iyaiya totomu tabo dikameiya ebe atu damelala. Me mabuma: Polote Galesiya bukalo a niyatuamena, A:igako ebe ulima: eda:na. Ma kunu piyate demalagidilona, iba:te Godokono totomu tabo bilibilinomamo eba tudila:onalo Godote ibi ebeno tuputupupima: ebo keka:la:imene, ebe epo niyaniyala. Iba:te mibo woko magumulo eba ilukulionalo wade tanalo idi Godogodone a:kelawenama:na:, eba kunu wiya: woko buwele A:igate ebeno gudu Isamaelako mabuma: wade tanalo idi kelawiya:.

Wiyasiya Ya:sute kewa olotolowalo dosiyodiliya, piyate ebe tanalo nanitabokobi da:midina, ibino tanalo iyala. Godote ibino nanitabokobi midi tanalodo ibino kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo degebolelaemene ibi kapiya ebeno nani tuputupupima: ebo keka:la:imene.

A:loni (Luk 1.5; Ali 7.40; Yu Epo 5.4; 7.11; 9.4)

A:loniko ebe Libaikono walone gudu idila, me Libaite Ya:ikobokono 12 dubu gudi magumulo idima: eda:nami. Yu epo bilibilinomo magumulo Godote A:loniko ebe lawiya ebete ebetamo kalimagono inamabu ikameodawama: keda:nama:, ega:walo ebe atu tetelo Godote negiya A:lonikono walogabo apune ebeno walone dubu gudi kapiyate ebe atu woko Yu epo mabuma: bosiyodilonakoma:na:.

Me A:loniko ebe Mosesekono naniwila. Yu epate Isipiti opolo mibomibo wiya: wokonomo osiyodilo magumulo eba ilukulionalo, ibi netewate Godokono elawamo ebe opone ibi ebo wagailiya iba:te Ka:inane opamo ka:tolaema:. Me Ka:inane opo ebe Godote dopamo A:ibalayamakono walone guda:tamo nanitabolo ikalaema: degiya ebe opola.

Aisa:ke (Ali 7.8; Lom 9.6-9; Yu Epo 11.9)

Aisa:keko ebe A:ibalayamako ega:walo Selako ibino gudula, Godote ibino nanitabokobi midi mabuma: anoano osiyodilo tanalodo iba:tamo ikalamiya, ebete dopamo tabo nanitabonomolo keba kunu kegiyale eba kunu. Me mabuma: Godokono igilo mula: tanalote me opo epo bilibilinomatamo Aisa:kekono walone gudido piya, iyo, Ya:sute Yu epo magumudo me opamo pawokaliya.

Aisaya (Ma:t 3.3; Ali 8.30; Lom 9.27-29)

Aisayako ebe Godokono woki awakalimipi magumulo wade wokodawanomo idima: eda:nami. Aisayakono walogabo apune Ya:sute pete me opolo eba pokolinalo kebe tanalo bilibilinomate ebetamo da:pemaimioma:na:, Godote Aisayado ebe tanalo bilibilinomo dopamo awokalilamenaki.

Ba:baloni Kawo Duliyomolo

Ba:baloni ebe kawo duliyomolonomo idino mailola. Iyalo tetenomolo ebe duliyomolono opo epate Yu epago eba gowelaolo wato kikopu delawiya, ebe mabuma: iba:te Yu epo bilibilinomo epetapi ibino mulu opamo ebo magataliya, iba:te ebolo 70 ulama magumulo wiya: woko iba:tamo osiyodilolenamiya (Ma:t 1.11-12,17; Ali 7.43).

Awokala Bukalo Yonete Ba:baloni kawo duliyomolo idino tanaloma: gita, ebe Ba:baloni duliyomolo idi ebe ulila, ebe ulite Yoneko tetelo Loma kawo duliyomolono nanitabokobi midia:pino kuba osiyodilole tanalo ebe awokalimita, ega:walo ebe ulite ka:lo a tetelo me opo kawonomolo dilukuliona ebe nanitabokobi midia:pi bilibilinomono tanalo atumu ebe kawokalimita (Awo 14.8; 17.5; 18.1-24).

Ba:ilama (2 Pit 2.15; Yud 1.11; Awo 2.14)

Me dubu Ba:ilamagodolo kawo elawonomote nitanami Godokono iyaiya woki tanalo kawokalilamenakoma:, wiyasiya ebe mani kawonomamo eba malagidilonalo tete epetapilo Godotamo tuduwatama: ubia:noma: eda:naki.

Ebema: tete idilo Mowa:ba opo epate Yu epago gowelaoma: eba wagelitalo, ibino kawo elawodubute Ba:ilamatamo tabo ma kunu alibiya, ebete ebetamo pete ebeno ololo apulo Godoko kanama: ebete Yu epo gowela magumulo elawoa:kobi ka:midilima:. Ebene Godote Ba:ilamako naniya, “A:ma: akotoala:,” wiyasiya Ba:ilamate Mowa:ba epono kawo elawodubugodone kawo maninomo nelaemu malagidiliya, ebema: ebete Godokono tabamo tuduwata:no ebeno donoki-goeo unamo okolite ebeno to gabodo gito wagilimiya. Ebe mabuma: Godote ebeno nopodawa ebo nalibiya, ebete gabo tetelo Ba:ilamako kananakapuima:. Ba:ilamate Godokono nopodawa umia:no, wiyasiya ebeno donoki-goeote ebe umite tole lawete ebamo gito nutiya. Ebene Ba:ilamate dowate donoki-goeo gaubamo danagalimiya, ebe tetelo Godote elawo donoki-goeotamo ebo ikamiya ebete Ba:ilamakono daedale woki tanaloma: lumagino tabo madodamo ebe kawiya kanama:.

Da:ibidi

Yu epono kawokawo elawodubu bilibilinomo magumulo Da:ibidiko ebe idila, ebeno mailote elawodubu bilibilinomo epetapino mailo odoiliya. Ebeno oli ape tetelo ebete Godoko kawonomamo nemalagidilonami, ebema: Godote ebe lawiya kawo elawodubu gobebobolo woko kosiyodilonama:. Da:ibidite Godoko amamateno oale bilibilinomo epetapi osiyodilolete, ebe oaleno iyaiya tabono tanalo Sam Oale Bukamo ebo akuloliya.

Ebene Da:ibidikono walogabo apune kawo tanalonomote ma kunu pemaigiya, ebeno walone gudi magumulo epono Igilo Mula:lelamedawa Ya:sute ebo awakoliya, Godote ebeno woki awokalimipi magumudo dopamo keba kunu ka:kiyawaonakile eba kunu (Ma:t 1.20-21; 22.41-45; Mak 12.35-37; Luk 2.4-7; 20.41-44; Lom 1.3; Awo 22.16).

Elaya (Ma:t 11.14; Mak 9.4; Lom 11.2; Ya:i 5.17)

Godokono woki awokalimipi magumulo Elayako ebe idila, Godote ebedo kawokawo anoano tanalo epetapi osiyodilolenaki.

Epo Obamo Waduba:midaole Tanalo

Ya:suko tetelo Yonete Yodane kolomolo epo bilibilinomo epetapi obamo waduba:midaolea:no, ebete ibi nanaliya iba:te ibino iyaiya kubane olobila:ote obamo aduba:mida tanalo ebo kelaema:, mabu epo epetapiate ebe tanalodo kiyatawaoma:na: iba:te ibino ilukuli magumulo iyama: eda:ote Godotamo tudila:oma: ubi biyatinakoma:na:.

Ebema: ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga, kebe lumagite Ya:suko nanitabokobi midite obamo aduba:mida tanalo delaemene, ebe tanalote me netewakapiya tanalo kawokalilaemene.

1) Ebe lumagite ebeno iyaiya kuba osiyodilole magumune nanitabolo olobigi.

2) Ya:sute kewa olotolowalo ebeno kuba egebolemete da:dodolomatilimiya, ebete ebe tanalo nanitabokobi na:midina.

3) Ebete ubi niyatina ebeno okoli magumulo Godokono ubi tanalamo ka:tuduwatanama:.

Godoko Amamateno Iya Moto

Yelusalema kawo duliyomololo Yu epono Godoko Amamateno Iya Motote na:enami, ebene iba:te iyaiya tete epetapilo Godotamo kalakala soliyomu kosiyodilolema: ebamo daladabutinakiya, iba:te ebe motolo kalimagono inamabu ega:walo nilakapo inamabu epetapi Godotamo ebo ikameonakiya.

Piyate Godoko amamatema: da:pelamenakiya, iba:te ebe motono kala magumumo opila:ote ebamo utitatama: talenate kitanamia:, wiyasiya Godotamo kalimagono ikameopi dubu kapiyate moto guamo opila:oma: modoboma: eda:onamiya, iyo, iba:te epo epetapi mabuma: moto guno Talena Bailo Godotamo woko ebo osiyodilonakiya. Ega:walo ulama bilibilinomo magumulo kapiya tetenomolo Godotamo kalimagono ikameopino Kawo Watodawanomote a:ka:tuwa: ebe motono Talena Bainomamo nopeganaki, Yu epo bilibilinomono iyaiya kuba osiyodilole mabuma: ebete Godokono ololo apulo kalima ebetamo ebo nikameonaki.

Ega:walo ebe motono kawo tanalonomo idi ebe ma kunula, dopamo ebeno Talena Bai ega:walo Talena Bainomo tetenomolo kaliku ubilite nitanami. Wiyasiya Ya:sute da:iya me kaliku ubilite bolegale unune wagilimite opamo gito piwisigiya, mabu Godote ubi niyatiya ebe osiyodilo tanalodo me opo epo ma kunu kiyatulaema:, ebete gabo a:iyamidiya ebeno ololo apuamo Ya:suko nanitabokobi midipiate tolea:no ebetamo ka:pelamenakoma:.

Godoko Amamateno Sipi-goeogoeo Tama Awokowiamida Moto

Yu epate 40 ulamamo bulu opolo eba latepaonatolo, Mosesete Godokono ubi tanalamo tuduwatate me Sipi-goeogoeo Tama Awokowiamida Moto ebo adipatiya, epate opo idine opo ida:mo dowapata:lamenama:na: me motote iba:godolo eba itanalo iba:te Godoko ebolo kamamatenakoma:.

Me moto gulo Talena Bai ega:walo Talena Bainomo na:pola:namiya, ebene Talena Bainomolo Godokono Talena Bokosete itanami. Godote ebeno teni kawokawo totomu kebe kawokawo nokola netewa unamo kakuloliyale, Mosesete ebe nokola ebe Talena Bokose magumamo alomiya iba:te ebolo ka:pola:nama:. Ebene Yu epate Godoko Amamateno Iya Moto Yelusalemalo etea:no, iba:te dopamo ibino iyaiya kuba osiyodilole mabuma: me Sipi-goeogoeo Tama Awokowiamida Motolo kalimagono inamabu Godotamo ikameonakiya.

Godokono Kawokawo Nopo Netewa Ebete Epo Mabuma: Dalomiya

Me opo epo magumulo kebe tetelo dubu netewate nopo idi diyatima:na:, dubu idite iditamo wade tanalo idi osiyodiloma: eba analo, ebeno namutudawate ebetamo wade tanalo idi osiyodiloma: atumu kakanamene. Wiyasiya Godokono nopo iyati tanalo eba kunua:, ebete epatamo kebe wade tanalo osiyodiloma: dowagelemene ebe a:ka:tuwa: kegemene. Godokono Bukate a niyatuamena ebete kawokawo nopo netewa ebeno epo mabuma: alomiya.

Tagala Nopo – Godote Mosesetamo ebeno totomu tabo eba ikameolo, ebete ebe naniya kebe epate ebe totomu bilibilinomamo nanitabolo da:tudila:onakoma:na:, ibi kapiyate ebeno epoma: beda:onama:na:. Wiyasiya me opo epo niyaniyala, mabu ibi magumulo lumagi idigodolo elawo kitana: Godokono ubi tanalo bilibilinomamo eba tuduwatanalo ebeno nani tuputupudawama: keda:nama: (Luk 1.72; Ali 3.25; 7.8; Gal 3.17; Yu Epo 9.1).

Oli Nopo – Walone tetelo Godote ebeno nopo idi Ya:sudo atamo ma kunu awokalimiya, Ya:sute kewa olotolowalo epo mabuma: kebe tanalo kosiyodiliyale, piyate ebe tanalo nanitabokobi da:midima:na: Godote ibino iyaiya kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo egebolelamete ibi ebeno nani tuputupupima: ebo keka:la:imene (Ma:t 26.28; Mak 14.24; Luk 22.20; Lom 11.27; 1 Kol 11.25; 2 Kol 3.6; Yu Epo 7.22; 8.6-13; 9.15; 10.16,29; 12.24; 13.20).

Godokono Nopopi (Ma:t 4.11; Mak 1.13; Luk 1.8-20,26-38; 22.43; Ali 12.6-11; 27.23; Yu Epo 1.14)

Godokono nopopiate ebeno Unu Duliyomololo ebeno ololo apulo ilukuliona. Iyaiya tete epetapilo Godote ibi me opamo apalibolenako iba:te ebeno epo eba buiyalatelenalo ibi kowalubilinama:, ega:walo tete epetapilo iba:te ebeno epatamo ebeno tabo ebe watenaka. Godokono nopopi ebe uliyanala, wiyasiya tete epetapilo iba:te me opo epono ololamo epatamo pemaimionaka.

Godokono Talena Bokose (Yu Epo 9.4; Awo 11.19)

Me bokose Yu epate Moseseko tetelo kewamo osiyodilote, wiya kawonomo golodo inamabuamo gito muliya, ebene Godote ebeno teni kawokawo totomu tabo netewa nokolamo dakuloliya Mosesete ebe nokola, ega:walo A:lonikono gaubu, ega:walo ma:na mailagono bae kalili me bokose magumumo ebo alomiya. Me bokosete Godoko Amamateno Sipi-goeogoeo Tama Awokowiamida Motono Talena Bainomolo itanami, mabu ebe bokose ega:walo ebe magumulo da:pola:namiya ebe inamabuate talenanomoma: eda:onamiya, iyo, ebe inamabu magumudo Godote ebeno kawo elawonomo ebeno Yu epatamo awokaliminaki.

Godokono Totomu Tabo Ebete Mosesedo Epatamo Dikalamiya

Iyatawaopiate negelana Godokono Bukalo dopo paibu buka ebe Mosesete Godokono iyaiya tabo dakuloliya ebe bukala, iyo, Godote Sainai Ununomo Damelalo kebe iyaiya totomu tabo ega:walo iyatulame tabono tanalo ebetamo dikameiya, ebe tanalo bilibilinomate me buka magumulo ba:pola:na.

Godotamo Kalimagono Ikameopi

Moseseko tetelo Godote Yu epo magumulo dubu epetapi alomiya, iba:te epono iyaiya kuba osiyodilole bilibilinomo mabuma: ebetamo kalimagono inamabu ikameopima: keda:onama:. Me dubate dopamo Godoko Amamateno Sipi-goeogoeo Tama Awokowiamida Motolo ibino woko osiyodilolenakiya, wiyasiya walone tetelo Yu epate Yelusalemalo Godoko Amamateno Iya Moto detiya, ebe tetene wagilimite Godotamo kalimagono ikameopiate woko ebolo osiyodilolenakiya.

Me dubu magumulo kapiyadawate ibino Kawo Watodawanomoma: eda:nami, ebete ulama bilibilinomo magumulo kapiya tetenomolo epo bilibilinomono kuba osiyodilole mabuma: gautu-goeono kalima Godotamo ikameonaki, ebete ibino kuba bilibilinomo egebolelamete ka:dodolomatililaema:.

Guliki Epo Ega:walo Ibino Tabo

Ya:suko tetelo me epate ibino Guliki opolo ilukulionamiya, ibino kawokawo duliyomolo netewano mailo ebe A:tenese ega:walo Kolinila. Me Guliki epono iyaiya sukulu wadewadenonomola, ebema: ibino iyatawate iyaiya opo epo epetapino iyatawa nanitabonomolo odoiliya. Me mabuma: opo kawonomolo epate Guliki epono mulo iyatulame ega:walo osiyodilole mabuma: ibi unamo nowadipalatelenamiya.

Ega:walo me tanalo idila. Ebe tetelo opo kawonomolo piyate sukulamo da:tolamenakiya, iba:te buka ka:la:miole tanalo ega:walo tabo kiyawao tanalo ega:walo bukamo tabo akulole tanalo Guliki tabamo ebo iyatawaonakiya. Ebe mabuma: Godokono Buka magumulo da:pola:na piyate ebe iyaiya buka dosiyodiloliya, ibi bilibilinomo epetapiate ibino iyaiya tabo Guliki tabamo ebema: akuloliya.

Ibi (2 Kol 11.3; 1 Tim 2.13)

Ibiko ebe dopo dubu A:da:mekono kamiyalela. Godote me opo kawonomo ega:walo iyaiya inamabu bilibilinomo eba osiyodililelo, sikisi egela tetelo ebete A:da:meko osiyodilote, ebene ebe dubuno ala goa kapiya lawete Ibiko ebo osiyodiliya. Ebene Saitanate kaluno ololamo Ibitamo da:pemaigiya, ebete ebeno a:da: elemasigi tabamo tuduwatate, Godote dopamo kebe da:imi naoma: talenama: kegiyale, Ibite ebe da:imi gito niya ega:walo ebete da:imi epetapi ebeno awitamo ikamete, ebete atumu gito keniya. Eba kunu Godokono totomu tabo wakalamipi magumulo ibi netewapi ebe dopopima: ediya, ebema: ebe tetene wagilimite me opo epo bilibilinomate Godokono iyaiya totomu tabo atumu a:kowakalaminakiya.

Isalaela

Isalaela mailo ebe Godote A:ibalayamakono walone gudu Ya:ikobotamo dikamiya ebe mailo idila. Walone tetelo Yu epate ibino Ka:inane opotamo me atu Isalaela mailo ebe kikamiya, ebema: ka:lo me opo epate ebe opo me mailamo ka:minaka.

Isipiti

Isipiti opo ebe Isalaela opo niyakabolo ditana ebe opo idila. Dopamo tetelo Yu epate me Isipiti opolo 400 ulamamo eba ilukulionalo wiya: wokopima: eda:onamiya (Ali 7.30-38).

Iso (Lom 9.13; Yu Epo 11.20; 12.16-17)

Aisa:kekono nedewale dubu gudi Ya:ikoboko ega:walo Isoko magumulo Isote naniwima: eda:nami. Wiyasiya tete idilo ebete ebeno bae kape kopoliyama:, kapiya teteno bae ekawigodone eba lawelo ebeno dopo guduma: eda: tanalo kawo tanaloa:ma: gelo ekawitamo gito ikamiya.

Ka:inane (Ali 7.4-16,44-45; 13.19-20; Ya:i 2.25)

Ka:inane opo ebe Godote Yu epatamo ikalaema: ibino ewono nabiwi A:ibalayamatamo nanitabonomolo degiya ebe opola.

Kawo Elawodubu Elodi

Godokono Bukalo netewa-netewa kawokawo elawodubate Elodi mailamo dilukulionamiya, ale ebe dubuno tanalo ma kunu ulamenama:.

1) Ya:sute dawokaliya ebe tetelo dopo Elodite Yudiya opono kawo elawodubuma: eda:nami (Ma:t 2.1-22; Luk 1.5).

2) Ya:sute Godokono tabo anoano osiyodilole tanalago da:kiyawaonatiya ebe tetelo Elodi idite Ga:lili opolo kawo elawodubuma: eda:nami. Me Elodite Elodiyasiko ebeno kamiyalema: pilo gabodo lawete, ebene ebete Yoneko obamo waduba:midaoledawano wato gito itamidamiya, ega:walo Ya:sukono a:e tetelo Paeletete ebe me Eloditamo alibiya ebete ebeno tanalo kanagiyamidaema: (Ma:t 14.1-12; Mak 6.14-29; Luk 23.6-12).

3) Ya:sukono alibolepi dubate ebeno sosi wagilima: iyaiya opo epetapilo woko dosiyodilolenamiya ebe tetelo Elodi idite kawo elawodubuma: eda:nami. Me Elodite Yonekono naniwi Ya:imesikono wato itamidamete, ebene ebete Pitako anakapuima: atumu kowageliya (Ali 12.1-23).

4) Ega:walo Elodi idi ebeno mailo idi ebe Agilipatela, ebete gabamanino tabo anagiyamida bailo Polokono iyaiya tabo olowiya (Ali 25.13–26.32).

Keliso / Mesaya

Epate Ya:suko me netewa mailamo ka:minaka. Keliso mailo ebe Guliki epono tabo mailola, ega:walo Mesaya mailo ebe Yu epono tabo mailola, wiyasiya ibino magumu kapiyala, ebe magumu ma kunu itana, 'Godokono Alibodawala.'

Kewa Olotolowalo Lumagi Tupuguimi Tanalo

Ya:suko tetelo Loma gabamanino osiyodilo tanalo ma kunula. Kebe tetelo lumagi idite kawo kuba tanalonomo dosiyodilomene, keba kunula:ka: ebete dowa magumulo lumagi idi danakapuimene, ebe tetelo iba:te ebeno kuba wiya ikaema: kewa olotolowamo eba tupuguimilo ebeno kotamo ega:walo agowamo ikoko kanagilamolema:na:. Ebene iba:te ebe kewa lawete damelamo gito kaima:na:, epate ebe eba umitalo ebete kawo temetema:go ebe osiyodilo gabodo eba kunu ka:ema:.

Libai (Yu Epo 7.5,9,10)

Ya:ikobokono 12 dubu gudi magumulo Libaiko ebe idila. Dopamo Godote Moseseko aniya, ebe Amamateno Sipi-goeogoeo Tama Awokowiamida Motolo me Libaikono gu dubu kapiyate epo epetapi mabuma: woko kosiyodilolenama:. Walone tetelo Yu epate Godoko Amamateno Iya Moto Yelusalemalo detiya, Libai gu dubate atumu ibi a:ka:tuwa: woko ebolo osiyodilolenakiya.

Loma Kawo Duliyomolonomo

Ya:suko tetelo Loma duliyomolo ebe Itali opo epono kawo duliyomolonomola, ibino kawo elawodubunomo Sisako ebeno gabamani wokopiago me duliyomololo ilukulionamiya. Me Loma kawo duliyomolone Sisate ebeno gowelaopi iyaiya opo epetapi bilibilinomamo alibolenaki, iba:te ebe opolo eba nilukulionalo epagodone ta:kese mani kawonomo uwatelamete ibino gabamanino iyaiya woko kosiyodilolenama:. Ebe mabuma: ulama epetapi bilibilinomolo Yu epate ubi niyatinamiya Loma epono gowelaopi ibino Isalaela opone elawamo ka:na:ma:latelema:, wiyasiya iba:te ka:modobonamia:.

Lota (Luk 17.28-33; 2 Pit 2.7)

Lotako ebe A:ibalayamakono ekawino gudula. Ebene Godote A:ibalayamatamo oli opo ikaema: nanitabonomolo degiya, ebete ebe mulu opo uima: eba tolo, Lotate ebeno nabiwi atepate eba:go gito tiya. Iba:te ulama epetapilo ebe oli opolo eba nokolinalo, tete idilo Lotate ubi ebo iyatiya A:ibalayamako atepate Sodomo kawo duliyomolamo tote ebo ka:nokolinama:. Wiyasiya ebe duliyomololo epate kawokawo kuba bilibilinomo epetapi dosiyodilolenakiya, ebema: Lotate ebeno tepo magumulo miboma: eda:nami. Ebene Sodomo duliyomolo epono kuba osiyodilole mabuma: Godote ebe duliyomolo elamo kubaima: nopo ebo iyatiya, wiyasiya ebe tanalo osiyodiloa:no ebete ebeno nopopi dopamo paliboliya Lotako ega:walo ebeno moto epo ibino igilo ka:pa:mula:lelaema:.

Mekisadeka – Godotamo Kalimagono Ikameopino Kawo Watodawa (Yu Epo 5.1–7.28)

Wagilamole Mabu Buka 14.8-20 me tanalote a niyatuamena, kapela opo epo epetapino gowelaopiate Ka:inane opono Sodomo duliyomolamo da:pelamiya, iba:te A:ibalayamakono ekawino gudu Lotako ega:walo ebeno moto epo ega:walo ibino inamabu bilibilinomo puwatete, ibino opamo tolame gabodo walo gito kowagilimiya. Ebene A:ibalayamate ebeno woko dubu bilibilinomago diya gabodo ibi da:na:ma:taliya, iba:tamo nemaimiote gowelao tanalo eba nosiyodilutalo, wato kikopu nelawete Lotako ega:walo ebeno moto epo ibino igilo ebo mula:lelamiya. Ebema: ebete gowelao tanalone eba olowamitalo, gabo tetelo Mekisadekate eba:go ebo alugiya, me dubu ebe Godotamo kalimagono ikameopino kawo watodawanomo idila. Ebe tetelo Mekisadekate Godoko aniya, ebete A:ibalayamako uwomua: tetelo ebe wadenomamo kowalubinakoma:, ebene ebe atu tetelo A:ibalayamate gowelao magumulo duwatiya, ebete ebe inamabu bilibilinomo anagilamolete epetapi teni apuapu magumune kapiya idi lawenaki, kapiya idi lawenaki, Mekisadekatamo ebo ikameiya. Nanitabola, walone tetelo Yu epate ebe atumu ibino pali inamabu bilibilinomo magumulo teni epetapi magumune kapiya idi lawenaki, kapiya idi lawenaki, Godotamo kalimagono ikameopiatamo eba kunu ikalamolenakiya.

Mekisadekakono walogabo apune Godote Yu epo magumulo A:loniko ega:walo Libai gu dubu epetapi uwatiya iba:te ebetamo kalimagono ikameo woko kosiyodilolenama:, wiyasiya ale me tanalo numitama:, Libaikono ewono nabiwi A:ibalayamate ebeno wokilo Mekisadekako unamo eba adipatelo ebetamo inamabu nilakapolo gito ikameiya. Ebe tanalone a iyatawala Godotamo kalimagono ikameopi bilibilinomo magumulo Mekisadekakono elawote wokopi epetapi bilibilinomono elawo odoiliya, iyo, ibi magumulo ebe dopodawanomola. Me ebe mabuma: Yu Epono Buka osiyodilodawate a niyatuamena, Mekisadekate Godotamo kalimagono ikameopino watodawama: keba kunu keda:namile, ka:lo Ya:sute ebe atumu a nanitabokobi midipiatamo ebako wokodawama: keda:na. Iyo, ebete me opo epono iyaiya kuba egebolelaema: ebeno kalima Godotamo dikamiya, ebe kalima ikame tanalono elawote wokopi epetapino kalima ikame elawo nanitabonomolo odoiliya.

Mosese

Yu epate Isipiti opolo wiya: wokopima: eba eda:onalo, Godote Moseseko ebo lawiya ebete ibi ebe temeteme opone wagailite ibino Ka:inane mulu opamo kemagatalema:. Iba:te ulama epetapilo bulu opolo latepaoago eba tolamenalo, Godote ibino igilo ka:mula:lelamenakoma: Mosesedo iyaiya anoano tanalo epetapi osiyodilolenaki. Ega:walo Godote ebedo ebeno iyaiya totomu tabo ega:walo iyatulame tabo bilibilinomo Yu epatamo ikalamiya. Ebe tetelo Godote a:ka:tuwa: ebeno teni kawokawo totomu tabo netewa dilidili nokolamo akulolete Mosesetamo gito ikamiya, wiyasiya totomu tabo epetapi ega:walo iyatulame tabo epetapi Mosesete Godokono Bukano dopo paibu buka eba osiyodilolelo ebamo ebo akuloliya.

Nowa (Ma:t 24.37-38; Luk 17.26-27; Yu Epo 11.7; 1 Pit 3.20; 2 Pit 2.5)

Nowako tetelo me opo epate kawokawo kuba bilibilinomo eba osiyodilolenalo, Nowako kapiyate tuputupudawanomoma: eda:nami. Ebema: Godote Nowako naniya, ebete epono kuba osiyodilole mabuma: ulama obo me opo kawonomamo kapalibomene ibi bilibilinomo kopoliyadigalema:. Ebene Nowate Godokono tabamo eba tuduwatalo kawo penomo ebo osiyodiliya, ebe ega:walo ebeno moto epo ega:walo digilona ebe inamabu epetapi ibino igilo ka:mula:lelaema:.

Pa:lisi Tanebapi

Buka ka:la:mioledawa, a:ma: Pa:lisi tanebapino tanalo iyatawama: dowagela:emene, modobola a:ma: Ma:t 3.7, Mak 2.16, Luk 5.30, ega:walo Yon 1.24 tetelo da:pola:na ebe iyaiya walubi tabo ebo nulamiye.

Sa:diyusi Tanebapi

Buka ka:la:mioledawa, a:ma: Sa:diyusi tanebapino tanalo iyatawama: dowagela:emene, modobola a:ma: Ma:t 3.7, Ma:t 22.24, Mak 12.19, ega:walo Luk 20.28 tetelo da:pola:na ebe iyaiya walubi tabo ebo nulamiye.

Sainai Ununomo Damela (Ali 7.30; Gal 4.24-25; Yu Epo 12.18-21)

Sainai Ununomo Damela ebe Mosesete 40 egelamo eba nokolilo Godote ebetamo ebeno totomu tabo bilibilinomo dikameiya ebe damelala.

Saitana

Saitanako ebe kubakuba uliyana bilibilinomono watodawala. Dopamo ebete Unu Duliyomolono nopodawa idima: eda:nami, wiyasiya ebete Godotamo tuduwatama: ubia:noma: eda:te eba:go gowela ebo wagilimiya. Me tetelo ebete me opolo a:da: elemasigi woko eba osiyodilonalo, epate Godokono totomu tabo wakalaima: ebete ibi kuba gabamo wabuga:tale gabodo magatalenako.

Sela (Lom 4.19; 9.9; Gal 4.21-31; Yu Epo 11.11-12; 1 Pit 3.6)

Selako ebe A:ibalayamakono kamiyalela. Ebete ulama bilibilinomo epetapilo ta:li kamiyalema: eda:nami, wiyasiya ebete Godoko nanitabokobi midi tanalodo gudu Aisa:keko ebeno awitamo ebo alaimiya.

Sisa – Loma Duliyomolo Epono Kawo Elawodubunomo

Buka ka:la:mioledawa, a:ma: Sisakono tanalo iyatawama: dowagela:emene, modobola a:ma: Ma:t 22.15, Mak 12.13, Luk 20.20, ega:walo Yon 19.12 tetelo da:pola:na ebe iyaiya walubi tabo ebo nulamiye.

Ya:ikobo

Aisa:kekono nedewale dubu gudi Ya:ikoboko ega:walo Isoko magumulo Ya:ikobote ekawima: eda:nami. Wiyasiya tete idilo Isote ebeno bae kape kopoliyama:, bae ebeno ekawi Ya:ikobogodone eba lawelo ebeno dopo guduma: eda: tanalo kawo tanaloa:ma: gelo Ya:ikobotamo gito ikamiya. Nanitabola, Godote dopamo Aisa:kekono nabiwi A:ibalayamatamo tabo ma kunu giya, ebete ebeno walone gudi magumulo me opo epo bilibilinomo kowalubilinama: ibino Igilo Mula:lelamedawa kadipatemene. Isoko ebe dopamo dawokaliya ebe gudula, wiyasiya ebeno tepo magumuno kuba woki mabuma:

Godote ebe balamo eba iyatilo ebeno ekawi Ya:ikoboko ebo lawiya, ebema: walone tetelo Ya:sute Ya:ikobokono walone gudi magumune pawokaliya, Isokono walone guda:godonea:.

Ya:ikobokono mailo idi ebe Isalaelatela. Yu epono 12 gu tanebapiate ebeno 12 dubu guda:godone maimiya.

Ya:sukono Mailo

Ya:su mailo magumu ebe Igilo Mula:ledawala. Godokono Bukate Ya:sukono iyaiya mailo epetapi ma kunu awokalilamena – Keliso, Mesaya, Godokono Gudu, Epono Naniwi, Godokono Sipi-goeo Da:peso, ega:walo Da:ibidokono A:la:mu.

Ya:sukono 12 Alibolepi Dubu (Ma:t 10.1-4; Mak 3.13-19; Luk 6.12-16)

Ebeno waloma:tapi bilibilinomo magumulo Ya:sute kapiyakapiya dubu uwatete ibi ebeno alibolepima: ka:la:miya. Ebene netewa-kapiya ulama magumulo iba:te eba:go eba ilukulinalo, Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebete ebe tanalono iyaiya tanalo ibi ebo iyatulamenaki, ega:walo ebete kewa olotolowalo a:ete netewa-kapiya egelalo walo da:kemaigiya, me dubate ibino balida:mo umiya. Ya:sute me opono iyaiya opamo ibi ebema: aliboliya, iba:te ebeno Wade Tabo epatamo eba nikiyawaolo ebeno nani sosi kapiya ebolo ka:nowagilima:.

Godokono Bukate Poloko ega:walo Banabasiko ega:walo nanitabokobi midipi epetapi ibi atumu alibolepima: keka:la:mina, mabu Ya:sute ibi atumu iyaiya opo epetapilo ebeno sosi ka:nowagilima: aliboliya.

Yaona (Ma:t 12.39-41; 16.4; Luk 11.29-32)

Yaonako ebe Godokono woki awokalimidawa idila. Tete idilo Godote ebe Niniba kawo duliyomolamo alibiya, ebete ebeno tabo ebo ka:nikiyawaoma:, wiyasiya Yaonako ubia:nola. Ebe mabuma: ebete kawo palai peamo olote mulu opo ida:mo to ebo wagilimiya. Gabo tetelo Godote ebeno tuduwata: mabuma: kawo awanomo dapalibiya, pe wokopiate Yaonakono kuba osiyodilo tanalo iyatawaote ebe obamo gito ba:idiliya. Wiyasiya Godote Yaonako eba nilakapotelo kawo namo ebe palibiya, namote ebe alopoga gabodo ebeno igilo ka:mula:ema:. Ebene netewa-kapiya egelalo namote Yaonako kewa: kolomono balamo da:nedalopeamidiya, ebete woki iyakobi midite Niniba duliyomolamo gito tiya ebolo Godokono tabo ka:nikiyawaoma:.

Yelemaya (Ma:t 2.17; 16.14; 27.9)

Yelemayako ebe Godokono woki awokalimipi magumulo wade wokodawanomo idima: eda:nami. Yelemayakono walogabo apune Ya:sute pete me opolo eba pokolinalo kebe tanalo bilibilinomate ebetamo da:pemaimioma:na:, Godote Yelemayado ebe tanalo bilibilinomo dopamo awokalilamenaki.

Yosuwa (Ali 7.45; Yu Epo 4.8)

Mosesete da:iya ebe tetelo Godote Yosuwako ebe lawiya, ebete Yu epo Ka:inane opamo magatalete ebe opono iyaiya epagodone gowelao gabodo ka:nelaema:. Ebene iba:te gowelao magumulo wato kikopu delawiya, ebe tetelo Yosuwate ebe opo Yu epono 12 gu tanebapiatamo gito anagilamoliya. Nanitabola, ebe opo ebe Godote A:ibalayamakono walone guda:tamo nanitabolo ikalaema: degiya ebe opola.

Yu Dubuno Tama Itamida Pukala Iyati Tanalo

Yu epono osiyodilo tanalo ma kunula, ibino dubu guda:te awokalaote a:iti egela eba ilukulilo, iba:te tama itamida pukala iba:tamo ebo alomolamenaka, mabu iba:te me osiyodilo tanalodo Godokono iya eponomoma: deda:ona ebe tanalo awokaliminaka. Nanitabola, Godote A:ibalayamako aniya, ebe ega:walo ebeno walone guda:te ebe tanalo uwomua: tetelo ibino dubu guda:tamo kosiyodilonakoma:.

Ya:sukono alibolepiate ebeno Wade Tabo iyaiya opolo kiyawao dowagilimiya, ebe tetelo sosi epo magumulo Yu dubu epetapiate negelanakiya, Yua:pi nanitabokobi midipi dubu magumulo potele tama itamida pukala lawea:no ebete Godogodone igilo mula: tanalo a:kelaemene. Ebema: Polote ebe Yu dubago kawonomamo eba apaminateuilo negenaki, Ya:sute epono kuba egebolelaema: a:ete walo da:kemaigiya, lumagite ebe tanalo nanitabokobi eba midinalo igilo mula: tanalo ebo kelaemene. Iyo, nanitabola, Godote lumagino nanitabokobi midi tanalo kapiyado ebeno tepo magumu iyakobi ka:midimene, unu tama osiyodilo tanalodoa:.

Yu Epo

Yu epo ebe A:ibalayamakono gudu Aisa:keko ebeno gudu Ya:ikobogodone demaimiya ebe epola, wiyasiya piyate A:ibalayamakono gudu idi Isamaelagodone demaimiya me opo epate ibi Yu epoma: keka:la:mina:.

Yu Epono Balidi Ibilamole Moto

Yu epono iyaiya duliyomololo ibino balidi ibilamole motote belamota:ona. Ebene ibino wokoa: talena egelalo iba:te ebe motolo danaladabutinaka, iba:te ebolo Godoko eba

amamatelo ebeno Buka tabo eka:la:miolenaka, ega:walo ebe iyaiya tabono magumu tanalo iyatulamenaka, ega:walo oale Godotamo alapionaka, ega:walo towetowe tabo ebetamo owadipalatelenaka.

Ya:suko tetelo Yu epate ibino balidi ibilamole motolo tanalo idi ma kunu a:kosiyodilonakiya, iba:te tete epetapilo epono iyaiya tanalo ebo anagilamelelamenakiya.

Yu Epono Wokoa: Talena Egela

Godokono Bukate a ma kunu iyatuamena, ebete sikisi egela magumulo me opo ega:walo opono iyaiya inamabu osiyodilolete, sebeni egelalo ebete ela amiti. Ebe mabuma: Moseseko tetelo Godote Yu epatamo totomu ebo ikalamiya, iba:te atumu sikisi egela magumulo ibino iyaiya woko osiyodilolete, sebeni egelalo iba:te ela eba amiutalo ebe ebo namamatenakoma:na:.

Ebene Ya:suko tetelo Yu watowatopi epetapiate me wokoa: talena egelano tanaloma: iyaiya pukala bilibilinomo epetapi epatamo eba alomolo, piyate ibino pukala wakalamipima: deda:onamiya, iba:te iba:tamo ebema: dowaonamiya. Iyo, wokoa: talena egela idilo Ya:sute temetema:go kamiyale wadekobi da:midiya, ebema: Yu watowatopi epetapiate ebe kawiya aniya, ega:walo wokoa: talena egela idilo ebeno waloma:tapiate kono pali magumudo eba tolamitalo kapiyakapiya kono kubakubadopo da:nowakalamiya, Yu watowatopiate ibino osiyodilo tanalo kubama: ebo geliya.